BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXI
H
31
NAPOLI

XXI.
H6.
31.

Digitized by Google

IOANNIS
ANTONII BELLONI
DE IVRE ACCRESCENDI
Pars Tertia.

Digitized by Google

D. IOANNIS ANTONII BELLONI
IVRISCONSVLTI TAVRINENSIS,
ET
PEDEMONTANI SENATVS PRÆSIDIS PRIMARII,

Tractatus

DE IVRE ACCRESCENDI
PARS TERTIA POSTHVMA

Nunc primùm in lucem edita.

In qua Octauum, Nonum, & Decimum Diſputationis Capita continentur, Quomodo ſcilicet locum habeat ius accreſcendi, Qui ſint eius effectus, & Quibus ex cauſis ceſſet.

Et difficiliores, tàm contractuum, quàm vltimarum voluntatum, quæſtiones exponuntur.

Opus non minus in Scholis, quàm in foro verſantibus perutile, & neceſſarium.

Cum triplici Capitum, & Quæſtionum, Legum explicatarum, & Rerum, ac Verborum, Indice.

AVGVSTÆ TAVRINORVM.

Ex Typographia Bartholomæi Zapatæ. MDCLXVI.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

TYPOGRAPHVS.

LECTORI BENEVOLO

S.

EXCELLENTISSIMI Domini Præſidis Antonij Belloni, Iuriſconſulti ex omni parte perfecti, & ſummi, imperfectum, & imminutum de Iure accreſcendi opus ægre iamdudùm ferunt ſapientes: cum præſertim ex prioribus Voluminibus didicerint, totam de Iure illo materiam in partum poſthumum fuiſſe relictam. Vexat proptereà omnes tàm ingens, quàm longa poſtremi huius Voluminis cupiditas; & Bibliopolæ, ac Typographi me tàm ſapè compellant, cui munus obſtetricis, tàm grandi vtique partui imparis, commiſſum eſt, vt iàm differre nequeam in lucem dare. Fateor tamen, nec potuiſſe citiùs diſperſum opus colligere, conformare, digerere in ſuas partes, & ad veſtra ſtudia, ſine auctoris iniuria præparare; vt etiàm doleam deeſſe nonnulla, quæ reperire non potui, & ſupponere non debui: fruſtrà ſcilicèt id facturus; quis enim magna illius mentis lineamenta mentiri, cum aliqua veri ſimilitudine poſsit? ſed nec opus eſſe quiſpiam iudicabit; ſiquidem qui totum leget, omnia facile colliget. Lege, & Vale.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſsimo Patri, & D. meo Thomæ Camotto S. Officij Inquiſitori meritiſsimo: nihil enim in eo reperi, quod Catholicæ fidei, vel bonis moribus aduerſetur. Taurini 12. Nouembris 1665.

Laurentius Nomius ex S. Officij Conſultoribus.

Imprimatur.

Fr. Thomas Camottus Inquiſitor Taurini.

Ex mandato Illuſtriſſimi, & Excellentiſſimi Domini Magni Sabaudiæ Cancellarij Buſchetti, Domini mei Colendiſſimi, Vidi, & legi hanc tertiam partem tractatus de iure accreſcendi, ab Excellentiſſimo quondam D. Præſide Io. Antonio Bellono Iuriſconſulto præſtantiſſimo compoſitam: Nec quidquam inueni, quod Supremæ Authoritati Suæ Regiæ Celſitudinis Ducis noſtri glorioſiſſimi repugnet; Sed omnia proba, omnia iuri conſona, & ad rem, de qua agit mirum in modum facientia, vt ne lato quidem vngue à ſuſcepto themate recedat, vel digrediatur. Opus herclè dignum tanto Auctore, dignum expectatione Iuriſperitiorum totius Europæ, quippè quod imperfectum hactenùs de iure accreſcendi tractatum, ab omnibus ſummoperè commendatum, perficiat, & compleat; Dignum poſtremò publica luce, ſi Præfatus Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus Dominus meus imprimendi licentiam concedere, non dedignabitur. Dat. Taurini die 13. Nouembris 1665.

Dominicus Truchius in Taurinen. Academia horis pomeridianis Primarius Legum Lector, & in eadem Ciuitate Aduocatus Officij S. Inquiſitionis.

Permittitur imprimi.

BVSCHETTVS.

INDEX

INDEX
CAPITVM, ET QVÆSTIONVM,
QVÆ IN HAC TERTIA HVIVSCE TRACTATVS PARTE CONTINENTVR.

Quomodo portio accreſcat. Cap. 8.

AN in hæreditatibus portio vacans accreſcat ipſo iure, an verò nouam requirât aditionem, Quæſt. 1.

An in legatis, & fideicommiſſis portio vacans accreſcat ipſo iure, Qu. 2.

An in contractibus, & alijs viuentiũ cauſis portio vacans accreſcat ipſo iure, Quæſt. 3.

An in hæreditatibus, & bonorum poſſeſſionibus portio vacans accreſcat volenti, an verò inuito, Qu. 4.

An, & quando portio hæreditatis vacans ante partis principalis aditionem inuito cohæredi accreſcat, Qu. 5.

An, & quando portio hæreditatis vacans poſt partis principalis aditionem inuito cohæredi accreſcat, Qu. 6.

An, & quando portio hæreditatis vacans beneficio reſtitutionis in integrum, accreſcat cohæredi volenti, vel inuito, Quæſt. 7.

An in legatis, & fideicommiſſis portio vacans accreſcat volenti, an verò inuito, Quæſt. 8.

An in contractibus, & alijs viuentium cauſis portio vacans accreſcat volenti, an verò inuito, Qu. 9.

An in hæreditatibus portio vacans accreſcat viriliter, an verò pro portione hæreditaria, Qu. 10.

An in legatis, & fideicommiſſis portio vacans accreſcat viriliter, an verò pro portione data, Qu. 11.

An in contractibus, & alijs viuentium cauſis portio vacans accreſcat viriliter, an verò pro rata portionis principalis, Qu. 12.

An pars, quæ pro non ſcripta habetur, cum onere accreſcat in legatis, & fideicommiſſis, Qu. 13.

An pars caduca, aut quaſi caduca cum onere accreſcat coniuncto verbis tantum in legatis, & fideicommiſſis, Qu. 14.

An pars caduca, aut quaſi caduca cum onere pertineat ad re tantum coniunctum in legatis, & fideicommiſſis, Qu. 15.

An pars caduca, aut quaſi caduca cum onere pertineat ad re, & verbis coniunctum in legatis, & fideicommiſſis, Quæſt. 16.

An, & quando pars accreſcat cum onere in hæreditatibus teſtamentarijs, Qu. 17.

An, & quando pars accreſcat cum onere in hæreditatibus, quæ ab inteſtato deferuntur, Quæſt. 18.

An, & quando pars accreſcat cum onere in contractibus, & alijs viuentium cauſis, Qu. 19.

Qui ſint effectus iuris accreſcendi. Caput 9.

QVibus veniens per ius accreſcendi præferatur, Quæſt. 1.

An ius accreſcendi excludat eos, qui veniunt ex perſona deficientis, Qu. 2.

An ius accreſcendi excludat ius conſolidationis, Quæſt. 3.

An

An ius accreſcendi excludat vulgariter ſubſtitutum, Quæſt. 4.
An ius accreſcendi excludat pupillariter ſubſtitutum, Qu. 5.
An ius accreſcendi excludat exemplariter ſubſtitutum, Quæ. 6.
An ius accreſcendi excludat fideicommiſſarium, Qu. 7.
An ius accreſcendi excludat grauatum, Quæſt. 8.
An ius accreſcendi excludat venientes ab inteſtato, Qu. 9.
An ius accreſcendi excludat ius repræſentationis, Qu. 10.
An, & quando renuntiatio matris obſtet filijs venientibus ex perſona propria, ſi cum auunculis concurrant, Qu. 11.
An in ſtatutis excluſarum filij excludant maſculos, quorum contemplatione facta eſt excluſio, Qu. 12.
An, & quando in fideicommiſſis filius ingrediatur locum patris ad excluſionem patrui, Qu. 13.
An ius accreſcendi excludat ſucceſſorium edictum, Qu. 14.
An ius accreſcendi excludat fiſcum vindicantē bona quaſi vacantia, Qu. 15.
Qualiter ius accreſcendi poſſit cenſeri cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris coniunctum, Qu. 16.
An, & quando ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum inſtitutione, Qu. 17.
Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum inſtitutione, Qu. 18.
An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, ſi per nos ipſos fiat acquiſitio, Qu. 19.
An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, ſi per alium nobis fiat acquiſitio, Qu. 20.
An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, ſi partim per nos, partim per alium fiat acquiſitio, Qu. 21.
An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars inuito acquiratur, Qu. 22.
An, & quando inſtitutio in toto facta poſſit pro parte acceptari, & pro parte repudiari, Qu. 23.
An, & quando filius poſſit accepta legitima patris hæreditatem omittere, Qu. 24.
An, & quando hæres ex pluribus partibus inſtitutus poſſit vnam adire, & alteram repudiare, Qu. 25.
An, & quando inſtitutio poſſit pro parte acceptari, & pro parte repudiari, ſi per alium nobis hæreditas acquiratur, Qu. 26.
An, & quando inſtitutio poſſit pro parte acceptari, & pro parte repudiari, ſi hæreditas partim per nos, partim per alium nobis acquiratur, Qu. 27.
An, & quando aditio, vel repudiatio partis facta ab inſtituto trahatur ad alias, quæ iam erant delatæ, Qu. 28.
An, & quando aditio, vel repudiatio partis facta ab inſtituto trahatur ad alias, quæ nondum erant delatæ, Qu. 29.
An, & quando inſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittatur ad hæredes, Qu. 30.
An, & quando ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione vulgari, Quæſt. 31.
Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum ſubſtitutione vulgari, Quæſt. 32.
An, & quando ex vulgari ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, Quæſt. 33.
An, & quando ex vulgari ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi pars inuito acquiratur, Qu. 34.
An, & quando vulgaris ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittatur ad hæredes, Qu. 35.
An, quando vulgaris ſubſtitutio coniuncta

ēta cum iure accreſcendi tranſmittatur in ſubſtitutum, Qu. 36.
An, & quando ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione pupillari, Qu. 37.
Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum ſubſtitutione pupillari, Qu. 38.
An, & quando pupillaris ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittatur ad hæredes, Qu. 39.
An, & quando ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione fideicommiſſaria, Quæſt. 40.
Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum ſubſtitutione fideicommiſſaria, Quæſt. 41.
Quid trahat ius accreſcēdi ab ijs diſpoſitionibus, cum quibus coniungitur, Qu. 42.
An portio accreſcens ſumat naturam portionis principalis, Qu. 43.
An portio accreſcens cenſeatnr eadem cum portione principali, Qu. 44.
An portio accreſcens habeatur ex eadem cauſa, iure, & titulo, quo habetur portio ptincipalis, Qu. 45.
An portio accreſcens acquiratur, & habeatur eodem modo, quo portio principalis, Qu. 46.
An portio accreſcens cenſeatur haberi eo tempore, quo habetur portio principalis, Qu. 47.
An ea, quæ capiuntur per ius accreſcendi imputentur in legitimam, Qu. 48.
An portio accreſcat cum iiſdem iuribus qualitatibus, & conditionibus, quibus cenſetur portio principalis, Qu. 49.

Quibus ex cauſis ius accreſcendi ceſſet?
Caput 10.

An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa legis, Quæſt. 1.
An, & quando ſtatuta de ſucceſſionibus diſponentia trahantur ad bona ſita extra territorium ſtatuentium, Quæſt. 2.
An, & quando confiſcatio trahatur ad bona ſita extra territorium, ſiuè iuriſdictionem confiſcantis, Quæſt. 3.
An, & quando legitimatio facta ex reſcripto Principis trahatur ad bona ſita extra territorium legitimantis, Qu. 4.
An, & quando tutoris datio porrigatur ad bona ſita extra territorium dantis, Qu. 5.
An ius accreſcendi lege, vel ſtatuto tolli poſſit, Quæſt. 6.
Quando ius accreſcendi cenſeatur lege, vel ſtatuto ſublatum, Quæſt. 7.
An, & quando lex, aut ſtatutum de parte vacante diſponendo cenſeatur tollere ius accreſcendi, Quæſt. 8.
An lex, aut ſtatutum tollendo iuris accreſcendi cauſam cenſeatur etiam ipſum ius accreſcendi ſuſtuliſſe, Qu. 9.
An, & quando per taxationem, ſeù limitationem à lege, vel ſtatuto factā cenſeatur ſublatum ius accreſcendi, Qu. 10.
An, & quando per taxationem, ſeù limitationem factam ex natura rei cenſeatur à lege, vel ſtatuto ſublatum ius accreſcendi, Quæſt. 11.
An, & quando ius accreſcendi ceſſet, ſi potentia cauſæ efficientis ſit à lege, vel ſtatuto limitata, Quæſt. 12.
An, & quando ius accreſcendi ceſſet, ſi portio vocati ſit à lege, vel ſtatuto limitata, Quæſt. 13.
An, & quando ius accreſcendi ceſſet, ſi à lege, vel ſtatuto limitata ſit, tàm hominis diſponentis potentia, quàm vocati portio, Quæſt. 14.
An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa teſtatoris, Quæſt. 15.
An, & quando ius accreſcendi à teſtatore prohiberi poſſit, Quæſt. 16.
An, & quando prohibitio iuris accreſcendi à teſtatore facta vitiet teſtamentum, Quæſt. 17.
An prohibitio iuris accreſcendi à teſtatore facta operetur, vt hæres inſtitutus cenſeatur per fideicommiſſum grauatus hæreditatem venientibus ab inte-

ſtato reſtituere, Quæſt. 18.
Quando ius accreſcendi cenſeatur à teſtatore prohibitum, Quæſt. 19.
An, & quando datione vulgaris ſubſtituti cenſeatur teſtator ius accreſcendi ſuſtuliſſe, Quæſt. 20.
An, & quando expreſſa ſubſtitutio ius accreſcendi excludat, Quæſt. 21.
An, & quando tacita ſubſtitutio ius accreſcendi excludat, Quæſt. 22.
An, & quando inutilis ſubſtitutio ius accreſcendi excludat, Quæſt. 23.
An, & quando ius accreſcendi ceſſet in teſtamento militis, Quæſt. 24.
An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa illius, cui portio fuerat aſſignata, Qu. 25.
An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa illius, cui portio deberet accreſcere, Qu. 26.
An, & quando iuri accreſcendi renunciari poſſit, Quæſt. 27.
Quando cenſeatur iuri accreſcendi renunciatum, Quæſt. 28.
An, & quando per diuiſionem cenſeatur renunciatum iuri accreſcendi, Qu. 29.
Quibus noceat iuris accreſcendi renunciatio, Quæſt. 30.

Digitized by Google

INDEX LOCORVM VTRIVSQVE IVRIS. QVI IN TRIBVS POSTERIORIBVS *HVIVSCE TRACTATVS CAPITIBVS* EXPLICANTVR.

Ex ff. Veter.

Declaratur l. ſi extraneo. 52. in princ. ff. de vſufruct. cap. 9. quæſt. 3. num. 14.

Ex Infort.

Declaratur l. non ſolùm. 12. §. & qui in teſtamento ff. de excuſat. tutor. cap. 10. qu. 5. num. 17.
Declaratur l. propter litem. 24. §. licet ff. de excuſ. tut. cap. 10. qu. 5. num. 16.
Declaratur l. ſi poſthumus 14. in prin. ff. de liber. & poſth. cap. 10. qu. 23. num. 86.
Declaratur l. pen. ff. de iniuſt. rupt. cap. 10. qu. 17. num. 53.
Declaratur l. pen. verſ. Sed ſi ego ff. de iniuſt. rupt. cap. 10. qu. 23. num. 105.
Declaratur l. 4. in prin. ff. de hæred. inſt. cap. 9. qu. 24. num. 49. & ſeqq.
Declaratur l. quoties. 9. §. ſi duo ff. de hæred. inſt. cap. 10. qu. 17. num. 42. & ſeqq.
Declaratur l. hæreditas ex die. 34. ff. de hæred. inſt. cap. 10. qu. 18. num. 26.
Declaratur l. ſi liber homo. 59. §. ſi ita ſciptum ff. de hæred. inſt. cap. 9. qu. 19 num. 15.
Declaratur l. liber homo. 59. §. Titius ff. de hæred. inſt. cap. 9. qu. 19. nu. 40. & 48.
Declaratur l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit. 74. ff. de hæred. inſt. cap. 10. qu. 17. n. 14. & ſeqq. qu. 18. num. 2. & 24.
Declaratur l. ſi in teſtamento. 5. ff. de vulgar. cap. 10. qu. 8. num. 26.
Declaratur l. ſi is, qui ex bonis. 6. ff. de vulg. cap. 10. qu. 14. num. 20. & ſeqq.
Declaratur. l. qui liberis. 8. §. hæc verba ff. de vulg. cap. 9. qu. 39. num. 7.
Declaratur l. ſi plures. 10. in prin. ff. de vulg. cap. 9. qu. 39. num. 7.
Declaratur l. quidam teſtamento. 30. ff. vulg. cap. 10. qu. 20. num. 49. & qu. 23. num. 17.
Declaratur l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt. cap. 10. qu. 24. num. 110. & num. ſeqq.
Declaratur l. ex militari. 11. §. vlt. cum 2. ll. ſeqq. ff. de milit. teſt. cap. 10. qu. 24. num. 17. & num. 54. & num. 40.
Declaratur l. ſi certarum. 18. in prin. ff. de milit. teſt. cap. 10. qu. 24. nu. 87. & ſeqq. & nu. 146. cum ſeqq.
Declaratur l. ſi certarum. 18. in prin. verſic. Quod ſi alterutra ff. de milit. teſt. cap. 8. qu. 6. num. 6. & num. 34.
Declaratur l. ſi certarum. 18. §. Iulianus ff. de milit. teſtam. cap. 10. qu. 24. num. 16. & 53.
Declaratur l. ſi duobus. 38. ff. de milit. teſt. cap. 10. qu. 24. num. 38. & 118. latiſſimè.
Declaratur l. ſi quis hæres. 35. in prin. ff. de acq. hæred. cap. 8. qu. 6. num. 13. & ſeqq. & cap. 9. qu. 16. num. 15.
Declaratur l. ſi quis hæres. 35. verſ. Idem dico ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 33. num. 11. & ſeqq.
Declaratur l. ſi quis hæres. 35. §. fin. ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 21. num. 12.
Declaratur l. ſi duo. 38. ff. de acq. hæred. cap. 8. qu. 16. num. 32. & ſeqq.
Declaratur l. ſi ex duabus. 53. in princ. ff. de

I N D E X.

acq. hæred. cap. 9. qu. 30. num. 6. latiſſimè.
Declaratur l. ſi ex duabus. 53. §. vlt. ff. de acq. hæred. cap. 8. qu. 6. num. 12.
Declaratur l. cum hæreditate. 55. ff. de acq. hæred. cap. 8. qu. 6. num. 1. & num. ſeqq. ferè per tot. & cap. 9. qu. 34. num. 11.
Declaratur l. qui patris 59. ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 37. num. 53. & 59. qu. 39. num. 12. & ſeqq.
Declaratur l. ſi tu ex parte. 75. ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 28. num. 47.
Declaratur l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Sextans ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 33. num. 9.
Declaratur l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Item ſi tu ff. de acquir. hæredit. cap. 9. qu. 34. num. 24.
Declaratur l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 19. nu. 41. & 51. & qu. 28. num. 25.
Declaratur l. ſi ſolus. 79. §. 1. ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 20. num. 37.
Declaratur l. toties. 80. ff. de acq. hæred. cap. 9. qu. 35. num. 7. & 14.
Declaratur l. quidam referunt. 14. ff. de iure Codic. cap. 8. qu. 17. num. 15. & ſeqq. vſque ad num. 64 & num. 155.
Declaratur l. ſed, cum ea. 15. ff. de iur. codic. cap. 8. qu. 17. num. 62. & 70.
Declaratur l. ſi duobus. 16. §. 1. ff. de legat. 1. cap. 8. qu. 17. num. 29. & ſeqq. & num. 106.
Declaratur l. ciuitatibus. 123. §. Lucius ff. de legatis primo cap. 8. qu. 17. num. 25. & ſeqq. & num. 107.
Declaratur l. cum Patronus. 28. ff. de legat. 2. cap. 8. qu. 17. num. 127.
Declaratur l. Celſus. 29. §. quod alicuius ff. de leg. 2. cap. 8. qu. 17. num. 137. & ſeqq. vſque ad num. 149.
Declaratur l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de legat. 2. cap. 8. qu. 18. num. 3.
Declaratur l. peto. 71. in prin. ff de legat. 2. cap. 10 qu. 18. num. 15. & 18.
Declaratur l. cum pater. 79. §. pater, qui filio ff. de legat. 2. cap. 10. qu. 18. num. 3. 26. & 27.
Declaratur l. 1. §. vlt. ff. de legat. 3. cap. 8. qu. 18. num. 1. 7. 10. & ſeq.
Declaratur l. is, qui complures. 92. ff. de leg. 3. cap. 9. qu. 40. num. 10.
Declaratur l. codicillis. 34. ff. de vſufr. leg. cap. 9. qu. 7. num. 109.
Declaratur l. Seiæ. 20. §. Caio Seio ff. de fund. inſtr. cap. 8. qu. 16. num. 25.
Declaratur l. vlt. ff. de his, quæ pro non ſcrip. hab. cap. 8. qu. 13. num. 15.
Declaratur l. ſi quis legata. 53 §. vlt. ff. de cond & dem. cap. 8. qu. 16. num. 5.
Declaratur l. quia poterat. 4. ff. ad Treb. cap. 9. qu. 7. num. 19. & 20.
Declaratur l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles. ff. ad Trebell. cap. 10. qu. 24. nu. 93.
Declaratur l. ita tamen. 27. § qui ſuſpectam, & §. ſi præceptis ff. ad Trebell. cap. 9. qu. 7. num 9.
Declaratur l. ſi quis priore. 29. ff. ad Trebell. cap. 10. qu. 17. num. 24. & num. ſeqq. & qu. 18. num. 19.
Declaratur l. ſi patroni. 55. §. fin. ff. ad Trebell. cap. 9. qu. 7. num. 29. & ſeqq.
Declaratur l. hæredes mei 57. §. cum ita ff. ad Trebell. cap. 9. qu. 7. num. 86. & ſeq. & qu. 41. num. 9.
Declaratur l. facta. 63. §. Iulianus ff. ad Trebell. cap. 9. qu. 7. num. 16.
Declaratur l. ſi pupillus. 79. ff. ad Trebell. cap. 8. qu. 7. num. 28. & ſeqq.
Declaratur l. 2. §. ſi duo ff. de bon. poſſ. ſecund. tab. cap. 10. qu. 23. num. 16.
Declaratur l. ſi ita ſcriptum. 8. in princ. ff. de bon. poſſeſſ. ſecund. tab. cap. 10. qu. 23. num. 18.
Declaratur l. ſi libertus patrono. 41. verſ. Quid ergo ff. de bonis libert. cap. 9. qu. 24. num. 34. & ſeqq.
Declaratur l. ſi filius. 43. ff. de bon. lib. cap. 10. qu 24. num. 18. 55. & ſeqq.
Declaratur l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib. cap. 10. qu. 24. num. 36. 92. & 151.
Declaratur l. ſi ex pluribus. 9. verſ. Alia ff. de ſuis, & legit. cap. 9. qu. 35. num. 6. & 14.
Declaratur l. ſi ex pluribus. 9. verſ. Alia cauſa ff. de ſuis, & legit. cap. 9. qu. 39. num. 13. & num. 24. & ſeqq.

Ex ff. Nou.

Declaratur l. quid ergo. 4. §. eadem. ff. de fideicomm. libert. cap. 10. qu. 8. num. 24.

Declaratur l. hæreditate. 19 §. filiusfam. ff. de caſtr. pecul. cap. 10. qu. 24. nu. 39.

Ex Cod.

Declaratur l. ſi quando. 35. §. & generaliter C. de inoff. teſt. cap. 9. qu. 24. nu. 27. 104. 130. 134. & ſeq.

Declaratur l. ſcimus. 36. in princ. verſ. Repletionem C. de inoff. teſt. cap. 9. q. 48. nu. 21. & num. 44. & ſeqq. & num. 49. & 52.

Declaratur l. 1. C. de ſecund. nupt. cap. 10. qu. 8. num. 59. & ſeqq.

Declaratur l. quoniam præteritæ. 9. C. de ſecund. nupt. cap. 9. qu. 45. num. 43.

Declaratur l. 2. C. de natur. liber. cap. 10. qu. 14. num. 34. & ſeqq.

Declaratur l. 1. C. vbi pet. tutor. cap. 10. qu. 5. num. 34.

Declaratur l. vn. C. quand. non pet. part. cap. 9. qu. 14. num. 23. & ſeqq.

Declaratur l. 1. C. de teſtam. milit. cap. 10. qu. 24. num. 15. & 49. cum ſeqq.

Declaratur l. 2. C. de teſt. milit. cap. 10. qu. 24. num. 23. & 94. latiſſimè.

Declaratur l. 3. C. de teſt. milit. cap. 10. qu. 24. num. 86. 129 & 141. cum ſeqq.

Declaratur l. vlt. C. de hæred. inſtit. cap. 10. qu. 22. num. 7.

Declaratur l. vlt C. de inſt. & ſubſt. cap. 9. qu. 5. num. 6. & ſeq. cap. 10. qu. 22. num. 8.

Declaratur l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſubſt. cap. 8. qu. 6. num. 17.

Declaratur l. vlt. C. de legat. cap. 10. qu. 11. num. 21. & num. 23.

Declaratur l. non iuſtam 4. C. ad Trebell. cap. 9. qu. 7. num. 8. & 18.

Declaratur l. vn. in princ. C. de cad. toll. cap. 10. qu. 8. num 16.

Declaratur l. vn. in princ. verſ. Sed & ipſis, C. de cad. toll. cap. 10. qu. 8. num. 37.

Declaratur l. vn. §. & cum triplici C. de cad. toll. cap. 9. qu. 30. num. 25. & ſeqq.

Declaratur l. vn. §. in primo, C. de cad. toll. cap. 8. qu. 13. num. 9. & num. 12. 33. & ſeq. qu. 17. num. 16. 43. 44. & 64.

Declaratur l. vn. §. pro ſecundo, C. de cad. toll. cap. 8. qu. 14. num. 4. qu. 16. num. 7. & ſeqq.

Declaratur l. vn. §. ne autem, verſ. Hoc videlicet C. de cad. toll. cap. 8. qu. 13. num. 10. & 12.

Declaratur l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. cap. 8. qu. 6. num. 8. & num. ſeqq. qu. 17. num. 36. & ſeqq. & num. 120.

Declaratur l. vn. §. vbi autem legatarij C. de cad. toll. cap. 8. qu. 8. num. 5. & 13. & qu. 11. num. 1. & num. 6. & 13. & qu. 14. num. 4. qu. 16. nu. 6. & ſeqq.

Declaratur l. vn. §. ſin autem ad deficientis C. de cad. toll. cap. 8. qu. 14. num. 9.

Declaratur l. vn. §. ſin autem ad deficientis, verſ. Sed & varietatis C. de cad. toll. cap. 8. qu. 16. num. 16. 17. 22. & 51.

Declaratur l. vn. §. fin. C. de cad. toll. cap. 9. qu. 15. num. 3.

Ex Auth.

Declaratur § optimè auth. de nupt. coll. 4. cap. 9. qu. 45. num. 42.

Ex Inſt.

Declaratur §. hæreditas, verſ. Non autem, Inſt. de hæred. inſt. cap. 10. qu. 24. num. 130. & num. ſeqq.

Ex Vſib. feud.

Declaratur textus in cap. 1. De eo, qui fin. fec. agnat. cap. 10. qu. 28. nu. 69. & num. 86. Et declara, num. 115.

Declaratur textus in cap. 1. de natur. ſucceſſ. feud. cap. 10. qu. 29. num. 35.

Ex Decret.

Declaratur cap. per venerabilem. 13. verſ. Inſuper. Qui filij ſint legit. cap. 10. qu. 4. num. 39. & 98.

Au-

INDEX.

Authores declarati.

DEclaratur Vlpianus tit.24.Inſt.§.ſi duobus cap. 10. qu. 8. num. 6. & 41.

Declaratur Baldus in l. vn. §. vbi autem legatarij num. 10. C. de cad. toll. cap. 10. qu. 13. num. 19.

Baldus in l. 1. num. 3. C. de ſecund. nupt. reprobatur cap. 10. qu. 14. num. 9.

Trentacinquius in tract. de ſubſtit. par. 1. cap. 15. num. 8. verſ. Verum, & num. ſeqq. refertur, & declaratur cap. 10. qu. 23. num. 71. & ſeq.

Digitized by Google

INDEX
RERVM ET VERBORVM
MEMORABILIVM,
QVÆ IN TRIBVS POSTERIORIBVS
Huiuſce Tractatus Capitibus continentur.

A

A Priuatione ad habitum non datur regreſſus. Cap. 10. quæſt. 28. nu. 107 qu 30.

Abſolutoria lata in parte vſusfructus, quæ principaliter relicta eſt, non parit exceptionem rei iudicatæ in parte accreſcente, cap. 9. quæſt. 45. num. 80. & cur, ibi, & num. 81. & ſeqq.

Abſtenſio, & repudiatio, qualitèr intèr ſe differant, cap. 8. qu. 6. nu. 21., & nn. ſeqq.

Acceſſio fit per ius accreſcendi, cap. 9. quæſt. 43. num. 12.

Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis, cap. 9. quæſt. 43. num. 9.

Accreſcens pars. Vide Pars accreſcens.

Accreſcere ipſo iure, & accreſcere; etiàm inuito, idem eſt, cap. 8. quæſt. 4. nu. 1. Sed contrà num. 2. & cur num. 3.

Acquiſitio, quæ fit per ius accreſcendi, retrotrahitur, cap. 9. quæſt. 47. num. 6.

Acquiſitio, quæ fit per ius accreſcendi fit ſtatim ab eo tempore, quo pars eſt delata, cap. 9. qu. 18. nu. 6.

Acquiſitum, quod ſemel eſt, amplius repudiari non poteſt, cap. 8. quæſt. 6. nu. 71. cap. 9. quæſt. 28. num. 5.

Acquiſitor primos poteſt in præiudicium vocatorũ de re diſponere, & eis nocumentum afferre, cap. 10. quæſt. 30. num. 51. limita num. 53.

Actio legis aquiliæ in ſolidum competit legatario, cui poſteà pars ſerui legati accreſcit, cap. 9. qu. 47. num. 10.

Actiones vtiles, non poſſunt ſtare ſimul cum directis, cap 9. quæſt. 34. num. 17. & cur, nu. 19.

Actiones tres competunt pro legatis, & fideicommiſſis particularibus, realis, & perſonalis, & hypothecaria, cap. 8. quæſt. 2. num. 7. Declara vt num. 8 & ſeqq.

Actione reali effectu conuenitur res, non perſona, cap. 8. quæſt. 17. num. 72.

Actionem cui damus, multò magis exceptionem, cap. 10. quæſt. 30. num 71.

Actus vt aliquid operetur, & nõ ſit inutilis, in dubio interpretatio facienda eſt, cap. 10. quæſt. 28. num. 70. Declara, vt num. 116. & 121.

Actus, vt ſit inutilis magis tolerandum eſt, quàm vt operetur aliquid præter, aut fortè contra intentionem agentis, cap. 10. quæſt. 28. nu. 120.

Actus etiam inutilis, & inualidus declarat voluntatem, cap. 10. qu. 18. nu. 13. qu. 23. latè.

Actus agentium non debent operari vltrà eorum intentionem, cap. 10. qu 28. nu. 39.

Actus, qui geritur, quoties reſpicit principalitèr perſona, & in conſequentiam bona, ſufficit eum eſſe validum reſpectu perſona, vt vim ſuam operetur etiam quoad bona alibi exiſtentia, cap. 10. quæſt. 4. num. 131. Declara, vt num. 141.

Actus, vbi fit contrà prohibitionem ſtatutariam, ceſſat in eo voluntas agentis, cap. 10. quæſt. 2. nu. 61. Declara, vt num. 64.

Actus tribuitur facienti, non conſentienti, cap. 10. qu. 4. nu. 161.

Ademptio, & excluſio, quæ per translationem fit, diuerſis reſpectibus poteſt dici vel expreſſa, vel tacita, cap. 10. qu. 23. nu. 29.

Aditio in parte facta trahitur ad totum, cap. 9 quæſt. 28. num. 1. 2. 9. 10. & ſeqq. Vide Inſtitutus pro parte.

Aditio vnica ſufficit, cap. 9. qu. 28. nu. 3.

Aditio facta pro parte trahitur ad alias, non per ius accreſcendi, ſed iure inſtitutionis, cap. 9. quæſt. 6. num. 6.

Aditio partis facta ſub conditione, ſi alia pars non accreſcat, nullius momenti eſt, cap. 9. quæſt. 28. num. 14.

Aditio an valeat, quando hæres adit pro parte, & pro parte repudiat, cap. 9. qu. 28. num. 39. & ſeqq.

Aditionis, & repudiationis differentia, cap. 9. quæſt. 28. num. 28.

Aditio hæreditatis plerumque differtur, & in longum protrahitur, cap. 9. qu. 48. nu. 28.

Aditio hæreditatis retrotrahitur ad tempus mortis, cap. 9. qu. 48. nu. 29.

Aditio vna ſufficit, cap. 9. qu. 33. nu. 2.

Adeundum ſemel eſt, cap. 8. qu. 1. nu. 10.

Aditio noua requiritur, cum per alium nobis acquiritur hæreditas, cap. 8. quæſt. 1. num. 30. Declara, vt num. 31. & 32.

Aditio vna ſufficit ei, qui ex pluribus partibus inſtitutus eſt, cap. 9. qu. 18. num. 5.

Aditione vnius partis, ità demum aliæ etiam acquiruntur, ſi & ipſæ delatæ ſint, cap. 9. qu. 19. nu. 28.

Adire ſemel ſufficit, cum per noſmetipſos nobis hæreditas eſt acquirenda, non cum per alium, puta per ſeruum, cap. 9. qu. 20. num. 25. Et ratio diuerſitatis, num. 26.

Aditio, & repudiatio à pari procedunt, cap. 9. quæſt. 24. num. 134.

Admitti non debet in odioſis, quod non admittitur in fauorabilibus, cap. 9. quæſt. 48. num. 13.

Adoptatus apud competentem iudicem, ſuccedit adoptanti in omnibus bonis vbicunque exiſtentibus, cap. 10. qu 4. num. 138.

Aduerſatiuæ natura eſt, vt tàm in iure, quàm in facto aduerſetur, cap. 10. qu. 23. nu. 106.

Aduerſatiuæ natura eſt, vt qualitas præcedentis caſus, cenſeatur etiam in ſequenti repetita, cap. 10. qu. 24. nu. 27.

Aduerſati-

I N D E X.

Aduerſatiua præcedentibus aduerſatur, retento eodem themate, cap. 10. qu. 24. num. 28.

Æqualiter grauati, cenſentur etiam æqualiter vocati ad ius accreſcendi, cap. 8. qu. 11. num. 18.

Afflictia non eſt addenda afflictio, cap. 9. quæſt. 45. num. 27.

Agnatorum verbo, continentur etiam fœminæ ex maſculis progenitæ, cap. 9. qu. 12. num. 57. fallit, vt num. 58.

Agnationis conſeruandæ ratio vbi eſt habita, fęminæ etiam agnatæ, non continentur ſub verbo agnatorum, cap. 9. quæſt. 12. num. 58. & cur, nu. 60.

Agnati, & cognati citandi non ſunt, quoties legitimatio fit patre viuente, & petente, & agitur de bonis, quæ ſunt in libera eius diſpoſitione, cap. 10. quæſt. 4. nu. 27.

Agnitio non eſt neceſſaria in legatis, & fideicommiſſis, cum portio accreſcit, cap. 8. qu. 2. nu. 2.

Alienandi permiſſio facta hæredi inſtituto, & grauato in parte principali, cenſetur etiam facta in parte accreſcente, cap. 9. quæſt. 49. num. 63.

Alienandi facultas alienatione non ſecuta, non præiudicat, cap. 10. qu. 29 num. 89.

Alienandi pactum tribuens facultatem, non ſecuta alienatione, nihil operatur, cap. 10. qu. 29. nu. 90.

Alienationi conſentiens, non poterit à tertijs poſſoribus, feudum, aut emphyteuſim auocare, cap. 10. qu. 29. num. 87.

Alienandi pactum tribuens facultatem, parit exceptionem, quæ non ſolum prodeſt diuidenti, ſed etiam omnibus ab eo cauſam habentibus, cap. 10. qu. 29. num. 80.

Alienationis permiſſio in diuiſione, aut fit explicitè, aut implicitè per clauſulam ad habendum, &c. & per aliàs, de quib. cap. 10. quæſt. 29. num. 74. & ſeqq.

Alienatione in diuiſione feudalium, conceſſa, & ſecuta, res non poterit à tertijs poſſeſſoribus auocari, cap. 10. qu. 29. num. 76. Et cur, num. 79. & 83.

Alienatione in diuiſione feudalium conceſſa, & ſecuta, cenſetur remiſſum ius accreſcendi in ipſis feudalibus, cap. 10. qu. 29. num. 76. Amplia, vt hoc multò magis procedat, ſi facultas alienandi data ſit etiam hæredibus, num 77.

Alienare dicitur qui præſtat occaſionem acquirendi, cap 10. quæſt. 14. num. 39.

Alienare prohibitus. Vide Prohibitus.

Alimenta naturalitèr homini ſunt taxata, cap. 10. quæſt. 11. num 3.

Alimentorum cauſa non eſt reiterabilia, cap. 10. quæſt. 11. num. 4.

Alimenta debentur inſtinctu naturali, ſed neceſſitate ciuili, cap. 9. quæſt. 24. num. 116.

Aliud eſt capere partem, aliud facere partem, cap. 10. quæſt. 25. num. 6.

Aliud eſt titulus inſtitutionis, aliud ius hæreditarium, cap. 9 quæſt. 24 num. 33. & ſeqq.

Allodialibus in rebus renunciatio defuncti nocet hæredibus, cap. 10 qu. 30. nu. 22. & 29.

Alluuio transfert etiàm poſſeſſionem, cap. 8. qu. 1. num. 45. & cur, num. 46.

Alteri per alterum non debet iniqua conditio inferri, cap. 10. qu. 30. num. 43.

Annua legata tot ſunt, quot anni, menſes, dies, cap. 10. quæſt. 11 num. 28. Vide Legatum.

Appellatione cęterarum rerum omne reſiduum continetur, cap. 10. qu. 24. nu. 88. Declara, nu. 91.

Appellatione hæreditatis etiam pars continetur, cap. 9. quæſt. 24. num. 130.

Argumentum valet ab vſufructu ad feudum, vel emphyteuſim, cap. 10. qu. 28. num. 66. Declara, num. 88. & ſeqq. qu. 29. nu. 9.

Argumentum valet à renunciatione fideicommiſſi ad renunciationem iuris accreſcendi, quod in feudo, vel emphyteuſi ſperatur, cap. 10. qu. 29. n. 23.

Argumentum ab vna ſpecie iuris accreſcendi ad aliā valet, cap. 10. qu. 24. num. 140.

Argumentum à tempore ad rem, & contra valet, cap. 10. quæſt. 17. num. 34. qu. 18. num. 21. qu. 24. 139.

Argumentum à pacto ad ſtatutum, valet, cap. 9. qu. 12. nu. 71. Declara, vt nu. 80.

Argumentum à legitima patroni, ad legitimam filij, valet, cap 9. qu. 24. num. 38. & ſeqq. quæſt. 49. num. 44. Et à Patrono ad filium, nu. 155. & ſeqq. & 161.

Argumentum valet à ſubſtitutione pupillari ad vulgarem, cap. 9. qu 35. nu. 10.

Argumentum à pupillari ad fideicommiſſariam non valet, cap. 9. qu. 40. nu. 11. contra, quæſt. 41. nu. 4. Declara, vt ibi nu. 11. & 12.

Argumentum ab arrogatione ad legitimationem valet, cap. 10. quæſt. 4. num. 48. 139. Declara, vt num. 145.

Argumentum à re ad tempus valet, cap. 10. quæſt. 11. num. 18.

Arrogatus ex reſcripto Principis ſuccedit in omnibus bonis, cap. 10. quæſt. 4. num. 139.

Arrogationis decretum inter non ſubditos, Princeps interponere non poteſt, cap. 10. quæſt. 4. num. 55.

Arrogationi ſimilis eſt legitimatio, & in quibus, cap. 10. qu. 4. nu. 49. & ſeqq.

Arrogati pupilli bona propria pertinent ad ſubſtitutos à Patre naturali, aut ad venientes ab inteſtato, cap. 10. qu. 12. nu. 15.

Arrogatus impubes poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cap. 10. qu. 12. num. 16. Declara, vt num. 17.

Arrogati impuberis ſucceſſores vtiles tantùm actiones conſequuntur, cap. 10. qu. 12. nu. 12.

Ars imitatur naturam, cap. 8. qu. 4. num. 18.

Augmentum cenſetur eiuſdem iuris, cuius eſt principale, cap. 9. qu. 43. nu. 13.

Augmentum petitur eadem actione, qua principale, cap. 9. qu. 45. nu. 76.

Authoritates, & iura de renunciatione fideicommiſſi loquentia, trahuntur ad inducendam, vel excludendam iuris accreſcendi, quod in feudo, vel emphyteuſi ſperatur, renunciationem, cap. 10. qu. 29. num. 24.

Authoritates, & iura de renunciatione iuris accreſcendi in feudo, vel emphyteuſi loquentia, trahuntur ad inducendam, vel excludendam renunciationem fideicommiſſi, cap. 10. qu. 29. nu. 25.

B

Bannitus incapax ſi fuerit inſtitutus, hæreditas non vindicatur à fiſco, ſed pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 41. Declara, vt num. 42.

Bannito, quod relinquitur, manet apud hæredem, cap. 9. qu. 8. num. 19.

Banni virtus non egreditur fines eius ſtatus, à quo quis bannitus eſt, nec ad bona alibi ſita porrigitur, cap. 10. qu. 3. num. 60. & 61.

Beneficium conceſſum patri tranſit in filium, cap. 9. qu. 12. num. 31. Declara, vt num. 34.

Bona

I N D E X.

Bona in ſamilia conſeruantur per maſculos, cap. 9. qu. 12. num. 104.

Bona ſita extrà territorium non accreſcunt ijs, qui vigore ſtatutorum admittuntur, ſed pertinent ad eos, qui ex diſpoſitione iuris communi vocantur, cap. 10. qu. 2. num. 9.

Bona mobilia ſoquuntur perſonam, & cenſentur de loco, vbi moratur Dominus, cap. 10. qu. 3. nu. 114. Declara num. ſeqq. Et vide verbum Res.

Bona vacantia pertineot ad Vaſſallos de regalibus inueſtitos, cap. 10. qu. 3. num. 76.

Bona vacantia ſunt de regalibus, cap. 10. qu. 3. n. 77.

Bona Eccleſiaſticorum ſunt exempta à iuriſdictione Principis ſæcularis, cap. 10. qu. 4. num. 158. & qualiter ibidem.

Bona Eccleſiaſticorum eodem iure cenſentur, quo bona Eccleſiæ, cap. 10. qu. 4. num. 159. Et qualiter, ibi.

Bona caſtrenſia non trahunt ad ſe paganica, nec paganica trahunt ad ſe caſtrenſia, cap. 10. qu. 24. num. 34.

Bona caſtrenſia, & bona paganica militis, quaſi duorum hominum duæ hæreditates intelliguntur, cap. 10. qu. 24. num. 45. & num. 120. Declara num. 123.

Bona etiam, quæ quia ſe habere ignorat pertinent ad hæredem inſtitutum in teſtemento, quod iure communi ſuſtinetur, cap. 10. qu. 12. num. 12.

Bonorum poſſeſſio ſemel eſt agnoſcenda, cap. 8. qu. 1. num. 22.

Bonorum poſſeſſio olim non acquirebatur ſinè datione, ſeù decreto Iudicis, cap. 8. qu. 1. nu. 24.

Bonorum poſſeſſio nemini inuito acquiritur, cap. 8. qu. 5. num 33. Declara, vt num. 34.

Bonorum poſſeſſio non defertur ex ſequenti capite, niſi prius caput omninò defecerit, cap. 9. qu. 14. num. 50.

Bonorum poſſeſſionis prius caput defeciſſe omninò nõ dicitur, vbi ſupereſt al quis, qui ex eo bonorum poſſeſſionem agnouerit; cap. 9. qu. 14. num. 51.

C

Caduca quæ, cap. 10. qu. 8. num. 7.

Caduca propter bella ciuilia introducta, cap. 10. qu. 8. num. 17.

Cauſa introducta lege Iulia, cap. 10. qu. 8. nu. 17.

Caduca cur introducta, cap. 10. qu. 8. num. 19.

Caduca fiſco deferebantur, cap 10. qu. 8. num. 20.

Caduca interdum deferebantur populo, cap. 10. qu. 8. num. 21.

Caduca interdum deferebantur Ciuitati, cap. 10. qu. 8. num. 22.

Caduca interdum deferebantur legioni, cap. 10. qu. 8 num. 23.

Caduca interdum vindicabantur à coniuncto propter liberos, cap. 10. qu. 8. num. 25.

Caduca ceſſabat in vſufructu, cap. 10. qu. 8. nu. 29. Et cur, num. 30 & ſeqq.

Caduca ceſſabant facta ſubſtitutione, cap. 10. qu. 8. num. 36. Et cur, num. 38. & ſeqq.

Caduca ceſſabant in ſucceſſionibus, quæ ab inteſtato deferuntur, cap. 10 qu. 8. num. 43.

Caduca remanent apud grauatum, cap. 9. qu. 8. nu. 26. Declara, vt num. 27.

Caduca, aut quaſi caduca accreſcunt cum onere, cap. 8. qu. 14. num. 3.

Caduca, aut quaſi caduca portio hæreditatis accreſcit cum onere, cap. 8. qu. 17. num. 4.

Caduca, aut quaſi caduca pars legati, & fideicommiſſi, accreſcit cum onere; pro non ſcripta verò ſine, cap. 8. qu. 17. num. 9.

Caducariæ leges non ius inſtitutionis, aut ſubſtitutionis, quæ veniunt ex diſpoſitione defuncti ſuſtulerant; Sed ſolum ius accreſcendi, quod ex diſpoſitione legis proficiſcitur, cap. 9. qu. 30. n. 26.

Caducata pupillari ſubſtitutione, etiam cadit ius accreſcendi, quod reperitur cum ea coniunctum, cap. 9. qu. 39. num. 19.

Cœterorum appellatione omne reſiduum continetur, cap. 10. qu. 24. num. 88:

Capere partem. Vide partem.

Cauſa ſublata tollitur effectus, cap. 10. qu. 9. nu. 2.

Cauſa impedimenti ceſſante, ceſſat & ipſum impedimentum, cap. 10. qu. 12. num. 11.

Cauſa diſpoſitionis ceſſante, ceſſat & ipſa diſpoſitio, cap. 10. qu. 22. num. 13.

Cauſa excluſionis ceſſante, ceſſare quoque debet ipſa excluſio, cap. 10. qu. 22. num. 3.

Cauſa incogitata, non alia videtur eſſe, quam futura, cap. 10. qu. 29. num. 57.

Cauſa de futura renunciantes non cenſentur cogitaſſe, cap. 10. qu. 29. num. 58.

Cautio legatorum, ſeù fideicommiſſorum nomine præſtanda eſt, etiam pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 8.

Ceſſio Dominij. Vide Dominium.

Ceſſio vſusfructus. Vide Vſusfructus.

Clauſula codicillaris operatur, vt ea, quæ non poſſunt valere iure directo, valeant iure fideicommiſſi, cap. 10. qu. 18. num. 30.

Clauſula ad habendum, tenendum, & quidquid placuerit faciendum, in diuiſionibus bonorum feudalium, operatur remiſſionem iuris accreſcendi, ſeù ſuccedendi, ſi ſequatur alienatio, cap. 10. qu. 29. num. 75. & 79. Licet quidam contrà ſentiant num. 78. Amplia, vt idem ſit per clauſulam, conſtitens Procuratorem, velut in rem ſuam, & per clauſulam, ponens eum in locum, & ſtatum ſuum, num. 87.

Clauſula conſtituens Procuratorem, velut in rem ſuam, in diuiſione feudalium poſita, tribuit alienandi facultatem, maximè ſi fuerit adiecta clauſula, ponens eum in locum, & ſtatum ſuum, cap. 10. qu. 29 num. 84. & 85.

Clauſula conſtituens Procuratorem in rem ſum, operatur, vt is Procurator poſſit ea omnia facere, quæ ipſe conſtituens potuiſſet, cap. 10. qu. 29. n. 86.

Clauſa ponens eum in locum, & ſtatum ſuum, operatur, vt ſic poſitus, poſſit ea omnia facere, quæ ponens ipſe potuiſſet, cap. 10. qu. 29. num. 86.

Clericus non poteſt iuriſdictionem etiam voluntariam Iudicis Laici prorogare, cap. 10. qu. 4. nu. 154. Declara, vt num. 160.

Clericus non poteſt filium ſuum emancipare coram Iudice Laico, cap. 10. q. 4. num. 156.

Cognitio generis influit ad cognitionem ſpecierum, cap. 10. qu. 21. num. 1.

Cognito vno contrariorum, cognoſcitur, & aliud, cap. 10. qu. 25. num. 2.

Cohæres præſtat legata relicta à cohærede, quaſi ſubſtitutus, cap. 8. qu. 17. num. 56.

Cohæres, cui pars filij accreſcit, tenetur præſtare onus, quod filius pro quantitate legitimæ non præſtitiſſet, cap. 8. qu. 17. num. 128.

Cohæres, & vulgariter ſubſtitutus æquiparantur, cap 9. qu. 24. num. 148. & ſeqq.

Cohęres cohęredi ſubſtitutus ſi ſuã partẽ repudiauerit, poteſt adhùc admitti ad partẽ cohæredis deficientis, ſed iure ſubſtitutionis, cap. 9. qu. 31. nu. 24.

INDEX.

Cohæres cohæredi ſubſtitutus aſſimilatur ei, qui ex parte purè, & ea parte ſub conditione inſtitutus eſt, cap. 9. qu. 17. num. 4.

Cohæres non poteſt vocari ad eamdem portionem ex diuerſis gradibus, nempè ex primo gradu quatenus venit per ius accreſcendi, & ex ſecundo quatenus venit per ſubſtitutionem, cap. 9. qu. 32. num. 5. Declara, vt num. 6.

Cohæres cohæredi vulgaritèr ſubſtitutus, ſi repudiet ſuam portionem, & mox purificetur conditio ſubſtitutionis, debet ex ſubſtitutione adire, ſi vult ſuccedere, & ità adeundo conſequitur etiam partem ſuam repudiatam iure accreſcendi, ſed pro portione tantùm hæreditaria ſi adſint cohæredes, etiamſi non fuerint paritèr ſubſtituti, cap. 9. qu. 33. num. 3. & 7. Aliud eſt ſi non repudiet ſuam partem, & adeat ea ſuſtitutione partem cohæredis deficientis, nam tunc etiam partem ſuam in totum habebit, licet adſint cohæredes num. 7. & ratio diuerſitatis num. 8.

Cohæres, cui poſt aditam hæreditatem, alterius cohæredis portio defertur, non cogitur partem vacantem ſuſcipere, ſi velit totam hæreditatem dimittere; Sed hoc procedit in eo, qui ſimplicitèr iure accreſcendi vocatur, non in eo, qui etiam vocatur ea ſubſtitutione expreſſa, cap. 9. qu. 24. num. 12. & 13. & ibi triplex diuerſitatis ratio.

Cohæres cohæredi ſubſtitutus poteſt arbitrio ſuo, portionem cohæredis deficientis habere, vel ea ſubſtitutione, vel ex iure accreſcendi, quandiù res eſt integra, cap. 9. qu. 34. num. 30. & 31. Cœterùm vbi res deſinit eſſe integra, diſtinguitur d. num. 31.

Commoda, & incommoda hæreditaria, non conſiderantur, vt partes hæreditatis, ſed vt res contentæ, ea quibus ipſa vniuerſitas conſtituitur, cap. 9. qu. 24. num. 14.

Commoda qui retinet, partem hæreditatis retinet, cap. 9. qu. 24. num. 13. Contra num. ſeq.

Commoda non debent ad eum pertinere, ad quem non ſpectant, & incommoda, cap. 8. qu. 6. nu. 75.

Compendioſa non eſt ſubſtitutio, ſed formula, cap. 9. qu. 40. num. 16.

Compendioſa. De compendioſa, quæ in fideicommiſſariam reſoluitur idem iudicamus, quod de ſimplici fideicommiſſaria, cap. 9. qu. 41. num. 10.

Concurſus. In concurſu præfertur ille, qui habet plures qualitates prælationis, cap. 10. qu. 22. nu. 11. Cætera. Vide in verbo Prælatio.

Conditio adiecta in parte principali, cenſetur etiàm in parte accreſcente repetita, cap. 9. quæſt. 49. num. 19.

Conditio viduitatis iniuncta vxori in vſufructu inſtitutæ, cenſetur etiam repetita reſpectu totius hæreditatis, quæ illi accreuit, cap. 9. quæſt. 49. num. 20.

Conditio, quæ eſt contrà leges, adiecta diſpoſitioni teſtamentariæ vitiatur, non vitiat, cap. 10. quæſt. 17. num. 31.

Conditio vulgaris ſubſtitutionis, quando per voius deficientiam cenſeatur purificari, & quando non; cap. 9. qu. 4. num. 5. & 6.

Conditio retrotrahitur, niſi in præiudicium tertij; cap. 9. quæſt. 20. num. 9. & 18.

Conditio caſualis non intelligitur in legatis repetita, cap. 8. quæſt. 16. num. 54.

Conditio, cuius euentus nihil operatur fruſtrà expectatur, cap. 9. quæſt. 19. num. 8.

Conditionalis inſtitutio non impedit ius accreſcendi reſpectu eiuſdem, cap. 9. quæſt. 19. num. 24.

Conditio ſcindi non poteſt, ne etiam legatum ſcindatur, cap. 9. quæſt. 23. num. 23.

Conditionis, quæ in faciendo conſiſtit, onus, non tranſit in coniunctum, quoties factum per alium expediri nequit, cap. 8. qu. 16. num. 60. Et cur, num. 61.

Conditione deficiente conditionalis diſpoſitio pro non facta habetur, cap. 9. qu. 11. num. 22.

Confiſcandi poteſtas eſt iuriſdictionis, cap. 10. qu. 3. num. 1.

Confiſcandi poteſtas dicitur eſſe meri imperij, cap. 10. qu. 3. num. 2.

Confiſcandi poteſtas non trahitur ad bona ſita extrà iuriſdictionem confiſcantis, cap. 10. quæſt. 3. nu. 3.

Confiſcatio an trahatur ad bona ſita extrà territorium confiſcantis, intelligitur vel ad commodum illius, in cuius territorio bona ſita ſunt, cap. 10. quæſt. 3. num. 5.

Confiſcatio trahitur ad omnia bona, quando ſumus confiſcantis, vel ad commodū in caſibus, in quibus illa fit iure cōmuni, & burſa fiſcalis eſt eadē, licet iuriſdictiones ſint diuerſæ, cap. 10. qu. 3. n. 6.

Confiſcatio, quando fit iure ſingulari, quod tamen viget in omnibus loci, in quibus bona ſita ſunt, trahitur ad omnia bona, ſi burſa fiſcalis eſt eadem licèt iuriſdictiones ſint diuerſæ, cap. 10. quæſt. 3. num. 7. Declara num. 9.

Confiſcatio non trahitur ad bona extrà iuriſdictionem iudicis confiſcantis, licèt burſa fiſcalis ſit eadem, quando illa fit iure ſpeciali, quod non viget in alijs locis eiuſdem Dominij, cap. 10. quæſt. 3. num. 11. & ſeqq.

Confiſcatio non trahitur ad bona ſita in alijs locis; quando fit iure ſpeciali, quod vbi bona ſita ſunt non viget, maximè quando iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſunt diuerſæ, cap. 10. qu. 3. num. 13. & ſeqq. Amplia, num. 17. 20. 22. & ſeqq.

Confiſcatio facta iure communi trahitur ad omnia bona vbiuis exiſtentia, licet iuriſdictionis, & burſæ fiſcales ſint diuerſæ, ſed ad commodum eorum, in quorum territorijs bona ſita ſunt, non ad commodum confiſcantis, cap. 10. qu. 3. num. 24. & ſeqq & num. 28. vbi quatuor caſus diſtinguuntur.

Confiſcatio, quæ fit iure communi propter crimen hæreſis trahitur ad omnia bona vbicunque ſita, & quilibet fiſcus capit bona in ſuo territorio exiſtentia, etiamſi ſit ſiſcus Vaſſalli, cap. 10. qu. 3. num. 29. & 32.

Confiſcatio, quæ fit iure communi ob crimen temporale, trahitur ad omnia bona, & quilibet fiſcus, capit ſibi ſubiecta, quando tractatur de bonis ſitis in eodem ſtatu, quæ tamen ſunt in territorijs diuerſorum Vaſſallorum, cap. 10. quæſt. 3. num. 33. & ſeqq.

Confiſcationes dicuntur fructus iuriſdictionis, cap. 10. quæſt. 3. num. 38.

Confiſcandi ius eſt de regalibus, cap. 10. qu. 3. nu. 41. & 46.

Confiſcatio facta ob crimen Leſę Maieſtatis in Principem commiſſum, continet omnia bona, etiam in terris Vaſſallorum, ad commodum Principis, cap. 10. qu. 3. nu. 47. & ſeqq.

Confiſcatio trahitur etiam ad bona alibi ſita, non ad commodum confiſcantis, ſed ad commodum eius Principis, in cuius territorio bona ſita ſunt, quando fit iure communi, & ob delictum temporale, vt Læſæ Maieſtatis, & ſumus in caſibus, in quibus reus non fuit vltimò ſupplicio damnatus, ſed ſolum in contumaciam, cap. 10. qu. 3. nu. 52. Sed contrà, num. ſeq.

Con-

I N D E X.

Conſiſcatio non trahitur ad bona alibi ſita, ſi damnati ſtatus non mutatur, cap. 10. qu. 3. nu. 54.

Conſiſcatio facta iure communi, vt ob crimen Læſæ Maieſtatis, trahitur ad bona in dominio aliorum Principum, ſi reus vltimo ſupplicio afficiatur, ſed ad commodum Principis in cuius Dominio bona ſita ſunt, cap. 10. qu. 3. num. 64. & ſeqq. quando damnatus nullos ſucceſſores reliquit, num. 74. & ſeq.

Conſiſcatio (quando iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſunt diuerſæ, & bona ſunt in eodem ſtatu, ſed in territorijs diuerſorum dominorum) facta non iure communi, ſed ſingulari, quod tamen viget in toto ſtatu, vt eſt ius, quod ex conſtitutionibus Principum proficiſcitur, trahitur ad bona vbiuis exiſtentia, ſed ad commodum Vaſſallorum, cap. 10. qu. 3. num. 78. & ſeqq. Et quid ſi conſtitutio Principis faciat de non delicto delictum, & in territorio infeudato bona contrauenientis exiſtant? num. 81. & ſeqq.

Coniecturis opus non eſt in claris, cap. 10. quæſt. 17. num. 51.

Coniunctio, etiam in teſtamento militis, locum habet, cap. 10. qu. 24 num. 10.

Coniunctio eſt cauſa iuris accreſcendi, cap. 10. qu. 24. num. 11.

Coniunctio nulla conſiderari poteſt, inter vocatos à diuerſis teſtatoribus, ad diuerſas hæreditates, cap. 10. qu. 24. num. 47.

Coniunctio realis, & mixta datur etiam in hæreditatibus, cap. 8. qu. 17. num. 122.

Coniunctionis natura eſt, vt onus vni iniunctum, cenſeatur in omnium coniunctorum perſona repetitum, cap. 8. qu. 14. num. 10.

Coniunctionis ius, & conſequentèr ius accreſcendi in duobus teſtamentis non conſideratur, cap. 9. qu. 37. num. 5.

Coniunctus non excludit vulgaritèr ſubſtitutum, quoties per vnius deficientiam purificatur conditio ſubſtitutionis, cap. 9. qu. 4. num. 1.

Coniunctus admittitur excluſo ſubſtituto, quoties per alterius deficientiam non purificatur conditio ſubſtitutionis, cap. 9. qu. 4. num. 2. Declara, vt num. 3.

Coniunctus toties excludit ſubſtitutum, quoties interpretamur conditionem ſubſtitutionis defeciſſe, cap. 9. qu. 3. num. 4.

Coniunctus, an, & quando excludat pupillaritèr ſubſtitutum, & qualitèr hoc intelligendum ſit, cap 9. qu. 5. num. 1. & ſeqq.

Coniunctus, tamquàm veniens per ius accreſcendi, non excludit pupillaritèr ſubſtitutum, cap. 9. qu. 5. num. 2. & cur, num. ſeq.

Coniunctus, tamquàm veniens ab Inteſtato, an, & quando excludat pupillaritèr ſubſtitutum, remiſſiuè, cap. 9. qu. 5. num. 8. & ſeq.

Coniunctus veniens per ius accreſcendi, non poteſt cum exemplaritèr ſubſtituto concurrere, cap. 9. qu. 6. num. 1. & cur, num. 2.

Coniunctus, qui poteſt habere ius accreſcendi, cenſetur perſona, quæ ex præſumpta mente teſtatoris, excludit ſubſtitutum, eo caſu, quo ſubſtitutio eſt facta pluribus copulatiuè, cap. 9. qu. 7. num. 105.

Coniunctus, cui competit ius accreſcendi præfertur grauato, & cum excludit, cap. 9. qu. 8. num. 5. & cur, num. 34. & ſeqq.

Coniunctus veniens per ius accreſcendi, excludit hæredem, etiamſi fuerit inſtitutus in pro non ſcriptis, & Caducis, cap. 9. qu. 8. nu. 38. & cur, num. 39.

Coniunctus veniens per ius accreſcendi excludit hæredem grauati, cap. 9. qu. 8. nu. 43.

Coniunctus excluditur à grauato, quoties ex coniecturis apparet, teſtatorem magis hæredem, quâm coniunctum in parte deficientis dilexiſſe, cap. 9. qu. 8. num. 44. Declara, vt num. 45. & ſeq.

Coniunctus excludit fiſcum, etiamſi poſt acquiſitionem portio deficiat, ſi ius accreſcendi locum habere poteſt, cap. 9. qu. 15. nu. 18.

Coniunctus excludit fiſcum, quando cohæres ob ſpretum præceptum teſtatoris priuatur ſua portione, cap. 9. qu. 15. num. 19.

Coniunctus excludit fiſcum, ſi minor poſt aditam hæreditatem, in integrum reſtituatur, cap. 9. qu. 15. num. 20.

Coniunctus re præfertur fiſco venienti per ius caduci, cap. 10. qu. 8. num. 40. & cur, num. 42.

Coniunctus non venit, niſi ex tacito iudicio teſtatoris, cap. 10. qu. 20. num. 20.

Coniunctus venit ex primo gradu, ſubſtitutus ex ſecundo, cap. 10. qu. 20. num. 32.

Coniunctus præfertur ſubſtituto ex voluntate defuncti, etiam coniecturata, cap. 10. qu. 20. num. 44 & ſeqq. & coniecturæ ad hoc, num 54. & ſeqq.

Coniuncti re tantùm retinent etiam inuiti partem legati, aut fideicommiſſi vacantem antè acquiſitionem per ius non decreſcendi, cap. 8. quæſt. 8. num. 4.

Coniuncti re, & verbis etiam inuiti conſequuntur partem legati, aut fideicommiſſi vacantem ante acquiſitionem, cap. 8. qu. 8. num. 7. Sed diſputando contrarium ſuſtinetur, num. 10.

Coniuncti re, & verbis etiam inuiti conſequuntur partem legati, aut fideicommiſſi vacantem, cap. 8. qu. 8. num. 8. & cur, num. 9. Sed contrà nu. 10.

Coniuncti ſicut præferuntur diſiunctis in iure accreſcendi, ità etiam in ſubſtitutione, quæ cum iure accreſcendi coniuncta eſt, cap. 9. qu. 32. Declara, vt num. 10.

Coniuncti in vna oratione, ſi poſteà in diuerſis diſiungantur, attenditur diſiunctio, non coniunctio, cap. 10. qu. 19. num. 37.

Coniuncti non ſunt, qui ad partes diuerſas vocantur in diuerſis orationibus, licet poſteà coniungantur, cap. 10. qu. 19. num. 40.

Coniuncti legatarij, aut fideicommiſſarij partem vacantem cum onere conſequuntur, diſiuncti verò ſine, cap. 8. qu. 16. num. 30. Declara, num. 31. & 32. & cur, num. 34. & ſeqq. vſque ad nu. 38.

Coniuncti re, & verbis, & coniuncti verbis tantùm, non differunt in oneris præſtatione, cap. 8. qu. 16. num. 33.

Coniunctis re tantùm, ſeù diſiunctis legatarijs, aut fideicommiſſarijs, etiàm inuitis portio vacans defertur per ius non decreſcendi, cap. 8. qu. 8. nu. 6.

Coniunctis legatarijs, & fideicommiſſarijs, non, niſi volentibus pars accreſcit, cap. 8. qu. 8. num. 11. Declara, vt num. 12.

Coniunctis verbis tantùm legatarijs, aut fideicommiſſarijs, non, niſi volentibus pars accreſcit, cap. 8. qu. 8. num. 31. & cur, num. 32.

Coniunctis re tantùm legatarijs, aut fideicommiſſarijs, non, niſi volentibus pars accreſcit, ſi deficiat poſt acquiſitionem, cap. 8. qu. 8. num. 33. & cur, num. 34.

Coniunctis re, & verbis legatarijs, aut fideicommiſſarijs, non, niſi volentibus pars accreſcit, ſi deficiat poſt acquiſitionem, cap. 8. qu. 8. nu. 35.

Coniunctis legatarijs, aut fideicommiſſarijs accre-

ſcit pars, quæ pro nun ſcripta habetur, ſine onere, cap. 8. qu. 12. & cur, num. 11.

Coniunctis re, & verbis legatarijs, aut fideicommiſſarijs accreſcit pars, quæ pro non ſcripta habetur ſine onere, cap. 8. qu. 13. num. 7.

Coniunctis verbis tantum legatarijs, aut fideicommiſſarijs accreſcit ſine onere pars, quæ pro non ſcripta habetur, cap. 8. qu. 13. num. 8.

Coniux pauper, cui etiam liberis extantibus, aſſignatur certa portio ex auth. præterea. C. vndè vir, & Vx. non habet ius accreſcendi, licet liberi deficiant, cap. 9. qu. 14. num. 59.

Coniux, quæ quartam ex auth. præterea C. vnde vir, & Vx. habet, excludit fiſcum à reſſiduo, ſi cæteri omnes legitimi ſucceſſores deficiant, cap. 9. qu. 15. num. 17.

Conſentiens alienationi, non poterit à tertijs poſſeſſoribus feudum, aut emphyteuſim auocare, cap. 10. qu. 29. nu. 87.

Conſenſus permiſſiuus non continet ius futurum, cap. 10. qu. 30. num. 61.

Conſenſus permiſſiuus non inducit obligationem, ſed tantùm priuationem, cap. 10. qu. 30. nu. 64.

Conſenſus permiſſiuus ſimplex, non nocet hæredibus ex propria perſona venientibus, etiamſi ſit cum expreſſa renunciatione iunctus, cap. 10. qu. 30. num. 60.

Conſolidationis ius ceſſat, quoties poteſt habere locum ius accreſcendi, cap. 9. qu. 3. num. 6.

Conſolidationis ius competit etiam ei, qui venit de iure ſpeciali, cap. 9. qu. 3. num. 15. Et cur, nu. 16.

Conſolidationis ius interdùm eſt potentius, quàm ius accreſcendi, cap. 9. qu. 3. num. 17.

Conſolidationis ius, in quo differat à iure accreſcendi, cap. 9. qu. 3. num. 12. ſeqq.

Contrarietas, & repugnantia. Vide Repugnantia.

Contrariorum eadem eſt diſciplina, cap. 10. quæſt. 21. num. 1.

Contrauenire, vel contrafacere defunctum, aut contrafacere hæredem paria ſunt, cap. 10. quæſt. 30. num 16.

Contrauenire, Vide Promiſſio de non contrauenıendo.

Contrahentes. Vide Paciſcentes.

Contributio bonorum fit, ſi pars non grauata accreſcat grauatæ, ſecus ſi contrà, cap. 9. qu. 45. num. 25. & cur, num. 26 Cætera in verbo. Portio.

Correctio legum non eſt inducenda, niſi de ea manifeſtè conſtet, cap. 8. qu. 17. num. 53.

Correlatiuorum vno poſito, ponitur, & aliud, cap. 9. qu. 24. num. 7.

Creditores propriè dicuntur, quibus aliquid à viuente debetur, vel ex contractu, vel ex quaſi contractu, vel ex delicto, vel ex quaſi delicto, quia ius eorum in perſona viuentis, qui eſt obligatus fundamentum habet; Alij verò quibus aliquid à moriente eſt relinquendum, aut quibus ex diſpoſitione legis pars aliqua in bonis morientis debetur, creditores propriè non ſunt, cap. 9. qu. 24. nu. 64. & ſeqq.

Creditorum inter eſt habere, contrà quem ſuis actionibus experiantur, cap. 8. qu. 8. nu. 29.

Creditor à debitore inſtitutus hæres, poteſt repudiare hæreditatem, & conſequi ſuum creditum, cap. 9. qu. 24. nu. 2. Declara, vt num. 58. 68. & ratio diuerſitatis, num. 70.

Creditor eſt is, cui ex quacunque cauſa debetur, cap. 9. qu. 24. num. 8.

Creditor, & debitor ſunt correlatiui, cap. 9. quæſt. 24. num. 6.

Cui damus actionem, multò magis damus exceptionem, cap. 10. qu. 30. num. 71.

Curator datur principaliter rebus, cap. 10. quæſt. 5. num. 32.

D

DAtio per alium expediri poteſt, cap. 8. quæſt. 16. num. 57.

De iuribus futuris non cenſentur paciſcentes cogitaſſe, cap. 10. qu. 28. num. 84.

Debitor, & creditor ſunt correlatiui, cap. 9. qu. 24. num. 6.

Decretum debet etiam interponi ſuper parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 15.

Decretum interpoſitum ſuper parte principali, cenſetur etiam interpoſitum ſuper parte accreſcente, cap. 9 qu. 49. num. 16. Declara, vt num. 17.

Decretum interpoſitum ab eo iudice, cui perſona ſubeſt, trahitur etiam ad bona ſita extrà territorium, cap. 10. qu. 4. num. 133.

Decretum interpoſitum ſuper parte principali trahitur ad partem accreſcentem, cap. 8. quæſt. 1. num. 25.

Deficere, ſeù fieri caducum non videtur, quod à coniuncto vindicari poteſt, cap. 9. qu. 8. nu. 40.

Defunctum à pluribus repræſentari, non eſt inconueniens, cap. 8. qu. 4. num. 20.

Defunctus repræſentari debet vniformiter, cùm reſpectu cauſæ, quàm reſpectu capitis, & gradus, cap. 9. qu. 14. num. 39 & ſeqq.

Defunctus debet repræſentari, vel in totum teſtatus, vel in totum inteſtatus, cap. 9. qu. 14. num. 39.

Defunctus ab inteſtato, non poteſt repræſentari partim ex capite Vnde liberi, vel Vnde legitimi, partim ex alio, cap. 9. qu. 14 nu. 40.

Defunctus ab inteſtato non poteſt repræſentari à perſonis diuerſorum graduum, cap. 9. quæſt. 14. num. 41.

Defunctus non dicitur repræſentari à perſonis diuerſorum graduum, quando remotior venit iure repræſentationis, cap. 9. qu. 14. num. 45.

Defunctus poteſt pro parte repræſentari, & pro parte ſtare in pendenti, quando ſunt diuerſi vocati, quorum vnus adit, & alter deliberat, aut conditionis euentum expectat, cap. 9. qu. 25. num. 15.

Defunctus debet repræſentari ab eodem gradu verè, vel fictè, cap. 9. qu. 25. num. 17. & ſeq.

Defunctus non poteſt repræſentari pro parte, & pro parte non, cap. 9. qu. 23. num. 6.

Delata dicitur hæreditas, quam quis adeundo conſequi poteſt, cap. 9. qu. 29. nu. 14. Declara, vt ibi.

Delata duobus modis dici poteſt pars hæreditatis, principalitèr, & acceſſoriè, cap. 9. qu. 29. num. 25. Et quæ vtilitas; num. ſeqq.

Demonſtratio falſa non vitiat diſpoſitionē, ſed vitiatur, cap. 8. qu. 17. num. 32.

Denunciatione euangelica ſuccurritur venientibus ab inteſtato contra hæredem rei certæ, cui prohibitum eſt ius accreſcendi, cap. 10. qu. 18. nu. 14.

Deportati inſtitutio habetur pro non ſcripta, ideòq; hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. quæſt. 9. num 39. Declara, vt num. 40.

Dictio (vt) interdum ponitur demonſtratiuè, cap. 9 qu. 48. num. 47.

Dictio (vt puta) ſtat exemplificatiuè, cap. 9. qu 48. num. 45.

Dictio, iam, refertur ad præteritum, cap. 8. q. 6. nu. 9.

Dictio, &, eſt implicatiua, cap. 8 qu. 6. nu. 83.

Dictio, quoquomodo, eſt Vniuerſalis, & omnem omninò

I N D E X.

omninò modum includit, cap. 8. qu. 17. num. 37.

Dictionis implicatiuè natura eſt, vt implicet ſimilia, cap. 8. qu. 6 num. 84.

Dictum à cauſa ſubſequente declaratur, cap. 8 qu. 6. num. 85.

Dictum intelligitur iuxtà terminos cauſæ ſubſequẽtis, cap. 8. qu. 6. num. 86.

Dies legatorum, & fideicommiſſorum, quæ ſecundis tabulis, pupillaribus ſcilicet, relinquuntur, cedit à morte teſtatoris, non pupilli, cap. 9. qu. 37. num. 15.

Differentia, quæ eſt inter militem, & paganum in teſtamenti factione, non conſiſtit in voluntate, & facto, ſed in poteſtate, & iure, cap. 10. qu. 24. num. 124.

Dilecto magis, eſt plus fauendum, quàm minùs dilecto, cap. 8. qu. 16. num. 3. Declara, vt nu. 29.

Diſiuncti ſunt, qui ad partes diuerſas vocantur in diuerſis orationibus, licet poſteà coniungantur, cap. 10. qu. 19. num. 40.

Diſpoſitio limitata non recipit incrementum reſpectu temporis, cap. 10. qu. 19. num. 45.

Diſpoſitio loquens de hærede ſcripto, locum habet etiam in eo, qui venit per ius accreſcendi cap. 9. qu. 45. num. 7.

Diſpoſitum ſuper principali parte, cenſetur etiam diſpoſitum ſuper accreſcente, cap. 9. quæſt. 43. num. 7.

Diſpoſitio vbi locum non habet, pro non facta habetur, cap. 9. qu. 37. num. 52.

Diſpoſitio teſtatoris. Vide voluntas.

Diſpoſitio quoties confertur in eum, qui etiam ea amota, poſſet habere partem relictam per ius accreſcendi, dicitur cum eo coniuncta, cap. 9. qu. 16. num. 2.

Diſpoſitio, quæ non habet effectum, habetur pro non facta, cap. 8. qu. 17. num. 27.

Diſpoſitio loquens de filio non ſimpliciter, ſed reſpectu alicuius qualitatis, quæ in eo reperiatur, ſi illa qualitas non eſt in nepote, ad eum non trahitur, cap. 9. qu. 12. num. 88.

Diſpoſitio teſtatoris tunc dicitur cum iure accreſcẽdi coniuncta, cum etiam ea amota, ius accreſcendi locum habere poteſt, cap. 9. qu. 37. num. 3.

Diſpoſitio legis, vt plurimum eſt ſubſidiaria ad diſpoſitionem hominis, cap. 10. qu. 22. num. 16.

Diſpoſitione ex hominis qui venit, haud dubiè præfertur ei, qui venit ex diſpoſitione legis, cap. 10. qu. 22.

Diſpoſitione ex hominis venit, qui venit ex ſubſtitutione tacita, cap. 10. qu. 22. num. 17. & ſeq.

Diſtributio particularis omnium rerum, habetur pro vniuerſali diſpoſitione, cap. 10. qu. 24. n 145.

Diuiſione inter duos, vel plures fratres facta, an, & quando cenſeatur renuntiatum iuri accreſcendi, quod in feudo, aut emphyteuſi ſperabatur, cap. 10. qu. 29. num. 10. & num. ſeqq. vſque ad finem.

Diuiſio aliquando eſt ſimplex, aliquando eſt cum ijs coniuncta, quæ à partibus adijciuntur, cap. 10. qu. 29. num. 11.

Diuiſioni tria ſunt, vt plurimum, quæ à partibus adijciuntur; Aut enim adijcitur promiſſio, aut permiſſio aut etaim renuntiatio, cap. 10. qu. 29. num. 11. & 42.

Diuidentium arbitrio promiſſionum, quæ adijciuntur, tria ſunt genera, aut enim adicitur promiſſio de non contraueniendo, aut de defendendo, aut de euictione, cap. 10. qu. 29. num. 45.

Diuiſionem per ſimplicem non cenſetur renunciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi, quod in feudo, vel emphyteuſi ex tenore inueſtituræ ſperabatur, cap. 10. qu. 29. num. 12. & ſeqq. Et cur, num. 14. Amplia, vt num 35. & ſeqq.

Diuiſionis natura eſt, vt ea tantùm comprehendat, quæ de præſenti competunt diuidentibus, non vt ad futuros caſus, futuraque iura porrigatur, cap. 10. qu. 29 num. 15. & 48.

Diuiſio actualis pendet ab illa intellectuali diuiſione, quæ fit ipſo iure inter habentes rem communem, cap. 10. qu. 29. num. 16.

Diuiſio actualis eſt, veluti executio illius intellectualis diuiſionis, quæ fit ipſo iure inter habenter habentes rem communem, cap. 10. qu. 29. n. 17.

Diuiſio actualis non mutat naturam intellectualis diuiſionis, ſed ſecundùm eam regulatur. cap. 10. qu. 29. num. 18.

Diuidentium mens non eſt, vt alter alteri de ſuo quidquam largiatur: ſed vt vnuſquiſq; pro diuiſo id conſequatur quod ſuum eſt, cap. 10. qu. 29. n. 19.

Diuiſione ſimplici fideicommiſſo, cuius conditio nondum extiterat, renunciatum eſſe non cenſetur, cap. 10. qu. 22. num. 22.

Diuiſio dupliciter fieri poteſt, vno modo partiendo res communes, vt vnuſquiſque portionem ſingularum rerum habeat, altero modo non partiendo ſingulatur res, ſed vnam vni inſolidum aſſignando alteram alteri, cap. 10. qu. 29. num. 29.

Diuiſione ſimplici cenſetur renunciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi in feudo, vel emphyteuſi, quæ vni diuidentium fuit inſolidum aſſignata, cap. 9. qu. 29. num. 32. & ſeqq.

Diuiſio, cui adijcitur cauſa renunciationis iurium, continet renuntiationem expreſſam, cap. 10. qu. 29. num. 43.

Diuiſione renunciatum eſſe non poteſt iuri accreſcendi, quod non eſt, nec eſſe poteſt, cap. 10. qu. 29. num. 4.

Diuiſione, cui eſt adiecta promiſſio de non contraueniendo, aut ſimplicitèr, aut etiam per ſe, & hæredes, non cenſentur diuidentes iuri accreſcendi, & ſuccedendi renunciaſſe, cap. 10. qu. 29. num. 46.

Diuiſioni adiecta promiſſio de non contraueniendo, ſecundùm diuiſionis naturam intelligi debet, cap. 10. qu. 29. num. 47.

Diuiſione, cui eſt adiecta promiſſio de non contraueniendo ex quacunque cauſa, an cenſeatur renũciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi, cap. 10. qu. 29. num. 50. Diſtingue, vt ibi.

Diuiſione, cui eſt adiecta euictionia promiſſio, an cenſeatur renunciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi in feudo, aut emphyteuſi, cap. 10. qu. 29. num. 62. & ſeqq. Vide Euictio.

Diuiſioni ſi fuerit adiecta permiſſio, vt frater de feudo inueſtiri poſſit, An cenſeatur remiſſum ius accreſcendi, cap. 10. qu. 29. n. 72. Diſtingue, vt ibi.

Diuiſione ſecuta ſi is, cui feudum obuenit de conconſenſu patris inueſtiatur, An per hoc cenſeatur remiſſum ius accreſcendi, cap. 10. qu. 29. num. 73.

Diuiſio cœtera de diuiſione feudi, vel emphyteuſis. Vide Feudum, & Emphyteuſis.

Diuiſionis natura eſt, vt in ea non præſtetur euictio, quæ ſequitur ex natura rei, cap. 10. qu. 29. num. 71.

Diuiſio ſupponit præcedentem acquiſitionem, cap. 10. qu. 29. num. 1.

Diuiſio fundi interdum fit gratia facilioris culturæ, non vt fiant duo fundi, cap. 9. qu. 25. num. 9.

Diuidimus ea tantùm, quæ noſtra ſunt, nobiſque

cum

eum alio communia, cap. 10. qu. 29. num. 2.
Diuiſio menſuræ, menſuræ vnitatem non diuidit, Vide menſuræ.
Dominium rei legatæ tranſit ipſo iure in legatarium ſi legetur res teſtatoris, cap. 8. qu. 2. n. 8.
Dominium partis accreſcentis tranſit ipſo iure in legatarium, eap. 8. qu. 2 num. 9.
Dominium partis accreſcentis retrofingitur in legatis, & fideicommiſſis acquiſitum ex eo die, quo quæſitum eſt dominium partis principalis, cap. 8. qu. 1. num. 10.
Dominium ex legato non transfertur ipſo iure, cum legatur quantitas, cap. 8. qu. 2. num. 11. aut res hæredia num. 12. aut aliena num. 13.
Dominium non transfertur in fideicommiſſarium vniuerſalem, niſi facta reſtitutione ſaltem verbali, eap. 8. qu. 1. num. 11. & num 24.
Dominium vtile vicem vſusfructus obtinet, cap. 9. qu. 3 num. 5.
Dominium pro derelicto, qui habet, cenſetur etiam pro derelicta habere poſſeſſionem, cap. 9 qu. 28. num. 23.
Dominus venit ex perſona ſerui, eap. 9. in princ. num. 3.
Dominus directus, ad quem feudum, vel emphyteuſis deuoluitur finita linea, venit iure conſolidationis, cap. 9. qu. 3. num. 2.
Dominus poteſt vnius ſerui inſtitutionem agnoſcere, & alterius repudiare, cap. 9. qu. 20. num. 39.
Domino, & ſeruo æqualitèr inſtitutis, ſi Dominus priùs adeas ex ſua inſtitutione, non fit hæres pro parte ſerui, niſi ſeruus Domino iubente iterum adeat; aliud eſt ſi priùs adeat ſeruus iuſſu Domini, eap. 9. qu. 21. num. 4. & ſeqq. Et cur num. 10.
Dominium directum, & ſuperioritatem à ſe abdicaſſe inueſtiens non cenſetur, cap. 10. qu. 4 n. 116.
Dominium vtile eſt Vaſſallorum, eſt etiam priuatiuè quoad Dominum directum, eap. 10. qu. 3. num. 36 & ſeq.
Dominium vtile, & vſusfructus differunt, eap. 10. qu. 28. num. 88.
Dominium vtile tranſit in fratrem, cui renunciatur, & omnes deſcendentes ab eo, feudi, & emphyteuſis capaces, ſed non in extraneos, aut deſcendentes incapaces, eap. 10. qu. 28. num. 89.
Dominium vtile, cùm non transfertur in eum, cui ceditur, non extinguitur, ſed reuertitur ad cedentem, quod ſecùs eſt in vſufructu, eap. 10. qu. 28 num. 90.
Dominiũ vtile ceſſum alicui, eo deficiente deberet difficilius reuerti ad renunciantem, quam vſusfructus alteri ceſſus, cap. 10. qu. 28. num. 91. Et cur num. ſeq.
Dominium vtile, tamquam reale, poteſt ſine ſui interitu, à perſona vnius ſeparari, & in alium transferri, eap. 10. qu. 28. num. 105.
Dominij ceſſio non habet præambulam priuationem, ſeù abdicationem cedentis, cap. 10. qu. 28. num. 108.
Dominium cedens, ità demum cenſetur à ſe ius ſeparare, ſi translatio fiat in ceſſionarium, cap. 10. qu. 28. num. 109.
Donatio non præſumitur, cap. 10. q. 29. num. 20.
Donationis imperialis pars volenti, non inuito accreſcit, eap. 8. qu. 9. num. 7.
Donationis, & legati differentia, eap. 9. qu. 28. nu. 21.
Donatio inter viuos poteſt pro parte acceptari, & pro parte repudiari, cap. 9. q. 28. num. 19.
Dos data filiæ imputabatur in legitimam nepotem, quando eam habeant, non tamquam matris hæredes, ſed tamquam capientes ab auo, aut in exemplis, quæ referuntur, cap. 9. qu. 11. num. 93. 95. & ſeqq. Et cur num. 94.
Dos data filiæ imputatur in legitimam nepotem, etiamſi àd eos peruenerit, vt hæredes matris, cap. 9. qu. 11. num. 98. Sed contrà num. 99. Et cur num. 100. Exempla referuntur num. 104. & ſeqq.
Dos data filiæ, quæ peruenit ad nepotes, vt hæredes matris, non imputatur in eorum legitimam, etiamſi cum auunculis concurrant, cap. 9. qu. 11. num. 101. Et cur num. 102.
Dos data filiæ, ſi peruenit ad nepotes, ex cui conſuetudinis Martini, ſine dubio imputatur illis in legitimam, ſi cum auunculis concurrant, eap. 9. qu. 11. num. 110. & ſeq.
Dos data filiæ, peruenit ad nepotes ex vi, conſuetudinis Martini, non debet illis in legitimam imputari, quoties non concurrunt cum auunculis, cap. 9. qu. 11. num. 112. Sed contrà num. 113.
Dos data filiæ debet à nepotibus etiam ex propria perſona venientibus, in legitimam imputari, cap. 9. qu. 11. num. 114. Declara, vt num. 115.
Dos data filiæ debet in legitimam nepotem imputari, etiamſi pater ſtipulatus ſit, eam reddi illi, vel illis, qu bus de iure, cap. 9. qu. 11. num. 116.
Dotis perceptio, facta à matre, quæ renunciauit, quando noceat eius filija, eap. 9. qu. 11. num. 43.
Dos poteſt à filia retineri repudiata hæreditate paterna, eap. 9. qu. 24. num. 26. Declara, vt num. 103. & 168. & 137.
Dotare iuſſus de ſua portione hæreditaria, an dotare debeat, habito etiam reſpectu ad partem accreſcentem, eap. 9 qu. 45. num. 15. & 16.
Dotis quantitas æſtimatur ex qualitate perſonarum, eap. 10. qu. 11. num. 25. Declara num. 36.

E

EAdem dicuntur de ſubſtitutione pupillari à milite facta, quæ dicuntur de inſtitutione ab eo facta in proprijs bonis, eap. 10. qu. 24. num. 85.
Eccleſia ſpeciale eſt in Eccleſia, vt ex alterius pacto, Ius ei etiam abſenti acquiratur, cap. 10. qu. 28. num. 79. Declara num. 80.
Edicti ſucceſſorij, & iuris accreſcendi differentia, cap. 8. qu. 18. num. 8. & ſeq.
Edicto ſucceſſorio veniens, dicitur venire ex perſona propria, cap. 9. in princ. num. 24.
Edictum ſucceſſorium, cur ità dicitur, cap. 9. qu. 14. num. 2.
Edicto ſucceſſorio veniunt, qui tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, non erat in proximo gradu ſuccedendi, eap. 9 qu. 14 num. 1.
Edictum ſucceſſorium, in quibus aſſimiletur iuri repreſentationis, & in quibus differat, cap. 9. qu. 14. num. 3. & ſeqq. vſque ad num. 10.
Edictum ſucceſſorium differt à iure accreſcendi, eap. 9. qu. 14. num. 10. & ſeqq.
Edictum ſucceſſorium cedit iuri accreſcendi, cap. 9. qu. 14. num. 22. & num. 54. Fallit num 58. Sed contrà num. 61.
Edicto ſucceſſorio veniens non habet ius accreſcendi, cap. 9. qu. 14. num. 34.
Edicto ſucceſſorio vti, & ſuccedere ex capite vnde legitimi excluſus à capite vnde liberi non poteſt, ſi ſuperſit aliquis, qui ex eo capite, à quo excluſus eſt, bonorum poſſeſſionem agnouerit, cap 9. qu. 14. num. 48.
Emptori etiam inuito pars accreſcit, eap. 8. qu. 9. num. 13.

Empby-

Emphyteuſis vſuifructui aſſimilatur, cap.10. qu.29. num. 9.

Emphyteuſis pars, quæ deficit, oon deuoluitur ad Dominum, ſed accreſcit ſocio, quoties in emphyteuſi poteſt habere locum ius accreſceodi, cap. 9. qu. 3. num. 8.

Emphyteuſis pars redit ad Eccleſiam, vel allum Dominum, & vtile dominium eum directo conſolidatur, quoties ſumus in caſibus, io quibus emphyteuſis non recipit ius accreſcendi, cap. 9. qu. 3. num. 20.

Euangelica demonſtratione ſuccurritur venieotibus ab inteſtato contrà hæredem rei certæ, cui prohibitum eſt ius accreſceodi, cap. 10. qu. 18. num. 14.

Euictio ſequitur, ſi is, qui promiſit euictionem, noo defendat, cap. 10. qu. 29. num. 61.

Euictionem qui promittit, promittit defendere eum, à quo vis poſſet euinci, cap. 10. qu. 29. nu. 60.

Euictio ſi promiſſa ſit à diuidentibus, an cenſeatur renunciatum iuri accreſcendi, ſeu ſuccedendi in feudo, vel emphyteuſi, cap. 10. qu. 29. nu. 62.

Euictione ſpecialitèr promiſſa etiam in caſum iuris accreſcendi, ſeu ſucceſſionis, cenſetur renunciatum iuri accreſcendi, ſeu ſuccedendi, cap. 10. qu. 29. num. 63.

Euictio. Quem de euictione tenet actio, eumdem agentem repellit exceptio, cap. 10. quæſt. 29. num. 64.

Euictione feudi in diuiſione promiſſa, etiàm in caſum iuris accreſcendi, ſeu ſucceſſionis, promittens tenetur filiæ eius, cui ſic fuerat facta promiſſio, aut eius hæredi extraneo, de euictione, cap. 10. qu. 29. num.65.

Euictione feudi ſimplicitèr in diuiſione promiſſa, non cenſetur renonciatum iuri accreſcendi, ſeu ſuccedendi in feudo, cap. 10. qu. 29. num. 66.

Euictione feudi à fratre io diuiſione ſimplicitèr promiſſa non obſtante, poterit ſic promittens auocari feudum ipſum à filia fratris, cui fuerat facta hęc promiſſio, vel ab eius hærede extraneo, ſi feudum ipſum ſit eius oaturæ, vt ius accreſcendi recipiat, cap. 10. qu. 29. num. 67.

Euictionem feudi, vel emphyteuſis frater in dibiſione ſimplicitèr promittens, non tenetur de ea, in caſum iuris accreſcendi, ſeu ſucceſſionis, etiamſi feudum ipſum, vel emphyteuſim eo caſu auocet à filia eius, cui fuerat facta euictionis promiſſio, aut ab hærede eius extraneo iocapace, nec ſi euincatur à Domino directo, nec tenetur facere partem de allodio, cap. 10. qu. 29. num. 68. & ſeqq. 38. 39. 41.

Euictionis ſimplex promiſſio debet intelligi ſecundum oaturam actus, cui adijcitur, cap. 10. qu. 29. num. 70

Euictio quæ ſequitur ex natura rei, non præſtatur in diuiſione, cap. 10. qu. 29. num. 71.

Euictionis promiſſio, eſt promiſſio defenſionis, cap. 10. qu. 29. num. 59.

Euictio. Quando res euincitur ex ſui natura, quis non tenetur de euictione, cap. 10 qu. 29. nu 42.

Euidens dicitur voluntas etiam, quæ colligitur ex eonieturis, cap. 10. qu. 17. num. 45.

Exceptio rei iudicatæ, quæ obſtat agenti ad partem principalem, obſtat etiam agenti ad partem accreſcentem, cap 9. qu 45. num. 69. Et cur ou. 70. Declar. vt num. 72. & ſeq.

Exceptio rei iudicatæ vt obſtet, quæ requirantur, cap. 9. qu 45. num. 71.

Exceptio denotat regulam in contrarium, & eam in caſibus non exceptis confirmat, cap. 8. qu. 16. nom. 12.

Excepto quæſita ſingulari ſucceſſori, illius authori non prodeſt, cap. 10. qu. 28. num. 87.

Exceptionis ius eſt priuatiua, & prohibitiua, cap. 10. qu. 17. num. 15.

Excipiendi ius noo minus in ſingulares ſucceſſores, quam in vniuerſales transfertur, cap. 10. qu. 29. num. 81.

Excluſus à capite vnde liberi, non poteſt ſuccedere ex capite Vnde legitimi, ſi ſuperſit aliquis, qui ex eo capite, à quo excluſus eſt, bonorum poſſeſſionem agnouerit, cap. 9. quæſt. 14. num. 48.

Excluſus à iure veniendi ex teſtamento non cenſetur excluſus à iure veniendi ab inteſtato, cap. 10. qu. 24. num. 62.

Excluſio patris, aut matris prouenieus à mero ſui odio, oon nocet filijs venientibus ex propria perſona, cap. 9. qu 12. num. 65. Et cur, nu. 67.

Excluſio matris facta à ſtatuto, non nocet filijs ex propria perſona venieotibus, cap 9 qu. 12. num. 68. Declara, vt ibi.

Excuſatio non eſt tutori neceſſaria, quoties datio non valet, cap. 10. qu. 5. num. 7.

Exempla non reſtringunt regulam, cap. 9. qu. 48. num. 46.

Exempla, licet non reſtringant regulam, declarant tamen, io quibus terminis ea procedat, cap. 9. qu 48. num. 48.

Exhęredatis olim aliquid relinquebatur titolo legati, vel fideicommiſſi, vel alio ſimili, vt excluderentur à querela, cap. 9. qu. 14. oum. 79.

Exhęredatio ſine cauſa olim valebat, & legatum exhæredato relicto excludebat à querela, cap. 9. qu. 14. num. 82. & ſeqq.

Exhæradatio pro parte facta, non trahitur ad totum, cap. 9. qo. 28. num. 27.

Exhęredatio non ſit à perſooa, ſed à grado, cap. 10. qu. 23. num. 101.

Exhęredatio ab vno gradu facta, noo cenſetur alio repetita, licet eadem perſona ex vtroque vocetur, cap. 10. qu. 23. oum. 102. & 104.

Exheredatus poſthumus. Vide Poſthumus.

Extenſio de perſooa ad perſonam oon permittitur in ſtatutis fœminarum excluſiuis, cap. 9. qu. 12. n. 12.

Extenſio non dicitur, ſed comprehenſio, vbi militat eadem ratio, cap. 9. qu. 12. nom. 20.

F

Facere partem nihil aliud eſt, quam ius accreſcendi impedire, cap. 10. qu. 25. num. 5.

Facere partem, & capere partem differuot, cap. 10. qu. 25. num. 6.

Facere partem eſt perſonam ſuam connumerare in partibus feudis, cap. 10. qu. 25. num. 8.

Facere partem eſt impedire, ne ſocius habeat totum, ſeu eſt facere, vt oon niſi partem conſequatur, cap. 10. qu. 25. num. 9. & 15. Cætera vide in verbo Partem.

Factum vnius alteri nocere non poteſt, cap. 10. qu. 30. num. 44.

Facto alterius quemquam prægrauari, iniquum eſt, cap. 10. qu. 30. num. 42.

Facta affirmatiuà noo cenſentur merè perſonalia, cap. 10. qu. 30. oum. 104.

Faciendi obligatioois affirmatiuæ tranſeunt ad hæredes, cap. 10. qu. 30. 105. 80.

Faciendi obligationes negatiuæ an tranſeant ad hæredes, cap. 10. qu. 30. num. 99.

Facienda

I N D E X.

Facienda interpretatio in dubio, vt ceſſet ius accreſcendi, cap. 10. qu. 19. num. 8. Declara num. 9.

Facienda eſt interpretatio in dubio, vt actus aliquid operetur, & non ſit inutilis, cap. 10. qu. 28. num. 78. Declara num. 116. 121.

Facta, quæ per aliud expediri poſſint, & quæ non, cap. 8. qu. 16. num. 58. & 59.

Factum defuncti cenſetur factum hæredis, cap. 9. qu. 11. num. 65. Declara vt num. 73.

Factum hæredis cenſetur factum defuncti, cap. 10. qu. 30. num. 15.

Facultas alienandi, alienatione non ſecuta, non præiudicat, cap. 10. qu. 29. num. 89.

Fœminæ vi ſtatuti non excluduntur, niſi à perſonis ſpecificatis, cap. 9. qu. 12. num. 13.

Fœmina, ſi ex conſuetudine non ſuccedit in Baronia, nepos ex filia prædefuncta ad eam non admittitur, cap. 9. qu. 12. num. 99.

Fœminæ ſtatuto contemplatione maſculi excluſæ portio, ipſi maſculo applicatur non alijs accreſcit, cap. 10. qu. 8. num. 73.

Falcidia vna tantùm detrahitur ex teſtamento patris, & ex pupillari ſubſtitutione, cap. 9. qu. 37. nu. 32.

Falcidiæ imputantur omnia, quæ capiuntur iure hęreditario, cap. 9. q. 45. num. 18.

Fauore alicuius quando introductum eſt, non debet in eius odium retorqueri. cap. 9. qu. 24. num. 28. Declara, vt num. 105.

Fauore filij introductum eſt, vt debeat à patre inſtitui, ſiuè, vt legitima ei debeat relinqui titulo inſtitutionis, cap. 9. qu. 24. num. 29. imò etiam patris num. 105.

Fauendum plus eſt magis dilecto, quam minus dilecto, cap. 8. qu. 16. num. 3. Declara, vt num. 29.

Fauori ſuo quælibet renunciare poteſt, cap. 8. qu. 8. num. 26.

Fauori alieno nemo renunciare poteſt, cap. 8. qu. 8. num. 27.

Fauorabilius præualet in actibus incompatibilibus, cap. 9. qu. 28. num. 43.

Fauorabilia debent interpretatione adiuuari, cap. 9. qu. 48. num. 39.

Feudi pars non pertinet ad Dominum, ſed accreſcit Conuaſſallo, quoties in eo poteſt habere locum ius accreſcendi, cap. 9. qu. 3. num. 7.

Feudi pars volenti, non inuito accreſcit, cap. 8. qu. 9. num. 6. Fallit ſi Domini interſit, num. 13.

Feudi pars accreſcit cum onere, non decreſcit verò ſine onere, cap. 8. qu. 19. num. 3.

Feudi pars ad Dominum deuoluitur, & vtile dominium cum directo conſolidatur, quoties in faciendo non poteſt habere locum ius accreſcendi, cap. 9. qu. 3. num. 19.

Feudum ſi ſit conceſſum pro ſe, filijs, & hęredibus, vel pro ſe, & hęredibus volens in eo ſuccedere, debet habere qualitatem hęreditariam, cap. 10. qu. 30. num. 24. 30. & 35.

Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & hęredibus, vel pro ſe, & hęredibus, dicitur hęreditarium, cap. 10. qu 30. num. 25. Declara, vt num. ſeq.

Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & hęredibus, vel pro ſe, & hęredibus, dicitur hæreditarium, non ſimplicitèr, & nudè, ſed ſecundum quid, & denominatiuè, cap. 10. qu. 30. num. 26. & 39.

Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & hęredibus, vel pro ſe, & hęredibus, dicitur mixtum, ſeù mixtam materiam habens, cap. 10. qu. 30. nu. 27. Et cur num. ſeq.

Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & hęredibus, vel pro ſe, & hęredibus, participat de natura feudi ex pacto, & prouidentia, & feudi hæreditarij, cap. 10. qu. 30. num. 28. & qualiter ibi.

Feudum mixtum excepta qualitate hæreditaria, habetur in omnibus pro feudo ex pacto, & prouidentia, cap. 10. qu. 30. num. 34.

Feudum mixtum regulatur ſecundum naturam rerũ merè hæreditarium, cap. 10. qu. 30. nu. 29. Sed contrà imò regulatur ſecundum naturam feudi ex pacto, & prouidentia num. 41.

Feudum ad mixtum non vocantur filij hæredes, tamquam hæredes, & ſic ex perſona defuncti, ſed tamquam filij, & ſic ex perſona propria, licet admitti nequeant, niſi ſint hæredes, cap. 10. qu. 30. num. 35.

Feudum mixtum non dicuntur filij habere à patre, ſed à concedentis, & maiorum prouidentia tamquam deſcendentes à primo acquiſitore, cap. 10. qu. 30. nu. 36.

Feudum mixtum dicitur ad filios pertinere, quia ſunt hæredes, ſed non tamquam hæredes, cap. 10. qu 30. num. 37. Et cur, num. ſeq.

Feudum mixtum non tranſit ad hæredes extraneos, cap. 10. qu. 30. num. 38.

Feudum mixtum non diuiditur inter filios hæredes vltimi poſſeſſoris pro portione hæreditaria, ſed virilitèr, cap. 10. qu. 30. num. 38.

Feudum mixtum dicitur hæreditarium, ſecundum quid, & denominatiuè, cap. 10. qu. 30. num. 39.

Feudum, aut emphyteuſis ſint merè hæreditaria, idem iudicatur, quod de cœteris rebus hæreditarijs, cap. 10. quæſt. 30. num. 22.

Feudum ſi in diuiſione vni fuerit aſſignatum alteri allodium, & is, qui feudum habuit deceſſerit relicto hærede incapace, vel filia, poterit frater ſuperſtes ab illo, vel ab illa feudum auocare, nec tenebitur de euictione, aut facere partem de allodio, cap. 10. qu. 29. num. 38. 41. Declara, vt ibi. Et amplia num. 68. & ſeq.

Feudum, & emphyteuſis vſuifructui aſſimilatur, cap. 10. qu. 19. num. 9.

Feudum quando ſeparari ab hæreditate, & conſequenter quando poſſit filius illud conſequi licet patris non ſit hæres, & quando non, cap. 9. qu. 24. num. 44. & ſeqq.

Feudum. Qui venit ad partem feudi, vel emphyteuſis per ius accreſcendi cenſetur venire ex eadem inueſtitura, cap. 9 quæſt. 45. num. 86.

Feudum. Si ex duobus eiuſdem feudi, vel emphyteuſis conſortibus, inter quos poteſt eſſe locus iuris accreſcendi vnus alteri vendat ſine Domini conſenſu, valet alienatio, nec debetur laudimium, cap. 9. qu. 45. num. 87.

Feudo antiquo quod accreſcit, ſortitur & ipſum naturam feudi antiqui, cap. 9. quæſt. 49. num. 18.

Feudo in nouo frater fratri morienti ſine filijs, non ſuccedit, cap. 10. quæſt. 28. num. 30.

Feudum, vel emphyteuſis, ſi in diuiſione tota vni fuerit aſſignata, & hoc modo frater fratri ceſſerit partem ſuam, licet excludatur quandiù durat linea eius, cui fuerat aſſignatio, tamen ea finita non impeditur, quominus iure accreſcendi, ſeù ſucceſſionis totam rem conſequatur, cap. 10. qu. 29. num. 33. & 34.

Fictio idem operatur in caſu ficto, quod veritas in caſu vero, cap. 10. quæſt. 24. num. 44.

Fictio non debet plus operari, quam veritas, cap. 9. qu. 44. num. 16.

Fictio ceſſat, vbi adeſt veritas, cap. 9. in princ. n. 22.

Fideicommiſſum alicui iniunctum, tacitam habet conditionem, ſi res ad illum peruenerit, cap. 9. qu. 7. nu. 3.

Fi-

I N D E X.

Fideicommiſſum relictum à legatario, non habet locum, ſi ille non conſequatur legatum, cap. 9. qu. 7. num. 4. Et cur, num. 5.

Fideicommiſſum iniunctum legatario, eſt onus, quod ab emolumento pendet, cap. 9. qu. 7. nu. 5.

Fideicommiſſum iniunctum hæredi, qui adire non vult, regulariter cenſetur repetitum à cohærede, cui pars illa accreſcit, cap. 9. quæſt. 7. num. 12.

Fideicommiſſum non cenſetur à ſubſtituto repetitum, quoties is fuit grauatus alij reſtituere, cap. 9. qu. 7. num. 17.

Fideicommiſſum non poteſt relinqui à filio præterito, cap. 9. quæſt. 6. nu. 33. Declara, vt num 34.

Fideicommiſſum extinguitur, ſi hæres grauatus moriatur ante aditam hæreditatem, cap. 9. qu. 7. nu. 55. Declara, vt num. 56. & 69.

Fideicommiſſum non extinguitur etiamſi grauatus moriatur ante aditam, ſi ſimus in caſibus, in quibus hæreditas non adita, ſiuè ius adeundi tranſmittitur ad hæredes, cap. 9. qu. 7. num. 57.

Fideicommiſſum non extinguitur, ſi hæres grauatus poſt iuſſum de adeundo, ſed ante aditionem deceſſerit, cap. 9. qu. 7. num. 66. & cur, nu. 67. Declara, vt num. 70. & ſeqq.

Fideicommiſſum debet à ſubſtituto, vel cohærede præſtari fideicommiſſario, ſi grauatus poſt iuſſum de adeundo, ſed ante aditionem deceſſerit, cap. 9. qu. 7. num. 76.

Fideicommiſſum inducitur etiam per verbum (accreſcat) cap. 9. qu. 46. num. 9.

Fideicommiſſi in reſtitutionem venit etiam id, quod grauatus eſt conſecutus per ius accreſcendi, cap. 9. quæſt. 49. num. 26. & cur, num 28. Amplia, vt num. 30. Declara, vt num. 29. & 56.

Fideicommiſſi in reſtitutionem venit etiam id, quod grauatus eſt conſecutus per vulgarem ſubſtitutionem, cap. 9. qu. 49. num 27.

Fideicommiſſi in reſtitutionem, an veniat hæreditas, quæ accreuit inſtituto in re certa, & grauato, cap. 9. quæſt 49. num. 38. & 39.

Fideicommiſſum inducitur his verbis, volo eum eſſe tacitum, & contentum, nec plus petere poſſe, cap. 10. qu. 18. nu. 16.

Fideicommiſſum, vt inducatur, non eſt neceſſaria expreſſio perſonæ fideicommiſſarij, ſi de ea conſtare poſſit ex alijs coniecturis, cap. 10 qu. 18. num. 20.

Fideicommiſſum inducitur fauore venientium ab inteſtato ex prohibitione iuris accreſcendi, & quando, cap. 10. qu 18. num. 29. & paſſim.

Fideicommiſſarius vniuerſalis ante, quam dies fideicommiſſi cedat, non habet, niſi ſpem, cap. 8. quæſt. 2. num. 17.

Fideicommiſſum vniuerſale tranſmittitur ad hæredes, ſi fideicommiſſarius moriatur poſt diem cedentem, licet ante aditam, aut reſtitutam hæreditatem, cap. 8. quæſt. 2. num. 19.

Fideicommiſſario vniuerſali competit officium Iudicis, vt cogat hæredem adire, & reſtituere, cap. 8. qu. 2. nu. 20.

Fideicommiſſario, cui reſtituta eſt pars hæreditatis, defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendæ, aut omittendæ, ſi poſteà deficiat alterius cohæredis portio, cap. 8. qu 6 num. 44.

Fideicommiſſario, qui coegit hæredem adire, & reſtituere, pars etiam inuito accreſcit, cap. 8. qu. 8. num. 38. & num. ſeqq.

Fideicommiſſi vniuerſalis pars non inuito, ſed volenti accreſcit, cap. 8. quæſt. 8. nu. 37.

Fideicommiſſo, cuius conditio nondum extiterat, per ſimplicem diuiſionem, renunciatum non cenſetur, cap. 10. qu. 29. nu. 22.

Fideicommiſſarius poteſt cogere hæredem grauatum, qui recuſat adire, & reſtituere, non obſtante, quod habeat cohæredem, cui pars poſſet accreſcere, cap. 9. quæſt. 7. num. 7. Declara, vt num. 11. & ſeqq. & num. 47. & ſeqq.

Fideicommiſſarius eſt potior ſubſtituto, quoties grauatus adire recuſat, cap. 9. qu. 7. num. 10. & cur, n. 21. & ſeqq. Declara, vt n. 47. cum ſeqq.

Fideicommiſſarius inſtituto recuſante præfertur ſubſtituto, ſiuè fideicommiſſum ſit ab eo repetitum, ſiuè non, cap. 9. quæſt. 7. num. 13. licet aliqui contrarium ſenſerint, num. 14. & 15.

Fideicommiſſarius præfertur ſubſtituto, vel cohæredi, quoties grauatus, qui ante aditam hæreditatem deceſſit, ius adeundi tranſmiſit ad hæredes, cap. 9. quæſt. 7. num. 58.

Fideicommiſſarius vocatus poſt mortem plurium admittitur, etiamſi conditio in vnius tantùm perſona fuerit purificata, cap. 9. qu. 7. nu. 87. Et cur, num. 90. & ſeqq.

Fideicommiſſarius vtrum poſſit cogere grauatum adire, & reſtituere, an verò debeat petere fideicommiſſum à ſubſtituto, vel cohærede, quæ ſit vtilitas, cap. 9. qu. 7. num. 47. & ſeq.

Fideicommiſſario locus ſit, quoties grauatus moritur poſt acquiſitionem, cap. 9. qu. 7. num 80. & cur num. 81.

Fideicommiſſaria ſubſtitutio, ſi facta ſit duobus, aut pluribus ſeparatim, non eſt neceſſe conditionem in omnibus verificari, ſed ſufficit, ſi verificatur in vno, cap. 9. qu. 7. num. 83.

Fideicommiſſaria facta pluribus poſt eorum mortē, non poteſt habere locum, vno tantùm moriente, ſi vim, & proprietatem verborum inſpiciamus, cap. 9. qu. 7. nu. 84. & cur, num. 85.

Fideicommiſſaria qualiter à vulgari ſubſtitutione differat, cap. 9. qu. 7. nu. 88.

Fideicommiſſaria facta duobus, aut pluribus non poteſt habere locum, niſi conditio in omnium perſonis verificetur, etiamſi tractetur de proprietate, quoties ſumus in caſibus, in quibus etiam poſt emolumentum acquiſitum, poteſt in ea haberè locum ius accreſcendi, cap. 9. qu. 7. num. 110.

Fideicommiſſaria ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi, naturam illius ſumit, cap. 9. qu. 41. num. 1.

Fideicommiſſaria ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittitur ad hæredes, cap. 9. qu. 41. num. 2. & ſeqq. Sed contrà, num. 8. & ſeqq.

Fideiuſſor datus pro parte principali, cenſetur etiam datus pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. nu. 9.

Filius in ſtatutis non ingreditur locum patris, vt cū patruo cōcurrat ad portionem fœminę, quę ſtatuto excluditur, quoties tractatur de ſucceſſione alterius, quam aſcendentis, aut patrui, vel amitæ, auunculi, vel materteræ, cap. 9. quæſt. 12. num. 63. & cur, num. 64.

Filius non debet eſſe melioris conditionis, quam mater, cuius loco ſuccedit, cap. 9. qu. 12. num. 97. & cur num 98.

Filius ſuccedit in locū patris, etiam in bonorum poſſeſſionibus, cap. 9. qu. 10. num. 10.

Filius veniens iure repreſentationis, ſubrogatur in locum patris, cap. 9. qu. 10. num. 7.

Filius ſuccedit in locum patris, etiam quoad rumpendum teſtamentum, & hæreditatem ab inteſtato vindicandam, cap. 9. quæſt. 10. num. 11.

Filius ſuccedit in locum patris ſui, etiam in contra-

tabulas bonorum poſſeſſione, cap. 9. qu. 10. nu. 12.

Filius ſuccedit in locum patris ſui, qui propter delictum factus eſt incapax, cap. 9. qu. 10. num. 13.

Filius ſuccedit in locum patris ſui, etiam in lucris nuptialibus, cap. 9. qu. 10. num. 14.

Filius non ſuccedit in locum patria ſui, vt eum compatrono concurrat in ſucceſſione liberti, cap. 9. qu. 10. num. 15.

Filius veniens iure repreſentationis non excluditur à patruo, vel amita, auunculo, vel matertera in portione patris ſui, ſed eos excludit, cap. 9. qu. 10. num. 3. & ſeqq. & cur, num. 6. & ſeqq.

Filius, qui venit, vt ſubrogatus loco matris, non debet habere plus iuris, quam ipſa mater eſſet habitura, cap. 9. qu. 11. num. 5. Declara, vt nu. 26.

Filius, vt à matre ſumit originem naſcendi, ita etiam ſumit formam ſuccedendi, cap. 9. qu. 12. num. 92.

Filius etiam ex perſona propria veniens, non poteſt ad alicuius inteſtato defuncti ſucceſſionem admitti, niſi procedat à parente ſucceſſibili, cap. 9. qu. 12. num. 91. & cur, num. 92. & ſeqq.

Filius in legitima eſt creditor, cap. 9. qu. 24. & qualiter num. 59. & ſeqq. & 96.

Filius inſtitutus, & ad legatum, vel prælegatum vocatus, poteſt omiſſa hæreditate capere legatum, cap. 9. qu. 24. nu. 17. & quando num. 97. & ſeqq. & num. 151. 163. & 171.

Filius poteſt hæreditatem omittere, & ea retinere, quæ ex diſpoſitione legis deferuntur, cap. 9. qu. 24. num. 18. Declara, vt num. 99.

Filius inſtitutus à patre, ſi patris præceptum non ſeruat, priuatur hæreditate, ſed retinet legitimam, quæ tunc eſt quota bonorum, cap. 9. qu. 24. num. 22. & 94.

Filius, qui ſe non vult immiſcere paternæ hæreditati, non impugnat iudicium patris, cap. 9. qu. 24. num. 23.

Filius inſtitutus ſi habeat vulgarem ſubſtitutum, & nolit eſſe hæres patris, tota hæreditas in ſubſtitutum transfertur, etiam quoad legitimam. cap. 9. qu. 24. num. 53. Contrà nu. 56. Sed diſtingue nu. 57. 93.

Filius particularitèr inſtitutus in re certa, dato cohærede vniuerſali, eſt loco legatarij, & dicitur habere legitimam ſeparatam ab hæreditate, cap. 9. qu. 24. num. 76.

Filius particularitèr inſtitutus in re certa, dato cohærede vniuerſali, debet imputare illam in legitimam: & ſi non ſufficiat ex alijs rebus hæreditarijs ſupplenda eſt, cap. 9 qu. 24. num. 76.

Filius inſtitutus, cui pater dedit vulgaritèr ſubſtitutum, perinde habetur, ac ſi ſub conditione poteſtatiua eſſet inſtitutus, cap. 9. quæſt. 24. num. 92.

Filius inſtitutus ſi habeat cohæredem, vel ſubſtitutum, an poſſit conſequi legitimam, & hæreditatem omittere, cap. 9. qu 24. num. 98. 139 & 143.

Filius, qui intrà triennium reuocat abſtentionem ex beneficio l. fin. C. de repud. hæred. cum hæreditate recuperat etiam legitimam, cap. 9. qu. 24. num. 131.

Filius hæres vniuerſalis inſtitutus, ſi acceptet legitimam, cenſetur etiam totam hæreditatem acceptare, quia reſiduum ei etiam inuito accreſcit, cap. 9. qu. 24. num. 132. & ſeq.

Filius vniuerſalitèr inſtitutus, ſi repudiet hæreditatem retenta legitima, vitiatur repudiatio, & in totum fit hæres, quia reſiduum ei accreſcit, cap. 9. qu. 24. num. 136.

Filius inſtitutus in ſola legitima, vel aliqua re particulari, non dato cohærede vniuerſali, vel etiam dato, qui tamen poſteà defecerit, non poteſt acceptare legitimam, & reſiduum repudiare, cap. 9. qu. 24. num. 138.

Filius ſi habeat legitimam, vel aliquid pro ea titulo contractus, poteſt eo retento, hæreditatem repudiare, cap. 9. qu. 24. num. 168.

Filius inſtitutus, & grauatus legatis, vel fideicōmiſſis etiam in re propria, non poteſt repudiare hæreditatem, & retinere legitimam, cap. 9. qu. 24. num. 139. Limita, vt num. 143. & ſeqq.

Filius vniuerſalitèr inſtitutus licet habeat ſubſtitutum, non poteſt omittere hæreditatem, & capere legitimam, niſi etiam in proprijs rebus grauatus ſit, cap. 9. qu. 24. num. 143. & num. 155. cum ſeqq.

Filius ab inteſtato non poteſt petere legitimam, & reliquum reſpuere, cap. 9. qu. 24. num. 152. & cur, num. 153. & contraria opinio reijcitur num. 154.

Filius inſtitutus, & non grauatus in proprijs rebus, ſed hæreditarijs, ſeù ſoluendis de ſubſtantia defuncti, non poteſt legitimam retinere, & hæreditatem reſpuere, licet habeat ſubſtitutum, niſi legata talia ſint, vt his ſolutis non ſit filius integram legitimam habiturus, cap. 9. qu. 24. num. 159. & 160.

Filius inſtitutus in re certa, quæ legitimam excedat, ſi grauatus ſit aliquo onere, poterit rem illam omittere, & legitimam capere, ſi tamen habeat cohæredem, cap. 9. qu. 24. num. 166. idem eſſe ſi res certa ſit legata, vbi ex vigore ſtatuti legitima quocunque titulo relinqui poſſit num. 167. vt olim erat in filio exhæredato, cui relinquebatur legatum pro legitima, ne poſſet agere querela inofficioſi teſtamenti, ibi.

Filius hæres vniuerſalitèr inſtitutus, ſimplicitèr repudians hæreditatem excluditur etiam à legitima, cap. 9. qu. 24. num. 129. contrà num. 134. reſponde num. 135.

Filius an poſſit inſtitui ſub conditione poteſtatiua, cap. 9 qu. 24. num. 50. 60. & 90.

Filiusfamilias, ſi poſt conditum teſtamentum de peculio caſtrenſi, aut quaſi, deceſſerit factus ſui iuris, ad hæredem inſtitutum omnia bona pertinent, cap. 10. qu. 12. num. 8. 9.

Filiusfamilias teſtamentum facere non poteſt, cap. 10 qu 12. num. 5.

Filiusfamilias teſtari poteſt de peculio caſtrenſi, aut quaſi, cap. 10. qu. 12. num. 6

Filiusfamilias teſtari non poteſt etiam de his aduentitijs, in quibus patri non quæritur vſusfructus, cap. 10. qu. 12. num. 7.

Filio relictum quale eſſe debeat, vt Vitricus, aut Nouerca tantumdem capere poſſit, cap. 9. qu. 45. num. 45.

Filio tota hæreditas cum ſupplemento, legitimæ accreſcit etiam inuito teſtatore, cap. 10. qu. 17. num. 55.

Filij appellatione, propriè, & verè loquendo non continetur nepos, cap. 9. qu. 12. num. 4.

Filij appellatione ex lata verbi ſignificatione continetur nepos, cap. 9. qu. 12. num. 6.

Filij appellatione non continetur nepos in alterius præiudicium, cap 9. qu. 12. num. 7.

Filij appellatione non continetur nepos in ſtatutis fœminarum excluſiuis, cap 9. qu. 12. num. 11.

Filij appellatione non continetur nepos ex mente, & ratione ſtatuti, cap. 9. qu. 12. num. 25.

INDEX.

Filij appellatione non continetur nepos, quando ratio non eſt in ſtatuto expreſſa, cap. 9. qu. 12. num. 26. Sed contra num. 27.

Filij plures inſtituti, debent omnes adire iuſſu patris, cap. 9. qu. 20. num. 40.

Filijfamilias repudiantis portio, non accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 8. num. 74. & cur, num. 75.

Filij ſuccedunt in locum patris prædefuncti, iure repreſentationis, cap. 9. in princ. num. 24.

Filiorum ius in feudo eſt ius futurum, cap. 10. qu. 30. num. 62.

Filiorum iura proprià, non cenſentur in renunciatione feudi à Patre facta deducta, cap. 10. qu. 30. num. 78.

Filiafamilias ſi teſtatus ſit de peculio caſtrenſi, vel quaſi, & de aduentitio, non accreſcit hoc inſtituto in caſtrenſi, vel quaſi, ſed pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. quæſt. 9. num. 2.

Filiusfamilias ſi teſtatur de peculio caſtrenſi, aut quaſi, bona eius aduentitia non accreſcunt inſtituto, ſed pertinent ad venientes ab inteſtato, cap. 10. qu. 12. num. 3. & cur, num. 4.

Filiorum mentio in promiſſione de non contraueniendo, quid operetur, cap. 10. qu. 30 num. 87.

Filijs plura debentur, non vt hæredibus, ſed vt filijs, ità tamen ſi patris hæredes ſint, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Filia poteſt retinere dotem, repudiata hæreditate paterna, cap. 9. qu. 24. nu. 26. Declara, vt nu. 103. & 168.

Filia vniuerſalitèr inſtituta, non poteſt repudiare hæreditatem, & petere dotem, niſi fuerit inter viuos data, vel promiſſa, cap. 9. qu. 24. nu. 137. & 168.

Filiæ appellatione continetur neptis, ſed abuſiuè, non ſecundùm propriam ſignificationem, cap. 9. qu. 12. num. 70.

Filia, quæ cum iuramento renunciauit hæreditati paternæ, & viuo patre deceſſit, cur à ſucceſſione excludatur, cap. 9. qu. 11 num. 25. & 26. & 42.

Fiſcales burſæ, & iuriſdictiones poſſunt dici diuerſæ triplicitèr; Primò, cum reus habet bona ſita in dominijs diuerſorum Principum; Secundò, cum habet bona ſita quidem in dominio eiuſdem Principis, ſed in territorijs diuerſorum Vaſſallorum; Tertiò, cum habet ſita quidem in eodem Statu, ſed partim in territorijs immediatè ſubiectis Principi, partim verò in territorijs Vaſſallorum, cap. 10. qu. 3. num. 12.

Fiſcus Vaſſalli, tamquam ſubrogatus in locum Principis, debet idem ius habere, quod fiſcus Principis, cap. 10. qu. 3. num 85. Declara, vt nu. 111.

Fiſcus vindicans bona, tamquam vacantia, excluditur à coniuncto, ſiuè ex teſtamento veniat, ſiuè ab inteſtato, cap. 9 qu. 15. num. 1. 2. & 14.

Fiſcus excluditur à venientibus ab inteſtato, cap. 9. qu. 15. num. 7.

Fiſcus tunc admittitur, cum nullus alius ſupereſt, qui rem, aut ex teſtamento, aut ab inteſtato vindicare poſſit, cap. 9. qu. 15. num. 8.

Fiſcus non vocatur niſi bona vacent, cap. 9 qu. 15. num. 9.

Fiſcus non niſi poſt ſucceſſorium edictum vocatur, cap. 9. qu. 15. num. 15.

Fiſcus non coniunctus, regularitèr vocatur, cum alter coniunctus poſt emolumentum acquiſitum ſine hærede deceſſit, cap. 9. quæſt. 15. num. 21. & cur num 22.

Fiſco capienti bona ex cauſa delicti non accreſcit pars inuito, ſed volenti, cap. 8. qu. 9. num. 10.

Fiſco etiam inuito accreſcit pars hæreditatis, cap. 8. qu. 5. num. 14. licet aliqui contrà ſenſerint num. 18. & cur, num. 19. & ſeqq. & num. 25.

Fiſco volenti accreſcit pars hæreditatis, cap. 8. qu. 15. num. 16.

Fiſcus hæres inſtitutus habet omnia iura, & beneficia, quæ priuato competunt, cap. 8. qu. 5. nu. 17.

Fiſcus in ius alterius ſuccedens vtitur iure priuati, cap. 8. qu. 5. num. 19.

Fiſcus eodem, quo priuatus, iure cenſetur, cap. 8. qu. 5. nu. 20.

Fiſcus non conficiens inuentarium, non tenetur vltrà vires hæreditarias, cap. 8. qu. 5. num. 22. Declara, vt num. 23.

Fiſcus hæres inſtitutus ſi non conficiat inuẽtarium, tenetur etiam vltrà vires hæreditarias, cap. 8. qu. 5. num. 24.

Fiſci priuilegium non debet trahi in alterius iniuriam, cap. 8. qu. 5. num. 26. & 27.

Fiſcus venit ex perſona indigni, cap. 9. in princ. num. 5.

Fiſcus vocatur, tamquam ad bona vacantia, ſi defunctus nullum prorſus reliquit ſucceſſorem, cap. 9. in princ. num. 25.

Forenſis, qui aut Principis conſtitutione, aut ſtatutaria diſpoſitione, factus eſt incapax, ſi inſtituatur, non admittuntur venientes ab inteſtato, niſi omnes, tàm ſubſtituti, quàm cohæredes deficiant, cap. 9. qu. 9. nu. 47.

Fratres eius, qui cum iuramento renunciauit bonis paternis, & viuo patre deceſſit, veniunt ad eius portionem ex ſucceſſorio edicto, cap. 9. qu. 11. num. 12. & 13. Sed contrà, num. 29. & 31.

Frater fratri morienti ſine filijs in feudo nouo non ſuccedit, cap. 10. qu. 28. num. 30.

Frater renuncians ſimplicitèr omni iuri, quod habet, aut habere ſperat, ſibi perpetuò præiudicat, cap. 10. qu. 28. num. 65. Sed contrà, num. 72.

Fraus ſtatuto fieri non debet, cap. 10. quæſt. 2. nu. 42. 54. & ſeqq.

Fraus qualiter probetur, cap. 10. qu. 2. num. 54. & ſeqq.

Fraus ex ſola potentia fraudandi non præſumitur, ſed ex actu, cap. 10. qu. 2. num. 58.

Fructus proueniens à radice infecta, non minùs reijciendus eſt, quam radix ipſa, cap. 9. qu. 12. nu. 94.

G

GRadus non corrumpitur, ſed repreſentatur, quoties filius ingreditur locum patris, cap. 9. qu. 12. num. 43.

Gradus ſequentes non ante admittuntur, quàm deficiant omnes venientes ex gradu proximiore, etiamſi proximior gradus veniat per ius accreſcendi, cap. 9. qu. 14. num. 42. & 43.

Gradus, à quo poſthumus prçteritus eſt, rumpitur, imò iam ab initio inutilis cenſetur, cap. 10. qu. 23. num. 58. & 76. Declara, vt num. 90.

Gradum non mutat ius accreſcendi, cap. 9. qu. 45. num. 84.

Grauatus excludit coniunctum, quoties ex coniecturis apparet, teſtatorem magis hæredem, quam coniunctum in parte deficientis dilexiſſe, cap. 9. quæſt. 8. num. 44. Declara, vt num. 45. & ſeq.

Grauatur reſtituere partem ſuam, cenſetur etiam grauatus reſtituere partem accreſcentem, cap. 9. qu. 49. num. 25.

Grauari non poteſt, qui non eſt in rerum natura, cap. 8. qu. 13. num. 5.

I N D E X.

H

Habitatio ſi duobus coniunctim relinquatur, & vnus poſt acquiſitionem deficiat, alteri pars eius accreſcit, non autem pertinet ad hæredem, cap. 9. qu. 8. num. 32.

Habitus recipit incrementum, priuatio non, cap. 9. qu. 28. num. 30. Declara, num. 37.

Hæreditas tota cum legitimæ ſupplemento accreſcit filio, etiam inuito teſtatore, cap. 10. qu. 17. num. 55.

Hæreditas delata. Vide Delata.

Hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, ſi omnes hæredes teſtamentarij, tàm vniuerſales, quàm particulares deficiant, cap. 9. qu. 9. num. 57.

Hæreditas perſonam defuncti vniformitèr repræſentare debet, cap. 9. qu. 14. num. 37.

Hæreditas ex inſtitutione nemini acquiritur inuito, niſi inſtitutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi, cap. 9. qu. 22. num. 1. & 2.

Hæreditas ampliùs non dicitur, ſi ſepares à patrimonio æs alienum, cap. 9. qu. 24. num. 14.

Hæreditas an poſſit pro parte adiri, & pro parte repudiari, quando eſt dominus pro parte inſtitutus in perſona propria, & pro parte in perſona ſerui, cap. 9. qu. 27. num. 2.

Hæreditas ex ſubſtitutione non acquiritur inuito, ſed ex iure accreſcendi, cap. 9. qu. 34. num. 1. 2. & 3.

Hæreditas non adita, non transmittitur, quando eſt neceſſaria aditio, cap. 9. qu. 39. num. 30.

Hæreditas acquiritur ex die aditionis, cap. 9. quæſt. 47. num. 4.

Hæreditas vna tantùm eſt vnius hominis, cap. 10. qu. 2. num. 98.

Hæreditas tamquam ius vniuerſale non circumſcribitur loco, ſed complectitur omnia bona vbiuis exiſtentia, cap. 10. qu. 2. num. 93. Declara num. 96. & ſeqq.

Hæreditas ſemel adita, non poteſt ampliùs repudiari, cap. 8. qu. 6. num. 70.

Hæreditas differt à legatis, & fideicommiſſis, quia pars accreſcit hæredibus etiam inuitis, legatarijs verò, vel fideicommiſſarijs non, niſi volentibus, cap. 8. qu. 8. num. 20. & cur, num. 21. & ſeqq.

Hæreditas effectu non differt à legatis, ſi portio non ſcripta habeatur, cap. 8. qu. 13. num. 35.

Hæreditas repræſentat perſonam defuncti, non hæredis futuri, cap. 8 qu. 17. num. 12. & 19.

Hæreditas non repræſentat perſonam defuncti in onere legatorum, cap. 8. qu. 17. num. 77. & cur, num. 78.

Hæreditas eius, qui teſtamentum incidit, vel cancellauit, vt decederet inteſtatus, pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 3.

Hæreditas eius, qui teſtamentum incidit, vel cancellauit, pertinet ad venientes ab inteſtato, ſi cauſa cur id fecerit ſit dubia, cap. 9. qu. 9. num. 4.

Hæreditas eius, qui dolo, & malis artibus inductus eſt ad teſtandum, & inſtituendum extraneum, pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 5.

Hæreditas nulli aſſignata non pertinet ad venientes ab inteſtato, ſed accreſcit inſtituto in re certa, cap. 9. qu. 9. num. 27.

Hæreditas differt à legatis, & fideicommiſſis, quia hæredibus ſemper accreſcit pars cum onere, legatarijs verò, & fideicommiſſarijs non ſemper, cap. 8. qu. 17 num. 7. & nu 8. & 24. & cur, nu. 11. & ſeqq. & nu. 17. & ſeqq. & 65. & ſeqq. vſque ad num. 86. Declara, vt num. 23.

Hæreditas non adita tranſit in ſubſtitutum, vel cohæredem, etiamſi grauatus deceſſit poſt iuſſum de adeundo, cap. 9. qu. 7. nu. 74. Declara, vt nu. 75.

Hæreditas non acquiritur ipſo iure, cap. 8. qu. 2. num. 1. Declara, vt num. 16. & 17.

Hæreditas per ius accreſcendi conſeruatur vnita in eodem gradu, cap. 8. qu. 4. num. 30.

Hæreditas accreſcit hæredi in re certa inſtituto, qui particularem inſtitutionem agnouit, etiam inuito, ſiuè nullus cohæres vniuerſalis datus ſit, ſiuè datus defecerit, cap. 8. qu. 5. num. 12. & cur, num. 13.

Hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, deficientibus inſtitutis, cap. 9. in princ. num. 12.

Hæreditatis appellatione etiam pars continetur, cap. 9. qu. 24. num. 130.

Hæreditatis pars vacans accreſcit pro portione hæreditaria, etiam ab inteſtato, cap. 8. qu. 10. nu. 12.

Hæreditatis pars, quæ cohæredi aufertur ob inobedientiam, accreſcit alijs cohæredibus pro portione hæreditaria, cap. 8. qu. 10. num. 22.

Hæreditatis commoda qui retinet, hæreditatis partem retinet, cap. 9. qu. 24. nu. 13. Contrà, nu. ſeq.

Hæreditatis commoda, & incommoda, non conſiderantur, vt partes, ſed vt res in hæreditate contentæ, cap. 9. qu. 24. num. 14.

Hæres rei certæ prohibitus plus petere fauore vniuerſalis, totum capit eo deficiente, cap. 10. qu. 19. num. 17. & cur, num. 18.

Hæredis verbum ſimplicitèr prolatum in materia feudali, accipitur pro filijs, & deſcendentibus, cap. 10. qu. 30. num. 23.

Hæres adeundo obligatur legatarijs, vel fideicommiſſarijs quaſi ex contractu, cap. 8. qu. 17. nu. 21.

Hæres nominatim grauatus, cenſetur grauatus, quia hæres, non, vt hæres, cap. 8. qu. 17. num. 75.

Hæres eſt ſucceſſor iuris, cap. 8. qu. 17. num. 83.

Hæres ex pluribus partibus inſtitutus, qui vnam partem omittit ex inſtitutione, vt eam conſequatur ex iure accreſcendi, debet etiam pro ea onus ſubire, cap. 8. qu. 17. num. 124.

Hæres inſtitutus in teſtamento, quod per querelam reſcindi poteſt, ſi fuerit grauatus fideicommiſſo, poteſt hæreditatem illi reſtituere, & ita in eum transferre actiones hæreditarias, cap. 9. qu. 7. num. 37.

Hæres, qui non confecit inuentarium, præſumitur res hæreditarias ſubtraxiſſe, cap. 8. qu. 6. nu. 41. Declara, vt num. 42.

Hæres, qui confecit inuentarium, non tenetur vltrà vires hæreditarias, cap. 8. qu. 6. num. 45.

Hæres olim non tenebatur legatarijs, & fideicommiſſarijs vltrà vires hæreditarias, ſed hodie contrà, ſi non conficiat inuentarium, cap. 8. qu. 6. num. 53. & 55.

Hæres, qui non confecit inuentarium, non tenetur vltrà vires hæreditatis iure canonico, cap. 8. qu. 6. num. 65. Sed contrà ibi.

Hæres tenetur creditoribus hæreditarijs pro ſua portione reſpondere, cap. 8 qu. 6. num. 69.

Hæres, qui adiuit, non cogitur ſuam partem dimittere, etiamſi nolit partem cohæredis, qui poſt aditam fuit beneficio ætatis reſtitutus, cap. 8. qu. 7. num. 6. & cur num. 7. & ſeqq. vſque ad nu. 15.

Hæres, qui adiuit non cogitur partem ſuam dimittere, aut vacantem per in integrum reſtitutionem ſuſcipere, licet creditores dicant, ſe eſſe contentos, ne teneatur vltrà vires hæreditarias, cap. 8. qu. 7. num. 15.

Hæres,

I N D E X.

Hæres, qui adiuit, non cogitur ſuſcipere partem vacantem per in integrum reſtitutionem, licet adierit poſt, ſi tamen hoc fecerit ignorans minorem in integrum reſtitutum, cap. 8. qu. 7. nu. 16. & cur, num. 17.

Hæres, qui ſemel eſt, non poteſt deſinere eſſe hæres, cap. 8. qu. 17. num. 118.

Hæres non debet eſſe melioris conditionis, quam fuerit defunctus, cap. 10. qu. 30. num. 10.

Hæres, & defunctus in iuribus hæreditarijs, vna, & eadem perſona cenſentur, cap. 10. qu. 30. nu. 14.

Hæredis factum cenſetur factum defuncti, cap. 10. quæſt. 30. num. 15. cap. 9. qu. 11. num. 65. Declara num. 73.

Hæredem contrafacere, vel contrafacere defunctum paria ſunt, cap. 10. qu. 30. num. 16.

Hæres etiam ex iure proprio, facto defuncti contrauenire non poteſt, cap. 10. qu. 30. num. 72. Declara, vt num. 74.

Hæres cum beneficio inuentarij poteſt res maiorũ, vel feudum habena iuriſdictionem à defuncto diſtractum reuocare, licet vires hæreditariæ parianţur, ſi modo præſtet id, quod intereſt, cap. 10. qu. 30. num. 91. & 98.

Hæres rei certæ probibitus plus petere fauore hæredis vniuerſalis, totum capit eo deficiente, etiamſi ſit extraneus, cap. 10. qu. 19. num. 19.

Hæres certæ rei prohibitus plus petere fauore poſthumi, non capit totum poſthumo non nató, licet aliqui contrà ſenſerint, cap. 10. qu. 19. num. 20. & 21. Maximè, ſi ſit appoſita clauſuls codicillaris, num. 22.

Hæres certæ rei prohibitus plus petere fauore hæredis vniuerſalis, non capit totum eo deficiente, ſi teſtator illum odio habebat, cap. 9. qu. 19. nu. 23.

Hęres particularis, cui prohibitũ eſt ius accreſcendi, non tenetur hæreditatem venientibus ab inteſtato reſtituere, cap. 10. qu. 18. n. 1. Sed contrà, n. 5.

Hæres prohibitus plus petere, In foro conſcientiæ tenetur reſiduum venientibus ab inteſtato reſtituere, cap. 10. qu. 18. num. 12.

Hæres ad tempus inſtitutus, & prohibitus poſt tempus retinere, cenſetur grauatus hæreditatem venientibus ab inteſtato reſtituere, cap. 10. qu. 18. num. 22.

Hæres repreſentat perſonam defuncti, cap. 8. qu. 4. num. 16.

Hæres non conficiens Inuentarium, tenetur creditoribus, & legatarijs, ac fideicommiſſarijs particularibus, etiam vltrà vires hæreditarias, cap. 8. qu. 5. num. 21.

Hæres eſſe deſinit etiam nomine, ſi teſtamentum per querelam reſcindatur, cap. 8. qu 5. num. 37.

Hæres inſtitutus, qui poſteà, quam teſtamentum pro parte alterius cohæredis ruptum eſt per querelam, ſuam portionem adit, cogitur etiam ſuſcipere partem vacantem, cap. 8. qu. 5. num. 38.

Hæres, qui adit ſuam portionem, vel ſe immiſcet poſt ſuam abſtentionem, cogitur etiam inuitus totam hæreditatem ſuſcipere, cap. 8. qu. 5. nu. 40.

Hęres, & coniunctus parificantur in iure accreſcendi, cap. 8. qu. 31. num. 16.

Hęres Patris non poteſt ſuccedere filio, niſi ſit illi ſubſtitutus, cap. 9. qu. 42. num. 5.

Hæres pupillaritèr ſubſtituti, in quem tranſmiſſa eſt ſubſtitutio iuncta cum iure accreſcendi, bona pupilli aliundè quam à patre quæſita, conſequitur virtute iuris accreſcendi, cap. 9. qu. 42. nu. 8. Sed contrà num. 9.

Hęres in parte accreſcente perinde habetur, ac ſi in ea fuiſſet inſtitutus, cap. 9. qu. 45. num. 6.

Hęres ex aſſe inſtitutus, & ſub conditione grauatus hęreditatem alij reſtituere, ſi adire recuſet, poteſt pendente conditione, cogi adire, cap. 9. qu. 7. num. 48.

Hęres ex parte inſtitutus, & ſub conditione grauatus partem ſuam alicui reſtituere, ſi adire nolit, non poteſt pendente conditione cogi adire, ſi habeat cohæredem, qui adierit, cap. 9. qu. 7. num. 40. & cur, num. 50.

Hęres grauatus, ſi moriatur ante aditam hæreditatem, non fit locus fideicommiſſario, ſed ſubſtituto, vel cohæredi, cap. 9. qu. 7. num. 51. & cur, num. 52. & ſeqq.

Hęres hæredis non poteſt cogi adire, & reſtituere, cap. 9. qu. 7. num. 53. & cur, num. 54.

Hęres grauatus, qui adit ſpontè, poteſt retinere quartam, cap. 9. qu. 7. num. 60.

Hęres hęredis ex perſona defuncti, poteſt retinere quartam, cap. 9. qu. 7. num. 61.

Hęres grauatus, qui adire coactus eſt non poteſt retinere quartam, cap. 9. qu. 7. num. 62.

Hęres hęredis grauati, qui ante aditam hæreditatem deceſſit, ſi adire recuſet, poteſt cogi adire, & reſtituere, cap. 9. qu. 7. num. 63. Declara, vt num. 65.

Hęres hęredis, qui adire coactus eſt, poteſt retinere quartam, cap. 9. qu. 7. num. 64.

Hæres grauatus, ſi à Iudice iuſſus adire ante aditionem moriatur, perindè fieri debet hęreditatis reſtitutio, ac, ſi hęreditas fuiſſet adita, cap. 9. qu. 7. num. 68.

Hęres hęredis grauati, qui poſt iuſſum, ſed ante aditam deceſſit, poteſt cogi adire, & reſtituere, cap. 9. qu 7. num. 70. & cur, num. 71. Declara, num. 73. & ſeqq.

Hęres hęredis, qui poſt aditam, ſed nondum reſtitutam hęreditatem deceſſit, debet eam fideicommiſſario reſtituere, cap. 9. qu. 7 num. 78.

Hęres legatarij, in quem tranſmiſſum eſt ius accreſcendi, excludit grauatum, cap. 9. qu. 8. num. 41. & cur, num. 42.

Hęres, ſi propter inobedientiam priuatur ex diſpoſitione teſtatoris, pars eius applicabitur ſubſtitutis, vel cohęredibus non autem venientibus ab inteſtato, niſi omnes illi deficiant, cap. 9. qu. 9. num 53.

Hęres, ſi propter inobedientiam priuetur facto Iudicis, in eius parte cohęres veniens per ius accreſcendi pręfertur venientibus ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 54.

Hęres rei certę pręfertur venientibus ab inteſtato, ſi omnes hęredes vniuerſales deficiant, cap. 9. qu. 9. num. 56.

Hęres inſtitutus, ſi ante aditam hęreditatem moriatur, inteſtatæ ſucceſſioni fit locus, cap. 9. qu. 9. num. 58. Declara, vt num. 59.

Hęres ex pluribus partibus inſtitutus, an fungatur vice plurium perſonarũ, cap. 9. qu. 17. n. 15. & ſeqq.

Hæres cohęredis, ſi adeat portionem ad ſe à cohęrede tranſmiſſam, etiam ex portione ſua fit ipſo iure hęres primi teſtatoris cap. 9. qu. 21. num. 1. & ſeq.

Hęres non eſt filius in ſola legitima inſtitutus, cap. 9. qu. 24. num. 88.

Hęres hęredis inſtituti, in quem eſt tranſmiſſum ius adeundi, non poteſt pro parte adire, & pro parte non, cap. 9. qu. 26. num. 1. Contrà, nu. 9. ſed malè num. 10.

Hęres legatarij, ſi vnus tantum ſit, non poteſt legatũ

ad

ad ſe tranſmiſſum, pro parte acceptare; & pro parte non, ſed ſi ſint plures hæredes, poteſt vnus legatum pro ſua parte agnoſrere, alter verò repudiare, cap. 9. qu. 26. num. 2. & 3. & cur, nu 4. & 5.

Hæres non poteſt, quod non potuit defunctus in parte, ex qua eſt hæres, cap. 9. qu. 26. num. 7. & 8.

Hæres particularis certæ rei, qui filio impuberi pupillaritèr ſubſtitutus eſt, an etiam in ſe tranſmittat ſpem pupillaris ſubſtiturionis, ſi præmoriatur pupillo, & deinde pupillus in pupillari ætate moriatur, cap. 9. qu. 39. num. 36. Et an hoc caſu ſubſtitutio ipſa dicatur coniuncta cum iure accreſcendi, num. ſeq.

Hæredi rei certæ, qui particularem inſtitutionem agnouit, accreſcit ipſo iure tota hęreditas, ſine noua declaratione, cap. 8 qu. 1. num. 27. maximè, ſi tempore, quo rem agnouit, iam erat ei delata tota hæreditas num. 28.

Hæredi rei certæ non accreſcit tota hæreditas, niſi rem particularem agnouerit nu 39. & cur nu. 40.

Hæredi, qui adiuit defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendæ, aut omittendæ, ſi poſteà cohęres, etiam extraneus deficiat, cap. 8. qu. 6. nu. 3 & cur num. 5. Sed diſputando contrarium ſuſtinetur, nu. 7. & ſeqq. vſq; ad nu. 35. Declara, vt num. 95. & 96.

Hæredi hæredis, qui ſuam portionem adiuit, defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectendæ, aut omittendæ, ſi poſteà cohæres ſe abſtineat, vel etiam repudiet, cap. 8. qu. 6. num. 35. & 36.

Hæredi, qui adiuit, defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, ſi poſteà alterius cohęredis pars poſt acquiſitionem reſoluatur per querelam, vel alio modo, cap. 8. qu. 6. num. 37. Sed contrà, num. 38. & cur, nu. 39.

Hæredi, qui adiuit, defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, ſi poſteà alterius cohęredis portio deficiat, etiamſi non confecerit inuentarium, cap. 8. qu. 6. num. 40.

Hęredi, qui adiuit, defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectendæ, aut omittendæ, licet non adſint creditores, ſed legatarij, & fideicommiſſarij, cap. 8. qu. 6. num. 43. & nu. 54. & 56.

Hęredi, qui adiuit cum beneficio inuentarij, non defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendæ, aut omittendæ, ſi poſteà deficiat cohæredis portio, cap. 8. qu. 6. num. 46. & num. 48. licet plerique contrarium cenſuerint, num 47.

Hæredi, qui ſuam portionem adiuit, non defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendę, aut omittendæ, ſi poſteà deficiat alterius cohæredis portio, & nulli creditores adſint, cap. 8. qu. 6. num 50. & 51.

Hæredi filiæfamilias, quæ partem maternæ hęreditatis adeundo eius vſumfructum patri acquiſiuit non defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, ſi poſteà deficiant alij cohęredes, cap. 8. qu. 6. num. 52.

Hęredi, qui adiuit, tunc non defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, ſi poſteà deficiat cohęredis portio, cum neque creditores adſint, neque legatarij, aut fideicommiſſarij, etiamſi adſint alię implicationes, quæ requirant laborem animi, & corporis, cap. 8. qu 6. num. 57. & 58.

Hęredi, qui adiuit, non defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectendæ, aut omittendę, ſi poſteà deficiat cohęredis portio, licet adſint creditores, qui non abſorbeant totam hęreditatem, licet nonnulli contrarium cenſuerint, cap. 8. qu. 6. num. 59. & 60. & cur, num. 61.

Hęredi, qui adiuit, non defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendæ, aut omittendę iure canonico, ſi poſteà deficiat cohęredis portio, cap. 8. qu. 6. num. 64. Sed contrà poſt num. 65.

Hęredi, qui adiuit, defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, ſi poſteà deficiat cohęredis portio, & creditores dicant, ſe eſſe contentos illius portione, cap. 8. qu. 6. nu. 66. Declara, vt num. ſeqq. vſque ad nu. 93.

Hęredi, qui adiuit, non defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, ſi poſteà reſtituatur in integrum cohęres minor, qui iam adierat, cap. 8. qu. 6. num. 93.

Hęredi inſtituto, & cohęredi ſuo ſubſtituto, non defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, ſi poſteà deficiat cohęredis portio, cap. 8. qu. 6 num. 94.

Hęredi in re certa inſtituto non accreſcit tota hęreditas, ſi lege, vel ſtatuto cautum ſit, vt poſſit quis decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cap. 10. qu. 9. num. 4.

Hęredi in re certa inſtituto non accreſcit tota hęreditas, ſi lege vel ſtatuto cautum ſit, vt poſſit quis decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cap. 10. qu. 9. num. 5.

Hęredes. Ad hęredes non trahitur promiſſio pro ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto, cap. 10. qu. 30. num. 17. Sed contrà num. 18. & cur, nu. 19.

Hęredes. Ad hęredes extraneos non tranſeunt operę libertorum, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Hęredes. Ad hæredes non priuationes, ſed obligationes transferuntur, cap. 10. qu. 30. num. 64.

Hęredes. Ad hæredes tranſit obligatio facti affirmatiui, cap. 10. qu. 30. num. 80. & 105.

Hęredes. Ad hęredes An tranſeant obligationes facti negatiui, cap. 10. qu. 30. num. 81. 99. & ſeqq.

Hęredes legitimi vocantur iure proprio, & ex propria perſona, cap. 9. in princ. num. 19.

Hęredes legitimi veniunt ex prouiſione, ſeù diſpoſitione legis, non hominis, cap. 9. qu. 9. num. 21. Declara, vt num. ſeqq.

Hęredes non poſſunt facto defuncti contrauenire; cap. 9. qu. 11. num. 50. Declara num. 60.

Hęredes ſcripti tantùm vocantur ad ſubſtitutionem factam his verbis [quiſquis mihi hęres erit] cap. 9. qu. 45. num. 8.

Hęredes etiam pro parte accreſcente vocantur ad ſubſtitutionem factam his verbis [quiſquis mihi hęres erit] cap. 9. qu. 45. num. 9.

Hęredes pro portione hęreditaria vocantur ad ſubſtitutionem factam his verbis [quiſquis mihi hęres erit] cap. 9. qu. 45. num. 13.

Hęredes ex diſparibus partibus inſtituti, pro hęreditarijs portionibus vocantur ad ſubſtitutionem vulgarem, cap. 8. qu. 10. num. 9.

Hęredes ex diſparibus partibus inſtituti, pro hæreditarijs partibus vocantur ad ſubſtitutionem pupillarem, cap. 8. qu. 10. num. 10.

Hęredes ex diſparibus partibus inſtituti pro hęreditarijs partibus vocantur ad legatum, c. 8. q 10. n. 11.

Hęredes ex diſparibus partibus inſtituti, pro hęreditarijs partibus vocantur ad fideicommiſſum, cap. 8. qu. 10. num. 12.

Hęredes ex diſparibus partibus inſtituti, pro hęreditarijs partibus vocantur ad mortis cauſa capionem, cap. 8. qu. 10. num. 13.

Hęredes ex diſparibus partibus inſtituti, cenſetur etiā

Google

I N D E X.

pro hęreditarijs partibus grauati, cap. 8. qu. 10. num. 14.

Hęredes ex diſparibus partibus inſtituti, pro hęreditarijs partibus vocantur ad id omne, quod eis, vt hęredibus defertur, cap. 8. qu. 10. num. 16.

Hęredes nominatim grauati tenentur viriliter, non pro portione hęreditaria, cap. 8. qu. 17. num. 69.

Hęredes, apud quos manent ea, quę deficiunt, veniunt iure proprio, cap. 9. in princ. num. 10.

Hęredibus ex diſparibus partibus inſtitutis accreſcit pars nulli aſſignata pro portionibus hęreditarijs, cap. 8. qu. 10. num. 19.

Hęredibus ex diſparibus partibus inſtitutis effectu accreſcunt partes nulli aſſignatę pro portionibus hęreditarijs etiam in teſtamento militis, cap. 8. qu. 10. num. 20.

Hęredibus ex re certa inſtitutis, etiam inęqualiter, accreſcit tota hæreditas ęqualiter, cap. 8. qu. 10. num. 27.

Hęredum iura in conuentionem deducere non cenſetur, ſimpliciter renuncians, cap. 10. qu. 30. num. 59.

Hęredum iura propria non continet promiſſio de non contraueniendo neque per ſe, neque per hęredes ſuos, cap. 10. qu. 30. num. 75.

Hęredibus ex propria perſona venientibus, ſimplex conſenſus permiſſiuus defuncti non nocet, etiamſi ſit cum expreſſa renuntiatione coniunctus, cap. 10. qu. 30. num. 60. & 63.

Hęredum mentio in promiſſione de non contraueniendo neque per ſe, neque per hęredes ſuos, an operetur, vt etiam hęredum iura cenſeantur in promiſſionem deducta, cap. 10. qu. 30. num. 77.

Hęredibus ſuis prętudicare etiã in iuribus ipſorum proprijs, quis poteſt, cap. 10 qu. 30. nu. 86.

Hęreſis crimen poteſt vbique puniri, cap. 10. qu. 3. nu. 31.

Homo natura eſt indiuiduus, cap. 8. qu. 4. num. 17.

Hypotheca competit pro legatis, & fideicommiſſis particularibus, etiam in caſibus, in quibus non transfertur dominium, cap. 8. qu. 2. num. 14.

I

IGnorantibus acquiruntur, quę fiunt ipſo iure, cap. 8. qu 1. num. 14.

Imperator etiam in alieno territorio Comitem Palatinum conſtituere poteſt, cap. 10. qu. 4. nu 128.

Imperator dicitur Dominus totius mundi, & vbiuis Iuriſdictionem habet, cap. 10. qu. 4. nu. 104. Declara, vt num. 111. & ſeqq.

Imperatur in terris Eccleſiæ, aut aliorum Principum, qui de iure, vel facto eum in ſuperiorem non recognoſcunt, iuriſdictionem exercere non poteſt, cap. 10. qu. 4. num 110.

Imperator non poteſt in perſonas, & res ſubiectas Principibus à ſe ſub nomine perpetuæ dignitatis inueſtitis, iuriſdictionem aliquam exercere, cap. 10. qu. 4. num 119.

Incapax cenſetur capax, & alijs reſtituat, cap. 10. qu. 14 num. 32. Declara, vt num. 33.

Incapax ſi fuerit inſtitutus, non fit locus fiſco, ſed venientibus ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 35. Declara, vt num. 36.

Incommoda ſequi debent eum, quem ſequuntur & commoda, cap. 8. qu. 6. num. 74.

In concurſu præfertur ille, qui plures habet qualitates prælationis, cap. 10. qu. 22. num. 11.

Indiuidui partem qui vult, cenſetur totum velle, cap. 9. qu. 28. num. 4.

Indiuidua res, ſi in contractum deducatur fauore duorum, aut plurium, quilibet etiam inuitus ſolidum habere cogitur ſocijs deficientibus, cap. 8. qu. 9. num. 1. & cur, num. 2.

In dubio facienda eſt interpretatio, vt actus aliquid operetur, & non ſit inutilis, cap. 10. qu. 28. nu. 70. Declara, vt num. 116. & 111.

Inducta ad augmentum non debent operari diminutionem, cap. 10. qu. 19. num 43.

Iniquum eſt, alterius facto quemquam prægrauari, cap. 10. qu. 30. num. 42.

Inſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi, ſumit illius naturam, & ſecundùm eam regulatur, cap. 9. qu. 18. num. 1.

Inſtitutio, & ius accreſcendi, in quo differant, cap. 9. qu. 18. num. 2. & ſeqq.

Inſtitutio ſpurij facta à patre nullius eſt momenti, cap. 10. qu. 14. num. 16.

Inſtitutio proprij ſerui non poteſt ſuſtineri ſine libertate, cap. 10. qu. 17. num. 10. & 50.

Inſtitutio tacitè fieri non poteſt, cap. 10. qu. 18. num. 7.

Inſtitutio conditionalis, non impedit ius accreſcendi reſpectu eiuſdem, cap. 9. qu. 19. num. 24.

Inſtitutio, vt dicatur cum iure accreſcendi coniuncta, ſemper ſupponitur inſtitutum ex parte ſua adijſſe, cap. 9. qu. 17 nu. 27. Declara, vt nu: 29.

Inſtitutio hæredis facta etiam in pro non ſcriptis, & caducis, qualiter intelligenda, cap. 9. qu. 8. nu. 59.

Inſtitutio hæredis, ſi habeatur pro non ſcripta, hęreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 28.

Inſtitutio dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando vnus eſt inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, cap. 9. qu. 16. num. 3. & cur, num. 4.

Inſtitutio conditionalis non tranſmittitur ad hæredes, cap. 9. qu. 30. num. 1. & 8. niſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, num. 3. & 5.

Inſtitutio cenſetur coniuncta cum iure accreſcendi, quoties vnus, & idem ex diuerſis partibus inſtitutus eſt, niſi in teſtamento militis, qui patrimonia diſtinxit, cap. 10. qu. 24. num. 69.

Inſtitutio à milite facta dicitur capere authoritatem à iure communi, quoties ex verbis teſtatoris apparet, talem fuiſſe ipſius voluntatem, cap. 10. qu. 24. num. 149.

Inſtitutus ex aſſe ſi partem adeat, fit hæres ſtatim in totum abſque alia aditione, cap. 9. qu. 19. num. 1.

Inſtitutus ex pluribus partibus purè, ſi vnam adeat, fit hæres etiam pro alijs ipſo iure, ſine noua aditione, cap. 9. qu. 19. num. 2. & ſeqq.

Inſtitutus pro parte purè, & pro parte ſub conditione, ſi ad adeat ex pura, fit etiam ſtatim hæres ex conditionali, cap. 9. qu. 19. num. 6. & ſeqq. Declata vt num. 16.

Inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſed dato cohęrede, ſi adeat ex pura, an ſtatim fiat hęres etiam in condtionali, cap. 9. qu. 19. num. 27. & ſeqq

Inſtitutus purè ex vno triente, & ex alio ſub conditione, dato cohęrede in alio triente, qui ſupererat, ſi adeat ex triente purè relicto, erit etiam hęres ex dimidia alterius trientis conditionalis, etiam pendente conditione, cap. 9. qu. 19. num. 44. Sed An titulo inſtitutionis, an per ius accreſcendi, num. ſeqq.

Inſtitutus ex aſſe, non poteſt pro parte adire, & pro parte repudiare, cap. 9. qu. 23. num. 1. & quare num. 2. 3. & ſeqq. Amplia num. 11. & ſeqq.

In-

Inſtitutus ex aſſe non poteſt pro parte adire, etiamſi habeat ſubſtitutum, vel in toto, vel in parte, cap. 9. qu. 23. num. 11.

Inſtitutus ex pluribus partibus purè, vel etiam ex aliqua ſub conditione, quæ iam fuerit purificata, non poteſt vnam adire, & alteram repudiare, etiamſi in aliqua habeat ſubſtitutum, aut coheredem, cap. 9. qu. 25. num. 1. & ſeqq. & cur nu. 4. & ſeqq. & quid ſi vna ſit ſub condicione, quę nondum ſit purificata, num. 30.

Inſtitutus ex aſſe, vel ex pluribus partibus, ſi vnam adeat, cogitur omnes habere eo iure, & modo quo teſtator voluit, cap. 9. qu. 28. num. 8. & 46. qu. 29. num. 12. Declara, vt ibi, & num. 17. Vide infra verbo Vbi.

Inſtitutus pro parte purè, & pro parte ſub conditione, ſi adeat puram, aditio trahitur ad aliam partem; & quid ſi adſit coherea, vel ſubſtitutus, cap. 9. qu. 29. num. 1. 2. & 22.

Inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſi ex pura adierit, & pendente conditione deceſſerit, etiam partem conditionalem ad ſuos heredes tranſmittit, cap. 9. qu. 30. num. 4. Sed an iure accreſcendi, an iure inſtitutionis num. 5.

Inſtitutus in duabus partibus dicitur etiam, qui ſolus inſtitutus eſt, cap. 9. qu. 30. num. 12.

Inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, non ſolus, ſed dato coherede, ſi ex pura adeat, & pendente conditione pereat, tranſmittit ad heredes ſuos etiam partem conditionalem, ſed pro eâ quota tantùm, quam etiam deficiente conditione fuiſſet habiturus, cap. 9. qu. 30. num. 28. Sed an iure inſtitutionis, an iure accreſcendi num. 29.

Inſtitutus ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſed in conditionali ſubſtitutum habens, ſi ex pura adeat, & poſteà pendente conditione pereat, non tranſmittit conditionalem ad ſuos heredes, niſi deficiat ſubſtitutio, cap. 9 qu. 30. nu 30 & tùnc an iure accreſcendi, an iure inſtitutionis num. 32.

Inſtitutus prò parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus æquiparatur ei, qui ex parte purè, & ex parte ſub condione inſtitutus eſt. cap. 9. qu. 34 num. 8. & in quo differant, num. 33. Vide Pupillo pupillaritèr.

Inſtitutus pro parte, & pro alia coheredi ſubſtitutus, ſi incipit ab aditione ſuę partis, fit etiam heres in parte, ex quà eſt ſubſtitutus, cap. 9. qu. 34. num. 10 Amplia, vt num. ſeqq. & an iure accreſcendi, an ex ſubſtitutione, num. 14.

Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus, an poſſit portionem cohæredis deficientis conſequi, vel iure accreſcendi, vel iure ſubſtitutionis ad arbitrium, cap. 9. qu. 34. num 20. Et an teneatur tunc præſtare legata, vt coniunctus, an vt ſubſtitutus, num. 21. & 31.

Inſtitutus pro parte, & pro alia coheredi ſubſtitutus, ſi repudiet ſuam partem, & poſteà partem coheredis adeat, habebit etiam partem ſuam iure accreſcendi, & an in totum, an pro portione hereditaria illius, cui fuerat ſubſtitutus? diſtingue, cap. 9. qu. 34. num. 22. & 23.

Inſtitutus pro parte, & pro alia coheredi ſubſtitutus, ſi incipiat ab aditione partis coheredis, illam habebit iure ſubſtitutionis, & partem ſuam habebit quandoque iure inſtitutionis, quandoque iure accreſcendi, iuxta diſtinctionem de qua nu. 26 & 27. & quid ſi in ea habeat coheredem, vel ſubſtitutum, num. 28.

Inſtitutus pro parte, & pro alia coheredi ſubſtitutus, ſi incipiat à repudiatione partis ſibi ex ſubſtitutione delatæ, & poſteà adeat aliam partem, in qua fuit inſtitutus, habebit etiam partem repudiatam iure accreſcendi, cap. 9. qu. 34 num. 29.

Inſtitutus poteſt ſibi ipſi ſubſtitui, cap. 10. qu. 23. num. 103.

Inſtitutus, cui pars cohæredis accreſcit, cenſetur ad eam venire ex prouiſione, ſeù diſpoſitione teſtatoria, cap. 9. qu. 9. num. 18. Declara, vt num. 22. & ſeqq.

Inſtitutus à milite primò in paganicis, deindè in caſtrenſibus ſeparatim, non cogitur vtrumque patrimonium ſuſcipere, ſed poterit vnum amplecti, & aliud repudiare, cap. 10. qu. 24. num. 67. Declara, num. 75.

Inſtitutus à milite in vno patrimonio, ſi aliud non ſufficiat æri alieno, cogitur vtrumque ſuſcipere, & creditoribus reſpondere, aut vtrumque creditoribus relinquere, cap. 10. qu. 24. num. 75.

Inſtituto à milite in re certa, vel certa quantitate totum accreſcit, ſi de reſiduo non diſpoſuerit, cap 10. qu. 24. num. 77. Sed contrà num. 99.

Inſtituto in re particulari à milite, tota hæreditas accreſcit, ſi inſtitutus vniuerſalitèr deficiat, cap. 10. qu. 24. num. 80. Sed contrà, num. 101. Cœtera vide Miles.

Interdictum, quorum bonorum, competit etiam pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 5.

Interdictum quorum bonorum competit, etiam hæredi particulari, cui tota hæreditas accreuit, cap. 9. qu. 49 num. 6.

Interdictum, quorum legatorum, competit etiam pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49 num. 8.

Intereſt noſtra litibus, & ſumptibus non vexari, cap. 8. qu. 6. num. 62. Declara, vt num. 63.

Interpretatio in dubio facienda eſt, vt ceſſet ius accreſcendi, cap. 10. qu. 19. num. 8. Declara, vt num. 9.

Interpretatio paſſiua, tamquam bona, & legitima, nunquam cenſetur ſublata, cap. 9. qu. 12. nu. 40.

Inuentarium nouum fieri non debet pro parte accreſcente, ſed ipſo iure augetur inuentarium, cap. 8. qu 3. num. 7.

Inuentarium, quomodo ſit à cohærede pro ſua parte conficiendum, cap. 8. qu. 6. num. 49

Inuentarium factum pro parte principali prodeſt etiam pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 46. nu. 12. & cur, num. 13. Declara, vt num. 14.

Inuentarij beneficium non operatur, vt hæres poſſit facto defuncti contrauenire, etiam ex iure proprio, quatenùs vires hæreditariæ patiuntur, ſed tantùm ne teneatur vltrà vires hæreditarias, cap. 10. qu. 30. num. 89.

Inuentarij beneficium conſeruat hæredi omnia iura ei competentia ex perſona propria, perinde ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, cap. 10. qu 40. n. 93.

Inuentarij beneficio poteſt hæres res maiorum, vel feudum habens iuriſdictionem à defuncto diſtractum reuocare, licet vires hæreditariæ patiantur, ſi modo præſtet id, quod intereſt, cap. 10. qu. 30. num. 91. & 92.

Inueſtituram nouam petere, & nouum iuramentum fidelitatis præſtare, non eſt neceſsè pro parte feudi, quæ accreſcit, cap. 8. qu. 3. num. 2.

Inueſtituram nouam petere, aut nouam facere fidelitatem pro parte accreſcente non tenetur, qui eam fecit pro parte principali, cap. 9. qu. 46. num. 15. Declara, vt num. 16.

Inuitis, quæ fiunt, ea multò magis fiunt, & ignorantibus, cap. 8. qu. 1. num. 15.

Digitized by Google

I N D E X.

Iudex, coram quo fuit pars principalis petita, An, & quando poſſit etiam ſuper parte accreſcente, ſententiam ferre, cap. 9. qu. 44. num. 8. vſque ad finem.

Iudex non poteſt pronunciare, niſi ſuper eo, quod fuit petitum, cap. 9. qu. 44. num. 19.

Iudex non poteſt ferre ſententiam ſuper toto, ſi pars tantùm fuit petita, cap. 9. qu. 44. num. 17.

Iudex alienis ſubditis dari non poteſt, cap. 10. qu. 4. num. 58.

Iudex ſub cuius territorio ſita ſunt bona pupilli, poteſt dare curatorem, licet pupillus ſubditus non ſit, cap. 10. qu. 5. num. 33.

Iura duo quando concurrunt in perſona vnica, perinde habetur, ac, ſi concurrerent in perſona diuerſorum, cap. 10. qu. 24. num. 68.

Iura, & actiones non circumſcribuntur loco, cap. 10. qu. 2. num. 157. Declara num. 158.

Iura propria filiorum non cenſentur in renunciatione feudi à patre facta, deducta, cap. 10. qu. 30. num. 78.

Iura, & authoritates de renunciatione fideicommiſſi loquentes, trahuntur ad inducendam, vel excludendam iuris accreſcendi, quod in feudo, vel emphyteuſi operatur, renunciationem, cap. 10. qu. 29. num. 24.

Iura, & authoritates de renunciatione iuris accreſcendi in feudo, vel emphyteuſi loquentes, trahuntur ad inducendam, vel excludendam renunciationem fideicommiſſi, cap. 10. qu. 29. num. 25.

Iuramentum recipit omnes qualitates, & conditiones, quas recipit diſpoſitio principalis, ſuper qua interponitur, cap. 10. qu. 28. num. 56.

Iuramentum tamquam perſonale, non egreditur perſonam, cap. 9. qu. 11. num. 19. Declara, vt num. 52.

Iuramentum matris non nocet filijs venientibus ex propria perſona, cap. 9. qu. 11. num. 18.

Iuramentum operatur, vt ius renunciationis tranſeat ad hæredes, cap. 9. qu. 11. num. 51. Declara, vt num. 61.

Iuramentum eſt perſonale, quoad vinculum animæ, & reatum periurij, ſed non quoad vim, & obſeruantiam contractus, vtpotè ad quam legat etiã hæredes, cap. 9. qu. 11. num. 52. Declara, vt nu. 71. & 92.

Ius alicui acquiſitum ex facto meo, poteſt à me illi quandocunque voluero, auferri, cap. 10. q. 30. n. 52.

Iuri, quod per mortem creatur, non nocet ante facta renunciatio, cap. 10. qu. 30. num. 55. & ſeq.

Ius filiorum in feudo eſt ius futurum, cap. 10. qu. 30. num. 62.

Iuriſdictio non niſi intrà fines ſui dominij, ſeù Prouinciæ, aut territorij exerceri poteſt, cap. 10. qu. 1. num. 3.

Iuriſdictiones, & burſę fiſcales poſſunt dici diuerſæ tripliciter; Primò cùm reus habet bona ſita in dominijs diuerſorum Principum; Secundò cùm habet bona ſita quidem in dominio eiuſdem Principi, ſed in territorijs diuerſorum Vaſſallorum; Tertiò cùm habet bona ſita quidem in eodem Statu, ſed partim in territorijs immediatè ſubiectis Principi, partim verò in territorijs Vaſſallorum, cap. 10. qu. 3. num. 11.

Iuriſdictionis voluntariæ quæ ſunt, licet fiant extrà territorium, & in perſonam non ſubditam conferantur, valent, & ſuos operantur effectus, cap. 10. qu. 4. num. 30. Declara, vt num. 61. & 77.

Iuriſdictio voluntaria poteſt extrà territorium, & in perſonam non ſubditam exerceri, cap. 10. qu. 4. num. 31. Declara num. 61. & ſeqq. & 77.

Iuriſdictio voluntaria poteſt ab alienis ſubditis prorogari, cap. 10. qu. 4. num. 34. Declara, vt nu. 61.

Iuriſdictionis prorogatio nõ datur in his, quæ Principi ſpecialitèr reſeruantur, cap. 10. qu. 4. nu. 47.

Iuriſdictionis voluntariæ quæ ſunt, debent apud competentem Iudicem exerceri, cap. 10. qu. 4. num. 59.

Iuriſdictio voluntaria quibus caſibus prorogari poſſit, cap. 10. qu. 4. num. 60. & ſeqq.

Iuriſdictio voluntaria poteſt de loco ad locum prorogari, cap. 10. qu. 4. num. 63.

Iuriſdictio voluntaria poteſt extrà territorium exerceri inter ſubditos, & pro rebus ſubiectis, cap. 10. qu. 4. num. 64.

Iuriſdictio voluntaria de re ad rem prorogari non poteſt, cap. 10. qu. 4. num. 67.

Iuriſdictio voluntaria de perſonis ad perſonam prorogari poteſt, cap. 9. qu. 4. num. 70.

Iuriſdictio voluntaria de perſona ad perſonam, & de re ad rem prorogari non poteſt, cap. 10. qu. 4. num. 73.

Iuriſdictionis voluntarię prorogatio, nunquam cenſetur prohibita, niſi quoties fit reſpectu rerum, cap. 10. qu. 4. num. 75.

Iuriſdictionis voluntariæ quæ ſunt, ſi fiant ab eo, qui talem poteſtatem habet inſpecta perſona, operantur effectum etiam in bonis, quæ non ſunt alterius iuriſdictioni ſuppoſita, cap. 10. qu. 4. nu. 137. Declara num. 143.

Iuriſdictio dominio, ſeù territorio limitatur, & non operatur vim ſuam, quoad bona ſita extrà dominium, ſeù territorium ſtatuentium, ſeù diſponentium, cap. 10. qu. 2. num. 7.

Iuriſdictio. Vide Poteſtas.

Iuriſdictiones voluntariæ quæ ſunt, quædam continent actum priuatorium, quædam continent actũ ſuperioris, cap. 10. qu. 4. num. 147. Et quæ ſint iſta, & quæ vtilitas, & quæ ratio diuerſitatis, num. 144.

Iuriſdictio delegati accreſcit condelegato, etiã ignoranti, cap. 8. qu. 3. num. 5.

Iuſdicenti extrà dominium, Prouinciam, aut territorium impunè non paretur, cap. 10. qu. 1. nu. 4.

Ius noſtrum ſine facto noſtro non poteſt nobis auferri, cap. 10. qu. 30. num. 47.

Ius ſtatim, & ſine mora operatur ſuos effectus, cap. 9. qu. 18. num. 7.

Ius non decreſcendi locum habet etiam inuitis legatarijs, aut fideicommiſſarijs, cap. 8. qu. 8. num. 1. & cur, num 2. & 3. Fallit, vt num. 14. Declara, vt num. 15.

Ius non decreſcendi locum habet in contractibus, etiam inuito ſocio, cap. 8. qu. 9. num. 3. & cur, num. 4.

Ius non decreſcendi defert portionem legati, aut fideicommiſſi ſine onere, cap. 8. qu. 15. num. 2.

Iuri nõ decreſcendi renunciari nõ poteſt, etiam in legatis & fideicommiſſis, cap. 10. qu. 27. num. 4.

Iuris accreſcendi, & edicti ſucceſſorij differentia, cap. 8. qu. 18. num. 8. & ſeq.

Iuris accreſcẽdi cum pupillari ſubſtitutione coniunctio dari non poteſt, quando hæres particularis pupillo pupillaritèr ſubſtitutus eſt, cap. 9. qu. 39. num. 38.

Iuris accreſcẽdi effectus inter diuerſas ſubſtitutionũ ſpecies nullus eſt, cap. 9. qu. 40. num. 12.

Iuris accreſcendi prohibitionem ſuſtineri, & teſtamentum valere ſunt incompatibilia, cap. 10. qu. 16. num. 22.

Iuris accreſcendi hæreditarij prohibitio an vitiet teſtamentum? variæ ſententiæ referuntur, cap. 10. qu. 16. num. 23.

Iuris accreſcendi prohibitio. Vide Prohibitio, & Teſtator.

Ius accreſcendi non requirit nouam aditionem, cum præcedens ſufficiat, cap. 8. qu. 1. num. 4. & cur, num. 5.

Ius accreſcendi eſt appendix præcedentis aditionis.

Ius accreſcendi in bonorum poſſeſſionibus, non requirit nouam agnitionem, cap. 8. qu. 1. num. 31.

Ius accreſcendi non operatur ipſo iure quoad poſſeſſionem, cap. 8. qu. 1. num 41.

Ius accreſcendi qualiter conſideretur in bonorum poſſeſſione Carboniana, & alijs, quæ ius non tribuunt, cap. 8. qu. 1. num. 44

Ius accreſcendi cur fuerit introductum variæ rationes afferuntur, & reprobantur, cap. 8. qu. 4. num. 14. 24. & ſeqq.

Ius accreſcendi locum habet in fiſco hærede, cap. 8. qu. 5. num. 15.

Ius accreſcendi non competit legatarijs, aut fideicommiſſarijs, niſi volentibus, cap. 8. qu. 8. num. 16. & cur, num. 18.

Ius accreſcendi ſingulare offertur, non infertur, cap. 8. qu. 8. num. 17.

Ius accreſcendi quoties habet locum in contractibus procedit volente, non inuito ſocio, cap. 8. qu. 9. nu. 5. fallit, ſi interſit alterius partis, n. 11. & ſeqq.

Ius accreſcendi, quod habet locum in aſſignatione libertorum, procedit volente non inuito ſocio, cap. 8. qu. 9. num. 9.

Ius accreſcendi defert partem legati vacantem cum onere, cap. 8. qu. 14. num. 2.

Ius accreſcendi ceſſat, ſi is cui portio deberet accreſcere, neque per ſe, neq; per alium ad ſuā portionē admittatur, cap. 10. qu. 26. num. 1. & cur, num. 2.

Ius accreſcendi ceſſat, ſi is, cui portio deberet accreſcere, fuerit ad ſuam portionem admiſſus de iure ſpeciali, cap. 10. qu. 26. num. 3.

Ius accreſcendi ceſſat, ſi is, cui portio deberet accreſcere poſt acquiſitionem, ſuam portionem amiſerit, cap. 10. qu. 26. num. 4.

Ius accreſcendi ceſſat, ſi is, cui portio deberet accreſcere, ei renunciauerit, cap. 10. qu. 26. nu. 5.

Ius accreſcendi, vt locum non habeat in contractibus pacto fieri poteſt, cap. 10. qu. 27. num. 6.

Ius accreſcendi poſt acquiſitionem, ceſſat, cap. 10. qu. 29. num 3. fallit, vt num. 8.

Ius accreſcendi in vſufructu, in feudo, & emphyteuſi, etiam poſt acquiſitionem, locum habere poteſt, cap 10. qu. 29. num. 9.

Iuri accreſcendi quando renunciari poſſit, cap. 10. qu. 27 num. 1.

Iuri accreſcendi renunciari non poteſt in hæreditatibus, & bonorum poſſeſſionibus, cap. 10. qu. 27. num. 2.

Iuri accreſcendi renunciari poteſt in legatis, & fideicommiſſis, cap. 10. qu. 27 num. 3.

Iuri accreſcendi renunciari poteſt in contractibus, & alijs viuentium cauſis, cap. 10. qu. 27. num. 5.

Iuri accreſcendi, quod non eſt, nec eſſe poteſt, per diuiſionem non cenſetur renunciatum, cap. 10. qu. 29. num. 4.

Iuri accreſcendi, quod in feudo, aut emphyteuſi ſperabatur, per diuiſionem inter duos, vel plures fratres factam, An, & quando renunciatum eſſe cenſeatur, cap. 10. qu. 29. num. 10. & ſeqq. vſque ad finem.

Ius accreſcendi, quod in feudo, vel emphyteuſi poſt acquiſitionem conſideratur, eſt potius ius inueſtituræ, & ſucceſſionis, quam proprium ius accreſcendi, cap. 10. qu. 29. num. 37.

Iuri accreſcendi, ſeu ſuccedendi in feudo, vel emphyteuſi, an cenſeatur renunciatum, ſi à diuidentibus promiſſa ſit euictio, cap. 10. qu. 29. nu. 62. & ſeqq.

Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator diſponat, vt hæreditas ſemper inter duos diuidatur, cap. 10. qu. 19. num. 45.

Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi in caſum deficientiæ teſtator aliquid coniuncto relinquat, cap. 10. qu. 19. num. 45.

Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator diſponat de parte vacante, cap. 10. qu. 19. nu. 47.

Ius accreſcendi ità demum locum habet, ſi de parte vacante non fuerit à teſtatore diſpoſitum, cap. 10. qu. 19. num. 48.

Ius accreſcendi eſt remedium ſubſidiarium, cap. 10. qu. 20. num. 29.

Ius accreſcendi non poteſt habere locum, niſi portio omninò deficiat, cap. 10. qu. 20. num. 29.

Ius accreſcendi non excluditur, ſi ſubſtitutus deficiat morte, cap. 10. qu 23. num. 12.

Ius accreſcendi in legatis, & fideicommiſſis teſtator prohibere poteſt, cap. 10. qu. 23. num. 26.

Ius accreſcendi, an, & quando ceſſet ſi facta ſit ſubſtitutio, quæ ab initio inutilis fuit, aut ex poſt facto talis reddita eſt, cap. 10. qu. 23. num 3. & ſeqq.

Iuris accreſcendi tria requiſita, cap. 10. qu. 23. nu. 64. & ſeqq. vſque ad num. 68.

Ius accreſcendi in teſtamento militis ceſſat, ſi in eo dixit aliquid, ex quo eius voluntas probetur, cap. 10. qu. 24. num. 1.

Ius accreſcendi ceſſat in teſtamento militis, ſi ità dixerit, inſtituo Titium in bonis caſtrenſibus tantùm, cap. 10. qu. 24. num. 2. & 24.

Ius accreſcendi habet locum in teſtamento militis, ſi conſtet, eum voluiſſe partem vacantem accreſcere coniuncto, cap. 10. qu. 24. num. 3. & 12.

Ius accreſcendi non hæreditarium, quod inter coniunctos locum habet in legatis, & fideicommiſſis, in dubio etiam in teſtamento militis procedit, cap. 10. qu. 24. num. 5. & ſeq

Ius accreſcendi hæreditarium, quod naſcitur ex vi coniunctionis, in dubio etiam in teſtamento militis locum habet, cap. 10. qu. 24. num. 9.

Ius accreſcendi hæreditarium, quod non inducitur ex vi coniunctionis, ſed ea ratione, ne quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, ſi ſumus in caſibus, in quibus miles diſtinxit patrimonia, putà, quia vnum inſtituit in bonis caſtrenſibus, alterum verò in paganicis, aut in altero genere bonorum neminem inſtituit, in dubio habet locum in teſtamento militis, cap. 10. qu. 24. num. 14. & num. ſeqq. Sed contrà nu. 19. & ſeqq. Amplia, num. 65. & ſeqq Limita num. 70. vſque ad 76.

Ius accreſcendi habet locum in teſtamento militis, quoties vnum inſtituit in bonis, quæ ſunt in vno loco, & alium in bonis, quæ ſunt in alio, aut aliter bona diſtinxit, quam ſub nomine caſtrenſium, & paganicorum, cap. 10. qu. 24. num. 70. Amplia, num. 71. Sed contrà, num. 73.

Ius accreſcendi habet locum in teſtamento militis, qui non diſtixit patrimonia, ſed rerum, eui vnciarum fecit mentionem, cap. 10. qu. 24 num. 72. & 76. cum ſeqq. latiſſimè. Sed contrà, n. 98. & ſeqq.

Ius accreſcendi de vno patrimonio ad aliud non datur, cap. 10. qu. 24. num. 84.

Ius

I N D E X.

Ius accreſcendi eſt de ſubtilitatibus inria cinilis, cap. 10. qu. 24 num. 136.

Ius accreſcendi inducitur ex fictionc, & interpretatione extenſiua, non etiam præſumptiua, cap. 10. qu. 24. num. 137.

Iua accreſcendi in teſtamento militis non habct locum inter cohæredes omninò diſiunctos, cap. 10. qu. 24. num. 104.

Ius accreſcendi ceſſat, quando ſocins facit partem, cap. 10. qu. 25. num. 3. & 14.

Ius accreſcendi ceſſat, quando is, cui portio fuerat aſſignata, ſuam partem capit, cap. 10. qu. 25. nu. 11.

Ius accreſcendi aſſimilatur vulgari ſubſtitutioni, cap. 10. qu. 25. num. 12.

Ius accreſcendi, vt locum habeat, requiritur, vt portio omuinò deficiat, cap. 10. qu. 25. num. 16.

Ius accreſcendi poteſt prohiberi, quoties quia poteſt decedere pro parte teſtatua, & pro parte inteſtatua, cap. 10. qu. 16. num. 15.

Iua accreſcendi poteſt prohiberi à milite, cap. 10. qu. 16. num. 16.

Ius accreſcendi poteſt prohiberi in teſtamento ad piaa cauſas, & in teſtamento inter liberos, cap. 10. qu. 16. num. 17. & 18.

Iua accreſcendi poteſt prohiberi, ſi lege, vel Statuto caueatur, vt quis poſſit decedere pro parte teſtatua, & pro parte inteſtatus, cap. 10. qn. 16. num. 19.

Ina accretcendi regularitèr non poteſt probiberi in hæreditatibus, cap. 10. qu. 16. num. 20. Declara, vt num. 21.

Ius accreſcendi inter inſtitutos babet locum, etiam inuitis teſtatoribua, cap. 10. qu. 17. num. 5.

Ius accreſcendi poteſt etiam hæredi inſtituto probiberi, cap. 10. qu. 17. num 7.

Ius. accreſcendi à milite poſſe prohiberi, qualitèr dicatur eſſe ſingulare, cap. 10. qu. 17 nu. 38. & 39.

Ius accreſcendi in inſtitutionibus prohiberi non poteſt, cap. 10. qu. 17. num. 40 & cur, num 41.

Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, quando ex verbis, ant coniecturis apparet, talem fuiſſe mentem teſtatoris, cap. 10. quæſt. 19 num 1.

Iua accreſcendi non ſolùm expreſsè, ſed etiam tacitè prohiberi poteſt, cap. 10 qu. 19. num. 2.

Ius accreſcendi poteſt prohiberi etiam coniecturis, cap. 10. qu. 19. num. 3.

Ius accreſcendi poteſt prohiberi etlam præſumpta mente teſtatoris, cap. 10. qn. 19. num. 4.

Ius aceſeſcendi non cenſetur prohibitum, niſi euidentiſſimè conſtet de voluntate teſtatoris, cap. 10. qu 19. num. 5. Declara, vt num 6.

Ius accreſcendi cenſetur prohibitum hia verbis; Et quod plua petere non poſſic, vel non poſſit petere aliud, cap. 10. qu. 19. num. 10. & nu. 11. vel Non poſſit in plus ſuccedere, num. 12. vel Volo eum eſſe tacitum, & contentum, num. 13. vel Relinquo pro omni iure & parte ad eum ſpectãte, n. 14.

Ius accreſcendi, vt cẽſeatur prohibitum, non eſt neceſsè teſtatori dicere, prohibeo ne accreſcat, ſed ſufficit, ſi voluntas prohibendi colligatur ex verbis ab eo prolatis, cap. 10. qu. 19. num. 15.

Iua accreſcendi nõ cenſetur prohibitũ cõtrà ſonum, & formam verborum, ac propriam eorum ſignificationem, cap. 10 qu. 19. num 16.

Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator exprimat aliquam dictionem exceptiuam, cap. 10. qu. 19. num. 24.

Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator exprimat aliquam dictionem taxatiuam, cap. 10. qu. 19. num. 25.

Ius accreſcendi non cenſetur prohibitum, ſi teſtator dicat, inſtituo Titium in fundi tantùm, vel in vita tantùm, cap. 10. qu. 19. num. 26. & 27. Niſi taxatiuè eſſet inſtitutus is, quem teſtator odio proſequebatur, num. 28. Declara, vt n. 29. & ſeqq.

Iua accreſcendi cenſetur prohibitum hia verbis, Semel tantùm, cap. 10. qu. 19. num. 33. Sed contrà, num. 34.

Ina accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator adiecerit aliquam dictionem limitatiuam, cap. 10. qu. 19. num 35.

Iua accreſcendi non excluditur his verbis, æquis portionibus, cap 10. qu. 19. nu 38. & cur, nu. 39.

Iua accreſcendi non excluditur à limitatiua, ſi fuerit adiecta cauſa ampliandi legati, cap. 10. qn. 19. num. 44.

Ius accreſcendi non habet locum in legato fructuũ, etiam pauperibus pro alimentis relicto, cap. 10. qu. 11. num. 12.

Ius accreſcendi ceſſat in legato, quod tacitè intelligitur relictum pro alimentis, cap. 10. qu. 11. nu. 13.

Ius accreſcendi ceſſat in legato vſusfructus relicto vxori cum filija, quoties reſtringitur ad alimenta, cap 10. qu. 11. num. 14.

Ins accreſcendi ceſſat in legato annuo relicto pauperibus, cap. 10. qu. 11. num. 16.

Ins accreſcendi annuo legato, etiam diuitibus relicto, cap. 10. qu. 11. num. 17. Sed contrà nu. 22. & cur, num. 27. 30. & 31.

Ius accreſcendi locum habet in legatis habentibus cauſam reiterabilem, cap. 10. qu. 11 num. 23.

Ins accreſcendi locum habet in legato dotis, cap. 10. qu. 11. num. 34.

Ins accreſcendi ceſſae, vbi potentia cauſæ efficientis eſt ad certa bona, vel ad certam partem limitata, cap. 10. qu 12. num. 1.

Ius accreſcendi ceſſac, ſi portio vocati ſit à lege, vel ſtatuto limitaca, cap. 10. qn. 13. num. 1.

Ius accreſcendi non competit coniugi pauperi, qui quartam babet ex auth. præterea C. vnde vir. & vxor. cap. 10. qu. 13. num. 4.

Iua accreſcendi babere locum inter diuerſo iure ſuccedentes, quod dicimus, procedit iure prætorio, non ciuili, cap. 10. qu. 13. num. 11. Sed contrà ibi.

Ius accreſcendi ceſſat, ſi à lege, vel ſtatuto limitata ſit, tàm cauſæ efficientis potentla, quàm vocati portio, cap 10. qu. 14. num. 1.

Ius accreſcendi non babebant olim vir, aut vxor vltrà decimam, cap. 10. qu. 14. num. 3. Sed hodie contrà, num. 5.

Ins accreſcendi ceſſat, ſi ſtatuto caueatur, nec cui poſſit relinqui vltrà certam portionem, cap. 10. qu. 14. num. 37. & cur, num. 38. & 39.

Ius acceſeſcendi quotupliciter ceſſet ex cauſa teſtatoria, cap. 10. qu. 15. num. 1.

Ius accreſcendi ceſſat ex cauſa teſtatoris ſi ab eo fuerit probibitum, cap. 10. qu. 15. num. 5.

Iua accreſcendi excludere teſtator vocando ad ſummas diuerſas, quos poterat ad eandem ſummam vocare, cap. 10. qu. 15. num. 2.

Ius accreſcendi excludere cenſetur teſtator vocando ſeparatim ad eiuſdem rei partem, quoa poterat vocare coniunctim, cap. 10. qu. 15. num. 3.

Ius accreſcendi à teſtatore probiberi poteſt, cap. 10. qu. 16. num. 1. Declara, vt num. 5. & ſeqq.

Iua accreſcendi non babet locum contrà voluntatem teſtatoris, etiam præſumptam, cap. 10. qu. 16. num. 2. & 3.

Ius accreſcendi ceſſat, vbi conſtat de contraria vo-

voluntate teſtatoris, cap. 10. qu. 16. num. 4.
Ius accreſcendi poteſt à teſtatore prohiberi in legatis, & fideicommiſſa particularibus, cap. 10. qu. 16. num. 5.
Ius accreſcendi nõ habet locũ contrà volũtatem teſtatoris io ſingularibus relictis, cap.10.qu 16.n.7.
Ius accreſcendi non poteſt prohiberi in legitima, cap. 10. qu. 16. num. 7.
Ius accreſcendi poteſt prohiberi in fideicommiſſis vniuerſalibus, cap. 10. qu. 16. num. 9.
Ius accreſcendi poteſt prohiberi in hæreditatibus, ſi teſtator ob id non decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cap. 10. qu. 16. num. 10.
Iua accreſcendi prohiberi in perſona vnius ex pluribus cohæredibus, cap. 10. qu. 16. num. 11.
Ius accreſcendi poteſt prohiberi dato ſubſtituto, cap. 10. qu. 16. num. 12.
Iua accreſcendi poteſt probiberi ab inteſtato, cap. 10. qu. 16. num. 13. Declara, vt num. 14.
Ius accreſcendi, ſeù ſuccedendi io feudis, & emphyteuſibus, quando ceſſet. Vide Feudum. Emphiteuſia.. Renunciatio.
Ius accreſcendi lege, vel ſtatuto tolli poteſt, cap. 10. qu. 6. num. 1. & cur, num. 2.
Ius accreſcendi, quando cenſeatur lege, vel ſtatuto ſublatum, cap 10. qu. 7. num. 1.
Ius accreſcendi, non ſolùm expreſsè, ſed etiam tacitè, poteſt à lege, vel ſtatuto tolli, cap. 10. qu. 7. num. 2.
Ius accreſcendi, quando cenſeatur exptesſè ſublatum lege, vel ſtatuto, cap. 10. qu. 7. num. 3.
Ius accreſcendi, quando cenſeatur tacitè ſublatum lege, vel ſtatuto, cap. 10. qu. 7. num. 4.
Ius accreſcendi cenſetur ſublatum, ſi lex, aut ſtatutum diſponat de parte vacante, cap. 10. qu. 8. num. 1. & cur, num. 2.
Ius accreſcendi ceſſat in eo, quod relinquitur contrà diſpoſitionem l. hac edictali. 6. C. de ſecund. nupt. cap. 10. qu. 8. num. 46. & cur, num. 47. & ſeqq.
Ius accreſcendi ceſſat in eo, quod à nubente intrà annum luctus relinquitur ſecundo viro vltrà tertiam lege definitam, cap. 10. qu. 8. num. 56. & cur, ibi.
Ius accreſcendi ceſſat in eo, quod à viris in dignitate conſtitutis relinquitur filijs ſuſceptis ex vxore vili, cap. 10. qu 8. num. 62. Sed hodie contrà num. 63.
Ius accreſcendi, quod inter cohæredes omninò diſiunctos ſolet habere locum, cenſetur ſublatum eo ipſo, quod lege, vel ſtatuto cauetur, vt poſſit quis decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cap. 10. qu. 9. num. 3.
Ius accreſcendi ceſſat inter cohæredes omninò diſiunctos, quoties abſurdum non eſt, quem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, cap. 10. qu 9. num. 6.
Ius accreſcendi ceſſat in diſpoſitionibus limitatis, cap. 10. qu. 10. num. 3.
Ius accreſcendi in feudis, & emphiteuſibus ceſſat, quando ſpecialitèr ei fuit renunciatum, cap. 10. qu. 28. num. 124.
Ius accreſcendi ceſſat in feudis, & emphyteuſibus, quando fuit renunciatum generalitèr, ſi verba in alio verificari nequeant, cap. 10. qu 28. num. 125.
Ius accreſcendi ceſſat in diſpoſitionibus taxatia, cap. 10. qu. 11. num. 1.
Ius accreſcendi non habet locum in vſu, cap. 10. qu. 11. num 2. & cur, ibi.
Ius accreſcendi non habet locum in legato alimentorum, ſeù relicto pro alimentis, cap. 10. qu. 11. num. 5.
Ius accreſcendi non habet locum in legato veſtitus, cap. 10. qu. 11. num. 6.
Ius accreſcendi non habet locum in apanagio, cap. 10. qu. 11. num. 7.
Ius accreſcendi non habet locum in victu, & militia, cap 10. qu. 11. num. 8.
Ius accreſcendi non habet locum in bis, quorum cauſa non eſt reiterabilis, cap. 10. qu. 11. num. 9.
Ius accreſcendi non habet locum ſi legentur fructus pro alimentis, cap. 10. qu. 11. num. 10. & cur, num. 11.
Ius accreſcendi non excludit eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſed ab ijs excluditur, cap. 9. qu. 2. num. 1. & cur, num. 2. Declara, vt nu. 3.
Ius accreſcendi tamquam potentius excludit ius cõſolidationis, cap. 9. qu. 3. num. 3. & cur, nu. 4.
Ius accreſcendi, in quo differat à iure conſolidationis, cap. 9. qu. 3. num. 12. & ſeqq.
Ius accreſcendi hæreditarium, ſi fuerit à teſtatore prohibitum, & valeat prohibitio, hæreditas ad venientes ab inteſtato pertinet, cap 9. qu. 9. nu. 12.
Ius accreſcendi, ſi fuerit vni ex pluribus hæredibus prohibitum, portio deficientis non pertinet ad venientes ab inteſtato, ſed accreſcit alijs, quibus non eſt facta prohibitio, cap. 9. qu. 9. nu. 15.
Ius accreſcendi, ſi fuerit à teſtatore prohibitum, etiamſi non valeat prohibitio, non tamen omnimodo excluduntur venientes ab inteſtato, ſed tantùm iure directo, cap. 9. qu. 9. num. 16.
Ius accreſcendi excludit venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 17. & cur, num. ſeqq.
Ius accreſcendi ceſſat, quoties pars inſtituti fuit à lege limitata, cap. 9. qu. 9. num. 65. Declara, vt num. 66.
Ius accreſcendi non poteſt cum iure repreſentationis concurrere in ſucceſſionibus legitimis, quæ iure communi deferuntur, cap. 9. qu. 10. num. 1. & cur, num. 2.
Ius accreſcendi etiam ab inteſtato contingens, ex tacita voluntate defuncti proficiſcitur, cap. 9. qu. 14. num. 28. Sed contrà, num. 31. Declara, vt num. 32.
Ius accreſcendi tamquam potentius, excludit ſucceſſorium edictum, cap. 9 qu. 14. nu. 22. & 54. Fallit num. 58 Sed contrà, num 61.
Ius accreſcendi non mutat gradum, cap. 9. qu. 14. num. 44.
Ius accreſcendi excludit ſucceſſorium edictum, quando is, qui vult venire per ſucceſſorium edictum, eſt idem ipſe, qui fuit à ſua portione excluſus, cap. 9. qu. 14. num 47. Amplia, vt nu. 52.
Ius accreſcendi duobus modis poteſt cenſeri coniũctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, potentia, & actu, & quando, cap. 9 qu. 16. num. 1. & ſeqq.
Ius accreſcendi coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris poteſt conſiderari, vt cauſa acquiſitionis, & vt acquiſitionis modus, cap. 9. q. 16 n. 8.
Ius accreſcendi conſideratum, vt cauſa acquiſitionis, actu non poteſt concurrere cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, ſecùs ſi conſideretur, vt acquiſitionis modus cap. 9. qu. 16. num. 9. & nu. 12. & ſeqq.
Ius accreſcendi coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris dicitur expreſſum, cap. 9. qu. 16. num. 16. & cur, num. 17.
Ius accreſcendi dicitur coniunctum cum pupillari ſubſtitutione, quando cohæres fuit cohæredi pupil-

pupillaritèr ſubſtitutus, cap. 9. qu. 37. num. 1.

Ius accreſcendi non poteſt eſſe coniunctum cum pupillari ſubſtitutione, cap. 9. qu. 37. num. 2. & ſeqq. Sed contrà, num. 11. & ſeqq. & quando, & quando non, num. 46. vſque ad finem.

Ius accreſcendi eſt partis, non totius, cap. 9. qu. 37. num. 4. Declara, vt num. 41.

Ius accraſcendi in diuerſis hæreditatibus locum habere non poteſt, cap. 9. qu. 37. num. 7.

Ius accreſcendi inter hæreditatem patris, & hæreditatem filij conſiderari poteſt, cap. 9. qu. 37. num. 12. Declara, vt num. 62.

Ius accreſcendi coniunctum cum ſubſtitutione pupillari, an informetur à ſubſtitutione, an verò ſubſtitutio ab ipſo, cap. 9. qu. 39. num. 11. & 16.

Ius accreſcendi coniunctum cum pupillari ſubſtitutione, an trahatur ad bona pupilli, quæ aliundè habuit, quam à patre, cap. 9. qu. 39. num. 14. in fine, & num. 22.

Ius accreſcendi, an, & quando cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione fideicommiſſaria in vſufructu, cap. 9 qu. 40. num. 1. & 2. in proprietate, num. 6. in hæreditate, num. 7. & ſeqq. Et quid ſi in ea cohæres cohæredi compendiosè ſubſtitutus ſit, num. 8. & ſeqq.

Ius accreſcendi coniunctum cum pupillari, vel fideicommiſſaria ſubſtitutione regulatur ſecundum earum naturam, & ab eis trahit multa, quę ipſius naturæ refragantur, cap 9. qu. 42. num. 1. & ſeqq.

Ius accreſcendi coniunctum cum pupillari ſubſtitutione, locum habet etiam poſt aditam hæreditatem, cap. 9. qu. 42. num. 2. & cur, num. 3.

Ius accreſcendi regularitèr non trahitur ad res diuerſas, ſed tantùm ad partes eiuſdem rei, quæ fuit relicta, cap. 9. qu. 42. num. 4.

Ius accreſcendi coniunctum cum pupillari ſubſtitutione, trahit ab ea, vt etiam ad bona pupilli, quæ aliunde prouenerunt, porrigatur, cap. 9. qu. 42. num. 7.

Ius accreſcendi partium vnionem operatur, cap. 9. qu. 44. num. 1.

Ius accreſcendi non mutat gradum, cap. 9. qu. 45. num. 84.

Ius accreſcendi per ſe gradum non facit, cap. 9. qu. 45. num. 85.

Iure accreſcendi veniens ſuccedit teſtatori directo, ſeù recta via, & immediatè, cap. 9. qu. 46. nu 3. & cur, num. 4. Fallit, vt num. 10. Declara, vt num. 11.

Iure accreſcendi quæ obueniunt, capiuntur ex ſubſtantia teſtatoris, & ex eius iudicio, cap. 9. qu. 48. num. 5.

Iure accreſcendi veniens, ſuccedit teſtatori, non ei, qui deficit, cap. 9. qu. 49. num. 64. & cur, num. 66.

Ius accreſcendi quotuplicitèr ceſſet ex cauſa legis, cap. 10. qu. 1. num. 1.

Ius accreſcendi ceſſat quoad bona ſita extrà territorium, quoties agitur de re, quæ pendet à iuriſdictione, cap. 10 qu. 1. num. 5. & cur, num. 6.

Ius accreſcendi in ſucceſſionibus ſtatutarijs, quoad bona extrà dominium, ſeù iuriſdictionem ſtatuentium, ceſſat, cap. 10. qu. 2. num. 8. Amplia, nu. 12.

Ius accreſcendi poteſt eſſe cum inſtitutione coniunctum, cap. 9. qu. 17. num. 1.

Ius accreſcendi quando cenſeatur cum inſtitutione coniunctum, cap. 9. qu. 17. num. 5. 10. 18. 20. 22. & 26.

Ius accreſcendi duo extrema requirit, cap. 9. qu. 17. num. 6.

Ius accreſcendi nullo modo poteſt dici coniunctum cum inſtitutione, quando vnus, & idem eſt in totum inſtitutus, cap. 9 qu. 17. num. 7. & ſeqq.

Ius accreſcendi non poteſt dici cum inſtitutione cõiunctum, licet vnus, & idem in pluribus partibus inſtituatur, cap. 9. qu. 17. num. 10. Et quid ſi eſſet inſtitutus ex parte purè, & altera ſub conditione? num. 18. & 19. Et quid ſi in conditionali datus ſit cohæres, vel ſubſtitutus? num. 20. & ſeqq.

Ius accreſcendi expreſſum, præfertur tacito, cap. 9. qu. 19. num. 33.

Ius accreſcendi ceſſat, quandiù eſt ſpes inſtitutionis, cap. 9. qu. 19. num. 21. Declara, vt num. 22.

Ius accreſcendi non cenſetur teſtator prohibere, niſi de ipſius voluntate maniſeſtiſſimè conſtet, cap. 9. qu. 25. num 16.

Iure accreſcendi quod habetur, cenſetur haberi iure inſtitutionis, cap. 9. qu. 29. num. 19. Declara, vt num. ſeqq.

Ius accreſcendi tranſmittitur ad hæredes, etiamſi coniũctus nondum parte defecta deceſſerit, cap. 9. qu. 30. num. 2.

Ius accreſcendi dicitur cum ſubſtitutione coniunctum, quando teſtator cohæredem cohæredi vulgaritèr ſubſtituit, cap. 9. qu. 31. num. 1. & cur, num. ſeqq. Amplia num. 9. & ſeqq. Limita num. 21. & ſeqq.

Ius accreſcendi eſt remedium ſubſidiarium, quod habet locum, ſi de parte vacante non ſit à teſtatore diſpoſitum, cap. 9. qu. 31. num. 7. Declara, vt procedat ſi diſpoſitio ſit facta in perſona diuerſorum, ſecus ſi in eadem, num. 8. & 18.

Ius accreſcendi non competit niſi ei, qui ſuam portionem habet, cap. 9. qu. 31. num. 23.

Ius accreſcendi coniunctum cum ſubſtitutione vulgari, operatur, vt ſubſtitutio ſumat naturam iuris accreſcendi, & ſecundùm eam reguletur, cap. 9. qu. 32. num. 1.

Ius accreſcendi, & ſubſtitutio, An, & quando ſint compatibilia, cap. 9. qu. 34. num. 15. & ſeqq.

Ius accreſcendi tranſit in ſubſtitutum, cap. 9. qu. 36. num. 4.

Ius accreſcendi non habet locum in confiſcatione, reſpectu bonorum, quæ ſunt extrà iuriſdictionem confiſcantis, cap. 10. qu. 3. num. 4.

L

Legatum ſactum pro parte Domini, & pro parte eius ſeruo, poteſt à Domino pro parte agnoſci, & pro parte repudiari cap. 9. qu. 27. num. 5. Nec repudiatio vnius partis trahitur ad alteram, num. 6. Nec diſtinguitur vtrum priùs Dominus acceptet ſuam partèm, & poſteà repudiet partem ſerui, an verò è contrà, prout fit in hæreditate, num. 7. & ratio diuerſitatis, num. 8.

Legati pars repudiata an accreſcat alteri parti, quando Dominus agnoſcit partem ſuam legati, & partem ſerui repudiat, vel è contrà, cap. 9. qu. 27. num. 9.

Legati, & donationis differentia, cap. 9. queſt. 28. num 21.

Legatum repudiatum debetur pro non facto, cap. 9. qu. 48. num. 60.

Legatum repudiatum retrofingitur fuiſſe illius, ad quem pertinet iam vſque ab initio, cap. 9. qu. 48. num 61.

Legatum rei alienæ effectu capitur de ſubſtantia teſtatoris, cap. 9. qu. 48. nu. 66.

Lega-

I N D E X.

Legatum annum pauperibus relictum cenſetur relictum pro alimentia, cap. 10. qu. 11. num. 15.

Legatum annuum finitur morte legatarij, cap. 10. qu. 11. num. 19.

Legatum annuum habet cauſam reiterabilem, cap. 10. qu. 11. num. 25.

Legatum annuum eſt ſimile legato vſusfructus, cap. 10. qu. 11. num. 26.

Legatum dotis habet cauſam reitertbilem, cap. 10. qu. 11. num. 33.

Legata annua tot ſunt, quot anni, menſes, dies, cap. 10. qu. 11. num. 28.

Legatæ rei dominium acquiritur ex die aditæ hæreditatis, cap. 9. qu. 47. num. 2.

Legata relicta ab inſtituto, cenſentur à ſubſtituto repetita, etiamſi nominatim relicta ſint, cap. 8. quæſt. 18. num. 14.

Legata, & fideicommiſſa, quæ deficiunt, manent apud eos, à quibus ſunt derelicta, cap. 9. in princ. num. 9.

Legata, quæ deficiunt, manent apud hæredes iure hæreditario, cap. 9. in princ. num. 11.

Legata quaſi caduca remanent apud hæredem, cap. 9. qu 8. num. 24. Declara, vt num. 25.

Legata plura quando ſunt relicta, quorum vnum habet onus, alterum non, legatarius poteſt vnum agnoſcere, & aliud repudiare; ſed ſi agnouerit illud, quod onus non habet, ſubibit nihilominus onus alteri legato iniunctum, cap. 9. quæſt. 25. num. 25. & ſeqq. & cur, num. 28. & ſeq.

Legata tranſeunt recta via, cap. 9. qu. 46. num. 2.

Legata verè non acquiruntur legatario, niſi ex die aditæ hæreditatis, fictè verò ex die mortis, cap. 9. qu. 48. num. 30. & 31.

Legata, quæ deficiunt manent, manent apud hæredes pro portione hæreditaria, apud legatarios verò viriliter, cap. 8. qu. 11. num. 3.

Legata, quæ deficiunt manent apud hæredes pro portione hæreditaria, cap. 8. qu. 10. num. 15.

Legata non à defuncto, ſed ab hærede incipiunt, cap. 8. quæſt. 17. num. 20 Declara, vt num. 71.

Legata, & fidicommiſſa acquiruntur ipſo iure niſi repudientur, cap. 8. qu. 2. nu. 3.

Legata, & fideicommiſſa acquiruntur etiam ignorantibus, cap 8. quæſt. 2. num 4.

Legatum poteſt à legatario repudiari, cap. 8. qu. 4. num 4.

Legatum non eſt iuris ſucceſſio, cap. 8 qu. 8. nu. 23.

Legatum non repreſentat perſonam defuncti, cap. 8. quæſt. 17. num. 13.

Legatum, quod ſuperuenientibus inimicitijs, cenſetur tacitè reuocatum, remanet apud grauatum, cap. 9. qu. 8. num. 21. Declara, vt num. 22.

Legatum remanet apud hæredem, ſi deficiat conditio, niſi à coniuncto vindicetur, cap. 9. qu. 8. num. 28.

Legatum remanet apud hæredem, quoties à legatario repudiatur, cap. 9. qu. 8. num. 29. Declara, vt num. 30.

Legatum, & fideicommiſſum non poteſt pro parte agnoſci, & pro parte repudiari, cap. 9. qu. 23. num. 18. Amplia, & limita, vt num ſeqq.

Legatum differt ab hæreditate, cap. 9. qu. 25. nu. 23.

Legatum factum ſeruo communi, poteſt ab vno ex Dominis agnoſci, & ab alio repudiari, cap. 9. qu. 26. num. 17.

Legatum, aut legati pars repudiata remanet apud hæredem, cap. 9. qu 16. num 6.

Legatarius non repreſentat perſonam defuncti, cap. 8. qu. 8. num. 22.

Legatarius ex duobus legatis, poteſt vnum agnoſcere, alterum verò reſpuere, cap. 8. quæſt. 8. num. 19.

Legatarius grauatus, ſi rem non habet, non tenetur, cap. 8. quæſt. 17. num. 73.

Legatarius, qui ſemel fuit, poteſt deſinere eſſe legatarius, cap. 8. qu. 17. num. 119.

Legatarius non iuris, ſed rei ſucceſſor eſt, cap. 8. qu. 17. num. 84.

Legatarius ſi ob ſpretum iudicium teſtatoris priuetur legato, illud applicatur hæredi, niſi adſit coniunctus, cui poſſit accreſcere, cap. 9. qu. 8. num. 33.

Legatarius poteſt vnam partem agnoſcere, alteram repudiare, quando teſtator eiuſdem fundi partes ſeparatim vni, eidemque legatario reliquit, cap. 9. qu. 25. num. 20. & cur, num. 21.

Legatarius, cui ſunt plures res relictæ, poteſt vnam acceptare, alteram omittere, cap. 9. qu. 25. nu. 22.

Legatarius non repreſentat perſonam defuncti, cap. 9. qu. 25. num. 24.

Legatarij etiam inæqualitèr vocati, ſi ſimplicitèr grauentur, cenſentur grauati virilitèr, cap. 8. qu. 17. num. 67. & cur, num. 68.

Legatarijs proſunt, & hæredi nocent ea, quæ imputantur, cap. 9. qu. 28. num. 14.

Legitima, in legitima quatuor conſiderantur, ratio, neceſſitas, quantitas, & modus, cap. 9. qu. 24. num. 112.

Legitima, quoad quantitatem, meri iuris ciuilis eſt, cap. 9. qu. 24. num. 117. 121. & ſeq.

Legitima olim erat quarta, hodie eſt triens, vel ſemis cap. 9. qu 24. num. 119. & cur, cum bona omnia filijs iure naturæ debeantur, fuit nihilominùs reſtricta legitima ad certam quantitatem, ibi num. ſeqq.

Legitima, tàm quoad modum relinquendi, quàm quoad modum acquirendi, eſt iuris ciuilis, cap. 9. qu. 24. num. 123. & ſeqq.

Legitima titulo inſtitutionis relinquenda eſt, cap. 9. qu. 24. num. 126.

Legitima à iure ciuili habet formam, & metam, cap. 9. qu. 24. num. 127.

Legitimam, vt poſſit filius capere, omiſſa hæreditate, duo copulatiuè requiruntur, vt ſit grauatus in rebus proprijs, & habeat ſubſtitutum, cap. 9. qu. 24. num. 144. Et reijcitur contraria ſententia, num. 145. Et quid ſi habeat cohæredem, num. 147 & ſeqq. & num. 161.

Legitima poteſt relinqui quocunque titulo ex diſpoſitione ſtatuti, cap. 9 qu. 24. num. 167.

Legitima retenta, poteſt filius relictum repudiare, ſi id, quod ſuprà legitimam relinquitur, onus continet, cap. 9. qu. 24. num. 21.

Legitima debetur filio iure naturali, cap. 9. qu. 24. num. 31. Contrà num. 106. & ſeqq.

Legitima, vt debeat filio relinqui titulo inſtitutionis, in fauore patris, an filij ſit introductum, cap. 9. qu. 24. num. 29. & 105.

Legitimæ in computatione, quando eſt ſeparata ab hæreditate, æs alienum prius detrahendum eſt, cap. 9. qu. 24. num. 78.

Legitimæ ſupplementum habetur iure quodam accreſcendi, cap. 9. qu. 45. num. 39

Legitimæ in ſupplemento lex ſupplet iudicium, & diſpoſitionem teſtatoris, cap. 9. qu. 45. num 40.

Legitimæ ſupplementum conſequens filius, perinde habetur, ac, ſi in tota legitima fuiſſet inſtitutus, cap. 9. qu. 45. num 41.

Legitimæ ſupplementum non capitur ex diſpoſitione

ne teſtatoris, ſed ex prouiſione legis, cap. 9. qu. 45. num. 44. Declara, num. 47.

Legitimæ ſupplementum fuit introductum ad ſuſtinendum teſtamentum, cap. 9. qu. 45. num. 49.

Legitimæ ſupplementum ſuccedit loco querelæ, cap. 9. qu. 45. num. 51. Declata, vt num. 53.

Legitimæ ſupplementum peti poteſt, etiam inuito, & prohibente teſtatore, cap. 10. qu. 17. num. 54.

Legitimæ cum ſupplemento tota hæreditas accreſcit filio, etiam inuito teſtatore, cap. 10. qu. 17. num. 55.

Legitimæ ſupplementum. Vide Supplementum.

Legitimam acceptare, & hæreditatem omittere poteſt filius, cap. 9. qu. 24. num. 1. & ſeqq. Contrà, num. 32. & ſeqq. & 95.

Legitima dicitur æs alienum, cap. 9. qu. 24. num. 4. & qualitèr, num. 60.

Legitima dicitur portio debita, cap. 9. qu. 24. nu. 5. & qualitèr, num. 62. 65. & 67.

Legitima non eſt pars hæreditatis, ſed bonorum, cap. 9. qu. 24. num. 12. Declara, vt num. 37. 71. & ſeqq.

Legitima eſt quid ab hæreditate diuerſum, cap. 9. qu. 24. num. 16.

Legitima defertur ex diſpoſitione legis, cap. 9. qu. 24. num. 19.

Legitimæ renunciaſſe non cenſetur, qui renunciauit hæreditati, cap. 9. qu. 24. num. 27. Declata, vt num. 104. 129 & ſeq.

Legitima debetur titulo inſtitutionis, & iure hæreditatio, cap. 9. qu. 24. num. 33. Sed contrà, quia aliud eſt titulus inſtitutionis, aliud ius hæreditarium, num. ſeqq.

Legitima poteſt relinqui titulo inſtitutionis tàm vniuerſalis, quàm particularis, cap. 9. qu. 24. num. 35.

Legitima debetur, & capi poteſt, vel iure hæreditario, vel alio iure, cap. 9. qu. 24. num. 36.

Legitima an relinqui poſſit ſub conditione poteſtatiua, cap. 9. qu. 24 num. 51. 60. & 101.

Legitima his caſibus, quibus ab hæreditate ſeparata, atque diſtincta conſiderari poteſt, pars bonorum eſt, ijs verò, quibus non poteſt, pars hæreditatis eſt, & in hæreditete confuſa, cap. 9. qu. 24. num. 74 & 95.

Legitima intelligitur ab hæreditate ſeparata, quando per patrem, vel per legem ſtat, quominùs filius hæres fiat, & nihilominus debet habere legitimam, cap. 9 qu. 24. num. 75. exempla patent, num. ſeqq.

Legitima, quæ exhæredato olim relinquebatur, erat ſeparata ab hæreditate, & erat quota bonorum, cap. 9. qu. 24 num 81.

Legitima eſt quota bonorum, quando filius in ſola legitima, vel in vncia inſtituitur, alio vniuerſalitèr inſtituto, cap. 9. qu 24. num. 87. & 89.

Legitima, quæ detrahitur à filio grauato fideicommiſſo vniuerſali, eſt quota bonorum, cap 9. qu. 24. num. 90.

Legitima in hæreditate confuſa non poteſt conſiderari, vt legitima, nec dici filio deberi, cap. 9 qu. 24. num. 95. & 96.

Legitima dicitur portio legibus debita, cap. 9. qu. 24. num. 107. & ſeqq.

Legitima, quoad neceſſitatem, fuit à iure ciuili introducta, cap. 9 qu. 24. num. 110. & 115.

Legitima debetur iure ciuili, ſed ratione naturali, cap. 9 qu. 24. num. 111.

Legitima debetur ex lege, cap. 10. qu. 16. num. 8.

Legitimæ imputatur pars hæreditatis, quæ filio obuenit per ius accreſcendi, cap. 9. qu. 48. num. 16. & cur, num. 18.

Legitimæ imputatur hæreditas, quæ filio in re certa inſtituto accreſcit, cap. 9. qu. 48. num. 17. & cur, num. 18

Legitimæ imputatur pars vſusfructus, quæ filio accreſcit, cap. 9. qu. 48. num. 19. & cur, num. 20. Declara, vt num. 22.

Legitimæ imputatur pars legati accreſcens, ſi viuo teſtatore facta ſit caduca, cap. 9. qu. 48. nu. 23.

Legitimæ imputatur ea, quæ filio obueniunt per ius non decreſcendi, cap. 9. qu. 48. num. 24. & cur, num. 25.

Legitimæ imputatur pars legati, quæ filio obuenit per ius accreſcendi, cap. 9. qu. 48. num 26.

Legitimæ relinquendæ obligatio, tamquam odioſa debet reſtringi, non autem ampliari, cap. 9. qu. 48. num. 34. & 36.

Legitima eſt quota eorum bonorum, quæ defunctus reliquit tempore mortis, cap. 9. qu. 48. nu. 35.

Legitimæ imputantur omnia, quæ capiuntur, aut iure hæreditario, aut iure legati, vel fideicommiſſi, aut iure donationis cauſa mortis, cap. 9. qu. 48. num. 40.

Legitimæ non imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione pupillari, cap. 9. qu. 48. nu. 51.

Legitimæ imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione vulgari, vel fideicommiſſaria facta hæredi, cap. 9. qu. 48. num. 53. & cur, ibi. Declara, num. 54. & ſeqq.

Legitimæ imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione facta legatario, vel fideicommiſſario, ſi is repudiet, cap. 9. qu 48. num. 59.

Legitimæ non imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione facta legatario, vel fideicommiſſatio, ſi is non repudiet, cap. 9. qu. 48. num. 62. & cur, num. 63.

Legitima quibus reſpectibus cenſeatur fauorabilis, & quibus odioſa, cap. 9. qu. 48. num. 64.

Legitimæ non imputantur, quæ filio obueniunt per ius accreſcendi, ſi legata ſit res aliena, cap. 9. qu. 48 num. 65. & cur, num 66.

Legitimæ onus impoſitum, vt reijcitur de parte principali, ita etiam reijcitur de parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 41.

Legitima, ſi repudietur, & tranſeat in ſubſtitutum, vel cohæredem, onus illi impoſitum non reijcitur, cap. 9. qu. 49. num. 42.

Legitima à filio repudiata tranſit in ſubſtitutum, vel cohæredem cum onere impoſito, cap. 9. qu. 49. num. 43. & cur, num. 46.

Legitima mutatione perſonæ amittit nomen, & priuilegium legitimæ, cap. 9. qu. 49. num. 49.

Legitimæ pars accreſcens venit in reſtitutionem fideicommiſſi, cap. 9. qu. 49. num. 55. Sed contrà num. 57. & cur, num. 58.

Legitimam, & trebellianicam detrahere poteſt filius, etiam de parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num 59. & cur, num. 60.

Legitimæ perceptio facta à matre, etiam in vita filius, de cuius bonis agitur, quando noceat eius filijs, cap. 9. qu. 11. num. 44. & ſeqq.

Legitimæ computatio fit inſpecta quantitate bonorum, quæ defunctus reliquit tempore mortis, cap. 9. qu. 47. num. 11.

Legitima. In legitima non attenditur fictio, ſed veritas, cap. 9. qu. 47. num. 15.

Legitimam non augent, quæ poſt patris mortem hæreditati accedunt, etiã ex cauſa, quæ retro fingatur habuiſſe locũ in vita patris; cap. 9 q. 47. n. 14. & 15.

Legiti-

I N D E X.

Legitimam non auget ius accreſcendi poſt mortem patris contingens, cap. 9. qu. 47. num. 12.

Legitimæ, vt aliquid imputetur, quæ requirantor, cap. 9. qu. 48. num. 1.

Legitimæ non imputantur, quę à filio capiuntur extrà ſubſtantiam patria, cap. 9. qu. 48. oum. 2.

Legitimæ oon imputantur, niſi quæ capiũtur ex iudicio patris, cap. 9. qu. 48. oum. 3.

Legitimæ non imputantur, niſi, quæ capiuntur tempore mottis eius de cuius booia agitur, cap. 9. qu. 48. num. 4. & 7.

Legitimæ non imputaotur ea, quæ filio obueniunt per loi accreſcendi, cap. 9. qu. 48. oom. 6. Sed conteà, num. 15. & ſeqq.

Legitima non patitur dilatiooem, ſed ſtatim haberi debet, cap. 9. qu. 48. num. 8.

Legitimæ non imputantur ea, quæ filio relinquuntor in diem, vel ſub conditione, cap. 9. qu. 48. nom. 9.

Legitimæ non imputantur lucra oboenientia caſu, cap. 9. qo. 48. num. 10.

Legitimæ non impotaotur ea, quæ filio oboeniunt ex ſubſtitutione, cap. 9. qu. 43. oum. 12. Declara, vt num. 50. & ſeqq.

Legitimæ multò plura imputantur, quam ſalcidiæ, cap. 9. qu. 48. oum. 42.

Legitimatio alieni ſubditi ſacta intrà, vel extrà territoriom, à Principe habentem iuriſdictionem reſtrictam, & limitatam, ſi ſomus in caſibua, in quibua nemini affert præiudicium, tribuit ius ſuccedendi etiam in bonis alibi ſitia, cap. 10. qu. 4 num. 30. & ſeqq. Sed contrà, num. 38. & ſeqq. & quid in ſucceſſiooiboateſtamentarijs, num. 79. & ſeqq.

Legitimari qui petit filium ab alio, quam à ſuo Principe, facit iniuriam ſuo Principi, & eius fiſcum lædit, cap. 10. qu. 4 num. 44. & quare ibidem.

Legitimatio eſt ſimilis arrogationi, & io quibos, cap. 10. qu. 4. num. 49. & ſeqq.

Legitimare eſt dare hæredem, & qui legitimat dat hæredem, cap. 10. qu. 4. num. 60.

Legitimatio ſubditi alieni ſacta, vel intrà, vel extrà territorium à Summo Pootifice, aut ab eo poteſtatem babente, trahitur ad omuia bona vbiuis exiſteotia, cap. 10. qu. 4. oum. 81. & ſeqq. Sed conarà, num. 85. & ſeqq Limita, 90. 91. 98. 99.

Legitimatio, & diſpenſatio differuot, cap. 10. qu. 4. oum. 95.

Legitimatio alieoi ſubditi facta ab Imperatore, aot ab eius Comite Palatino, ſiuè intrà, ſiuè extrà territorium, tribuit ius ſuccedendi io bonis ſitia in territorija aliorum Principum, cap. 10. qo. 4. oum. 111. & ſeqq. Sed contrà, no. 107. & ſeqq. Et quid de conſuetudine, num. 103. & 114.

Legitimatio ſacta à Comite Palatino periode habetur, ac ſi ab ipſo Imperatote facta eſſet, cap. 10. qo. 4. num. 111.

Legitimatio ſubditi Principia ab Eccleſia, vel Imperatore ſub nomine perpetuæ dignitatia inueſtiti, facta à Papa, vel Imperatore, aut eiua Comite Palatioo, efficit, vt ſic legitimatus ſuccedat etiam io bonis io territorio iofeudato exiſtentibus, cap. 10. qu. 4. oum. 116. Sed cootrà ou. 118. & ſeqq.

Legitimare oon poſſuot Priocepa, qui recognoſcunt ſuperiorem, cap. 10. qu. 4. num. 117. Sed diſtingue, vt num. 123. & ſeqq.

Legitimat Comes Palatinus ooo vt ordinariua, ſed vt delegatua, cap. 10. qu. 4 num. 122.

Legitimatio tribuit ius ſuccedendi etiam in bonis alibi ſitia quoties ſubditos legitimatur à proprio Priocipe, vel ab eo poteſtatem habente, cap. 10. qu. 4. num. 127. & ſeqq. Sed contrà, num. 140. & ſeqq. Amplia, oum. 146. & ſeq.

Legitimatua à ſuo Principe, licet Laicus ſit, ſuccedit etiam io ſeudo, & in emphyteuſi Eccleſiaſtica, cap. 10. qu. 4. num. 130. Declara, vt ibi. Sed contrà, num. 149. & ſeq.

Legitimatus à ſuo Principe noo ſit capax ſpiritualium, niſi fiat conſenſu Papæ, cap. 10. qu. 4. num. 151. & 164.

Legitimatio eſt actua, qui principalitèr reſpicit perſonam, cap. 10. qo. 4. num. 134. & cur, ibi.

Legitimationis effectoa eſt iua ſuccedeodi, cap. 10. qu. 4. num. 135.

Legitimationis pro validitate requiritur poteſtas, voluntas, & ſorma, cap. 10. qu. 4. num. 136.

Legitimatio; quotiea agitur de præiudicio tertij, debet fieri cauſa cognita, cap. 10. qu. 4. onm. 167.

Legitimatio tribuit iua ſuccedendi, etiam in bonis alibi ſitia, ſi fiat cum conſenſu illius Priocipis, coi bona ſubſunt, cap. 10. qo. 4. ou. 163. Et qualia debeat eſſe iſte conſenſua? Expreſſua, nu. 166. Et quando ſoleant Principea hunc cõſenſum præſtare, num. 157. Et quomodo, num. 170. & 171.

Legitimari non poteſt filiua Sacerdotis, ſeù Clerici à Principe Laico, vt ſuccedeodi ius conſequatur in bonis paternis, cap. 10. qu. 4. nu. 162. & ſeqq. Sed contrà, num. 157. & ſeqq.

Legitimari quia poteſt, quoad ſtatum, & qualitatem, non quoad ius ſoccedendi, cap. 10. qo. 4. num. 146.

Legitimato, ſi quid relinquatur ſuprà quam ſtatuto ſit permiſſum, fratribus, aut filijs fratrum extantibua, id quod excedit, non applicatur fratribus, aot filijs fratrum; Sed accreſcit cohæredi, cap. 9. qu. 9. num. 61. & cur, oum. 63.

Legitimato ea lege, ne poſſit ſoccedere vltrà certam portiooem, oihil poteſt accreſcere, cap. 10. qu. 13. num. 18.

Legitimare eſt actua iuriſdictionis in genere ſumptæ, cap. 10. qo. 4. num. 1. & 2.

Legitimare eſt mixti Imperij, cap. 10. qu. 4. ou. 3.

Legitimare eſt poteſtatia, ſeù facultatia principalia, cap. 10. qu. 4. oum. 3.

Legitimandi facultas eſt poteſtas ſupremo Principi reſeruata, cap. 10. qu. 4. num 4. & 46.

Legitimatio ſacta à Principe, tribuit ius ſuccedendi io bonis ſitia in territorio ipſiua legitimantis, cap. 10. qu. 4. num. 5. Amplia num. ſeq.

Legitimatio ſacta à Priocipe, noo tribuit ius ſuccedendi in bonis ſitis in alieno territorio, cap. 10. qu. 4. num. 7. & cur, num. 8.

Legitimatur à Principe, aut ſubſtitutus, aut non ſubſtitutua, & aut in territorio, aut extrà territorium, cap. 10. qu. 4. oum. 5. 6. 9. & 127.

Legitimatio, quæ fit poſt mortem Patris affert præiudicium veoientibus ab inteſtato, cap. 10. qo 4. num. 10.

Legitimatio, quæ fit viuente, & petente patre dicitur fieri in aliorum præiudicium, quando agitur de bonis, quæ noo ſunt in libera ipſius patris diſpoſitione, vt de ſeudalibus, emphyteuticis, & & ſubiectis fideicommiſſo, cap. 10. qu. 4. nu. 11.

Legitimatio, quæ fit à Principe habente iuriſdictiooem limitatam, ſiuè fiat io territorio, ſiuè extrà, non tribuit ius ſuccedendi io bonia alibi exiſtentibua, quoties fit in præiudicium aliorum habentium iua, aut ſpem probabilem in bonis, quæ alibi ſita ſunt, cap. 10. qu. 4. num. 12.

Legiti-

Legitimare eſt voluntariæ iuriſdictionia, cap.10.qu. 4. num. 14. & 35. & cur, num.78. Sed contrà, num. 15. & 78.

Legitimatio à Prinnipe non poteſt fieri, niſi eitatis his, de quorum præiudicio agitur, cap.10. qu. 4. num. 16. & 167.

Legitimatio, quæ fit Patre viuente, & petente, nemini affert præiudicium, quoties tractatur de bonis, quæ ſunt In libera ipſius diſpoſitione, cap. 10.qu. 4. num. 17.

Legitimatio, quotiea fit patre viuente, & petente, & agitur de bonis, quæ ſunt in libera eius diſpoſitione, agnati, & cognati eitandi non ſunt, cap. 10. qu. 4. num. 27.

Legitimatio, quotica fit poſt mortem patris ex præambula eius ordinatione, non ſunt citandi agnatl, vel cognati, cap. 10. qu. 4. num. 28.

Legitimatio dicitur actus, & donum Principis, cap. 10. qu. 4. num. 42. & 144.

Lex Papia ſuſtulit ios accreſcendi, cap.10.qu.6.nn.3.

Lex Papia ſaricbat partem caducam, cap. 10. qu. 7. num. 4

Lex Papia quomodo renſeatur ius accreſcēdi ſuſtuliſſe, cap.10. qu. 7. num. 5.

Lex Iulia cur introducta, cap. 10. qu. 7. num. 9.

Lex Iulia de viceſima hæreditatum, cap.10.q. 7.n.10.

Lex Iulia de centeſima rerum venalium, cap. 10. qu. 7.num. 11.

Lex Iulia de caducis, cap 10. qu. 7. num. 12.

Lex Iulia de maritandis ordinibus, cap. 10. qu. 7. num. 13.

Lex Papia ſub Auguſto lata, cap.10. qu.7. num. 14.

Lex Papia introduxit præmia patrono, cap. 10. qu. 7. num. 15.

Lex Papia ſeruabat ius antiquum liberis, & parentibus vſque ad tertium gradum, cap.10.qu.7.n.27.

Lex Papla de caducis hodie ſublata eſt, cap. 10. qu. 7. num. 44.

Lex, aut Statutum tollendo iuris accreſcendi cauſam, cenſetur etiam ipſum ius accreſcendi tollere, cap.10 qu. 9. num. 1.

Lex, aut Statutum, ſi taxet, aut limitet diſpoſitionem, cenſetut etiam pec conſequentias ius accreſcendi ſuſtuliſſe, cap. 10 qu. 10. num. 1.

Lex Papia decimatū hodie ſublata, cap.10. qu.14.n.4.

Lege, vel Statuto caueri poteſt, vt portio vacans non accreſcat inſtituto, ſeù vocato, cap. 10. qu. 6. num. 4.

Lege, vel Statuto caueri poteſt, vt ea, de quibus teſtator non diſpoſuit, non accreſcant inſtitutis, ſed pertineant ad venientes ab inteſtato, cap. 10. qu. 6. num. 5.

Legis diſpoſitio. Qui venit ex diſpoſitione legis fundata in præſumpta voluntate teſtatoris præfertur illi, qui ſimplicitèr venit ex diſpoſitione legis, cap. 10. qu. 22. num. 10.

Legis prouiſionem tollit prouiſio hominis, cap. 10. qu. 20. num 23.

Legis diſpoſitio, vt plurimum eſt ſubſidiaria ad diſpoſitionem hominis, cap. 10 qu. 22. num. 16.

Legis potentia quando dicatur deficere, cap.10. qu. 1. num.2.

Leges. Nemo poteſt facere, quin leges locum habeant in ſuo teſtamento, cap. 10. qu. 17. num. 31.

Liberatio cenſetur fauorabilis, cap.9.qu.48.nu.38.

Libertus ſi fuerit duobus aſſignatus, & alter horum liberos habens deficiat, deficientis portio accreſcit alteri, excluſis eius liberis, cap.9.q.14.nu 57.

Libertorum operæ tranſeunt ad filios hæredes, non tamquam hæredes, ſed tamquam filios, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Libertorum operæ non tranſeunt ad hæredes extraneos, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Libertorum operæ non diuiduntur pro portionibus hæreditarijs, ſed æqualitèr, licet filij pro inæqualibus partibus fuerint inſtituti, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Limitata cauſa limitatum producit effectum, cap. 10. qu. 10. num. 2.

Limitatio quotuplicièr cenſeri poſſit à Lege, vel Statuto facta, cap. 10. qu. 10. num. 6.

Limitata vbi eſt potentia cauſæ efficientis, limitatus quoque inducitur effectus, cap. 10. qu. 12.n.2.

Limitatè ab initio diſponere, vel ex poſt facto diſpoſita limitare, paria ſunt, cap. 10. qu.19.n.37.

Limitata diſpoſitio non recipit incrementum reſpectu temporis, cap. 10. qu. 19. num. 42.

M

MAgis tollerandum, vt actus ſit inutilis, quam vt operetur aliquid præter, aut fortè contrà Intentionem agentis, cap. 10. qu.28.num.120.

Manumiſſio ſerui facta ab vno ex legatarijs valet, ſi collegatarius poſteà repudiet, cap.9. qu. 47.nu.7.

Manumiſſio ſerui legati facta ab hærede valet, ſi legatarius poſteà repudiet, cap. 9. qu. 47. num. 8; & cur, num. 9.

Maritus, qui duxit viduam Intrà annum luctus, non habet ius accreſcendi ſuprà tertiam, & reſiduum applicatur veniêntibus ab inteſtato, eoque modo decedit mulier partim teſtata, & partim inteſtata, cap. 10.qu. 14. num. 27.

Maſculi vocabulum nullo modo poteſt ad fœminas referri, cap.9. qu. 12. num. 56.

Maſculinum non concipit fœmininum, vbi in diſpoſitione habita eſt ratio conſeruandæ agnationis, cap. 9. qu. 12. num. 59. & cur, num. 60.

Mater non poteſt facto ſuo nocere filijs in his, quę non habent ab ea, ſed à lege, vel extrinſecus, cap 9. qu. 11. num. 17.

Matre excluſa, cenſentur etiam excluſi eius filij, cap.9.qu. 14. num. 6.

Mater, aut pater ſi ab alicuius ſucceſſione excludantur propter vitium, vel delictum ſuum, non cenſentur excluſi eius filij ex perſona propria venientes, cap. 9. qu. 11. num.66. & cur, num. ſeq.

Melioris conditionis eſſe non debet, qui peccat, quam qui non peccat, cap. 9. qu. 24. num. 24. Declara, vt num. 102.

Menſuræ vnitas In cana, ſeù raſo non diuiditur, licet in eo ſint plura ſigna diuerſas menſuras, ſeù palmos demonſtrantia, cap. 9. qu. 25. num. 10.

Miles, ſi pupillaritèr filio ſubſtituat, eadem dicuntur de pupillari ab eo facta, quæ dicuntur de inſtitutione ab eodem facta in proprijs bonis, cap. 10. qu. 24. num. 85.

Miles vtrum inſtituat aliquem in re certa, an in quota, multum intereſt, cap.10.qu.24.num.141. Sed contrà, num. ſeq.

Militis in teſtamento non eſt opus probatione voluntatis ad hoc, vt ceſſet ius accreſcendi, ſed ad hoc, vt locum habeat, cap. 10. qu.24 num.115.

Militia in teſtamento ea tantùm locum habent, quę procedunt à voluntate teſtatoris, non etiam ea, quæ veniunt ex poteſtate, & ſubtilitate iuris, cap. 10. qu. 24. num 135.

Militem inter, & paganum differentia, quæ eſt, non conſiſtit in voluntate, & facto, ſed in poteſtate, & iure, cap. 10. qu. 24. num. 124.

Miles poteſt ex die, vel ad diē, vel pro parte bonorū

pupillatitèr ſubſtitutre filio, cap. 9. qu. 37. nu. 19. & 20.

Milcs poteſt prohibere ius acereſcendi, cap. 10. qu. 16. num. 16.

Militem poſſe prohibere ius accreſcendi, qualitèr dicatur eſſe ſingulare, cap. 10. qu. 17. nu 38. & 39.

Militis in teſtamento ſols ipſius voluntas ſpectatur, atque ſeruatur, cap. 10. qu. 24. num. 4.

Militis in teſtamento omnia locum habent, quæ ex defuncti voluntate deſcendunt, cap. 10. qu. 24. num. 8. & 97.

Militis in teſtamento eſt etiam locus coniecturis, & tacitæ voluntati, cap. 10. qu. 24. num. 13. & 138.

Miles, ſi ſciat ſe habere paganica, & ſimplicitèr heredem inſtituat, cenſetur de toto patrimonio diſpoſuiſſe, ſecùs ſi ignoret, cap. 10. qu. 24. nu. 43.

Miles, qui diſtinguit caſtrenſia, & paganica bona, cenſetur duorum teſtatorum vice fungi, cap. 10. qu. 24. num. 46.

Miles, quotiea diſtinguit patrimonia, & vnum inſtituit in caſtrenſibus, alterum verò in paganicis, aut in altero genere bonorum nemiuem inſtituit, hoc ipſo cenſetur prohibere ius accreſcendi, & declarare mentem ſuam eſſe, vt cætera non accreſcant inſtituto, ſed pertineant ad venientes ab inteſtato, cap. 10. qu. 24. nu. 59. Amplia, vt nu. 60.

Miles poteſt pupillaritèr ſubſtituere filio in caſtrenſibus tantùm, & non in alijs, cap. 10. qu. 24. nu. 65. & 85.

Miles poteſt efficere, vt filius, cui pupillaritèr ſubſtituit, decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cap. 10. qu. 24. num. 64. 85. & 109.

Miles ſi duos ex certis rebus inſtituerit, & neminem hæredem vniuerſalem ſcripſerit, tota hæreditas accreſcit in rebus certis inſtitutis, cap. 10. qu. 24. num. 78. Sed contrà, num. 100.

Miles ſi vnum inſtituat ex parte hæreditatis, puta vncia, vel ſemiſſe, & de reſiduo non diſponat, totum accreſcit inſtituto, cap. 10. qu. 24. num. 81. Sed contrà, num. 102.

Miles in dubio cenſetur potiùs velle vti iure communi, quam ſingulari, cap 10. qu. 24. num. 95.

Miles in dubio cenſetur, velle ſe in totum teſtatum decedere, cap. 10. qu. 24. num 96.

Miles poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte non, cap. 10. qu. 24. num. 106. Amplia, vt ibi, & num. 134.

Miles ſi vnum inſtituat in vncia, alterum in caſtrenſibus, qualitèr ſuccedant, & an ſit locus iuri accreſcendi, cap. 10. qu. 24. num. 107.

Minor, qui poſt aditionem, in integrum reſtituitur, nomine manet hæres, cap. 8. qu. 5. num. 41.

Minor aduerſus aditionem in integrum reſtituitur, cap. 8. qu. 7. num. 1.

Miſſio in poſſeſſionem, quæ pro parte principali eſt facienda, debet etiam fieri pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 12.

Miſſio in poſſeſſionem facta pro parte principali, non cenſetur facta pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 13.

Mixtum ad caſum non trahitur ſtatutum odioſum loquens de caſu ſimplici, cap. 10. qu. 14. num. 46. Declara, vt num. 47.

Modus, & conditio differunt, cap. 9. qu. 28. nu 18.

Munaſterium venit ex perſona Monachi, cap. 9. in princ. num. 4.

Mulier, quæ intrà annum luctus nupſit ſecundo, ſi quid ei relinquat vltrà tertiam, id applicatur fiſco, cap. 10. qu. 14. num. 28. Sed contrà, nu. 29.

Mulier, quæ intrà annum luctus nupſit ſecundo, ſi quid ei ſupra tertiam reliquit, id accreſcit marito, ſed tenetur venientibus ab inteſtato reſtituere, cap. 10. qu. 14. num. 30. Sed contrà, num 31.

Mulier tranſiens ad ſecunda vota nô poteſt ſecundo viro plus relinquere, quam vni ex filijs primi matrimonij, cui minus datum eſt, cap. 9. qu 45. num. 37. Declara, vt num. ſeqq.

Mulieri, quæ nupſit intrà annum luctus, relictum, remanet apud grauatum, cap. 9 qu. 8. num. 20.

Mulier, quæ nupſit intrà annum luctus ſi hæres inſtituatur, quod ei relictum eſt, pertinet ad venientes ab inteſtato, niſi adſit ſubſtitutus, vel cohæres, cap. 9. qu. 9. num. 52.

Mulier tranſiens ad ſeconda vota poteſt relinquere ſecundo viro vſque ad quantitatem integram legitimæ debitæ filio ex primo matrimonio, etiamſi minus ei reliquerit, cap. 9. qu. 45. num. 38. maximè, vt num. 54. & 55. & cur, nu. 39. & ſeqq. & 50. licet quidam contrarium ſenſerint, nu. 46. & 52. Limita tamen, vt num. 56. & ſeqq.

Multum intereſt, an miles inſtituat aliquem in re certa, an in quarta, cap. 10. qu. 24. num. 141. Sed contrà, num. ſeq.

Mutatione perſonæ, mutatur etiam rei qualitas, & priuilegium, cap. 9. qu. 49. nu. 50.

N.

NAtura ſuadet, vt bona noſtra filijs noſtris relinquamus, & quidem omnia, cap. 9. qu. 24. nu. 113. & 117.

Natura ſuadet, & mouet, ſed non imponit neceſſitatem, cap. 9. qu. 24. num. 114.

Natura ſpectat ad effectum, non ad modum, cap. 9. qu. 24. num. 125.

Naturali rationi repugnat, liberam diſponendi facultatem auferre, cap. 9. qu. 24. num. 118.

Naturali iure, quæ debentur, non poſſunt tolli ratione, & diſpoſitione ciuili, cap. 9 qu. 24. nu. 30.

Naturalis non habet ius accreſcendi vltrà vnciam, cap. 10. qu. 14. num. 7.

Naturalis habet ius accreſcendi vſque ad vnciam, cap. 10. qu. 14. num. 10. & cur, num. 11.

Naturalis habet ius accreſcendi, ſi legitimi filij deficiant, cap. 10. qu. 14. num. 12. & cur, num. 13.

Naturalis eſt capax totius hæreditatis paternæ non extante ſobole legitima, cap. 10. qu. 14. num. 14.

Naturalis à patre ſubſtitutus impuberi filio legitimo, non habet ius accreſcendi reſpectu bonorũ patris ſuprà vnciã, c. 10. q. 14. n. 19 & cur, nu. 25.

Naturalis vbi eſt inſtitutus extante ſobole legitima, abſurdum non eſt, quem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, cap. 10. qu. 14. num. 8.

Naturalis, ſi ſuprà vnam vnciam hæres inſtituatur, quod excedit pertinet ad venientes ab inteſtato, niſi adſit ſubſtitutus, vel cohæres, cap. 9. queſt. 9. nu. 51. & num. 60.

Negatio actus, denotat potentiam, cap. 8. qu. 17. num. 26.

Nemo dat, quod non habet, cap. 8. qu. 6. num. 16.

Nemo poteſt facere, quin leges locum habeant in ſuo teſtamento, cap. 10. qu. 17. num. 31. & 52. Declara, vt num. 32.

Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habeat, cap. 10. qu. 30. nu. 9.

Nepos ex filio prædefuncto excludit neptem ex altero filio præmortuo ſtante Statuto, per quod filia excluditur ſtantibus filijs, cap 9. qu. 12. nu. 119.

Nepos ex filio, qui venit ex capite vnde liberi,

excludit

excludit patrnum venientem ex capite vnde legitimi, cap. 9. qu. 14. num. 53.

Nepos ex filio non ſuccedit in locom patris, quando poſt mortem Aui deceſſit Pater Aui hæreditate repudiata, & Auo ſuperſunt alij filij, cap. 9. qu. 14. num. 62.

Nepos ex filia, quæ renunciauit, non poteſt prætendere hæreditatem Aui materni, ſi tempore, quo ipſe moritur, filis adhuc ſuperſtes ſit, cap. 9. qu. 14 num. 63.

Nepos ex filio, vel fratre prædefuncto, non excludit amitam ſtante ſtatuto, quo cauetur, vt extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, cap. 9. quæſt. 12. num. 1.

Nepos ex filio, vel fratre prædefuncto, non excludit amitam ſi ſtatuto cautum ſit, vt extantibus filijs, vel fratribus non ſuccedat filia, vel ſoror, cap. 9. quæſt. 12. nu. 2 & cur, num. 3. & ſeqq. ſed contrà, num. 14. & cur, num. 16. & ſeqq.

Nepos ex filio ingreditur locum patris, & amitam vi ſtatuti excludit, etiamſi cautum ſit, vt ſtatuta non recipiant interpretationem, ſed obſeruentur prout iacent, cap. 9. quæſt. 12. nu. 39. & cur, nu. 40.

Nepos ex filio ingreditur locum patris, & cum patruo concurrit ad portionem amitæ, quæ ſtatuto excluditur, etiamſi in ſtatuto habita ſit ratio graduum, cap. 9. qu. 12. nu. 41. & cur, nu. 42.

Nepos, qui patrem repreſentat, dicitur eſſe in pari gradu, cum patruo non quidem verè, ſed fictè, & repreſentatiuè, cap. 9. qu. 12. nu. 42. & 46.

Nepos ingreditur locum patris, & concurrit cum patruo ad portionem amitæ ſtatuto excluſæ, etiamſi ſtatuto cautum ſit, vt ſalua ſit gradus prærogatiua, vel dictum, vt fœmina excludatur ab eo, qui ſit in pari gradu, cap. 9. qu. 12. num 44 & ſeqq

Nepos ex filio ingreditur locum patris, & excludit nepotes, & alios deſcendentes ex fœmina dotata, quæ ſtatuto fuiſſet excluſa ſi ſuperuix eſſet, cap. 9. qu. 12. num. 47. & 49. & cur. num. 48.

Nepos ex fratre prædefuncto excludit amitam, etiāſi ſtatutum loquatur de fratribus germanis, vel de fratribus vtrinquè coniunctis, cap. 9. qu. 12. nu. 50. & cur, num. 51.

Nepos non ſuccedit in locum filij, ſi is tempore mortis aui erat ſuperſtes, cap. 9. in prin. num. 22.

Nepos ex filio, vel fratre prædefuncto, excludit amitam vi ſtatuti, etiamſi pater cum iuramento renunciaſſet in vita illius, de cuius bonis agitur, cap 9. qu. 12 num. 52. & cur, nu. 53.

Nepotes, qui iure repreſentationis cum patruis, vel auunculis concurrunt, veniunt ex perſona parentis, etiamſi is prædeceſſerit, cap. 9. qu. 11. num. 9. & 10. ſed contrà num. 20. & 21. Declara, vt num. 28.

Nepotes ex filio, vel filia, quæ cum iuramento renunciauit, & viuo patre deceſſit, veniunt ad sui ſucceſſionem ex ſucceſſorio edicto, cap. 9. quæſt. 11. num. 11. ſed contrà, nu. 30.

Nepotes, etiamſi cum alijs nepotibus concurrant, veniunt tamen iure repreſentationis, & ſuccedunt in ſtirpes, non in capita, cap 9. qu. 1 . num 103.

Nepotes, qui veniunt iure repreſentationis, non habent ius ſuccedendi à Patrè, vel à matre, ſed à lege, & eius beneficio, cap. 9. qu. 11. nu. 21.

Nepotes, qui veniunt iure repreſentationis, ſuccedunt in locum, & gradum parentis, ſed veniunt ex propria perſona, non ipſius parentis, cap. 9. qu. 11. num. 20.

Neptis ex filio non ingreditur locum patris, vt amitam excludat vi ſtatuti, cap. 9. qu. 12. & cur, nu. 55. & 61. cum ſeq.

Nequè pactum, nequè factum vnius alteri nocere poteſt, cap. 10. qu. 30. nu. 44

Nomina debitorum cenſentur de territorio, & loco creditoris, cap. 10. qu. 2. nu. 151. ſed contra, num. 153. 155. & ſeqq. & qu. 3. nu. 120.

Nomina debitorum cenſentur de loco, vbi de iure fieri debet exactio, cap. 10. qu. 3. num. 120.

Nominatim quid fieri dicitur, ſiuè proprium nomen exprimatur, ſiuè alia demonſtratio, quæ nominis vice fungatur, cap. 8. qu. 17. num. 97. Declara, vt num 98. & ſeq.

Nominatim grauatus hæres, cenſetur grauatus, quia hæres, non, vt hæres, cap. 8. qu. 17. nu 75.

Non entis nullæ ſunt qualitates, cap. 10. qu. 29. nu. 7. & qu. 30. num. 83.

Notarij ſtipulatione ius abſenti irreuocabiliter acquiritur, cap. 10. qu. 30. num. 53.

O.

OBligatio proueniens ex promiſſione de non contrauueniendo tranſit ad hæredes, & operatur, vt ſi illi agant, etiam ex iure proprio, repellantur exceptione, cap. 10. qu. 30. num. 69. Declara, vt num. 79. & ſeq.

Obligatio facti affirmatiui tranſit ad hæredes, cap. 10. qu. 30. num. 80. & 105.

Obligationes faciendi affirmatiuæ ad hæredes tranſferuntur, cap. 10. qu. 30. 105.

Obligatio facti negatiui de non contraueniendo tranſit ad hæredes, quando tractamus de iuribus hæreditarijs, non quando tractamus de iuribus proprijs ipſorum, cap. 10. qu. 30. nu. 81. & num. ſeq.

Odia. In odioſis admitti non debet, quod non admittitur in fauorabilibus, cap. 9. qu. 48. nu. 13.

Onus adiectum legato, cenſetur impoſitum perſonæ non rei, cap. 8. qu. 13. num. 4.

Onus conditionis, quæ in faciendo conſiſtit, non tranſit in coniunctum, quoties factum per alium expediri nequit, cap. 8. qu. 16. num. 60. Et cur, num. 61.

Onus vni iniunctum, regularitèr cenſetur à cohæredibus repetitum, cap. 8. qu. 17. nu. 3.

Onus impoſitum parti principali, cenſetur etiam impoſitum parti accreſcenti, cap. 9. quæſt. 49. num. 21.

Operæ libertorum tranſeunt ad filios hæredes, non tamquàm hæredes, ſed tamquàm filios, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Operæ libertorum non tranſeunt ad hæredes extraneos, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Operæ libertorum. Cœtera vide Libertorum Operæ.

Opinio, quæ fauet teſtamento præualere debet, cap. 10. qu. 17. num. 37.

P.

PAciſcentes non cenſentur de iure futuro cogitaſſe, cap. 10. qu. 28. num. 46.

Paciſcentis non intereſt, vt pactum proſit alijs, quàm ab eo cauſam habentibus, cap. 10. quæſt. 29. num. 92.

Pactum ijs ſolis debet proficere, quibus, vt proſit, paciſcentis intereſt, cap. 10. qu. 28. num. 76. & qu. 29. num. 82. & 91.

Pactum vnius alijs non prodeſt, cap. 10. quæſt. 28. num. 77.

Pactum tribuens alienandi facultatem parit exce-

ptiouem, quæ nun ſolum prodeſt diuidenti, ſed etiam ab eo cauſam habeutibus, cap. 10. qu. 29. num. 80.

Pacto ſieri poteſt, vt ius accreſcendi locum non habeat in contractibus, cap. 10. qu. 27. num. 6.

Pactis priuatorum ius cœterorum non læditnr, cap. 10. qu. 30. num. 46.

Papa habet iuriſdictionem, etiam temporalem iu toto orbe, cap. 10. qu. 4. nu. 82. Declara, vt nu. 89.

Papa iu aliorum Priucipum ditionibus temporalem iuriſdictionem exercere, nec poteſt, nec vult, cap. 10. qu. 4. num. 86.

Papa ſi diſpenſet ſuper radice matrimonij, tribuit ius ſuccedendi in omnibus bonis, cap. 10. qu. 4. num. 91. & cur, ibi.

Papa, aut Imperator non poteſt iu perſonas, & res ſubiectas principibus à ſe ſub nomine perpetuæ dignitatis iuueſtitis, Iuriſdictionem aliquam exercere, cap. 10. qu. 4. num. 119.

Pareutes nuu poſſuut ſuccedere filijs ſuis, quando filij habeut deſceudentes, cap. 9. qu. 14. nu. 55.

Paria ſuut aliquid eſſe extrà territorium, vel eſſe exemptum à iuriſdictioue, cap. 10. qu. 4. num. 148.

Paria ſunt nou eſſe vel reduci ad non eſſe, cap. 9. qu. 14. num. 60.

Paria ſunt ab initio limitatè diſponere, vel ex poſt facto diſpoſita limitare, cap. 10. qu. 19. uu. 37.

Paria ſunt hæredem contrafacere, vel coutrafacere defunctum, cap. 10. qu. 30. num. 16.

Pars extincta oon accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 11. num. 20.

Pars hæreditatis accreſcit tacitè, cap. 8. qu. 1. nu. 6.

Pars accreſcens in quibus cenſeatur eodem iure, quo pars principalis, cap. 8. qu. 1. uum. 16. & nu. ſeq.

Pars etiam inuito ſocio accreſcit in contractibus vltro, citroque obligatorijs, cap. 8. qu. 9. uum. 14.

Pars habenda eſt eo iure, quo teſtator voluit, cap. 9. qu. 34. uum. 32. 33. & qualiter procedat, ibi, & num. 27.

Pars hæreditatis poteſt dici delata duobus modis. Vide Delata.

Pars eius, qui alterius contemplatione excluditur, quaudo applicetur ei, cuius contemplatione facta eſt excluſio, cap. 9. qu. 9. num. 62. & 64.

Pars conditioualis an acquiratur ſtatim iure accreſcendi, an verò iure inſtitutionis, quando inſtitutus pro parte purè, & pro parte ſub conditione, adit ex pura, cap. 9. qu. 19. num. 10. & ſeqq. & quæ vtilitas, uum. 17. 18 & 26.

Pars hæreditatis, quibus caſibus ipſo iure, & ſine noua aditioue acquiritur inſtituto, qui adiuit, iiſdem etiam acquiritur eius hæredi, in quem alia portio fuit tranſmiſſa, cap 9. qu. 20. num. 1. & 2.

Pars accreſceus ſumit naturam partis principalis, cap. 9. qu. 43. num. 1. & cur, num 8. & ſeqq.

Pars accreſceus eiuſdem eſt, ſeù ſit naturæ, cuius eſt principalis, cap. 9. qu. 43. num. 2.

Pars accreſcens ſapit naturam partis principalis, cap. 9. qu. 43. num. 3.

Pars accreſceus cenſetur eodem iure, quo pars principalis, cap. 9. qu. 43. num. 4.

Pars accreſceus iiſdem legibus, & moribus viuit, ac regitur, quibus pars principalis, cap. 9. qu. 43. num. 5.

Pars. De parte accreſcente idem iudicandum eſt, quod de parte principali, cap. 9. qu. 43. nu 6.

Pars accreſcens eſt acceſſoria, cap. 9. qu. 43. nu. 10.

Pars accreſceus eſt conſecutiua ad portiouem principalem, cap. 9. qu. 43. num. 11.

Pars accreſcens eſt quoddam augmẽtum partis principalis, cap. 9. qu. 43. num. 14.

Pars accreſcens vnitur cum principali, cap. 9. quæſt. 44. uum. 2.

Pars accreſcens conſolidatur cum ſuo toto, cap. 9. qu. 44. uum. 3.

Pars, vbi parti accreuit, iam non ampliùs conſideratur, vt pars, ſed vt totum, Et quidem propriè, cap. 9. qu. 44. num. 4. & 5.

Pars accreſcens ceuſetur eadem cum principali, non diuerſa, cap. 9 qu. 44. nu. 6. Declara, vt nu. 20.

Pars accreſcens ſit eadem cum priucipali, cap. 9. qu. 44. num. 7.

Pars, quæ pendente iudicio accreuit parti petitæ, poteſt addi libello, ſeù cumulari, cap. 9. qu. 44. uu. 18. Sed contrà uum. 19.

Partem capere, & partem facere differunt, cap. 10. qu. 25. num. 6.

Partem facit, qui capit; Sed qui facit non ſemper capit, cap. 10. qu. 25. num. 10.

Partem qui facit, ius accreſcendi excludit, qui uou facit, uon excludit, cap. 10. qu. 25. nu. 4.

Partem facere uihil aliud eſt, quam ius accreſcendi impedire, cap. 10. qu. 25. num. 5.

Partem capere eſt portionem ſibi aſſiguatam realiter couſequi, & obtinere, cap. 10. qu. 25. nu. 7.

Partem facere eſt perſonam connumerare iu partibus faciendis, cap. 10. qu. 25. uum. 8.

Partem facere eſt impedire ne ſocius habeat totum, cap. 10. qu. 25. uum. 9.

*Partes inæquales poſſuut etiam in coniunctis re, & verbis conſiderari, cap. 8. quæſt. 11. uum. 15. Declara, vt uum. 16.

Partes datæ in inſtitutione, cenſeutur repetitæ in ſubſtitutione, licet ea non ſit cum iure accreſcẽdi coniuncta, cap. 9. qu. 32. uum. 8.

Particularis omuium rerum diſtributio habetur pro vniuerſali diſpoſitione, cap. 10. quæſt. 24. uu. 147.

Partis appellatione noo coutinetur totum, cap. 9. quæſt. 44. uum. 14.

Pater arrogator non poteſt ſubſtituere pupillariter, niſi in quarta, & alijs bonis à ſe profectis, cap. 10. qu. 12. oum. 13.

Pater extante ſobole legitima uon poteſt relinquere naturali plus, quam vnciam, cap. 10. quæſt. 14. oum. 6.

Pater nou poteſt facto ſuo priuare filium legitima, niſi ſit ingratus, cap. 9 qu. 24. uum. 20.

Pater, aut Mater ſi ab alicuius ſucceſſione excludantur propter vitium, vel delictum ſuum, non cenſentur excluſi eius filij ex propria perſona venientes, cap. 9. qu. 12. num. 66. & cur, nu ſeq.

Pater tenetur dotare filiam, quæ nuptui collocatur, cap. 9 qu 11 num. 47.

Pater venit ex perſona filij, cap. 9. in princ. nu. 2.

Pater, ſi ideo excludatur à ſucceſſione alicuius, quod mortuus ſit viuo eo de cuius bonis agitur, talis excluſio non nocet eius filijs, nec impedit, quominus illi poſſint ex propria perſona ſuccedere, cap. 9. qu. 11. uu. 15.

Paterfamilias de omnibus bonis ſuis teſtari poteſt, cap. 10. qu. 12. uu. 10.

Patrimoniorum ob diuerſitatem, quis duplex homo reputatur, cap. 10. qu. 2 uu. 100.

Patronus excludit filios alterius Patroni, concurreutes ad hæreditatem liberti, cap. 9. quæſt. 14. num. 56.

Patronus præteritus, qui contra tabulas bonorum poſſeſſionem aguouit, totum conſequitur deficiẽte hærede inſtituto, nou per ius accreſcendi, ſed

alio

I N D E X.

alio iure, cap. 10. quæſt. 13. num. 2.
Penſio ſuper diſtributionibus quotidianis impoſita, non debet præſtari à capitulo, ſi percipiat partem diſtributionum grauatam per ius non decreſcendi, ſecùs verò per ius accreſcendi, cap. 8. qu. 19. num. 4
Penſio realis tranſit in omnes, in quos res grauata transfertur, cap. 8. qu. 19. num. 5
Penſio ſuper diſtributionibus quotidianis impoſita, in dubio cenſetur compoſita rei, non perſonæ, & per conſequentias debet præſtari à capitulo, penès quod remanet pars diſtributionum propter abſentiam, vel ſuſpenſionem Canonici, cap. 8. qu. 19. num. 6.
Permiſſio alienationis Vide Alienationis permiſſio.
Permiſſio, ſi fuerit adiecta diuiſioni, vt frater de feudo inueſtiri poſſit, an cenſeatur remiſſum ius accreſcendi, diſtingue, vt in cap. 10. qu. 29. nu. 72.
Perplexitas, & repugnantia vitiat teſtamentum, cap. 10. qu. 17. num. 9. Declara, vt num. 46. & ſeqq.
Perſona. Actus qui geritur, quoties reſpicit principalitèr perſonam, & in conſequentiam bona, ſufficit eum eſſe validum reſpectu perſonæ, vt vim ſuam operetur, etiam quoad bona alibi exiſtentia, cap. 10. qu. 4. nu. 131. Declara, vt nu. 141.
Plebiſcita quo iure parem cum legibus habere cœperint poteſtatem, cap. 10. qu. 8. num. 18.
Pluralitas reſoluitur in ſingularitates, quoties ſubſtitutio, & fideicommiſſaria, ſecùs verò quoties eſt vulgaris, cap. 9. qu. 7. num. 89. & cur, nu. 90. & ſeqq.
Pluralitas reſoluitur in ſingularitates, cum diuerſos, non etiam, cum vnum tantùm reſpicit effectum, cap. 9. qu. 7. num. 92.
Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, niſi cum eadem eſt ratio de vno, quoad vnum, quæ eſt de pluribus, quoad plures, cap. 9. qu. 7. num. 94. Declara, vt num. 95.
Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, quoties ſubſtitutio coniunctim fit duobus, vel pluribus, inter quos poteſt habere locum ius accreſcendi, cap. 9. qu. 7. num. 102. & ſeqq.
Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, quoties ſupereſt perſona, quæ ea præſumpta mente teſtatoris excludit ſubſtitutum, cap. 9. qu. 7. num 104.
Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, quoties ſubſtitutio facta eſt vltimo morienti, cap. 9. qu. 7. num. 107.
Pœna debet ei applicari, qui offenditur, vt habeat ſuæ iniuriæ vltionem, cap. 10. qu. 3. num. 91.
Pœna eius, qui mandato Principis non obtemperat, puta citatus non comparet, fiſco Principis, non Vaſſalli applicatur, cap. 10. qu. 3. num. 92.
Pœna ad fiſcum Principis pertinet, quando offenditur eius officialis, non ad fiſcum Vaſſalli, cap. 10. qu. 3. num. 93.
Pœna non applicatur fiſco Vaſſallorum, ſed Principis, quando Princeps ſtatuit de re, quæ eſt de regalibus reſeruatis, cap. 10. qu. 3. num. 97. & ſeqq.
Portio tunc demum accreſcit, cum de ea non eſt à lege diſpoſitum, cap. 10. qu. 8. num. 3.
Portio hæreditatis vacans accreſcit ipſo iure, cap. 8. qu. 1. num. 2.
Portio hæreditatis vacans accreſcit ſine facto hominis, cap. 8. qu. 1. num. 3.
Portio hæreditatis accreſcit tacito iure, cap. 8. qu. 1. num. 7.
Portio hæreditatis accreſcit per modum alluuionis, cap. 8. qu. 1. num. 8. Declara, vt num. 9.
Portio hæreditatis accreſcit etiam ignorantibus, cap. 8. qu. 1. num. 13.
Portio hæreditatis, ſiuè ſit teſtamentaria, ſiuè legitima accreſcit ipſo iure, cap. 8. qu. 1. num. 18.
Portio hæreditatis accreſcit ipſo iure, etiam hæredibus hæredum, cap. 8. qu. 1. num. 19.
Portio bonorum poſſeſſionis accreſcit ipſo iure, cap. 8. qu. 1. num. 20.
Portio hæreditatis accreſcit etiam fideicommiſſario ipſo iure, & ſine noua hæredis aditione, ac fideicommiſſi reſtitutione, cap. 8. qu. 1. num. 29.
Portio hæreditatis non accreſcit ei, qui diuerſo iure ſuccedit ſine noua agnitione, cap. 8. qu. 1. nu. 33. Sed contrà, num. 34. Declara, vt num. 35. & 36.
Portio ipſo iure non accreſcit in querela, cap. 8. qu. 1. num. 37. Declara, vt num. 38.
Portio legati, vel fideicommiſſi vacans, accreſcit ipſo iure, cap. 8. qu. 2. n. 1. Declara, vt nu. 6. & ſeqq.
Portio legati, vel fideicommiſſi accreſcit etiam ignoranti, cap. 8. qu. 2. num. 5.
Portio ipſo iure accreſcit, etiam in fideicommiſſis vniuerſalibus, cap. 8. qu. 2. num. 1. Declara, vt num. 16. & ſeqq.
Portio ipſo iure accreſcit etiam in donationibus cauſa mortis, cap. 8. qu. 2. num. 25.
Portio vacans ipſo iure accreſcit, etiam hæredibus legatariorum, aut fideicommiſſariorum, cap. 8. qu. 2. num. 26.
Portio vſusfructus legati non accreſcit ipſo iure, cap. 8. qu. 2. num 27. Sed contrà, num. 28. & 30.
Portio legati, vel fideicommiſſi non accreſcit ipſo iure quoad poſſeſſionem, cap. 8. qu. 2. num. 31.
Portio accreſcit coniuncto ſine onere, quoties id vni tantùm nominatim fuit iniunctum, licet nonnulli contrarium verius arbitrentur, cap. 8. qu. 16. num 64. & 65.
Portio accreſcit coniunctis cum onere pro rata portionis accreſcentis, cap. 8. qu. 16. nu. 66.
Portio accreſcit ipſo iure, & ſine noua agnitione in contractibus, cap. 8. qu. 3. num. 1.
Portio feudi vacans accreſcit etiam ignoranti, cap. 8. qu. 3. num. 3.
Portio emphyteuſis accreſcit ipſo iure, nec eſt opus noua petitione inueſtituræ, cap. 8. qu. 3. num. 4.
Portio vacans accreſcit hæredibus, etiam inuitis, cap. 8. qu. 4. num. 8. & cur, num. 9. & ſeqq. vſque in finem.
Portio hæreditatis vacans per in integrum reſtitutionem, accreſcit cohæredi, qui priùs adierat, volenti, non inuito, cap. 8. qu. 7. num. 2. & cur, num. 3. & ſeqq. Declara, vt num. 37.
Portio hæredis, qui adiuit, ſi aditio ex diſpoſitione legis reſoluatur, non accreſcit cohæredi inuito, ſed volenti, vt in exemplis, quæ ſubijciuntur, cap. 8 qu. 7. num. 18. 19. & ſeqq.
Portio hæredis, qui propter inobedientiam priuatur, non accreſcit cohæredi inuito, ſed volenti, cap. 8. qu. 7. num. 19.
Portio ſui hæredis, qui priùs abſtinuit, mox admiſſus eſt, demum ob inobedientiam priuatus, non accreſcit cohæredi inuito, ſed volenti, cap. 8. qu. 7. num. 20. & cur, num 21.
Portio hæreditatis deficiens poſt acquiſitionem, ſi quando accreſcit, non inuito, ſed volenti accreſcit, cap. 8. qu. 7. num. 22. & cur, num. 23.
Portio hæreditatis deficiens poſt acquiſitionem beneficio reſtitutionis in integrum, accreſcit cohæredi inuito, ſi minor eius dolo fuerit inductus ad adeundum, cap. 8. qu. 7. n. 24. Declara, vt nu. 25.
Portio vacans per in integrum reſtitutionem, accreſcit

ſcit fideicommiſſario etiam inuito, cap. 8. qu. 7. num. 26. Declara, vt num. 34. Sed diſputando contrarium, vt verius, ſuſtinetur, num 29.
Portio legati, vel fideicommiſſi vacans accreſcit viriliter, cap. 8. qu. 11 num. 2. Declara, vt nu. 11. & ſeqq.
Portio accreſcit cum onere pro rata, cap. 8. qu. 11. num. 17.
Portio virilis, quæ dicatur, cap. 8. qu. 11. num. 6. & ſeqq.
Portio legati, vel fideicommiſſi vacans, accreſcit pro rata, cap. 8. qu. 11. num. 4. & cur, num. 5. Declara, vt num. 11. & ſeqq.
Portio legati, vel fideicommiſſi vacans accreſcit coniunctis viriliter, disiunctis verò pro portione data, cap. 8. qu. 11. num. 13. & cur, num. 14.
Portio accreſcit pro rata, etiam in contractibus, vt in emphyteuſi, cap. 8. qu. 12. & cur, num. 2. Fallit, vt num. 3.
Portio legati, aut fideicommiſſi, quæ pro non ſcripta habetur accreſcit ſine onere, cap. 8. qu. 13. num. 1. & cur, num. 2. & ſeqq.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur facto, ſeù culpa legatarij, accreſcit cum onere, cap. 8. qu. 13. num. 13. & cur, num. 14.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere præſtandæ libertatis, cap. 8. qu. 13. num. 17.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere alimentorum, cap. 8. qu. 13. nu. 18.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere funeris impenſæ, cap. 8. qu. 13. n. 19.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere legati in piam cauſam relicti, cap. 8. qu 13. num. 20.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, ſi talem fuiſſe voluntatem defuncti conſtet, cap 8. qu. 13. num. 21.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, ſi teſtator generaliter grauet eum, ad quem ees peruenerit, cap. 8. qu. 13. num. 23. & cur, num. 24.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, ſi illud ſit omnibus iniunctum, ſiuè nominatum, ſiuè non, & ſiuè onus ſit diuiduum, ſiuè indiuiduum, cap. 8. qu. 13. num. 25. & 26. & cur, num. 28.
Portio legati indiſtinctè accreſcit cum onere, quoties illud omnibus, non vni tantùm fuit iniunctum, cap. 8. qu. 13. num. 27.
Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, ſiuè vni ſit onus iniunctum, ſiuè duobus, aut pluribus, ſiuè etiam omnibus, cap. 8. qu. 13. num. 29 & 30. Sed contrà, num. 31. & cur, num 32.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca, accreſcit coniuncto verbis tantùm cum onere, cap. 8. qu. 14 num 1 & cur, num. 5. & ſeqq. Declara, vt num. 11. & 12.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca, pertinet ad re tantùm coniunctum ſine onere, cap. 8. qu. 15. num. 1. & cur, num. 3. & ſeqq.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca, pertinet ad re tantùm coniunctum ſine onere conditionis, cap. 8. qu. 15. num. 6.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca, pertinet ad re tantùm coniunctum cum onere, ſi deficiat poſt acquiſitionem, cap. 8. qu. 15, num. 7. & cur, num. 8. Sed diſputando contrarium defenditur, num. 9.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca pertinet ad re tantùm coniunctum cum onere præſtandæ libertatis, cap. 8. qu. 15. num. 10.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca, pertinet ad re tantùm coniunctum cum onere alimentorum, cap. 8. qu. 15. num. 11.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca, pertinet ad re tantùm coniunctum cum onere, ſi conſtet talem fuiſſe mentem defuncti, cap. 8. qu. 15. num. 12.
Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca, pertinet ad re tantùm coniunctum cum onere, ſi illud omnibus ſit iniunctum, cap. 8. qu. 15. num. 14 & cur, num. 15.
Portio legati, vel fideicommiſſi caduca, aut quaſi caduca, pertinet ad re, & verbis coniunctum ſine onere, cap. 8. qu. 16. num. 1. & cur, num. 2. & 3. Sed contrà, num. 4. & cur, num. 18. & ſeqq. vſque ad num. 38. Declara, vt num. 63.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, per ius accreſcendi tranſit cum onere, per ius verò non decreſcendi ſine, cap. 8. qu. 16. num. 38. Declara, vt num. 39. & 40.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniunctis cum onere, qualecumque id ſit, cap. 8. qu. 16. num. 41.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniunctis cum onere conditionis, cap. 8. qu. 16. num. 42. Declara, vt num. 53. & ſeqq.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniunctis cum onere modi, cap 8. qu. 16. nu. 43.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniunctis cum onere, quod in dando conſiſtit, cap. 8. qu. 16. num 44.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniunctis cum onere, quod in faciendo conſiſtit, cap. 8. qu. 16 num. 45. Declara, vt num. 58. & 59.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniunctis cum onere alimentorum, etiamſi nominatim vni ſit iniunctum, cap. 8. qu. 16. nu. 46.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniunctis cum onere legati relicti ad pias cauſas, etiamſi id nominatim vni ſit iniunctum, cap. 8. qu. 16. num. 47.
Portio non ſolùm accreſcit cum ſuis oneribus, ſed etiam cum ſuis qualitatibus, cap. 8. qu. 16. num. 48.
Portio legati, aut fideicommiſſi accreſcit coniunctis ſine onere, ſi talis fuit mens defuncti, cap. 8. qu. 16. num. 49.
Portio legati, aut fideicommiſſi vacans, accreſcit coniuncto ſine onere conditionis caſualis, cap. 8. qu. 16. num. 52. & cur, num. 55.
Portio accreſcit ſine onere conditionis, quoties ea perſonæ cohæret, cap. 8. qu. 16. num. 62.
Portio hæreditatis vacans ante, quam cohæres adeat ſuam portionem, accreſcit inuito, cap. 8. qu. 5. & cur, num. 4. & ſeqq. Declara, vt num. 2.
Portionem hæreditatis inuito accreſcere, qualitèr ſit intelligendum, cap. 8. qu. 5. num. 3.
Portio hæreditatis accreſcit cohæredi inuito, ſiuè ſit coniunctus, ſiuè ſit disiunctus, cap. 8. qu. 5. num 7.
Portio hæreditatis accreſcit cohæredi inuito, ſiuè veniat per ius accreſcendi, ſiuè per ius non decreſcendi, cap. 8. qu. 5. num 9.
Portio hæreditatis accreſcit inuito cohæredi, ſiuè ſit inſtitutus, ſiuè ſubſtitutus, cap 8. qu. 5. nu. 10.
Portio hæreditatis nulli data accreſcit hæredibus inſtitutis etiam inuitis, cap. 8. qu. 5. num. 11.

Portio

I N D E X.

Portio hæreditatis accreſcit hæredibus etiam inuitis ab inteſtato, cap. 8. qu. 5. num. 28. & cur, num. 29.

Portio hæreditatis accreſcit hæredi ab inteſtato venienti etiam inuito, licet eius pars fuerit ſtatuto limitata, dummodo perſona cuius contemplatione fuit facta limitatio, nolit, aut non poſſit vti beneficio ſtatuti, cap. 8. qu. 5. num. 30.

Portio hæreditatis accreſcit hæredibus hæredum, etiam inuitis, cap. 8. qu. 5. num. 31.

Portio bonorum poſſeſſionis accreſcit ijs, qui ſuas portiones agnouerunt, etiam inuitis, cap. 8. qu. 5. num. 32.

Portio hæreditatis accreſcit hæredi inuito, etiamſi minimam hæreditatis partem agnouerit, cap. 8. qu. 5. num. 35.

Portio hæreditatis etiam poſt acquiſitionem deficiens, accreſcit poſteà adeunti etiam inuito, ſiuè cohæres deſinat eſſe hæres nomine, & effectu, ſiuè ſolo effectu, cap. 8. qu. 5. num. 36.

Portio minoris quæ poſt aditionem in integrum reſtitutus eſt, accreſcit cohæredi etiam inuito, ſi is poſt reſtitutionem adeat, cap. 8. qu. 5. num. 42.

Portio illius, qui propter inobedientiā priuatur hæreditate, accreſcit cohæredi etiam inuito, ſi poſt priuationem adeat, cap 8. qu. 5. num. 43.

Portio hæreditatis, quantumuis damnoſa accreſcit cohæredi etiam inuito, licet ignoret eſſe damnoſam, cap. 8. qu. 5. num. 44. & 45.

Portio hæreditatis accreſcit piæ cauſæ volenti, ſed non inuitæ, cap. 8. qu. 5. num. 46. & 47. & cur, num. 48.

Portio hæreditatis non accreſcit cohæredi inuito, ſi tempore aditionis ignorabat, partem cohæredis iam defeciſſe, cap. 8. qu. 5. nu. 49. & cur, nu. 50.

Portio hæreditatis non accreſcit inuito, quoties per alium nobis acquiritur hæreditas, cap. 8. qu. 5, num. 51.

Portio hæreditatis non accreſcit inuito, quoad poſſeſſionem, cap. 8 qu. 5. num. 52.

Portio hæreditatis deficiens poſt partis principalis aditionem, accreſcit inuito, non præciſè, ſed cauſatiuè, ſi nempè velit ſuam portionem retinere, cap. 8. qu. 6. num. 4.

Portio qualitèr dicatur hæredibus hæredum, etiam inuitis accreſcere, cap. 8. qu. 6. num. 20.

Portio, quæ vacat per ſui abſtenſionem, deficit iure Prætorio, non ciuili, cap. 8. qu. 6. num. 22.

Portio vacans accreſcit pro rata, ſeù pro portione data, cap. 8. qu. 10. num. 1.

Portio hæreditatis accreſcit pro portione hæreditaria, cap. 8. qu. 10. num. 2. & cur, num. 3. & ſeqq. vſque ad num. 19.

Portio vacans accreſcit pro portione hæreditaria, etiam in ſucceſſionibus ſtatutarijs, cap. 8. qu. 10. num. 23.

Portio, cui quis renunciauit, etiam contemplatione vnius ex cohæredibus, accreſcit omnibus pro portione hæreditaria, ſi renunciatio non ſit tranſlatiua, cap. 8. qu. 10. num. 24.

Portio vacans accreſcit pro portione hæreditaria, etiam quoad onus, cap. 8. qu. 10. num. 25.

Portione in hæreditaria computatur etiam id, quod quis per ius accreſcendi eſt conſecutus, cap. 8. qu. 10. num. 25.

Portio hæreditatis accreſcit hæredibus inſtitutis cum onere, cap. 8. qu. 17. num. 1. & cur, nu. 2.

Portio hæreditatis, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, licet nonnulli contrarium tenuerint, cap. 8. qu. 17. num. 5. & 14.

Portio hæreditatis quoquo modo deficiat cum onere accreſcit, cap. 8. qu. 17. num. 6.

Portio hæreditatis ſiuè caduca ſit, ſiuè quaſi caduca, ſiuè pro non ſcripta, accreſcit cum onere, cap. 8. qu. 17. num. 10.

Portio hæreditatis ſine dubio accreſcit cum onere, ſi habeatur pro non ſcripta culpa hæredis, cap. 8. qu. 17. num. 86.

Portio hæreditatis, quæ pro non ſcripta habetur, faciliùs accreſcit cum onere, ſi id ſit fauorabile, cap. 8. qu. 17. num. 87.

Portio hæreditatis cum onere accreſcit, ſi id ſimplicitèr ſit iniunctum, cap. 8. qu. 17. num. 88.

Portio hæreditatis cum onere accreſcit, ſi id ſit iniunctum omnibus, cap. 8. qu. 17. num. 89 & 90.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi id non ab omnibus gradibus ſit relictum, ſed omnibus eiuſdem gradus ſit iniunctum, cap. 8. qu. 17. num. 91.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſi id ſit iniunctum ſub nominibus appellatiuis, cap. 8. qu. 17. num. 92. & 93. & cur, num. 94.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſi id ſit iniunctum ſub nomine appellatiuo vni tantùm ex hæredibus, cap. 8. qu. 17. num. 95. Sed contrà, num. 96.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi nominatim ſit omnibus iniunctum, cap. 8. qu. 17. num. 100. & 101. & cur, num. 102. & 103.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiam ſi nominatim id quibuſdam tantùm ex hæredibus ſit iniunctum, dummodò accreſcat alijs grauatis, cap. 8. qu. 17. num. 104. & 105. & cur, num. 108.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi id nominatim vni ſit impoſitum, ſi tamen onus ſit fauorabile, puta alimentorum, vel ad pias cauſas, cap. 8. qu. 17. num. 109. & 110.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſiuè hæredes ſint coniuncti, ſiuè diſiuncti, cap. 8. qu. 17. num. 111. & 112.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere verbis tantùm coniuncto, cap. 8. qu. 17. num. 113.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere coniuncto re, & verbis, cap. 8. qu. 17. num. 114.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere coniuncto re tantùm, licet in legatis, & fideicommiſſis accreſcat ſine onere, cap. 8. qu. 17. nu. 115. & cur, num. 117. & ſeqq. vſque ad num. 124.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere ei, qui omnimodò diſiunctus eſt, cap. 8. qu. 17. num. 116.

Portio hæreditatis, licet poſt acquiſitionem accreſcat, accreſcit cum onere, cap. 8. qu. 17. nu. 125.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, licet id non debuiſſet præſtari à deficiente, cap. 8. qu. 17 n. 126.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere modi, cap. 8. qu. 17. nu. 133.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, licet ius accreſcendi tranſeat in fideicommiſſarium, cap. 8. qu. 17. num. 129.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere legati, aut fideicommiſſi, cap. 8. qu. 17. num. 130.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere conditionis poteſtatiuæ, cap. 8. qu. 17. num. 131 & cur, n. 132.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſiuè conſiſtat in dando, ſiuè in faciendo, cap. 8. q. 17. n. 134.

Portio hæreditatis accreſcat ſine onere, ſi id nominatim vni ſit iniunctum, cap. 8. qu. 17. num. 135. & ſeqq. vſque ad num. 149. & cur, num. 140. cum ſeqq.

Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, quod nominatim

natim

Google

natim relictum eſt à duobus, aut pluribus, dummodò accreſcat non nominatis, cap. 8. qu. 17. nu. 149. & 150. & cur, num. 151.

Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, licet id duobus, aut pluribus ſit iniunctum ſub nominibus appellatiuis, dummodo accreſcat non nominato, cap. 8. qu. 17. num. 152.

Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, ſi ſit impoſitum ei, qui tempore teſtamenti erat in rerum natura, ſed non tempore codicillorum, cap. 8. qu. 17. num. 153. Sed contrà, num 154.

Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, ſi id per alium impleri non poſſit, cap. 8. qu. 17. nu. 156. & 157.

Portio hæreditatis accreſcit ſinè onere vſque ad quãtitatem legitimæ, ſi accreſcat alijs filijs, ſecùs ſi extraneis, cap. 8. qu. 17. num. 158. & 159.

Portio hæreditatis accreſcit cum onere pro rata portionis accreſcentis, cap. 8. qu. 17. nu. 160.

Portio hæreditatis, quæ ab inteſtato defertur, accreſcit cum onere, cap. 8. qu. 18. num. 2. Et cur, num. 5. & 6.

Portio hæreditatis cum onere accreſcit his omnibus, qui legali coniunctione ſunt coniuncti, cap. 8. qu. 18. num. 4. Et cur, nu. 5. & 6.

Portio hæreditatis, quæ ab inteſtato defertur, accreſcit cum onere, ſiuè id ſub nomine appellatiuo ſit iniunctum, ſiuè ſub nomine proprio, cap. 8. qu. 18. num. 12. & 13. Declara, vt nu. 15.

Portio hæreditatis, quæ ab inteſtato defertur, accreſcit ſine onere, ſi id vni nominatim ſit iniunctum, cap. 8. qu. 18. num. 16. & ſeqq.

Portio coniuncti non tranſit in eos, qui ex illius perſona veniunt, ſi is moriatur viuo teſtatore, ſiuè eo, de cuius bonis agitur, cap. 9. qu. 2. num. 4. & cur, num. 5.

Portio coniuncti, qui repudiat, quando transferatur in eos, qui veniunt ex perſona ipſius deficientis, cap. 9. qu. 2. num. 9.

Portio vacans in contractibus tranſit cum onere per ius accreſcendi, ſine onere verò per ius non decreſcendi, cap. 8. qu. 19. num. 1. & cur, nu. 2.

Portio coniuncti non transfertur in eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſi is decedat poſt mortem teſtatoris, ſed antè emolumenti delationem, puta pendente conditione, ſub qua fuit à teſtatore vocatus, cap. 9. qu. 2. num. 2.

Portio coniuncti non transfertur in eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſi is moriatur poſt obitum teſtatoris, ſeù illius de cuius bonis agitur, & emolumenti delationem, ſed antè acquiſitionem etiam reſolubilem, cap 9. qu. 2. nu. 7.

Portio vocati transfertur in eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſi is moriatur poſt acquiſitionem reſolubilem, cap 9. qu. 3. num. 8.

Portio coniuncti, qui deceſſit poſt emolumentum irreuocabilitèr acquiſitum, transfertur in eos, qui ex ipſius perſona veniunt, cap. 9. quæſt. 2. num. 10.

Portio vſusfructus facilius conſolidatur, quam accreſcat, cap. 9. qu. 3. num. 18.

Portio legatarij, vel fideicommiſſarij grauati fideicommiſſo, non pertinet ad fideicommiſſarium, ſed coniuncto accreſcit, ſi grauatus deficiat antè acquiſitionem, cap. 9. qu. 7. num. 1. & cur, num. 2. & ſeqq.

Portio deficientis remanet apud grauatum, ſi legatarij, vel fideicommiſſarij vocentur ad res diuerſas, vel ſint omninò diſiuncti, cap. 9. qu. 8. nu. 1.

Portio deficientis remanet apud grauatum, ſi teſtator in legato, vel fideicõmiſſo prohibuerit ius accreſcendi, cap. 9. qu. 8. num. 2.

Portio deficientis remanet apud hæredem, quoties is, qui non admittitur ad partem, facit partem, cap. 9. qu. 8. num. 3.

Portio deficientis ſemper remanet apud grauatum, quoties ius accreſcendi ceſſat, cap. 9. qu. 8. nu. 4.

Portio deficientis remanet apud grauatum, niſi ſit coniunctus, qui eam per ius accreſcendi vindicare poſſit, cap. 9. qu. 8. num. 6.

Portio, quæ pro non ſcripta habetur, manet apud grauatum, niſi adſit coniunctus, qui eam vindicet per ius accreſcendi, cap. 9. qu. 8. num. 7.

Portio illius, qui ſibi legatum adſcripſit, manet in hæreditate, cap. 9. quæſt. 8. num. 8. Declara, vt num. 9.

Portio legati, vel fideicommiſſi relicta incapaci, manet apud grauatum, cap. 9. quæſt. 8. num. 10. Declara, vt num. 11.

Portio relicta fratri minori, vel alteri religioſo incapaci, remanet apud hæredem, cap. 9. quæſt. 8. num. 12. Declara, vt num. 13.

Portio relicta forenſi, qui ſtatutaria diſpoſitione eſt incapax, manet apud grauatum, niſi adſit coniunctus, qui eam per ius accreſcendi vindicare poſſit, cap. 9. qu. 8. num. 14.

Portio hæreditatis vacans in teſtamento militis non accreſcit cohæredibus omninò diſiunctis, ſed pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 8. & cur, num. 9.

Portio hæreditatis vacans in teſtamento inter liberos, vel ad pias cauſas, non accreſcit cohæredibus omninò diſiunctis, ſed pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 10.

Portio hæreditatis vacans non accreſcit cohæredi, cuius portio fuit à lege limitata, ſed pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. quæſt. 9. nu. 11.

Portio hæreditatis nulli aſſignata, non pertinet ad venientes ab inteſtato, ſed accreſcit hæredibus in alijs partibus inſtitutis, cap. 9. qu. 9. nu. 26.

Portio fœminæ ſtatuto excluſæ, non ſolùm filio applicatur, ſed etiam nepoti ex filio prædefuncto, cap. 9. quæſt. 12. num. 15.

Portio accreſcit portioni in iure accreſcendi, cap. 9. qu. 14. num. 33.

Portio accreſcens ſumit naturam portionis principalis, & eodem iure, quo illa cenſetur, cap. 9. qu. 14. num. 35.

Portio vacans accreſcit portioni, quam cohæres habet, potiùs quam ſequentibus gradibus deferatur, cap. 9. qu. 14. num. 36. & cur, ibi.

Portio patrui deficientis, accreſcit nepotibus ſimul cum patruis, cap. 9. qu. 14. num. 46.

Portio ſerui inſtituti, & deindè alienati, vel manumiſſi, ſi nolit, aut non poſſit adire, accreſcit cohęredibus eius, cap. 9. quæſt. 20. num. 29. & cur, num. 30.

Portio accreſcens habetur eodem titulo, & iure, quo teſtator voluit, quando inſtitutio eſt coniuncta cum iure accreſcendi, cap. 9. qu. 22. nu. 3.

Portio deficientis omni caſu dicitur ad hæredem peruentura, quando aliter poſito iure, teſtator decederet pro parte teſtatus, & pro parte non, cap. 9. qu. 31. num. 17.

Portio portioni accreſcere dicitur, etiamſi vna deferatur iure inſtitutionis, altera iure ſubſtitutionis, cap. 9. qu. 31. num. 26.

Portio accreſcens habetur ex eadem cauſa iure, & titulo, quo habetur portio principalis, cap. 9. qu. 45. num. 1, 2. & 3.

Portio

Portio accreſcens inſtituto cenſetur haberi iure inſtitutionis, cap.9. quæſt. 45. num. 4.
Portio legati accreſcens cenſetur haberi ex legato, cap. 9. qu. 45. num. 5.
Portio accreſcens computatur in hæreditaria, cap. 9. qu 45. num. 12.
Portio accreſcens imputatur in falcidiã, cap 9. q 45. nu. 17. & cur, num. 18. Declara, vt nu. 21. & ſeqq.
Portio accreſcens imputatur in trebellianicam; cap. 9. quæſt. 45. num. 19. & cur, num. 20. Declara, vt num. 21. & ſeqq.
Portio non grauata, ſi accedat grauatę, fit bonorum contributio, cap. 9. qu. 45. num. 21.
Portio minus grauata, ſi accedat magis grauatæ, fit bonorum contributio, cap. 9. qu. 45. nu. 22.
Portio non grauata ſi accedat grauatæ etiam poſt hęreditatem aditam à minore, qui integrũ reſtitutus eſt, fit bonorum contributio, cap. 9. qu. 45. nu. 23.
Portio grauata ſi non grauatæ accedat, non fit bonorum contributio, cap. 9. qu. 45. num. 24.
Portio, ſi accedat per vulgarem, indiſtinctè fit bonorum contributio, etiamſi accedat per vulgarem tacitam, cap. 9. qu. 45. num. 28. & 30. Et cur, num 29. & ſeqq.
Portio ſi accedat per ius non decreſcendi, indiſtinctè fit bonorum contributio, cap. 9. qu. 45. nu. 33. & cur, num. 34.
Portio accreſcens cenſetur haberi ex iudicio teſtatoris, cap. 9. qu. 45. num. 35.
Portio accreſcens cẽſetur propria, cap. 9. q. 45. n. 62.
Portio accreſcens competit ex perſona propria, cap. 9. qu. 45. num. 63.
Portio accreſcens competit iure proprio, ſeù iure ſuo, cap. 9. qu. 45. num. 64.
Portio accreſcens competit ex propria cauſa, ſiuè ex proprio legato, cap. 9. qu. 45. num. 65.
Portio per ius accreſcendi defertur, vt aliena, & alieno iure, per ius verò non Decreſcendi, vt propria, & proprio iure, cap. 9. qu. 45. num. 69. Declara, vt num. 67. & 68.
Portio accreſcens petitur eadem actione, qua Portio principalis, cap. 9. qu. 45. nu. 74. & cur, nu. 75.
Portio vſusfructus accreſcens non petitur eadem actione, qua portio principalitèr relicta, cap. 9. qu. 45. num. 77. Sed contrà, nu. 78. & ſeq.
Portio vacans cenſetur haberi eodem modo, quo portio principalis, cap. 9. qu. 46. nu. 1.
Portio accreſcens cenſetur acquiri eo tempore, quo acquiritur portio principalis, cap. 9. qu. 47. nu. 1.
Portio legati accreſcens cenſetur acquiſita ex die aditæ hæreditatis, cap. 9. qu. 47. nu. 3.
Portio hæreditatis accreſcens cenſetur acquiſita ex die, quo eſt adita portio principalis, cap. 9. qu. 47. num. 5.
Portio accreſcens eſt lucrum, cap. 9. qu. 48. nu. 11.
Portio accreſcens cenſetur capi, aut iure hæreditario, aut iure legati, vel fideicõmiſſi, aut iure donationis cauſa mortis, cap. 9. qu. 48. n 41. & cur, ibi.
Portio accreſcit cum iiſdem qualitatibus, & conditionibus, quibus cenſetur portio principalis, cap. 9. qu. 49. num. 1.
Portio accreſcens eſt eiuſdem qualitatis, & conditionis, cuius eſt & Portio principalis, cap. 9. qu. 49. num. 2.
Portio accreſcens eſt eiuſdem rationis, conditionis, & prærogatiuæ, cuius eſt Portio principalis, cap. 9. qu. 49. num. 3.
Portio legata tutori, qui ſe excuſat, non accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 8. num. 65. & cur, nu. 66.
Portio legata ei, qui celauit teſtamentum, non accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 8. nu. 67. & cur, nu. 68.
Portio indigni non accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 8. num. 69. & cur, ibi.
Portio relicta ſpurio non accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 8. num. 70. Sed contrà, num. 71.
Portio relicta naturali ſuprà vnciam extantibus legitimis an accreſcat coniuncto, cap. 10. quæſt. 8. num. 72.
Portio fœminæ ſtatuto excluſæ contemplatione maſculi applicatur ipſi maſculo, non autem alijs accreſcit, cap. 10. qu. 8. num. 73.
Portio filijſfamilias repudiantis non accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 8. num. 74. & cur, num. 75.
Portio hæreditatis, de qua teſtator non diſpoſuit, non accreſcit inſtitutis, quoties abſurdum non eſt, quem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, cap. 10. qu. 9. num. 7.
Portio, quæ debetur coniugi pauperi ex auth. prætereà C. vnde Vir, & Vx. fuit à lege limitata, cap. 10. qu. 13. num. 3.
Portio omnimodo deficere dicitur, quando coniunctus non admittitur ad partem, nec admitti ſperatur aliquo iure actionis, vel retentionis, vel alterius æquitatis per ſe, vel per alium, cap. 10. qu. 25. num. 17.
Portio portioni accreſcit, cap. 10. qu. 29. nu. 30.
Portionem non habenti nihil poteſt accreſcere, cap. 10. qu. 29. num. 31. Declara, vt num. 36.
Poſitio partis accreſcentis non eſt in iudicio facienda, cap 8. qu. 1. nu. 12.
Poſſeſſio facti eſt, & animi, cap 8. qu. 1. nu. 42.
Poſſeſſio non acquiritur niſi appręhendatur, etiamſi dominium acquiratur ipſo iure, cap. 8. quæſt. 1. num 43.
Poſthumus ab vno gradu exhęredatus, & ab alio pręteritus, rumpit teſtamentum, ſi fiat locus ei gradui, à quo pręteritus eſt, cap. 9. qu. 32. nu. 3. Declara, vt num. 7.
Poſthumi fauore prohibitus plus petere hęres certę rei, non capit totum, poſthumo non nato, licet aliqui contrà ſenſerint, cap. 10. qu. 19. num. 20. & 21. Maximè ſi ſit appoſita clauſula codicillaris, num 22.
Poſthumus præteritus ideò rumpit gradum, vt ſibi, & non alijs faciat locum, cap. 10. qu. 23. num. 53. & 65.
Poſthumus ſi exhęredatus ſit à primis hęredibus, à ſecundis verò præteritus, & à tertijs exhęredatus, & deliberantibus primis moriatur poſthumus, deindè repudient inſtituti, hęreditas nec ad ſecundos, nec ad tertios, ſed quaſi rupto teſtamento, ad legitimos hęredes pertinebit, cap. 10. quęſt. 23. nu. 78.
Poſthumus præteritus ità demùm rumpit teſtamentum, ſi res ad eum caſum reducatur, in quo deberet hæreditas ad eum gradum pertinere, à quo eſt præteritus, & ſic ad gradũ ſubſtitutorum, cap. 10. quęſt. 23. num. 89.
Poſthumus nõ poteſt in locum ſubſtituti, qui nõ eſt, ſuccedere, & eo modo, rumpere gradum, qui non eſt cap. 10. qu. 23. num. 92.
Potentia cauſę efficientis vbi eſt limitata, limitatus quoque inducitur effectus, cap. 10. qu. 12. nu 2.
Poteſtas ſtatuendi pendet à iuriſdictione, & à iuriſdictione regulatur, cap. 10. qu. 2. nu. 1. & 2.
Poteſtas condendi leges, & ſtatuta eſt iuriſdictionis, cap. 10. qu. 2. num. 3. & 5. Declara, vt nu. 6.
Poteſtas condendi leges dicitur eſſe Imperij Maximi, cap. 10. qu. 2. num. 4.

I N D E X.

Poteſtas ſtatuendi in ſubditum, non circumſcribitur territorio, cap. 10. qu. 2. num. 25. & cur, nu. 26. Declara, num, 34. & ſeqq.

Prȩlationis qui plures habet qualitates, in concurſu præfertur, cap. 10. qu. 22. num. 11.

Prȩlatio. Qui venit ex diſpoſitione hominis, haud dubiè prȩfertur ei, qui venit ex diſpoſitione legis, cap. 10. qu. 22. num. 15.

Prȩlatio. Qui venit ex diſpoſitione legis fundata in preſumpta voluntate teſtatoris, prȩfertur illi, qui ſimplicitèr venit ex diſpoſitione legis, cap. 10, qu. 22. num. 10.

Prelatio ſupponit vocationem, cap. 10. qu. 20. nu. 52. Declara, vt num. 53.

Prȩlatoriȩ diſpoſitiones non cenſentur totalitèr excludȩre, ſed ità demùm ſi is, qui prȩlationem habet, vtatur iure ſuo, cap. 10 qu. 23. num. 20.

Prȩteritione rumpitur gradus, à quo quis prȩteritus eſt, cap. 10. qu. 23. nu. 58. imò iam ab initio inutilis cenſetur, num. 76. Declara, nu. 90.

Prȩteritio. Vide Poſthumus.

Primus acquiſitor feudi, vel emphiteuſis poteſt in prȩiudicium vocatorum de re diſponere, & eis nocumentum afferre, cap. 10. quȩſt. 30. num. 51. limita num. 53.

Princeps caducarijs legibus erat ſolutus, cap. 10. qu. 8. num. 28.

Princeps ſi ſtatuat de re, quȩ ſit de regalibus reſeruatis, pȩna non applicatur fiſco Vaſſallorum, ſed Principis, cap. 10. qu. 3. num. 97. & ſeqq.

Princeps non poteſt in perſonas, & res alienæ ditioni ſubiectas, contentioſam iuriſdictionem exercere, cap. 10. qu. 4. num. 17. 54. & 76.

Princeps non poteſt interponere decretum arrogationis inter non ſubditos, cap. 10. quæſt. 4. num. 53.

Princeps non poteſt de perſonis, & rebus alienȩ ditioni ſuppoſitis, diſponere, etiam quòd à volentibus adeatur, & actus, qui geritur, reſpiceret principalitèr perſonas, & in conſequentiam bona, cap. 10. qu. 4. num. 54 & 56.

Princeps Sȩcularis ſuper Matrimonio diſpenſare non poteſt, licet alitèr legitimare poſſit, cap. 10. qu. 4. nu. 93. & 94.

Principes multi libertatem à ſubiectione Imperatoris prȩſcripſerunt, ſed non à poteſtate legitimandi, cap. 10. qu. 4. nu. 106. imò etiam ab hac; ibidem.

Principes vt plurimum gloriantur titulis; etiam earum prouinciarum, quas re verà ſuȩ ditioni ſubiectas non habent, cap. 10 qu. 4. num. 112.

Principum variȩ ſunt ſpecies, quidam recognoſcunt Superiorem tàm quoad vniuerſitatem, quàm quoad particularem iuriſdictionem in ſubditos, quidam verò recognoſcunt tantùm quoad vniuerſitatem, cap. 10. qu. 4. num. 124.

Princeps etiã in alieno territorio Comitem Palatinũ conſtituere poteſt, cap. 10, qu. 4. nu. 128.

Principale ſi non ſubſiſtit, corruit, & onus, quod ab illo dependet, cap. 8. qu. 13. num. 3.

Priuatio non recipit incrementum. Vide Habitus.

Priuatio prȩſupponit habitum, cap. 8. quæſt. 17. num. 40.

Priuatio prȩſupponit habitum, aut potentiam, cap. 10. qu. 29. num. 5.

Priuationes non transferuntur ad hȩredes, ſed obligationes, cap. 10, qu. 30. num. 64.

Priuatus non poteſt ea tribuere, quȩ ſunt iuris publici, cap. 10. qu. 4. num. 40.

Priuilegium, ſeù prȩrogatiua, quȩ competit pro parte principali, competit etiam pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 40.

Priuilegium conceſſum perſonæ ad alios non transfertur, cap. 9. qu. 49. num. 51.

Prius caput deceſiſſe non dicitur, quotiès ſupereſt aliquis, qui ex eo bonorum poſſeſſionem, agnouerit cap. 9. qu. 14. num. 51.

Prodigo facta interdictio bonorum operatur effectum, licet contrahat extrà territorium, & de bonis alibi exiſtentibus, cap. 10. qu. 2. nu. 70.

Prohibitio iuris accreſcendi non vitiat teſtamentũ, ſed operatur, vt venientes ab inteſtato cenſeantur tacitè inſtituti, cap. 10. qu. 18. num. 6.

Prohibitio iuris acceſcendi reducit rem ad cauſam inteſtati, ſed hæredes legitimi tenentur per fideicommiſſum reſtituere inſtituto, quod ei fuerat in teſtamento relictum, cap. 10. qu. 18. num. 8.

Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi in re certa inſtituto, cenſetur facta fauore venientium ab inteſtato, cap. 10. qu. 18. num. 17.

Prohibitio iuris accreſcendi operatur fideicommiſſum fauore venientium ab inteſtato ſine dubio appoſita clauſula codicillari, cap. 10. quæſt. 18. num. 29.

Prohibitio iuris accreſcendi, quæ fit per dationem ſubſtituti, fit contemplatione ipſius ſubſtituti, cap. 10. qu. 23. num. 19.

Prohibitio, ſeù excluſio, quæ ſub conditione expreſſa, vel tacita fit, non nocet, niſi conditio purificetur, cap. 10. qu. 23. num. 33.

Prohibitio iuris accreſcendi, quæ fit per dationem ſubſtituti, eſt conditionalis, quia intelligitur ſi ſubſtitutio locum habeat, cap. 10. qu. 23. nu. 34. Declara, vt num. 57.

Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi inſtituto in tota hæreditate, vitiat teſtamentum, cap. 10. qu. 17. num. 1. Sed contrà, num 2.

Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi inſtituto in quota vitiat teſtamentum, cap. 10. qu. 17. nu. 3. Sed contrà, num. 4.

Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi particulari, vitiat teſtamentum, cap. 10. qu. 17. num. 6. Sed contrà, num. 13.

Prohibitio iuris accreſcendi hæreditarij, an vitiet teſtamentum, variæ ſententiæ referuntur, cap. 10. qu. 16. num. 23.

Prohibitionem iuris accreſcendi ſuſtineri, & teſtamentum valere ſunt incompatibilia, cap. 10. qu. 16. num. 22.

Prohiberi poteſt ius accreſcendi non ſolùm expreſſè, ſed etiam tacitè, cap. 10. qu. 19. num. 2.

Prohibitio iuris accreſcendi tacita vitiat teſtamentum, cap. 10. qu. 17. num. 12. Sed contrà, nu 53.

Prohibitio iuris accreſcendi facilius vitiat teſtamentum, quando præceſſit aliud, cap. 10. qu 17. num. 26. Sed contrà, num. 29.

Prohibitio teſtatoris non vitiat teſtamentum reſpectu temporis, cap. 10. qu. 17. num. 35. & 57. Licet alij contrà ſenſerint, num. 56. Et an idem ſit reſpectu rei, num. 36.

Prohibitio iuris accreſcendi. Vide Ius accreſcendi.

Prohibitio alienationis ſi fiat ad tempus, etiam quoad legitimam, valet, cap. 9. qu. 24. num. 141.

Prohibitus alienare ad tempus, non poteſt repudiare hæreditatem, vt legitimam alienet, niſi habeat ſubſtitutum, aut cohæredem, cap. 9. qu. 24. num. 142.

Prohibitus alienare partem ſuam, cenſetur; etiam prohibitus alienare partem accreſcentem, cap. 9. qu. 49. num. 22. & cur, num. 24.

Prohi-

Prohibitus alienare partem ſuam, non cenſentur prohibitus alionare partem, quam à Socijs redemit, cap. 9 qu. 49 num. 23. & cur, num. 24.

Prohibito vno ſuccedere, cenſentur etiam prohibiti omnes, qui ab eo deſcendunt, cap. 9. qu. 12. n. 95.

Prohibitus capere ex iudicio teſtatoris, cenſetur quoque prohibitus capere per ius accreſcendi, cap. 9. qu. 45. num. 36.

Prohibitua habere per ius accreſcendi, non cenſetur prohibitus ab inteſtato ſuccedere, cap 9. qu. 9. num. 13. fallit, vt num. 14.

Prohibitua ſuccedere per ius accreſcendi non cenſetur prohibitua ſuccedere ab inteſtato, cap. 10. qu 24. nu. 61. limita, nu. 63. Et declara, nu. 64.

Promiſſio ſimplex euictionia debet intelligi ſecundùm naturam actua, cui adijcitur, cap. 10. quæſt. 29. num. 70.

Promiſſio per ſe tantum, aut pro ſuo tantum facto, non trahitur ad hæredes, cap. 10. qu. 30. num. 17. Sed contrà num. 18. Et cur, num. 19.

Promiſſio de defendendo non differt à promiſſione de euictione, cap. 10. qu. 29. num. 59.

Promiſſio de non contraueniendo diuiſioni adiecta ſecundùm diuiſionia naturam intelligi debet, cap. 10. qu. 29. num. 47.

Promiſſio non extenditur ad ea, de quibua non eſt cogitatum, cap. 10. qu. 29. num. 49.

Promiſſio de non contraueniendo adiecta diuiſioni an operetur renunciationem iuris accreſcendi, cap. 10. qu. 29. num. 59.

Promiſſio de non contraueniendo ex quacunque cauſa competente, vel vſque in præſentem diem ad ius, quod poſteà naſcetur non extenditur, cap. 10. qu. 29. num. 51.

Promiſſio de nõ contraueniendo ex quacunque cauſa tàm competente, quàm competitura, continet renunciationem iuria accreſcendi, quod in futurum ſperatur, cap. 10. qu. 29. num. 52.

Promiſſio de non contraueniẽdo ex quacunque cauſa abſque alia adiectione continet renunciationem iuris accreſcẽdi, ſeù ſuccedẽdi, quod in futurũ ſperatur, cap 10 qu. 29. n. 53. Sed contrà, n. 54. & ſeq.

Promiſſio de non contraueniendo ex quacunq; cauſa tàm cogitata, quàm incogitata, complectitur etiã eam, quæ poſteà superuenir, cap. 10. qu. 29. no. 56.

Promiſſio de non contraueniendo parit obligationem, cap. 10. qu. 30. num. 68.

Promiſſionis de non contraueniendo obligatio trãſit ad hæredea, & operatur, vt ſi illi agant, etiã ex iure proprio, repellantur exceptione, cap. 10. qu. 30. num. 69. Declara, vt num 79. & ſeq.

Promiſſio de non contraueniendo neque per ſe, neq; per hæredes ſuos, non continet iura propria ipſorum hæredum, cap. 10 qu. 30. num. 75.

Promiſſio de non contraueniẽdo, tãquam acceſſoria ad renunciationem, debet intelligi de his iuribus, de quibus eſt facta renunciatio, c. 10. qu. 30 n. 76.

Promiſſio de non contraueniendo facta cum mentione hæredum, vel filiorum, an operetur, vt ipſorum iura cenſeantur in promiſſione deductæ? non? cap. 10. qu. 30 num. 77 & 87 Et cur, ibidem.

Promittens ſimpliciter non contrauenire, cenſetur etiam pro ſuis hæredibus promittere, cap. 10. qu. 30. nu. 97 Declara, vt num. 100.

Promittens non contrauenire, & ſic factum negatiuum, cenſetur promittere factum proprium, ſub quo nunquam factum hæredis continetur, quoties ius eius non pendet ex cauſa hæreditaria, cap. 10. qu 30. num. 99.

Promittens non contrauenire, non cenſetur promittere pro ſuis heredibus, quotiès nõ agitur de iuribus hereditarijs, ſed de alijs, cap. 10. qu. 30. num. 100. Amplia, vt ibi, & nu. ſeq.

Promittena non contrauenire per ſe, vel per alium, non cenſetur promittere pro ſuis heredibus, quoties non agitur de iuribua hæreditarijs, ſed de alijs cap. 10. qu. 30. num. 101.

Promittens non contrauenire per ſe, vel per alium, non dicitur contrauenire per alium, ſi hæres agat ex iure proprio, ſed alius, cap. 10. qu. 30. nu. 102.

Promiſſio de non contraueniendo per ſe, vel per aliũ ad ſolam renunciantis contrauentionem eſt reſtricta, cap. 10. qu. 30. num. 102.

Promiſſio facti affirmatiui, etiamſi ſimpliciter facta ſit, nocet hæredi, etiam ex iure proprio venienti, cap. 10. qu. 30. nu. 103.

Proteſtatio facta de re, quæ de iure ſit impoſſibilis, vitiat diſpoſitionem, ſi facta ſit ſub conditione, ſecùs ſi ſub modo, cap. 9. quæſt. 28. num. 18.

Prouiſio hominis tollit prouiſionem legis, cap. 10. qu. 20. num. 23.

Prouiſio legis, quot modis fieri poſſit, cap. 9. qu. 45 num. 47.

Proximioribus deficientibus, vocantur ſequentes in gradu ex ſucceſſorio edicto, cap. 9. in princ. nu. 23.

Pupillaris ſubſtitutio non poteſt cenſeri cum iure accreſcendi coniuncta, quando non inſtitutus fuit pupillo ſubſtitutus; vel quando ipſe inſtitutus, & pupillo ſubſtitutua, patris hæres non exiſtit, cap. 9. qu. 37. nu. 38. & cur, nu. ſeq.

Pupillaris ſubſtitutio non poteſt dici cũ iure accreſcendi coniuncta, quando hæres patris eſt pupillo exhæredato pupillariter ſubſtitutus, cap. 9. qu. 37. num. 57.

Pupillaris ſubſtitutio etiam filio exhæredato fieri poteſt, cap. 9. qu. 37. num. 57.

Pupillaris ſubſtitutio non poteſt dici cum iure accreſcendi coniuncta, ſi pupillus patris hæreditate ſe abſtineat, cap. 9. qu. 37. nu. 64.

Pupillaris ſubſtitutio, vt cenſeatur cum iure accreſcendi coniuncta, duo requirũtur, primò, vt inſtitutus inſtituto ſubſtitutus ſit, ſecundò, vt vterquè patris hæres extiterit, cap. 9. qu. 37. nu. 67.

Pupillo pupillaritèr ſubſtitutus ſi ſit cohæres, perindè habetur, ac ſi ex eadem hæreditate partim purè, partim ſub conditione inſtitutus eſſet, cap. 9. qu. 37. nu. 43. & 44. Vide Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus, & cap. 9. qu. 39. num. 5.

Pupillaris ſubſtitutio coniũcta cum iure accreſcendi, ſumit eius naturam, & ſecundùm illam regulatur, cap. 9. qu. 38. num. 1.

Pupillari ea ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi hæreditas pupilli acquiritur ipſo iure, & tranſmittitur ad hæredes ſubſtituti, ſi poſt ſubſtituti mortem caſus pupillaris purificetur, cap. 9. qu. 38. nu. 2. 3. & 11. cum ſeqq.

Pupillari ex ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi, hæreditas pupilli acquiritur ſubſtituto inuito, cap. 9. qu. 38. nu. 4.

Pupillaritèr ſubſtitutus, qui ex teſtamento patris vocatur ad paternam hæreditatem, & ex teſtamento filij, ideſt ex pupillari ſubſtitutione vocatur etiam ad hæreditatem filij, ſi paternam agnouerit, fiet etiam filij hæres neceſſarius, ſi veniat caſus pupillaris, cap. 9. quæſt. 38. num. 6. Ex præambula paternæ hæreditatis aditione, num. 8. quia patris, & filij hæreditas pro vna reputatur, & conſequentèr non poterit pro parte acceptari, & pro parte non, num. 9. amplia num. 10.

Pupillaris ſubſtitutionis ſpes per eum tranſmittitur, qui ſi viueret, de neceſſitate pupillo ſuccedere deberet, cap. 9. qu. 38. num. 14.

Pupillaria ſubſtitutionis coniunctæ cum iure accreſcendi ſpea tranſmittitur ad hæredes ſubſtituti, & alios quoſcumque ſucceſſores tàm ciuiles, quàm prætorioa, cap. 9. qu. 39. num. 10.

Pupillaris ſubſtitutio dicitur teſtamentum filij, & ob id teſtamentum patris, & ſubſtitutio pupillaria cenſentur duo teſtamenta, cap. 9. qu. 37. num. 6. Declara vt num. 45.

Pupillaria ſubſtitutio quando cenſeatur teſtamentum filij, & quando Patris, cap. 9. quæſt. 37. num. 14. & ſeqq.

Pupillaritèr ſubſtituere filio poteſt Pater eo modo, quo poteſt ſibi hæredem facere, cap. 9. quæſt. 37. num. 18.

Pupillaris ſubſtitutio effectu conſideratur teſtamentum patris, quotiea tractatur de ea ſuſtinenda; & operando, vt pupillus omnimodo habeat hæredem ex teſtamento, cap. 9. qu. 37. num. 24.

Pupillaris ſubſtitutio dicitur teſtamentum, vel patris, vel filij, prout pupilli ſuggerit vtilitas, cap. 9. qu. 37. num. 26. & cur, num. 27.

Pupillaria ſubſtitutio ad repellendam matrem eſt teſtamentum patris, ad repellendum fratrem eſt teſtamentum filij, cap. 9. qu. 37. num. 28. & ſeqq.

Pupillaria ſubſtitutio cenſetur teſtamentum patria, cum agitur de detrahenda falcidia, quia fit tàm bonorum, quàm legarorum ex vtroquè teſtamento relictorum contributio, & vna tantum falcidia detrabitur, cap. 9. qu. 37. nu. 31. & 32.

Pupillaritèr pater ſubſtituendo poteſt facere neceſſarios bæredes filio eos, quoa ſibi facere poteſt, cap. 9. qu. 37. num. 35. & ſeq. fallit num. 55.

Pupillaritet frater fratri ſubſtitutus, ſicut tranſmittit hæreditatem paternam in quoſcunque ex potentia ſuitatis, ità etiã fraternã, cap. 9. qu. 37. n. 37. Amplia, vt imò tranſmittat fraternam etiam in his caſibus, in quibua non poteſt paternam, num. 38. & cur, num. ſeqq.

Pupillaria ſubſtitutio ſiuè fiat ſub nomine proprio, ſiuè ſub nomine appellatiuo, nihil refert, quando cohæres filio impuberi cohæredi, pupillaritèr ſubſtituitur, cap. 9. qu. 39. num. 8.

Pupillatis ſubſtitutionia ſpes non tranſmittitur ad bæredea, ſi viuo pupillo moriatur ſubſtitutus, niſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, cap. 9. quæſt. 39. num. 1. & 2. cum ſeqq. Et quid ſi plurea inſtituti fuerint pupillo ſubſtituti, aut etiam vnua tantum, ſed filio exhæredato, num. 3.

Pupillariter ſubſtituti bærea, quando pupillaris eſt coniuncta cum iure accreſcendi, ad pupilli hæreditatem admittitur iure accreſcendi, non iure ſubſtitutionis, cap. 9. qu. 39. nu. 11. Sed imò vtroque iure, nu. 15. & ſeqq. Sed diuerſimodè, num. 23. & ſeqq.

Pupillaris, coniuncta cum iure accreſcendi, non tranſmittitur ad hæredes ſubſtitutorum, quando plures fuerunt pupillo ſubſtituti, & vnua, aut etiam plures moriuntur viuo pupillo, non tamen omnes, cap. 9. qu. 39. num. 31. & ſeqq. Niſi ſuperſtitea repudient hæreditatem paternam, aut extranei ſubſtitutionem recuſent, vel alitèr deficiant, num. 35.

Pupillaria ſubſtitutio non poteſt dici cum iure accreſcendi coniuncta, quando plures cohæredea ſunt pupillo ſubſtituti, cap. 9. qu. 39. num. 33.

Pupillaria ſubſtitutio tunc dicitur cum iure accreſcendi coniuncta, quando alitèr poſito iure pupillus decederet inteſtatus, cap. 9. qu. 39. nu. 34.

Pupillari ſubſtitutione caducata, etiam cadit ius accreſcendi, quod reperitur cum ea coniunctum, cap. 9. qu. 39. num. 19.

Pupillaria ſubſtitutio excludit matrem, non ius accreſcendi, quod eſt cum ea coniunctum, cap. 9. qu. 42. num. 10.

Pupillari de ſubſtitutione à milite facta eadem dicuntur, quæ de inſtitutione ab eo facta in proprijs bonia, cap. 10. qu. 24. num. 85.

Pupillaritèr ſubſtituere non poteſt pater arrogator, niſi in quarta, & alijs bonis à ſe profectis, cap. 10. qu. 12. num. 13.

Pupilli hæreditas cenſetur, vt pars hæreditatis paternæ, cap. 9. qu. 37. num. 42. & ſeq.

Pupillo expedit habere hæredem ex pupillari ſubſtitutione, cap. 9. qu. 37. num. 25.

Pupillo ſubſtitutua non poteſt hæreditatem pupilli reſpuere, & paternam agnoſcere, ſed hanc ſuſcipiendo cogitur etiam pupillarem amplecti, cap. 9. qu. 37. num. 41.

Pupilli hæreditas, quando pupillaris eſt coniuncta cum iure accreſcendi, non conſideratur, vt hæreditaa pupilli, ſed vt hæreditas patris, cap. 9. qu. 39. num. 4. & qualitèr, num. 29.

Pupilli hæreditas conſideratur, vt hæreditas patria, quando de ipſius pupilli vtilitate agitur, cap. 9. qu. 40. num. 14.

Pupillo ſucceditur per pupillarem ſubſtitutionem, cap. 9. qu. 41. num. 50.

Puri, & purificati idem iudicium, cap. 9. quæſt. 19. num. 5.

Q

QValitates non entis nullæ ſunt, cap. 10 qu. 29. num. 7.

Quandiù eſt ſpea inſtitutionis, tandiù ius accreſcendi ceſſat, cap. 9. qu. 19. num. 21.

Quando duo iura concurrunt in perſona vnius, perinde babetur, ac ſi concurrerent in perſona diuerſorum, cap. 10. qu. 24. num. 68.

Quarta debita vxori pauperi ex autb. prætereà C. vnde vir. & vxor. pertinet ad alios mariti ſucceſſores, ſi vxor repudiet, & quo iure, cap. 10. qu. 13. num. 12.

Quæ fiunt inuitis, ea multò magis fiunt, & ignorantibus, cap. 8. qu. 1. num. 15.

Quem de euictione tenet actio eumdem agentem repellit exceptio, cap. 10. qu. 29. num. 64.

Querela inofficioſi teſtamenti non præparata tranſmittitur in deſcendentea hæredea nõ tãquam hæredea, ſed tamquam deſcendentea, cap. 10. qu. 30. num. 40.

Querela inofficioſi teſtamenti non impedit, quominua hæres inſtitutua adire poſſit, cap. 9. qu. 7. num. 36.

Querela reſcindebat olim teſtamentum, quaſi conditum à demente, cap. 9. qu. 7. num. 39. Declara, vt num. 40.

Querelam inofficioſi teſtamenti proponens, ſi ſuccumbat, perdit legatum, cap. 9. qu. 24. nu. 86.

Qui venit ex diſpoſitione hominis haud dubiè præfertur ei, qui venit ex diſpoſitione legis, cap. 10. qu. 22. num. 15.

Qui venit ex diſpoſitione legis fundata in præſumpta voluntate teſtatoria, præfertur illi, qui ſimplicitèr venit ex diſpoſitione legia, cap. 10. qu. 22. num. 10.

Qui venit ex ſubſtitutione tacita, venit ex diſpoſitione

INDEX.

tione hominis , cap. 10. qu. 22. num. 17. & ſeq.
Qui promittit euictionem, promittit defendere eũ , à quo res poteſt euinci , cap. 10. qu. 29. nu. 60.
Qui diuidit voluntatem defuncti , cenſetur eius iudicium , & diſpoſitionem faſtidire , cap. 9. qu. 23. num. 10.
Qui facit patrem, Ius accreſcendi excludit , qui non facit , non excludit , cap. 10. qu. 25. num. 4.
Qui capit partem, facit partem, ſed qui facit partem, non ſemper capit , cap. 10. qu. 25. num. 10.
Qui vocatur ad res diuerſas , & ex diuerſis cauſis , ac diſpoſitionibus, poteſt ex his vnam agnoſcere, & alteram reſpuere , cap. 9. qu. 24. num. 15.
Qui poteſt venire ſecnodum voluntatem defuncti , non debet admitti , ſi contrà , aut præter illius voluntatem venire velit , cap. 9. qu. 24. num. 43.
Qui ſubſtituit , vult coniuncto præferre ſubſtitutum , cap. 10. qu. 23. num. 22.
Qui vult vnum , cenſetur velle etiam aliud , ſine quo illud eſſe non poteſt , cap. 9. qu. 28. num. 31. Declara, vt num. ſeqq.
Qui vult partem indiuidui , cenſetur totum velle , cap. 9. qu. 28. num. 4.
Qui ex diuerſis teſtamentis vocatur ad diuerſas hæreditates , poteſt vnam ex his adire , & alteram repudiare , cap. 9. qu. 38. num. 5.
Quod non eſt , remitti non poteſt , cap. 10. qu. 29. num. 6.
Quod ſemel acquiſitum eſt , amplius repudiari non poteſt , cap. 9. qu. 28. num. 5.
Quod, eſt relatiuum repetitiuum omnium anteceſſorum , cap. 9. qu. 39. num. 18.

R

RAtio diuerſitatis vbi afferri non poteſt , nec ius diuerſum conſtitui debet , cap. 8. qu. 17. num. 22.
Ratio legis quando eſt certa , licet ſit tacita , poteſt ab ea , tamquam à cauſa finali ſumi argumentum , cap. 9. qu. 12. num. 28.
Ratio dicitur certa , quando vna tantùm reddi poteſt , cap. 9. qu. 12. num. 29.
Rebellis filius , ſi fuerit inſtitutus , hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato , cap. 9. qu. 9. nu. 43. Declara , vt num. 44.
Reddendi verbum, qualitèr accipiatur , cap. 10. qu. 14. num. 35. & 36.
Reditus annui cenſentur de territorio illius loci , vbi percipiuntur , cap. 10. qu. 2. nu. 138. & ſeqq.
Relatiuum (quod) eſt repetitiuum omnium anteceſſorum , cap. 9. qu. 39. num. 18.
Relicta ſecundis tabulis perinde habentur, ac ſi primis ſub conditione fuiſſent relicta , cap. 9. qu. 37. num. 33.
Relictum illicitè non vindicatur à fiſco , ſed remanet apud grauatum , cap. 9. qu. 8. num. 33.
Relictum contra diſpoſitionem l. hac edictali 6. in princ. C. de ſec. nupt. applicatur filijs primi matrimonij , cap. 10. qu. 8. num. 46.
Relictum contra diſpoſitionem l. hac edictali 6. C. de ſecund. nupt. ſi repudietur à coniuge non applicatur filijs primi matrimonij , cap. 10. qu. 8. num. 51. Sed contrà , num. 52. & cur , num. 53.
Relictum non videri , quod eſt repudiatum , qualitèr intelligatur , cap. 10. qu. 8. num. 54.
Relictum contra diſpoſitionem l. hac edictali 6. C. de ſec. nupt. accreſcit coniuncto , ſi coniux ante diem cedcntem moriatur , cap. 10. qu. 8. num. 55.
Relictum à nubente intra annum luctus ſupra tertiam lege definitam manet apud hæredem, cap. 10. qu. 8. num. 57. Sed contrà , num. 58.
Relictum tutori à patre pupilli, ſi ſe excuſet à tutela , amittit , cap. 10. qu. 8. num. 64.
Relinquere dicitur , qui dat capiendi occaſionem , cap. 10. qu. 14. num. 38.
Religionem incapacem ingreſſus, ſi fuerit inſtitutus, hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. q. 9. num. 45. Declara , vt num. 46.
Remedium l. fin. C. de edict. Diu. Hadr. toll. competit ei , qui venit per ius accreſcendi , cap. 9. qu. 45. num. 10.
Remedium l. fin. C. de Edict. Diu. Hadr. toll. competit etiam hæredi particulari , cui tota hæreditas accreuit , cap. 9. qu. 45. num. 11.
Remedia , quæ competunt pro parte principali, competunt etiam pro parte accreſcente, cap. 9. qu. 49. num. 4. & ſeqq.
Remiſſio eſt , quædam priuatio , cap. 10. quæſt. 30. num. 4.
Remiſſio eſt quædam ſpecies donationis , cap. 10. qu. 29. num. 21.
Remiſſio generalis non porrigitur ad ius futurum , ſiuè ad ea , quæ poſteà ſuperueniunt , cap. 10. qu. 28. num. 82.
Remittens mihi ius , quod habet in re , ſi mihi non acquiritur , remanet apud ipſum remittentem , cap. 10. qu 28. num. 81. Declara , vt num. 106.
Remitti non poteſt , quod non eſt , cap. 10. qu. 29. num. 6.
Remittentibus iura ſua non datur amplius regreſſus ad ea , cap. 10. qu. 30. num. 3.
Renunciatio matris facta cum iuramento , & promiſſione de non contraueniendo pro ſe , & hæredibus , non gratuitò , ſed accepta dote, nocet filijs , etiam ex propria perſona venientibus, maximè ſi cum auunculis concurrant ; cap. 9. qu. 11. num. 83. & 84. Sed contrà , num. 85. & ſeqq. & cur , num. 88.
Renunciatio matris facta cum iuramento , & promiſſione de non contraueniendo , ſeù veniendo ad ſucceſſionem pro ſe , & hæredibus , ſeù pro ſe , & filijs , nocet filijs, etiam ex propria perſona venientibus , ſi matris hæredis exiſtant, cap. 9. qu. 11. num. 78. & cur , num. 79. Sed contrà , num. 80. & ſeq. & cur , num. 82.
Renunciatio matris , etiam , quæ eſt præmortua , nocet filijs hæredibus , ſi iura filiorum nominatim ſint in renunciationem deducta , cap. 9. qu. 11. num. 91.
Renunciatum quando cenſeatur iuri accreſcendi , cap. 10. qu. 28. num. 1.
Renunciatum , An , & quando cenſeatur iuri accreſcendi , ſeù ſuccedendi in materia feudali , & emphyteutica ? cap. 10. qu. 28. num. 1. Quæſtio eſt frequentiſſima .
Renunciatum iuri accreſcendi toties cenſetur, quoties aut ex verbis , aut ex coniecturis colligere poſſumus , talem fuiſſe mentem diuidentium , ſeù agentium , cap. 10. qu. 28. num. 2.
Renunciari poteſt iuri accreſcendi non ſolùm expreſsè , ſed etiam tacitè , cap. 10. qu. 28. num. 3.
Renunciatio expreſſa fit verbis renunciationem continentibus , cap. 10. qu. 28. num. 4.
Renunciatio tacita colligitur ex factis , aut dictis , ex quibus per antecedens , vel conſequens neceſſarium deduci poſſit iuris accreſcendi renunciatio , cap. 10. qu. 28. num 5.
Renunciatum expreſsè quando cenſeatur iuri accreſcendi , cap. 10. qu. 28. num. 6.

INDEX.

Renunciatio, vel eſt realis, vel perſonalis, cap. 10. qu. 28. num. 7.

Renunciatio realis remittit, & aufert ius accreſcendi, cap. 10. qu. 28. num. 8.

Renuntiatio perſonalis non remittit, nec tollit ius accreſcendi abſolutè, cap. 10. qu. 28. num. 9.

Renunciatio realis eſt totius iuris extinctiua, cap. 10. qu. 28. num. 10.

Renunciatio realis excludit renunciantem totalitèr, & in perpetuum à iure ſuo, cap. 10. qu. 28. nu. 11.

Renuncians iuri accreſcendi, ad feudum, vel emphyteuſim redire non poteſt, licet deficiant ij, quibus facta eſt renunciatio, quando illa eſt realis, cap. 10. qu. 28. num. 12.

Renunciatio quando eſt realis, res debet ad eos pertinere, qui amota perſona renunciantis, eam eſſent habituri, cap. 10. qu. 28. num. 13.

Renunciatio realis omnibus prodeſt, qui in re ius habere poſſunt, cap. 10. qu. 28. num. 14.

Renunciatio realis omnibus prodeſt, qui in re ius habere poſſunt, non ex propria vi renunciationis, ſed vigore abdicationis, & priuationis, cap. 10. qu. 28. num. 15.

Renunciatio realis prodeſt omnibus, qui amoto renunciante ius habere poſſunt, non per modum acquiſitionis, ſed per modum remotionis obſtaculi, cap. 10. qu. 28. num. 16.

Renunciatio perſonalis non eſt totius iuris extinctiua, ſed tantùm ſuſpenſiua, cap. 10. qu. 28. nu. 17.

Renunciatio perſonalis non excludit renunciantem totalitèr, & in perpetuum, ſed ſolùm quandiù ſuperſunt ij, quorum fauore facta fuit, cap. 10. qu. 28. num. 18.

Renunciatio perſonalis, ſi deficiant ij omnes, quorum fauore facta fuit, habetur perinde, ac ſi numquam fuiſſet facta, cap. 10. qu. 28. num. 19.

Renunciatio perſonalis prodeſt ijs omnibus, quorũ fauore facta fuit, ſed non alijs, cap. 10. qu. 28. num. 20.

Renunciatio, quando realis, quando perſonalis cenſeatur, per caſuum diſtinctionem intelligitur, cap. 10. qu. 28. num. 21.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus Domini ſimplicitèr, eſt realis, cap. 10. qu. 28. num. 22.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis in manibus Domini ſimplicitèr facta, operatur, vt perpetuò excluſo renunciante fiat locus alijs, puta agnatis, aut Domino directo quaſi finita linea, cap. 10. qu. 28. num. 23.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus Domini non ſimplicitèr, ſed ad effectum, vt inueſtiatur extraneus, qui non erat comprehenſus in antiquis inueſtituris eſt realis, cap. 10. qu. 28. num. 24.

Renunciatio feudi, aut emphyteuſis, facta in manibus Domini non ſimplitèr, ſed ad effectum, vt inueſtiatur extraneus, qui non erat comprehenſus in antiquis inueſtituris, perpetuò excludit renunciantem, cap. 10. qu. 28. num. 25. & cur, nu. ſeq. Amplia num. 27.

Renunciatio feudi, aut emphyteuſis facta in manibus Domini, ad effectum, vt inueſtiatur non extraneus, ſed frater tamquam de feudo nouo, eſt realis, cap. 10. qu. 28. num. 28.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus Domini ad effectum, vt inueſtiatur, non extraneus, ſed frater tamquam de feudo nouo, perpetuò excludit renunciantem, licet fratris linea poſteà deficiat, cap. 10. qu. 28. num. 29.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus Domini ad effectum, vt inueſtiatur frater tamquam de feudo antiquo, eſt perſonalis, cap. 10. qu. 28. num. 31.

Renunciatio feudi facta in manibus Domini ad effectum, vt inueſtiatur frater, tamquam de feudo antiquo, non nocet renuncianti, ſi frater ſine liberis moriatur, aut eius linea, poſteà deficiat, cap. 10. qu. 28. num. 32.

Renunciatio feudi facta in manibus Domini ad effectum, vt frater inueſtiatur ſimplicitèr, in dubio cenſetur perſonalis, cap. 10. qu. 28. num. 33. & cur, num. 34.

Renunciatio facta in manibus Domini ad effectum, vt frater inueſtiatur ſimplicitèr, ideſt non expreſſo an deberet inueſtiri tamquam de feudo nouo, an tamquam de feudo antiquo, in dubio cenſetur facta, vt inueſtiretur tamquam de feudo antiquo, cap. 10. qu. 28. num. 34.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta non in manibus Domini, ſed fratris, eſt realis, ſi renuncians omnimodò refutauit feudum, vel emphyteuſim, cap. 10. qu. 28. num. 35.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus fratris cum omnimoda refutatione, renunciantem perpetuò excludit, cap. 10. qu. 28. nu. 36.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri ſtipulanti, & acceptanti pro ſe, & ſuis hæredibus, aut etiam ſimplicitèr, cenſetur perſonalis, ſi renunciationis verba ſint concepta in præſens, cap. 10. qu. 28. num. 37.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri, non nocet renuncianti, ſi fratris linea poſteà deficiat, & renunciationis verba in præſens concepta ſint, cap. 10. qu. 28. num. 38.

Renuncians per verba in præſens concepta, omni iuri ſibi competenti ex quacunque cauſa, tàm cogitata, quàm incogitata, ius futurum non intelligitur remittere, cap. 10. qu. 28. num. 40.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri ſtipulanti, & acceptanti pro ſe, & ſuis hæredibus, ſeù deſcendentibus, cenſetur perſonalis, quando renunciationis verba, nec in præſens, nec in futurum concepta ſunt, ſed ſunt ſimplicitèr prolata, cap. 10. qu. 28. num. 41.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis, nec in præſens, nec in futurum concepta, ſed ſimplicitèr facta fratri pro ſe, & ſucceſſoribus ſtipulanti, non nocet renuncianti, quandocumque fratris linea deficiat, cap. 10. qu. 28. num. 42.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri ſine expreſſione perſonarum, quarum fauore fiat, in dubio cenſetur perſonalis, ſi verba renunciationis, nec in præſens, nec in futurum concepta ſint, cap. 10. qu. 28. num. 43.

Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri abſque perſonarum expreſſione, & verbis, nec in præſens, nec in futurum conceptis, non nocet renuncianti, ſi fratris linea deficiat, cap. 10. qu. 28. num. 44.

Renunciatio ſimplex non trahitur ad ius futurum, cap. 10. qu. 28. num. 45.

Renunciatio non porrigitur ad ea, de quibus non eſt cogitatum, cap. 10. qu. 28. num. 47.

Renunciatio intelligitur rebus ſic ſtantibus, non autem ſuperueniente noua cauſa, cap. 10. qu. 28. num. 48. & 85.

Renunciatio eſt realis, quando frater renunciat fratri omni iuri, quod habet, aut habere ſperat, vel ſimplicitèr, vel per mortem ipſius fratris, vel de-

fectum

ſectum lineæ ipſiua, cap. 10. qu. 28. num. 49.

Renunciatio eſt realis, quando eſt renunciatum omni iuri, quod renunciana habet, aut habere ſperat ex quacumque cauſa, tàm præſente, quàm futura, cap. 10. qu. 28. num. 50.

Reounciatio ſeudi; vel emphyteuſis cenſetur perſonalia, quando renuncians renunciauit fratri ſtipulanti pro ſe, & ſuia hæredibus, & ſucceſſoribus, omni iuri, quod habet, aut babere ſperat, cap. 10. qu. 28. num. 51.

Renunciatio fendi, qua frater fratri ſtipulanti pro ſe; & deſcendentibus, renunciauit omni iuri, quod habet, aut habere ſperat, prodeſt tantùm fratri, & eiua deſcendentibus, ſed non alijs, cap. 10. qu. 28. num. 52.

Renunciatio ſeudi, qua frater fratri ſtipulanti pro ſe, & deſcendentibus, renunciauit omni iuri, quod habet, aut babere ſperat, non nocet renuncianti, ſi fratris linea poſtà deficiat, etiamſi facta ſit eum ampliſſimis clauſulia, eap. 10. qu. 28. num. 53. 54. & 55.

Renunciatio, quæ renunciantem non excluderet, multò minus excludet eius filios, & deſcendentes ex perſoua propria, & proprio iure venientes, licet illiua hæredes exiſtant, & renunciatio facta ſit pro ſe, filija, & hæredibus, cap. 10. q. 28. n. 57. & 59.

Renunciatio nocet hæredibua ex perſona propria venientibus; ſed hoc procedit quando renunciatio eſt realis, cap. 10. qu. 28. num. 58.

Renunciatio realis filijs, & deſcendentibus, ex propria perſona venientibus plerumque non nocet, eap. 10. qu. 28. num 60.

Renunciatio cenſetur realis, quando verba fuerunt concepta in ſuturum, & ad commodum omnium, quorum intereſt, cap. 10. qu. 28. num. 61.

Renunciatio ſacta ad commodum omnium, quorum intereſt, & concepta in futurum, prodeſt omnibus, cap. 10. qu. 28. num. 62.

Renuntians totalitèr excluditur à ſuo iure, quando renunciationis verba ſuerunt concepta in ſuturum, & ad commodum omnium, quorum intereſt, cap. 10, qu. 28. num. 63.

Renunciatio, per quam frater renunciat omni iuri, quod habet in ſeudo, aut habere ſperat, nec addidit alia verba, ex quibus colligi poſſit, an voluerit omnibus proſpicere, an fratri tantùm, eiuſque deſcendentibus, eſt realis, cap. 10. qu. 28. num. 64 & ſeqq. Sed contrà, num. 71. & ſeqq. vſque ad finem.

Renuncians frater ſimplicitèr omni iuri, quod habet, aut habere ſperat, ſibi perpetuò præiudicat, cap. 10. qu. 28. num. 65. Sed contrà, num. 72.

Renunciatio ſimplex vſusfructua, totaliter perimit ius renunciantis, cap. 10. qu. 28. num. 67.

Renunciatio ſacta iurj, quod quis habet, aut habere ſperat, non excludit ius accreſcendi, ſeù ſuccedendi, quod poſteà ſuperuenit, cap. 10. qu. 28. num. 73. Declara. vt ibi.

Renunciatio in dubio cenſetur perſonalis, eap. 10. qu. 28. num. 74.

Renunciatio ſimplex prodeſt quidem fratri, cui facta eſt, & eius bæredibus, ſed non alijs, cap. 10. qu. 28. num. 75.

Renuncians mihi omne ius, quod habet in re, ſi mihi non acquiritur, remanet apud ipſum remittentem, cap. 10. qu. 28. nu. 81. Declara, vt num. 106.

Renunciatio non extenditur ad ea, de quibus non ſuit cogitatum, eap. 10. qu. 28. num. 84.

Renunciatio his tantùm debet proficere, quorum contemplatione fit, eap. 10. qu. 28. num. 86.

Renunciatio non dicitur inutilis, quando operatur in ſauorem fratria, & eius lineæ, licet non operetur in ſauorem aliorum, cap. 10. qu. 28. nu. 117.

Renunciatio non poreſt cenſeri inutilis, quando operatur remiſſionem alterius iuris, quod habere poterat renuncians, licet non operetur remiſſionem iuris accreſcendi, cap. 10. qu. 28. num 118.

Renunciatio, per quam frater fratri in diuiſione renunciat omni iuri, quod babet, aut habere ſperat in feudo, vel emphyteuſi, non operatur, vt renunciana amittat ius accreſcendi, licet aliud ius non ſperaretur, quam iſtud, cap. 10. qu. 28. nu. 119. & ſeqq. Sed contrà, num. 121.

Renunciationis verba in futurum concepta, quando non poſſunt in alio verificari, quam in iure accreſcendi, illud extinguunt, cap. 10. qu. 28. n. 123.

Renunciatio nocet renuncianti, cap. 10. qu. 30. nu. 1. & cur, num. 2. & ſeqq.

Renūciatio an noceat etiā alijs, quā renuncianti, diſtinguntur varij caſus, cap. 10. qu. 30. n. 5. & ſeqq.

Renunciatio defuncti nocet bæredibus in iuribus merè bæreditarijs, eap. 10. qu. 30. nu. 6. & cur, num. 7. & ſeqq.

Renunciatio, quæ nocet deſuncto in iuribus merè hæreditarijs, multò magia nocet bæredibus ex ipſiua perſona venientibua, cap. 10. qu 30. num. 7.

Renunciatio ſacta à deſuncto pro ſe, & hæredibus nocet eis in iuribus merè hæreditarijs, cap. 10. qu. 30. num. 11.

Renunciatum an cenſeatur iuri accreſcendi, ſi poſt diuiſionem is, cui ſeudum obuenit de conſenſu fratris inueſtiatur, cap. 10. qu. 29. num. 73.

Renunciantes non cenſentur de cauſa futura, cogitaſſe, cap. 10. qu. 29. nu. 58.

Renunciatio deſuncti in rebus allodialibus nocet hæredibus, eap. 10. qu. 30. num. 22. & 29.

Renunciatio tacita quæ, cap. 10. qu. 29. num. 44.

Renunciatio ante facta non nocet iuri, quod per mortem creatur, cap. 10. qu. 30. nu. 55. & ſeq.

Renunciatio ſimplicitèr ſacta à defuncto pro ſe, nocet hæredibus in iuribus merè hæreditarijs, licet de eis mentio ſacta non ſuerit, cap. 10. qu 30. n. 12.

Renunciatio filiæ, quæ viuo patre deceſſit etiam iurata, non nocet nepotibus ex propria perſona venientibus, cap. 9. qu. 11. num. 1.

Renunciatio filiæ ſacta cum iuramento nocet nepotibus, ſi cum patruis, vel auunculis concurrant, etiamſi filia viuo patre deceſſerit, maximè, ſi ſic facta contemplatione maſculorum, & cur, eap. 9. qu. 11. num. 2. & ſeqq. Sed contrà, num. 14. & cur, num. 15. & ſeqq.

Renunciatio ſacta à defuncto nocet omnibus veniētibua ex eius perſona, cap. 9. qu. 11. num. 7.

Renunciatio matris nocet filijs, quoties ex illius perſona venire debent, eap. 9. qu. 11. num. 8.

Renunciatio matria non nocet filijs venientibus ex propria perſona, cap. 9. qu. 11. num. 16. Declara, vt num. 41. & 42.

Renunciatio bæreditatis viuentia cenſetur fieri ſub tacita conditione, ſi hæreditaa deferetur renuncianti, cap. 9. qu. 11. num. 23. Declara, vt num. 39. & 40.

Renunciatio matria cum juramento ſacta mediante dote, vel alia re nocet filijs, etiamſi mater deceſſerit viuo patre, & cur, eap. 9. qu. 11. num. 32. & ſeqq. Sed contrà, num. 36. & cur, nu. 38.

Renunciatio matria indiſtinctè non nocet filija, quoties illa viuo patre deceſſit, eap. 9. qu. 11. num. 37.

Renunciatio matria ſacta ſimplicitèr nocet filijs etiā ex perſona propria venientibus, ſi matris ſint

hæredes,

hæredes [illegible]icet ea viuo patre deceſſerat, maximè ſi cum auunculis concurrant. cap.9 qu.11. nu. 48. & 49, Sed contrà, num. 53. & ſeqq. & cur, num. 57. & ſeqq.

Renunciatio matris cum iuramento factapro ſe, & hæredibus nocet filijs; ſi matris hæredes exiſtant, etiamſi illa viuo patre deceſſerit, cap. 9. qu. 11. num. 62 & cur, num. 63. & ſeqq Sed contrà, num. 66. & ſeq. & cur num. 68. & ſeqq.

Renunciatio matris cum iuramento facta pro ſe, & filijs, vel pro ſe, filijs, & hæredibus, nocet filijs ex propria perſona venientibus, ſi matris hæredes exiſtant, cap. 9. qu. 11. num. 74. & cur, num. 75. Sed contrà, num. 76. & cur, num. 77.

Renunciatio matris, quæ prædeceſſit, indiſtinctè non nocet nepotibus etiam hæredibus, cap.9 qu. 11. num. 89. & cur, num. 90.

Renunciatio facta pro ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto, nocet hæredibus in iuribus hæreditarijs cap. 10. qu. 30. num. 13. & cur, num. 14. & 19. Et licet plerique contrarium ſenſerint, nu. 17. eorum tamen opinio communitèr eſt improbata, num. 18.

Renunciatio patris nocet filio, quoties feudum, vel emphyteuſis eſt merè hæreditaria, cap. 10.qu. 30. num. 21.

Renunciatio patris nocet filijs in feudo mixto, cap. 10. qu. 30. num. 29. & cur, num. 30. Sed eſt verius non nocere, niſi in caſibus, in quibus nocet, ſi feudum ſit ex pacto, & prouidentia, num. 32. & cur, num. 33.

Renunciatio, quibus caſibus nocet hæredibus in iuribus non hæreditarijs, nocebit etiam in feudo mixto, quibus verò non nocet in illis, ne in hoc quidem nocebit, cap. 10. qu.30. num.32.& cur, num. 33.

Renunciatio defuncti non nocet ijs, qui veniunt ex perſona propria, & non ſunt hæredes, cap.10. qu. 30. num 41.

Renunciatio vnius alteri non affert præiudicium, cap. 10 qu. 30. num. 41. & 47.

Renunciatio iuris accreſcendi à patre facta non nocet filijs, ex propria perſona venientibus, quoties illius hæredes non ſunt, cap.10.qu. 30. n.48.

Renunciationibus in omnibus generale eſt, vt renunciatio patris non noceat filijs ex perſona propria venientibus, quoties illius hæredes nõ ſunt, cap.10.qu. 30. num. 49.

Renunciatio feudi à primo acquiſitore facta nocet filijs, & alijs vocatis, cap. 10. qu. 30. nu.50. Limita, num. 53.

Renunciatio feudi facta ſine promiſſione de non contraueniendo, non nocet hæredibus ex propria perſona venientibus, cap. 10. qu.30. num. 54. Et licet quidem contrarium ſenſerint, nu.57. Non tamen eſt à priore ſententia recedendum, num. 58.

Renuncians ſimplicitèr cenſetur in conuentionem deducere iura ſua, non hæredum, cap.10. qu.30. num 59.

Renunciatio non inducit renunciantis obligationem, ſed tantùm priuationem, cap. 10. qu. 30. num. 64

Renunciatio feudi facta cum promiſſione de non contraueniendo per ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto non nocet hæredibus ex propria perſona venientibus, cap.10.qu. 30. num. 65.

Renunciatio feudi facta cum promiſſione de non contraueniendo pro ſe, & hæredibus, nocet hæredibus ex propria perſona venientibus, cap. 10. quæſt. 30. num. 67. Sed contrà, num. 73.

Renunciatio feudi facta cum promiſſione de non contraueniendo per ſe, & filios, vel per ſe, filios, & hæredes, nocet filijs hæredibus venientibus ex propria perſona, ſi ſint hæredes ſimplices, cap. 10. qu. 30. num. 84. Idem ſi confecerint inuentarium, num. 88. Limita, vt num. 91. 92 93.

Renunciatio feudi facta cum promiſſione de non contraueniendo ſimplicitèr, ideſt per ſe, non facta mentione filiorum, aut hæredum nocet heredibus ex propria perſona venientibus, cap. 10. qu. 30. num. 96 Sed contrà, num. 98. & ſeqq.

Repræſentatio nihil aliud eſt, quam ſubrogatio, quæ fit de perſona filij ad perſonã patris, cap 9. qu. 10. num. 8.

Repræſentatio eſt quædã fictio, cap.9. in prin nu 20.

Repræſentatio ceſſat, quotiès, is, qui debet repræſentari, tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, eſt ſuperſtes, cap. 9. in prin. num. 19. & cur, num. 22.

Repræſentationis iure, qui venit, dicitur venire ex propria perſona, cap. 9. in princ. num. 15. & 17.

Repræſentationis iure qui venit, ſuccedit in locum, & gradum, ſeù partem eius, qui repræſentatur, cap. 9. in princ. num. 16.

Repræſentationis ius locum non habet, niſi quoties tractatur de ſucceſſione aſcendentis, aut patrui, vel Amitæ, Auunculi, vel materteræ, cap. 9. in princ. num. 18.

Repræſentationis iure veniens filius non excluditur à patruo, vel Amita, Auunculo, vel matertera in portione patris, ſui, ſed eos excludit, & cur, cap. 9. qu. 10. nu. 3. & ſeqq.

Repræſentare defunctum, vide Defunctus.

Repudiatio facta pro parte trahitur ad totum, cap. 9. qu. 28. num. 22. Sed contrà, num. 24. & ſeqq.

Repudiationis, & aditionis differentia, cap. 9. qu. 28. num. 28.

Repudiato iure inſtitutionis, cenſetur etiam repudiatum ius accreſcendi, cap. 9. qu. 28. num. 33.

Repudiatione nulla exiſtente, poteſt repudians iterùm adire, cap 9. qu. 28. nu. 34.

Repudiatio partis in legatis, & fideicommiſſis, an trahatur ad totum, cap. 9. qu. 28 num. 38.

Repudiatio partis delatæ, non trahitur ad partem conditionalem, quotiès is, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, incipit à repudiatione puræ, cap. 9. qu. 29. num. 2. & ſeqq.

Repudiato vno iure ſupereſt aliud, cap. 9. qu. 34. num. 31.

Repudiatio operatur, vt res maneat in hæreditate, cap. 9. qu. 49. num. 47.

Repudiatio operatur, vt res capiatur ab hærede iure hæreditario, cap. 9. qu. 49. num. 48.

Repudiatum quod eſt, relictum non videri, qualiter intelligatur, cap. 10. qu. 8. num. 54.

Repudiantis Portio cohæredibus accreſcit, excluſis venientibus ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 55.

Repugnare dicuntur ea, quæ ſimul eſſe non poſſunt, tametſi diuerſas partes reſpiciant, cap. 9. qu. 28. num. 48.

Repugnantia, & contrarietas quando Vitiet; Et quando actus continens contrarietatem vitietur, cap. 9. qu. 28. num. 40. & ſeqq vſque ad finem.

Repugnantibus, & incomparibilibus in actibus, fauorabilius præualet, cap. 9. qu. 28. num. 43.

Repugnantia, & perplexitas vitiat teſtamentum, cap. 10. qu. 17. num. 9. Declara. vt num. 46. & ſeqq.

Res inter alios acta alijs nõ affert præiudicium, cap. 10. qu. 30. num. 45.

Res, quæ ſui natura per pactum extinguuntur, nuda voluntate, ſeù nudo pacto non poſſunt reuiuiſcere, niſi modis legitimis de nouo conſtituantur, cap. 10. qu. 28. num. 111.
Res mobiles cenſentur de territorio vbi reperiuntur, cap. 10. qu. x. num. 145. contrà, vt nu. ſeqq.
Res certa pars hæreditatis dici nequit, cap. 9. qu. 24. num. 77.
Reſponſiones, quæ dantur legibus, ſupplendo aliquod verbú, quod in lege non eſt, dicuntur emplaſtra, cap. 9. qu. 30. num. 20.
Reſtitutio in integrum minori non eſt neceſſaria, niſi cum adijt, vel ſe immiſcuit hæreditati, cap. 8. qu. 7. num. 8.
Reſtitutio fideicommiſſi. Vide Fideicommiſſum,
Retrotractio non fit in præiudicium tertij, cap. 9. qu. 48 num. 37.
Retrotractio, quæ fit in iure accreſcendi, an, & quando in legitima ſit ſpectanda, cap. 9. qu. 48. nu. 27. & 32.

S

SCientis iudicis non eſt neceſſaria, quoties iuriſdictio prorogatur, cap. 8. qu. 3. num. 6. Sententia abſolutoria. Vide Abſolutoris.
Seruus pœnæ, ſi fuerit hæres inſtitutus, non valet inſtitutio, & hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 35. Declara, vt nu. 36.
Seruus communis acquirit Dominis pro portione dominica, cap. 8. qu. 10. num. 5. & cur, num. 6.
Seruo pœnæ, quod relinquitur, manet apud hæredem, niſi à coniuncto vindicetur, cap. 9. qu. 8. nu. 18.
Seruus plurium inſtitutus, acquirit ei, cuius iuſſu adit pro rata, cap. 9. qu. 20. num. 41.
Seruus, aut filius hæres ex aſſe inſtitutus, ſi partem iuſſu domini, vel patris adeat, cenſetur ei totam hæreditatem acquiſiſſe, cap. 9. qu 2 . num. 3. & 4.
Seruus, aut filius inſtitutus ex pluribus partibus purè ſi iuſsù domini; aut patris vnam adeat, an ſtatim alias acquirat ſine nouò iuſſu, & noua aditione, cap. 9. qu. 20. num. 5 & ſeqq.
Seruus alienus ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus, ſed dato cohærede, ſi iuſſu domini adeat ex pura, non fiet hæres ex conditionali, cap. 9. qu. 20. nu. 19. & ſeqq. & cur, num. 21. & 31.
Seruus inſtitutus, ſi alienetur, debet adire iuſſu noui domini, vel arbitrio ſuo, ſi manumiſſus ſit, cap. 9. qu. 20. num. 27 & 28.
Seruus alienus ex parte purè, & ex parte ſub conditione hæres inſtitutus, ſi in conditionali habeat ſubſtitutum, & iuſsù domini adeat partem puram, conditionalem ei non acquirit, cap. 9. quæſt. 20, num. 32.
Seruus alienus inſtitutus ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſi iuſſu domini adeat purã, cenſetur etiam hæres ex conditionali, cap. 9. qu. 20. num. 33. Sed contrà, num. 34. & ſeqq.
Serui duo alieni ſi ſint inſtituti, debent ambo iuſſu domini adire, alioquin ſi vnus tantùm adeat, non tota hæreditas domino acquiritur, iure inſtitutionis, ſed iure accreſcendi, cap. 9. qu. 20. nu. 38.
Seruus ex aſſe inſtitutus, non poteſt iubente domino partem adire, & partem repudiare, cap. 9. qu. 26. nu. 11. & quid ſi ex pluribus partibus inſtitutus ſit purè; num. 12. & quid ſi ex parte purè, & ex parte ſub conditione, num. 13.
Serui duo inſtituti vbi ſunt, tunc in vtriſque eſt neceſſaria aditio iuſſu domini, cap. 9. qu. 26. nu. 14.
Seruus communis duorum, vel plurium inſtitutus, debet adire iuſſu omnium dominorum, alioquin ſi vnius iuſſu tantùm, adeat, eum ſolùm faciet hæredem pro portione dominica, cap. 9. quæſt. 26. num. 15.
Seruus communis pro duobus ſeruis reputatur, cap. 9. qu. 26. num. 16.
Seruus pœnæ hodiè non fit, qui vltimo ſupplicio afficitur, cap. 10. qu. 3. num. 74.
Solemnitatibus in adhibendis ſpectatur locus, vbi actus geritur, licet à Forenſi fiat, & illis ſeruatis validus cenſetur actus quoad omnia bona, etiam alibi ſita, cap. 10. qu. x. nu. 44. num. 135. & ſeqq.
Speciale eſt in Eccleſiis, vt ex alterius pacto, ius ei etiam abſenti acquiratur, cap. 10. qu. 28. num. 79. Declara, vt num. 80.
Specialiter fieri dicitur etiam id, quod in vno tantùm verificatur, cap. 10. qu. 28. num. 126.
Spes conditionalis Inſtitutionis, & ſubſtitutionem impedit, & ius accreſcendi, cap. 9. qu. 19 nu. 57.
Spes ſuccedendi alicui non eſt conſiderabilis, cap. 10. qu. 4. num. 21. & 26. & cur, nu. 22. & ſeqq.
Spurius eſt incapax bonorum paternorum, cap. 10. qu. 14. num. 15.
Spurio inſtituto nihil poteſt accreſcere, ſiuè extet ſobolea legitima, ſiuè non; cap. 10. qu. 14. num. 17. Et cur, num. 18.
Spurius à patre ſubſtitutus impuberi filio, capit bona aduentitia, non profectitia, cap. 10. quæſt. 14. num. 23.
Spurius ſi à patre ſubſtituatur, bona profectitia non applicantur fiſco, ſed deferuntur venientibus ab inteſtato, & hoc modo pupillus decedit pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cap. 10. quæſt. 14. num. 24.
Spurij inſtitutio à patre facta non valet, ideoq; pars ei relicta cohæredibus accreſcit, excluſis venientibus ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. nu 48.
Spurio inſtituto non fit locus fiſco, ſed venientibus ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 49. Declara, vt num. 50.
Spurij ſubſtitutio facta à patre nullius eſt momenti, cap. 10. qu. 14. num. 16.
Spurio relictum à Patre remanet apud grauatum, cap. 9. qu. 8. num 15. Declara, vt nu. 16. & 17.
Statutum loquens de filio, comprehendit etiàm nepotem ex filio prædefuncto, cap. 9. quæſt. 12. num. 19.
Statutum loquens de filio, ex identitate rationis extenditur ad nepotem, cap. 9 qu. 12. nu. 23.
Statutum excludens filiam, aut Sororem maſculis extantibus, cenſetur etiàm excludere nepotem ex filia, vel Sorore prædefuncta, cap. 9. qu. 12. nu. 73. Et cur, num. 77. & ſeqq.
Statutum excludens Filiam, aut Sororem extantibus Maſculis, multò magis cenſetur excludere neptem ex filia, vel ſorore, cap. 9. qu. 12. num. 74. Et cur, num. 75. & ſeq.
Statutum excludens filiam dotatam, cenſetur etiam excludere neptem, ex filia, quamuis non ſit dotata, cap. 9. qu. 12. num. 78. & cur, nu. 109.
Statutum excludens filiam maritatam, cenſetur etiã excludere neptem ex filia, quamuis non nuptam, cap. 9. qu. 12. num. 79. Et cur, num. 109
Statutum excludens filiam extantibus maſculis, non cenſetur excludere neptem ex filia prædefuncta, cap. 9. qu. 12. num. 82. Et cur, num. 83. & ſeqq. Sed contrà, nu. 89. Et cur, nu. 90 & ſeqq.
Statutum excludens filiam dotatam, non cenſetur excludere nepotem ex filia præmortua, cui dota-

I N D E X.

tionis qualitas non conuenit, cap. 9. qu. 12. num. 85. & ſeq & cur, nu. 87. & ſeq. Sed contrà num. 89. & cur, num. 90. & ſeqq.

Statutum, ſeù diſpoſitio loquens de filio non ſimplicitèr, ſed reſpectu alicuius qualitatis, quæ in eo reperiatur, ſi illa qualitas non eſt in nepote ad eum non trahitur, cap. 9. qu. 12. nu. 88.

Statutum excludens fœminam, cenſetur etiàm excludere omnes ab ea deſcendentes, cap. 9. quæſt. 12. num. 96.

Statutum excludens filiam extantibus filljs, non cenſetur excludere neptem ex filio præmortuo, cap. 9. qu. 12. num. 113. Et cur, num. 114. & ſeqq. Sed contrà nu 118. & cur, nu. 121. & ſeq

Statutum excludens ſororem ſtante fratre, cenſetur etiam excludere neptem ex fratre prædefuncto, cap. 9. qu. 12. num. 120. Et cur, num. 121. & ſeq.

Statuti verba, vbi ceſſant, ceſſare etiam debet ipſius ſtatuti diſpoſitio, cap. 9. qu. 12. no. 69.

Statutum extrà territorium nōn eſt ſtatutum, ſed ſeruabitur diſpoſitio iuris communis, cap. 10. qu. 2. num. 11.

Statutum ſi permittat, vt filiusfamilias poſſit teſtari de aduentitijs, hæres ab eo inſtitutus non habebit ius accreſcendi reſpectu bonorum, quæ ſunt extrà territorium ſtatuentium, cap. 10. quæſt. 2. num. 14.

Statutum ſi permittat, vt ſpurius à patre inſtitui poſſit, talis inſtitutio non porrigitur ad bona extrà territorium ſtatuentium, cap. 10. quæſt. 2. num. 15.

Statutum ſi prohibeat Vxorem Viro, aut virum vxori poſſe relinquere vltrà certam partem bonorum, talis prohibitio non porrigitur ad bona extrà territorium, cap. 10. qu. 2. nu. 17.

Statuta ideò fœminas à ſucceſſione excludunt extantibus Maſculis, vt bona in familia conſeruentur, cap. 9. qu. 12. nu. 22. & 103.

Statuta fœminarum excluſiua, ex parte maſculorum ſunt fauorabilia, cap. 9. qu. 12. nu. 24

Statuta, quæ maſculis extantibus, excludunt fœminas. in parte excluſiua ſunt odioſa, cap. 9. quæſt. 12. num. 115.

Statuta fœminas excludentia, in parte exclusiua ſunt accipienda ſtrictè, nec patiuntur extenſionem, cap. 9. qu 12. nu. 116.

Statuta fœminarum excluſiua, ſimplicitèr, & indiſtinctè loquendo, cenſentur fauorabilia, non odioſa, cap. 9. quæſt. 12. num. 123. Et cur, num. 124.

Statuta fœminarum excluſiua, quoad partem incluſiuam ſunt fauorabilia, etiamſi ratio non ſit in ſtatutis expreſſa, cap. 9. qu. 12. num. 30.

Statuta de ſucceſſionibus loquentia mutant ius cōmune, aut permittendo, aut prohibendo, aut deferendo, aut excludendo, cap. 10. qu. 2. nu. 12.

Statuta fœminas excludentia non trahuntur ad bona ſita in alieno territorio, cap. 10. qu. 2. nu. 24. Et quid ſi talia ſtatuta ſint concepta in perſonam, num. 25. & ſeqq.

Statuta excludentia fœminas à ſucceſſionibus, an cenſeri debeant odioſa, an fauorabilia, cap. 10. qu. 2. num. 77. Et an extendantur ad bona ſita extrà territorium? num. ſeqq.

Statuta fœminarum excluſiua, an trahantur etiàm ad bona alibi ſita, ſi maior pars ſit in territorio ſtatuentium, cap. 10. qu. 2. nu. 102. & ſeqq.

Statuta illius loci ſpectanda ſunt, vbi ſita eſt maior pars bonorum, cap. 10. qu. 2. nu. 107.

Statuta fœminarum excluſiua, an trahantur etiam ad bona alibi ſita, ſi vigeat ibi ſimile ſtatutum, cap. 10. qu. 2. nu. 122. & ſeqq.

Statuta eius loci, vbi bona ſita ſunt, in ſucceſſionibus ſpectanda ſunt, cap. 10. qu. 2. num. 123. Declara, vt ibi.

Statuta fœminarum excluſiua afficiunt forenſes pro bonis ſitis in territorio ſtatuentium, ſiuè in rem ſiuè in perſonam concepta ſint, cap. 10. quæſt. 2. num. 133. Declara, vt num. 134.

Statutum auferens liberam relinquendi facultatem cenſetur odioſum, cap. 10. qu. 14. num. 45.

Statutum odioſum loquens de caſu ſimplici non trahitur ad mixtum, cap. 10. qu. 14. nu. 45. Declara, vt num. 47.

Statutum ſi prohibeat ne pater poſſit priuare filium, aut filiam certa parte bonorum, talis prohibitio non porrigitur ad bona extrà territorium, cap. 10. qu. 2. num. 18.

Statutum ſi prohibeat minorem vigintiquinque annis teſtari, ſi teſtetur valebit teſtamentum, quoad bona extrà territorium, cap. 10. qu. 2. nu. 19.

Statuto, vel conſuetudine ſi caueatur, vt primogenitus ſulus ſuccedat, tale ſtatutum, vel conſuetudo locum habebit in bonis ſitis in territorio ſtatuentium, aut eorum iure vtentium, & non in alijs, cap. 10. qu. 2. num. 21.

Statuto ſi caueatur, vt non extantibus filijs Vir ſuccedat vxori, aut Vxor viro aut certam bonorum partem lucretur; non procedet in bonis extrà territoriūm, cap. 10. quæſt. 2. nu. 22.

Statutum. Diſtinctio, vtrum ſtatutum ſit conceptum in rem, an in perſonam, reijcitur, cap. 10. qu. 2. num. 31.

Statutum ſi ſimplicitèr, & abſolutè inhabilitet ſubditum, quoad iura perſonalia, puta quoad facultatem teſtandi, vel contrahendi, talis inhabilitatio non comprehendit ſubditum extrà territorium teſtantem, aut contrahentem etiam de bonis ſitis in territorio, ſi tale Statutum ſit odioſum, ſecùs ſi ſit fauorabile, cap. 10. qu. 2. num. 37. & ſeqq.

Statuentes poſſunt ſubditum ſuum inhabilitare, etiā quoad bona ſita extra territorium, cap. 10. quæſt. 2. num. 27.

Statutum ſi inhabilitet ſubditum non ſimplicitèr, ſed ità Demum ſi contrahat, aut diſponat non ſeruata certa ſolemnitate comprehendit ſubditum extrà territorium exiſtentem, & agentem pro bonis tamen in territorio ſitis, cap. 10. qu. 2. num. 41. Sed contrà num. 44. & ſeqq. vbi ampliat, & Declarat.

Stàtuto fraus fieri non debet, cap. 10. qu. 2. num. 42. & num. 54 & ſeqq.

Statutum ſi inhabilitet ſubditum, niſi cum certa ſolemnitate teſtetur, aut contrahat, & is fraudandi ſtatuti cauſa in aliud territorium ſe transſerat, tenetur ſeruare ſolemnitates ſtatuti loci domicilij, cap. 10. qu. 2. num 54. Et qualitèr probetur fraus hoc caſu. d. num. 54 & ſeqq.

Statutum ſi inhabilitet ſubditum quoad iura perſonalia, an talis inhabilitatio afficiat eum exiſtentem, & actum celebrantem in territorio etiam pro bonis alibi ſitis, cap. 10. qu. 2. num. 59. Et quid ſi inhabilitatio non ſit ſimplex, ſed ſolum ratione formæ, num. ſeqq.

Statutum ſi inhabilitet ſubditum, quoad iura perſonalia, afficit eum, etiamſi faciat actum extrà territorium, & pro bonis in alieno territorio ſitis, ſi ſtatutum ſit fauorabile, cap. 10. qu. 2. num. 66. Sed contrà, num. 67.

Statutum ſi inhabilitet ſubditum quoad ius ſuccedendi,

I N D E X.

dendi, non trahitur ad bona extrà territorium ſita, cap. 10. qu. 2. num. 72. & ſeqq.

Statutum ſi ſit à Principe confirmatum, an trahatur eius vis ad bona extrà territorium, ad excluſionem fœminarum, cap. 10. qu. 2. nu. 114. & ſeqq.

Statuti vigore vbi maſculi fœminam excludunt, non conſequuntur bona ſita extrà territorium, cap. 10. qu. 2. num. 75. & ſeqq. Et quid ſi ex coniecturis conſtet mentem defuncti fuiſſe, vt bona ſua ad eos pertinerent, qui ex ſtatuto vocantur, num. 108.

Statutum in locis, in quibus viget, dicitur ius commune, cap. 10. qu. 3. num. 8.

Statuto caueri poteſt, vt portio vacans non accreſcat inſtituto, ſeu vocato, cap. 10. qu. 6. nu. 4.

Statuto caueri poteſt, vt ea, de quibus teſtator non diſpoſuit, non accreſcant inſtitutis, ſed pertineăt ad venientes ab inteſtato, cap. 10. qu. 6. nu. 5.

Statutum tollendo iuris accreſcendi cauſam, cenſetur etiam ipſum ius accreſcendi tollere, cap. 10. qu. 9. num. 1.

Statutum ſi taxet, aut limitet diſpoſitionem, cenſetur etiam per conſequentias ius accreſcendi ſuſtuliſſe, cap. 10. qu. 10. num. 1.

Statuto ſi caueatur, vt extantibus Agnatis Mater, aut Soror, aut etiam filia non niſi in certa portione ſuccedat, non habebit fœmina ius accreſcendi, licet quidam ex Agnatis deficiant, cap. 10. qu. 13. num. 13. Et quid ſi deficiant omnes? Diſtingue, vt num. 14. & ſeqq.

Stipulatione Notarij ius abſenti irreuocabilitèr acquiritur, cap. 10. qu. 30. num. 53.

Subditus alterius Principis vel ratione originis, vel ratione domicilij, ſi ob delictum hic commiſſum banniatur, poterit denuo banniri à ſuo Principe, cap. 10 qu. 3. num. 62. Declara, vt num. 63.

Subditus, qui ſe ſubijcit alienæ iuriſdictioni, facit præiudicium, & iniuriam ſuo Principi, cap. 10. qu. 4. num. 43.

Subditus ſine conſenſu Principis ſui non poteſt ſe alterius iuriſdictioni ſubijcere, & eius iuriſdictionem etiam voluntariam prorogare, maximè ſi agatur de his, quæ in ſignum ſuperioritatis ſpecialitèr Principi reſeruantur, cap. 10. qu. 4. num. 45. & 46.

Subrogatus in alterius locum, cenſeri debet eodem iure, quo is, in cuius locum ſubrogatur, cap. 9. qu. 10. nu. 9 & qu. 12. num. 36.

Subrogatus in alterius locum non poteſt habere plus iuris, quam is, in cuius locum ſubrogatur, cap. 9. qu. 11. num 4. Declara, vt num. 16 & 27.

Subrogatus in alterius locum, iiſdem, quibus ille, priuilegijs vtitur, cap. 9. qu. 12. num. 37.

Subrogatum cenſetur eodem iure, quo id, in cuius locum fit ſubrogatio, cap. 9. qu. 24. nu. 25.

Subſtituens hæredi inſtituto vulgaritèr, cenſetur ei dediſſe facultatem repudiandi, cap. 9. qu. 7. num. 41. Declara, vt nu. 42.

Subſtitui ſibi ipſi quis poteſt, cap. 10. qu. 23. num. 103.

Subſtitutio facta in vſufructu eſt vulgaris, etiamſi vnus poſt mortem alterius ſubſtitutus ſit; non verò fideicommiſſaria, cap. 9. qu. 40. num. 3. & cur, num. ſeqq.

Subſtitutio pupillaris. Vide Pupillaris.

Subſtitutio poſt duorum, aut plurium mortem facta in vſufructu, vel habitatione, locum habet etiamſi vnus tantum moriatur, cap. 9. qu. 7. num. 96. Sed contrà num. 97. Et cur, nu. 99. & ſeqq. Declara, vt num. 98. & ſeqq.

Subſtitutio cenſetur facta vltimo morienti, quotiès facta eſt duobus, aut pluribus inter quos poteſt habere locum ius accreſcendi, cap. 9. qu. 7. num. 1-8.

Subſtitutio fideicommiſſaria. Vide fideicommiſſaria.

Subſtitutio dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando cohæres cohæredi ſubſtituitur, cap. 9. qu. 16. num. 5. & cur, num. 6.

Subſtitutio non excludit ius accreſcendi, quotiès confertur in eamdem perſonam, quæ id habere poteſt, cap. 9. qu. 16. & qualitèr hoc intelligatur, num. 11.

Subſtitutio eſt conditionalis inſtitutio, cap. 9. qu. 17. num. 2. & 3.

Subſtitutio in parte tantùm facta, non continet caſum noluntatis, ſed tantùm caſum impotentiæ, cap. 9. qu. 19. num. 68

Subſtitutio vulgaris etiam in legitima, & eius reſpectu fieri poteſt, cap. 9. qu. 24 num. 54.

Subſtitutio directa nullas patitur detractiones, cap. 9. qu. 24. num. 55.

Subſtitutiones vulgares ſunt inductæ ad euitanda caduca, & ad excludendum fiſcum, cap. 9. quæſt. 30. num. 27.

Subſtitutio vulgaris continet ſucceſſionem directã, & immediatam, cap. 9. qu. 46. nu. 5. & cur, nu. 6.

Subſtitutionem vni tantùm factam eſſe, vel pluribus, ſed ſeparatìm paria ſunt, cap. 9. qu. 7. nu. 82.

Subſtituto à Patre arrogatore non accreſcunt bona, quæ pupillus habuit aliunde, cap. 10. quæſt. 12. num. 14.

Subſtituere pupillaritèr non poteſt pater arrogator, niſi in quarta, & alijs bonis à ſe profectis, cap. 10. qu. 12. num. 13.

Subſtitutio vulgaris excludit ius accreſcendi, niſi ſit cum ipſa ſubſtitutione coniunctum, cap. 9. quæſt. 31. num. 5. & cur, num. 6.

Subſtitutio poteſt fieri etiam in legatis, & fideicommiſſis, cap. 9. qu. 31. num. 11.

Subſtitutio coniuncta cum iure accreſcẽdi tranſmittitur ad hæredes, cap. 9. qu. 31. nu. 15.

Subſtitutio tunc dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando pars deficientis etiam amota ſubſtitutione, eſſet omni caſu ad cohæredem peruentura, cap. 9. qu. 31. nu. 16.

Subſtitutio eſt indiuidua, & ideò non poteſt pro parte tranſmitti, cap. 9. qu. 31. nu. 20.

Subſtitutio, vt dicatur coniuncta cum iure accreſcendi neceſſarium eſt, vt ſubſtitutus ſuam portionem adierit, vel ſpem aliquam eius adeundæ adhùc habeat, cap. 9. qu. 31. nu. 25. & 27.

Subſtitutio mutat gradum, niſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, cap. 9. qu. 32. num. 2. Sed contrà num. 4.

Subſtitutio vulgaris coniuncta cum iure accreſcendi operatur, vt portio cohæredis deficientis acquiratur ipſo iure, ſine noua aditione, cap. 9. qu. 33. nu. 1. Declara, vt nu. 3. & ſeqq. Et quid ſi non dominus, ſed eius ſeruus ſit inſtitutus, & cohæredi ſubſtitutus, num. 10.

Subſtitutio, & ius accreſcendi an, & quando dicantur compatibilia, cap. 9. qu. 34. nu. 15.

Subſtitutio ſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, portio deficientis acquiritur ſubſtituto, etiam inuito, & ignoranti abſque noua aditione, cap. 9. qu. 34. num. 4. & ſeqq.

Subſtitutio vulgaris, & pupillaris coniunctæ cum iure accreſcendi, non differunt, quoad ius tranſmiſſionis, cap. 9. qu. 39. num. 25.

INDEX.

Subſtitutio compendioſa. Vide Compendioſa.

Subſtitutio facta in vſufructu eſt vulgaria, etiamſi vnos poſt mortem alterius ſubſtitutus ſit, non verò fideicommiſſaria, cap. 9. qu. 40. nu. 3. Et cur, num. ſeqq.

Subſtitutio fideicommiſſaris. Vide fideicommiſſaria.

Subſtitutionis quotiès vnà ſpecies in aliam conuertitur, talis conuerſio cenſetur fieri cum ſua natura, & omnibus ſuis qualitatibus, cap. 9. quæſt. 41. num. 5.

Subſtitutione ex tacita qui venit, venit ex diſpoſitione hominis, cap. 10. qu. 22. num. 17.

Subſtitutio vulgaria excludit ius accreſcendi, cap. 10. qu. 20. nu. 1 & ſeqq. Amplia, nu. 34. & ſeqq. Et limita num. 43. & ſeqq.

Subſtitutus excludit coniunctum, cap. 10. qu. 20. num. 12. & ſeqq.

Subſtitutio non ſolùm excludit ius accreſcendi, ſed etiam ius non decreſcendi, cap. 10. qu. 20. nu. 35.

Subſtitutio tollit ius accreſcendi, cap 10. qu. 23. nu. 38. cum diſtinctione tamen de qua ibi, & nu. ſeqq.

Subſtitutio inutilis ex cauſa præteritionis, quia ſcilicet poſthumus à ſubſtituto præteritus ſit, excludit ius accreſcendi, quando non cohæres, ſed extraneus ſubſtitutus eſt, cap. 10 qu. 23. num. 49. Et cur, num. 51. & ſeqq. Amplia, vt num. 73. & ſeqq. Et limita, vt nu. 79. & ſeqq. Et per eam ſit locus inteſtatæ ſucceſſioni, num. 62. & 63. Et cur, num. 70.

Subſtitutio licet inutilis, aut effectu carens, non excludit ius accreſcendi, quando non extraneus, ſed cohæres cohæredi ſubſtitutus eſt, cap. 10. qu. 23. num. 93. Et cur, num. 94. Amplia, vt procedat etiamſi ex cauſa præteritionis inutilis ſit, nu. 97. Sed tunc non conſequetur cohæres partem deficientis iure ſubſtitutionis, ſed iure accreſcendi num. 99 Contrà tamen, num. 100. 105. & 108. Sed reſponde, vt ibi.

Subſtitutus ſi antè purificatam conditionem deceſſerit, & poſteà inſtituti defecerint, non excludit ius accreſcendi, licet à ſubſtituto poſthumus nõ fuerit exhæredatus, cap. 10. qu. 23. num. 88.

Subſtitutus tacitè, & coniunctus, qui venit per ius accreſcendi pares ſunt, cap. 10. qu. 22. num. 1. & num. ſeq. Sed contrà, num. 19. & ſeqq.

Subſtitutus non præfertur coniuncto in caſibus in quibus etiam poſt emolumentum acquiſitum locum habere poteſt ius accreſcendi, cap. 10. qu. 23. num. 47. Sed contrà, num 48.

Subſtitutio diuerſis reſpectibus poteſt dici expreſſa, & tacita, cap. 10. qu. 23. num. 30.

Subſtitutio vulgaris excludit ius accreſcendi, ſiuè ſit expreſſa, ſiuè tacita, & ſiuè ſit tacita in ſpecie, & expreſſa in genere, vt eſt illa, quæ ſub reciproca, aut compendioſa continetur, ſiuè ſit omninò tacita, vt eſt illa, quæ ſub expreſſa pupillari continetur, cap. 10. qu. 22. num. 4. & ſeqq.

Subſtitutio inutilis ex alia cauſa, quam præteritionis, non excludit ius accreſcendi, quando extraneus, id eſt non coniunctus, ſed tertius ſubſtitutus eſt, cap. 10. qu. 23. num. 3.

Subſtitutio non excludit ius accreſcendi, ſi ſit inutilis, cap 10. qu. 23. num. 4. & ſeqq ſiuè ſit inutilis ab initio, ſiuè ex poſt facto, num. 8. & 9.

Subſtitutio ex poſt facto redditur inutilis varijs modis, de quibus, cap. 10. qu. 23. num. 10. vſque ad num. 15.

Subſtitutio eſt quædam diſpoſitio prælatoria, cap. 10. qu. 23. num. 21.

Subſtituens vult coniuncto præferre ſubſtitutum, cap. 10. qu. 23 num. 22.

Subſtitutus vocatur in locum deficientis, cap. 9. in prin. num. 6.

Subſtitutus venit ea perſona propria, cap. 9. in prin. num. 7.

Subſtitutus venit, tamquàm ſubrogatus in locum, & partem deficientis, cap. 9. in princ. num. 8.

Subſtitutus vulgaritèr cenſetur vocatus, non ſolùm, ſi inſtitutus hæres eſſe non potuerit, ſed etiàm, ſi noluerit, cap. 9. qu. 7. num. 25. Declara, vt num. ſeqq.

Subſtitutus, vel cohæres, ad quem peruenit portio grauati, qui antè aditionem deceſſit, poteſt detrahere trebellianicam, cap. 9. qu. 7. num. 78. & cur, num. 79.

Subſtitutus vulgaritèr defunctum repręſentat, & teſtati cauſam ſuſtinet, cap. 9. qu. 23. nu. 8.

Subſtitutus à patre arrogatore ſuccedit iure Ciuili, ſubſtitutus verò à patre naturali ſuccedit iure prætorio, cap. 10. qu. 12. num. 19.

Subſtitutus à patre naturali conſequitur etiam bona patris arrogatoris deficiente ſubſtituto ab eo dato, cap. 10. qu. 12. num 20. & cur, num. 21.

Subſtitutio ſi facta ſit filio furioſo tàm à patre, quàm à matre, & alter ea ſubſtitutis deficiat, alter vtriuſque teſtatoris bona conſequitur, cap. 10. qu. 12. num. 22. Declara, vt num. 23. & 24.

Succeſſorium edictum, vide Edictum ſucceſſorium.

Suitas non cenſetur ſublata per dationem vulgaris ſubſtituti, quoties eidem alius per fideicommiſſum ſubſtitutus eſt, cap. 9. qu. 7. nu. 43.

Suitas non cenſetur ſublata per dationem vulgaris ſubſtituti, quotiès adiecta eſt illa clauſula, vulgaritèr, pupillaritèr, & per fideicommiſſum, cap. 9. qu. 7. num. 44.

Suus, qui ſe abſtinuit, æquiparatur extraneo, qui repudiauit, cap. 8. qu. 6. num. 26. & num. 27. & ſeq.

Sui ità demùm ſe poſſunt abſtinere, ſi ſe non immiſcuerint, cap. 8. qu. 7. num. 32. Declara, vt nu. 33.

Suis acquiritur hæreditas irreuocabilitèr per immiſtionem, cap. 8. qu. 7. num. 9.

Sui ſunt hæredes ipſo iure, cap. 8. qu. 4. nu. 5. Declara, vt num. 7.

Sui ſunt hæredes etiàm inuiti, cap. 8. qu. 4. nu. 6.

Suus, qui ſe abſtinuit, nomine manet hæres, cap. 8. qu. 5. num. 39.

Suus poteſt totam hæreditatem omittere, cap. 9. qu. 24. num. 9.

Suus iure prætorio habet ius abſtinendi, cap. 9. qu. 24. num. 10.

Suus per ius abſtinendi, hoc idem conſequitur, quod extraneus, qui repudiat, cap. 9. qu. 24. nu. 11.

Supplementum legitimæ. Cum legitimæ ſupplemento tota hæreditas accreſcit filio, etiàm inuito teſtatore, cap. 10. qu. 17. num. 55.

Supplementum legitimæ. Vide Legitimæ Supplementum.

T

TAciti, & expreſſi par eſt virtus, cap. 10. qu. 22. num. 9.

Tacitum non debet plus operari, quam expreſſum, cap. 10. qu. 17. num. 11.

Taxatiua non excludit perſonam, quæ fingitur eadem cum perſona expreſſa, cap. 10. qu. 30. nu. 20.

Taxatiua cenſetur adiecta ad excluſionẽ extraneorũ, non ad excluſionem hæredum, c. 10. qu. 30. nu. 20.

I N D E X.

Taxatiua (per ſe tantùm) excludit aliorum omnium, etiam hæredum iura, cap. 10. qu. 30. nu. 66.

Territorium. De rebus in aliena ditione exiſtentibus nemo poteſt ius dicendo diſponere, niſi conſentiat is, cuius iuriſdictioni res illæ ſuppoſitæ ſunt, cap. 10. qu. 4. num. 76.

Teſtamentum, ſi non valet, quia teſtator non habuerit teſtamenti factionem, hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. nu. 1.

Teſtamentum, ſi non valet propter defectum formæ, vel intrinſecæ, vel extrinſecæ, hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9 qu 9. nu. 6.

Teſtamentum, ſi poſteà rumpatur agnatione ſui hæredis, vel qua alia cauſa hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. nu. 7.

Teſtamentum patris, in quo adeſt pupillaris ſubſtitutio, dicitur teſtamentum duarum hæreditatum, ideſt Patris, & filij, cap. 9. qu. 37. nu. 8.

Teſtamentum facere non poteſt filiusfamilias, cap. 10. qu. 12. num. 5.

Teſtamentum valere, & prohibitionem iuris accreſcendi ſuſtineri ſunt incompatibilia, cap. 10. qu. 16. nu. 21.

Teſtamentum an vitietur per prohibitionem iuris accreſcendi hæreditarij, cap. 10. qu. 16. nu. 23.

Teſtamentum corruit non adita hæreditate, cap. 10. qu. 17. nu 8.

Teſtamentum vitiat perplexitas, & repugnantia, cap. 10. qu. 17. nu. 9. Declara, vt nu. 46 & ſeqq.

Teſtamento, quæ fauet opinio præualere debet, cap. 10. qu. 17. nu. 37.

Teſtamentum non reuocatur nuda voluntate, cap. 10. qu. 13. nu. 24.

Teſtamentum non reuocatur ex poſteriori teſtamẽto inutili, ideſt quod rectè factum non eſt, cap. 10 qu. 23. nu. 15.

Teſtamentum eſt indiuiduum, & pro parte rumpi non poteſt, cap. 10. qu 23. nu 60.

Teſtandi forma ſicut ſe habet, ita ſe habet forma legis, aut ſtatuti, cap. 9. qu. 12. num. 72. Declara, vt num. 81.

Teſtandi, & diſponendi libertatem, quæ impediunt, ſunt odioſa, cap. 9. qu. 48. nu. 33.

Teſtator vocando ad ſummas diuerſas, quos poterat ad eamdem ſummam vocare, cenſetur ius accreſcendi excludere, cap. 10. qu. 15. nu. 2.

Teſtator vocando ſeparatim ad eiuſdem rei partes, quos poterat vocare coniunctim, cenſetur excludere ius accreſcendi, cap. 10. qu. 15. nu 3.

Teſtator diſponendo per modum legati, aut fideicõmiſſi, facit, ne vocato ad rem particularem tota hæreditas accreſcat, cap. 10. qu. 15. nu. 4.

Teſtator in dubio non cenſetur voluiſſe ius accreſcendi prohibere, cap. 10. qu. 19. nu. 7.

Teſtator per dationem vulgaris ſubſtituti, prohibet ius accreſcendi non per modum ademptionis, & priuationis, ſed per modum prælationis, cap. 10. qu. 23. nu. 35. Declara, vt nu. 69.

Teſtator cenſetur velle, vt partes, quas fecit in inſtitutione, ſeruantur in omnibus rebus, ad quas hæredes vocantur, cap. 8. qu. 10. nu. 8.

Teſtator poteſt facere, vt cum onere accreſcat, quod aliàs ſine onere deberet pertinere, cap. 8 qu. 13. num. 32.

Teſtator poteſt facere, vt re tantùm coniunctus legatarius præſtet onus iniunctum coniuncto deficienti, cap. 8. qu. 15. nu. 13.

Teſtator poteſt facere, vt ſine onere accreſcat, quod aliàs deberet cum onere tranſire, cap. 8. qu. 16. num. 50. Et cur, num. 51.

Teſtator grauando legatarios non cenſetur habere rationem rei, ſed perſonæ, cap. 8. qu. 17. num. 66. Declara, vt num. 71. & ſeqq.

Teſtator, qui per fideicommiſſum vocat aliquem poſt mortem duorum, vel plurium, inter quos poteſt habere locum ius accreſcendi, cenſetur ius illud inter eos voluiſſe conſeruare, cap. 9. qu. 7. nu. 106.

Teſtator cenſetur magis diligere legatarium, quam hæredem etiam in portione coniuncti deficientis, cap. 9. qu. 8. nu. 35. Et cur, num. 36. & ſeq.

Teſtator ſi inſtituat eum, quem putat eſſe filium, aut fratrem, cum non ſit, eius hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 30. Declara, vt num. 31.

Teſtator, ſi dolis, & malis artibus, inductus ſit ad teſtandum, & extraneum inſtituendum, hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9. qu. 9. num. 5.

Teſtator, ſi inſtituat filium legitimatum, & legitimatio non valeat, hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, cap. 9 qu. 9. nu. 32. Declara, vt nu. 33.

Teſtator, ſi ex parte inſtituat eum, qui tempore teſtamenti non eſt in rebus humanis, pars illi aſſignata non pertinet ad venientes ab inteſtato, ſed accreſcit alijs cohæredibus, cap. 9. qu. 9. nu. 34.

Teſtator non poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte non, cap. 9. qu. 23. nu. 7.

Teſtator inſtituendo aliquem in pluribus partibus, non facit animo diuidendæ hæreditatis, ſed gratia cuiuſdam demonſtrationis, cap. 9. qu. 25. num. 8. & 19.

Teſtator non cenſetur ius accreſcendi prohibere, niſi de ipſius voluntate manifeſtiſſimè conſtet, cap. 9. qu. 25. num. 16.

Teſtator poteſt facere, vt quod non eſt tranſmiſſibile, tranſmittatur, cap. 9. qu. 41. nu. 7.

Teſtatori, non ei, qui deficit ſuccéditur, per ius accreſcendi, cap. 9. qu. 49. nu. 64. & cur, nu. 66.

Teſtator inſtituens hæredem in fundo cenſetur ius accreſcendi prohibere, cap. 10. q. 18. nu. 4. Sed contrà, num. 28.

Teſtatoris intereſt habere hæredem, à quo defendatur, cap. 8. qu. 8. num. 28.

Teſtatum pro parte, & pro parte inteſtatum, quem decedere, abſurdum non eſt, quando lex portionem, ſeù diſpoſitionem limitauit, cap. 10. qu. 10. nu 4 Et cur, num. 5.

Teſtatum quem pro parte decedere, & pro parte inteſtatum abſurdum non eſt, vbi naturalis eſt inſtitutus extante ſobole legitima, cap. 10. qu. 14. nu. 8.

Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus decedit pupillus, ſi ei ſpurius à patre ſubſtituatur, & cur, cap. 10. qu. 14 num. 24.

Teſtata pro parte, & pro parte inteſtata decedit mulier, quæ intrà annum luctus nupſit, & ſecundum virum hæredem inſtituit, cap. 10. qu. 14. num. 27. Et cur, ibi.

Teſtatus. Vide Teſtator non poteſt.

Titulus inſtitutionis, vel eſt vniuerſalis, vel particularis, cap. 9. qu. 24. nu. 34.

Titulus inſtitutionis aliud eſt, & aliud ius hæreditarium, cap 9 qu. 24 nu. 33. & ſeqq.

Tranſitus, ſi de vno extremo ad aliud fieri debet per aliquod medium, ſi illud eſt inhabile, tranſitus impeditur, cap 9. qu. 12 num. 101.

Translatio, etiam inutilis, ex voluntate teſtatoris perpetuam inducit ademptionem, cap. 10. qu. 23. num. 2.

Tranſmiſſio ceſſat, quoties defunctus erat à iure ſuo

pee

per repudiationem, aut renunciationem excluſus, cap. 10. qu. 30. nu. 8.

Tranſmiſſio hæreditatis cenſetur facta cum omnibus ſuis iuribus, & qualitatibus, cap. 9. qu. 7. num. 59.

Tranſmiſſio hæreditatis paternæ, aut maternæ fit à filio etiam cum qualitate excluſionis fœminarum ex vi ſtatuti, cap. 9 qu 49. nu. 67. & 68.

Tranſmiſſarius venit ex perſona defuncti, cap. 9. in princ. num. 1.

Tranſmiſſarius cohæredis ſi partem, in qua erat inſtitutus repudiet, & tranſmiſſam adeat, etiam partem repudiatam iure accreſcendi habebit, ſed qui ad vtramque partem vocatur iure tranſmiſſionis, non poteſt hoc facere, ideſt vnam adire, alteram repudiare, cap. 9. qu. 27. nu. 1. & ratio diuerſitatis, num. 2. & 3.

Trebellianica olim non poterat prohiberi, hodie poteſt, cap. 10. qu. 18. nu. 9 & 10.

Trebellianica cenſetur prohibita ijs verbis, quibus prohibitum cenſetur ius accreſcendi, cap. 10. qu. 18. num. 11.

Trebellianica non poteſt detrahi à vulgaritèr ſubſtituto, vel cohærede, ad quem peruenit portio grauati, qui poſt iuſſum de adeundo, ſed ante aditionem, deceſſit, cap. 9. qu. 7. num. 77. Et cur, num. 79.

Trebellianicæ imputantur omnia, quæ capiuntur iure hæreditario, cap. 9. qu. 45. nu. 20.

Trebellianica etiam prohibita extraneo, detrahi poteſt à filio, cui portio extranei accreuit, cap. 9. qu. 49. num. 61. & cur, num. 62.

Trebellianicæ prohibitio non extenditur de perſona ad perſonam, cap. 9. qu. 49. num. 62.

Tutela eſt pupillo fauorabilis, cap. 9. qu. 12. nu. 8.

Tutela continet onus tutoris, cap. 9. qu. 12. nu. 9.

Tutor datus filijs, non cenſetur datus nepotibus, cap. 9. qu. 12. num. 10.

Tutela pupillo eſt fauorabilis, & tutori oneroſa, cap. 10. qu. 2. num. 88.

Tutor alienis ſubditis dari non poteſt, cap. 10. qu. 4 num. 57.

Tutelæ in datione, ſufficit pupillum eſſe ſuppoſitum iuriſdictioni dantis, vt valeat datio, & trahatur ad bona vbicunque ſita, cap. 10. qu. 4. num. 132.

Tutoris datio iuriſdictionis eſt, cap. 10. qu. 5. num. 1. & 3. Declara, vt num. 2.

Tutor non poteſt dari, niſi ei, qui eſt ſuppoſitus iuriſdictioni dantis, cap. 10. qu. 5. num. 4.

Tutor datus à Iudice non poteſt adminiſtrare bona ſita extrà territorium dantis, cap. 10. qu. 5. nu. 5. Sed contrà, num. 10. & cur, num. 11. Declara, num. 18. & ſeqq.

Tutor poteſt ſe excuſare ab adminiſtratione bonorum, quæ ſunt alibi ſita, cap. 10. qu. 5. num. 6. Declara, vt num. 8

Tutori excuſatio neceſſaria non eſt, quotiès datio non valet, cap. 10. qu. 5. num. 7.

Tutor teſtamentarius poteſt adminiſtrare bona vbicunque ſita, ſed non tutor datiuus, cap. 10. qu. 5. num. 9. Sed contrà, num. 10.

Tutor datur perſonæ, non rebus, cap. 10. qu. 5. num. 12.

Tutor datur etiam rebus, cap. 10. qu. 5. num. 13. Declara, vt num. 14. & 15.

Tutor datur pupillo ſubiecto, vel ratione originis, vel ratione domicilij, cap. 10 qu. 5. nu. 18.

Tutores à diuerſis iudicibus competentibus dati, cenſeatur dati pro bonis ſitis in territorio dantis, cap. 10. qu. 5. num. 19. & cur, num. 20.

Tutor poteſt dari à iudice cuiuſque loci, ſi pupillus habeat bona in diuerſis territorijs, cap. 10. qu. 5. num. 21.

Tutor à iudice datus debet adminiſtrare bona, etiam alibi ſita, niſi ibi de alio tutore fuerit prouiſum, cap. 10. qu. 5. num. 22.

Tutorem dare poteſt iudex pro bonis tantùm ſitis in ſuo territorio, cap. 10. qu. 5. nu. 23.

Tutor, ſi detur tantùm pro bonis ſitis in territorio dantis, debet alius, aut tutor, aut curator dari à Iudice, vbi bona ſita ſunt, cap. 10. qu. 5. nu. 24.

Tutor ſimplicitèr datus cenſetur datus vniuerſo patrimonio, etiamſi bona ſint extrà territorium dantis, cap. 10. qu. 5. num. 25.

Tutor, ſi ſe excuſet ab adminiſtratione bonorum ſitorum in alieno territorio, dandus erit pro his bonis alius Tutor, aut Curator, cap. 10. qu. 5. num. 26.

Tutor ſi nominatim datus ſit à iudice, etiam pro bonis ſitis in alieno territorio, non valet datio, cap. 10. qu. 5. num. 27. Sed contrà, num. 28. & cur, num. 29.

Tutor dari poteſt, etiam ab eo, cuius iuriſdictioni ſunt ſubiecta bona, licet pupillus non ſit ſubditus, cap. 10. qu. 5. nu. 30. Sed contrà num. 31.

Tutor datus à Iudice originis, vel domicilij poteſt adminiſtrare bona ſita in alieno territorio, cap. 10. qu. 5. num. 55.

Tutor Vnus ſi ſit datus à Iudice originis, alter verò à iudice domicilij, quis eorum debeat adminiſtrare bona ſita in alieno territorio, cap. 10. qu. 5. nu. 36. & 37.

Tutor amittit legatum ſibi relictum à patre pupilli, ſi ſe excuſet à tutela, cap. 10. qu. 8. nu. 64.

Tutori legata portio, ſi ſe excuſet, non accreſcit coniuncto, cap. 10. qu. 8. nu. 64. & cur, nu. 66.

V

VAcare non dicuntur bona cum adeſt coniunctus, cap. 9. qu. 15. nu. 10.

Vacare bona tunc dicũtur, cum nullus ſupereſt, qui, aut ex teſtamento, aut ab inteſtato poſſit ſuccedere, cap. 9. qu. 15. nu. 11.

Vacare pars qualitèr dicatur, cap. 9. qu. 15. num. 12. & 13.

Valet argumentum. Vide Argumentum.

Vaſſalli habent dominium vtile, etiam priuatiuè quoad dominum directum, cap. 10. qu. 3. num. 36. & ſeq.

Vaſſalli debent habere ius confiſcandi, vt ex ſententia confiſcationis lata à iudicibus Domini directi, poſſint imburſare bona condemnati, cap. 10. qu. 3. nu. 39. Sed contrà imò ſufficit eos eſſe inueſtitos cum mero, & mixto Imperio, & omnimoda iuriſdictione, cap. 10. qu. 3. nu. 39. 44. & ſeqq.

Vaſſalli intelliguntur habere ius confiſcandi, quando ſunt de regalibus inueſtiti, cap. 10. quæſt. 3. num. 40.

Vaſſallus habet cognitionem omnium cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium, cap. 10. qu. 3. nu. 84. Declara, vt num. 109.

Vaſſallus habet cognitionem tranſgreſſionis, quando Princeps facit de non delicto delictum, & eius ſubditi, & in eius territorio tranſgrediuntur, cap. 10. qu. 3. num. 83. Sed contrà, num. 107.

Vaſſallus debet habere omnia emolumenta feudi, & confiſcationis, cap. 10. qu. 3. num. 84. Declara, vt num. 99. & 110.

Vbi deficit cauſæ efficientis potentia, non fit ea-

teuſio,

tenſio, cap. 10. quæſt. 2. num. 84.

Vbi quis eodem iure vocatur ad plures eiuſdem hæreditatis partés, debet omnes conſequi eo iure, & modo, quo teſtator voluit, cap. 9. qu 29. num. 12. Declara, vt ibi, & num. 17. Vide ſupra. Inſtitutus.

Verbum, fore, refertur ad futurum, cap. 8. qu. 6. num. 33.

Verbum (accreſcat) eſt directum, cap. 9. qu. 46. nu. 7. imò ſecundum alios, eſt commune, nu. 8.

Verbum (hæredibus) ſimplicitèr prolatum in materia feudali, accipitur pro filijs, & deſcendentibus, cap. 10. qu. 30. nu. 23.

Verba, ei, & in eum, denotant actiones actiuas, & paſſiuas, cap. 8. qu. 6. num. 87.

Verba ſtatuti, vbi ceſſant, ceſſare etiam debet ipſius ſtatuti diſpoſitio, cap. 9. qu. 12. num. 69.

Verba in ſtatutis ſunt ſtrictè, & propriè accipienda, cap. 9. qu. 12. num. 5.

Verba debent referri ad id, de quo eſt quæſtio, cap. 9. qu. 34. num. 25.

Verba quæ nunquam poſſunt valere iure directo, valent iure fideicommiſſi, cap. 10. qu. 18. nu. 23.

Verba hæc, tunc, & eo caſu, non limitant diſpoſitionem reſpectu iuris accreſcendi, cap. 10. quæſt. 19. num. 41.

Verba (ſi hæres non erit) in vulgari ſubſtitutione, continent tantùm caſum impotentiæ, quando ſubſtitutus eſt aliquis in parte tantùm, cap. 9. quæſt. 25. num. 14.

Verba quantumuis generalia debent intelligi de cauſa de præſenti competente, non etiam de ea, quæ poſteà ſuperuenit, cap. 10. qu. 29. nu. 55.

Viduam intrà annum luctus ducens, non habet ius accreſcendi ſuprà tertiam, & reſiduum applicatur venientibus ab inteſtato, eoq; modo decedit mulier partim teſtata, & partim inteſtata, cap. 10. qu. 14. num. 27.

Vir, aut Vxor vltrà decimam olim ius accreſcendi non habebat, cap. 10. qu. 14. num. 3. Sed hodiè contrà, num. 5.

Vir, & vxor fiſco præferuntur, cap. 9. quæſt. 15. num 16.

Vir, & vxor olim nõ erant inter ſe ſolidi capaces, ſed decimam tantùm matrimonij nomine capere poterant, cap 10. qu. 14. num. 2.

Vir, aut Vxor non habet ius accreſcendi ſupra id, quod à coniuge teſtante relictum eſt vni ex filijs prioris matrimonij, cap 10. qu. 14. num. 26.

Virilis portio, quæ dicatur, cap. 8. qu. 11. num. 6. & ſeqq.

Viuentis nulla hæreditas, cap. 9. qu. 39. nu. 14.

Vltimus dicitur, quem nemo ſequitur, cap. 9. quæſt. 15. num. 4.

Vltimus dicitur, qui poſt alios omnes vocatur, cap. 9. qu. 15. num. 5.

Vna, & eadem res non debet diuerſo iure cenſeri, cap. 9 qu. 14. num. 38. & qu. 48. nu. 43.

Vna, & eadem res non debet diuerſo iure cenſeri, cap. 9. qu. 43. num. 15.

Vna, & eadem hæreditas non debet diuerſo iure cenſeri, cap. 10. qu. 2. num. 94. Declara, vt num. 97. & ſeqq.

Vnius hominis vna tantum eſt hæreditas, cap. 10. qu. 2. num. 98. Declara, vt num ſeqq.

Vnuſquiſquè cenſetur voluiſſe proſpicere ſibi, ſuiſquè hæredibus, ſed non alijs, cap. 10. quæſt. 28. num. 78.

Volenti, & conſentienti non fit damnum, nec iniuria, cap. 10. qu, 4. num. 18. & 29.

Voluntas ita colligitur ex actu inutili, & inualido, ſicut ex vtili, & valido, cap. 10. qu. 18. num. 13. & qu. 23. num. 1. Declara, vt ibi num. 2. & ſeqq. vbi quando per actum inutilem ex voluntate agẽtis ſequatur prohibitio, ſiuè ademptio, & excluſio, latiſſimè.

Voluntas dicitur euidens etiam, quæ colligitur ex coniecturis, cap. 10. qu. 17. num. 45.

Voluntas, & diſpoſitio teſtatoris eſt indiuidua, nec poteſt pro parte acceptari, & pro parte repudiari, cap. 9. qu. 23. num. 9. 12. & 10. qu. 25. num. 4. & ſeq. & 28 num. 7.

Voluntatis diuiſio, & ſeparatio induci non debet, cap. 8. qu. 4. num. 23.

Voluntatem tacitam defuncti, quomodo intelligantur habere etiam ij, qui ab inteſtato veniunt, cap. 9. qu. 14. num. 29. & ſeqq.

Vſumfructum cedens extraneo, eſt eius intentionis, vt vſusfructus debeat in ceſſionariũ tranſire, qui tranſitus ſupponit abdicationem cedentis, cap. 10. qu. 28. num. 103.

Vſumfructum extraneo cedens, cenſetur prius à ſe ius ſuum abdicare, & ob id licet non valeat Ceſſio, valet tamen abdicatio, & extinguitur vſusfructus, cap. 10. qu. 28. num. 104.

Vſumfructum cedens, licet ſit eius intentionis, vt ità demùm velit à ſe ius ſeparare, ſi translatio fiat in Ceſſionarium, tamen talis intentio, nihil ad effectum reuerſionis operari poteſt, cap. 10. qu. 28. num. 110. & cur, num. ſeq.

Vſusfructus ceſſio priuationem, & extinctionem habet præambulam, at ceſſio vtilis Dominij non, cap. 10. qu. 28. nu. 112.

Vſusfructus Ceſſio prodeſt proprietario, non principalitèr, & per modum acquiſitionis, ſed in conſequentiam, & per modum remotionis obſtaculi, cap. 10. qu. 28. num 113.

Vſusfructus, & vtilis Dominij ceſſio parificantur, ſi ſumus in caſibus, in quibus cedens totalitèr ſe priuat feudo, aut emphyteuſi, cap. 10. quæſt. 28. num. 114.

Vſusfructus ſine ſui interitu à perſona ſeparari non poteſt, cap. 10. qu. 8. num. 32.

Vſusfructus non venit in confiſcationem, cap. 10. qu. 8. num. 31. & cur, num. ſeqq.

Vſusfructus finitur maxima, & media capitis diminutione, cap. 10. qu. 8. num. 33. & cur, nu. 34.

Vſusfructus ſinè perſona conſiſtere non poteſt, cap. 10. qu. 8. num. 35.

Vſusfructus habet cauſam reiterabilem, cap. 10. qu. 11. num. 24.

Vſusfructus legati dies ſemel cedit, cap. 10. quæſt. 11. num. 29.

Vſusfructus. Subſtitutio facta in vſufructu eſt vulgaris, etiamſi vnus poſt mortem alterius ſubſtitutus ſit, non vero fideicommiſſaria, cap. 9. qu. 40. num. 3. Et cur, num. ſeqq.

Vſusfructus cenſetur quotidie legari, & conſtitui, cap. 9. qu. 40. num. 4.

Vſusfructus legati tot cenſentur legata, quot anni, menſes, & dies, cap. 9. qu. 40. num. 4.

Vſusfructus renunciatio totaliter perimit ius renunciantis, cap. 10. qu. 28. num. 67.

Vſusfructus extinguitur, & cum proprietate conſolidatur, ſi cedatur extraneo, cap. 10. qu. 28. num. 68. & 97.

Vſusfructus, & vtile dominium differunt, cap. 10. quæſt. 28. num. 88

Vſusfructus non transfertur in eum, cui ceditur [illegible] vtile dominium transfertur, cap. 10. qu. 28. [illegible]

I N D E X.

Vſusfructus tamquam ius merè perſonale, nequit in alium transferri, cap. 10 qu. 28. num. 93.

Vſusfructus quotieſcuuquè ad eum caſum deducitor, vt vel natura, vel hominis facto, debeat in alium tranſire, protinùs extinguitur, cap. 10. qu. 28. nu. 94.

Vſusfructus extinguitur morte Vſufructuarij, cap. 10. qu. 28. num. 95.

Vſusfructus extinguitur confiſcatione bonorum vſufructuarij. cap. 10. qu. 28. nu. 96.

Vſusfructus ſine ſui interitu à perſona ſeparari non poteſt, cap. 10. qu. 28. nom. 98.

Vſusfructus interdum de vno in alium transfertur, vt cum quis legat vſumfructum Titio, & eius hæredibus, vel vt cum qois ſibi, & ſuis hæredibua ſtipulatur vſumfructum, cap. 10. qu. 28. nu 99. 100. & 101. Sed tunc vſusfructus, qui transfertur non eſt idem cum eo, quem habebat defunctus, ſed alius, num. 99. & 102.

Vſusfructus legatus aquiritur ipſo iure etiam ignoranti, cap. 8. qu. 2. num. 29.

Vſusfructus pars non inuito, ſed volenti accreſcit, cap. 8. qu. 8. num. 46.

Vſusfructus debiti ex contractu pars volenti, non inuito accreſcit, cap. 8. qu. 9. no. 8.

Vſusfructus extingoitur, & cum proprietate conſolidatur, quoties vſusfructuarius deficit, puta moritur, cap. 9. qu. 3. num. 1.

Vſusfructus pars cum proprietate conſolidator, quotiès in ea ius accreſcendi locum habere nequit, cap. 9. qu. 3. num. 9.

Vſusfructus para com proprietate conſolidatur, quoties teſtator prohibuit ius accreſcendi, cap. 9. qu. 3. num. 10.

Vſusfructus pars non accreſcit coniuncto, ſed conſolidatur cum proprietate, quotiès ille fuit ad ſuam portionem admiſſus de iure ſpeciali, cap. 9. qu. 3. nu. 11.

Vſusfructus, ſi duobus coniunctim legatus ſit, & vnus poſt acquiſitionem deficiat, eius pars non remanet apod hæredem, ſed accreſcit coniuncto, cap. 9. qo. 8. num. 31.

Vulgaris ſubſtitutio facit, vt inſtituto ſit data facultas omittendi id, In quo ſubſtitutom habet, cap. 9. qu. 25. num. 11. ſiuè extraneus, ſiuè idem inſtitutos ſibi ipſi ſubſtitutus ſit, ſed in toto, non verò ſi in parte tantùm, num. ſeqq.

Vulgaris ſubſtitutionis ſpes non tranſmittitur ad hæredes, at ſpes iuris accreſcendi tranſmittitur, cap. 9. qu. 35. num. 1. & 2. Et ratio diuerſitatis, num. 3. & 4.

Vulgaris ſubſtitutio an tranſmittatur ad hæredes, ſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, cap. 9. qu 35. num. 5. & 8. cum ſeqq. Declara, num. 15. & ſeqq. vſque ad finem.

Vulgaris ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittitur ad ſubſtitutum cohæredis ſubſtituti, iure ſubſtitutionis, cap. 9. qu. 36. num. 1. & 2. falcit, vt num. 5.

Vulgaris ſubſtitutio cum iure accreſcendi coniuncta, tranſmittitur ad eos, ad quos, & ipſum ius accreſcendi transfertur, cap. 9. qu. 36. num. 3.

Vulgarem per ſubſtitutionem ſucceditur teſtatori, cap. 9. qu. 49. num. 65.

Vulgaris ſubſtitutio exſpirat aditione, cap. 10. qu. 23. num. 46. & qu. 25. num. 13.

Vulgaris ſubſtituti datione teſtator prohibet ius accreſcendi, non per modum ademptionis, & priuationis, ſed per modum prælationis, cap. 10. quæſt. 23. nom. 35. Declara, vt num. 69.

Vulgaritèr ſubſtituens hæredi inſtituto, cenſetur ei dediſſe facultatem repudiandi, cap. 9. qu. 7. num. 41. Declara, vt num. 42.

Vxor, aut Vir non habet ius accreſcendi ſuprà id, quod à coniuge teſtante relictom eſt vni ex filija prioris matrimonij, cap. 10. qu. 14. no 26.

Vxor, quæ habet quartam ex auth. prætereà C. vnde Vir, & Vx. Excludit fiſcum à reſiduo, ſi cæteri omnes legitimi ſucceſſores deficiant, cap. 9. qu. 15. num. 17.

Vxori à Marito inſtitutæ in quarta reſiduum accreſcit, hæredibus vniuerſalibus deficientibus, cap. 10. qu. 13. num. 5. Et cur, num. 6.

Vxor quæ quartam habet ex auth. prætereà C. vnde Vir, & Vx. & deficientibos omnibus agnatis, & cognatis totum conſequitur, venit per ius accreſcendi, cap. 10. qu. 13. num. 7. Sed contrà num. 8. & cur, num. 10. Declara, vt num. 9.

Vxori à Marito inſtitutæ in vſufructu non accreſcit tota hęreditas ſi cohęres vniuerſalis datus non ſit ſtante ſtatuto, quo cauetur, ne Maritus poſſit vxori relinquere proprietatem, cap. 10. qu. 14. num. 40. & cur, num. 41.

Vxori à Marito inſtitutæ in vſofructu non accreſcit tota hæreditas, etiamſi hæres inſtitutus deficiat, ſtante ſtatuto, quo cauetur, ne Maritus poſſit vxori relinquere proprietatem, cap. 10. qu. 14. num. 42. Et cur, num. 43. Reprobata Sententia contra tenentium, num. 44. & ſeqq. Limita tamen, vt num. 48.

INDICIS FINIS.

D. IOANNIS ANTONII BELLONI

IVRISCONSVLTI TAVRINENSIS, *Et Pedemontani Senatus Præſidis Primarij*

De Iure Accreſcendi

Caput Octauum.

Quomodo portio accreſcat.

NVNC Tranſeamus ad octauum caput, & videamus, Quomodo portio accreſcat. Sed, quoniam hæc inſpectio quadrupliciter conſiderari poteſt, ideo, & quatuor erunt a nobis quæſtiones principales excutiendæ: Primum enim videndum erit, an portio vacans accreſcat ipſo iure, an verò nouam requirat agnitionem. Secundo an accreſcat volenti, an verò inuito. Tertio, an viriliter, an verò pro portione data. Quarto demum, an cum onere, an verò ſine.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas non acquiritur ipſo iure, Declara, vt num. 16. & 17.*
2 *Portio hæreditatis vacans accreſcit ipſo iure.*
3 *Portio hæreditatis vacans accreſcit ſine facto hominis.*
4 *Ius accreſcendi non requirit nouam aditionem, cum præcedens ſufficiat, & cur, num. 5.*
6 *Portio hæreditatis accreſcit tacitè.*
7 *Portio hæreditatis accreſcit tacito iure.*
8 *Portio hæreditatis accreſcit per modū alluuionis, Declara ut num. 9.*
10 *Adeundum ſemel eſt.*
11 *Ius accreſcendi eſt appēdix præcedētis aditionis.*
12 *Poſitio partis accreſcentis non eſt in iudicio facienda.*
13 *Portio hæreditatis accreſcit etiam ignorantibus.*
14 *Ignorantibus acquiruntur, quæ fiunt ipſo iure.*
15 *Inuitis, quæ fiunt, ea multo magis fiunt & ignorantibus.*
16 *Accreſcens pars in quibus cenſeatur eodem iure, quo pars principalis, & num. ſeq.*
18 *Portio hæreditatis, ſiue ſit teſtamentaria, ſiue legitima, accreſcit ipſo iure.*
19 *Portio hæreditatis accreſcit ipſo iure, etiam hæredibus hæredum.*
20 *Portio bonorum poſſeſſionis accreſcit ipſo iure.*
21 *Ius accreſcendi in bonorum poſſeſſionibus non requirit nouam agnitionem.*
22 *Bonorum poſſeſſio ſemel eſt agnoſcenda.*
23 *Declaratur l. ſi ita ſcriptum. 8. in prin. ff. de bon. poſſ. ſec. tab.*
24 *Bonorum poſſeſſio non acquirebatur olim ſine datione ſeu decreto iudicis.*
25 *Decretum interpoſitum ſuper parte principali trahitur ad partem accreſcentem.*
26 *Hæredi rei certę, qui particularem inſtitutionem agnouit, accreſcit ipſo iure tota hæreditas ſine noua declaratione, nu. 27. maximè, ſi tempore, quo rem agnouit, iam erat ei delata tota hæreditas, num. 28.*
29 *Portio hæreditatis accreſcit etiam fideicommiſſario ipſo iure, & ſine noua hæredis aditione, ac fideicommiſſi reſtitutione.*
30 *Aditio noua requiritur, cum per alium nobis acquiritur hæreditas, Declara, vt numer. 31. & 32.*
33 *Portio hæreditatis non accreſcit ei, qui diuerſo iure ſuccedit ſine noua agnitione, Sed contra, n. 34 Declara, vt nu. 35. & 36.*
37 *Portio ipſo iure nō accreſcit in querela, Declara, vt num. 38.*
39 *Hæredi rei certæ non accreſcit tota hæreditas, niſi rem particularem agnouerit, & cur, n. 40.*
41 *Ius accreſcendi non operatur ipſo iure, quoad poſſeſſionem.*
42 *Poſſeſſio facti eſt, & animi.*
43 *Poſſeſſio non acquiritur, niſi apprehendatur, et iamſi dominium acquiratur ipſo iure.*
44 *Ius accreſcendi qualiter conſideretur in bonorum poſſeſſione Carboniana, & alijs, quæ ius nō tribuunt.*
45 *Alluuio transfert etiam poſſeſſionem, & cur, nu. 46.*

An in hæreditatibus portio vacans accreſcat ipſo iure, an verò nouam requirat aditionem.

Quæſtio Prima.

ET quidem, cum primo loco quęrimus,
an portio vacans accreſcat ipſo iure,
an verò nouam requirat agnitionem,
ſeparatim nobis eſt diſpiciendum,
Primo, quid in hæreditatibus. Secundo, quid
in legatis, & fideicommiſſis. Tertio demum,
quid in actibus inter viuos.

Et in hęreditatibus quidem dubitationem
facit illud, quia portio accreſcens cenſetur
eodem iure, quo portio principalis, & ſecun-
dum eius naturam regulatur, ut diximus in 9.
cap. q. 43. num. 4. & 5. Sed portio principalis
aditionem, & ſic factum hominis requirit,
nec cuiquam (exceptis ſuis hæredibus) acqui-
1 ritur ipſo iure † l. Cornelius. 69. ff. de hæred. inſt.
l. hęc verba. 12. ff. de cond. inſtit. Idem igitur eſt
& de accreſcente dicendum.

Sed hoc non obſtante certi iuris eſt, partē
hæreditatis vacantem ipſo iure accreſcere
2 † l. vn. §. his ita definitis, & ibi Caſtr. num. 6. C.
de cad. toll. l. 2. §. ſi duo. ff. de bon. poſſ. ſec. tab. Et
ſcribunt gl. in l. apud Iulianum. 11. §. idem Iulia-
nus, in verb. hæreditatem ff. ad Treb. gl. in l. ſi po-
nat. 23. §. fi. in verb. accreſcit ff. de inoff. teſta. Iaſ.
in l. vn. num. 12. verſ. alia eſt ratio, & ibi Dec. in
prima lect. num. 6. Gozad. num. 15. verſ. non ob-
ſtat. C. quand. non pet. part. Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi
12. in prin. num. 25. ff. de leg. primo, & in l. hæ-
reditas 4. in princ. C. de his, quib. vt ind. Crott. in
d. l. re coniuncti numer. 165. Gul. Ben. in d. cap.
Raynutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiā,
num. 130. Pereg. de fideic. artic. 43. num. 78. Bal-
duin. in §. vlt. nu. 23. & ibi Hoto. Enunt. 3. Inſt.
de Orfic. Duar. lib. 2. de Iur. acc. cap. 1. Cuiac. in l.
3. §. vlt. ff. de bon. poſſ. in l. ſi duobus. 16. q. 6. ff. de
leg. primo, in d. l. vn. §. vbi autem legatarij C. de
cad. toll. & ad tit. C. quand. non pet. part. Donell.
lib. 7. comm. cap. 12. Et eſt de mente eorum, qui
ſimpliciter ſcripſerunt, partem vacantem accre-
ſcere ipſo iure, vt Ruin. conſ. 26. num. 14. verſ.
Confirmantur etiā, vol. 3. Cagn. in rub. C. quād.
non pet. part. num. 7. Zaz. in l. ſi mihi, & Titio.
110. in princ. num. 7. ff. de verb. oblig. Ceph. conſ.
29. num. 8. ideoq; non requirere factum ho-
3 minis † ut declarant Cagn. in d. rub. C. quand.
non pet. part. numer. 7. in fin. & ibi Purp. in fin.
Claud. Tut. in l. un. numer. 10. & 49. C. eod. Alb.
conſ. 310. num. 21. Cuiac. in d. l. 3. §. ult. ff. de bon.
poſſ. & ſic nouam aditionem, ſed præcedentē
4 ſuffi cere † l. ſi ius ex partis. 75. ff. de acq. hær. Et
ſcribunt glo. in d. l. un. in uerb. accreſcere, & ibi
Ang. uerſ. in glo. ult. Dec. in prima lect. numer. 6.
Purp. num. 94. C. quand. non pet. part. gl. in l. ſed,
cum patrono. 6. in prin. in uerb. cæteri ff. de bon.
poſſ. Caſtr. in d. l. un. §. his ita definites, numer. 6.
Crott. in d. l. re coniuncti, num. 165. Pereg. conſ.
155. nu. 18. uol. 5. Duar. d. lib. 2. de iur. acer. cap.
1. Balduí. in d. § ult. nu. 23. Inſt. de Orfic. Cuiac.
in l. teſtamēto 6. C. de impub. & al. ſubſt. & lib. 12.
obſ. cap. 12. Donell. d. lib. 7. comm. cap. 12. Et eſt de
mente eorum, qui generaliter ſcripſerunt non eſſe
opus noua agnitione, ſeu petitione, ut Polit. in d.
l. re coniuncti, num. 95. verſ. 4. Zaz. in d. l. ſi mihi
& Titio. 110. in prin. nu. 7. ff. de uerb. oblig. Ceph.
d. conſ. 29. nu. 8. Cuius rei illa videtur eſſe ra-
5 tio, quia, † cum pluribus hæreditas defertur,
ſi vnus partem adeat, perinde cœteris defi-
cientibus habetur, ac, ſi ſolus ad eam hæredi-
tatem vocatus eſſet l. liber homo. 59. §. ult. ff. de
hęred. inſt. Vnde, quęmadmodum, ſi ſolus vo-
catus eſſet, partem adeundo totam hæredita-
tem adire cenſeretur l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de
acq. hæred. ita etiam debet cēſeri totam adiiſ-
ſe, cum poſtea cęteri deficiunt d. l. ſi duo. 38. ff.
eod. vt proinde non ſit amplius ei neceſſaria
aditio reliquarum partium, tamquam earū,
quæ retro finguntur aditæ. Ita Ceph. d. conſ. 29.
nu. 9. Cuiac. ad tit. C. quand. non pet. part. & lib.
12. obſ. cap. 12.

Hinc dicimus, partem vacantem accre-
6 ſcere tacitè † l. qui ex duabus. 53. §. ult. ff. de acq.
hæred. §. uideamus, Inſt. de hęred. inſt. Clau. Tut.
in d. l. un. num. 38. C. quand. non pet. part. & ta-
7 cito iure † l. ſeruus communis ab extero. 66. ff. de
acq. hęred. Purp. in d. rub. C. quand. non pet. part.
num. 17. uerſ. 5. Claud. Tut. in d. l. un. num. 38. &
148. uerſ. 3. C. eod. Mantic. de con. ult. uol. lib. 9.
tit. 13. nu. 12. Cuiac. in d. l. 3. §. ult. ff. de bon. poſſ.
& in d. tit. C. quand. non pet. part. Hoto. in d. §.
ult. enun. 3. Inſt. de Orfic. ac per modum alluuio-
8 nis, † l. ſi Titio. 39. §. 1. ff. de uſufr. ſcilicet, quia,
quemadmodū alluuio tacitum affert incre-
mentum l. adeo. 7. §. præterea ff. de acq. rer. dom.
§. præterea, Inſt. de rer. diu. ita etiam ius accre-
9 ſcendi; † ut declarant Purp. in d. rub. C. quand.
non pet. part. num. 17. uerſ. 5. Claud. Tut. in d. l.
un. num. 10. C. eod. Ant. Gou. de Iur. acer. num. 1.
& not etiam diximus in primo cap. q. 1. num. 24.
et ſeqq.

Hinc etiam dicimus, ſemel adeundum eſſe
10 † d. l. ſi ſolus. 79. § ult. ff. de acq. hæred. & ius ac-
creſcendi eſſe appendicem præcedentis adi-
11 tionis † l. ſi quis hęres. 35. in prin. ff. de acq. hęred.
Bald. in l. falſus. 19. num. 16. C. de furt. Cagn. in
d. rub. C. quand. non pet. part. numer. 39. & ibi
Cuiac. & in d. l. teſtamento 6. C. de impub & al.
ſubſt. eaque ratione faciendam non eſſe in
iudicio partis accreſcentis poſitionem, quæ
alioquin fieri debet ſuper partis principalis
12 aditione, † ſecundum Bald. in d. l. unic. §. ubi
autem legatarij, num. 9. C. de cad. toll.

Hinc denique dicimus, partem hęreditatis
vacantem accreſcere etiam ignorantibus,
13 † l. hęredi. 31. ff. de acq. hæred. l. de ętate. 12. § ſicū
eſſet ff. de inter. actio. Et ſcribunt Bart. in l. cum
quidam. 30. § ſuum hęredem, num. 2. & in d. l. hę-
redi. 31. ff. de acq. hæred. Caſtr. in d. l. un. § his ita
definitis, numer. 6. C. de cadue. toll. Gozad. in d.
l. un. numer. 56. uerſ. 4. & ibi Purp. num. 103. C.
quand. non pet. part. Rip. in l. centurio 15. num.
195. ff. de uulg. Crau. conſ. 927. n. 3. Menoch.
conſ. 50. num. 8. Cuiac. in d. l. un. §. ubi autem le-
gatarij C. de cad. toll. Donell. d. lib. 7. comm. cap.
12. Et eſt de mente eorum, qui ſimpliciter dixerūt,
partem uacantem ignorantibus accreſcere, ut
Dec. in d. rubr. C. quand. non pet. part. in tertia
lect. numer. 13. Alb. d. conſ. 310. num. 21. Ceph. d.
conſ. 29. num. 8. quoniam hæc eſt natura corū,
quę

Digitized by Google

quæ obueniunt ipſo iure, vt etiam ignoran-
14 tibus acquirantur † *§. ſui Inſt. de hæred. qual. & diff. §. item vobis, Inſt. per quas perſ. nob. acq.* Et verò, cum portio hæreditatis accreſcat in-
uitis, *vt laſè oſtendemus in hoc cap. q. 4. num. 8.*
Conſequens eſt, vt multo magis accreſcat
15 ignorantibus, ex regula † *l. qui poteſt inuitis. 17. ff. de reg. iur. l. ergo. 4. §. illud. ff. de fideic. libert. Et in his terminis conſiderant Cuiac. in d. §. vbi autem legatarij, & Donell. d. libr. 7. commen. cap. 12.*

Nec eſt contrarium, quod pars accreſcens
eodem iure cenſeatur, quo pars principalis,
16 quia reſpondeo, hoc procedere † reſpectu
iuris, & naturæ, non reſpectu modi acquiren-
di: Nam pars accreſcens regulatur ſecundum
naturam partis principalis, & eodem cũ illa
cenſetur iure, ſed non eodem modo acquiri-
tur: Illa enim acquiritur mediante aditio-
ne, hæc verò ipſo iure, *vt dictum eſt. Et in ſpecie declarat Alcia. in d. l. vn. num. 7. verſ. Ratio dubitationis C. quand. non pet. part.* Cuius diuerſi-
17 tatis ratio eſt, quia † acquiſitio partis princi-
palis fit re integra, quo caſu iniquum eſſet,
aliquem inuitum, & inuitum oneribus hære-
ditarijs adſtringi *l. qui in aliena. 6. in prin. ff. de acq. hæred.* At acquiſitio partis accreſcentis
fit eo tempore, quo res non eſt ampliùs inte-
gra, propterea, quod iam adita eſt pars prin-
cipalis, ideoque non poteſt ampliùs diuidi,
id eſt, pro parte acquiri, & pro parte non. Quo
fit, vt cenſeatur adijſſe, ſecundum ea, quæ di-
ximus. Hæc autem adeo vera ſunt, vt proce-
dant

Primo, non ſolum in hæreditatibus teſta-
mentarijs, ſed etiam in ijs, quæ ab inteſtato
18 deferuntur, † *vt de teſtamentarijs conſtat ex d. l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. Et ſcribunt gl. in d. l. ſi ponas. 23. §. ult. in verb. accreſcit ff. de inoff. Gui. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 115. De ijs verò quæ ab inteſtato deferuntur ſcribunt Bart. in d. l. re coniuncti num. 63. Baldus. in d. §. vlt. num. 23. Inſt. de Orfit. De vtriſque demum ſenſiſſe videntur omnes, quos retulimus ſupra num. 2. dum indefinitè ſcripſerunt, hæredibus ipſo iure partem accreſcere, quemadmodum & ij, qui ſimpliciter dixerũt partem ipſo iure accreſcere, non diſtinguentes legata ab hæreditatibus, quos retulimus ibi in fine.*

Secundo procedunt, etiam in hæredibus
hæredum: Nam & ijs portio vacãs accreſcit
19 ipſo iure † *d. l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. Zaz. in d. l. ſi mihi, & Titio. 110. nu. 7. ff. de verb. oblig.*

Tertio procedunt, etiam in bonorum poſ-
ſeſſionibus: nam & in ijs portiò vacãs ipſo iu-
20 re accreſcit † *d. l. 2. § ſi duo ff. de bon. poſſ. ſec. tab. Et ſcribunt gl. in d. l. vn. in verb. accreſcere, & ibi Iaſ. num. 16. Dec. in prima lect. numer. 6. & in 2. num. 31. Gozad. num. 15. verſ. Non obſtat, Pic. num. 6. Seb. Sap. num. 15. Purp. num. 93. C. quãd. non pet. part. Dec. in rubr. C. eod. in 2. lect. num. 5. verſ. &, anm alias, & ibi Gagn. numer. 45. Cuiac. in d. l. 3. §. vlt ff. de bon poſſ.* ita, vt non ſit opus
21 noua agnitione, ſed præcedens ſufficiat † *d. l. ſed, cum patrono 6. in prin. & ibi gl. in verb. cæteri, & Cuiac ff. de bon poſſ. d. l. 2. §. ſi duo, & ibi Bart. num. 2. ff. de bon. poſſ. ſec. tab. Bart. in d. l. 3. §. vlt. & ibi Cuiac. ff. de bon. poſſ. Dec. in d. l. vn. in prima lect. num. 6. & in 2. num. 31. & ibi Purp. nu. 29. & 93. Gozad. num. 15. Seb. Sap. num. 50. C. quãd. non pet. part. Gagn. in rubr. C. eod num. 45. & ibi Cuiac. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 42. nu. 2. Ant. Gou. de Iur. accr. num. 23. Coſta de port. rat. q. 49. nu. 1.* Quamobrem dicimus, ſemel eſſe agno-
22 ſcendam bonorum poſſeſſionem † *d. l. ſed, cũ patrono. 6. in prin. ff. de bon. poſſ.* Nec obſtat *l. ſi ita ſcriptum. 8. in prin. ff. de bon. poſſ. ſec. tab.* vbi
Iulianus, *Bonorum poſſeſſionem Titius accipiet,* inquit, *non ſolum tertia partis, ſed eius quoque, quæ ex ſextante eidem accreſcit*, quibus verbis
23 † non obſcurè videtur innuere, etiam partis
accreſcentis eſſe accipiẽdam bonorum poſ-
ſeſſionem, quia loquitur Iulianus de parte,
quæ accreuerat ante, quam coniunctus bo-
norum poſſeſſionem agnouiſſet, quo caſu
non poteſt agnoſcens partes, quæ iam vnitæ
ſunt ſeparare, ſed vtramque debet agnoſce-
re, *vt ibidem declarat gl. in verb. quæ ex ſextante,*
nos verò loquimur de parte, quæ accreſcit
poſt agnitionem a coniuncto factam, quod
patet ex eo, quia dicimus, præcedẽtem vnius
partis agnitionem ſufficere, vt etiã pars poſt-
ea accreſcens cenſeatur agnita.

Hinc intelligimus, quamuis olim nemini
regulariter bonorum poſſeſſio quæreretur,
niſi interueniſſet ſolemnis petitio, & Prætoris
24 datio † *l. vlt. C. qui adm. l. vlt. §. nos itaque C. de cur. furio. §. vlt. Inſt. de bon poſſ.* quam noſtri
perperam iudicis decretum appellant, quip-
pe, quod certis duntaxat caſibus interponi
ſolebat, *vt oſtẽdimus in tract. De manda. Iuriſd. cap. 8. q. 9. num. 72.* In parte tamen accreſcen-
te non fuiſſe etiam olim talem petitionem,
& dationem neceſſariam, quia datio, ſiue (vt
aiunt) decretum ſuper parte principali trahe-
25 batur ad partem accreſcentem, † *Ita ſcribunt Bald. in d. l. vn. in prin. verſ. 4. & ibi Iaſ. num. 16. Dec. in prima lect. num. 6. & in 2. nu. 31. Gozad. num. 15. Pic. num. 6. Seb. Sap. num. 15. Purp. nu. 29. Gagn. num. 13. & 14. C. quand. non pet. part. Et nos etiam diximus in cap. 9. q. 49. num. 16.*

Quarto procedunt, non ſolum, cum hære-
di vniuerſali pars hæreditatis accreſcit, ſed
etiam, cum repudiantibus hæredibus vniuer-
ſalibus tota hæreditas accreſcit hæredi parti-
culari, qui iam rem ſibi relictam agnouit: Nã
26 & talis accretio fit ipſo iure, † *vt docent Imol. in l. 1. § ſi ex fundo, num. 26. verſ. & nota. ff. de har. inſt. Alb. d. conſ. 310. num. 14.* ita, vt non ſit
27 opus noua declaratione, ſiue aditione, † *ſecũdum Imol. in d. §. ſi ex fundo, nu. 26. verſ. ſed aduerte Alb. d. conſ. 310. nu. 21.* Quinimo etiamſi
moriatur ante, quam vniuerſalis deficiat, ni-
hilominus eo poſtea deficiente tota hæredi-
tas accreſcet eius hæredi, in quem ius accre-
ſcendi tranſmiſſum intelligitur *ſecundum ea, quæ diximus in 7. cap. q. 62. num. 31. & ſeqq.* ipſo
iure, & ſine alia aditione, *vt declarat Imol. in d. § ſi ex fundo, nu. 26. verſ. Et nota.* Idque mul-
to faciliùs obtineret, ſi iam ab initio nullus
fuiſſet datus cohæres vniuerſalis, vel datus
viuo teſtatore deceſſiſſet: Nam, quia tempore
mortis teſtatoris inſtitutus in re certa nõ fuiſ-
ſet vocatus ad rem particularem, ſed ad totã
hæreditatem ſublata rei mentione, perinde,
ac, ſi ſimpliciter hæres inſtitutus fuiſſet, *vt oſtendimus in eodem 7. cap. q. 7. nu. 1.* ideo agno-
ſcendo rem particularem cenſeretur totam
28 hæreditatem agnouiſſe, † vt dicimus de hæ-

rede vniuerſali, qui rem vnã, vt hęres agno-
ſcit *ſicuti videre eſt in 9.cap.q.28.num.10.*

Sanè, ſi particulariter inſtitutus non agno-
uiſſet rem ſibi relictam, eſſet haud dubiè ne-
ceſſaria voluntatis declaratio, ſine aditio, quia
non cenſeretur hęres extitiſſe, *vt dicemus infra
n.39 & ſeq.* Quamobrē, & ſi interim decede-
ret, non cenſeretur hæreditatem ad ſuos hæ-
redes tranſmiſiſſe, *vt oſtendimus in 7.cap.q.
62.num.54.*

Quinto procedunt, non ſolum, ſi pars hæ-
reditatis accreſcat hæredi, ſed etiam, ſi fiſco,
*vt declarat Ale in d.l.re coniunctis, num. 41.verſ.
ſed, quid in fiſco*, & verò etiam fideicommiſ
ſario vniuerſali, quibus caſibus in eum ius ac
creſcendi transfertur, *ſecundum ea, quæ dixi-
mus in 7.cap. q. 69. num. 3. & ſeqq.* Nam in ijs
ita fideicommiſſario pars vacans ipſo iure
accreſcit, vt, quoad eum, neq; noua ſit opus
hæredis aditione, neque noua reſtitutione,
29 † *vt rectè cenſuerunt gl. in l. Papinianus. 43. in
verb. accreuit, & ibi Bart. & Ang. ff. ad Treb
Rip. in d.l. re coniunctis, num.92.verſ. defendendo
Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. num. 45.
Gnter. in d.l. vn. numer. 57. verſ. quinimo. C. eod.
Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 10 num. 35. verſ.
2. Cuiac lib. 12. obſ. cap. 12.* Et, quamquam Pa-
pinianus huiuſmodi quæſtionem non deci-
dat *in d. l. Papinianus*, & nouam reſtitutionē
eſſe neceſſariam *Iaſ. in d.l. re coniunctis, numer.
146. & ibi Polit numer. 59 verſ. a caſu, & Ant.
Gou. de Iur. accr. num. 22. alijque* plerique cen-
ſuerint, verior tamen, & receptior eſt negati-
ua ſententia, quia facta reſtitutione partis
ipſo iure cenſentur ea omnia tranſlata, quæ
illius partis cōſecutiua ſunt *l. facta 63. in prin.
ff. ad Treb.* Cum igitur pars accreſcens ſit par-
tis principalis conſecutiua, *vt dicemus in 9.c.
q.43.nu.11.* Conſequens eſt, vt etiam ea cen-
ſeatur fideicommiſſario reſtituta.

Sed hęc, quę diximus, licet regulariter ve-
ra ſint, interdum tamen non procedunt: Nā
portio vacans certis caſibus non accreſcit
ipſo iure, ſed nouam requirit aditionem.

Primum enim, ſi per alium nobis acquira-
tur hæreditas, puta per ſeruum, non ſufficit
aditio præcedens, ſed requiritur aditio no-
ua reſpectu partium, quæ poſtea deficiunt,
30 † *nt ſcribunt gl. in d.l. vn. in verb. accreſcere & ibi
Aug. verſ. in gl. ult. & Purp. num.96. verſ. 2 C.
quand. non pet. part.* Quod apertè probat *l. ſi ſo-
lus. 79. § ult. ff. de acq. har.* vbi Paulus, *Si ſeruus
meus ex parte hæres inſtitutus ſit purè,* inquit, *ex
parte ſub conditione dato cohærede, & iuſſu meo
adierit, deinde eo manumiſſo conditio alterius par-
tis extiterit, verius eſt, non mihi eſſe acquiſitam illā
portionem, ſed ipſum comitari: Omnia enim paria
permanere debent in id tempus, quo alterius por-
tionis conditio extet, ut acquiratur ei, cui prior
portio acquiſita eſt. Ego quidem puto, & ſi adhuc
in poteſtate ſit, iterum adeundum eſſe, ſi conditio
extiterit, & illud, quod dicemus, ſemel adeundum,
in eiuſdem perſona locum habet, non, cum per aliū
acquirenda eſt hæreditas.* Et, quamquam hic lo-
cus non pertineat ad id ius accreſcendi, de
quo nos in præſenti loquimur, ſcilicet, quia
Paulus ibi tractat de varijs partibus ex diſpo-
ſitione teſtatoris ad inſtitutum ſpectantibus,
ſecūdum ea, quæ dicemus in 9.cap.q.19. in 2.caſu
cum alioquin nos loquamur de partibus alijs

31 aſſignatis, quę poſtea vacant, † *ut Iaſ. in d.l. vn.
num.40. verſ. in 2. parte, & ibi Pic. nu. 28. Cagn.
num.68. verſ. in eadem gl. ibi, C. quand. non pet.
part. & alij plerique animaduerterunt*, rectè ta-
men a noſtris trahitur ad ius accreſcendi, de
quo loquimur, quia, ſi portio vacans non ac-
quiritur ipſo iure, cum defertur ex prouiſio-
ne hominis, quā lex approbat, multominus
debet ipſo iure acquiri, cum ex ſola diſpoſi-
32 tione legis proficiſcitur, † *ut arguit Purp. in
d.l. vn. num.95. verſ. 2. C. quand. non pet. part.*

Secundo verò, ſi duo, vel plures ſuccedant
diuerſo iure, non erit inter eos locus iuri ac-
33 creſcendi ſine noua agnitione † *ſecundum gl.
in d.l. vn. in verb. accreſcere, & ibi Bald. num. 10.
verſ. item, quia, & Purp. num.95. C. quand. non
pet. part. gl. in d. l. ſed, cum patrono. 6. in prin. in
verb. cæteri ff. de bon. poſſ. Bart. in l. 3. § . ult. ff. eo.
Imol. in l. mulieri. 73. num. 2. verſ. in gl. proderit
ff. de cond. & dem.* vt in ſpecie *d. l. ſed cum patro-
no.*

Sed hæc exceptio merito fuit a noſtris cō-
34 muniter improbata, † *vt a Gozad. in d. l. vn.
num.32. verſ. ego, & ibi Alcia. num.49. Cagn. nu.
59. C. quand. non pet part. Cuiac. ad enud. tit. &
alijs frequentius*, quia certum eſt, inter diuerſo
iure ſuccedentes non habere locum ius ac-
creſcendi, *vt oſtendimus in 5. cap. q. 43. num. 1.*
ideoque nec poſſe diſputari, an portio accre-
ſcat ſine noua agnitione, quia nō entis nullę
ſunt qualitates *l. eius, qui 41. ff. ſi cert. pet.* Nam,
& in ſpecie *d. l. ſed, cum patrono.* ideo, noua re-
quiritur agnitio, quia patronus non conſe-
quitur partes vacantes iure accreſcendi, ſed
iure nouæ ſucceſſionis, ideſt, iure bonorum
poſſeſſionis, vnde legitimi, quam patronus in
totum debet agnoſcere ob hæredis ſcripti re-
pudiationem, quæ rem ad inteſtati cauſam
35 reduxit, † *vt explicāt Bart. in d. l. ſed, cum patro-
no, & ibi Cuiac. Gozad. in d. l. vn. num. 32. verſ.
ego, & ibi Alcia. num. 49. verſ. Nec obſtat Cagn.
num.62. verſ. limitatur ergo, & verſ. 5. C. quand.
non pet part. Ant. Gouea. de Iur. accr. numer. 23.*
Ex quo inferunt nonnulli, vbi noua eſt opus
agnitione, ibi proprię ius accreſcendi non
36 eſſe, † *ut Polit. in d. l. re coniunctis num. 79. verſ.
Quinta, Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part.
num.45 per d. l. ſed, cum patrono.* Quod verum
eſt, ſi de eo iure accreſcendi loquamur, quod
ex perſona propria locum habet. Cæterum,
ſi de eo, quod habet locum ex perſona ſerui,
magis eſt, vt procedat, etiamſi noua aditio
requiratur, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra
num.30.*

Tertio in querela inofficioſi teſtamenti,
licet habeat ius accreſcendi locum, eſt tamē
opus petitione, & ſic facto hominis, ideoque
37 in ea portio non accreſcit ipſo iure, † *ut ſcri
bunt gl. in l. ſi ponas. 23. § . vlt. in verb. accreſcit ff.
de inoff. & Gozad. in l. qui ſe patri. 3. num. 224.
in fi. C. und. lib.* Verum reſpectu ipſius quere
lę non puto, hanc eſſe probabilem exceptio-
nem, quia exemplo aliarum cauſarū, & que-
relæ pars agenti de inofficioſo teſtamento
38 ipſo iure accreſcit † *ut declarant gl. & Gozad.
in relatis locis*, ſed petitione opus eſt, reſpectu
hæreditatis, quam exhæredatus, vt pro parte
ſua, ita & pro parte accreſcente petere debet
Et ita hanc exceptionem (ſi exceptio dici
poteſt) intelligendam puto.

Quarto,

Quarto, ſi hæredi particulari nullus datus ſit cohæres vniuerſalis, vel datus defecerit, ita demum ei tota hæreditas accreſcet, ſi particularem inſtitutionem agnouerit. Cœterum, ſi priùs deceſſerit, quam voluntatem ſuam declarauerit, non cenſebitur ei hære-
39 ditas acquiſita, † *ut oſtendemus in 7. cap. q. 61.*
40 *num. 54.* quia † ſine aditione, quæ in propoſito non interuenit, nulli (exceptis ſuis hæredibus) quæritur hæreditas *l. hæc uerba. 12. ff. de cond. inſtit. l. Cornelius 69. ff. de hæred. inſtit.* Nec eſt cõtrarium, quod inſtitutus in re certa habeatur loco legatarij *l. quoties 13. C. de hæred. inſtit. l. ex facto. 35 in prin ff. eod.* ideoque, vt legatario etiam ignoranti acquiritur legatum *l. cum pater 79. § ſurdo ff. de leg. 2. l. filiusfa. 16. ff. de teſtam.* ita etiam debet acquiri particulariter inſtituto, quia hoc verum eſt, quoties particulariter inſtitutus habet cohæredem vniuerſalem cum effectu. Cœterum, quoties eũ non habet, quia particularis inſtitutio dempta mentione rei conuertitur in vniuerſalem ideo eodem, quo vniuerſalis, debet cenſeri iure. Vnde, quemadmodum ad acquiſitionẽ vniuerſalis eſt neceſſaria voluntatis declaratio, ita etiam debet eſſe neceſſaria in acquiſitione particularis, quatenus vicem vniuerſalis obtinet, *ut latè oſtendimus in eodem 7. cap. q. 62. num. 54. & ſeqq.*

Quinto, licet ius accreſcẽdi, quoad dominium, & alia, quæ iuris ſunt, operetur ipſo iure, non tamen operatur, quoad poſſeſſionem, quia non ſufficit, quem apprehendiſſe poſſeſſionem partis principalis, vt cenſeatur etiam poſſidere partem accreſcentem, ſed debet eius poſſeſſionem legitimis modis nanciſci.
41 † *Ita ſcribunt Bald. in d. l. un. num. 3. & ibi Iaſ. num. 15. Seb. Sap nu. 50. Purp. nu. 31. C. quand. non pet. part. Pariſ. conſ. 37. nu. 12. uol. 3. Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. nu. 45. Gomez. tom. 1. uar. reſol cap. 10 num. 22. Pereg. de fideic. artic. 48. num. 78. Et uidetur de mente Pat. deciſ. 309. nu. 5.* Poſſeſſio enim, tamquam res, quæ
42 facti eſt, & animi † *l. denique 19. ff ex quib. cauſ. maio. l. 1. § Scæuo a ff. ſi is, qui teſt. lib. eſſ. ius fue. l. 1. § adipiſcimur, & §. ſi uir uxori, & l. poſſeſſionem 49. ff. de acq. poſſ. l. bonæ fidei. 48. §. 1. ff. de acq. rer. dom.* non, niſi naturalibus modis, ideſt animo, & corpore acquiri poteſt *l. 3. in prin. ff. de acq poſſeſſ.* Quamobrem, licet dominium ipſo iure quæratur ex aliqua cauſa, non tamẽ
43 acquiritur poſſeſſio, niſi fuerit apprehenſa † *l. cum hæredes 23. in prin ff. de acq poſſ. Et ſcribũt gl. in l. ult. in uerb. in rem, uerſ. item, nunquid. C. de ſacr. Eccl. gl in l. cum duobus. 52. alias l. ſi fratres 53. § idem reſpondit ſocius, in uerb. dominiũ dedit, uerſ. item, quid ff. pro ſoc. Bart. in l. cõmiſſa. 14. nu. 1. uerſ. licet autem, ff. de publica. & uectig. Bald. in cap. 1. in prin. nu. 3. uerſ. hinc eſt, tit. quid ſit inueſt. Pariſ. conſ. 37. num. 12. uol. 1. Martin. Laud. de fiſco q. 63 & q. 266. Boer. deciſ. 264. nu. 12. in fi. Boſſ. in tit. de Publica. bono. numer. 26. Pereg. de Iur fiſci lib. 4. tit. 3. num. 23.*

Hinc intelligimus, in Carboniana bonorũ poſſeſſione, & id genus alijs, quæ ius non tribuunt, ius accreſcendi non poſſe conſiderari reſpectu ipſius corporalis poſſeſſionis, ſed tãtum reſpectu bonorũ poſſeſſionis, quatenus ſcilicet cauſam præbet poſſeſſionis apprehẽ-
44 dendæ, † *ut declarant Bald. in d. l. un. num. 3. & ibi Purp. num. 31. Cagn. num. 15. uerſ. & procedunt. C. quand. non pet part.*

Hinc etiam intelligimus, quod dici ſolet, ius accreſcẽdi eſſe ſimile alluuioni *in l. ſi Titio. 39. §. 1 ff. de uſufr.* procedere, quoad ius, ideſt, ipſam dominij acquiſitionem, quia, quemadmodum alluuio ſequitur ius fundi *l. ſi ego 13. §. idem ait, ædibus ff. de Publicia.* ita etiam ius accreſcendi ſequitur rem, ideſt portionem principalem *d. l. ſi Titio.* Cęterum reſpectu poſſeſſionis longè differũt inter ſe ius accreſcendi, & alluuio: Nam hæc operatur
45 etiam, quoad poſſeſſionem, † *ut ſcribunt Bart. in tracta de Flumin. in uerb. acquiritur nobis, nu. 2. & Pereg. de fideic. d. artic. 48. num. 78.* illud verò non item, *ut ſupra dictum eſt*; Cuius di-
46 uerſitatis ratio eſt, quia † poſſeſſio nõ acquiritur modis ciuilibus, cuiuſmodi eſt ius accreſcendi, ſed modis naturalibus, qualis eſt alluuio. Et hæc quidem de hæreditatibus dicuntur.

S V M M A R I V M.

1 *Portio legati, vel fideicommiſſi vacans accreſcit ipſo iure. Declara, vt num. 6. & ſeqq.*

2 *Agnitio non eſt neceſſaria in legatis, & fideicommiſſis, cum portio accreſcit.*

3 *Legata, & fideicommiſſa acquiruntur ipſo iure, niſi repudientur.*

4 *Legata, & fideicommiſſa acquirũtur etiam ignorantibus.*

5 *Portio legati, vel fideicommiſſi accreſcit etiã ignoranti.*

7 *Actiones tres competunt pro legatis, & fideicommiſſis particularibus, realis, perſonalis, & hypothecaria, Declara. vt num. 8. & ſeqq.*

8 *Dominium rei legatæ tranſit ipſo iure in legatarium, ſi legetur res teſtatoris.*

9 *Dominium partis accreſcentis tranſit ipſo iure in legatarium.*

10 *Dominium partis accreſcentis retrofingitur in legatis, & fideicommiſſis acquiſitum ex eo die, quo quæſitum eſt dominium partis principalis.*

11 *Dominium ex legato non transfertur ipſo iure, cum legatur quantitas, aut res hæredis nu. 12. vel aliena, num. 13.*

14 *Hypotheca competit pro legatis, & fideicommiſſis particularibus etiã, quibus caſibus non transfertur dominium.*

15 *Portio ipſo iure accreſcit, etiam in fideicommiſſis vniuerſalibus, Declara, vt numer. 16. & ſeqq.*

17 *Fideicommiſſarius uniuerſalis ante, quam dies fideicommiſſi cedat, non habet, niſi ſpem.*

19 *Fideicommiſſum uniuerſale tranſmittitur ad hæredes, ſi fideicommiſſarius moriatur poſt diem cedentem, licet ante aditam, aut reſtitutam hæreditatem.*

20 *Fideicommiſſario uniuerſali competit officium Iudicis, ut cogat hæredem adire, & reſtituere.*

22 *Dominium non transfertur in fideicommiſſariũ uniuerſalem, niſi facta reſtitutione ſaltem uerbali, & num. 24.*

25 *Portio ipſo iure accreſcit, etiã in donationibus cauſa mortis.*

26 *Portio uacans ipſo iure accreſcit, etiam hæredibus legatariorum, aut fideicommiſſariorum.*

27 *Portio uſusfructus legati non accreſcit ipſo iure*

Sed contra numer. 28. & 30.
29 *Vſusfructus legatus acquiritur ipſo iure etiam ignoranti.*
31 *Portio legati, uel fideicommiſſi non accreſcit ipſo iure, quoad poſſeſſionem.*

An in legatis, & fideicommiſſis portio vacans accreſcat ipſo iure.

Quæſtio Secunda.

IN Legatis verò, & fideicommiſſis conſtat, haud dubiè partem vacantem ipſo
1 iure accreſcere, † *ut ſcribunt Ang. de Gamb. in d. tracta. de teſtam. gl. 42. num. 3. verſ. 2. Vaſq. libr. 2. Illu. contro. cap. 69. numer. 3. Mantic. de con. ult. uol. libr. 10. tit. 3 num. 19. Et eſt de mente eorum omnium, qui ſimpliciter ſcripſerunt, partem uacantem ipſo iure accreſcere non diſtinguentes legata ab hæreditatibus, quos retulimus in q. praeced. num. 2.* Ideoque coniunɍto non eſſe neceſſariam eius agnitionem,
2 † *ut ait Ang. de Gamb. in relato loco*, Idque faciliùs procedere, quam in hæreditatibus, & bonorum poſſeſſionibus, vt pote, in quibus requiritur ſaltem reſpectu partis principalis agnitio, quę alioquin neceſſaria non eſt in legatis, & fideicommiſſis, quippe, quæ ipſo
3 iure quæruntur, niſi repudientur † *l. ſeruum filij. 46. §. 1. l. ſi tibi homo. 88. §. cum ſeruus ff. de leg. 1. l. legatum. 82. ff. de leg. 2. l. 1. §. utrum ff. ſi quid in fraud. patro. Et ſcribunt Bart. in l. fin. verſ. Tu dic, & ibi Alex. num. 3. Iaſ. num. 6. & 7. verſ. glo. in uerb. C. de legat.* adeo, vt quærantur
4 etiam ignorantibus † *l. cum pater. 79. §. ſurdo ff. de leg. 2. l. qui in domini. 14. & l. filiusf. 16 ff. de teſta. l. ſi partem. 19. §. ſi per fundum, & ibi glo. in uerb. cæperat, ff. quẽad. ſeru. amitt. Et ſcribũt Cin. in l. un. in prin. num. 5. C. de cad. toll. Imol. in l. legatum. 7 num. 1. ff. de leg. primo, Dec. in l. 1. in 2. lect. num. 19 verſic. Nunc ulterius, & in 3. num. 40. C. qui adm.* Quamorem, & ignoranti portio legati, vel fideicommiſſi accreſcit,
5 † *ut ſcribit Vaſq. d. lib. 2. Illu. contr. cap. 69. nu. 3. Et eſt de mente eorum, qui ſimpliciter dixerunt, partem ignorantibus accreſcere, quos retulimus in eadem q. praeced. num. 13. in fine.*
6 Sed hæc ita accipienda ſunt, † vt, ſi quidẽ portio deficiat ante diem cedentem, accreſcat ipſo iure, quoad ſpem, quam, vt legatarius, vel fideicommiſſarius habet reſpectu partis principalis, ita etiam reſpectu partis accreſcentis habere intelligitur, *ſecundum ea, qua diximus in 7. cap. q. 71. num. 1. & 2.* Si verò deficiat poſt diem cedentem, ſed ante aditã hæreditatem accreſcat, ipſo iure, quoad trãſmiſſionem: Nam, quemadmodum interim decedens tranſmittit partem principalem, ita etiam tranſmittet accreſcentem, *ut diximus in eodem 7. cap. q. 62. num. 16. & q. 71. num. 9. & 10.* Quod, ſi deficiat poſt diem cedentem, & poſt aditam hæreditatem, accreſcat ipſo iure, etiam, quoad actiones pro legatis, & fideicommiſſis cõpetentes, nempe, quoad
7 realẽ pſonalẽ, & hypothecariã † *l. 1. et ibi Bart. num. 1. Bald. in princ. Iaſ. in prin. et numer. 4. C. comm. de legat. §. ſed non uſq; Inſt. de legat. Bart. in l. 1. num. 11. verſ. circa iſtud, et ibi Caſtr. nu. 5. Iaſ. num. 99. verſ. extra gl. ff. de leg. 1. Gratian. cap. 62. diſcep. for. num. 27.* ſi ſumus in caſibus, in quibus ex legato transfertur dominium, vt
8 euenit, cum legata eſt ſpecies teſtatoris † *d. l. legatum. 82. ff. de leg. 2. l. a Titio. 66. ff. de furt. Et in ſpecie declarant Bart. in d. l. 1. numer. 12. verſ. quod uerũ eſt, et ibi Bald. col. 2. verſ. et adde, Caſtr. nu. 5. et. 16. Iaſ. num. 120. verſ. 3. requiritur ff. de leg. primo,* Nam, quemadmodum trãſfertur reſpectu partis principalis, ita etiam transfer-
9 tur reſpectu partis accreſcentis, † *ut probant iura, quæ adducemus num. ſeq.* Quamobrem dicimus, eius dominium retrofingi acquiſitum ex eo die, ex quo quæſitum eſt, &
10 dominium partis principalis † *l. ſi dominus. 17. et l. Titio, et Seio. 34. cũ 2. ll. ſeqq. ff. ad l. Aquil. et nos diximus in 5. cap. q. 32. num. 44. et dicemus etiam in cap. 9. q. 47. num. 6.* Quod, ſi ſumus in caſibus, in quibus ex legato non transfertur
11 dominium, vt, cum legatur quantitas. † *ſicuti declarant glo. in l. 2. in uerb. actiones, verſ. item, quod hic dixit, C. com. de legat. Bart. in d. l. 1. num. 12. verſ. primo caſu, et ibi Bald. col. 2 verſ. item intellige, Iaſ. n. 117. verſ. 2. requiritur ff. de leg. 1. Bart. in l. omnia. 7. n. 1. ff. ſi cert. pet. et in l. ſi legatum 10. §. 1. num. 1. ff. de adim. leg. Alex. in l. fin. num. 4. C. de legat. Crott. in d. l. re coniunctis, num. 71. Craſſ. in § legatum q. 69. num. 7.* vel ſpecies, quę
12 non ſit teſtatoris, ſed, aut hæredis † *l. ſi quis in quibus. 115. §. cum ſeruus, et ibi Bart. num. 1. et 2. ff. de leg. 1. Bart. in l. ſi hæredis ſeruus. 50. in prin. num. 1. et ibi Iaſ. num. 11. ff. eod. Bart. in l. 2. num. 4. et ibi Ang. num. 1. C. commu. de legat. Bart. in l. hæreditatum. 68. §. ſi quis ex hæredibus, nu. 1. ff. ad l. Falc. et in l. ſi tibi homo. 88. § ſi fundus, num. 2. ff. de leg. 1. Bald. in d. l. 1. col. 2. verſ. et adde, et ibi Caſtr. num. 16. Iaſ. num. 121. ff. eo. Bald. in l. ſi tibi homo. 88. §. ſi fundus, num. 1. ff. eod. Caſtr. in l. Papinianus 18. nu. 2. ff. de ſeruit. Iaſ. in d. l. 1. num. 6. verſ. 2. limita C. comm. de legat. Crott. in d. l. re coniunctis, num. 71. Craſſ. in d.*
13 *§. legatum, q. 69. num. 16.* aut aliena † *ut declarant Cin. in d. l. un. in prin. num. 9. C. de cad. toll. Bart. in d. l. 1. num. 12. verſ. quod uerum eſt, et ibi Bald. col. 2. verſ. et adde, Caſtr. num. 16. Iaſ. num. 121. ff. de leg. primo, Crott. in d. l. re coniunctis, nu. 71. Craſſ. in d. §. legatum q. 69 num. 14.* tunc accreſcat ipſo iure, quoad perſonalem, & hypothecariam, quæ in his caſibus competunt
14 pro legatis, & fideicommiſſis, † *ut ſcribunt Bart. in d. l. 1. num. 13. et ibi Caſtr. num. 17. Alex. nu. 23. Iaſ. nu. 132. ff. de leg. 1. Gratia. d. cap. 62. diſcep. for. num. 31.*

Adeo autem hæc vera ſunt, vt procedant Primo, non ſolum in legatis, & fideicõmiſſis particularibus, ſed etiam in vniuerſalibus
15 † Itaque, ſi ſint duo fideicommiſſarij vniuerſales, & vnus ex ijs deficiat ante diem fideicommiſſi cedentem, puta viuo teſtatore, aut pendente conditione fideicommiſſi, pars
16 eius accreſcet ipſo iure, non, † quoad ius, ſed
17 quoad ſpem, quæ ſola competit. † Quod, ſi deficiat poſt ceſſionem diei, ſed ante aditam a grauato hæreditatem, accreſcet ipſo iure,
18 &, quoad tranſmiſſionem, † quæ in hoc caſu
18 locum habere ſolet, † *ut diximus in 7. c. q. 41. num. 70.* & quoad officium iudicis, ad hoc, vt poſſit cogere hæredem adire, & reſtituere,

l. quia

Google

20 † *l. quia poterat.4.l. nam, quod.14.§. fin. cum 2. ll. ſeqq. ff. ad Trebell. Bart. in l. ſi legatus. 30. in princ. et in l. Papinianus. 41. numer. 1. ff. eod,*
Si verò deficiat poſt ceſſionē diei,& aditionem factam ab hærede, ſed ante reſtitutionē fideicommiſſi, accreſcet ipſo iure, quoad actionem perſonalem, nō etiam, quoad rea-
21 lem, † ſcilicet quia dominium ante reſtitutionem ſaltem verbalem non transfertur in
22 fideicommiſſarium vniuerſalem, † *ut ſcribūt Bart. in d. l. 1. num. 12. et ibi Bald. col. 2. verſ. et nota, Caſtr. numer. 14. verſ. alia eſt, et num. 16. Alex. num. 17. Iaſ. nu. 117 ff. de leg. primo, Bart. in d. l. ſi legatum 10.§.1. numer. 1. ff. de adim. leg. Craſſ. in d.§. legatum q.75. nu.1. Pereg. de fideic. artic. 2. num. 50. verſ. ſic quoque, et artic. 45. nu. 18.* At ſi deficiat poſt aditam hæreditatem,& partem reſtitutam, tunc accreſcet ipſo iure,
23 etiam, quoad dominium,† quippe quod facta reſtitutione tranſit in fideicommiſſariū,
24 † *l. facta 63. in prin. ff. ad Treb. Et ſcribūt Caſtr. in d. l. 1. num. 16 et ibi Alex. num. 17 ff. de leg. 1. Pereg. de fideic. d. artic. 2. numer. 50. verſ. facta, et d. artic. 45. nu. 18. verſ. et eſt ratio.* Idque adeo verum eſt, vt pro hac parte accreſcente non ſit opus noua reſtitutione, ſed præcedens reſtitutio ſufficiat, *ſecundum ea, quæ diximus in q. præced. num. 29.*

Secundo procedunt, etiam in donationibus cauſa mortis: Nam, & in ijs portio vacās
25 ipſo iure accreſcit † *l. vn. §. hac autem omnia, iuncto §. his ita definitis C. de cad. toll.* & quidē eodem modo, & cū iiſdem declarationibus, quas accommodauimus legatis, quippe, quibus huiuſmodi donationes ferè in omnibus comparantur, *vt oſtendimus in 6. cap. q. 22. nu. 12.*

Tertio procedunt etiam in hæredibus legatariorum, fideicommiſſariorum, & donatariorum cauſa mortis: nam, & ijs portiò va-
26 cans ipſo iure accreſcit. † *vt ſcribit Zaz. in l. ſi mihi, & Titio. 110. in prin. n. 7. ff. de verb. oblig. Quam in rem faciunt ea, quæ de iuris accreſcendi tranſmiſſione diximus in 7. cap. q. 62. num. 7.*

Declarantur autem in primis non procedere in legato vſusfructus: nam eius portio, quia non portioni, ſed perſonæ accreſcit, *vt diximus in primo cap. q. 1. num. 23.* ideo, non ipſo iure, ſed mediante petitione pertinet ad
27 coniunctum, † *ſecundum Pariſ. conſ. 37. nu. 10. & 11. vol. 3.* Sed hæc declaratio non eſt vera,
28 † quia, cū vſusfructus legatus pro parte principali quæratur ipſo iure, etiam ignoranti
29 † *l. ſi partem. 19 § 1. ff quemad. ſeru. amit. l. 3 §. vnde vi, & ibi gl. in verb. vindicare, & Ang. num. 1. ff. de vi, & vi arm. Paul lib. 3 ſent. tit 6.§. vſusfructus, & ibi Cuiac. gl. in l. corruptionem 16. in verb. altercantibus C. de vſufr. Imol. in l. huiuſmodi. 86.§. ſi Titio, & Mæuio, verſ. Item adde, & ibi Alex. num. 3. & Iaſ. nu. 16. ff. de leg. primo, Iaſ. in l. 1. numer. 60. & 62. ff. de leg. primo, & nos etiam diximus in 7. cap. q. 29. num. 108.* Conſequens eſt, vt multo magis ipſo iure, & ignoranti quæratur pro parte accreſcente, quippe, quæ faciliùs ipſo iure quæritur, quam portio principalis, vt patet in hæreditate, quæ, licet non acquiratur ipſo iure pro parte principali, acquiritur tamen pro ea, quæ poſtea accreſcit, *vt oſtendimus in q. præced. num. 1. & 16.* Et ita in ſpecie legati vſusfructus, vt in eo pars ipſo iure, etiam ignoranti accreſcat
30 † *rectè ſcripſit Vaſq. d. lib. 2. Illuſtr. contro. cap. 69. num. 3.*

Secundò, ea, quæ diximus, declarātur procedere, quoad ea, quæ iuris ſunt, puta, quoad dominium, obligationem, & hypothecam, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra, num. 7 & ſeqq.* non etiam, quoad poſſeſſionem, quæ eſt facti: Nam circa eam non operatur ipſo iure in
31 legatis, & fideicommiſſis, † quemadmodum, nec in hæreditatibus, & bonorum poſſeſſionibus, *vt diximus in q. præced. num. 41. & ſeqq.* Quamobrem, & partis accreſcentis poſſeſſio debet a legatario, vel fideicommiſſario apprehendi, & capi de manu hæredis, exemplo partis principalis, alioquin dabitur hæredi interdictum quorum legatorum, *vt diximus in 9. cap. q. 49. num. 7.* Et hæc de legatis, & fideicommiſſis.

S V M M A R I V M.

1 *Portio accreſcit ipſo iure, & ſine noua agnitione in contractibus.*
2 *Inueſtituram nouam petere, & nouum iuramentum fidelitatis præſtare non eſt neceſſe pro parte feudi, quæ accreſcit.*
3 *Portio feudi vacans accreſcit etiam ignoranti.*
4 *Emphyteuſis portio accreſcit ipſo iure, nec eſt opus noua petitione inueſtitura.*
5 *Iuriſdictio delegati accreſcit condelegato etiam ignoranti*
6 *Scientia iudicis non eſt neceſſaria, quoties iuriſdictio prorogatur.*
7 *Inuentarium nouum fieri non debet pro parte accreſcente, ſed ipſo iure augetur inuentarium.*

An in contractibus, & alijs viuentium cauſis portio vacans accreſcat ipſo iure.

Quæſtio Tertia.

SVpereſt, vt videamus, quid in actibus inter viuos, an ſcilicet poſito, quod in ijs locum habeat ius accreſcēdi, quod certis caſibus obtinere noſtri frequentiùs arbitrantur, *vt ex eorum ſententia retulimus in 6. cap. q. 32. numer. 38. & qq. ſeqq.* pars ipſo iure accreſcat, an verò noua ſit opus agnitione Et eſt receptū ipſo iure accreſcere, nec eſſe
1 neceſſariam nouā agnitionē, † *vt videre eſt apud Specul. in tit. de locat. verſ. Nunc aliqua, nu. 183.* Huius rei multa poſſunt exempla afferri.

Primū in feudis, in quibus, ſi per ius accreſcendi portio nondum acquiſita portionem habenti deferatur, non eſt neceſſe pro ea petere nouam inueſtituram, aut præſtare nouū iuramentum fidelitatis, ſed ſufficit inueſtitura ſumpta pro parte principali, vt ad partem
2 poſtea accreſcentem porrigatur. † *Ita enim cenſuerunt omnes, quos referemus in 9. cap. q 46. num. 15.* quia ipſo iure, & tacitè fit acceſſio, *vt declarat Bald. in cap. 1. §. & , quia vidimus, num. 4. De his, qui feud. dar. poſſ.* ita non fit ne-

ceſſaria noua agnitio, *vt ſcribit Bald. in cap. 1. num. 2. De duob. fratr. a Capit. inu.* Quamobrē
dicimus, partē feudi vacantem accreſcere,
3 etiam ignoranti, † *vti videre eſt apud Cepb. conſ.*
29. num 8.

Secundum exemplum afferri poteſt in
Emphyteuſi: Nam, ſi in ea locum habeat ius
accreſcendi, portio accreſcet ipſo iure, nec
erit opus noua agnitione, ſeu petitione inue-
4 ſtiturę. † *vt ſcribunt Alex. in l. ſi mihi, & Titio.*
110. in princ. nu. 15. verſ. tamen eſſet, & ibi Zaz.
num. 7. ff. de verb. oblig. Iaſ. in l. fin. num. 36. C. de
Iur. emph. Gratia. cap. 707. diſcep. for. nu. 6. verſ.
quare. & num. 7.

Tertium exemplum afferri poteſt in iuriſ-
dictione: Nam, ſi duo fuerint delegati cum
clauſula, Quod, ſi ambo nō poſſint, vnus exe-
quatur, & alter ex ijs non poſſit interuenire,
alter vero, cui non conſtabat de delegati im-
pedimento, ſolus proceſſerit, valebunt acta,
quia cum ob illam clauſulam, iuriſdictionis
exercitium accreuerit, non fuit in ea re con-
5 delegati ſcientia neceſſaria † *Ita Bald. in l.*
falſus. 19. num 16. C. de furt. Quemadmodum
neceſſaria non eſt, quando iuriſdictio pro-
6 rogatur † *l. 2. §. 1. verſic. proinde ff. de Iudic. &*
ſcribit Bald. in d. l. falſus, num. 16.

Quartum ſit exemplum in inuentario, cu-
ius confectio, licet reſpiciat cauſam defun-
cti, nempe ſucceſſionem, verè tamen
eſt actus inter viuos, ſcilicet, quia ſtatim, & in
vita conficientis vim ſuam conſequitur. In
7 inuētario igitur accretio fit ipſo iure: † Nam,
ſi ex duobus, aut pluribus hęredibus vnus cō-
ficiat inuentarium pro ſua parte, deinde al-
terius portio ei accreſcat, non erit ei neceſſe
conficere nouum inuentariū, quia, ſicut ipſo
iure augetur portio, ita etiam ipſo iure auge-
tur inuentarium. *Ita ſcribunt omnes, quos refe-*
remus in 9 cap. q. 46. num. 12. Et hæc de prima
quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Accreſcere ipſo iure, & accreſcere etiam inuito, idē eſt, Sed contra, num. 2. & cur, num. 3.*
4 *Legatum poteſt a legatario repudiari.*
5 *Sui ſunt hæredes ipſo iure, Declara, vt num. 7.*
6 *Sui ſunt hæredes etiam inuiti.*
8 *Portio vacans accreſcit hæredibus etiam inuitis, & cur num 9. & ſeqq. vſq; in fin.*
11 *Ius accreſcendi, cur fuerit introductum, variæ rationes afferuntur, & reprobantur, num. 14. 24. & ſeqq.*
16 *Hæres repræſentat perſonam defuncti.*
17 *Homo natura eſt indiuiduus.*
18 *Ars imitatur naturam.*
20 *Defunctum a pluribus repræſentari, non eſt inconueniens.*
23 *Voluntatis diuiſio, & ſeparatio induci non debet.*
30 *Hæreditas per ius accreſcendi conſeruatur vnita in eodem gradu.*

An in hæreditatibus, & bonorū poſſeſſionibus portio vacans accreſcat volenti, an vero inuito.

Quæſtio Quarta.

TRanſeamus nunc ad ſecundam in-
ſpectionem, & videamus, an por-
tio vacans accreſcat volenti, an
verò inuito. Vtique, autem ſuppo-
nimus, hanc quæſtionem non eſſe eandem
1 cum ſuperiore, † *ut putauit Cuiac. in tit. C.*
quand. non pet. part. ſed multum ab illa diuer-
2 ſam, † quia licet portio vacās accreſcat ipſo
iure, non tamen ex hoc ſequitur, eam accre-
3 ſcere inuito, † vt patet ex legatarijs, & fidei-
commiſſarijs, coniunctis quibus pars ipſo iu-
re accreſcit, *ut diximus in hoc cap. q. 2. num. 1.*
ſed volentibus non etiam inuitis *l. un. §. ubi*
autem legatarij C. de cad. toll. & nos dicemus in
hoc cap. q. 8. numer. 16. Et in his terminis ſcribit
Mantic. de con. ult. uol. lib. 10. tit. 3. nu. 59. Nam,
& ſimili modo legatum acquiritur ipſo iure
ideſt, ſine facto, & agnitione legatarij, *ut di-*
ximus in eadem q. 2. num. 3. adeo, ut acquiratur
etiam ignoranti, *ſicuti demonſtrauimus ibi, nu.*
4. & tamen nemo rectè dixerit, id acquiri in-
uito, cum certi iuris ſit, poſſe legatum ab ho-
4 norato repudiari † *l. legatum. 7. l. legatarius. 38.*
§. ult. l. ſeruum filij. 46. §. 1. l. ſi tibi homo. 83 §. cū
ſeruus ff. de leg. primo l. legatum. 82. ff. de leg. 2.
Nec eſt contrarium, quod ſui, qui ſunt hære-
5 des ipſo iure † *l in ſuis 14 ff. de ſuis, & legit. l.*
pen. §. longè ff de bon. lib. §. ſui autem, Inſt. de hęr.
6 *qual. & diff* ſint etiam hæredes inuiti † *l. ſi ſi-*
lius, qui patri. 12 ff. de uulg l. lege Cornelia. 12. ff.
de teſta. §. neceſſarij uero, Inſt. de hæred. qual. &
diff. Vlp. tit. 22. Inſt. §. inter neceſſarios. Qua ra-
tione motus Cuiac. in d tit. C. quand. non pet. par.
quæſtionem hanc eſſe ſuperuacuam exiſtimauit,
quoniā acquiſitio, quę fit ſuis, eſt irreuocabi-
7 lis † ſaltem inſpecto iure ciuili, ideoque nil
mirum, ſi, & ipſo iure, & inuitis contingat.
Cœterum acquiſitio, quæ fit per ius accre-
ſcendi poteſt eſſe reuocabilis ſaltem in lega-
tis, & fideicommiſſis. Licet igitur fiat ipſo
iure, non tamen ſequitur eam, fieri inuito.
Quamobrem neceſſaria eſt, non ſuperuacua
quæſtio propoſita, quam nos diligenter, ac,
vti res poſtulat, explicaturi tractationē vni-
uerſam in tria capita diſtribuemus, ſub qui-
bus ſeparatim quæremus, Primo, quid iuris
ſit in hęreditatibus, Secundo, quid in legatis,
& fideicommiſſis, Tertio demum, quid in
actibus inter viuos.

Et in hęreditatibus quidem generaliter di-
cere ſolemus, partem vacantem inuitis hęre-
8 dibus accreſcere † *l. un. § his ita definitis, & ibi*
Bart. in prin. & num. 3. Bald. num. 3. in fi. & nu.
5. Caſtr. numer. 6. C. de cad. toll. l. teſtamento. 6. &
ibi Bart. num. 4. Bald. num. 3. C. de impub. & al.
ſub. l. ſi quis hæres. 35. in prin. l. ſi duo. 38. l. qui ex
duabus. 53. §. ult. ff. de acq. hæred. Et ſcribunt gl.
in l. un. in verb. accreſcere, & ibi Iaſ. nu. 12. verſ.
alia eſt ratio, & num. 40. in fi. Seb. Sap. num. 14.
verſ.

verſ. ſed hic quaritur, Gozad. num. 2. verſ. item
aſſignatur, & num. 35. verſ. vltimo, Purp. num.
99. Claud. Tut. num. 49. C. quand. non pet. part.
gl. in l. ſi filius. 42. §. Papinianus, in verb. eiuſdem
ff. de bon. liber. Bart. in d. l. re coniunctis, num. 53.
& ibi Iaſ. num. 8. Rip. num. 7. & 183. Crott. nu.
2. Alcia. num. 58. Bart. in l. 1. num. 2. & ibi Iaſ.
numer. 19. ff. de acq. hared. Bart. in d. l. vn. §. vbi
autem legatarij num. 2. C. de cad. toll. & in l. cum
quidam 30. §. ſuum haredem, numer. 2. ff. de acq.
hared. Ang. in l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſic.
conſtat. ff. de lib. & poſt. in d. l. ſi quis hares. 35. nu.
1. & in l. qui patris. 59. n. 1. ff. de acq. hared. Imol.
in l. cum hareditate 55. num. 2. ff. eod. Alex. in l. ſi
mihi, & tibi. 12. in prin. num. 5. & ibi Iaſ. numer.
25. ff. de leg. primo. Iaſ. in l. 1. in prin. verſ. In text.
ibi C. de teſta. mil. in l. hareditas 4. in prin. C. de his
quib. vt indig. & in l. ſi duobus. 16. §. hares, nu 11.
ff. de leg. primo Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in
verb. & vxorem nomine Adelaſiam, numer. 115.
Soc. Sen. in l. mulieri, & Titio 73. num. 15. verſic.
ſed, ſi eſſent ff. de cond. & dem. Dec. in rubr. C.
quand. non pet. part. in 2. lect. num. 3. & in 3. nu.
12. & ibi Cagn. 39. 44. & 16. verſ. n. 6. Fabia. in
Auth. nouiſſima, num. 220. C. de inoff. teſta. Rip.
in l. centurio 15. num. 195. ff. de vulg. Soc. Iun. in
l. ſtipulationes non diuiduntur. 72. num. 325. ff.
de verb. oblig. & conſ. 152. nu. 8. vol. 1. Ant. Fum.
de coniun. cap. 16. num. 1. Ceph. conſ. 59. numer.
23. & 39. Alb. conſ. 310. num. 21. Mantic. de con.
vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num. 6. & lib. 10. tit. 3. nu. 19.
& 20. Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 27.
Crau. conſ. 927. num. 3. Craſſ. in §. ius accreſcen-
di, q. 29. num. 1. Bec. conſ. 143. numer. 103. vol. 2.
Menoch. conſ. 50. num. 8. Mynſ. in §. ſi eadem,
nu. 12. Inſt. de legat. Duar. lib. 1. de iur. accr. cap.
1. & 2. Ant. Gon. de iur. accr. num. 16. Coraſ. in
l. in ratione. 11. §. quod vulgo, nu. 6 ff. ad l. Falc.
Cuiac. in l. vn. §. vbi autem legatarij C. de cad.
toll. in l. ſi duobus. 16 ff. de leg. primo. Hoto. Ill. q.
44. Donell. lib. 7. comm. cap. 12. & lib. 8. cap. 21. &
ſcribunt etiam omnes, quos referemus in hoc cap.
q. 8. num. 20. & per conſequentias etiam igno-
rantibus, quia, quæ nobis inuitis fiũt, ea mul-
to magis fiunt, & nobis ignorantibus, *vt di-*
ximus in hoc cap q. 1. num. 13. Quamobrem di-
cimus iuri accreſcendi hæreditario non poſ-
ſe renunciari, *vt referimus etiam in 10. cap. q.*
27. num. 2.

Huius autem rei variæ ſolent a noſtris ra-
9 tiones afferri, † in quibus, aut impugnandis,
aut defendẽdis mirum eſt, quã valde ſe con
torqueant, *vti videre eſt apud Soc. Sen. in l. ſi mihi*
& tibi, 12. in prin. nu. 4. ff. de leg. primo. Gomez.
d. cap. 10. nu. 27. ſed fruſtra, meo iudicio, quia,
cum vna tantum ſit ratio generalis, & cæte-
ræ omnes ſint particulares, quę pro varietate
ſpecierum, quaſi rationis illius generalis ra-
tiones conſiderantur, non poteſt non eſſe
fruſtratorius, & inanis illorum labor, qui, cũ
aliquam ſpecialem rationem afferant, eam,
quaſi generalem, & ad omnes ſpecies perti-
nentem defendere conantur. Quamobrem
omiſſis eorum diſputationibus ita puto rem
eſſe definiendam, vt dicamus, rationem, cur
pars inuitis hæredibus accreſcat, eam eſſe,
10 † quam attulit Iuſtinianus *in d. l. vn. § his ita*
definitis C. de cad. toll. quia ſcilicet abſurdum
eſt, eiuſdem hęreditatis partẽ quidem agno-
ſcere, partem verò reſpuere: Nec enim hæc
eſt ratio, cur introductum ſit ius accreſcendi
11 † *vt putarunt Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 116.*
& 118. verſ. tene, & ibi Alcia. num. 40. verſic. &
hoc eſt, Iaſ. in d. l. vn. num. 12. verſ. prima, & ibi
Dec. in prima lect. num. 5. verſ. aliam rationem.
& in 2. num. 28. C. quand. non pet. part. Iaſ. in l.
2. nu. 8. C. de pact. ſed, cur id etiam inuitis hæ-
12 redibus locum habeat, † *vt ſcribunt Gozad. in*
d. l. vn. num. 2. verſ. item aſſignatur, & ibi Claud.
Tut. num. 35. verſ. tamen C. quand. non pet part.
Duar d. lib. 1. de iur. accr. cap. 2. Cuiac. ad tit. C.
quand. non pet. part. & ad l ſi duobus. 16. ff. de
leg. primo. Donell. d. lib. 7. comm. cap. 12. Quam
autem obrẽ ſit hoc abſurdum, ſi quęramus,
puto, non vnam eſſe, ſed multiplicem ratio-
nem, eamque variam pro ſpecierum, quæ cõ-
13 ſiderari poſſunt, varietate: † Nam, quoties
hæres partem vacantem ſuſcipere recuſat, ſi
diceremus, eam non accreſcere inuito, ne-
ceſſariò ſequeretur vnum ex pluribus abſur-
dis: Aut enim fatendum eſſet, partem illam
a nemine acquiri, & ita perpetuò vacantem
permanere, Et hoc eſſet abſurdum, quia hoc
modo inciperet defunctus habere pro parte
hæredem, & pro parte non, quod iuris noſtri
ratio non patitur. Et in his terminis accipiẽ-
di ſunt, qui rationem hanc, vel, tamquam ra-
tionem introducendi iuris accreſcendi attu-
14 lerunt, † *vt Bart. in rep. l. pater filium. 14. num.*
9. ff. de inoff. & in l. mulieri, & Titio. 73. num. 3.
ff. de cond. & dem. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius,
in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 130.
vel, tamquam rationem, cur portio vacans
15 inuitis hæredibus accreſcat, † *vt Bald. in d. l.*
vn. §. his ita definitis, num. 4. C. de cad. toll. & in
d. l. vn. num. 13. C. quand. non pet part. Alcia. in
in d. l. re comunctis, nu. 58. Nam, cum hæres re-
16 præſentet perſonam defuncti † *l. hęres 22 ff. de*
vſucap. ſi quis eum haberet pro parte, cenſe-
retur eum pro parte repreſẽtari, & hoc mo-
do fingeretur partim eſſe, & partim non eſſe,
quod, vt per rerum naturam, & ſic realiter eſ-
17 ſe non poteſt, cum homo ſit indiuiduus † *§.*
quod ſi commode, & ibi gl. in verb. nõ poſſit, Inſt.
de off. Id. Et ſcribunt Bald. *in cap. quanto. nu.*
3. De Iudic. Iaſ. in l. ſtipulationes non diuiduntur
72. num. 25. & ibi Soc. Iun. numer. 258. verſ. con-
trarium ff. de verb. oblig. Iaſ. in l. 2. §. & harum,
num. 2. & ibi Galuaut. num. 4. Bereng. col 2. verſ.
aut conſideramus ff. eod. Soc. Iun. in l. 4. §. Cato.
num. 4. & 5. verſ. 2. caſu, & ibi Alb. num. 32. &
33. Horman. num. 3. ff. eod. ita nec eſſe poteſt
per fictionem iuris, quippe, quæ, tamquam
18 ars imitatur naturam † *§. minorem, Inſt. de ad-*
opt. Vnde Cic. lib. 3. ad Heren. *Imitetur igitur*
inquit, *ars naturam*, & Apul. lib. 2. Metam
Poma, inquit, *& vua faberrime polita dependẽt,*
quarum ars amula natura veritati ſimiles expli-
cuit. Et ita declarando vera eſt, & adæquata
hæc ratio, quam plerique, non ſolum veteres,
19 ſed etiam recentiores attulerunt, † *vt Bart. in*
l. 1. in prin. & ibi Bald. *verſ. in text. 1. ff. de acq.*
hared. Bald. *in d. l. vn. num. 13. & ibi Iaſ. numer.*
12. verſ. alia eſt ratio, & Purp. num. 21. C. quand.
non pet. part. Bald. *in d. l. vn. §. his ita definitis,*
num. 5. C. de cad. toll. Corn. *conſ. 324. num. 8. verſ.*
cum ergo vol. 4. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 117.
& 118. verſ. tene, & ibi Alcia. nu. 40. verſ. idemq;
Iaſ. in d. l. 2. num. 8. C. de pact. Gul. Ben. in d. cap.
Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiã,
num.

Digitized by Google

*num.131.Gomez.d.cap.10.num 8.verſ ſed,licet, & num.11.verſ.item,quod defunctus, & numer. 27.verſ.vnde dico,Duar.d.lib.1.de iur.accr.cap. 2.*Cuiac.*in d.l.ſi duobus 16 ff.de leg. primo.Quã in rem faciunt etiam dicta* Bald.*in l.1.num.1. C. de ind vid.toll.quem refert,& ſequitur Iaſ in l.1. num.7.verſ.alibi ff.de aeq.hared.& poſt eum Soc. Sen.in d.l.ſi mihi,& tibi.12.in prin. num.4. in fi. ff.de leg.primo,& in l.mulieri,& Titio. 73. num. 15.verſ.nam cauſa teſtati ff.de cond.& dem.*Ceſſat enim in his terminis illa obiectio, quod etiam ceſſante iure accreſcendi poſſit defunctus ab alio repreſentari, ad quem tranſeat illa portio, nec inconueniens ſit a pluribus
20 fieri repreſentationem † *ſecundum gl. in l.2. §. fin. in verb. ex parte, verſ.ſed huic ff. de prato. ſtipul.*Qua ratione *Dec.in d.l. vn. in prima lect. num.5.verſ.aliam rationem,& in 2.num.26. & ibi Gozad.num.2.verſ.ſecundam,& Alcia.num. 12.verſ.Aliam tamen* C.*quand.non pet part. &*
21 *alij* plerique moti † ſupradictam rationem
22 improbarunt, quia procederet hoc, † ſi ſupponeremus, partem vacantem ceſſante iure accreſcendi ad alium pertinere:nam eo caſu non eſſet probabilis ſupradicta ratio, ſed, cũ ſupponamus, neminem pro ea parte futurũ hæredem,non poteſt aliunde, quam a prędicto repreſentationis defectu abſurditatis ratio deduci, *vt dictum eſt.* Aut verò fatendum eſſet, partem, quæ cohęredi non accreſceret, ad alium pertinere, Et tunc, aut hęreditas eſt teſtamentaria, aut legitima, &, ſi teſtamentaria, aut ille,ad quem deberet pertinere, venit quidem ex eadem cauſa, ideſt, ex eodem teſtamento, ſed non ex eadem diſpoſitione, puta non eſt cum deficiente coniunctus, vt is,qui recuſat,ſed diſiunctus, Et tunc ideo abſurdum eſt, coniunctum reſpuere partem accreſcentem,quia non debet induci diuiſio, &
23 ſeparatio voluntatis † *l. nam abſurdum. 7.ff.de bon.libert.Ita Bald. in d.l.vnic. §.his ita definitis num.4.C.de cad.toll.Cagn.in rub. C.quand. non pet.part.num.14 Claud. Tut.in l. vnic.num.37. verſ. 3. C.eod.* Itaque ad hanc ſpeciem poteſt vnionis adaptari ratio, quam plerique, cum
24 veteres,tum recentiores attulerunt,† *vt Bald. in d.l.vn.§ in primo,num.16 verſ item extra C. de cad.toll Gul.Ben.in d.cap.Raynutius in verb. & vxorem nomine* A*delaſiam,num* 110.*Dec in d.l.vn.in prima lect.num.5.verſ. poſtremo, & in 2.num.28.& ibi Purp.num.23.Cod.quand.non pet.part.Cagn.in rub C eod.num. 14. Coſta de port.rat q.49.num.1.* Nam, & ſi non poſſit, vt generalis iuris accreſcendi ratio conſiderati,
25 † *vt ſupradicti Dd. putauerunt,*cum etiam inter diſiunctos poſſit id habere locum, *d. l. vn. §.his ita definitis* Cod. *de cadu.toll.* eaq; ratione merito fuerit in ſimplicibus terminis impro-
26 bata † *a Iaſ.in d. l.re coniuncti,nu. 118.Gozad. in d.l.vnic.num.2.verſ.3. ratio* Cod. *quand.non pet.part.*ſpecialiter tamen ad prædictum relata caſum,non poteſt non eſſe probabilis. Aut verò is, ad quem portio non accreſcens deberet pertinere, venit ex alia cauſa, ideſt, ab inteſtato,Et tunc ideo abſurdum eſt,cohęredem reſpuere partem accreſcẽtem, quia hoc modo decederet quis partim teſtatus, & partim inteſtatus, quod ius noſtrũ non permittit *l.ius noſtrum.7 ff.de reg.iur.* Et ita declarando vera eſt hæc ratio, quam veteres etiam in his
27 terminis paſſim afferre conſueuerunt, † *vti videre eſt apud Bart. in d.l. vnic. §.his ita definitis, num.3.& ibi Bald num.4.C.de cad.toll.Bald.in l.1.num.1.in fin.C. de iud.vid.toll.& in l. 1. verſ. in text ibi ff.de aeq hared. Ang.in l.qui patris.59. num.1.ff.eod. Alex.in l.ſi mihi,& tibi.12.in prin. num.5.& ibi Iaſ.num.25.& Soc.Sen.num.4.ff.de leg.primo. Iaſ.in d.l. re coniuncti, numer. 8.& ibi Crott num.2.Rip.num.7.Soc Sen.in d.l.mulieri, & Titio.73.num.15.verſ. Nam cauſa ff. de cõd. & dem. Purp.in d.l. vn.num. 99.C. quand.non pet.part. Cagn. in rub. C.eod.num. 44.Soc.Iun. conſ.152 num.8.vol.2.Ceph.conſ. 59.num 23.& 99 Mantic.de con.vlt. val.lib.10.titu.3.num.20. Craſſ in d §.Ius accreſcendi q. 29.nu.1.Balduin. in d.§.ſi eadem,num.25.Inſt.de legat.Cuiac.in d. l.vn.§.vbi autem legatarij Cod. de cadue.tollend.* Nec iure poterit improbari, quia,licet, vt generalis non ſit probabilis, cum ad legitimas hæreditates, quarum etiam partes inuitis hæredibus accreſcunt,accommodari nullo mo-
28 do poſſit, † *Qua ratione Alex. in d.l.vn.nu.12. verſ.ſed certè C.quãd.non pet. part.& alij plerique moti eam improbarunt*, eſt tamen vera, ſi ſpecialiter ad teſtamentarias hęreditates referatur,
29 † *prout eſſe referendam cenſuerunt Duar. d. lib.1.de Iur.accr.cap.2.& alij:* Coeterùm,ſi non teſtamentaria,ſed legitima ſit hęreditas,ideo abſurdum eſt, eiuſdem partem agnoſcere, partem verò reſpuere, quia alioquin deberet portio vacans ad venientes ex ſequẽti gradu pertinere, quod eſſet inconueniens, ſcilicet, quia in ſucceſſionibus debet identitas conſiderari, non ſolum reſpectu cauſę, vt ſcilicet vel tota acquiratur ex teſtamẽto, vel tota ab inteſtato, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus,* ſed etiam reſpectu gradus: Debent enim omnes, qui ſuccedunt venire ex eodem gradu, vel verè,vel repreſentatiuè, & ideo,ne mutetur gradus, locum habet ius accreſcendi, per quod hæreditas vnita in eodem gradu con-
30 ſeruatur, † *§.cum igitur, verſ.& ſi vtra, Inſt.de bon.poſſ.Dec.in d.l.vn.in prima lect num.5.verſ. poſtremo,& in ſecunda num.28 & ibi Purp.nu. 21 verſ.& ideo C.quand. non pet. part.Cagn in rub. Cod.eod. num.14. Et ita in ſpecie declarant Gomez.d.cap. 10.num.20. verſ. confirmatur,& verſ.Nec obſtat, & num.27. verſic.nec obſtat,& Trentacinq. de ſubſtit. part. 1. cap. 15.numer. 2.* Qua ratione dicimus, id non mutare gradũ, *vti videre eſt apud eos,quos referemus in 9. cap.q. 14.num.19.* Pertinet igitur, & ad hanc ſpeciẽ
31 vnionis ratio, de qua ſupra diximus, † *prout etiam in his terminis eam conſiderauit Dec. in d.l. vn.in prima lect.num.5. verſ.poſtremo, & in ſecunda num.28.& ibi Alcia.num.10.verſ quarto,& Claud. Tut.num. 37.verſ. alia eſt regula C.quand.non pet.part. Alcia.in d.l. re coniuncti, num.40.verſ.merito.*

Ex his apparet, rationes illas, quas in materia iuris accreſcẽdi noſtri paſſim afferre ſolent,quæq;, ſi conſiderentur, vt generales,vel huius iuris introducendi,vel hęreditariæ partis inuito deferendæ cauſę, minus ſunt probabiles, ſi ſpecialiter ad caſus adaptentur, omnes eſſe adæquatas, vna ſola excepta, quã *Bart.in d.l.1.num.2.& ibi Iaſ.num.19.ff.de aeq. hared.Gul.Ben.in d cap. Raynutius in verb. & uxorem nomine Adelaſiam, num. 96.& Purp. in d.l.vn.num.23.verſ. & ideo C.quand.non pet. part.*

Digitized by Google

32 *part. & alij* pleriq; attulerunt, † exiſtimantes, ideo partem vacantem hæredibus inuitis accreſcere, nec ab eis repudiari poſſe, quia ius accreſcendi portionis eſt, non perſonæ *l. ſi Titio. 39. in fi. ff. de uſufr.* idcoq; à perſona repudiari nequit; Nam huiuſmodi rationem pro-
33 babilem non eſſe, † vel ex eo intelligimus, quia non ſolum in hæreditatibus, ſed etiam in legatis, & fideicommiſſis ius accreſcendi portionis eſt, non perſonę *d. l. ſi Titio*, & tamē nemo rectè dixerit, in ijs a perſona repudiari non poſſe, *vti latè demonſtrabimus in hoc cap. q. 8. num.* 16. Non eſt igitur hęc vera hæreditariæ partis inuito deferendæ cauſa, ſed ea, quā, vt generalem attulit Iuſtinianus, quęque pro varietate ſpecierum varijs fuit a nobis rationibus comprobata. Et hæc quidem generaliter de iure accreſcendi hæreditario dicuntur.

S V M M A R I V M.

1 *Portio hæreditatis vacans ante, quam cohæres adeat ſuam portionem, accreſcit inuito, & cur, num. 4. & ſeqq. Declara, vt num. 2.*
3 *Portionem hæreditatis inuito accreſcere, qualiter ſit intelligendum*
7 *Portio hæreditatis accreſcit cohæredi inuito, ſiue ſit coniunctus, ſiue diſiunctus, Declara, vt n. 8.*
9 *Portio hæreditatis accreſcit cohæredi inuito, ſiue veniat per ius accreſcendi, ſiue per ius non decreſcendi.*
10 *Portio hæreditatis accreſcit inuito cohæredi, ſiue ſit inſtitutus ſiue ſubſtitutus.*
11 *Portio hæreditatis nulli data accreſcit hęredibus inſtitutis etiam inuitis*
12 *Hæreditas accreſcit hæredi in re certa inſtituto, qui particularem inſtitutionem agnouit, etiam inuito, ſiue nullus cohæres vniuerſalis datus ſit, ſiue datus defecerit, & cur, num. 13.*
14 *Fiſco etiam inuito accreſcit pars hæreditatis, licet aliqui contra ſenſerint, num. 18. & cur, numer. 19 & ſeqq & num. 25.*
15 *Ius accreſcendi locum habet in fiſco hærede.*
16 *Fiſco volenti accreſcit pars hæreditatis*
17 *Fiſcus hæres inſtitutus habet omnia iura, & beneficia, quæ priuato competunt*
19 *Fiſcus in ius alterius ſuccedens vtitur iure priuati*
20 *Fiſcus eodem, quo priuatus, cenſetur iure.*
21 *Hæres non conficiens inuentarium, tenetur creditoribus, & legatarijs, ac fideicommiſſarijs particularibus, etiam vltra vires hæreditarias*
22 *Fiſcus non conficiens inuentarium non tenetur vltra vires hæreditarias, Declara, vt num. 23.*
24 *Fiſcus hæres inſtitutus ſi non conficiat inuentarium, tenetur etiam vltra vires hæreditarias*
26 *Fiſci priuilegium non debet trahi in alterius iniuriam, & num. 27.*
28 *Portio hæreditatis accreſcit hæredibus etiam inuitis ab inteſtato, & cur, num. 29.*
30 *Portio hæreditatis accreſcit hæredi ab inteſtato venienti etiam inuito, licet eius pars fuerit ſtatuto limitata, dummodo perſona, cuius contemplatione fuit facta limitatio, nolit, aut non poſſit vti beneficio ſtatuti.*
31 *Portio hæreditatis accreſcit hæredibus hæredum etiam inuitis*
32 *Portio bonorum poſſeſſionis accreſcit ijs, qui ſuas portiones agnouerunt, etiam inuitis*
33 *Bonorum poſſeſſio nemini inuito acquiritur, Declara, vt num. 34.*
35 *Portio hæreditatis accreſcit hæredi inuito, etiamſi minimam hæreditatis partem agnouerit*
36 *Portio hæreditatis etiam poſt acquiſitionem deficiens accreſcit hæredi poſtea adeunti etiam inuito, ſiue cohæres deſinat eſſe hæres nomine, & effectu, ſiue ſolo effectu*
37 *Hæres eſſe deſinit, etiam nomine, ſi teſtamentum per querelam reſcindatur*
38 *Hæres inſtitutus, qui poſtea, quam teſtamentum pro parte alterius cohæredis ruptū eſt per querelam, ſuam portionem adit, cogitur etiam inuitus ſuſcipere partem vacantem.*
39 *Suus, qui ſe abſtinuit, nomine manet hæres.*
40 *Hæres, qui adit ſuam portionem, vel ſe immiſcet poſt ſui abſtentionem, cogitur etiam inuitus totam hæreditatem ſuſcipere*
41 *Minor, qui poſt aditionem in integrum reſtituitur, nomine manet hæres*
42 *Portio minoris, qui poſt aditionem in integrum reſtitutus eſt, accreſcit cohæredi etiam inuito, ſi is poſt reſtitutionem adeat*
43 *Portio illius, qui propter inobedientiam priuatur hæreditate, accreſcit cohæredi etiam inuito, ſi poſt priuationem adeat*
44 *Portio hæreditatis, quantumuis damnoſa accreſcit cohæredi etiam inuito, licet ignoret eſſe damnoſam, num. 45.*
46 *Portio hæreditatis accreſcit piæ cauſæ volenti, ſed non inuitæ, num. 47. & cur, num. 48.*
49 *Portio hæreditatis non accreſcit cohæredi inuito, ſi tempore aditionis ignorabat, partem cohæredis iam defeciſſe, & cur, num. 50.*
51 *Portio hæreditatis non accreſcit inuito, quoties per alium nobis acquiritur hæreditas.*
52 *Portio hæreditatis non accreſcit inuito, quoad poſſeſſionem.*

An, & quando portio hæreditatis vacans ante partis principalis aditionem inuito cohęredi accreſcat

Quæſtio Quinta.

SPecialiter autem, ſi quæramus, an, & quando pars vacans inuitis hæredibus accreſcat, tres conſtat eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando priùs vacat pars, quam alter cohæres adeat, Et tunc fatentur omnes, huic adeunti, etiam inuito partem accreſce-
1 re, † *l. ſi duo. 38. & ibi Ang num. 4. ff. de acq. hær. Bart. in l. cum hæreditate. 55. nu 2. verſ. opp ſupra & num. 3. & ibi Bald. verſ. 3. Ang. num. 1. verſ. in text. ibi Caſtr. num. 3. verſ. 3. Imol. nu. 3. verſ. in eadem gl. ff. eod. Bart in d. l. re coniunctis, num. 53. & ibi Crott. num. 95. Polit. num. 79. verſ. 3. Alcia. num. 58 verſ. quod maximè, & Rip. num. 184. Bart. in l. vlt. num. 2. ff. de acq. hæred. in l. quidam elogio. 20 numer. 1. verſ item opp. C. de Iur. delib. & in § ſi quis autem non implens, num. 4. Auth de hæred. & Falc. coll. 1. Bald. in l. vn. nu. 24. & ibi Iaſ. num. 40. in fi. Pic. in fin. C. quand. non pet. part., Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, numer. 136. Papien. in form. lib. quo ag. ex ſubſt. in verb. bre-* *miloré,*

uiloré, num. 21. Soc. Iun. in l. ſtipulationis non di
uiduntur. 72. num. 328. ff. de verb. oblig. Duar.
lib. 2. de Iur. accr. cap. 1. Donell. lib. 7. comm. cap.
12. licet propriè loquendo non poſſit dici ac-
creſcere pars, quæ iam portioni accreuerat,
2 † vt animaduertit Polit. in d. l. re coniuncti, nu.
79. verſ. 3. Et ita intelliguntur, quę generaliter
de iure accreſcendi hæreditario diximus in
q. prçced. num. 8. & ſeqq. vt ſcilicet procedant,
quando poſt defectum alterius cohęredis al-
3 ter adit. † Ita enim in ſpecie declarant Bart. in
d. l. re coniunctis, num. 53. Iaſ. in d. l. vn. num. 40.
in fi. C. quand. non pet. part. Et ratio eſt, quia
4 † cenſetur is adire partem ſuam cũ ſuo one-
re, vt ſcribunt Iaſ. in d. l. vn. num. 40 in fi. & ibi
Pet. in fi. C. quand. non pet. part. Nam, qui ſcit,
aut ſcire poteſt, coniuncto recuſante, ſe om-
nibus oneribus fore implicitum, ea condi-
5 tione adire videtur, † vt ait in his terminis Vl-
pianus in l. ſi duo. 38. ff. de acq. hęred. & ſibi im-
putet, qui adire voluit, cum in poteſtate ha-
beret, vtrum omnes partes omitteret, an om-
6 nes acceptaret, † vt declarant Imol. in d. l. cum
hęreditate 55 num. 3. verſ. in eadem gl. ff. de acq.
hęred. Soc. Iun. in d. l. ſtipulationes non diuidun
tur. 72. numer. 328 ff. de verb. oblig. & Donell. d.
lib. 7. comm. cap. 12. Idque adeo verum eſt, vt
procedat;

Primo, ſiue cohæres ſit coniunctus, ſiue
7 diſiunctus † d. l. vn. §. his ita definitis C. de cadu.
toll. ideſt, ſiue ſit coniunctus re, & verbis, ſiue
re tantum, ſiue verbis tãtum, ſiue etiam om-
8 nimodo diſiunctus, † vt de coniuncto re, & ver-
bis ſcribit Cuiac. in l. ſi duobus. 16. ff. de leg. primo
De coniuncto vero verbis tantum, Iaſ. in l. ſi mihi
& tibi 12. in prin. num. 25. ff. de leg. primo. Ant.
Gou. de Iur. accr. num. 16. De omnimodo diſiun-
cto Baldus. in § ſi eadem numer. 25. Inſt. de legat.
Et de omnibus ſimul Cin. in d. l. vn. §. his ita defi-
nitis num. 1. C. de cad. toll. Nec enim in hæredi-
bus diſtinguitur, vtrum veniãt per ius accre-
ſcendi, an verò per ius non decreſcendi, quo-
modo fit in legatarijs, ſed ſine diſtinctione
debent partem vacantem etiam inuiti ſuſci-
9 pere, † vt ſcribit Mantic. de con. vlt. vol. lib. 10
tit. 3. num. 20. Et ſimpliciter de iure non decreſcẽ-
di Dec. in rubr. C. quand. non pet. part. in tertia
lect. num. 12. Quamobrem, & Iuſtinianus, qui
primus omnium diſcrimen illud obſeruauit,
vt oſtendimus in 4. cap. q. 2. nu. 7. cum loquitur
de hæredibus ſimpliciter, & indiſtinctè ſcri-
bit, eis etiam inuitis partem accreſcere in d. l.
vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. Cũ verò lo-
quitur de legatarijs, diſtinguit cõiunctos ve-
nientes per ius accreſcendi a diſiunctis, qui
per ius non decreſcendi veniunt d. l. vn. §. vbi
autem legatarij, & §. §. ſeqq. C. eod.

Secundo procedit, ſiue cohæres veniat ex
10 inſtitutione, ſiue ex ſubſtitutione, † vt decla-
rat Purp. in d. l. vn. num. 104 C. quand. non pet.
part. Vtique autem de eo iure accreſcendi
loquor, quod inter ipſos inſtitutos, aut ſubſti-
tutos locum habet, non verò de eo, quod cũ
inſtitutione, aut ſubſtitutione coniunctum
eſt; nam de eo, quid iuris ſit, latè dicam in 9.
cap. q. 16. & ſeqq.

Tertio procedit, ſiue pars vacans alicui
aſſignata defecerit, in quibus terminis procedũt
ea, quę diximus ſupra num. 1. & in q. prçced. nu.
8. ſiue a principio nulli aſſignata ſit, tuam, &
11 pars nulli data neceſſariò accreſcit † l. hęre-
ditate. 19. §. ſi ſimul. verſicul. neceſſario ff. de caſtr.
pecul.

Quarto procedit, nõ ſolum in hærede vni-
uerſali, ſed etiam in particulari: Nam ſiue
nullus ei datus ſit cohæres vniuerſalis, ſiue
datus deficiat, & particularis rem, in qua fuit
inſtitutus, agnoſcat, totam cogetur hæredita-
12 tem ſuſcipere, † Ita ſcribit Alb. conſ. 310. nume.
13 21. quia, † cũ eo tempore, quo rem agnoſcit,
iam ſublata mentione rei pro eo habeatur,
ac, ſi vniuerſaliter fuiſſet inſtitutus, vt dixi-
mus in 7. cap. q. 7. nu. 1. fit, vt vnam rem agno-
ſcendo cenſeatur totam hæreditatem adire,
vt dicimus de hærede vniuerſaliter inſtituto,
qui vnam rem agnoſcendo totam hæredita-
tem amplecti intelligitur, ſicuti docebimus in
9. cap. q. 28. num. 10. Idque adeo verum eſt, vt
procedit etiam in filio in legitima inſtituto,
quippe, cui etiam inuito tota hæreditas ac-
creſcit, vt latiſſimè dicemus in 9. cap. q. 24. nu.
32. & ſeqq. vbi demonſtrabimus, quibus caſi-
bus hoc habeat locum.

Quinto procedit, etiam in fiſco hęrede in-
ſtituto: nam & ei pars vacans inuito ac cre-
14 ſcit, † Quod rectè Alex. in l. 1. num. 3. verſ. item
dicit ff. de acq. hęred. Purp. in d. l. vn. numer. 105.
verſ. vltimo, & ibi Alc. nu. 13. C. quand. non pet.
part. & alij docuerunt, & videtur fuiſſe de mẽ-
te eorum, qui ſimpliciter ſcripſerunt, ius ac-
15 creſcendi locum habere in fiſco hærede, † vt
Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 121. Cagn. in d. l. vn.
nu. 12 verſ. limitat C. quand. non pet. part. Non
16 enim ſentiunt de fiſco volente, † de quo ſpecia-
liter loquuntur Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 216.
& ibi Alcia. num. 56. verſ. ſed quid, ſi fiſcus, Iaſ.
in d. l. vn. numer. 13. C. quand. non pet. part. Gul.
Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem no-
mine Adelaſiam, numer. 94. ſed de eo etiam in-
uito, quia alioquin loquerentur de re, quæ
probabilem dubitationem nõ haberet: Quis
enim dubitat, quin fiſcus hæres inſtitutus ha-
beat eadem iura, & beneficia, quæ priuato
17 competunt? † Et ita in ſpecie declarat Ale. in d.
l. vn. num. 12. verſ. tamen aduerte C. quand. non
pet. part. Et, quamquam, Roma in l. vn. C. quãd.
non pet. part. Iaſ. in d. l. re coniunctis, numer. 216.
Alcia. in d. l. vn. numer. 13. verſ. ſed videndum, &
alij nonnulli contrariã opinionẽ ſint ample-
18 xi † exiſtimantes in hoc fiſcum a cœteris dif-
ferre, non eſt tamen a ſuperiore ſentẽtia, quæ
verior eſt, & receptior, recedendum: Proba-
tur enim primo, quia fiſcus in ius alterius
19 ſuccedens, vtitur iure priuati † l. cum quidam.
17. §. fiſcus ff. de vſur. & l. fiſcus 6. in prin. ff. de
iur. fiſc. & eodem quo priuatus, cenſetur iu-
20 re, † vt ſcribit Euer. in ſua cent. argu. loco 61. a
fiſc. ad Eccl. numer. 19. Et in his terminis arguit
Iaſ. (licet ad alium finem) in d. l. re coniunctis, nu.
121. Nec eſt contrarium, quod, licet priuatus
non conficiens inuentarium teneatur credi-
toribus, & legatarijs, ac fideicommiſſarijs par-
ticularibus etiam vltra vires hæreditarias
21 † l. fin. §. & ſi præfatam C. de iur. delib. §. ſi verò
non fecerit inuentarium Auth. de hæred. & Falc.
coll. 1. fiſcus tamen non, niſi intra vires tenea-
22 tur † ſecundum Bart. in l. 1. §. in bona, num. 2. per
illum text. & ibi Alex. in addit. ff. de Iur. fiſc.
Bald. in l. vlt. in prin. num. 7. C. de Iur. delib. & in
l. iam 3. numer. 5. C. ad l. Falc. Ang. in l. 1. §. hac

ſtipulatio

Digitized by Google

ſtipulationum.7. ff. ſi cui plus, quam per leg. Falc.
Franc. de Porcell. de Inuet. c.2. n.26. & c.4. n.11.
ubi Guidop. q.9. num.13. Guidop. deciſ.133. Aff.
in cap.1. in verb. bona vacantia, num.20. tit. quæ
ſint regal. Anchar. quæſt. fam.25. numer.3. lib.2.
Pereg. de Iur. fiſc. lib.4. tit.1. num.3. verſ. ego autē
Craſſ. in §. hæreditas q.5. num.3. quia id verum
23 eſt, quoties † fiſcus non ſuccedit, vt hęres, ſed
occupat bona, vti vacantia, vel alio ſuccedit
iure, puta iure confiſcationis: nam in his ter-
minis loquuntur ferè omnes Dd. ſupra alle-
gati. Cœterùm, ſi fuerit hæres inſtitutus, &
adeat, debet inuentarium exemplo priuato-
rum conficere, &, ſi non faciat, obligatur, &
24 ipſe etiam vltra vires hęreditarias † *§. vlt.*
Auth. de hæred. & Falc. coll.1. Et ſcribunt Ang.
in rep. d. l.1. § hæc ſtipulatio num.1. ff. ſi cui plus
quam per l. Falc. Purp. in d. l. vn. numer.106. C.
quand. non pet. part. Ita in ſpecie diſtinguunt
Imol. in rubr. ff. de acq. hęred. verſ. non poteſt
dici, & ibi Alex. num.10. Alex. in l. fin. § fin. nu.
2. verſ. Non obſtat id, quod habetur, C. de Iur.
delib. Martin. Laud. de fiſco q.11. Rip. in l. ex facto,
17. § ex facto nu.7. ff. ad Treb. Boſſ. in tit. de
bon. vaca. n.10. in fi. Et inter varios tractat. de In-
uēt. Sebaſt. Montic. q.228, nu.10. Roll. q.25. nu.6.
verſ. quid dicendum, & q.26. numer.3. verſ. non
obſtat, Did. Spin. in ſuo ſpec. teſta. glo.35. num.18.
Craſſ. in §. hæreditas q.5. numer.3. Pereg. de iur.
fiſc. li.5. tit.1. n.64 Secūdo probatur, quia ratio-
nes, propter quas diximus partē vacantem in-
uitis hęredibus accreſcere, ita militāt in fiſco,
vt in alijs hæredibus inſtitutis, ſcilicet, quia
25 † ita abſurdum eſt, fiſco, vt alio adeunte de-
functum pro parte habere hęredem, & pro
parte non; vel pro parte teſtatum, pro parte
verò inteſtatum decedere. Quamobrem etiā
in eo debet habere locum prædicta iuris di-
ſpoſitio, *vt argumnt Alex. in d. l.1. num.3. verſ.*
item dicit ff. de acq. hær. & Iaſ. in d. l. re coniuncti,
num.121. Tertio denique probatur, quia fiſci
priuilegium non debet trahi in alterius iniu-
26 riam † *l. impuberi.41. ff. de adm. tut. l. vlt. C. de*
ſtat. & imag. l. cum filius f.29 ff. de mil. teſta. & ſic
in iniuriam creditorum, quorum intereſt, to-
tam hęreditatem acquiri, vt habeant, contra
27 quem ſuis actionibus experiantur, † *vt conſi-*
derat Purp. in d. l. vn. n.106. C. quād. nō pet. part.

Sexto procedit, non ſolum in hæreditati-
bus teſtamentarijs, ſed etiā in ijs, quæ ab in-
28 teſtato deferuntur, † *l. qui ex duabus.53. §. vlt.*
ff. de acq. hæred. Et ſcribunt Alex. in d. l. vn. nu.
12. verſ. ſed certe, & ibi Alcia. nu.10. verſ. Nam
ſuccedentes, & Purp. numer.100. C. quand. non
pet. part. Soc. Sen. in l. ſi mihi, & tibi.12. in princ.
numer.4. verſ. ſed iſta ratio ff. de leg. primo, Gul.
Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem
nomine Adelaſiam numer.91. & 114. verſ. Vnde
reſtat, Alcia. in d. l. re coniuncti, numer.40. verſ.
merito, & lib.4. Parad. cap.8. nu.3. Cagn. in rub.
C. quand. non pet. part. numer.44. Gomez. tom.1.
variar. reſ. cap.10. num.27. verſ.2. Duar. lib.1. de
Iur. accr. cap.2. Men. conſ.50. num.9. Nam &
29 ad eas pertinet illa Iuſtiniani ratio, † propter
quam dicimus, partem vacantem inuitis hę-
redibus accreſcere, ſcilicet, quia etiam ab in-
teſtato abſurdū eſt, eiuſdē hęreditatis partem
agnoſcere partē verò reſpuere, *vt ſcribit Duar.*
d. li.1. de Iur. accr. c.2. propter ea quæ diximus *in*
q. pręced. num.10. & ſeqq.

Septimo procedit, etiāſi portio illius, qui
vocatur ad ius accreſcendi, fuerit aliquibus
extantibus a ſtatuto limitata, puta, quia ſta-
tuto caueatur, vt extantibus agnatis mater
non ſuccedat filio, niſi in vncia: Nam repu
diantibus agnatis reſiduū hęreditatis accre-
ſcet matri etiam inuitæ non obſtante diſpo-
ſitione ſtatutaria, quippe quæ tacitam habet
conditionem, ſi agnati velint ad ſe reſiduum
30 pertinere, † *Ita Gul. Ben. in d. cap. Raynutius,*
in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num.97.

Octauo procedit, etiam in hęredibus hę-
redum, quippe, quibus etiam inuitis pars va-
31 cans accreſcit † *d. l. vn. §. his ita definitis C. de*
cad. toll. & l. liber homo 59. §. fin ff. de hęred. inſt.
Et ſcribunt Azo. in ſumm. C. eiuſd. tit. n.18. Ang.
in l. vlt. verſ. prętere a C. de inſt. & ſubſt.

Nono procedit etiam in bonorum poſſeſ-
ſionibus: nam, & in his portio vacans inuito
32 accreſcit, † *vt ſcribunt gl. in l.2. §. ſi duo, in verb.*
accreſcit ff. de bon. poſſ. ſec. tab. Dec. in d. l. vn. in
prima lect. num.6. & ibi Alcia nu.7. verſ. Ratio
dubitationis C. quand. non pet. part. Cuiac. ad
eund. tit. Nec eſt contrarium, quod nemini
33 inuito bonorum poſſeſſio acquiratur † *l.3. §.*
inuito ff. de bon. poſſ. quia id initio, & re inte
34 gra verùm eſt; † Nemo enim cogitur bonorū
poſſeſſionem agnoſcere, aut ipſo iure bono
rum poſſeſſor efficitur, ſed, vbi ſemel agnouit
bonorum poſſeſſionem, etiā pro parte, quin
ei etiam inuito reliquę deficientium partes
accreſcat, non eſt dubitandum.

Decimo procedit, etiamſi quis minimam
hæreditatis partem agnoſcat, puta vnciam:
Nam ei etiam inuito reliquę hæreditatis par-
35 tes accreſcent † *d. l. qui ex duabus.53 §. vlt ff. de*
acq. hęred. ibi, ex aliqua parte: Dictio enim aliqua
verificatur etiā in minimo. Et ita in ſpecie decla-
rat Gul. Ben. in d. c. Raynutius in verb. & vxo-
rem nomine Adelaſiam, num.96.

Vndecimo procedit etiamſi pars deficiat
poſtea, quam fuerat acquiſita, ſiue is, qui de-
ficit, deſinat eſſe hęres nomine, & effectu, ſiue
36 ſolo effectu: † Nam, & ſi querela inofficioſi
pro parte rumpatur teſtamentum, quo caſu
ſcriptus hęres, qui iam adierat, deſinit eſſe hę
res, non ſolum effectu, ſed etiam nomine
37 † *l. in ſubſtitutione 31. ff. de vulg.* ſi pars illa hæ
reditatis aliqua ratione poſtea vacet, & alter
hæres inſtitutus poſtmodum adeat, cogetur
etiam inuitus vniuerſam hęreditatem ſuſci-
38 pere, † *ſecundum Gul. Ben. in d. cap. Raynutius*
in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, nu.136.
Idem eſt, & ſi ſuus qui hęres eſt ipſo iure ſe
abſtineat: nam, & ſi maneat hæres nomine
39 † *l.2. §. ſed ſi ſint ſui ff. ad Tertul. l. & ſi ex modi-*
ca.6 § ſi filius ff. de bon. lib. l. cum quaſi 30. §. ſed,
& ſi ſunt ff. de fideic. lib. nihilominus eius por-
tio accreſcet inuito cohæredi, vel extraneo,
vel ſuo, qui poſt illius abſtentionem adiuit,
vel ſe paternæ miſcuit hæreditati, nec habe
bit locum diſpoſitio *l. cum hæreditate. 55.*
40 *ff. de acq. hęred.* † *Ita Bart. in l. pen. & ibi*
Caſtr. numer.2. ff. de acq. hęred. Ang. in l. ſi duo.
38. num.1. & ibi Imol. num.1. ff. eod. Ang. in d. l.
cum hęreditate.55. num.1. verſ. in text. ibi, ff. eod.
Caſtr. in l. ſi minor.61. num.2. verſ. contra quā
ff. eod. Ant. Fum. de coniunct. cap.10. numer.1.
Donell. d. lib.7. comm. cap.12. Et ſimili modo,
ſi minor poſt aditam hæreditatis partem in
inte-

integrum reſtituatur, quo caſu manet hæres
41 nomine † *l. ait Prætor.7. alias l. & ſi ſine.8.§.ſed quod Papinianus ff. de minor.* pars illius accreſceet inuito cohęredi, ſi poſt illius reſtitutionem adeat, quia diſpoſitio *l. ſi minor. 61. ff. de aeq. hæred.* non procedit in eo, qui poſt reſti-
42 tutionem adiuit, † *vt in ſpecie declarant Bart. in d. l. pen. & ibi Caſtr. numer. 2. ff. de aeq. hared. Caſtr. in d. l. ſi minor. 61. nu. 2. verſ. contra quam ff. eod. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius. in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, nu. 142. Ant. Fum. de coniunct. cap. 16. num. 1.* Denique, ſi ex duobus hæredibus alter poſt aditam priuetur ob ſpretum præceptum teſtatoris, licet maneat hæres nomine, *cap. Raynaldus, & ibi not. Abb. num. 15. extr. de teſta.* nihilominus eius portio inuito accreſceet cohæredi, qui poſt illius pri-
43 uationem adiuit, † quia nec diſpoſitio *§. ſi quis autem non implens Auth. de hæred. & Falc. coll. 1.* ad hanc ſpeciem referri poteſt.

Duodecimo procedit, etiamſi pars accreſcens ſit damnoſa, & propria lucroſa, puta quia teſtator ſolam deficientis partem ſupra vires nominatim onerauit: Adhuc enim in-
44 uitus vtranque ſuſcipere cogetur † *ſecundum Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & uxorē nomine Adelaſiam, num. 96.*

Decimotertio procedit, etiamſi cohæres, qui poſt defectum alterius adit, ignoret, non quidem partem defeciſſe, ſed eā eſſe damnoſam: Nam nihilominus cogetur vtramque
45 ſuſcipere, † ſiue id contingat per ignorantiā iuris, ſiue per ignorantiam facti, *vt declarat Gulil. Ben. ibi:* Nec enim in hac ſpecie talis ignorantia excuſat *d. l. ſi duo. 38. ff. de aeq. hared.*

Planè interdū ſupradicta ceſſant, & pars hæreditatis etiam poſtea agnoſcenti non inuito, ſed volenti accreſcit.

Primum enim ceſſant in Eccleſia, vel alia pia cauſa: Nam, licet eis volentibus compe-
46 tat ius accreſcendi hæreditarium, † *vt de Eccleſia ſcribit Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num 94. De alia vero pia cauſa ſentiunt, qui ſimpliciter aiunt, ius accreſcendi locum habere in pia cauſa hærede, quos retulimus in 7. cap. q. 61. numer.* 14. non
47 tamen competit eis inuitis, † quia in huiuſmodi cauſis ceſſāt illæ abſurditates, quæ a iu-
48 ris ciuilis rigore proficiſcuntur, † Non enim abſurdum eſt, in teſtamento ad pias cauſas decedere quē ꝑ parte teſtatū, & ꝑ parte inteſtatū, *vt diximus in 5. c. q. 41. n. 14.* Quamobrē ceſſare debet, & amplectēdæ partis vacātis neceſſitas, quę non aliam ob cauſam inducitur, quam, vt abſurdum euitetur, ſicut ex ijs, quæ diximus *in q. praecęd. num. 10. & ſeqq.* facilè eſt intelligere.

Secundo, ſi tempore aditionis cohęres ignorabat, alterius partem defeciſſe, non ac-
49 creſceet ei pars inuito † *vt ſcribunt Bart. in d. l. cum hæreditate. 55. num. 3. & ibi Imol. numer. 3. verſ. in eadem glo. ff. de aeq. hared. Bart. in d. l. ſi duo. 38. ff. eod. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 136. Seb. Sap. in d. l. vn. nu. 15. C. quand. non pet. part.* ſed procedent ea, quæ dicemus in ſequen-
50 ti caſu, ſcilicet, quia † nihil eſt, quod ei poſſit imputari. Idem eſt, & in eo, qui ignorans minorem in integrum reſtitutam ſuam portionem adiuit, *vt dicemus in hoc cap. q. 7. num. 16.*

Tertio, cum per alium, nobis acquiritur
51 hæreditas, pars non accreſcit inuito, † *vt ſcribunt Alex. in d. l. re coniuncti, num. 58. verſ. in his quoque, Duar. lib. 2. de Iur. accr. cap. 1. Cuiac. ad tit. C. quand. non pet. part.* p ea, quę diximus *in hoc cap. q. 1. nu. 30. & latiùs dicemus in 9. cap. q. 26.*

Quarto demum quod dicimus inuito accreſcere, procedit, quoad proprietatem, non etiam, quoad poſſeſſionem, quia nemo inui-
52 tus poſſidere cogitur. † *Ita Bald. in d. l. un. nu. 3. C. quand. nō pet. part. Rip. in d. l. re coniuncti, num. 188.*

S V M M A R I V M.

1 *Declaratur l. cum hæreditate. 55. ff. de aeq. hared. & num. ſeqq. ferè per tot.*

3 *Hæredi, qui adiuit, defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectēdę, aut omittenda, ſi poſtea cohæres etiam extraneus deficiat, & cur, num. 5. Sed diſputando contrarium ſuſtinetur, num. 7. & ſeqq. vſque ad nu. 35. Declara, vt nu. 95. & 96.*

4 *Portio hæreditatis deficiens poſt partis principalis aditionem, accreſcit inuito, non praecisè, ſed cauſatiuè, ſi nempe velit ſuam portionem retinere.*

6 *Declaratur l. ſi certarum. 18. in princ. verſ. quod ſi alterutra ff. de mil. teſt. & num. 34.*

8 *Declaratur l. un. §. his ita diſtinctis C. de cad. toll. & num ſeqq.*

9 *Dictio iam. refertur ad præteritum.*

12 *Declaratur l. qui ex duabus. 53. §. vlt. ff. de aeq. hared.*

13 *Declaratur l. ſi quis hęres. 35. in prin. ff. de aeq. hared. & num. ſeq.*

16 *Nemo dat, quod non habet.*

17 *Declaratur l. teſtamento. 6. C. de impub. & al ſubſt.*

20 *Portio qualiter dicatur hæredibus hęredum etiā inuitis accreſcere.*

21 *Abſtenſio, & repudiatio, qualiter interſe differāt, & nu. ſeqq.*

22 *Portio, quę vacat per ſui abſtenſionem, deficit iure Prætorio, non ciuili.*

26 *Suus, qui ſe abſtinuit, æquiparatur extraneo, qui repudiauit, ut num. 27. & ſeq.*

32 *Declaratur l. ſi duo. 38. ff. de aeq. hæred. & num. ſeq.*

33 *Verbum, fore, refertur ad futurum.*

35 *Hæredi hæredis, qui ſuam portionem adiuit, defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectenda, aut omittendę, ſi poſtea cohęres ſe abſtineat, vel etiam repudiet, num. 36.*

37 *Hæredi, qui adiuit, defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendę, aut omittēda, ſi poſtea alterius cohæredis pars poſt acquiſitionem reſoluatur per querelam, uel alio modo, Sed cōtra, num. 38. et cur, num. 39.*

40 *Hæredi, qui adiuit defertur conditio totius hęreditatis, aut amplectenda, aut omittenda, ſi poſtea alterius cohæredis portio deficiat, etiamſi non confecerit inuentarium.*

41 *Hæres, qui non confecit inuentarium, pręſumitur res hæreditarias ſubtraxiſſe, Declaratur, ut num 42.*

43 *Hæredi, qui adiuit, defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectendę, aut omittendę, etiāſi*

non

non adſint creditores,ſed legatarij, et fideicommiſſarij & num.54 et 56.

44 *Fideicommiſſario, cui reſtituta eſt pars hereditatis, defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectenda, aut omittendæ,ſi poſtea deficiat alterius cohæredis portio.*

45 *Heres,qui confecit inuentarium, non tenetur ultra uires hereditarias.*

46 *Hæredi, qui adiuit cum beneficio inuentarij non defertur conditio totius hæreditatis, aut amplectenda,aut omittenda.ſi poſtea deficiat alterius cohæredis portio,et numer.48.licet pleriſque contrarium cenſuerint,num 47.*

49 *Inuentariū quomodo ſit a cohærede pro ſua parte conficiendum.*

50 *Hæredi,qui ſuam portionem adiuit non defertur conditio totius hereditatis, aut amplectendę, aut omittendę,ſi poſtea deficiat alterius cohæredis portio, et nulli creditores adſint, et nu. 51.*

52 *Hæredi filiofa. quæ partem maternę hæreditatis adeundo eius uſumfructum patre acquiſiuit, non defertur conditio totius hereditatis, aut amplectenda,aut omittenda,ſi poſtea deficiant alij coheredes.*

† 53 *Heres olim non tenebatur legatarijs, et fideicommiſſarijs ultra uires hæreditarias, ſed hodiè contra, ſi non confecerit inuentarium, nu.55.*

57 *Heredi,qui adiuit,tunc non defertur conditio totius hæreditatis,aut amplectenda, aut omittēdę, ſi poſtea deficiat alterius coheredis portio, cum neque creditores adſunt, neque legatarij, aut fideicommiſſarij, etiamſi adſint aliæ implicationes,quæ requirant laborem animi, et corporis,num.58.*

59 *Hæredi, qui adiuit, non defertur conditio totius hereditatis, aut amplectenda,aut omittenda,ſi poſtea deficiat alterius coheredis portio, licet adſint creditores, qui nō abſorbeant totam hereditatem, Tametſi nonnulli contrarium cenſuerint,num.60.et cur,num.61.*

62 *Intereſt noſtra litibus, et ſumptibus non uexari, Declara,ut num. 63.*

64 *Heredi, qui adiuit, non defertur conditio totius hæreditatis,aut amplectendę,aut omittēda iure canonico,ſi poſtea deficiat alterius coheredis portio,Sed contra poſt, num.65.*

65 *Heres qui non confecit inuentarium,non tenetur ultra uires hereditarias iure canonico, Sed cōtra ibi.*

66 *Heredi,qui adiuit, defertur conditio totius hereditatis, aut amplectēdę,aut omittendę.ſi poſtea deficiat alterius coheredis portio, et creditores dicant,ſe eſſe contentos illius portione,Declara, ut num.ſeqq.uſque ad num.93.*

69 *Heres tenetur creditoribus hereditarijs pro ſua portione reſpondere.*

70 *Hereditas ſemel adita non poteſt ampliùs repudiari.*

71 *Acquiſitum,quod ſemel eſt, ampliùs repudiari nō poteſt.*

74 *Incommoda ſequi debent eum, quem ſequuntur et commoda.*

75 *Commoda non debent ad eum pertinere, ad quem non ſpectant et incommoda.*

83 *Dictio,et, eſt implicatiua.*

84 *Implicatiuę natura eſt,ut implicet ſimilia.*

85 *Dictum a cauſa ſubſequente declaratur.*

86 *Dictum intelligitur iuxta terminos cauſę ſubſequentis.*

87 *Verba ei,et in eum, denotant actiones actiuas, et paſſiuas.*

93 *Heredi,qui adiuit, non defertur conditio totius hereditatis, aut amplectendę, aut omittendæ ſi poſtea reſtituatur in integrū coheres minor, qui iam adierat.*

94 *Heredi inſtituto, et coheredi ſuo ſubſtituto,qui adiuit, nō defertur conditio totius hereditatis, aut amplectēdę. aut omittēdę,ſi poſtea deficiat alterius coheredis portio.*

An, & quando portio hæreditatis vacans poſt partis principalis aditionem inuito cohæredi accreſcat.

Quæſtio Sexta.

SEcundus caſus eſt, quando poſt aditionem, vel immixtionē vnius ex cohęredibus deficit alterius portio non iure ſingulari,ſed,iure communi. Et tunc,ſi quidem deficiat per abſtenſionem ſui hæredis, certi iuris eſt, locum habere diſpoſitionē
1 † *l.cum hereditate.55.ff.de acq.hered.* vbi Martianus, *Cum hereditate patris neceſſarius heres ſe abſtinet,* inquit *conditio coheredi ſiue extraneo, ſiue ſuo defertur,ut, aut totam agnoſcat, aut a tota recedat, et ita ſe abſtinere poteſt propter alium qui per ſuam perſonam non poterat.* Quam Vl
2 pianus,& Scæuola † *in l.ſiſi, qui immiſcuit 56. ff.eod. et l. ſi pupillus. 79. ff. ad Trebell.* ad alias perſonas porrexerunt.

Cœterùm,ſi deficiat alio iure,puta per extranei repudiationem, magna ſolet eſſe quæſtio,nunquid idem ſit ſtatuēdum; Et veteres quidem frequentiùs idem ſtatuendum arbitrantur,ac putant, cum, qui priùs adiuit, non omnimodo cogendum partem alterius poſtea deficientis ſuſcipere, ſed conditionem illi deferendam, vt, aut totam hæreditatē agno
3 ſcat, aut a tota recedat. † *Ita enim cenſuerunt Io.antiquus gloſſator in d.l. cum hereditate, in in uerb.neceſſarius et ibi Bart.n.2 et 3. Ang.nu 1, uerſ.in tex.ibi,Caſtr.num.1.et 5. Imol.numer.2. Bart.in d.l.re coniuncti,nu.53.et ibi Crott.n.99. ubi teſtatur,hanc eſſe communem, Rip.num.184. et 185.in fin.ubi ait,non eſſe a communi recedendum,Bart,in l.ult.num.2.ff.de acq.hered.et in l. quidam elogio.20.num.1.uerſ.item opp.C.de Iur. delib.Bald.in l.un.§.his ita definitis,num.5.C.de cad.toll.Ang.in d.l.ſi pupillus.79.numer.1.et ibi Imol.uerſ.aduerte ff.ad Treb.Alex.in l.un.num.32.et ibi Iaſ.num 41.Pic in fin.Purp.num.105. C.quand.non pet.part.Gul. Ben.in d.cap. Raynutius in uerb.et uxorē nomine Adelaſiā,n.135. et 136.Papiēſ.in form li.quo ag.ex ſubſt.in uerb. breuiloce,nu.21.Soc.Iun.(licet ſub dubio) in l.ſtipulationes non diuiduntur 72. numer. 328. ff. de verb.oblig.Gomez.tom.1.varia.reſolu.cap.10. num 27.verſ.vnum tamen eſt,Craſſ. in §. Ius accreſcendi q.29.num.2.Cuiac.ad tit.C.quand. nō pet. part.* Et hoc modo pars illi inuito accreſcat,non præcisè, ſed (vt aiunt) cauſatiuè, ſi
4 nempe velit ſuam portionem retinere, † *vt explicat Pic.in d.l.vn.in fi.C.quand.nō pet part.* Quod(ſecundum eos)magnam rationem ha-

bet,

Digitized by Google

5 bet:† Nam, cum pars alterius nondum eſſet
defecta, quo tempore cohæres ſuam portio-
nem agnouit, nihil eſt, quod ei poſſit impu-
tari, cur adierit partem ſibi a teſtatore relictã,
vel a lege delatam: Nec enim debuit cogita-
re de parte cohæredis, quæ nondum erat va-
cans, & ideo, ſi & illam amplecti cogeretur,
cum hoc ei præter cogitationem contingat,
damnum ſentiret iniuſtum, & iniquũ, quod,
quia ferendum non eſt, ideo potiùs ei defe-
renda eſt amplectendæ, aut omittendę totius
hæreditatis conditio, per quam effectu reſti-
tuitur in eum ſtatum, in quo erat ante, quam
adiret. *Ita Imol. in d. l. cum hæreditate. 55. num.
3. verſ. in gl. fin. ff. de acq. hær. Gul. Ben. in d. cap.
Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiã,
num.* 136. Nec videtur hæc pars authoritate
veterum Iuriſconſultorum deſtituta: Nam
etiã extraneo repudiante conditionẽ hãc eſ-
ſe deferendam hæredi, qui iam adierat, pro-
bat *l. ſi certarum 18. in prin. verſ. quod, ſi alteru-
tra ff. de mil. teſt.* vbi, cum miles alium Caſtrẽ-
ſium rerum, alium cæterarum ſcripſiſſet hę-
redem, Caius ita ſcribit, *Quod ſi alterutra pars
bonorum ære alieno, quod ex ea cauſa pendebit,
non ſufficiat, & propter hoc is, qui ex ea parte in-
ſtitutus eſt, non adierit, alterum, qui adijſſet, com-
pellendum eſſe, aut defendere totam hæreditatem,
aut totam creditoribus ſoluere.* Ex quibus verbis
6 apparet, † nõ eſſe nouum, vt etiam extraneis
repudiantibus prædictã conditio deferatur
hæredi, qui iam adierat, cum hoc ius etiam
in teſtamento militis obſeruetur.

Verùm, & ſi conſulendo, ac iudicando nõ
ſit ab hac ſententia, tamquam receptiſſima
recedendum, contrariam tamen opinionem
vti veriorem, ac veterum Iuriſconſultorum
reſponſis magis conſonam ſemper profiten-
7 do ſum ſecutus. † Quam etiã probarunt *Fulg.
in l. teſtamento. 6 C. de impub. & al. ſubſt. Paul. in
d. l. re coniuncti. num. 80 & ibi Crott. num.* 100.
*vbi fatetur, hanc in puncto iuris eſſe veriorem,
Gozad. in d. l. vn. num 36. verſ. 4. C. quand. non
pet. part. Duar. lib. 2. de Iur. accr. cap. 1. Donell.
lib. 7. comm cap. 12. Et videtur etiam fuiſſe de mẽ-
te Bald in d. l. vn. num. 24. C. quand. non pet par.
dum ait, accreſcere inuito, nec referre, vtrũ ante,
vel poſt acquiſitionem portio vacet, & probarunt
etiam* alij exiſtimantes, non eſſe prædictam
conditionem hæredi deferendam, cum extra
neus repudiat, ſed omnimodo cogendum cũ
partem poſtea vacantem ſuſcipere. Probatur
autem hæc ſententia

Primo *l. vn. § hiis ita definitis C. de cadu. toll.*
vbi Iuſtinianus de iure accreſcendi hęredita-
rio loquens, *& hoc volentibus ipſo iure accreſcat*
Inquit, *ſi ſuas portiones iam agnouerint*: quibus
8 verbis nõ obſcurè ſignificat, † ſe loqui de hę-
redibus, qui ſuas portiones agnouerunt ante,
quam alterius portio deficeret: Hoc enim in-
dicat illa dictio, iam, quæ refertur ad tempus
9 præteritum † *l. iam tamen. 5. in prin. ff. iud. ſolu.
l. iam hoc iure. 4. in prin. ff. de vulg.* Vnde, cum
dicat, eis etiam inuitis partes accreſcere; in-
telligimus, etiam inuitis accreſcere partes eo
rum, qui poſtea deficiunt.

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, ita vide-
ri Iuſtinianum intelligendum, quaſi dicat,
partem inuitis accreſcere, ſi velint ſuam por-
10 tionem retinere, † *Quomodo veteres paſſim re-
ſpondere ſolent, vti videre eſt apud gl. in d. l. cum
hęreditate 55. in verb. vt ius actiones, verſ. Dic
ergo ff. de acq. hæred.* quia, cum Iuſtinianus prę-
cedentem requirat propriæ partis acquiſitio-
nem, vt alicui inuito pars alia accreſcat, non
obſcurè videtur ſignificare, ſe iniungere ne-
ceſſitatem accipiendæ partis accreſcentis, nõ
11 omittendę partis acquiſitæ, † *vt conſiderat
Gozad. in d. l. vn. numer. 36. verſ. Nec obſtat, C.
quand. non pet part.*

Secundo verò probatur id ipſum *l. qui ex
duabus. 53. §. vlt. ff. de acq hæred.* vbi Caius, *Qui
ſemel aliqua ex parte hæres extitit*, Inquit, *deficiẽ-
tium partes etiã inuitus excipit*: Loquitur enim
12 † de partibus eorum, qui deficiunt poſt alte-
rius acquiſitionem, dum ſupponit, eum
ſemel aliqua ex parte hæredem extitiſſe, &
tamen vult, eum etiam inuitum cogi ſuſcipe-
re partes deficientium; Non igitur eas poterit
cum ſua parte dimittere.

Tertio ſcribitur hoc apertiùs *in l. ſi quis hę-
res. 35. in prin. ff. de acq. hæred.* vbi Vlpianus, *Si
quis hæres inſtitutus ex parte, mox Titio ſubſti-
tut us ante, quam ex cauſa ſubſtitutionis ei defe-
ratur hæreditas pro hærede geſſerit*, inquit, *erit
hæres ex cauſa quoque ſubſtitutionis, quoniam
13 inuito quoque ei accreſcit portio.* Hic enim † non
eſt dubitandum, quin propriæ partis acquiſi-
tio præceſſerit alterius partis deficientiam,
cum expreſsè dicat, eum pro hærede geſſiſſe
ante, quam ex cauſa ſubſtitutionis ei deferre-
tur hæreditas, & præterea ſubijciat, huiuſmo-
di accretiones eſſe appendices præcedentis
inſtitutionis, & tamen vult, ei etiam inuito
partem accreſcere, Ergo etiam ei, qui priùs
adiuit, pars inuito accreſcit.

Nec dicas, hoc procedere, ſi ius accreſcen-
di ſit cum ſubſtitutione coniunctum, ſecus
14 verò, ſi per ſe conſiſtat, † *vt veteres paſſim re-
ſpondere ſolent, ſicuti nos referemus in 9. cap. q.*
34. quia, cum huiuſmodi neceſſitas non pro-
15 ueniat † a ſubſtitutione, quippe, quæ nemini
inuito acquiritur, ſed proueniat a iure accre-
ſcendi, *vt ibidem oſtendemus*, non poteſt in cõ-
iunctione vis aliqua conſtitui: Si enim ius ac-
creſcendi per ſe non eſſet huius naturæ, nec
haberet hanc poteſtatem, non poſſet eam
tribuere ſubſtitutioni, quia nemo dat, quod
16 non habet † *l. nemo plus iuris 55. ff. de reg. iur. l.
traditio. 20. in prin. ff. de acq. rer. dom.* Magis igi-
tur eſt, vt hæc neceſſitas proueniat a ſolo iure
accreſcendi, quod non obſcurè ſignificat
Vlpianus, dum ait, *quoniam inuito quoque ei
accreſcit portio*, & ſic cauſam neceſſitatis ab
accreſcendi iure, non a iure ſubſtitutionis de-
ducit, Quod etiam fit *in l. teſtamento. 6. C. de
17 impub. & al. ſubſt.* vt apparet ex illis verbis, † *ad-
euntibus ſuam portionem, etiam inuitis cohæredũ
repudiantium accreſcit portio.*

Nec eſt, quod reſpondeas, ſuperiores locos
procedere de mero iure, ſeu de rigore iuris
18 ciuilis, non verò de æquitate, † *d. l. cum hæredi-
tate, vt reſpondent Bald. in d. l. cum hæreditate,
verſ. Not. quod, ſi ſunt, & verſ. 2. opp. & alij*, quia,
cum veterum prudentum reſponſa, non in
ſtricto iure fundarentur, ſed in bono, & æquo,
cuius artem ipſimet profitebãtur *l. 1. in prin.
ff. de iuſt. & iur.* & Vlpianus, & Caius ſcribãt
inuito partem accreſcere *in d. l. ſi quis hęres. 35.
& d. l. qui ex duabus. 53. §. vlt. ff. de acq. hæred.*

Con-

19 Conſequens eſt, † vt eorum dicta inſpecta
etiam æquitate ſint accipienda.
Quarto confirmatur hoc ipſum ea ratio-
ne, quia, ſi ad hoc, vt pars inuito accreſcat,
neceſſarium eſſet, eam priùs defeciſſe, quam
cohæres ſuam adierit, non poſſet ea dici ac-
creſcere hæredibus hæredum inuitis, *vt dici-
tur in d. l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll.* Nam
20 † ad hæredes hæredis nõ tranſit ius accreſcẽ-
di, niſi pars principalis fuerit ab hærede ac-
quiſita, quia alioquin, nec tranſiret principa-
lis, tamquam non adita, *d. l. vn. §. in nouiſſimo
C. de cad. toll.* & per conſequentias nec accre-
ſcens, quæ principalem ſequitur, & ei acce-
dit. Vbi autem pars principalis fuit à primo
hærede acquiſita, ſi acquiſitio facta fuit poſt
defectum alterius partis, iam non poterit di-
ci pars accreſcere hæredi hæredis, ſed potiùs
primo hæredi, quippe, qui adeundo ſuã par-
tem cenſetur etiam accreſcentem, quaſi iun-
ctam agnouiſſe *d. l. ſi duo 38. ff. de acq. hæred.* Vt
igitur hęredi hęredis dici poſſit accreſcere,
neceſſariò ſupponendum eſt, priùs hæredem
adijſſe ſuam portionem, mox alio hærede re-
licto deceſſiſſe, demum alterius cohæredis
portionem defeciſſe, *vt fit in l. ſi is, qui immi-
ſcuit 56. ff. de acq. hæred.* quo caſu, quia etiam
huiuſmodi hæredi hæredis inuito accreſcit
portio *d. §. his ita definitis*, intelligimus etiam
poſt acquiſitionem propriç partis inuito ac-
creſcere partes, quæ deficiunt.
Nec eſt facienda vis *in d. l. cum hæreditate
55. ff. de acq. hæred.* quæ de ſuo poſt alterius ac-
quiſitionem abſtinente loquitur, quia longè
21 alia † eſt ſui abſtinentis, alia extranei repu-
diantis ratio: Nam, vbi ſuus abſtinet portio
non deficit omni iure, ſed tãtum iure Præto-
22 rio † *l. ſi filius, qui abſtinuit 13. ff. de inter. act. l.
nam, nec emancipatus. 91. ff de leg. primo l. pro
hærede. 20. §. Papinianus ff. de acq. hæred. Vlp. tit.
22. Inſt. §. inter neceſſarios*, cum ſuus iure ciuili
maneat hæres, ſaltem nomine, *vt diximus in
q. praecd. numer. 39.* Vbi verò extraneus repu-
23 diat, portio deficit omni iure † *l. 1. §. qui ſemel
ff. de ſucc. ed. l. proinde. 8. verſic. nam, ſi legatum ff.
ſi cert. pet. l. qui repudiantis. 17. in prin. ff. de inoff.
teſt. & d. l. pro hærede 20 §. Papinianus ff. de acqu.
hæred.* Vnde quia ius accreſcendi ſecundum
ſui naturam non habet locum, niſi pars om-
ni iure deficiat, *vt diximus in 7. cap. qu. 38. num.
4.* fit, vt extraneo repudiante pars accreſcat
inuito, quia ius accreſcendi ſecundũ ſui na-
turam locum habet, ſuo vèro abſtinente nõ
accreſcat inuito, ſed totius, aut amplectendi,
aut omittendi conditio deferatur, quia ius
accreſcendi ſecundum ſui naturam locum
24 habere nequit: † *Ita Gozad. in d. l. vn. numer. 36.
verſic. Non obſtat C. quand. non pet. part. Duar.
d. lib. 2. de iur. accr. cap. 1.* Denique, cum ſuus
abſtinet, portio nõ vacat iure ciuili, ſed be-
neficio tantũ Prætoris, quod beneficium nõ
debet in alterius iniuriam trahi, *vt diximus in
q. praecd. num. 26.* quæ ratio ceſſat, cum extra-
neus repudiat, ſcilicet, quia portio deficit
25 etiã iure ciuili, *vt dictum eſt.* † *Ita Crott. in d. l. re
coniunctis, num. 100. Don. d. lib. 7. comm. cap. 12.*
Nec eſt contrarium, quod ſuus propter ab-
ſtinendi beneficium æquiparetur extraneo,
26 & idẽ, quod extraneus conſequatur † *d. l. nam
nec emancipatus. 91. ff. de leg. primo d. l. pro hære-
de 20. §. Papinianus ff. de acq. hæred.* qua ratio-
27 ne mouentur † *Bart. in d. l. cum hæreditate, num.
2. & alij*, & poſſe communem ſuſtineri cenſuit
28 † *Crott. in d. l. re coniunctis, num. 100.* quia, præ-
29 ter id, quod talis æquiparatio † non fit, niſi
beneficio Prætoris, quod non debet in alte-
rius iniuriam trahi, *vt dictum eſt*, certi etiam
30 iuris eſt, haberi loco extranei reſpectu ſui, †
& quoad hoc, ne poſſit à creditoribus hære-
ditariis conueniri *l. paterf. 12. verſic. quaero ff. de
priu. cred. alias eſt l. paterfa. 28. ff. de bon. auth. iud.
poſſ. & l. ſi filius, qui patri 12. ff de vulg.* Cœterum
reſpectu aliorum magis eſt, vt magna ſit in-
ter extraneum repudiantem, & ſuum abſti-
nentem differentia: nam extraneo repudiã-
te, nullum in eo remanet ius, quod aliquid
operari poſſit. At ſuo abſtinente, manet hæ-
redis nomen, ſiue (vt vulgo dicimus) exiſten-
tia ſui hęredis, quę multos effectus operatur,
ac potiſſimum illum, ne portio videatur om-
ni iure vacaſſe, *vt dictum eſt.*
Minus eſt facienda vis in ratione, quã ve-
teres paſſim afferre conſueuerunt, quaſi nihil
imputari poſſit ei, qui priùs adiuit, quia, imo
31 eſt, quod imputetur. Nam, qui ſcit, aut ſcite
poteſt, cohærede deficiente ſe vniuerſis one-
ribus fore implicitum, ea conditione adire
videtur, vt ait Vlpianus *in d. l. ſi duo. 38. ff. de
32 acq. hæred.* Et, quamquã loquatur † de eo, quì
poſt alterius abſtenſionem ſe immiſcuit, per-
tinet tamen eius ratio, & ad eos, qui priùs
agnoſcũt partem ſibi delatam, propter illud
verbum, fore, quod ad tempus futurũ refer-
33 tur † *l. 1. & tot. tit ff. rem pup. ſalu. for.* quod etiam
fatetur *Rip. in d. l. re coniunctis, num. 285.*
Denique non obſtat *l. ſi certarum*, quia lo-
34 quitur † de teſtamento militis: Non enim ea-
dem eſt teſtamenti paganici, & militaris ra-
tio, ſcilicet, quia in teſtamẽto pagani locum
habet ius accreſcendi, & quidem ſecundum
ſui naturam, quæ eſt, vt etiam inuitis hæredi-
bus deferat ipſo iure portionem. At in teſta-
mento militis, regulariter non habet ius ac-
creſcendi locum, maximè, quando miles
diſtinxit patrimonia, *vt oſtendemus in 10. cap.
q. 24. num. 19. & ſeqq.* ideoque licet arctandus
ſit, in altero ex patrimonijs inſtitutus, vt totã
hæreditatem defendat, quoties alterum pa-
trimonium non eſt ſoluẽdo, ne alioquin mi-
litis priuilegium in ipſius trahatur iniuriam,
qua ſine dubio afficeretur, ſi patrimonium
illud nõ haberet defenſorẽ, propterea quod
bona eſſent ſub haſta diſtrahenda *§. 1. Inſt.
quib. ex cauſ. ma. non lic.* non tamen ob id ſequi-
tur, debere inſtitutum, qui vnicum patrimo-
nium agnouit, præciſè cogi etiam alterum
patrimonium ſuſcipere contra naturam te-
ſtamenti militaris, ſecundum quam agnouiſ-
ſe cenſetur, ſed potiùs ei deferenda eſt, vtri-
uſque patrimonij, aut amplectendi, aut omit-
tendi conditio. Et ita diſputando veriuseſſe
profitemur.
Sed retenta communi, à qua (vt diximus)
non eſt in forenſibus controuerſijs receden-
dum, videamus, quibus caſibus ea procedat,
quibuſque ceſſet. Procedit autem
Primo, non ſolum in hærede, ſed etiam in
hærede hæredis, quippe, cui defertur eadem,
aut amplectendæ, aut omittendæ totius hæ-
reditatis conditio, quæ deferebatur hæredi

35 † *d. l. ſi is, qui immiſcuit 56. ff. de acq. hæred.* Et,
quamquam loquatur de ſuo abſtinente, tra-
hitur tamen à veteribus etiam extraneum
repudiantem, aut alio modo deficientem,
36 exemplo principalis concluſionis, † *vti videre
eſt apud Ang. in d. l. cum hæreditatis, num. 1. & ibi Caſtr.
num. 1. Imol. num. 1.*

Secundo procedit, etiamſi poſt acquiſitio-
nem alterius portio reſoluatur ipſo iure, pu-
37 ta per querelam, vel alio modo: † *Ita Caſtr. in
l. ſi minor. 61. num. 2. ff de acq. hæred. Gul. Ben. in
d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Ade-
laſiam, num. 135 verſ. & à puritate*; Verum, vt
liberè dicam, quod ſentio, puto hanc exten-
ſionem non eſſe veram, quia, ſi poſt acqui-
ſitionem portio reſoluatur per querelam,
quo caſu reſciſo pro parte teſtamẽto deſinit
inſtitutus pro ea parte eſſe hæres etiam ipſo
iure, *vt diximus in q. præced. num. 37.* pars illa,
ſi qua ratione vacet, non accreſcet inuito,
38 etiam cauſatiuè, ſed volenti, † *prout rectè cen-
39 ſuit Polit. in d. l. re coniunctis. num.* 80. quia † ceſ-
ſat tunc abſurditas illa, cuius euitãdæ cauſa
neceſſitas accretionis iniungitur; Non enim
abſurdum eſt, ex cauſa inofficioſi, & ſic ex
poſt facto quem decedere pro parte teſtatũ,
& pro parte inteſtatum, *vt diximus in 3. cap. q.
1. num. 16. Et in his terminis conſiderat Polit. in d. l.
re coniunctis, num.* 80. idem eſt & in alijs caſi-
bus, in quibus poſt acquiſitionem aditio re-
ſoluitur, *vt oſtendemus in q. ſeq. num. 22.*

Tertio procedit etiam hodie non confe-
40 cto inuentario, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. cum
hæreditate, numer. 7. & ibi Caſtr. numer. 3. verſic. 3.
Imol. num. 3. verſic. quod autem, Imol. in l. 1. §. hæc
ſtipulatio num. 21. ff. ſi cui plus, quam per l. Falc.
Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 112. num. 15. in fi. Gul.
Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine
Adelaſiam, num. 137. verſic. 4. Roll. in tract. de In-
uent. quaſt. 197. ſecundum impreſſionem Taurinenſem:*
Nec enim prædicta *l. cum hæreditate*, diſpoſi-
tio fuit à Iuſtiniano correcta, *in l. vlt. C. de
Iur. delib.* quia, licet hæres non conficiens
inuentarium inſolidum obligetur ob ſuum
delictum, ſaltem præſumptum, cum lex præ-
41 ſumat, eum res hæreditarias ſubtraxiſſe † *§.
hinc nobis, verſic. ſancimus, Auth. de hæred. & Falc.
coll. 1.* hoc tamen intelligitur, quoad partem
ſuam, non etiam, quoad partem cohæredis,
42 † *vt declarant Bart. in dic. l. cum hæreditate, numer.
8. verſic. ſed poſſes ff. de acq. hær. Gul. Ben. in d. cap.
Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam,
num. 137. verſic. 4.*

Quarto procedit, etiamſi non adſint cre-
43 ditores, ſed legatarij: † Nam, cum eis tenea-
tur hæres ſimplex etiam vltra vires hæredi-
tarias ſecundum ius nouiſſimum Authenti-
corum, ideo debet habere beneficium *d. l. cum
hæreditate, vt dicemus infra num. 54.*

Quinto procedit etiam in fideicommiſſa-
rio, cui propter abſtenſionem ſui hæredis de-
44 fertur altera pars hæreditatis, † *vt in ſpecie l. ſi
pupillus 79. ff. ad Trebell.* Nam, ſi pupillus hæ-
res vniuerſalis inſtitutus, & grauatus partem
hæreditatis Sempronio reſtituere, poſt factã
reſtitutionem abſtineat ſe bonis paternis,
etiam pro ea parte, in qua grauatus non fue-
rat, non accreſcit illa portio fideicommiſſa-
rio inuito, ſed ei defertur conditio, vt, aut
totam hęreditatem ſuſcipiat, aut à tota rece-
dat, *ſecundum diſpoſitionem d. l. cum hæreditate.*
Quod, an etiam minore poſt aditam in inte-
grum reſtituto procedat, quæri poteſt, ſed de
hoc dicemus *in q. ſeq. num. 26. & ſeqq.*

Planè interdum ceſſat prædictæ *l. cum hære-
ditate*, diſpoſitio: Primum enim, ſi hæres, qui
adiuit, confecerit inuentarium, quia certum
eſt, partem accreſcentem nullum ei poſſe de-
trimentum afferre, cum inuentarij beneficiũ
operetur, ne poſſit vltra vires hæreditarias
45 conueniri, † *l. fin. §. &, ſi præfatam C. de Iur. delib.
§. ſed noſtra, Inſt. de hæred. qual. & diff. §. fiat igi-
tur inuentarium, Auth. de hæred. & Falc. coll. 1.*
ideo, quaſi ceſſante cauſa ceſſat & prædicta
46 *l. cum hæreditate*, beneficium † *Ita Caſtr. in
d. l. cum hæreditate, num. 3. verſic. 3. Gul. Ben. in d.
cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adela-
ſiam, num. 137. verſ. ſi autem vltra vires.* Planè
hoc procedit ſine dubio, ſi fecerit inuenta-
rium totius hæreditatis, & in eo res omnes
hæreditarias inſolidum deſcripſerit. Cæte-
rum, ſi id tãtum pro ſua parte confecerit, an
etiam idem ſit dicendum, quæri poteſt. Et
*Imol. quidem in d. l. cum hæreditate, num. 3. verſic.
47 extra gl. & alij* plerique cenſuerunt, † non ob-
ſtante tali inuentario, vtpote facto pro parte
principali non etiam pro accreſcente, locum
habere diſpoſitionem *prædicta l. cum hæredi-
48 tate.* Sed contrarium eſt verius, † quia, cum
inuentarium factũ pro parte principali cen-
ſeatur etiam factum pro accreſcente, *vt oſten-
demus in 9. cap. q. 46. num. 12.* Conſequens eſt,
vt, quaſi facto totius hæreditatis inuentario
ceſſet prædicta diſpoſitio. Quod mihi videntur
ſenſiſſe veteres, *quos retulimus ſupra n. 46.* dum
ſimpliciter dixerunt, facto ab hærede inuen-
tario ceſſare diſpoſitionem *prædicta l. cum hæ-
reditate:* Senſerunt enim ſufficere, ſi id faciat
pro ſua parte, quia alioquin vix poſſet dari
caſus, in quo locum haberet eorum ſententia,
cum hæres pro parte inſtitutus non, niſi pro
ſua parte ſoleat inuẽtarium conficere. Ideo
autem ſufficit, quia ita factum inuentarium
probat vires hæreditarias etiã pro alijs par-
tibus ad eundem hæredem poſtea pertinen-
tibus, ſcilicet, quia inuentarium non poteſt
49 fieri pro parte indiuiſa, quin † inſolidum de-
ſcribantur omnes res hæreditariæ cum ſuis
qualitatibus, & quãtitatibus, & partis mẽtio
fit tantum ratione dominij, vt intelligamus,
eum non deſcribere totam rem, quaſi ſuam,
licet, totam exprimat, ſed tantum pro ea par-
te, pro qua fuit ad hęreditatem vocatus. Hoc
autem facto non poteſt non eſſe ſuperuacua
noua confectio inuentarij, ſi alia dimidia
poſtea ſuperueniat, quia deſcriptio ſubſtan-
tiæ, qualitatis, & quantitatis iam eſt facta, &
hoc ſolum mutandum eſt, vt loco dimidiæ,
pro qua dixerat hęres, ſe in inuentario res il-
las poſuiſſe, intelligamus, poſitas inſolidum,
quæ res fit ipſo iure, & virtualiter. Quamo-
brem verum eſt, facto ab hærede inuentario
etiam pro parte ceſſare diſpoſitionem *prædi-
cta l. cum hæreditate.*

Secundo, ſi nulli creditores adſint, quia
nulla ſubeſt cauſa, propter quam debeat hæ-
res, aut partem ſuam dimittere, aut accreſcẽ-
tem recuſare ideo ceſſat etiam *prædicta l. cum
50 hæreditate*, beneficium. † *Ita Bart. in d. l. cum
hæreditate, num. 5. verſic. item aduerte, & ibi Caſtr.
num. 3.*

num. 3. Gul. Ben in d. cap. Raynutius, in verb. & uxorem nomine Adelaſiam, numer. 136. verſic. 2. Alb. d. conſil. 310. num. 22. Si enim ceſſat, quando adſunt creditores, qui non intendunt, inferre moleſtiam pro parte accreſcente, *vt decernus infra num. 66. & ſeqq.* quanto magis ceſſare debet, quãdo non adſunt, quo caſu, nec
51 inferunt, nec inferre poſſunt moleſtiam. † *Ita Bart. in d. l. cum hæreditate, num. 5. verſic. item aduerte.* Hinc infertur, ſi filia adierit hæreditatẽ matris pro parte ſibi competente, & ſic pro ea parte acquiſierit vſumfructum patri, deinde deceſſerit relicto filio, & poſt modum alia pars deficiat, puta, quia fratres eius illam repudient, ſi filius velit ex perſona matris totam auię hæreditatem repudiare, vt eam habeat ex perſona propria, & hoc modo excludat auum maternum ab vſufructu, non eſſe audiendum, nec poſſe hoc facere, quia maternus auus nõ eſt creditor hæreditarius: Nõ enim vſumfructum conſequi debuit a matre eademque vxore, ſed à filia, ideóque, quia nullus adeſt creditor hæreditarius, nõ debet habere locum beneficium *d. l. cum hæreditate.*
52 † *Ita Bart. in d. l. cum hæreditate, num. 6. & ibi Ang. in fin.* Adeo autem verum eſt, ceſſare prædictum beneficium, ſi nulli creditores adſint, vt ſecundum iura vetera procederet etiamſi adeſſent legatarii, aut fideicommiſſari: Nam quoniam eis ſecundum illa iura non tenebatur
35 hæres vltra vires hæreditarias † *l. 1. §. ſi is, qui quadringenta, & l. ſi hæres ab eo 68. ff. ad Treb. l. 1. §. hæc verba, verſic. in quibuſdam ff. ſi cui plus, quam per leg. Falc.* ideo nulla ſuberat recuſandę partis accreſcẽtis, aut proprię partis omit-
54 tendæ cauſa, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. cum hæreditate, num. 8 & ibi Bald. verſ. Bart. quærit*; Sed, cum hodie non minus legatarijs, & fideicõmiſſarijs particularibus, quam creditoribus teneatur hæres ſimplex inſolidum, & vltra
55 vires hæreditarias † *d. §. ſi vero non fecerit inuentarium, Auth. de hæred. & Falc. coll. 1.* fit, vt etiam exiſtentibus legatarijs, aut fideicommiſſarijs particularibus competat prædictæ legis beneficium, etiamſi nulli creditores ad-
56 ſint. † *Ita Bart. in d. l. cum hæreditate numer. 8. (licet ſub dubio,) & ibi Bald. verſic. Bart. quærit, Ang. num. 3. Caſtr. num 3 verſ. 3.* Itaque tunc ceſſabit, cum neque aderunt creditores, neque le-
57 gatarij, vel fideicommiſſarij, † *vt declarat Ang. in d. l. cum hæreditate, num. 3.* etiamſi adeſſent aliæ implicationes in hæreditate, quæ requirerent laborem animi, & perſonæ: nam propter illas non haberet locum prædictæ legis beneficium, quoniam id propter creditores
58 deferri ſolet, † *Ita Bart. in d. l. cũ hæreditate, num 9.*

Tertio ceſſat, etiamſi adſint creditores, dũmodo ſint tales, vt non abſorbeant totam hæreditatem, ſed certum ſit eam eſſe ſoluen-
59 do. † *Ita Caſtr. in d. l. cum hæreditate, num 3. & ibi Imol. num. 3. verſ. extra glo.* Et, quamquam
60 plerique † contrariam opinionem ſint amplexi, Verior tamen eſt prædicta ſententia, quia ſufficit hæredem non teneri vltra vires hæreditarias, vt ceſſet *prædicta l. cum hæredi-*
61 *tate* diſpoſitio, † *ſicute declarat Imol. in d. l. cum hæreditate, numer. 3. verſ. extra glo.* Nec obſtat, quod, licet effectu non teneatur vltra vires,
62 intereſt tamen eius nõ vexari litibus, † vt dicimus de minore *l. maioribus. 6. ff. de minor.* quia, quod de minore dicitur, nõ debet trahi
63 ad maiores, † *vt rectè ſcripſit Imol. in ſupra allegato loco:* Alioquin enim ne facto quidem inuentario ceſſaret *prædicta l. cum hæreditate,* beneficium, quia ẽt eo caſu intereſt hæredis litibus non vexari. Hinc infertur, ceſſare etiam prædictam diſpoſitionem iure Canonico,
64 † quia, cum eo iure non teneatur quis vltra vires hæreditarias, etiamſi non conficiat in-
65 uentarium, † *ſecundum Bald. in l. cum à matre. 14. in fi. C. de rei vind. in rubr. ff. de acqu. hæred. verſ. Benè tamen fateor, in d. l. cum hæreditate. 55. in fi. ff. de acqu. hær. & conſil. 145. numer. 4. verſic. & quia, vol. 4.* videtur ceſſare cauſa, propter quã hæredi beneficium *d. l. cum hæreditate,* indulgetur. Sed cõtrarium verius eſt, & receptius: Nã & iure canonico tenetur hæres vltra vires hæreditarias, ſi non cõficiat inuentariũ, *vt docent Bald. in l. vlt. in princ. num. 9. C. de iur. delib. Alex. in rub ff. de acq. hæred. num. 5. verſic. & plus dicit, & in d. l. vlt. §. fin. numer. 2 verſic. Non obſtat, quod lex ciuilis C de iur. delib. Abb. in cap. Raynaldus, numer. 14 extra de teſta. & conſil. 73. num. 8. verſic. Ad hoc enim reſpondeo lib. 2. Anch. Iun. quæſt. fam. 57. num. 13. lib. 2. Rolan. de inuent. part. vlt. verſ. nunquid de iure canonico, ſeu ſecundum Taurinenſem impreſſionem in volumine tractatuum de inuentario qu. 215 numer 3. verſic. in verò teneas, & ibi Monticu qu. 226. num 9. vbi teſtatur hanc opinionem eſſe receptiſſimam, & numer. 10. & Craſſ. qu. 268. numer. 2. Andr. Fach lib. 6. contro. cap. 23.* ideoque etiam eo iure debet habere locum prædictę *l. cum hæreditate,* diſpoſitio. *Ita Bald in d. l. cum hæreditate, in fine,* licet alia ratione moueatur, *quam ſupra improbauimus, quod ſcilicet eius interſit litibus non vexari: Non enim vexationis, & litium eſt habenda ratio, ſed illud ſolum ſpectandum, an vltra vires conueniri poſſit, vt ſupra dictum eſt.*

Quarto ceſſat prædicta diſpoſitio, ſi creditores dicant, ſe contentos portione illius,
66 † quam exceptionem proponit Martianus *in d. l. cum hæreditate, verſic. ſi tamen,* his verbis, *Si tamen creditores dicant, ſe contentos eſſe eius portione, quia non poteſt exonerari, niſi deferatur conditio, & alterius parte abſtinere ſe creditores debent, vt actiones ei, qui conuenitur, dentur;* Sed, quoniam ea ſunt ambigua, & varias recipiũt interpretationes, ideo neceſſario nobis erit videndum, quid ibi ſenſerit Martianus. Duo ſunt autem, de quibus nõ dubitatur, Primũ, ſi creditores dicãt, ſe eſſe cõtentos eius portione, ideſt, ſe non acturos contra hæredem, qui adierat, niſi pro ea parte, pro qua iam adierat, non poſſe hæredem dimittere partẽ ſuam, ſed pro ea teneri creditoribus reſpon-
67 dere. † *Ita ſcribunt Alb. d. conſil. 310. num. 22. & Donell. d. lib. 7. comm. cap. 12.* Et ratio eſt, quia
68 † nulla fit ei iniuria: Nam per repudiationẽ, ſiue abſtentionem cohæredis non grauatur ſupra, quã eſſet antea grauatus, ſcilicet, quia, etiamſi cohæres ſuam partem cum effectu agnouiſſet, omnimodo fuiſſet ille obligatus pro ſua portione hæreditaria creditoribus
69 reſpondere. † *l. 1. C. ſi cert. peta. l. 2. C. de hæred. actio.* Cũ igitur creditores nihil vlteriùs prætendãt, nullã habet querelę cauſam, propter quam poſſit recuſare partem ſuam contra diſpoſitionem iuris ciuilis, quæ non patitur,
70 vt poſt aditionem poſſit hæres repudiare † *l.*

ſtent. 4. C. de repud. hæred. §. extraneis Inſt. de hæ-
red. qual. & diff. cum id, quod eſt acquiſitum,
71 repudiari nequeat † *l. 1. §. decretalis ff. de ſucceſſ.*
ed. Ita Donell. d. lib. 7. comm. cap. 15. Alterum
verò, de quo nõ dubitatur, eſt non poſſe hu-
iuſmodi hæredem à creditoribus conuenirl
pro parte vacante, cum ipſamet exceptio
ſupponat, creditores declarare, ſe eſſe contẽ-
tos ipſius portione, ideſt, ſe non acturos, niſi
pro ea parte, quam ipſe priùs adierat. Et hoc
72 etiam dubium non habet, † *vt ait Bald. in d. l.*
cum hæreditate, verſ. Not. Sed dubitatio in eo
primùm cõſiſtit, nunquid pars vacans ſit dã-
da creditoribus, ita, vt ipſi pro ea, parte cõſe-
quantur dominia rerum, & actionibus hære-
ditarijs vti poſſint, an verò danda ſit hæredi,
qui priùs adierat, ita, vt habeat quidẽm emo-
lumentum totius hæreditatis, & ſic non ſolũ
pro parte ſua, ſed etiam pro parte accreſcen-
te, verum non poſſit à creditoribus conueni-
ri, niſi pro parte ſua, puta pro dimidia, ſi ex
ſemiſſe fuerat inſtitutus; Et veteres quidem
frequentiùs arbitrantur, partem vacantem
eſſe dandam creditoribus, & pro ea nõ poſſe
hæredẽ, qui prius adierat, aut agere, aut con-
ueniri, quia, nec cõmodum, nec incommodũ
73 eius partis ſentire debet. † *Ita gl. in d. l. cũ hæredi-*
tate, in verb. eius portione, in verb. conditio, & in verb.
vt eius actiones, verſic. poſſet, & ibi Bald. verſic. Not.
Imol. num. 2. uerſic. item ſimiliter, & num. 3. uerſic.
in gloſ. fin. ubi ait hunc intellectum eſſe ueriſſimum.
Videtur autem hæc ſententia magnam ha-
bere rationem: Nam, quia ſecundum naturã
eſt, eum ſequi incommoda, quem, & commo-
74 da ſequuntur † *l. 1. §. denique ff. de acqu. pli. arc.*
l. ſi igitur. 56. §. ultim. ff. pro ſoc. §. 1. Inſt. de legit.
patro. tut. Auth. ſicut hæreditas C. de legit. tut. l. 1.
ff. de rſtitor. Paul. libr. 2. ſenten. tit. 8. in princ.
ita, & contra non debent ad eum commoda
75 pertinere, qui incommodũ non habet. † Cum
igitur hæres incommoda partis accreſcentis
non habeat, ſcilicet, quia pro ea non poteſt
à creditoribus conueniri, ob declarationem
ab eis factam, ſe fore contentos parte, quam
hæres prius adierat, *ut dictum eſt*, Conſequens
eſt, vt, nec eius partis commoda debeant ad
eundem hæredem pertinere, ſed potiùs ad
ipſoſmet creditores, qui effectu ſentiũt incõ-
moda. Sed, quoniam huic ſententiæ mirum
in modum repugnant illa Martiani verba,
& alterius parte abſtinere ſe creditores debent, quip-
pe, quæ contrarium omnimodo innuere
videntur, ideo, vt eorum vim effugiant, va-
riè ſolẽt illa interpretari; Quidam enim pu-
tant, hoc dicere Martianum, ſi creditores di-
cant, ſe eſſe contentos eius portione, debere
illos ſe abſtinere, & alterius parte, ideſt, non
debere illos agere contra hæredem, qui iam
adiuit, pro parte vacante, ſed tantũ pro par-
te iam adita, quaſi illa verba, *& alterius parte*
abſtinere ſe creditores debent, ſint referenda ad
partem incommodi, nempe ad partem illa-
rum actionum, quibus ipſi poſſunt aduerſus
76 hæredes experiri. † *Ita gl. in d. l. cum hæreditate,*
in uerb. & alterius. Et, quoniam huic declara-
tioni obſtant illa verba ſequentia, *ut actio ei*
ei, qui conuenitur, detur, quippe, quæ videntur
77 ſignificare partem illam intelligi de parte
actionum actiuarum, ita illa interpretantur,
quaſi pertineant ad aliam partem actionum
paſſiuarum, pro qua poteſt cohæres cõueni-
ri, & hoc ſignificent, creditores debere ſe ab-
ſtinere alterius parte, ideſt, non poſſe agere
pro parte vacãte, ſed pro parte, quã adierat,
actiones dandas ei, ideſt, in eum, qui priùs
78 adierat. † *Ita gloſ. in d. l. cum hæreditate, in uerb.*
eius portione, in uerb. conditio, & in uerb. ut eius
actiones, uerſ. poſſet. Verùm, quia hæc expoſitio
79 nimiam facit vim verbis, † *ut plerique ueteres*
fatentur, cum Martianus apertè dicat, actio-
nes dandas ei, qui cõuenitur, non in eũ, ideo
aliter alij interpretãtur, & cenſent, hoc dice-
re Martianum, ſi creditores dicant, ſe eſſe
contentos eius portione, dandas quidem eſſe
actiones ipſiuſmet partis vacãtis hæredi, qui
iam alteram adierat, & hoc ſignificare illis
verbis, *ut actiones ei, qui conuenitur, dentur*, ſed
creditores debere ſe abſtinere & alterius par-
te, ideſt, debere agere cõtra eundem hæredẽ
etiam pro parte, quæ accreuit, ſed non vltra
vires ipſius portionis. Itaque (ſecundũ eos)
erit hæres in totum, quoad commoda, & ſic,
quoad actiones actiuas, ſed, quoad incom-
moda, ſiue actiones paſſiuas, tenebitur quidẽ
pro ſua parte inſolidum, & ſic eodẽ modo,
quo tenebatur antea, ſed pro parte, quæ ac-
creuit, nõ tenebitur, niſi, quatenus vires illius
80 portionis patiuntur. † *Ita Bart. in d. l. cum hæ-*
reditate, ante num. 1. & ibi Caſtr. num. 1. & 6. in
fi. Imol. num. 1. & 2. & uerſ. item ſimiliter, & num.
3. uerſ. in glo. fin. ubi ait, ſe putare utramque lectu-
ram eſſe ueram, & bonam; Imol. in d. l. ſi pupillus.
79. circa fi. ff. ad Treb. Gul. Ben. in d. c. Raynutius
in uerb. & uxorem nomine Adelaſiam, num. 136. uerſ. 3.
81 Verũ, neq; hic ſẽſus ſuſtineri poteſt, † quia cũ
Martianus dicat debere creditores, ſe abſti-
nere, & alterius parte, vt actiones ei, qui con-
uenitur, dentur, non poteſt vllo modo intel-
ligi de actionibus paſſiuis, ſed tantũ de acti-
uis, *ut infra latius oſtendemus*. Quamobrem
82 veriùs eſt, hoc ſignificare Martianum, † ſi
creditores dicant, ſe contentos eſſe portione
illius, debere ſe abſtinere, & parte alterius,
ideſt, nõ debere propter hoc, quod declarãt,
ſe non acturos contra hæredem, niſi pro ſua
parte, prætendere partem vacantẽ ad ſe per-
tinere, ſed illam debere relinquere, vt eius
actiones dentur hæredi, & hoc modo hæres
habeat vtranque partem, & pro vtraq; poſſit
actionibus hęreditarijs experiri, ſed nõ poſſit
cõueniri, niſi pro parte, quam priùs adierat,
ſtante declaratione creditorum, qui profeſſi
ſunt, ſe pro illius tantum parte acturos. Itaq;
illa verba, *& alterius parte abſtinere ſe creditores*
debent, intelliguntur, quoad commoda ſiue,
quoad iura actiua, non, quoad paſſiua, quod
dupliciter probatur, & primo ex illa dictio-
83 ne, &, quæ eſt implicatiua † *l. Carbonianum. 3.*
§. ſi duo, & ibi not. Bart. numer. 1. ff. de Carbo. edict.
& ſignificat creditores non ſolum debere,
ſe abſtinere parte hæredis, qui adiuit, ſed
etiam parte alterius, qui ſe abſtinuit: Nã illa
dictio denotat, creditores eodem modo de-
bere, ſe abſtinere parte vacante, quo ſe abſti-
nent parte hæredis, quoniã implicatiuæ na-
84 tura eſt, vt implicet ſimilia, † *ſicut diximus de*
dictione, etiam, quæ eſt ſimilium implicatiua, l. ſi
fugitiui 3. & ibi glo. in uerb. alia pœna, & Bald. num.
6. C. de ſeru. fugit. Et in ſpecie declarat Pariſ. conſil.
145. num. 26. & conſ. 358. num. 28. uol. 4. Sed ab-
ſtenſio

ſtenſiò creditorũ, quæ fit reſpectu partis hę-
redis, non poteſt intelligi, quoad incommo-
da, ſiue actiones paſſiuas, quia, cum pro ea
parte poſſint haud dubiè hæredem conueni-
re, non poſſunt per conſequentias hoc reſpe-
ctu dici, ſe abſtinere, ſed intelligitur, quoad
commoda, ſiue actiones actiuas, quæ om-
nimodo dantur hæredi. Ergo eodem modo
debet intelligi abſtenſio, quæ fit reſpectu par-
tis alterius, qui ſe poſtea abſtinuit. Secundo
comprobatur hoc ipſum, quia dictum à cau-
85 ſa ſubſequente declaratur, † *l. cum pater. 79. §.
dulciſſimis ff. de leg. 2. Men. conſ. 99. num. 141.* &
86 ſecundum eius terminos intelligitur † *l. ita
autem. 5. in princ. & ibi Bart. ff. de admin. tuto.*
Sed cauſa ſubſequens, quæ continetur illis
verbis, *vt actiones ei, qui conuenitur, dentur*, per-
tinet ad actiones actiuas, non paſſiuas, *vt mox
oſtendam*. Ergo, & de actiuis, non etiam de
paſſiuis intelligenda ſunt verba dicti præce-
dentis, *& alterius parte abſtinere ſe creditores de-
bent.* Illa autem verba, *vt actiones ei, qui conue-
nitur, dentur*, ad actiuas, non etiam paſſiuas
actiones pertinere, patet ex ipſamet loquen-
di formula; Nam ei dari dicuntur actiones,
87 quæ ſunt actiuæ. in eum verò, quæ paſſiuæ † *l.
5. §. 1. & l. quamuis. 40. in princ. ff. ad Treb. §. re-
ſtituta, verſ. poſt quod, Inſt. de fideicom. hered.* Et
præterea verba illa, *qui conuenitur*, & quæ de-
monſtrationis gratia ſubijciuntur, eſſent ſu-
peruacua, ſi Martianus de paſſiuis actionibus
loqueretur. Magis igitur eſt, vt hoc ſentiat,
licet creditores dicant, ſe contentos parte
hęredis, nihilominus debere ſe abſtinere par-
te vacante, ita, vt illius actiones dentur hæ-
redi, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.* Et hic (meo
iudicio) verus eſt huius exceptionis ſenſus,
88 † *Quomodo etiam intellexit gl. in d. l. cum hæreditate
in verb. eius portione, in fi. & in verb. vt eius actio-
nes, verſ. vel dic, detur.* Alterum vero, de quo
dubitatur circa prædictam exceptionem,
eſt, quid ſibi velint illa verba, *quia non poteſt
exonerari, niſi deferatur conditio*. Et veteres qui-
dem paſſim, cenſent, ea continere rationem,
cur hæres non poſſit dimittere partem ſuam,
89 & hoc ſignificare, † ſi creditores dicant, ſe eſſe
contentos eius portione, non poſſe hęredem,
qui priùs adierat, ſuam partem omittere, *quia
non poteſt exonerari, niſi deferatur conditio*, ideſt
quia non poteſt liberari pro ſua parte, niſi
delata cõditione repudiet ſuam portionem,
quæ res in propoſito non interuenit, cum
creditores dicendo, ſe eſſe contentos illius
portione non deferant conditionem, ſed il-
lam excludant. *Ita glo. in d. l. cum hæreditate 55.
in verb. conditio, & ibi Bart. nu. 5. verſ. niſi, & Ang.
num. 2. verſ. ibi quia non poteſt.* Sed eſt verius
90 continere rationem, † cur creditores debeãt,
& alterius parte abſtinere; Nam ratio eſt,
quia hæres, qui ſuam portionẽ adiuit, & be-
neficio cohæredis ſe poſtea abſtinentis con-
ſequitur poteſtatem dimittendę proprię par-
tis, vt eam cogi poſſit retinere, & pro ea cre-
ditoribus ſatisfacere, debet ab ijſdem credi-
toribus exonerari parte alterius, ita, vt ſit
certus, ſe pro ea nõ poſſe moleſtari. Hęc autẽ
exoneratio nõ poteſt fieri, niſi deferat ei cõ-
ditio, q̃a creditores nõ poſsũt ſimplicitẽ, & ab-
ſolutè dicere, ſe cõsẽtire, vt portio abſtinẽ-
tis portioni acquiſitæ nõ accreſcat, & ſic vt
hæres, qui adiuit, nõ niſi pro ſua parte sẽtiat
commoda, & incõmoda hæreditaria, quoniã
hoc repugnat rationi iuris, quæ non patitur,
eũdẽ defunctum habere pro parte hęredem,
& pro parte non ſed debẽt petere, vt poſtea,
quam hæredi defertur conditio, aut ample-
ctendę, aut omittendę totius hęreditatis, cõ-
pellatur totam amplecti, & ne caueretur, ſe iu-
ſtè id recuſare, ob periculũ æris alieni, quod
pro parte abſtinentis imminet, dicere, ſe illũ
pro ea parte exonerare, ideſt, nolle agere, ni-
ſi pro parte, quã priùs aderat; Nã ſtante hac
declaratione poterit hęres cogi totam hęre-
ditatem amplecti, ita, vt ſit hæres inſolidum,
& actionibus hæreditarijs, nõ ſolum pro ſua
parte, ſed etiã pro parte abſtinentis experia-
tur, ſed à creditoribus non, niſi pro ſua parte
conueniri poſſit. Rectè igitur, ait Martianus,
creditores, ſi dicant, ſe contẽtos portione il-
lius, debere, & alterius parte abſtinere, vt eius
actiones ei, qui conuenitur, ideſt, hæredi dẽ-
tur, quia non poteſt exonerari, ideſt, non po-
teſt liberari à ſolutione æris alieni pro por-
tione abſtinentis, vt eſt neceſſariũ adhoc, vt
cogi poſſit, niſi ei deferatur conditio totius
hæreditatis amplectendæ, aut omittendę, &
ob declarationem creditorum, compellatur
totam amplecti, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*
Hic (meo iudicio) verus eſt illorum verbo-
rum ſenſus, non, quem veteres ſunt commẽ-
ti. Planè in eo cum veteribus conſentio,
debere omnes creditores eſſe concordes in
hærede exonerando, vt illum à beneficio *d. l.*
1 *cum hæreditate*, excludant: † alioquin non poſ-
ſet cogi totam hæreditatem amplecti, pro-
pter periculum ęris alieni, quod deberet pro
parte non conſentientis ſubire. Vnde quęri-
tur, ſi vnus ex creditoribus induxerit alios
ad remittendum, & is poſtea remittere recu-
ſet, quid de eo ſit ſtatuendum. Et eſt recep-
tum, debere eum cogi remittere, ne, aut cœ-
91 teri decipiantur, aut hæres ſit in damno. † *Ita
Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in verb. & vxorem no-
mine Adelaſiam, nu. 136. in fin. per text. in l. cum in
eo 45. & ibi glo. in verb. eadem parte ff. de pact. l. ſi
fundum. 35. in fin. cum l. ſeq. ff. mand.*

Quinto ceſſat prædictæ *l. cum hæreditate*, be-
neficium, ſi portio deficiat poſt aditionem,
vel immixtionem, vt euenit, cum minor in
93 integrum reſtituitur: † Nam tunc accreſcet
cohæredi volenti, non inuito, etiam cauſati-
uè, ſcilicet, quia poterit ſuam portionem re-
tinere, & deficientem repudiare, *vt latè oſten-
demus in q. ſeq. num. 6.*

Sexto ceſſat ſimiliter, ſi ius accreſcendi ſit
cum ſubſtitutione coniunctum, puta, quia
idem cohęres, qui ſuam portionem adiuit, ſit
deficienti, ſeu poſtea repudianti vulgariter
ſubſtitutus: Nam tunc omnimodo cogetur
partem vacantem ſuſcipere, nec habebit *ex
diſpoſitione d. l. cum hæreditate*, facultatem di-
94 mittendæ propriæ partis, † vt noſtri frequen-
tiùs docuerunt, *& nos latius in 9. cap. q. 34. refe-
remus.*

Septimo, quod dicimus, hæredem *ex præ-
dicta l. cum hæreditate, diſpoſitione*, habere facul-
tatem dimittendæ propriæ partis, intelligen-
dũ eſt, quoad effectum, ita, vt ipſe nec debito-
res conuenire, nec à creditoribus conueniri
poſſit, ſed, quoad nomen, quin maneat hęres,

95 nulla eſt dubitatio,† propter regulam *l. ſi qui*
ſoluendo. 88. *ff de hæred. inſt. l. ait Prætor.* 7. *alias.*
l. & ſi ſine. 8. *§. ſed, quod Papinianus, in fin. ff. de*
minor. §. reſtituta, Inſt. de fideic. hæred. Ita decla-
rat Bald. in d. l. cum hæreditate, verſ. in text. ibi,
Decedat.

Vltimo notandum eſt, hæredi *ex beneficio*
d. l. cum hæreditate, duo competere remedia,
96 † actionis ſcilicet,& exceptionis, Actionis,
quia poteſt hæres creditores euocare,& pe-
tere declarari, ſibi competere facultatem
totius hæreditatis omittendæ, aut totius
amplectendæ, niſi creditores declarent, ſe
non, niſi pro parte quæſita moleſtiam illatu-
ros Exceptionis vero,quia ſi creditores agāt,
poteſt excipere,ſe propter abſtentionem,ſiue
vt (noſtris communiter viſum eſt) repudia-
tionem à cohærede factam, velle à toto re-
cedere *ex beneficio d. l. cum hæreditate*. Et tunc
creditores replicabunt, ſe contentos portio-
ne iam quæſita, & hoc modo cogetur hære-
ditatem retinere. *Ita docent Bart. in d. l. cum hæ-*
reditate, num. 4. & 5. & ibi Ang. num. 2. verſ. &
practicatur, Imol. num. 2 verſ. & not. Caſtr. num. 1.
Et hæc de ſecundo caſu.

S V M M A R I V M.

1 *Minor aduerſus aditionem in integrum reſtitui-*
tur.
2 *Portio hæreditatis vacans per in integrum reſtitutio-*
nem, accreſcit cohæredi, qui prius adierat, volen-
ti, non inuito, & cur, nu. 3. & ſeqq. Declara, vt
num. 37.
6 *Hæres, qui adiuit, non cogitur ſuam partem dimittere,*
etiamſi nolit partem cohæredis, qui poſt aditam fuit
beneficio ætatis in integrum reſtitutus, & cur, num.
7 & ſeqq. vſque ad num. 15.
8 *Reſtitutio in integrum non eſt minori neceſſaria, niſi,*
cum adijt, vel ſe immiſcuit hæreditati.
9 *Suis acquiritur hæreditas irreuocabiliter per immixtio-*
nem.
15 *Hæres, qui adiuit, non cogitur partem ſuam dimittere,*
aut vacantem per in integrum reſtitutionem ſuſcipe-
re, etiamſi creditores dicant, ſe eſſe contentos, ne te-
neatur vltra vires hæreditarias.
16 *Hæres, qui adiuit, non cogitur ſuſcipere partem vacan-*
tem per in integrum reſtitutionem, etiamſi aderit
poſt, ſi tamen hoc fecerit ignorans minorem in inte-
grum reſtitutum, & cur, num. 17.
18 *Portio hæredis, qui adiuit, ſi aditio ex diſpoſitione*
legis reſoluatur, non accreſcit cohæredi inuito, ſed
volenti, vt in exemplis, quæ ſubijciuntur numer. 19.
& ſeqq.
19 *Portio hæredis, qui propter inobedientiam priuatur, non*
accreſcit cohæredi inuito, ſed volenti.
20 *Portio ſui hæredis, qui prius abſtinuit, mox admiſſus,*
eſt demum ob inobedientiam priuatus, non accreſcit
cohæredi inuito, ſed volenti, & cur, num. 21.
22 *Portio hæreditatis deficiens poſt acquiſitionem, ſi quan-*
do accreſcit, non inuito, ſed volenti accreſcit, &
cur, num. 23
24 *Portio hæreditatis deficiens poſt acquiſitionem beneficio*
reſtitutionis in integrum, accreſcit cohæredi inuito,
ſi minor eius dolo fuerit inductus ad adeundum, De-
clara. vt num. 25.
26 *Portio vacans per in integrum reſtitutionem accreſcit*
fideicommiſſario etiam inuito, Declara, vt numer.
34. Sed diſputando contrarium, vt verius ſuſtinetur,
num. 29.
28 *Declaratur l. ſi pupillus. 79. ff. ad Treb. & num. ſeqq.*
32 *Sui ita demum ſe poſſunt abſtinere, ſi ſe non immiſcue-*
rint, Declara, vt num 33.

An, & quando portio hæreditatis vacans beneficio reſtitutionis in integrum accreſcat cohæredi volenti, vel inuito.

Quæſtio Septima.

TErtius, & vltimus caſus eſt, quando poſt
vnius aditionem, vel immixtionem, al-
terius portio vacat, non iure commu-
ni, ſed iure ſingulari, ideſt, ope reſti-
tutionis in integrum, vt, quia ſit minor,
qui beneficio ætatis fuerit in integrum re-
ſtitutus aduerſus aditionem hæreditatis,
1 † *ſecundum l. ait Prætor. 7. § ſed, & ſi hæredita-*
tem ff de minor. §. extraneis, Inſt. de hæred. qual.
& diff. l. neceſſarijs 57. verſ. ſed tamen ff. de acqu.
hær. Et tunc verius eſt, huiuſmodi portionem
accreſcere quidem cohæredi, non obſtante,
quod defecerit poſt aditionem, ſed volenti,
2 non inuito † *l. ſi minor. 61. & ibi gl. in verb. non*
cogatur Bart. Bald. Imol. et Caſtr. numer. 1. ff de
acqu. hær. l. pen. & ibi gl in verb. maluiſſet, & Caſtr.
num. 3 ff. eod Bart. in d l. re coniunctis, num. 49.
& 53. & ibi Iaſ. num. 234. Rip. num 187. Alcia.
num. 58 verſic. vnde infertur, & Io. Gaud num. 67.
Bart. in l. quidam elogio 20. num. 1 verſic. item opp.
C. de iur. delib. Ang. in l. ſi pupillus. 79. num. 1. &
ibi Imol. verſ. aduerte ff. ad Trebell. Imol. in l. cum
hæreditate. 55. num 3. verſic. in eadem gl. & ibi Caſtr.
num. 6. ff. de acqu. hæred. Imol. in l. mulieris, & Tó-
tie 73. numer. 2. verſic. & adde ff. de cond., & dem.
Caſtr. in l. qui patris 59 num. 3 ff. de acqu. hæred.
Alex. in l. vn. num. 12. & ibi Iaſ. num. 41. verſic.
item intellige, Gozad. num. 2. verſic. 3. non obſtat,
Pic. in fin. Purp. num. 105. verſic 2. C. quand. non
pet. part. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb.
& vxorem nomine Adelaſiam, numer. 138. Ant.
Fum. de coniun. cap. 16. num. 2. Papien. in form.
lib quo ag. ex ſubſt. in verb. breuiloce, numer. 22.
Balduin. in §. vlt. num. 21. inſt. de Orfic. Duar. lib. 1.
de iur. accr. cap. 21. & lib. 2. cap. 1. Ant. Fab. lib.
3 *3. coniect. cap.* 4. quia alioquin † beneficium re-
ſtitutionis in integrum, quod à Prætore mi-
nori indulgetur, traheretur in iniuriam, &
damnum cohæredis, quippe, qui cogeretur
inuitus, ſe pro parte vacante oneribus hære-
ditariis implicare, quod fieri non debet. *Ita*
Imol. in d. l. ſi minor, num. 2. & ibi Caſtr. numer. 2.
Caſtr. in d. l. cum hæreditate, numer. 6. Iaſ. in d. l.
vn. numer 41 verſ. item intellige, & ibi Gozad. num.
2. verſ. 3. non obſtat, C. quand. non pet. part. Croce.
in d. l. re coniunctis num. 63. & ibi Polit. num. 80.
Alcia. num. 58. verſic. vnde infertur, Gul. Ben. in
d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Ade-
laſiam, num. 139. verſic. & ratio, Cagn. in rubr.
C. quand. non pet. part. num. 14. & Ant. Fab. d.
lib. 3. coniect. cap 4. Maximè, cum in propoſito
4 nihil ei poſſit imputari, cur adierit: † Non
enim debuit cogitare de reſtitutione mino-
ris, quæ remedium extraordinarium eſt, nec
paſſim competit, ſed cauſa cognita concedi-
tur,

tur, *vt in propoſito conſiderant Gul. Ben. in d. cap.
Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam,
numer. 142. & Alcia. in d. l. re coniunctis, numer. 57.
verſic. cur ergo, & num 58. verſic. vnde infertur.* De-
5 nique ceſſat in hoc caſu ratio, † propter quã
aliàs dicimus partem vacantem inuitis hæ-
redibus accreſcere: Licet enim portio mino-
ris poſt aditam hæreditatem reſtituti nõ ac-
creſcat cohæredi, non tamen dicetur defun-
ctus habere pro parte hæredem, & pro parte
non, aut decedere pro parte teſtatus, & pro
parte inteſtatus, quia minor non obſtãte re-
ſtitutione manet hæres, licet nudo nomine,
& ſuſtinet pro ſua portione cauſam teſta-
menti *l. ait Prætor. 7. vltiàs, l. & ſi ſine. 8. §. ſed,
quod Papinianus, in fi ff. de minor. Ita ratiocinatur
Alcia. in d. l. re coniunctis, numer. 58. verſic. vnde
infertur.* Adeo autem hoc verum eſt, vt pro-
cedat.

Primo, etiamſi cohæres velit ſuam portio-
nẽ retinere: Nec enim hæc ſpecies eſt ſimilis
ei, quam propoſuimus in caſu præcedenti
ſecundum l. cum hæreditate 55. ff de acqu. hæred.
quoniam ibi accreſcit inuito, ſaltem cauſa-
tiuè, ſi nempe velit ſuam portionẽ retinere,
hic verò omnimodo volenti accreſcit, ita, vt
neque ſuam portionem dimittere compel-
6 latur. † *Ita declarant Bart. in d. l. cum hæreditate,
numer. 2. verſic. opp. quod hæc, & ibi Bald. verſ. 4.
Ang. num. 2. Caſtr. num. 6. Imol. numer. 3 verſic. in
eadem gl. Caſtr. in d. l. ſi minor. num. 2. & in d. l.
ſi pupillus, numer. 1. Gozad. in d. l. vn. numer. 36. in
fin. & ibi Pec. in fin. C. quand. non pet. part. Gul.
Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem no-
mine Adelaſiam, numer. 241. Tametſi Donell. lib.
7. comm. cap. 12. cenſuerit idem in ſpecie l. ſi minor.
ſtatuendum quod in ſpecie l. cum hæreditate, quod
eadem ſit vtriuſque ratio, quod a vero alienum
eſt:* Huius autem diuerſitatis ratio eſt, quia
7 † pars hæreditatis tunc inuito accreſcit, cum
ea deficit ante non, cum poſt acquiſitionem,
vt ſcribunt omnes, quos referemus infra numer. 18. &
ſic, cum ius accreſcendi proprium eſt, non,
cum improprium *ſecundum ea, quæ diximus in
4 cap. qu. 4. numer.* 22. Non enim in hoc, ſed
in illo conſiderantur rationes, quę neceſſita-
tem accretionis inducunt, *vt patet ex ijs, quæ
diximus in hoc cap. qu. 4. num. 9. & ſeqq. & ſupra
num.* 5. Sed, quando pars deficit ob ſui hære-
dis abſtentionem, *vt in ſpecie d. l. cum hæredi-
tate,* licet inſpecto iure ciuili videatur defice-
re poſt acquiſitionem, quippe, quę ſuo hære-
di fit ipſo iure, *vt diximus in hoc cap. qu. 4. num.*
5 tamen inſpecto iure Prætorio verè deficit
ante acquiſitionem, quia Prætor non habet
ſuum loco hæredis, niſi ſe immiſceat: Nec
enim iure Prętorio cuiquam inuito ſucceſſio
acquiritur *l. 3. §. inuito ff. de bon. poſſ.* & ideo ius
accreſcendi, quod in eo caſu locum habet,
hoc iure inſpecto proprium eſt, non impro-
prium. Nihil mirum igitur, ſi per id pars in-
uito accreſcat, ſi non præcisè, ſaltem cauſa-
tiuè, *ſecundum ea, quæ diximus in qu. præced. num.*
24. At, cum deficit ex cauſa reſtitutionis in
integrum, *vt in ſpecie d. l ſi minor,* verè deficit
poſt acquiſitionem, quia in integrum reſtitu-
tio non eſt neceſſaria, niſi cum hæres adiuit,
8 aut ſe immiſcuit, † *l. ei, qui ſe non miſcuit 12. &
d. l. neceſſarijs 57. verſic. ſed tamen ff. de acq. hæred.
d. §. extraneis, Inſt. de hæred. qual. & diff.* quo
caſu cum effectu, & irreuocabiliter etiam
9 ſuis acquiritur hæreditas † *l. impuberibus 11. &
d. l. neceſſarijs. 57. ff. de acq. hæred* ideoque ius
accreſcendi, quod in hoc caſu locum habet,
non eſt proprium, ſed improprium *vt tradunt
omnes quos retulimus in d. 4. cap. qu. 4. numer.* 24.
Non igitur inuito, ſed volenti tantum debet
10 competere. † *Ita Cuiac. ad tit. C. quand. non
pet. part.* Et licet nonnulli cenſuerint, vtroque
11 caſu improprium eſſe ius accreſcendi, † *vt
Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. numer.* 14.
verius tamen eſt, quod ſupra diximus, ſi ius
Prætorium à iure ciuili, vt par eſt, diſtinguatur.
12 tur. Et ſanè † ius accreſcendi, quod in ſpecie
d l. cum hæreditate, locum habet, nunquam di-
ci poteſt extinctum, quia nuda ſui hæredis
exiſtentia id non extinguit, *vt oſtendimus in
7. cap. qu. 38. num* 168. cum, vt dictum eſt, ſuus
inſpecto iure Prætorio non cenſeatur pater-
nam ſucceſſionem acquiſiuiſſe. Nil mirum
igitur, ſi locum habeat cum illa qualitate, vt
inuito accreſcat, ſaltem cauſatiuè, *ſecundum
ea, quæ ſupra diximus.* At in ſpecie, *l. ſi minor,*
per aditionem extranei, vel immixtionem
ſui re vera extinguitur ius accreſcẽdi, *vt dixi-
mus in eodem. 7. cap. qu. 59 num* 46. exemplo vul-
garis ſubſtitutionis, quæ modis illis expirat
l. poſt aditam. 5. C. de impub. & al. ſub. Non po-
teſt igitur amplius cum illa qualitate reuiui-
13 ſcere. † *Ita Gozad. in d. l. vn. numer. 36 in fin. C.
quand non pet. part. Gul. Ben. in d. cap. Raynu-
tius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num.
139. verſic. præterea, & ſpecialiter de hoc tertio caſu
Caſtr. in l. qui patris. 59. numer. 3. ff. de acqu. hæred.*
Nec eſt cõtrarium, quod propter reſtitutio-
nem minoris pars adhuc accreſcat, quia, *vt
dictum eſt,* ius illud accreſcendi non eſt pro-
prium: Nam cohæres ad partem vacantem
æquitate potiùs, quam accreſcendi iure vo-
14 catur, † *vt oſtendit Polit. in d. l. re coniunctis, num.
79 verſic. ſed ego intrepidè,* ideoque non inuitus,
ſed volens admitti debet.

Secundo procedit, etiamſi creditores vel-
lent ei facere gratiã, ne teneatur vltra vires
hæreditarias, *ſecundum ea, quæ iuxta communem
ſeruantur in caſu præcedenti, vt retulimus in quæſt.
præced. num.* 80. Adhuc enim non cogitur, aut
ſuam portionem dimittere, aut vacantem
15 ſuſcipere; † *Ita Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in
verb. & vxorem nomine Adelaſiam, numer. 141,
in fin.*

Tertio procedit, non ſolum in eo, qui adi-
uit hæreditatem ante, quam minor eſſet in
integrum reſtitutus, *in quibus terminis loquitur
l. ſi minor,* ſed etiam in eo, qui adiuit poſt, ſi
id fecerit ignorãs minorem fuiſſe in integrũ
16 reſtitutum, † *vt docet Gul. Ben. in d. cap. Raynu-
tius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, numer.
142.* licet ſecus ſit, ſi hoc ſciuerit, *vt diximus
17 in hoc cap. qu. 5. nu. 49* Et ratio eſt, quia, † quem-
admodum nihil poteſt imputari ei, qui ante
reſtitutionem adiuit, *vt diximus in qu. præced.
num.* 5. ita, nec poteſt ei, qui reſtitutionem
iam conceſſam ignorauit.

Quarto procedit, non ſolum in ſpecie *d. l.
ſi minor,* ſed etiam in alijs omnibus, in quibus
poſt acquiſitionem aditio reſoluitur ex diſ-
18 poſitione legis † *vt ſcribunt Crott. in d. l. re con-
iunctis, num. 101. & ibi Alciat. num. 58 verſic. ſed &
quoties, & rectè, tametſi plerique contrarium malè*

conſuerint. Exemplum ſit in ſpecie *§. ſi quis
autem non implens Auth. de hered. & Falc. coll. 1.
ſiue Auth. hoc amplius C. de fideicomm.* Nam, ſi
ex duobus hæredibus, qui adierunt, vnus ob
ſpretum defuncti præceptum ſua portione
priuetur, ea cohæredi accreſcet, ſed volenti,
19 non inuito † *Ita Bart. in d. §. ſi quis autem non
implens in fin. Caſtr. in d. l. ſi minor, num. 2. Crott.
in d. l. re coniuncti, num. 101. & ibi Alcia. num. 58.
verſic. ſed, & quoties, Io. Gut. in d. l. unic. num. 39.
C. quand. non pet. part. Duar. lib. 2. de Iur. accr.
c. 2. Cuiac. ad tit. C. quand. non pet. part. & in ex-
poſit. Nouell. 1.* Quod procedit, etiamſi filius
teſtatoris ſimul cum extraneo inſtitutus ſe
patris hæreditate abſtinuerit, mox adita per
cohæredem hæreditate ſuam abſtenſionem
reuocauerit, & ad ſucceſſionem fuerit ad-
miſſus *ex diſpoſitione l. ultim. Cod. de rep. hered.*
Nam, ſi poſtea tamquam inobediens priue-
tur hæreditate, non accreſcet eius portio co-
20 hæredi inuito, ſed tantum volenti, † *vt rectè
cenſuit Alcia. in d. l. re coniuncti, numer. 58. verſic.
unde fit, contra Crott. ibi num. 101. verſic. puto tamen,*
21 quia, † licet is adierit hæreditatem eo tẽpore,
quo ſuus iam abſtinuerat ſe hæreditate, &
hac ratione inſpecta non videatur poſſe filij
portionem recuſare, *ex ijs, quæ diximus in hoc
cap. qu. 5. num. 40.* non eſt tamen in propoſito
habenda primæ abſtenſionis ratio, quippe,
quæ reuocata, & per conſequentias extincta
fuit, ſed tantum habenda eſt ratio priuatio-
nis, quæ, cum ſit poſt illius aditionem ſecuta,
non poteſt in eius iniuriam, & præiudicium
trahi. Denique procedit in omnibus caſibus,
in quibus portio deficit poſt acquiſitionem;
Nam, ſi in ea locum habeat ius accreſcendi,
22 volenti, non inuito accreſcet portio. † *Ita Io.
Gut. in d. l. unic. numer. 39. C. quand. non pet. part.*
23 quia, † *vt ſupra dictum eſt*, ceſſat in ijs caſibus
ratio, propter quam dicimus, partem vacantẽ
inuitis hæredibus accreſcere, ſcilicet, quia, cũ
ſemel fuerit in totum acquiſita hæreditas,
ſufficit hoc, vt iuri ſatisfactum cenſeatur, nec
videtur teſtator pro parte habere hæredem,
ſeu repreſentari, & pro parte non, aut pro
parte teſtatus, & pro parte inteſtatus deceſſiſ-
ſe, *Ita in his terminis ratiocinatur Alcia. in d. l. re
coniuncti, numer. 58. verſic. ſed, & quoties, & nos etiam
diximus in qu. præced. num. 39.*

Planè interdum ceſſat prædicta *l. ſi minor*,
diſpoſitio: Primum enim ſi minor, fuerit in-
ductus dolo cohæredis ad adeundam hære-
ditatem, & poſtea reſtituatur in integrum,
24 eius portio inuito cohæredi accreſcet, † *vt
ſcribunt Iaſ. in d. l. un. numer. 41. verſic. item intelli-
ge, & ibi Purp. num. 105. verſic. ſublimitat C. quand.
non pet. part. Rip. in d. l. re coniuncti, numer. 187.
verſic. quod intelligas, & ibi Io. Gutier. num. 39. per
ea, quæ not. Bart. & alij in l. quæ res. 98. in princ.
verſic. hinc applicatur ff. de ſolut.* Quod intelligas
25 † ſi talis accretio ſit cohæredi odioſa, vt, quia
hæreditas non ſit ſoluendo, ſecus verò, ſi fa-
uorabilis, vt quia lucrum contineat: Nã tunc
prædicta limitatio non haberet locum, *vt re-
ctè docuit Purp. in d. l. unic. numer. 105. verſic. ſubli-
mitat C. quand. non pet. part.*

Secundo, ſi minor ex aſſe hæres inſtitutus,
& grauatus partem hęreditatis fideicommiſ-
ſario reſtituere poſt totius hęreditatis aditio-
nem, & partis reſtitutionem factam fideicom-
miſſario, in integrum aduerſus aditionem re-
ſtituatur, cogetur fideicommiſſarius, aut totã
hæreditatem ſuſcipere, aut a tota recedere,
26 † *ſecundum ea, quæ diximus in quæſt. præced. numer.
44* Itaque pars vacans accreſcet ei inuito tal-
tem cautanto, ſi velit ſuam portionem reti-
nere, *ſecundum diſpoſitionem d. l. cum hæreditate,
55. ff. de acqu. hered.* quia, quod dicitur, partem
ex cauſa reſtitutionis in integrum vacantem
27 accreſcere volenti, non inuito, procedit, † in
cohærede, qui ſuccedit ex propria aditione,
non vero in fideicommiſſario, qui loco hæ-
redis habetur ex aditione, & reſtitutione alte-
rius, *Ita Bart. in d. l. cum hæreditate, num. 2. verſic.
opp. ad hanc, & ibi Imol. num. 3. verſic. in eadem
gl. Bart. in d. l. ſi pupillus. 79. verſic. extra glo. & ibi
Ang. numer. 1. Caſtr. num. 1. & verſic. ultimo, Imol.
verſic. aduerte, & in fin. ff. ad Treb. Caſtr. in d. l. ſi
minor, num. 2. verſic. item adhuc, Gul. Ben. in d. cap.
Raynutius, in verb. & uxorem nomine Adelaſiam,
num. 142. verſic. 2.* Videtur autem hæc ſenten-
tia probari *l. ſi pupillus. 79. ff. ad Treb.* vbi Scæ-
28 uola, † *Si pupillus parenti ſuo hæres extitit, in-
quit, & fideicommiſſariam hæreditatis partem re-
ſtituit, mox abſtinet paterna hæreditate, optio
deferenda eſt fideicommiſſario, vt, aut portionem
quoque pupilli agnoſcat, aut à toto diſcedat, aut
omnimodo bona vendenda ſunt, vt id, quod ſuper-
fluum eſt, pupillo ſeruetur, &, ſi inſolidum venire
non poſſunt, omnimodo actiones fideicommiſſario de-
neganda erunt: Erat enim in poteſtate illius vniuer-
ſum ſuſcipere, &, ſi quid plus erit, pupillo ſeruare.*
Verum, vt liberè dicam, quod ſentio,
puto limitationem hanc non eſſe veram,
29 † quia *l. ſi pupillus*, non pertinet ad ſpeciem,
de qua nos loquimur, cum ſcilicet minor
in integrum reſtituitur, & ſic portio vacat iu-
re ſingulari, & extraordinario, ſed pertinet
30 † ad eam, de qua locuti ſumus *in qu. præcedenti*,
cùm ſcilicet ſuus hæres ſe abſtinuit, & ſic va-
cat iure communi, inter quas ſpecies, quanta
ſit, cum iuris, tum rationis diuerſitas, facilè
eſt ex ijs, quæ ſupra diximus, intelligere. Qua-
mobrem in caſu reſtitutionis in integrum nõ
puto procedere diſpoſitionem *d. l. ſi pupillus*.
31 Nec eſt contrarium, quod in ea † videatur
tractari de reſtitutione in integrum, non de
ſimplici abſtentione, quod patere videtur ex
eo, quia citra beneficiũ reſtitutionis in inte-
grum ita demum ſe poſſunt ſui abſtinere, ſi ſe
32 non immiſcuerint † *§. in extraneis Inſt. de hered.
qual. & diff.* Cum igitur in ſpecie *d. l. ſi pupillus*
ſe filius immiſcuerit, vt conſtat ex eo, quod
hæreditatis partem fideicommiſſario reſti-
tuit, quæ res ſine immixtione fieri nequit *l. re-
cuſare. 6. §. 1. verſic. ſed, & ad filium ff. ad Trebel.*
Conſequens videtur, vt non potuerit eſſe lo-
cus abſtenſioni, ſed tantum reſtitutioni in in-
tegrum, quia verius eſt, imo tractari de abſtẽ-
ſione ſimplici, non obſtante, quod filius ibi
ſe immiſcuerit hæreditati: Nam in hac re ma-
gna eſt inter impuberes, & puberes differen-
33 tia, ſcilicet, quia † impuberibus competit bene-
ficium abſtinendi, ſiue ſe immiſcuerint, ſiue
non, puberibus verò ita demum, ſi ſe non im-
miſcuerint *d. l. impuberibus. 11. & d. l. neceſſarijs.
57. in princ. ff. de acq. hered.* Itaque impuberibus
etiam ſe immiſcentibus non eſt neceſſarium
in integrum reſtitutionis beneficium, ſed poſ-
ſunt authore tutore ſe abſtinere perinde, ac,

ſi ſe

ſi ſe non immiſcuiſſent. Qua ratione tam frequẽter legimus, pupillos poſt immixtionem à tutoribus abſtentos, *vt in l. ex contractu, 44. ff. de re iudic. & alibi paſſim* At verò puberes, ſi ſe non immiſceant, abſtinere citra beneficiũ reſtitutionis poſſunt, ſi verò ſe immiſceant, non poſſunt, niſi beneficio reſtitutionis in integrum, quod illis ratione ætatis vſque ad vigeſimumquintum annum indultum eſt *d. l. neceſſarijs.* Et ita diſputãdo verum profiteor, tametſi conſulendo, & iudicando non putem à ſuperiore limitatione, quæ communis eſt, recedendum. Qua retenta dicẽdum eſt, eam recipere eaſdem declarationes, & limitationes, quas retulimus *in q. præced.* ac potiſſimum eam, quę vult inuitum cogi partem retinere, ſi creditores dicant, ſe contentos portione iã reſtituta, nec pro alia ſe moleſtiam fideicõ-
34 miſſario illaturos † *Ita Caſtr. in d. l. ſi pupillus, num. 1.* Et hæc de hæreditatibus.

S V M M A R I V M.

1 *Ius non decreſcendi locum habet etiam inuitis legatarijs, aut fideicommiſſarijs, & cur. num. 2. & 3. Fallit, vt num. 14. Declara, vt num. 15.*

4 *Coniunctis re tantum retinent etiam inuiti partem legati, aut fideicommiſſi vacantem ante acquiſitionem per ius non decreſcendi.*

5 *Declaratur l. vn. §. vbi autem legatarij C. de cad. toll. & num. 13.*

6 *Coniunctis re tantum, ſeu diſiunctis legatarijs, aut fideicommiſſarijs, etiam inuitis portio vacans defertur per ius non decreſcendi.*

7 *Coniuncti re, & verbis etiam inuiti conſequuntur partem legati, aut fideicommiſſi vacantem ante acquiſitionem, Sed diſputando contrarium ſuſtinetur numer. 10.*

8 *Coniuncti re, & verbis etiam inuiti conſequuntur partem legati, aut fideicommiſſi vacantem, & cur, num. 9. Sed contra, num. 10.*

11 *Coniunctis legatarijs, & fideicommiſſarijs non, niſi volentibus pars accreſcit, Declara, vt num. 12.*

16 *Ius accreſcendi non competit legatarijs, aut fideicommiſſarijs, niſi volentibus, & cur, num. 18.*

17 *Ius accreſcendi ſingulare offertur, non infertur.*

19 *Legatarius ex duobus legatis poteſt vnum agnoſcere alterum verò reſpuere.*

20 *Hæreditas differt à legatis, & fideicommiſſis, quia pars accreſcit hæredibus etiam inuitis, legatarijs verò, vel fideicommiſſarijs non, niſi volentibus, & cur, numer. 25. & ſeqq.*

22 *Legatarius non repreſentat perſonam defuncti.*

23 *Legatum non eſt iuris ſucceſſio.*

26 *Fauori ſuo quilibet renunciare poteſt.*

27 *Fauori alieno nemo poteſt renunciare.*

28 *Teſtatoris intereſt habere hæredem, à quo defendatur.*

29 *Creditorum intereſt habere, contra quem ſuis actionibus experiantur.*

31 *Coniunctis verbis tantum legatarijs, aut fideicommiſſarijs non, niſi volentibus pars accreſcit, & cur, num. 32.*

33 *Coniunctis re tantum legatarijs, aut fideicommiſſarijs non, niſi volentibus pars accreſcet, ſi deficiat poſt acquiſitionem, & cur, num. 34.*

35 *Coniunctis re, & verbis legatarijs, aut fideicommiſſarijs non, niſi volentibus pars accreſcet, ſi deficiat poſt acquiſitionem.*

36 *Vſusfructus pars non inuito, ſed volenti accreſcit.*

37 *Fideicommiſſi vniuerſalis pars non inuito, ſed volenti accreſcet.*

38 *Fideicommiſſario, qui coegit hæredem adire, & reſtituere, pars etiam inuito accreſcet, & numer. ſeqq.*

An in legatis, & fideicommiſſis portio vacans accreſcat volenti, an verò inuito.

Quæſtio Octaua.

SEcundum caput principale pertinet ad illud ius accreſcendi, quod habet locũ in legatis, & fideicommiſſis, de quo pariter videndum eſt, an id volentibus tantum vocatis, an verò eis etiam inuitis locum habeat. Conſtat autem in hac re duos eſſe diſtinguendos caſus, quorum.

Primus eſt, quando tractatur de iure non decreſcendi, Et tunc receptum eſt, id etiam inuitis legatarijs, & fideicommiſſarijs, habe-
1 re locum. † *Ita enim ſcripſerunt gl. in l. ſi mihi, et tibi, 32. in princ. in verb. non poſſe, et ibi Bald. verſic. in ea gl. videtur ſic, Imol. in fin. Caſtr num. 4. in fin. Iaſ. num. 24. ff. de leg primo, Bart. in d. l. re coniuncti, num. 51. et ibi Iaſ. numer. 8. Rip. numer. 7. Crott. numer. 94. verſic. prima, Polit. num 79. verſ. prima, licet ſubijciat, contrarium facilè diſputando teneri poſſe, quod et verum eſt, Alcia. numer. 58. Io. Gaud. numer. 73. Gomez. tom. 1. varia reſol. cap. 10. numer. 42. verſic. ſi verò, Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. num. 19. Craſſ. in §. Ius accreſcendi, qu. 29. numer. 3. Et eſt de mente omnium, quos referemus infra numer. 3. et 6.* Quamobrem dicimus, in legatis; & fideicommiſſis iuri non decreſcendi non poſſe renunciari, *vt referemus*
2 *in 10. cap. q. 27. num. 3.* Et ratio eſt, quia, † quoties vnum eſt legatum, aut fideicommiſſum, non poteſt id legatarius, aut fideicommiſſarius ſcindere, ideſt, pro parte acquirere, & pro parte repudiare *l. legatarius 38. in princ. ff. de leg. primo, l. neminem 4. ff. de leg. 2. et nos latè dicemus in 9. cap. q. 23. num. 18. et ſeqq.* Sed, quando tractatur de iure nõ decreſcẽdi, reſpectu vniuſcuiuſque legatarij, aut fideicommiſſarij, legatum, vel fideicommiſſum vnum eſt, & quidem totius rei, ſcilicet, quia teſtator ſolidum ſingulis aſſignat *l. unic. §. ubi autem legatarij, verſic. ſin vero non omnes C. de cad. toll.* Non poterit igitur legatarius, aut fideicõmiſſàrius, qui coniuncto non concurrente totum retinere poteſt, ius non decreſcendi repudiando ſcindere relictum, & ſic pro parte id accepta-
3 re, pro parte verò reſpuere. † *Ita Bart. in d. l. re coniuncti, num. 51. et ibi Iaſ. num. 8. Polit. num. 79. verſic. prima, Crott. num. 94. verſic. prima. Alcia. num. 58. Io. Gaud. num. 73. Imol. in d. l. ſi mihi, et tibi. 12. in fin. prin. et ibi Caſtr. numer. 4. in fin. Iaſ. numer. 24. ff. de leg. primo, Ant. Fum. de coniunct. cap. 17. num. 2. Mantic. d. lib. 10. tit. 3. numer. 19. Duar. libr. 2. de Iur. accr. cap. 1. Cuiac. ad tit. C. quand. non pot. part. ad l. un. §. his ita definitis C. de cad. toll. et ad l. ſi duobus, 16. ff. de leg. primo, Donell. lib. 8. comm. cap. 21.*

Hinc infertur primo, ſi legatarij, aut fideicommiſſarij ſint coniuncti re tãtum, & por-

tio

tio deficiat ante aequiſitionem, quia tunc lo-
cum habet ius non decreſcendi, vt oſtendimus
in 5 cap. q. 37. numer. 4. et 5. partem vacantem
etiam ad inuitum collegatarium, aut confi-
4 deicommiſſarium pertinere, † vt probat l. vn.
§. ubi autem legatarij, verſic. ſin verò non omnes,
iuncta princ. C. de cad. toll. nam, cum Iuſtinia-
5 nus loquens de coniunctis † dixiſſet in princ.
partem vacantem eis tantum volentibus ac-
creſcere, poſtea loquens de diſiunctis, ſiue,
quod idem eſt, de re tantum coniunctis in d.
verſic. ſin verò non omnes, non dixit, eos conſe-
qui partem deficientis, ſi eam habere malue-
rint, ſed ſimpliciter, eos, retinere totum ſuum
legatum integrum, nec alicuius concurſu di-
minutum. Ex hac igitur loquendi diuerſita-
te intelligimus, aliud in diſiunctis eſſe iuris,
quia, ſi etiam ijs volētibus portio deferretur,
quemadmodum hoc expreſſit in coniunctis,
ita etiam in diſiunctis expreſſiſſet d. l. vn. §. ſin
autem ad deficientis C. eod. Et ita cenſuerunt, quī
ſimpliciter ſcripſerunt, partem legati, vel fi-
deicommiſſi vacantem ad re tātum coniun-
ctum, ſeu diſiunctum etiam inuitum pertine-
6 re † vt glo. in d. l. ſi mihi & tibi. 12. in princ. in
verb. non poſſe, & ibi Caſtr. numer. 4. Iaſ. numer. 21.
ff. de leg. primo. Iaſ. in d. l. re coniunct. num. 8 &
ibi Alexa. num. 1. Ant. Fum. de coniunct. d. cap. 17.
num. 2 Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. nu. 32.
verſic. ſi verò, Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 10.
tit. 3 num. 19 Craſſ. in d. §. Ius accreſcendi quaſt. 29.
num. 3. Duar. lib. 2 de Iur. accreſcendi cap. 1. Donell. d.
lib. 8. comm. cap. 21. Cuiac. in d. l. vn. §. his ita defi-
nitis, & §. vbi autem legatarij C. de cad. toll. & in d.
l. ſi duobus. 16. qu. 6. ff. de leg 1.

Secundo infertur, ſi legatarij, aut fideicō-
miſſarij ſint coniuncti re, & verbis, & portio
deficiat ante acquiſitionem, eam ſimiliter ad
collegatarium, aut confideicommiſſarium
7 etiam inuitum pertinere. † Ita enim videntur
accipiendi, qui ſimpliciter dixerunt, ad re, &
verbis coniunctos, etiam inuitos partem
legati, aut fideicommiſſi vacantem pertine-
8 re, † vt Ant. Fum. de coniunct. d. cap. 17 numer. 2.
& Craſſ. in d. §. Ius accreſcendi q. 29. numer. 3. Et
9 ratio eſt, quia † cum & ipſi ſolidum habeant
initio, vt oſtendimus in 5. cap. quaſt. 32 numer. 9.
non debet per conſequentias inter eos habe-
re locum ius accreſcendi, ſed ius non decre-
ſcendi, vt ex eorum ſententia retulimus in eodem
5. cap. qu. 39. num. 3. Et ita iudicando, & conſu-
lendo probandum eſt, propterea, quod hæc
eſt receptiſſima veterum omnium ſententia
Sed diſputando, & profitendo nos ſemper
contrariam opinionem, vti veriorem ample-
xi ſumus, exiſtimantes, re, & verbis cōiunctis
partem legati, aut fideicommiſſi vacantem
non inuitis, ſed tantum volentibus accre-
10 ſcere, † Quod & Papien. in form. lib. quo,
agit ex ſubſt. in verb. bene, loco, numer. 35 & Alexa.
in d. l. re coniunctis, num. 58. verſic. ſed, quid, ſi quis,
Don. d. libr. 8. comm. cap. 21. Cuiac. in d. l. vn.
§. his ita definitis, C. de cadu. tollen. et in
d. l. ſi duobus. 16 quaſt. 6. ff. de leg. primo, et alij
omnes recentiores tradiderunt, & eſt de
mente eorundem ſimpliciter dicentium,
legatarijs, & fideicommiſſarijs coniun-
ctis, non niſi volentibus partem accreſce-
11 re, † vt Cuiac. in d. l. vn. § his ita definitis, et §.
ubi autem legatarij C. de cad. toll. et Donell. d. lib.
12 8. comm. cap. 21. Non enim ſentiunt, † de ver-
bis tantum coniunctis, vtpote, inter quos ar-
bitrantur, non eſſe ius accreſcendi, vt demon-
ſtrauimus in 5. cap. q. 38. numer. 26. ſed ſentiunt
de re, & verbis coniunctis: Et rectè: Nā hoc
apertè probat d. l. vn. §. vbi autem legatarij C. de
cad. toll. ſcilicet, quia, dum Iuſtinianus ait,
13 † partem vacantem non, niſi volentibus con-
iunctis accreſcere, non de verbis tantum cō-
iunctis loquitur, vt perperam veteres arbitrati
ſunt; Nec enim inter eos locus eſt iuri accre-
ſcendi in legatis, & fideicommiſſis ſecundū
veriorem recentiorum ſententiam, quam
etiam nos profitendo ſecuti ſumus in eodem 5.
cap. q. 38. num. 26. ſed loquitur de coniunctis
re, & verbis, vtpote, qui propria, & ſimplicī
coniunctorum appellatione denotantur, vt
oſtendimus in eodem 5. cap. qu. 28. numer. 8. Nec eſt
contrarium, quod & ipſi ſolidum habeant
initio, veniantque proinde per ius non de-
creſcendi, quia (ſecundum eandem opinio-
nem, quam profitendo ſecuti ſumus) verius
eſt, imo venire per ius accreſcendi, vt latè de-
monſtrauimus in eodem 5. cap. qu. 39. num. 8. Soli-
dum enim non habent, vt ſinguli, nec prima
facie, ſiue ex manifeſtis verbis teſtatoris, vt
habere debent, qui veniunt per ius non de-
creſcendi d. l. vn. §. vbi autem legatarij, verſic. ſin
verò non omnes C. de cad. toll. ſed habent, vt con-
iuncti, & quadā potiùs interpretatione, quā
propria vi verborum, vt ibidem latè oſtendimus
num. 16. Et ita diſputando profitemur contra
receptam antiquorum opinionem, à qua ta-
men non eſt in iudicijs recedendum.

Itaque retenta veterum ſentētia, quæ nul-
lum in hac re conſtituit diſcrimen inter re
tantum, & re, & verbis coniunctos, ſed, vt ad
illos, ita, & ad hos etiam inuitos vult partem
deficientis per ius nō decreſcendi pertinere,
declaratur non procedere in eo, qui poteſt
eandem rem habere, vel iure hæreditario,
ideſt, iure tranſmiſſionis, vel iure non decre-
ſcendi, vt euenit cum duobus re tantum, aut
(ſecundū communem) re, & verbis coniun-
ctis alter alteri collegatario poſt diem lega-
ti cedentem hæres extitit: nam in eius perſo-
na ius non decreſcendi non eſt neceſſarium,
quia poteſt eligere, vtrum velit habere parte
defuncti iure hæreditario, an verò iure pro-
14 prio † l. ſi mihi, & tibi 12. in princ. ff. de leg. primo.
15 Sed hæc non eſt propriè exceptio, † quia in
huiuſmodi ſpecie legatarius nō reſpuit par-
tem in ſe tranſmiſſam, nec repudiādo opera-
tur, vt ea maneat in hęreditate, prout euenit,
cū legatario volenti pars accreſcit, & ea ra-
tione repudiatur, ſed eam conſequitur, licet
alio iure, ideſt iure legati relicti defuncto,
non iure non decreſcendi, quippe, cui locus
eſſe nequit, ſi coniunctus, vel per ſe, vel per
alium ad ſuam partem admittatur, vt oſtendi-
mus in 7. cap. q. 36. num. 6.

Secundus verò caſus eſt, quando tractatur
de iure accreſcendi, Et tunc certi iuris eſt, id
volentibus tantum legatarijs, aut fideicom-
16 miſſarijs procedere † d. l. vn §. vbi autem lega-
tarij, & ibi Bald. in princ. & num. 8. C. de cad. toll.
Et ſcribunt glo. in l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus
ff. de inſt. teſt. glo. in d. l. ſi mihi, & tibi 12. in princ.
in verb. non poſſe, & ibi Bald. verſ. in ea glo. videtur
ſit, Imol. in fi. Caſtr. num. 4. in fi. Alex. numer. 5. Iaſ.
num. 24.

num. 24. & 25. ff. de leg. primo Azo. in ſumm. C. de cad. toll. num. 18 Bart. in d. l. re coniunctis, nu. 52. & ibi Iaſ. num 8. Crott. num. 2. & 94. verſ. 2. Polliti. num. 79. verſ. 2. Rip. num. 7. & 227. Alcia. num. 58. verſ. ſanè in legatis, Io. Gaud. numer. 73. Bart. in d. l. vn. § his ita definitis, num. 3. & ibi Bald. num. 5. Caſtr. num. 4. C. de cad. toll. Ang. de Gambell. de teſta. gl. 42. num. 3. verſ. 2. Alex. in d. l. vn. num. 12. & ibi Iaſ. num. 12. verſ. alia eſt ratio, Gozad. num. 2. verſic. 2 non obſtat, Seb. Sap. numer. 11. Purp. num. 105. verſic. 3. C. quand. non pet. part. Iaſ. in l. ſi duobus. 16. §. hæres numer. 11. ff. de leg. primo Gomez. d. tom. 1. variar. reſol. cap. 10. num. 42. verſic. ſi verò, Mantic. de con. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. num. 19. Craſſ. in d. § Ius accreſcendi q. 29. numer. 3 Balduin. in §. vltimo numer. 21. Inſt. de Orficia. Mynſ. in §. ſi eadem num. 12. Inſt. de legat. Duar. lib. 2. de Iur. acer. cap. 1. Anto. Gouea. de Iur. acer. num. 16. Cuiac. in d. l. ſi duobus 16. ff. de leg. primo. Quamobrem dicimus in legatis, & fideicommiſſis iuri accreſcendi renuntiari poſſe, ut referemus in 10. cap. q. 27. num. 3. & ius accreſcen-
17 di ſingulare offerri, non inferri, † vti videre eſt apud Bald. in l. ſi qua mulier. 4. num. 2. C. ad Tertul. Purp. in d. l. vn. num. 105. verſ. 4. C. quand. non
18 pet. part. Et ratio eſt, quia, † licet legatarius nõ poſſit vnum, atque idem legatum pro parte acceptare, pro parte verò repudiare, vt ſupra dictum eſt, ex duobus tamen legatis ſine dubio poteſt vnum agnoſcere, alterum verò re-
19 ſpuere † ſed duobus. 5. in prin. ff. de leg. 2. l. ſi Titio. 10. ff. de vſufr. leg. Sed quando tractatur de iure accreſcendi, licet verba teſtatoris videãtur vnum legatum continere, verè tamen reſpectu ſingulorum duo ſunt, aut plura legata quod patet ex, eo quia coniunctus, qui per ius accreſcendi vocatur ad partem coniuncti deficientis, dicitur ad eam vocari, tamquam ad alienam, & alteri legatam, vti videre eſt apud eos, quos referemus in hoc cap. q. 14. num. 6. Poterit igitur legatarius partem ſuam, & ſic vnum legatum agnoſcere, partem verò coniuncti, & ſic alterum legatum repudiare. Ita Caſtr. in d. l. ſi mihi, & tibi 12. in princ. numer. 4. in fin. & ibi Iaſ. num. 24. ff. de leg. primo Crott. in d. l. re coniunctis, num 94. verſ 2. & ibi Alcia. numer. 58. verſ ſanè in legatis, Duar. d. lib. 2. de Iur. accr. cap. 1. Cuiac. in d. l. vn. §. his ita definimus C. de cad. toll. Et eſt de mente Gozad in d. l. vn. num. 2. verſic. 2. non obſtat C. quand. non pet. part. In quo quidem differunt legata, & fideicommiſſa ab
20 hæreditatibus, † vt pote, in quibus portio vacans etiam inuitis hæredibus accreſcit, vt diximus in hoc cap. q. 4. num. 8 Ita ſcribunt gl. in d. l. vn. §. vbi autem legatarij, in verb. volentibus, & ibi Cin. ante num. 1. Bald. num. 8. C. de cad. toll. Azo. in ſumm. C. eod. num. 18. Cin. in d. l. vn. §. his ita definitis, num. 1. & ibi Bart. numer. 3. Bald. num. 5. Caſtr. num 4. C. eod. Imol. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in fi. prin. & ibi Caſtr. num. 4. in fi. Alex. num. 5. Iaſ num. 25 Soc. Sen. num 4. ff. de leg. primo Alex. in d. l vn. num. 12. & ibi Iaſ. num. 12. verſ. alia eſt ratio, Gozad. numer. 2. verſ. 2. non obſtat, Seb. Sap. num. 11. C. quand. non pet. part. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 8. & ibi Crott. num. 2. Rip. num. 183. Iaſ. in d. l. ſi duobus. 16. §. hæres numer. 11. ff. de leg. primo Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 133. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. numer. 14. Balduin. in d. §. vlt. num. 21. Inſt. de Orfic. Mynſ. in d. §. ſi eadem, num. 12. Inſt. de legat. Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 10. tit. 3. num. 19. Duar. lib. 1. de Iur. accr. cap. 3. Ant. Gouea. de Iur. acer numer. 16. Cuiac. in d. l. ſi duobus. 16 ff. de leg. primo Donell. d. lib. 8 comm. cap. 21. Cuius diuerſitatis
21 duplex ſolet à noſtris afferri ratio, † vna, quia in legatis, & fideicommiſſis ceſſat abſurditas, quæ in hæreditatibus neceſſitatem accretionis introduxit, ſiue conſideremus illam, quæ ducitur à repreſentatione defuncti, de qua locuti ſumus in hoc cap. q. 4. n. 16. & ſeqq. ſiue illam, quæ ducitur à regula l. ius noſtrum 7. ff. de reg. iur. Nam, licet defunctus ab hærede repreſẽtetur, non tamen repreſentatur à legatario,
22 vel fideicommiſſario, † quia non, vt hæreditatis, ita, & legati, ac fideicommiſſi nomen
23 iuris eſt † l. quadam 9 § nihil intereſt. verſ. is autem ff de eden. § legatarij, Inſt. de teſtam ordin. ideoque; licet abſurdum ſit, eiuſdem hęreditatis partẽ amplecti, partem verò repudiare, quia hoc modo defunctus repreſentaretur pro parte, & pro parte non, vt diximus in eadem q. 4. numer. 10. & 16 ac ſeqq. non tamen abſurdum eſt, eiuſdem rei legatæ partẽ agnoſcere, partẽ vero reſpuere, niſi voluntas teſtatoris refragetur, vt in re tantum coniunctis, quia ex hoc non ſequitur, defunctum pro parte repreſentari, cum pars maneat apud hæredem, qui inſoli-
24 dum defunctum repreſentat. † Ita Cuiac. in d. l. ſi duobus. 16. ff de leg primo. Et ſimili modo, licet abſurdum ſit, eiuſdem hæreditatis teſtamentariç partem agnoſcere, partem verò reſpuere, quia hoc modo decedere teſtator pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, quod iuris noſtri ratio non patitur d. l. ius noſtr nos, & late diximus in eadem q 4. n. 27. & ſeqq. non tamen abſurdum eſt agnoſcere partem eiuſdem rei legatæ, partem verò repudiare, quia ex hoc non ſequitur, teſtatorem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, cum illa portio maneat apud hæredem, à
25 quo teſtamenti cauſa ſuſtinetur, † vt diximus in 3. cap quæſt. 1. num. 6. ita declarant in his terminis gl. in l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus ff. de mil. teſt. Cin. (licet ſub dubio) in d. l. vn. §. his ita definitis, num. 1. verſ. ratio diuerſitatis, & ibi Bart. numer. 3. C. de cad. toll. Bald. in d. l. vn. § vbi autem legatarij. C. eo. Imol. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in fin. prin. & ibi Caſtr. num. 4. in fi. Alex. num. 5. Iaſ. numer. 25 Soc. Sen. numer 4 ff. de leg. primo, Iaſ. in d. l. re coniunctis, numer 7. & ibi Crott. numer. 2. Balduin. in d. §. vlt. numer. 21. Inſt. de Orfic. Duar. lib. 1. de Iur. acer. cap. 3. Ante. Gouea. de Iur. acer. numer. 16. Et rectè quicquid ſcripſerit Alex. in d. l. vn. numer. 12 verſ. ſed certè. C. quand. non pet. part. ut nos oſtendimus in eadem quæſt 4 num. 27. & ſeqq. Altera verò ratio eſt, quia vnuſquiſque fauori ſuo
26 renuntiare poteſt † l. pen. C. de pact. alieno ve-
27 rò non poteſt † l. filiusfam 117. §. Diui 2 ff de leg. primo. Sed ius accreſcendi, quod habet locum in legatis, & fideicommiſſis reſpicit merum fauorem legatariorum, & fideicommiſſariorum l. ſi hæreditatem 33. ff. mand. Nil mirum igitur, ſi poſſit ei renuntiari. At id, quod habet locum in hæreditatibus, non ſolũ hæredum fauorem reſpicit, ſed etiam fauorem teſtatoris, & creditorum, teſtatoris, quippe, cuius intereſt habere hæredem, à quo defenda-
28 tur † §. 1. Inſt. quib ex cauſ man. non lic. §. 1 Inſt. de leg. Falc. l. ſi pupillus paterna. 42. verſic. impugnat

gnat ff. de acq. hæred. creditorum vero quorum
intereſt habere, contra quem poſſint ſuis
29 actionibus experiri † l. paterfa. 12. verſ. & cum credidere ff. de priu. cred. alias eſt l. paterſ. 28. ff. de bon. auth. iud. poſſ. Nil mirum igitur, ſi ab hærede
30 non poſſit ei renunciari. † ita gl. in d. l. vn. §. vbi autem legatarij, in verb. volentibus, & ibi Bald. num. 8. C. de cad. toll. Cin. in d. l. vn. §. his ita definitis, num 1. verſ. & ideo C. eod. Gozad. in d. l. vn. num. 2. verſ. 2. non obſtat, C. quand. non pet. part. Gul. Bea. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam num. 133. Et ſimpliciter de hæreditate loquitur, Bald. in d. l. vn. §. his ita definitis, numer. 4. Cod. de cad. toll. in d. l. vn. num. 14. verſ. cum etiam C. quand. non pet. part. & in l. 1. num. 2. C. de indict. vid. toll.

Hinc infertur primo, ſi legatarij, vel fideicommiſſarij ſint coniuncti verbis tantum, portionem eis non, niſi volentibus accreſcere,
31 re, † vt ſcribant Iaſ. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. num. 24. ff. de leg. primo Alcia. in d. l. re coniunctis, nu 1. & 5. & ibi Crote. n. 94 verſic. 2. Papien. in form. lib. quo ag. ex ſubſt. in verb. breuiloc, num. 35. Anto. Fum. de coniunct. cap. 17. num. 1. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. nu 1. Craſſ. in d. §. ius accreſcendi q. 29. num. 3. Myn. in d. § ſi eadem, num. 12. Inſt. de legat. Et ſenſiſſe videntur veteres, dum ſimpliciter ſcripſerunt, coniunctis legatarijs, & fideicommiſſarijs volentibus, non inuitis partem accreſcere, vt gl. in d. l. ſi mihi, & tibi 12. in prin. in verb. non poſſe, & ibi caſtr. num. 4. ff. de leg. primo Bart. in d. l. vn. §. vbi autem legatarij, nume 2. C. de cad. toll. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 8. ſcilicet
32 quia † in ijs, non ius non decreſcendi, ſed ius tantum accreſcendi conſiderari poteſt, vt ex veterum ſententia demonſtrauimus in 5. cap. queſt. 38. num. 1. Hoc autem dicimus retenta veterum ſententia quæ vult, inter verbis tantum coniunctos etiam in legatis, & fideicommiſſis locum habere ius accreſcendi, quam eſſe communem, & ita in foro receptam, vt ab ea temerarium ſit conſulendo, & iudicando recedere, oſtendimus ibidem nu. 8. & ſeqq. nam poſita contraria opinione, quæ negat, inter eos habere locum ius accreſcendi, & quam nos cum recentioribus diſputando, & profitendo ſemper veriorem arbitrati ſumus, vt oſtendimus ibi num. 26. & ſeqq. non eſſet quærendum, an pars accreſceret inuitis, an verò volentibus, quia, quod non accreſcit, nec volentibus, nec inuitis dici poteſt accreſcere, cum non entis nullæ ſint qualitates l. inus, qui 41. ff. ſi cer. pet.

Secundo infertur, ſi legatarij, aut fideicommiſſarij ſint coniuncti re tantum, & portio deficiat poſt acquiſitionem, in ijs caſibus, in quibus etiam poſt emolumentum acquiſitũ ius accreſcendi locum habere poteſt, quos retulimus in 7. cap. q 59 num. 28. & ſeqq. partem vacantem, non inuitis, ſed volentibus tantum
33 coniunctis accreſcere, † vt ſcribit Papien. in form. lib quo ag. ex ſubſt. in verb. breuiloci, num. 35. Et
34 hoc ideo, quia † poſt emolumentũm acquiſitum etiam inter re tantum coniunctos, non ius non decreſcendi, ſed ius tantum accreſcendi locum habere poteſt, vt ex eorundem veterum ſententia diximus in eodem 5. cap. queſt. 37. num. 12. & 17. Sed, & hoc dicitur retenta communi veterum ſententia, à qua nefas eſt in forenſibus cõtrouerſijs recedere. Cœterum,

ſi contrariam ſententiam amplectamur, quã nos diſputando veriorem ſumus profeſſi, ſcilicet, etiam poſt emolumentum acquiſitum locum in prędictis cauſis habere ius non decreſcendi inter re tantum coniunctos, vt oſtẽdimus in eadem q. 37. num. 15. & 19. magis eſt vt ſecundum ſuperiorem definitionem debeat id habere locum, etiam inuitis legatarijs, & fideicommiſſarijs. Quod & alij plerique animaduerterunt.

Tertio infertur, ſi legatarij, vel fideicommiſſarij ſint coniuncti re, & verbis, & portio ſimiliter deficiat poſt acquiſitionem, in quibus etiam poſt emolumentum acquiſitum ius accreſcendi locum habere poteſt, ſecundum ea, quæ diximus in eodem 7. cap. q. 59. numer. 28. & ſeqq. partem vacantem non inuitis, ſed volentibus tantum coniunctis accreſcere,
35 † quoniam, & in hac ſpecie non iuri non decreſcendi, ſed iuri accreſcendi locus eſſe ſolet, vt ex eorundem veterum ſententia diximus in eodem 5. cap. q. 39. num. 23. & 25. Et hoc poſito, etiam, quod inter re, & verbis coniunctos ante acquiſitionem locum habeat ius non decreſcendi, vt noſtris communiter viſum eſt; Nam, ſi probaremus eam ſententiam, quam nos diſputando veriorem eſſe diximus, ſcilicet, inter re, & verbis coniunctos ante acquiſitionem, non ius non decreſcendi habere locum, ſed ius accreſcendi, vt oſtendimus in eadem q. 39. num. 8. & ſeqq. nulla eſſet ratio, propter quam quis dubitare poſſit, an poſt acquiſitionem ſit ius non decreſcendi. Cœterùm poſita communi, quæ vult ante acquiſitionem non minus inter re, & verbis coniunctos, quam inter coniunctos re tantum eſſe ius non decreſcendi, non video, quam ob rem non poſſit id etiam poſt acquiſitionem habere locum, vt patet ex ijs quæ diximus in eadem q. 39. num. 14. & 26 & per conſequentias portio etiam inuitis applicetur, ſecundum, ea, quæ de re tantum coniunctis diximus. Sed hæc diſputando dicuntur: Nam cõſulendo, & iudicando non eſt a communi recedendum, ſed probandum, in ſupradictis caſibus, partem non niſi volentibus legatarijs, aut fideicommiſſarijs accreſcere, quod adeo verum eſt, vt procedat.

Primo, ſiue tractetur de proprietate, ſiue de vſufructu: nam, & huius portio volenti,
36 non inuito accreſcit † ſecundum Pariſ. conſil. 37. num. 10. vol. 3.

Secundo procedit, non ſolum in legatis, & fideicommiſſis particularibus, ſed etiam in
37 vniuerſalibus, † vt ſcribant Bald. in d. l. vn. §. his ita definitis, num. 5. C. de cad. toll. Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo, num. 63 verſ. & ibi etiam. ff. de hæred. inſt. Tametſi contrariam, & malè cenſuerint Ang. de Gamb. de teſtam. glo. 42. num. 3. verſic. & iure accreſcendi, vbi declarat, accreſcere etiam inuito fideicommiſſario vniuerſali, ſi pars deficiat iure communi, ſecus, ſi iure ſpeciali, in verſic. quod intelligat, quoniam etiam in ijs ceſſat abſurditas l. ius noſtrum, vt oſtendimus in quinto capit. quæſt. 41. num. 7.

Planè, ſi fideicommiſſarius vniuerſalis cogat hæredem adire, & reſtituere, pars alterius cohæredis deficientis ei, etiam inuito
38 accreſcet † vt diximus in 6. cap. q. 21. num. 35. & cap. 7. q. 69. n. 3. ne alioquin hæres, qui coactus adijt,

Digitized by Google

adijt, ſentiat aliquod incommodum ex aditione, *contra l. quia poterat. 4. ff. ad Treb.* Quod, & multo magis dicendum eſt, ſi cõfideicommiſſarius repudiet, quo caſu etiam ex voluntate teſtatoris pars fideicommiſſariæ hæreditatis deberet ad coniunctum per ius accre-
39 ſcendi pertinere; † Et ita intelligo eos, qui ſimpliciter ſcribũt, partem inuito fideicommiſſario accreſcere, ſi is cogat hæredem adi-
40 re, & reſtituere, † *vt Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 63. verſic. & ibi etiam ff. de hered. inſtit. & alios, quos retuli in eodem 6. cap. quæſt. 21. numer. 35.* Et hæc de legatis, & fideicommiſſis.

S V M M A R I V M.

1 *Indiuidua res, ſi in contractum deducatur fauore duorum, aut plurium, quilibet etiam inuitus ſolidum habere cogitur ſocijs deſiſtentibus, & cur. num. 2.*

3 *Ius non decreſcendi locum habet in contractibus etiam inuito ſocio, & cur, num. 4.*

5 *Ius accreſcendi, quoties habet locum in contractibus, procedit volente, non inuito ſocio, Fallit, ſi interſit alterius partis, num. 11. & ſeqq.*

6 *Feudi pars volenti, non inuito accreſcit. Fallit, ſi domini interſit, num. 13.*

7 *Donationis Imperialis pars volenti non inuito accreſcit.*

8 *Vſusfructus debiti ex contractu pars volenti, non inuito accreſcit.*

9 *Ius accreſcendi, quod habet locum in aſſignatione libertorum, procedit volente, non inuito ſocio.*

10 *Fiſco capienti bona ex cauſa delicti, non accreſcit pars inuito, ſed volenti.*

12 *Emptori etiam inuito pars accreſcit.*

14 *Pars etiam inuito ſocio accreſcit in contractibus vltro, citroque obligatorijs.*

An in contractibus, & alijs viuentium cauſis pars vacans accreſcat volenti, an verò inuito.

Quæſtio Nona.

TErtium, atque poſtremum tractationis caput pertinet ad illud ius accreſcendi, quod in viuentium cauſis locum habet: Nam, & in hoc dubitari ſolet, an inuito, an vero volente tãtum ſocio locum habeat Vtique autem ſupponimus, locum etiam in cauſis viuentium habere poſſe ius accreſcẽdi, vt noſtris communiter viſum eſt: Nam, ſi contrariam probaremus ſententiam, quę negat in contractibus ius accreſcendi poſſe conſiderari, non poſſet nõ eſſe fruſtatoria huiuſmodi quęſtio, cum non entis nullę ſint qualitates. Poſita igitur communi conſtat eſſe diſtinguendos tres caſus, quorum

Primus eſt, quãdo in contractum deductæ ſunt res indiuiduę, Et tũc certi iuris eſt, totũ
1 ad ſocium, etiam inuitum pertinere, † quia, cum res partium diuiſionem non recipiant, non poterit per conſequentias conſiderari
2 partis repudiatio, † Sed hoc fit ex natura rei non iure accreſcendi, aut non decreſcendi, *vt oſtendimus in ſexto cap. qu. 32. numer. 41. & q. 37. num. 91.*

Secundus caſus eſt, quãdo in contractũ deducitur res ſui natura diuidua, & tractatur de iure non decreſcendi, vt, quia duo, vel plures rem ſtipulati ſint inſolidum, Et tunc ſimiliter certum eſt, debere ſocium, etiam inuitum
3 conſequi totum, † quia, cum reſpectu vniuſcuiuſque contrahentis vnus ſit contractus, vnaque obligatio, quæ totam rem complectitur, non poteſt ea diuidi, ideſt, pro parte
4 acceptari, & pro parte reſpui: † Contractus enim etiam rei diuiduæ indiuiduus eſt, ſi in totum ſuſtineri poteſt, niſi vtraque pars diuiſioni conſentiat.

Tertius, & vltimus caſus eſt, quando res in contractum deducta ſui natura eſt diuidua, & tractatur de iure accreſcendi, quod (ſecũdum communem) etiam in viuentium cauſis certis caſibus locum habet, Et tunc cenſent regulariter partem volẽti, non inuito accre-
5 ſcere, † *vt videre eſt apud Ant. Fum. de commun. op. 21. num. 6. Et eſt de mente eorum, quos referemus num. ſeqq.* eiuſque rei multa recenſent exempla.

Primum in feudis, in quibus portio volen-
6 ti, non inuito accreſcit † *vt ſcribunt Bald. in l. ſi quæ mulier. 4. num. 2. C. ad Tertul. & in cap. 1. §. &, quia vidimus, numer. 4. De his, qui feud. dar. poſſ. Alex. in d. l. vn. num. 12. verſic. ſed certè, & ibi Purp. num. 105. verſic. 4. C. quand. non pet. part. Reſent. de feud. cap. 6. concl. 74. num. 13.*

Secundum in liberalitate Imperiali: Nam eius portio, non niſi volenti ſocio accreſcit
7 † *vt docent Gul. Ben. in d. c. Raynutius, in verb. & uxorem nomine Adelaſiam, numer. 140. Reſent. de feud. cap. 6 concl. 74 numer. 13 Tametſi contrarium in conceſſione facta a Rege, & male conſuerit Pupien. in form. lib. quo agit. ex ſubſt. in verb. breuiloré, num. 38*

Tertium in vſufructu debito ex cõtractu, in quo locum habet ius accreſcendi, *ſecũdum communem opinionem, quam retulimus in 6. cap. quæſt. 43. num. 1. licet nos contrariam opinionem amplexi ſimus ibi num. 6. & ſeqq.* Nam id volente, non etiam inuito coniuncto (ſecundum eos)
8 procedet, † *vt videre eſt apud Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & uxorem nomine Adelaſiam, num. 140.*

Quartum in aſſignatione libertorum, vtpote in qua pars ſimiliter volenti, non etiam
9 inuito accreſcit, † *ſecundum eundem Gul. Ben. ibi, num. 140.*

Quartum in publicatione bonorum: Nam fiſco capienti bona iure delicti nõ accreſcit pars inuito, quia non ſuccedit, vt hæres, ſed
10 occupat bona, † *l. eu ſola 98. & ibi gl. vn. in verb. item poteſt. ff. de reg. iur. Alex. in l. 1. num. 3. verſic. item dicit ff. de acqu. hered. Iaſ. in d. l. re coniuncti num. 119. & ibi Alcia. num. 56. verſic. quod, ſi fiſcus, Purp. in d. l. vn. num. 102. C. quand. non pet. par.*

Planè interdum etiam in cõtractibus pars inuito ſocio accreſcit; Nã, ſi interſit alterius partis locum habere ius accreſcendi, tunc
11 portio accreſcet, etiam inuito. † Exemplũ ſit in emptione, & venditione fundi: Nam in ea eſt locus iuri accreſcendi propter intereſſe venditoris, ne alioquin cogatur eſſe in com-

munio-

Digitized by Google

munione, *vt ex recepta ſententia diximus in 6.*
cap. q. 33. numer. 30. ideo in ea portio inuito
12 emprori accreſcit, † *vt declarant Alex. in d. l.*
vn. num. 12. verſic. ſed certè C. quand. non pet. part.
Rip. in d. l. re coniunctis, num. 226. Papinſ. in d.
form. libell. quo ag. ex ſubſtit. in verb. breuiloquè,
num. 38.
Hinc infertur, etiã in feudo, ſi domini cõ-
cedẽtis interſit, locũ habiturum ius accreſcẽ-
13 di, etiam inuito vaſſallo, † *vti videre eſt apud*
Alex. in d. l. vn. num. 12. verſic. ſed certè C. quand.
non pet. part. Roſent. de feud. d. cap 6. concl. 74. num.
13. Idem aiunt procedere in omnibus contra-
ctibus vltro, citroque obligatorijs, vtpote,
in quibus tractatur de damno, ſeu intereſſe
alterius, quod etiam inuita parte repellendũ
14 eſt † *Ita Ant. Fum. de commu d. cap. 21. num. 6.*
Sed hæc, vti diximus, procedunt poſita cõ-
muni, quæ vult, in ſpecie *l. fundus, ille,* totum
fundum ad emptorem per ius accreſcendi
pertinere: Nam, ſecundum nos, qui ſuſtine-
mus, id fieri non iure accreſcendi, ſed ex na-
tura venditoris, quæ eſt indiuidua, *vt oſtendi-*
mus in eodem 6. cap. q 33. numer. 3. non pertine-
rent hæc ad propoſitam materiam. Et hæc
de ſecunda quæſtione.

S V M M A R I V M.

1 *Portio vacans accreſcit pro rata, ſeu portione da-*
ta.
2 *Portio hæreditatis accreſcit pro portione hæredi-*
taria, & cur, num. 3. & ſeqq. vſque ad numer.
19.
5 *Seruus communis acquirit dominis pro portione domini-*
ca, & cur. num. 6.
8 *Teſtator cenſetur velle, vt partes, quas fecit in inſtitu-*
tione, ſeruentur in omnibus rebus, ad quas hæredes
vocantur.
9 *Hæredes ex diſparibus partibus inſtituti pro hære-*
ditarijs partibus vocantur ab ſubſtitutionem vul-
garem.
10 *Hæredes ex diſparibus partibus inſtituti pro hæredi-*
tarijs partibus vocantur ad ſubſtitutionem pupil-
larem.
11 *Hæredes ex diſparibus partibus inſtituti pro hæredita-*
rijs partibus vocantur ad legatum.
12 *Hæredes ex diſparibus partibus inſtituti pro hæ-*
reditarijs partibus vocantur ad fideicommiſ-
ſum.
13 *Hæredes ex diſparibus partibus inſtituti pro hære-*
ditarijs partibus vocantur ad mortis cauſa capio-
nem.
14 *Hæredes ex diſparibus partibus inſtituti cenſentur*
etiam pro hæreditarijs partibus grauati.
15 *Legata, quæ deficiunt, manent apud hæredes pro portio-*
ne hæreditaria.
16 *Hæredes ex diſparibus partibus inſtituti pro hæreditarijs*
partibus vocantur ad id omne, quod eis, vt hæredi-
bus defertur.
19 *Hæredibus ex diſparibus partibus inſtitutis accre-*
ſcit pars nulli aſſignata pro portionibus hæredi-
tarijs.
20 *Hæredibus ex diſparibus partibus inſtitutis effe-*
ctu accreſcunt partes nulli aſſignata pro por-
tionibus hæreditarijs, etiam in teſtamento mili-
tis.
21 *Hæreditatis pars vacans accreſcit pro portione hæredi-*
taria, etiam ab inteſtato.
22 *Hæreditatis pars, quæ cohæredi aufertur ob inobedien-*
tiam, accreſcit alijs cohæredibus pro portione hære-
ditaria.
23 *Portio vacans accreſcit pro portione hæreditaria, etiam*
in ſucceſſionibus ſtatutarijs.
24 *Portio, cui quis renunciauit etiam contemplatio-*
ne vnius ex cohæredibus, accreſcit omnibus pro
portione hæreditaria, ſi renunciatio non ſit tranſ-
latiua.
25 *Portio vacans accreſcit pro portione hæreditaria, etiam,*
quoad onus.
Portione in hæreditaria computatur etiam id, quod
quis per ius accreſcendi eſt conſecutus.
27 *Hæredibus ex re certa inſtitutis, etiam inæqualiter,*
accreſcit tota hæreditas æqualiter.

An in hæreditatibus portio vacans ac-creſcat viriliter, an vero pro por-tione hæreditaria.

Quæſtio Decima.

NVnc tranſeamus ad tertiã quæſtio-
nẽ, & videamus, an portio viriliter
accreſcat, an verò pro portione
data. Conſtat autẽ generaliter de-
finiri, partem vacantem accreſcere pro rata,
1 ſeu pro portione data † *vti videre eſt apud Bart.*
in l. Mæuio. 42. in prin & ibi Imol. in prin. & num.
2. verſic. ideo totius. ff. de leg. 2. Purp. in l. vn. num.
98. C. quand. non pet. part. Coſt. de port. rat. qu. 49.
num. 1. Cuiac ad tit. C. quand. non pet. part. Sed,
quia tripliciter hæc inſpectio cõſiderari po-
teſt, vel reſpectu hæredũ, vel reſpectu legata-
riorum, aut fideicommiſſariorum, vel deni-
que reſpectu contrahentium, ideo de ſingu-
lis ſeparatim nobis erit diſpiciendum.
Et quidem, quod attinet ad hæredes, certi
iuris eſt, partem vacantem eis pro hæredita-
2 ria portione accreſcere † *l. quoties. 9 §. ſi duo l.*
interdum. 13. §. 1. l. liber. homo. 59. §. cum quis l. ſi
ita quis hæredes inſtituerit 66. ff. de hæred. inſtit. l.
vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. §. videamus,
Inſt. de hæred. inſtit. §. ſi quis autem non implens,
Auth. de hæred. & Falc. coll. 1. Et ſcribunt gloſ. in l.
vn. in verb. accreſcere, & ibi Pet. num. 28. Cagn.
num. 68. verſic. in eadem glo. ibi C. quand. non pet.
part. Bart. in d. l. re coniunctis, numer. 53. & ibi
Crott. num. 111. Rip. numer. 197. Bart. in d. l. vn.
§ his ita definitis, in prin. & ibi Caſtr. num. 4. C.
de cad. toll. Bald. in d. l. liber homo. 59. §. cum quis
ff. de hæred. inſtit. Imol. in d. l. liber homo, §. Titius
Ang. de Gamb. de teſta. glo. 42. num. 3. Papienſ. in
form. lib. quo ag. ex ſubſt. in verb breuiloquè; num.
24. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo-
rem nomine Adelaſiam, numer. 115. & 118. in fin.
Dec. in l. 1. num. 8. & ibi Purp. num 8. C. de impub.
& al. ſubſt. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part.
num. 54. verſic. maior, Mantic de con. vlt. vol. lib.
4. tit. 11. num. 1. Craſſ. in §. Ius accreſcendi qu. 30.
Pereg. de fideicom. artic. 16. num 87. Duar. lib. 2. de
Iur. accr. cap. 3. Cuiac. in d. l. vn. §. vbi autem le-
gatarij C. de cad. toll. Hoſt. Ill. qu. 44. & conſil. 38.
numer. 6. Andr. Fach. lib. 4. controu. cap. 95. Coſta
de port. rat. d. q. 49. num. 2.
Cuius rei duplex poteſt eſſe ratio, vna ge-
3 neralis, ſpecialis altera. † Generalis enim ra-
tio eſt, quia, cũ portio hæreditatis, non per-
ſonæ,

ſonæ, ſed portioni accreſcat *l. ſi Titio 39. §. 1. ff.*
de vſufr. iuſtum videtur, vt, qui plus habet in
portione principali, plus etiam de portione
4 accreſcente ferat, † *vt ſcribit Decia. conſil. 61.*
num. 11. vol. 2. Ita Iaſ. in d. l. vnicum. 40. verſ. in 3. parte
C. quand. non pet. part. Nam, & ſimili ratione
per ſeruum communem dominis acquiritur
5 pro portione dominica, nõ pro virili † *l. ſer-*
uus communis. 5. ff. de ſtip. ſeruo. l. 2. §. 1. ff. de vſufr.
6 *accr. l. & Proculo 20. ff. de leg. 2.* quoniam † hæc
etiam acquiſitio realis eſt, non perſonalis:
Pertinet enim ad eos, qui ius habẽt in ſeruo,
& ideo iuſtum eſt, vt, qui in eo plus habet,
plus etiam de acquiſitione ferat, cũ effectus
debeat cum ſua cauſa commenſurari.
Specialis verò ratio, & propria earum hæ-
reditatum, quę ex teſtamento deferuntur, eſt,
quia talis præſumitur eſſe volũtas teſtatoris,
7 † a qua ius accreſcendi etiam in hæreditati-
bus regulariter æſtimari ſolet, *vt diximus in*
2. cap. q. 2. num. 49. Nam teſtator, qui plures ex
diſparibus partibus hæredes inſtituit, partes,
quas in inſtitutione fecit, cenſetur etiam vo-
luiſſe ſeruari in omnibus rebus, ad quas hæ-
8 redes inſtituti poſtea vocantur. † Quamobrẽ
pro hæreditarijs partibus vocantur ad ſub-
9 ſtitutionem vulgarem † *l. ſi in teſtamento 5. l. ſi*
plures. 24. ff. de vulg. l. 1. C. de impub. & al. ſubſt.
§. & ſi ex diſparibus Inſt. de vulga. ad pupilla-
10 rem † *l. qui liberis 8. §. hæc verba, in fi. l. ſi pater*
filio. 9. l. ſed, ſi plures. 10 in prin. ff. de vulg. §. ſub-
11 *ſtituitur, Inſt. de pupil.* ad legatum † *l. plane. 34.*
§. inde dicitur ff. de leg. primo, ſecundum vnum in-
12 *tellectum,* ad fideicommiſſum † *l. quoties. 23. l.*
Lucius 78. §. pater puerum ff. ad Trebat. l. verum
8. §. vlt. ff de reb. dub. ad mortis cauſa capionẽ
13 † *l. ita liber eſſe iuſſus. 8. §. 1. l. ſi quis teſtamento.*
14 *12 ff de ſtatu lib.* ad onus † *l. ſine an certiſ. 17. ff.*
de duob. reis l. turpia legata. 57. §. vlt l. ſi hæredes
nominatim. 127. ff. de leg. primo. ad legata, quæ
15 deficiunt † *d. l. vn. §. ſed, vt manifeſtetur C. de*
cad. toll. & generaliter ad id omne, quod eis,
16 vt hæredibus defertur † *l. quoties 23. ff. ad Treb.*
Nil mirum igitur, ſi pro hæreditarijs etiam
portionibus vocentur ad ius accreſcendi.
17 † *Ita Craſſ. in d. §. ius accreſcendi q. 30. Duar. d.*
18 *lib. 2. de Iur. accr. cap. 3.* Et ſanè, ſi † pro ijs par-
tibus vocantur ad ſubſtitutionem, debent
etiam pro eiſdem vocari ad ius accreſcendi,
quod eſt quædam ſubſtitutio, *vt diximus in 2.*
cap. qu. 2. num. 42. Ita Iaſ. in d. l. vn. num. 40. verſ.
in 3. part. & ibi Purp. num. 98. C. quand. non pet.
part. Crett. in d. l. re coniuncti, num. 111. Teſtator
enim, quos in inſtitutione prædilexit, cen-
ſetur etiam in ſubſtitutione prædilexiſſe, *vt*
diximus in 5. cap. q. 30. num. 9. Hæc autem adeo
vera ſunt, vt procedant.
Primo, non ſolũ in portione aſſignata, quæ
poſtea deficit, ſed etiam in ea, quæ nulli data
eſt; nam ea pro hæreditarijs partibus accre-
19 ſcit inſtitutis † *l. interdum. 13. §. 1. verſ. ſed, ſi al-*
ter ff. de hæred. inſtit. §. videamus, Inſt. eo. & nos
latè diximus in 7. cap. q. 1. num 7.
Secundo procedunt, etiam in teſtamento
20 militis: † Nam, ſi vnum inſtituat in duabus
vncijs, alterũ verò in vncia, tota eius hæredi-
tas in tres partes diuidetur, & duas habebit
primus, tertiam ſecundus. Itaque effectu par-
tes nõ datæ pro hæreditarijs partibus accre-
ſcent inſtitutis *l. quamquam. 3. C. de teſta. mil.*

Quod, qua ratione fiat, qualiterque ſit acci-
piendum, latè dicemus *in 10. cap. q. 24. num.*
86. & ſeqq. vbi videbimus, an, & quando ius
accreſcendi locum habeat in teſtamento
militis.
Tertio procedunt, non ſolum, ſi tractemus
de hæreditatibus teſtamentarijs, ſed etiam, ſi
21 de ijs, quæ ab inteſtato deferuntur, † *vt ſcri-*
bunt Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo-
rem nomine Adelaſiam, num. 93. & 114. verſ. vnde
reſtat, & decíſ 5. num. 46. & 67. Balduin. in §. vlt.
num 23. & ibi Mynſ. num. 3 Inſt. de Orfitio.
Quarto procedunt, etiamſi portio deficiat
poſt acquiſitionem, vt euenit, in ſpecie, qua
poſt aditam hæreditatem vnus ex inſtitutis
ob ſpretum iudicium teſtatoris priuatur ſua
portione: Adhuc enim ea pro hæreditarijs
22 partibus alijs hæredibus accreſcit † *§. ſi quis*
autem non implens. Auth. de hæred. & Falc. coll. 1.
Auth. hoc amplius C. de fideic. & ſcribit Cuiac. in
expoſit. Nouell. 1.
Quinto procedunt, etiã in ſucceſſionibus
ſtatutarijs, in quibus diximus habere locum
ius accreſcendi, *in 6. cap. q. 1. num. 4.* nam & in
ijs pars vacans pro portione hæreditaria ac-
23 creſcit, † *vt ſcribit Decia. conſ. 61. num. 10. 11. &*
12. vol. 2.
Sexto procedunt, etiamſi pars accreſcens
fuerit à deficiente repudiata contemplatio-
ne vnius ex hæredibus; nam, ſi talis repudia-
tio ſit ſimplex, non tranſlatiua, proficiet om-
nibus hæredibus pro portione hæreditaria,
24 † *vt ſcribunt Crau. conſil. 220. num. 1. & Coſta. de*
port. rat. d. q. 49. num. 4. & nos latè diximus in 5.
cap. q 48. num. 6. & ſeqq.
Septimo procedunt, etiam, quoad onus
portionis accreſcentis: nam pars hæredita-
ris accreſcit cohæredibus cum onere pro ra-
ta cõmodi, & ſic pro portione hæreditaria
25 † *l. mortuo. 50. §. fin. & ibi Imol. num. 4 ff. de leg. ſe-*
cundo, & ſcribunt Soc. Iun. in l. ſtipulationes non di-
uiduntur. 72. in prin. num. 326. ff. de verb. oblig.
Pereg. de fideicom. artic. 16. num. 87. Coſta. de port.
rat. d. q. 49 numer. 4. & nos etiam dicemus in hoc
cap. q. 17. num. 1. & ſeqq.
Octauo, quod dicimus, partem vacantem
pro portione hæreditaria cuilibet accreſce-
re, nõ ita eſt accipiendũ, vt accreſcat pro ea
tantum parte, quæ principaliter cuique fuit
delata, ſed, vt etiam pro ea, quæ iam per
26 ius accreſcẽdi fuerat ei quæſita: † nam etiam
hæc dicitur pars hæreditaria *l. ſi in teſtamento.*
5. ff. de vulg. & nos latè dicemus in 9. cap. quæſt. 45.
num. 12.
Planè, ſi hęredibus particularibus tota hę-
reditas accreſcat, vel, quia nullus datus ſi co-
hęres vniuerſalis, vel, quia datus defecerit, nõ
accreſcet eis pro portione rei, in qua particu-
lariter fuerunt inſtituti, ſed viriliter, & æqua-
27. liter, † quia ſublata mentione rei perinde ha-
bentur, ac, ſi ſine partibus fuiſſent hæredes
inſtituti, *ſicuti latiſſimè demonſtrauimus in 7. cap.*
q. 10. num. 4. Et hæc quidem de hæreditati-
bus dicuntur.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratur l. vn. §. vbi autem legatarij C. de cad. toll.*
& num. 6. & 13.
2 *Portio legati, vel fideicommiſſi vacans accreſcit*
virili-

poſſunt habere partes inęquales, ideo que, & inęqualiter ad ius accreſcendi vocantur, *vt in d.l. Mœuio.* Coniuncti verò nō, niſi viriles, & æquales partes habent, ſcilicet, quia concurſus, quo partes fiunt inter eos, non, niſi ęquales, & viriles portiones tribuit, *vt diximus in eodem 5. cap. q. 27. num. 30. & q. 34. nu. 5.* Æquales igitur, & viriles habere debent, & in parte accreſcente.

Hinc intelligimus effectu verùm eſſe, partem legati, & fideicommiſſi ſemper accreſcere pro rata, quia, quamuis coniunctis accreſcat viriliter, accreſcit tamen pro portione legati, quæ ſemper in eis virilis eſt.

Nec eſt, quod aliquis obijciat, imo etiam in coniunctis poſſe inęquales partes conſide-
15 rari, † vt, cū teſtator ita ſcribit, *Lego Titio, Seio, & fratris mei filijs fundum Tuſculanum*, quo caſu, licet omnes ſint re, & verbis coniuncti, & concurſu faciant partes, tamen ſinguli filij fratris minorem habent legati partem, quam Titius, aut Seius, cum illi vocentur in vnam portionem, quam inter ſe diſtribuunt Titius vero, & Seius ſinguli ſingulos ferāt trientes, *vt diximus in eodem 5. cap. q. 35. numer. 7.* quia reſpondeo, & in hac ſpecie viriles, & ęquales
16 partes habere coniunctos: † Nam filij fratris reſpectu Titij, & Seij, non conſiderantur ſingulariter, &, vt corpora ſeparata, atque diſtincta, ſed, vt vnū corpus, &, quatenus pro vno reputantur, *vt diximus in eadem q. 35. num. 7.* quomodo intellecti virilem, & ipſi, tam ex legato, quam ex iure accreſcendi portionem conſequuntur, *vt explicat Donell. d. lib. 8. comm. cap. 21.*

Adeo autem verum eſt, quod diximus, partem legati, aut fideicommiſſi accreſcere pro rata, vt procedat, non ſolum ratione emolumenti, ſed etiam ratione oneris: Nam portio
17 accreſcit cum onere pro rata † *d l. vn. § ne autem C. de cad. toll. & nos diximus in hoc cap q. 16. num. 66.*

Planè interdum æqualiter accreſcit legati portio, etiam iis, quibus inęquales partes datę ſunt: nam, ſi teſtator inęqualiter ad legatum vocatos æqualiter grauet, cenſetur etiā ęqua-
18 liter eos ad ius accreſcendi vocaſſe † *l. vtrum 8. §. vlt. ff. de reb. dub. Et ſcribit Crott in d. l. re coniuncti, num. 111.* Sed hoc dicitur de iis, quæ ex expreſſa diſpoſitione teſtatoris deferūtur. Itaque vix eſt, vt ad ius accreſcendi poſſit adaptari. Et hæc de legatis, & fideicommiſſis.

S V M M A R I V M

1 *Portio accreſcit pro rata, etiam in contractibus, vt in Emphyteuſi, & cur, numer. 2. Fallit, vt num. 3.*

An in contractibus, & alijs viuentium cauſis portio vacans accreſcat viriliter, an verò pro rata portionis principalis.

Quæſtio Duodecima.

IN contractibus demum, & alijs viuentiū cauſis, in quibus ex frequentiori noſtrorum ſententia interdum locum habet ius accreſcendi, an portio vacans accreſcat viriliter, an verò pro rata portionis prin-cipalis, ſi quæramus, conſtat regulariter ac-
1 creſcere pro rata. † vt in Emphyteuſi, *ſicuti docuerunt Ruin. conſ. 154. num. verſ. Nec obſtare videtur vol. 1. Zuccard. conſ. 50. nu 34. & 56.*
2 *& Coſta de port. rat. q. 49 num. 2.* Nam, † cum ius accreſcendi etiam in huiuſmodi cauſis ſit reale, cum portio portioni accreſcat. Conſequens eſt, vt pro portione rei cuique competat, *ſecundum ea, quæ de hæreditatibus diximus in hoc cap. q. 10. num. 3. & ſeqq. & de legatis q. 11. nu. 5. Ita in materia emphyteuſis ratiocinantur Ruin & Zuccard in ſupra allegatis locis.* Planè, ſi ius accreſcendi ſit improprium, vt quia deficiat poſt acquiſitionē, vel deferatur ei, qui portionem no habet, quo caſu dicitur potiùs deferri iure ſucceſſionis, & inueſtiturę, quam iure accreſcendi, *vt oſtendimus in h. cap q. 37. num 22. & q 38. nu. 41.* verius eſt, non pro rata cuiuſque portione, ſed viriliter vnicuique
3 partem deficientem accreſcere, † quia tunc non habetur ratio portionis, ſed perſonę, quę ex vi taciti pacti, & inueſtituræ primi parentis ad illam portionem admittitur. *Ita in ſpecie declarat Ruin. d. conſ. 154. num. 1. verſ. Nec obſtare videtur vol. 1.* Et hæc de tertia quæſtione.

S V M M A R I V M.

1 *Portio legati aut fideicommiſſi, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit ſine onere, & cur, num. 2. & ſeqq.*
3 *Principale, ſi non ſubſiſtit, corruit, & onus, quod ab illo dependet.*
4 *Onus adiectum legato cenſetur impoſitum perſonę non rei.*
5 *Grauari non poteſt, qui non eſt in rerum natura.*
6 *Cōiunctis legatarijs, aut fideicommiſſarijs accreſcit pars, quę pro nō ſcripta habetur, ſine onere, & cur num. 11.*
7 *Coniunctis re, & verbis legatarijs, aut fideicommiſſarijs accreſcit pars, quæ pro non ſcripta habetur ſine onere.*
8 *Coniunctis verbis tantum legatarijs, aut fideicōmiſſarijs accreſcit ſine onere pars, quæ pro non ſcripta habetur.*
9 *Declaratur l. vn. § in primo C. de cad. toll & nu. 11. 33. & ſeq.*
10 *Declaratur l. vn. § ne autem, verſ hoc videlicet C. de cad. toll & num. 12.*
13 *Portio legati quæ p nō ſcripta habetur facto, ſeu culpa legatarij, accreſcit cū onere, et cur, nu. 14.*

15 *Declaratur l. vlt. ff. de his, quæ pro non ſcrip. hab.*
16 *Hæres, & coniunctus pariſicantur in iure accreſcendi.*
17 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere præſtandæ libertatis.*
18 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere alimentorum.*
19 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere funeris impenſæ.*
20 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere legati in piam cauſam relicti.*
21 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, ſi conſtet talem fuiſſe voluntatē defuncti.*
22 *Teſtator poteſt facere, vt cũ onere accreſcat, quod aliàs ſine onere deberet pertinere.*
23 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, ſi teſtator generaliter grauet ũ, ad quem res peruenerit, & cur, num. 24.*
25 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, ſi illud ſit omnibus iniunctum, ſiue nominatim, ſiue nō, & ſiue onus ſit indiuiduum, ſiue diuiduum, num. 26. & cur, numer. 28.*
27 *Portio legati indiſtinctè accreſcit cum onere, quoties illud omnibus, non vni tantum fuit iniunctum.*
29 *Portio legati, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit ſine onere, ſiue vni ſit onus iniunctũ, ſiue duobus aut pluribus, ſiue etiam omnibus, nu. 30. Sed contra, num. 31. & cur, num. 32.*
35 *Hæreditas effectu non differt a legatis, ſi portio pro non ſcripta habeatur.*

An pars, quæ pro non ſcripta habetur, cum onere accreſcat in legatis, & fideicommiſſis.

Quæſtio Decimatertia.

SVpereſt, vt quarto, atque poſtremo loco videamus, an portio vacans accreſcat cum onere, an verò ſine. Et in hac pariter quæſtione ſeparatim nobis erit diſpiciendum, Primo, quid in legatis, & fideicommiſſis: Secundo, quid in hæreditatibus, Tertio demum, quid in actibus inter viuos.

Et in legatis quidem, ac fideicommiſſis conſtat quatuor eſſe diſtinguẽdos caſus, quorum primus eſt, quando portio accreſcens habetur pro non ſcripta, vt, cum illi fuit relicta, qui tempore teſtamenti non erat in rerũ natura *ſecundum ea, quæ diximus in 7. cap. q. 24. num. 1.* Et in hoc caſu certi iuris eſt, partem
1 illam regulariter ſine onere accreſcere † *l. vn. §. in primo, & §. ne autem, verſ. hoc videlicet C. de cad. toll. Et ſcribunt gl. in d. l. vn. §. vbi autem legatarij, in verb. accreſcere, & ibi Bart. numer. 1. & 2. & Cuiac. C. eod. gl. in l. 2. in verb. non putat ff. de hæred. inſt. Azo. in ſumm. C. de cad. toll. num. 14. Bart. in d. l. re coniuncti, numer. 54 & ibi Iaſ. num. 239. Crott. nu. 105. verſ. ſecunda, Polit. nu. 82. verſ. ſecunda, Rip. num. 189. Ang. in d. l. vn. §. in primo, num. 1. & 3. & ibi Caſtr. num. 1. & 6. C. de cadu. Ang. de Gamb. de teſta. gl. 41. num. 1. Caſtr. in d. l. vn. §. pro ſecundo nu. 1. C. de cadu. in l. eam, quam 14. num. 9. C. de fideico. & in l. quæ conditio 39. in princ. num. 5. & ibi Imol. num. 4. verſ. in ea gl. in fin. ff. de cond. & dem. Papien. in form. libell. quo ag. ex ſubſtit. in verb. breuiloċè, num. 26. & 37. Ant. Fum. de coniun. cap. 19. nu. 1. Euerar. in ſua centu. argum. loco 59. ab alimentis ad piam cauſam, num. 4. Craſſ. in §. ius accreſcendi q. 29. numer. 2. & 3. Gomez tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 43. verſ. 2. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 10. tit. 6. num. 9. Pereg. de fideico. artic. 16. num. 80. & de iur. fiſc. lib. 3. tit. 1. num. 4. Baldui. ad tit. de his, quæ pro non ſcript. hab. num. 49 poſt tit. Inſt. de ad em. legat. Cuiac. in l. ſi duobus. 16. q. 5. ff. de leg. primo, Don. lib. 8. comm. cap. 21. verſ. de onere, Et ſcribunt etiam omnes quos referemus in hoc cap. q. 17. num. 7.* Quod rationi naturali dicitur eſſe ſubnixum *in d. l. vn. §. in primo,* ſcili-
2 cet, quia, † cũ onus illud iã ab initio nõ cõſiſtat, cõſequẽs eſt, vt in aliũ tnãsferri nõ poſſit, ex regula, non entis nullæ ſunt qualitates *l. eius, qui. 41. ff. ſi cert. pet. Ita Gomez. d. tom. 1. uaria. reſol. cap. 10. num. 43. uerſ. 2.* Non conſiſtere autem initio patet ex multis, & primo ex eo, quia, cum non conſiſtat principale, nẽpe legatum, quod habetur pro non ſcripto, nec per conſequentias conſiſtere poteſt acceſſorium, nempe onus, quod ab illo depen-
3 det † *l. cum quis decedens. 35. in prin. ff. de leg. 3. l. Plautius. 43. in fi. ff. de cond. & dem. l. pœnalis. 33. § ſi Titio ff. ad l. Falc. l. facta. 63. §. ſi Titius. ff. ad Treb. Ita gl. in d. l. vn. §. pro ſecundo, in verb. ſentire, & ibi Caſtr. num. 1. C. de cad. toll. Azo. in ſumm. C. eod. nu. 16. Caſtr. in d. l. vn. §. in primo, nu. 1. C. eo. Duar. lib. 2. de Iur. accr. cap. 2. Cuiac. in d. l. ſi duobus. 16. q. 5. ff. de leg. primo, Gotofr. in d. l. vn. §. in primo in lit. i. C. de cad. toll.* Secundo, quia, cum teſtator onus adijcit legato, vel fideicommiſſo, non cenſetur illud imponere
4 rei, ſed perſonæ, † *vt ſcribunt Ang. in d. l. vn. §. in primo, num. 3. & ibi Caſtr. num. 6. C. de cadu. Caſtr. in d. l. quæ conditio. 39. in prin. nu. 5. verſ. interdum ff. de cond. & dem. Alcia. in d. l. re coniuncti, nu. 59. verſ. ego didiſci, & nu. 60. Duar. d. lib. 2. de Iur. accr. cap. 2.* Quamobrẽ debet ſubeſſe perſona, in qua grauamen fundamentũ accipiat. Cum igitur in propoſito nulla ſubſit perſona, in qua grauamen fundetur, cum nominata, tamquam non exiſtens in rerum natura, nec honorari, nec per conſequentias
5 onerari potuerit † *l. quidam referunt. 14. in prin. verſ. nullius, & verſ. & in propoſito ff. de iur. eod.* Conſequens eſt, vt onus tamquam perſonæ fundamento deſtitutum iam ab initio non conſiſtat, & per conſequentias non poſſit in alium transferri *ſecundum ea, quæ ſupra diximus. Ita Anto. Fum. de coniun. d. cap. 19. num. 1. & Gomez. d. tom. 1. uaria. reſol. cap. 10. nu. 43. uerſ. 2.*

Hoc autem adeo verum eſt, vt procedat, non ſolum, ſi legatarij, & fideicommiſſarij ſint diſiuncti (quod dubio caret, cum hi partem etiam caducam, aut quaſi caducam ſine vllo grauamine conſequantur, *ut dicemus in hoc cap. q. 15. num. 1.*) ſed etiam, ſi ſint coniuncti: nam ijs, licet pars caduca, aut quaſi caduca cum ſuo onere accreſcat, *vt dicemus in hoc ipſo cap. q. 14. num. 1.* accreſcit tamen ſine one-
6 re, ſi pro non ſcripta habeatur, † *ut ſcribunt Gomez. d. cap. 10. num. 41. uerſ. 2. & Donell. d. lib. 8. comm. cap. 21. uerſ. de onere,* ſiue ſint coniun-
7 cti re, & verbis, † *ſecundum Papien. in d. form. lib.*

lib. quo ag. ex ſubſt. in uerb. breuiloce, numer. 37.
ſiue etiam (potius communi) verbis tantum
8 † *ſecundum Caſtr. in d. l. un. §. ſin autem diſiun-*
ctim num. 3. *C de cad. toll. & in d. l. quæ conditio.*
39. *in prin. num.* 5. *uerſ. interdum ff. de cond. &*
dem. Quod non obſcurè probat Iuſtiniani lo-
cus *in d. l. un. §. in primo C. de cadu.* vbi traditur,
ea quæ pro non ſcriptis habentur, regulariter
ſine onere accreſcere: Nam ibi loquitur Im-
9 perator † de coniunctis, cuiuſmodi in tota
illa conſtitutione non vocatur, niſi, qui ver-
borum complexu iunguntur, *ut patet ex §. his*
ita definitis & §. ubi autem legatarij. Denique
probat hoc ipſum *d. l. un §. ne autem, uerſ. hoc*
10 *uidelicet*, vbi Iuſtinianus † eandem ſupponit
regulam, & tamen loquitur de ea accretione,
quæ continet lucrum, *ut patet ex uerſ. præcedē-*
tibus, quæ res non poteſt dici de diſiunctis,
quippe, qui veniunt per ius non decreſcendi
d. l. un. §. ſin uerò nemo alius C. eod. ſed tantum
de coniunctis, qui, tamquam venientes per
ius accreſcendi *d. l. un. §. ubi autem legatarij C.*
eod. propriè lucrum percipere dicuntur *d. l. un.*
§. pro ſecundo, in ſin. C. eod. Ideo autem hi par-
tem, quæ pro non ſcripta habetur, ſine onere
11 conſequuntur, quia † ceſſat in huiuſmodi par-
te ratio, propter quam aliàs dicimus, eos de-
bere onus impoſitum deficienti ſubire: Nam
ratio eſt, quia, cum veniāt, tamquam ad alie-
nū legatum, non ſunt ferendi, ſi velint agno-
ſcere lucrum, & onus illi annexum reſpuere
d. l. un. §. pro ſecundo, & dicemus in hoc cap. q. 14.
num. 5. quæ ratio ceſſat in ea parte, quæ pro
non ſcripta habetur: Neque enim hanc dici
poteſt legatarius capere ex perſona deficien-
tis, vtpote in qua nunquam conſtitit lega-
tum. *Ita Donell. d. lib. 8. comm. cap. 21. uerſ. De*
onere.

Planè interdum, & quæ pro non ſcripta
habetur, cum ſuo onere pars accreſcit: Quod
12 ſignificant † *in d. §. in primo*, illa Iuſtiniani
verba, *niſi perraro* & illa, *non omnibus, ſed qui-*
buſdam, quæ leguntur *in d. §. ne autem, uerſ. hoc*
uidelicet.

Primum enim, ſi legatum pro non ſcripto
habeatur facto, ſeu culpa ipſius legatarij, pu-
ta, quia ſibi, & Titio legatū adſcripſerit, ma-
13 gis eſt, vt cum onere portio accreſcat † *l. ult.*
ff. de his, quæ pro non ſcrip. hab l. filius emancipa-
tus. 14. *§. fin. ff. ad l. Corn. de falſ. Et ſcribunt gl.*
in d. l. un. §. in primo, in uerb. perraro, & ibi Cin.
in fi. C. de cad. toll. Azo. in ſumm. C eod num. 15.
Bart. in d. l. re coniunctis, nu 54. *& ibi Crott. nu.*
105. *Polit. num.* 82. *Rip num.* 189. *Alcia. num.*
59. *Ang. de Gamb de teſta gl.* 41. *numer.* 1. *Anto.*
Fum. de coniun. cap. 19. *nu.* 1. *in fi. Soc. Iun conſ.*
250. *num.* 7. *uol.* 2. *Craſſ in d. §. Ius accreſcendi*
q. 29. *num.* 4. *Pereg. de fideic. artic.* 16. *numer.* 80.
Balduin. ad tit. de his, quæ pro non ſcript. hab. nu.
49. *poſt tit. Inſt. de adim. lega. Cuiac. in l ſi duobus*
16. *q.* 5. *ff. de leg. primo. Gotofr. in d. l. un. §. in*
14 *primo, in lit. i. C. de cadu.* quia † re vera ſubeſt
perſona, in qua grauamen recipit fundamen-
tum, *ut ait Anto. Fum. de con. d. cap.* 19. *num.* 1.
in fi. & num. 2. Nam, cum perſona nominata
ſit in rerum natura, & capax, fit, vt legatum,
& per conſequentias etiam onus ei adiectum
valeat, licet authoritate S. C. Liboniani pro
non ſcripto habeatur, *ut ibi Fum. declarat.* Et,
quamquam Paulus *in d. l. ult. ff. de his, quę pro*
15 *nō ſcrip. hab.* non loquatur † de coniuncto, ſed
de hærede, penes quem remanet legatum quod
quis ſibi adſcripſerat, ratiè tamen a noſtris
trahitur in argumentū pro coniuncto, quia
16 pariſicantur hæres, & coniunctus † *l. nam, ſicut*
36. *in prin ff ad l. Aquil. & l. ſi miles.* 32 *ff de mil.*
teſta &c, quibus caſibus res cum onere manet
apud hæredem, ijdem cum onere tranſit id
coniunctum *d. l. un. §. in primo, §. pro ſecundo,*
& §. ne autem, C. de cadu toll. Et in his terminis
conſiderant Polit. in d. l. re coniunctis, num. 82. *&*
ibi Rip nu 189. vt proinde non ſatis conſide-
ratè ſuper hoc reliquerit cogitandum *Crott.*
in d. l. re coniunctis, num. 105.

Secundo ſi onus legato adiectum ſit fauo-
rabile, puta, quia ſit iniuncta præſtatio li-
bertatis, quæ eſt fauorabilis, licet principale
legatum pro nō ſcripto habeatur, nihilomi-
nus accreſcet cum onere præſtandæ libertatis
17 † *l. cum uerò* 26. *§. ſi pro non ſcripto ff. de fideic.*
liber. Et ſcribunt gl. in d l. un. §. in primo, in uerb.
perraro & ibi Cin. in fi C. de cad. toll. Azo. in
ſumm. C. eod. num. 14. *Pereg. de fideic. d. artic.* 16.
num. 81. *Cuiac. in d. l ſi duobus* 16 *q.* 5 *ff. de leg.*
primo. Idem eſt, & ſi ſit iniunctum onus ali-
18 mentorum, † *ſecundum Crott. in d. l. re coniun-*
ctis, num. 154. *Euer. in ſua cent. argum. loco.* 59 *de*
alim. ad piam cauſam, num 4 *Pereg. de fideic. d.*
19 *artic.* 16. *num.* 81. vel impenſæ funeris † *licet hoc*
non audeat firmare gl. in d §. in primo, in uerb.
perraro ſine Azo. in d ſumm. C. eod. numer. 14.
Denique idem eſt, & in omni onere legati, in
piam cauſam relicti: Nam, quia & ipſum eſt
fauorabile, ideo, licet principale legatum
pro non ſcripto habeatur, nihilominus cum
20 ſuo onere accreſcet † *ut ſcribunt Cin in d l. un.*
§. in primo, in fi & ibi Ang num. 2. *Crott. In d. l.*
re coniunctis, nu. 154. *Euerar. d. loco* 59. *de alim.*
ad piam cauſ. num. 4. *Pereg. d. artic.* 16. *num.* 81.
Balduin. ad d. tit. de his, quæ pro non ſcrip. hab.
num 49 *poſt tit. Inſt de adem. lega. Gotofr. in d. §.*
in primo, in lit. i.

Tertio, ſi conſtet, aut ex verbis, aut ex con-
iecturis, mentem teſtatoris fuiſſe, vt etiam
coniunctus præſtet onus, verius eſt, partem
cum onere accreſcere, etiamſi pro non ſcri-
21 pta habeatur: † Neque enim dubitandum eſt,
quin teſtator poſſit facere, vt cum onere ac-
creſcat portio, quę aliàs ad coniunctum ſine
22 onere pertineret, † cum totum hoc ius ex vo-
luntate teſtatoris æſtimetur, *ut latius oſtende-*
mus in hoc cap. q. 16. *num.* 21. Vnde infertur, ſi
teſtator ita dicat, Quiſquis talem fundum
conſequetur, Titio dato centum, aut ſimili
loquendi genere vtatur, debere coniunctum
præſtare partem oneris, quæ alteri coniuncto
fuerat indicta, tametſi pars illa pro non ſcri-
23 pta habeatur † *ſecundum Imol. in d. l. quę condi-*
tio. 39. *nu.* 4. *uerſ. in ea gl. in fi. ff. de cond & dem.*
24 quia, † cum onus ſit omnibus inſolidum in-
iunctum, fit, vt ab vnoquoque ſit præſtandū,
cum quilibet, etiamſi non alienum, propriū
tamen debeat onus agnoſcere *d. l. un. §. ſin*
uero nemo alius, uerſ. & ideo C. de cad. toll.

Hinc generaliter traditur, partem legati,
aut fideicommiſſi, quæ pro non ſcripta ha-
betur, cum ſuo onere accreſcere, ſi onus illud
ſit omnibus iniūctum, ſiue nominatim, ſiue
25 non. † *Ita gl. in d l. un. §. ubi autem legatarij, in*
uerb. accreſcere C. de cad. toll. Cin. in d. l. un. §. in

primo,num.4.uerſ.quid ergo C.eod.*Caſtr.in d.l.*
quæ conditio.39.in prin.numer.5.ff. de cond. &
dem.Polit.in d.l.re coniunctis,num.82. uerſ.ſecun-
da,& ibi Rip.num.189.Pereg.de fideico.d. artic.
36.num.81.& 83.&,ſiue onus ſit indiuiduum
26 (quod dubio caret) ſiue diuiduum † *ſecundũ*
Caſtr. in d.l.quæ conditio.39.in prin,num.5.ff.de
cond.& dem.& Polit.in d.re coniunctis,num.82.
*uerſ ſecunda,*Quod etiam fuit de mente eorũ,
qui tradiderunt,partem indiſtinctè accreſce-
re cum onere;quoties illud omnibus, nõ vni
27 tantum fuit iniunctum,† *ut gl.in d.l.un.§.fin*
uero non omnes,in uerb.non ſentiat C.*de cad.toll.*
28 *Azo.in d.ſumm.*C.*eod.nu.*17. Nam, † cum te-
ſtator omnes legatarios, aut fideicommiſſa-
rios in onere coniungit,quod tunc facere in-
telligitur, cum omnes eodem grauat onere,
conſtituunt omnes vnum corpus, eaque ra-
tione quilibet tenetur onus, quaſi proprium
ſubire,*ut declarant Polit.in d.l.re coniuncti,nu.*
*82 uerſ.ſecunda,& ibi Rip.num.*189. Et,quam-
quam alij contrariam opinionem quę(ſecũ-
dum multos)eſt receptior,ſint amplexi, exi-
ſtimantes partem,quæ pro non ſcripta habe-
tur,ſine onere accreſcere,ſiue vni ſit onus in-
29 iunctum,ſiue duobus,aut pluribus, † *ut ſcri-*
bunt gl.in d. l. quæ conditio, 39. in prin. in uerb.
gradum,& ibi Imol.num. 4. uerſ. in ea gl. in fin.
30 *ff.de cond.& dem.*ſiue etiam omnibus, † *ut de-*
clarant gl.in d l. quæ conditio, in uerb. gradum,
Caſtr.in l.Celſus,29 §.quod alicuius,num.1. ubi
teſtatur hanc eſſe communem ff.de leg.2.Imol. in
l.Ciuitatibus 125.§.Lucius,in fi.ff de leg.primo.
non puto tamen a ſuperiore ſententia, quæ
verior eſt, & ab omnibus recentioribus ap-
31 probata,recedendum,† maximè, cum ad ra-
tionem ſupra adductam non poſſit ſufficiẽs
32 afferri reſponſio,† *ſecundum Polit.in d.l. re cõ-*
iunctis,num.82.verſ.ſecunda.

Nec obſtat *l.un.§.in primo* C. *de cadu. toll.*
vbi Iuſtinianus ſimpliciter ait, partem, quæ
pro non ſcripta habetur, ſine vllo grauami-
ne ad coniunctum pertinere, quia debet in-
33 telligi,† de onere,quod vni tantum, ideſt, ei,
qui non erat in rerum natura fuerat iniunctũ
non etiam de eo, quod communiter omni-
bus,*ut declarant* Caſtr.*in d.l quæ conditio,num.*
34 *5.& Pereg.d.artic.16.nu.83.*Nam† onus com-
mune proprium eius eſt, ad quem aliorum
deficientium ſpectant partes, *ut latius oſtende-*
mus in hoc.cap.q.16.num,24.

Minus eſt,quod obijcias,inde ſequi, nullã
eſſe in ijs,quæ pro non ſcriptis habentur, dif-
ferentiam inter legata,& hæreditates, quia,ſi
onus vni tantum ſit nominatim iniunctum,
etiam hæreditaris pars ſine onere accreſcit,
ſi verò ſit iniunctum omnibus, cum onere
accreſcit,etiam pars legati, cum tamen con-
ſtet,hanc eſſe inter prædictas cauſas differen-
tiam quod,quę pro non ſcripta habetur,pars,
ſi hæreditatis ſit,cum onere accreſcit, ſi verò
legati,ſine onere,*ut oſtendemus in hoc cap.q.17.*
*num.7.*quia reſpondeo,fatendo, nullam hoc
reſpectu eſſe inter prædictas cauſas differen-
35 tia,† *ut etiam fatetur Pereg.d.artic.16.num.83.*
Licet enim verum ſit,differre, in alio tamen,
non in hoc conſiſtit differentia, *prout late oſtẽ*
demus in eadem q.17.num.79.

SVMMARIVM.

1 *Portio legati,aut fideicommiſſi caduca, uel quaſi caduca accreſcit coniuncto uerbis tantum cum onere,& cur,num.5.& ſeqq.Declara, ut num. 31.& 32.*
2 *Ius accreſcendi defert partem legati uacantem cũ onere*
3 *Caduca, aut quaſi caduca accreſcunt cum onere.*
4 *Declaratur l.un.§.pro ſecundo,& §. ubi autẽ legatarij* C.*de cad.toll.*
9 *Declaratur l. un. §.ſin autem ad deficientis C. de cad.toll.*
10 *Coniunctionis natura eſt, ut onus uni iniunctũ cenſeatur in omnium coniunctorum perſona repetitum.*

An pars caduca, aut quaſi caduca cum onere accreſcat coniuncto verbis tantum in legatis, & fidei-commiſſis.

Quæſtio Decimaquarta.

SEcundus caſus eſt, quando portio lega-
ti, vel fideicommiſſi facta eſt caduca,
aut quaſi caduca, *ſecundum ea, quæ di-*
ximus in 7.cap.q. 22. *nu.2.* & tractamus
de verbis tantum coniunctis, Et tunc (poſita
communi,quæ vult, inter eos habere locum
ius accreſcendi, *ſecundum ea,quæ ex ipſorum*
ſententia diximus in 5.cap.q.38.num.8.) omnes
fatentur, partem illam cum ſuo onere accre-
1 ſcere, † *uti videre eſt apud gl. in l. quæ conditio,*
39.in prin.in verb. gradum, & ibi Bart. num.3.
Caſtr.num.5.verſ. interdum ff. de cond. & dem.
gl.in l.vn.§.ne autem, in verb. lucrantes, & §.ſin
vero non omnes,in verb. non ſentiat C. de caduc.
toll. Azo.in ſumm.C.eod.num.17.Bart.in d.l.vn.
§.vbi autem legatarij, num. 3.& ibi Caſtr. nu.1.
C.eod.Bart.in d.l.re coniunctis,num.32. verſ.3.&
ibi Iaſ.num.2.121.& 148. verſ.3. & verſ.4 Rip.
num.9.Alcia.num. 59.Caſtr.in d.l.vn §.pro ſe-
cundo,num.3.§.his ita definitis, num.2.§ ſin au-
tem deſunctum,nu.3.C.de cad.toll.& in l.ſi mihi,
& tibi.12.in prin.num.4.& in l.ſi duobus. 16.§.
fin.nu.1.ff.de leg.primo.Papien.in form. lib. quo
ag.ex ſubſt. in verb. breuiloce, num.37. Port. in
§.ſi eadem,num.11.& 20.verſicul.4.& ibi Iaſ.in
addit.Baldus.num.9.Inſt.de legat. Soc.Iun.conſ.
359.nu.7.vol.2.Ant. Fum.de coniun. cap.19.nu.
1.Gomez.tom.1.varia.reſol. cap.10.nu. 43.verſ.
quarta, Mantic.de con.ult.vol.lib.10.tit.3.nu.16.
Craſſ.in §. Ius accreſcendi q. 29. num.5. Forcat.
in Necyo.dial.67.num.4. Et eſt de mente eorũ,
qui ſcripſerunt per ius accreſcendi partem le-
2 gati cum ſuo onere pertinere † *per tex. in d. l.*
vn.§ pro ſecundo,& §. vbi autem legatarij C. de
cad.toll.vt Ang.de Gamb.de teſtam glo. 42.nu.7.
Iaſ.in d.l.re coniunctis,num.6.& ibi Ioan. Gaud.
num.73. Brun.in tract. de diminut. concl.6.nu.
34.Put. lib.3. deciſ.414. num. 2.& 4. Mantic.de
con.vlt.vol.d.lib, 10.tit. 3.nu.16.Surd.conſ.529.
*nu.27.*Quemadmodum, & illorum, qui ſim-
pliciter tradiderunt, caduca, aut quaſi cadu-
3 ca accreſcere cum onere, † *per text.in d.l.vn.*
§.pro ſecundo,& §.ne autem, in prin. & verſic.
hoc

hoc videlicet, C. de cad. toll. vt gl. in d. l. quæ conditio. 39. in prin. in verb. gradum, & ibi Caſtr. nu. 5. verſ. interdum, & Imol. num 4 verſ. in ea gloſ. in fi. ff. de cond. & dem gl in d. l. vn. §. vbi autem legatarij in verb. accreſcere C. de cad toll. & in l. 2. in verb. non putat ff. de hæred. inſtitu. Azo in ſumm. C. de cad. toll. num. 15. & 16 Ang. de Gāb. de teſta gl 41. num. 1. Crott. in d. l. re coniuncti, num. 108. & ibi Polit. num. 85. verſ. ſexta, Rip. num. 192. Aleia. conſ. 41. nu. 1. & 5 lib 9 Gomez. d. tom. 1. variar. reſol. cap. 10. num 43. verſ. tertia, & verſ. quarta, Donell. lib. 8. comm. cap. 21. verſic. de onere. Nam, cum Iuſtinianus de coniunctis
4 loquatur † *in d. l. vn. §. pro ſecundo, & §. vbi autem legatarij C. de cad. toll.* vbi vult, partem caducam, aut quaſi caducam accreſcere legatario cum onere, & coniuncti intelligantur, qui verborum nexu iunguntur, *vt oſtendimus in 5. cap. q. 28. num. 1. & ſeqq.* fit, vt de ijs potiſſimum ſit prædictus locus accipiendus. Et ita enim veteres omnes intellexerunt.

Huius autem rei duplicem noſtri ſolēt af-
5 ferre rationem, † vna eſt, quia verbis tantum coniuncti non veniunt ad portionem vacātem iure proprio, & ex proprio legato, cum teſtator eis non, niſi partes legauerit, ſed veniunt iure alieno, quaſi ad legatum alteri relictum. Quamobrem non debent agnoſcere lucrum, & onus reſpuere, quod a deficiente præſtandum erat, ſed vtrumq; quaſi ex illius legato, & iure venientes debent agnoſcere.
6 † *d. l. vn § pro ſecundo, in fi. C. de cad. toll. Ita Caſtr. in d. l. vn. §. pro ſecundo, num. 3. §. bis ita definitis, num. 1 §. ſin autem diſiunctim, num. 1. & 3. C eod. in d. l. ſi mihi, & tibi, 12. in prin. nu. 4. & in d. l. ſi duobus 16. §. vlt. num. 1. ff de leg. pr. Iaſ. in d. l. re coniuncti, num. 2. & ibi Rip. nu. 9. Mantic. de con. vlt. volunt. d lib. 10 titu. 3. nu. 16.* Et eſt de mente *gl. in d. §. pro ſecundo, in verb. ſentire, &* eorum, qui dixerunt, ideo verbis tātum coniunctis partem accreſcere cum one-
7 re, quia veniunt per ius accreſcendi, † *vt Iaſ. in d. l. re coniuncti num. 2.* Altera ratio eſt, quæ colligitur a natura coniunctionis: nam teſtator, qui pluribus eandem rem coniunctim, & cum onere relinquit, cenſetur eos, etiam in onere coniungere, & velle, vt vnius deficientis pars, tām lucri quā oneris alteri accreſcat.
8 † Quod ſignificat Iuſtinianus *in d. l. vn. §. ſin autem ad deficientis C. de cad. toll.* dum ait, teſtatorem ideo diſiunctim legata reliquiſſe, vt vnuſquiſq; ſuum, non alienū onus agnoſcat: Nam, ſi contrarium volebat, nulla erat difficultas, coniunctim ea diſponere: Significat
9 enim, † vbi coniunctim legat, mentem eius eſſe, vt quilibet ex legatarijs tām ſuū, quàm alienum præſtet onus, ſi partem, cui illud erat annexum, conſequatur. Et hoc eſt, quod noſtri communiter ſentiunt, dum ſcribunt, verbis tantum coniunctis ideo partem cū onere accreſcere, quia natura coniunctionis eſt, vt onus vni iniunctum cenſeatur in omnium
10 coniunctorum perſona repetitum. † *vti videre eſt apud Iaſ. in addit. ad Port. in d. §. ſi eadem, poſt num. 20. Inſt. de legat. Ant. Fum. de coniun d. n. 19. num. 2. Forcat. in Necyo. dial 67. num. 4.*
11 Sed hęc (vt diximus) vera ſunt † poſita communi, quę etiam verbis tantum coniunctis legatarijs, & fideicommiſſarijs ius tribuit accreſcendi. At ſecundum nos, qui in ſcholis diſputando veriorem profitemur ſententiam eaſtimantium non habere eos ius accreſcendi, fruſtra quęritur, an teneantur onus ſubire, cum non entis nullæ ſint qualitates *d. l. cius, qui 41. ff. ſi cert. pet.* Planè, quoties verborum coniunctio propter adiectionem tertij vim mixtę coniunctionis habet, *ſecundum ea quæ diximus in 5. cap q 38. num 77. & q. 46. nu. 76.*
12 rectè de oneris pręſtatione diſputabitur, † ſed, tamquam de vtroque nexu coniuncto, non tamquam de coniuncto verbis tantum. Retenta tamen communi, quibus caſibus ea procedat, quibuſue ceſſet, ſi quęras, recurras neceſſe eſt ad ea, quæ dicemus *in hoc cap. q. 16. n. 41. & ſeqq.* vbi communiter de verbis tantū, & re, & verbis coniunctis agemus.

S V M M A R I V M.

1 *Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca pertinet ad re tantum coniunctum ſine onere, & cur, num. 3. & ſeqq.*

2 *Ius non decreſcendi defert portionem legati, aut fideicommiſſi ſine onere.*

6 *Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca pertinet ad re tantum coniunctum ſine onere conditionis.*

7 *Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca pertinet ad re tantum coniunctum cū onere, ſi deficiat poſt acquiſitionem, & cur, num. 8. Sed diſputando cōtrarium defenditur, num. 9.*

10 *Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca pertinet ad re tantum coniunctum cū onere præſtandæ libertatis.*

11 *Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, aut quaſi caduca pertinet ad re tantum cōiunctum cum onere alimentorum.*

12 *Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca pertinet ad re tantum coniunctum cū onere, ſi conſtet talem fuiſſe mentem defuncti.*

13 *Teſtator poteſt facere, vt re tantum coniunctus legatarius præſtet onus iniunctum coniuncto deficienti.*

14 *Portio legati, aut fideicommiſſi caduca, vel quaſi caduca pertinet ad re tantum coniunctum cū onere, ſi illud omnibus ſit iniunctum, & cur, num. 15.*

An pars caduca, aut quaſi caduca cum onere pertineat ad re tantum coniunctum in legatis, & fideicommiſſis.

Quæſtio Decimaquinta.

TErtius caſus eſt, quando portio legati, aut fideicommiſſi facta eſt caduca, vel quaſi caduca, & tractamus de re tantum coniunctis, quos frequenter diſiunctos appellamus, & inter quos haud dubiè locum habet ius nō decreſcendi, *ut oſtendimus in 5. cap. q. 37. num. 5.* Et in hoc caſu fatentur omnes, partem deficiē-
1 tis ad coniunctum ſine onere pertinere † *uti uidere eſt apud gl. in l. un. §. ne autem, in uerb. lucrante, & in §. ſin autem ad deficientis, in uerb.*

non ſentiat C. de cad. toll. gl. in l. quæ conditio. 39.
in prin. in uerb gradum, & ibi Bart. nu. 3. Caſtr.
num. 5. verſ. 2. caſu, Imol. num. 4. uerſ. in ea gl. ibi
re, & uerbis, & uerſ. in ea glo. in fin. ff. de cond. &
dem Azo in ſumm. C. de cad. toll. num. 17. Bart.
in d. l. re coniuncti, n. 55. & ibi Iaſ. n. 2. 5. 102. &
111. Crot. num. 109. Polit. num 85. uerſ. prima,
Rip. num. 9. 193. & 194. & Io. Gaud. num. 12.
Bart. in d. l. un. § ubi autem legatarij, in princ. &
num. 2. & 4. & ibi Bald. in princ. & Caſtr. num.
1. C. de cad. toll. Bart. in l. ſi ſeparatim. 30. ff. de
cond. & dem. Caſtr. in l. ſi mihi, & tibi 12. in prin.
num. 3. & in l ſi duobus. 16. § fin. num. 1. ff. de leg.
primo, in d. l. vn. §. pro ſecundo, num. 3. & in d. §.
ſin autem diſiunctim, num. 2. C. de cad. toll. Port.
in §. ſi eadem, num. 11. & 20. uerſ. 4. & ibi Iaſ. in
addit. Mynſ. num. 11. Baldui. num. 9. & 19. Inſt.
de legat. Ant. Fum. de coniun. cap. 19. nu. 2. Zaz.
in ſing. intell. cap. 29. uerſ. in primo, Gomez. tom.
1. uar. reſol. cap. 10. num. 43. uerſ. 4. Craſſ. in d. §.
Ius accreſcendi q. 29. num. 6. verſ. ſecus, Mantic.
de con. vlt. vol lib. 10. tit. 3. num. 18. Balduı. ad tit.
de his quæ pro non ſcript. hab. numer. 49. poſt tit.
Inſt. de ad em. leg. Duar. lib. 2. de Iur. accr. cap. 2.
Cuiac. in d. l ſi duobus. 16. q. 5. ff. de leg. primo, &
& in d. l. vn §. pro ſecundo C. de cad. toll. Forca. in
Necyo. dial. 59 num. 1. & dial. 67. num. 4. Pereg.
de fideic. artic. 16. num. 77. Quod etiam apertè
ſcribitur in d. l. vn § ſin autem ad deficientis C. de
cad. toll. & l. ſi ſeparatim. 30. ff. de cond & dem. &
fuit de mente dicentium, eos, qui veniũt per
ius non decreſcendi, non debere onus iniun-
2 ctum defi.ienti ſubire † vt Cin. in d. l. vn. §.
vbi autem legatarij, in prin. C. de cad. toll Ang. de
Gamb. de teſta gl 42. nu. 7. Port. in d. § ſi eadem
num. 11. Inſt. de legat. Iaſ. in d. l. re coniuncti, nu.
6. & ibi Rip num. 193. Io. Gaud. nu. 73. Mantic.
de con vlt. vol d lib. 10. tit. 3. num. 16.

Huius autem rei duplex quoq; ſolet a no-
3 ſtris afferri ratio, † vna, quia re tantum con-
iunctus non venit ex alieno iure, ſed ex iure
proprio, qua ĩ ad legatum ſibi inſolidum re-
lictum, cum teſtator ei manifeſtè rem ſolidã
legauerit. Q.. mobrem nõ debet aliud onus
agnoſcere, quam, quod ſibi iniunctum eſt.
4 † Ita poſt Iuſtinianum in d. l. vn §. ſin vero non
omnes, & §. ſin autem ad deficientis C. de cad. toll.
et ſcribunt Bald. in d. l. vn. §. vbi autẽ legatarij in
prin. C. eod. Caſtr. in d. l. quæ conditio. 39. in prin.
num. 5. verſ. 2. caſu ff. de cond. & dem. in d. l. ſi mi-
hi, & tibi. 12. in princ, & d. l. ſi duobus. 16. §. fin.
num 1. ff. de leg. primo, in d. l. vn. §. pro ſecundo,
num. 3. §. his ita definitis, num. 2. §. ſin autem di-
ſiunctim, num. 2. & 3. in fin. C. de cad. toll. Iaſ. in
d. l. re coniuncti, num. 4. & 102. & ibi Rip. num.
7. 9. & 193. Alcia. num. 59. verſ. hinc etiam eſt,
Dec. in rub. C. quand. non pet. part. in tertia lect.
num. 5. Ant. Fum. de coniun cap. 5. numer. 1. &
cap. 19 num, 2. Craſſ. in d. § Ius accreſcendi q. 29.
num. 6 verſ. ſecus, Gomez. d. tom. 1. var. reſol. cap.
10. num. 43. uerſ. 4. Mantic. de con vlt. vol. d. lib.
10. tit. 3. num. 16. Pereg. de fideic. d. artic. 16. nu.
77. & artic. 36. num. 117. Cuiac. in d. l. vn. §. pro
ſecundo C. de cad. toll. Et tradunt etiam ij, quos
referemus in q. ſeq. num. 20. Altera verò ratio
deducitur a natura diſiũctionis, ex qua teſta-
toris voluntatem colligimus: Nam, quemad-
modum teſtator, qui plures in legato coniũ-
git, cenſetur eos etiam in onere coniungere,
ita & contra, qui diſiungit in legato, cenſetur
etiã in onere ſeparare, & velle, vt vnuſquiſq;
ſuum, non alienum onus agnoſcat: Alioquin
enim, ſi contrarium voluiſſet, nulla erat dif-
5 ficultas coniunctim diſponendi. † Ita Iuſti-
nianus in d. l. vn. §. ſin autem ad deficientis C. de
cad. toll. Et poſt eum Azo in ſumm. C. eod. nu. 17.
Caſt. in d. l. ſi duobus 16. §. vlt. num. 1. ff. de leg. 1.
Imol. in d. l. quæ conditio. 39. in prin. num. 4. uerſ.
in ea glo. ibi, re, & uerbis, ff. de cond. & dem.
Iaſ. in addit. ad Port. in d. §. ſi eadem, poſt num.
20. Inſt. de legat. Alcia. in d. l. re coniuncti, num.
59. in prin. & uerſ. hinc etiam eſt, & ibi Io. Gaud.
num. 12. Cuiac. in d. l. ſi duobus. 16. q. 5. ff. de leg.
primo.

Planè, licet hoc regulariter verum ſit, &
procedat, non ſolum in onere legati, aut fi-
deicommiſſi, ſed etiam in onere conditionis
6 † d. l. ſi ſeparatim. 30. & ibi Caſtr. ff. de cond. &
dem. Donell. d. lib. 8. comm. cap. 21. uerſ. de onere,
& alijs ſimilibus, interdum tamen locum nõ
obtinet: Nam certis caſibus, etiam diſiuncti,
ſeu re tantum coniuncti partem deficientis
cum onere conſequuntur.

Primum enim, ſi poſt acquiſitionem por-
tio deficiat, & nihilominus diſiuncto accre-
ſcat, vt cuenit in vſufructu, ſicuti demonſtraui-
mus in 7. cap. q. 59. num. 103. receptum eſt, eam
7 ad diſiunctum cum onere pertinere, † quia
non defertur per ius non decreſcendi, ſed per
8 ius accreſcendi, † ut ex communi ueterum ſenten-
tia diximus in 5. cap. q. 37. num. 12. Ita Iaſ. in d. l.
re coniuncti, num. 102. Sed hæc limitatio, licet
in foro ſit ſeruãda, tamquam ea, quæ in opi-
nione recepta fundamentum habet, non eſt
tamen illi ſententiæ conſentanea, quam nos
diſputando veriorem arbitrati ſumus in ea-
dem q. 37. num. 15. & ſeqq. Nam ibi verius eſſe
demonſtrauimus, inter re tantum cõiunctos
etiam poſt acquiſitionem ius non decreſcẽ-
di habere locum. Q io ſit, vt etiam eo caſu
poſſit coniunctus onus alteri impoſitum re-
9 ſpuere, † ſecundum regulam, quam genera-
liter definiuit Iuſtinianus in d. l. un. §. ſin autẽ
ad deficientis C. de cad. toll.

Secundo verò, ſi onus iniunctum deficiẽti
ſit fauorabile, puta libertatis, alimentorum,
aut relicti ad pias cauſas, erit etiam a diſiun-
cto, qui venit per ius non decreſcendi præſtã-
10 dum, vt de onere libertatis † ſcribit Alcia. in
d. l. re coniuncti, num. 59. uerſ. hinc etiam eſt. de
11 onere verò alimentorum, † idem Alcia. ibi,
Denique de onere legati relicti ad pias cau-
ſas, Vin. deciſ. 406. nu. 17. uerſic. &, quia. Quam
in rem faciunt etiam ea, quæ diximus in hoc
cap. q. 13. num. 17. & ſeqq. & dicemus in q. 17. nu.
109.

Tertio, ſi conſtet, aut ex verbis, aut ex cõ-
iecturis, teſtatorem voluiſſe, onus etiam a re
tantum coniuncto præſtari, dubium non eſt,
quin etiam ei cum onere portio deferatur:
12 † Poteſt enim teſtator cauere, vt etiam ad re
tantum coniunctum portio cum onere per-
13 tineat, † ſecundum Forca. in d. Necyo. dial. 67.
num. 4. Quam in rem faciunt etiam, quæ di-
ximus in hoc ipſo cap. q. 13. num. 21. & ſeqq. &
dicemus in q ſeq. numer. 21. ubi demonſtrabimus
totum hoc ius oneris ſubeundi ex uoluntate teſta-
toris æſtimari. Hinc infertur

Quarto, ſi teſtator nominatim omnibus re
tantum coniunctis onus impoſuerit, debere
vnum-

vnumquęque id agnoſcere, etiam pro parte
14 deficientis,† *ut ſcribunt glo.in d.l.un.§.ſin uerò nō omnes in uerb.non ſentiat C.de cad.toll.Caſtr. in d.l.un.§ ſin autem diſiunctim, num. 2. C.eod. Alcia.in d.l.re coniunctis,num. 59.uerſ.hinc etiam eſt, Et eſt etiam de mente eorum, qui ſcripſerunt indiſtinctè cum onere tranſire, quoties id omnibus iniunctum eſt, quos retulimus in hoc cap. q.*
15 13.*num.*27 quia †teſtator eos pariter grauando videtur in onere coniunxiſſe, & per conſequentias voluiſſe, vt portio deficientis a capiente pręſtetur, ſecūdum ea, quę diximus *ibi num.*28. quæque non eſt neceſſe hic iterū repetere.

SVMMARIVM.

1 *Portio legati, uel fideicommiſſi cadnca, aut quaſi caduca pertinet ad re,& uerbis coniunctum ſine onere,& cur,num.2.& 3.Sed contra, num. 4.& cur,nu.18.& ſeqq.uſque ad nu.38.Declara,ut num.63.*
3 *Fauendum plus eſt magis dilecto, quam minus dilecto,Declara,ut num.29.*
5 *Declaratur l.ſi quis legata.53.§.ult.ff.de cond.& dem.*
6 *Declaratur l.un. §.ubi autem legatarij C. de cad. toll.& num.ſeqq.*
7 *Declaratur l. un. §. pro ſecundo C.de cad.toll.& num.ſeqq.*
12 *Exceptio denotat regulam in contrarium,& eam in caſibus non exceptis confirmat.*
16 *Declaratur l. un. §.ſin autem ad deficientis uerſ. ſed & uarietatis C.de cad.toll.& num.17. 22. & 51.*
25 *Declaratur l. Stic. 20. §. Caio Scio ff. de fund. inſtr.*
30 *Coniuncti legatarij, aut fideicommiſſarij partem uacantem cum onere conſequuntur, Diſiuncti uerò ſine,Declara,ut nu. 31. & 32.& cur,nu. 34.& ſeqq.uſque ad num.38.*
33 *Coniuncti re,& uerbis, & coniuncti uerbis tantum non differunt in oneris praſtatione.*
38 *Portio legati,aut fideicommiſſi uacans per ius accreſcendi tranſit cum onere, per ius uero non decreſcendi ſine, Declara, ut numer. 39.& 40.*
41 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniunctis cum onere,qualecumque id ſit.*
42 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniunctis cum onere conditionis. Declara, ut num.53.& ſeqq.*
43 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniunctis cum onere modi.*
44 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniunctis cum onere, quod in dando conſiſtit.*
45 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit cōiunctis cum onere, quod conſiſtit in faciēdo. Declara,ut num.58.& 59.*
46 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniunctis cum onere alimētorum, etiamſi nominatim uni ſit iniunctum.*
47 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniunctis cum onere legati relicti ad pias cauſas, etiam ſi id nominatim uni ſit iniunctum.*
48 *Portio non ſolum accreſcit cum ſuis oneribus,ſed etiam cum ſuis qualitatibus.*
49 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniunctis ſine onere, ſi talis fuit mens defuncti.*
50 *Teſtator poteſt facere,ut ſine onere accreſcat,quod alias deberet cum onere tranſire, & cur, num. 51.*
52 *Portio legati, aut fideicommiſſi uacans accreſcit coniuncto ſine onere cōditionis caſualis,& cur, num.55.*
54 *Conditio caſualis non intelligitur in legatis repetita.*
57 *Datio per alium expediri poteſt.*
58 *Facta,quæ per alium expediri poſſint,& quæ nō, et num.59.*
60 *Conditionis, quæ in faciendo conſiſtit, onus non tranſit in coniunctum,quoties factum per aliū expediri nequit,et cur,num.61.*
62 *Portio accreſcit ſine onere conditionis, quoties ea perſonę cohæret.*
64 *Portio accreſcit coniuncto ſine onere, quoties id uni tantum nominatim fuit iniunctum, licet nonnulli contrarium uerius arbitrentur, nu. 65.*
66 *Portio accreſcit coniunctis cum onere pro rata portionis accreſcentis.*

An pars caduca, aut quaſi caduca cum onere pertineat ad re,& verbis coniunctum in legatis,& fideicommiſſis.

Quæſtio Decimaſexta.

QVartus,& vltimus caſus eſt, quando pars legati, vel fideicommiſſi efficitur caduca,aut quaſi caduca, & tractamus de coniunctis re, & verbis, Et tunc, ſi quæramus,an ad eos portio cum onere pertineat, an verò ſine, conſtat, rem eſſe mirum in modum controuerſam: Nam plerique cē-
1 ſuerunt ſine onere pertinere,† *Quę fuit opinio Petr.de Bellaper. quem refert Bart. in l. quæ conditio.39.in prin num.3.ff.de cond. & dem. Et ſequuntur Papienſ in form.lib.quo ag. ex ſubſt. in verb.breuiloci,num* 37.*Port.in §.ſi eadem,num.* 11.*Inſt.de legat.Io.Gaud.in d.l.re coniunctis,nu.* 46.& 74.*Andr.Fach.lib.4.controu.cap.94.verſ. ad tertium.* Moti ſunt autem

Primo,quia ratio, propter quam dicimus, re tantum coniunctos non debere præſtare onus iniunctum deficienti, militat etiam in
2 re,& verbis coniunctis: Nam ideo † illi non præſtant onus, quia, cum teſtator eis rem inſolidum reliquerit, defectus non capientis non facit, vt quicquam alijs accreſcat, ita, vt alienum legatum lucrari videantur, ſed, vt nihil eis decreſcat, & proprium legatum integrum,nec diminutum retineant *d. l. vn. §. ſin verò nemo alius, & §.ſin autem ad deficientis C.de cad.toll.* At hęc ratio locum habet etiam in re,& verbis coniunctis,quoniam,& ipſis rē inſolidum teſtator relinquit, *vt oſtendimus in 5.cap.q.32.nu.9.* ideoque ſecundum receptiorem ſententiam, & ipſi veniunt per ius non decreſcendi,& iure ſuo, quaſi ad proprium, non alienum legatum, *vt retulimus in eodem 5.cap.q.39. num.* 3. Ergo & in eis debet habere locum eadem iuris diſpoſitio,vt ſcilicet,& ipſi

ipſi partem vacantem ſine vllo onere conſe-
quantur. *Ita arguunt Papien. in d. form. lib. quo
ag. ex ſubſt. in verb. breuiloce, num. 37. & Andr.
Fach. d. lib. 4. contro. cap. 94. verſ. ad tertium.*

Secūdo moti ſunt, quia magis dilecto plus
3 eſt fauēdum, quam minus dilecto † *l. Publius.
36. §. Titia ff. de cond. & dem.* Sed re, & verbis
coniunctus magis eſt dilectus, quam coniun-
ctus re tantum, quod patet ex eo, quia huic
ille præfertur *l. re coniuncti. 87. verſ. præfertur
ff. de leg. 3.* Ergo, ſi re tantum coniunctus partē
ſine onere cōſequitur, multo magis eam ſine
onere conſequi debet coniunctus re, & ver-
bis. *Ita Crott. in d. l. re coniuncti, num. 109.*

His tamen non obſtātibus verius eſt, quod
alij frequentiùs tradiderunt, ſcilicet, ad re &
verbis coniunctos legatarios, aut fideicom-
miſſarios partem vacantem cum ſuo onere
4 pertinere: † *Ita enim cēſuerunt gl. in l. qua condi-
tio. 39. in prin. in verb. gradum, & ibi Bart. num.
3. Imol. nu. 4. verſ. in ea gl. ibi, re, & verbis, Caſtr.
num. 6. ff. de cond. & dem. gl. in d. l. vn. §. ne autē,
in verb. iterante, & in §. ſin vero non omnes, in
verb. non ſentiat C. de cad. toll. Azo. in ſumm. C.
eod. num. 17. Bart. in d. l. re coniuncti, numer. 24.
& 55. & ibi Petr. de Bellu. num. 34. Iaſ. num. 111.
Crott. num. 109. vbi teſtatur, hanc eſſe communē,
Polit. num. 85. verſ. 2. Rip. num. 194. vbi pariter
teſtatur de communi. Alcia. num. 59. vbi ſimiliter
atteſtatur, ita communiter eſſe receptum, Bart. in
d. l. vn. §. vbi autem legatarij, num. 5. & ibi Ang.
num. 1. Caſtr. num. 1. verſ. poteſt etiam C. de cadu.
toll. Caſtr. in l. ſi duobus. 16. §. vlt. num. 1. ff. de leg.
primo, Iaſ. in addit. ad Port. in § ſi eadem, poſt
num. 10. & ibi Mynſ. numer. 15. Inſt. de legat.
Alcia. conſ. 40. num. 5. lib. 9. Ant. Fum. de coniun.
cap. 19. nu. 1. Ziz. in ſuis ſing. intell. cap. 27. verſ.
eſt & aliud, Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. nu.
41. verſ. 4. Graſſ. in § ius accreſcendi q. 29. nume.
6. Pereg. de fideic. artic. 16. num. 79. vbi teſtatur,
hāc eſſe communem, Viu. deciſ. 400. num. 16. verſ.
& quia, Duar. lib. 2. de Iur. accr. cap. 2. Foreat.
in Necyo dial. 59. num. 1. & dial. 67. nu. 4. Cuiac.
in d. l. ſi duobus. 16. q. 5. ff. de leg. primo, & in d. l.
vn. §. pro ſecundo C. de cad. toll.* Probatur autē
hæc ſententia.

Primo *l. ſi quis legata. 53. ff. vlt. ff. de cond. &
dem.* vbi Iabolenus, *Duobus eadem res, ſi hæredi
centum dediſſent, legata eſt*, inquit, *ſi alter ex ijs
quinquaginta dederit, partem legati conſequetur,
& pars eius, qui non dederit, alteri enim ſua con-
5 ditione accreſcet*. Hic † legatarij fuerant re, &
verbis coniuncti, quia ſecundum Iaboleni
verba ita oportuit, teſtatorem eſſe locutum,
*Lego Titio, & Seio fundum Tuſculanum, ſi hæ-
redi centum dederint*, & tamen pars deficientis
accreſcit alteri cum onere conditionis. Ergo
re, & verbis coniūctis cū onere pars accreſcit.

Secundo hanc eandem ſententiam non
obſcurè probat *d. l. vn. §. vbi autem legatarij C.
6 de cad. toll.* Nam, cum ibi † Iuſtinianus duo tā-
tum conſtituat legatariorum generā, coniun-
ctorum ſcilicet, & diſiunctorum, & coniun-
ctos dicat conſequi partem deficientis cum
onere, diſiunctos vero ſine, Conſequens eſt,
vt omnes, qui non diſiuncti, ſed coniuncti
ſunt, partem cum onere conſequantur. Sunt
autem coniuncti, non diſiuncti, qui vtroque
nexu iunguntur *l. hæredes ſine partibus 63. ff. de
hæred. inſt. d. §. ſi eadem Inſt. de legat. & nos di-
ximus in 5. cap. q. 28. num. 8.* Debet igitur, &
ad ipſos portio vacans cum onere pertinere.
Ita Alcia. in d. l. re coniuncti, num. 59.

Tertio probatur *d. l. vn. §. pro ſecundo, & §.
7 ne autem C. eod.* vbi generaliter traditur, † ca-
duca, aut quaſi caduca cum ſuo onere con-
iunctis accreſcere. Ergo & re, & verbis con-
iunctis. Probatur conſequentia, ſecundum
nos dupliciter, & primo, quia coniuncti a Iu-
8 ſtiniano non dicuntur, † niſi, qui vtroq; nexu
iunguntur *d. §. ſi eadem Inſt. de legat. & nos oſtē-
dimus in d. cap. 5. q. 28. numer. 14.* Coniunctim
enim legare eſt totam rem dare ſingulis ini-
tio, partes verò fieri cōcurſu *l. coniunctim 78.
ff. de leg. 3.* Secundo, quia, niſi regula ſuperior
de re, & verbis coniunctis acciperetur, non
9 poſſet in aliquo verificari: † Non enim veri-
ficaretur in re tantum coniunctis, quoniam
illi, non coniuncti, ſed diſiuncti in tota illa
conſtitutione a Iuſtiniano vocantur, *vt patet
ex §. his ita definitis, & §. ſin autem diſiunctim*,
& præterea non ſubeunt onus iniunctum de-
ficienti, *d. §. ſin autem ad deficientis*, Minus ve-
rificaretur in coniunctis verbis tantum, quia,
cum illis portio vacans (ſecundum nos) non
accreſcat, *vt oſtendimus in 5. cap. q. 38. num. 26.*
nec per conſequentias dici poſſet accreſcere
cum onere. Neceſſariò igitur debet accipi de
re, & verbis coniunctis. At, ſecundum com-
munem, & in foro receptam opinionem, quę
etiam verbis tantum coniunctis ius tribuit
accreſcendi, Conſequentia probatur, quia
10 coniuncti a Iuſtiniano vocantur, † non ſolū
ij, qui verbis tantum coniunguntur, ſed etiam
qui re, & verbis, Quod patet ex eo, quia alio-
quin mancus, & imperfectus ibi fuiſſet Impe-
rator: Locutus enim eſſet de re tantum con-
iunctis, quos diſiunctos vocat, & de coniun-
ctis verbis tantum, quos (ſecundum eos) ſim-
plici coniunctorum appellatione comple-
ctitur, & re, & verbis coniunctos omiſiſſet.
Atqui hoc dicere eſt abſurdum, quia Iuſtinia-
nus eo, quod in ſuperiore parte legis pluri-
mis locis coniuncti fecit mentionem, neceſ-
ſarium duxit (vt ipſemet profitetur *in d. §. his
ita definitis*,) omnem eius articuli inſpectio-
nem latiùs, & ſubtiliore tractatu dirimere,
& tamen hoc poſito non diremiſſet omnē
inſpectionem, quoniam re, & verbis coniun-
ctorum tractatum omiſiſſet. Neceſſariò igi-
tur dicendum eſt, regulam ſuperiorem debe-
re etiam de re, & verbis coniunctis accipi, vt
proinde conſtet, non ſatis conſultò *Andr.
Fach. d. lib. 4. Contro. cap. 94. verſ. ad tertium, &
11 alios* pleroſque dixiſſe, † Iuſtinianum *in rela-
tis locis*, non de re, & verbis, ſed, de verbis tan-
tum coniunctis eſſe locutum.

Quarto probatur, quia exceptio in vno ca-
ſu denotat regulam in contrarium, & eam in
12 omnibus alijs caſibus confirmat † *l. 1. in prin.
verſ. huius ff. de off. eius*, Sed *in d. l. vn. §. ſin autē
ad deficientis*, proponitur exceptio in diſiun-
ctis, dum ſcribitur, eos retinere partem defi-
cientis ſine grauamine. Ergo in omnibus
alijs, & per conſequentias etiam in re, & ver-
bis coniunctis obtinebit regula contraria, vt
ſcilicet eis pars cum ſuo onere accreſcat. *Ita
argumentantur Polit. in d. l. re coniunctis, numer.
86. & ibi Rip. num. 195.*

Nec eſt, quod reſpondeas, re, & verbis cō-
iunctos,

iunctos, licet in exceptione nō exprimantur,
virtualiter tamen in ea contineri ob identi-
13 tatem rationis, † *vt reſpōdent Crott. in d. l. re cō-*
iunctis, num. 110. *& Andr. Fach. d. lib. 4. contro.*
cap 94. verſ. ad tertium; quia verius eſt, ne hoc
14 quidem reſpectu contineri, † & quidem ſine
dubio, ſecundum nos, qui arbitramur, venire
eos per ius accreſcendi, *vti poſtea dicemus*, ſed,
ſecundum communem ideo non continen-
15 tur, quia, cum ibi Iuſtinianus † duas in disiū-
ctis rationes afferat, & poſterior non poſſit ad
re, & verbis coniunctos adaptari, *vt oſtende-*
mus in ſequenti fundamento, ſufficit hoc ad eo-
rum excluſionē, licet prior videatur eis poſſe
conuenire. *Ita ſentiunt omnes, quos referemus*
infra num. 28.

Quinto probatur *d. l. vn. § ſin autem ad defi-*
cientes, verſ. ſed & varietatis C. de cad. toll. vbi
16 Iuſtinianus, † poſtea, quam dixit, coniunctos
partem deficientis conſequi cum onere, di-
siunctos verò ſine, ſubiicit, *Sed varietatis non*
in occulto ſit ratio, cum ideo videatur teſtator di-
siūctim hoc reliquiſſe, ut unuſquiſque ſuum onus,
non alienum agnoſcat: Nam, ſi contrarium vole-
bat, nulla erat difficultas coniunctim ea diſponere.
Nam ex his verbis infertur, Ergo, quoties te-
ſtator coniunctim diſponit, mens eius eſt, vt
coniunctus ſubeat onus iniunctum deficien-
ti. *Ita arguunt Rip. in d. l. re coniuncti, num.* 195.
Pereg. de fideic. d. artic. 16. *num.* 79.

Nec dicas, intelligendum eſſe Iuſtinianū
de teſtatore, qui diſponit coniunctim, non
17 vtroque modo, ſed verbis tantum, † *Quomodo*
reſpondet Crott. in d. l. re coniuncti, numer. 110.
verſ. ad ſecundam, & Andr. Fach. d. lib. 4. *contro.*
cap. 94. *verſ. ad tertium*, quia huic reſponſioni
obſtant ea omnia, quæ diximus in tertio fun-
damento, quæque non eſt neceſſe repetere.

18 Sexto probatur ſecundum nos, quia, † qui
venit per ius accreſcēdi, debet præſtare onus
iniunctum deficienti *d. §. ubi autem legatarij,*
& tradunt omnes, quos retulimus in hoc cap. q.
14. *num.* 2. *& referemus infra num.* 38. Sed re, &
verbis coniuncti ſecundum veriorem ſentē-
tiam veniunt per ius accreſcendi, *ut oſtendi-*
mus in 5. *cap. q.* 39 *nu.* 8. *& ſeqq.* Debent igitur
onus iniunctum deficienti præſtare.

Septimo, & vltimo probatur ratione, quæ
eſt varia pro varietate ſententiarum: Nam,
ſecundum nos, qui arbitramur, re, & verbis
coniunctos venire per ius accreſcendi, & ver-
bis tantum coniunctos ab illo excludi, ratio
19 eſt duplex, † vna, quia re, & verbis coniuncti
non veniunt ad partem vacantem iure pro-
prio, & ex proprio legato, ſed iure alieno, &,
quaſi ad legatum alteri relictum, ideoque
non ſunt ferendi, ſi velint agnoſcere lucrum,
& onus illi annexum reſpuere, vt docuit Iu-
ſtinianus *in d. § pro ſecundo*; Quam rationem
20 ad re, & verbis coniunctos referendam, † re-
ctè *Alcia. in d. l. re coniuncti, num.* 59. *verſ. nec*
me mouet, & alij plerique tradiderunt, *& eſt de*
mente eorum, quos referemus infra num. 35. *qui*
prædictam rationem ſimpliciter ad coniunctos re-
21 *tulerunt.* Altera verò ratio eſt, quia † talis cē-
ſetur mens teſtatoris: Nam, cum duos re, &
verbis coniungit, & grauat, cenſetur eos, vt
in lucro, ita & in onere coniungere, & conſe-
quenter velle, vt vnius deficientis pars accre-
ſcat alteri cum ſuo onere. Quod ſignificat

22 Iuſtinianus † *in d. § ſin autem ad deficiētis, verſ.*
ſed & varietatis, ſecundum ea, quæ diximus *in*
hoc cap. q. 14. *n.* 9. quæque (poſita noſtra ſentē-
tia) ad re, & verbis coniunctos non etiam ad
coniunctos verbis tantum ſunt applicanda.
At, ſecundum communem opinionem, quæ
re, & verbis coniunctis tribuit ius non decre-
ſcēdi, verbis autem coniunctis ius accreſcēdi,
23 ratio non eſt duplex: † Nam prior (ſecundū
eos) non poteſt ad re, & verbis coniunctos
adaptari, quippe, qui exemplo diſiunctorum
veniunt ad partem vacantem iure ſuo, & ex
proprio legato, ſed in eis locū habet ratio po-
ſterior ducta a natura cōiūctionis, quę eſt, vt in-
ducat repetitionem, ideſt operetur, vt onus
vni iniunctum cenſeatur in alterius perſona
24 repetitum † *l. Seig.* 20. *§. Caio Seio ff. de fund.*
inſtr. Ita Bart. in d. l. re coniuncti, num. 55. *& ibi*
Petr. de Biſu. num. 34. *Iaſ. num.* 111. *vbi teſtatur,*
hanc eſſe communem, & num. 240. *Caſtr. in d. l.*
quæ conditio 39. *in prin. nu.* 6. *ff. de cond. & dem.*
& in d. l. ſi duobus. 16. *§. fin. num.* 1. *ff. de leg. pr.*
Iaſ. in addit. ad Port in d. §. ſi eadem, poſt nu. 20.
Inſt. de legat. Ant. Fnm de coniun. cap. 19. *nu.* 2.
Craß. in d. §. Ius accreſcendi q. 29. *num.* 6. *Pereg.*
de fideic. d. art. 16. *nu.* 72. *Et tradunt etiam om-*
nes, quos referemus infra, num. 28. Et, quamquā
d. Seig. 20. *§. Caio Seio ff. de fund. inſtr.* non pro-
25 bet id, ad quod adducitur, cum loquatur † de
coniuncta poſita inter res, nō inter perſonas,
Qua ratione *Crott. in d. l. re cōiuncti, num.* 109.
& ibi Polit. num. 86. *verſ. adnotandum. Rip. nu.*
194. *Andr. Fach. d. lib.* 4. *contro. cap.* 94. *verſic. ad*
tertium, & alij pleriq; moti ſupra dictam ra-
26 tionem improbarunt, † probatur tamen *d. §.*
ſin autem ad deficientis, verſ. ſed, & varietatis,
ſecundum ea, quæ ſupra diximus.

Neque obſtant contraria: Ad primū enim,
ſecundum nos, facilis eſt reſponſio: Neque
enim verùm eſt, rationem, quæ in diſiunctis
conſideratur, ad re, & verbis coniunctos per-
27 tinere, † quia non veniunt per ius non decre-
ſcendi, ſed per ius accreſcendi, & ſic non ve-
niunt iure proprio, ſed alieno &, tamquam
ad alienum legatum, ſecūdum ea, quæ ſupra
diximus. *Ita reſpondēt Polit. in d. l. re coniuncti,*
num. 86. *verſ. & propterea, & ibi Alcia. num.* 59.
verſ. nec me mouet. At poſita communi reſpō-
detur, re, & verbis coniūctos, licet in hoc ſint
ſimiles re tantum coniunctis, ſeu diſiunctis,
quod veniunt per ius non decreſcendi, & hac
ratione videatur idem in eis, quod in diſiun-
ctis circa oneris preſtationem ſtatuēdum, in
alio tamen a prędictis differre, quod ſcilicet
verborum nexu iungantur, quæ res operatur,
vt onus vni iniunctum cenſeatur etiā in alijs
perſonis repetitum, *ſecundum ea, quæ ſupra*
diximus. Itaque quod non facit ius non de-
creſcendi, vis copulę, ſeu natura coniunctio-
28 nis operatur. † *Ita reſpondent Bart. in d. l. quæ*
conditio. 39. *in prin. num.* 3. *& ibi Imol. num.* 4.
verſ. in ea gl. ibi, re, & verbis ff. de cond. & dem.
Caſtr. in d. l. vn. § vbi autem legatarij. numer. 1.
verſ. poteſt etiam C. de cad. toll. & in d. l. ſi duobus.
16. *§. fin. num.* 1. *ff. de leg. primo, Rip. in d. l. re cō-*
iuncti, nu. 195. *Gomez. d. tom.* 1. *varia. reſol. cap.*
10. *num.* 43. *verſ. quarta.*

Ad ſecundum verò reſpondeo, maiorem
29 procedere, † niſi fauoris diminutio procedat
ab eadem cauſa, a qua profluit prædilectio:
nam

nam tūc veriùs eſt, minus faueri prædilecto,
quam alijs, vt euenit in caſu noſtro: nam, q̃a
prędilectio prouenit a natura coniunctionis,
quæ eſt, vt coniuncti conſtituant, vnum cor-
pus, & partem coniunctorum, quaſi ſuam
præoccupent d. l. vn §. his ita definitis Cod. de
cad. toll. & nos latè diximus in 5. cap. q. 35. nu. 1.
& ab eadem natura prouenit oneris repetitio,
vt diximus ſupra num. 24. & 28. fit, vt re, &
verbis coniuncti, quemadmodum in parte
coniuncti deficientis præferuntur alijs omni-
bus ex vi coniunctionis, ita etiam ex eadem
vi debeant onus illi iniunctum agnoſcere, &
hoc modo minus recipiant fauoris, & bene-
ficij, quam, ſi eſſent diſiuncti: Onus enim, &
incommodum eſt veluti quędam commodi,
& beneficij ſequela, vt diximus in hoc cap. q.
6. num. 74.

Hinc intelligimus, quod generaliter tradi-
30 tur a Iuſtiniano † in d. §. vbi autem legatarij, &
in d. §. ſin autē ad deficientis, & poſt eum a Bart.
in d. §. vbi autem legatarij, in prin. & num. 2. &
ibi Bald. in prin. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 6.
Alcia. conſ. 40. num. 5. lib. 9. Odd. conſ. 98. nu. 15.
Baldus. in d. §. ſi eadem, num. 19. Inſt. de legat. &
ad tit de his, quæ pro non ſcript. hab. num. 49 poſt
tit. Inſt de ademp. leg. Cuiac. in d. §. vbi autem
legatarij, Donell. lib 8. cōm. cap. 21. verſ. de onere,
& Vueſemb. in d § ſi eadem, num. 2. & 4. partem
deficientis ad coniunctos cum onere perti-
nere, ad diſiunctos verò ſine, ita ſecundum
31 nos eſſe accipiendum, † vt coniunctorum ap-
pellatione non contineantur, niſi, qui re, &
verbis coniunguntur, diſiunctorum verò, qui
re tantum. At ſecundū communem ſub con-
iunctis, tàm verbis tantum, quam vtroq; nexu
32 iuncti continentur † vt declarant Polit. in d. l.
re coniunctis, num. 86. & Vueſemb. in d. §. ſi eadē,
num. 2. Nec enim reſpectu oneris aliqua eſt
inter prædicta coniunctorum genera diffe-
33 rentia, † vt ſcribunt Pereg. de fideic. d. artic. 16.
num. 79. & Forcat. in Necyo. d. dial. 67. num. 4.

Ratio autem diuerſitatis inter cōiunctos,
34 & diſiunctos ſecundum nos eſt duplex † vna,
quia coniuncti veniunt per ius accreſcendi,
tamquam ad lucrum, ſeu legatum alienum,
ideoq; non ſunt ferendi, ſi velint lucrum am-
plecti, & onus illi annexum reſpuere d. l vn. §.
pro ſecundo C. de cad. toll. At diſiuncti veniunt
per ius non decreſcendi, & ſic iure proprio, &
tamq̃ ad proprium legatum. Quamobrē non
debent aliud onus agnoſcere, quam, quod ſi-
35 bi impoſitum eſt † d. l vn. §. ſin vero nemo alius,
& §. ſin autem ad deficientis C. de cad. toll. Ita
Mantic de con. vlt. vol. d. lib. 10. titul. 3. num. 16.
Cuiac. in d. §. pro ſecundo, & d. §. vbi autem le-
gatarij Donell. d. lib. 8. cōm. cap. 21. verſ. de onere,
& nos etiam diximus ſupra num. 19. & 20., &
in q. 14. num. 6 et q. 15. nu. 3 et ſeqq. Altera verò
ratio eſt, quia talis cenſetur mens teſtatoris,
quippe, qui coniungendo, aut diſiungendo
declarat, vtrum velit, onus eſſe commune, an
36 verò proprium, & ſeparatum † d. §. ſin autem
ad deficientis, verſ. ſed, et varietatis, et nos etiam
diximus ſupra, num. 21. et 22. et in q. 14. num. 8.
et q. 15. nu. 5. At ſecundum communem prę-
dictæ rationes veræ ſunt reſpectu coniuncto-
rum verbis tantum, ſed reſpectu coniuncto-
rum re, & verbis, non, niſi poſterior diuerſita-
37 tis ratio conſiderari poteſt, † vt latè diximus
ſupra num. 23. et ſeqq. Et in ſpecie declarat Caſtr.
in d. l. ſi duobus. 16. §. ſin. num. 1. ff. de leg. primo.

Hinc etiam intelligimus, quod a pleriſque
traditur, per ius accreſcendi partem cū onere
pertinere, per ius verò non decreſcendi ſine,
38 † vti videre eſt apud Caſtr. in l. ſi ſeparatim. 30. ff.
de cond. et dem. Ang. de Gamb. de teſta glo. 42. n.
7. Fort. in d. § ſi eadem, num. 11. Inſt. de leg. Iaſ. in
d. l. re coniunctis num. 6. et ibi Io. Gaud. num. 73.
Mantic. de con. ult. vol. libr. 10. tit. 3. numer. 16.
39 ſecundum nos eſſe veriſſimum, quia † con-
iunctis, quos ipſi re, & verbis coniunctos in-
terpretamur, pars cum onere accreſcit d. §. ubi
autem legatarij, a diſiunctis verò pars non de-
creſcens ſine onere retinetur d. § ſin autem ad
deficientis, At ſecundum communem verùm
40 quidem eſt, † reſpectu iuris accreſcendi. Cœ-
terùm reſpectu iuris non decreſcendi neceſ-
ſariò recipit diſtinctionem: Aut enim proue-
nit ex coniunctione reali, & locum habet ſi-
ne onere, aut ex coniunctione mixta, & cum
onere portio retinetur. Ita declarāt omnes, quos
retulimus ſupra num. 28.

Quod autem diximus, ad coniunctos par-
tem cum ſuo onere tranſire, ſiue intelligatur
iuxta noſtram ſententiam de re, & verbis cō-
iunctis, ſiue iuxta communem, etiam de cō-
iunctis verbis tantum, adeo verùm eſt, vt
procedat.

Primo, ſiue onus ſit legati, aut fideicom-
41 miſſi, ſiue cuiuſcunque alterius rei † d. l. un. §.
pro ſecundo C. de cad. toll. Azo. in ſumm. C. eod.
num. 15. Alcia. conſ. 41. num. 1. et 5. in fin. lib. 9.
42 Itaque procedit in onere conditionis, † l. ſi
quis legata. 53. § ult. ff. de cond. et dem. d. l. un. §.
pro ſecundo C. de cad. toll. glo. in l. ſi plures 6. in
verb. repellātur C. de cond inſert. Azo. in ſumm.
C eod. num. 15. Caſtr. in l. hæc ſcriptura. 26. §. ult.
num. 1. et in l ſi ſeparatim. 30. ff. de cond. et dem.
Baldus. ad tit de his, quæ pro non ſcrip. hab. num.
49. poſt tit. Inſt de adempt. lega. Donell. d. lib. 8.
43 comm. cap. 21. verſ. de onere, vel modi, † d. l un.
§ pro ſecundo C. de cad. toll. Azo. in ſumm. C.
eod. num. 15. Imol. in d l. quæ conditio. 39. in prin.
num. 4. verſ. in ea gl in fi ff. de cond. et dem. Anto.
Fum. de coniun. cap. 19. num. 2. ſiue conſiſtat in
44 dando † d. l ſi quis legata 53. §. ult. ff. de cond. et
dem. d. l. un. §. pro ſecundo, et §. ne autem C. de
cad. toll. Azo in d. ſumm. C. eod. numer. 15. Ant.
Fum. de coniun. d. cap. 19. num. 1. et 2. Put. lib 3.
45 deciſ. 424. num. 2. ſiue in faciendo † d. l. un. § pro
ſecundo, et § ne autem C. de cad. toll. Azo in d.
ſumm. C. eod. num. 15 Papien. in form lib. quo
ag. ex ſubſtit. in verb. breuiloquè, nu. 37. Anto. Fum.
de coniun. d. cap. 19 num. 1. et 2.

Secundo procedit non ſolum, ſi commu-
niter omnibus ſit onus impoſitum, ſed etiam,
ſi nominatim vni tantum, dummodo tracte-
tur de onere fauorabili, puta alimentorum,
46 † ſecundum Crott. in d. l. re coniunctis, num. 154.
47 vel alterius relicti ad pias cauſas, † vt ibi
Crott. declarat, Quam in rem faciunt ea, quæ
diximus in hoc cap. q. 13. num. 18. et ſeqq. et q. 15.
num. 10. et ſeqq.

Tertio procedit, etiam in qualitatibus: Nā
portio non ſolū accreſcit cum ſuis oneribus,
48 ſed etiam cum ſuis qualitatibus † ut ſcribunt
Iaſ in l. ſi mihi, et tibi. 12. in prin. nu. 9. ff. de leg.
primo. Menoch. conſ. 198. num. 30.

Planè, interdum etiam coniuncti partem
vacantem

vacantem ſine onere conſequuntur.
Primum enim, ſi, aut ex verbis, aut ex con-
iecturis conſtet, talem eſſe mentem defuncti,
dubium non eſt, quin etiam coniunctus ſine
49 onere partem vacantem conſequatur: † Nã
teſtator poteſt facere, vt ſine onere accreſcat,
quod alioquin ſui natura deberet cum onere
50 tranſire † ſecundum Forcat. in d. Necyo. dial.
67. num. 4. & contra, accreſcat cũ onere, quod
aliàs ſine onere tranſire ſolet, vt diximus in
hoc ipſo cap. q. 13. num. 22. ſcilicet, quia totum
hoc ius præſtandi, aut non præſtandi oneris
51 æſtimatur ex voluntate teſtatoris. † Quamo-
brem Iuſtinianus in d. l. vn. §. ſin autem ad de-
ficientis, verſ. ſed, & varietatis C. de cad. toll.
ideo diſiunctos ait, non ſubire onus iniun-
ctum deficienti, quia videtur teſtator diſiun-
ctim reliquiſſe, vt vnuſquiſque ſuum onus,
non alienum agnoſcat: Nam, ſi contrarium
volebat, nulla difficultas erat coniũctim di-
ſponere, & in d. l. vn §. ne autem, verſ. ſin autem
talis, multa refert conditionum genera, quæ
non tranſeunt in coniunctum, in quem ta-
men lucrum transfertur, ideo, quia hoc teſta-
tor noluit.
Secundo, ſi onus ſit conditionis caſualis,
magis eſt, vt in coniunctum legatarium, aut
fideicommiſſarium non transferatur, & ſic
52 vt eis portio ſine onere accreſcat † ſicuti do-
cuerũt Imol. in d. l. q̃ cõditio. 39. in prin. n. 4. verſ.
in ea glo. in fin. ff. de cond. & dem. Ant. Fum. de
coniun. d. cap. 19. num. 3. Quod enim diximus,
accreſcere cũ onere conditionis, procedit in
53 conditione poteſtatiua, † de qua ſpecialiter lo-
quuntur d. l. ſi quis legata 53 §. vlt. ff de cond. &
dem. Imol. in d. l. quæ conditio. num. 4 verſ. in ea
glo. in fin. Ant. Fum. de coniun. d. cap. 19 num. 1.
Peregr. de fideic. d. artic. 16. num. 86. non etiam
in caſuali, quippe, quæ non intelligitur in le-
54 gatis reperita † ſecundum gl. in d. l. vn. §. pro ſe-
cundo, in verb. ſentire, & ibi Cin. nu. 2. C. de cad.
toll. Imol. in d. l. quæ conditio, num. 4. verſ. ſi verò
onus, cum re vera non contineat onus, ob id,
55 † quod nulli per eam affertur commodum,
vt declarant d. ſupradicti.
Tertio, ne poteſtatiua quidem conditio
56 ſemper in coniunctum transfertur: † Nam,
licet transferatur, ſi conſiſtat in dando, ſcili-
cet, quia datio per alium ſemper expediri po-
57 teſt. † l. vlt. verſ. an vero ff. de cond. inſt. l. Arethu-
ſa 15. in fin. ff de ſtat. hom. & d. l. vn. §. ne autem,
verſ cum enim C. de cad. toll. Et in ſpecie declarãt
Mantic. de con. vlt. vol. libr. 11. tit. 17. numer. 1.
Put. lib. 3. deciſ. 424. num. 2. non tamen ſemper
transfertur, ſi conſiſtat in faciendo, ſed tunc
demum, cum factum tale eſt, vt per alium
58 impleri poſſit, † vt euenit, cum quis iubetur
inſulam, vel monumentũ, vel aliud tale ſuis
ſumptibus facere, vel rem ab hærede teſtato-
ris emere, vel locationem, aut fideiuſſionem
ſubire, &, ſi quid huiuſmodi facti ſimile ſit:
Nihil enim refert, verum per eum, de quo te-
ſtator locutus eſt, an per alium eiuſdem lucri
ſucceſſorem adimpleatur d. §. ne autem, verſ.
ſin autem. Cœterùm, ſi talis ſit verborum cõ-
ceptio, & facti natura, vt ab alio impleri non
poſſit, tunc, & ſi lucrum ad coniunctum per-
ueniat, non tamen & grauamen eum ſequi-
tur, quia hoc, neque ipſa natura concedit, ne
que teſtator voluit: Quid enim, ſi teſtator iuſ
59 ſerit, † eum in certum locum abire, vel libe-
ralibus ſtudijs imbui, vel domum ſuis mani-
bus extruere, vel pingere, vel vxorem ducere,
quæ omnia teſtatoris volũtas in ipſius ſolius
perſona intelligitur concluſiſſe, cui & ſuam
60 munificentiam relinquebat? † Ita Iuſtinia-
nus in d. §. ne autem, verſ. ſin vero talis, & poſt
eum Azo. in d. ſumm. C. de cad. toll. nu. 16. Bald.
in l. ſi plures. 6. num. 19. verſ. a. C. de cond. inſert.
Ang conſ 153. num. 2. Zanch. in l. hæredes mei. 57.
§. cum ita, part. 10. num. 71. ff. ad Treb. Mantic.
de con. vlt. vol. d. lib. 11. tit. 17. num. 10. Duar. lib.
2. de Iur. accr. cap. 2. Pereg. de fideico. d. artic. 16.
num. 87. Baldus ad tit. de his, quæ pro non ſcript.
hab. numer. 49. poſt tit. Inſtit. de adempt. leg it.
Cẽſetur enim in his omnibus caſibus, & alijs
61 ſimilibus † conditio perſonalis, & perſonæ
cohærens d. § ne autem, verſ. quæ omnia, ideo-
que in alium transferri non poteſt l. ſi ita ex-
preſſum. 68. ff. de cond. & dem. Qua ratione ge-
neraliter traditur a noſtris, portionem ſine
onere conditionis accreſcere, quoties condi-
62 tio perſonalis eſt, & perſonę cohæret † vti vi-
dere eſt apud Bart. in d. l. re coniuncti, num. 55.
Imol. in d. l. quæ conditio, num. 4. verſ. in ea gl. in
fin.
Quarto, quod diximus, partem cum onere
coniuncto accreſcere, procedit, ſi onus com-
63 muniter omnibus ſit impoſitum, † in quibus
terminis loquuntur d. l. ſi quis legata. 53 §. vlt ff.
de cond. & dem. Caſtr. in d. l. vn. § ſin autem di-
ſiunctim, num. 3. C. de cad. toll. Cœterùm, ſi no-
minatim vni tantum receptum eſt, ſine one-
64 re tranſire, † vti videre eſt apud Caſtr. in d. §. ſin
autem diſiunctim, num. 3. Ang. de Gamb. de teſta.
gl. 41. num. 1. Iaſ. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12 in prin.
num. 16. ff. de leg. primo, Pereg. de fideico d. artic.
16. num. 88. Forcat. in Necyo. d. dial. 67. num. 4.
Quæ ſententia, licet in puncto iuris magnã
patiatur dubitationem, & cõtrariam opinio-
65 nem, † quam amplexi ſunt gl. in d. l vn. §. ſin vero
non omnes, in verb. non ſentiat C. de cad. toll. Azo.
in ſumm. C. eod. num. 17. Put. d. lib. 3. deciſ. 424.
num. 3. & Cuiac. in d. §. vbi autem legatarij, non
obſcurè videatur probare d. §. ne autem, ſi quis
diligenter attendat, conſulendo tamen, & iu-
dicando, non eſt a ſuperiore ſententia, quę vt
diximus, receptior eſt, recedendum.
Quinto, & vltimo, quod diximus, accre-
ſcere cum onere, non ita accipiendum eſt,
quaſi totum onus accreſcat, ſed tantum pro
portione commodi, id eſt pro rata portionis
66 accreſcentis † d. l. vn. §. ne autem C. de cad. toll.
Pereg. de fideic. d. art. 16. nu. 87. Et hæc de lega-
tis, & fideicommiſſis.

SVMMARIVM.

1 Portio hæreditatis accreſcit hæredibus inſtitutis cum onere, & cur, num. 2.
3 Onus vni iniunctum regulariter cenſetur a cohæredibus repetitum.
4 Caduca, aut quaſi caduca portio hæreditatis accreſcit cum onere.
5 Portio hæreditatis, quæ pro non ſcripta habetur, accreſcit cum onere, licet nonnulli contrarium cenſuerint, num. 14.
6 Portio hæreditatis quoquomodo deficiat cum onere accreſcit.
7 Hæreditas differt a legatis, & fideicommiſſis, quia
hære-

hæredibus ſemper accreſcit pars cum onere, legatarijs vero, & fideicommiſſarijs non ſemper, & num. 8. & 24. & cur, num. 11. & ſeqq. & n. 17. & ſeqq. & nu. 65. & ſeqq. vſque ad nu. 86. Declara, vt num. 23.

9 Caduca aut quaſi caduca pars legati, vel fideicōmiſſi accreſcit cum onere, pro non ſcripta verò ſine.

10 Portio hæreditatis, ſiue ſit caduca, ſiue quaſi caduca, ſiue pro non ſcripta, accreſcit cum onere.

12 Hæreditas repreſentat perſonam defuncti, non hæredis futuri, & num. 19.

13 Legatum non repreſentat perſonam defuncti.

15 Declaratur l. quidam referunt. 14. ff. de iur. codic. & num. ſeqq. vſque ad num. 64. & num. 155.

16 Declaratur l. vn. §. in primo, C. de cad. toll. & nu. 43. 44. & 64.

20 Legata non a defuncto, ſed ab hærede incipiunt, Declara, vt num. 71.

21 Hæres adeundo obligatur legatarijs, & fideicommiſſarijs quaſi ex contractu.

22 Ratio diuerſitatis vbi afferri non poteſt, nec ius diuerſum conſtitui debet.

25 Declaratur l. ciuitatibus, 123. §. Lucius ff. de leg. primo, & num. ſeqq. & num. 107.

26 Negatio actus denotat potentiam.

27 Diſpoſitio, quę non habet effectum, habetur pro nō facta.

29 Declaratur l. ſi duobus. 16. §. 1 ff. de leg. primo, & num. ſeqq. & num. 106.

32 Falſa demonſtratio non vitiat diſpoſitionem, ſed vitiatur.

36 Declaratur l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. et nu ſeqq. & num. 120.

37 Dictio, quoquomodo, eſt vniuerſalis, & omnem omnino modum includit, num. 38.

40 Priuatio præſupponit habitum.

53 Correctio legum non eſt inducenda, niſi de ea maniſeſte conſtet.

56 Cohæres præſtat legata relicta a cohærede, quaſi ſubſtitutus.

62 Declaratur l. ſed, cum ea, 15. ff. de iur. cod. & num. 70.

66 Teſtator grauando legatarios non cenſetur habere rationem rei, ſed perſonę, Declara, vt nu. 71. & ſeqq.

67 Legatarij etiam inequaliter vocati, ſi ſimpliciter grauentur, cenſentur grauati viriliter, & cur, num. 68.

69 Hæredes nominatim grauati tenentur viriliter, non pro portione hæreditaria.

72 Actione reali effectu conuenitur res non perſona.

73 Legatarius grauatus, ſi rem non habet, non tenetur.

75 Hæres nominatim grauatus cenſetur grauatus, quia hæres, non, vt hæres.

77 Hæreditas non repreſentat perſonam defuncti in onere legatorum. & cur, num. 78.

83 Hæres eſt ſucceſſor iuris.

84 Legatarius non iuris, ſed rei ſucceſſor eſt.

86 Portio hæreditatis ſine dubio accreſcit cum onere, ſi habeatur pro non ſcripta culpa hæredis.

87 Portio hæreditatis, quæ pro non ſcripta habetur, facilius accreſcit cum onere, ſi id ſit fauorabile.

88 Portio hæreditatis cum onere accreſcit, ſi id ſimpliciter ſit iniunctum.

89 Portio hæreditatis cum onere accreſcit, ſi id ſit iniunctum omnibus, & numer. 90.

91 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi id non ab omnibus gradibus ſit relictum, ſed omnibus eiuſdem gradus ſit iniunctum.

92 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſi id ſit iniunctum ſub nominibus appellatiuis, & num. 93. & cur. num. 94.

95 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſi id ſit iniunctum ſub nomine appellatiuo vni tantum ex hæredibus, Sed contra, num. 96.

97 Nominatim quid fieri dicitur, ſiue proprium nomen exprimatur, ſiue alia demonſtratio, quæ nominis vice fungatur, Declara, vt num. 98. & ſeq.

100 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi nominatim ſit omnibus iniunctum, & num. 101. & cur, num. 102. & 103.

104 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi id quibuſdam tantum ex hæredibus nominatim ſit iniunctum, dummodo accreſcat alijs grauatis, & num. 105. & cur, num. 108.

109 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi id nominatim vni ſit impoſitum, ſi tamen onus ſit fauorabile puta alimentorum, vel ad pias cauſas, num. 110.

111 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſiue hæredes ſint coniuncti, ſiue diſiuncti, & num. 112.

113 Portio hæreditatis accreſcit cum onere verbis tantum coniuncto.

114 Portio hæreditatis accreſcit cum onere coniuncto re, & verbis.

115 Portio hæreditatis accreſcit cum onere coniuncto re tatum, licet in legatis, & fideicommiſſis accreſcat ſine onere, & cur, num. 117. & ſeqq. vſq. ad num. 124.

116 Portio hæreditatis cum onere accreſcit ei, qui omnimodo diſiunctus eſt.

118 Hæres, qui ſemel eſt non poteſt deſinere eſſe hæres

119 Legatarius, qui ſemel fuit, poteſt deſinere eſſe legatarius.

122 Coniunctio realis, & mixta datur etiam in hæreditatibus.

124 Hæres ex pluribus partibus inſtitutus, qui vnam partem omittit ex inſtitutione, vt eam conſiquatur ex iure accreſcendi, debet etiam pro ea onus ſubire.

125 Portio hæreditatis, etiamſi poſt acquiſitionem accreſcat, nihilominus accreſcit cum onere.

126 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi id non debuiſſet præſtari a deficiente.

127 Declaratur l. cum patronus. 28. ff. de leg. 2.

128 Cohæres, cui pars filij accreſcit, tenetur præſtare omnia, quod filius pro quantitate legitima non præſtitiſſet.

129 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, etiamſi ius accreſcendi tranſeat in fideicommiſſarium.

130 Portio hæreditatis accreſcit cum onere legati, aut fideicommiſſi.

131 Portio hæreditatis accreſcit cum onere conditionis poteſtatiua, & num. 132.

133 Portio hæreditatis accreſcit cum onere modi.

134 Portio hæreditatis accreſcit cum onere, ſiue conſiſtat in dando, ſiue in faciendo.

135 Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, ſi id nominatim vni ſit iniunctum, & num. ſeqq. vſque ad num. 149. & cur, num. 140. cum ſeqq.

137 Declaratur l. Celſus. 29. §. quod autem ff. de leg. 2. & num. ſeqq. vſque ad num. 149.

149 Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, quod nominatim relictum eſt, etiamſi ſit relictū a duobus,

bus, aut pluribus, dummodo accreſcat non nominatis, & num. 150. & cur, num. 151.
152 *Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, etiamſi id duobus, aut pluribus ſit iniunctum ſub nominibus appellatiuis, dummodo accreſcat non nominato.*
153 *Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, ſi ſit impoſitum ei, qui tempore teſtamenti erat in rerum natura, ſed non tempore codicillorum, Sed contra num. 154*
156 *Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, ſi id per alium impleri non poſſit, & num. 157.*
158 *Portio hæreditatis accreſcit ſine onere, uſque ad quantitatem legitimæ, ſi accreſcat alijs filijs, ſecus ſi extraneis, num. 159*
160 *Portio hæreditatis accreſcit cum onere pro rata portionis accreſcentis.*

An, & quando pars accreſcat cum onere in hæreditatibus teſtamentarijs.

Quæſtio Decimaſeptima.

NVnc videamus de hæreditatibus, & diſpiciamus, an in ijs portio vacans accreſcat cum onere, an verò ſine: Separatim autem nobis erit videndum, Primo quid in hæreditatibus teſtamentarijs. Secundo, quid, in ijs, quæ ab inteſtato deferuntur.

Et in teſtamentarijs quidem hæreditatibus receptum eſt, partem vacantem regulariter
1 cum onere accreſcere † *l. ſi duobus 16. §. 1. l. ciuitatibus. 125. §. Lucius ff. de leg. primo, l. mortuo. 50. §. ult. & l. cum pater. 79. §. cum pater ff. de leg. 2. l. ſi res aliena. 52. §. 1. ff. ad Treb. l. pen. ff. vt lega. nom. cauſa, l. vn. § his ita definitis C. de cad. toll. Et ſcribunt Azo. in ſumm. C. eod. num. 18. Bald. in l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. 2. Imol in d. l. ſi duobus. 16 §. 1. ff. de leg. primo, & in d. l. mortuo. 50. §. ult. num. 4. ff. de leg. 2. Caſtr. in d. § his ita definitis, num. 4. Iaſ. in d. l. re coniunctis, nu. 162. & ibi Io. Gaud. num. 73. Iaſ. in l. vn nu. 12. verſ. alia eſt ratio C. quand. non pet. part. Cagn. in rub. C. eod. num. 44. Zane. in l. hæredes mei 57. §. cum ita part. 6. num. 53. ff. ad Treb. AEmil. Ferr. in l. 3. num. 23 ff. de leg primo, Gomez. tom. 1. uaria. reſol cap. 10 num 43. Pereg. conſ. 109. nu. 4. uol. 3. Surd. conſ. 529. num. 27. ubi teſtatur, hanc regulam communiter ſequi Dd. Ladereb. conſ. 72. num. 12. uerſ qua, cum ita ſint, Forcat. in Necyo. dial. 67. num. 4. Gratia. cap. 104. diſcep for. num. 50. Balduin. in §. & plures, num. 10. Inſt. de uulg. Duar. lib. 2. de Iur. acer. cap. 2. Anto. Gon. de Iur. accr. num. 17. Cuiac. in d. l. un. §. ubi autem legatarij C. de cad. toll. Donell. lib. 7. comm. cap. 12. in fi. & cap. 28. uerſ. portionem, Roſent. de feud. cap. 6. concl. 74. num. 13. & in gl. fin. Et ita etiam uidetur ſenſiſſe Bald. in l. ſi Titio. 63. §. Iulianus in fi. ff. de leg. 2.* dum ait, cum onere accreſcere portionem, quæ ad alium pertinet iuxta vo-
2 luntatem teſtatoris, quia, † cum onus hæreditati, non perſonæ imponatur, *ut oſtendemus infra num. 65.* Conſequens eſt, vt tranſeat ad omnes, in quos hæreditas transfertur. *Ita Gomez. d. cap. 10, num 43.* Quamobrem in hæreditatibus dicere poſſumus, onus vni iniunctum regulariter cenſeri a cohærede repeti-
3 tum, † *ut ſcripſerunt Bald. in d. l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. 2. Iaſ. in l. licet imperator. 77. num. 47 ff. de leg. primo.* Idque adeo verum eſt, vt procedat.

Primo, non ſolum, ſi portio ſit caduca, vel
4 quaſi caduca, † *in quibus terminis loquuntur d. l. ſi duobus. 16. §. 1. ff. de leg primo d. l. un. § his ita definitis, & ibi gl. in uerb. quoquomodo C. de cad. toll. gl. in d. l. quæ conditio. 39. in prin. in uerb. gradum, & ibi Caſtr. nu. 5. uerſ. interdum, Imol. num. 5. ff. de cond. & dem. Imol in d. l. Celſus. 29. §. quod alicuius, num. 3. uerſ. tamen communiter ff. de leg. 2. Alex in d. l. ſi duobus. 16. §. 1. num. 3. in fi. ff. de leg primo, Crott. in d. l. re coniunctis, num. 108. & ibi Polit. num. 85. uerſ ſexta, Alcia. num. 59. uerſ. ſed, an in hæreditate, & Rip numer. 192. Pereg. de fideic. d. artic. 16. num. 86. Cuiac. in d. l. un. §. ubi autem legatarij C. de cad. toll.* ſed etiã,
5 ſi pro non ſcripta, † *ut ſcribunt Bart. in d. l. ſi duobus. 16. §. 1. & ibi Alex. num. 3. in fin ubi teſtatur, hanc eſſe magis communem ff. de leg primo Bart. in d. l. Celſus. 29 §. quod alicuius, num. 2 ff. de leg. 2. Ang in d l. un. §. in primo, num. 3. C. de cad. toll. & in l. eam quam 14. in prin. uerſ. Non obſtat C. de fideic. Imol. in d. l. mortuo. 50. §. fin. num. 4. ubi teſtatur, ita communiter teneri ff. de leg 2. Papie. in d. form. lib. quo ag. ex ſub. in uerb. breuiloce, num. 26. Iaſ. in d. l. re coniunctis. numer. 239. & ibi Rip. num. 190. ubi pariter teſtatur, ita communiter teneri, Et præter hos ſcribunt etiam omnes, quos referemus infra numer. 7.* Quoquo enim modo deficiat pars, ſemper cum ſuo
6 onere accreſcit † *d. § his ita definitis, & ibi Bart. in prin. Bart. in d. l. quæ conditio. 39. in prin. ante num. 1. Rip. in d. l. re coniunctis, nu. 190.* In quo quidem differt hæreditas a legatis, & fideicõ-
7 miſſis, † *ut ſcribunt gl. in in d. l un. §. in primo, in uerb. nullo grauamine, & ibi Bald. numer. 8. & Caſtr. num. 6. C de cad. toll. gl. in d. l. un. §. his ita definitis, in uerb. quoquomodo, & ibi Cin. numer. 4. Bart. num. 1. Bald. num. 6. Caſtr. num. 4. C. eo. gl. in d. l. quæ conditio, in prin. in uerb. gradum, & ibi Bart. ante num. 1. Caſtr. num. 5. uerſ. interdum, Azo. in d. ſumm. C. de cad. toll. nu. 18. Bart. in d. l. Ciuitatibus 125. §. Lucius, & ibi Imol. in fi. ff. de leg primo, Imol. in d. l Celſus. 29. §. quod alicuius, num. 3. ubi teſtatur; hanc eſſe communẽ, & ibi Caſtr. numer. 1. ubi pariter teſtatur de communi ff. de leg. 2. Caſtr. in d. l ſi duobus. 16. §. 1. num. 3. ff. de leg. primo, & in l. eam, quam. 14. nu. 9. C. de fideic. Pereg. de Iur. fiſc lib. 3. tit. 1. num. 4. Craſſ. in d. §. Ius accreſcendi, q. 29. num. 1. Duar. d. lib. 2. de iur. acer. cap. 2.* vi pote, in quibus nõ
8 ſemper cum onere pars accreſcit, † *ut ſcribũt Iaſ. in d. l. un. num. 12. uerſ. alia eſt ratio C. quãd. non pet. part. Donell. lib. 8. comm. cap. 21. in fi.* Itaque, licet in legatis diſtinguantur caduca, & quaſi caduca ab ijs, quæ pro non ſcriptis haberetur, quod illa cum onere accreſcant, hæc
9 verò ſine onere transferantur † *d. l un. §. in primo, & §. pro ſecundo C. de cad. toll. & tradunt gl. in d. §. pro ſecundo, in uerb ſentire, & ibi Caſtr. numer. 1 gl. in l. 2. in uerb. non putat ff. de hæred. inſt. Azo. in ſumm. C. de cad. toll. num. 16. Imol. in d. l. quæ conditio, nu. 5. uerſ. ratio autem, Gomez. d. cap. 10. num. 43. noſque ſpecialiter diximus in hoc cap. q. 13. num. 1. & q. 14. num. 1.* in hæreditatibus tamen non fit huiuſmodi diſtinctio,

ſed

ſed indiſtinctè pars cum ſuo onere accreſcit,
ſiue caduca,aut quaſi caduca fiat, ſiue etiam
10 pro non ſcripta habeatur,† *ut ſcribunt gl. in d. l. quæ conditio,in uerb.gradum , & ibi Imol. nu. 5.Caſtr.numer.5. Imol. in d. l Celſus.29.§.quod alicuius num. 3.uerſ.tamen communiter.ff.de lig. 2.Alcia.in d.l re coniunctis,num.59 uerſ.ſed,an in hæreditate.* Cuius diuerſitatis hanc noſtri cõ-
11 muniter tradunt eſſe rationem,quia † in hę-
reditatibus onus eius portionis, quæ pro non
ſcripta habetur,conſiſtit ab initio , cum fun
detur in hæreditate, quæ repreſentat perſonã
12 defuncti † *l.hęreditas. 34 ff de acq.rer dom.l.non minus.31.§. ult. ff. de hæred. inſt. §.ſeruus etiam alienus,inſt.eod.l.legatum . 119. §.ſeruo ff.de leg. primo,l.nouatio.24.in fi. ff. de nouat.tit. inſt. de ſtip.ſeru. in prin.* At in legatis nõ conſiſtit ini-
tio,quia,nec in perſona vera,ideſt nominata,
quæ non eſt in rerum natura , nec in perſona
ficta recipit fundamentum : Non enim , vt
hæreditas,ita, & legatum defuncti perſonam
13 repreſẽtat.† *Ita Cin.in d.l.un. §. his ita definitis, num.4.& ibi Bart. num.1.C.de cad toll Bart. in d.l.quæ conditio.39.in prin. num. 2. & ibi Imol. num.5.Caſtr num.. uerſ. interdum ff. de cond. & dem.Imol.in d. l. Celſus. 29. §. quod alicuius, num.3.ff de lig. 2. Rip.in d.l.re coniunctis,numer. 190.Craſ.in d.§.Ius accreſcendi,q.29 num. 1.*
Verùm hæc , quæ noſtri frequent us tradi-
derunt,licet,quoad caduca , & quaſi caduca
procedant ſine dubio,tamen,quoad ea , quæ
pro non ſcriptis habentur , magnam patiun-
tur dubitationem , quia multi ſunt , qui con-
trariam ſententiam amplectuntur exiſtimã-
tes , nullam in hoc eſſe conſtituendam diffe
rentiam inter legata,& hæreditates,ſed indi-
ſtinctè partem quæ pro non ſcripta habetur,
14 ſine onere accreſcere. † *Ita enim cenſuerunt gl. in d l un.§.bis ita definitis, in uerb. quoquomodo C.de cad.toll.gl.in d.l.mortuo.50. §.fin in uerb. pro portione ff.de leg 2.Imol.in d.l.Celſus. 29. §. quod alicuius,num.2. & 3.uerſ. & ſic patet ff. de leg.2.& in d l.quæ conditio,39. in prin num. 6. ff.de cond.& dem.ubi(licet ſub dubio) dicit , hanc opinionem de iure ueriorem,Alex.in d.l. licet Imperator.77.num.9.ff.de leg. primo , ubi ait hanc opinionem eſſe multum ſuſtentabilem.Iaſ in d.l.re coniunctis,num.236.& ibi Crott.num. 106. uerſ. Itaque,& Polit.num.84. ubi ait ,facilè ſuſtineri poſſe hanc opinionem , quæ uidetur communior, licet in hoc decipiatur . Eandem ſententiam probauit Cuiac.in d. l. un. §. ubi autem legatarÿ C. de cad.toll.& in l.ſi duobus 16 q.7 ff de leg.primo*
Mouentur autem,vt ita ſentiant
Primo *l.quidam referunt 14 ff. de iur. codic.* vbi Scæuola. *Quod poſt hæredis obitum,* inquit, *codicillis legatum,vel ademptum eſt , nullius momenti eſt quia hæres,ad quem ſirmonem conferat, in rebus humanis non eſt,eaque ademptio , & datio nunc uana efficitur,* Ex quibus verbis ita vi-
15 detur poſſe duci argumentum. † Onus, quod
ab initio non conſiſtit , non poteſt in alium
transferri , cum non entis nullæ ſint qualita-
tes *l.cum qui 41.ff ſi cert.pet.* Sed,quando is,qui
non eſt in rerum natura grauatur onere lega-
ti,aut fideicommiſſi , tale onus ab initio non
conſiſtit , vt patet ex ſupradictis verbis Scæ-
uolæ . Non poteſt igitur in alium transferri.
Secundo mouentur *d.l.un. §.in primo C. de cad.toll,* vbi (ſecundum eos) generaliter tradi-
16 tur,† ea , quæ pro non ſcriptis habentur , ſine
onere tranſire in ſubſtitutum, aut coniunctũ,
vel apud hæredẽ remanere, nec diſtinguitur,
vtrum pro non ſcripta habeatur pars legati,
an verò pars hæreditatis . Ergo indiſtinctè
debet intelligi,tam de hæreditate , quam de
legatis,& fideicommiſſis.
Tertio mouentur , quia nulla in veritate
poteſt inter legata , & hæreditates afferri di-
17 uerſitatis ratio,† *ut aiunt Crott.in d.l.re coniunctis,num.106.& ibi Polit.num 84. uerſ. ſupereſt:*
Nam ea,quæ communiter affertur , ſecundũ
18 eos non eſt vera,& merito reprobatur † *a Iaſ. in d l.re coniunctis,num. 239. & ibi Crott. num. 105.uerſ.3.& Polit.num.84* quia hęreditas re-
preſentat perſonam defuncti , non hæredis
19 futuri,† *d.l.hæreditas 34.ff.de acq.rer. dom. d. §. ſeruus etiam alienus Inſt.de hæred.inſt.* ideoque
non poſſunt in ea fundari onera legatorum,
quippe,quæ non a defuncto , ſed ab hærede
20 incipiunt † *l. hæreditariarum 39.ff. de act. & oblig.* Non enim defunctus legatarijs obliga-
tur,ſed hæres,qui adeundo cenſetur quaſi cũ
21 eis contrahere † *l. ex maleficijs 4. §. hæres ff de act.& oblig.§. hæres , Inſt. de oblig quæ quaſ.ex contr.naſc.l.3.§. ult.ff. quib. ex cauſ in poſſ. eat.*
Ergo non poteſt inter legata , & hæreditates,
quæ pro non ſcriptis habentur , diuerſum ius
22 conſtitui,† *ex regula l.3.in prin.uerſ.Nam Diuus ff.de iniuſt.rupt.*
Quarto,& vltimo mouẽtur,quia, aut onus
23 ab omnibus eſt relictum , † & cum onere ac-
creſcit pars, quæ pro non ſcripta habetur etiã
in legatis, *ut diximus in hoc cap.q. 13.num. 25.*
aut vero non ab omnibus , ſed ab vno tantũ
nominatim eſt relictum , & ſine onere accre-
ſcit,etiam in hæreditatibus , *ut dicemus infra num. 135. & ſeqq.* Ergo nulla inter legata , &
hæreditates eſt in ijs,quę pro non ſcriptis ha-
bentur,differentia. *Ita Pereg. de fideic. d. artic. 16.num.83.*
His tamen non obſtantibus , puto veriſſi-
mam eſſe communem traditionem , quã ſu-
24 pra retulimus,vt ſcilicet,in hoc differat † hę-
reditas a legatis, & fideicommiſſis,quod pars
hæreditatis,quæ pro non ſcripta habetur , cũ
onere accreſcat,pars verò legati ſine.
Non moueor autem,vt ita ſentiam *l.Ciuitatibus.125.§.Lucius ff.de leg.primo* , quam ve-
teres paſſim ad ſuam ſententiam comprobã-
dam adducere conſueuerunt,quia Paulus ibi
25 † non loquitur de parte, quæ pro non ſcripta
habeatur,ſed de caduca,aut quaſi caduca, vt
patet ex ipſius verbis, quæ ſunt hæc . *Lucius Titius,& Caius Seius Publio Meuio decem dare damnas ſunto .* Caius Seius hæres non extitit. *Sabinus ait , Titium ſolum legatum debiturum: Nam Seium pro non ſcripto habendum eſſe. Hæc ſententia uera eſt,hoc eſt,Titius tota decem debebit:*
Illa enim verba , *Caius Seius hæres non extitit,*
ſignificant , potuiſſe eum eſſe hæredem,
quoniam actus negatio denotat potentiam
26 † *l.1.in prim.ff.de ſuis , & leg.* ſed hæredem non
extitiſſe propter aliquam cauſam aduentitiã,
puta propter repudiationem, aut aliam ſimi-
lem. Nec obſtat , quod dicat Seium pro non
ſcripto habẽdum, quia id impropriè dicitur:
Non enim ſignificat , inſtitutionem in eius
perſona haberi pro non ſcripta, ſed eum per-
inde haberi,ac,ſi non eſſet ſcriptus, ideſt, hæ-
res

res inſtitutus, quia generale eſt in omnibus
diſpoſitionibus, quæ effectum non habent, vt
27 perinde habeantur, ac, ſi factæ non eſſent † *l.
legatarius. 38. §. 1. ff. de leg. primo, l. nec interiſſ
51. & l. ſed autem. 75. in fin. ff. ad l. Falc.* Quamo-
brem, & legata, quæ ex poſt facto deficiunt,
dicuntur haberi pro non ſcriptis *in l. pen. C. de
legat.* Loquitur ergo ibi Paulus de parte ca-
duca, aut quaſi caduca, non de ea, quæ pro nõ
28 ſcripta habetur, † *vt declarant gl. in d. l. vn. §. in
primo, in verb. nullo grauamine C. de cad. toll.
Imol. in d. l. Celſus. 29 §. quod alicuius, numer. 3.
verſ. & eodem modo ff. de leg. 2. & in l. quæ condi-
tio. 39 in prin. num. 6 ff. de cond & dem. Polit. in
d. l. re coniuncti num. 83. Gotofr. in d. l. vn. §. in
primo, in lit. i. Et rectè, quicquid cenſuerit Cin. in
d. §. in primo, num. 4.*

Minus moueor *l. ſi duobus. 16. §. 1. ff. de leg.
primo*, quam etiam veteres ad ſuæ ſententiæ
confirmationẽ adducere conſueuerunt, quia
29 non tractat etiam ibi Pomponius † de parte,
quæ pro non ſcripta habeatur, ſiue principiũ
ſpectemus, ſiue ea, quæ poſtea ſequuntur: Nã
initio. *Hæres*, inquit, *adiecto ei nomine cuiuſdã,
qui hæres non ſit, dare damnatus totum legatum
debet*, quibus verbis ſecundum communem
intellectum ſupponit teſtatorem vnum hæ-
redem inſtituiſſe, & eum ſimul cum alio, quẽ
non ſcripſerat hęredem, grauaſſe, vt Caio da-
ret centum, &, cum quæſitum eſſet, an inſti-
tutus, ad quem tota pertinebat hæreditas, te-
neretur integrum legatum præſtare, an verò
ſolum dimidiam, ſtante, quod teſtator voluit
alteram dimidiam præſtari ab adiuncto, re-
ſpondet Pomponius, hæredem totum legatũ
præſtare debere. Itaque non loquitur de par-
te, quæ pro non ſcripta habeatur, quia reſpe-
ctu adiecti non poteſt aliqua pars hæredita-
tis haberi pro non ſcripta, cum ſcripta non
fuerit, ſcilicet, quia adiectus non fuit hæres
30 inſtitutus. † *Ita legem illam intelligunt ibi gl. in
verb. damnatus & Bart. aliiſque paſſim, Imol. in
d. l. Celſus 29 §. quod alicuius, num. 3. verſ. & pro
hac opinione, & in d. l. quæ conditio, num. 6.* Mi-
nus de tali portione loquitur ſecundum eũ
intellectum, quem nos veriorem arbitramur:
31 Nam ſecundum nos teſtator ibi, † non duos
grauauit, ſed vnum, nempe hæredem, vt pa-
tet ex illis verbis, *dare damnatus*, & adiectio,
quam ibi ſupponit Pomponius, non eſt per-
ſonę, ſed nominis: Grauauit enim teſtator
hęredem, ſed ei adiecit nomen cuiuſdam,
qui non fuit inſtitutus, puta dixit, Hęres Titi
(cum vocaretur Caius) centum Meuio da-
re damnas eſto, quęſitum eſt, an Caius, qui
ex aſſe eſt hęres, teneatur integrum legatum
pręſtare, & reſpondet teneri, quia re vera fuit
grauatus hęres, & ſic Caius, &, quamquam ei
adiecerit nomen Titi, fuit tamen illa adie-
ctio falſę demonſtrationis, quę nõ vitiat, ſed
32 vitiatur † *l. demonſtratio. 17. l. falſa demonſtratio
33. in prin. ff. de cond. & dem. §. ſi quis in nomine,
verſ. huic proxima, Inſt. de legat. l. Quintus Mu-
tius 11. ff. de aur. & arg. leg. l. Titia. 19. § fin. ff. de
33 ann. legat.* Et ita etiam videtur ſenſiſſe † *Polit.
in d. l. re coniuncti num. 83.* At, ſi verba ſequen-
tia ſpectemus, quę ſunt hęc, *Nam, & ſi duos ex
hæredibus ſuis nominatim quis damnaſſet, & alter
hæreditatem non adiiſſet, qui adiiſſet, totum debe-
ret, ſi pars eius, qui no adiiſſet ad eum, qui adiiſſet,
peruenerit*, multo minus dici poteſt tractare
34 † de parte, quę pro nõ ſcripta habeatur, quo-
niam illa verba, *& alter hæreditatem non adiiſ-
ſet*, denotant, eum potuiſſe adire, ſed nõ adiiſſe
cum (vt ſupra dictum eſt) actus negatio de-
notet potentiam. Itaque loquitur de parte
caduca, aut quaſi caduca, nõ verò de ea, quę
35 pro non ſcripta habetur. † *Ita Polit. in d. l. re cõ-
iuncti, num 83. verſ. quinta.*

Sed moueor *d. l. vn. § his ita definitis C. de
cad. toll.* vbi Iuſtinianus. *In his itaque*, inquit *ſi
quidem cohæredes ſunt omnes coniunctim, vel
omnes diſiunctim, vel inſtituti, vel ſubſtituti, hoc,
quod fuerit quoquomodo vacuatum, ſi in parte
hæreditatis, vel partibus conſiſtat, aliis cohæredi-
bus cum ſuo grauamine pro hæreditaria parte,
etiamſi iam defuncti ſunt, acquiratur*: Pondero
36 enim † illa verba, *quoquomodo vacuatum*, quę
denotant cum onere accreſcere, ſiue pars ſit
caduca, aut quaſi caduca, ſiue pro non ſcri-
pta habeatur, dupliciter inducendo, & primò
ducto argumento ab illa dictione, quoquo-
modo, quę tamquam vniuerſalis, debet om-
nem omnino vacuationis modũ complecti,
37 † *l. his ſolis 49 ff. de cond. ind. l. 1 ff. de milit. teſta.
l. quidam 10. in prin. ff. de fideic. liber. Et ſcribunt
Ruin. conſ. 123. num. 10. volum. 2. Pariſ. conſ 25.
num. 18. vol. 2. Decia. conſ. 57. numer. 26. vol. 1.
Menoch conſ. 344. num. 19.* & ſic etiam eum,
38 quo pars habetur pro non ſcripta. † *ſecundum
regulam l. Iulianus 66. in prin. ff. de leg. 3.*

Nec dicas, imo nõ poſſe eum complecti, cũ
39 loquatur † de parte quę vacuatur, quę res nõ
poteſt dici de ea, quę pro nõ ſcripta habetur,
40 cum priuatio pręſupponat habitum † *l. ma-
numiſſiones. 4 ff. de Iuſt. & iur. l. decem. 116 ff. de
verb. oblig.* ideoque neceſſariò eſſe intelligen-
dam de parte caduca, aut quaſi caduca, *vt tē-
tiunt gl. in d. l. vn. §. in primo, in verb. nullo gra-
uamine, C. de cad. toll. Imol in d. l. quæ conditio,
num. 6. Crott. in d. l. re coniuncti, num. 106. verſ.
Non obſtat text.* quia verius eſt, etiam eam,
quę pro non ſcripta habetur, dici vacuatã a
Iuſtiniano *in d. l. vn. §. in primo*, ideoque cum
in §. his ita definitis, ſubiciat, partem hęredi-
tatis accreſcere cum onere, quoquomodo
fuerit vacuata, neceſſariò ſequitur, eum ſen-
41 tire † etiam de ea, quę pro non ſcripta habe-
tur. *Ita Polit. in d. l. re coniuncti, num. 83. verſic.
quoad ſecundũ, & Duar. d. lib. 2. de iur. accr. c. 2.*

Secundo probat *d. § his ita definitis*, hanc
42 ſententiam aliter inducendo: Nam, † cum
tribus modis portio deficiat, vel, quia habea-
tur pro non ſcripta, vel, quia caduca, aut
quaſi caduca, *d. l. vnic. §. &, cum triplici*, & de
ſingulis locutus ſit Iuſtinianus in materia le-
gatorum, & fideicommiſſorum *in §. in primo,
§ pro ſecundo & in §. nouiſſimo*, ſi, cum de hę-
reditate loquitur *in d. §. his ita definitis*, & ait,
partem, quoquomodo fuerit vacuata, cum
ſuo onere accreſcere, non intelligeretur, etiã
de iis, quę pro non ſcriptis habentur, imperfe-
cta eſſet reſpectu hęreditatis Iuſtiniani deci-
ſio. Atqui hoc eſt abſurdum, *per ea, quæ dixi-
mus in q. præced. num. 10.* Ergo, & antecedens.

Nec eſt, quod reſpondeas, non eſſe imper-
fectam deciſionem eo, quod de hęreditate,
quę pro non ſcripta habetur, locutus ſit Iuſti-
43 nianus † *in d. §. in primo. vt reſpondet Polit. in
d. l. re coniuncti, num. 84. verſ. Igitur latius*, quia
verius

veriùs eſt, diſpoſitionem *d. §. in primo*, non
complecti inſtitutionem, quę pro nō ſcripta
habetur, ſed tantum legatum, aut fideicom-
44 miſſum,† Quod patet ex illis verbis, *ſtatutum
fuerat, vt ea omnia bona manerent apud eos, à
quibus fuerant derelicta*: Nam ea non poſſunt
ad directas hæreditates referri, quippe quę nō
dicuntur ab aliquo relinqui, cum nemo gra-
uetur earum pręſtatione, ſed directò capian-
tur, ſiue ſpectemus dominum, ſiue poſſeſſio-
nem, ſed referuntur ad ſola legata, & fideicō-
miſſa, quę dicuntur a grauatis relinqui, vt po-
te, a quibus pręſtari debent.

Neque obſtant contraria: Ad primum
enim reſpondent noſtri frequentiùs, aliud
45 eſſe, † quando legata in teſtamētō relinquū-
tur ab eo, qui tunc temporis non erat in rerū
natura, aliud verò, quādo in codicillis relin-
quuntur ab eo, qui tempore teſtamenti, &
ſic inſtitutionis erat ſuperſtes, ſed tempore
codicillorum iam deceſſerat: nam primo ca-
ſu, pars hęreditatis, ſecundum eos cum ſuo
onere accreſcit, Et in his terminis procedit
communis traditio, *quam retulimus ſupra nu.*
5. ſecundo verò caſu accreſcit ſine onere;
46 Et ita accipienda eſt *l. quidam referunt*, † *Ita
reſpondent Bart. in d. l. quæ conditio 39. in prin.
num. 1. ff. de cond. & dem. Rip. in d. l. re coniuncti
num. 190. & ibi Alcia. num. 59. verſ. ſed, an in hę-
reditate.*

Cuius diuerſitatis hanc tradunt eſſe ratio-
47 nem, quia † quando perſona grauata erat in
rerum natura tempore teſtamenti, cenſetur
teſtator ad illam reſpexiſſe, & illi grauamen
impoſuiſſe, ideoque, tamquam perſonę iniū-
ctum non poteſt in aliū transferri. At, quādo
iam tempore teſtamenti nō erat ſuperſtes, nō
cenſetur teſtator legando grauare nominatū,
ſed potius hęreditatem, ideoque nil mirum,
ſi onus quaſi hęreditarium trāſeat in omnes,
in quos hęreditas transfertur. *Ita Bart. in d. l.
quæ conditio. num. 2.*

Verum hęc reſponſio mihi non probatur,
48 † *vt nec Imol. in d. l. Celſus. 29. §. quod alicuius,
num. 2. & in d. l. quæ conditio, num. 6. & verſ. ex
prędictis, Crott. in d. l. re coniuncti, nu. 105. verſ.
ſed iſta ſolutio, & ibi Polit. nu. 83.* quia, licet nō
inficier, magnam inter ſupra relatas ſpecies
eſſe differentiam, ſcilicet, quia, cum hęres in-
ſtitutus tempore teſtamenti non eſt in rerū
natura, inſtitutio habetur pro non ſcripta, eū
vero tum temporis viuit, & poſtea moritur
ante, quam fiant codicilli, efficitur quaſi ca-
duca, ideoque non poſterior, ſed prior tantū
ſpecies facit ad propoſitam diſputationem,
vt pote, in qua quęrimus, an pars hęreditatis,
quę pro non ſcripta habetur, cum ſuo onere
accreſcat, non tamen puto veram ſupradictā
reſponſionem, quia, licet diuerſificet caſus,
non tamen tollit vim argumenti quod a prę-
49 dicta *l. quidam referunt*, deducitur, † *vt ait Imol.
in d. §. quod alicuius, num. 2.* Nam vis conſiſtit
in ratione, quę ita militat in vna, vt in alia
ſpecie, imo magis in priore, quam in poſte-
riore: Nam quoties legata relinquuntur in
codicillis ab eo, qui poſt conditum teſtamē-
tum deceſſit, ideo non præſtantur ab alijs,
quia non conſiſtunt initio, cum nō adſit per-
ſona, in qua grauamen fundari poſſit, licet
tempore teſtamenti viuus eſſet inſtitutus *d. l.
quidam referunt*; At hæc ratio multo magis
habet locum in ea ſpecie, qua legata relin-
quuntur in teſtamento ab eo, qui non eſt tūc
temporis in rerum natura; nam talia legata
multo minus debent cenſeri valida, cum nō
poſſint fundari in perſona, quæ non eſt, nec
50 vnquam fuit.† *Ita Imol. in d. §. quod alicuius,
num. 2. & in d. l. quæ conditio num. 6. Crott. in d.
l. re coniuncti, num. 105. verſ. ſed iſta ſolutio, & ibi
Polit. num. 83.*

Quamobrem alij cenſent diſpoſitionem
d. l. quidam referunt, fuiſſe correctam a Iuſti-
51 niano, † *in d. § his ita definitis, vti videre eſt
apud Polit. in d. re coniuncti, num. 84. verſ. verū,
quoniam & ibi Rip. num.* 190. Sed malè, meri-
52 tòque reprobantur † *ab Imol. in d. l. quæ condi-
tio, numer. 6.* quia debet hoc eſſe poſtremum,
atque ſubſidiarium remedium, cum legum
correctio non ſit inducenda, niſi de ea mani-
53 feſtè conſtet † *l. pręcipimus. 32. C. de appel. l. iu-
bemus. 29. C. de teſtam.*

Alij vero putant, diſpoſitionem illam pro-
cedere in ſubſtituto, de quo loquitur, non
etiam in cohærede, de quo nos tractamus,
54 † ſed & ipſi meritò reprobantur † *a Crott. in d.
55 l. re coniuncti, num.* 106. *& ibi Polit. numer.* 83.
quia, præter id, quod cohæres legata præſtat,
56 quaſi ſubſtitutus † *l. ſi ſtitio 63. §. Iulianus ff.
de leg.* 2. & eadem militat in vtroque ratio,
conſtat etiam loqui Scæuolam, non ſolum
57 de ſubſtituto, ſed etiam de cohærede, † *in d. l.
quidam referunt, §. fi. iuncta. l. ſeq.* de quo, quid
ſentiat, facile erit ex ijs intelligere, quæ nos
latiùs infra dicemus.

Alij demum arbitrantur, diſpoſitionem
58 legis prædictæ procedere, † quoties legata
nominatim relicta ſunt ab eo, qui non eſt in
rerum natura, cum alioquin nos loquamur
de legatis relictis ſimpliciter. *Ita Polit. in d. l.
re coniuncti, numer. 84 verſ. poteſt, & ſecundo.*
Sed, cum Scæuola *in §. fin.* vbi eodem the-
mate recenſito proſequitur in cohærede quæ-
ſtionem, quam prius in ſubſtituto definierat,
59 ſupponat, † in ſpecie a ſe propoſita nihil eſſe
diſcriminis inter grauamen ſub proprio, vel
ſub appellatiuo nomine iniunctum, vt patet
ex illis verbis *ſi, quiſquis mihi hæres erit, legatū
erit*, & ex illis, *Idem etiam poteſt circa nomina ex
preſſa tractari*, intelligimus non eſſe probabi-
lem ſupradictam reſponſionem.

Quo fit, vt plerique cenſuerint, ad hoc cō-
trarium non poſſe ſufficientem reſponſionē
60 afferri, † *vti videre eſt apud Polit. in d. l. re con-
iuncti, num. 83. verſ. quid igitur.* Sed nos aliter
arbitramur: Tantum enim abeſt, vt locus ille
Scæuolæ communi traditioni refragetur, vt
imo (ſi diligenter eius verba perpendantur)
eam mirum in modum confirmet, Quod, vt
liquidò conſtet, neceſſariò nobis erit eius lo-
ci ſententia diligenter explicanda.

Proponit igitur Scæuola, quæſtionē apud
61 Viuianum expoſitam, † an ſcilicet legata,
quæ poſtea, quam inſtituti mortem obierint,
codicillis adſcripta, vel adempta ſunt, a ſub-
ſtitutis debeantur. Vtique autem ſupponit,
teſtatorem a primo tantum gradu, id eſt, ab
inſtitutis, non etiam a ſubſtitutis codicillos
confirmaſſe, vt patet ex illis verbis, *ita, vt ab
inſtituto codicilli cōfirmarentur*, quia alioquin,
ſi eos ab omni gradu cōfirmaſſet, nulla eſſet
dubi-

dubitatio, quin legata data in codicillis eſſēt à ſubſtituto præſtanda, non obſtante morte inſtitutorum, adempta verò non itē, ſcilicet, quia, vt datio grauaret ſubſtitutos, ita & adēptio eos liberaret. Hoc autem ſuppoſito cōſtat huius quæſtionis deciſionem pēdere ex eo, nunquid huiuſmodi datio, vel ademptio valeat: Nam, ſi valet datio, erunt legata à ſubſtitutis præſtanda, & contra, ſi valet adēptio, non erunt præſtanda. At verò, ſi datio non valet, non tenebūtur ſubſtituti ad eorū præſtationem, & contra, ſi non valet ademptio, tenebuntur, quia inutilis ademptio non perimit legatum, & per conſequentias non impedit, quominus legatarius poſſit agere ex teſtamento contra eos, in quos legatorum onera transferūtur. In hac autem quæſtione fuerunt inter ſe diſſidentes Caſſius, Sabinus, & Proculus: Nā Caſſius, & Sabinus arbitrabantur, dationem, & ademptionem eſſe validam, Proculus verò contra putabat nō valere. Argumentum Caſſij, & Sabini erat huiuſmodi. Codicilli pro parte teſtamenti habentur; Itaq; diſpoſita in codicillis perinde habentur, ac, ſi fuiſſent diſpoſita in teſtamēto. Atqui, ſi huiuſmodi datio, vel ademptio legatorum fuiſſet facta in teſtamento, ſine dubio valeret, quia tunc temporis viuebant inſtituti. Debet igit valere, licet fuerit facta in codicillis, quo tēpore iam inſtituti deceſſerant. Hoc tamen non obſtante putat Scæuola veriſſimam eſſe Proculi ſententiam, & pro illius confirmatione diſtinguit duos caſus, quorum primus eſt, quando teſtator vnū tantum in teſtamento ſcripſit hæredem, & ei dedit ſubſtitutum, deinde poſt inſtituti mortem fecit codicillos, quos (fortaſſis ignarus, eius mortis) ab eodem inſtituto, non etiam à ſubſtituto, confirmauit, Et in hoc caſu, quem in prima parte proponit, vt patet ex illis verbis, *Hac in eo hærede, qui ex aſſe inſtitutus erit, dato ſubſtituto, ita, vt ab inſtituto codicilli confirmarentur*, cenſet dationem, & ademptionem in codicillis factam nullius eſſe momenti, & per conſequentias dationem nó nocere ſubſtituto, quia non tenebitur ad præſtationem legatorū, quę codicillis relicta ſunt, adēptionē verò eidē ſubſtituto non prodeſſe, quoniā ea non obſtāte cogetur præſtare legata, quæ fuerant in teſtamēto relicta: Non valere autem dationem, aut ademptionem probat argumento ducto à perſona honorati ad perſonam grauati: Nam, quemadmodū nullius eſt momenti legatum, quod relinquitur ei, qui tempore codicillorum in rebus humanis non eſt, licet teſtamenti tempore fuerit, ſcilicet, quia debet eſſe, cui detur, deinde ſic quæri, an legatum conſiſtat, vt non ante iuris ratio, quam perſona quærenda ſit, ita etiā in propoſito, quod poſt hæredis obitum codicillis legatum, vel ademptum eſt, nullius momenti eſt, quia hæres, ad quem teſtator ſermonem confert, in rebus humanis non eſt, eaque datio, & ademptio nunc vana efficitur. Secūdus verò caſus eſt, quādo duos in teſtamēto ſcripſit hæredes, & eis dedit ſubſtitutos, deinde poſt vnius ex inſtitutis mortem fecit codicillos, quos ab iiſdem inſtitutis, non etiam à ſubſtitutis confirmauit, & in eis legata quibuſdam reliquit his verbis *Quiſquis mihi hæres erit, dato*, Et in hoc caſu ait, legata eſſe valida, quia viuit vnus ex hęredibus primi gradus, in cuius perſona legata conſiſtunt. De illo ſanè ſubijcit dubitari poſſe, an cohęres, qui eſt ſuperſtes integra legata præſtare debeat, an vero ſolum dimidiam, quæ ab ipſo videbatur relicta. Dubitationē facit, quia legata non, niſi pro portione hæreditaria præſtanda ſunt. Sed cohæres, qui viuit, nō habet totam hæreditatem, ſed tantum dimidiam; Nam alia dimidia, quæ per alterius cohæredis mortem facta eſt caduca, non accreuit illi, ſed pertinuit ad ſubſtitutū, qui regulariter ſolet excludere coniunctum, vt patet ex illis verbis, *quia ſit ſubſtitutus hæres, qui partem faciat*. Ergo non tenebitur cohæres integra legata præſtare, ſed tantum dimidiam eorum partem. Sed contrarium Scæuola putat verius; Nam, quia teſtator legatum voluit ab eo præſtari, qui hæres eſſet, & ex primo gradu ſolus ſit hæres ſuperſtes, Cōſequēs eſt, vt is ſolus totū legatū pręſtare debeat. Idq; multo magis locum habere putat, quando is adiunctus eſt, qui etiam tunc, cum adiungebatur, in rebus humanis non erat. Hanc Scæuolæ ſententiam ipſo iure ve-
62 ram eſſe ſupponit Aphricanus † *in l. ſed, cum ea. 15. quæ immediatè ſequitur*, ſed non inſpecta æquitate Prætoria: Nam, quia teſtatoris voluntas eſt, vt legata ex vniuerſa hæreditate præſtētur, & in propoſito non habeat cohæres totam hæreditatem, ſed tantum dimidiā, fit, vt, ſi legatarij petant à cohærede integra legata, licet inſpecto iure ſtricto rectè videātur experiri, poſſit tamen cohæres opponere doli mali exceptionem, quaſi plus petant, quam teſtator eum præſtare voluerit. Itaque hoc modo operabitur, vt illi nō, niſi dimidiā legatorum partem conſequantur. Et, ſi quæras, à quo alteram dimidiam cōſequi debeāt reſpondeo à nullo: Non enim poſſunt eam conſequi à cohærede inſtituto, quoniam (vt dictum eſt) effectu non tenetur, niſi pro portione hæreditaria, Minus ēam conſequi poſſunt à ſubſtituto, quia, cum codicilli a ſolis inſtitutis confirmati ſint, conſequens eſt, vt ſubſtitutus non teneatur præſtare legata in illis relicta, quod non obſcurè ſignificat Scæuola in illis verbis, *quia ſit ſubſtitutus hæres, qui partem faciat, licet ipſe non debeat*. Hic (meo iudicio) verus eſt eiuſce loci ſenſus,
63 quo poſito intelligimus, eum † nō obeſſe cōmuni veterum traditioni, quæ vult, partem hæreditatis, quæ pro non ſcripta habetur, cū ſuo onere accreſcere, ſiue primam ſpeciem ſpectemus, ſiue ſecundam: Nam, ſi primam, ideo legata non conſiſtunt, quia perſonam non habent, in qua fundentur: Nō enim poſſūt fūdari in perſona hæredis inſtituti, quoniam is tempore codicillorum, & ſic eo tempore, quo legata relicta ſunt, nō erat in rebus humanis, ideoque nō potuit grauari; Minus poſſunt fundari in perſona cohæredis, quia teſtator vnum tantum, ideſt, eum, qui poſtea deceſſerat, hæredem ſcripſerat. Denique non poſſunt fundari in perſona ſubſtituti, quia codicilli eum non reſpiciunt, cum ab inſtituto, non etiam à ſubſtituto confirmati ſint. Nil mirum igitur, ſi legata, tamquam perſonæ grauatę fundamento deſtituta nul-

lius ſint momenti. At nos loqnimnr in ter-
minis, in quibus duo, vel plures hæredes in-
ſtituti ſunt:Eo enim ipſo, quod tractamus de
iure accreſcendi,ſupponimus duos, aut plu-
res inſtitutos *l. teſtam. 6. C. de impud. & al. ſubſt. & nos diximus in 4. cap. quaeſt. 4. num. 6.* ideoque
licet legata pro parte illius, qui non eſt in re-
rũ natura, nõ poſſint in eius perſona fũdari,
fũdãtur tamẽ in perſona cohæredũ, ad quos
illa portio hæreditatis per ius accreſcendi
transfertur, *ſecundum ea, quæ poſtea dicemus.* At,
ſi ſecundam ſpeciem ſpectemus, multo minus
officit cõmuni traditioni, quia cohęres ideo
nõ pręſtat legata pro portione relicta ab eo,
qui non erat in rebus humanis, quia non ha-
bet partẽ hæreditatis, in qua fuerat inſtitu-
tus is, qui poſtea deſijt eſſe in rerum natura,
cum ea pertinuerit ad ſubſtitutum. At nos
loquimur de cohęrede, qui partem hęredita-
tis relictam ei, qui non eſt in rebus humanis,
conſequitur per ius accreſcendi, ideóq; ter-
mini ſunt longe diuerſi. Quinimo, ſi quis di-
ligenter conſideret locum illum, intelliget,
eum probare, non improbare communem
traditionem; Nam eo ipſo, quod in ſecunda
ſpecie vult Scæuola, cohæredẽ ipſo iure te-
neri præſtare integrum legatum, & ſic etiam
pro portione illius, qui nõ erat in rerum na-
tura, licet partem hęreditatis non fuerit per
ius accreſcendi cõſecutus, oſtendit, ſe multo
magis admittere cohæredem debere partem
illam pręſtare, ſi, portio hęreditatis ei accre-
uerit. Quod apertius confirmant Aphricani
verba, quæ poſtea ſubijciuntur; Nam, & ipſe
ſupponit, cohæredem ipſo iure teneri ad to-
tius legati pręſtationem, ſed ei proficere doli
mali exceptionem, ſi ampliùs ab eo, quam
hæreditaria portio petatur, quia, cũ volun-
tas teſtatoris ſit, vt legata ex vniuerſa hęre-
ditate erogentur, & cohęres nõ vniuersã hę-
reditatem habeat, ſed tantum dimidiam, cũ
alia dimidia non accreuerit ei, ſed ad ſubſti-
tutum pertinuerit. Conſequẽs eſt, vt inſolidũ
conueniri non poſſit. Ergo, ſi alteram dimi-
diam per ius accreſcendi eſſet conſecutus, vt
nos ſupponimus habet Aphricanus in con-
feſſo, non profuturam ei doli mali exceptio-
nẽ, quin integra legata præſtare teneatur, &
ſic, quin pars hæreditatis in illa ſpecie cẽſea-
tur cum ſuo onere accreuiſſe. Probat igitur
non improbat ille locus communem vete-
rum traditionem. Et ita hoc primum con-
trarium tolendum puto.

Ad ſecundum verò reſpondeo, imo locum
64 illum non eſſe generalem, † ſed ad legata, &
fideicommiſſa, non etiam ad hæreditates,
quæ pro non ſcriptis habentur, pertinere, *ſi-
cuti latè demonſtrauimus ſupra, num. 44.*

Ad tertium reſpondeo, imo diuerſitatis ra-
65 tionem ſubeſſe, quia † in legatis, & fideicom-
miſſis onus imponitur perſonæ: ideoque, ſi ea
non ſubſit, vt euenit, cum in rerum natura
non eſt, non poteſt onus cõſiſtere, & per cõ-
ſequentias, nec in alium transferri, *vt diximus in hoc cap. quæſt. 13. num. 4. & ſeqq.* At in hæredita-
tibus onus non perſonę imponitur, ſed hęre-
ditati, ideoque, licet vnus ex inſtitutis non ſit
in rerum natura, nihilominus onus etiã pro
parte, quæ debuiſſet ad illum pertinere, con-
ſiſtit, quaſi hęreditati impoſitum, & per con-
ſequentias tranſit in omnes, in quos illa hæ-
reditatis portio transfertur. *Ita Ang. in d. l. vn. §. in primo, num. 3. & ibi Caſtr. num. 6. C. de cad. toll. Caſt. in d. l. qua conditio. 39. in prin. numer. 5. verſic. interdum ff. de cond. & dem. Alcia. in d. l. vt conſuncti, num. 59. verſicul. ego dediſſem, & numer. 60. Gomez. tom. 5. var. reſolut. cap. 10. num. 43. Duar. d. libr. 2. de Iur. accr. cap. 2. Idque videtur etiam ſenſiſſe Bart. in ſua ratione, quam retulimus ſuprà num. 47. vt ibi Alcia. ait.* Quam eſſe veram di-
uerſitatis rationem, intelligimus ex eo, quia
teſtator grauando legatarios, non cenſetur
66 habere rationem rei, ſed perſonarum † Quod
patet ex eo, quia viriliter, & ęqualiter pręſtãt
onus, licet ex inæqualibus partibus legatum
67 meruerint. † *l. vn. §. ſed vt manifeſtetur, & ibi gl. in verb. pro virili, verſic. quia, quod C. de cad.*
68 *toll.* Hoc enim ideo fit, quia † teſtator ad per-
ſonas reſpicit, non ad rem legatam. At, cum
grauat hæredes, cenſetur habere rationem
hæreditatis, non perſonarum. Quamobrem
non viriliter, ſed pro portione hæreditaria
tenentur, *vt diximus in hoc cap. q. 10. numer. 14.*
Hinc fit, vt, ſi ex aliqua circumſtantia colli-
gere poſſimus, eum ad perſonas reſpexiſſe,
teneantur hæredes viriliter, etiamſi ex inæ-
qualibus portionibus fuerint inſtituti. Exem-
plum ſit, cũ teſtator eos grauat nominatim,
ideſt, ſub nomine proprio, non ſub nomine
hæredum; nam tunc, quia rationem perſona-
rum habet, ideo viriles ſinguli, non hæredi-
69 tarias debent partes † *l. turpia. 57. §. fin. & l. ſi hæredes nominatim. 127. ff. de leg. 1.* Ergo, quoties
non nominatim, ſed ſimpliciter, aut ſub no-
mine hęredum onus relinquitur, effectu non
cenſetur id impoſitum perſonis, ſed hæredi-
tati, quia eatenus à ſingulis præſtandum eſt,
quatenus quiſque de hæreditate capit. Quod
non obſcurè ſignificat Aphricanus *in d. l. ſed,*
70 *cum ea. 15. ff. de iur. cod.* dum ait, † voluntatem
teſtatoris, qui legat, eſſe, vt ex vniuerſa hæ-
reditate legata erogentur: Significat enim
legatorum onus eſſe reale, & ideo pro rata
rei eſſe à ſingulis præſtandum.

Nec eſt contrarium, quod legatũ præſtetur
ab hæredibus *§. 1. Inſt. de legat.* & ab hęredibus
incipere dicatur *in l. hæreditariarum. 39. ff. de actio. & oblig.* quippe, qui adeundo legatarijs obli-
gantur, *l. ex maleficijs. 4. §. hæres ff. eod.* quia ex
hoc non ſequitur, cenſeri impoſitum perſo-
71 nis: Nam † hæredes tenentur, vt hæredes, &
hæreditatem habentes, non verò, vt perſonę
à teſtatore conſideratæ: ſicuti in ſimili dici-
mus de tertio poſſeſſore, qui actione reali
conuenitur: Non enim conuenitur, quia ſit
obligatus, ſed, quia rem habet. Itaque effectu
72 conuenitur, res, non perſona. † *l. Imperato-
res. 7. ff. de publica. & vectig. l. denique 19. ff. ex quib. cauſ. ma.*

Denique non eſt contrarium, quod etiam
in legatis onus videatur impoſitum rei, prop-
terea, quod, ſi legatarius rem non habeat
73 non tenetur ad oneris præſtationem † *l. fidei-
commiſſum 81. ff. de leg. primo, l. Imperator. 72. in prin. ff. de leg. 2. l. ſi legatarius 8. in prin. & l. cum quis decedens 35. in prin. ff. de leg. 3. l. 8. verſic. cum enim non aliter C. comm. de legat.* quia reſpon-
74 deo, in legatis rem conſiderari, † vti cauſam,
ſine qua non naſcitur obligatio, non etiam
vti ſubiectum obligationis: Nã, ſi legatarius

rem

rem non habeat ex iudicio defuncti, non te-
netur ſubire onus ſibi iniunctum, quia, quem
non honoro, grauare non poſſum *l. ſed, & ſi*
ſic. 6. ff. de leg. 3. l. abeo. 9. C. de fideic. Sed ex hoc
non ſequitur, rem ipſam cenſeri grauatam,
quia grauatur perſona, nõ res, licet ſub con-
ditione, ſi rem conſequetur, vt in ſimili dici-
mus de hærede grauato nominatim: Nã, et-
ſi grauamen ita demum conſiſtat, ſi ille hæ-
reditatem adierit, cum, vt dictum eſt, is, qui
non capit aliquid ex iudicio defuncti, non
poſſit onerari, non tamen ſequitur in hoc ca-
ſu cenſeri grauamen impoſitum hæreditati,
quia imo cenſetur impoſitum perſonæ, *vt*
oſtendemus infra numer. 140. Itaque hæres gra-
75 uatur, quia hæres, non, vt hæres. † *Ita declarat*
Imol. in d. l. Celſus. 29. §. quod alienus, numer. 3.
verſic in ea gl. ibi ff. de leg. 2. Hæc autem diuerſi-
tatis ratio, quam ſupra retuliſimus, non eſt ea-
76 dem cum communi: † Nam, licet in hoc cum
ea conueniat, quod vtraque ſupponit, in hæ-
reditatibus onus rei, non perſonæ imponi, in
legatis verò perſonæ, in hoc tamen noſtra
differt à communi, quia veteres conſiderant
hæreditatem, quatenus refertur ad defunctũ,
& eum repræsẽtat, quę res in onere legatorũ
77 fieri nequit: † Nam hæreditas in ijs tantum
78 defuncti perſonam repreſentat, † quæ in illo
iam habebant fundamentum, vt ſunt domi-
nia, credita, & debita defuncti, Cœterum in
ijs, quę, vel in perſona defuncti nunquam ha-
buerunt fundamentũ, vel cum eo ſunt extin-
cta, non poteſt illius perſonam repreſentare,
quia hoc faceret inutiliter: Nec enim defun-
ctus repreſentari poteſt in eo, quod eius re-
ſpectu, aut amplius non eſt, aut nunquam
fuit *l. 1. §. Scæuola ff. ſi is, qui teſt. lib. eſſ. inj. iuer.*
Cum igitur legatorũ obligatio non habuerit
in perſona defuncti fundamentum, ſcilicet,
quia legata ab hærede incipiunt *d. l. hæredita-*
riarum. 39. ff. de actio. et oblig. Conſequens eſt,
vt hoc reſpectu nõ poſſit hæreditas defunctũ
repreſẽtare. At nos cõſideramus hęreditatẽ,
quatenus refertur ad hæredem, ideſt, quate-
nus ab hærede, vel eſt quæſita, vel debet ac-
quiri: Nam ea continet onus legatorũ, quod
vti reale, tranſit ad omnes, in quos hære-
ditas ipſa transfertur, adeo vt tranſeat etiam
in fideicommiſſarium *l. 2. ff. ad Trebell.*

Ad quartum denique reſpondeo, fatendo
nullam hoc reſpectu eſſe differentiam inter
legata, & hæreditates, quæ pro non ſcriptis
habentur, ſed differentiam in duobus conſi-
79 ſtere, † & primo in eo, quia in hæreditati-
bus poteſt onus imponi ſimpliciter, in legatis
vero nõ poteſt: Nam onus ſimpliciter impo-
ſitum ſpectat ad hæredes, qui onera ſubire
tenentur, non etiam ad legatarios, qui lu-
80 crum conſequuntur. † *Ita Polit. in d. l. re con-*
iunctis, num 84. verſic. ſupereſt. Secundo differũt
in eo, quia in hæreditatibus, ſi onus impona-
tur ſub nomine hæredis, pars, quæ pro non
ſcripta habetur, cũ ſuo onere accreſcit, at in
legatis, ſi imponatur ſub nomine legatarij,
accreſcit ſine onere; Non enim, vt in hæredi-
tatibus, ita & in legatis fit diſtinctio inter no-
men proprium, & nomen appellatiuum,
81 † *vt cenſuit Imol. in d. l. qua conditio, num. 5. verſic.*
82 *tertia.* Ratio diuerſitatis eſt, quia † nomen
hęredis eſt nomen iuris, quod continet one-
ra, non etiam nomen legatarij, quippe, qui
oneribus non ſubijcitur. Quamobrem dici-
83 mus, hæredẽ eſſe ſucceſſorem iuris † *l. quoties.*
9. §. hæredes ff. de hæred. inſtit. legatarium verò
non iuris *l. quadam 9. §. nihil intereſt ff. de eden.*
§. legatary, Inſt. de teſta. ordin. ſed rei ſucceſſo-
84 rem eſſe, † *l. ſi rem legatam. 6. ff. de except. Ita*
eleganter docuit Imol. in d. l. qua conditio. 39. numer.
5. verſ. tertia. Et hoc eſt, quod ſenſit *Bald. in d.*
l. vn. § in primo, num. 8. C. de cad. toll. dum hanc
inter legata, & hęreditates diuerſitatis ratio-
85 nem attulit, quod † hæreditas eſt nomen
appellatiuum, quod nunquam moritur, lega-
tarius autem, & fideicommiſſarius sũt nomi-
na propriorum nominum deſignatiua: Signi-
ficat enim in legatis nil referre, vtrum dicat
teſtator, grauo Titium, & Sempronium, an
vero grauo legatarios, vel fideicommiſſa-
rios. Ex quibus intelligimus, hæreditatis, &
legatorum diuerſitatem, quæ in hac ma-
teria conſiderari poteſt, effectu in hoc conſi-
ſtere, quia in hæreditatibus poteſt onus, vel
imponi rei, vel perſonæ, ſi rei, vt regulariter
euenit, portio, quę pro nõ ſcripta habetur, cũ
onere accreſcit, ſi vero perſonæ, vt, cũ impo-
nitur nominatim, accreſcit ſine onere. At in
legatis, & fideicommiſſis ſemper imponitur
perſonę, ideoq; sẽper accreſcit ſine onere. Et
ita controuerſiam hanc, quę mirũ in modum
torſit noſtros Interpretes dirimendam puto.

Ex ſupradictis apparet, veriſſimum eſſe,
quod ſupra diximus, in hæreditatibus teſta-
mentarijs regulariter partem cum onere ac-
creſcere, quoquomodo deficiat, ideſt, ſiue
fiat caduca, aut quaſi caduca, ſiue etiam pro
non ſcripta haberetur; Neque enim inter hæc
vacationum genera cõſiſtit in hæreditatibus
differentia. Hæc autem multo faciliùs proce-
deret, ſi tractaremus de ijs oneribus, quę etiã
in legatis præſtanda ſunt ab eo, cui accreſcit
pars, quæ pro nõ ſcripta habetur, vt, cum vi-
tio inſtituti, qui ſe ſcripſit hęredẽ, pars habe-
tur pro nõ ſcripta: Nam tunc ſine dubio ac-
86 creſcit cum onere † *vt ſcribunt Bart. in d. l. re*
coniunctis, numer. 54 et ibi Crott. numer. 105. Peregr.
de fideic. d. artic. 16. num. 85. Idem eſt cum tra-
ctatur de onere præſtandæ libertatis, vel ali-
87 mentorum, vel alterius legati pij: † Nam pars
hæreditatis, quæ pro non ſcripta habetur, cũ
tali onere facilius, quam in alijs caſibus ac-
creſcit.

Planè hæc regulariter vera ſunt, & proce-
dunt primo, ſi onus ſit iniunctũ ſimpliciter,
ſiue tractemus de portione caduca, aut quaſi
caduca, ſiue etiam de ea, quæ pro non ſcripta
88 habetur, † *vt de hac ſcribunt Bart. in d. l. re con-*
iuncti, numer. 54. et ibi Polit. num. 83. Rip. numer.
191. Caſtr. in d. l. vn. §. in primo, in fin. C. de cad.
toll. Papien. in d. form. lib. quo ag. ex ſubſt. in verb.
breuiloce, num. 26. Pereg. de fideico. artic. 16. num. 85.
De omnibus verè Bart. in d. l. ſi duobus. 16. §. 1. ff.
de leg. 1. Alcia. in d. l. re coniunctis, num. 59. verſic.
ſed, an in hæreditate.

Secundo procedunt, ſi onus generaliter
omnibus hæredibus ſit iniunctum, puta, quia
teſtator dixerit, Quiſquis mihi hæres erit,
dato: Nam in hoc caſu non eſt dubitandum,
quin pars hæreditatis cum ſuo onere accre-
ſcat, cum omnes hæredes cenſeãtur grauari,
89 † *vt declarat Ant. Pum. de comm. cap. 19 numer.*

3. & 4. ſiue portio ſit caduca, vel quaſi, ſiue
90 etiam habeatur pro non ſcripta, † vt de poſte-
riore ſcribunt Imol. in d. l. quæ conditio, numer. 6.
verſic. & intellige, Io. Gand. in d. l. re coniunctis, n. 73.
Craſſ. in d. §. Ius accreſcendi qu. 29. nu. 2. De omnibus
verò Imol. in d. l. quæ conditio nu. 4. verſic. 2. caſu.

Tertio procedunt, etiamſi non omnes
gradus, ſed omnes hæredes vnius tantũ gra-
dus ſint grauati: Nam tunc reſpectu eorum,
qui ſunt in eo gradu, idẽ eſt: Accreſcit enim
iis cum onere, quia cenſetur id omnibus in-
91 iunctum. † Ita de parte, quæ pro non ſcripta ha-
betur conſtat ex d. l. quæ conditio 39. in prime. & ibi
Bart. num. 1. ff. de cond. & dem.

Quarto procedũt, etſi onus ſub nominibus
appellatiuis impoſitum ſit, puta, quia teſta-
tor grauauerit hæredes ſub nomine hæredũ,
92 † vt declarant Bart. in d. l. Celſus. 29. §. quod ali-
cuius, num. 3. ff. de leg. 2. Imol. in d. l. quæ condi-
tio, num. 4. verſic. ſi autem fuiſſet, ſiue portio ſit
caduca, vel quaſi caduca, ſiue pro nõ ſcripta
93 habeatur, † vt de omnibus ſcribit Imol. in d. §.
quod alicuius, numer. 3. verſic. tamen communiter.
94 Et ratio eſt, quia † teſtator non cenſetur im-
poſuiſſe onus perſonę, ſed hæreditati, vt ſcribit
Iaſ. in d. l. licet Imperator. 77. nu. 32. ff. de leg. 1. &
nos latè diximus ſup. n. 65. & ad ius hæreditarium
reſpexiſſe, ideoq; ad quemcũq; trãſit hæredi-
tas, trãſit & onus, vt declarat Imol in d. §. quod ali-
cuius, numer. 3. verſic. & ratio etiam. Idque ſecun-
dum quoſdam, adeo verum eſt, vt procedat,
etiamſi onus ſub nomine appellatiuo ſit in-
95 iunctum vni tantum ex hæredibus, † quia, cũ
etiam in hoc caſu cenſeatur potiùs contem-
platus portionem, quam perſonam, conſe-
quens eſt, vt onus, quaſi reale tranſeat in om-
nes, in quos portio transfertur, ſecundum ea,
quæ ſupra diximus. Ita Imol. in d. l. quæ conditio,
96 num 4. verſ. 2. caſu. Sed malè † quia non poteſt
onus vni tantum iniungi, quin nominatim
iniungatur, ut rectè ſcripſit Caſtr. in d. l. quæ con-
ditio, num. 5. verſic. interdum, cum nominatim
fieri quid dicatur, non ſolum, cum propria
nomina exprimũtur, ſed etiam, cum alia de-
97 monſtratio, quæ nominis vice fungatur † l.
nominatim. 88. ff. de leg. 3. & in propoſito declarat
Æm. Ferr. in l. 3. num. 24. ff. de leg. primo. Nec eſt
98 quod reſpodeas, id procedere, † quoad vali-
ditatem relicti, non, quoad alios effectus, ut
reſpondet Imol. in d. l. quæ conditio, numer. 4. verſic.
Nec obſtat, quia verius eſt, procedere indiſtin-
99 ctè; † Quid enim intereſt, dixerit teſtator, Hæ-
res meus, quem ex ſextante inſtitui, Titio da-
to centum, an, Cai Titio dato centũ; Quam-
obrem, & veteres prudentes, cum tractant
de legatis, quæ non ab omnibus, ſed ab vno
tantum hærede relinquuntur, ſemper ſuppo-
nunt, ea fuiſſe relicta nominatim, ut videre eſt
in l. in ratione. 11. §. ſi filio, verſic. Itaque ff. ad leg.
Falc. & in §. &, cum quæſitum Inſt. eod.

Quinto procedunt, etiamſi onus nomina-
tim, ſeu per expreſſionem propriorũ nomi-
num ſit impoſitum, dummodo nominatim
100 omnibus eiuſdem gradus iniunctum ſit, † vt
ſcribunt Caſtr. in d. l. un. §. in primo, in fin. C. de
cad. toll. Alex. in d. l. ſi duobus. 16 §. 1. num. 3. ff. de
leg. primo, Iaſ. in d. l. licet Imperator. 77. numer. 34.
& 35. ff. eod. ſiue portio ſit caduca, vel quaſi,
101 ſiue etiam pro non ſcripta habeatur, † l. ſi duo-
bus, 16. §. 1. & l. ciuitatibus. 125. §. Lucius ff. de
leg. primo, l. quæ conditio. 39. in princ. verſic. at, quæ
conditio, ff. de cond. & dem. Et de hac ſcribunt glo.
in d. l. quæ conditio, in verb. gradum, & ibi Bart.
numer. 1. Bart. in d. l. re coniunctis, numer. 54. & ibi
Crott, num. 106. verſ. quarta, Polit. num. 85. verſic.
Quinta, Io. Gand. num. 73. Bart. in d. l. Celſus. 29.
§. quod alicuius, num. 4. ff. de leg. 2. Caſtr. in d. l. ſi
duobus. 16. §. 1. num. 3. verſic. ſed opp. ff. de leg. pri-
mo, Papienſ. in d. form. lib. quo ag. ex ſubit. in
verb. brauiloci, numer. 26. Pereg. de fideic. d. artic.
16. numer. 82. ubi teſtatur, hanc eſſe communem.
De omnibus verò ſcribunt glo. in d. l. quæ conditio,
in verb. gradum, & ibi Caſtr. numer. 5. Imol. numer.
4. verſic. ſed benè, & verſic. 2. caſu, Imol. in d. §. quod
alicuius, numer. 3. verſic. tamen communiter, Alex.
in d. l. re coniunctis, numer. 59. verſic. ſed, an in hære-
102 ditate. Et ratio eſt, quia † tunc cenſetur potiùs
iniunctum gradui, quam perſonę d. l. quæ con-
ditio. 39. in princ. verſic. At, quæ conditio, et ibi glo. in
verb. gradum, Bart. numer. 2. verſic. item, quæ eſt ra-
tio, Imol. numer. 4. verſic. fateor tamen, Imol. in d. §.
quod alicuius, num. 3. verſic. et ſic patet, Alex. in d.
l. ſi duobus. 16. §. 1. num. 3. ff. de leg. primo, Iaſ. in
d. l. licet Imperator. 77. numer. 34. ff. eod. Peregr. de
fideic. d. artic. 16. num. 82. Denique non poteſt
omnibus eiuſdem gradus onus imponi, quin
interponatur copula, quæ ſui natura repeti-
103 tionem operatur. † Ita Crott. in d. l. re coniun-
ctis, num. 106. verſic. quarta.

Sexto procedunt, etiamſi non omnibus de
gradu ſit onus nominatim iniunctũ, ſed qui-
buſdam tantum ex eis; Nam, ſi vnus deficiat,
& eius pars accreſcat alteri pariter grauato,
104 cum ſuo onere accreſcet † d. l. ſi duobus. 16. §.
1. & ibi Imol. Alex. num. 3. Iaſ. numer. 9. ff. de leg.
primo, Et in ſpecie declarant Imol. in d. l. quæ con-
ditio, num. 4. verſic. 3. caſu, & ibi Alex. in Addit. ad
Bart. in lit. B. Imol. in d. §. quod alicuius, numer. 3.
verſic. et pro hoc, Iaſ. in d. l. licet Imperator, numer.
35. Cuiac. in d. l. ſi duobus. 16. qu. 5. ff. de leg. primo,
ſiue pars caduca ſit, aut quaſi caduca, ſiue
105 etiam pro non ſcripta habeatur, † ut de hac
ſcribunt glo. in d. l. quæ conditio, in verb. gradum,
& ibi Imol. numer. 6. verſic. vel pone, Bart. in d. l. ci-
uitatibus. 125. §. Lucius, & ibi Imol. ff. de leg. pri-
mo, Imol. in d. §. quod alicuius, num. 3. vel. 2. Peregr.
d. artic. 16. numer. 82. De omnibus verò Bart. in d.
l. ſi duobus. 16. §. 1. Imol. in d. l. quæ conditio, num.
4. verſic. ſed benè, & in d. §. quod alicuius, num. 3.
verſic. tamen communiter. Et in his terminis pro-
106 cedit, & intelligenda eſt † d. l. ſi duobus. 16. §.
1. ff. de leg. primo, vt declarant Imol. in d. l. quæ con-
ditio, num. 4. verſic. ſed benè, & num. 6. verſ. vel po-
ne, & in d. §. quod alicuius, num. 3. verſ. vel 2. Alex.
in d. l. ſi duobus. §. 1. numer. 3. Quemadmodum
107 & † l. ciuitatibus. 125. §. Lucius. ff. eod. vt
etiam declarat Imol. in d. l. quæ conditio, numer. 4.
verſic. ſed benè, & num. 6. verſic. vel pone; & in d. §.
quod alicuius, num. 3. verſic. & eodem modo. Et ra-
108 tio eſt, quia, † cum plures ſimul grauantur,
habentur loco vnius, vt docent Imol. in d. l. ſi
duobus. §. 5. & ibi Alex. numer. 3. Iaſ. in d. licet Im-
perator, numer. 34. & videntur etiam in onere
coniuncti, ſecundum Bald. in d. l. un. §. in primo,
numer. 9. C. de cad. toll. Imol. in d. l. quæ conditio.
num. 4. verſic. ſed benè, & Caſtr. in d. l. ſi duobus, §.
1. num 3. verſic. ſed opp. ideoque nil mirum, ſi eis
portio cum ſuo onere accreſcat, non obſtã-
te, quod id nominatim fuerit iniunctum.

Septimo procedũt, etiamſi onus ſit iniun-
ctum

ctum nominatim vni tantum, dummodo
tractetur de onere fauorabili, puta de onere
109 alimentorum, † *l. 4. §. fin. & ibi gl. in verb. ngant, & in verb. propon. & Bart. in princ. ff. de alim. lega. Alex. in addit. ad Bart. in d. l. qua conditio, in lit. B. & in d. l. ſi duobus. §. 1. num. 3. & ibi Inſ. numer. 14. Crott. in d. l. re coniunctis, numer 154. Ruin. conſil. 3. numer. 27. vol. 2. & conſil. 139. numer. 13. vol. 3. Gratia. cap. 104. diſcep. for. numer. 50. & cap 603. num. 16.* vel alterius relicti ad pias cau-
110 ſas † *vt docent Alex. in d. l. ſi duobus, §. 1. numer. 3. & ibi Inſ. numer. 15. Alex. in addit. ad Bart. in d. l. qua conditio, in lit. B. Crott. in d. l. re coniunctis, numer. 154. Ruin. d. conſil. 3. numer 27. vol. 2. & d. conſ. 139. num. 13. vol. 3. Durant. de art. teſtna. d. tit. 6. cautel. 45. num. 1. Grat. d. cap. 603. diſcep. for. num. 16.* Quam in rem faciunt ea, quæ dixi-
mus *in hoc cap. qu. 13. num. 20.*

Octauo procedunt, ſiue cohæredes ſint cõ-
iuncti, ſiue diſiuncti: Nam, licet in legatis, &
fideicommiſſis coniuncti differant a diſiun-
ctis, quod illi partem deficientis cum onere
conſequantur, hi vero ſine, *vt diximus in hoc cap. qu. 16. num. 30.* in hæreditatibus tamen non
ſit huiuſmodi diſtinctio, ſed, ſiue cohæredes
coniuncti ſint, ſiue diſiuncti, ſemper eis cum
111 onere pars accreſcit † *d. l. vn. §. his ita definitis, & ibi Bald. numer. 3. verſic. his ergo, C. de cad. toll. Caſtr. in d. l. vn. §. in primo, numer. 6. C. eod. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. numer. 44. Cuiac. in d. l. vn. §. vbi autem legatarq. C. de ind.* & ſiue
pars ſit caduca, aut, quaſi caduca, ſiue etiam
112 pro non ſcripta habeatur, † *vt de caducis, vel quaſi ſcribit Cuiac. in d. l. ſi duobus 16. quæſt. 5. ff. de leg. primo. De omnibus verò Imol. in d. l. qua conditio, num. 4. verſ. 2. caſu.* itaque non ſolum ver-
bis tãtum coniuncto cum onere pars accre-
113 ſcit, † *in quibus terminis loquuntur Ant. Fum. de coniun. cap. 19. numer. 1. & Forcat. in Necy. dial.*
114 *67 num. 4* aut coniuncto re, & verbis, † *vt apud eundem Ant. Fum. d. cap. 19. numer. 1.* ſed etiam
115 coniuncto re tantum, † *vti videre eſt apud Imol. in d. l. qua conditio, num. 4 verſic. 2, caſu, & Forcat. d. cap. 67. numer. 4. Et de omnibus ſcribit Imol. in d. l. qua conditio, numer. 5. verſic. 2.* imo etiam ei,
116 quo omnimodo diſiunctus eſt, † *vt nos Alcia. in d. l. re coniunctis, numer. 61.* Cuius diuerſitatis
hanc plerique putant eſſe rationem; quia,
117 † nõ, vt in legatis, ita & in hæreditatibus cõ-
ſideratur ius non decreſcendi: Non enim de-
creſcere poteſt pars hæreditatis, quæ ſemel
vni eſt quæſita, cum is, qui ſemel eſt hæres, nõ
118 poſſit deſinere eſſe hæres † *l. eı, qui ſoluendo. 88. ff. de her. inſt. l. an Prætor. 7. alias l. &, ſi ſine, 8. §. ſed, quod Papinianus, in fi. ff. de minor. §. reſtituta iaſt. de fideic hæred.* cum alioquin in legatis
poſſit quis deſinere eſſe legatarius, & habere
119 legatum. † *Ita Imol. in d. l. qua conditio, numer. 4 verſ. 2. caſu.* Sed ego, licet cum eis in hoc cõ-
ſentiam, quod purem, iuris accreſcendi, & nõ
decreſcendi diſtinctionem in hæreditatibus
non conſiderari (*tametſi contrarium noſtri paſſim habeant in conſeſſo, vti videre eſt apud Bart. in l. planè 34. §. ſi coniunctim, numer. 2. verſic. dicas ff. de leg. primo, Bald. in d. l. extraneum 9. numer. 5. verſic. Adhuc dubitatur C. de her. inſt.*) quod Iuſti-
nianus de hæreditatibus loquens ſimpliciter
120 dicat, † partẽ accreſcere, ſiue cohęredes con-
iuncti ſint, ſiue diſiuncti *in d. l. un. §. his ita definitis, C. de cad. toll.* loquens verò de legatis, &
fideicommiſsis diſtinguat coniunctos à di-
ſiunctis, & illis dicat partem accreſcere, his
vero non decreſcere *in d. l. un §. ubi autem legatarq, & §. § ſeqq.* nõn tamen probo ſupra rela-
121 tam diuerſitatis rationem, † *ut nec probat Perег. de fideic d. artic. 16. num 78.* Nam ea ſupponit,
in hæreditatibus non dari concurſum, nec
partes concurſu fieri, ſed initio, quod perſpi-
cuè falſum eſt: Datur enim etiam in hæredi-
122 tatibus realis, & mixta coniunctio † *l. triplici. 142. ff. de uerb. ſign. & in propoſito conſiderat Pereg. ibi,* in qua partes concurſu fiunt. Qua-
mobrem & *in l. coniunctim. 80. ff. de leg. tertio.*
Celſus, *Coniunctim hæredes inſtitui, inquit, aut coniunctim legari, hoc eſt, totam hæreditatem, & tota legata eſſe ſingulis data, partes autem concurſu fieri.* Itaque diuerſitatis rationem puto ex
iis pendere, quæ diximus *ſupra num. 65.* Nam,
123 quia † in hæreditatibus onus cẽſetur impoſi-
tum rei, non perſonæ, fit, vt, etiãſi diſiunctim
ſit relictum, nihilominus debeat ab eo agno-
ſci, ad quẽ pars hęreditatis, quę onus habet,
trãſfertur. At in legatis onus imponitur per-
ſonæ, ideoq; is tantũ debet illud agnoſcere,
cui iniunctum eſt, aut, qui ex illius iure venit
ſecundum ea, quæ diximus *in hoc cap. qu. 14. 15. & 16.* quæque non eſt neceſſe hic iterum re-
petere.

Nono procedunt, etiamſi tractetur de eo
iure accreſcendi, quod eſt de ſe ipſo ad ſe ip-
ſum: Nam, ſi quis ex pluribus partibus fuerit
hæres inſtitutus, & vnam partem omittat ex
inſtitutione, vt eam habeat ex iure accreſcẽ-
di, nihilominus tenebitur ad legata, quę tan-
quã inſtitutus pro illa parte pręſtare debuiſ-
ſet, Et hoc ex edicto ſi quis omiſſa cauſa te-
ſtamenti, quippe, quod etiam in hac ſpeçie
124 locum habet. † *Ita Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi 12. in prin. num 5. ff. de leg. primo.*

Decimo procedunt, etiam in eo iure ac-
creſcendi, quod poſt acquiſitionem locum
habet: Nam, ſi ex duobus hæredibus vnus
priuetur ſua portione ob ſpretum præceptũ
teſtatoris, ea cohæredi cum ſuo onere accre-
125 ſcet. † *§. ſi quis autem non implens, Auth. de her. & Falc. coll. 1. Auth hoc amplius C. de fideicom. glo. in d. l. un. §. in primo, in uerb. nullo grauamine, et ibi Cin. num. 4. uerſ 9. et ultimo. C. de cad. toll.*

Vndecimo procedunt, etiamſi onus tale
ſit, vt à cohærede, qui repudiat, non deberet
præſtari propter aliquam cauſam ſingularẽ,
adhuc enim præſtandum eſt ab eo, qui partẽ
126 illam per ius accreſcendi conſequitur. † Exẽ-
plum ſit in ſpecie *l. cum patronus. 28. ff. de leg.*
127 *2.* vbi Marcellus, † *Cum patronus ex debita parte inſtituat, inquit, fideicommiſſum relictum ab eo præſtare non cogatur, ſi omiſerit inſtitutionem uerum, qui eam partem uindicat, eodem modo retinere, an uerò præſtare debeat fideicommiſſum? Et magis eſt, debere fideicommiſſum, quoniam, quod illius perſonæ præſtatur, hoc nequaquam ad aliam pertinere debet.* Quod trahitur ad ſpeciẽ,
in qua teſtator inſtituit filium in legitima, &
ſic in triente, & in reſiduo inſtituit extraneũ:
Nam, licet filius non teneatur ad præſtatio-
nem onerum, quę ſuæ portioni fuerant iniũ-
cta, propterea, quod ea de legitima reiiciun-
tur *l. omnimodo. 30. et l. quoniam in prioribus. 32. C de inoff. teſta.* ſi tamen repudiet, aut ali-
ter deficiat, & eius portio extraneo cohære-

di accreſcat, tenebitur is ad onerum præſta-
tionem, quoniam illud beneficium, quod fi-
lio cōpetebat, in extraneum cohæredem nō
128 transfertur. † *Ita Caſtr. in d. l. cum patronus, num.*
2. Planè, ſi non extraneo, ſed alteri filio por-
tio deficientis accreſcat, quid iuris ſit, dice-
mus *infra num.* 158.

Duodecimo procedunt, etiamſi portio de-
ficiens non cohæredi, ſed fideicommiſſario
vniuerſali accreſcat: Nam in eum, vt ius ac-
creſcendi transfertur, *ſicute demonſtrauimus in*
7. *cap. q.* 69. *num.* 24. ita etiam tranſit onus por-
129 tionis accreſcentis † *Ita Donell. lib. 7. comm.*
cap. 28. verſic. portionum.

Decimotertio procedunt ſupradicta om-
nia, qualecunque ſit onus, ideſt, ſiue ſit onus
legati, aut fideicommiſſi, ſiue poteſtatiuę cō-
ditionis, ſiue modi, vt de onere legati, aut fi-
130 deicommiſſi † *conſtat ex d. l. ſi duobus. 16. §. 1.*
& l. ciuitatibus 125. §. 1. ff. de leg. primo, d. l. mor-
tuo. 50. §. fin. ff. de leg. 2. l. pen. ff. vt leg. nom. cau.
Et ſcribunt Peregr. de fideicom, d. artic. 16. numer. 86.
Donell. lib. 7. comm. cap. 12 in fin. de onere verò
131 conditionis † *conſtat ex l. hac ſcriptura. 26. §.*
vlt. & ibi Caſtr. numer. 1. ff. de cond. & dem. Imol.
in d. l. quæ conditio, num. 4. verſic. 2. caſu. ſeu con-
132 ditionis poteſtatiuæ, † *ſcribunt Ant. Fum. de*
coniunct. cap. 19. numer. 1. Pereg. d. artic. 16. numer.
133 86. Denique de onere modi † *ſcribit Imol. in*
d. l. quæ conditio, num 4. verſ. 2 caſu, Et ſiue con-
134 ſiſtat in dando, ſiue in faciendo † *in d. l. mor-*
tuo. 50. §. vlt. ff. de leg. 2. Ant. Fum. de coniunct.
d. cap. 19. numer. 1. Et de onere operis faciendi con-
ſtat ex d. l mortuo. 50. §. vlt. & latè ſcribit Soc. Iu.
in l. ſtipulationes non diuiduntur. 72. in princ. numer.
326. ff. de verb. oblig. Quamobrem, ſi hæres ex
parte inſtitutus fuerit grauatus fideicōmiſ-
ſo conditionali, & ante cōditionis euentum
dicat hæreditatem ſuſpectam, ſi quidem
cohæres eius partem ſuam adierit, non pote-
rit cogi adire, quia pars accreſcet cohæredi
cum onere fideicommiſſi *l. ſed, cum ab herede.*
12. & ibi Bart. ff. ad Treb. glo. in l. apud Iulianum
11. §. vlt. in verb. ſtatim & ibi Ang. & Caſtr. num.
1. ff. eod.

Interdum tamen, etiam pars hæreditatis
ſine onere accreſcit: Primum enim, ſi onus
nominatim vni tantum ex hæredibus ſit im-
poſitum, & eius portio deficiat, accreſcet ea
135 ſine onere † *l. Celſus. 29. §. quod alicuius, in fin. &*
ibi Bart. in prin. & num. 4. Imol. numer. 2. ff. de leg.
2. Bart. in d. l. ſi duobus. 16. §. 1. & ibi Alex. in
princ. & numer. 3. Iaſ. num. 9. & 14. vbi ait, ita com-
muniter teneri ff. de leg. primo, Caſtr. in d. l. un. §.
pro ſecundo, num. 3. verſic. breuiter C. de cadu. toll.
Imol. in d. l. quæ conditio, num. 4. verſ. dic tamen,
& verſic. 2. caſu, & in d. l. ciuitatibus. 125. §. Lucius
ff. de leg. primo, Iaſ. in d. l. licet Imperator. 77. num.
35. ff. eod. Rom. conſil. 3. numer. 27. vol. 2. & conſil.
139. numer. 13. vol. 3. Alcia. de præſ. reg. 2. præſ. 35.
num. 4. in fin. & num. 6. Io. Gand. in d. l. re coniun-
cti, nu. 73. Duran. de art. teſtand. tit. 6. cautel. 45. nu.
1. Æmil. Ferr. in l. 3. numer. 23. ff. de leg. primo,
Peregr. de fideic. artic. 4. numer. 12. in fi. Gratia. d.
cap. 603. diſcep. for. numer. 17. ſiue deficiat, quia
facta ſit caduca, aut, quaſi caduca, ſiue, quia
136 pro non ſcripta habeatur, † *vt de caduca, aut*
quaſi caduca ſcribunt Rip. in d. l. re coniuncti, numer.
192. & Pereg. de fideic. d. art. 16. numer. 88. De ea
verò, quæ pro non ſcripta habetur ſcribunt Bart.
in d. l. re coniuncti, numer. 54. & ibi Crott. numer.
107. Polit. numer. 85. Rip. numer. 191. Bart. in d. l.
quæ conditio, numer. 1. & ibi Alex. in addit. in lit.
B. Bart. in d. l. un. §. his ita definitis, num. 1. C. de
Cad. toll. Ang. in d. l. un. §. in primo, num 3. C. eod.
Caſtr. in d. l. ſi duobus. 16. §. 1. num. 3. verſ. ſed opp.
ff. de leg. primo, & in d. l. Celſus. 29. §. quod alicu-
ius, numer. 1. vbi teſtatur, hanc eſſe communem ff.
de leg. 2. Papien. in d. form. lib. quo ag. ex ſubſt. in
verb. breuiloce, num. 26. Craſſ. in d. §. ius accreſcen-
di qu. 29. num. 2. Pereg. de fideic. d. artic. 16. numer.
84. vbi pariter teſtatur, hanc eſſe communem, Et
de omnibus, Imol. in d. l. quæ conditio, numer. 4.
verſ. ſed benè, & ibi d. §. quod alicuius, num. 3. verſic.
tantum communiter, Alcia. in d. l. re coniuncti, num.
59. verſic. ſed, an in hereditate.

Et, quamquam *glo. in d. l. un. §. his ita definitis,*
in verb. quoquomodo, & in d. §. pro ſecundo, in
verb. ſentire, Caſtr. in d. §. in primo numer. 6. verſic.
tamen, quia in d. §. quod alicuius, numer. 2. Ant.
Fum. de coniun. d. cap. 19. numer. 3. Duar. lib. 2. de
iur. accr. cap. 2. Cuiac. in d. l. un. §. vbi autem lega-
tarij, & in d. l. ſi duobus. 16. qu. 5. & alij plerique
137 contrarium cenſuerint † exiſtimantes locum
Celſi *in d. l. Celſus. 29. §. quod alicuius ff. de leg.*
138 2. & alios ſimiles eſſe intelligendos † ſecun-
dum id ius, quod ante reſcriptum Diui Se-
ueri obtinebat, ideoque poſt tale reſcriptum
non procedere, *ſecundum diſtinctionem l. ſi Titio.*
63. §. Iulianus ff. de leg. 2. aut ſaltem correctos
eſſe conſtitutione Iuliani *in d. l. un. §. his*
ita definitis, non eſt tamen à ſuperiore ſenten-
139 tia, quę receptior eſt, recedēdum, quia, † præ-
ter id, quod correctio non eſt inducēda, niſi
de ea apertè conſtet, *vt ſæpè dictum eſt, Qua*
ratione ſupradictam opinionem improbarunt Iaſon.
in d. l. licet Imperator, num. 35. & Crott. in d. l. re
coniuncti, numer. 107. verſic. iſto intellectu, habet
140 etiam ea rationem: Nam, † cum teſtator hæ-
redem nominatim grauat, non hæreditati,
ſed perſonę grauamen imponere cenſetur, *vt*
ſcribunt Ang. in d. l. un. §. in primo, numer. 3. C. de
cad. toll. Iaſ. in d. l. licet Imperator, num. 32. Alcia.
in d. l. re coniuncti, numer. 59. verſic. ſed an in heredi-
tate, Et eſt de mente Bart. in d. §. his ita definitis,
num. 1. & potius ad perſonam, quam ad ius
141 hæreditarium reſpicere † *vt ait Imol. in d. §.*
quod alicuius, num. 3. verſic. & eſt ratio, ideoque
ita demum onus eſt præſtandum, ſi hæres ex-
titerit is, à quo relictum eſt, *vt mox oſtendemus*
Nec dicas hoc procedere de rigore iuris, non
142 verò inſpecta voluntate teſtatoris, † *vt decla-*
rat Caſtr. in d. l. quæ conditio, numer. 5. verſic. inter-
dum, quia imo procedit inſpecta voluntate
defuncti, quæ in hac oneris translatione cō-
ſideratur: Nā eo ipſo, quod teſtator vni tan-
tum nominatim onus imponit, mens eius
cenſetur eſſe, vt ita demum onus præſtetur, ſi
143 is, à quo relictū eſt, hæres extiterit † *d. l. Celſus.*
29. §. quod alicuius ff. de leg. 2. Io. Gand. in d. l. re
coniuncti, numer. 73. Ita Imol. in d. l. quæ conditio,
num. 4. verſic. ſed benè. Minus reſpondeas *l. Celſus.*
29. §. fin. procedere in ea portione, quæ pro
144 non ſcripta habetur, † *vt voluit Crott. in d. l. re*
coniuncti, num. 107. non etiam in caduca, aut
quaſi caduca, vtpote in qua procedit diſpo-
ſitio *d. l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. ſecundo,*
vt declarant Polit. in d. l. re coniuncti, numer. 85. &
ibi Crott. numer. 107. vbi ait, hanc eſſe communem,
& veram opinionem, quoniam hæc ſententia
merito

145 meritò reprobatur † *à Cin. in d. l. vn. § in primo, num. 4. verſ. Tamen hac improbatio C. de cad. toll. & Iaſ. in d. l. licet Imperator, num. 34.* Nam, præter id, quod inter hæc vacuationum genera non poteſt, reſpectu hęreditatis aliqua differentia conſiderari, conſtat etiam, loqui Celſum de parte caduca, aut quaſi caduca, non etiam de ea, quæ pro non ſcripta habetur. Nã cum ita ſcribat. *Si filio hæredi pars eius, à quo nominatim legatum eſt, accreſcit, non præſtabit legatum, quod iure antiquo capit*, illa verba, *quod iure antiquo capit*, diligenter ponderanda ſunt: Si-
146 gnificant enim loqui Celſum † de eo caſu, in quo filius ab extraneo tunc temporis differebat, ſcilicet quia in extraneis ſeruabatur ius nouum, nempe ius legis Iuliæ, & papiæ, in filijs verò ius antiquum *l. vn. §. primo verſ. & cum lex C. de cad. toll. & nos latè dicemus in 10. cap. q. 8. numer. 27.* Hæc autem diuerſitas non conſiſtebat in ijs, quæ pro non ſcriptis habebantur, ſcilicet, quia lex Iulia, & Papia non, niſi, ad caduca, & quaſi caduca pertinebat. Quamobrem, & caducaria vocabatur, *vt oſtendemus in eadem q 8. nu. 17* Neceſſariò igitur dicendum eſt, loqui Celſum de parte caduca aut quaſi caduca, & hoc dicere, filium, qui partem cohæredis deficientis capit iure antiquo, quod in eis etiam tum temporis ſeruabatur, non teneri pręſtare onus, quod ab illo nominatim erat relictum. Nec dicas, hoc eſſe ſingulare in filio, quia ſingularitas non in eo conſiſtit, vt onus præſtare non teneatur. Eſt enim hoc ius commune, ſed in eo, vt pars deficientis ei tunc temporis accreſceret, quod in extraneo non obtinebat: Non enim ei pars vacans accreſcebat, ſed ex diſpoſitione legis Papiæ fiſco deferebatur, *vt latè dicemus in eadem q. 8 nu. 20.* Vnde, cùm ius antiquum, quod in ſolis liberis, & parentibus olim ſeruabatur hodie ſublata conſtitutione Iuſtiniani lege Papia ſeruetur in omnibus *d. l. vn. in prin. verſ. & cum lex C. de cad. toll.* intelligimus, diſpoſitionem *d. l. Celſus, § fin.* ad omnes hæredes inſtitutos, quibus portio deficientis accreſcit, pertinere. Deniq; non eſt, quod reſpondeas, prædictum locum Celſi eſſe intelligendum
147 † de legato relicto in teſtamẽto, quod ruptũ eſt, quaſi filius, qui conſequitur extranei partem, non teneatur preſtare legatum ab eo relictum, *vt intelligit Anto. Fum. de conium. d. cap. 19.*
148 *num. 4.* quia, cum loquatur Celſus † de filio, cui pars cohęredis accreſcit, intelligimus, eũ ſupponere, teſtamentum eſſe validum, & firmum, non ruptum, *l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſub. & nos diximus in 5. cap. q. 2. num. 8* Magis igitur eſt, vt probet, legata ab vno ex cohæredibus nominatim relicta non eſſe preſtanda à cohęrede, cui pars hęreditatis accreſcit.

Secundo, ſi non ab vno, ſed à duobus ex pluribus ſit onus nominatim relictum, licet cum onere pars accreſcat alteri pariter grauato, *vt diximus ſupra numer. 104.* ſi tamen ei deferatur, qui nominatus non eſt, ſine onere
149 accreſcet, † *vt docet Imol. in d. l. ſi duobus, §. 1. & in d. § quod alicuius, num. 3. verſ. & pro hoc, & d. l. qua conditio, num. 4. verſ. 3. caſu*, ſiue portio ſit caduca aut quaſi caduca, ſiue etiam pro non
150 ſcripta habeatur, † *vt de poſteriore ſcribit idem Im. l. in d. l. qua conditio, numer. 6. verſ. vel potes, De omnibus verò idem Imol. in d. § quod alicuius num. 3. verſ. tamen communiter, & in d. l. qua con-*
151 *ditio, num. 4 verſicul. ſed bene.* Nam † reſpectu tertij non grauati nulla eſt differentia inter grauamen nominatim iniunctum vni, & iniunctum duobus, quia ſemper eadem militat ratio. Idque pleriq; tradunt procedere, etiã ſi grauamen duobus ſit iniunctum ſub nomi-
152 minibus appellatiuis, † *vt Imol. in d. l. qua conditio, num. 6. verſ. & hoc, quando* Quod verum eſt, quia non poteſt onus duobus tantum ex pluribus imponi, quin aliqua adijciatur demonſtratio, quæ proprij nominis vice fungatur. Quo fit vt licet nomina appellatiua expreſſa ſint, dicatur tamen onus iniunctum nominatim, & per conſequentias non debeatur, ſi illi à quibus eſt relictum, hæredes non extiterint, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra numer. 135. & ſeqq.*

Tertio, ſi onus ſit impoſitum ei, qui erat quidem in rerum natura tempore teſtamẽti, ſed tempore codicillorum, quo legata relicta ſunt, iam deceſſerat, cenſent nonnulli il-
153 lius portionem ſine onere accreſcere † *per d. l. quidam referunt 14. ff de iur. codic. ita enim cenſuerunt ij, quos retulimus ſupra num. 46.* Sed hæc
154 opinio non eſt vera, † quia in caſibus, in quibus portio cum onere accreſcit, quando inſtitutus non erat in rerum natura tempore teſtamenti, in ijſdem accreſcit etiam cum onere, quando tunc temporis erat viuus, & deceſſit ante codicillos, quoniam eadem ſubeſt vtroque caſu ratio, *ſicuti demonſtrauimus ſupra num. 48. & ſeqq.* Nec obſtat *d. l. quidam re-*
155 *ferunt §. fin.* quia in ſpecie eius legis, † onus legatorum relictorum ab eo, qui tempore codicillorum non erat in rebus humanis, nõ ideo in cohæredem non tranſit, quod aliqua ſit iuris diuerſitatis inter legata relicta ab eo, qui non erat in rerum natura tempore teſtamenti, & relicta ab eo, qui poſt conditum teſtamentum deceſſit, ſed, quia portio defuncti non accreuerat cohæredi, ſed tranſiuerat in ſubſtitutum, ideoq; nõ erat æquum in plus teneri cohæredem, quam hęreditaria portio pateretur. At nos ſupponimus, partẽ eius, qui non eſt in rebus humanis tempore codicillorum, accreſcere cohæredi, in quibus terminis illa lex probat accreſcere cum onere, *vt latè demonſtrauimus ſupra num. 61.*

Quarto, ſi onus tale ſit, vt ab alio impleri non poſſit, aut impleri teſtator noluerit, accreſcet portio ſine onere, vt diximus in lega-
156 tis † *ita Bald. conſ. 301. num. 9. vol. 1. Io. Gaud. in d. l. vt coniunctis, num. 73.* Exemplum ſit in conditione poteſtatiua, quæ in faciendo conſiſtit, ſi tractetur de facto, quod ab alio non poſſit expediri, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. q. 16. num. 58. & ſeqq.* Nam onus eius con-
157 ditionis non tranſibit in cohæredem † *vt declarat Pereg. de fideic. d. artic. 16. num. 86 & 87.*

Quinto pro portione legitimę, pars hæreditatis ſine onere accreſcit fratribus deficiẽ-
158 tis: † Nam, ſi pater inſtituat duos filios, & eos grauet fideicommiſſo, deinde vnus repudiet aut aliter deficiat, eius portio accreſcet quidem fratri, eidemque cohæredi cum onere reſtitutionis, ſed grauatus detrahet de hæreditate integram legitimam, & ſic non ſolum partem ad ſe principaliter ſpectantem, ſed etiam partẽ fratris, quæ poſtea accreuit, nec

cogetur illam fideicommiſſario reſtituere,
quia, quemadmodum onus reſtitutionis, ſeu
fideicommiſſi tollitur de principali portio-
ne legitimæ, ita etiam tollitur de portione
accreſcente, *vt nos latè demonſtrauimus in 6. c. q.
30. n. 6. & ſeqq. & oſtendemus etiam in 9. cap. q. 49.
num. 40. & ſeqq.* Planè, ſi non filio, ſeu alteri,
cui legitima debeatur, pars deficientis accre-
ſceret, ſed extraneo, dubium non eſt, quin te-
neretur is præſtare onus, quod à deficiente
relictum erat, quia pars illa extraneo accre-
ſcens, vt legitimæ nomen amittit, ita, & legi-
159 timæ priuilegium † *d. l. cum Patronus, 28 ff. de leg.
2. & nos diximus ſupra num. 118.*
Sexto demum, quod diximus, partem hæ-
reditatis cum onere accreſcere, intelligen-
160 dum eſt pro rata portionis accreſcentis, † *d.
l. mortuo 50 §. fin. & ibi Imol. num. 4. ff de leg. 2.
Soc. Iun. in l. ſtipulationes non diuiduntur. 72. in princ.
num. 326. ff. de verb. oblig. Pereg. de fideic. d. artic.
16. num. 87. Coſta de port. rat. q 49. num. 4.* Et hæc
de hæreditatibus teſtamentarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratur l. 1. §. vlt. ff. de leg. 3. & num. 7. 10. &
ſeqq.*
2 *Portio hæreditatis, quæ ab inteſtato defertur, accreſcit
cum onere, & cur, num. 5. & 6.*
3 *Declaratur l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. ſecun-
do.*
4 *Portio hæreditatis cum onere accreſcit ijs omnibus, qui
legali coniunctione ſunt coniuncti, & cur, num. 5.
& 6.*
8 *Iuris accreſcendi, & edicti ſucceſſorij differentia, &
num. ſeq.*
12 *Portio hæreditatis, quæ ab inteſtato defertur, accreſ-
cit cum onere, ſiue id ſub nomine appellatiuo ſit in-
iunctum, ſiue id ſub nomine proprio, num. 13. De-
claratur, vt num. 15.*
14 *Legata relicta ab inſtituto cenſentur à ſubſtituto repe-
tita, etiamſi nominatim relicta ſint.*
16 *Portio hæreditatis, quæ ab inteſtato defertur accreſcit
ſine onere ſi id vni nominatim ſit iniunctum, & num.
ſeqq.*

An, & quando pars accreſcat cum onere in hæreditatibus, quæ ab inteſtato deferuntur.

Quæſtio Decimaoctaua.

NVNC Videamus de hæreditatibus le-
gitimis, & diſpiciamus, an in ijs por-
tio vacans accreſcat cum onere, an
vero ſine. Dubitationem autem facit
l. 1. § vlt. ff de leg. 3 vbi Vlpianus ſcribit,
1 † ſi quis inteſtatus decedens ab vno fidei-
commiſſum reliquerit, & illo repudiante hæ-
reditas ad alium pertineat, non debere il-
lum præſtare fideicommiſſum à deficiente
relictum.
Sed hoc non obſtante verius eſt, quod no-
ſtri communiter tradiderunt, partem ſcili-
cet hæreditatis vacantem legitimo hæredi
2 cum ſuo onere accreſcere; † *ita enim ſcripſerunt
Bart. in l. ſi Titio 63. §. Iulianus, numer. 1. & ibi
Bald. & Caſtr. num. 1. ff. de leg. 2. Bart. in d. l. re
coniuncti, numer. 18. & ibi Crott. num. 139. verſic. 5.
Polit. num 93. verſic. 4. Alcia. num. 61. Ant. Gom.
de iur. accreſ. numer. 22. Duar. lib. 2. de iur. accreſ.
cap. 2. Et videtur etiam ſenſiſſe Bald. in d. l. ſi Titio.
63 §. Iulianus, in fi. dum ait, cum onere accreſcere
portionem, quæ præter defuncti voluntatem ad alium
pertinet, ſi onus generaliter cuilibet ſucceſſuro fuerit
iniunctum. Et rectè.* Nam hoc apertè proba-
tur *l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. 2.* vbi
3 Vlpianus, † poſtea, quam retulit, Iulia-
num dixiſſe, *ſi alter ex legitimis hæredibus repu-
diaſſet portionem, cum eſſet ab eo fideicommiſſum reli-
ctum, cohæredem eius cogendum non eſſe, fideicommiſ-
ſum præſtare: Portionem enim eius ad cohæredem ſine
onere pertinere,* ſubijcit, *Sed poſt reſcriptum Seueri,
quo fideicommiſſa ab inſtituto relicta à ſubſtitutis de-
bentur, & hic quaſi ſubſtitutus cum ſuo onere conſeque-
tur accreſcentem portionem.* Idque, non ſolum in-
ter legitimos hæredes locum habere tradi-
tur, ſed etiam inter omnes, qui legitima
coniunctione iunguntur: Nam eis portio va-
4 cans cum ſuo onere accreſcit † *vt ſcribunt
Bart. in d. l. re coniuncti. num. 64. & ibi Crott. num.
139. verſ. 5. Rip. num. 218.*
Cuius rei frequentiùs illa dicitur eſſe ra-
5 tio, † quia coniuncti legali coniunctione
pro verbis tantum coniunctis habentur,
*vt ex recepta noſtrorum ſententia diximus in 5. cap.
q. 27. num. 47.* ideoque militat in eis ratio,
quam in verbis tantum coniunctis retulimus
*in hoc cap. q. 14. numer. 5. & ſeqq. ita Bart. in d.
l. re coniuncti, numer. 64. & ibi Crott. num. 139.
in fin.* Et quamquam nos *in eadem quaſt. 27. nu-
mer. 47. & ſeqq.* demonſtrauerimus veriùs eſ-
ſe, legitima coniunctione iunctos pro re, &
verbis coniunctis reputari, idem tamen vi-
detur ſequi effectus, ſcilicet, quia etiam
vtroque modo iunctis portio vacans cum
onere accreſcit, *vt docuimus in hoc ipſo cap. quaſt.
16. num. 4.* Sed magis eſt, vt, non hæc ſit ve-
ra hæreditariæ portionis cum onere defe-
rendæ ratio, ſed illa, quam retulimus *in qu.
6 præced. num. 65.* quia ſcilicet † in hæreditatibus
onus imponitur rei, non perſonæ, ideoque
ad omnes tranſire debet in quos ipſa hære-
ditatis portio transfertur, *ſecundum ea, quæ
latius ibi diximus.*
Neque obſtat *l. 1. §. vlt. ff. de leg. 3.* quia re-
ſpondent noſtri communiter, in eius ſpecie
7 † ſuccedentem non venire per ius accreſcen-
di, ſed per ſucceſſorium edictum, ſcilicet,
quia hæreditas transfertur de primo gradu
in ſecundum, cum alioquin per ius accreſcē-
di, non in alium, ſed in eundem gradum, ſiue
eiuſdem gradus perſonas transferatur, *vt di-
cemus in 9. cap. q. 14. num. 16. & ſeqq.* Magna enim
in hoc eſt inter ſucceſſorium edictum, & ius
8 accreſcendi differentia, † ſcilicet, quia, ſi in-
teſtatus decedens fideicommiſſum ab eo re-
linquat, qui primo gradu ſucceſſurus eſt, &
eo repudiante ad ſequentem gradum ſucceſ-
ſio deuoluatur, nō debet is fideicommiſſum
præſtare *d. l. 1. §. fin. ff. de leg. 3.* At, ſi ex duobus
in primo gradu exiſtentibus vnus repudiet,
alter, qui portionem accreſcentem conſe-
quitur, fideicommiſſum à deficiente relictum
præſtare debebit *d. l. ſi Titio. 63. §. Iulianus. Ita
docens Bart. in d. §. Iulianus, num. 1. verſic. docen-
dum,*

dum, Ant. Gom. de iur. accr. num. 22. & alij omnes, quos referemus infra num. ſeqq.

9 Hæc autem ideo tam variè, quia, † cum ab
inteſtato transfertur hæreditas de vno gra-
du in alium, hæres ſuccedit præter ſpem, &
cogitationem defuncti, quippe, qui putabat
eſſe ſucceſſuros venientes ex primo gradu,
quod patet ex eo, quia primum tantum gra-
uauit gradum. Alioquin enim, ſi grauaſſet
omnes ab inteſtato ſuccedentes, ceſſaret præ-
dicta *d. l. 14. fin.* diſpoſitio. Nil mirum igitur,
ſi ſuccedens, quaſi non capiens ex volunta-
te, & cogitatione defuncti, non cogatur fi-
deicommiſſum alijs iniunctum præſtare. At,
quando portio accreſcit cohæredi venienti
ex eodem gradu, ſine dubio transfertur in
eum, quem teſtator putauit ſucceſſurum, &
ea ratione pariter cum alio grauauit. Ergo,
tamquam veniens ex voluntate, & mente
defuncti debet onera ab eo relicta præſtare.
Ita gloſſ. d. l. ſi Titio. 63. §. Iulianus, in verb. cum ſuo onere, & ibi Bart. num. 1. Bald. & Caſtr. num. 2. ff. de leg. 2. Bart. in d. l. vn. §. his ita definitis, num. 1. C. de cad. toll.

Non dico autem correctam eſſe diſpoſitio-
10 nem † *d. l. 14. fin.* per ea, quæ ſcribit Vlpianus
in d. § Iulianus, Quomodo reſpondet gl. in d. l. vn. §. pro ſecundo, in verb. ſentire, & in §. his ita definitis in verb. quoquomodo C. de cad. toll. quia ve-
rius eſt, vtranque diſpoſitionem in ſuo vi-
11 gore remanere, † cum loquantur in diuerſis
terminis, ideoque non ſit ab vna ad corre-
ctionem alterius inferendum, *ex regula l. Papinianus exuli. 21. ff. de minor.* Quamobrem ſu-
prà dicta reſponſio meritò fuit improbata.

Adeo autem verùm eſt quod diximus par-
tem vacantem legitimo hæredi cũ ſuo onere
accreſcere, vt procedat, non ſolùm, ſi onus
ſit relictum ſimpliciter, aut ſub nomine ap-
12 pellatiuo, † *In quibus terminis loquuntur Alcia. de præſ. reg. 2. præſ. 35. num. 7. & alij plerique,* ſed
etiam, ſi ſub nomine proprio, & ſic nomina-
13 tim, † *d. l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. 2. & ſcribit etiam Alcia. d. præſ. 35. num. 9.* Nam, & Se-
ueri reſcriptum de ſubſtituto loquens, quod
ab Vlpiano trahitur ad cohæredem, per
ius accreſcendi partem vindicantem *in d. §. Iulianus,* locum habet, etiamſi legata ab inſti-
14 tuto ſint relicta nominatim † *l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione ff. ad l. Falc. vt in his terminis conſiderant Bart. in d. §. Iulianus, num. 1. verſic. ſed hinc Alcia. d. præſ. 35 num. 6. & 7.*

Verùm hoc ita accipiendum eſt, vt proce-
dat, ſi nominatim ab omnibus erat graua-
15 men relictum. † Cæterùm, ſi ab vno tantum,
id eſt à deficiente, verius, & receptius eſt, non
cogi alios cohæredes onus ab illo relictum
præſtare, ſed partem vacantem illis ſine one-
16 re accreſcere, † *vt ſcribunt Bart. in l. cum pater 79. §. cum exiſtimaret, num. 1. verſ. ſed in hoc paſſu ff. de legat. 2. Bald. in d. l. ſi Titio. 63. § Iulianus, in fin. ff. eod. Roſ. in d. l. re coniunctis, num. 218. ita declarant Bart. in d. §. Iulianus, num 1. in fin. & numer. 12. & ibi Bald. in fin. Alcia. in d. l. re coniunctis, numer. 59. verſic. ſed, an in hæreditate,* ex regula *l. Celſus 29. §. quod alienus ff. de leg. 1.* de qua latè dixi-
mus *in q. præced. num. 135. & ſeqq.* Et quamquam
Alcia. d. præſ. 35. num. 7. & alij plerique contra-
17 riam opinionem ſint amplexi, † non eſt tamē
à priore ſententia, tamquam receptiore, aut
conſulendo, aut iudicando recedendum.

Hinc intelligimus, ſi ex tribus hæredibus
ab inteſtato ſucceſſuris, & in eodem gradu
exiſtentibus, teſtator nominatim à duobus
fideicommiſſum relinquat, & vnius portio
18 vacet, ſi quidem † alteri pariter grauato ac-
creſcat, cum ſuo onere accreſcere, ſi verò
alij ſine onere, *ſecundum ea, quæ de teſtamentarijs hæreditatibus diximus in q. præced. num. 104. & 109.*
Et hæc de hæreditatibus.

SVMMARIVM.

1 *Portio vacans in contractibus tranſit cum onere per ius accreſcendi, ſine onere verò per ius non decreſcendi, & ſeq. num. 2.*

3 *Feudi pars accreſcit cum onere, non decreſcit verò ſine onere.*

4 *Penſio ſuper distributionibus quotidianis impoſita non debet præſtari à Capitulo, ſi percipiat partem diſtributionum grauatam per ius non decreſcendi, ſecus verò, ſi per ius accreſcendi.*

5 *Penſio realis tranſit in omnes, in quos res grauata transfertur.*

6 *Penſio ſuper diſtributionibus quotidianis impoſita in dubio cenſetur impoſita rei non perſonæ, & per conſequentiam debet præſtari à Capitulo, penes quod remanet pars diſtributionum propter abſentiam, vel ſuſpenſionem Canonici.*

An, & quando pars accreſcat cum onere in contractibus, & alijs viuentium cauſis.

Quæſtio Decimanona.

SVpereſt, vt videamus de cauſis viuen-
tium, & diſpiciamus, an in ijs portio
cum onere accreſcat, an verò ſine. Et
noſtri quidem frequentiùs diſtinguunt
ius accreſcendi à iure non decreſcendi: Nam
per ius accreſcendi cenſent, portionem cum
onere transferri, per ius verò non decre-
1 ſcendi ſine, † *Ita ſcribunt ij, quos referemus infra, num. 3. & 4.* Cuius diuerſitatis eam tradunt
eſſe rationem, *quam nos retulimus in hoc cap. qu. 16, num. 34. & ſeqq. de legatis, & fideicommiſſis loquentes, ſcilicet,* quia, † qui venit per ius non decre-
2 ſcendi, venit iure proprio, tamquam ad rem
ſibi inſolidum debitam, ideoque non debet
aliud onus agnoſcere, quam quod ſibi impo-
ſitum eſt, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc ipſo cap. qu. 15. num. 3.* At, qui venit per ius accreſcen-
di, venit iure alieno, tamquam ad rem alteri
debitam. Quamobrem debet ſubire onus,
quod ab illo præſtandum erat, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc eodem cap. q. 14. num. 6. Ita Card. Melin. apud Farin. in reſoll. deciſ. part. 2. deciſ. 532. numer. 1.* Huius rei multa poſſunt exempla af-
ferri.

Primùm in feudis, & emphyteuſibus: Nam
in ijs portio per ius accreſcendi transfertur
cum onere, per ius verò non decreſcendi, ſi-
3 ne, † *vt de iure accreſcendi ſcribunt Bald. conſ. 301. n. 9. verſ. dices aliquis, vol. 1. Purp. conſ. 113. numer. 1. verſic. & ratio eſt, & Craſſ. in §. Ius accreſcendi q. 33. num. 3. verſic. Nota.*

Se

Secùdum in diſtributionibus quotidianis, in quibus etiam ſeruatur eadem diſtinctio: Nam, ſi ſuper fructibus alicuius Canonicatus ſit reſeruata penſio, & propter ſuſpenſionem, vel abſentiam Canonici portio diſtributionem, quæ ad illum debuiſſet pertinere, ſpectet ad capitulum per ius accreſcendi, erit ab illo præſtanda penſio, ſi vero per ius non
4 decreſcendi, non item. † *Ita diſtinguit Card. Molin. apud Farin. d. deciſ. 133. num. 4.* Planè in dubio, quoties ſuper diſtributionibus quotidianis penſio imponitur, cenſetur Sum. Pont. voluiſſe grauare diſtributiones ipſas, non, quatenus acquiruntur Canonico mediante ſeruitio, ſed, quatenus ad Canonicarum illum ſpectare poſſunt, & ſic per ſe, & in abſtracto. Quo fit, vt onus penſionis, quaſi reale tranſeat in omnes, in quos illa diſtributio-
5 num portio transfertur, † *ſecundum doctrinam Roma. conſ. 388. per tot. Caccialup. de penſio. q. 9. per tot. Gigant. de penſio. q. 39. num. 5. q. 40. num. 1. q. 43. num. 2. q. 44. num. 2. q. 47. num. 2. q. 51. num. 15. & q. 65. num. 5. Burſat. conſ. 361. num. 15. 16. 32. & 38.* & per conſequentias etiam in Capitulum, quippe, quod in hoc caſu non poteſt dici habere partem illam iure ſuo, & ſic per ius non decreſcendi, cum reſpectu penſionis pars cenſeatur facta ab initio, ſed potius per ius accreſcendi, per quod portio cum onere transfertur, *vt ſupradictum eſt.* Et ita ſæplus à Sum. Pont. declaratum eſt, & à Rota Roma-
6 na deciſum, † *vt referunt Gonzal. in 8. regul. cancel. glo. 5. §. 5. num. 44. Garz. de benef. part. 2. cap. 5. num. 214. & ſeqq. Card. Molin. apud Farin. d. deciſ. 133. num. 2.* Et hæc de octauo capite.

Qui ſint effectus iuris accreſcendi.

Caput Nonum.

TRanſeamus nunc ad nonum caput, & videamus, Qui ſint effectus iuris accreſcendi, Conſtat autem omnes effectus in duo genera diſtribui: Quidam enim perſonas reſpiciunt, quidam verò naturam, & qui naturam, vel conſiſtunt in propria natura communicanda, vel in aliena ſuſcipienda, de quibus ſingulis ſeparatim tractaturi diſpiciamus primo de ijs effectibus, qui perſonas reſpiciunt.

SVMMARIVM.

1 *Tranſmiſſarius venit ex perſona defuncti*
2 *Pater venit ex perſona filij*
3 *Dominus venit ex perſona ſerui*
4 *Monaſterium venit ex perſona monachi*
5 *Fiſcus venit ex perſona indigni.*
6 *Subſtitutus vocatur in locum deficientis*
7 *Subſtitutus venit ex perſona propria*
8 *Subſtitutus venit, tamquam ſubrogatus in locum, & partem deficientis.*
9 *Legata, & fideicommiſſa, quæ deficiunt, manent apud eos, à quibus ſunt derelicta.*
10 *Hæredes, apud quos manent ea, quæ deficiunt, veniunt iure proprio.*
11 *Legata, quæ deficiunt, manent apud hæredes iure hereditario.*
12 *Inſtitutis deficientibus hereditas pertinet aduenientes ab inteſtato.*
13 *Hæredes legitimi vocantur iure proprio, & ex propria perſona.*
14 *Filij ſuccedunt in locum patris prædefuncti iure repreſentationis.*
15 *Repreſentationis iure qui venit dicitur venire ex perſona propria, & num. 17.*
16 *Repreſentationis iure qui venit, ſuccedit in locum, & gradum, ſeu partem eius, qui repreſentatur.*
18 *Repreſentationis ius locum non habet, niſi quoties tractatur de ſucceſſione aſcendentis, aut patrui, vel amitæ, auunculi, vel materteræ.*
19 *Repreſentatio ceſſat, quoties is, qui debet repreſentari, tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, eſt ſuperſtes, & tur, num 22.*
20 *Repreſentatio eſt quædam fictio.*
21 *Fictio ceſſat, vbi adeſt veritas.*
22 *Nepos non ſuccedit in locum filij, ſi is tempore mortis aui erat ſuperſtes.*
23 *Proximioribus deficientibus vocantur ſequentes in gradu ex edicto ſucceſſorio.*
24 *Veniens ex edicto ſucceſſorio dicitur venire ex perſona propria.*
25 *Fiſcus vocatur, tamquam ad bona vacantia, ſi defunctus nullum prorſus reliquit ſucceſſorem.*

Quibus veniens per ius accreſcendi præferatur.

Quæſtio Prima.

ET perſonas quidem reſpicere dicimus effectus illos, qui in excludendo conſiſtunt, cum ſcilicet virtute iuris accreſcendi coniunctus excludit aliquem ex ijs, ad quos portio deficientis fuiſſet peruentura, ſi coniunctum non habuiſſet. Quamobrem diſpiciamus, quos excludat ius accreſcendi, ſiue, quibus veniens per ius accreſcendi præferatur.

Eorum autem omnium, de quibus quæſtio eſſe poteſt, duo ſunt genera: quidam enim veniunt ex perſona deficientis, quidam verò ex perſona propria.

Ex perſona deficientis veniunt tranſmiſſarius, pater, dominus, Monaſterium, fiſcus: nam tranſmiſſarius venit ex perſona defun-
1 cti † *l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. & ibi Bald. in prim. not. ff. de leg. primo l. ſi mihi, & Titio. 57. in prin. ff. de leg. 2. l. ſi nepos. 5. ff de coniung. cum em. lib. l. 3. §. ſi is, qui ſtatus ff. de Carbo. edict. l. filius. 22. in fi. ff. de inoff. teſtam. Et ſcribunt Bart. in l. 5. num. 20. ff. de vulg. Caſtr. in l. vn. num. 2. C. de his, quæ ant. apor. tab. Ang. de Gamb. de teſtam. gloſſ. 42. num. 4. Alex. conſil. 10. num. 8. verſic. Non obſtat octauum, vol. 1. Ruin. conſ. 156 num. 4. vol. 2. & conſil. 127. num. 7. vol. 3. Zaz. de ſubſtit. tit. de vulg. numer. 9. Purp. conſ. 558. num. 31. in fin. Cephal. conſ. 16. num. 36. & conſ. 683. num. 15. Oſaſ. conſil. 75. num. 27. verſ 7. Trentacinq. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. num. 2. Honded. conſil. 55. num. 33. vol. 2. Pereg. conſil. 1. num. 31. vol. 2. Men. de præſ. lib. 4. præſ. 201. nu. 2.*
2 Pater ex perſona filij, † *l. quamuis. 15. Cod. de fideicomm. l. quæritur. 38. ff. de bon. lib. Et ſcribunt Bartol. in d. l. 1. num. 22 verſic. ſed hic filius ff. de vulg. Bald. Nouell. de ſubſtit. tit. de vulg. num. 16. Zaz. de ſubſtit. tit. de vulg. num. 9. Gomez. in 45. leg.*

leg. Taur. num. 142. Dominus ex perſons ſer-
3 ui † *l. ſi duobus.* 41. *& l. debitor.* 84. §. *ſeruo alieno ff. de leg.* 2. *l.* 1. §. *non ſolum ff. de ſucceſſ. edict. Et ſcribunt Zaz. de ſubſtit. d. tit. de vulg. numer.* 9. *Gomez. in d.* 45. *leg. Taur. numer.* 142. Monaſte-
4 rium ex perſona monachi, † *vt declarant Bald. in l. fin.* §. 1. *num.* 4. *C. de Epiſ. & cler. & in l.* 1. *numer.* 43. *C. qui adm. ad bon. poſſ. Alexa. in d. l.* 1. *num.* 94. *ff. de vulg.* Et fiſcus ex perſona
5 indigni, † *vt ſcribunt Bald. in l. etiam* 3. *numer.* 1. *verſ. Opp. quod fiſcus C. ad l. Falc. Zaz. de ſubſtit. d. tit. de vulg. num.* 9. *Pereg. de iur. fiſc. lib.* 2. *tit.* 2. *num.* 27.

Ex perſona verò propria, qui veniunt, ſũt in duplici differentia: Aut enim veniunt iure conſolidationis, aut iure ſucceſſionis. Iure conſolidationis, quoties agitur de vſufructu, *vt oſtendemus in hoc cap. qu.* 3 *num.* 1. vel vtili dominio, quod vicem vſusfructus obtinet, *vt oſtendemus ibi, numer.* 5. Iure vero ſucceſſionis, quoties agitur de proprietate, vel nuda, vel plena.

Porrò iure ſucceſſionis varij pro ſpecierũ varietate veniunt: Nam, aut ſucceſſio eſt teſtamentaria, aut legitima, &, ſi teſtamẽtaria, aut teſtator deficienti dedit ſubſtitutum, & is
6 primo loco vocatur † *l. vn.* §. *in primo*, §. *pro ſecundo*, *&* §. *ſin autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll. l.* 2. §. *ſi duo ff. de bon. poſſ. ſec. tab.* non quidem ex perſona alterius, ſed ex per-
7 ſona propria, † *vt declarant Caſtr. conſ.* 374. *num.* 3. *verſic. Non enim veniunt, vol.* 1. *Rum. conſil.* 94. *num* 14. *verſic. & non obſtat, vol.* 2. *Pariſ. conſil.* 4. *in fin. vol.* 3. *Ceph. conſil.* 283. *num.* 25. *Ozaſc. conſil.* 73. *num.* 11. *in fin. & num.* 12. *Odd. conſil.* 2. *numer.* 14. *Mantic. de con. vlt. vol. lib.* 11. *tit.* 20 *num.* 7. *verſic. verum, Men. conſil.* 1088. *numer.* 15. *&* 13. *& conſil.* 1103. *num.* 15. quia non venit, tamquam ſucceſſor deficientis, ſed, tamquã in eius lo-
8 cum, & partem ſubrogatus † *l. fin. C. de hered. inſt. l. pen. verſic. iam enim ff. de iniuſt. rupt. l.* 1. *C. de teſta. mil. Et ſcribunt Bart. in l. quidam elegio.* 20. *num.* 1. *verſic. venio ad ſecundum C. de iur. delib. Curt. iun. conſil.* 73. *nu* 7. *& conſil* 199. *nu.* 31. *Decia. conſil.* 91. *num.* 6. *vol.* 5. Aut verò teſtator non dedit ſubſtitutum, & tunc, aut tractatur de legatis, & fideicõmiſſis, & regulariter ea, quæ deficiunt, manent apud eos, à quibus
9 ſunt derelicta † *d. l. vn.* §. *in primo*, §. *pro ſecundo*, *&* §. *ſin autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll. l. cum filiof.* 11. *ff. de leg.* 1. *l. ſi quis Titio.* 27. *in princ. l. Celſus* 29. *in princ. & l. Iulianus* 62. *ff. de leg.* 2. *l. pater filium.* 36. §. *Tuſculanus ff. de leg.* 3. *l. in teſtamento ita erat ſcriptum.* 31. *ff. de cond. & dem. l. pen. & l. vlt. C. de legat. l. in fraudem* 10. §. *ſi quis ei ff. de his, quib. vt indig. l. vlt. ff. de his, quæ pro non ſcript. hab. Perege. de fideic. artic.* 31. *num.* 1. qui & ipſi veniunt ex perſona propria non ex perſona legatariorum, aut fidei-
10 commiſſariorum, † ſcilicet, quia non retinẽt ea, quæ deficiunt, tamquam legatariorum, aut fideicommiſſariorũ ſucceſſores, ſed, tanquam hæredes in vniuerſum inſtituti, & ſic iure ſuo, ſiue iure inſtitutionis, & hęreditario
11 † *l. id autem.* 76. *verſic. qua ratione ff. ad l. Falc. Et ſcribit Caſtr. in l. à filio.* 25. *numer.* 2. *ff. de leg. primo*, Aut verò tractatur de hæreditatibus, & inſtitutis deficiẽtibus, regulariter res pertinet ad
12 venientes ab inteſtato † *l.* 1. *in princ. ff. de ſuis, & legit. l. poſt legatum.* 5. *in princ. verſic. de eo verò ff. de his, quib. vt indig. tit. Inſt. de her. quæ ab inteſt. def. in princ.* qui & ipſi ex perſona propria,
13 & proprio iure venire intelliguntur † *l. ſi quis ex his.* 4. *in princ. ibi, ſuo nomine ff. vnd. lib l.* 1. §. 1. *ibi, ſuam, &* § *non ſolum, ibi, ſuo nomine, ff. de ſucceſſ. ed. Men. conſil.* 1128. *num.* 8. Aut denique tractatur de hæreditatibus, quæ ab inteſtato deferuntur, Et tunc, aut proximior deficit viuo eo, de cuius bonis agitur, aut poſt eius mortẽ, &, ſi eo viuo, aut tractatur de ſucceſſione aſcendentis, vel patrui, aut amitę, auũculi, aut materterę, & portio deficientis pertinet ad eius filios veniẽtes iure repreſenta-
14 tionis † §. 1. *verſic. in hoc enim, &* §. *ſi igitur, Auth. de hered. ab inteſt ven. coll.* 9. *Auth. ceſſante C. de legit. hered. Auth. vt fratr. filij, in princ. coll.* 9. §. *cum filius, &* §. *fin. Inſt. de hered. quæ ab int. defer. Et ſcribunt Bart. in Auth. poſt fratres, in prin. C. de legit. hered. Alex. conſil.* 44. *num.* 18. *verſ. Nec obſtat, vol.* 5. *Iaſ. in l. ſi auia.* 2. *num.* 4. *verſic. ſed aduerte C. de ſucceſſ. ed. Corn. conſil.* 57. *numer.* 6. *vol.* 2 *Pariſ. conſil* 50. *numer.* 25. *&* 26. *& conſil.* 37. *num.* 1. 2. *&* 7. *vol.* 2. *Cran. conſil.* 127. *num.* 2. *Rub. in l. Gallus* 29. §. *quidam recte num.* 46 *ff. de liber. & poſth. Natt. conſil.* 424. *num.* 3. *Ceph. conſil.* 616. *num.* 41. *Burſa. conſil.* 71. *num.* 1. qui & ipſi cenſentur venire ex perſona propria, nõ ex per-
15 ſona deficientis, † *vt tradunt omnes, quos referemus numer.* 17. *Et ſimpliciter ſcribunt Alex. conſil.* 4. *numer* 13. *vol.* 4. *Ruin. conſil.* 206. *num.* 3. *vol* 2. Succedunt enim in locum, & gradũ, ſeu par-
16 tem patris ſui † *l.* 1. §. *ſi filius, &* §. *ſed, ſi quis ff. de ſuis, & legit. d.* §. *cum filius, Inſt. de hered. quæ ab int. def. l. ſi qua pœna* 7. *ff. de his, qui ſunt ſui, vel al. iur.* ſed veniunt ex perſona propria
17 non aliena, † *vt dictum eſt, et in ſpecie declarant Bart. in l.* 1. §. *ſi ſit filius, verſic. ſed mihi ff. de coniung. cum eman. lib. in l.* 1. §. *ſi ſit nepos, verſic. vnde prima ff. de collat. dot. et in l.* 2. *C. de lib. præt. Alex. d. conſil.* 20. *numer.* 3. *et* 8. *verſic. Non obſtat octauum vol.* 1. *Iaſ in d. l. ſi auia.* 2. *numer.* 4. *verſic. ſed caue. C. de ſucceſſ. ed. Ruin. conſil.* 127. *numer.* 7. *vol.* 3. *Oſaſc. d. conſil.* 72. *nu.* 27. *verſ.* 7. *Franch. dec.* 67. *nu* 2. *Dec. cõſ.* 107. *nu.* 16. *vol.* 1. *Surd. conſ.* 133. *num.* 25. *Schen. conſ.* 54. *num.* 10. *vol.* 1. *Galua. conſil.* 1. *num.* 76. Aut verò tractatur de ſucceſſione alterius, quam aſcendentis, vel patrui, aut amitę, auunculi, aut materterę, & ius repreſentationis locum
18 habere nequit † §. *reliquum, verſic. huiuſmodi, Auth. de hered. ab int. ven. coll.* 9. *Et ſcribunt Bart. in d. Auth. poſt fratres, in princ. C. de legit. hered. Caſtr. in Auth. defuncto numer.* 3. *C. ad Tert. Iaſ. in d. l. ſi auia.* 2. *num.* 4. *verſic. ſed aduerte C. de ſucceſſ. ed. Ruin. conſil.* 79. *numer.* 14. *vol.* 3. *Pariſ. conſil.* 37. *numer.* 3. *et* 7. *et conſil.* 38. *num.* 15. *vol.* 2. *Soc. Iun. conſil.* 133. *num.* 29. *vol.* 1. *et conſil.* 9. *num.* 2. *vol.* 2. *Gabr. conſil.* 86. *num.* 9 *in fin. vol.* 1. Si verò proximior deficiat poſt mortem eius, de cuius bonis agitur, tunc etiamſi tractetur de ſucceſſione aſcendẽtis, aut patrui, vel amitæ, auunculi, vel materteræ, non poteſt eſſe lo-
19 cus repreſentationi, † *vt declarant Dec. conſil.* 1. *num.* 12. *et conſ.* 871 *num.* 3. *verſ.* 3. *efficaciter, et num.* 4. *verſ.* 3. *non obſtat, Ruin. conſ.* 134. *numer.* 22. *verſic. Nec obſtat, et conſ.* 169. *numer.* 7. *verſic. Nec præmiſſis obſtat, vol.* 2 *Pariſ. d. conſil.* 37 *numer.* 68. *vol.* 2. *et conſ.* 21. *num.* 19. *vol.* 3. *Oſaſc. d. conſil.* 72. *num.* 23. *Menoch. conſ.* 400. *num.* 50. quia repreſenta-
20 tio eſt quædam fictio, † *vt ſcribunt Bald. in Auth. ceſſante, num.* 1. *verſic. Azo. C. de leg. hered.*

et in

& in l.3. § 1. ff. de legit. tuto. Oſaſ. d. conſil.75. num. 20 verſic. ius etiam accedit, & num.23. verſ 5. facit, cui locus eſſe non poteſt, vbi adeſt veritas
21 † *l. filio, quem pater. 23 ff. de lib. & poſth. Et ſeribunt Bart. in l. ſi is qui pro emptore. 15. numer. 55. ff de vſucap. Ceph. in l. centurio 15. numer. 193. ff. de vulg.* & ſic, vbi filius re vera eſt ſuperſtes tempore mortis patris. Qua ratione dicimus nepotem non ſuccedere in locum filij, qui
22 tẽpore mortis patris erat in rerũ natura † *l. ſi quis poſthumos. 9. §. ſi filium ff. de lib. & poſth. l. ſi quis filio 6. in princ. ff. de inuiſt. nupt. l. ſi quis filium. 34. §. quia poſtea C. de inoff. teſt. latè Surd. deciſ. 1?7. num. 9. & deciſ. 230. num. 2.* Non poterunt igitur ſequentes venire, niſi per ſucceſſorium edictũ, cui generaliter locus eſt, quoties ij, q in gradu ſuccedẽdi erãt proximiores, tẽpore mortis eius, de cuius bonis agitur, poſtea defecerunt, vel morte, vel repudiatione, vel quacunque alia ratione: Fit enim tunc locus ſequentibus agnatis, & cognatis, & ſucceſſiuè
23 etiam viro, & vxori, † *l. 1. §. pen. ff. de log 3. l. 1. § ſi intra, & §. quibus ff. de ſucc. ed. §. placebat, Inſt. de legit. agn. ſucceſſ. §. Cum igitur. Inſt. de bon. poſ. l vlt. C. de legit. hæred.* qui pariter dicuntur venire ex perſona propria, nõ ex perſona defi-
24 cientis, † *vt declarant Caſtr. in l. pater filium. 14. num. 4. ff. de inoff. Canall. in ſuis commu. contra comm. q 101 nu.72.* Quod, ſi nemo ſit, qui rem, aut ex teſtamento, aut ab inteſtato vindicare velit, aut poſſit, tunc bona, quaſi vacantia fi-
25 ſco deferuntur † *l.1. in prin. & l.2. ff. de ſucc. ed. l. vn. §. cum autem C. de cad. toll. l. 1. l. vacantia. 4. C. de bon. vacan. lib. 10. l.1. §. Diuus ff de Iur. fiſc. l. pen. §. inteſtatorum C. de prepo. ſacr. cub lib. 12. l. Item veniunt. 32. §. an Senatus ff. de petit hæred. l. filiusf. 117. § qui inteſtato ff. de leg. primo, §. ſuordinatum, & §. exhæredatos, verſ. ſi verò oblatam, Auth. de hæred. & Falc. coll. 1. Auth. hoc amplius C. de fideico. cap 1. & ibi Aff. in verb. bona vacantia, numer. 3. tit. quæ ſint regal. Et ſeribunt Caſtr. in l. 1. numer. 5. verſic. circa primam C. qui admitt. Alex. in l. ſi marito. 35 in princ. numer. 2. verſic. ſed dubium ff ſol matr. & in l. recuſare 6. §. meminiſſe, num. 1. verſic. vel ſecundum, ff ad Treb. Iaſ. in l. eam, quam 14. numer. 13. C. de fideicom. Martin. Laud de fiſc qu 339. Rolandin. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 23. Corn. conſil. 324. numer. 7. vol. 4. Boſſ. in tit. de bon. vac. numer. 1. & 2. Tiraq. in tract. le mort. ſaiſ. le vif, decla. 15. numer. 11. Pereg. de Iur. fiſc. lib. 4. tit. 3. numer. 1. & ſeqq. Roſent. de feud. cap. 5 concl. 52. in gl. 6. Gaina, conſil. 13. numer. 1. & 2. Cuiac. ad l. vlt ff de ſucc. ed. in 6. lib. reſp. Papin. Craſſ. in §. hæreditas qu. 5. num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi non excludit eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſed ab iis excluditur, & cur, numer. 2. Declara, vt num. 3.*

4 *Portio coniuncti non tranſit in eos, qui ex illius perſona veniunt, ſi is moriatur viuo teſtatore, ſiue eo, de cuius bonis agitur, & cur, num. 5.*

6 *Portio coniuncti non transfertur in eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſi is decedat poſt mortem teſtatoris, ſed ante emolumenti delationem, puta pendente conditione, ſub qua fuit à teſtatore vocatus.*

7 *Portio coniuncti non transfertur in eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſi is moriatur poſt obitum teſtatoris, ſiue illius, de cuius bonis agitur, & emolumenti delationem, ſed ante acquiſitionem etiam reſolubilem.*

8 *Portio vocati transfertur in eos, qui veniunt ex perſona deficientis, ſi is moriatur poſt acquiſitionem reſolubilem.*

9 *Portio coniuncti, qui repudiat, quando transferatur in eos, qui veniunt ex perſona ipſius deficientis.*

10 *Portio coniuncti, qui deceſſit poſt emolumentum irreuocabiliter acquiſitum, transfertur in eos, qui ex ipſius perſona veniunt.*

An ius accreſcendi excludat eos, qui veniunt ex perſona deficientis.

Quæſtio Secunda.

EX his autem, ſi quæramus, quos excludat ius accreſcẽdi, primum omnium de ijs erit videndum, qui veniunt ex perſona deficientis, & diſpiciendum, an eis veniens per ius accreſcẽdi præferatur. Conſtat autem nõ præferri, ſed potiùs ab iis
1 excludi: † Nam, & tranſmiſſarius coniunctũ excludit, & pater, & dominus, & monaſteriũ, & fiſcus, *vt latè oſtendimus in 7. cap. de traſmiſſario qu. 41. num. 6. & ſeqq. De patre qu 42. numer. 525 & ſeqq De domino quæſt 43. numer. 133. & ſeqq. De monaſterio quæſt. 44 numer 4. & ſeqq De fiſco demum qu 45 num. 4 qu 46. num 1. qu 47. nu 2. & qu*
2 *58 num. 22. & ſeqq* ſcilicet, quia, † cum huiuſmodi perſonę ſubrogentur in locũ deficientium, Conſequẽs eſt, vt eodem, quo illi, cenſeantur iure. Vnde, quemadmodum deficientes in parte ſua coniunctum excluſiſſent, ita etiam excludere debent ij, qui in ipſorum locum ſubrogantur, eorundemque perſonas repreſentant, *vt in eodem 7 cap. diximus de tranſmiſſario d. qu. 41. numer. 7. & 8. De patre d qu. 42. numer. 3. De fiſco demum qu 46 numer. 3.* Vt ique
3 autem ſupponimus, † nos eſſe in caſibus, in quibus pars deficientis ad aliũ ex ipſius perſona venientem pertinere poſſit: Nam, ſi nõ poſſet, haud dubiè (caſu, quo nihil aliud obſtaret) locum haberet ius accreſcendi, non, quia hoc ius excludat eos, qui deficientium perſonas repreſentãt, ſed, quia repreſentatio ceſſat, & ſic, non per modum prælationis, ſed per modum remotionis obſtaculi.

Hinc videndum eſt, quando pars deficientis trãſeat ad alios ex ipſius perſona veniẽtes, &, quando non: Ita enim intelligemus, quando poſſit, vel non poſſit, ius accreſcẽdi habere locum. Conſtat autem in hac re varios eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando coniunctus deficit viuo teſtatore, ſiue eo, de cuius bonis agitur. Et tunc certi iuris eſt, partem eius non tranſire ad eos, qui alias ex perſona ipſius deficientis
4 venire ſolent, † puta ad trãſmiſſarium, patrẽ, dominum, monaſterium, fiſcum, *vt de tranſmiſſario diximus in eadem qu 41. numer. 18. & ſeqq. De patre verò d qu. 42. numer. 470 & ſeqq. De domino d. qu. 43 num. 76. & ſeqq De monaſterio d qu. 44. num. 1. & ſeqq. De fiſco demum qu. 46. num. 28. & ſeqq.*

5 *& ſeqq. & qu. 58. num. 14.* quia, † cũ ius non fue-
rit in illius perſona radicatum, Conſequens
eſt, vt in alios ex eiuſdem perſona venientes
tranſire nequeat, cum nemo plus iuris in aliũ
transferre poſſit, quam ipſe habeat *l. nemo plus
iuris 55. & l. nemo plus commodi 163. ff de reg. iur.*
Quamobrem eius portio coniuncto accre-
ſcit, *ſecundum ea, quæ diximus in eodem 7. cap. qu.
33. num. 1. & ſeqq.*

Secundus verò caſus eſt, quando coniun-
ctus deficit poſt mortem teſtatoris, ſed ante
emolumenti delationem, puta pendente cõ-
ditione, ſub qua fuit à teſtatore vocatus, Et
tunc pariter certum eſt, non eſſe locum trãſ-
6 lationi; † Nam, nec hæres, ſeu tranſmiſſarius
admitti poteſt, nec pater, nec dominus, nec
monaſterium, nec fiſcus, propter eandem ra-
tionem, quam in præcedenti caſu retulimus,
*vt de tranſmiſſario diximus in d. quæſt. 41. numer. 24.
& ſeqq. De patre verò d. qu. 42. num. 495. De domi-
no d. qu. 43. numer. 87 & ſeqq. De monaſterio d. qu.
44. num. 3. De fiſco demum d. qu. 46. numer. 40. &
ſeqq. & d. qu. 58. num. 14.* Quo fit, vt eius portio
debeat coniuncto accreſcere, *ſecundum ea, quæ
diximus in eodem 7. cap. q. 34. num. 7. & ſeqq.*

Tertius caſus eſt, quando coniunctus defi-
cit poſt mortem teſtatoris, ſiue illius de cuius
bonis agitur, & emolumenti delationem, ſed
ante acquiſitionẽ, etiam reſolubilem, & ta-
lis deficientia contingit per mortem, vel na-
turalem, vel ciuilem vocati, Et tunc ſimiliter
7 translatio ceſſat, † ſiue loquamur de trãſmiſ-
ſario, ſiue de cœteris, quos ſupra retulimus:
nam & hic eadem militat ratio, quam in ſu-
perioribus caſibus conſiderauimus, *vt patet
ex ijs quæ diximus in eodem 7. cap. quæſt. 41. numer.
36. qu. 42. num. 685. & ſeqq. qu. 43. num. 111. & ſeqq.
qu. 44. num. 51. & ſeqq. qu. 46 num 46. & ſeqq. & q.
58. num. 17. & ſeqq.* Quamobrem pars deficiens
ad coniunctum per ius accreſcendi pertine-
bit, *ſecundum ea, quæ diximus in eodem 7. cap. quæſt.
35. num. 11. & ſeqq.*

Quartus caſus eſt, quando coniunctus de-
ficit poſt mortem teſtatoris, & acquiſitionem
reſolubilem, puta poſt ceſſionem diei, & talis
deficientia contingit etiam per mortem na-
turalem, vel ciuilem, Et tunc certum eſt locũ
habere translationem, & per conſequentias
8 ceſſare ius accreſcendi, † ſiue translatio fiat
in hæredem, quem tranſmiſſarium vocamus,
ſiue in patrem, aut dominum, ſiue in mona-
ſterium, ſiue etiam in fiſcum, *vt latè oſtendimus
in eodem 7. cap. qu 41. num. 56. & ſeqq. qu. 42. num.
722. & ſeqq. qu. 43. num. 116. & ſeqq. qu 44. numer.
68. & ſeqq. qu. 46. num. 66. & ſeqq* Nam in his
potiſſimum terminis procedunt ea, quæ di-
ximus *ſupra num. 1. & ſeqq.*

Quintus caſus eſt, quando coniunctus de-
ficit poſt mortem teſtatoris, & emolumenti
delationem, ſed ante acquiſitionem, vel etiã
poſt acquiſitionem reſolubilem, ſed deficit
9 per repudiationem, Et tunc † differt trãſmiſ-
ſarius à cœteris, qui veniunt ex perſona defi-
cientis: Nam tranſmiſſarius excluditur, quip-
pe, cui potuit defunctus repudiando nocere.
Quamobrem fiet locus coniuncto venienti
per ius accreſcendi, *vt diximus in eodem 7. cap.
qu. 35. num. 3. & ſeqq. et d. qu. 41. num. 30. et ſeqq.* At
cœteri, tamquam ij, quibus vocati repudiatio
nocere nequit, admittuntur. Quo fit, vt ius
accreſcendi neceſſariò ceſſet, *vt oſtendimus in
d. cap. 7. q. 42. num. 525. et ſeqq. q. 44. num. 4. et ſeqq.
et q. 58. nu. 23. et ſeqq.* Planè, ſi ſeruus repudiet,
licet domino non noceat agendo, nocet ta-
men omittendo, quia, quandiù non adit, tan-
diu hæreditatem domino nõ acquirit, ideo-
que, ſi perſeueret in ſua peruicacia vſque ad
mortem, efficit, vt dominus cenſeatur ab hæ-
reditate excluſus, ea quæ ratione fiat iuri ac-
creſcendi locus, *ſicuti oſtendimus in d. 7. cap. qu.
43. num. 98. et ſeqq.*

Sextus, & vltimus caſus eſt, quando coniũ-
ctus deficit poſt acquiſitionem irreſolubilẽ,
puta poſt aditam hæreditatem, vel agnitum
legatum, aut fideicommiſſum, Et tunc indu-
10 bitati iuris eſt, locũ eſſe translationi, † & ceſ-
ſare ius accreſcendi, per ea. quę latè diximus
*in eodem 7. cap. qu. 41. num. 104. et ſeqq. qu. 42. num.
745. et ſeqq qu. 43. num 133. et ſeqq. qu. 44. num. 76.
et ſeqq. qu. 46. num. 70. et qu. 58. numer. 1. et ſeqq.* Et
hæc de ijs, qui veniũt ex perſona deficientis.

S V M M A R I V M.

1 *Vſusfructus extinguitur, et cum proprietate conſo-
lidatur, quoties vſusfructuarius deficit, puta mo-
ritur.*
2 *Dominus directus, ad quem feudum, vel emphyteu-
ſis deuoluitur finita linea, venit iure conſolida-
tionis.*
3 *Ius accreſcendi, tanquam potentius excludit ius conſo-
lidationis, et cur, num. 4.*
5 *Dominium vtile vicem vſusfructus obtinet.*
6 *Conſolidationis ius ceſſat, quoties poteſt habere locum
ius accreſcendi.*
7 *Feudi pars non pertinet ad dominum, ſed accreſcit
conuaſallo quoties in eo poteſt habere locum ius ac-
creſcendi.*
8 *Emphyteuſis pars, quæ deficit, non deuoluitur ad do-
minum, ſed accreſcit ſocio, quoties in emphyteuſi po-
teſt habere locum ius accreſcendi.*
9 *Vſusfructus pars cum proprietate conſolidatur, quoties
in ea ius accreſcendi locum habere nequit.*
10 *Vſusfructus pars conſolidatur cum proprietate, quoties
teſtator prohibuit ius accreſcendi.*
11 *Vſusfructus pars non accreſcit coniuncto, ſed conſolida-
tur cum proprietate, quoties ille fuit ad ſuam portio-
nem admiſſus de iure ſpeciali.*
12 *Ius accreſcendi in quo differat à iure conſolidationis, et
num ſeqq.*
14 *Declaratur l. ſi extraneo. 52. in princ. ff. de vſufr.*
15 *Ius conſolidationis competit etiam ei, qui venit de
iure ſpeciali, et cur, num. 16.*
17 *Ius conſolidationis interdum eſt potentius quam ius ac-
creſcendi.*
18 *Portio vſusfructus facilius conſolidatur, quam ac-
creſcat.*
19 *Feudi pars ad dominum deuoluitur, et vtile dominium
cum directo conſolidatur, quoties in feudo non poteſt
habere locum ius accreſcendi.*
20 *Emphyteuſis pars redit ad Eccleſiam, vel alium domi-
num; et vtile dominium cum directo conſolidatur,
quoties ſumus in caſibus, in quibus emphyteuſis non
recipit ius accreſcendi.*

An

An ius accreſcendi excludat ius conſolidationis.

Quæſtio Tertia.

NVnc videamus de ijs, qui veniunt ex
perſona propria, & diſpiciamus, an
eis cōiunctus veniēs per ius accre-
ſcendi præferatur. Et quoniā corū
varia retulimus exēpla *in hoc cap. q. 1. nu. 5. verſ.*
Ex perſona, et numer. ſeqq. ideo de ſingulis ſepa-
ratim tractaturi videamus primo de ijs, qui
veniunt iure conſolidationis. Dicuntur autē
iure conſolidationis venire proprietarij, &
domini directi: Nā, ſi is, qui vsūfructū habet,
deficiat, puta moriatur, quia vſusfructus ex-
1 tinguitur, & cū proprietate conſolidatur † *l.*
3. l. idem Neratius 4. in princ. verſic. vnde, et §. fin.
et l. ſi tibi 5. l. idem, et ſi 7. in princ ff. de vſufr. accr.
§. fin. Inſt. de vſufr. Soc. Iun. conſil. 43. num. 3. vol.
4. ideo proprietarius dicitur eum conſequi,
ſiue vſusfructus dicitur ad eum pertinere, nō
iure ſucceſſionis, ſed iure conſolidationis, *vt*
vellè declarat Andreas Capanus I. C. et eques
Neapolitanus, qui nobiliſſimæ familiæ ſuæ ſtem-
mata lucidiſſimis propria gloria facibus illuſtra-
uit, in illo, quem recens in lucem protulit de Iure
releuij tractatu part. 4 qu 13. nu. 6. Et ſimili mo-
do, ſi deficiat Vaſallus, aut emphyteuta, qui
vtile dominium habet, nec ſuperſit legiti-
mus feudi, aut emphyteuſis ſucceſſor, quia
res ad dominum deuoluitur, & eo modo vti-
le dominium cum directo cōſolidatur, ideo
dominus directus dicitur venire iure conſo-
2 lidationis, † *vt videre eſt apud Bald. conſil. 301.*
num. 9. vol. 1.

Cum his igitur ſolet coniunctus plerunq;
habere controuerſiam: Nam, ſi ſint duo eiuſ-
dem rei vſufructuarij, vel vaſalli, vel emphy-
teutæ, & vnus ex ijs deficiat, & proprietarius,
vel dominus directus intendat, partem defi-
cientis ad ſe iure conſolidationis pertinere,
coniunctus verò contra dicat, ad ſe pertinere
per ius accreſcendi, quæri ſolet, vter debeat
præferri.

Et, ſi quidem ſimus in caſibus, in quibus
poteſt eſſe locus iuri accreſcendi, dubium nō
eſt, quin præferatur coniunctus, quia ius ac-
creſcendi, tamquam potentius excludit ius
3 conſolidationis, † *vt probant loci, quos referc-*
mus infra numer. 6. Et in ſpecie ſcribunt Bald.
conſil. 301. num. 9. vol. 1. Gomez. tom. 1. var. reſol.
cap. 10. numer. 41. Surd. conſil. 123. num. 20. Peregr.
4 *conſil. 59. num. 2. vol. 1.* Nam, † quia conſolida-
tio ſupponit extinctionem, ſiue interitum
vſusfructus *§. finitur, Inſt. de vſufr.* aut vtilis
5 dominij, quod vicem vſusfructus obtinet. † *vt*
ſcribunt Bald. in l. cum oportet. 6. in princ. numer. 8.
verſic. Item, cum feudum C. de bon. quæ lib. Ang.
de Gamb. conſil 35 num. 11. &, quandiu ſupereſt
vnus ex coniunctis, non finitur vſusfructus,
quippe, qui dicitur in ſuo ſtatu manere *l. 1. §.*
idem ait ff. de vſufr. accr. ideo fit, vt non poſſit
eſſe locus conſolidationi. Vnde, ſi is, qui par-
tem vſusfructus habet, moriatur, aut aliter
deficiat ante, vel poſt acquiſitionem, & ſu-
perſit aliquis, qui partem illius per ius accre-
ſcendi vindicare poſſit, puta coniunctus re,
& verbis, aut re tantum, aut etiam (vt noſtris
frequentiùs viſum eſt) verbis tantum, *ſecundū*
ea, quæ diximus in 5. cap qu. 37. numer. 6. & 12 qu.
38 num. 8. & ſeqq. & qu. 39. numer. 3. & 23. & cap.
6. qu. 20. num. 35. & cap. 7. qu. 59. numer. 10. & 103.
& ſeqq. vel ſuperſit condominus, quem vulgò
coniunctum legali coniunctione vocamus,
&, quem etiam habere ius accreſcendi certū
eſt, quoties agitur de vſufructu *l. 1. §. 1. ff. de*
vſufr. accr. & nos oſtendimus in eodem 5. cap. quæſt.
40. nu. 27. & ſeqq. ceſſabit ius conſolidationis,
6 † *l. 3 §. idem Papinianus ff. quib. mod. vſusfr.*
amit. l. 1. §. 1. l. idem Neratius. 4. §. non ſolum, &
l. interdum. 11. ff de vſufr. accr. Et ſcribunt Gomez.
d. tom. 1. varia. reſol. cap. 10 num. 41. Pereg. d. conſil.
59. numer. 2. vol. 1. Vin. deciſ. 406. numer. 15. Surd.
d. conſil. 123. num. 20. Hotc. in Epitc. tit. ff. de vſufr.
accr. num 15 verſic. Tertia. Et ſimili modo, ſi is,
qui feudi partem habet, moriatur ſine filijs
feudi capacibus, & ſimus in caſibus, in quibus
feudum recipit ius accreſcendi, *quos retulimus*
in 6. cap. qu. 37. num. 3. & ſeqq. pars deficientis
non ad dominum directum, ſed ad ſocium,
ſeu conuaſſallum pertinebit, & hoc modo
excludetur ius cōſolidationis: Hoc enim eſt,
quod tam frequenter dicimus, feudi partem
non ad dominum pertinere, ſed coniuncto
7 accreſcere † *cap. 1. §. ſi duo fratres, De feud.*
March. cap. 1. De duob. fratr. à Capita inueſt. Et
videre eſt apud Bald. in l. vn. numer. 32. verſic. Item
ſuper eo C. quand. non pet. part. & d. conſil. 301. num.
9. lib. 1. Iaſ. in l. ſi mihi, & Titio 110. in prin. num.
12. verſic. Item adde, & ibi Alcia numer. 20. ff. de
verb. oblig. Iaſ. conſil. 136 numer. 4. vol. 4. Crott. in
d. l. re coniunctis, num. 145. & in l. 4. §. Cato, num.
57. ff. de verb. oblig. Pariſ. conſil. 6. numer. 1. et ſeqq.
vol. 1. et conſil. 13. num. 58. vol. 2. Rum. conſil. 169.
num. 4. vol. 1. Alex. conſil. 20. num 8. lib. 3. Zaz. de
feud. part. 8. num. 38. Idem eſt, &, ſi abſque li-
beris deficiat is, qui partem emphyteuſis ha-
bet: Nam, ſi habeat ſocium, cui poſſit ius ac-
creſcendi competere, excludetur dominus
directus, puta Eccleſia, vel alius veniēs per ius
conſolidationis. Quamobrem dicimus, partē
emphyteuſis, non ad dominum pertinere,
8 ſed conemphyteutæ accreſcere, † *vt videre*
eſt apud Bart. in d. l. ſi mihi, et Titio. 110. in princ.
num. 5. et ibi Alcia. numer. 25. et 26. ff. de verb.
oblig. Ang. de Gamb. d. conſil. 35. num 7 Alex. conſil.
22. num. 11. vol. 3. Iaſ. in l. 2. numer. 201. C. de iur.
emph. Crott. in d. l. 4. §. Cato, numer. 57. ff. de verb.
oblig. Clar in §. emphyteuſis qu. 39. numer. 3 Gabr.
conſil. 88. num. 7. vol. 1. et conſil 66. numer. 3. vol. 2.
Peregr. conſil. 30. numer. 19. vol. 1. Gratia. cap. 272.
diſcep. for. numer. 14. 15. et 26. et cap. 707. numer.
12. Rota apud Farin. dec. 152. num. 3. part. 2.

Contra verò, ſi ſimus in caſibus, in quibus
ius accreſcendi locum habere nequit, dubiū
non eſt, quin pars deficientis cum proprieta-
te, vel directo dominio conſolidetur, & ſic
vocetur proprietarius, vel dominus directus,
non per modum prælationis, quaſi ius con-
ſolidationis ſit potentius iure accreſcendi,
ſed per modum remotionis obſtaculi, quia
ceſſante iure accreſcendi nihil eſt, quod pro-
prietario, vel domino directo obſtare poſſit.
Hinc infertur.

Primo, ſi ex duobus, aut pluribus vſufru-
ctuarijs vnus deficiat, & ſimus in caſibus, in
qui-

quibus ius accreſcēdi locum habere nequit, puta, quia vſufructuarij ſint omnimodo diſiuncti, partem deficientis ad proprietarium pertinere, & eo modo cum proprietate conſolidari † *l. 2. l. 3. l. idem Neratius. 4. in princip. verſic. vnde, & l. idem, & ſi. 7. in prin. ff. de vſufr. accr. d. l. ſicut. 3. §. idem Papinianus ff. quibus mod. vſufr. amit. Et ſcribunt Pereg. d. conſ. 59. n. 3 vol. 5. Dom. lib. 10. comm. cap. 23* Idem eſt, &, ſi vſusfructus ſit relictus coniunctim, ſed ius accreſcēdi, aut expreſſe, aut tacitè ſit à teſtatore prohibitum, quod in vſufructu fieri poſſe conſtat *ex ijs, quæ dicemus in 10. cap. q. 16 num. 5 & ſeq.* Nam altero deficiente pars eius non ad coniunctum per ius accreſcendi, ſed ad proprie-
10 tarium per ius conſolidationis pertinebit † *l. Dominus. 63. §. 1 & ibi not ff. de vſufr.* Denique, ſi is, qui partem vſusfructus habet, fuerit ad eam admiſſus, non iure communi, ſed iure ſingulari, pars alterius deficientis non accre-
11 ſcet ei, ſed ad proprietarium pertinebit † *l. mulieri, & Titie 73. ff. de cond. & dem. Quod, qualiter accipiendum ſit, latè diximus in 7. cap. quæſt. 65. num. 34. & ſeqq.* In quo quidem differt ius ac-
12 creſcendi à iure conſolidationis: † Nam, ſi paterfa. Extraneum ſcribat hæredem, & matri ſuę relinquat proprietatem deducto vſufructu, filiumque emancipatum prætereat, & is agnoſcat bonorum poſſeſſionem contratabulas, mater, cui ex edicto Pretoris conſeruatur legatum, tamquam relictum coniunctæ perſonæ. *l. 5. in prin. ff. de leg. præſt.* non habebit proprietatem nudam, etiam viuente extraneo, ſed proprietatem plenā, & ſic plus, quam ei teſtator reliquerit, ſcilicet, quia legauit ei proprietatem deducto vſufructu, & tamen conſequitur proprietatem plenam, & ſic cum vſufructu conſolidatam *l. ſi extraneo.*
13 *52. in prin. ff. de vſufr.* Et hoc ideo, quia, † cum vſufructuarius, nempe extraneus hæres inſtitutus defecerit, propterea, quod agnita ab emancipato præterito contratabulas bonorum poſſeſſione corruit teſtamentum, Cōſequēs eſt, vt vſusfructus debeat ad proprietatem redire, & cum ea conſilidari. Nec dicas, debere pertinere ad emancipatum, qui contratabulas bonorum poſſeſſionem agnouit, quippe, qui in locū hæredis Inſtituti ſubrogatur, quia, licet id ſtricta iuris ratio ſuaderet, benigna tamē interpretatione contrariū receptum eſt: Nam, quia filius contra patris voluntatem admittitur, veriſimilius creditū eſt, voluiſſe teſtatorem, vſumfructum, quem extraneo hæredi inſtituto reſeruarat, eo non admiſſo pertinere potiùs ad matrem, cui reliquerat proprietatem, quam ad filium, quem prætereundo omnimodo voluerat ab hæreditate ſua excludere. Quod ſignificat Paulus *in d. l. ſi extraneo,* dum ait, plenam proprietatē eſſe præſtandam matri, *pietatis reſpectu* 1 Signi-
14 ficat enim † hoc fieri ex præſumpta teſtatoris voluntate, quæ in pietate filiali fundatur. Ex quo patet, etiam ei, qui ad legatum admittitur de iure ſpeciali, ius conſolidatio-
15 nis competere, † *vt in d. l. ſi extraneo, aot. glo. in verb. proprietas, & Bald. & Ang. & poſt eos Soc. Sen. in d. l. mulieri, & Titio. 73. num. 4. ff. de cond. & dem. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. par. num. 46.* licet ius accreſcendi non competat, *vt di-*
16 *ctum eſt,* & hoc ideo, quia † id ex neceſſitate fit, *vt declarat Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part, numer. 46.* Nam, quoties vſusfructus extinguitur, neceſſario debet cum proprietate conſolidari, ne alioquin proprietas ſit inutilis *§. ne autem, Inſt. de vſuf.* Quod mortuo filio rectè dicitur. At eo viuente magis eſt, vt pietatis, non neceſſitatis ratio id induxerit. Eſt igitur hoc reſpectu ius conſolidationis potentius
17 iure accreſcendi, † *vt ſcribunt Bald. & Ang. in d. l. ſi extraneo, & Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. num. 46.* ſcilicet, quia faciliùs conſo-
18 lidatur, quam accreſcat, † *vt ait Soc. Sen. in d. l. mulieri, & Titio. 73. num. 4.* Sed alio reſpectu potentius eſt ius accreſcendi, quam ius conſolidationis, quia, ſi concurrant, hoc ab illo excluditur, *vt ſupradictum eſt.*

Secūdo infertur, ſi ex duobus aut pluribus vaſſallis, qui eiuſdem feudi partes habent, vnus deficiat, & ſimus in caſibus, in quibus non poteſt eſſe locus iuri accreſcendi, *ſecundum ea, quæ diximus in 6. cap. q. 37. num. 60. & ſeqq.* partem deficientis ad dominum deuolui, & per conſequentias cum directo dominio
19 conſolidari † *cap. 1. De ben. fratr. cap. 1. §. ſi duo Fratres, De feud. Marc cap. 1. §. 5. De fratr. de nou. ben. inueſt. Et ſcribunt. gl. in cap. 1. in verb. duo fratres, De duob. fratrib. a Capita. inueſt. Cin. in l. vn. in fin. C. quand. non pet. part. Bald. in l. vn. §. in primo numer. 3. C. de cad. toll. in cap. quæ in Eccleſiarum numer. 20. extr. de conſtit. & conſ. 301. num. 53. lib. 1. Caſtr. conſil. 46. num. 1. & conſ. 265. num. 5. verſic. Nec, ſi dicatur, & numer. 2. verſ. ſequitur ergo, vol. 2. Roma. conſ. 5. num. 6. verſ. primo quidem caſu, Alex. conſ. 30. nu 7. verſ. 2. vol. 1. Luc. de Penn. in l. vnic. C. ſi liber. Imp. ſoc. ſin. hered. deceſ. lib. 10. Iaſ. conſ. 24. num. 2. verſ. ſed redeundo, vol. 3. & conſ. 536. num. 4. vol. 4. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, nu. 148. Rip in d. l. re coniunctis, numer. 168. verſ. vel, niſi Zaz. in d. l. ſi mihi, & Titio. 510. in prin. num. 4. ff. de verb. oblig. Balzar. in d. cap. 5. in prin. num 17 in fi. De fratr. de nou. ben. inu. Soc. Iun conſ. 73. num. 20. vol. 5. & conſ. 92. num 6. vol. 4 Pariſ. conſ. 6. num. 7. vol. 1. Nico. Bello. conſ. 20. num. 4. Menoch conſ. 464. num. 3. verſ. Cæterùm, & num. ſeqq. Pereg. conſ. 30. num. 6. & 14. vol. 1. & conſil. 24 numer. 9. vol. 2. Craſſ. in §. Ius accreſcendi, q. 33. num. 4. verſ. in feudo, Scben. conſ. 45. num. 3. vol. 1.*

Tertio infertur, ſi ex duobus, aut pluribus emphyteutis vnus moriatur, aut aliter deficiat, & ſimus etiam in caſibus, in quibus ius accreſcendi ceſſat, partem illius ad dominū directum, puta Eccleſiam pertinere, & hoc modo dominium vtile cum directo conſoli-
20 dari, † *vti videre eſt apud Bart. in d. l. ſi mihi, & Titio. 510. num. 4. verſ. Breuiter, & ibi Caſtr. num. 3. Alex. num. 14. Iaſ. num. 12. verſ. tenendo, Alcia. num. 16. 21. & 24. verſ. quid ergo. Zaz. num. 9. verſ. Cæterùm ff. de verb. oblig. Bart. in l. fraudati. 8. in fin. ff. de publica, & vectig. Bald. in l. legatarius. 38. verſ. & eſt argumentum, & ibi Alex. numer. 2. ff. de leg. primo, Bald. in l. vn. numer. 30. verſ quid dicemus C. quand. non pet. part. in Auth. ſi quas ruinas, num. 7. verſ. 3. caſu, C. de ſacr. Eccl. & conſ. 275. lib. 4 Port. ad tit. Inſtit. de iur. perſon. numer. 30. & ibi Iaſ. in addit. Alex. conſ. 17. num. 6. verſ. Circa tertium, & conſ. 24. num. 4. vol. 5. Cratt. in d. l. re coniunctis, num. 140. & 145. verſ. quid autem, Ruin. conſ. 151. num. 55. & conſ. 166. num. 52. vol. 1. Clar. in d. §. Emphyteuſis q. 39. num. 4. Bero. q. 70. num.*

70. num. 1. Gabr. conſ. 87. num. 1. vol. 1. Ceph. conſ. 345. num. 4. in fi. Peral in d. l. & Proculo. 20. nu. 7. verſ. & ita etiam, & verſ. Ad hoc etiam ff. de leg. 2. Gomez. tom. 1 varia. reſol. cap 10. num. 5. Mago. deciſ. Luc. 8. num. 5. & deciſ. 9. nu. 10. & 11. Craſſ. in d. §. Ius accreſcendi, q. 25. num. 1. & 3. Seraph. deciſ. 804. nu. 10. Gratia. cap. 272. diſcep. for. num. 23. & cap. 451. num. 2 Et hæc quidem de ijs dicuntur, qui veninnt iure conſolidationis,

SVMMARIVM.

1 *Coniunctus non excludit vulgariter ſubſtitutum, quoties per vnius deficientiam purificatur conditio ſubſtitutionis.*

2 *Coniunctus admittitur excluſo ſubſtituto, quoties per alterius deficientiam non purificatur conditio vulgaris ſubſtitutionis, Declara, vt num. 3.*

4 *Coniunctus toties excludit ſubſtitutum, quoties interpretamur conditionem ſubſtitutionis defeciſſe.*

5 *Conditio vulgaris ſubſtitutionis, quando per vnius deficientiam conſeatur purificari, & quando non numer. 6.*

An ius accreſcèndi excludat vulgariter ſubſtitutum.

Quçſtio Quarta.

TRanſeamus nnnc ad ſecũdum exemplum, & videamus de ſubſtitutis, cum quibus etiam coniunctus ſolet habere controuerſiam: Nam, ſi ex duobus hæredibus inſtitutis, aut legatarijs, vel fideicommiſſarijs, quibus datus eſt ſubſtitutus vnus deficiat, quæri ſolet, an eius portio debeat coniuncto accreſcere, an vero ad ſubſtitutum pertinere. Pro faciliori autem totius quæſtionis explicatione ſeparatim nobis erit diſpiciendum, Primo, quid, ſi ſubſtitutio ſit vulgaris, Secundo, quid, ſi pupillaris, Tertio, quid, ſi exemplaris, Quarto demum, quid ſi fideicommiſſaria.

Et, ſi quidem ſubſtitutio ſit vulgaris, & quæramus, an coniunctus ſubſtituto præferatur, conſtat, multum referre, vtrum per alterius deficientiam purificetur conditio ſubſtitutionis, nec ne: Nam, ſi purificetur, certum eſt, coniunctum venientem per ius accreſcē-
1 di non excludere ſubſtitutum, † ſed potiùs contra ſubſtitutum excludere coniunctum, *vt latiſſimè oſtendemus in 10. cap. q. 20. numer. 5. & ſeqq.* At, ſi nō purificetur, magis eſt, vt admit-
2 tatur coniunctus, † *vt dicemus in eodem cap. 10. q. 21. per tot.* non, quia ſit potior ſubſtituto, ſed, quia non impleta conditione non poteſt habere locum ſubſtitutio, quæ alioquin eum excluderet, & ſic, non per modũ prælationis,
3 ſed per modum remotionis oſtaculi, † *vt in ſpecie declarat Soc. Iun. in l. heredes mei. 57. §. cum ita numer. 78. verſ. Nec prædictus ff. ad Trebell.* Quamobrem dicimus, toties coniunctum excludere ſubſtitutum, quoties interpretamur, conditionem ſubſtitutionis defeciſſe,
4 † *vti videre eſt apud Mantic. de con. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num. 25.*

Quando autem per vnius deficientiam cenſeatur purificata conditio, & quando
5 non, ſi quæramus, conſtat, tunc † cenſeri purificatam, cum ex duobus, pluribuſuè coniunctis vni tantum facta eſt ſubſtitutio, aut facta eſt ſingulis ſeparatim, vel diſiunctiuè, ſiue alternatiuè, vel etiam diſtributiuè. Quamobrem in his caſibus ſubſtitutus coniuncto præferetur. Contra vero non cenſeri
6 purificatam, cum † facta eſt duobus, aut pluribus coniunctim, puta collectiuè, aut copulatiuè, aut etiam ſimpliciter, ſecundum ea, quæ latiſſimè dicemus *in eodem cap. 10. qu. 21. per tot.* vbi fuſiùs totam hanc tractationem proſequemur. Quamobrem ex eo loco erunt ducenda, quæ ad pleniorem propoſitæ quæſtionis explicationem facere videbuntur, ne alioquin fruſtra hic cogamur ea referre, quę latiùs tibi commemorabimus.

SVMMARIVM.

1 *Coniunctus, an, & quando excludat pupillariter ſubſtitutum, & qualiter hoc intelligendum ſit, & num. ſeqq.*

2 *Coniunctus, tamquam veniens per ius accreſcendi non excludit pupillariter ſubſtitutum, & cur, numer. ſeqq.*

6 *Declaratur l. vlt. C. de inſtit, & ſubſtit. & numer. ſeq.*

2 *Coniunctus, tamquam veniens ab inteſtato, an, & quando excludat pupillariter ſubſtitutum, remiſſiuè, & num. ſeq.*

An ius accreſcendi excludat pupillariter ſubſtitutum.

Quæſtio Quinta.

AT, ſi ſubſtitutio non ſit vulgaris, ſed pupillaris, & quatenus, an coniunctus excludat ſubſtitutum, refert,
1 vtrum quæramus, † an eum excludat, tamquam veniens per ius accreſcendi, & ſic ex teſtamento, an verò tamquam veniens ab inteſtato: Nam, ſi tamquam veniens
2 per ius accreſcendi, † certum eſt, hoc fieri non poſſe.

3 Primo, quia, † eum pupillaris fiat ſub conditione, ſi filius hæres erit, & in pupillari ætate deceſſerit, eamque ratione ſupponat, hæreditatem filio quæſitam, Conſequens eſt, vt eo tempore non poſſit conſiderari ius accreſcendi, quippe, cui locus eſſe nequit poſt quæſitum emolumentum, *vt diximus in 7. cap. q. 59. num. 19.*

4 Secundo, quia, † cum in diuerſis hæreditatibus ius accreſcendi conſiderari nequeat, *vt diximus in 5. cap. q. 42. num. 5.* & in propoſito tractetur de diuerſis hæreditatibus, ſcilicet, quia in iure accreſcendi tractatur de hæreditate patris, iu pupillari verò de hæreditate pupilli, *§. 1. Inſt. de pupilla. & nos latè dicemus in hoc cap. q. 37.* Conſequens eſt, vt, quoties de ea tractatur, non poſſit quęri, vtrum coniunctus excludat ſubſtitutum, tamquam veniens per ius accreſcendi.

Planè, ſi idē coniunctus, qui poteſt habere

ius

ius accreſcendi, ſit ſubſtitutus, vt euenit in ſpecie, qua teſtator cohæredē cohæred pupillariter ſubſtituit, magis eſt, vt hoc ius cōſidere-
5 tur etiam in pupillari, † non quidem ad eius excluſionem, ſed ad maius ipſius robur, & faciliorem effectum: Nam ius accreſcendi cōiunctum cum ſubſtitutione pupillari operatur eius tranſmiſſionem, cui alioquin locus eſſe non poſſet, ſi ſubſtitutio eſſet a iure accreſcendi ſeparata, *vt ostendemus in hoc eodē cap. q. 39. num. 2. & ſeqq.*

Vno ſanè caſu videtur coniunctus veniēs per ius accreſcēdi excludere pupillariter ſub-
6 ſtitutum, nempe in ſpecie † *l. vlt. C. de inſtit. & ſubſt. De qua late dicemus in 10. cap. q. 22. num. 8. & ſeqq.*

Sed contrarium verius eſt, & receptius;
7 † Nam, aut ſequimur intellectum Bartoli, qui cenſuit, in eius ſpecie matrem venire per ius accreſcendi; Et tunc verius eſt, non tractari de excluſione pupillaris ſubſtitutionis, ſed de excluſione tacitæ vulgaris, *vt referemus ibi num. 22 & ſeqq.* Aut vero ſequimur intellectū communē, vt ſcilicet ibi tractetur de excluſione pupillaris ſubſtitutionis. Et tunc verius eſt, matrem non venire per ius accreſcendi, &, tamquam ad hæreditatem patris, ſed ab inteſtato, &, tamquam ad hæreditatem filij, quod veriſimile ſit, teſtatorem voluiſſe, luctuoſam filij hęreditatem ad matrem potiùs, quam fecerat participem bonorum ſuorum, quam ad ſubſtitutum pertinere, *vt ibidem latè oſtendemus.*

At, ſi quæramus, an coniunctus excludat pupillariter ſubſtitutum, tamquam ſuccedēs
8 ab inteſtato † prout euenit, cum pater duos, aut plures habens filios impuberes eis aliquē ſubſtituit, ſi in pupillari ætate deceſſerint, & vnus moriatur ante, quā factus ſit pubes, quo caſu quæritur, an eius hæreditas debeat ad ſubſtitutum venientem ex teſtamento, an verò ad fratrem venientem ab inteſtato pertinere, quaſi teſtator cenſeatur eum prædilexiſſe, & voluiſſe ius legitimæ ſucceſſionis cō-
9 ſeruare, tunc res erit ex iis terminanda, † quæ latè tradunt omnes *in leg. penult. Cod. de impub. & al. ſubſtit. & in l. hæredes mei. 57. §. cum ita ff. ad Trebell. & fuſius proſequuntur Mantic. de con. vlt. vol lib. 11. tit. 5. num. 10. & ſeqq. Pereg. de fideic. artic. 13. nu. 22. & ſeqq.* Nec enim tractationem hanc cenſuimus in hunc locum traducēdam, vt pote, in quo de iure accreſcēdi loquimur, & eas tātum proſequimur quæſtiones, quæ ad inſtitutam diſputationem pertinere videntur.

S V M M A R I V M.

1 *Coniunctus veniens per ius accreſcendi non poteſt cum exemplariter ſubſtituto concurrere, & cur num. 2.*

An ius accreſcendi excludat exemplariter ſubſtitutum.

Quæſtio Sexta.

HÆC autem, quæ de ſubſtitutione pupillari diximus, debent etiam trahi ad exemplarem, vt pote, quę in hac iuris parte ſecundum naturam pupillaris regulatur. Itaque, licet duobus aut pluribus facta ſit exemplaris ſubſtitutio, & vnus tantum moriatur, non tamen du-
1 bitari poterit, † an coniunctus excludat ſubſtitutum, quaſi veniens per ius accreſcendi,
2 quia, † cum exemplaris & ipſa concipiatur in ſecundum caſum, nempè, ſi filius hæres erit, & in furore deceſſerit, quo caſu ius accreſcēdi iam ampliùs locum habere nequit, & pręterea reſpiciat hæreditatem filij, cū alioquin ius accreſcendi reſpiciat hæreditatem patris, cuius reſpectu cenſentur coniuncti, ideo fit, vt non poſſit dubitari, an filius ſuperſtes debeat admitti, & excludere ſubſtitutum, quaſi veniens per ius accreſcendi, cui locus eſſe nequit, ſed tantum dubitari poſſit, an eum excludat, quaſi ab inteſtato ſuccedens, qua de re videndi ſunt *omnes in leg. penult. C. de impub. et al. ſubſt. et in d. leg. hæredes mei 57. §. cum ita ff. ad Treb.* Nec enim hæc eſt pertinens ad inſtitutam tractationem diſputatio.

S V M M A R I V M.

1 *Portio legatarij, vel fideicommiſſarij grauati fideicommiſſo, non pertinet ad fideicommiſſariū, ſed coniuncto accreſcit, ſi grauatus deficiat ante acquiſitionem, & cur, num 2. & ſeqq.*
3 *Fideicommiſſum alicui iniunctum tacitam habet conditionem, ſi res ad illum peruenerit.*
4 *Fideicommiſſum relictum a legatario non habet locum, ſi ille non conſequatur legatum, & cur, num 5.*
5 *Fideicommiſſum iniunctum legatario eſt onus, quod ab emolumento pendet.*
7 *Fideicommiſſarius poteſt cogere hæredem grauatum, qui recuſat, adire, & reſtituere, non obſtāte, quod habeat cohæredē, cui pars poſſet accreſcere. Declara, vt num. 11. & ſeqq. & num. 47. & ſeqq.*
8 *Declaratur l. non iuſtam. 4. C. ad Trebell. & n. 18.*
9 *Declaratur l. ita tamen. 27. §. qui ſuſpectam, & §. ſi praeceptis ff. ad Treb.*
10 *Fideicommiſſarius eſt potior ſubſtituto, quoties grauatus adire recuſat, & cur, nu. 21. & ſeqq. Declara, vt num 47. num ſeqq.*
12 *Fideicommiſſum iniunctum hæredi, qui adire nō vult, regulariter cenſetur repetitum a cohęrede, cui pars illius accreſcit.*
13 *Fideicommiſſarius inſtituto recuſante præfertur ſubſtituto, ſiue fideicommiſſum ſit ab eo repetitum, ſiue non, Licet aliqui contra ſenſerint nu. 14. & 15.*
16 *Declaratur l. facta. 63. §. Iulianus ff. ad Trebell.*
17 *Fideicommiſſum non cenſetur a ſubſtituto repetitum, quoties ſuit grauatus alij reſtituere.*
19 *Declaratur l. quia poterat. 4. ff. ad Treb. & num. 20.*

25 *Subſtitutus vulgariter cenſetur vocatus non ſolū, ſi inſtitutus hæres eſſe non potuerit, ſed etiam, ſi noluerit, Declara, vt num. ſeqq.*

29 *Declaratur l. ſi patroni. 55. §. fin. ff. ad Trebell. & num. ſeqq.*

33 *Fideicommiſſum non poteſt relinqui a filio præterito, Declara, vt num. 34.*

36 *Querela inofficioſi teſtamenti non impedit, quominus hæres inſtitutus adire poſſit.*

37 *Hæres inſtitutus in teſtamento, quod per querelā reſcindi poteſt, ſi fuerit grauatus fideicommiſſo, poteſt hæreditatem illi reſtituere, & ita in eū transferre actiones hæreditarias.*

29 *Querela reſcindebat olim teſtamentum quaſi conditum a demente, Declara, vt num. 40.*

41 *Subſtituens hæredi inſtituto vulgariter cenſetur ei dediſſe facultatem repudiandi, Declara, vt num. 42.*

43 *Suitas non cenſetur ſublata per dationem vulgaris ſubſtituti, quoties eidem alius per fideicommiſſum ſubſtitutus eſt.*

44 *Suitas non cenſetur ſublata per dationem vulgaris ſubſtituti quoties adiecta eſt illa clauſula, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.*

45 *Fideicommiſſarius, vtrum poſſit cogere grauatū adire, & reſtituere, an vero debeat petere fideicommiſſum a ſubſtituto, vel cohæredi, quæ ſit vtilitas, & num. ſeq.*

48 *Hæres ex aſſe inſtitutus, & ſub conditione grauatus hæreditatem alicui reſtituere, ſi adire recuſet, poteſt etiam pendente conditione cogi adire.*

49 *Hæres ex parte inſtitutus & ſub conditione grauatus partem ſuam alicui reſtituere, ſi adire nolit, non poteſt pendente conditione cogi adire ſi habeat cohæredem, qui adierit, & cur, nu. 50.*

51 *Hæres grauatus, ſi moriatur ante aditam hæreditatem, non ſit locus fideicommiſſario, ſed ſubſtituto, vel cohæredi. & cur num 52 & ſeqq.*

53 *Hæres hæredis non poteſt cogi adire, & reſtituere, & cur. num 54.*

55 *Fideicommiſſum extinguitur, ſi hæres grauatus moriatur ante aditam hæreditatem, Declara, vt num. 56 & 69.*

57 *Fideicommiſſum non extinguitur etiamſi grauatus moriatur ante aditam, ſi ſimus in caſibus, in quibus hæreditas non adita, ſiue ius adeundi transmittitur ad hæredes.*

58 *Fideicommiſſarius præfertur ſubſtituto, vel cohæredi, quoties grauatus, qui ante aditam hæreditatem deceſſit, ius adeundi tranſmiſit ad hæredes.*

59 *Tranſmiſſio hæreditatis cenſetur facta cum omnibus ſuis iuribus, & qualitatibus.*

60 *Hæres grauatus, qui ſponte adiuit, poteſt retinere quartam.*

61 *Hæres hæredis poteſt ex perſona defuncti retinere quartam.*

62 *Hæres grauatus, qui adire coactus eſt, non poteſt retinere quartam.*

63 *Hæres hæredis grauati, qui ante aditam hæreditatem deceſſit ſi adire recuſet poteſt cogi adire, & reſtituere, Declara vt num. 65.*

64 *Hæres hæredis, qui adire coactus eſt, non poteſt retinere quartam.*

66 *Fideicommiſſum non extinguitur, ſi hæres grauatus poſt iuſſum de adeundo, ſed ante aditionem deceſſerit, & cur, num. 67. Declara, vt nu. 70. & ſeqq.*

68 *Hæres grauatus, ſi a Iudice iuſſus adire ante aditionem moriatur, perinde fieri debet hæreditatis reſtitutio ac ſi hæreditas fuiſſet adita.*

70 *Hæres hæredis grauati, qui poſt iuſſum, ſed ante aditam deceſſit poteſt cogi adire, & reſtituere, & cur, num. 71. Declara, vt num. 73. & ſeqq.*

72 *Hæres hæredis qui poſt aditam, ſed nondum reſtitutam hæreditatem deceſſit, debet eam fideicōmiſſario reſtituere.*

74 *Hæreditas non adita tranſit in ſubſtitutum, vel cohæredem etiāſi grauatus deceſſit poſt iuſſum de adeundo Declara vt num. 75.*

76 *Fideicommiſſum debet a ſubſtituto, vel cohærede præſtari fideicommiſſario ſi grauatus poſt iuſſum de adeundo, ſed ante aditionem deceſſerit.*

77 *Trebellianica nō poteſt detrahi a vulgariter ſubſtituto, vel cohærede, ad quem peruenit portio grauati, qui poſt iuſſum de adeundo, ſed ante aditionem deceſſit, & cur. num. 79.*

78 *Subſtitutus, vel cohæres, ad quem peruenit portio grauati, qui ante aditionem deceſſit poteſt detrahere Trebellianicam, & cur, numer. 79.*

80 *Fideicommiſſario locus ſit, quoties grauatus moritur poſt acquiſitionem. & cur num 81.*

82 *Parſa ſunt vni tantum eſſe factam ſubſtitutionē, vel pluribus, ſed ſeparatim.*

83 *Subſtitutio fideicommiſſaria, ſi facta ſit duobus aut pluribus ſeparatim, non eſt neceſſe cōditionē in omnibus verificari, ſed ſufficit, ſi verificetur in vno.*

84 *Fideicommiſſaria facta pluribus poſt eorū mortem, non poteſt habere locum, vno tantum moriente, ſi vim, & proprietatem verborum inſpiciamus, & cur, num. 85.*

86 *Declaratur l. hæredes mei. 57. §. cū ita ff. ad Treb. & num ſeq.*

87 *Fideicommiſſarius vocatus poſt mortem plurium admittitur, etiamſi conditio in vnius tantum perſona fuerit purificata, & cur, num. 90. & ſeqq.*

88 *Fideicommiſſaria qualiter a vulgariter ſubſtitutione differat.*

89 *Pluralitas reſoluitur in ſingularites, quoties ſubſtitutio eſt fideicommiſſaria, ſecus vero quoties eſt vulgaris, & cur. num. 90. et ſeqq.*

92 *Pluralitas reſoluitur in ſingularitates, cum diuerſos non etiam, cum vnum tantum reſpicit effectum.*

94 *Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, niſi cum eadem eſt ratio de vno, quoad vnum quę de pluribus, quoad plures, Declara, vt nu 95.*

96 *Subſtitutio poſt duorum, aut plurium mortem facta in vſufructu, vel habitatione locum habet, etiamſi vnus tantum moriatur Sed contra num. 97. et cur, num. 99. et ſeqq. Declara, ut nu. 98. et ſeqq.*

102 *Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, quoties ſubſtitutio coniunctim ſit duobus, aut pluribus, inter quos poteſt habere locum ius accreſcendi et num. ſeqq.*

104 *Pluralitas nō reſoluitur in ſingularitates, quoties ſupereſt perſona, quæ ex præſumpta mente teſtatoris excludit ſubſtitutum.*

105 *Coniunctus, qui poteſt habere ius accreſcendi, cenſetur perſona, quæ ex præſumpta mente teſtatoris excludit ſubſtitutum.*

106 *Teſtator, qui per fideicommiſſum uocat aliquem poſt mortem duorum, aut plurium, inter quos*

poteſt

*poteſt habere locum ius accreſcendi, cenſetur ius
illud inter eos uoluiſſe conſeruare.*
107 *Pluralitas non reſoluitur in ſingularitatē, quo-
ties ſubſtitutio facta eſt ultimo morienti.*
108 *Subſtitutio cenſetur facta ultimo moriēti, quoties
facta eſt duobus, aut pluribus, inter quos po-
teſt habere locum ius accreſcendi.*
109 *Declaratur l. Codicillis. 34. ff. de uſufr. leg.*
110 *Fideicommiſſaria facta duobus, aut pluribus nō
poteſt habere locum, niſi conditio in omnium
perſonis uerificetur, etiamſi tractetur de pro-
prietate, quoties ſumus in caſibus, in quibus
etiam poſt emolumentum acquiſitum poteſt in
ea locum habere ius accreſcendi.*

An ius accreſcendi excludat fidei-commiſſarium.

Quæſtio Septima.

SED hęc quidem dicuntur, quoties ſub-
ſtitutio eſt directa. Cæterùm, quoties
eſt fideicommiſſaria, & quæritur, an ei
ius accreſcendi, quaſi potentius præfe-
ratur, conſtat varios eſſe diſtinguendos caſus,
quorum.

Primus eſt, quando fideicommiſſaria facta
eſt vni tantum ex duobus, aut pluribus lega-
tarijs, vel fideicommiſſarijs, quibus aliquid
coniunctim fuit relictum, & grauatus deficit
ante acquiſitionem, Et tunc certi iuris eſt, par
tem eius non ad fideicommiſſarium, ſed ad
1 coniunctum per ius accreſcendi pertinere † *l.
vn. §. pro ſecundo C. de cad. toll.* Idque procede-
re, ſiue deficiat morte, ſiue etiam repudiatio-
ne: Nam, ſi morte, vt, quia decedat viuo teſta-
re, vel pendente conditione legati, vel fidei-
commiſſi, & ſic ante ceſſionem dies, ideo nō
2 admittitur fideicommiſſarius, quia † fideicō-
miſſum alicui iniunctum tacitam habet cō-
3 ditionem, ſi res ad illum peruenerit † *l. fidei-
commiſſum. 81. ff. de leg. primo,* ideoque, ſi non
peruenerit, quaſi deficiente conditione non
4 poteſt habere locum † *l. Imperator. 72. in prin.
ff. de leg. 2 l. ſi legatarius. 8. in princ. & l. cum quis
decedens 35. in princ. ff. de leg. 3.* Cum enim ſit
5 onus, quod ab emolumento pendet † *l. cum
pater 79. § eorum, verſ. ſi pars ff. de leg. 2. l. Plau-
tius. 43. in fin. & l. qui hæredi 44. §. ſi pars ff. de
cond. & dem l. facta 63. §. ſi Titius, & l. Lucius.
78. §. hæres ff. ad Treb. l. videamus 5. verſ. ſed &
legatario ff. ſi cui plus, quā per leg. Falc. l. pœnales.
33. §. ſi Titio, & ibi gl. in verb. nec ea ex, verſ. ſit
ergo ff. ad l. Falc.* Cōſequēs eſt, vt ceſsāte emo
lumēto, quaſi ceſsāte cauſa debeat & ipſum
onus ceſsare *l. adigere. 6. §. quāuis ff. de iur. patr.
c. cū ceſſante, extr. de appell.* At, ſi non morte, ſed
repudiatione deficiat, ideo non admittitur
6 fideicōmiſſarius, quia † nec poteſt cogere gra-
uatum, vt agnoſcat *l. cogi. 16 §. & generaliter
ff. ad. Treb l. ſi quis omiſſa. 17. ff. ſi quis om cauſ.
teſt.* cum ius cogendi ſolis fideicommiſſarijs
vniuerſalibus conceſſum ſit *l. nam, quod. 14. §.
fin ff. ad Trebell.* nec ipſe poteſt agnoſcere,
quod non ſibi, ſed alij relictum eſt. Quamo-
brem neceſſariò debet illa pars, quaſi vacans
coniuncto accreſcere, *ſecundum ea, quæ dixi-
mus in 7 cap q. 35. num. 4.* An autem is, cui ac-
creuit, teneatur eam fideicommiſſario reſti-
tuere, ſi quæramus, res erit ex ijs terminanda
quę diximus *in 8. cap. q. 12. & 3. qq. ſeqq.*
nam in quibus caſibus pars accreſcit cum one-
re, ſine dubio tenebitur cōiunctus eam fidei-
commiſſario præſtare, quibus verò accreſcit
ſine onere non tenebitur.

Secūdus verò caſus eſt, quando fideicom-
miſſaria facta eſt vni ex duobus, aut pluribus
hęredibus, & grauatus deficit ante acquiſi-
tionem, non per caſum impotentiæ, ſed per
caſum voluntatis, vt, quia adire recuſet, Et
tunc, ſi fideicommiſſarius hoc deſideret, re-
ceptum eſt, debere hæredem cogi adire, & re-
ſtituere, non obſtante, quod habeat cohære-
7 dē, cui pars illius poſſet accreſcere. † *Ita enim
ſcripſerunt glo. in l. apud Iulianum. 11. §. vlt in
verb. ſtatim, & ibi Ang. verſ. ſequitur, & Caſtr.
num. 4. ff. ad Treb. Bart. in l. ſed, cum ab hærede.
12. ff eod. Bald. in l. non iuſtam. 4. num 2. C. eod.
Imol. in l. 1. numer. 7. verſ. tangit etiam hic, & ibi
Alex. num. 27. in fin. Soc. Sen. nu. 29. verſ. ex qui-
bus infertur, Alcia. num. 98. verſ. ſicut videmus
ff. de vulg. Et eſt in confeſſo apud Bart. in l. ille, à
quo. 13. §. 1. num. 2. ff. ad Treb. & Bald. in d. l. non
iuſtam. 4. num. 3. verſ. Not. mirabiliter, & num.
5. & 7. C. eod.* Et rectè: nam hoc non obſcurè
8 probat *l. non iuſtam. 4 C. ad Trebel.* vbi, † cum
teſtator duos habēs nepotes vnum ex ijs pro
parte ſcripſiſſet hæredē, & pro alia parte in-
ſtituiſſet auiā, & rogaſſet, vt alteri nepoti hę-
reditatem reſtitueret, & auia repudiaſſet, vt ad
alium nepotem, eundemque cohęredem, a
quo nominatim nō fuerat fideicommiſſum
relictum, deuolueretur portio, ſupponunt
Diocletianus, & Maximianus fuiſſe iuſſam
adire, ſed priùs, quam pro hęrede gereret, re-
bus humanis exemptam eſſe, ideoque fidei-
commiſſarium dubitaſſe, ne fideicōmiſſum
cenſeretur intercidiſſe, ſed inſtanti non fuiſſe
illius ſolicitudinem, quia fideicommiſſum
ex conſtitutione Diui Antonini cenſetur a
ſubſtituto, & per cōſequentias etiam a cohæ-
rede repetitum. Ergo habent in confeſſo, re-
pudiante grauato poſſe fideicommiſſarium
eū cogere, vt adeat, & reſtituat, & eo modo ex
cludat cohæredem, quia dubitatio, quæ ſub-
erat, non verſabatur circa poteſtatem cogen-
di, quoniam, ſi vixiſſet, res fuiſſet poſita extra
omnem dubitationem, ſed verſabatur circa
repetitionem, ſine qua non potuiſſet fideicō
miſſum ſuſtineri, ſtante quod grauata poſt
coactionem, ſed ante geſtionem pro hærede
deceſſerat, vt patet ex illis verbis, *& coacta ſu-
ſpectam hæreditatem adire, priùs, quā pro hęrede
gereret, rebus ſit humanis exēpta* Idipſū apertiùs
probatur *l. ita tamen 27. §. qui ſuſpectam, & §. ſi
9 præceptis, verſ. ſed, ſi eidem ff. ad Treb.* vbi, † licet
hęres fideicommiſſo grauatus haberet cohę
redem, nihilominus recuſans fuit a Iudice iuſ
ſus adire, & reſtituere. Ergo exiſtentia cohæ-
redis, cui pars poteſt accreſcere, non impedit
ius coactionis, quod competit fideicommiſ-
ſario vniuerſali. Et verò, cum fideicommiſſa-
rius poſſit cogere hęredem recuſantem adire
& reſtituere, etiamſi habeat ſubſtitutum, &
10 ita ſit potior ſubſtituto, † *l. quia poterat. 4. &
l. facta. 63. §. Iulianus, et ibi gl. in uerb. Iulianus,
& Bart. Ang. in prin. et n. 2. Imol. & Caſt. in prin.*

ff ad Trebell. Bald. in d. l. nō iuſtā. 4. n. 2 & 5. C. eo.
Ang. in l. ſi patroni. 55. §. ſi. n. 1. verſ. ... reprebēdit
& ibi Alex. n. 3. verſ. ſecundum eſt argumentū ff.
eod. Ang. in l. 1. §. ſubſtituere, num. 4. verſ. ſubdit
autem, & ibi Alc. numer. 96. ff. de vulg. Polit. de
ſubſtit. tit. de vulg. part. 3. num. 55. verſ. ſupereſt
modo, Ant. Fum. de ſubſtit. tit. de vulga. num. 31.
Pereg. de fideic. artic. 2. num. 69. Et eſt in confeſſo
apud eos, quos referemus infra num. 13. Conſe-
quens eſt, vt debeat etiam eſſe potior cohęre-
de, quippe, qui venit, vt ſubſtitutus l. ſi Titio
63. §. Iulianus ff de leg. 2. Imo magis huic, quā
illi debeat præferri, cum ſubſtitutus vincat
cohęredem l. 2. §. ſi duo ff. de bon. poſſ. ſec. tab.
&, ſi vinco vincentem te, multo fortiùs te l.
de acceſſionibus 14. ff. de diu. & temp. præſcript.
Ita in propoſito ratiocinatur Soc. Sen. in d. l. 1. nu.
29. verſ. ex quibus infertur ff. de vulg. Idq; adeo
11 verum eſt, vt procedat, non ſolum † in ijs ca-
ſibus in quibus fideicommiſſum cenſetur a
cohærede repetitum d. l. non iuſtam. 4. C. ad
12 Trebell. prout euenit regulariter † d. l. ſi Titio.
63. §. Iulianus ff. de leg. 2. Et ſcribunt Ang. in d. l.
1. §. ſubſtituere. num. 4. verſ. Tu dic, & ibi Rip.
num. 160. verſ. 2. ff. de vulg. & Cuiac. lib. 18. obſ.
cap. 12. cum portio ei accreſcat cum onere l.
vn. §. his ita definitis C. de cadu. toll. & nos latè
diximus in 8. cap. q. 17. num. 1. Et in propoſito de-
clarant Angel. in d. l. 1. § ſubſtituere, nu. 5. verſ.
Interdum inſtitutus ff. de vulg. ſed etiam in ijs,
in quibus non cēſetur repetitum, vt, quia por-
tio debuerit accreſcere ſine onere, ſicuti con-
tingit in ijs caſibus, quos retulimus in eadem
q. 17. num. 135. & ſeqq. Adhuc enim potior
erit fideicommiſſarius cohęrede: Nam, cum
13 indiſtinctè præferatur ſubſtituto, † vt eſt ve-
rior, & receptior opinio, ſicuti videre eſt apud
Bart. in d. l. ſi patroni. 55. §. fin. in princ. verſ. itē
reprehendit, & ibi Imol. verſ. In gl. 1. ff. ad Treb.
Bart. in d. l. facta. 63 §. Iulianus, & ibi Imol. verſ.
ſed tu adde, & Caſtr. ff. eod. Imol. in d. l. 1. num. 7.
verſ. Item adde in quantum, & ibi Alex. nu. 27.
verſ Confirmo. Iaſ. num. 50. verſ. Conclude, Soc.
Sen. num 29. Alcia. num. 97. ff. de vulg. Caſtr. in
l. recuſare. 6. §. Titius, numer. 2. verſic. dicit
tamen ff. ad Trebell. Ang. de Gamb. de teſtam.
glo. 84. nu. 8. verſ. quid ſi ille, Ant. Fum. de ſubſt.
d. tit. de vulg. num. 31. Trentac. de ſubſtit. part. 1.
cap. 8. num. 10. Pereg. de fideic. d. art. 2. num. 69.
verſ. concluſiuè. Craſſ. in § ſubſtitutio, q. 9. num.
9. vbi ait, hanc eſſe communē, & ſequendam, Did.
Spin. in ſuo ſpecul. teſta. gl. 22. nu. 17. Quam ſen-
tentiam probat etiam Bart. (ſi diligenter eius ver-
ba perpendantur) in d. l. 1. num. 25. verſ. dico ſic ff.
de vulg. Nam, licet prius contrarium ſub dubio
ſcripſiſſet, poſtea tamen ſubiecit hęc verba, ſed quia
ille §. Iulianus, aliquantulum videtur obſtare
huic dicto, ideo dic, vt ibi, vbi tenet indiſtinctè
præferri fideicommiſſarium, Conſequens eſt,
vt multo magis debeat eſſe potior cohærede,
per ea, quæ ſupra diximus. Et, quamquam in
ſubſtituto plerique cōtrarium cenſuerint, eo
caſu, quo fideicommiſſum non cenſetur re-
petitum, licet id admittatur, quando repetitū
14 intelligitur, † vt Bart. (licet ſub dubio) in d. l. 1.
num. 25. verſ dico ſic ff. de vulg. Ang. in d. l. facta
63. §. Iulianus, nu. 2. verſ poteſt dicere ff. ad Treb.
Bald. nouell. de ſubſtit. tit. de vulg. nu. 18. Gomez.
tom. 1. varia. reſol. cap. 3 num. 8. Alij vero cōtra
putarint, præferendum eſſe ſubſtitutum, eo

tantum caſu, quo fideicommiſſum cenſetur
15 repetitum, † vt Rip. in d. l. 1. num. 160. verſ. ſed
ego puto ff. de vulg. verius tamen, & receptius
eſt, vtroque caſu fideicommiſſariū eſſe ſub-
ſtituto potiorem, vt rectè cenſuerunt omnes,
quos retulimus ſupra num. 13. Nam hoc aper-
tè probat.

In primis l. facta. 63. §. Iulianus ff. ad Treb.
ſecundum Florentinam, & veram lectionem
16 Nam ibi † Caius refert Iulianum dixiſſe, ſi
hæres inſtitutus Titio rogatus ſit hæreditatem re-
ſtituere ſubſtitutus Mæuio, & inſtitutus ſuſpe-
ctam ſibi hæreditatem eſſe dicat, deſiderante Titio
iubendum eum adire, & reſtituere. Itaque, licet
in hac ſpecie fideicommiſſum non cenſere-
tur a ſubſtituto repetitum, propterea, quod
ſubſtitutus fuerat grauatus alij reſtituere, quā
17 cui grauatus erat inſtitutus, † ſecundum exce-
ptionem, quæ ponitur in l. licet Imperator. 77 ff. de
leg. primo, Et in propoſito traditur a Bald. in d. l.
non iuſtam. 4. num. 5. verſ 2. opp. C. ad Treb. &
Imol. in d. l. ſi patroni. 55. §. fin. verſic. Item non
conſtabat, & ibi Alex. numer. 3. verſ. Ad hoc pri-
mum ff. eod. tamen eo recuſante non fit locus
ſubſtituto, ſed inſtante fideicommiſſario co-
gitur hæres adire, & reſtituere. Ergo, patet ex
hoc loco fideicommiſſarium pręferri ſubſti-
tuto, etiam in caſu, quo fideicommiſſum nō
cenſetur ab eo repetitum. Et ita locum hunc ad
hoc perpendunt Imol. in d. l. 1. num. 7. verſ. Item
adde in quantum, & ibi Iaſ. numer. 50. verſ. Con-
clude, Soc. Sen. num. 29 ff. de vulg. Pereg. de fideic.
d. articul. 2. numer. 69. Did. Spin. d. gloſſ. 22. num.
17.

Secundo probat hoc ipſum d. l. non iuſtam
18 4 C. ad Treb. ſiue dicamus ibi, † nepotem, qui
datus fuerat cohęres auiæ, fuiſſe etiam ei vul-
gariter ſubſtitutum, vt Trent. d. part. 1. cap. 8.
num 11. verſ. 2. & vltimo, & alij plerique putāt,
ſiue dicamus fuiſſe ſimpliciter ei datum co-
hæredem: Nam, ſi fuerat etiam vulgariter
ſubſtitutus, res procedit ſine difficultate, cum
ſupponat, auiam recuſantem adire, vt faceret
locum nepoti, eidemque ſubſtituto, fuiſſe iuſ-
ſam adire, & reſtituere. At, ſi non fuerat ſub-
ſtitutus, ideo probat id ipſum, quia Impera-
tores ibi arguunt a ſubſtituto ad cohæredem,
ideoque oſtendunt, idem eſſe de vno, quod
de alio dicendum. Quod etiam ſupponunt
dicentes, diſpoſitionem d. l. non iuſtam, pro-
cedere, tàm in ſubſtituto, quàm in cohærede,
vt Bart. in d. l. ille, a quo. 13. §. 1. nu. 2. ff. ad Treb.
Bald. in d. l. non iuſtam num. 1. & 5.

Tertio facit l. quia poterat. 4. in fi. ff. ad Trib.
19 vbi Vlpianus poſtea, quam † ſcripſit, hęredē,
qui adire recuſat, cogendum eſſe adire, & re-
ſtituere, ſubijcit, ab eo non eſſe quærendam
recuſationis cauſam, cum variæ ſint hominum
voluntates, quorumdam negotia timentium, quo-
rumdam vexationem, quorumdam æris alieni
cumulum, tametſi locuples videatur hæreditas,
quorumdam offenſas, vel inuidiam, quorumdam
gratificari volentium ijs, quibus hæreditas relicta
eſt, ſine onere tamen ſuo: Nam hæc poſtrema
cauſa, propter quam inſtitutus adire recuſat,
vt ſcilicet gratificetur ijs, quibus hæreditas
relicta eſt, non poteſt in alijs verificari, quam
in ſubſtitutis, quippe, quibus hæreditas teſta-
mento relinquitur l. poteſt 36. ff. de vulg. & Inſt.
eod. in prin. & tamen dicitur ibi, poſſe recuſā-

tem

tem cogi adire. Ergo poteſt, etiamſi habeat ſubſtitutum. *Et ita locum hunc perpendũt Alex. in d. l. 1. num. 27. verſ. Confirmo, & ibi Soc. Sen. nu. 29. verſ. & pro hac opinione ff. de vulg. Pereg. de fideic. d. artic. 2. num. 69.*

20 Nec dicas, debere intelligi, † quoties fideicommiſſum cenſetur a ſubſtituto repetitum, quia verius eſt, procedere, etiamſi non intelligatur repetitum. Primo, ex illis verbis, *ſine onere tamen ſuo,* quippe, quæ videntur ſignificare, id habere locum, etiamſi, hæreditas fuerit ijs, quibus recuſans voluit gratificari, relicta, ſine onere ſuo, ideſt, ſiue onere fideicommiſſi. Secundo, quia dato etiam, quod prædicta verba intelligãtur de onere, ideſt, damno ipſius recuſantis, quaſi sẽſus ſit, voluiſſe eum gratificari ſequentibus, ſed ſine ſuo onere, ideſt, abſque eo, quod adeundo ſe ſe ſubijceret oneribus hæreditatis, vt ipſe verius arbitror, eo tamen ipſo, quod loquitur indiſtinctè, debet etiam indiſtinctè intelligi, vt procedat, ſiue fideicommiſſum ſit a ſubſtituto repetitum, ſiue non.

21 Quarto facit, quia, † ſi vinco vincentem te, multo fortiùs te *l. de acceſſionibus. 14. ff. de diuer. & temp. præſcrip.* Sed fideicommiſſarius, tamquam magis dilectus vincit inſtitutum, quippe, quem poteſt cogere adire, & reſtituere *d. l. quia poterat. 4. ff. ad Treb. §. ſed, quia hæredes, Inſt. de fideico. hæred.* Inſtitutus, verò, tamquã prædilectus vincit ſubſtitutum *l. Publius 36. §. fin. ff. de cond. & dem.* Ergo fideicommiſſarius multo magis debet vincere ſubſtitutum. *Ita argumẽt Alcia. in d. l. 1. num. 96. ff. de vulg. & Trentac. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 8. numer. 10. verſic. ſecundo & vltimo.*

22 Quinto probatur, quia, † niſi inſtituto recuſante poſſet fideicommiſſarius eum cogere adire, & reſtituere, ſiue fideicommiſſum ſit a ſubſtituto repetitum, ſiue non, aperiretur via fraudibus, ſcilicet, quia inſtitutus facilè poſſet in fideicommiſſarij perniciem cũ ſubſtituto colludere, & recuſando operari, vt ad eum hæreditas pertineret excluſo ſubſtituto *d. l. quia poterat 4 in fi. ff. ad Treb.* At hoc eſſet abſurdum *d. l. non tuſtam. 4. & ibi Bald. num. 2. C. eod.* Ergo, & antecedens. *Ita ratiocinatur Alcia. in d. l. 1. num. 96. ff. de vulg.*

23 Sexto in hanc rem adducitur, quia, † quoties inſtitutus alium facit hæredem, ſubſtitutus excluditur *l. ſi paterfa. 40. ff. de hæred. inſt. §. fin. Inſt. de vulg.* Sed, quando recuſat, eaque ratione cogitur adire, & reſtituere, effectu facit alium, nempe fideicommiſſarium hæredem, ſcilicet, quia in eum transfert omnia iura hæreditaria *l. 1. §. 1. ff. ad Treb. §. reſtituta, Inſt. de fideic. hæred.* Qua ratione fideicommiſſarius dicitur hæres effectu *l. ſi filiusf. 5. §. fin. ff. quod cum eo qui in alie. pot. eſt.* Ergo debet excludi ſubſtitutus. *Ita argu. Alcia. in d. l. 1. nu. 96. verſ. Illa ergo verba, & num. 99. verſ. ſed tamen ff. de vulg.*

24 Septimo facit, quia † in concurſu perſonarum is debet præferri, quem teſtator, vel expreſſim, vel tacitè voluit eſſe potiorem *l. cum ita. 33. §. in fideicommiſſo ff. de leg. 2. l. hæredes mei. 57. §. peto a te ff. ad Treb.* At, vbi eidem duo ſubſtituti ſunt, vnus vulgariter, alter verò per fideicommiſſum, teſtator cenſetur ſaltem tacitè, & præſumptiuè voluiſſe, vt inſtituto recuſante fideicommiſſarius præferatur, quia, cum ſciat, aut ſcire præſumatur iuris diſpoſitionem eſſe, vt inſtituto recuſante poſſit fideicommiſſarius eum cogere adire, & reſtituere, ſubſtituendo per fideicommiſſum cẽſetur ſuam voluntatem cum iuris diſpoſitione conformaſſe, & ita voluiſſe, vt eo caſu fideicommiſſarius poſſit eum cogere, *vt in ſpecie declarant Imol. in d. l. 1. num. 7. verſ. & pro hoc facit, & ibi Alex. num. 27. verſ. pro hoc facit, Iaſ. num. 50. verſ. Conclude, Soc. Sen. num. 29. verſic. Pro his facit ff. de vulg. Imol. in d. l. ſi patroni 55. §. fin. verſic. et quo caſu, et in d. l. facta. 63. §. Iulianus verſ. Nec obſtat ratio ff. ad Treb. Trẽt. de ſubſtit. d. par. 1. cap. 8. num. 10. verſ. & mouentur, Pereg. de fideic. d. artic. 2. num. 69. Craſſ. in d. § ſubſtitutio q. 9. num. 9.* Ergo debet ſubſtituto præferri.

Nec obſtat, ſi dicatur, etiã vulgariter ſubſtitutum venire ex voluntate teſtatoris, quippe, qui cenſetur eum vocaſſe, non ſolum eo caſu, quo inſtitutus hæres eſſe non potuerit,

25 ſed etiam eo, quo hæres eſſe noluerit † *l. cum proponas. 3. C. de hæred. inſt.* quia verius eſt, quoties eidem duos ſubſtituit, vnum vulgariter, alterum verò per fideicommiſſum, non cenſeri vulgariter illum ſubſtituiſſe in caſum, quo inſtitutus nolit eſſe hæres niſi fideicom-

26 miſſarius nolit eum cogere, † *vt declarãt Ang. in d. l. facta. 63. § Iulianus, num. 2. verſ. in text. ibi iubendũ, & ibi Caſtr. verſ. videbatur, & Imol. verſ. Nec obſtat ratio ff. ad Treb. Ang. in d. l. ſi patroni. 55 § fin. numer. 1. verſ. 2. reprehendit & ibi Imol. verſ. vnde eo caſu ff. eod. Trentac. d. part. 1. cap. 8. num. 10. verſ. Nec obſtat,* ſed tantum in eum, quo hæres eſſe nõ poſſit, vt, quia moriatur ante aditam hæreditatem, non præcedente aliquo iuſſu de adeundo, nec intra tempus

27 deliberandi, † *ſicut declarant Imol. in d. l. 1. num. 7. verſ. & pro hoc facit, & ibi Alex. num. 27. verſ. pro hoc facit, Iaſ. nu. 50. verſ. Concludè, Soc. Sen. num. 29. verſ. pro his facit ff. de vulg. Imol. in d. l. ſi patroni 55. § fin. verſ. unde eo caſu, & in d. l. facta. 63 §. Iulianus, verſic. Nec obſtat ratio ff. ad Treb. Trentac. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 8 numer. 10. verſ. Nec obſtat, Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 3. num. 8. Pereg. de fideic. d. artic. 2. num. 69. Craſſ. in d. § ſubſtitutio, q. 9 num. 9.* Nam, ſi decederet poſt iuſſum de adeundo, vel intra annum, procederent ea, quę dicemus *infra num. 57. & 66.*

Octauo, & vltimo probatur hæc ſententia

28 quia † in dubio ſumenda eſt illa interpretatio per quam voluntas teſtatoris pleniùs impletur *l. ſi hæres 63. §. ſi totam ff. ad Treb.* Sed plenius impletur, quoties recuſans cogitur adire, quam, quoties pars eius applicatur ſubſtituto, vel cohæredi, ſcilicet, quia, quoties cogitur, non eſt locus detractioni Trebellianicę, cui alioquin locus eſt, quoties pars vel defertur ſubſtituto, vel accreſcit cohæredi, etiã ſi fideicommiſſum cenſeatur ab his repetitũ, *vt dicemus infra nu. 45.* Ergo debemus potiùs facere locum coactioni, quam ſubſtitutioni, aut iuri accreſcendi.

Neque communi huic ſententiæ obſtat *l. ſi patroni. 55. §. fin ff. ad Trebell.* quę ſola veteres in contrariam traxit opinionem, quia, quod ibi definit Papinianus, dum, *Actiones,* inquit, *temporariæ Trebelliani ſolent eſſe euictæ*

hæreditate ab eo, qui poſtea, quam fideicommiſſam reſtituit hæreditatem, uictus eſt, ſcilicet ante reſtitutionem lite cum eo conteſtata: Poteſtas enim euictione tollit intellectum reſtitutionis indebito fideicommiſſo conſtituto. Planè, ſi fideicommiſſū ab eo quoque, qui poſtea uicit, relictum eſt, quia poſſeſſor in ratione reddenda hæreditatis partem, quam fideicommiſſario reſtituit, hæredi reputat, defendi poteſt, actiones Trebelliani durare, non
29 eſt accipiendum † de ſubſtituto, qui hæreditatem ab inſtituto euicerit, quaſi inſtitutus duos habens ſubſtitutos, vnum vulgariter, alterum verò per fideicommiſſum poſt repudiationem a ſe factam hæreditatem adierit, & poſt litem ſibi a ſubſtituto motam fideicommiſſario reſtituerit, eaque ratione ſecuta fauore ſubſtituti ſententia, & euicta ab inſtituto hęreditate actiones ex Trebelliano trāſlatæ in fideicommiſſarium cenſeantur temporariæ, non perpetuæ, niſi fideicommiſſum fuerit etiam ab euincente, ideſt, a ſubſtituto repetitum, vt eſt antiquorum intellectus, *quē ibi refert gl. in uerb. actiones, & probat Ang. nu. 1. uerſ. ego ſuſtineo, & in d. l. facta. 63. §. Iulianus, num. 2. verſ. ſed ego ſuſtineo ff. eod.* quia commētitium eſſe hunc intellectum ex duobus con-
30 uincitur, † & primo ex eo, quia Papinianus ibi ſupponit, fideicommiſſum regulariter nō cenſeri repetitum ab eo, qui hæreditatem euicit, quod de ſubſtituto dici nequit, cum relicta ab inſtituto regulariter cenſeantur a ſubſtituto repetita *l. licet Imperator. 77. ff. de leg. primo, l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. 2. l. non iuſtam. 4. C. ad Trebell.* Secundo ex eo, quia ſi ibi tractaretur de inſtituto, q ante reſtitutionē repudiaſſet, haud dubiè nō potuiſſet transferre actiones hæreditarias in fideicommiſſariū, cum ipſe eas non habuerit, & nemo plus iuris in alium trāsferre poſſit, quam ipſe habeat *l. nemo plus iuris. 55. ff. de reg. iur.* & tamen Papinianus ibi ſupponit, actiones fuiſſe translatas, eo ipſo, quod ait translationem eſſe temporalem, ideſt, factam ad tempus, & euicta hęreditate, cenſeri finitā, *ut in propoſito conſiderāt Polit de ſubſtit tit. de uulg. par. 3. n. 54. & Trentac. de ſubſtit. par. 2. c. 8. n. 11. uerſ. 2. & ult.*

Nec eſt, quod reſpondeas, Papinianum ibi
31 † non ſenſiſſe de translatione vera, ſed de ea, quæ prima fronte videbatur facta, *ut reſpondent Aug. ibi numer. 2. & poſt eum Imol. uerſ. ſed tunc obſtat*, quia hoc eſt facere vim verbis: nā loquitur de translatione temporali, quæ non poteſt conſiderari, niſi in ea, quæ verè fit, ſed ad tempus, cum verbum, eſſe, denotet veritatem, non fictionem, & apparentiam, *ut in propoſito conſiderat Alex. ibi num. 5.*

Quamobrem verius eſt, loqui Papinianum
32 † de translatione, quæ fit ab inſtituto, & grauato in eo teſtamento, in quo filius emancipatus fuit præteritus: Nam, quia talis præteritio non impedit, quominus hæres inſtitutus poſſit adire hæreditatem, & eam fideicommiſſario reſtituere, ac eo modo transferre actiones ex Trebelliano, *ut probat l. filiū, quē 20. in prin. uerſ. dixi ff. de bon. poſſ. cōtra tab. & l. ita tñ 27. §. quoties ff. ad Treb ſecundū emendatā lectionem, de qua Cuiac. lib. 3. obſ. cap. 6.* ideo, ſi poſtea emancipatus, qui contra tabulas bonorum poſſeſſionem agnouerat, & poſſeſſoriam hæreditatis petitionem propoſuerat, hæreditatem euincat, translatio intelligetur facta ad tempus, & procedet, quod ibi Papinianus ait, *ut ibi declarant Bart. & Aug. num. 2. in fi. & Caſtr. num. 6. uerſ. Tu ſuſtine.*

Nec eſt contrarium, quod Papinianus ibi ſupponat, fideicommiſſum poſſe ab euincente cenſeri repetitū, & hoc dici nō poſſit de filio pterito, vtpote, a quo fideicōmiſſū relin-
33 qui non poteſt † *l. 2. ff. de leg. 3. l. quidam filium. 31. C. de fideic.* quia hoc verum eſt, ſi nominatim ab eo relinquatur. Cæterùm, ſi generaliter ab omnibus ab inteſtato ſuccedentibus,
34 verius eſt, poſſe etiam ab eo relinqui † *l. generaliter. 24. §. ex teſtamento ff. de fideic. liber. Ita reſpondent Bart in d. l. ſi patroni. 55. §. fin. & ibi Aug. num. 2. verſ. ſed tu reſponde, Imol. verſ. ſed huic obiectioni. & Caſtr. num. 6 verſ. Tu ſuſtine ff. ad Treb. Polit de ſubſt. d. tit. de vulg. par. 3. nu. 55.* vel poteſt intelligi de euictione hæredita-
35 tis, quæ fit remedio querelę, † *prout poſt Diu. intelligunt Caſtr. in d. § fin. num. 6 verſ Tu ſuſtine, & ibi Alex. num. 5. verſ. unde vera, & Polit. d. part. 3. num. 55.* Nam, quia non impedit hęc, quominus hęres inſtitutus poſſit adire hære-
36 ditatem † *l. Papinianus. 8 § ſi conditioni, verſ. quoniam ff. de inoff. & l. ſcimus. 36. § illud C. eod.* & eam fideicōmiſſario reſtituere, ac eo modo
37 in eum transferre actiones hæreditarias † *l. 1. C. eod.* ideo, ſi poſt aditionem, & litem cum eo conteſtatam, & ſic pendente iudicio querelæ hæreditatem fideicommiſſario reſtituerit, cenſebitur quidem actiones in eum tranſtuliſſe, ſed ad tempus, ſcilicet, quia, ſi poſtea victus ſit, vt, quia teſtamentum fuerit declaratum inofficioſum, & ita hęreditas ab eo ſit euicta, tranſlatio iurium cenſebitur extincta, & perinde habebitur, ac, ſi facta non fuiſſet, quia, cum ipſe deſinat eſſe hęres *l. in ſubſtitutione. 31. uerſ. quamuis ff. de uulg.* Conſequens eſt, vt non poſſit cenſeri in fideicommiſſariū tranſtuliſſe actiones, quas ampliùs nō habet, cum reſoluto iure datoris cenſeatur etiam reſolutum ius acceptoris *d. l. ſi patroni. 55. §. ult. & ibi nos. omnes ff. ad Treb.*

Nec obſtat, quod Papinianus ibi ſupponat,
38 † fideicommiſſum poſſe ab euincente cenſeri debitum, quod inſpecto iure Digeſtorum non videtur poſſe intelligi de eo, qui euicit hæreditatem remedio querelæ, cum eo iure inſpecto legata, & fideicommiſſa relicta in teſtamento, quod inofficioſi querela reſciſſū eſt, non debeventur, etiamſi fuiſſent a venientibus ab inteſtato repetita, propterea, quod teſtamentum reſcindebatur, quaſi conditum
39 a demente † *l. patronus. 34. §. fin. ff. de leg. 3. l. Titia. 13. in fin. ff. de inoff.* quia noſtri com-
40 muniter reſpondent, id procedere † in querela, quæ dabatur filijs, non etiam in ea, quę dabatur fratribus inſtituta turpi perſona: nam hæc non reſcindebat teſtamentum ſub colore dementiæ, ſed ſimplici odio hęredis inſtituti, ideoque legata, & fideicommiſſa in eo relicta debebantur, ſi fuiſſent a venientibus ab inteſtato repetita. Quamobrem in his terminis cenſent eſſe accipiendum Papiniani locum *in d. l. ſi patroni. 55. §. fi. uti poſt Diu. ibi uidere eſt apud Ang. num. 3. Caſtr. nu. 6. uerſ. ad ſecundam, & Alex. n. 5. uerſ. unde uera.* eumque proinde non obeſſe communi noſtrorum ſētentię, quæ vult, fideicommiſſarium præferri vulga-

vulgariter ſubſtituto, quoties hæres adire re-
cuſat, ſiue fideicommiſſum cenſeatur ab eo
repetitum, ſiue non.

Minus ei obſtat, quod obijcitur, non videri
hæredem poſſe cogi adire, quoties ei datus eſt
vulgariter ſubſtitutus, ſcilicet, quia teſtator,
qui ei ſubſtituit, ſi hæres non erit, cenſetur in
ipſius voluntatem poſuiſſe aditionem, & re-
41 pudiandi facultatem ei dediſſe † *l. 1 § ſi propo-
natur ff. ſi quis om. cauſ. teſta.* ideoque, ſi adire
nolit, non videtur quodammodo contra de-
functi volũtatem poſſe cogi, vt dicitur de eo,
cui teſtator legauit ſub conditione, ſi hæres
non erit *in l. debitor 59 in prin. verſ. ubi quidem
ff. ad Treb.* Nec enim facit contra voluntatẽ
teſtatoris, qui vtitur facultate ſibi ab eo con-
ceſſa *l. quia autẽ 6. in prin. verſ. Planè ff. ſi quis
om cauſ. teſt. Et in propoſito conſiderat glo. in d. l.
non iuſtam. 4. in verb. coacta, verb. Item opp. C. ad
Trebell* quia noſtri communiter reſpondent,
42 hoc procedere, † quoties teſtator ſimpliciter
hæredi dat vulgarem ſubſtitutũ: Tunc enim
verùm eſt, cenſeri ei concedere repudiandi
facultatem. Cœterùm, quoties ei, cui vulga-
riter aliquem ſubſtituit, dat etiam alium ſub-
ſtitutum per fideicommiſſum, verius eſſe tra-
dunt, non cenſeri inſtituto dediſſe repudian-
di facultatem, *per ea, quæ diximus ſupra num.
24.* ideoque, ſi inſtitutus adire recuſet, poſſe
eum a fideicommiſſario cogi adire, & reſti-
tuere, non obſtante, quod habeat vulgarem
ſubſtitutum. *Ita reſpondent Bald. in d. l. non iu-
ſtam. 4. num. 5. verſ. opp. C. ad Treb. Caſtr. in d. l.
facta. 63. §. Iulianus, verſ videbatur, & ibi Imol.
verſ. Nec obſtat ff. eod. Iaſ. in d. l. 1. num. 51. &
ibi Soc. Sen. nu. 29. verſ. & ex his patet ff. de vulg.
Trent. de ſubſtit. d. par. 1. cap. 8. num. 10. verſ. Nec
obſtat.* Nam, & in ſimili licet ex communi
datione vulgaris ſubſtituti cenſeatur ſublatũ
ius ſuitatis, *ut videre eſt apud Bart. & alios in l.
5. ff de vulg.* hoc tamen fallit, ſi teſtator eidem
filio ſubſtituerit etiam per fideicommiſſum:
nam tunc manet firmũ ius ſuitatis, & omnes
ſuos effectus operatur, propterea, quod per ta-
lẽ dationẽ non cenſetur teſtator dediſſe filio
43 abſtinendi facultatem. † *Ita ſcribunt Bald. in
d. l. non iuſtam. 4. num. 5. verſ. ex hac ſolutione C.
ad Treb. Iaſ. in d. l. 1. num. 51. & ibi Soc. Sen. num.
29. verſ. ex quo infertur, & Alcia. num. 99. ff. de
vulg. Trent. d. part. 1. cap. 8. num. 10. verſ. & hinc
ibi infertur. Craſſ. in §. ſuitas q. 10. numer. 8.*
Vnde, ſi in teſtamento appoſita ſit illa clau-
ſula, ſubſtituens vulgariter, pupillariter, & per
fideicõmiſſum, vt notariorum moris eſt, non
cenſebitur teſtator per dationẽ vulgaris ſub-
44 ſtituti ius ſuitatis ſuſtuliſſe. † *Ita ſcribunt Bald.
in d. l. non iuſtam 4. num. 5. verſ. ex hac ſolutione,
C. ad Treb. ubi ait, hoc eſſe menti tenendum, Iaſ.
in d. l. 1. n. 52. ubi ait, ſe ita conſuluiſſe & obtinuiſſe
in ciuitate Mantuæ, & ibi Soc. Sen. nu. 29. verſ.
ex quo etiam ſingulariter ff. de vulg. Trent. d. par.
1. cap. 8. num. 10 verſ. & hinc ibi infertur.*

Denique non obſtat, quod, vbi fideicom-
miſſum cenſetur à ſubſtituto repetitum fidei-
commiſſario conſultum ſit alio remedio,
45 † quo poteſt ius ſuum conſeruare, nempe iure
agendi contra eundem ſubſtitutum, ideoque
non videatur ei concedendum remedium
coactionis, quippe, cui, tamquam extraordi-
nario, & odioſo non poteſt eſſe locus, vbi ali-
ter poteſt eſſe cõſultũ fideicommiſſario, *ut in
propoſito conſiderat gl in d. l. nõ iuſtam 4. in verb.
coacta verſ. ſed cur fideicommiſſarius C. ad Treb.*
quia reſpondent noſtri, negando remedium
agendi cõtra ſubſtitutũ ita conſulere fideicõ-
46 miſſario, vt remediũ coactionis, † Primo, quia
fideicommiſſarius poteſt eſſe magis oneratus
in repetitione fideicõmiſſi facta a ſubſtituto,
quam in eo, quod a recuſante relictum eſt,
ideoque magis eius intereſt habere potiùs ab
inſtituto, quam a ſubſtituto. *arg. l. recuſare. 6.
§. Titius ff ad Treb. Et in propoſito reſpondet gl.
in d. l. non iuſtã. 4. in verb. coacta verſ reſponde C.
eod.* Secundo, quia, ſi peteret fideicommiſſum
a ſubſtituto, pateretur detractionem Trebel-
lianicę, & ita minus obtineret, quam, ſi illud
ab inſtituto conſequatur, *ut declarat Rip.
in d. leg. 1. numer. 160. verſicul. & ſi dixeris ff. de
vulg.*

Planè, quod diximus hęredem inſtitutum,
& grauatum fideicommiſſo, ſi ſuſpectam di-
cat hęreditatem, poſſe cogi adire, & reſtitue-
re, non obſtante, quod habeat vulgarem ſub-
ſtitutum, aut cohæredem, ita intelligen-
47 dum eſt, † vt procedat duobus concurrenti-
bus.

Primò, quod fideicommiſſarius ſit diuer-
ſus a cohęrede, vel ſubſtituto. Cœterùm, ſi
vnus, & idem ſit, & ſubſtitutus, vel cohęres, &
fideicommiſſarius, poterit arbitrio ſuo elige-
re remediũ illud, quod ſibi videbitur vtilius,
& venire, vel ex fideicommiſſo, & ita cogere
hęredem adire, & reſtituere, vel ex ſubſtitu-
tione, aut iure accreſcendi, *ſecundum ea, quæ
diximus in 7. cap. q. 6. num. 70.* Secundo verò
debet etiam hoc concurrere, quod is, qui co-
gendus eſt, fuerit grauatus purè: nam, ſi ſub
conditione, cogi non poterit. Itaque, licet is,
qui ſolus hęres inſtitutus eſt, & ſub conditio-
ne grauatus hæreditatem alicui reſtituere, ſi
48 adire recuſet, cogi poſſit † *l. apud Iulianum. 11.
§. ult. ff. ad Treb.* ne interim moriens efficiat,
vt fideicommiſſum extinguatur *l. ille, a quo.
13. §. 1. in fi. ff. eod.* tamen, quoties habet cohę-
redem, qui adiuit, cogi non poteſt, ſed eius
49 pars cohęredi accreſcit † *l. ſed, cum ab hęrede.
12. & ibi Bart. & Cuiac. in 20 libr. quæſt. Papin.
ff. eo. Et ſcribunt gl. in d. l. apud Iulianũ. 11. §. ult.
in verb. ſtatim, & ibi Ang. & Caſtr. nu. 1 ff. eod.*
50 quia † ceſſat timor, ne intercidat fideicom-
miſſum, cum illa portio accreſcat cohæredi
cum onere fideicommiſſi *l. ſi Titio. 63. §. Iulia-
nus ff de leg. 2.*

Tertius caſus eſt, quando fideicommiſſa-
ria facta eſt vni ex duobus, aut pluribus hęre-
dibus, & grauatus deficit ante acquiſitionem
non per caſum voluntatis, ſed per caſum im-
potentiæ, vt, quia moriatur ante aditam hæ-
reditatem, Et tunc certi iuris eſt, fideicommiſ-
ſarium non poſſe ad eius partem admitti, ſed
eam neceſſariò debere, vel ad ſubſtitutum,
51 vel ad cohæredem pertinere. † *Ita enim de ſub-
ſtituto ſcripſerunt Anto Fum. de ſubſt. d tit. de
vulg. num. 31. Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 3.
num. 8. ubi ait, hanc eſſe veram, & communem do-
ctrinam, Did. Spin. in ſuo ſpecu. teſtam glo. 22. nu.
17. Et eſt de mente eorũ, quos retulimus ſupra n.
27. De cohærede vero ſentiunt Alex. in d. l. 1. num.
27. verſ. quid autem, & ibi Soc. Sen. num. 29. verſ.
ex quibus infertur ff. de vulg.* Non enim poſſe
ad-

admitti fideicõmiſſarium, patet ex eo, quia,
52 † aut vult ipſe adire, Et non poteſt, quia debet
capere hæreditatem de manu alterius §. in
primis, Inſt. de fideicomm. hæred. l. 1. in princ. &
tot. tit. ff. ad Treb. Craſſ. in §. fideicommiſſum q.
46. num. 1. & nos diximus in 7. cap. q. 3. num. 71.
Aut verò vult cogere hęredẽ hęredis adire,
53 & reſtituere, Et nec etiam poteſt, † vt ſcribunt
gl. in l. eam, quam. 14 in verb. coguntur, verſ. ſed
poteſt dici, & ibi Bart. num. 4. Bald. nu. 15. Caſtr.
numer. 8. verſ. ſed ponamus, & Iaſ. num. 21. C. de
fideic. gl. in d. l. ille, a quo. 13. §. 1. in verb. decedens
54 ff. ad Trebell. quia, † cum ius cogendi ſupponat
in eo, qui cogendus eſt, adeundi potentiam
l. ſi cui purè. 31. §. fi. & l. facta. 63. §. ſi ſub condi-
tione ff. ad Trebell. & hęc ceſſet in hærede hęre-
dis, vtpote, in quem ius adeũdi non transfer-
tur l. vn. § in nouiſſimo C. de cad. tollen. & nos di-
ximus in 7. cap. q. 41. num. 36. Conſequens eſt,
vt cogi nequeat. Ita ratiocinantur Caſtr. in d. l.
eam, quam. 14. numer. 8. verſ. ſed ponamus, & ibi
Iaſ. num. 21. C. de fideic. Quamobrem neceſſa-
riò debet illa pars, quaſi vacans, vel ad ſubſti-
tutum, vel ad cohęredem pertinere, ne alio-
quin incipiat defunctus pro parte habere hæ-
redem, & pro parte non contra ea, quæ diximus
in 8. cap. q. 4. num. 13. & ſeqq.

Hinc dicimus, extingui fideicommiſſum,
ſi hęres grauatus moriatur ante aditam hęre-
55 ditatem † l. ille, a quo. 13 §. 1. in fin. et l. ita tamẽ
27. §. quoties ff. ad Trebell. Et ſcribunt Bart. in d.
l. eam, quam 14. numer. 4 et ibi Iaſ. num. 21. C. de
fideic. Bart. in d. l. non iuſtam. 4. verſ. contra hoc,
et ibi Bald. nu. 3. C. eod. Bart. in d. l. ille, a quo 13.
§. 1. numer. 2. et ibi Ang. num. 3. verſ. In text. ibi,
Imol. num. 5. In princ. et verſ. In gl. ſuper verb. et
Alex. numer 7. verſ. Item not. ff. eod. Alex. in d. l. 1.
num. 27. in fin. ff. de vulg. Gomez tom. 1. varia.
reſol. cap. 5. num. 8. Dec. pin. in ſuo Specul. teſt. gl.
22. num. 17. verſ. benè tamen. Crema. de ſubſtit. d.
part. 1. cap 8. num. 10 verſ. Nec obſtat, Pereg. de
fideic. d. artic. 2. num. 12. et 66. Sed hoc ita intel-
56 ligendum eſt, † vt procedat, ſi fideicommiſ-
ſum conſideretur, vt relictum ab inſtituto.
Cœterùm, ſi conſideretur, vt a ſubſtituto, vel
cohęrede repetitum, magis eſt, vt regulariter
nõ cenſeatur extinctum, quia, ſiue pars illius,
qui ante aditam deceſſit, tranſeat in ſubſtitu-
tum, ſiue accreſcat cohęredi, tenebitur is eam
fideicommiſſario reſtituere, cum tranſeat cũ
onere fideicommiſſi d. l. ſi Titio. 63. §. Iulianus
ff. de leg. 2. exceptis ijs caſibus, quos retulimus
in 8. cap. q. 17. num. 135. et ſeqq.

Planè interdum non extinguitur fideicõ-
miſſum morte hęredis, etiamſi conſideretur,
vt relictum ab inſtituto: Primum enim, ſi ſi-
mus in caſibus, in quibus hæreditas non adita
tranſmittitur ad hæredes, puta ex beneficio
iuris deliberãdi, vel qua alia cauſa ex ijs, quas
retulimus in 7. cap. q. 41. num. 38 et ſeqq. magis
eſt, vt, etiãſi hęres inſtitutus, & grauatus mo-
riatur ante aditam hæreditatem, non tamen
57 extinguatur fideicommiſſum, † vt ſcribunt
Ang. in d. l. ille, a quo. 13. §. 1. num. 3. verſ. Item hoc
verum, et ibi Imol. num. 5. verſ. In gl. ſuper verbo,
et Caſtr. num. 7. ff. ad Treb. Gomez. d. tom. 1. va-
ria. reſol. cap. 5. num. 8. verſ. 2. limita, eaque ratio-
ne non fiat locus ſubſtituto, aut cohęredi,
58 ſed illi fideicommiſſarius præferatur, † vt eſt
de mente eorum, quos retulimus ſupra num. 27.

Nam, quia tranſmiſſio hæreditatis cẽn ſetu
facta cum omnibus ſuis iuribus, & qualitati-
59 bus † l. ſi quis filiumfam. 7. §. 1. ff. de acq. hæred. l.
ſi poſt dum 5. §. ijſdem autẽ ff. quand. dies leg. ced.
et nos diximus in 7. cap. q. 41. num. 16. ideo fit, vt
cenſeatur etiam facta cum onere fideicom-
miſſi, & per conſequentias, vt, quęcunque il-
lius reſpectu locum habuiſſent in perſona
tranſmittentis, locũ etiam habere debeant in
perſona trãſmiſſarij. Vnde, q̃madmodũ, ſi hę-
res grauatus ſpontè adijſſet hęreditatẽ, potuiſ
ſet quidẽ cogi eã reſtituere, ſed retenta quarta
60 † l. ita tamen. 27. §. Trebellianum, verſic. quod, ſi
Mœuius l. facta. 63. § ſi Titius l. ſi hæres. 68. §.
fin. & l. Lucius. 78. § hæres inſtitutus ff. ad Treb.
§. ſed, quia hæredes Inſt. de fideic. hæred. ita etiã
poterit eius tranſmiſſarius, ſi ſponte adierit,
61 † l. eam, quam. 14. C. de fideico. & l. quamquam
10. C. ad l. Falc. Et, quemadmodum defunctus
potuiſſet cogi adire, & reſtituere, ſi ſuſpectã
ſibi eſſe hæreditatem dixiſſet l. quia poterat. 4.
ff. ad Treb. quo caſu nullam potuiſſet quartã
62 detrahere † l. nam, quod 14. §. qui compulſus l.
cogi. 16. §. idem Martianus, & l. ſi patrons. 55. §.
qui fideicommiſſariam, verſ. adeo ff. eod. ita etiã
cogi poterit eius hæres, in quem tranſmiſſũ
63 eſt ius adeundi, ſi adire nolit, † vt eſt doctrina
gl. in d. l. eam, quam 14. in verb. coguntur, verſ. ſed
poteſt dici, quã ibi probant Bart. nu 4. Bald. nu.
15. Caſtr. num. 8. verſ ſi tamen extet, & Iaſ. num.
22. C. de fideic. & Bart. in d. l. ille, a quo. 13. §. 1.
num. 2. verſ. item id, quod dixi, & numer. 6. & ibi
Ang. num. 3. verſ. item hoc verum, Caſtr. num. 7.
Imol. num. 5. verſ in gl. ſuper verbo ff. ad Trebell.
Gomez d. tom. 1. varia. reſol. cap 5. num. 8. verſic.
2. limita, eaque ratione non poterit quartam
64 detrahere; † d. l. non iuſtam 4. in fi. & ibi not. om-
nes C. ad Treb. ne alioquin melioris ſit condi-
tionis hęres, quam fuerit defunctus, contra re-
gulam l. in ijs officijs. 136. §. non debeo ff. de reg.
iur. & l. poſtulante 44. in prin. verſ. Cæterùm ff.
ad Trebell. quam retulimus in 7. cap. q. 41. num.
34.

65 Planè hoc ita eſt accipiendũ, † vt hæres hę-
redis ita demum cogi poſſit adire, & reſtitue-
re hæreditatem teſtatoris, ſi adierit hæredita-
tem ipſius hæredis tranſmittentis: Nam, quia
tranſmiſſio in eum non fit, niſi, tamquam in
hæredem hæredis, & talis dici nõ poteſt, niſi
ipſius hæreditatem adeat, ideo fit, vt, ſi eam
adire nolit, non poſſit cogi, aut hanc, aut illã
adire, non hæreditatem hæredis, quia non
fuit de ea reſtituenda rogatus, minus hæredi-
tatem tranſmiſſam, quia ita demum cogi
poteſt, ſi ſit hęres hęredis, qualis non eſt, quo-
ties eius hæreditatem non adit. Ita eleganter
declarat Caſtr. in d. l. ille, a quo. 13. §. 1. numer. 7.
verſ. illud tamen ff. ad Trebell. Et, ſi dixeris, eum,
ne de hęreditate quidem tranſmiſſa fuiſſe ro-
gatum, & tamen poſſe cogi eam adire, & re-
ſtituere, ſi tranſmittentis hæreditatem adie-
rit, vt ſupra dictum eſt, reſpondeo, non eſſe ro-
gatum, ſi eum conſideremus ex perſona ſua.
Cœterùm, ſi ex perſona tranſmittentis, & tã-
quam eam repreſentantem, verius eſſe, cen-
ſeri eum rogatum, quia rogato Titio cẽſetur
etiam rogatus eius hæres, quippe, qui eadem
cum defuncto perſona reputatur §. 1. Auth. de
iureiur. a mor. præſt. coll. 5.

Secundo vero, ſi hæres, qui ſuſpectam di-
xerat

xerat hęreditatem, petente fideicommiſſario
fuerat a Iudice iuſſus adire, & reſtituere, licet
morte præuentus non potuerit eam adire, nõ
tamen cenſebitur extinctum fideicommiſſũ
66 † d.l. non iuſtam. 4. & ibi Bart. verſ. contra hoc,
& Bald. num. 3. C. ad Treb. Bart. in d.l. ille, a quo
13. §. 1. num. 2. & ibi Ang. nu. 3. verſ. In text. ibi,
Imol. num. 5. verſ. in gl. ſuper verb. ff. eod. Iaſ. in l.
cum filioſa. 11. num. 129 ff. de leg. primo, Gomez.
d. tom. 1. varia. reſol. cap. 5. nu. 8. verſ quod tamen,
67 quia, † cum hæres ſtatim debuerit iuſſui Iudi
cis parere, & hæreditatem adire, ac reſtituere,
quod, vel vno verbo facere potuiſſet l. reſtitu-
ta. 37. in prin. verſ. ſed, & ſi verbo ff. ad Trebell.
neque id fecerit, vel dolo malo, vel etiam per
negligentiam, non debet hoc fideicommiſ
ſario nocere, ut conſiderat Caſtr. in d.l. ille, a quo
13 §. 1. num. 6. verſ. in gl. fin ff. ad Treb. ſed per
inde fieri debet hæreditatis reſtitutio, ac, ſi
68 grauatus hæreditatem adiiſſet, † ut declarant
Bart. in d.l. non iuſtam. 4. in prin. C. ad Trebell.
& Iaſ. in d.l. eam, quam 14. num. 22. verſ. 4. nota-
biliter C. de fideic.

Hinc intelligimus, id, quod dicitur, extin-
gui fideicommiſſum, ſi hæres grauatus mo-
riatur ante aditam hæreditatem, ita demum
69 verum eſſe, † ſi non præceſſerit iuſſus Iudicis,
ſeu mora non adeuntis, ut declarant Bart. in d.
l. ille, a quo. 13. §. 1. num. 2. & ibi Ang. numer. 3.
verſ. in text. ibi ff. ad Treb. Bart. in d.l. non iuſtã.
4. verſ. contra hoc C. eod. nam præcedente iuſſu
verius eſt, non extingui, ſed adhuc poſſe peti,
ut ſupra dictum eſt. A quo autem, ſi quęramus
conſtat regulariter eſſe petendum ab hęrede
hæredis, vt pote, qui cogi poteſt adire, & reſti-
70 tuere, † ut ſcribunt gl. in d.l. ille, a quo. 13. §. 1. in
verb. decedens, & ibi Caſtr. num. 6. verſ. in gl. fin.
ff. ad Treb. Bart. in d.l. eam, quam. 14. numer. 4.
& ibi Bald. num. 15. Iaſ. num. 22. verſ. 4. notabi-
liter C. de fideic. Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap.
71 5. num. 8. verſ. quod tamen, Nam, quia † iuſſus
operatur, vt perinde res ſit habenda, ac, ſi hæ-
reditas fuiſſet adita, ut diximus ſupra num. 68.
&, ſi adita fuiſſet, non tamen reſtituta hęredi-
tas, debuiſſet ab hærede hæredis fieri reſtitu-
72 tio † l. quamuis. 40. §. 1. l. ſi patroni. 55. §. cui Ti-
tiana. & l. ſi eius. 64. §. ſi quis rogatus ff. ad Treb.
l. ſi frater 5. in fi. & d.l. eam, quam 14. C. de fideic.
gl. in d. l. ille, a quo. 13 §. 1. in verb. decedens ff. ad
Treb. ideo fit, vt etiam ab eo ſit faciẽda, quo-
ties hæres a Iudice iuſſus ante aditionem de-
73 ceſſit. ſed hoc ita intelligendum eſt, † vt pro-
cedat, niſi adſit ſubſtitutus, aut cohæres, cui
portio deficientis poſſit applicari: nam iis exi-
ſtentibus verius eſt, partem ſecundum iuris
communis regulas deberet ad eos pertinere,
74 † ut in ſpecie declarat Bald. in d.l. eam, quam 14.
num. 15. C. de fideic. & eſt in confeſſio apud eun-
dem Bald in d.l. non iuſtam. 4. nu. 7. C. ad Treb.
Anto. Fum. de ſubſtit. tit. de vulg. num. 31. Trẽta.
de ſubſtit. d. part. 1. cap. 8. num. 11. verſ. 2. & ulti-
mo, ſed cum onere fideicommiſſi, etiamſi nõ
75 fuerit ab eis, repetitum † d.l. non iuſtam. 4. ubi
Bald. num. 7. Bald. in d.l. eam, quam. 14. num. 15.
Trenta. d. part. 1. cap. 8. num. 11. verſ. 2. & ultimo.
Quo fit, vt etiam ab eis ſit facienda reſtitutio
76 † ſicuti declarant Bart. in d.l. ille, a quo. 13. §. 1.
num. 2. ff. ad Treb. Bald. in d.l. eam, quam, num.
15. & in d.l. non iuſtam, numer. 1. & 3. verſ. not.
mirabiliter, & num. 5. Polit. de ſubſtit. tit. de vulg.
part. 3. num. 55. verſ. ſupereſt modo, Trent. d. part.
1. cap. 8. nu. 11. verſ. 2. & ultimo, ſed ſine dedu-
ctione quartæ, licet ſponte, & volentes hęre-
77 ditatem adierint † d.l. non iuſtam. 4. in fi. & ibi
Bart. verſ. Item opp. Bald. num. 1. & 4 Bald. in d.
l. eam quam, num. 15. Polit. d. tit. de vulg. part. 3.
n. 55. verſ. ſupereſt modo, Trent. d. par. 1. c. 8. n. 11.
verſ. a. & ultimo, Cuiac. lib. 18. obſ. cap. 12. & per
conſequentias potuerit eam detrahere, ſi nõ
78 interueniſſet iuſſus, † ut declarat Bart. in d.l. nõ
iuſtam, verſ. Item opp. & verſ. Item ſubſtitutus,
etiamſi inſtitutus hæreditatem antea repu-
diaſſet, ut declarat Cuiac. d. lib. 18 obſ. c. 12. verſ.
verum aliter. Ratio autẽ diuerſitatis eſt, quia,
79 † quando Iudicis iuſſus non interuenit, reſti-
tutio fit a ſubſtituto, vel cohærede ex perſo-
na propria, &, tamquam ab eo, a quo fideicõ-
miſſum repetitum, & ſic relictum intelligitur
ideoque iure ſuo, ideſt, tamquam grauatus,
nec adire coactus poteſt detrahere Trebel-
lianicam, ſecundum ea, quę diximus ſupra num.
60. At, quando iuſſus Iudicis interuenit, tunc
reſtitutio non fit ex perſona ipſius ſubſtitu-
ti, aut cohęredis, ſed ex perſona inſtituti, cu-
ius hi vice, & partibus funguntur, ideoque
nil mirum, ſi non poſſint quartam retinere
vtpote, quã nec inſtitutus retinere potuiſſet,
ſi, vt erat iuſſus, hæreditatem adiiſſet, & reſti-
tuiſſet.

Quartus caſus eſt quando fideicommiſſa-
ria facta vni ex duobus aut pluribus hęredi-
bus, vel legatariis, aut fideicommiſſariis, &
grauatus deficit poſt acquiſitionem. Et tunc
indiſtinctè verum eſt, fieri locum fideicom-
80 miſſario, † ſiue ſimus in caſibus, in quibus poſt
emolumentum acquiſitum ius accreſcendi
ceſſat, quo caſu res caret dubio, ſiue etiam in
iis, in quibus etiam poſt acquiſitionem ius
accreſcendi locum habere poteſt: Nam,
81 † cum per illius deficientiam purificetur fi-
deicommiſſi conditio, quippe, quæ vni tantũ
fuit apposita, Conſequens eſt, vt illi debet
fieri locus l. cum proponas. 3. verſ. nam, ſi credit
C. de hered. inſt.

Quintus caſus eſt, quando fideicommiſſa-
ria facta eſt duobus, aut pluribus non coniũ-
ctim, ſed ſeparatim, puta in diuerſis oratio-
nibus, vel per disiunctiuam, ſiue alternatiuã,
Et tunc, ſi vnus deficiat, eadem dicenda ſunt,
quæ ſeruari diximus in quatuor caſibus præ-
cedentibus, ſcilicet, quia paria ſunt, vni tantũ
factam eſſe ſubſtitutionem, vel pluribus, ſed
82 ſeparatim † l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſicul.
nam, &, cum duobus ff de lib. & poſth. l. vel ſingu-
lis. 37. ff. de vulg. §. vel ſingulis Inſt. de pupill.
Quamobrem non erit tunc neceſſe condi-
tionem in omnibus verificari, ſed ſufficiet, ſi
verificetur in vno, vt locum habeat ſubſtitu-
83 tio † ut ſcribunt Bart. in d.l. heredes mei 57. nu.
5. & ibi Caſtr. num. 4. Rip. num. 82. ff. ad Treb.
Men. d. lib. 4. præſump. 186. num. 2.

Sextus caſus eſt, quãdo fideicommiſſaria
facta eſt duobus, aut pluribus coniunctim,
& vnus ex grauatis deficit ante acquiſitionẽ,
Et tunc eadem dicenda ſunt, quæ diximus in
tribus primis caſibus: Nam, aut fideicommiſ-
ſaria facta eſt duobus legatariis, vel fideicõ-
miſſariis, & vnus ex grauatis deficit ante ac-
quiſitionem, Et non poterit fieri locus ſubſti-
tuto, per ea, quę diximus in primo caſu, quęq;

multo

multo magis procedunt in his terminis. Aut verò facta eſt duobus, vel pluribus hęredibus, & vnus ex iis deficit ante acquiſitionē, & tūc, aut deficit per caſum nolūtatis. Et poterit a fideicōmiſſario cogi adire, & reſtituere, per ea, quę diximus in ſecūdo caſu, quęque etiam in his terminis procedunt. Aut verò deficit per caſum impotētię, vt, quia moriatur ante aditam hæreditatem, & eius pars non ad fideicommiſſarium, ſed ad ſubſtitutum, vel cohæredem pertinebit, ſecundum ea quæ diximus in tertio caſu, quæque multo magis procedūt in his terminis: nam, ſi fideicommiſſarius excluditur, quoties vni tantum facta eſt ſubſtitutio, quanto magis debet excludi, quoties facta eſt duobus, aut pluribus, quo caſu ſecūdum vim verbi debet eius conditio in omniū perſonis verificari, *vt oſtendemus in ſequenti caſu.*

Septimus caſus eſt, quando fideicommiſſaria facta eſt duobus, aut pluribus coniunctim, & vnus ex grauatis deficit poſt acquiſitionem, ſed ſumus in caſibus, in quibus poſt emolumentum acquiſitum non poteſt habere locum ius accreſcendi, prout regulariter euenit in proprietate, *ſicut latè oſtendimus in 7. cap. q. 59. nu. 13. & ſeqq.* Et tunc, ſi quæramus, an debeat admitti fideicōmiſſarius, nec ne, conſtat, multum referre, vtrum quęramus, an debeat admitti inſpecta proprietate verborum, an verò inſpecta veriſimili mente teſtatoris: Nam, ſi inſpecta verborum proprieta-
84 te, certum eſt, non debere admitti, † *vt declarant Bart. in d. l. hæredes mei. 57. §. cum ita. num. 5. verſ. ſi vero ſubſtitutio, & ibi Caſtr. numer. 4. verſ. circa pupillarem ff. ad Treb. Corn. conſ. 259.*
85 *num. 9. vol. 4.* quia, † cum ſubſtitutio collata ſit poſt mortem duorum, aut plurium, & ita ſit concepta ſub duplici, ſeu multiplici conditione expreſſa coniunctim, non ſufficit, eā in perſona vnius purificari, vt locum habeat diſpoſitio, ſed neceſſariò debet purificari in perſonis omnium, alioquin non poterit habere locum *l. ſi hæredi 5. ff. de cond. inſt. §. ſi plures, Inſt. de hæred. inſt.* Et hoc eſt, quod ſigni-
86 ficat † Papinianus *in d. l. hæredes mei 57. §. cum ita*, dom, *neptis*, inquit, *primâ facie propter conditionis verba non admitti videbatur*, ſcilicet, quia verba conditionis, ad duorum mortem copulatiuè relata, concurſum, & verificationem vtriuſque exigere videbantur; At, ſi ſpectamus mentem teſtatoris, quæ potiùs, quam verba debet in fideicommiſſis attendi *l. cum virum. 16. C. de fideic.* verius eſt, admitti fideicommiſſarium, etiamſi cōditio in vnius
87 tantum perſona fuerit purificata † *l. Lucius. 78. §. Caio ff. ad Treb. l. fin. §. filium ff. de leg. 2. Et ſcribunt Bart. in d. l. hæredes mei 57. §. cum ita, numer. 5. verſ. ſi vero loquimur, & ibi Caſtr. num. 4. & alij paſſim, Bart. in l. codicillis. 34. in princ. num 3. verſ. vel ſolus aliter ff. de vſufr. leg. Bald. in l. 1. numer. 7. C. de cond. inſ. Iaſ. in l. pen. num 9. C. de impub. & al. ſubſt. & conſ. 41. num. 3. & 4. vol. 1. & conſ. 142. col. 10. verſ. præterea text. vol. 2. Pariſ. conſ. 43. num. 7. vol. 2 Zaz. de ſubſtit. cap. 6. num. 15. Men. de præſ. d. lib. 4. præſ. 186. numer. 12. Ludouiſ. deciſ. 296. numer. 1.* Et ita reſpondit Papinianus *in d. l. hęredes mei §. cum ita*, illis verbis. *Sed, cum in fideicommiſſis voluntatem ſpectari conueniat, abſurdum eſſe reſpondi, ceſſante prima ſubſtitutione partis nepti petitionem denegari, quam totum habere voluit auus, ſi nouiſſimus fratris quoque portionem ſuſcepiſſet.* In hoc autem fideicōmiſſaria a vul-
88 gari ſubſtitutione differt. † Nā vulgaris facta duobus, aut pluribus coniunctim non aliter habet locum, quam ſi conditio in omnium perſonis verificetur, *vt latiſſimè oſtendimus in 10. cap. q. 21.* At fideicommiſſaria duobus, aut pluribus, etiam coniunctim facta locum habet, etiamſi in vnius tantum perſona conditio purificetur, *vt ſupra dictū eſt. Ita diſtinguūt Bart. in l. quamuis 4. in fi. C. de impub. & al. ſub. & in l. pen. num. 2. verſ. ſed, quando ſubſtitutio C. eod. Iaſ. d. conſ. 41. num. 4 vol. 1. & eſt communis diſtinctio tradita ab omnibus in d. l. hæredes mei § cum ita.* Quamobrem dicimus, in vulgari pluralitatem non reſolui in ſingularitates, *vt oſtendemus in d. cap. 10. q. 21.* in fideicommiſſa-
89 ria verò reſolui † *d. l. Lucius. 78. § Caio ff. ad Treb. d. l. fin. §. filium ff. de leg. 2. Et de fideicommiſſaria ſcribunt Curt. Iun. conſ. 128. num. 6. vbi ait, hanc eſſe communem concluſionem, Pariſ. d. conſ 43. num. 2. iuncto nu. 39. vol. 2. Alcia. conſ. 39. num. 5. & 13. verſ. 3. ſubijcit, & conſ 41. num. 3. & 5. verſ. 1. lib. 9. Zaz. de ſubſtit. d. cap. 6. num. 15. De vtraque vero Ludouiſ. d. dec. 296. num. 2.*

Cuius diuerſitatis triplex a noſtris ſolet af-
90 ferri ratio, Prima, quia, † cū vulgaris fiat ſub conditione, ſi primus hæres non erit, & ſic, ſi deficiat ante aditam hæreditatem, quo tempore ius accreſcendi locum habere poteſt, teſtator, qui duobus, aut pluribus coniunctim ſubſtituit, cēſetur inter eos voluiſſe cōſeruare ius accreſcēdi, *vt oſtēdemus in d. c. 10. q. 21.* Ac hęc ratio ceſſat in fideicommiſſaria, quippe, quæ locum non habet, niſi poſt aditam hæreditatem, quo tempore ius accreſcendi ceſſat, ideoq; teſtator nō poteſt inter eos cenſeri voluiſſe conſeruare ius accreſcendi, quod locū habere nequit. Magis igitur eſt, vt cenſeatur potiùs voluiſſe ſingulis ſeparatim ſubſtituere, tametſi inſpecta verborum figura videatur coniunctim ſubſtituiſſe. *Ita ratiocinātur Alex. conſ. 91. num. 7. vol. 1. Iaſ. d. conſ. 41. nu. 4 verſ. & ratio. & num. 5 vol. 1. Ludouiſ. d. deciſ. 296 numer. 4. Et ſimpliciter de fideicommiſſaria, Iaſ. in d. l. pen. num. 9. C. de impub. & al ſubſtit. & d. conſ. 41. num. 3. vol. 1. & d. conſ. 142. col. 10. verſ præterea text. vol. 2.*

Secunda verò, quæ affertur ratio eſt, quia
91 † pluralitas tunc reſoluitur in ſingularitates, eū diuerſos, non etiā, cum vnum tantum re-
92 ſpicit effectum † *l. falſa. 31. §. fin. ff. de cond. & dem. l. 2. §. fin. ff. de cond. inſt. l. hoc articulo. 29. & l. paterfa. 44. ff. de hær. inſt. l. ſi plures 6. C. de cōd. inſer. Et ſcribunt Bart. in d. l. codicillis. 34. num. 3. verſ. dico ergo ff. de uſufr. leg. Soc. Iun. conſ. 150. n. 12. verſ. ſed etiam aliter vol. 2.* Sed in vulgari reſpicit vnū tantū effectū, nēpe vnius teſtatoris directam, & immediatam ſucceſſionē *§. 1. Inſt. de pupill.* At in fideicommiſſaria reſpicit diuerſos effectus, nempe duorum, aut pluriū grauamina, ſcilicet, quia per fideicōmiſſum quilibet cenſetur grauatus partem ſuam reſtituere, & grauamen vnius cēſetur diuerſum a grauamine alterius, ideo nil mirum, ſi in vulgari pluralitas non reſoluatur in ſingularitates, in fideicommiſſaria verò reſoluatur, ita, vt perinde ſit, ac, ſi teſtator ſingulis ſeparatim

ratim ſubſtituiſſet. *Ita ratiocinantur Bart. in
d. l. hæredes mei §. cum ita, numer. 4. & poſt eum
alij paſſim ibi ff. ad Treb. Bart. in d. l. pen.
numer. 3. C. de impub. & al. ſubſt. Ludouſ.
d. deciſ. 296. num. 4. Et ſimpliciter de fideicommiſ-
ſaria Alcia. d. conſ. 39. num. 5. & 15. lib. 9. Et ſen-
ſit etiam Bald. in d. l. 1. num. 7. C. de cond. inſert.
dum ait, ideo admitti fideicommiſſarium uno de-
cedente, quia fideicommiſſaria fit ad onus, non ad
prouidentiam.*

93 Tertia demum affertur ratio, quia † plura-
litas non reſoluitur in ſingularitates, niſi, cũ
eadem eſt ratio de vno, quo ad vnum, quę de
94 pluribus, quoad; plures † *ut eſt doctr. Bald. in d. l.
1. numer. 4. C. de cond. inſer. Curt. Iun. d. conſ.
128. numer. 6. Soc. Iun. d. conſ. 150. num. 12. verſ.
uel etiam uol. 2. & Pereg. conſ. 59. num. 8. uol. 1.*
95 quod tunc demum accidere intelligitur, † cũ
inter eos, quibus fit ſubſtitutio nulla ſubeſt,
aut hominis, aut legis prouidentia, *ut Bald. &
Pereg. in relatis locis declarant.* Atqui in vulga-
ri facta duobus, aut pluribus cõiunctim ſub
eſt inter eos, quibus fit, ſi non hominis, ſaltem
legis prouidentia, nẽpe ius accreſcendi, quod
ex legis prouiſione proficiſcitur, *ut oſtendimus
in 2. cap. in princ. num.* 4. Contra verò in fidei-
commiſſaria nulla ſubeſt inter grauatos, aut
hominis, aut legis prouidentia, non hominis,
quia ſupponimus nullum a teſtatore fuiſſe
inter eos conſtitutum reciprocum fideicom-
miſſum, neque legis, quia fideicommiſſum
non habet locum, niſi poſt aditam hęredita-
tem, quo tempore ius accreſcendi ceſſat, Nil
mirum igitur, ſi non in vulgari, ſed in fideicõ-
miſſaria cenſeatur eadem eſſe ratio de vno,
quoad vnum, quæ de pluribus, quoad plures,
& per conſequentias in hac nou etiam in illa
pluralitas in ſingularitates reſoluatur, *ut
Bald. & Pereg. ibi ratiocinantur.*

Hęc autem, quibus caſibus procedant, &
quibus limitẽtur, quæſtio eſt latè patens, ſed
aliena ab inſtituta materia. Quamobrem ad
eos erit recurrendum, qui *l. hæredes mei. 57. §.
cum ita ff. ad Treb. & l. pen. C. de impub. & al.
ſubſt.* interpretantur, & ad *Mantic. de con. ult.
vol. lib. 11. tit. 5. num. 17. & ſeqq. Pereg. de fideic.
artic. 13. num. 29. & ſeqq. & Men. de præſumpt.
lib. 4. præſ. 186. per tot.* qui tractationem hanc
fuſius proſequuntur.

Octauus, & vltimus caſus eſt, quando ſub-
ſtitutio facta eſt duobus, aut pluribus coniũ-
ctim, & vnus ex ijs deficit poſt acquiſitionẽ,
ſed tamus in caſibus, in quibus etiam poſt
emolumentum acquiſitum poteſt eſſe locus
iuri accreſcendi, puta, quia tractetur de vſu-
fructu, vel alia ſeruitute perſonali, *ſecundum
ea, quæ diximus in 7. cap. q. 59. num. 103. & ſeqq.*
Et tunc, licet nonnulli cenſuerint, admitti
96 ſubſtitutum, † *ut Ang. in d. l. hæredes mei. § cũ
ita, num. 10. verſ. ſed hoc mihi, & ibi Alex. num.
23. Rip. num. 135. Men. de præſ. d. lib. 4. præſ. 186.
nu. 13.* quod regula *d. l. Lucius. 78. §. Caio ff. ad
Treb. & d. l. fin. §. filium ff. de leg. 2.* quæ vult, in
fideicommiſſis pluralitatem reſolui in ſuas
ſingularitates, tamquam indiſtinctà cõcepta
ſit etiam indiſtinctè intelligenda *l. de pretio
10. ff. de Publicia. ut conſiderat Ang. in d. §. cum
ita num. 10. verſ. ſed hoc mihi,* verius tamen, &
receptius eſt, non admitti ſubſtitutum, ſed
97 coniunctum, † *ut rectè cenſuerunt Bart. in d. §.
cum ita, num. 4. in fi. & numer. 5. verſ. Fallit, &
verſ. Item fallit, & ibi Caſtr. numer. 4. verſic. circa
pupillarem, Imol. verſ. licet autem Soc. Sen. nu. 27.
verſic. ſecunda limitatio, Soc. Iun (licet ſub dubio)
num. 92. & Zanch. part. 6. num. 179. part. 8. nu.
273. & part. 10. num. 58. Bart. in d. l. codicillis. 34.
num. 3. verſ. vel ſolue aliter ff. de vſufr. leg. Iaſ. in
d. l. pen. nu. 9. C. de impub. & al. ſubſt. & conſ. 41.
num. 3. vol. 1. & conſ. 142. col. 10. verſ. præterea
text. vol. 2. Pariſ. conſ. 43. nu. 7. vol. 2. Alb. conſil.
31. num. 12. Zaz. de ſubſtit. cap. 6. num. 15. verſic.
hanc concluſionem, Pereg. de fideic. art. 13. numer.
21. vbi ait, ab hac opinione non eſſe diſcedendum,
& Menoch. ſibi ipſi in eodem loco contrarius d.
lib. 4. præſ. 186. num. 28. verſ. declaratur ſeptimo,*
non, quod in hac ſpecie coniunctus ſubſtitu-
98 to præferatur, † *ut voluerunt Bart. in d. §. cum
ita num. 4. in fin. & num. 5. verſ. Fallit, Alb. d.
conſ. 31. num. 12. & Menoch. d. præſ. 186. nu. 28.
99 verſ. declaratur 7.* ſed, quia † nondum cenſe
tur purificata ſubſtitutionis conditio, ideoq;
non poteſt illa habere locum, & ſic non per
modum prælationis, ſed per modum remo
tionis obſtaculi. Non cẽſeri autem per vnius
deficientiam purificatam conditionem, ſub
100 ſtitutionis, patet ex eo, quia, † cum fideicom-
miſſaria fuerit concepta ſub duplici condi-
tione, nẽpe, ſi ambo, ſiue omnes deceſſerint,
Conſequens eſt, vt non aliter cenſeatur puri-
ficari, quam, ſi conditio in omnium perſonis
extiterit, & per conſequentias, vt non ali-
ter habeat locum ſubſtitutio, quam, ſi omnes
101 deceſſerint, † *ex ijs, quæ diximus ſupra nu. 85.
Ita ſcribunt Bart. in d. §. cum ita, num. 4. in fin.
& num. 5. verſ. Item fallit, & ibi Caſtr. num. 4.
verſ. circa pupillarem, & Zanch. part. 10. num.
58. Bart. in d. l. Codicillis. 34. num. 3. verſ. uel ſol-
ue aliter ff. de vſufruct. leg. Iaſ. d. conſ. 41. num. 3.
vol. 1. & d. cõſ. 142. col. 10. verſ. præterea text vol.
2. Menoch. d. lib. 4. præſumpt. 186. num. 28. verſ.
declaratur. 7.*

Nec eſt, quod reſpondeas, imo conditionẽ
videri purificatam per vnius deficientiam,
eo, quod in fideicommiſſis pluralitas reſol-
uitur in ſingularitates, *vt diximus ſupra num.*
89. ideoque perinde eſt, ac. ſi teſtator ſingulis
ſeparatim ſubſtituiſſet, quo caſu vnoquoque
decedente ſubſtitutus admitteretur, *vt dixi-
mus ſupra num.* 82. quia verius eſt, quoties ſub-
ſtitutio coniunctim fit duobus, aut pluribus
inter quos poteſt habere locum ius accreſcẽ-
di, pluralitatem non reſolui in ſingularitates,
102 † *l. quidam teſtamento. 30. ff. de vulg. Et ſcribunt
Bart. in d. § cum ita, num 4. in fin. & ibi Zanch.
part. 10. num. 58. & 68. Corn. conſ. 93. nu. 9. vol.
3. Alcia. d. conſ. 39. num. 16. verſ. ſed etiam lib. 9.
Men. d. lib. 4. præſ. 186. num. 28. verſ. declaratur*
7. Quod patet ex pluribus, &

103 Primo ex eo, quia, † aut ſpectamus verba,
Et res caret dubio: nam etiam in ijs caſibus,
in quibus poſt emolumentum acquiſitum
ius accreſcendi ceſſat, non poſſet pluralitas
reſolui in ſuas ſingularitates, ſi vim, & figurã
verborum ſpectaremus, vt ait Papinianus *in
d. §. cum ita, & nos etiam diximus ſupra num.*
84. Aut verò ſpectamus mentem, Et nec etiã
poteſt reſolui, quia tunc ex præſumpta men-
te teſtatoris reſoluitur pluralitas in ſingula-
ritates, cum eadem eſt ratio de vno, quoad
vnum, quæ de pluribus, quoad plures, *vt dixi-
mus*

*mus ſupra num.*94. quod tunc demum accide-
re intelligitur, cum inter grauatos nulla ſub-
eſt, aut hominis, aut legis prouidentia, *ut di-
ximus num.* 95. At hic ſubeſt ius accreſcendi
quod eſt prouidentia legis, *ut diximus in 2.
cap. in prin. num.*4. & verò etiam hominis ſal-
tem tacita, *ſecundum id, quod frequentius rece-
ptum eſt, ut oſtendimus in eodem 2. cap. q. 2. num.
1. & ſeqq.* Non eſt igitur eadem ratio de vno,
quo ad vnum quæ de pluribus, quoad plures,
*ut declarat Bald. in d. l. 1. num.4. uerſ. ſed, quo
modo C. de cond. inſert.* & per conſequentias nõ
poteſt pluralitas in ſuas ſingularitates re-
ſolui.

Secundo patet id ipſum ex eo, quia plura-
litas non reſoluitur in ſingularitates, quoties
ſupereſt perſona, quę ex præſumpta mente
104 teſtatoris excludit ſubſtitutum † *l. pen. C. de
impub. & al. ſubſtit. Et ſcribunt Parſ. conſ. 41.
num. 35. 40 & 52 uol. 2. Corn. conſ. 93 num. 9. &
conſ. 229. num. 3. uerſ. tamen his non obſtantibus
uol. 3. Soc. Iun. conſ. 150. nu. 12. uerſ. uel & 3. uol.
2. Alcia. conſ. 39. n. 16. uerſ. & forte, lib. 9. Gozad.
conſ. 67 num. 11. Men. d. lib 4 praeſ. 186. num. 16.*
Sed, cum adeſt coniunctus, qui poteſt habere
ius accreſcẽdi, dicitur ſupereſſe perſona, quæ
ex præſumpta voluntate teſtatoris excludit
105 ſubſtitutum, † *ut declarant Bart. in d. §. cum ita
num. 5 uerſ Item fallit, & ibi Zanch. part 8 num.
275. Corn. conſ. 298. nu 7 uol. 4 Gozad. d. conſ.
67. num. 11. Soc. Iun d conſ. 150 nu. 12. uerſ &
dicunt uol 2. Alcia. d. conſ. 39. num. 16 uerſ ſed
etiam lib.* 9. ſcilicet, quia teſtator ideo cenſetur
vtrunque ſub conditione coniunctiua gra-
uaſſe, quia voluit inter eos conſeruare ius ac-
106 creſcendi † *ut declarant Caſtr. in d §. cum ita,
nu. 4. uerſ circa pupillarem, & Corn. d conſ. 298.
num 7. uol* 4. Ergo pluralitas nõ debet reſolui
in ſuas ſingularitates.

Tertio demùm facit, quia pluralitas nun-
quam reſoluitur in ſingularitates, cum ſubſti-
ſtitutio poſt plurium mortem collata, facta
107 eſt vltimo morienti † *l. vel ſingulis. 37. ff. de
vulg § vel ſingulis, Inſt. de pupill.* Sed, vbi ſuper-
eſt coniunctus, qui poteſt habere ius accre-
ſcendi, ſubſtitutio cenſetur facta vltimo mo-
108 rienti, † *d. l. quidam teſtamento 30. ff. de vulg. Et
in ſpetie declarant Iaſ. in d. l. pen. numer. 9. C de
impub. & al. ſubſt. & d conſ. 41. num. 3. vol. 1. &
d. conſ. 142. col. 10. verſ prætereà text. vol. 2 Pariſ.
d. conſ. 41. nu. 32. 35. 52. & 53. vol. 2. Alcia conſ.
41. num. 5. verſ. ſecundum, iuncto verſ. 2 libr* 9.
Ergo pluralitas in ſuas ſingularitates non
reſoluitur.

Et his quidẽ fundamentis probatur, quod
ſupra diximus, non admitti ſubſtitutum, do-
nec ſupereſt vnius ex coniunctis, quibus fa-
cta eſt in vſufructu, vel habitatione ſubſtitu-
tio, nõ etiam *l. Codicillis. 34. in prin. ff. de vſufr.
lega quã Bart. ad huius ſententię probationẽ addu-
109 xit:* Nã, licet ibi † fideicõmiſſarius nõ ante vo-
cetur, quam omnes liberti, quibus relicta
erat habitatio, deceſſerint, non tamen hoc
ideo fit, quia inter ipſos potuerit eſſe locus
iuri accreſcendi, quod ex legis prouiſione
proficiſceretur, ſed, quia teſtator inuicẽ liber-
tos ſubſtituerat, & fideicommiſſarium non,
niſi poſt vltimi mortem expreſſim vocaue-
rat: Nam, cum ita codicillis fideicommiſſa
dediſſet, *Libertis, libertabuſque meis, &, quos in
codicillis manumiſi fundum, vbi me humari vo-
lui, dari volo, vt, qui ab his deceſſerit, portio eius
reliquis accreſcat, ita, vt ad nouiſſimum pertineat,
poſt cuius nouiſſimè deceſſum ad rempublicam
Arelatenſium pertinere volo: Hoc ampliùs liber-
tis, libertabuſque meis habitationes in domo, quã-
diu viuant, Pactia. & Trophimæ datas omnes,
quibus uti quiſque conſueuit, habitet, quam do-
mum poſt mortem eorum ad rempublicam perti-
nere uolo* ſcribit Scæuola, quæſitum eſſe, *rei-
publicæ fideicommiſſum, utrum ab herede, an a
libertis datum ſit?* Et reſpondit, *ſecũdum ea, quæ
proponerentur, poſſe ita uerba accipi, ut eius lega-
tarij, qui nouiſſimus decederet fideicommiſſum
uideatur.* Deinde ſubijcit, quæſitum etiam
eſſe, *defunctis quibuſdam ex libertis, quibus ha-
bitatio relicta erat, an portiones domuum, in qui-
bus habitauerant, iam ad rempublicam pertineãt;*
Et reſpondit, *quoad aliquis eorum uiuat, fidei-
commiſſum reipublicæ non deberi*. Hoc autem
non ideo factum eſt, quia reſpublica fuerit
vocata poſt mortem eorum, inter quos po-
tuerit eſſe locus iuri accreſcendi, quia, cum
ibi tractaretur de fideicommiſſo, in quo iure
Digeſtorum non poterat inter coniunctos
ius accreſcendi habere locum, *ut oſtendimus
in 6. cap. q. 21. num. 2. & ſeqq.* Imò tractaretur
de fideicommiſſo dibertarum habitationũ,
vt patet ex illis verbis, *quibus uti quiſque con-
ſueuit*, quę tamquam diſtributiua, & ad diuer-
ſas habitationes relata ius accreſcendi etiam
in legatis excluſiſſent, *ut oſtendimus in 5. cap.
q. 42. num. 1. & ſeqq* Conſequens fuit, vt reipu-
blicæ excludẽdę ratio nõ potuerit a potentia
iuris accreſcẽdi deduci, ſed neceſſariò dedu-
cenda fuerit ab eo, quod liberti cenſebantur
inuicem a teſtatore ſubſtituti: Nã, cum eſſẽt
vice mutua ſubſtituti in legato fundi per illa
verba, *ut, qui ab his deceſſerit, portio eius reliquis
accreſcat, ita, ut ad nouiſſimum pertineat*, quę ex-
preſſam continent teſtatoris vocationem, &
ſequens habitationis legatum fuerit conce-
ptum illis verbis. *Hoc amplius, &c.* quę ſunt re-
petitiua *l. cum ſeruus, 18 ff. de cond. inſt. l. legata
inutiliter. 19 in prin. & l. ſi ſeruus legatus. 111. §.
ſi ita ſcriptum ff. de leg. primo, l. ſi ſic locutus. 13. &
l. ſi tibi purè 52 ff. de leg. 3. l. Lauta 76 in prin. ff. de
cond. & dem.* Conſequẽs eſt, vt reciproca ſub-
ſtitutio in legato fundi facta cenſeatur etiã
in habitationis legato repetita, *ut rectè decla-
rant gl. in d. l. codicilis. 34. in prin in uerſ non de-
beri ff. de uſufr. legat. Ang in d. l. heredes mei 57.
§. cum ita numer. 8. uerſ. Nec obſtat, & ibi Imol.
num. 3. uerſ Fallit 2. Alex. num. 21. Soc. Sen. nu.
27 uerſ. ſecunda limitatio Soc. Iun. num.* 91.

Nec obſtat ſi dicatur, hęc procedere reſpe-
ctu habitationis, quę libertis fuerat relicta,
ſed nõ reſpectu ipſarum domuum, quę poſt
eorum mortem fuerant relictę reipublicę
Arelatenſium, ideoque non videri impedire,
quominus vno decedente pars illa, in qua
moriens habitabat, potuerit ad rempublicã,
ſi nõ pleno iure, ſaltem iure proprietatis per-
tinere, *ſecundum regulam d. l. fin. §. filium ff. de
leg. 2. & d. l. Lucius. 78 §. Caio ff. ad Treb.* cuius
tamen contrarium ibi decedit Scæuola, quia
reſpondeo, hoc ideo factum eſſe, quia fidei-
commiſſum domuum nõ cenſebatur relictũ
a libertis, vt pote, quibus non ipſas domos,
ſed earum habitationem teſtator reliquerat,
ideo-

ideoque verba illa, *poſt mortem eorum*, non continebant conditionem intrinſecam, ſed extrinſecam, ideſt appoſitam grauamini alterius, quo caſu debet in omnium perſonis verificari, *vt rectè declarãt Bart. in d. l. codicillis. 34. in prin. num. 3. verſ. dico ergo ff. de vſufr. leg. Alex. in d. l. hæredes mei. § cum ita, num. 22. verſ. Ratio autem, & ibi Rip. num. 26. verſ. Cæterum, & num. 135. verſ. alter, & numer. 146. verſ. 3. & Zanch. part. 10. num. 60.* Nec enim tunc pluralitas reſoluitur in ſingularitates, cum reſpiciat vnum tantum effectum, nempe vnum fideicommiſſum, quod ab hærede relictum eſt, ſed poſt mortem eorum, quibus erat relicta habitatio *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num. 92. Et in propoſito conſiderant Bart. Alex. & Zanch. in ſupra allegatis locis.* Quamobrem verùm eſt, quod ſupra diximus, non eſſe in ſpecie huius octaui caſus faciendam vim in *d. l. codicillis* ſed tantum in præcedentibus fundamentis, quæ probant, non admitti ſubſtitutum, niſi deficiant omnes, quibus facta eſt ſubſtitutio, ſi inter eos poſſit habere locũ ius accreſcendi, quod nõ ſolum procedit in vſufructu, & habitatione, ſed etiam in proprietate, ſi ſimus in ijs caſibus, in quibus etiam poſt emolumentum acquiſitum poteſt in ea ius
110 accreſcendi habere locum, † *quos retulimus in 7. cap. q. 59. num. 28. & ſeqq. Et ita in ſpecie declarant Bart. in d. §. cum ita, num. 4. in fi. & ibi Zanch part. 6. num. 179. verſ. aduerte. & part. 8. num. 273. Pariſ. conſ. 43. num. 36. 52. & 55. vol. 2. Pereg. de fideic. d. artic. 13. nu. 2 ... in fi.* Et hæc de ſubſtitutis.

S V M M A R I V M.

1 *Portio deficientis remanet apud grauatum, ſi legatarij, vel fideicommiſſarij vocentur ad res diuerſas, vel ſint omnimodo diſiuncti.*
2 *Portio deficientis remanet apud grauatum, ſi teſtator in legato, vel fideicommiſſo prohibuerit ius accreſcendi.*
3 *Portio deficientis remanet apud hæredem, quoties is, qui non admittitur ad partem, facit partem.*
4 *Portio deficientis ſemper remanet apud grauatum quoties ius accreſcendi ceſſat.*
5 *Coniunctus, cui competit ius accreſcendi præfertur grauato, & eum excludit, & cur, numer. 34. & ſeqq.*
6 *Portio deficiens remanet apud grauatum, niſi adſit coniunctus, qui eam per ius accreſcendi vindicare poſſit.*
7 *Portio, quæ pro non ſcripta habetur, manet apud grauatum, niſi adſit coniunctus, qui eam vindicet per ius accreſcendi.*
8 *Portio illius, qui ſibi legatum adſcripſit, remanet in hæreditate, Declara, vt num. 9.*
10 *Portio legati, vel fideicommiſſi relicta incapaci manet apud grauatum, Declara, vt num. 11.*
12 *Portio relicta fratri minori, vel alij religioſo incapaci, remanet apud hæredem, Declara, vt nu. 13.*
14 *Portio relicta forenſi, qui ſtatutaria diſpoſitione factus eſt incapax, remanet apud grauatum, niſi adſit coniunctus, qui eam per ius accreſcendi vindicare poſſit.*
15 *Spurio relictum a patre manet apud grauatum, Declara, vt num. 16. & 17.*
18 *Seruo pœnæ, quod relinquitur, manet apud hæredem, niſi a coniuncto vindicetur.*
19 *Bannito, quod relinquitur, remanet apud hæredem.*
20 *Relictum mulieri, quæ nupſit intra annum luctus, remanet apud grauatum.*
21 *Legatum, quod ſuperuenientibus inimicitijs cenſetur tacitè reuocatum, remanet apud grauatũ Declara, vt num. 22.*
23 *Relictum illicitè non vindicatur a fiſco, ſed remanet apud grauatum.*
24 *Legata, quaſi caduca remanent apud hæredem, Declara, vt num. 25.*
26 *Caduca remanent apud grauatum, Declara, vt num. 27.*
28 *Legatum remanet apud hæredem, ſi deficiat conditio, niſi a coniuncto vindicetur.*
29 *Legatum remanet apud hæredem, quoties a legatario repudiatur. Declara, vt num. 30.*
31 *Vſusfructus, ſi duobus coniunctim legatus ſit, & vnus poſt acquiſitionem deficiat, eius pars non remanet penes hæredem ſed accreſcat coniuncto*
32 *Habitatio ſi duobus coniunctim relinquatur, & vnus poſt acquiſitionem deficiat, alteri pars eius accreſcit, non autem pertinet ad hæredem.*
33 *Legatarius, ſi ob ſpretum iudicium teſtatoris priuetur legato, illud applicatur hæredi, niſi adſit coniunctus, cui poſſit accreſcere.*
35 *Teſtator cenſetur magis diligere legatarium, quã hæredem, etiam in portione coniuncti deficientis, & cur, num. 36. & ſeq.*
38 *Coniunctus veniens per ius accreſcendi excludit hæredem, etiãſi fuerit inſtitutus in pro non ſcriptis, & caducis, & cur, num. 39.*
39 *Inſtitutio hæredis facta etiam in pro non ſcriptis, & caducis, qualiter ſit intelligenda.*
40 *Deficere ſeu fieri caducum non videtur, quod a coniuncto vindicari poteſt.*
41 *Hæres legatarij, in quem tranſmiſſum eſt ius accreſcendi, excludit grauatum, & cur, num. 42.*
43 *Coniunctus veniens per ius accreſcendi excludit hæredem grauati.*
44 *Grauatus excludit coniunctum, quoties ex coniecturis apparet teſtatorem magis hæredem, quã coniunctum in parte deficientis dilexiſſe, Declara, vt num. 45. & ſeq.*

An, & quando ius accreſcendi excludat grauatum.

Quæſtio Octaua.

NVnc tranſeamus ad grauatum, & ſic ad tertium exemplum caſuum perſonarum, quę veniunt ex perſona propria, & videamus, an ei coniunctus veniens per ius accreſcendi præferatur. Vtrunq; autem ſupponimus, nos verſari in terminis, in quibus hoc ius poſſit inter legatarios, & fideicommiſſarios habere locum, quia alioquin fruſtra de prælatione diſputaremus, cũ prælatio ſupponat vocationem, *l. 2. § ſi mater ff. ad Tert. & nos diximus in 5. cap. q. 38. nu. 19.* & vocatus dici non poſſit is, cum ius accreſcendi non competit. Vnde, ſi legatarij, vel fideicommiſſarij vocarentur ad res diuerſas, vel eſſent omnimodo diſiuncti, quia non poſſet inter eos locum habere ius accreſcendi, *vt diximus in eodem 5. cap. q. 41. numer. 1. & ſeqq.*

Digitized by Google

ſeqq.& q.42.num.1.& ſeqq. neceſſariò pars de-
ficientis deberet in hæreditate, & ſic apud
1 hæredem grauatum remanere, † *ut de voca-*
tis ad res diuerſas ſcribunt Nico Bello.in §. vel
ſingulis num.3. Inſtit de pupill. & Coſta de port.
rat.q 49.numer. 6. De omnimodo verè disiunctis
Coru.conſ.219.numer.7.vol.4. Bened.de Plumb.
inter conſ.vlt vol conſ 62.num.3.vol. 1. Peguer.
deciſ.109.num.1 & 2. Quemadmodum, &, ſi
eſſent coniuncti, ſed tales, vt a iure accreſcen-
di deberent repelli, puta, quia teſtator id eis
prohibuerit, quod ei facere permiſſum eſt, *ut*
oſtendemus in 10 cap.q.16.num. 5. Nam, & in
hac ſpecie portio deficiens remaneret apud
2 hæredem † *l dominus.63.§. 1. & ibi gl. in uerb.*
recurrit ff.de uſufr. Idem eſt, &, ſi coniunctus
ad ſuam portionē admitteretur de iure ſpe-
ciali contra voluntatem teſtatoris: nam, quia
ius accreſcendi habere non poſſet *l.mulieri,&*
Titio.73 ff de cond. & demon. & nos latè oſtendi-
mus in 7 cap q.61.numer. 31. & ſeqq. ideo pars
deficiens deberet apud grauatum remanere.
Denique idem eſt, &, ſi ſimus in caſibus, in
quibus is, qui non admittitur ad partem, facit
partem: Nam etiam in ijs portio vacans in
hæreditate, & ſic apud hæredem remanebit,
3 † *Ita declarant Bart.in d.l.re coniunctis, numer.*
39.& Caſtr in l. huiuſmodi. 86. §. ſi Titio, &
Moeuio,in fi ff.de leg primo, Generaliter enim
verum eſt, quoties ius accreſcendi ceſſat, to-
ties, partem vacantem apud hæredem rema-
4 nere, † *ut ſcribit Burſat.conſ.383. num. 2. & pa-*
tebit ex ijs, quæ dicemus infra num.6.& ſeqq.

At, ſi ius accreſcendi poſſit inter eos habe-
re locum, tunc rectè quæritur, an coniunctus
veniens per hoc ius hæredi grauato præfera-
tur. Conſtat autem regulariter præferri, & eū
5 excludere † *l.un §.in primo § pro ſecundo,& §.*
ſin autem aliquid ſub conditione C. de cadu. toll.
Et ſcribunt Bart.in d.l re coniunctis,num.39.&
ibi Crott num.68. Alex.num.49 uerſ. quæ ſentē-
tia, Rip.num.139.uerſ.5.Bald.in d.l cam, quam
14.num. 6.C.de fideic. Caſtr in d. l. huiuſmodi,
86.§ ſi Titio,& Moeuio,in fi. & ibi Iaſ. num. 7.
in fin.ff.de leg primo, Purp.in d.l un. numer. 95.
uerſ.& ideo C quand.non pet part.Soc.Iun. conſ.
139.numer.28.& 29.uol.1. Duran d art.teſtan.
tit.6.caut.15.num.1. Graſſ. in § Ius accreſcendi,
q.21.nu.2. uerſ. Contrarium, Viu.deciſ 406.nu.
11.& 12. Pereg.de fideic.artic.9. numer. 13. Et,
quod dicitur, ea, quæ deficiunt, manere apud
eos, a quibus ſunt derelicta *ut retulimus in hoc*
cap.q.1.num.9. intelligi, niſi adſit coniunctus,
qui partem vacantem per ius accreſcēdi vin-
dicare poſſit: nam eo exiſtente grauatus ex-
6 cluditur † *d.l.un.§.in primo,§ pro ſecundo, &*
§ ſin autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll.
Et in ſpecie declarant Soc. Iun.conſ.3.numer. 12.
uol.3. Pereg de iur.fiſc.lib.2.tit.2.num.4. Viu. d.
deciſ 406 numer.11. 12. & 15. uerſic. poſtremo,
Peguer.d.deciſ.109.num.1. Gratia.cap.533. diſc.
for.num.10 & patebit etiam ex ijs, quæ dicemus
num.7.& ſeqq. Idque procedere, qualitercun-
que portio deficiat.

Primum enim procedit, ſi deficiat, quia
initio non conſiſtat: Nam, quod dicitur ea,
quæ pro non ſcriptis habentur, manere apud
hæredem *d.l.un.§ in primo C.de cad. toll. l pen.*
C. de legat. Caſtr.in l.a filio.25.numer. 2.ff.de leg.
primo, Cuiac.in not.ad Vlp.tit.17.Inſt. debet in-
telligi, ſi non adſit coniunctus, qui partem
vacantem per ius accreſcendi vindicare poſ-
7 ſit † *d.l.un.§.in primo,& ibi Cin num. 2. uerſic.*
dicas ergo C.de cad.toll. Vnde infertur

Primo, ſi quis aliquid ſibi in alterius teſta-
mento adſcribat, quo caſu relictum habetur
pro non ſcripto, *ut diximus in 7.cap.q.27.num.*
8 5. debere id apud hæredem remanere, † *l. ult.*
ff.de his, quę pro non ſcript.hab. ſed ita demum,
ſi non adſit coniunctus, cui pars illa poſſit
9 accreſcere, † *ut declarat Roma.conſ.185.numer.*
13.

Secundo infertur, ſi teſtator leget, aut per
fideicommiſſum relinquat aliquid incapaci,
10 manere etiam id apud grauatum † *l. in frau-*
dem.10 § ſi quis ei ff.de his, quib. ut ind. Et ſcri-
bunt Bart.in l.1.nu.2.C.de delato. lib. 10. Corn.
conſ 310 num.13.uol.3.& conſ.222.num.4.uerſ.
eum ergo.uol.4. Dec.mihi conſ.310 num.3.uerſic.
Ad hoc enim. Pereg.de iur.fiſc lib.3.tit.1.numer.
4. Menoch.conſil.511.num. 18. niſi adſit con-
iunctus, qui partem deficientis vindicet per
11 ius accreſcendi, † *ut declarant Cin.in d.l.un.§ in*
primo, num.2.uerſ.dicas ergo C.de cadu. toll. Soc.
Iun.d.conſ.3.numer.12. uol.3. Pereg.de Iur fiſc.
lib.2.tit.2.num 4. Exempla ſint

Primum in eo, quod relinquitur fratri mi-
nori, vel alteri religioſo incapaci: Nam id
12 manet apud grauatum, † *ut ſcribit Paris. cōſ.*
65.num.17.& 18.uol.2. ſed ſi adſit coniunctus
qui partem vacantem per ius accreſcēdi vin-
13 dicare poſſit, † haud dubiè grauato præferetur.

Secundum ſit exemplum in eo, quod relin-
quitur forenſi, qui ſtatutaria diſpoſitione fa-
ctus eſt incapax: nam, & id manet apud gra-
uatum, niſi coniunctus partem illi relictam
14 per ius accreſcendi vindicare poſſit, † *ut ſcribit*
Soc. Iun.d conſ.3.num.12.uol.3.

Tertium exemplum ſit in eo, quod relin-
quitur ſpurio: nam, & hoc manet apud gra-
15 uatum, † *ut ſcribunt Bart.in l.Lucius 126. §. 1.*
uerſic. quandoque teſtator ff.de leg primo,& in l.
ult.num.8.in prin.& uerſ. Non obſtant ff. de his,
quib.ut indig. in l.1.numer. 3. C. de natur lib.&
conſ.119.num.7.lib.1. Corn.d.conſ.310. num. 7.
uol.1.& conſ.236.num.6 uerſ. uam, quando pa-
ter,& num.8,16.& 17.uol.2. Menoch.conſ.511.
num.18. ſed ei coniunctus veniens per ius ac-
16 creſcendi præfertur, † *ut declarat Soc. Iun. d.*
conſ.3.num.12.uol.3. Quamobrem dicimus, id
quod ſpurio relinquitur, non applicari fiſco,
ſed ſubſtituto, vel coniuncto, vel remanere
17 apud eos, a quibus eſt derelictum, † *ut uidere*
eſt apud Pereg.de Iur.fiſc.lib.2.tit.2.num.4.

Quartum ſit exemplum in eo, quod relin-
quitur ſeruo pœnæ, puta damnato in metal-
lum: nam, & id manet apud hæredem, niſi a
coniuncto per ius accreſcendi vindicetur,
18 † *ut declarat Soc.Iun.d.conſ.3.num.12.uol.3.*

Quintum exemplum ſit in eo, quod relin-
quitur bannito, qui impunè offendi poteſt,
& ſic eſt incapax *ut diximus in 7.cap.q.52.nu.*
19 105. Nam, & id manet apud hæredem, † *ut*
ſcribit Farin in ſua prax.crimin q. 102. numer.
110. ſed ita demum, ſi non adſit coniunctus,
qui partem illi relictam per ius accreſcendi,
vindicare poſſit.

Sextum ſit exemplum in eo, quod relin-
quitur mulieri, quæ intra annum luctus tran-
ſiuit ad ſecunda vota; nam, quia cenſetur re-

lictum

lictum incapaci, ideo accreſcit coniuncto,
20 & eo deficiente manet apud grauatum, † *vt ſcribit Dec. in l. 1. num. 11. C. de ſecun. nupt.*

Secundo procedit, etiamſi deficiat ex poſt
facto, ſed viuo teſtatore, vt euenit, cum legatum propter inimicitias cenſetur tacitè reuocatum: nam, licet dicamus, id manere apud
21 grauatos, † *vti videre eſt apud Bart. in l. 1. nu. 1. & in l. ſi inimicitiæ 9. num. 1. verſ. quæro, & in l. vlt. num. 11. verſ. quartum tempus, ff. de his, quib. vt ind. Caſtr. in l. fideicommiſſum. 27. num. 3. C. de fideic. Ruin. conſ. 162. numer. 6. verſ. aut quæritur, vol. 4. Nat. conſ. 462. num. 28. Mantic. de con. vlt. volunt. lib. 12. tit. 5 num. 6. & 7. Pereg. de iur. fiſc lib. 3. tit. 13. num. 1.* debet tamen hoc intelligi, niſi adſit coniunctus, qui partem indigni per ius accreſcendi vindicare poſſit: nã eo exiſtente pars illa non remanebit apud grauatum, ſed ipſimet coniuncto accreſcet,
22 † *vt ſcribit Viu. dec. 450. num 25. vbi refert, ita fuiſſe a Regia Audientia iudicatum.* Idem eſt, & ſi viuo teſtatore deceſſerit is, cui illicitè relictum eſt nam id non a fiſco vindicatur, ſed
23 apud eum, a quo relictum eſt, remanet † *l. vlt. ff. de his, quib. vt indig.* ſed ſi adſit coniunctus, qui ius accreſcendi habere poſſit, grauatus excluditur. Denique idem eſt, ſi portio ideo deficiat, quia vocatus deceſſerit viuo teſtatore, & ita facta ſit quaſi caduca: nam, licet di-
24 camus, eam manere apud grauatum † *d. l. vn. §. pro ſecundo C. de cad. toll. Menoch. conſ. 1112. num. 14.* debet tamen hoc intelligi, niſi deficiens habeat coniunctũ, qui partem eius per
25 ius accreſcendi vindicare poſſit, † *d. l. vn. §. pro ſecundo, Et in ſpecie declarat Grau. in l. cũ filioſa. 11. num. 314. ff. de leg. 1.*

Tertio procedit, etiamſi deficiat poſt mortem teſtatoris, ſed ante, quam dies legati, aut fideicommiſſi cedat, & ita fiat caduca, prout euenit, cum pendente conditione vocatus moritur: nam, & id manet apud grauatum
26 † *l. cum filioſa. 11. ff. de leg. primo, l. Titio centum 7c. §. fin. ff. de cond. & dem. Nat. conſ 68. num. 5.* ſed ita demùm, ſi non adſit coniunctus, cui
27 pars deficientis poſſit accreſcere † *d. l. vn §. ſin autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll. Et in ſpecie declarant Roma conſ. 185. num. 9. & 11. in p. Alex. conſ 55 num. 3. vol. 2. Bertr. conſ. 18. nu. 2. verſ his autem vol. 7. Fauia. de mont. inter cõſ. vlt. col. conſ. 149 num. 19. vol 1. Ceph. conſ. 158. num. 8. verſ. 3. & nu. 9 & 16.* Idem eſt, & ſi conditio deficiat: nam legatum remanet apud grauatum, niſi adſit coniunctus, qui partem vacantem per ius accreſcendi vindicare poſ-
28 ſit, † *vt in ſpecie declarat Ang. conſ. 11. num. 3.*

Quarto procedit, etiamſi deficiat poſt ceſſionem diei, ſed ante acquiſitionem irreſolubilem, prout euenit, cũ legatarius repudiat: Nam, licet dicamus, legata, quæ repudiantur,
29 apud hæredem remanere † *l. nam, ſicut. 36 in princ. ff. de leg. primo, l. proinde. 8. ff. ſi cert. pet. Et generaliter de legatis caducis ſcribunt Cuiac. in not. ad Vlp. tit. 17. Inſt. Menoch. conſ. 528. nu. 14.* hoc tamen procedit, ſi non adſit coniunctus, qui partem a ſocio repudiatam per ius ac-
30 creſcendi vindicare poſſit, † *vt generaliter de caducis declarat Menoch. d. conſ 528. num. 14.*

Quinto, & vltimo procedit, etiamſi deficiat poſt acquiſitionem, in iis ſcilicet caſibus in quibus poſt emolumentum acquiſitum ius accreſcendi locum habere poteſt *quos retulimus in 7. cap. q. 59. num. 28. & ſeqq.* Itaque, ſi tractetur de vſufructu, & vnius ex legatariis poſt acquiſitionem deficiat, eius portio non remanebit penes heredem, & ſic non conſolidabitur cum proprietate, ſed accreſcet con-
31 iunctis, † *vt oſtendimus in hoc cap. q. 3. numer. 3. Et in ſpecie declarat Viu. d. deciſ. 406 numer. 14. verſ. Præterea, & num. 15.* Idem eſt, & ſi tractetur de legato habitationis: nam, ſi vnus ex legatariis poſt agnitum legatum moriatur, eius pars non pertinebit ad hæredem, ſed cõ-
32 iuncto accreſcet, † *vt declarat Zaneb in l hæredes mei. 57. § cum ita part. 10 num 60 verſ. & pro hac ff ad Treb.* Et ſimili modo, ſi tractetur de proprietate, & in aliis caſibus in quibus etiam poſt acquiſitionẽ locus eſt iuri accreſcendi, vt, ſi legatarius priuetur ob ſpretum iudicium defuncti, puta ob illatam contra præceptum teſtatoris moleſtiam vxori, pertinebit quidem relictum ad hæredem, ſed ita demum, ſi non adſit coniunctus: nam eo exiſtente pars illi applicabitur excluſo hærede,
33 † *vt declarat Viu. d. dec. 406. num. 11. 12. & 16. verſ. Poſtremo.* Idem eſt, & in aliis caſibus, in quibus poſt emolumentum acquiſitum locũ habet ius accreſcendi in proprietate, *quos retulimus in d. cap. 7. q 59. num. 28. & ſeqq* nam in iis portio vacãs ita demum remanebit apud hæredem, ſi non adſit coniunctus, qui illam per ius accreſcẽdi vindicare poſſit, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

Horum autem omnium ratio eſt, quia,
34 † quemadmodum teſtator cenſetur magis diligere legatarium, quam hæredem in portione legata *l. ſi quis eum. 37. in fin ff. de cond. & demon. l. legatum. 119 in prin ff. de leg primo,* ita etiam cenſetur, eu magis diligere in por-
35 tione legata coniuncto deficiente, † *vt ſcribũt Iaſ. in l huiuſmodi. 86 §. ſi Titio, & Mæuio, nu. 8. ff de leg. primo, Crott in d l. re coniunctis. num. 68. Soc Iun. conſ. 139. num. 25. vol. 1.* Quod pa-
36 tet ex eo, quia, † aut legatum eſt relictum cõiunctim, Et tunc, quia ſolidum cenſetur ſingulis relictum *l coniunctim 78. ff. de leg. 1. & nos diximus in 5 cap. q 32. num. 9* eaque ratione coniunctus partem ſocij deficientis, quaſi ſuam, & ſibi relictam vindicat *l. Titio, & Seio. 34. & l. nam, ſicut. 36. in princ. ff ad l. Aquil. Et nos etiam diximus in eodem 5. cap. q. 32. num 22.* fieri non poteſt, quin in ea, quãti in parte propria cenſeatur coniunctus hærede grauato prædilectus. Aut vero eſt relictũ diſiunctim, Et, cum ſermo teſtatoris manifeſtiſſimè ſolidum ſingulis aſſignarit *l. vn. §. ſin uero non omnes C. de cad. toll. & nos diximus in eodem 5. cap. q. 30. num. 1.* multo magis cenſeri debet diſiunctus in parte diſiuncti deficientis, quaſi in parte ſibi relicta magis dilectus, quam is, a quo legatum relictũ eſt. Procedit igitur hoc
37 a voluntate teſtatoris, † qui coniungendo, aut diſiungendo legatarios ad eandem rem vocatos cenſetur voluiſſe, vt inter eos locum haberet ius accreſcendi, aut non decreſcendi, *ſecundum ea, quæ diximus in 2. cap. q. 2. nu. 48.* & ſic, vt coniunctus, aut diſiũctus heredi grauato præferretur. Quamobrem dicimus, id in legatis, & fideicommiſſis ex voluntate teſtatoris, ſaltem præſumpta, & coniecturata prouenire, *vt videre eſt in eodem 2. cap. q. 2. num. 47.*

ſci-

ſcilicet, quia, ſi cogitaſſet de collegatarij de-
fectu, veriſimiliter expreſſiſſet, ſe velle, vt
eius portio pertineret potiùs ad legatarium,
quam ad hæredem, *ut generaliter diximus in
eodem 2. cap. q. 2. num. 10. & 11. Et in propoſito
conſiderat Viu. d. deciſ. 406. num. 11* Hęc autem
adeo vera ſunt, vt procedant

Primo, non ſolum, ſi teſtator hæredem
grauatum ſimpliciter inſtituerit, ſed etiam, ſi
expreſſim dixerit, ſe eum inſtituere, etiam in
pro non ſcriptis, & caducis: Adhuc enim vno
ex legatarijs, vel fideicommiſſarijs deficiēte
poterit coniunctus portionem eius vindica-
re. & hoc modo excludere hæredem inſtitu-
38 tum, & grauatum, † *ut rectè cenſuit Soc. Iun. d.
conſ. 139 num. 26. & ſeqq. uol. 1.* quoniam illa
39 verba ita ſunt accipienda. † quaſi teſtator di-
xerit, inſtituo etiam in iis, quæ omnino pro
non ſcriptis, & pro caducis habebuntur, &c,
quæ ſecundum ordinem iuris remanere de-
berent apud hæredem, *ut declarat Soc. Iun. ibi
num. 26.* quæ res dici non poteſt, quando ſu-
pereſt vnius ex coniunctis: Nam, licet pars
legati, aut fideicommiſſi deficiens, habea-
tur pro non ſcripta, vel fiat caduca, quoad in-
capacem, vel excluſum, non tamen dicetur
eſſe talis ſimpliciter, quia deficere, aut cadu-
cum fieri non videtur, quod a coniuncto vin-
40 dicari poteſt † *ut declarat Gratian. d. cap. 533.
diſcept. foren. num. 11.*

Secundo procedunt, non ſolum, ſi coniū-
ctus ipſe velit excludere grauatum, ſed etiā,
41 ſi eius hęres: † Nam quia ius accreſcendi trāſ-
mittitur in hæredem, etiam in legatis, & fi-
dei commiſſis *ut diximus in 7. cap. q. 62. nu. 7.*
42 ideo fit, † vt hæres, idemque tranſmiſſarius
debeat eodem iure cenſeri, quo coniunctus,
ut diximus in eodem 7 cap. q. 62. num. 24. & per
cōſequentias vt ita debeat excludere graua-
tum, vt ipſemet coniunctus excluſiſſet: Nam,
& ſimili ratione excluditur etiam hęres gra-
43 uati, † *ut è uidere eſt apud Guidop. dec. 335 nu. 1.*
ne alioquin plus iuris habeat hæres, aut me-
lioris ſit conditionis, quam defunctus, *contra
ea, quæ diximus in hoc cap. q. 7. num. 64.*

Planè, ſi ex coniecturis colligere poſſimus,
teſtatorem in parte vacante magis hęredem,
quam coniunctū dilexiſſe, magis erit, vt po-
44 tior eſſe debeat hæredis cauſa, † *ut ſcribit Viu.
dec. 450. num.* 28. Coniecturę autem non poſ-
ſunt aliæ conſiderari, quam, quæ oſtendunt,
voluiſſe teſtatorem ius accreſcendi prohibe-
re, *quas referemus in 10. cap. q. 19. num. 1. & ſeqq.*
45 Nam, quibus caſibus † teſtator, vel expreſsè,
vel tacitè ius accreſcendi prohibuit, non po-
teſt non cenſeri in parte vacante magis hæ-
redem, quam coniunctum dilexiſſe. Sed hoc
non ſiet per modum prælationis, ſed per mo-
46 dum remotionis obſtaculi, † quia teſtator
prohibendo ius accreſcendi, remouet id,
quod obſtabat hæredi, ne penes eum pars va-
cans remaneret. Itaque non eſt hæc propriè
exceptio, *ut patet ex iis, quæ diximus ſupra nu.
x.* Et hæc de grauato.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamentum, ſi non ualet, quia teſtator non ha-
buerit teſtamenti factionem, hæreditas pertinet
ad uenientes ab inteſtato.*

2 *Filiusfa. ſi teſtatus ſit de peculio caſtrēſi, uel quaſi,
& de aduentitio, non accreſcit hoc inſtituto in
caſtrenſi, uel quaſi, ſed pertinet ad uenientes ab
inteſtato.*

3 *Hæreditas eius, qui teſtamentum incidit uel can-
cellauit, ut decederet inteſtatus, pertinet ad ue-
nientes ab inteſtato.*

4 *Hæreditas eius, qui teſtamentum incidit, uel
cancellauit, pertinet ad uenientes ab inteſtato,
ſi cauſa cur id fecerit, ſit dubia.*

5 *Hæreditas eius, qui dolo, & malis artibus indu-
ctus eſt ad teſtandum, & inſtituendum extra-
neum, pertinet ad uenientes ab inteſtato.*

6 *Teſtamentum, ſi non ualet propter defectum for-
mę, uel intrinſeca, uel extrinſeca, hæreditas per-
tinet ad uenientes ab inteſtato.*

7 *Teſtamentum, ſi poſtea rumpatur agnatione
ſui hæredis, uel qua alia de cauſa, hæreditas
pertinet ad venientes ab inteſtato.*

8 *Portio hæreditatis vacans in teſtamento militis
non accreſcit cohæredibus omnimodo diſiun-
ctis, ſed pertinet ad venientes ab inteſtato, &
cur, num. 9.*

10 *Portio hęreditatis vacans in teſtamento inter li-
beros, uel ad pias cauſas, non accreſcit cohæredi-
bus omnimodo diſiunctis, ſed pertinet ad ve-
nientes ab inteſtato.*

11 *Portio hæreditatis vacans non accreſcit cohæredi,
cuius portio fuit a lege limitata, ſed pertinet ad
venientes ab inteſtato.*

12 *Ius accreſcendi hęreditarium, ſi fuerit a teſtato-
re prohibitum, & valeat prohibitio hæredi-
tas ad venientes ab inteſtato pertinebit.*

13 *Prohibitus habere per ius accreſcendi non cenſe-
tur prohibitus ab inteſtato ſuccedere. Fallit, vt
num. 14.*

15 *Ius accreſcendi ſi fuerit vni ex pluribus hęredi-
bus prohibitum, portio deficientis non pertinet
ad venientes ab inteſtato, ſed accreſcit alijs qui-
bus non eſt facta prohibitio,*

16 *Ius accreſcendi, ſi fuerit a teſtatore prohibitum,
etiamſi non valeat prohibitio, non tamen om-
nimodo excluduntur venientes ab inteſtato,
ſed tantum iure directo.*

17 *Ius accreſcendi excludit venientes ab inteſtato, &
cur, num. 18. & ſeqq.*

18 *Inſtitutus, cui pars cohæredis accreſcit, cenſetur
ad eam venire ex prouiſione, ſeu diſpoſitione
teſtatoris, Declara, vt num. 22 & ſeqq.*

21 *Legitimi hæredes veniunt ex prouiſione, ſeu di-
ſpoſitione legis, non hominis, Declara, vt num.
22. & ſeqq.*

26 *Hæreditatis portio nulli aſſignata non pertinet
ad venientes ab inteſtato, ſed accreſcit hæredi-
bus in alijs partibus inſtitutis.*

27 *Hæreditas nulli aſſignata non pertinet ad venien-
tes ab inteſtato, ſed accreſcit inſtituto in re
certa.*

28 *Inſtitutio hæredis, ſi habeatur pro non ſcripta,
hęreditas pertinet ad veniētes ab inteſtato, De-
clara, vt num. 29.*

30 *Teſtator, ſi inſtituat eum, quem putat eſſe filium,
aut fratrem, cum nō ſit, eius hęreditas pertinet
ad venientes ab inteſtato, Declara, vt num.
31.*

32 *Teſtator, ſi inſtituat filium legitimatum, & legi-
timatio non valeat, hęreditas pertinet ad ve-
nientes ab inteſtato, Declara, vt num. 33.*

34 *Teſtator, ſi ex parte inſtituat eum, qui tempore
teſtamenti non eſt in rebus humanis, pars illi
aſſignata nō pertinet ad venientes ab inteſtato,*

ſed

ſed accreſcit alijs cohæredibus.

35 *Incapax, ſi fuerit inſtitutus, non ſit locus fiſco, ſed venientibus ab inteſtato, Declara, vt num. 36.*

37 *Seruus pœnæ, ſi fuerit hęres inſtitutus, non valet inſtitutio, & hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, Declara. vt num. 38.*

39 *Deportati inſtitutio habetur pro nõ ſcripta, ideoq; hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, Declara, vt num. 40.*

41 *Bannitus incapax, ſi fuerit inſtitutus, hęreditas non vindicatur a fiſco, ſed pertinet ad venientes ab inteſtato Declara, vt num. 42.*

43 *Rebellis filius, ſi fuerit inſtitutus, hęreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, Declara, vt nu. 44.*

45 *Religionem incapacem ingreſſus, ſi fuerit inſtitutus hęreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, Declara, vt num. 46.*

47 *Forenſis, qui, aut Principis conſtitutione, aut ſtatutaria diſpoſitione factus eſt incapax, ſi inſtituatur, non admittuntur venientes ab inteſtato, niſi omnes, tam ſubſtituti, quam cohæredes deficiant.*

48 *Spurij inſtitutio a patre facta non valet, ideoque pars ei relicta cohęredibus accreſcit excluſis venientibus ab inteſtato.*

49 *Spurio inſtituto nõ ſit locus fiſco, ſed venientibus ab inteſtato, Declara, vt num. 50.*

51 *Naturalis, ſi ſupra vnciam hæres inſtituatur, quod excedit, pertinet ad veniẽtes ab inteſtato, niſi adſit ſubſtitutus, vel cohæres, & num. 60.*

52 *Mulier, quæ nupſit intra annum luctus, ſi hæres inſtituatur, quod ei relictum eſt, pertinet ad venientes ab inteſtato, niſi adſit ſubſtitutus, vel cohęres.*

53 *Hæres, ſi propter inobedientiam priuetur ex diſpoſitione teſtatoris, pars eius applicabitur ſubſtitutis, vel cohæredibus, nõ autem venientibus ab inteſtato, niſi omnes illi deficiant.*

54 *Hęres, ſi propter inobedientiam priuetur facto Iudicis, in eius parte cohæres veniens per ius accreſcendi præfertur venientibus ab inteſtato.*

55 *Repudiantis portio cohæredibus accreſcit excluſis venientibus ab inteſtato.*

56 *Hæres rei certę pręfertur venientibus ab inteſtato, ſi omnes hęredes vniuerſales deficiant.*

57 *Hæreditas pertinet ad venientes ab inteſtato, ſi omnes hæredes teſtamentarij, tam vniuerſales, quam particulares deficiant.*

58 *Hęredi inſtituto ante aditã defuncto ſit inteſtatę ſucceſſioni locus. Declara, vt num 59.*

61 *Legitimato, ſi quid relinquatur ſupra quam ſtatuto ſit permiſſum, fratribus, aut filijs fratrũ extantibus, id, quod excedit, non applicatur fratribus, aut filijs fratrum, ſed accreſcit cohęredi & eur num 65.*

62 *Pars eius, qui alterius contemplatione excluditur, quando applicetur ei, cuius contemplatione facta eſt excluſio, & num. 64.*

65 *Ius accreſcendi ceſſat, quoties pars inſtituti fuit a lege limitata, Declara, vt num. 66.*

An ius accreſcendi excludat venientes ab inteſtato.

Quæſtio Nona.

NVNC tranſeamus ad quartum exẽplum earum perſonarum, quæ veniunt ex perſona propria, & ſic ad venientes ab inteſtato, & diſpiciamus, an eis veniens per ius accreſcendi præferatur. Vtique autem, cum hoc quærimus, duo ſupponimus, Primo, teſtamentum eſſe validum: Alioquin enim fruſtra de prælatione diſputaremus, quia, cum prælatio ſupponat vocationem, *l. 2. §. ſi mater verſ. Cum enim ff. ad Tert.* & in propoſito nulla ſit vocatio, cum inſtitutus non poſſit (ſaltem vtiliter, & cum effectu) cenſeri vocatus ex eo teſtamento, quod non valet, vtpote, ex quo, neq; adire hæreditatem, nec per conſequentias habere ius accreſcendi poteſt, qua ratione dicimus inter iuris accreſcendi requiſita illud connumerari, vt teſtamentum ſit validum, *ſicuti oſtendimus in 5. cap. q. 2. num. 8.* Conſequens eſt, vt data teſtamenti inualiditate non poſſit hæreditas, aut iure inſtitutionis, aut iure accreſcendi ad hæredes ſcriptos pertinere, ſed omnimodo debeat ijs deferri, qui ab inteſtato ſucceſſiui ſunt. Hinc infertur.

Primo ſi teſtamentum non valeat propter defectum poteſtatis, vt, quia teſtator non habuerit teſtamenti factionem, haud dubiè hęreditatem ad venientes ab inteſtato pertinere.
1 † *vt docet Bart. in l. fi. numer. 11. verſ. Primo caſu ff. de his, quib. vt ind.* Exemplum ſit in filiota, qui non ſolum de peculio caſtrenſi, vel quaſi caſtrenſi peculio teſtatus eſt, ſed etiam de aduentitio: Nam aduentitium non ad inſtitutum in caſtrenſibus, vel quaſi caſtrẽſibus;
2 ſed ad venientes ab inteſtato pertinebit, † *vt diximus in 7. cap q. 23 in prin. verſ. primum, & dicemus in cap. 10 q. 12. numer. 3. Et in ſpecie de venientibus ab inteſtato ſcribit Bart. in d. l. vlt. num. 11 verſ. Primo caſu ff. de his, quib. vt ind.*

Secundo infertur, ſi teſtamentum non valeat propter defectum voluntatis, hæreditatem ſimiliter ad venientes ab inteſtato pertinere. Exempla ſint.

Primum in eo, qui teſtamentum incidit, aut cancellauit, vt inteſtatus moreretur: Nã eius hæreditas ad venientes ab inteſtato per-
3 tinebit, † *vt ſcribunt omnes, quos retulimus in 7. cap. q. 54. num. 90.* Idem eſt, & ſi non conſtet cur id fecerit: nam in dubio cenſetur cancellaſſe, quia volebat mori inteſtatus, & ſic fauore venientium ab inteſtato. Quamobrem
4 ad eos hæreditas pertinebit, † *vt ſcribũt ij, quos retulimus in d. q. 54. num. 92.*

Secundum ſit exemplum in eo, qui dolo, & malis artibus inductus eſt ad teſtandũ, & inſtituendum extraneum, qui non erat ab inteſtato ſucceſſurus; Nam eius teſtamentum non valet propter defectum volũtatis, ideoque illius hęreditas ad venientes ab inteſta-
5 to pertinebit, † *vt conſuluit Decia. conſ. 65. nu. 1. & ſeqq. per tot. vol. 2.*

Tertio infertur, ſi teſtamentũ non valeat

propter defectum formæ, vt, quia non ſit ad-
hibitus legitimus teſtium numerus, aut alia
ſolemnitas, vel intrinſeca, vel extrinſeca, de-
ficiat, hęreditatem ſimiliter ad venientes ab
6 inteſtato pertinere. † *l. fin. ff. delib. & poſth. &
Inſt. de hered. quæ ab int. def. in prin. Et ſcribunt
Bart. in d. l. hæreditas. 4. num. 3. & ibi Ang. in fin.
Iaſ. num. 11. verſ. ſecundus caſus C. de his, quib.
ut indig.*

Quarto infertur, etiamſi teſtamentum ini-
tio fuerit validum, ſi tamen poſtea fuerit in-
firmatum, vel, quia natus ſit poſthumus, vel
qua alia ratione, hęreditatem, nõ ad ſcriptos,
aut iure inſtitutionis, aut iure accreſcendi,
7 ſed ad venientes ab inteſtato pertinere. † *Ita
ſcribit Iaſ. in d. l. hæreditas 4. num. 11. C. de his,
quib. vt indig.*

Secundo verò data teſtamenti validitate
ſupponimus, nos, eſſe in caſibus, in quibus ius
accreſcendi reſpectu hæreditatis poſſit in te-
ſtamento habere locum, quia alioquin, ſi nõ
poſſet, fruſtra de prælatione diſputaremus,
per ea, quæ ſupra diximus. Hinc infertur.

Primo, ſi teſtamentum ſit conditum a mi-
lite, & pars aliqua hæreditatis vacet, eam, nõ
cohæredibus, ſi omnimodo diſiuncti ſint, ac-
creſcere, ſed ad venientes ab inteſtato per-
8 tinere † *l. 1. & l. 2. C. de teſtam. mil. l. ſi duobus.
38. ff. eod l. ſi filius 42. § Papinianus ff. de
bon. liber. l. hæreditate 19. § filiusfam. ff. de
9 caſtr. pecul.* ſcilicet, quia † in huiuſmodi
teſtamento ius accreſcendi ceſſat, *vt oſtende
mus in 10. cap. q. 24. num. 92. & ſeqq. vbi latiſſimè
totam hanc materiam proſequemur.* Idem eſt, &
ſi teſtamentum ſit conditum inter liberos,
vel ad pias cauſas. Nam, quia etiam in eo ius
accreſcendi ceſſat, ſaltem inter omnimodo
diſiunctos, ideo fit, vt pars vacans debeat ad
10 venientes ab inteſtato pertinere, † *vt oſtendi-
mus in 5. cap q. 41. num. 13. & 14.*

Secundo infertur, ſi lex, aut ſtatutum ex-
preſſim, aut tacitè ius accreſcendi tollat, puta
limitet, aut taxet portionem inſtituti, partẽ
vacantem, non ad eum, ſed ad venientes ab
11 inteſtato pertinere, † *vt latiſſimè oſtendemus in
10. cap. q. 10. num. 1. & qq. ſeqq.*

Tertio demum infertur, ſi teſtator ius ac-
creſcẽdi prohibeat, & valeat prohibitio, puta
in caſibus, quos referemus *in eodem cap.* 10. *q.*
16. *num.* 10. *& ſeqq.* vel, ſecundum vnam opi-
nionem, quam etiam referemus *ibi, num.* 23.
& in q ſeq. numer. 6. *& ſeqq.* hæreditatem haud
dubiè ad venientes ab inteſtato pertinere,
12 † *vt patebit ex ijs quę in ſupra relatis locis dicemus:*
Quod procedit, etiamſi is, qui ab inteſtato
ſucceſſurus eſt, ſit idem, cui facta eſt prohibi-
tio: Nam prohibitus habere per ius accreſcẽ-
di non cenſetur prohibitus ab inteſtato ſuc-
13 cedere † *l. 1. & ibi gl. in verb nam voluntas mili-
tis, quam ad hoc ibi not Bald num. 5. Alex. nu.
7. Dec. num.* 8 *C de teſtam. mil.* niſi talis prohi-
bitio fuiſſet facta fauore aliorum venientiũ
14 ab inteſtato, † *vt limitant Bald. in d. l. 1. numer.
5. & ibi Alex. numer. 7. C. de teſta. mil.* nam tunc
non poſſet prohibitus ſaltem cum effectu rẽ
ab inteſtato obtinere, *ſecundum ea, quæ dice-
mus in eodem* 10. *cap. q.* 18. *num.* 5.

Planè, ſi ex pluribus inſtitutis vni tantum
ſit prohibitum ius accreſcendi, licet valeat
prohibitio, ſi tamen aliqua pars hæreditatis
vacet, illa non pertinebit ad venientes ab in-
teſtato, ſed accreſcet alijs cohæredibus, qui-
15 bus non eſt facta prohibitio, † *vt oſtendemus
in eodem cap. 10. q. 16. num.* 11. quia non cenſe-
tur facta fauore venientium ab inteſtato, ſed
fauore aliorum cohæredum venientium ex
teſtamento, & ideo, quandiu poteſt illis eſſe
locus, tandiu ceſſat ab inteſtato ſucceſſio, *vt
ſupra dictum eſt.*

Denique, etiamſi ſimus in ijs caſibus, in
quibus prohibitio iuris accreſcendi a teſta-
tore facta non valet, vt regulariter euenit, ſe-
cundum eam opinionem, quam nos, & ve-
riorem, & receptiorem profitemur, *vti videre
eſt in eodem cap. 10. q. 17 num. 1. & ſeqq.* non ta-
men omnimodo veniẽtes ab inteſtato exclu-
16 duntur, † ſed tãtũ inſpecto iure directo, ſcili-
cet, quia nõ obſtãte ꝓhibitione hæreditas ac-
creſcit inſtituto, ſed effectu non excludũtur,
quia hæres, cui facta eſt prohibitio, cenſetur
per fideicommiſſum grauatus hæreditatem
venientibus ab inteſtato reſtituere, *vt latè
oſtendemus in eodem cap. 10 q. 18. num. 5. & ſeqq.*

His ita ſuppoſitis, ſi quæramus, an ius ac-
creſcendi excludat venientes ab inteſtato,
17 conſtat regulariter excludere, † *vt ſcribunt gl.
in l. ſi duobus 38. in verb. ſi duobus ff. de mil. teſta.
Bald. in l. ſi fratris. 3. num. 6. in fi. C. de iur. delib.
& in l. eam quam 14. num. 56. C de fideic. Alex.
in l. ex aſſe 52. num. 4. verſ. ſed poteſt ſaluari ff. ad
l. Falc. Seb. Sap. in l. vn. num. 5. C. quand. non pet.
part. Ceph. conſ. 49. num. 39 & 41. Oſaſ. conſ. 20.
num. 19. verſ. reſpondetur, Gomez. tom. 1. varia.
reſolu. cap. 10. num. 20. verſ. Confirmatur, Surd.
conſ. 120. num. 24.* Hoc enim eſt, quod ſuppo-
nimus, quotieſcunque dicimus, hęreditatem,
aut eius partem inſtituto accreſcere, ne teſta-
tor decedat pro parte teſtatus, & pro parte in-
teſtatus *l. hęreditate 19. § filiusf ff. de caſtr. pecul.
l. idem eſt 13. § vlt. cum l. ſeq. ff. de mil. teſt. §. non
autem, Inſt. de hered. inſt. Et videre eſt in caſibus
relatis in 3. cap. q. 1. n. 1. & 18. verſ. cęterũ, & q. 2.
num. 6. & ſeqq. & cap. 5. q. 40. num. 4. & q. 41. nu.
9. & cap. 6. q. 1. num. 2. verſ primo, & cap. 7. q. 1.
num. 2. & q. 7. num. 4. & cap. 8. q. 4. nu.* 27. Nam
ſupponimus, ceſſante iure accreſcendi, debe-
re eam ad venientes ab inteſtato pertinere, &
teſtatorem pro ea decedere inteſtatum, ſed,
quia locum habet ius accreſcendi, ideo ve-
nientes ab inteſtato excludi, & teſtatorem
non decedere pro partem inteſtatum. Huius
autem rei triplex poteſt afferri ratio.

18 Prima, quia, † qui venit ex teſtamento,
haud dubiè excludit eos, qui ab inteſtato vo-
cantur *l. quandiu. 90 ff. de reg. iur. l. nec 15. 17. §.
vlt. l. quandiu. 39 l. in plurimum 69. & l. illud 76.
ff. de acq hered. l. ante, quam. 8. C. commun. de ſuc-
ceſſ. l. vn. in prin. ff. ſi tab. teſt. null extab. l. vn. §.
cum autem C. de cadu. toll.* Sed veniens per ius
accreſcendi vtique venit ex teſtamento, quia
venit, tamquam inſtitutus, & ſcriptus a teſta-
tore *l. ſi in teſtamento. 5. ff. de vulg. & dicemus in
hoc cap. q. 45. num.* 6. cum pars accreſcens cen-
ſeatur ex eadem cauſa, iure, & titulo haberi,
quo pars principalis, *vt oſtendemus ibi num.* 1.
Debet igitur eos excludere, qui ab inteſtato
vocantur.

19 Secunda ratio eſt, quia, † qui venit ex pro-
uiſione, ſeu diſpoſitione hominis, præfertur
ei, qui venit ex prouiſione, ſeu diſpoſitione
legis

legis *l.vlt.verſ.hæreditatem autem C.de nec ſeru. hæred.inſt.* Sed inſtitutus, qui iure accreſcendi
nititur,venit ex prouiſione, ſeu diſpoſitione
20 hominis, † *vt tradunt ij, quos retulimus in 2 cap.q.2.num.31.& 32.* Succedens verò ab inte-
ſtato venit ex prouiſione,ſeu diſpoſitione le-
21 gis † *l.3.§.de illo ff.pro ſoc.* Ergo inſtitutus, qui
venit per ius accreſcendi, debet ei præferri,
qui ab inteſtato venit.

Dicet aliquis, minorem videri in vtraque
ſui parte falſam, quia,aut loquimur de proui-
ſione expreſſa,Et falſum eſt,inſtitutum veni-
re ad partem accreſcētem ex prouiſione ho-
minis,cum voluntas, & diſpoſitio teſtatoris,
quæ in iure accreſcendi conſideratur, non ſit
expreſſa,ſed tacita, *vt declarant ij, quos retuli-
mus in eodem 2.cap.q.2.numer.5.& 6.* Quamo-
brem dicimus, ius accreſcendi non ex homi-
nis, ſed ex legis diſpoſitione prouenire, *vti
videre eſt in d.q.2.nu.24.* Aut verò loquimur
de prouiſione tacita,Et falſum eſt, legitimos
hæredes non venire ex prouiſione hominis,
cum etiam is,qui moritur inteſtatus, cenſea-
tur tacitè vocare venientes ab inteſtato, &
eos quodammodo inſtituere, & ſcribere hæ-
redes *l.2.in prin.& l.conficiuntur.8.in prin.ff.*
22 *de iur.codic.* Verum reſpondeo, nos loqui † de
prouiſione, & diſpoſitione teſtatoris expreſ-
ſa,non tacita, & directe,inſtitutum,qui vindi-
cat partem accreſcentem,venire ex prouiſio-
ne, & diſpoſitione teſtatoris, eum verò, qui
ab inteſtato ſucceſſurus eſt, venire ex proui-
ſione, ſeu diſpoſitione legis, non teſtatoris,
quia non teſtator eum,ſed lex ad ſucceſſionē
vocat.

Nec obſtant ea, quæ ſupra diximus, quia
23 procedunt.† ſi principaliter,& per ſe vocatio
conſideretur: nam hoc reſpectu pars accre-
ſcens non venit ex prouiſione hominis, ſed
ex prouiſione legis,nō minus, quam ea, quæ
ab inteſtato defertur, &, ſi venit ex prouiſio
ne,ſeu voluntate hominis,haud dubiè venit
ex tacita,non expreſſa,vt,& illa,quæ defertur
ab inteſtato. *Et ita intelligenda ſunt, quæ dixi-
mus in 2.cap.q.2.num.5.& ſeqq.* Itaque hoc re-
ſpectu nulla eſt inter vocationem,quę fit iure
accreſcendi, & eam, quæ fit ab inteſtato,
differentia. Cœterùm,ſi conſideremus voca-
tionem, prout venit acceſſoriè ad inſtitutio-
nem, & diſpoſitionem factam a teſtatore,
verius eſt, differre partem accreſcentem ab
ea,quæ ab inteſtato defertur, quia accreſcens
venit ex prouiſione,& diſpoſitione teſtatoris,
legitima verò non, niſi ex prouiſione, & di-
ſpoſitione legis. *vt dictum eſt.*

24 Cuius diuerſitatis ratio eſt,quia † accreſcēs
tamquam acceſſoria ad partem principalem
ſumit illius naturam,& eodem, quo illa, cen-
ſetur haberi iure, *vt dicemus in hoc cap.q.43.nu.
3.& q.45.num.1.* Cum igitur pars principalis
habeatur iure inſtitutionis, & ſic ex prouiſio-
ne,& diſpoſitione teſtatoris expreſſa, Conſe-
quens eſt, vt eodē iure cenſeatur haberi pars
accreſcens. *ſicuti oſtendemus in eadem q.45.nu.
4.* At, quæ ab inteſtato defertur, non poteſt
conſiderari,vt alterius partis acceſſoria, quia
per ſe,& principaliter defertur,non conſecu-
tiuè ad diſpoſitionem factā a teſtatore. Ergo
nulla ratione poteſt cenſeri ex prouiſione,
ſeu diſpoſitione teſtatoris expreſſa prouenire
Et ita rem hanc definiendam puto.

25 Tertia denique ratio eſt,quia,† vbi duo ſūt
incompatibilia,id,quod eſt potentius, & fa-
uorabilius,debet alteri præualere, *vt oſtende-
mus in 10.cap.q.17.num.48.* Sed, cum vnus eſt
in quota,vel re certa inſtitutus, & vacat alia
pars,aut etiā tota hæreditas, incompatibile
eſt,ſuſtineri inſtitutionem,& partem,ſiue hę-
reditatem vacantē ad venientes ab inteſtato
pertinere,quia hoc modo decederet quis pro
parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, quod
eſt incompatibile *l.ius noſtrum.7.ff.de reg.iur.*
Ergo debet præualere, quod eſt potentius, &
fauorabilius. Atqui potentior,& fauorabilior
eſt cauſa teſtati,quam cauſa inteſtati *l.ſi pars.
10 ff.de inoff.& nos oſtendemus in eodem cap.10.
q.17.nu.48.& ſeq.* Debet igitur illa præualere,
& inteſtati cauſam excludere. Idque adeo
verum eſt, vt procedat qualitercunque hære-
ditas ſiue pars hæreditatis vacet.

Primum enim procedit,ſi vacet, quia nulli
ſit aſſignata: nam, ſi teſtator non diſtribuat
totum aſſem,pars nulli data accreſcit ijs, qui
in reliquis partibus inſtituti, aut directo ſub-
ſtituti ſunt excluſis venientibus ab inteſtato,
26 † *vt de inſtitutis diximus in 7.cap.q.1.num.1.Et
in ſpecie ſcribit Gomez.tom.1.varia.reſol.cap.10.
numer.20.verſ.Confirmatur.De ſubſtitutis vero
diximus in eodem cap.7 q.5.numer.1.Et in ſpecie
ſcribit Galiau.in l.centurio.15.num.501.verſic.
breuiter ff.de vulg.* Idem eſt, &, ſi inſtituat ali-
quem in re certa non dato coherede vniuer-
ſali,quo caſu vacat tota hæreditas: nam illa
defertur hæredi particulari, *vt oſtendimus in
eodem cap.7.q.7.num.1.& ſeqq.* Quo fit, vt etiā
in hac ſpecie venientes ab inteſtato repel-
27 lantur,† *ut in ſpecie declarant Ceph.conſ.59.nu.
39.& ſeqq.Gomez d.tom.1.uaria.reſol.cap.10.
num.20.uerſ.confirmatur.*

Secundo verò procedit, ſi vacet, quia ha-
beatur pro non ſcripta: Nam, quod dicimus,
hæreditatem, quæ pro non ſcripta habetur,
28 ad venientes ab inteſtato pertinere † *uti uide-
re eſt apud Alex.in l.ſi quis mihi bona 25.§.ſi quis
plane,num.2.uerſ.in gl.fin ff.de acq.hæred.Iaſ.
in l.1.num 3.uerſ.Ad idem facit C.de hæred.inſt.*
29 debet intelligi,† niſi adſit ſubſtitutus, aut co-
hæres, qui per ius accreſcēdi poſſit illam vin-
dicare: nam coexiſtente venientes ab inte-
ſtato excludentur, *vt oſtendimus in 7.cap.q.22.
num.3.* Hinc infertur

Primo,ſi teſtator errauerit in qualitate per-
ſonæ,puta inſtituerit eum, quem falsò puta-
bat eſſe filium,vel fratrem, talem inſtitutio-
nem haberi pro non ſcripta,ideoque,quod ei
datum eſt, cohæredibus accreſcere, *ut dixi-
mus in eodem 7.cap.q.23.nu.1.& 5.* Itaque,quod
dicimus,in hac ſpecie hæreditatē ad venien
30 tes ab inteſtato pertinere, † *uti uidere eſt apud
gl.in l.hæreditas.4.in uerb peti poterunt, uerſ. In
tertio caſu,& ibi Iaſ.numer.11.C.de his,quib.ut
indig.Bart.in l.ſi pater.4.num.3.& ibi Bald.nu.
2.Caſtr.nu.4.Alex.in fi.C.de hæred.inſt.Caſtr.
in l.1.num.5.uerſ.primus,& ibi Iaſ.num.6.C.de
his,quib.ut indig.Cagn.in l.Papinianus8.§.me-
miniſſe numer.1.uerſ.reſtringe tertio ff.de inoff.
Vaſq.lib.3.Illuſtr.contro.cap.102.num.4.ubi te-
ſtatur,hanc eſſe communem opinionē*, debet etiā
31 intelligi,† niſi adſit ſubſtitutus, aut cohæres,
qui ius accreſcendi habere poſſit: nam co

exiſtente venientes ab inteſtato excludentur,
ut patet ex ijs,quæ diximus in d. q. 23. numer. 5.
Idem eſt, & ſi teſtator inſtituat filium a ſe le-
gitimatum : nam , ſi legitimatio non valeat,
32 vocabuntur venientes ab inteſtato , † ut
ſcribunt Caſtrenſ. in l. eam , quam 14. numer. 4.
C. de fideic. Dec. conſ. 175. nu. 3. conſ. 319. in prin.
& conſ. 453. num. 8. Mantic. de con. ult. uol. lib. 4.
33 tit. 12. num. 4. Sed ita demum , † ſi non adſint
ſubſtituti, vel cohæredes, quippe, qui venien-
tibus ab inteſtato ſunt potiores, ut patet ex ijs,
quæ diximus in eadem q. 23. num. 6.

Secundo infertur, ſi teſtator inſtituat eum,
qui tempore teſtamenti , non erat in rebus
humanis, partem illi datam, quæ pro nō ſcri-
pta habetur cohæredibus accreſcere, non au-
34 tem ad venientes ab inteſtato pertinere , † l.
quo loco 20 § 1. ff. de hæred. inſt. & nos diximus
in eodem 7. cap. q. 24. num. 2.

Tertio infertur , ſi teſtator, inſtituat inca-
pacem, partem eius ad cohęredes, non etiam
ad venientes ab inteſtato pertinere , ut patet
ex ijs, quæ diximus in eodem 7. cap. q. 25. num. 4.
Itaque quod dicimus , non fieri locum fiſco,
ſed venientibus ab inteſtato, ſi incapax fue-
35 rit inſtitutus, † l. poſt legatum. 5 in prin. verſ. de eo
uero ff. de his, quib. ut indig. Et ſcribunt Bart. in
d. l. hæreditas 4. num. 3. & ibi Iaſ. num. 10. C. de
his, quib. ut indig. Bart. in l. fin. num. 8. ff. eod. &
in l. ſi totam 82 num. 2. ff. de acq. hæred. Bald. in l.
ſi is, qui ex bonis. 6. verſic. & eſt ratio ff. de vulga.
Ang. in l. 1. num. 3. verſ. in gl. ult. C. de hæred. inſt.
Nicet. ad l. Gallus. 29. num. 33. ff. de lib. & poſth.
Martin. Laud. de fiſco q. 212. Soc. Sen. conſ. 22.
num. 13. uol. 1. & conſ. 275. num. 12. uerſ. 3. prin-
cipaliter uol. 2. Dec. in l. 1. num. 10. uerſ. & in iſta
C. de ſec. nupt. Boſſ. in tit. De his, quib. ut indig.
bon. aufer. & ad fiſc. non pert. num. 3. Gabr. conſ.
104. num. 5. uol. 1. Menoch. conſ. 275 numer. 29.
conſ. 511. num. 18. uerſ. 2. conſ. 557 num. 30. conſ.
1128. num. 5. & conſ. 1137. num. 64. Surd. conſil.
93. num. 4. Farin. in ſua prax. crim. q. 25. numer.
139. procedit, ſi non adſint ſubſtituti , vel co-
hæredes, qui partem aſſignatā incapaci vin-
dicent per ius accreſcendi: nam his exiſtenti-
36 bus, non fieri inteſtatæ ſucceſſioni locus, † ut
de utriſque ſcribunt Soc. Iun. conſ. 3. num. 12. uol.
3. & Pereg. de iur. fiſc. lib. 3. tit. 1. num. 2. Et ſim-
pliciter de ſubſtitutis Menoch. d. conſ. 1137. num.
66. De cohæredibus uero Bart. in d. l. hæreditas.
4. numer. 1. uerſ. præterea C. de his, quib. ut indig.
Barba. conſ. 8. numer. 11. uerſ. Facit etiam, uol. 3.
Cagn. in d. l. Papinianus. 8. §. meminiſſe num. 1.
uerſ. Reſtringe 3. ff. de inoff. Menoch. d. conſ. 275.
num. 18. Exempla ſint.

Primum ſi teſtator inſtituat ſeruum pœnæ,
puta damnatum ad mortem, vel in metallū:
nam, quia talis inſtitutio , tamquam collata
in perſonam incapacē habetur pro non ſcri-
pta, ut diximus in eodem 7. cap. q. 52. numer. 32.
ideo ſucceſſio pertinet ad venientes ab inte-
37 ſtato, † ut ſcribunt Bart. in d. l. fin. num. 11. uerſ.
ſecundus caſus ff. de his. quib. indig. Iaſ. in d. l. ſi
quis mihi bona. 25. §. ſeruus numer. 9. ff. de acq.
hæred. Nicet. ad l. Gallus 29. num. 33 ff. de lib. &
poſth. Farin. d. q. 102. num. 161. ſed ita demum,
ſi non ſuperſint ſubſtituti , aut cohæredes in
eodem teſtamento inſtituti ; nam hi capient
portionem vacantem , ut diximus in eadem q.
52. num. 33. & venientibus ab inteſtato præ-
38 ferentur, † ut declarant gl. in d. l. ſi quis mihi bo-
na. 25. §. ſi quis planè, in uerb. pro non ſcripto , &
ibi Alex. num. 2. uerſ. in gl. fin. Iaſ. num. 11. uerſ.
In 3. parte ff. de acq. hæred. Soc. Iun. d. conſ. 3. nu.
12. uol. 3. Pereg. de iur. fiſc. lib. 3. tit. 1. num. 2.

Secundum ſit exemplum , ſi teſtator inſti-
tuat deportatum: nam, quia talis etiam inſti-
tutio, tamquam collata in perſonam incapa-
cem habetur pro non ſcripta , ut diximus in
eodem q. 52. nu. 55. Ideo fit , vt ſucceſſio debeat
39 ad venietes ab inteſtato pertinere † ut ſcribūt
Bart. in l. ſi deportati. 7. num. 1. ff. de leg. 3. Alex.
in d. l. ſi quis mihi bona 25. § ſi quis planè in prin.
& ibi Iaſ. num. 9. uerſ. & ſi iſto modo ff. de acq.
hæred. Iaſ. in l. 1. num. 3. uerſ. tamen contraria C.
de hæred. inſt. Vaſq. lib. 3. Illuſtr. controu. c. 102.
num. 3. ſed, ſi adſint ſubſtituti , aut cohæredes,
qui partem adſcriptam deportato vindicare
poſſint , ſecundum ea , quæ diximus in eadem q.
52. num. 56. haud dubiè venientibus ab inte-
40 ſtato præferentur, † ut declarant Alex. conſ. 26.
num. 1. uol. 1. Clar. in §. teſtamentum q. 22. num.
2. Craſſ. in § legatum q. 2. num. 2. Pereg. de Iur.
fiſc. d. lib. 3. tit. 1. num. 2 Farin. d. q. 102. nu. 160.

Tertium ſit exemplum, ſi teſtator inſtituat
bannitum incapacem, ſecundum ea, quæ dixi-
mus in eodem q. 52. num. 105. Nam , quia talis
inſtitutio habetur pro non ſcripta, ideo fit, vt
pars illi relicta debeat ad ſubſtitutos , vel co-
hæredes , non verò ad legitimos ſucceſſores
pertinere, ut diximus ibi num. 107. Itaq; quod
dicimus, inſtituto bannito incapace non vo-
41 cari fiſcum, ſed venientes ab inteſtato , † ut
videre eſt apud Menoch. conſ. 101. numer. 36. &
Farin. d. q. 25. num. 139. & d. q. 102. numer. 110.
debet intelligi, niſi adſit ſubſtitutus, vel con-
iunctus; nam hi ſine dubio potiores erunt,
42 † ut declarant Nell. de bann. in prima parte ſecū-
di temporis num. 38. & Farin. d. q. 102. numer.
110.

Quartum exemplum ſit , ſi teſtator inſti-
tuat filium rebellis, ſeu damnati crimine læſę
maieſtatis, qui etiam cenſetur incapax , ut di-
ximus in eadem q. 52. num. 14. Nam , quia eius
etiam inſtitutio habetur pro non ſcripta , ut
diximus ibi num. 16. ideo fit, vt hæreditas de-
43 beat ad venientes ab inteſtato pertinere, † ut
ſcribunt Ang. in l. 1. nu. 4 C. de hæred. inſt. Nicet.
ad l. Gallus. 29 numer. 32. in fi. ff. de lib. & poſth.
Soc. Sen. conſ. 275. num. 12. uerſ. 3. principaliter,
vol. 2. Gomez. tom. 3. uaria. reſol. cap. 2. num. 14.
uerſ. ſed his, niſi adſint ſubſtituti , vel cohære-
des: nam hi , tamquam potiores venientibus
44 ab inteſtato præferuntur , † ut diximus in eadē
q. 52. num. 17. Et in ſpecie declarat Menoch. conſ.
275. num. 26. 28. et 29.

Quintum ſit exemplum , ſi teſtator inſti-
tuat eum , qui propter religionem factus eſt
incapax , puta , quia ſit ingreſſus religionem
fratrum minorum: Nam, quia talis inſtitutio,
tamquam in eum collata , qui capere nō po-
teſt, iam ab initio non conſiſtit , ſed habetur
pro non ſcripta, ut diximus in eadem q. 52. nu.
3. ideo fit, vt ſucceſſio pertineat ad venientes
45 ab inteſtato, † ut ſcribunt Bart. in l. ſi in metallū
3. num. 2. ff. de his, quæ pro non ſcript. hab. Nicet.
in d. l. Gallus. 29. num. 33. ff. de lib. et poſth. Men.
conſ. 511. num. 18. uerſ. 2. ſed ita demum , ſi nō
adſint ſubſtituti, vel cohæredes , qui ex teſta-
mento partem illi adſcriptam vindicare poſ-
ſint:

ſint: nam hi haud dubiè venientibus ab inte-
46 ſtato præferentur, † *ut de ſubſtituto declarat Bald. in d. l. ſi quis mihi bona. 25. §. ſi quis planè, verſ. deinde ex iſto ff. de acq. hæred.*

Sextum exemplum ſit, ſi teſtator inſtituat forenſem, qui, aut Principis cõſtitutione, aut ſtatutaria diſpoſitione factus eſt incapax: nã, quia huiuſmodi etiam inſtitutio habetur pro non ſcripta, *ut diximus in eadem q. 52. num. 11.* ideo pars illi adſcripta accreſcit cohęredibus, *ut diximus ibi nu. 12.* nec admittuntur venientes ab inteſtato, niſi priùs omnes, tã ſubſtituti,
47 quàm cohæredes deficiãt, † *ut in ſpecie declarat Soc. Iun. d. conſ. 3. num. 12. uol.*

Septimum exemplũ ſit, ſi teſtator inſtituat ſpurium; nam, quia inſtitutio habetur pro nõ ſcripta, *ut diximus in eodem 7. cap. q. 26. num. 4.* ideo pars eius accreſcit alijs cohæredibus
48 excluſis venientibus ab inteſtato, † *ut diximus ibi num. 5. Et in ſpecie de uenientibus ab inteſtato ſcribunt Soc. Iun. d. conſ. 3. num. 12. uol. 3. Gabr. conſ. 104. num. 7. uol. 1. Menoch. conſ. 1137. nu. 50. et 66. Et ſentiũt etiam ij, quos referemus infra nu. 50.* Quod igitur diximus, inſtituto ſpurio non fieri locum fiſco, ſed venientibus ab in-
49 teſtato, † *uti uidere eſt apud Bart. in d. l. ult. nu. 8. et 11. uerſ. aut poteſt ff. de his. quib. ut indig. et conſ. 119. n. 3. lib. 1. Bald. in l. 3. uerſ. ſed, nunquid, et ibi Imol. numer 4. uerſic. an autem ff. de teſtam. Bald. in l. ſi is, qui ex bonis. 6. uerſ. aut aufertur ff. de uulg. Ang. in d. l. hæreditas. 4. numer. 3. uerſ. et nota, et ibi Iaſ. nu. 5. C. de his, quib. ut indig. Ang. in l. 1. num. 4. C. de hæred. inſt. Caſtr. in l. 1. num. 5. uerſic. Tertius C. de his, quib. ut indig. Mart. Laud. de fiſco q. 212. Dec. mihi conſ. 310. num. 3. uerſ. et pro iſta concluſione, Vaſq. lib. 3. Illuſtr. contro. cap. 102. num. 8. Craß. in §. inſtitutio. q. 9. et in § legatum q. 6. nu. 2. Menoch. conſ. 511. nu. 18. uerſ. 3. Pereg. de Iur. fiſc. lib. 3. tit. 18. num. 97.* intelligẽdum eſt, niſi ſuperſit ſubſtitutus, aut
50 cohæres, † *vt in ſpecie declarant Bart. in d. l. hæreditas. 4. num. 1. & 2. verſ. regula, & verſ. ſi vero cum quibuſdam, & ibi Alex. numer. 3. C. de his, quib. vt indig. Bart. in d. l. vlt. nu. 8. ff. eod. Alex. conſ. 102. numer. 3. vol. 6. Corn. conſ. 310. num. 7. vol. 1. Gabr. d. conſ. 104. numer. 7 vol. 1. Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 29. verſ. & idem Clar. in §. teſtamentum q. 31. nu. 3. Pereg. de Iur. fiſc. lib. 2. tit. 2. num. 4. & d. libr. 3. tit. 1. num. 2. & 4. & tit. 18. nu 99. & 100. Menoch. d. conſ. 1137. num. 50.* Idem eſt, & ſi legitimis extantibus inſtituatur naturalis; nam, quod ſupra vnciã relictum eſt, pro non ſcripto habetur, *vt diximus in eodem 7. cap. q. 26. num. 18.* & pertinet ad
51 venientes ab inteſtato, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. verſ. qua opinio, & verſ. aut aufertur ff. de vulg. Pereg. de Iur. fiſc. d. libr. 3. tit. 18. num. 1.* ſed, ſi habeat ſubſtitutum, aut cohæredem; erit hic legitimis præferendus, *vt diximus in eadem q. 26 num. 19. & 20.*

Octauum ſit exemplum, ſi mulier, quæ nupſit intra annum luctus, ab aliquo inſtituatur: nam, quia capere non poteſt, *vt diximus in eodem cap. 7. q. 54. num. 40.* ideo, quod ei relictum eſt, defertur venientibus ab inteſtato, niſi mulier habeat ſubſtitutum, aut cohęredem; nam hi venientibus ab inteſtato
52 præferentur † *vt diximus ibi num. 42. Et in ſpecie declarant Dec. in l. 1. num. 11. C. de ſec. nupt. & Surd. conſ. 93. num. 5.*

Quarto principaliter id, quod ſupra diximus, ius accreſcendi excludere venientes ab inteſtato, procedit, etiamſi pars ideo vacet, quia poſt aſſignationẽ fuerit a teſtatore adẽpta, *vt diximus in eodem 7. cap. q. 50. num. 4. & ſeqq.* Exempla ſint

Primum, ſi teſtator pluribus hęredibus inſtitutis cancellet quorundam nomina, non, quia reputet eos indignos, ſed, quia ſimpliciter noluit eos ſuccedere: Nam pars, quæ fuerat illis aſſignata, priùs ad ſubſtitutos, vel cohęredes, quàm ad venientes ab inteſtato pertinebit, *vt diximus in eadem q. 50. num. 29.*

Secũdum exemplum ſit, ſi teſtator iubeat hæredi, vt aliquid faciat, vel prohibeat, ne faciat, & in caſum inobedientię eum priuet, nec ſpecialiter aliquem eo caſu vocet: Nam pars eius pertinebit ad ſubſtitutos, vel cohæredes, non verò ad veniẽtes ab inteſtato, niſi
53 priùs omnes illi deficiant, † *ut ſcribunt Bart. in l. paterfa. 44. num. 7. & ibi Imol. num. 8. verſ. contrarium ff. de hær. inſt. Bald. in l. 1. num. 43. & ibi Caſtr. num. 2. C. de his quæ pœn. nom. Bald. in auth. cui relictum, num. 10. & 11. C. de ind. vid. toll. Alex. conſ. 138. num. 13. vol. 1. Iaſ. in l. 1. nu. 6. verſ. limita tamẽ C. de his, quib. vt indig. Ruin. conſ. 87. num. 3. vol. 2. Pereg. de Iur. fiſc. lib. 2. tit. 10. num. 19. Men. conſ. 525. nu 8 & conſ. 1084. num. 10. & ſeqq. Et ſimpliciter de venientibus ab inteſtato Mantic. de conі. vlt. vol. lib. 8. tit. 17. nu. 8.* Idque procedit, etiamſi prohibitio reſpiciat fauorem certę perſonæ: Non enim illi, ſed prædictis perſonis pars adempta applicabitur, *vt oſtendimus in eadem q. 54. nu. 157. & ſeqq.*

Tertium ſit exemplum, ſi hæres propter inobedientiam, non a teſtatore priuetur, ſed a Iudice ſeruata forma *§. ſi quis autẽ non impleuit, Auth. de hæred. & Falc. coll. 1. & Auth hoc amplius C. de fideic.* Nam pars quę illi aufertur, non ante venientibus ab inteſtato defertur, quàm deficiant omnes, tàm ſubſtituti, quàm cohæredes. Quamobrem & in hac ſpecie ius accreſcendi venientibus ab inteſtato præfe-
54 retur † *d. §. ſi quis autẽ non impleuit, & d. Auth. hoc amplius, & nos diximus in eadem q. 54. num. 155.*

Quinto procedit, etiamſi pars aſſignata vacet, non facto teſtatoris, ſed facto hæredis ſcripti, vel caſu, prout euenit, cum teſtator inter plures hæredes diſtribuit totum aſſem, & poſtea vnus ex ij deficit, vel repudiatione, vel morte, vel ſuperueniente incapacitate: Nam pars eius accreſcit alijs cohęredibus, ſiue ſint coniuncti re, ſiue verbis, ſiue re, & verbis, ſiue etiam omnimodo diſiuncti, *vt diximus in 5. cap. de re coniunctis, q. 37. num. 1. & 2. De coniunctis verbis q. 38. num. 7. De coniunctis re, & verbis q. 39. num. 1. & 2. Et de omnimodo diſiunctis q. 41. num. 8.* Et, ſiue ſint coniuncti coniunctione hominis, ſiue coniunctione legis, *vt diximus in eodem 5. cap. quęſt. 40. numer. 4.* Et, ſiue de iure communi ſiue de iure ſpeciali ad ſuam portionem admittantur, *vt diximus in 7. cap. quęſt. 61. numer. 1.* Quamobrem etiam in hac ſpecie ius accreſcendi excludet venientes ab inteſtato,
55 † *vt ſcribunt Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 20. verſ. Confirmatur, Oſaſ. conſ. 20. num. 19. verſ. reſpondetur, Surd. conſ. 120. numer. 24.*

Idem eſt, &, ſi morte, vel repudiatione defi-
ciant omnes hæredes vniuerſales, quo caſu
vacat tota hęreditas: Nam, ſi ea accreſcat hę-
redibus particularibus, *ſecundum ea, quæ dixi-
mus in eodem 7. cap. q. 9. num. 16. & ſeqq.* veniē-
56 tes ab inteſtato excludentur, † *vt ſcribunt
Cepb. conſ. 59. num. 39. & ſeqq. & Gomez. d. tom.
1. variar. reſolut. cap. 10. num. 20. verſ. Confir-
matur.* Planè, ſi omnes hæredes teſtamenta-
rij deficiant, vel repudiatione, vel morte, vel
ſuperueniente incapacitate, quin hæreditas
ad venientes ab inteſtato pertineat, non eſt
57 dubitandum. † *Ita ſcribit Bald. in d. l. ſi quis
mihi bona. 25. §. ſi quis planè, verſ. deinde ex iſto
ff. de acq. hered.* Et ita intelligendum eſt, quod
dicimus, hærede ante aditam defuncto fieri
58 inteſtatæ ſucceſſioni locum, † *vti videre eſt
apud Caſtr. in l. vlt. in prin. num. 4. C. de bon. quę
lib.* vt ſcilicet procedat, ſi nō adſit ſubſtitutus,
vel cohęres: Nam alioquin ab inteſtato ve-
59 nientes excludentur, † *vt declarat Imol. in l. is,
qui hęres. 13. § fin. verſ. & tene etiam ff. de acq.
hered.*

Sexto denique procedit, etiamſi pars de-
ficiat ex diſpoſitione legis, quæ merum fa-
uorem venientium ab inteſtato reſpiciat: nā,
& in hoc caſu veniens per ius accreſcendi,
tamquam potior illos excludet. Exempla
ſint

Primum in eo, quod extantibus legitimis
relinquitur naturali ſupra vnciam: nam, licet
id quod excedit, non capiatur a naturali, nō
tamen applicatur filijs legitimis, ſi naturalis
coniunctum habeat, ſed ipſimet coniuncto
60 accreſcit, † *vt diximus in 7. cap. q. 26. num. 18.
& ſeqq.*

Secundum ſit exemplum in eo, quod le-
gitimato relinquitur ſupra, quam ſtatuto ſit
permiſſum fratribus, aut filijs fratrum extan-
tibus: Nam id, quod legitimatus non capit,
nō applicatur fratribus, aut fratrum filijs ab
inteſtato venientibus, ſed accreſcit cōiuncto,
61 † *vt in ſpecie conſuluit Oſaſ. d. conſ. 20. num. 19.
verſ. reſpondetur.*

Nec obſtat, quod, vbi excluſio alterius cō-
templatione fit, quod ab excluſo nō capitur,
debet ijs applicari, quorum contemplatione
fit excluſio, *vt diximus in 5. cap. q. 49. num. 1.
62 & 2.* quia hoc verum eſt, † ſi is, cuius contem-
platione fit excluſio, ſit hæres, *vt declarat
Alex. in l. ex aſſe. 52. nu. 4. verſ. ſed poteſt ſaluari
ff. ad l. Falc.* Cæterùm, ſi non ſit hęres, vt in
propoſito, in quo ſupponimus, teſtatorem in-
ſtituiſſe legitimatum, & extraneum fratribus
& filijs fratrum omnino excluſis, verius eſt,
partem, quæ a legitimato non capitur, debe-
re accreſcere cohęredi, & ſic extraneo, non
fratribus, aut filijs fratrum ab inteſtato ve-
63 niētibus, quia, † cum hi nullam portionem
habeant, Conſequens eſt, vt nihil eis poſſit
accreſcere, *ſecundum ea, quæ diximus in 7. cap.
q. 72. nu. 5. Et in ſimilibus terminis arguit Cepb.
64 conſ. 59. nu. 40.* vel procedit, † niſi ſuperſit alius,
qui ſit potentior eo, cuius cōtemplatione fit
excluſio, vt in exēplis ſupra relatis: Nā, licet
excluſio naturalis, vel legitimati videatur fa-
cta cōtemplatione legitimorū, aut fratrum,
fratrúmue filiorum, quia tamen ſupereſt con-
iunctus, qui eſt potentior, ideo, quod ab illis
non capitur, non his applicatur, ſed coniun-
cto accreſcit, *vt in ſpecie declarat Bald. in l. eam,
quam. 14. numer. 56. C. de fideic. quem ſequitur
Alex. in d. l. ex aſſe. 52. num. 4. ff. ad l. Falc.*

Minus obſtat, quod ius accreſcendi ceſſet,
quoties pars inſtituti fuit a lege limitata,
65 † quod eo caſu non ſit abſurdum, quem de-
cedere pro parte teſtatum, & pro parte inte-
ſtatum, *vt oſtendemus in 10. cap. q. 13. num. 1. &
66 ſeqq.* quia hoc verum eſt, † reſpectu ipſius in-
ſtituti, cuius portio fuit a lege limitata: nam,
quia ſupra illam portionem non poteſt quic-
quam conſequi, ideo, quod excedit, non po-
teſt ei accreſcere, ſiue teſtator de eo non di-
ſpoſuerit, ſiue diſpoſuerit, fauore alicuius qui
poſtea defecerit. Cæterùm reſpectu alterius
cohæredis, ſeu coniuncti, cuius portio non
eſt a lege limitata, quin ius accreſcendi locū
habere poſſit, nō eſt dubitandum, quia limi-
tatio non excludit ius accreſcendi, niſi reſpe-
ctu illius, cuius odio facta fuit. Itaque, ſi pars
vacet, & ex duobus inſtitutis, vnius portio ſit
a lege limitata, alterius verò non, pars, quæ
vacat, non illi, ſed huic ſoli accreſcet. Et ſimi-
li modo, licet inſpecta diſpoſitione teſtatoris
nulla pars vacet, puta, quia totum aſſem di-
ſtribuerit, ſi tamen plus reliquerit ei, cuius
portio fuit limitata, quam lege ſit permiſſū,
quod excedit, accreſcet cohæredi, *vt ſupra di-
ctum eſt*, quia limitatio a lege facta, vt illum
a reſiduo excludit, ita, & huic facit locum:
nam eo ipſo, quod limitat illius portionem,
& hoc modo reddit illum incapacem eius,
quod excedit, operatur, vt, quod illi ſupra
portionem lege definitam datum eſt, tam-
quam relictum incapaci pro non ſcripto ha-
beatur, & per conſequentias vacet. Quo fit, vt
tamquam vacans, ſeu non capienti relictum
debeat ijs accreſcere, qui capere poſſunt, *ſecū-
dum ea, quæ diximus in 7. cap. q. 25. numer. 3. &
ſeqq.*

Denique non obſtat, quod etiam fauore
aliorum ius accreſcendi ceſſet, quoties lex de
parte vacante diſpoſuit, *vt oſtendemus in 10. c.
q. 8. num. 1. & 3.* prout diſpoſuiſſe videtur, in
propoſito, cum limitando portionem legiti-
mitati fauore fratrum videatur ſaltem tacitè
voluiſſe, vt reſiduum ad ipſos fratres pertine-
ret, quia reſpondeo, negando legem ipſam,
ſiue ſtatutum in propoſito de reſiduo diſpo-
ſuiſſe, quia, licet fratres, ac filios fratrum in
conditione poſuerit, non tamen eos vocauit
*l. Lucius. 85. ubi gl. in verb. liberos ff. de hered.
inſtit.* Itaque, licet eorum exiſtentia operetur,
vt legitimatus non poſſit ex teſtamento pa-
tris capere ſupra portionem definitam, non
tamen ſequitur, eos cenſeri vocatos ad id,
quod excedit, ſi conditum ſit teſtamentum,
quia cēſentur potiùs ij vocati, quibus ſecun-
dum iuris cōmunis diſpoſitionem id, quod
vacat, debet applicari, ideſt, ſubſtituti, vel
cohæredes, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.* Et
hæc de venientibus ab inteſtato.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi non poteſt cum iure repreſentationis concurrere in ſucceſſionibus legitimis, quæ iure communi deferuntur, & cur, num. 2.*

3 *Filius veniens iure repreſentationis non excluditur a patruo, vel amita, auunculo, vel matertera in portione patris ſui, ſed eos excludit, & num 4. & 5. & cur, num 6. & ſeqq.*

7 *Filius veniens iure repreſentationis ſubrogatur in locum patris.*

8 *Repreſentatio nihil aliud eſt, quam ſubrogatio, quæ fit de perſona filij ad perſonam patris.*

9 *Subrogatus in alterius locum cenſeri debet eodem iure, quo is, in cuius locum ſubrogatur.*

10 *Filius ſuccedit in locum patris, etiam in bonorum poſſeſſionibus.*

11 *Filius ſuccedit in locum patris, etiam quoad rumpendum teſtamentum, & hereditatem ab inteſtato vindicandam.*

12 *Filius ſuccedit in locum patris ſui etiam in contra tabulas bonorum poſſeſſione.*

13 *Filius ſuccedit in locum patris ſui, qui propter delictum factus eſt incapax.*

14 *Filius ſuccedit in locum patris ſui, etiam in lucris nuptialibus.*

15 *Filius non ſuccedit in locum patris ſui, vt cum compatrono concurrat in ſucceſſione liberti.*

An ius accreſcendi excludat ius repreſentationis

Quæſtio Decima.

SEquitur, vt quinto loco videamus de ijs, qui veniunt iure repreſentationis, q & ipſi ex ppria perſona venire intelliguntur, & diſpiciamus, an eos excludat ius accreſcendi. Qua in re ſeparatim nobis erit diſpiciendum, Primo, quid in ſucceſſionibus legitimis, quæ iure communi deferunt. Secundo, quid in ijs, quæ deferuntur iure ſtatutario. Tertio demum, quid in fideicommiſſis ſucceſſionibus, quæ ſecundũ naturam ſucceſſionum ab inteſtato regulantur.

Et in legitimis quidem ſucceſſionibus, quę iure communi deferuntur, certi iuris eſt, non poſſe ius accreſcendi cum iure repreſentationis concurrere, † ita, vt quæri poſſit, verum,
1
quaſi potentius debeat alteri præualere, quia
2 † patruus, vel amita, auunculus, vel matertera, cum quibus concurrit filius fratris, aut ſororis prædefunctæ, veniens iure repreſentationis, non poteſt prætendere partem fratris, vel ſororis prędefunctæ iure accreſcendi, ſed tantum iure ſuo, & per obſtaculi remotionẽ: Nam, quia ius accreſcendi ſupponit partem, quæ debet accreſcere, fuiſſe alicui delatã, vel de iure, vel de facto, *vt diximus in 7. c. q. 20. n. 3.* & in propoſito nulla poteſt, aut fratri, aut ſorori prædefunctę eſſe delata portio, *vt eſt in confeſſo apud eos, quos referemus in q. ſeq. poſt num. 23.* cum delatio ijs tantum fiat, qui ſunt ſuperſtites tempore mortis eius, de cuius bonis agitur *l. Titius. 6. in fin. cum 2. ll. ſeqq. ff. de ſuis & leg.* Conſequens eſt, vt alij fratres, vel ſorores non poſſint etiam non extãtibus nepotibus ex fratre vel ſorore prædefuncta pręrendere illius portionem per ius accreſcẽdi, ſed tantum iure proprio, & per quandam remotionem obſtaculi, ſcilicet, quia prędefuncti, qui ſuperſtitibus obſtitiſſent, quominus totam haberẽt hęreditatem, ſi & ipſi ſuperuixiſſent, eo ipſo, quod pręmortui ſunt, ampliùs eis nõ obſtant, *vt patet ex ijs, quę diximus in 6. c. q. 6. nu. 12. & ſeqq.* Hinc fit, vt, ſi extẽt nepotes ex prædefuncto, non poſſit quæri, an ius accreſcendi excludat ius repreſentationis, ſed ſimpliciter, an in portione, quam prædefunctus fuiſſet habiturus, patruus, vel amita, auũculus, vel matertera excludat nepotes venientes iure repreſentationis. In qua quidem quæſtione, certum eſt, non excludere, ſed po-
3 tiùs ab illis excludi, † ſiue tractemus de hæreditate aſcendentis, ſiue de hæreditate alterius patrui, vel amitæ, auunculi, vel materterę, in quibus ſolum terminis ius repreſentationis locum habet, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 1. nu. 14. & 18.* Nam, ſi ex duobus, aut pluribus filijs, vel filiabus vnus præmoriatur patri, aut matri ſuæ relictis nepotibus, portio, quæ iure communi debuiſſet ad illum, ſi ſuperuixiſſet, pertinere, nõ defertur alijs fratribus, aut ſororibus, ſed pertinet ad nepotes venientes iure
4 repreſentationis † *§. cum filius, & § fin. Inſt. de hered. quæ ab int. def. l. vt inteſtato. 3. C. de ſuis, & legit. l. illam. 19. C. de collat. §. 1. verſ. in hoc enim, Auth. de hęred. ab int. ven. coll. 9. Et ſcribunt Ant. de Roſell. de ſucc. ab int. num. 74. Alex. conſ. 129. num. 5 verſ. & propter hoc, vol. 5. Dec. in l. 2. nu. 2. & 3. C. vnd. lib. & conſ. 87. num. 4. verſ. 5. Curt. Inn. conſ. 161. in prin. verſ. Circa primã, Gomez. tom. 1. var reſol. cap. 1. num. 13. Anto. Gabr. lib. 4. comm. opin. tit. de ſucceſſ. ab int concl. 1. num. 1. Corn. conſ. 190 numer. 1. verſ. 2. vol. 2. Pariſ. conſ. 20. num. 25. vol. 2. Nat. conſ. 424. num. 3. Burſa. conſ. 71. num. 1. Bec. conſ. 107. nu. 10. vol. 1. Surd. conſ. 133. num. 16. Pereg. de fideic. artic 21. num. 6. Menoch. de praſ. lib 4 praſ. 95. num. 6. Mareſco. lib. 2. varia. reſol cap. 80. num. 1, Galna. conſ. 1. n. 39.* Idem eſt, &, ſi ex tribus, aut pluribus fratribus, vel ſororibus vnus præmoriatur relictis filijs, & poſtea moriatur alius ſine filijs, & ab inteſtato: Nam portio, quæ debuiſſet ad prædefunctum pertinere, ſi fratri ſuo ſuperuixiſſet, non ad fratres, vel ſorores ſuperſtites, ſed ad prædefuncti filios, & ſic nepotes ex fratre
5 venientes iure repreſentationis pertinebit † *§. reliquum, verſ ſi autem, Auth. de hered. ab int. ven. coll 9. cuius diſpoſitio refertur in Auth. ceſſãte C. de legit hered. & Auth. vt fratr fil. in prin. coll. 9. Et ſcribunt Bart. in Auth. poſt fratres, in prin. C. de leg. hered. Ant. de Roſſell. de ſucc. ab int. num. 74. Alex. conſ. 88. in prin. vol. 1. quod eſt repetitum in conſ. 137. eod. vol. Dec. in d. l. 2. num. 3. C. vnd. lib & d. conſ 87. num. 4. verſ. 5. & conſ. 384. num. 7. & conſ. 527. num. 1. & 9. Gabr. conſ. 1. num. 1. vol. 2. Pariſ. d. conſ. 20. numer. 26. vol. 2. Cran. conſ. 127. num. 2. Nat. d. conſ. 424. num. 3. & conſ. 581. num. 1. Ceph. conſ. 616. nu. 41. Anto. Gabr. d. lib. 4. comm. op. tit. de ſucc. ab int. concl. 1. num. 13. Burſa. d. conſ. 71. nu. 1. Couar. in Epito. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 7. verſ. Primum quidem, Perg. de fideic. d. art. 21. nu. 7. Menoch. de praſ. d. lib. 4 praſ. 95. nu. 8. & ſeqq. Bec. d. conſ. 107. nu. 10. vol. 1. & Mareſc. d. lib. 2. varia reſolu. cap. 80.
6 num. 2.* Cuius rei illa affertur ratio, quia, † cum

nepotes in patris ſui locum ſuccedãt, *vt dixi-*
*mus in hoc cap.q.5.num.*16. & hoc modo ſub-
7 rogentur in eius locum † *vt ſcribunt Aret.cõſ.*
162.num.8.ſuſi.Alex.conſ.36.numer.14.vol.6.
Ruin.conſ.12.num.10.vol.1.Crott.in l.ſtipulatio
hoc modo concepta.61.nu.54.verſ. preterea ff.de
verb.oblig.Purp.conſ.307.num.9.Gabr.d.conſ.1.
num.7.vol.2.Menoch.conſ.211.num.121.verſic.
reſpondetur,Galua.conſ.1.num.145.verſ.& licet.
Qua ratione dicimus, repreſentationem nihil
aliud eſſe, quam ſubrogationem quandam,
quæ fit de perſona filij ad perſonam patris,
8 † *vt videre eſt apud Menoch.conſ.954.num.15.*
verſ.& accedit, Conſequens eſt, vt eodem, quo
9 ille, debeant cenſeri iure, † *l.2.verſ. nam hæres*
ff.ad Treb. Vnde, quemadmodum pater, ſi ſu-
peruixiſſet, fratres ſuos à portione ſibi cõtin-
gente excluſiſſet, ita etiam eos debent exclu-
dere nepotes, qui illum repreſentant. *Ita ratio-*
cinatur Gabr.conſ.133.nu.10.vol.2. Idque adeo
verum eſt, vt procedat

Primo, non ſolum, ſi ſucceſſio deferatur
iure ciuili, ſed etiam, ſi iure Prętorio: Nam,
& in bonorum poſſeſſionibus filius ſuccedit
in locum patris, & pariter cum patruo voca-
10 tur † *l. vt inteſtato 3. C. de legit hæred. l. ſi duob.*
12.in princ.ff.de bon.poſſeſſ.contratab. Ita ſcribit
Gomez d.tom.1.varia.reſ.cap.1.num.14.

Secundo procedit, non ſolum, ſi ſucceſſio
deferatur ex tacita voluntate defuncti, pro-
ut euenit, cum is nullum prorſus condidit te-
ſtamentum. *l.3.in princ.& l.conficiuntur.8.in*
princ.de ff iur.codic. ſed etiã, ſi deferatur cõtra
ipſius voluntatem: Nam filius ingreditur lo-
cum patris, etiam, quoad rumpendum teſta-
mentum, & hæreditatem ab inteſtato vindi-
11 candam, † *l.2.C.de lib. pręt.l.poſthumorũ.13.ff.*
de iniuſt.rupt.§ poſthumorũ Inſt.de exher. liber.
Et ſcribit Caſtr. in l. qui ſuperſtites 93.n.3.verſ.
quod autem, & numer.4.ff.de acq.hæred.Men.
conſ.944.num.65. Denique ſuccedit in locum
patris ſui, etiam in contratabulas bonorum
12 poſſeſſione † *d.l. ſi duobus. 12.in prin. ff.de*
bon.poſſ.contratab.

Tertio procedit, non ſolum, ſi filius viuo
patre, vel frater viuo fratre, aut ſorore mo-
riatur verè, ſed etiam, ſi fictè, vt, quia propter
delictum factus ſit incapax, *vt diximus in 6.*
cap.q.6.num.6. Nam, ne eo quidem caſu im-
pedit, quominus nepos in ipſius locum ſuc-
cedat, & pariter cum patruis admittatur
13 † *l.ſi qua pœna 7.ff.de his, qui ſunt ſui, vel al.iur.*
l.1.§.quidam filiũ ff.de bon.poſſ.cõtratab l.ſi ne-
cem.4.§.ſi deportatus ff.de bon.li. Ang.de Gamb.
conſ.33.num.12. Et pulchrè declarat Alex.conſ.
75.n.13.& 14.verſ.ſed ita eſt,& verſ.vel aliter re-
ſpondeo, vol.1.& poſt eum Ceph.conſ.103 nu.8.
& ſeqq.Gabr.conſ.153.num.21.vol.1.

Quarto procedit, etiam in lucris nuptiali-
bus: Nam coniux tranſiens ad ſecunda vota
tenetur ea reſeruare, non ſolum filijs prioris
matrimonij ſuperſtitibus, ſed etiam nepoti-
bus ex filio prædefuncto. Itaque etiam in ijs
filius ingreditur locum patris, & cum patruo
14 concurrit † *l.in quibus.7.& ibi Bald.& l.ſi quis*
prioris 8.in prin.C.de ſec.nupt.latè Dec.conſ.87.
num.3.verſ.ſed his non obſtantibus,& num.4.

Planè, ſi tractemus de hæreditatibus, vel
bonorum poſſeſſionibus, quæ deferuntur pa-
tronis in bonis libertorum, magis eſt, vt filius
non ingrediatur locum patris: Nam, ſi duo
communem habeant libertum, & vnus eo-
rum, vel moriatur viuo liberto, vel ex ſui cul-
pa priuetur illius ſucceſſione, licet, quo tem-
pore moritur libertus, ſuperſit filius præde-
functi, tamen eius ſucceſſio ſoli patrono ſu-
perſtiti deferetur, & ita filius non ingreditur
locum patris, etiamſi tractetur de ſucceſſio-
15 ne, quæ defertur ex diſpoſitione legis † *l.a*
duobus 4.ff.de oper.lib.l.tutela.3.§. ſi duo, verſ.
ſed & ſi aliquis ff. de legit. tut, l.communi liberto.
24. & ibi gl.in verb. deceſſerit ff. de bon. liberto.
Paul libr.3.ſent tit.2.in princ. Qua de re diximus
in 6.cap.q.48 num.19.& latè videre eſt apud Iaſ.
in l.ſi duo patroni.13.in prin num.7.verſ.4.ff.de
iureiur. vbi varias adducit rationes, & Anto.
Gabr.d.lib.4.comm.opin.tit.de ſucc.ab int.cõcl.
1.num.81.

S V M M A R I V M.

1 *Renunciatio filię, quę viuo patre deceſſit, etiam*
iurata non nocet nepotibus ex propria perſona
venientibus.
2 *Renuntiatio filię facta cum iuramento nocet ne-*
cet nepotibus, ſi cum patruis, vel auunculis
concurrãt, etiamſi filia viuo patre deceſſerit,
maximè, ſi ſit facta contemplatione maſculo-
rum, num.3.& cur, num.4.& ſeqq. Sed contra
num.14.& cur, num.15.& ſeqq.
4 *Subrogatus in alterius locum non poteſt habere*
plus iuris, quam is, in cuius locum ſubroga-
tur, Declara, vt num.26.& 27.
5 *Abſurdum eſt, plus iuris habere filium, qui venit,*
vt ſubrogatus loco matris, quam ipſa mater
eſſet habitura, Declara, vt num.26.
6 *Matre excluſa cenſentur etiam excluſi eius filij.*
7 *Renũciatio facta à defuncto nocet omnibus ve-*
nientibus ex eius perſona.
8 *Renuntiatio matris nocet filijs, quoties ex illius*
perſona venire debent.
9 *Nepotes, qui iure repreſentationis cum patruis,*
vel auunculis concurrunt, veniunt ex perſona
parentis, etiam ſi is prędeceſſerit num.10. Sed
contra num.20.& 21. Declara, vt num.28.
11 *Nepotes ex filio, vel filia, quæ cum iuramento re-*
nuntiauit, & viuo patre deceſſit, veniunt ad
aui ſucceſſionem ex ſucceſſorio edicto, Sed con-
tra num.30.
12 *Fratres eius, qui cum iuramento renuntiauit bo-*
nis paternis, & viuo patre deceſſit, veniunt ad
eius portionem ex ſucceſſorio edicto, & num.
13. Sed contra, num.29.& 31.
15 *Pater, ſi ideo excludatur à ſucceſſione alicuius,*
quod mortuus ſit viuo eo, de cuius bonis agitur,
talis excluſio non nocet eius filijs, nec impedit,
quominus illi poſſint ex propria perſona ſucce-
dere.
16 *Renuntiatio matris non nocet filijs venientibus*
ex propria perſona, Declara, vt num.41.
& 42.
17 *Mater non poteſt facto ſuo nocere filijs in ijs, quę*
non habent ab ea, ſed a lege, vel extrinſecus.
18 *Iuramentum matris non nocet filijs venientibus*
ex perſona propria.
19 *Iuramentum, tamquam perſonale non egreditur*
perſonam, Declara, vt num.52.
20 *Nepotes, qui veniunt iure repreſentationis ſucce-*
dunt in locum, & gradum parentis, ſed veniũt

ex perſona propria, non ipſius parentis.

21 *Nepotes, qui veniunt iure repreſentationis, non habent ius ſuccedendi à patre, vel à matre, ſed à lege, & eius beneficio.*

22 *Conditionalis diſpoſitio deficiente conditione pro non facta habetur.*

23 *Renunciatio hæreditatis viuētis cenſetur fieri ſub tacita conditione, ſi hæreditas renuntianti deferetur, Declara, vt num. 39. & 40.*

25 *Filia, quæ cum iuramento renunciauit hæreditati paternæ, & viuo patre deceſſit, cur, a ſucceſſione excludatur, & num 26. & 42.*

32 *Renunciatio matris cum iuramento facta mediante dote, vel alia re, nocet filijs, etiamſi mater deceſſerit viuo patre, & cur, num. 33. & ſeqq. Sed contra num. 36. & cur, num. 38.*

37 *Renuntiatio matris indiſtinctè non nocet filijs, quoties illa viuo patre decedit.*

43 *Dotis perceptio facta à matre, quæ renunciauit, quando noceat eius filijs.*

44 *Legitimæ perceptio facta à matre etiam in vita illius, de cuius bonis agitur, quādo noceat eius filijs, & num. ſeqq.*

47 *Pater tenetur dotare filiam, quæ nuptui collocatur.*

48 *Renunciatio matris facta ſimpliciter nocet filijs etiam ex propria perſona venietibus, ſi matris ſint hæredes, licet ea viuo patre deceſſerit, Maximè, ſi cum auunculis concurrant, numer. 49. Sed contra num. 53. & ſeqq. & cur, num. 57. & ſeqq.*

50 *Hęredes nō poſſunt facto defuncti contrauenire, Declara, vt num. 60.*

51 *Iuramentum operatur, vt vis renunciationis tranſeat ad hæredes, Declara, vt num. 61.*

52 *Iuramentum eſt perſonale, quoad vinculum animæ & reatum periurij, ſed non, quoad vim, & obſeruantiam contractus, vtpote ad quam ligat etiam hæredes, Declara, vt num. 71. & 92.*

62 *Renuntiatio matris cum iuramento facta pro ſe, & hæredibus nocet filijs, ſi matris hęredes exiſtant etiamſi illa viuo patre deceſſerit, & cur, num 63. & ſeqq. Sed contra, num. 66. & ſeq. & cur, num. 68. & ſeqq.*

65 *Factum defuncti cenſetur factum hæredis, Declara, vt num. 73.*

74 *Renuntiatio matris cum iuramento facta pro ſe, & filijs, vel, pro ſe filijs, & hæredibus nocet filijs ex propria perſona venientibus, ſi matris hæredes exiſtant, & cur, num. 75. Sed contr, nu. 76. & cur, num. 77.*

78 *Renuntiatio matris facta cum iuramento, & promiſſione de non contraueniendo. ſeu veniē do ad ſucceſſionem pro ſe, & hæredibus, ſeu pro ſe, & filijs, nocet filijs, etiam ex propria perſona venientibus, ſi matris hæredes exiſtant, & cur, num. 79. Sed contra num. 80. & ſeq. & cur, nu. 82.*

83 *Renuntiatio matris facta cum iuramēto, & promiſſione de non contraueniendo pro ſe, & hæredibus, non gratuito, ſed accepta dote, nocet filijs, etiam ex propria perſona venientibus, Maximè, ſi cum auunculis concurrant, nu. 84. Sed contra num 85. & ſeqq. & cur. num. 88.*

89 *Renuntiatio matris, quæ prædeceſſit, indiſtinctè non nocet nepotibus etiam hæredibus, & cur, num. 90.*

91 *Renuntiatio matris, etiam, quæ eſt præmortua, nocet filijs hæredibus, ſi iura filiorum nominatim ſint in renuntiationem deducta.*

93 *Dos data filiæ imputatur in legitimam nepotum, quando eam habent, non tamquam matris hæredes, ſed, tamquam capientes ab auo. vt in exēplis, quæ referuntur num. 95. & ſeqq. & cur, num. 94.*

98 *Dos data filię imputatur in legitimam nepotum, etiamſi ad eos peruenerit, vt hæredes matris, Sed contra num. 99. & cur, num. 100. Exempla referuntur num. 104. & ſeqq.*

101 *Dos data filiæ, quæ peruenit ad nepotes. vt hæredes matris, nō imputatur in eorum legitimam, etiamſi cum auunculis concurrant, & cur, nu. 102.*

103 *Nepotes, etiamſi cum alijs nepotibus concurrant, veniunt tamen iure repreſentationis, & ſuccedunt in ſtirpes non in capita.*

110 *Dos data filiæ, ſi peruenit ad nepotes ex vi conſuetudinis Martini, ſine dubio imputatur illis in legitimam, ſi cum auunculis concurrant, & num. ſeq.*

112 *Dos data filiæ, ſi peruenit ad nepotes ex vi conſuetudinis Martini non debet illis in legitimā imputari, quoties non concurrunt cum auunculis, Sed contra, num. 113.*

114 *Dos data filiæ debet a nepotibus etiam ex propria perſona venientibus in legitimam imputari, Declara, vt num. 115.*

116 *Dos data filiæ debet in legitimam nepotum imputari, etiamſi pater ſtipulatus ſit eam reddi illi, vel illis, quibus de iure.*

An, & quando renuntiatio matris obſtet filijs venientibus ex perſona propria, ſi cum auunculis concurrant.

Quæſtio Vndecima.

SEd hęc quidem ſine dubio procedunt, quoties prædefunctus, cuius perſona repreſentatur, non fuiſſet à ſua portione excluſus, ſi patri, matri, aut fratri, vel ſorori, de cuius bonis agitur, ſuperuixiſſet. Cæterùm, ſi fuiſſet excluſus, vt quia cum iuramento, & ſic validè renuntiaſſet ſucceſſioni paternę, aut maternæ, aut fraternę, magna ſolet eſſe controuerſia, nunquid eo pręmortuo nepotes ex eo venientes iure repreſentationis excludant patruum, vel amitam, auunculum, vel materteram à portione, ad quam eorum parens à mora renuntiatione fuiſſet vocatus, ſi ſuperuixiſſet. Quæſtio pendet ex eo, nunquid renuntiatio facta à patre vel matre, quæ deceſſit viuo eo, de cuius bonis agitur, obſtet nepotibus, ſi cum patruis, vel auunculis cōcurrunt: Nam, ſi eſſent ſoli, res nullam haberet dubitationem, quia certi iuris eſſet, talem renuntiationem non obeſſe nepotibus ex propria perſona venie-
1 bus † *vt ſcribunt Bart. in l. qui ſuperſtitis. 93. nu. 4. & ibi Caſtr. num. 3. verſ. dic ergo, & Alex. in addit ad Bart. in verb. tangit ff. de acq. hæred. Bald. in l. pactum dotali. 3 numer. 2. & ibi Alex. num. 7. verſ primo caſu, vbi ait, hanc eſſe communem D.D. opinionem, & Dec. num. 18. vbi teſtatur eſſe communem opinionem, & non habere difficultatem C. de collat. Bald. in l. fin. num. 18. verſ.*

verſ. ſuper hoc ſit diſtinguo C.de pact.Caſtr.conſ. 164.num.5.vol.2. Alex.conſ.75.num. 14.verſ.& dicit,vol.1.Gul.ben.in d.cap.Raynutius,in verb. duas habens filias, num. 280. Aret.conſ.143. nu.3.Soc.Sen.conſ.183.in prin.verſ.confirmatur vol. 2. quod eſt repetitum inter conſil. Ruin.conſ. 205. numer. 1. verſicul. Confirmatur volum. 1. Corn. conſil.253.num.3.verſ. ſecunda ratione volum.4. Ruin. conſ.204.num.2. vol.1.& conſ. 50.num.17 vol.3. Bertr. conſ.255.num.2.vol.3. par.2.Crott.in l. ſtipulatio hoc modo concepta 61. num.55.ff.de verb.oblig.Gozad.conſ.75.numer. 21.Tiraq.de iur.primog.q.40. num.113.& 120. Anto.Gabr.lib.3.comm.opin tit.de iur.dot.concl. 1.num.43.Gramma.deciſ.57.nu.39. Altia.conſ. 101.nu.1.lib.5.Pereg.Fab. inter conſ. vlt.volum. conſ. 118. n.100.vol.2. Gabr.conſ.153.n.22.vol. 1.Ceph.conſ.334.nu.40.46.&66.verſ.Nec nouū, vbi ait,hanc eſſe crebriorē opinionē, & conſ. 335. n.17.& 21.& conſ.650.n.7.Purp.cōſ.307.nu. 8. verſ.circa ſecūdā,Baltha.Cardut.inter cōſ.vlt.vol. cōſ.78.n.30.vol.2.Couar. in cap.Quamuis,par.3 §.2.in fi.De pact.in 6.Molin.de primog.Hiſpa.li. 2.cap.3.num.47.Chaſſ.conſ.69.numer. 4. Nico. Bello.conſ.15.num.5.& 9.verſ.& quicquid.Roll. conſ.11.num.4.vol. 1. vbi pariter teſtatur, hanc eſſe communem dd.ſententiam,Craſſ.in §.legitima q.4.nu.1.Math.Gribald.in comm.opin. in verb. renunciatio,Menoch conſ.211.num.123 & conſ. 944.nu.60.& 62.verſ primus eſt,Surd conſ.133. num.19.conſ.332.num.2.verſ.renuntiatio igitur & conſ.355.num.36.Franch.deciſ.32.numer.16. & deciſ.67 num.1.vbi ait, hanc eſſe communem, & veram concluſionem,Morot.conſ.22.numer.2. vbi ait, hanc eſſe receptam omnium ſcribentium traditionem,& num.8.Pereg de fideic.artic. 52. num.93.& conſ 83. num.3. vol.5. Caual. in ſuis comm.contra comm.q 101. num.75. Seben. conſ. 54.num.11.vol.1. vbi ait hanc ſententiam eſſe veram,& magis communem, a qua non eſt in iudicando recedendum,Galua conſ 1.num.75.Thes. Iun.lib.2.quæſt for.q.90.num.3.in fi. & numer. 23.Ant.Fab.in ſuo Cod.Fabr.lib. 2. tit. 3. defin. 14.Et eſt in confeſſo apud eos, qui cenſent, non nocere in caſibus,quos infra referemus. Pro faciliori autem huiusce quæſtionis explicatione ſeparatim nobis erit diſpiciendum, Primo, quid, ſi renuntiatio ſit ſimplex, & gratuita, Secundo verò, quid, ſi facta ſit aliqua re mediante,puta dote, Tertio,quid, ſi nepotes ſint patris,aut matris, quæ renuntiauit, hæredes, Quarto demum, an ſaltem debeant nepotes in ſuam portionem imputare dotem ab auo datam matri ſuæ,quæ ad eos peruenit.

Et in prima quidem quæſtione, quando ſcilicet renuntiatio fuit ſimplex, non aliqua re mediante, plerique cenſent, eam nocere nepotibus,ſi cum patruis, vel auunculis concurrant, etiamſi renuntiās deceſſerit viuo eo,
2 de cuius bonis agitur.† Ita enim cenſuerūt Dec. mihi conſ 180.num.7.verſ.2.tamen aliter reſpondetur,Chaſſan.conſ.47. num. 26.in fi.vbi etiam in fine conſilij refert ita fuiſſe iudicatum, Nico. Bello.conſ.15.num.10.verſ.rurſus,Gomez.in 22. leg.Tau.num. 10. verſ. ſed his non obſtantibus, & Surd.conſ.355.num.43.verſ. 4. reſponderi poteſt,vbi tamen ſubijcit, ſe ſuper hoc fundamento non facere magnam vim,ſi alia non concurrant, ſed cum alijs arbitrari ſe,non eſſe locum contrariæ ſententiæ,quoties nepotes cum auunculis concurrunt. Et ita etiā videntur poſſe intelligi, qui ſimpliciter ſcripſerunt,renuntiationem matris nocere filijs,quoties cum auunculis concurrunt, non exprimentes,vtrum mater ſuperuixerit ei, de cuius bonis agitur,an vero prædeceſſerit,vt Bart. in d. l.qui ſuperſtitis.93.nu.2.verſ. Aduerte ff. de acq. hæred.Ceph.conſ.103. num.6. & conſ. 105. num. 11. Idque multo faciliùs tradunt procedere, ſi renuntiatio ſit facta contemplatione maſculorum, & ſic in conſeruationem familiæ, &
3 agnationis,† uti videre eſt apud Chaſſan.d. cōſ. 47.num.30.verſ.& in hoc etiam,& Nico.Bello.d. conſ.15.num.12. Mouentur autem, vt ita ſentiant.

Primo, quia ſubrogatus in alterius locum non poteſt habere plus iuris, quam habuiſſet
4 is,cuius loco ſubrogatus eſt† l.in ijs officijs 136. §. non debeo ff. de reg. iur. l. illam 19. C. de colla. Menoch.conſ.172.num.1.& conſ.954. num.16. Quamobrem dicimus,abſurdum eſſe plus iuris habere filiū,qui venit, vt ſubrogatus loco
5 matris, quam ipſa mater eſſet habitura † l.ſi viua matre 3.verſ.nam,licet C.de bon.mat.ideoque excluſa matre cēſeri etiam excluſos eius
6 filios † cap.1.§.hoc autem notandum De his,qui feud.dar.poſſ.Sed nepos,qui cum patruo, vel auunculo vult concurrere,venit, vt ſubrogatus in locum patris, aut matris,quippe, cuius locum ſubintrat vt diximus in q.præcid. num. 7.& ſeqq.Ergo, quemadmodum pater, aut mater non potuiſſet ſuccedere, ita etiam non poterit eius filius.

Secundo mouentur, quia renūtiatio facta a defuncto nocet omnibus venientibus ex
7 eius perſona † l.ſi quis filium.34 in fi.C. de inoff. teſt.l.vn.C.de his,qui ant.aper.tab.Quamobrem dicimus,renuntiationem matris nocere filijs,
8 quoties ex illius perſona venire debent, † vt eſt doctr gl.in cap.quamuis,in verb. detrimentū, de pact.in 6. quæ procedit in his terminis, vt declarat Chaſſa.d.conſ.47.num 33.verſ.item,& ſic. Sed,quando ſuperſunt patrui, vel auunculi, nepotes,ex filio, vel filia prædefuncta debēt venire ex perſona patris, aut matris non ex
9 perſona propria, † vt ſcribunt gl.in l. 1. §. ſi ſit filius in verb.nepotibus ff.de con.cum em.lib. Cin. in Auth poſt fratres.2.num. 2.C. de legit. hæred. Bald. in Auth. ceſſante, num. 3. verſ. vnde facit C.eod.Caſtr.conſ.421.num.2. verſ.primo probatur,vol.1.Nat.conſ.581.num.29.& 30. Surd.d. conſ.355.num 43.verſ.4.reſponderi poteſt,Et videntur etiam fateri Caſtr.in l. qui ſuperſtitis. 93. num.3.& ibi Imol.numer. 1.verſ. an autem ff.de acq.hæred.Ceph.conſ.105.numer. 11. Pereg.Fab. inter conſ.vlt.vol.conſ.118 nu.100. vol. 2. quod patet ex eo, quia, ſi venirent ex perſona propria,deberent a patruis, vel auunculis excludi,etiamſi pater,vel mater eorum non renuntiaſſet,quia patrui,vel auunculi, tamquam exiſtentes in primo gradu, deberent excludere nepotes,qui exiſtunt in ſecundo, & ſic ſūt remotiores,& tamen eos non excludunt §.cū filius,Inſt.de hæred. quæ ab inteſt. def. Denique, deberent ſuccedere in capita, l. 2. §. hæredes at ff.de ſuis,& leg.§.hoc etiam addendum,in fi. Inſt. de leg.agn.ſucc.& tamen ſuccedunt in ſtirpem d.§.cum filius,Inſt.de hæred.quæ ab int.def.& §. 1.verſic.in hoc enim, Auth.de hæred.ab int.ven. coll.9. Et in propoſito conſiderant Caſtr. in d.l. qui ſuperſtit.93.n.3.ff.de acquir.hæred.Chaſſa. d.conſ.

d.conſ.47.num.26.in fi.& Nico.Bello.d.conſ.15.
num.10.verſ.rurſus. Ergo prædefuncti renun-
tiatio debet etiam nepotibus obeſſe. *Ita ar-*
guunt Dec.d.conſ.180.num.7.verſ.2. tamen ali-
ter reſpondetur, Chaſſ.d.conſ.47.numer. 26.in fi.
Nico.Bello.d.conſ.15.nu.10.verſ.rurſus, Gomez.
in 22.leg.Taur.num.10. verſ ſed his non obſtan-
tibus, Surd.d.conſ.355.num.43.verſ.4.reſponderi
poteſt, Theſ.Iun.d.lib.2.quæſt.for.q.90. num.21.

Nec obſtat, ſi dicatur, hoc procedere, ſi re-
nũtians ſuperuixerit ei, de cuius bonis agitur,
quo caſu verum eſt, nepotes non poſſe ſuc-
cedere, niſi veniant ex perſona renuntiantis,
ſecus verò, ſi prædeceſſerit, quo caſu poſſunt
ex perſona propria ſuccedere, *vt declarant ij,*
*quos referimus infra poſt numer.*21. quia verius
10 videtur, imo procedere, † etiamſi renuntians
prædeceſſerit, quod eadem ſit vtriuſque ſpe-
ciei ratio, *vt reſpondet Surd.d.conſ. 355. nu. 44.*
Nam ſiue ſit præmortuus, ſiue non, ſemper
militat illa ratio, quã ſupra retulimus, quod
ſcilicet nepotes, ſi venirent ex perſona pro-
pria, deberent a patruis, vel auunculis, tam-
quam proximioribus excludi, vel deberent
ſuccedere in capita, & tamen amota renun-
tiatione ſuccedunt in ſtirpes, nec ab illis ex-
cluduntur. Ergo ſicut renuntiatio nocet illis,
quoties renuntians fuit ſuperſtes tempore
mortis eius, de cuius bonis agitur, ita etiam
debet nocere, quoties prædeceſſit, ſi nepotes
cum patruis, vel auunculis concurrant.

Tertio demum mouentur, quia dato etiam
quod nepotes dici poſſint venire ex perſona
propria, adhuc tamen debent a patruis, vel
auunculis excludi: Nam veniens per ius ac-
creſcendi excludit venientem ex ſucceſſorio
edicto *l. vlt. C. de legit.hæred.& nos latius dice*
mus in hoc cap.q.14.num.1.& ſeqq. Sed nepotes
qui ſuccedũt in locum patris, aut matris, quæ
cum iuramento renuntiauit, veniunt ex ſuc-
ceſſorio edicto, etiam ſi renuntians prędeceſ-
11 ſerit, † *vt ſcribunt Dec.d.conſ.180.nu. 7. verſ.*
2.tamen aliter reſpondetur, & Nico.Bello.d.conſ.
15.num.5.verſ.& ratio, & num. 9.verſ. ad hæc,
Caual.in ſuis comm.contra commu. q. 101.num.
75. Patrui verò, vel auunculi veniunt per ius
12 accreſcendi, † *vt ibi Dec.declarat,* ſcilicet, quia
portio renuntiantis debet ijs accreſcere, qui
ſuas portiones agnouerunt *l.vnic.C.quãd.non*
pet.part. Ergo patrui, vel auunculi debent ex
cludere nepotes. *Ita arguit Dec. in relato loco.*

Nec eſt, quod reſpondeas, prædicta pro-
cedere, ſi renuntians ſuperuixerit ei, de cuius
bonis agitur, & in his terminis loqui docto-
res, qui virtute iuris accreſcendi præferunt
patruos, vel auunculos nepotibus ex filio, vel
filia renuntiãte, *vti videre eſt apud eos, quos re-*
feremus in eadem q.14. num. 1. & ſeqq. quia re-
plicant, etiamſi loquantur de filia, quę ſuper-
13 uixit, eorum tamen dicta procedere, † etiãſi
ſit præmortua, quia ratio iuris accreſcendi ita
militat in vno, vt in alio caſu. *Ita reſpondet*
Dec.in ſupra relato loco.

Verum his non obſtãtibus verius eſt, quod
alij frequentiùs tradiderunt, ſcilicet renũtia-
tionem factam a patre, vel a matre, quæ de-
ceſſit viuo eo, de cuius bonis agitur, non ob-
eſſe nepotibus, etiamſi cum patruis, vel auun-
14 culis concurrant. † *Ita enim cenſuerunt Bald.in*
d.l.pactum dotali 3.n.13.verſ.ſed nunquid, & ibi
Alex.nu.7.verſ. & iſta eſt communis C. de colla.
Imol.in d.l.qui ſuperſtitis 93.num.1. verſ.ſed ve-
rius ff.de acq.hæred. Alc.in l.un.num.46.verſ.&
communis concluſio, & ibi Cagn.n.42.C. quand.
non pet.part. Alex.conſ.75 num.13.verſ.hoc pro-
batur, vol. 1. Crott.in l. ſtipulatio hoc modo con-
cepta.61.num.55.ff.de verb.oblig. Gozad. conſil.
75.numer.20 verſ. his tamen non obſtantibus, &
num.21.verſ.& iſta, vbi ait, hanc eſſe communem
opinionem ſcribentiũ, Anto.Gabr.d.lib.3. comm.
concl.tit.de iur.dot.concl.1.num.46 Purp. conſil.
307.num.10.& 11.Crau.conſ.127.num.4.verſ.
Illa enim concluſio, Chaſſa.conſ.69. nu. 5. Graſ.
in §.legitima q.4.num.4.Viu. deciſ. 211.num. 1.
vbi ait hanc eſſe communem, & indubitatam opi-
nionem, & refert ita ſæpius fuiſſe iudicatum, &
num.4.Pereg.conſ.83.num.3.verſ ſed, vbi nepot.
vol.5.Bec.conſ.107.numer. 16. vol. 1.Surd conſ.
133.num.25.& conſ.332.num.12.verſ.& proce-
dit, Scben conſ.54.num.11.vol 1.vbi ait, hanc sẽ-
tentiam eſſe veram, & magis communem, a qua
non eſt in iudicando recedendum, prout ab ea non
ſolere recedere noſtrum Senatum Pedemontanum
teſtatur Theſaur.Iun.d lib.2.quæſt.for.q 90. nu.
3.in fi.vt nec recedit Senatus Sabaudiæ, qui fauo-
re nepotum etiam cum auunculis concurrentium
tam ad aſcendentis, quam ad patrui, vel auunculi
ſucceſſionem iudicare ſolet, vt teſtatur Anto.Fab.
in ſuo Cod.lib.2. tit. 3. defin. 1. Et ita etiam acci-
piendi ſunt, qui ſimpliciter ſcripſerunt, renuntia-
tionẽ matris non nocere filijs, etiamſi cum auun-
culis concurrant vt Imol in d.l.qui ſuperſtitis.93.
num.1.verſ an autem ff.de acq.hæred.& Crott.in
d.l.ſtipulatio hoc modo concepta 61.num.54.ff.de
verb.oblig. Denique fuit etiam hoc de mente eorũ,
qui ſcripſerunt, renuntiationem filiæ, quæ viuo
patre deceſſit, indiſtinctè non nocere nepotibus,
quos referemus infra nu.37. Nam, ſi indiſtinctè,
ergo, ne eo quidem caſu, quo cum auunculis con-
currunt. Probatur autem hæc ſententia.

Primo, quia, quoties parens, qui filium gra-
du præcedit, & eum excludit ab alicuius ſuc-
ceſſione, moritur viuo eo, de cuius bonis agi-
tur, & ita remanet excluſus, talis excluſio nõ
nocet eius filijs, nec impedit, quominus illi
poſſint ex propria perſona, & proprio iure
15 ſuccedere † *l. ſi ex patronis.10.§.fin.ff.de bon.*
libert.l.poſthumorum.13.ff.de iniuſt.rupt.§.poſt-
humorum, inſt.de exh.lib. Sed in propoſito ma-
ter, quæ renuntiauit, deceſſit, & ita fuit exclu-
ſa viuo eo, de cuius bonis agitur. Ergo illius
excluſio non debet nocere filijs, nec impedi-
re, quominus illi ex propria perſona, & pro-
prio iure ad ſucceſſionem venire poſſint. *Ita*
arguunt Alex.in d.l.pactum dotali.3.nu.7.verſ.
primo caſu C.de collat.Gul.Bened.in d.cap.Ray-
nutius, in verb.duas habens filias, num.280.

Secundo probatur, quia matris renuntia-
tio non nocet filijs venientibus ex perſona
16 propria, † *vt ſcribunt Bart. in d. l.qui ſuperſtitis*
93.num.2 ff.de acq.hæred. Bald in d. l. fin. num.
16.C.de pact. Ant de Roſel.de ſucc.ab int. numer.
128.Crott.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta 61.
numer.57.verſic. tenendo tamen ff de verb.oblig.
Guidop.q.228.num.2.Crau.conſ.127.numer.1.
Ceph.conſ.103.num.6.& conſ.620. nu. 88. Nat.
conſ 470.num.14.Surd.conſ.85. num. 2.& conſ.
133.num.20.& Pereg.conſ.83.num.4.vol. 5. Et
accipi poſſunt, qui ſimpliciter ſcripſerunt, matris
renuntiationem non nocere filijs, vt Ceph.d. conſ.
103.

103.num.15.& conſ.335.numer.18.Surd.conſil.
332.num.10. ſcilicet, quia facto ſuo non po-
teſt illis nocere in ijs, quæ non habent ab ea,
17 ſed beneficio legis, aut extrinſecus † l. ſi arro-
gator.22.ff.de adopt.l. fin. C. de repud. bon. poſſ.
l.ex repudiatione 26. C. de fideic. Et in propoſito
conſiderant Bart.in d.l. qui ſuperſtitis 93.num.
2. verſ. reſponde ff. de acq. hæred. Ang.de Gamb.
conſ.33. Aret.d.conſ.143.num.3. Ant. de Roſel.
de ſucceſſ.ab inteſt.num.128. Anto.Gabr. d.lib.3.
comm.concl.tit.de iur.dot.concl.1.num.46.Pereg.
Fab.inter conſ.vlt.vol.d.conſ.118.num.100.vol.
2.Cran.d.conſ.127.num.4.verſ. reſpondeo,Surd.
conſ.133.num.25.& d.conſ.332.num.9. verſ.id,
quod confirmatur, Pereg.d.conſ.83.num.4.verſ.
& re vera, vol.5. Anto. Fab. d. lib.2.Cod.tit.3.
defin.1.Theſ.Iun.d.lib.2.quæſt.90.num.16.verſ.
& cum iſta. Et hoc non obſtante iuramento
matris,quippe,quod non nocet filijs venien-
18 tibus ex perſona ꝓpria † l.3.§.matris ff de iure-
iur. Et in his terminis conſiderant Alex.in d.l.pa-
ctum dotali.3.num.7.verſ.primo caſu C.de collat.
Gul.Ben.in d.cap.Raynutius, in verb. duas ha-
bens filias num.280.Bertr.d.conſ 255.numer.2.
vol.3 part 2.Gozad.d.conſ.75.numer. 21.Viu.d.
deciſ.211.num.3.verſ.nec etiam,Anto.Fab.d. lib.
2.Cod.tit.3.defin.1.Theſ.Iun.d.lib.2.q.90.num.
4.in fi.eum ſit perſonale, ideoque perſonam
19 non egrediatur † cap.veritatis,extr. de iureiur.
Et in propoſito conſiderant Bart.in d.l. qui ſuper-
ſtitis 93.numer.4 ff.de acq.hæred. Bald.in d.l fin.
num.16.C.de pact.Viu.d.deciſ.211.nu.4. Pereg.
d.conſ.83.nu.4.verſ.& re uera.vol.5. Anto. Fab.
d.lib.2.Cod.tit.3.def.1.Theſ.Iun.d.lib.2.q.90.n.
4.in fi.& num.13.Sed nepotes ita veniunt ex
perſona propria,quoties cum patruis,vel auũ
culis concurrunt, vt, quoties ſunt ſoli, quia,
licet cum patruis concurrentes veniant iure
repreſentationis, non tamen veniunt ex per-
ſona patris, aut fratris: Repreſentant enim
illius gradum, & locum, ſed non veniunt ex
illius perſona,ſed ex perſona propria,& pro
20 prio iure, † ut oſtendimus in hoc cap.q.1.num.
15.& 17. Et in ſpecie declarant omnes, quos infra
referemus poſt num.ſeq.ſcilicet, quia ius ſucce-
dendi non habent a patre, vel a matre, ſed
21 a lege, & eius beneficio † ut conſiderant Bart.
in d.l.qui ſuperſtitis 93.num.2. verſ. reſponde ff.
de acq.hæred.Bald.in d l.pactum dotali 3. numer.
13.verſ.ſed numquid C.de collat.Aret.d.conſ.143.
num.3.Cran.d.conſ.127.num.4 verſ. reſpondeo,
Anto.Gabr d.lib.3. comm.concl. tit. de iur. dot.
concl.1.num.46. Pereg Fab inter conſ. ult. vol.d.
conſ.118.num.100.vol.2.Surd.d.conſ 133.num.
25.Pereg.d.conſ.83.num.4.vol.5: Ant.Fab.d.lib.
2. Cod. tit. 3. defin.1.& 14. Theſ.Iun.d.lib.2.q.
90.numer. 16. verſ.& cum iſta.Ergo,licet cum
patruis concurrant, non tamen eis debet ob-
eſſe matris renuntiatio. Ita in ſimplicibus ter-
minis arguunt Bald.in d.l.fin.num. 16. verſ.ſu-
per hoc ſic diſtinguo C.de pact.Caſtr.d.conſ. 164.
num.5.vol.2: Aret. d. conſ.143. num. 3. Ruin. d.
conſ.50 num.17.vol.3. Alc.d.conſ.101. numer.1.
lib.5.Corn.conſ.258.num.3. verſ.ſecũda ratione,
vol.4.Tiraq.de iure primog q.40.num.113.119.
& 120.Purp.d.conſ.307.n.9. Ceph.d. conſ. 334.
nu.40. Molin.de primog.Hiſp.lib.2.cap. 3.nu.47.
Graſſ.in d.§ legitima q.4.n.1.Frãc.d.dec.67.n.2.
Surd.conſ.85.num.13.& d.conſ.332.nu. 9. verſ.
id,quod confirmatur,& num.10.verſ. & princi-
palis eorum ratio, Anto.Fab.in ſuo Cod. d. lib.2.
tit.3.defi.14.Galua.d.conſ.1.num.76.in terminis
uero,in quibus concurrunt cum patruis, uel auũ-
culis Cran.d.conſ.127.nu.4. verſ. reſpondeo, Bec.
d.conſ 107.nu.14 & 16.vol.1.Surd.d. conſ. 133.
num.25.Viu.d.dec.211.num.3.Pereg.d. conſ.83.
num.4.vol.5.Theſ.Iun.d.lib.2.quæſt.for.q. 90.n.
4.verſ.ratio.

Tertio probatur,quia,quæ ſub conditione
fiunt, ſi conditio deficiat, pro non factis ha-
22 bentur † l.pater filio.54.in fin.verſ.ſi pupillus ff.
de hær.inſt. Sed renuntiatio hęreditatis viuẽ-
tis cenſetur fieri ſub conditione, ſi hæreditas
23 renuntianti deferetur, † ſiue renuntiatio ſit
priuatiua,ſiue tranſlatiua: Nam,ſi priuatiua,
ſine dubio debet illam conditionem recipe-
re, quia alioquin non valeret, cum habeat
vim repudiationis, & id, quod delatum non
eſt repudiari non poſſit, l. 1.§.decretalis ff.de
ſucceſſ. edict. Et in propoſito conſiderat Surd.d.
conſ.332.num.3. Si verò eſt tranſlatiua,multo
magis debet illã recipere, vt in ſpecie declarat
Bec.conſ.64.num.12.vol.1.quia,cum præcedẽ-
tem ſupponat acquiſitionem,vt oſtendimus in
5.cap.q.48.num.17. Et in propoſito declarat Soc.
Sen.d.conſ.183.nu.1. verſ.ſed tamen præmiſſis,
vol 2. quod legitur etiam inter conſ. Ruin. conſ.
205.vol.1. Conſequens eſt, vt non poſſit fieri
ab eo,cui hæreditas non defertur,& per con-
ſequentias non acquiritur, cum nemo plus
iuris in alium transferre poſſit,quam ipſe ha-
beat,l. nemo plus iuris 55.ff.de reg.iur. Et in his
terminis declarat Surd.d.conſ.332.num.4. Cum
igitur illa conditio deficiat, quoties renun-
cians moritur viuo eo, de cuius bonis agitur,
ſcilicet, quia nec in illius vita potuit ei cen-
ſeri delata hæreditas, quippe, quæ nec fuiſſe
intelligitur l.1. ff.de hæred. vel act. vend. nec
poſt illius mortem cum hęreditas non defe-
ratur iis,qui deceſſerunt viuo eo, de cuius bo-
nis agitur, l.item Prætor. 8.in fin. ff. de ſuis, &
legit. ſequitur,perinde habendam eſſe renun-
tiationem,ac,ſi facta non fuiſſet. Atqui,ſi nõ
fuiſſet facta, nepotes ſine dubio vocarentur
ſimul cum patruis, vel auunculis ad aui, vel
auiæ, patrui, vel amitæ, auunculi, vel mater-
teræ ſucceſſionem, §. cum filius, Inſt.de hæred.
quæ ab int.def.§.1.& §.reliquũ, Auth.de hęred.
ab int.ven.coll.9.& nos diximus in q.præced.nu.
4.& 5. Ergo debent etiam cum illis admitti,
ſi parens, qui cum iuramento renuntiauit,
prędeceſſerit. Ita in ſimplicibus terminis arguũt
Caſtr. in d.l. qui ſuperſtitis.93.numer.3.verſ.dic
ergo melius,& ibi Alex.in addit.ad Bart.in verb.
tanget, ff.de acq.hæred. Alex.in d.l.pactum dotali
3.num.7.verſ.primo caſu C.de collat.Gul. Ben.in
d.cap.Raynutius, in verb. duas habens filias, nu.
280.verſ. Præterea,Bertr.d. conſ.255.nu.2.verſ.
pro hac opinione vol. 3. part. 2. Soc. Sen. d.conſ.
183.in princ.verſ.confirmatur vol.2.Ruin.conſ.
204.num.2.vol.1.Purp.conſ. 307.num.9. Ceph.
d.conſ.334.num.30.& ſeqq.& conſ.650.num.8.
Chaſſan.d.conſ.69.nu.5 Roll.d conſ.11.num.5.
vol.1.Nico.Bello.d.conſ.15.num.5.verſ.& ratio,
Pereg.Fab.inter conſ. vlt. vol.d.conſ. 118. num.
100.& 101.vol.2.Bec.d. conſ.74.num.12.vol.1.
Franch.d.dec.67.nu.3. Surd d.conſ.85.num.33.
& d.conſ. 332.num.5.& 6.Morot.d.conſ.22.nu.
2.verſ & huius opinionis, & nu.5. verſ.hac au-
tem ratio,Galua. d. conſ.1.num.77.117.& 118.
verſ.

verſ. at ſilentio, & num. 137. verſ. dum ergo, Ant. Fab. d. lib. 2. Cod. tit. 3. deſin. 14. In terminis vero, in quibus nepotes concurrunt cum patruis, vel auunculis Imol. in d. l. qui ſuperſtitis, num. 1. verſ. ſed verius puto, Alex. in d. l. pactum dotali. 3. nu. 7. verſ. & iſta eſt communis, Gozad. d. conſ. 75. nu. 21. verſ. & facit pro hoc, Viu. d. dec. 211. num. 2. Surd. d. conſ. 133. num. 18. Ant. Fab. d. lib. 2. Cod. tit. 3. deſin. 1. Theſ. Iun. d. libr. 2. q. 90. nu. 4. verſ. ratio.

24 Quarto probatur, quia † renuntiatio non debet trahi ad ea, quibus non eſt expreſsè renuntiatum *l. cum Aquiliana. 5. & ibi not. ff. de tranſact.* Sed in propoſito, licet fuerit renuntiatum iuri competituro ipſimet renuntiāti in bonis, & hereditate patris, aut matris, aut etiam fratris, vel ſororis, non tamen cenſetur renuntiatum iuri competituro ipſius filijs, quippe, quod ab illo diuerſum eſt, *vt patebit ex ijs, quæ dicemus in 3. q. & in cap. 10. q. 30. in 6. caſu*. Ergo non debet ad illud trahi renuntiatio. *Ita arguunt Surd. d. conſ. 332. num. 12. verſ. quæ omnia, Franch. d. dec. 67. nu. 7. Peguer. d. dec. 265. num. 5. Theſ. Iun. d. lib. 2. quæſt. for. q. 90. num. 11. verſ. 2.*

Quinto demùm probatur, quia, quoties excluſionis cauſa, quæ in vno militat, ceſſat in alio, debet etiam in eo ceſſare excluſio, *l. ſi quis filio. 6. in princ. & l. poſthumorum 13. ff. de iniu. rupt.* Sed cauſa excluſionis, quæ militat in patre, vel matre, quæ renuntiauit, ceſſat in eius filijs, ſcilicet, quia pater, aut mater non
25 ideo excluditur, quod † cum iuramento renuntiauerit, quia etiamſi non renuntiaſſet, nec iuraſſet, nihilominus fuiſſet excluſus eo ipſo, quod deceſſit viuo eo, de cuius bonis agitur; *vt conſiderāt Caſtr. in d. l. qui ſuperſtitis, num. 3. verſ. dic ergo melius, & ibi Alex. in addit. ad Bart. in verb. tangit.* Itaq; excluditur potius
26 morte, quam renuntiatione, † *vt declarant Imol. in d. l. qui ſuperſtitis, num. 1. verſ. ſed verius puto, Nico. Bello. d. conſ. 15. num 5. verſ. & ratio, Ceph. d. conſ. 334. num. 33. Morot. d. conſ. 22. nu. 5. Anto. Fab. d. lib. 2. Cod. tit. 3. deſin. 14.* quæ cauſa ceſſat in eius filijs quippe, qui tempore mortis aui, vel auiæ ſunt ſuperſtites, & ex perſona propria vocantur ad hereditatem. Ergo debet etiam in eis ceſſare excluſio.

Neque huic ſententiæ obſtant contraria: Ad primum enim reſpondeo primo, id pro-
27 cedere, † ſi ſubrogatio fiat p modū tranſmiſſionis, prout euenit, cum quis in alterius locum ideo ſubrogatur, quia eſt eius hæres, aut ſimilis iuris ſucceſſor: nam, quia venit ex perſona, & iure illius, ideo non poteſt habere plus iuris, quam haberet is, cuius loco ſubrogatur, cum nemo plus iuris in alium transferre poſſit, quam ipſe habeat, *l. nemo plus iuris. 55. ff. de reg. iur.* Quamobrem, ſi ille erat à iure ſuccedendi excluſus, cenſebitur etiam excluſus is, qui in eius locum ſubrogatur, *l. ſi quis filium 34. in fin. C. de inoff. teſta. l. vn. C. de his qui ant. ap. tab.* Et in his terminis procedit regula *l. ſi tua matre. 3. C. de bon. mater. ut in ſpecie declarant Rum. d. conſ. 50. n. 17. verſ. Præterea, uol. 3. Ceph. conſ. 103. num. 6. & d. conſ. 334. num. 65. & Seben. conſ. 54. num. 27. uol. 1.* At, quoties ſubrogatio non fit per modum trāſmiſſionis ſed per modum priuationis, ſeu remotionis obſtaculi, prout euenit, cum nepos ſuccedit in locum ſui parentis prædefuncti, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. q. 1. nu. 16.* quo caſu non ideo ſubrogatur, quod parens in eum tranſmiſerit ius ſuccedēdi, cum illud non habuerit, ideoque non potuerit in eum transferre, ſed ſubrogatur, quia parens, qui fuiſſet illi obſtaculo, ne poſſet ſuccedere, morte præuentus fuit a iure ſuccedendi excluſus, ideoque non poteſt ampliùs ei obſtare, verius eſt, poſſe ſubrogatum habere plus iuris, quam eſſet habiturus is, cuius loco fit ſubrogatio, quia non habet hic ius ſuccedēdi ex perſona, & iure illius, ſed ex perſona, & iure proprio, licet in illius locum ſucceſſerit. *Ita eleganter declarant Bald. in l. 2. num. 4. C. de lib. præt. Aret. conſ. 162. num. 2. Crott. in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta 61. numer. 54. verſ. reſpondetur ff. de verb. oblig. Corn. conſ. 116. numer. 13. verſ. Præterea, vol. 2. & d. conſ. 258. numer. 3. verſ. ſecunda ratione vol. 4. Tiraq. de iur. primog. d. q. 40. num. 119. Perig. Fab. inter conſ. vlt. vol. d. conſ. 118. num. 101. vol. 2. Surd. d. conſ. 85. nu. 12. & d. conſ. 133 num. 25.*

Secundo reſpondeo, contrarium procedere in ijs, quæ proueniunt ex re ipſa, in qua fit ſubrogatio: nam eorum reſpectu non poteſt ſubrogatus habere plus iuris, quam habuiſſet is, cuius loco fit ſubrogatio. Cæterùm in ijs, quæ procedunt ex facto illius, cuius loco ſucceditur, verius eſt, poſſe ſubrogatum habere plus iuris, quam habuiſſet defunctus, ſcilicet, quia factum defuncti potuit quidem ipſi nocuiſſe, ſed non alijs in ipſius locum ſuccedētibus, & ex propria perſona, proprioque iure venientibus, *vt patebit ex ijs, quę dicemus in 10. cap. q. 30. num. 42.*

Ad ſecundum verò reſpondeo primo, negandò nepotes venire ex perſona patris, aut matris prædefunctæ, quoties cum patruis, vel auunculis concurrunt, quia, licet in illius locum, & gradum ſuccedant, veniunt tamen ex perſona propria, *vt patet ex ijs, quæ diximus ſupra num. 20. & 21. & in hoc cap. q. 1. num. 15. & 17. Et in ſpecie reſpondent Alex. in d. l. pactum dotali. 3. nu. 7. verſ. præterea C. de collat. & Surd. d. conſ. 133. num. 25. Anto. Fab. d. lib. 2. Cod. tit. 3. deſin. 14.*

Secundo reſpondeo, venire ex perſona pa-
28 tris, aut matris, quo ad hoc, † vt capiant eam portionem, quam parens fuiſſet habiturus, ſed, quoad ipſum ius ſuccedendi, quod habēt a lege, venire ex perſona propria; *Ita declarāt Caſtr. in d. l. qui ſuperſtitis, nu. 4. verſ. puto Bald. Crau. d. conſ. 127. num. 5. verſ. reſpondeo, Surd. d. conſ. 85. num. 13. & d. conſ. 133. num. 25.*

Ad tertium denique reſpondeo, negando vtrunque ſuppoſitum: Primum enim verum non eſt, patruos, vel auunculos venire per ius accreſcendi, quoties tractatur de portione, quæ debuiſſet ad prædefunctum pertinere,
29 † quia, cum illi non fuerit, aut de iure, aut de facto delata portio, Conſequens eſt, vt eius reſpectu non poſſit ius accreſcendi conſiderari, *vt diximus in quæſt. præced. num. 1. & ſeq.* Secundo verum etiam non eſt, filios prædefuncti
30 venire ex ſucceſſorio edicto, † quia hoc procederet, ſi renuntians fuiſſet ſuperſtes tēpore mortis eius de cuius bonis agitur, & in his terminis loquuntur doctores, qui hoc vtuntur argumento ad excludendos filios

eius,

eius, qui renuntiauit, *vt patebit ex iis, quæ dicemus in hoc cap. q. 14. Et in propoſito, ac reprobando Decium conſiderat Purp. d. conſ. 307. nu. 13.* Cæterùm, quando prædeceſſit, verius eſt, nepotes non venire ex ſucceſſorio edicto, ſed ex iure repreſentationis, quod longè ab illo differt, *vt latius ibi oſtendemus.*

Nec obſtat, quod, licet doctores loquantur de nepotibus ex filia, quæ ſuperuixit, idem tamen videatur dicendum, ſi prædeceſſerit, quod ratio iuris accreſcẽdi videatur in vtroque caſu militare, quia hoc perſpicuè falſum
31 eſt: Nam, † quoties renũtians ſuperuixit, portio ab inteſtato contingens cẽſetur ei deferri, & ita purificari renuntiationis conditio, ſed propter vim renuntiationis, quæ in hunc caſum erat collata, cenſetur pars eodẽ inſtanti deficere, ideoque eius reſpectu poteſt habere locum ius accreſcendi, quod deficientiam requirit, *vt oſtendimus in 7. cap. in prin. num. 4. & ſeqq.* At, cum præmoritur, non poteſt cenſeri deficere portio, quæ ei nunquam fuit, aut de iure, aut de facto delata, ideoque non poteſt eius reſpectu ius accreſcendi habere locum, *vt diximus in q. præced. num. 1. & 2. Et in propoſito conſiderat Purp. d. conſ. 307. num. 13. verſic. per quæ patet.*

Sed hæc quidem dicuntur, quando renuntiatio eſt ſimplex, & gratuita, & ita verſamur in terminis primæ quæſtionis. Cæterũ, quando fuit facta accepta dote, vel aliqua alia re, qua mediante renuntians dixit ſe tacitam, & contentam pro omni, & toto eo, quod ſibi debebitur in bonis, & hæreditate patris, aut matris, tàm ratione legitimæ, quam alterius cuiuſcunque portionis, & ita verſamur in terminis ſecundæ quæſtionis, maior eſt controuerſia, nunquid talis renuntiatio noceat nepotibus, ſi renuntians prædeceſſerit. Nam plerique cenſuerunt nocere, & eos ab aui, vel
32 auiæ ſucceſſione excludere. † *Ita enim cenſuerunt Roma. in d. l. qui ſuperſtitis. 93. ff. de acq. hæred. Dec. in d. l. pactum dotali 3. num. 18. verſ. ſed defendendo C. de collat. & d. conſ. 180. nu. 7. verſ. 2. non obſtat, & verſ. ſed tamen verior Soc. Iun. conſ. 67. num. 59. vol. 2. Gram. deciſ. 57. num. 39. Gagn. in d. l. vn. num. 42. C. quand. non pet. part. Chaſſa. conſ. 47. num. 27. & conſ. 69. nu. 6. Nico. Bello. conſ. 15. numer. 5. verſ. limitatur tamen, & num. 9. verſ. & quicquid, vbi ait, opinionẽ Roma. eſſe veriorem, & magis receptam. Decia. conſil. 71. num. 30. & in fi. vol. 4. Gomez. in 22. leg. Taur. num. 10. verſ. 6. Vrſill. ad Affl. deciſ. 161. num. 7. vbi ait, hanc eſſe communem, & nouiſſimè Surd. conſ. 355. num. 42. verſ. 3. reſpondetur, & numer. 43. verſ. & quamuis, vbi ait, hanc opinionem eſſe melioribus rationibus fulcitam, Et eam eſſe multũ conſonam vulgi æquitati, & voluntati aui, ita, vt ſit laudabilis concordia, & non ſit a nepotibus proſequendus rigor fatetur Purp. d. conſ. 307. nu. 13. verſ. per quę patet, & probat Surd. d. conſ. 355. num. 43.* Mouentur autem.

33 Primo quia, † quoties filia conſecuta eſt in bonis patris, aut matris ſuam portionem, nõ poſſunt nepotes ex ea venire ex ſucceſſorio edicto, ne bis idem præſtari videatur *contra regulam l. bona fides 58. ff. de reg. iur. & l. qui bis idem 18. ff. de verb. oblig.* Sed, quando mater habuit dotem, aut aliam rem in vita patris, & ea mediante dixit ſe tacitam, & contentã, cenſetur conſecuta ſuam portionem, etiamſi dos, ſiue res, quam habuit, ſit minor portione, quia, cum res illa ſubrogetur loco partis, perinde eſt, ac, ſi totam ſuam portionẽ eſſet conſecuta, *vt patet ex iis, quæ diximus in 6. cap. q. 7. num. 6. & ſeqq. & cap. 7. quæſt. 39. num. 10.* Ergo non poterunt nepotes ex ea quicquam petere. *Ita arguunt Roma. in d. l. qui ſuperſtitis. Dec. in d. l. pactum dotali. num. 18. verſ. prædicta concluſio, & verſ. & pro dicto, & d. conſ. 180. nu. 7. verſ. ſed tamen verior, Gram. d. deciſ. 57. num. 39. Gagn. in d. l. vn. num. 42. verſ. ſed videtur C. quand. non pet. part. Chaſſa. d. conſ. 47. num. 27. & d. conſ. 69. num. 6. Nico. Bello. d. conſ. 15. num. 5. verſ. Ratio eſt, & numer. 8. Surd. d. conſ. 355. num. 43.*

Nec eſt, quod reſpondeas, hoc procedere, ſi filia dotem, vel aliud habuerit poſt mortẽ patris, ſecus verò, ſi in eius vita, quia replicãt, imo procedere, etiamſi id habuerit in illius vita, quia cenſetur de præſenti ſuam portionem habuiſſe, *vt declarat Nico. Bello. d. conſ. 15. numer. 7. & 8.* & ea mediante remiſiſſe ſpem maioris quantitatis, quam poſt patris mortẽ habere potuiſſet, *arg. l. cum his. 8. in prin. ff. de tranſ. Et in propoſito conſiderant Dec. in d. l. pactum dotali num. 18. verſ. Non obſtat, & d. conſ. 180. num. 7. verſ. Non obſtat, quod Alex. Ceph. conſ. 467. num. 53.* & ita ſubrogaſſe tempus receptionis loco temporis mortis, *vt ſcribunt Nico. Bello. d. conſ. 15. num. 8. verſ. facit, & Surd. d. conſ. 355. num. 43.* Quo fit, vt perinde ſit habenda, ac, ſi poſt patris mortem ſuam portionem accepiſſet. Quemadmodum igitur, ſi mortuo patre fuiſſet ſuam portionem conſecuta, non poſſent eius filij quicquam prætendere, cum ſucceſſorium edictum ceſſet, quoties prior in gradu ſucceſſit, ita etiam non poterunt prætendere, quoties eam habuit in vita patris *Ita arguunt Nico. Bello. d. conſ. 15. n. 9. & Surd. d. conſ. 355. num. 43.*

34 Secundo mouentur, quia † ceſſat in hoc caſu ratio, propter quam diximus, non excludi nepotes, ſi filia, quæ renũtiauit, viuo patre deceſſerit: Nam ideo non excluduntur, quia vis excluſionis pendet a renuntiatione, quæ, tamquam facta a matre nõ poteſt obeſſe nepotibus, tum, quia talis renuntiatio cenſetur facta ſub tacita conditione, ſi hæreditas illi deferetur, quæ defecit, eo ipſo, quod eſt præmortua, ideoque perinde habetur, ac, ſi facta non eſſet, *vt diximus ſupra nu. 22. & ſeqq.* tum etiam, quia dato, quod renuntiatio non cenſeretur reſoluta, non tamen poſſet obeſſe nepotibus venientibus ex perſona ſua, *vt diximus nu. 16.* At hęc ratio ceſſat in hac ſpecie, quia vis excluſionis non pendet a renuntiatione, ſed a conſecutione partis: Non enim ideo excluditur mater, quia renũtiauerit, ſed quia ſuam portionem, ſiue rem, quæ loco portionis eſt, fuit conſecuta, *vt declarant omnes, quos retulimus ſupra numer. 33. & præcipuè Gram. d. deciſ. 57. num. 41. in fi.* Ergo, tamquam ceſſante ratione debent excludi nepotes.

Tertio mouentur authoritate Baldi *in d. l. pactum dotali. 3. num. 2. C. de collat.* vbi quærit, an matris renuntiatio facta cum iuramento noceat nepoti, & reſpondet, non nocere, tũ, quia iuramentum eſt perſonale *cap. veritatis extr. de iureiur.* tum etiam, quia ſuper iure ter-

tij

tij iurare non potuit *l. fin. C. de repud. bon. poſſ.*
Deinde ſubijcit, hoc verum eſſe, quando ſim-
plex fuit renuntiatio, ſecus, ſi partis debitæ
perceptio: Nam tunc obſtat ſequentibus, non
vi repudij, ſed vi ſucceſſionis, quia ſucceſſit
in parte ſua. Conſulit tamen patri, ſi vult ne-
potes ex filia non ſuccedere, vt caueat, filiam
dicere, ſe contentam ſua portione, & iurare,
quia, ſi non appareret de aliqua cauſa renun-
tiationis, ſucceſſio deuolueretur in nepotem
l. 1. §. quibus ff. de ſucc. eod. etiamſi repudiaſſet
aliquo accepto pro ipſa renuntiatione *l. fruit
quaſtionis. 24. ff. de acq. hared.* niſi tale acceptū
conſueuerit in legitimam imputari, vt dos,
q a tunc nō eſſet mera renuntiatio, ſed partis,
ideſt, legitimæ perceptio, & ideo non fieret
locus ſequenti in gradu.

Nec obſtat, ſi dicatur, loqui Baldum de
nepotibus ex filia, quæ ſuperuixit, ideoque
eius dictum non eſſe trahendum ad nepotes
ex ea, quæ prædeceſſit, quia replicant, etiamſi
verum ſit, loqui eum de filia, quæ erat ſuper-
ſtes tempore mortis patris, in quibus terminis
doctores omnes eum ſequuntur, nihilomi-
nus idem eſſe dicēdum, etiamſi filia viuo pa-
tre deceſſerit, cum eadem ſit ratio, propterea,
quod etiā eo caſu excluditur virtute ſucceſ-
35 ſionis, non ſimplicis renuntiationis. † *Ita re-
plicant Dec. d. conſ. 180. numer. 7. verſ. ſed tamen
verior, Nico. Bello. d. conſ. 15. numer. 6. verſ. Nec
poteſt, Surd. d. conſ. 355. num. 43.*

His tamen non obſtantibus contrariam
opinionem, quæ receptior eſt, veriorem eſſe
puto, ſcilicet non excludi nepotes ab aui ſuc-
ceſſione, quoties mater, quæ renuntiauit, eſt
præmortua, etiamſi renuntiatio facta ſit ac-
cepta dote, aut alia re, & ea mediante dixerit
ſe tacitam, & contentam pro omni ſua por-
36 tione. † *Ita enim cenſuerunt Bart. in d. l. qui ſu-
perſtitis. 93. num. 4. & ibi Caſtr. num. 4. verſ. puto
Baldum ff. de acq. hared. Alex. in d. l. pactum do-
tali. 3. numer. 7. verſ. ſed certè C. de collat.* Gozad.
*conſ. 75. num. 21. verſ. Nec obſtat, & nu. 22. verſ.
Non obſtat, vbi ait Decium conſuluiſſe contra
communem, a qua non eſt recedendum in iudicā-
do, Alcia. conſ. 101. num. 1. lib. 5. Purp. conſ. 307.
num. 10. & 11. vbi ait, conſultationem Decij eſſe
periculoſam, cum calcitret contra communem,
Crau. conſ. 84. num. 5. verſ. contrarium tamen,
vbi ait, ſepucare, quod in practica ſeruaretur,
quod renuntiatio non noceat, & conſ. 703. num.
1. Ceph. conſ. 334. num. 33. verſ. 2. & numer. 40. &
conſ. 335. numer. 16. vbi ait, hanc eſſe crebriorem
ſententiam, & nu. 17. & 23. vbi ait contra Roma
eſſe ſententiam communiorem, veriorem, & aquio-
rem, &, qua in praxi, & vſu ſeruanda eſt. Idem
Ceph. conſ. 501. num. 32. quod eſt repetitum conſ.
751. num. 27. vbi ait opinionem Roma. magis cō-
muniter improbari, Roll. conſ. 11. num. 7. vol. 1.
vbi ait, durum eſſe in iudicando ab hac communi
recedere, Couar. in cap. quamuis part. 3. §. 2. num.
4. & §. 3. num. 7. verſ. quod. ſi filia, De pact. in 6.
Anto. Gabr. d. lib. 3. commu. concl. tit. de iur. dot.
concl. 1. num. 47. Craſſ. in § legitima q. 4. num. 4.
vbi ait, hanc opinionem tenere viros maioris au-
thoritatis, quam ſint contraria ſententia ſectato-
res, & eam ſeruari in practica propter eorum au-
thoritatem, Bei. d. conſ. 107. num. 14. uol. 1. Surd.
conſ. 133. numer. 20. vbi ait, hoc eſſe frequentiori
calculo receptum, & conſ. 332. numer. 10. verſ. &,
quamuis, vbi ait, opinionem Roma. non poſſe ſu-
ſtineri, & num. 12 ſubijcit eſſe contra communem
& reprobari, Theſ. deciſ. 138 num. 3. Viu. dec. 211.
num. 5 Franch deciſ. 67 num. 9. vbi ait, opinionē
Roma. non eſſe veram, Pereg. conſ. 83. nu 5. verſ.
vnde renuntia, vol. 5. Menoch. conſ. 944 numer.
61. & 66. Morot. conſ. 22. num. 3. Peguer. deciſ.
265. num. 3. verſ. his tamen, vbi ait, ita fuiſſe deci-
ſum, Andr. Fach. lib. 2. contro cap. 23. verſ. hac po-
ſterior, Ant. Fab. in ſuo Cod. Fabr. lib. 2. tit. 3. de-
fin. 1. & 14. vbi refert ita fuiſſe a Senatu Sabaudo
deciſum, ſiue tractetur de ſucceſſione aſcendentis,
ſiue de ſucceſſione patrui, vel auunculi, Theſ. Iun.
lib. 2. quaſtio. for. q. 90. num. 3. vbi ait hanc ſenten-
tiam magis communiter receptam eſſe, & numer.
11. verſ. & hoc ſtante & nouiſſimè Galua. conſ. 1.
num. 101. & ſeqq. Et in terminis nepotum, qui cū
auunculis concurrunt Purp. d. conſ. 307. numer.
10. & 11. Surd. d. conſ. 332 num. 12. verſ. & pro-
cedit, Craſſ. in d. § legitima q. 4. numer. 4. & Theſ.
Iun. d. q. 90 num. 3. in fi. vbi ait, ita ſemper noſtrū
Senatum ſeruaſſe, quod & verum eſt. Et ita etiam
fuiſſe a Senatu Sabaudo deciſum refert Anto.
Fab. d. lib. 2. tit. 3. defi. 1. Eiuſdem opinionis fue-
runt dicentes renuntiationem matris indiſtinctè
non nocere nepotibus, quādo illa mortua eſt viuo
37 auo, † vt Bald. in d. l. pactum dotali. 3. num 2. &
ibi Alex. numer. 7. verſ. primo caſu C. de collat.
Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. duas ha-
bens filias, num. 280. Anto. Gabr. d. tit. de iur. dot.
concl. 1. num. 47. Ceph. d. conſ. 103. num. 10. d. cōſ.
334 num. 40 & d. conſ. 335. numer. 17. Matth.
Gribal. in commu. opin. in verb. renūtiatio, Nico.
Bello. d. conſ. 15. num. 5. Viu. deciſ. 211. numer. 3.
verſ. & tunc, Surd. d. conſ. 332. num. 12. verſic. &,
licet, Morot. d. conſ. 22. num. 3. & 8. Nam, ſi indi-
ſtincti, ergo, ſiue ſimpliciter renuntiauerit, ſiue
accepta dote dixerit ſe tacitam, & contentam pro
ſua portione, vt arguunt Anto. Gabr. d. concl. 1.
num. 47. Ceph. d. conſ. 334. num. 40. & Surd. d. cōſ.
332. num. 12. verſ. Et, licet. Neque ab hac ſenten-
tia videtur totaliter diſſentire Dec. in d. l. pactum
dotali, num. 18. verſ. In illo caſu tamen, eo ipſo,
quod ait, in caſu conſil. 180. alia concurriſſe, in-
nuens ſe propter ea a Baldi opinione diſceſſiſſe, ſed
illis non concurrentibus non negat, quin Baldi
opinio vera ſit, vt animaduerterunt Alcia. d. conſ.
101. num. 1. lib. 5. & Crau. d. conſ. 703. numer. 1.
Huius autem ſententiæ fundamentum eſt,
38 quia † rationes, propter quas dicimus, non
excludi nepotes ab aui, vel auiæ ſucceſſione,
quoties filia, quæ ſimpliciter renuntiauit, eo
adhuc ſuperſtite deceſſit, militant etiam,
quoties renuntiauit accepta dote, & ea me-
diante dixit, ſe tacitam, & contentam: Nam
ideo per ſimplicem illius renuntiationē non
excluduntur nepotes, quia talis renuntiatio
cenſetur reſoluta, tamquam facta ſub tacita
conditione, ſi ei deferetur hæreditas, quæ de-
fecit eo ipſo, quod eſt præmortua, ideoque
perinde habetur, ac ſi facta non eſſet, eaque
ratione non poteſt excluſionem nepotum
operari, *vt diximus ſupra numer. 22. & ſeqq.* &
dato etiam quod non cenſeretur reſoluta nō
tamen poſſet excludere nepotes, vt pote, qui-
bus non nocet matris renuntiatio, quoties
veniunt ex perſona propria, *vt diximus ſupra
num* 16. Sed hæ rationes ita militant in ſpe-
cie, qua mater renuntiauit accepta dote, vt in
ea, qua renuntiauit ſimpliciter, quia, etiam,
cum

cum dotem recepit, cenſetur renuntiaſſe ſub conditione, ſi hæreditas ſibi deferetur, quia alioquin nō valeret, *per ea, quæ diximus ſupra num.* 23. & talis conditio cenſetur defeciſſe, eo ipſo, quod renuntians deceſſit viuo eo, de cuius bonis agitur, ideoque renuntiatio pro non facta habetur, *vt in his terminis conſiderãt Alex. in d. l. pactum dotali. 3. num 7. verſ. Præterea C. de collat. Couar. in d. cap. quamuis part. 3. §. 2. num. 4. Ceph. d. conſ. 334. num. 34. & 59. verſ. Tertium, Roll. d. conſ. 11. numer. 7. vol. 1. Surd. d. conſ. 133. num. 20. verſ. Confirmatur autem ratione, Peguer. d. deciſ. 265. num. 4. Morot. d. conſ. 22. num. 3. in fin. And. Faeb. d. lib. 2. controu. cap. 23. verſ. fundamentum, Anto. Fab. d. lib. 2. Cod. tit. 3. defin.* 14. Et poſito etiam, quod reſpectu matris valeret, non tamen poſſet obeſſe nepotibus, quippe, qui ita cenſentur venire ex perſona propria, quoties mater, quæ eſt præmortua, dotem habuit, vt, quoties ſimpliciter renuntiauit, *ſicuti conſiderant Caſtr. in d. l. quis ſuperſtitis. 93. nu. 4. verſ. puto Baldum ff. de acq. hæred. Alex. in d. l. pactum dotali. 3. num. 7. verſ. ſed certè C. de collat. Alcia. d. conſ.* 101. *numer. 1. lib. 5. Couar. in d. cap. quamuis part. 3. §. 2. num. 4. Surd. d. conſ. 133. num. 20. & d. conſ. 332. num. 11. Craſſ. in d. §. legitima, q. 4. num. 4. Franch. d. deciſ. 67. num 9. Peguer. d. deciſ. 265. numer. 4. verſ. 2. Andr. Faeb. d. lib. 2. controu. cap. 23. verſ. fundamẽtum. Anto. Fab. d. lib. 2. Cod. tit. 3. defin.* 14. Ergo, ne in hac quidem ſpecie debent nepotes ab aui, vel auiæ ſucceſſione excludi.

Nec eſt, quod reſpōdeas, id, quod dicimus renuntiationem hæreditatis cenſeri factam ſub conditione, ſi ea deferetur renuntianti,
39 procedere, † quando renuntiatio eſt ſimplex & gratuita, non, quando eſt facta mediante dote, quod tunc nō videatur recipere talem conditionem, cum renuntians cenſeatur de præſenti ſuam portionem recepiſſe, *per ea, quæ retulimus ſupra num.* 33. *vt in propoſito reſpondent Dec. in d. l. pactum dotali, num* 18. *verſ. Nō obſtat, & d. conſ.* 180. *numer.* 7. *verſ. Non obſtat, quod, & Nico. Bello. d. conſ.* 15. *num.* 7. quia ve-
40 rius eſt, imo procedere, † etiamſi renuntiatio facta ſit accepta dote, vel alia re: Nam talis receptio non poteſt dici ſuccedere loco partis, niſi renuntians ſuperuixerit ei, de cuius bonis agitur, & ita venerit caſus, quo pars potuerit cenſeri delata renuntianti: Tunc enim verum eſt, illum eo ipſo, quod recepit dotem, vel quid aliud in vita patris pro ſua portione, perinde haberi, ac, ſi poſt eius mortem totam ſuam portionem percepiſſet, *ut oſtendemus in hoc cap. q.* 14. At, quoties renuntians præmoritur, & ita non venit caſus, quo potuerit ei pars aliqua cenſeri delata, magis eſt, vt dotis, vel alterius rei perceptio nō poſſit dici ſuccedere loco partis, quæ nunquam ei fuit delata, nec potuit deferri, *ut patet ex ijs, quæ diximus in 7. cap. q. 26. nu.* 12. *& ſeqq.* cum non entis nullæ ſint qualitates *l. etius, quæ 41. ff. ſi cert. pet.*

Minus eſt, quod reſpondeas, id, quod dicimus, excluſionem matris nō obeſſe filijs venientibus ex propria perſona, procedere,
41 † quoties excluſio pendet a vi renuntiationis: In ſpecie autem propoſita non pendere a vi renuntiationis, ſed à vi perceptionis, ſcilicet, quia mater non ideo excluditur, quia renuntiauerit, ſed quia ſuam portionem eſt conſecuta, *vt declarant ij, quos retulimus ſupra num.* 33. *&* 34. quia verius eſt, imo excluſionem a
42 vi renuntiationis proficiſci: Nam, ſi mater non renuntiaſſet cum iuramēto, licet in vita patris eſſet conſecuta dotem, aut quid aliud, nō tamen cenſeretur a patris, aut matris ſucceſſione excluſa, ſi ſuperuixeret, ſed poſſet ab inteſtato ſuccedere, etiam dicendo teſtamẽtum nullum, ſi eſſet præterita, dūmodo, quod habuit conferret fratribus, vel filijs fratrum, cum quibus ſuccederet *iuxta l. filiæ dotem.* 4. *C. de collat.* vel in ſuam legitimæ portionem id ipſum imputaret *iuxta l. ſi uerò 8. §. ſi ſeruo, verſ. Cæterum ff. de bon. lib.* Atqui, ſi renuntiauerit cum iuramento, & tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, ſit ſuperſtes, excluditur ab illius ſucceſſione *d. cap. quamuis, De pact. in* 6. Ergo excluſio non procedit a vi perceptionis, ſed a vi renuntiationis, quæ, quia non poteſt obeſſe nepotibus, vtpote, quibus amota propria renuntiatione non poteſt renuntiatio matris obeſſe, quoties veniunt ex perſona propria, ideo non impedit, quominus illi poſſint auo, vel auiæ ſuccedere. *Ita declarant Caſtr. in d. l. qui ſuperſtitis. 93. num. 4 verſ. puto Baldum ff. de acq. hæred. Alex. in d. l. pactū dotali 3 num. 7. verſ. ſed certè C. de collat. Gozad. d. conſ. 75. num. 22 Roll. d. conſ. 11. num. 7. vol. 1.*

Nec obſtat, quod, licet filia excludatur virtute renuntiationis, eſt tamen huiuſmodi renuntiatio qualificata reſpectu dotis, vel alterius rei receptæ, ideoque operatur, vt filia cenſeatur totam ſuam portionem accepiſſe, *ut reſpondet Dec. in d. l. pactum dotali. 3. numer. 18. verſ. ſed defendendo, & d. conſ. 180 numer. 7. verſ. Non obſtat ratio*, quia talis qualificatio non operatur, niſi reſpectu eius portionis, cui filia mediante dote renuntiauit, & ſic eius, quæ poterat in futurum ei deberi, Cum igitur portio nunquam fuerit ei debita, propterea, quod deceſſit viuo patre, ſed ea cœperit deberi eius filijs ex propria perſona venientibus, Conſequens eſt, vt renuntiatio etiam qualificata, nihil, quoad nepotes operari poſſit *ut in propoſito reſpondet Purp. d. conſ. 307. num. 11. verſ. primo, dum dicit*: Eſt enim hoc generale in omnibus renuntiationibus iurium futurorum, vt licet fiant aliqua re mediãte, reſtringantur tamen ad ea iura, quibus fuit renuntiatum, id eſt, ad iura, quę renuntians ſperabat ſibi competitura, ideoque, licet poſtea ei non competierint, vt, quia ſit præmortuus non tamen illius rei datæ perceptio poterit, aut aliorum ex propria perſona venientium excluſionem operari, aut ſoluti repetitionem inducere: Nō enim poteſt aliorum excluſionẽ operari, quia pactum vnius non poteſt alteri nocere, *ut dicemus in 10. cap. q. 30. num.* 42. neque inducere repetitionem ſoluti, quia quod datum eſt cedit in recompenſationem illius ſpei quæ fuit remiſſa, quæque operatur, vt, licet poſtea non habuerit effectum, nō tamen id, quod datum eſt, cenſeatur indebitè ſolutum, cum fuerit datum ob cauſam veram, nempe ob remiſſionem ſpei, quæ re vera cōpetebat renuntianti, & poterat habere effectū *l. 1. C. de pact. l. de fideicommiſſo 11. C. de tranſact.* vt in ſimili dicimus de eo, qui emit iactū retis *l. nec emptio. 8. ff. de contr. empt.* vel tranſi-

git

git ſuper re, de qua poterat eſſe lis: nam, quia dubius erat eius euentus, ideo ſuſtinetur *l. in ſumma 65. in prin. ff. de cond. ind.*

Neq; huic ſententiæ obſtant contraria: Ad
43 primum enim reſpondeo, id procedere, † ſi filia, quæ dotem habuit in vita patris, & ea mediante renuntiauit eius hæreditati, fuerit ſuperſtes, quo tempore pater moritur: Tunc enim verum eſt: obſtare nepotibus, non vi renuntiationis, ſed vi ſucceſſionis, quia perinde habetur, ac, ſi totaliter ſuam portionem eſſet conſecuta, *vt oſtendemus in hoc cap. q.* 14. Cœterùm, ſi prędeceſſerit, verius eſt, non obſtare nepotibus, etiam ſi dotem acceperit, & ea mediante renuntiauerit, quia talis perceptio nō poteſt haberi pro ſucceſſione, & conſecutione partis, quæ nunquam ei fuit delata, *vt oſtendimus ſupra num. 40. Ita diſtinguit Ceph. d. conſ. 334. num. 64.* Datio enim dotis cenſetur facta pro iuribus competituris filiæ renuntianti, non pro iuribus filiorum, quibus renuntiatum non eſt, ideoque ad ea trahi non debet, *vt ait Ceph. d. conſ. 334. num. 59. verſ. Nec obſtat quartum.*

Nec obſtat, quod nihil interſit, quoad excluſionem nepotum, vtrum filia receperit ſuam legitimam in vita patris, an verò poſt eius mortem, quia hoc verum eſt, ſi filia tempore mortis patris ſit ſuperſtes, ſecus verò, ſi
44 ſit præmortua, † *Ita diſtinguendo declarat Ceph. conſ. 335. num. 22.* Cuius diuerſitatis ratio eſt,
45 quia, † quando eſt ſuperſtes, incipit ei deferri legitima, & eam cenſetur conſequi ſaltē per imputationem earum rerum, quas habuit viuo patre, ideoque nil mirum, ſi tamquam ſuccedens, ſeu partem habens obſtet nepotibus, quippe, quibus, vt remotioribus nec hæreditas, nec portio legitima defertur, quoties mater, quæ eos gradu præcedit, ad eam fuit admiſſa. At, quando prædeceſſit, non poteſt ei, aut hæreditas, aut portio legitima cenſeri delata, quippe, quæ ijs tantum defertur, qui tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, ſunt ſuperſtites, *vt diximus ſupra nu. 23. circa medium*, ideoque nec poteſt impedire, quominus, & ſucceſſio ab inteſtato, & pars legitima deferatur nepotibus, qui tempore mortis in primo ſucceſſionis gradu reperiuntur.

Nec obſtat, quod mater iam in vita patris habuit dotem, quæ in legitimam imputatur, *l. quoniam nouella. 29. C. de inoff. teſt.* quia hoc
46 verum eſt, † ſi poſtea ei debeatur legitima, & ſic, ſi fuerit ſuperſtes tempore mortis patris: Tunc enim verum eſt, dotem loco legitimæ ſuccedere: Cœterum, quoties ei poſtea non debetur legitima, vt euenit, cum moritur viuo patre, verius eſt, non poſſe dotem in legitimam imputari, aut haberi loco legitimæ, quæ nunquam fuit debita: Itaque in hoc caſu cenſebitur filia habuiſſe dotem, non iure legitimæ, ſed iure illius obligationis, quæ patrē adſtringit ad dotandam filiam, quæ nuptui
47 collocatur † *l. qui liberos. 19. ff. de rit. nupt. l. fin. C. de dot. prom. Ita declarant Ceph. d. conſ. 334. num. 34. & Andr. Fach. d. lib. 2. controu. cap. 23. verſ. & ideo*, aut, ſi non dotē, ſed aliud habuit, cenſebitur id habuiſſe iure donationis inter viuos, non verò iure legitimæ, quę nunquam potuit eſſe debita.

Denique non obſtat, quod filia, quę in vita patris recepit dotem, & renuntiauit, videtur de præſenti integram ſuam portionem habuiſſe, & modico de præſenti ſpem maioris quantitatis remiſiſſe, quia hoc etiam procedit, ſi poſtea veniat caſus, quo portio poſſit illi cenſeri debita, & ſic, quo patri ſuperuiuat: Nam tunc rectè poteſt fieri tranſlatio de tēpore ad tempus, ita, vt, quod in vita patris eſt cōſecuta, perinde ſit, ac, ſi poſt illius mortem ad eam perueniſſet. Cœterùm, quoties moritur in vita patris, quia nulla vnquam ei fuit debita, aut delata portio, ideo non poteſt fingi habuiſſe poſt mortem patris, quod habuit in eius vita, cum mors, quæ contigit, tamquā obſtaculum intermedium impediat fictionē tranſlatiuam de tempore ad tempus, *vt rectè declarat Ceph. d. conſ. 334 num. 64.*

Ad ſecundum verò reſpondeo, negando, matris excluſionē procedere a vi perceptionis dotis, non a vi renuntiationis, quia contrarium eſſe verius, patet ex ijs, quæ diximus *ſupra num. 42.*

Ad tertium denique reſpondeo, Baldum loqui de filia, quæ mediante dote renūtiauit bonis paternis, & poſtea fuit ſuperſtes tempore mortis patris, quo caſu verum eſt, excludi nepotes, eo, quod filia cenſetur ſuam portionem conſecuta, *vt oſtendemus in hoc cap. q.* 14. Cœterùm, ſi viuo patre deceſſerit, vult Baldus ibi renuntiationem filiæ indiſtinctè nepotibus non nocere, & ſic, ſiue ſimpliciter renuntiauerit, ſiue mediante dote dixerit ſe tacitam, & contentam, *vt rectè declarāt Alex. in d. l. pactum dotali. 3. num. 7. verſ. Roma. C. de collat. Gozad. d. conſ. 75. num. 21. verſ. Nec obſtat Anto. Gabr. d. lib. 3. comm. concl. tit. de iur. dot. concl. 1. num. 47. Ceph. d. conſ. 334. numer. 40. & Surd. d. conſ. 332. num. 12. verſ. &, licet.*

Nec obſtat, quod, licet Baldus loquatur de nepotibus ex filia, quæ ſuperuixit, videatur tamen eius dictum procedere etiam in nepotibus ex ea, quæ prædeceſſit, propterea, quod eadem videtur eſſe ratio, cū ita in vno, vt in alio caſu filia excludatur vi ſucceſſionis non vi renuntiationis, quia verius eſt, imo diuerſam eſſe rationem: Nam, vbi filia ſuperuiuit, incipit ei deferri portio, ideoque, quod in vita patris habuit, rectè dici poteſt eius loco ſuccedere: At qui, vbi præmoritur, nulla vnquam potuit ei cenſeri delata portio, ideoque non poteſt id, quod habuit, cenſeri ſuccedere loco portionis, quæ non eſt, cum non entis nullę ſint qualitates, *vt etiam diximus ſupra num. 45.*

Plane, ſi nepotes ex filia prædefuncta ſint matris hæredes, magna ſolet eſſe controuerſia (& hæc eſt tertia quæſtio) nunquid eis noceat illius renuntiatio, ita, vt non poſſint ex propria perſona, & proprio iure venire ad ſucceſſionem illius, cuius bonis, & hæreditati fuit a matre renuntiatum. Pro faciliori autem huiuſce quæſtionis explicatione varij ſunt diſtinguendi caſus, quorum

Primus eſt, quando mater renuntiauit ſimpliciter nulla hæredum mentione facta, Et tunc, licet plerique cenſuerint, talem renuntiationem nocere nepotibus etiam ex propria perſona venientibus, ſi matris ſint hære-
48 des, † *vt Chaſſan. conſ. 47. num. 33. verſ. Item, & ſic & Surd. d. conſ. 355. num. 38. verſ. ſed in hoc,*

& num.39.verſ.2. & num. 40. & ſeq. maximè,
49 ſi cū auunculis concurrant,† *vt ſcribit Chaſſa. d.conſ.47.num.33.verſ Item & ſic*, quod illi nō
50 poſſint facto defunctæ contrauenire † *l. cum a matre. 14. C. de rei vind. Et conſiderant Chaſſa. d.conſ 47.num.33.verſ. Imo etiam, Nico. Bello. d. conſ.15 num.10. Surd. d. conſ 355 num.38 verſ. ſed in hoc*, ſtante potiſſimum matris iuramento, quod operatur, vt vis renuntiationis tran-
51 ſeat ad hæredes,† *vt ſcribit Chaſſa. conſ. 69. nu. 7.* cum ſit quidem perſonale, quoad vinculū animæ, & reatum periurij, ſed nō, quoad vim, & obſeruantiam contractus, vt pote ad quam
52 ligat etiam hæredes,† *vt declarant Bald in d l. fin. num.16. verſ. Non obſtat C. de pact. Caſtr. in d. l. qui ſuperſtites 93. num.3. ff. de acq. hared Gul. Ben. in d. cap Raynutius, in verb duas habens filias, num.276 & ſeqq Chaſſa. d. conſ.47. num.30. Decia conſ.71. num.39. vol.4. Surd d. conſ. 355. numer.* 39. Verius tamen, & receptius eſt, imo non nocere, ſed ea non obſtante poſſe nepotes ex propria perſona, & proprio iure ei ſuccedere, cuius bonis a matre renuntiatum eſt.
53 † *Ita enim cenſuerunt Bart. in d. l. qui ſuperſtites. 93. num.4. ff. de acq. hared. Gul. Ben in d. cap. Raynutius, in verb duas habens filias, nu.280 Corn. conſ.258. nu. 4. vol 4 Ceph d. conſ.334 numer. 65 verſ Octauum pariter, Crau. conſ. 703. num. 2. verſ. Pro ſententia, Surd. d. conſ.133. num.26. verſ.2. reſpondeo, & d conſ 332. num. 10. Pereg. d. conſ 83. num.5. vol.5. Peguer d. deciſ. 265. nu. 5. verſ. quod procedit, Franch. d. deciſ 67. num.7. & ſeqq Viu. d. deciſ.211. num.4. Morot. d. conſ. 22. num 4. verſ. ego tamen, & numer. 5. verſ. hac autem ratio, & num.8. verſ. 3. & num.10 verſic. Cæterum, Anto. Fab. d. lib.2. Cod. tit. 3. defin. 1. & 14 Theſ. Iun. d. lib 2. quæſt.90. numer. 14. & 25. verſ. ideo dicebam, Galua. d. conſ. 1 num. 145. verſ. &, quamuis, & numer. 146. Et eſt de mente eorum, qui ſcribunt renūtiationem matris indiſtinctè non nocere filijs, quoties illa moritur viuo eo, de cuius bonis agitur, quos retulimus ſupra n. 37. Nam, ſi indiſtinctè, ergo, etiamſi ſint matris haredes, vt conſiderat Morot. d. conſ.22. num.8.* Idque procedere, ſiue cum auūculis concur-
54 rant, ſiue non, † *vt videre eſt apud Viu. d. deciſ. 211. num.4. Anto. Fab. d lib.2. tit. 3. defin. 1. & Theſ. Iun. d. lib. 2. q. 90. num. 25. verſ. ideo dicebam.* &, ſiue matris renuntiatio fuerit priuatiua, ſiue trāſlatiua: nam, etiamſi facta ſit per viam donationis, non tamē nocebit filijs ex proprio, non matris iure venientibus, etiamſi
55 illius hæredes exiſtant, † *vt ſcribit Theſ. Iun. d. lib.2. q.90. num.11. verſ. & hoc ſtante.* Nec ſolū, ſi ſint hęredes cum beneficio inuentarij,
56 quo caſu res caret dubio, † *vt declarat Surd. d. conſ 332. nu.12. verſ. poſt hęc ſcripta*, ſed etiam, ſi ſint hæredes ſimplices: nam in his terminis loquuntur ij, quos retulimus *ſupra nu.* 53. Probatur aūt hęc ſententia eodem fundamento, quo communis opinio nititur in duabus quæ-
57 ſtionibus præcedentibus: Nam † ratione, quę efficiunt, vt matris renuntiatio non noceat filijs, quoties illa præmoritur, ſiue renuntiatio ſit gratuita, ſiue facta mediante dote, &, ſiue nepotes cum auunculis concurrant, ſiue non, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus*, militant etiam, ſi ſint matris hæredes, *vt conſiderat*
58 *Franch. d. deciſ.67. num.7.* quia, † cum talis renuntiatio cenſeatur facta ſub conditione, ſi hæreditas matri deferetur, & huiuſmodi conditio deficiat eo ipſo, quod illa nō reperitur in rerum natura tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, eaque ratione habetur pro non facta, *vt oſtendimus ſupra num.22. & ſeqq.* Conſequens eſt, vt, quemadmodum non facta renuntiatione nepotes ex filia prædefuncta poſſent auo ſuccedere, etiamſi matris ſint hæredes, ita etiam poſſint facta renuntiatione, quæ pro non facta habetur. *Ita ratiocinantur Pereg. d. conſ.83. num 6. vol.5. Franch. d. dec. 67. num.7. Surd. d. conſ. 133 num. 26. verſ 2. reſpondeo, Morot. d. conſ 22. num.5. verſ. hac autē ratio, Anto Fab d lib 2. tit.3 defin.14. Theſ. Iun. d lib 2. q.90 num.5. in fi & numer.11. in prin. &*
59 *verſ. & hoc ſtante.* Denique, cum † matris renūtiatio non noceat filijs venientibus ex perſona propria, *vt diximus ſupra num.16.* ſequitur non debere eis nocere, etiamſi matris hæredes exiſtant, ſcilicet, quia ita veniunt ex perſona propria, quoties illa præmoritur, ſi ſint matris hæredes, vt, ſi tales non exiſtant, *ſicut in his terminis conſiderant Anto. Fab. d. lib. 2. tit. 3. defin. 14. & Theſ. Iun. d. lib.2. q.90. numer. 11. & 16.* Nam hæreditaria qualitas non attenditur, nec operatur, niſi reſpectu earum rerū, quæ hæreditario iure, & ſic ex perſona defūncti competunt hæredibus, cuiuſmodi non eſt ius ſuccedendi, quippe, quod filij non habēt a matre, &, tamquam illius hæredes, ſed a lege, & eius beneficio, *ut diximus ſupra numer. 21.*

Nec obſtat, quod nepotes petendo hęreditatem aui, cui mater cum iuramento renuntiauit, videntur contrauenire facto defunctæ quod eis facere non eſt permiſſum, quia reſpondeo, negando eos contrauenire renun-
60 tiationi factæ a matre: Nam, † cum illa non contineat, niſi iura materna, ideſt, hęreditatē, quæ matri deferetur, & ſic ſub conditione, ſi ei deferetur, & talis conditio defecerit, eo ipſo, quod eſt præmortua, cum ei, tamquam nō exiſtenti in rerum natura tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, non potuerit hæreditas deferri, eaque ratione nulla illius iura conſiderari poſſint, ſequitur, nepotes, qui ex propria perſona, & proprio iure veniunt ad ſucceſſionem aui, tamquam a lege vocari loco matris, non poſſe dici illius facto contrauenire, ſcilicet, quia nō petunt iura materna, quibus illa renuntiauit, vt pote, quę nulla sūt, ſed petunt iura propria, quibus non eſt a matre renuntiatum. *Ita declarāt Ceph. d. conſ. 334. num.65. verſ Octauum pariter, Pereg. d. conſ.83. nu.11. verſ quare, vol.5. Peguer. d deciſ 265. nu. 5. verſ. quod procedit, & num.6. verſ. Nec ſecundum, Franch. d. deciſ.67. num.7 verſ. & ſic apparet, Theſ. Iun. d. lib.2. q 90. num.16.* Denique, cū matris renuntiatio habeatur pro non facta ſtante defectu conditionis, ſub qua facta intelligitur. Conſequens eſt, vt eius filij qui ex propria perſona ſuccedunt, non poſſint dici contrauenire illius facto, ideſt, renūtiationi, quæ non eſt, *ut in propoſito reſpondent Surd. d. conſ.133. num. 26. verſ 2. reſpondeo, & num. ſeqq. & Anto. Fab. d. lib. 2. tit. 3. def. 14.*

Minus obſtat, quod iuramentum, quoad vim, & obſeruantiam liget etiam hæredes,
61 quia hoc procedit † reſpectu earum rerum, ſuper quibus iuratum eſt, non etiam reſpectu

cæterarum

cæterarum. Vnde, cum in propoſito non fue-
rit iuratum ſuper iuribus filiorum, ſed tantũ
ſuper iuribus maternis, quippe, quibus ſolis
renuntiatum eſt, ſequitur illorum reſpectu nõ
poſſe iuramentum ligare hæredes, qui non
iurauerũt. *Ita ſentiunt dicentes iuramentum tã-
quam perſonale non tranſire ad hęredes, vt Bart.
in d. l. qui ſuperſtitis 93. numer. 4. ff. de acq. hæred.
Theſ. Iun. d. lib. 2. q. 90. num. 13.*

Secundus verò caſus eſt, quando mater
non renuntiauit ſimpliciter, ſed pro ſe, & hę-
redibus, Et tunc multo faciliùs cenſent non-
nulli, talem renuntiationem nocere filiis, qui
62 matris hæredes exiſtunt. *Ita enim cenſuerunt
Chaſſa. d. conſ. 47. num. 33. & ſeqq. Nico. Bello. d.
conſ. 15. nu. 10. Crau. d. conſ. 703. n. 2. verſ. locum
igitur, & Surd. d. conſ. 355. numer. 38. verſ. ſed in
63 hoc, & num. 39.* non ſolum, quia, † ſi non poſ-
ſunt facto defunctæ contrauenire, quoties
renuntiatio eſt ſimplex, multo minus pote-
runt contrauenire, quoties facta eſt pro ſe, &
hæredibus, *vt arguit Surd. d. conſ. 355. num. 42.
verſ. Tollitur igitur*, cum iuramentum obliget
hæredes, vbi de iis facta eſt mentio, *vt in pro-
poſito conſiderat Chaſſa d. conſ. 47. num. 28. verſ.
64 imo iuramentum*, ſed etiam, quia, † quãdo mu-
lier cum iuramento renuntiat pro ſe, & hæ-
redibus, perinde eſt, ac, ſi hæredes eſſent præ-
ſentes, & renuntiarent, ſcilicet, quia factum
65 defuncti cenſetur factum hæredis, † *vt ex do-
ctr. gl. in l. ſeruus 14. in prin. in verb. extitiſſet,
verſ. Reſpon. vbi etiam Bart. num. 4. ff. de cond.
furt. ſcribit Gabau in l. 4. § Cato num. 66. ff. de
verb. oblig.* cum hæres, & defunctus cenſeãtur
vna, & eadem perſona § 1. *Auth. de iureiur. a
mor. præſt. coll. 5.* Vnde, quemadmodum ſi hæ-
redes præſentes cum iuramento renuntiaſsẽt
iuribus ſibi competituris, excluderentur a
ſucceſſione *d. cap. quamuis de pact. in 6.* ita etiã
debent excludi, quoties defuncta pro ſe, &
hæredibus renuntiauit. *Ita arguit Surd. d. conſ.
355. num. 41. verſ. Nec ſuſtineri poteſt.*

Sed his non obſtãtibus adhuc in hoc caſu
verius, & receptius eſt, renuntiationem ma-
tris non nocere nepotibus etiam hæredibus
66 ex propria perſona venientibus. † *Ita enim cẽ-
ſuerunt Corn. d. conſ. 258. num. 14. vol. 4. Pereg.
d. conſ. 83. num. 5. vol. 5. Franch. d. deciſ. 67. num.
7. & ſeqq. vbi in fin. refert, ita fuiſſe dictum,
Morot. d. conſ. 22. num. 5. verſ. hæc autem ratio,
& num. 8. verſ. 3. Theſ. Iun. d. lib. 2. q. 90. num. 11.
& 15 verſ. Cæterùm, Et eſt in confeſſo apud eos,
qui cenſent non nocere in caſibus ſequentibus, qui
ſunt multo fortiores*, ideoque eos non impediri
quominus, etiam cum auunculis auo ſucce-
67 dant. † *vt ſcribunt Viu. d. deciſ. 211. nu. 4. Anto.
Fab. d. lib. 2. tit. 3. defin. 1. & Theſ. Iun. d. lib. 2. q.
90. nu. 25. verſ. ideo dicebam, vbi refert, ita fuiſſe
68 a Senatu iudicatum.* Nam † rationes, propter
quas dicimus, non excludi nepotes ab aui
ſucceſſione, ſi filia, quę renuntiauit, deceſſerit
viuo patre, militant, etiamſi renuntiatio fa-
cta ſit pro ſe, & hęredibus, ſcilicet, quia etiam
eo caſu cenſetur facta ſub tacita conditione,
ſi hęreditas illi deferetur, *vt declarant Morot.
d. conſ. 22. num. 5. verſ. hæc autem ratio, & Theſ.
Iun. d. lib. 2. q. 90. num. 16.* quę ſicut qualificat
ipſam renuntiationem, quatenus facta eſt
pro matre, ita etiam eam qualificat, quate-
nus facta eſt pro eius hęredibus, & operatur,
vt, quemadmodum renuntiatio habetur pro
non facta reſpectu matris, quoties illa de-
ceſsit viuo eo, de cuius bonis agitur, ita etiam
habeatur pro non facta reſpectu eius hęredũ,
vt pote pro quibus non cenſetur facta, niſi in
caſu, quo hęreditas matri deferatur, & ab ea
poſſet in hęredes transferri.

Nec eſt facienda vis in illis verbis, pro ſe, &
69 hęredibus, quippe, quę † continent expreſſio-
nem eius, quod tacitè ineſſat: Licet enim
ſimpliciter facta eſſet renuntiatio, intelli-
geretur tamen facta etiam pro hęredibus, non
quidem reſpectu iurium, quę poſſent eis ex
perſona propria competere, ſed reſpectu eo-
rum, quæ fuerunt in renuntiatione compre-
henſa, & ſic iurium competiturorum ipſi ma-
tri, quæ renuntiauit. Vnde, quia nulla poſtea
ei competierunt iura, eum, vt præmortua nõ
fuerit ad hæreditatem vocata, ſed ea compe-
tierint eius filijs, vt pote quos, tamquam ſu-
perſtites, & in primo ſucceſſionis gradu exi-
ſtentes tempore mortis aui lex ad eius hærẽ-
ditatem vocauit, ideo fit, vt ad ea nõ debeat
trahi matris renuntiatio, tametſi facta pro ſe,
& hæredibus, *vt declarat Franch. d. deciſ. 67. nu.
7.* Idque procedit, etiamſi dixerit, ſe renũtia-
re iuribus, quæ habebit ipſa, vel eius hæredes
70 † nam hoc intelligitur de iuribus, quę habe-
bunt hęredes, vt hęredes matris non de pro-
prijs *vt declarat Corn. d. conſ. 258. num. 14. col.
4. & poſt eum Morot. d. conſ. 22. numer. 8. verſ. 3.*
ideoque, ſi agant ex proprijs iuribus, nõ obe-
rit eis matris renuntiatio, tamquam in hunc
caſum non facta, nec ita agendo cenſebun-
tur ſibij contrauenire facto matris, quippe,
quod, neque eorum reſpectu factum eſt, neq;
reſpectu matris pro facto habetur, *ſecundum
ea quæ diximus in præcedenti caſu, quæque etiã
militant in his terminis.* Et hoc non obſtante
iuramento, quia, quod dicimus, eius vim trãſire
71 ad hęredes, procedit † reſpectu eorum iurium
ſuper quibus eſt iuratum, & ſic reſpectu iuriũ
renuntianti competiturorum, quę non poſ-
ſunt intelligi, niſi mater ſuperuixerit, & ita ei
fuerit delata hęreditas: Tunc enim, ſi hęredes
vellent petere ſucceſſionem, tamquam dela-
tam matri, non poſſent, quia renuntiatio ab
ea cum iuramento facta, vt ipſam excluſiſſet,
ita & eius hęredes. Cęterum reſpectu iurium
competiturorum hęredibus ex propria per-
ſona, quibus non fuit renuntiatum, verius eſt
tale iuramentum nõ tranſire ad hęredes, nec
impedire, quominus illi ex proprio iure ſuc-
ceſſionẽ vindicare poſſint. *Ita declarat Surd.
d. conſ. 332. num. 13.*

Nec obſtat, quod, quando mater cum iu-
ramento renuntiat pro ſe, & hęredibus, per-
inde eſt, ac, ſi hęredes eſſent pręſentes, ac etiã
ipſi cum iuramento renuntiarent, quia hoc
72 verum eſt, † reſpectu eorum iurium, quibus
mater renuntiauit, & ſic iurium matri com-
petiturorum: Nam, quoad ea, ſi poſtea com-
petierint, renuntiatio matris perinde hęredes
excludet, ac ſi nominatim etiam ipſi cum iu-
ramento renuntiaſsẽt: Cęterùm reſpectu iu-
rium, quę poſtea hęredibus ex propria perſo-
na competierint, verius eſt, non cenſeri eos
renuntiaſſe, quia nec mater eis renuntiaſſe
intelligitur. Et, quod dicimus, factum defun-
73 cti cenſeri factum hęredis, procedit † reſpectu

vnius,& eiuſdem facti,ita,vt, quod fecit defunctus, cenſeatur etiam eius hęres feciſſe,& ſic in propoſito renunciaſſe iuribus matri cō petituris quibus ipſa renuntiauit, ſed non intelligitur, vt cenſeatur renunciaſſe iuribus ex propria perſona ſibi competituris,quibus nec mater ipſa renuntiauit,quia non eſt hoc idem factum,ſed diuerſum, ad quod factum defū-cti non extenditur.

Tertius caſus eſt, quando mater renuntiauit pro ſe,& filijs vel pro ſe,filijs,& hęredibus & ſic fecit mentionem filiorum, Et tunc cenſent plerique, talem renuntiationem haud dubiè nocere filijs ex propria perſona, & proprio iure venientibus, ſi matris hæredes exi-
74 ſtant,† *Ita enim cenſuit Purp.d. conſ. 307. num.*
75 11.*verſ. Primo, dum dicit*, quia † ceſſat in hoc caſu ratio,propter quam ſupra diximus, renuntiationem illis non obeſſe;Nam, cum ea contineat etiam iura filiorum, vt pòte, pro quibus mater voluit etiam renuntiare, Conſequens videtur, vt non poſſint filij, qui ſunt matris hæredes illius facto contrauenire, per ea,quæ diximus *ſupra num.50. & ſeqq.* quippe, quæ militant in his terminis.

Sed adhuc verius eſt, ne in hoc quidē caſu
76 nocere,† *vti rectè cenſuit Bart. in d. l. qui ſuperſtitis 93.num. 4.ff. de acq. hæred. Et in ſpecie ſcribunt Ant.de Roſel.de ſucc ab int.num.128. Surd. d.conſ.332.num.10.Anto.Fab.d.lib.2.tit.3. defi.*
77 14.*Theſ.Iun.d.lib. 2.q.90 num.*12. quia † etiam in hac ſpecie militat illa ratio, quod renuntiatio, tamquam facta ſub conditione, ſi hæreditas matri deferetur, ob illius defectū pro non facta habetur,*vt ſcribit Anto. Fab.d. lib.2. tit.3.defin.*14. ideoque tamquā non facta non poteſt filiorum exclusionem operari,*ſecundū ea,quæ ſupra diximus.*

Nec verum eſt, in hoc caſu cenſeri iura filiorum in renuntiationem deducta, quia renuntiatio matris facta pro ſe, & filijs intelligitur pro filijs facta eo caſu,in quo ipſa renūtiauit pro ſe, vt eo cenſeatur etiam renuntiaſſe pro filiis,nō etiam in alio, *ſicuti rectè declarat Anto.Fab d.defin.*14.

Quartus caſus eſt, quando mater non ſtat in ſimplicibus terminis renuntiationis, ſed adijcit promiſſionem de non contrauenien-do,ſeu veniendo ad ſucceſſionem pro ſe & hęredibus, ſeu pro ſe,& filijs, Et tunc,ſi filij ſint matris hæredes cenſent plerique matris renū-
78 tiationem illis obeſſe,† *vt Crau.d.conſ 703.n. 2.verſ.locum igitur*, & maximè, ſi promiſerit
79 euictionem *vt ibi Crau ſubijcit*,quia,† cum ex tali promiſſione naſcatur obligatio, quæ ſui natura tranſit ad hæredes, Conſequens videtur, vt non poſſint illi tamquam obligati etiā ex iure proprio facto matris contrauenire *l.ſi. ff.de excep.rei vend & trad.*

Sed eſt verius,non nocere,etiamſi facta ſit cum promiſſione de non contrauenienclo,
80 ſeu petendo ſucceſſionem; † *Ita enim ſcripſerunt Bart.in d l.qui ſuperſtitis.93.numer.4.ff.de acq.hæred.Surd.d.conſ.332. num. 10. Theſ. Iun. d.lib.2.q.90 num.11.verſ.& hoc ſtante, & num.* 12. & verò etiam, ſi iurium remiſſorum pro-
81 miſſa ſit euictio,†*vt rectè ſcripſit Morot. d.conſ. 22.num.5.verſ.hæc autem ratio,& num.* 10.quia
82 † cum huiuſmodi promiſſiones cenſeantur acceſſoriæ ad ipſam renuntiationem, Conſequens eſt, debeant intelligi factæ ſub eadē conditione,ſub qua, & ipſa renuntiatio facta intelligitur, ideoque ea per defectum conditionis reſoluta cenſebuntur etiam reſolutæ ipſæ promiſſiones, *vt in propoſito conſiderat Morot.d.conſ.22.num.8.verſ.Tertio.*

Nec obſtat, quod ex illis naſcatur obligatio, quæ ſui natura tranſit ad hæredes, quia hoc procedit, ſi purificata ſit conditio, ſub qua promiſſiones ipſæ factæ intelliguntur: Tunc enim verum eſt, obligationem, tamquam natam, & fundatam in perſona defunctæ tranſire ad hæredes. Cœterùm, ſi conditio non ſit purificata,prout euenit, cum renū-rians mortua eſt viuo eo, de cuius bonis agitur, quia renuntiatio cum adiectis promiſſionibus cenſetur reſoluta, & habetur pro non facta,ideo nulla poteſt intelligi nata obligatio,quæ cenſeri poſſit in hæredes tranſlata, *vt patet ex ijs,quæ ſupra diximus.*

Quintus caſus eſt, quando renuntiatio facta a matre cum promiſſione de non contrauenie ndo pro ſe, & hæredibus non fuit gratuita,ſed facta accepta dote,qua mediante dixit ſe tacitam, & contentam, Et tunc, ſi filij ſint matris hæredes cenſent multi, non eſſe dubitandum, quin talis renuntiatio noceat filijs,
83 etiam ex propria perſona venientibus. † *Ita enim cenſuerunt Nico.Bello.d.conſ. 15. num. 10. Surd.d.conſ.355.num 43. verſ. & quamuis, vbi ait tribus concurrentibus, quod renuntiatio facta ſit mediante dote, & cum promiſſione de non contrauenienao pro ſe, & hæredibus, & , quod filij ſint matris hærdes ceſſare omnem amaritudinem, & omnis rationes, quæ in contrarium allegantur, & Theſ. Iun. d. lib. 2. q.90.num.15.vbi ait,in hoc caſu fuiſſe conſultum nepotibus,que erant minores, vt matris hæreditatem repudiarent beneficio reſtitutionis in integrū* & maxime, ſi cum auunculis concurrant,
84 † *vt cenſuit Surd.d.conſ.355.num.44. vbi ait, licet in ſimplicibus terminis non faciat vim in hoc fundamento,ſi tamen alia concurrant, quæ ſupra retulimus, arbitrari ſe, non eſſe locum contrariæ deciſioni. Id ipſum cenſuit Theſ.Iun.d lib. 2. q.90. num. 20. vbi ait, hanc opinionem ſibi ſemper placuiſſe,& in hanc inclinaſſe Senatum, & num. 25. verſ.adeo dicebam.*

Sed adhuc verius,& receptius eſt,renuntiationem non nocere, etiamſi facta ſit accepta dote, & ea mediante renuntians dixerit
85 ſe tacitam, & contentam, † *vt in ſimplicibus terminis ſcribunt Pereg.d.conſ. 83. num.5. vol.5. vbi teſtatur, hanc eſſe magis receptam opinionem Morot.d.conſ.22.num.4. verſ. ego tamen, & nu. 8 & idem Theſ.Iun.d.lib.2.q.90.num.*12.& promiſerit de non contrauenicndo, ſeu venien-
86 do ad ſucceſſionem pro ſe,& hæredibus, † *nā in his terminis loquitur Bart. in d. l. qui ſuperſtitis 93.numer. 4 ff. de acq. hæred.cuius opinionem conſtat eſſe magis communem*, Imo, etiamſi nepotes cum auunculis ſuccedant, & ita concurrant hæc omnia, quod renuntiatio facta ſit cum promiſſione de non contrauenicndo pro ſe,& hæredibus,&,quod renuntians dixerit, ſe dote contentam pro ſua portione, &, quod nepotes ſint matris hæredes, & cum
87 auunculis concurrant, † *vt rectè ſcripſit Anto. Fab.d.lib.2.tit.3.defin.*1. Et ita iudicauit Senatus in illa cauſa, in qua Theſaurus Iunior

dixerat

dixerat, ſibi contrariam ſententiam videri
veriorem, *vt ipſe refert d. q. 90. num. 25. verſ. ideo*
88 *dicebam.* Et rectè: Nam † rationes, quæ efficiũt,
vt nepotibus non obſit matris renuntiatio in
terminis, in quibus prędictæ circunſtantiæ
ſunt ſeparatæ, militant etiam in terminis, in
quibus ſunt vnitæ, quia talis vnio eſt multi-
plicatio inutilium, quæ ad effectum excluſio-
nis nihil operari poteſt *l. 1. C. de legit. hæred.* Ex
quo intelligimus, veriſſimum eſſe, quod ſcri-
pſit Præſes Morotius *d. conſ. 22. num. 4. verſ. ego*
89 *puto, & num. 8.* renuntiationem matris † indi-
ſtinctè non nocere nepotibus etiam hæredi-
bus, quoties illa mortua eſt viuo eo, de cuius
90 bonis agitur, quia, † cum cenſeatur facta ſub
tacita conditione, ſi hęreditas illi deferetur,
& talis conditio deficiat eo ipſo, quod mater
eſt pręmortua, Conſequens eſt, vt ſemper ha-
beatur pro non facta, ſiue ſit facta ſimplici-
ter, ſiue pro ſe, & hęredibus, & cum promiſſio-
ne de non contrauenìendo, & de euictione,
&, ſiue nepotes ſoli ſint, ſiue etiam concurrãt
cum auunculis. Et ita perpetuò ſeruauit, &
ſeruat, tàm Sabaudus, quam Pedemontanus
Senatus, *vti de Sabaudo teſtatur Anto. Fab. d. lib.
2. tit. 3. defin. 1. & 14. De Pedemontano verò teſtor
ipſe, qui per multos annos iam ei præſum.*

Planè, ſi expreſſim cautum ſit, vt filij non
poſſint ad aui ſucceſſionem venire, etiamſi
mater prędeceſſerit, & ita iura filiorum no-
minatim ſint in renuntiationem deducta, re-
ceptum eſt, non poſſe filios, ſi ſint matris hę-
91 redes, auo ſuccedere. † *Ita enim ſcripſerunt
Crau. d. conſil. 703. numer. 2. verſ. Locum igitur,
Pereg. d. conſ. 83. num. 9. vol. 5. Anto. Fab. d. lib.
2. tit. 3. defin. 1. & 14. & Theſ. Iun. d. lib. 2. q. 90. n.
11. & in fin.* Sed hoc penes me non tranſit ſine
difficultate, quia, cum renuntiatio non va-
leat, niſi iuramento ſit firmata *l. pactum dotali
3. C. de collat. l. fin ff. de ſuis, & legit. iuncto cap.
quamuis, de pact. in 6.* & in propoſito non poſ-
ſit dici firmata iuramento, quatenus reſpicit
hęreditatem deferendam filijs, cum illi non
iurauerint, nec pro eis potuerit mater iurare
l. 3. § pen ff. de iureiur. non video, quomodo re-
nuntiatio, quoad eorum iura ſuſtineri poſſit.
Et ita mihi videtur ſenſiſſe Bartolus *in d. l. qui
ſuperſtitis 93. num 4. ff. de acq. hæred.* Nam, *quę-
dam mulier,* inquit, *iurauit ſe eſſe dote contentam
& promiſit non venire ad ſucceſſionem, nec ipſa,
nec filij, deinde illa mulier deceſſit ante, quam pa-
ter relictis filijs hæredibus, nunquid poſſint venire
filij ad ſucceſſionem, qui ſunt nepotes? Et de iſto eſt
caſus Decretalis, quia obligatio, quæ venit ex iu-
ramento ex parte iurantis eſt in perſonam, vt, ſi
ego iuro, non ligo hæredem iurando, ſed ex parte
eius, cui iuratur, eſt in rem, & tranſit ad hæredem
cap. veritatis extr. de iureiur. Ergo iſti nepotes poſ-
ſunt venire. Præterea, credistis vos, quod iuramen-
tum confirmatiuum confirmet illud pactum? Cer-
tè non, quia pactum eſt nullum ſed, quia iuramẽ-
tum eſt ſeruandum, ideo metu iuramenti ſeruatur
pactum cap. cum contingat extr. de iureiur.* qui-
bus verbis ſignificat, pactum non valere, etiã
ſi mulier cum iuramento promiſerit, filios
ſuos non vẽturos ad aui ſucceſſionem, ideoq;
eo non obſtante poſſe eos auo ſuccedere, ſi
mater prędeceſſerit, quia tale iuramentũ non
cõfirmat pactum, ſed, quia debet ſeruari, ideo
operatur, vt ſeruetur metu iuramenti, Vnde,
quia talis metus non cadit, niſi in perſonam
matris, quę iurauit, cum iuramẽtum ex illius
parte ſit perſonale, nec liget hęredes, fit, vt
non impediat, quominus eius filij ex perſona
propria venire poſſint ad aui ſucceſſionem,
cum eis, nec pactum obſit, tamquam nullum,
nec vis iuramenti, quod eos non ligat.

Nec obſtat, quod imo vis iuramenti tran-
ſeat ad hęredes, *vt diximus ſupra num. 52.* quia
92 hoc intelligitur, † reſpectu eius actus, qui fun-
datur in perſona iurantis, puta reſpectu renũ-
tiationis eius hæreditatis, quæ poſſet renun-
tianti deferri: nam, quoad eam, tamquam fũ-
datam in perſona ipſius iurantis verum eſt,
vim iuramenti transfundi in hæredes. Cœ-
terùm reſpectu illius, quæ in perſona iurantis
non poteſt fundari, vt eſt renuntiatio hæredi-
tatis deuoluendæ ſuis hæredibus, quę non po-
teſt fieri, niſi ab ipſis hæredibus, & cum pro-
prio iuramento, verius eſt, nullam eſſe illius
vim, quia, cum non valeat, tamquam præſti-
tum ab eo qui pro alio iurare nequit, Conſe-
quens eſt, vt non poſſit, excluſionis effectum
operari *l. non dubium. 5. C. de legib.*

Supereſt, vt quarto, & vltimo loco videa-
mus, an poſito, quod renuntiatio matris præ-
defunctæ non noceat filijs, qui ſunt eius hæ-
redes, etiamſi facta ſit accepta dote, tenean-
tur tamen illi dotem matri datam, &, quæ ad
eos peruenit, in legitimam, ſeu portionem
ſibi debitam imputare. Quæſtio eſt ſolemnis
& inter Principes iuris interpretes, Bartolum
ſcilicet, & Baldum mirum in modũ agitata,
quam tamen nos hic, vt incidentem, & ad
propoſitam iuris accreſcendi materiam non
pertinentem, breuiter, & deciſiuè potiùs, quã
per modum diſputationis duximus exponẽ-
dam. Pro faciliori autem eius explicatione
tres ſunt diſtinguendi caſus, quorum.

Primus eſt, quando certum eſt, dotem ad
nepotes peruenire, non, tamquam hæredes
matris, ſed, tamquam capientes ab auo, Et
tũc omnes fatentur, debere illam nepotibus
93 in legitimam imputari, † *vti videre eſt apud
Corn. conſ. 190. num. 4. verſ. vnde circa hoc, vol.
2. Dec. conſ. 180. num. 7. verſ. 3. reſponderi poteſt,
& verſic. Nec obſtat, ſi dicatur, vbi ait, ita omnes
dd. concludere, Surd. conſ.* 206. *num.* 17. *Craſſ. in
§. legitima. q. 24. numer. 15. vbi teſtatur hanc eſſe
magis communem, & ab ea non eſſe conſulendo, &
94 iudicando recedendum,* quia † in eam imputã-
tur omnia, quæ capiuntur ex ſubſtantia illius,
de cuius bonis agitur *l. quoniam nouella. 29. in
fi. & l ſcimus. 36. in prin. verſ. repletionem C. de
inoff. teſtam.* Exempla ſint.

Primum, ſi pater ſimpliciter dederit dotẽ
filiæ nulla interpoſita ſtipulatione, & verſe-
mur in terminis iuris communis, ſecundum
quod mortua in matrimonio filia etiam li-
beris extantibus dos a patre profecta ad eum
redire debet *l. dos a patre. 4. C. ſol. matr.* Nam
tũc, q̃a non poteſt illa ad nepotes, niſi ab auo,
& ex eius voluntate peruenire, ideo fit, vt ſine
95 dubio debeat illis in legitimã imputari. † *Ita
enim cenſuit Bart. in l. in quartam. 90. numer. 12.
ff. ad leg. Falc. & conſ. 190. lib. 1. Et in ſpecie decla-
rant Dec. in l. illam. 19. num. 16. C. de collat. Rip.
in d. l. in quartam, numer. 189. verſ. omiſſo, & ibi
Pic. num. 221. Ruin. conſ. 187. num. 5. vol. 2.*

Secundum exemplum ſit, ſi pater, qui

dotem dedit filiæ, ſtipulatus ſit eam ſibi ſoli in omnem euentum reddi: Nam, & in hoc caſu certum eſt, non poſſe eam ad nepotes peruenire, niſi ab auo, & ex eius voluntate, ideoque debere illis in legitimam imputari.
96 † *Ita ſcribunt Rip. in d. l. in quartam. num. 189. vbi ait, in hoc omnes conuenire, Theſ. dec. 237. nu. 3. verſ. amplia, & num. 9. Craſſ. in d. §. legitima q. 24. num. 12.*

Tertium ſit exemplum, ſi pater ſtipulatus ſit, dotem reddi nepotibus, aut filiæ, & nepotibus; Nam etiam in hoc caſu cenſentur nepotes eam conſequi ab auo, & ex eius prouidentia, ideoque tenentur eam in legitimam
97 ſibi debitam imputare. † *Ita ſcribunt Imol. in d. l. in quartam, num. 8. verſ. & per prædicta, & ibi Rip. num. 196. Corn. d. conſ. 190. num. 4. vol. 2. Theſ. d. deciſ. 237. num. 9. verſ. amplia, 6. Craſſ. in d. §. legitima q. 24. nu. 13.*

Secundus verò caſus eſt, quando certum eſt, dotem peruenire ad nepotes, tamquam hæredes matris, prout euenit in omnibus caſibus, in quibus dos fuit pleno iure quæſita filiæ, Et tunc licet Bartolus rem, vt dubiam terminare noluerit *in d. l. quartam, numer. 12. verſ. ſed; ſi poneremus,* & alij cenſuerint, etiam in hoc caſu debere dotem in legitimam ne-
98 potum imputari, † *vt Pic. in d. l. in quartam, n. 236. & ibi Rip num. 197. Bereng part. 3. numer.* 112. Cõtrarium tamen verius eſt, & receptius,
99 † *vti videre eſt apud Bald. in l. quoniam nouella. 29. num. 7. C. de inoff. teſt. Ang. in d. l. in quartam, num. 9. verſ. ſed ſalua, & ibi Alex. num. 26. verſic. vnde contra, Pic. num. 232 verſ. Iſtam concluſionem, Rip. num. 193. Caſtr. conſ. 145. num. 1. vol. 1. Alex conſ 24 num. 4 vol. 1. Corn. d. conſ. 190. nu. 3. verſ. ſi autem ſtipulatio, & numer. 4. in prin & verſ. vnde circa hoc vol. 2. Dec. in l. illam. 19. num. 16. in prin. & verſ. & ampliatur C. de collat. & d. conſ. 180. nu 7 verſ. Nec obſtat, ſi dicatur, Bertr. conſ. 255. num. 4. vol. 3. part. 2. Math. Gribald. in ſuis comm opin. in verb. legitima, verſ. dos data Theſ. d. deciſ. 237. num. 7. verſ. ſed in hoc, Surd. d. conſ. 206. num. 16 verſ. ſed, quia, & numer. 17. & 18. Craſſ. in d. §. legitima q. 24. nu. 7. Galua. conſ.*
100 *1. num. 155.* ſcilicet, quia † in legitimam non imputantur ea, quæ non capiuntur ex ſubſtãtia defuncti, ſed aliena *d. l. ſcimus. 36. in prin. verſ. repletionem C. de inoff. teſt.* Atqui in propoſito dos non capitur ex ſubſtantia, & patrimonio aui, vt pote, a quo iam exierat, ſed capitur ex patrimonio matris, cui pleno iure fuerat quęſita, &, a qua transfertur in hęredes. Ergo non debet nepotibus in legitimam ab auo debitam imputari. Idque adeo verum eſt, vt procedat nõ ſolum, ſi cum alijs nepotibus
101 concurrant, ſed etiam, ſi cum auunculis, † *vt in ſpecie declarant Alex. conſ. 24 num. 5. verſ. plus voluerunt vol. 1. Rip. in d. l. in quartam, numer. 198. verſ Tu aduerte, vbi ait nullam in caſu, quo nepotes veniunt, vt hæredes matris, eſſe inter Dd. diſcordiam, Surd d conſ. 206. num. 37. Theſ Iun. in addit. ad deciſ. 2 7 ſub numer. 15. in lit. E. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem, Galua. d. cõſ.*
102 *1. num. 168* quia † eadem ſemper militat ratio: Nam, ſiue cum alijs nepotibus concurrant, ſiue cum auunculis, ſemper verum eſt, eos venire ex perſona propria, non ex perſona matris, licet eius gradum, & locum ingrediãtur, & repreſentent, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 1. num. 15. & 17. & in hac ipſa q. num.* 20. Alioquin, ſi ideo deberent in legitimam imputare dotem, quãdo cum auunculis concurrunt, quod repreſentent matrem, deberent etiam eam imputare, quando concurrunt cum alijs nepotibus, quia etiam eo caſu veniunt iure repreſentationis, quod patet ex eo, quia etiãſi cum alijs nepotibus cõcurrant, nihilominus ſuccedunt in ſtirpem, non in capita, & ſic non capiunt portionem virilem, ſed eam, quam fuiſſet habitura mater, quam repreſentans
103 † *l. Papinianus. 8. §. quoniam autem quarta ff. de inoffic. teſta. l. 2. C. de ſuis, & legit. §. cum filius, verſic. Item ſi ex duobus, & §. fin. Inſt. de hæred. quæ ab int. def. §. neque illo, Auth. de trient. & ſem. coll. 3. Ant. de Roſell. de ſucc. ab int. num. 55. verſ. ſed ſi eſſent, Et in propoſito declarat Rip. in d. l. in quartam, num. 200. verſ. Tu conſidera.* & tamen ex frequentiori doctorum ſententia, non tenentur eam imputare, quando concurrunt cũ nepotibus, *vt ſcribunt omnes quos retulimus ſupra nu.* 103. Ergo nec, quando concurrunt cũ auunculis.

Hinc infertur primo, ſi dos cenſeatur a patre donata filiæ, etiam in eius poteſtate cõſtitutæ, quia donatio valet, tamquam facta ex cauſa dotis *l. Pomponius Philadelphus. 36. ff. fam. erciſ.* non cenſeri eam peruenire ad nepotes, tamquam capientes ab auo, ſed tamquam hæredes matris, ideoque non teneri eos in legitimam ſibi debitam illam imputare. Exemplum ſit, ſi pater dando dotem ſtipulatus ſit, eam reddi filiæ: Nam, quia cenſetur illam ei donaſſe, ideo non tenentur nepotes eam, tãquam habitam a matre in ſuam legitimam
104 imputare. † *Ita ſcribunt Caſtr. in d. l. in quartã, num. 9. & ibi Alex. numer. 26. verſ. vnde contra, & Pic. num. 232. verſ. ex quo ſingulariter, & nu. 233. Alex. in d l illam. 19. numer. 11. & ibi Dec. num. 16. C de collat. Alex. d. conſ. 24. num. 3. verſ. ſed circa hoc vol. 1. Corn. d. conſ. 190. num. 3. verſ. ſi autem ſtipulatio, vol. 2. Dec. d. conſ. 180. numer. 7. verſ. Nec obſtat, ſi dicatur, vbi ait, ita Dd. omnes concludere, Ruin. d. conſ. 187. num. 5. verſ. ſed præmiſſis, vol. 2. Bertr. conſil. 103. numer. 4. vol. 7. Capy. deciſ. 176. num. 24. Theſ. d. deciſ. 237. num. 10. verſ quid, ſi pater, & num. 12. Craſſ. in d. §. legitima q. 24. num. 9.* Idem eſt, &, ſi pater ſtipulatus ſit, dotem reddi filiæ, & eius hæredibus: nam, quia cenſetur voluiſſe prouidere filijs, non, vt filijs ſed, vt matris hæredibus, ideo fit, vt illi, tamquam habentes dotem a matre, &, vt illius hæredes, non teneantur illam, quaſi matri donatam in legitimam ſibi debitam
105 imputare. † *Ita ſcribunt Alex. in d. l. in quartã, num. 26. verſ. vnde contra, & ibi Pic. numer. 226. verſ. præterea ſequeretur, & Rip. num. 194. Alex. in d. l. illam. 19 num. 11. C. de collat. Purp. d. conſ. 436 num. 3. Surd. d. conſ. 206. numer. 18. Theſ. d. deciſ. 237 num. 10. verſ. quid, ſi ſtipuletur.* Denique idem eſt, &, ſi pater ſtipulatus ſit dotem ſibi reddi vno caſu, puta moriente filia in matrimonio nullis relictis liberis: Nam quia in alio caſu cenſetur eam filiæ donaſſe *l. inter ſocerum. 26. §. cum inter ff. de pact. dot. & tradunt omnes in l poſt dotem. 41. ff ſol. matr.* ideo præmortua filia non tenentur nepotes eam
106 in ſuam legitimam imputare. † *Ita ſcribunt Bald. in l. quoniam nouella. 29. num. 7. C. de inoff. teſtam. Caſtr. in d. l. in quartam, nu. 9. & ibi Imol. num. 8.*

num.8.uerſ.& per prædicta, Pic. num. 233. Rip. num. 193. Caſtr. conſ. 145. nu. 1. uerſ. & iſto caſu uol. 1. Alex. d. conſ. 24. num. 3. uerſ. ſed circa hoc, & num. 4. uol. 1. Corn. d. conſ. 190. num. 3. uerſ. ſi autem ſtipulatio, uol. 2. Surd. d. conſ. 206. numer. 23. Theſ. d. deciſ. 237. num. 11. licet ipſe contradicat, et Craſſ. in d. §. legitima q. 24. num. 10.

Secundo infertur, ſi pater nulla ſtipulatione interpoſita dederit dotem filiç emancipatæ, quia cenſetur ei pleno iure quæſita, non teneri nepotes eam in legitimam imputare,
107 tamquam habitam a matre, non ab auo.† *Ita ſcribunt Caſtr. d. conſ. 145. num. 1. uol. 1. Pic. in d. l. in quartam, nu. 221. uerſ. Iſtam concluſionem & num. 234. Dec. in d. l. illam 19. num. 16 uerſ. & ampliatur* C. *de collat. Theſ. d. deciſ. 237. numer. 7. uerſ. dicunt autem, Craſſ. in d. §. legitima q. 24. num. 7.* Idem eſt, &, ſi non interpoſita ſtipulatione dotem dederit filiæ in poteſtate conſtitutæ, quam tamen poſtea emancipauerit: Nã, quia per emancipationem actio, quç erat cõmunis, cõſolidatur in perſona filiæ, & fit eius propria *l. un. §. uideamus* C. *de rei uxo. act.* ideo nepotes cenſentur habere dotem a matre, &, tamquam illius hæredes, non ab auo, eaque ratione non tenentur illam in legitimam im-
108 putare.† *Ita ſcribunt Pic in d. l. in quartam nu. 234. uerſ 3. limita. & ibi Rip. num. 195. Craſſ. in d. §. legitima q. 24. num. 8.*

Tertio infertur, ſi pater dederit filiæ etiam in poteſtate exiſtenti, dotem pro omni eo, quod habere, aut ſperare poſſit in bonis ſuis, cẽſeri eam, tamquam loco partis datam pleno iure filiæ quæſitam, eaque ratione non de-
109 bere a nepotibus in legitimam imputari.† *Ita poſt Caſtr. conſ. 372. num. 4 uol. 1. ſcribunt Crau. conſ. 84. num 5. & Surd. d. conſ. 206. nu. 23. uerſ. accedat.*

Tertius denique caſus eſt, quando ſumus in dubio, vtrum dos peruenerit ad nepotes, vt hæredes matris, an verò, vt capientes ab auo, prout euenit, quando nulla pro reſtitutione, dotis interpoſita eſt ſtipulatio, ſed ſimpliciter data eſt, dos, & verſamur in terminis conſuetudinis Martini, quæ vult, dotem a patre profectam mortua in matrimonio filia relictis liberis non redire ad patrem, ſed remanere penes filios. Et tunc, ſi nepotes concurrant cum auunculis, receptiſſima eſt omnium ſententia debere eos in legitimam ſibi debitam
110 imputare dotem matri datam. † *uti uidere eſt apud Pic. in d. l. in quartam num. 227. & ibi Rip. nu. 198. ubi teſtatur, hanc eſſe communem, Corn. d. conſ. 190. num. 2. uol. 2. ubi ait, hanc eſſe communem, a qua in deciſiuis non eſt recedendum, Dec. in d. l. illam 19. num. 16. uerſ. Tertius eſt caſus* C. *de collat. ubi ait, indubitanter hanc eſſe communẽ, Math. Gribal. in ſuis commu. opin. in uerb. legitima, Surd. d. conſ. 206. num. 37. Theſ. d. deciſ. 237.*
111 *nu. 15.* quod† in hoc cõtentiant vtriuſque ſententiæ ſectatores: Nam, non ſolum conſentit Bartolus, cuius opinio frequentior eſt, dum vult, indiſtinctè debere dotem in nepotum legitimam imputari, ſed etiam Baldus, quia, licet a Bartolo diſſentiat in ſpecto iuris rigore, tamen in ſpecta æquitate vult, dotem eſſe imputandam, ſi nepotes cum auunculis concurrant, quod veniant loco matris, quæ debuiſſet imputare, ideoque & ipſi imputare debeant, ſecus verò, ſi concurrant cum alijs nepotibus, *uti uidere eſt apud eum in d. l. illam 19. numer. 8. uerſ quamquam poſſet* C. *de collat. Quam Bald. diſtinctionem probat Imol. in d. l. in quartam, num. 8. uerſ. alteritis, ubi ait, hanc opinionem ſibi uideri ſatis rationabilem, & Alex. conſ. 142. n. 21. uol. 2.* Quamobrem nõ eſt dubitandum, quin hæc ſit receptiſſima omnium ſententia, cum in eam concurrant vtriuſque ſententiæ defenſores. Cæterùm, ſi nepotes concurrant cum alijs nepotibus, cenſuit Baldus dotem vi conſuetudinis nepotibus reſeruatam ad eos pertinere, tamquam matris hæredes, ideoque non eſſe eis in legitimam im-
112 putandam,† *uti uidere eſt apud eum in d. l. illã. 19. nu. 6. & ſeqq.* C. *de collat. Et hanc ſententiam, poſt multos probauit Surd. d. conſ. 206. numer. 11. & ſeqq. ubi ait, opinionem Bart. & ſequacium eſſe falſam, & ratione ualida deſtitutam, ſingulisque illius argumentis reſpondet.*

Sed obtinuit ſententia Bartoli, qui cenſuit, dotem non tranſire ad eos, tamquam hæredes matris, vtpote, cui nunquam fuit acquiſita, ſed tranſire, tamquam ablatam auo, ad quem de iure debuerat redire, & applicatam filijs vi conſuetudinis, ideoque teneri eos dotem illam, vt ab auo, & ex eius ſubſtantia profectam in legitimam ſibi debitam impu-
113 tare.† *Ita cenſuerunt Bart. in d. l. in quartam nu. 12. uerſ. præterea aduertatis & ibi Ang. numer. 9. & Caſtr num. 9. & 10. ubi ait, licet aliquando ſecundum opinionem Baldi ſui præceptoris conſuluerit, tamen cognita poſtea ueritate noluiſſe amplius contra Bartoli ſententiam conſulere; Idem cenſuit Pic. ibi, num. 231. ubi, licet prius nu. 223. uerſ tamen opinio, dixiſſet opinionem Bald. eſſe multum ſuſtentabilem, & eam conatus eſſet defendere num ſeqq tamen num. 231. ſubijcit, in iudicando, & conſulendo non eſſe recedendum a ſentẽtia Bartoli, quæ eſt ipſa ueritas. Eandem opinionem ibi probat Rip num. 190 & 192 ubi ait, opinionem Bartoli eſſe ueram, & communem Idẽ ſcripſerunt Bart. conſ. 190. num. 1. lib. 1. & poſt eum Bald. in d. l. quoniam nouella 29 num 6. & 7.* C. *de inoff. teſt. Caſtr. d. conſ. 145 num. 1. uol. 1. Alex. in d. l. illam. 19. num. 11. & ibi Dec. num. 16. uerſ. Tertius eſt caſus* C. *de collat ubi ait, non eſſe ab opinione Bart. recedendum, Alex. d. conſ. 24. num. 3. uol. 1. quod eſt repetitum in cõſ. 23. uol. 4. Corn. d. conſ. 190. num. 3. uol. 2. Bertr. d. conſ. 255. num. 4. uol. 3. part. 2. Ruin. d. conſ 187. numer. 5. uol. 2. Purp. conſ. 307. num. 14. Capy d. deciſ. 176 num. 25. Theſ. d. deciſ. 237. num 4. & 6. ubi ait, opinionẽ Bartoli eſſe magis communem, æquiorem, & ueriorem, & in eam totum Senatum inclinaſſe, Craſſ. in d. §. legitima q. 24. numer. 15. ubi pariter teſtatur, hanc eſſe magis communem, & ab ea non eſſe conſulendo, & iudicando recedendum.* Et ita accipiẽdi ſunt, qui ſimpliciter, & indiſtinctè ſcripſerunt, dotem filiæ datam debere a nepotibus ex propria perſona venientibus in legitimam
114 imputari,† *ut Bald. conſ. 342. num 2. uerſ. ego in hoc articulo, uol 2. ubi id admittit, quoties nepotes ſuccedũt cum alijs liberis, Caſtr. in d l. illam 19. n. 10. uerſ ſed ſalua* C. *de collat. Bertr. d conſil. 255. num. 4. uol. 3. part. 2. Dec. d. conſ 180. num. 7. ut ſ. 3. reſponderi poteſt, ubi ait, hanc eſſe communem; Barba. conſ 40. numer. 5. uol. 2. Bereng in d. l. in quartam part. 3. num. 101. ubi ait, hanc concluſionem, & ueriorem, & receptiorem uideri, Soc. Iun. conſ. 67. num. 60. uol. 2. ubi ait, ita magis commu-*

niter teneri Theſ.d.deciſ.237.num.3.Ant.Fab.d. lib.2.Cod tit.3.deſin.1.Theſ. Iun. d.lib. 2. quaſt. for.q.90.numer. 13.verſ.præterea,vbi ait,hoc eſſe
115 *verius*, vt ſcilicet loquantur in terminis, † in quibus ex vi conſuetudinis dos eis reſeruatur *ſicuti declarant omnes,quos retulimus ſupra num.* 117.Idque procedit, etiamſi dos non fuerit data ſimpliciter, ſed adiecta ſtipulatione in forma communi,nempe, vt ea ſoluto matrimonio reſtituatur illi,vel illis,quibus de iure: Nec enim per hæc verba cenſetur derogatũ conſuetudini, quæ liberis extantibus vult dotem apud eos remanere. Quamobrem etiam in hoc caſu dos erit nepotibus in legitimam
116 imputanda,† *vt ſcribunt Dec.d.conſ.*180.*num.* *7.verſ.Nec obſtat,ſi dicatur,Bertr.d conſ.*255.*n.* *6.& 7.vol.3.part.2.Rip.in d.l.in quartam,num.* *191.Purp.d.conſ.307.nu.14.Theſ.d.deciſ.237.* *num. 3.verſ.amplia,& num.10.verſ. quid autem Et rectè quisquid cenſuerit Ruin.d.conſ.187.n.* *6.vol.2.* Et hæc dicta ſint de venientibus iure repreſentationis quoties agitur de ſucceſſionibus,quę iure communi deferuntur.

S V M M A R I V M.

1 *Nepos ex filio, vel fratre prædefuncto excludit amitam ſtante ſtatuto quo cauetur, vt extantibus maſculis fœmina non ſuccedant.*
2 *Nepos ex filio, vel fratre prædefuncto non excludit amitam ſi ſtatuto cautum ſit,vt extantibus filijs,vel fratribus non ſuccedat filia, vel ſoror,& cur num. 3. & ſeqq. Sed contra num. 14 & cur num. 6 & ſeqq.*
4 *Filij appellatione propriè, & verè loquendo non continetur nepos.*
5 *Verba in ſtatutis ſunt ſtrictè,& propriè accipienda.*
6 *Filij appellatione ex lata verbi ſignificatione continetur nepos.*
7 *Filij appellatione non continetur nepos in alterius præiudicium.*
8 *Tutela eſt pupillo fauorabilis.*
9 *Tutela continet onus tutoris.*
10 *Tutor datus filijs non cenſetur datus nepotibus.*
11 *Filij appellatione non continetur nepos in ſtatutis fœminarum excluſiuis.*
12 *Extenſio de perſona ad perſonam nõ permittitur in ſtatutis fœminarum excluſiuis.*
13 *Fœminæ vi ſtatuti non excluduntur, niſi a perſonis ſpecificatis.*
15 *Portio fœminæ ſtatuto excluſa non ſolum filio applicatur, ſed etiam nepoti ex filio prædefuncto.*
19 *Statutum loquens de filio comprehendit etiam nepotem ex filio prædefuncto.*
20 *Extenſio non dicitur, ſed comprehenſio,vbi militat eadem ratio.*
22 *Statuta ideo fœminas a ſucceſſione excludunt extantibus maſculis, vt bona in familia conſeruentur,vt num. 03.*
23 *Statutum loquens de filio ex identitate rationis extenditur ad nepotem.*
24 *Statuta fœminarum excluſiua ex parte maſculorum ſunt fauorabilia.*
25 *Filij appellatione continetur nepos ex mente,& ratione ſtatuti.*
26 *Filij appellatione non continetur nepos, quando ratio non eſt in ſtatuto expreſſa, Sed contra num.27.*
28 *Ratio legis,quando eſt certa,licet ſit tacita, poteſt ab ea, tãquam a cauſa finali ſumi argumentũ.*
29 *Ratio dicitur certa, quando vna tantum reddi poteſt.*
30 *Statuta fœminarum excluſiua quoad partem incluſiuam ſunt fauorabilia, etiamſi ratio non ſit in ſtatutis expreſſa.*
31 *Beneficium conceſſum patri tranſit in filium, Declara,vt num. 34.*
36 *Subrogatus in alterius locũ cenſetur eodem iure, quo is,in cuius locum ſubrogatur.*
37 *Subrogatus in alterius locum, ijſdem, quibus ille, priuilegijs vtitur.*
39 *Nepos ex filio ingreditur locum patris, & amitã vi ſtatuti excludit,etiamſi cautum ſit, vt ſtatuta non recipiant interpretationem, ſed obſeruentur,prout iacent.& cur,num.40.*
40 *Interpretatio paſſiua,tamquam bona,& legitima nunquam cenſetur ſublata.*
41 *Nepos ex filio ingreditur locũ patris,& cũ patruo concurrit ad portionem amitę quæ ſtatuto excluditur etiamſi in ſtatuto habita ſit ratio graduum,& cur.num 42.*
42 *Nepos qui patrem repræſentat, dicitur eſſe in pari gradu cum patruo,non quidem verè, ſed fictè, & repræſentatiuè,& num 46.*
43 *Gradus non corrumpitur, ſed repræſentatur,quoties filius ingreditur locum patris.*
44 *Nepos ingreditur locum patris, & concurrit cum patruo ad portionem amitæ ſtatuto excluſæ, etiamſi ſtatuto cautum ſit, vt ſalua ſit graduũ prærogatiua, vel dictum, vt fœmina excludatur ab eo, qui ſit in gradu pari,numer.45.& cur num.46.*
47 *Nepos ex filio ingreditur locum patris.& excludit nepotes,& alios deſcendentes ex fœmina dotata, quæ ſtatuto fuiſſet excluſa, ſi ſuperuixiſſet, & num.49.& cur num 48.*
50 *Nepos ex fratre prædefuncto excludit amitam, etiamſi ſtatutum loquatur de fratribus germanis, vel de fratribus vtrinque coniunctis, & cur,num.51.*
52 *Nepos ex filio, vel fratre prædefuncto excludit amitam vi ſtatuti, etiamſi pater cum iuramẽto renuntiaſſet in vita illius, de cuius bonis agitur.& cur,num 53.*
54 *Neptis ex filio non ingreditur locum patris, vt amitam excludat vi ſtatuti,& cur,num.55.& 61.& ſeq.*
56 *Maſculi vocabulum nullo modo poteſt ad fœmininam referri.*
57 *Agnatorum verbo continentur etiam fœminæ ex maſculis prognatæ. Fallit,vt num. 58.*
58 *Agnationis conſeruandæ ratio vbi eſt habita, fœminæ etiam agnatæ non continentur ſub verbo agnatorum,& cur,num.60.*
59 *Maſculinum non concipit fœmininum,vbi in diſpoſitione habita eſt ratio conſeruandę agnationis,& cur,num.60.*
63 *Filius in ſtatutis non ingreditur locum patris, vt cum patruo concurrat ad portionem fœminæ, quæ ſtatuto excluditur, quoties tractatur de ſucceſſione alterius,quam aſcẽdẽtis, aut patrui, vel amitæ,auunculi,vel materteræ,& cur.n.64.*
65 *Excluſio patris,aut matris proueniens a mero ſuo odio non nocet filijs venientibus ex propria perſona,& cur,num.67.*
66 *Pater,aut mater ſi ab alicuius ſucceſſione excludatur propter vitiũ,vel delictum ſuũ, non cẽſetur excluſi eius filij ex propria perſona venientes, & cur,numer.67.*

Excluſio

68 *Excluſio matris facta a ſtatuto non nocet filijs ex propria perſona venientibus, Declara, vt ibi*

69 *Verba ſtatuti, vbi ceſſant, ceſſare etiam debet ipſius ſtatuti diſpoſitio,*

70 *Filiæ appellatione continetur neptis, ſed abuſiuè, non ſecundum propriam ſignificationem.*

71 *Argumentum a pacto ad ſtatutum valet, Declara, vt num. 80.*

72 *Teſtandi forma, ſicut ſe habet, ita ſe habet forma legis, aut ſtatuti, Declara, vt num. 81.*

73 *Statutũ excludẽs filiam, aut ſororem maſculis extantibus, cenſetur etiam excludere neptem ex filia, vel ſorore prædefuncta, & cur, num. 77. & ſeqq.*

74 *Statutum excludens filiam, aut ſororem extantibus maſculis, multo magis cenſetur excludere neptem ex filia, vel ſorore, & cur, numer. 75. & ſeq.*

78 *Statutum excludens filiam dotatam cenſetur etiã excludere neptem ex filia, quamuis non ſit dotata, & cur. num. 109.*

79 *Statutum excludens filiam maritatam cenſetur etiam excludere neptem ex filia, quamuis non nuptam, & cur, num. 109.*

82 *Statutum excludens filiam extantibus filijs non cenſetur excludere neptem ex filia prædefuncta, & cur, num. 83. & ſeqq. Sed contra num. 89. & cur, num. 90. & ſeqq.*

85 *Statutum excludens filiam dotatam non cenſetur excludere nepotem ex filia præmortua, cui dotationis qualitas non conuenit, & numer. 86 & cur, num. 87. & ſeq Sed contra nu. 108. & cur, num. 109. & ſeq. Declara, vt num. 121. & ſeq.*

88 *Diſpoſitio loquens de filio non ſimpliciter, ſed reſpectu alicuius qualitatis, quę in eo reperiatur, ſi illa qualitas non eſt in nepote, ad eum nõ trahitur.*

91 *Filius etiam ex propria perſona veniens non poteſt ad alicuius inteſtato defuncti ſucceſſionem admitti niſi procedat a parente ſucceſſibili, & num. 93. & cur, num. 92. & ſeqq.*

92 *Filius, vt a matre ſumit originem naſcendi, ita etiam ſumit formam ſuccedendi.*

94 *Fructus proueniens a radice infecta non minus reijciendus eſt quam radix ipſa.*

95 *Prohibito vno ſuccedere, cẽſentur etiam prohibiti omnes, qui ab eo deſcendunt.*

96 *Statutum excludens fœminam cenſetur etiam excludere omnes ab ea deſcendentes.*

97 *Filius non debet eſſe melioris conditionis, quam mater, cuius loco ſuccedit, & cur, num. 98.*

99 *Fœmina, ſi ex conſuetudine non ſuccedit in Baronia, nepos ex filia prædefuncta ad eam non admittitur.*

101 *Tranſitus, ſi de vno extremo ad aliud fieri debet per aliquod medium, ſi illud eſt inhabile, tranſitus impeditur.*

104 *Bona in familia conſeruantur per maſculos.*

113 *Statutum excludens filiam extantibus filijs non cenſetur excludere neptem ex filio præmortuo, & cur, num. 114. & ſeqq. Sed contra num. 118. & cur, num. 121. & ſeq.*

115 *Statuta, quę maſculis extantibus excludunt fœminas in parte excluſiua ſunt odioſa.*

116 *Statuta fœminas excludentia in parte excluſiua ſunt accipienda ſtrictè, nec patiuntur extenſionem.*

119 *Nepos ex filio prædefuncto excludit neptem ex altero filio præmortuo ſtante ſtatuto, per quod filia excludatur exiſtentibus filijs.*

120 *Statutum excludens ſororem extante fratre cenſetur etiam excludere neptem ex fratre prędefuncto, & cur, num. 121. & ſeq.*

123 *Statuta fœminarum excluſiua ſimpliciter, & indiſtincte loquendo cenſentur fauorabilia, nõ odioſa, & cur, num. 124.*

An ius accreſcendi excludat ius repreſentationis in ſucceſſionibus ſtatutarijs.

Quæſtio Duodecima.

NVnc videamus, quid iuris ſit, quoties agitur de ijs ſucceſſionibus, quæ ſtatuto deferuntur, & diſpiciamus, an in ijs filius veniens iure repreſentationis eodem, quo parens cenſeatur iure. Dupliciter autem hæc inſpectio conſiderari poteſt, vno modo actiuè altero verò paſſiuè, Actiuè, cum quærimus, an eodem cenſeatur iure, quoad partem incluſiuam, ita vt, & ipſe, quaſi incluſus fœminam excludat, & eam capiat portionem, quam parẽs ex diſpoſitione ſtatutaria fuiſſet habiturus, ſi superuixiſſet. Paſſiuè verò, cum quærimus, an cẽſeatur eodem iure, quoad partem excluſiuam, ita, vt, quemadmodum pater non fuiſſet excluſus, ſi superuixiſſet, nec ipſius filia, tamquam patrẽ repreſentans excluſa intelligatur, vel contra, quemadmodum mater cenſeretur excluſa, ſi eſſet ſuperſtes, ita etiam excluſi intelligantur eius deſcendentes, qui ipſam repreſentant.

Et ſi quidẽ actiuè quæramus, an filius veniens iure repreſentationis eodem, quo parens cẽſeatur iure, conſtat tres eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando maſculus, cuius exiſtẽtia fœminam excluſiſſet, deceſſit viuo eo, de cuius bonis agitur, relicto filio, & tractatur de ſucceſſione alicuius aſcendentis, aut patrui, vel amitæ, Et tunc, aut ſtatutum in parte incluſiua vtitur verbis collectiuis, quæ vi ſua poſſunt plures perſonarũ gradus complecti, puta dicit, extantibus maſculis, vel agnatis fœminæ nõ ſuccedant, Et res caret dubio: nã, cum ita ſit maſculus, & agnatus nepos ex filio, vel fratre prædefuncto, vt ipſe filius, aut frater *l. Iuriſconſultus* 10. §. 1. *ff. de grad. & a fin. l. ſũt aũt* 7 *ff. de leg tut.* §. 1. *Inſt. de leg. agn. tut.* §. 1. *Inſt. de leg. agn ſucc.* Cõſequens eſt, vt, & ipſe cenſeatur ſtatuto incluſus, non per interpretationem, aut comprehenſiuam, aut extenſiuam, ſed ex mera vi verborum. Quamobrem
1 & ipſe fœminam excludet, † & eius capiet portionem, vel totam, ſi ſolus ſit, vel pro ca parte, quã pater fuiſſet habiturus, ſi cũ patruo concurrat *ſecundum ea, quæ dicemus infra nu. 15. quippe, quæ multò magis procedunt in hiſ terminis.* Aut verò ſtatutum vtitur verbis appellatiuis, puta dicit, extantibus filijs filia non ſuccedat, vel extantibus fratribus non ſuccedat ſoror. Et tunc maior eſt dubitatio: Nam plerique cenſuerunt, nepotem ex filio, vel fratre prędefuncto non cenſeri incluſũ, ideoque fœminam ab eo non excludi, ſed ſimul cum eo ſuccedere, ſi ſolus ſit, vel, ſi ſuperſit

alius

alius filius, vel frater, ab eo ſolo excludi, eaq;
ratione partem eius ſoli filio, vel fratri ſuper-
ſtiti applicari, non etiam nepoti ex filio, vel
fratre prædefuncto, quippe, qui ingreditur
quidem locum patris, vt eam capiat portio-
nem, quam pater iure communi fuiſſet habi-
turus, ſed non, vt excludat fœminam, & eius
portionem conſequatur pro rata, quam pater
vi ſtatuti obtinuiſſet, quoniam ea ſoli filio,
2 vel fratri excludēti debet applicari. † *Ita enim de nepote ex filio cenſuit Bald in l. ſi verò 65. § de viro, verſ. non eſſet ita ff ſoln. matr. quem, vbi ratio non eſt in ſtatuto expreſſa probat ibi Imol. nu. 33. verſ. tu potes, & in l. Gallus. 29. § inſtituens, verſ. 3. caſu ff de lib & poſth Idem cenſuit Bald. in l. ſed, & milites. 10. in prin. verſ. & facit ff. de excu. tuto. vbi ait, hoc eſſe notatu dignum, & probat Dec. conſ 308. num. 7* Mouentur autem, vt ita
3 ſentiant, quia, † aut iſte nepos vult venire ex
iure patris, Et non poteſt, quia, cum pater de-
ceſſerit viuo eo, de cuius bonis agitur, & con-
ſequenter eo tempore, quo nondum ei ius
erat delatum *l. item Prætor. 8. in fi. ff. de ſuis, & legit.* Conſequens eſt, vt non potuerit illud in
filium ſuum transferre, cum nemo plus iuris
in alium tranſferre poſſit, quam ipſe habeat
l. nemo plus iuris. 55 ff. de reg. iur. Ita pro hac opinione rati ocinatur Bald. in l. in quibus. 7. in prin. verſ. Faciunt ad quæſtionem C. de ſec. nupt Aut
verò vult venire ex iure proprio, Et tunc, aut
vult venire ex vi verborum, Et non poteſt,
quia, cum ſtatutum loquatur de filio, cuius
appellatione propriè, & verè loquendo non
4 continetur nepos † *l. quod, ſi nepotes 6. verſ. Aliter ff. de teſt. tut. §. fina. verſ. Aliter, Inſt. qui teſta. tut. dar. poſſ. Et latè oſtendunt Bart. in l. liberorū. 220. nu. 10 & ſeqq. ff. de verb ſign. Bald. in l. maximum vitium. 4. num. 10. C. de lib præt. Ant. de Roſel. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 123. Dec. in l. venia 2. nu. 6. C. de in ius voc.* & in ſtatutis verba ſunt
5 strictè, & propriè accipienda † *l. 3. § hæc verba & ibi doct ff. de neg. geſt. latè Soc. Iun. conſil. 28. nu. 6. vol. 3.* Conſequens eſt, vt non poſſit ne-
pos ex vi verborum cenſeri ſtatuto incluſus.
Aut verò vult venire per interpretationem.
Et tunc, aut loquimur de interpretatione cō-
prehēſiua, quæ deducitur ex lata verbi ſigni-
gnificatione, ſecundam quam appellatione
6. filij continetur nepos † *l. filij appellatione 84. l. iuſta 201. & l. liberorū. 220. verſ ſed & Papyrius ff. de verb. ſign.* Et nec etiam poteſt, quia talis
interpretatio tunc admittitur, cum tractatur
de materia merè fauorabili, non etiam, cum
de odio tertij: Nam in alterius præiudicium
7 appellatione filij non continetur nepos, † *vt not. Bald. in d l. ſed, & milites. 10. in prin. verſic. etiam not. ff. de exc. tut.* & patet ex datione tuto-
8 ris: Nam, licet ea ſit pupillo fauorabilis † *l. ſi bardinas. 10. §. vlt ff de teſta. tut. l. & ſi non adſcripta. 9. C. de ſidei, liber l. quidam 5. in prin. verſ enim igitur C. de neceſſ ſer. hær. inſt. l. pen. C.*
9 *de lgat.* tamen, quia continet onus tutoris † *l. tria onera. 3. & l. tria onera 5 ff. de exc. tut. §. fin. inſt. de leg patr. tut.* ideo in ea filij appellatione
non continetur nepos. Quamobrem, ſi quis
dederit tutorem filijs ſuis, nō cenſebitur eum
10 nepotibus dediſſe † *d. l. quod, ſi nepotes. 6. ff. de teſta. tut. d. § fin. Inſt. qui teſt. tuto. dar. poſſ.* Cum
igitur in ſtatutis fœminarum excluſiuis tra-
ctetur de præiudicio fœminarum, ſequitur, in

ijs non poſſe filij appellatione contineri ne-
11 potem. † *vt in his terminis conſiderat Bald. in d. l. in quibus. 7. verſ. faciunt ad quæſtionem C. de ſec. nupt.* cum huiuſmodi ſtatuta ſtrictam, non
latam recipiant interpretationem, *vt in propoſito dubitando conſiderat Bald. in d. l. maximū vitium. 4. nu. 4. verſ. has quæſtiones C. de lib. præt.*
Aut verò loquimur de interpretatione ex-
tenſiua, Et multo minus debet admitti, quia
in ſtatutis fœminarum excluſiuis, tamquam
correctorijs iuris communis non permittitur
12 extenſio de perſona ad perſonam † *d. l. ſi verò 65. §. de viro, & ibi doct. ff. ſol. matr. Et tradunt omnes in Auth. quas actiones C. de Sacroſ. Eccl. Et in propoſito conſiderat Bald. in d. l. maximum vitium. 4. num. 7. verſ. Præterea iſtud ſtatutum C. de lib. præt.* Quamobrem dicimus, fęminas nō
13 excludi, niſi a perſonis ſpecificatis, † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. ſed, & milites 10. in prin verſ. & facit ff. de excu. tuto. & Dec conſ. 308. num. 7.*

His tamen non obſtantibus verius, & rece-
ptius eſt, non ſolum filium, aut fratrem cē-
ſeri ſtatuto incluſum, ſed etiam nepotem ex
filio, vel fratre prædefuncto, ideoque, ſi ſtatu-
to caueatur, vt extantibus filijs filia non ſuc-
cedat, vel extantibus fratribus non ſuccedat
ſoror, & moriatur pater relicta filia, & nepote
ex filio prædefuncto, vel moriatur frater re-
licta ſorore, & nepote ex fratre præmortuo,
14 talem nepotem excludere amitam, † *Ita de nepote ex filio ſcribunt Bart. in d. l. liberorum. 220. num. 12. ff. de verb ſign. Bald. in d. l. venia. 2 num. 5. & ibi Dec. num. 6. & Alcia. numer. 19. C. de in ius voc. Caſtr. in l. qui exceptionem 40. in prin. n. 4. & 5. ff. de cond. indeb. Imol. in d. l. ſi verò 65. §. de viro, num. 33. verſ. Tu adde ff. ſolu. matr. Alex. conſ. 36. num. 14. vol. 6. vbi teſtatur, hanc opinionem eſſe magis communiter approbatam, Anto. de Roſel. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 122. & 125. verſ. ego tamen ſequor, Aret. conſ. 162. num. 8. in fi. & num. 9. verſ. Pro iſta concluſione, Afflict. ſuper conſtit. Regn lib. 3. rubr. 23. num. 64. Io. de Garro. in l. 1. num. 95. verſ. Addo quod idem C. de ſec. nupt. Soc. Sen. in conſ poſito in fin. 2. part. ff. non. numer. 24 quod repetitur etiam in 2. vol. conſ. 152. num. 7. verſ. primo, Dec conſ. 372. nu. 8. verſ. Poſtremo, & num. 9. in prin. & verſ. Non obſtant allegata, vbi ait hanc opinionem eſſe veriorem. & communiter approbari. Ruin conſ. 12. n. 10. vol. 1. Gabr. conſ. 1. nu. 8. vol. 2. De nepote verò ex fratre poſt Gabr. d. conſ. 1. num. 3. & ſeqq vol. 2. Mareſco. lib. 2. varia. reſolu. cap. 80. num. 7. et 8. vbi ait, hanc opinionem vti magis communem, et veram amplexam fuiſſe Rotam Romanam,* & eius capere
portionem, vel totam, ſi ſolus ſit, vel pro ea
parte, quam ipſius pater fuiſſet habiturus, ſi
ſuperuixiſſet, ſcilicet, quia, quod non capit
fœmina, non applicatur ſoli filio, vel fratri
ſuperſtiti, ſed & nepoti ex filio, vel fratre prę-
defuncto, quippe, qui patris locum ingreditur
& cum patruo concurrit in portione, quæ fę-
15 minæ aufertur. † *Ita ſcribunt Bald. in d. l. 1. nu. 7. et ibi Io. de Garron. nu. 95. C. de ſec. nupt. Bald. in d. l. in quibus. 7. verſ. Faciunt ad quæſtionem C. eod. Alex. in d. l. Gallus. 29. § quidam rectè, num. 10 ff. de lib. et poſth. et conſ. 26. num. 10. vol. 3. et conſ. 36. num. 15. et 16. vol. 6. Soc. Sen. conſ. 5. num. 7. verſ. 8. vol. 1. Dec. conſ 87. num. 4. verſ. 6. Crau. conſ. 703. num. 3. verſ a contra.*

Huius autem rei variæ a noſtris rationes
affe-

affeſtuntur: Primum enim nonnulli deducunt
rationem a vi, & proprietate verborum: Nã,
16 quia † filij appellatione continetur nepos ſe-
cundum propriam, & veram eius ſignifica-
tionem ductam a communi vſu loquendi, a
quo etiam verborum proprietas æſtimatur
l. Labeo. 7. verſ. Nõ enim ff. de ſuppel. leg. ideo ſta-
tutum loquens de filio locum habet etiam
in nepote. *Ita ratiocinatus eſt Iacob. Butrig.
quem refert Bart. in d. l. liberorum 220. num. 12.
ff. de verb. ſign.*

Sed hæc ratio communiter improbatur,
17 † *vti videre eſt apud Bart. in d. l. liberorum, num.
12. Anto de Roſel. de ſucc. ab int. num. 123.* quia
verius eſt, de propria, & vera ſignificatione
vocabuli appellatione filij non contineri ne-
potem, *vt diximus ſupra num. 4.*

Secundo verò deducunt alij rationem, nõ
a vi, & proprietate verborum, ſed ab interpre-
tatione comprehenſiua, quæ ducitur a lata
18 illorum ſignificatione. Nam, quia † filij ap-
pellatione continetur etiam nepos, ſi non ex
propria, & ſtricta, ſaltem ex impropria, & lata
ſignificatione, *vt diximus ſupra numer. 6.* ideo
ſtatutum loquens de filio comprehendit etiã
19 nepotem ex filio prædefuncto † *vt ſcribit
Aret. conſ. 162. num. 8. in fi.* vt pote, in quo mi-
litat eadem ſtatuti ratio, *vt oſtendemus infra
numer. 21. & ſeqq.* Nam ex identitate rationis
permittitur extenſio, etiam in ſtatutis exorbi-
tantibus ad caſum, qui ſub verbis, etiam latè,
& impropriè ſumptis poteſt contineri. *Ita in
propoſito ratiocinatur Ant. de Roſel. de ſucc. ab
inteſt. num. 125. verſ. Ego tamen ſequor,* ſcilicet,
quia tunc non dicitur propriè extenſio, ſed
20 comprehenſio † *vt ſcribunt Bald. in l. data ope-
ra 31. num. 11. C. qui accu. non poſſ. Caſtr. conſil.
83. num. 2. vol. 2. Alex conſ. 75. nu 3. vol. 5. Rutn.
conſ. 143. num. 5. vol. 2. Soc. Iun. conſ. 39. num. 49.
vol. 3. Tiraq. in l. ſi vnquam. 8. in verb. libertis,
num. 45 C. de reuoc. don. Curt. Iun. conſ. 113. nu.
10. Nat conſ 442. n. 4 Roll. conſ. 14. n. 30. vol. 3.
Crau. conſ. 118. num. 15. Oſaſ. conſ. 74. num. 14.
Decia conſ 43. num. 20. & 41. vol. 2. Men. conſ.
427. num. 7. Surd. conſ. 443, num. 31.* Sed, quia
vis huius rationis effectu pendet ab identita-
te cauſæ, de qua dicemus in ſequenti ratione,
ideo non eſt ab ea diſtinguenda.

Tertio igitur putant alij rationem nõ eſſe
ducendam a vi verborum, aut eorum inter-
pretatione, ſed a mente, ideſt ratione ſtatuti:
21 Nam, quia † ſtatutum ideo fœminas exclu-
22 dit, vt bona in familia conſeruentur † *ſicuti de-
clarant Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de ſucc.
ab inteſt. in rubr. col. 1. verſ per quæ patet, Bald.
in d. l. maximum vitium 4 num. 1. verſ. Præterea
cum ratio C. de lib præter. Alex. in l. venia. 2. num.
6. verſ. Pro hoc etiam facit C. de in ius voc. & conſ.
89 numer. 3. verſ. corroborantur, vol. 6. Iaſ. conſ.
205 in prin. & conſ. 221. col. 3. verſ. 3. mouor, vol.
2. Gabr. conſ. 15. num. 36 vol. 1. & conſ. 10. num.
2 & 15 vol. 2. Hond. conſ 4. numer. 24. vol. 1. vbi
teſtatur, hanc eſſe communem, et Menoch. conſ. 6.
num. 11. et conſ. 95. numer. 60.* & hæc ratio ita
militat in nepote, vt in filio, vel fratre, ideo,
quod de filio ſtatuitur, extenditur ad nepotẽ,
23 † *vt ſcribunt Caſtr. in d. l. qui exceptionem. 40. in
prin. num 4 ff. de cond. ind. Affl. ſuper conſt. Regn.
lib. 3. rubr. 23. num. 64. Alex. conſ. 36. numer. 14.
vol. 6. Soc. Sen. conſ. 152. num. 7. verſ. primo, vol.
2. quod eſt repetitum in ſiu. 2. part ff. nou. numer.
24.* & quod de fratre, ad filium fratris. *Ita poſt
Iac. de Are. quem refert* Bart. *in d. l. liberorũ. 220.
num. 12. verſ. hoc etiam tenet ff. de verb. ſign. ra-
tiocinati ſunt* Bald. *in d. l. maximum vitium 4.
num. 7. verſ. ſed Iac de Are. C. de lib. præt. Ant. de
Roſel. de ſucc. ab inteſt. num. 125. verſ. ego tamen
ſequor, Dec. d. conſ. 372. num. 9. Gabr conſ. 1. nu.
12. vol. 2.* ſcilicet, quia in ſtatutis fauorabili-
bus, cuiuſmodi ex parte maſculorum ſunt
24 ſtatuta fœminarum excluſiua, † *vt declarant
Bald. in d. l. venia. 2. num. 4. et ibi Alex. num. 5,
et Iaſ. num. 4. C. de in ius voc. Caſtr. in d. l. qui ex-
ceptionem 40. in prin. num. 4 et ibi Iaſ. numer. 3.
verſ. breuiter ff. de cond. ind. Soc Sen. conſ. 122. nu.
a. vol. 3. Burſa. conſ. 208. num. 5. et 18. verſ. Ter-
tium, Honded. conſ. 12. num. 18. et conſ. 13. num.
41. vol. 1 et conſ. 7. num 4 vol a.* ex identitate ra-
tionis permittitur extenſio de caſu ad caſum,
& de perſona ad perſonam. *Ita ratiocinantur
Caſtr. in d. l. qui exceptionem. 40. in prin. num. 4.
ff. de cond. ind. Dec. d. conſ. 372. n 8. verſ. poſtremo,
et num. 9. Mareſco. d. lib. a. varia. reſol. cap 80. nu.
10.* Et hoc eſt, quod ſignificant dicentes, licet
de propria, & vera ſignificatione verbi appel-
latione filij non contineatur nepos, tamen
comprehendi ex mente, & ratione ſtatuti,
25 † *vt Bald. in d. l. maximum vitium. 4. num. 10. C.
de lib. præter.* Et, licet Bartolus dicat, hanc ra-
tionem ſibi non placere, ideo, quia de ea non
conſtat, cum non ſit in ſtatuto expreſſa, *vti
videre eſt apud eum in d. l. liberorum, 220. num.
12. verſ. Hoc etiam tenet,* eaque ratione cenſeat
alij, ſtatutum loquens de filio non extendi
ad nepotem, quando ratio in eo non expri-
26 mitur, † quod tunc ſimus in dubio, vtrum ſta-
tutum voluerit fauere filijs primi gradus, an
verò etiam nepotibus, & in dubio facienda
ſit interpretatio, vt, quãto minus fieri poteſt,
lædatur ius commune, quoties verſamur in
materia ſtatuti fœminarum excluſiui, quod
eſt correctorium iuris communis, & fœmi-
nis valde præiudiciale, *In qua ſententia fuit
Imol. in d. l. ſi vero. 65. §. de viro, num. 33. verſic.
Tu potes ff. ſolu. matr. et in d. l. Gallus 29. §. inſti-
tuens, verſ. Tertio caſu ff. de lib. et poſth.* Contra-
27 rium tamen verius eſt, & receptius, † *vti videre
eſt apud Bald. in d. l. maximum vitium. 4. num. 7.
verſ. ſed Bart. C. de lib. præt. Anto. de Roſel de ſucc.
ab int. n. 126. Mareſco. d. lib. 2. var. reſolu. cap. 80.
nu. 10.* quia, quando ratio legis eſt certa, licet
ſit tacita, poteſt ab ea, tamquam a cauſa finali
28 ſumi argumentum † *l. militet agrum. 13. in prin.
ff. de re milit. Et in propoſito ſcribit Bald. in d. l.
maximum vitium. 4. num. 7. verſ ſed Bart.* Dici-
tur autem certa, quando ipſa ſola reddi po-
29 teſt † *l. 2. ff. de lib. et poſth. l. fundus, qui locatus. 24.
ff. de fund. inſtr. l. ſi optio 13. ff. de opt. leg. Et in his
terminis conſiderat Bald. in d. l. maximum vitiũ.
4 num. 7. verſ. ſed Bart.* prout euenit in ſtatutis
fœminarum excluſiuis, quippe, quæ non aliã
habent rationem, quam, vt bona in familia
conſeruentur, *ſicuti declarant omnes, quos retu-
limus ſupra numer. 22.* Quamobrêm, licet illa
ratio non ſit in ſtatuto expreſſa, nihilominus
ſtatutum ipſum in parte incluſiua cenſetur
30 fauorabile † ideoque loquens de filio exten-
ditur ad nepotem, in quo militat eadem ra-
tio, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus, Et in ſpecie
declarat Mareſc. d. lib. 2. var. reſol. cap 80. nu. 10.*

Quarto

Quarto dicunt alij, hoc fieri per interpre-
tationem extenſiuam, quæ paſſiuè deducitur
a regula iuris antiqui, quæ vult, beneficium
31 conceſſum patri tranſire in filium † l. vn. C. de
priu. dot. l. aſſiduis. vlt. C. qui potio l. milites. 8. & l.
Diuo Marco. 11. C. de quæſtio. l. emancipatum.
7. §. fin. ff. de Senato. l. in quibus. 7. & ibi not. Bald.
32 in prin. C. de ſec. nupt. Nam, † licet is non cen-
ſeatur verbis ſtatuti comprehenſus, nec ad eũ
fieri poſſit extenſio ab homine, eo tamẽ ipſo
quod lex antiqua vult, beneficia patrum ad
filios tranſire, tale ſtatutum ab ea recipit in-
terpretationem, & intelligitur etiam illum
comprehendere, non, quod ſtatutum ad hũc
caſum extendatur, ſed, quia lex ipſa ſe exten-
dit ad ſtatutum, ſecundum regulam l. 1. §. lex
Falcidia ff. ad l. Falc. & l. 1. §. 1. ff. de muner. &
bono. Ita poſt Iac. Butrig. declarant Bart. in d. l.
liberorum. 220. num. 12 in prin. & verſ. ex hoc ff.
de verb ſign. Dec. conſ. 372. nu. 9. in prin. & uerſ.
Non obſtant allegata & Mareſc. d. lib. 2. Varia.
reſol. cap. 80. num. 11. & 12. Sed hanc rationem
33 improbant † Bald. in d. l. maximum uitium. 4.
num. 7. uerſ. ſed certè, C. de lib. præter. Ant. Roſel.
de ſucc. ab int. num. 123. quia priuilegium con-
ceſſum patri ita demum tranſit ad filios, ſi nõ
34 vergat in præiudicium tertij † l. pen. §. ſi pupilla
ff. de rit. nupt. vnde, cum in propoſito vergat
in præiudicium fœminæ, quæ excluditur,
conſequens eſt, vt non debeat tranſire, ut ar-
guunt Bald. in d. l. maximum uitium. 4. num. 7.
uerſ. ſed certè, et Ant. de Roſel. de ſucc. ab int. d. nu.
123.

Quamobrem alij quinto loco, & quidem
frequentiùs deducunt rationem a vi, & natu-
35 ra ſubrogationis: Nam, quia † ſubrogatus in
alterius locum cenſetur eodem iure, quo is,
36 in cuius locum ſubrogatur † l. 1. §. hæc actio
uerſ. nam, ſi in locum ff. ſi is qui teſt. lib. eſſ. ius. fuer.
37 & iiſdem, quibus ille, priuilegijs vtitur † l. de-
cernimus. 10 uerſ. quod, ſi quem C. de aquæduct.
lib. 11. l. comperimus 13. uerſ. illud etiã C. de prox.
ſacro. ſcrin. lib. 12. Et ſcribunt Bart in d. l. libe-
rorum. 220. num. 12 ff. de uerb ſign. Aret. d. conſ.
162. num. 9. Soc. Sen. d. conſ. 152. nu. 8 uol. 2. quod
eſt repetitum in conſ. poſito in fin. 2. part. ff. nou.
num. 24. & nepos ex filio, vel fratre ſubroga-
tur in locum patris, ut diximus in hoc cap. q. 10.
nu. 7. ideo, quemadmodum filius excluſiſſet
filiam, & frater excluſiſſet ſororem, ita etiam
nepos ex filio, vel fratre debet eam exclude-
re. Ita de nepote ex filio ratiocinantur Bart. in d.
l. liberorum. 220 num. 12. ff. de uerb ſign. Bald. in
d. l. in quibus 7. uerſ. Faciunt ad quæſtionem C.
de ſec. nupt. Imol. in d. l. ſi uero 65. §. de uiro, num.
33. uerſ. Tu adde ff. ſolu. matr. Aret. d. conſ. 162.
num. 8. in fin. Alex. d. conſ. 36. num. 14. uol. 6. Soc.
Sen. d. conſ. 152. num 8. uol. 2. quod eſt etiam repe-
titum in fin. 2. part. ff. nou. num. 24. Ruin. d. conſ.
12. numer. 10. uol 1. De nepote uero ex fratre Iaſ.
conſ. 150. num. 4. uol. 4. Gabr. d. conſ. 1. numer. 3.
uol. 2. Mareſco. d. lib. 2. uaria reſol. cap 80. num 9.
Idque tradunt fieri per extẽſionem paſſiuam,
38 quæ ſumitur a regula iuris antiqui, † uti uidere
eſt apud Aret d. conſ. 162. num. 9. in fi. Iaſ. d. cõſ.
159. num. 4. uol. 4. Soc. d. conſ. 152. num. 8. uol. 2.
repetito, ut ſupra num. 24. Ruin. d. conſ. 12. num.
10. uol. 1. Et hanc puto veriſſimam rationem,
quicquid ſcripſerit Ant. de Roſ. de ſucc. ab inteſt.
num. 124. Licet enim nepos, qui ſuccedit in
locum patris ſui, non dicatur venire ex perſo-
na patris, ſed ex perſona propria, ut oſtẽdimus
in hoc cap. q. 1. num. 13. et 17. et q. 11. numer. 20.
non tamen hoc impedit, quominus debeat
eodem, quo ille cenſeri iure: nam eo ipſo,
quod ſuccedit in locum, & gradum patris,
debet habere omnia iura, quæ patri in eo gra-
du exiſtenti competijſſent, vt generaliter ob-
ſeruatur in ijs omnibus, qui in alterius locum
etiam priuatiuè ſubrogantur, puta ſubſtitutis,
vel id genus alijs. ſicuti uidere eſt in l. cum ex fi-
lio. 39. §. fin. cum ibi nota. ff. de uulg.

Ex his facile eſt reſpondere ad contraria:
Nam, licet nepos non poſſit dici ſtatuto cõ-
prehenſus, ſi ſpectamus verba, cenſetur tamẽ
comprehenſus, ſi ſpectamus mentem, & ra-
tionẽ ipſius ſtatuti, ut patet ex ijs, quæ diximus
in 3. ratione num. 21. et ſeqq. & verò etiam per
interpretationem paſſiuam, quæ ſumitur a
regula iuris antiqui, per quam ſubrogatus in
alterius locum cẽſetur eodem iure, & iiſdem
vtitur priuilegijs, quibus is, in cuius locum
ſubrogatur, ut oſtendimus in 5. ratione num. 35.
et ſeqq. Vnde etiam deducitur reſponſio ad id
quod dicitur, priuilegium patris non tranſire
in filium, quoties agitur de præiudicio tertij,
quia hoc non procedit, quando tale priuile-
gium recipit interpretationẽ a lege antiqua,
prout recipit in hac ſpecie. Et ita in propoſito
reſpondet Gabr. d. conſ. 1. numer. 13. uol. 2. Adeo
autem verum eſt, nepotem ex filio in huiuſ-
modi ſtatuto comprehendi, vt procedat.

Primo, non ſolum, ſi ſtatutum recipiat in-
terpretationem, prout euenit regulariter, vbi
non eſt prohibita, cum talis interpretatio ve-
niat ex mente, id eſt, ratione ſtatuti, ideoque
non dicatur id extendi, ſed intelligi, ut decla-
rat Bald. in d. l. maximum 4. num. 10. Cod. de lib.
præter. ſed, etiam, ſi interpretationem non re-
cipiat, vt, quia cautũ ſit, vt obſeruetur, prout
iacet, abſque alia interpretatione: Nam etiã
in hoc caſu nepos ingreditur locum patris, &
39 amitam excludit, † ut rectè ſcripſit Mareſco. d.
lib. 2. uaria reſol. cap. 80. nu. 12. uerſ. amplia, quia,
per illa verba non cenſetur ſublata bona, &
legitima interpretatio, cuiuſmodi eſt inter-
40 pretatio paſſiua, † ut declarant Bart. in l. omnes
populi. 9. num. 65. et ibi Bald. num. 78. ff. de. Iuſt.
et iur. Imol. in l. Cæſar. 15. in fi. ff. de publica. et ue-
ctig. Aret. conſ. 109. num. 1. uerſ. unde luce, Alex.
conſ. 50. num. 11. uol. 1. Gabr. d. conſ. 1. nu. 1. uol.
2. Mareſco. d. lib. 2. cap. 80. num. 13.

Secundo procedunt, etiamſi in ſtatuto ha-
bita ſit ratio graduum: Adhuc enim nepos
ſuccedet in locum patris ſui, & ſimul cum
patruo concurret ad portionem amitæ, quæ
41 ſtatuto excluditur, † ut rectè ſcripſit Crau. conſ.
703. num. 3. uerſ. 3. in ſpecie, ſcilicet, qua nepos,
qui patrem repreſentat, cenſetur eſſe in eo-
dem gradu, quo patruus, non quidem verè,
42 ſed fictè, & repreſentatiuè, † ut declarant Iaſ.
d. conſ. 159. num 4 uol. 4. Dec. conſ. 87. nu. 4. uerſ.
ultimo non obſtat, et conſ. 484. num. 8. Mareſco. d.
lib. 2. cap. 80. nu. 19. et 21. Quamobrem dicimus
non mutari, nec corrumpi gradum, cum fi-
lius in patris ſui locum ſuccedit, ſed repreſen-
43 tari, † uti uidere eſt apud Bald. in l. 1. num. 9. et ibi
Io. de Garro. numer. 95. C. de ſec. nupt. Alex. conſ.
26. numer. 10. uol. 3. et conſ. 36. numer. 16. uol. 6.
Dec. conſ. 527. numer. 8. Crau. d. conſ. 703. num. 3
uerſ.

verſ.2.cõtra Hinc fit, vt etiamſi ſtatuto caueatur, vt ſalua ſit gradus prærogatiua, nihilominus nepos in patris locum ſuccedat, & ſimul
44 cum patruo concurrat, † ſicuti rectè ſcripſit Crau.d.conſ.703.num.3.verſ ſed enim, et verſ.3. in ſpecie, quicquid cenſuerit Dec.in l.2.nu. 4. verſ 3.quod dicitur C.vnd lib. Idem eſt, & ſi ſtatutũ velit excludi fœminam ab eo, qui ſit in pari
45 gradu, † vt ſcribit Mareſco d.lib.2.cap. 80. num. 19.vbi refert, ita fuiſſe a Rota reſolutum, vel vocet proximiores: Nam, licet patruus inſpecta veritate ſit proximior, quam nepos, enim reſpectu patris ſit in primo gradu, & nepos in ſecundo, reſpectu verò fratris ſit in ſecundo, & nepos in tertio, tamen inſpecta fictione, ſeu repræſentatione, quæ in huiuſmodi ſtatutis attenditur, non cenſetur proximior, ſed par in gradu Auth. poſt fratres prima verſ. hi autem C.de legit bær. Et in ſpecie declarat gl. in §. ita demum, in verbo deſierit Inſt. de hæred. quæ ab int. def. ideoque non excludit nepotem, ſed pari-
46 ter cum eo vocatur. † Ita in ſpecie declarãt Alex. conſ.88.num.1. vol. 1. quod eſt repetitum in conſ. 137.eod.vol. Iaſ.d.conſ. 159. num. 4. vol 4. Dec. conſ.87.num.4.verſ.vltimo non obſtat conſ. 484. num.8 conſ 478.num.10. et 12. verſ. Allegata, et conſ. 527 num.1. verſ.et iſta concluſio, et num. 4. verſ.et iſta limitatio, et numer. 7.verſ ſed ad hæc, et numer 9.verſ et hoc modo, Minoch.de præſ. lib. 4. præſ.95.num 11. Mareſco d.lib.2.cap.80.numer. 20.vbi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem: Hoc enim vis ſubrogationis operatur, ſcilicet, quia nepos, tamquam in patris ſui locum ſubrogatus debet eodem, quo ille, cenſeri iure, vt ſupra dictum eſt. Vnde, quemadmodum pater cum fratre concurriſſet ad am... portionem, ita etiam cum eo debet concurrere filius, qui in ipſius locum ſubrogatus eſt. Ita in propoſito ratiocinantur Alex.d.conſ.88. numer. 4. vol. 1. et Iaſ d.conſ.159.num.4.vol.4.

Tertio procedunt, non ſolum ſi tractetur de excluſione filiæ, ſed etiam, ſi de excluſione nepotum ex ea: Nam nepos ex filio prædefuncto excludet nepotes, & alios deſcendentes ex fœmina præmortua, quæ ſtatuto exclude-
47 batur extantibus filijs maſculis, † ut ſcribunt Bart.in d.l.liberorum 220.numer. 15.ff. de uerb. ſign. Aret d.conſ.161.numer. 9.verſ. Pro iſta concluſione, Nico Bello.conſ.15.num.13. verſ.vltimo
48 Surd.conſ.85.num. 17. ſcilicet, quia † etiam in hoc caſu militat ratio ſubrogationis: Nam, licet nepotes non concurrant cum patruis, vel auunculis, amitis, vel materteris, ſed cum alijs nepotibus, nihilominus ſuccedunt iure repræſentationis, & capiunt eam portionem, quam parens eorum fuiſſet habiturus, ut oſtẽdimus in q præced. num. 107. Et in propoſito declarat Bart.in d.l.liberorum, num 15. cum vocentur, vt ſui, vel loco ſuorum, aut a Prætore, aut ex conſtitutionibus, ut patet ex prin.tit. Inſt. de leg.agn ſucc.et prin.tit Inſt. de ſucc. cogn. et l ſed, cum patrono.6.§.1 ff. de bon.poſſ. & tales eſſe nequeant, niſi repræſentent perſonã parentis, qui erat in primo gradu, qualis eſſe debet, qui vult venire, vt ſuus §. ſui autem Inſt.de bared.qual et diff. Quinimo procedunt, etiamſi tractetur de excludendis nepotibus ex ſoro-
49 re a ſucceſſione patrui, † ſcilicet, quia & ipſi veniunt iure repræſentationis, ut declarat Surd. d.conſ 85 num.13. quod patet ex eo, quia excludunt fratres conſanguineos tantum § ſi igitur defunctus neque deſcendentes, verſ Vnde conſequẽs eſt, Auth.de hær.ab int.uen.col.9. Auth. ceſſãte, uerſ et quidem C.de legit.hæred. & patruos, vel auunculos defuncti, de cuius bonis agitur §.ſi autem, uerſ.illud palã, Auth. de hæred. ab int. uen.col 9. Auth poſt fratres prima verſ hi autem C.de leg.hæred. quos alioquin, vt proximiores, vel ſaltem æquè proximos, non excluderent niſi venirẽt iure repræſentationis. Quẽadmodum igitur frater a ſucceſſione fratris excluderet ſororem, & eius deſcendentes, ita etiam eos debent excludere nepotes ex fratre prædefuncto, qui eum repræſentant. Ita declarat gl.in d.§ ſi autem, in verb ſi etiam, Auth de hæred. ab int.ven.coll.9.& gl in d. Auth. poſt fratres. 1. in verb ſimilibus C.de legat hæred.

Quarto procedũt, etiamſi ſtatutum in parte incluſiua non loquatur ſimpliciter de filiis, aut fratribus, ſed adijciat aliquam qualitatem, quæ non conueniat nepoti ex filio, vel fratre, puta dicat, extantibus fratribus vtrinq; coniunctis, vel extantibus fratribus germanis ſoror non ſuccedat: Adhuc enim nepos ex fratre locum patris ingredietur, & amitam ex-
50 cludet: † Ita enim de utraque ſpecie ſcripſerunt Gabr.d.conſ.1.num.14 & 15.vol.2. & Mareſco.
51 d.lib.2.var.reſol.cap.80.nu.15.& 16. quia † ſufficit, illam qualitatem adeſſe in eo, qui repræſentatur, vt faciat locum repræſentãti, vt pote in quem transfertur d. § ſi igitur defunctus neque deſcendentes, verſ. vnde Auth.de hæred.ab int. ven.coll.9.& Auth vt fratr. filij in prin. ead.coll. Et in ſpecie declarat Mareſco.d.lib.2.cap.80. nu. 15.& 16. cum repræſẽtatio fiat cum omnibus ſuis qualitatibus, vt patet ex prædictis locis. Et verò, ſi in parte excluſiua ſufficit, qualitatem a ſtatuto requiſitam verificari in perſona parentis, vt deſcendentium eius excluſionem operetur, ſicuti oſtendemus infra num. 108. & ſeq. quanto magis debet hoc ſufficere in parte incluſiua, quæ fauorabilior eſt, vt operetur deſcendentium incluſionem? Maximè, cum expreſſio illius qualitatis non fiat ad finem excludendi deſcendentes ab ijs, qui talem qualitatem habent, ſed ad finem excludendi eos, de quibus dubitari poſſet, an fratrum appellatione continerentur: Nam, ſi ſimpliciter diceret ſtatutum, extantibus fratribus ſoror non ſuccedat, dubitari poſſet, an cenſeretur excluſa ſoror vtrinque coniuncta extãte fratre conſanguineo tantum, quippe, qui fratris appellatione continetur l. Iuriſconſultus 10. § ſecundo gradu ff.de grad & affin.l.1. C.de legit. hæred. §.1. Inſt.de leg.agn ſucc. vel, an cenſeretur excluſa extante fratre patruele, qui & ipſe frater, vt plurimum appellatur l.1. verſ. quarto gradu, & d.l. Iuriſconſultus.10.§. quarto gradu, verſ. eodem gradu ff. de grad. & affin. §. quarto, verſ. eos vero Inſt. eod. Tollendæ igitur huius dubitationis gratia ſolet in ſtatutis adijci illa qualitas duplicitatis vinculi, vel germanitatis, vel excludat fratres conſanguineos tantũ, vel fratres patrueles, non etiam, vt excludat nepotes ex fratre vtrinque coniuncto, vel fratre germano ſicuti rectè declarant Gabr.d.conſ. 1.numer.15.& Mareſco.d.lib.2.cap. 80. numer. 15.& 16.

Quinto, & vltimo procedunt, etiam ſi filius, vel frater, qui fœminam excluſiſſet, in

vita

vita illius, de cuius bonis agitur, cum iuramē-
to renuntiaſſet illius hæreditati: Adhuc enim
nepos ex prædefuncto fœminam excluderet,
52 † *vt rectè ſcripſit Ang. de Gambell. conſ. 33. num.*
53 *9. verſ. ſed tamen & num ſeqq.* quia, † cum talis
renuntiatio, tamquam facta ſub tacita con-
ditione, ſi hæreditas renuntianti deferetur, eo
præmortuo pro non facta habeatur, *vt oſten-
dimus in q. praeced. num. 22. & ſeqq.* Conſequens
eſt, vt non poſſit nepoti obeſſe *ſecundum ea,
quæ diximus ibi num. 1. & 14.*

Secundus verò caſus eſt, quādo maſculus,
cuius exiſtentia fœminam excluſiſſet, deceſ-
ſit viuo eo, de cuius bonis agitur, relicta filia,
& pariter tractatur de ſucceſſione aſcenden-
tis, aut patrui, vel amitæ, auunculi, vel mater-
teræ, Et tunc verius, & receptius eſt, talem fi-
liam non ingredi locum patris, nec cenſeri
54 ſtatuto incluſam, vt amitam excludat. † *Ita
enim ſcripſerunt Cin in l. 1. num. 6. C. ad leg. Iul.
de adult. Bart. in d. l. liberorum. 220. num. 15. ff. de
verb. ſign. Anto. de Roſel. de ſucc. ab int. num. 37.
& 125. verſ. Neptis tamen, Dec. in l. vnica. 2. num.
7. verſ. Nō obſtat ratio C. de ca. tol. vox. et cōſ. 308.
in prin. verſ. & iſta concluſio, & num. 5. & 6. verſ.
& ex iſto & conſ. 318. num. 2. Rum. conſ. 143. nu.
9. verſ. nec qualitas vol. 2. Gramma. deciſ. 63. nu.
14. & 15. verſ. & iſtam opinionem, & n. 16. & in*
55 *fin. vbi refert, ita fuiſſe iudicatum.* quia, † aut
vult eam excludere, tamquam comprehenſa
in verbis ſtatuti ſaltē latè ſumpto vocabulo,
Et non poteſt, quia verba illius nullo modo
poſſunt eam complecti, ſiue ſtatutum exclu-
dat fœminas extantibus maſculis, vel agna-
tis, ſiue eas excludat extantibus filijs, aut fra-
tribus: Nam, ſi eas excludat extantibus ma-
ſculis, res caret dubio, quia maſculi vocabu-
lum nullo modo poteſt ad fœminam referri
56 † *l. 1. C. ad l. Iul. de adult.* Si verò eas excludat
extantibus agnatis, idem dicendum eſt, quia,
licet agnatorum verbo poſſint etiam fœmi-
57 næ ex agnatis prouenie̅tes contineri † *l. lege 12.
tab. 14. C. de legit. hæred. §. cæterum, verſ. & hæc
quidem & verſ. quare etenim, Inſt. de legit. agn.
ſucc.* hoc tamen fallit, quando in diſpoſitione
habita eſt ratio conſeruandæ agnationis: nā
tunc fœminæ etiam agnatæ nō̄ continē̄tur
58 † *d. §. cæterùm, verſ. quod ideo, Inſt. de leg. agn. ſucc.
Et in ſpecie declarant Soc. Sen. conſ. 63. num. 14.
verſ. ex quibus multum, vol. 3. & conſ. 73. numer.
11. vol. 4. Rum. conſ. 146. num. 4. vol. 2. Pariſ. cōſ.
57. num. 8. & ſeqq. vol. 2. & conſ. 22. numer. 40. &
ſeqq. vol. 3. Curt. Iun. conſ. 154. nu. 11. & 12. Soc.
Iun. conſ. 1. num. 118. & conſ. 119. numer. 35. vol.
1. Anto. Gabr. tit. de verb. ſign. concl. 6. num. 60. &
ſeqq. Cras. conſ. 180. num. 1. & conſ. 150. num. 2.*
59 nec ſub maſculinū concipi fœmininum, † *vt ſcri-
bunt Corn. conſ. 335. num. 10. vol. 1. & conſ. 224.
num. 5. verſ. & per prædicta & num. ſeqq. vol. 2.
Tiraq. de retra. lign. §. 1. gl. 9. num. 196. Pereg. de
fideic. artic. 25. num. 47. & conſ. 52. num. 4. vol. 3.
Menoch. conſ. 204. num. 19. & de præſ. lib. 4. præſ.*
60 *34. num. 8.* ſcilicet, quia † per eas non poteſt
agnatio conſeruari, cum ſint finis agnatio-
nis *l. pronūtiatio 195. § fi. ff. de verb. ſign.* Quod,
ſi eas excludat extantibus filijs, adhuc idem
61 probandum eſt, quia † filij appellatione tunc
comprehenditur nepos, aut neptis, cum filius
ſimpliciter conſideratur, vt filius, ſecus verò,
cum conſideratur, vt habens aliquam quali-
tatem, quæ non conueniat nepoti, aut nepti,
vt dicemus infra num. 88. At, quoties ſtatutum
excludit filias extantibus filijs, non conſideratur
filius, vt filius, ſed, vt maſculus, & ſic, vt
habens qualitatem maſculinitatis, cum ſtatu-
tum diſcretiuè loquatur de filijs, & filiabus,
ex not. in l. quiſquis 5. C. ad l. Iul. maieſt. Vnde,
cum hæc qualitas non cadat neptem, fit, vt
filij appellatio non poſſit eam comprehen-
dere, & conſequenter, vt non poſſit illa, quaſi
ſtatuto comprehenſa amitam excludere. *Ita
ratiocinantur Cin. in d. l. 1. num. 6. C. ad l. Iul. de
adult. Bart. in d. l. liberorum. 220. numer. 15. ff. de
verb. ſign. Ant. de Roſel. de ſucc. ab inteſt. nu. 125.
verſ. neptis tamen, Dec. d. conſ. 308. in prin. verſic.
& iſta concluſio, & d. conſ. 318. num. 2. Rum. d.
conſ. 143. num. 9. verſ. Nec qualitas, vol. 2. Gram.
d. deciſ. 63. num. 11. & 15. verſ. & iſtam opinionē.*

Nec obſtat, quod etiam filia videatur ha-
bere qualitatem maſculinitatis eo ipſo, quod
deſcendit a maſculo, & eum repreſentat, quia
hoc procedit, quoties filia venit ex perſona
patris, vt, cum pater erat viuus tempore dela-
tæ ſucceſſionis, & poſtea deceſſit: Tunc enim
verum eſt, poſſe filiam, quæ venit, vt eius hæ-
res, dici maſculum, non quidem verè, ſed re-
præſentatiuè, quia repræſentat patrem, & ſic
maſculum, qui fœminam excluſit, *vt decla-
rant Cin. in d. l. 1. num. 6. C. ad l. Iul. de adult. &
Dec. d. conſ. 308. num. 5.* Cæterùm, quoties ve-
nit ex perſona propria prout euenit, cum pa-
ter eſt præmortuus, tunc verius eſt, non poſſe
eam dici maſculum, quia venit, vt ipſa, & ſic,
vt fœmina, non, vt maſculus, *vt declarat Cin.
in d. l. 1. num. 6. C. ad l. Iul. de adult.* & qualitates
a ſtatuto requiſitæ debent verificari in ipſa
nepte, non in patre, *vt ait Gramm. d. deciſ. 63.
num. 11.* Aut verò hæc filia vult amitam ex-
cludere, nō tamquam ſtatuti verbis compre-
henſa, ſed, tamquam perſona, ad quam debet
extendi ſtatutaria diſpoſitio, Et nec etiam
62 poteſt, quia † tunc licita eſt extenſio, cum in
perſona, ad quā ea fieri debet, militat ſtatuti
ratio, *vt diximus ſupra numer. 23.* Atqui in ne-
pte ex filio non militat ratio ſtatuti, quia ra-
tio eſt, vt bona in agnatione conſeruentur, &
hæc ceſſat in nepte, vtpote, per quam non
conſeruantur bona in agnatione, ſed in alie-
nam familiam transferuntur. Ergo ad eam nō
debet extendi ſtatutaria diſpoſitio. *Ita ratio-
cinantur Cin. in d. l. 1. num. 6. C. ad leg. Iul. ma-
ieſt. Ant. de Roſel. de ſucc. ab int. num. 73. & 125.
verſ. neptis tamen, & numer. ſeq. Gramm. d. deciſ.
63. num. 15. verſ. ſed ipſe, Et rectè, quicquid cen-
ſuerit Bart. in d. l. liberorum. 220. num. 15. cuius
opinio communiter improbatur, vt patet ex ijs,
quæ diximus ſupra num. 54. & ſeqq.*

Hinc intelligimus, præmortuo maſculo
relicta filia, ſi nullus alius maſculus ſuperſit,
ceſſare ſtatutariam diſpoſitionem, & hęredi-
tatem ſecundum ius cōmune, tàm nepti, quā
amitæ deferri, *vt declarat Affl. ſupra conſtit.
Regn. lib. 3. rubr. 23. n. 65.* Si verò ſuperſit alius
maſculus, puta frater prædefuncti, aut filius
fratris, eum ſolum cenſeri ſtatuto incluſum,
vt amitam excludat, & eius portionem bene-
ficio ſtatuti conſequatur.

Tertius caſus eſt, quando maſculus, cuius
exiſtentia fœminam excluſiſſet, deceſſit viuo
eo, de cuius bonis agitur, & tractatur de ſuc-
ceſſione

Digitized by Google

ceſſione non aſcendentis, aut patrui, vel amitæ, auunculi, vel materteræ, ſed vlterioris, Et tunc receptum eſt, filium non ingredi locum patris, ſed ſucceſſionem ad eos pertinere, qui tempore mortis eius, de cuius bonis agitur in proximiore ſuccedendi gradu reperiuntur,
63 † *vti videre eſt apud Pariſ. conſ. 20. numer.*
64 *28. verſ. & prædicta etiam vol. 2.* quia, † cum ſtatutariæ ſucceſſiones regulentur ſecundũ naturam earum, quæ iure communi deferuntur, & in ijs nõ ſit locus repreſentationi, niſi, quoties tractatur de ſucceſſione alicuius aſcendẽtis, aut patrui, vel amitæ, auunculi, vel materteræ, *vt diximus in hoc cap. q. 1. num. 14. & 18.* Conſequens eſt, vt nec poſſit eſſe locus, quoties tractatur de ſucceſſionibus ſtatutarijs.

Sed hæc quidem dicuntur, cum quærimus, an filius veniẽs iure repreſentationis eodem, quo parens cenſetur iure actiuè. At, ſi quæramus, an eodem iure cenſeatur paſſiuè, conſtat quatuor eſſe diſtinguendos caſus, quorum.

Primus eſt, quando parens, ſi ſuperuiueret, remaneret excluſus, non alicuius contemplatione, ſed mero ſui odio, Et tũc receptum eſt, filios ingredi quidem locum patris, ſed nõ eodem cum illo cenſeri iure, quia excluſio patris, aut matris non obeſt filijs ex propria
65 perſona venientibus † *l. 2. § ſi iu ff. ad Tertull. & ibi declarat Bart. in §. videndum num. 2. verſ. Reſpondeo ad hanc legem. & poſt eum Nat. conſ. 581. numer. 31. verſ. Reſtat modo.* Itaque, ſi pater, aut mater excludatur propter vitium, vel delictum ſuum, vt, quia fuerit ingratus, non cenſebuntur excluſi nepotes ab eo deſcendẽ-
66 tes † *l. 3. § ſi emancipatus ff. de bon. poſſ. contrat. Et ſcribunt Bart. in d. l. liberorum. 220. num. 16. ff. de verb ſign. Bald in d. l. maximum vitium 4. num. 2. verſ. Non obſtat C. de lib præter. Imol. in d. l. qui ſuperſtites 93. num. 1. verſ. ſed aduerte ff. de acq. hered. Ceph. conſ. 103. numer. 15. Nat. d. conſ.*
67 *581. num. 32. & 35.* quia † in ijs ceſſat excluſionis ratio, nempe vitium, aut delictum, *vt ſcribit Ceph. d. conſ. 103. num. 15.* quippe, quod in deſcendentes non tranſit, *vt not in l. ſi qua pœna 7. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alier. & l. ſi necẽ 4. §. ſi deportatus ff. de bon. lib.* Et in his terminis accipiendi ſunt, qui ſimpliciter tradiderunt, excluſionem matris factam a ſtatuto nõ no-
68 cere filijs ex propria perſona venientibus, † *vt Galua conſ. 2. num. 2.*

Secundus verò caſus eſt, quando parens excluditur fauore alterius, puta fœmina fauore maſculorum, & ea præmoritur relicta filia, & ſic alia femina ab excluſa deſcendente, Et tunc, ſi quæramus, an etiam ea ſit excluſa. & ita cenſeatur eodem iure, quo mater, in cuius locum ſuccedit, conſtat eſſe diſtinguendũ: Aut enim ſtatutum loquitur de fœmina, puta dicit, extantibus agnatis, vel, extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, Et tunc res caret dubio: Nam, quia fœminæ appellatio complectitur omnes perſonas, quæ non ſunt ſexus maſculini, ideo non eſt dubitandum, quin etiam neptis cenſeatur excluſa, tamquã fœmina, quæ ſtatuti verbis compræhenditur. Aut verò ſtatutum non loquitur de fœmina, ſed de filia, vel ſorore, Et tunc videretur dicẽdum, neptem ex filia, vel ſorore prædefuncta non cenſeri excluſam.

Primo, quia in ea ceſſant verba ſtatuti, quippe, quod loquitur de filia, vel ſorore, non de nepte. Ergo ceſſare etiam debet ipſius ſta-
69 tuti diſpoſitio † *l. ſi vero. 65. §. de viro ff. ſolu. matr. Et facit etiã l. ſed & milites 10. § hæc autẽ ff. de excu. tuto. Ita dubitando ratiocinatur Bald. in l. quod vero 13. n. 2. ff. de legi. in d. l. ſi vero. 65. §. de viro, verſ. Et prædicta faciunt, & conſ. 171. num. 2. vuol. 2. Nat. conſ. 581. num. 26. verſ. Idem ſenſit.*

Nec obſtat, ſi dicatur, appellatione filiæ cõtineri neptem, quia, cum hoc fiat abuſiuè, non ſecundum propriam ſignificationem,
70 † *vt patet ex ijs, quæ diximus ſupra num. 4. Et in his terminis declarat Bald. in d. l. quod vero. 13. n. 2. ff. de legib. & poſt eum Nat d. conſ. 581. numer. 26. verſ. idem ſenſit,* Conſequens videtur, vt nõ procedat in ſtatutis fœminarum excluſiuis, vt pote, in quibus, tamquam correctorijs iuris communis, & exorbitantibus, verba ſunt ſtrictè, & propriè accipienda, *vt diximus ſupra num. 5. Et in propoſito conſiderat Surd. conſ. 85. num. 1.*

Secundo verò id ipſum videtur comprobari ea ratione, quia valet argumentum a
71 pacto ad ſtatutum † *l. ſi iu verſ. ſi enim, & ibi not. omnes C. de fideiuſſ. Et ſcribunt gl. in rubr. C. de decr. decur. lib. 10. Latè Euer. in ſua cent. argum. loco a pacto ad legem. num. 1.* Sed pactum excludens filiam a ſucceſſione patris, non nocet nepti ex propria perſona venienti, *vt oſtendimus in q. præced. num. 1. & ſeqq* Ergo, nec ſtatutum. *Ita dubitando arguit Surd. d. conſ. 85. num. 2. & 3.*

Tertio facit, quia, ſicut ſe habet forma te-
72 ſtandi, ita ſe habet forma legis, aut ſtatuti † *§. diſponat, Auth. de nupt. coll* 4. Sed, ſi pater in teſtamento exhæredet, & ita excludat filiam, & neptem prætereat, deinde filia moriatur viuo patre, neptis, tamquam præterita rumpit teſtamentum *l. 2. C. de lib. præter.* nec ei nocet exhæredatio, ſiue excluſio matris. Ergo idem dicendum eſt, & in ſtatuto, vt ſcilicet excludens filiam non cẽſeatur excludere neptem, quam præterijt, ſi filia viuo patre deceſſerit. *Ita arguit Bald. in l. maximum vitium. 4. num. 2. C. de lib præt.*

His tamen non obſtãtibus verius eſt, quod noſtri paſſim, & communiter tradiderunt, ſcilicet ſtatutum, excludens filiam maſculis extantibus, cenſeri etiam excludere neptem ex filia, & excludens ſororem cenſeri etiam
73 excludere neptem ex ſorore. † *Ita enim de nepte ex filia ſcripſerunt Bart. in l. liberorum. 220. num. 16 ff. de verb. ſign. Bald. in l. venia. 2. num. 5. & ibi Dec. num. 7. & 8. C. de in ius voc Bald. in d. l. ſi vero 65 § de viro, verſ. Et prædicta faciunt, & ibi Imol. num. 33. ff. ſol. matr. Bald. in d. l. quod vero 13. num. 3. ff. de legib. & in d. l. maximum vitium. 4. nu. 2. verſ. ſolu. quandoque C. de lib. præt. & conſ. 171. in fin. vol. 2. Aug. in §. reliquum, nu. 4. verſ. & hoc facit, Auth. de hæred. ab int. ven. coll. 9. Caſtr. in l. qui exceptionem. 40. in prin. num. 5. ff. de cond. ind. & in l. illam 19. num. 9. C de collat. Alex. conſ. 89. num. 7. vol. 6. Bologn. inter conſil. eiuſdem Alex. conſ. 53. num. 24. vol. 4. Abb. conſ. 75. num. 6. vol. 1. Dec. conſ. 634. num. 5. Ruin. cõſ. 143. num. 9. vol. 2. & conſ. 140. numer. 16. vol. 3. Ceph. conſ. 5. num. 13. & conſ. 105. num. 13. Nat. conſ. 581. num. 26. verſ. Idem ſenſit, & numer. 31. verſ. Reſtat modo Molin. de primog. Hiſpa. lib. 3. cap. 5.*

3.cap. num 41. Menoch. conſ. 235. numer. 24. Bec.conſ 107.num.16.Surd.d conſ. 85. num.10. verſ.Attamen.& conſ.185. num. 3. Imo magis
74 neptem, quam filiam, aut ſororem, *vt ſcribunt Bald.in d l quod vero 13.nu.3.ff.de legib. Bologn. inter conſ. Alex.conſ.53.num.5. vol.4. Gram. dec. 63.numer.12. verſ.& idem videmus, Nat.d.conſ. 681.n.26.verſ.Idē ſēſit & FRANCISCVS PISCINA. in eleganti illa diſpoſitione , an ſtatuta fęminarum excluſiua porrigantur ad bona forſuſia, numer. 16. quam adhuc adoleſcens ſumma cum omnium admiratione in lucem protulit, maiora cum reſponſorum, tum tractatuum volumina editurus, ſi non inuida mors eum in florentē adhuc ætate conſtitutum nobis eripuiſſet. Sed, qui ſcitos, & doctos animi partus relinquere non potuit, filium reliquit ingenij ſucceſſorem, in quo viuit*

ce facundi lingua parentis.
Et res hęredem reperit illa ſuum.

vt Ouidij verbis vtar. Hic eſt IOANNES IACOBVS PISCINA, qui, cum Senator eſſet, ob ſingularem, quam cum iuris ſcientia coniunxit, in publicis negotijs pertractandis peritiam poſt variat legationes, quibus apud Potentiſſimos Reges eſt perfunctus , ad ſecundi indeque primi Senatus Præſidis culmen euectus, tandem magnus Sabaudiæ Cancellarius creatus eſt, quo nunc officio ſumma cum integritate fūgitur, ſubrogato in ſui locū acutiſſimi ingenij filio FRANCISCO
75 *PISCINA Senatore integerrimo*, quia, † cū neptis ſit remotior, Conſequens eſt, vt nō debeat eſſe melioris conditionis, quam filia, vel ſoror, quæ eſt proximior, *vt in propoſito ratiocinatur Surd.d.conſ.85. num. 10. verſ. Attamen,* ne plus habeat filia, quam mater, *contra regulam l. ſi viua matre. 3. C. de bon. mater quam in propoſito conſiderant Bald.in d.l ſi vero. 65. § de viro, verſ. Et prędicta faciunt, & ibi Imol. num. 33. ff ſol.matr. Bal. in d.l. venia a. num. 5. & ibi Dec.num.7. C.de in ius voc. Bald in d l maximū vitium. 4. num. 2. verſ. Pręterea, cum ratio C.de lib.prater. Nat.d.conſ 581.num.26.verſ. Pręterea, cum ratio, Surd.d.conſ.85.nu.10. verſ. Attamen , & Franc. Piſc. in d. diſput. an ſtat. fœm. excluſ porrigant.ad bon. for. num.16.* Nec dicat filia, ſe non eſſe remotiorem matre, quod eius perſonam , & gradum repreſentet , quia hoc
76 retorquebitur; Nam, † ſi repreſentat matrem, quæ eſt excluſa, Ergo, & ipſa debet cenſeri excluſa, *vt arguunt Bald.in d l.venia. x. num. 5. & ibi Dec.num.7.C.de in ius voc.* ne plus iuris habeat repreſentans, quam repreſentatus , *cōtra regulam, quam retulimus in q.præced. numer. 4.* Quam in rem faciunt ea , quæ de excluſione nepotis ex filia dicemus in ſequēti caſu; nam ea multo magis militant in nepte, vtpote, in qua ſexus etiā qualitas verificatur , quæ alioquin ceſſat in nepote , tamquam maſculo. Quamobrem, & ad neptem adaptantur , *vti videre eſt apud Surd.d.conſ.85. num.10. verſ. At-*
77 *tamen.* Et verò, cum † ratio, propter quam ſtatutum excludit fœminam, nempe fauor maſculorum, & agnationis conſeruandæ militet etiam in nepte, Conſequens eſt, vt etiam in ea procedat ſtatuti diſpoſitio . *Ita arguunt Bald.in d.l.quod vero.13.num.3.ff. de legib. in d. l.venia. x.num.5.C.de in ius voc. & in d.l. maximum vitium.4.num. x.verſ. Pręterea , cum ratio C.de lib.pręter.Ceph.d.conſ.105.num.13. Nat.d. conſ.581.num.26.verſ.Idem ſenſit, Surd. d. conſ. 85.num.10. verſ. Attamen.* Idque adeo verum eſt, vt procedat , etiamſi qualitas a ſtatuto requiſita nō verificetur in nepte: Sufficit enim verificari in perſona matris, vt eius filia cenſeatur excluſa, *ſicuti patebit ex ijs , quę de nepote ex filia dicemus infra num.108. & ſeqq.* Itaque, ſi ſtatutum excludat filiam dotatam , cenſetur etiam excludere neptem ex filia , quam-
78 uis non ſit dotata , † *vt in ſpecie de nepte ex filia ſcribunt Ceph.conſ.5.num.14.& Surd.d.conſ 85. num.36.& d.conſ.355.num.49. & 50. vbi teſtatur, hāc eſſe veriorem, et receptiorem,* Et, ſi excludat filiam maritatam, cenſetur etiam exclu-
79 dere neptem, quamuis non nuptam, † *vt ſcribit Surd.d.conſ.355.numer.50.* quia qualitas in perſona matris verificata influit in omnes ab ea deſcendentes, & eorum excluſionem operatur, etiamſi in ſpecta ſui perſona talem qualitatem non habeant , *vt ſcribunt omnes , quos referemus infra num. 109.*

Neque obſtant contraria: Ad primū enim reſpondeo, neptem non excludi ex vi capitis excluſiui, quippe, cuius verba ceſſant, ſed excludi ex vi capitis incluſiui, ſcilicet, quia ſtatutum includendo maſculos cenſetur omnes alias perſonas excludere, *vt oſtendemus infra num. 105*

Ad ſecundum verò reſpondeo valere ar-
80 gumentum, ſi † eadem ſit ratio, ſecus ſi diuerſa. Hic autem eſſe diuerſam, quia pactum, ſiue renuntiatio facta a matre non cēſetur pura, ſed conditionalis: Continet enim conditionem, ſi hæreditas ipſi matri deferetur. Vnde, quia talis conditio deficit, quoties ea præmoritur , ideo fit, vt pro non facta habeatur, & per conſequentias, vt non poſſit excluſionem nepotum operari , *ſicuti oſtendimus in q. præced. num.22. et ſeq.* At ſtatutum excludit purè, & inijcit vinculum ab origine, & a natiuitate, ideoque operatur , vt neptis , tamquam proueniens a radice infecta cenſeatur excluſa. *ſecundum ea, quæ dicemus infra numer. 90. et ſeqq. Ita reſpondet Surd. d.conſ.85.num.32.et 33.*

Ad tertium denique reſpondeo, longe aliā
81 eſſe rationem teſtamenti, aliam ſtatuti: † Nā, quoties in teſtamento exhæredatur filia, non poteſt cenſeri exhæredata neptis, quia, quoad eam non eſt ſeruata forma teſtandi, cum non fuerit nominatim exhæredata , ideoque nil mirum, ſi tamquam præterita infirmet teſtamentum. At hæc ratio ceſſat in ſtatuto, quippe, quod hoc ſolum requirit , vt ſemel adſit filia dotata, ad hoc, vt filij ſtatim cenſeantur incluſi, & per conſequentias excludant, non ſolum filiam, quæ nominatim eſt ſtatuti verbis comprehenſa, ſed etiam omnes ab ea deſcendentes, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra n. 73. et dicemus infra num. 96. Ita reſpondet Bald. in d.l.maximum vitium.4.num.2.verſ.ſolu.quādoque C.de lib.præter.*

Tertius caſus eſt, quando fœmina cōtemplatione maſculorum excluſa moritur viuo eo, de cuius bonis agitur, relicto filio, Et tunc maior eſt dubitatio, nunquid is cenſeatur eodem iure, quo mater, ita, vt, quēadmodum illa fuiſſet excluſa, ſi ſuperuixiſſet , ita etiam cenſeri debeat excluſus eius filius , tametſi maſculus . Et nonnulli quidem exiſti-
82 mauerunt, eum non cenſeri excluſum: † *Ita*

enim

enim poſt Iac. Butrig. quē refert Bald. in d. l. maximum vitium 4. n. 10 verſ. Alij dicunt C. de lib. pret. conſuerunt Alex. conſ. 75. n 14. verſ. Idem etiam fuit vol. 1. & Surd. conſ. 473. n. 4. licet n. 6. ſubijciat, hanc opinionem non eſſe tutam.

83 Primo, quia, † cum ſtatutum in parte
excluſiua loquatur de fœmina, puta filia,
vel ſorore, & ſic de perſona habente qua-
litatem ſexus fœminini, & hæc qualitas
non conueniat nepoti, tamquam maſcu-
lo, conſequens videtur, vt is non poſſit
ſtatuti verbis eſſe cōprehenſus, & per con-
ſequentias excluſus. *Ita dubitando arguit
Bart. in d. l. liberorum. 220. n. 14. ff. de verb. ſign. &
poſt eum Nat. d. conſ. 541. n. 26.* Eſt enim hic ca-
ſus à ſtatuto omiſſus, ideoq; remanere de-
bet in diſpoſitione iuris communis *l. com-
modiſſimè 10. ff de lib. & poſth.*

Hec dicas, appellatione filiæ contineri ne-
potes, & alios ab ea deſcendentes, quia
nunquam reperies, hoc lege cautum, *Vt
ait Bart. in d. l. liberorum. 220. nu. 14. & poſt eum
Nat. d. conſ 581. n. 26.* Imo exemplo peſſi-
mum eſt, fœminino vocabulo maſculos
contineri *l. ſi ita ſcriptum. 46. in prin. ff. de
leg.*

Secundo videtur id ipſum, & ratione con-
84 firmari, quia † defectus parentis non no-
cet filijs in ijs, quæ non habent ab ipſo pa-
rente, ſed à lege *l. 2. § fin. ff. ad Tert.* Sed ius
ſuccedendi non habet nepos à matre, ſed
à lege, *vt diximus in q. praeced. n. 21.* Ergo in eo
non debet matris defectus filij nocere. *Ita
dubitando ratiocinatur Nat. d. conſ. 58. nu. 55. verſ.
accedit.*

Tertio prædicta multo magis videntur pro-
cedere, ſi ſtatutum excludat fœminam
ſub aliqua qualitate, quæ non conueniat
nepoti, puta dicat, filia dotata, vel ma-
ritata non ſuccedat extantibus maſculis:
Nam quia illa qualitas, nec de iure,
85 nec de facto cadit in nepotem, † *vt conſi-
derat Bald. in d. l. maximum vitium. 4 n 11. verſ.
ego finaliter C. de lib. prater.* ideò non vide-
86 tur is ſtatuto excludi; † *Ita conſuit Bald. in
l. ſcimus 36 in fin. prin. C. de inoff. teſt & in d.
l. maximum vitium. 4. n. 11. verſ. ego finaliter C.
de lib. prat. & poſt eum Corn. conſ 21. n 24 & 25.*
87 *vol. 1.* quia, † cum in eo ceſſet excluſio-
nis ratio, conſequens videtur, vt ceſſa-
re etiam debeat ipſa excluſio, & ſic, vt de-
beat admitti, licet eius mater fuiſſet ex-
cluſa, *vt ait Ceph. conſ. 105. n. 13* Generale
enim eſt, vt, quando lex loquitur de filio
non ſimpliciter, ſed reſpectu alicuius
qualitatis, quę in eo reperiatur, ſi illa
qualitas non ſit in nepote, non trahatur
88 ad eum, † *l fin. C. de nat. lib. Et docet Bart.
in d. l. liberorum. 220. n. 6. verſ. Item prædicta
vera, & n. 13. verſ. veritas autem ff. de verb. ſign.
& poſt eum Corn. d. conſ. 21. n. 25. vol. 1.*

His tamen non obſtantibus, verius, & re-
ceptius eſt, cenſeri etiam excluſum ne-
89 potem, tametſi maſculum † *Ita enim in
ſimplicibus terminis conſuerunt Bart. in d. l. li-
berorum 220. n. 14. verſ. Quaro, pone, & n. 16. &
ibi Ale. n. 21. ff. de verb. ſign. Bart. in d. l. 2. §. vi-
dendum, n. 3. ff. ad Tert. Bald. in d. l. maximum
vitium 4. n. 2. verſ. Et idem dico, & n. 11. verſ. Ego
finaliter C. de lib. prat. & d. conſ. 171. in fi. vol.
2. Caſtr. in d. l. qui exceptionem. 40. in prin. n. 5. ff.
de cond. indeb. & conſ 421. n. 2 verſ. Primo proba-
tur, & n 5. verſ Prædicta quidem, vol 1. Imol. in
d. l. qui ſuperſtitis 93. n. 1. verſ. ſed aduerte ff. de
acq. har. Roma conſ 40. n. 4. Alex in d. l. illam.
19. n. 7. C. de collat. & conſ 75. n. 14. verſ vel alı-
ter reſpondeo, vol. 1. & conſ 36. n. 11. vol. 6. Bologn.
inter conſ. eiuſdem Alex. conſ. 53. n. 5 vol. 4. (Soc.
Sen. conſ 31. n. 3 verſ 3. probatur, vol. 1. Corn. d.
conſ. 21 n. 25. vol. 1. Cur. Iun. conſ. 5. n. 34. Ruin.
conſ. 120 n. 2. & 13. verſ & probatur hoc etiam,
vol. 1. conſ. 143. n. 6. vol. 2. Pariſ. conſ. 94. n. 34.
vol. 3. Soc. Iun. conſ. 69. n 25 & 26. vol. 3. Chaſſa.
conſ. 47. n. 31. Ceph. conſ. 5. n. 18. & conſ. 470. n.
2. Nat d. conſ. 581. n. 26. & ſeqq. Tiraq. de iure
primog. q. 12. n. 12. Surd. d. conſ. 85. n. 25. conſ. 137.
n. 2. & d. conſ 355. n. 50. Franc. Piſc. in d. diſput.
an ſtat. fœm. excln. porrig. ad bon. for. n. 18. Men.
conſ. 111. n. 1. conſ. 318. n. 21. & conſ. 400. n. 35. &
41. Burſ. conſ. 302 n. 36.*

90 Primo, quia † filius etiam ex propria per-
ſona veniens non poteſt ad alicuius inte-
ſtato defuncti ſucceſſionem admitti, niſi
91 procedat à parente ſucceſſibili † *l. vlt. in
fi. C. de nat. lib. cap. 1 § hoc autem notandum De
his, qui feud. dar. poſſ.* Nam, cum ab eo ſumat
formam ſuccedendi ſicut ſumit originem
92 naſcendi, † *vt ſcribit Bald. in d. l. maximum
vitium 40 n. 10. verſ. & hoc quoad nepotem, & poſt
eum Surd. d. conſ. 85 n. 10. verſ. Attamen*, Con-
ſequens eſt, vt, ſi parens non erat ſucceſ-
ſibilis, reſpectu illius, de cuius bonis agi-
93 tur, nec eius filius poſſit ſuccedere † *vt
declarant Bald in d. l. maximum vitium 4. nu. 2.
verſ. Praterea iſta neptis, & n. 10 verſ. & hoc,
quoad nepotem, Alex d. conſ. 75. n. 14. verſ. vel
aliter, vol. 1. latè Tiraq de iur. primog. q. 12. n. 5.
& ſeqq. Nat. d. conſ. 581. n. 26. verſ. Preterea iſta
neptis, Surd. d. conſ. 85. nu. 10. verſ. Attamen*
tamquam proueniens à radice infecta,
qui non minus reiiciendus, & excluden-
94 dus eſt, quam radix ipſa † *vt ſcribunt Bald. in
d. l. maximum vitium 4. nu. 2. verſ. Praterea iſta
neptis, Soc. Sen. d. conſ. 31. n. 3. verſ. 4. probatur,
vol. 1. Ruin. d. conſ. 143. n. 9. vol. 2. Soc. Iun.
conſ. 69. n. 26. vol. 3. Nat. d. conſ. 581. n. 26. verſ.
Præterea iſta neptis, Bec. d. conſ. 107. n. 2. verſ. Cu-
ius, & n. 16. Surd. d. conſ. 85. n. 10. verſ. Attamen
Theſ. Iun. lib. 2 quaſt. for. quaſt. 90. n. 7.* cum
ex radice vitioſa, fructus, ſiue effectus
vtilis non naſcatur, *vt ait Franc. Piſc. in d.
diſpu. an ſtat. fœm. excluſ. porrig. ad bon. for. n.
20.* Et radice amputata rami quoq; neceſ-
ſario decidant, *vt ſcribunt Tiraq. de iur. pri-
mog. d. q. 12. n. 5. Ceph. d. conſ. 5. n. 19. Franc.
Piſc. in ſupracitata diſpu. n. 20.* Et ſucciſa ve-
na deficiat curſus, ſiue fluxus *l. fluminum
24 §. fin. ff. de damn. inf. Surd. d. conſ. 85. n. 10.
verſ. Attamen.* Et, niſi linea in capite ſumat
principium, vlterius produci non poſſit
*l. quacunq; gerimus. 10. ff. de act. & oblig. Et in pro-
poſito conſiderant Bald. in d. l. maximum vitium
4. n. 2. verſ. Idem dico, Nat. d. conſ. 581. n. 32.
verſ. Non obſtat, Surd. d. conſ 85. n. 10. verſ. At-
tamen.* Hinc dicimus prohibito vno ſucce-
dere, cenſeri etiam prohibitos omnes,
95 qui ab eo deſcendunt † *d. l. vlt. in fin. C. de
natu. liber. §. ſi igitur defunctus, verſ. ex diuerſo,
Auth. de hered. ab int. ven coll 9. Et ſcribunt Bald.
conſ. 171. n. 2. verſ. ſed in hoc articulo, vol. 2. Soc.*

*Sen. d. conſ. 31.n.3. verſ. 4. probatur, vol. 1. Dec.
conſ. 85. in fi. conſ. 471. n. 7. conſ. 484. n. 2. conſ.
589. n.6. & conſ. 634. n. 5. Molin. de primog. Hi-
ſpn. lib. 3. cap. 5. n. 41. Crau. conſ. 127. n. 4. Ti-
raq. de iur. primog. d. q. 12. n.16. Bec. d. conſ. 107.
n. 2. vol. 1. Surd. d. conſ. 85. n. 1 . in fi. & conſ.
185. n.3. & conſ 355. n. 45.* Et ſtatutum exclu-
dens fœminam cenſeri etiam excludere
96 omnes ab ea deſcendentes, † *vti videre eſt
apud Bald. in d. l. maximum vitium 4. n. 2. verſ.
Preterea iſta neptis, Caſtr. in l. qui exceptionem. 40.
in prin. n.5. ff. de cond. indeb. Roman. conſ. 40. n. 4.
Alex. in d. l. illam. 19 n.7. C. de collat. & conſ. 89.
n. 59. vol. 2. Ruin d. conſ. 143. n.9. vol 2 & conſ.
18. n.10. vol. 3. Pariſ conſ. 94. n.34. vol.3. Molin.
de primog. Hiſpa. d. lib.3. cap.5. n.41. Nat. d. conſ.
581. n. 29. & 32. verſ. Non obſtat, Nico. Bello. conſ.
35. n.13. verſ. vltimo, Burſ. conſ. 302. n. 3.. Bec. d.
conſ. 107. n.2. vol.1. Men. conſ. 234. n.4. Surd. d.
conſ. 85. n.11. d. conſ. 355. n. 45. & conſ. 4 5. n.12.
Theſ. lun. d. lib. 2. q. 90. n. 7.* quia alioquin
melioris eſſent conditionis filij, quam
mater, quod eſſet abſurdum, & contra
97 regulam † *l. ſi vna matre 3. verſ. Nam licet C.
de bon. mater. quam in propoſito conſiderant Bald.
d. conſ. 171. n. 2. verſ. ſed. in hoc articulo vol. 2.
Caſtr. conſ. 425. n.2. verſ. probatur, vol.1. Soc. Sen.
d. conſ. 31. n. 3. verſ. 4. probatur vol. 1. Bologn.
inter conſ. Alex. conſ. 53. n.24. vol. 4. Ceph. d. conſ.
5. n. 15. Nat. d. conſ. 581. n. 28. Men. conſ. 400.
nn. 40. Bec. d. conſ. 107. nu. 2. vol. 1.* Nam,
98 † cum veniant, vt ſubrogati in locum
matris, *ſicut oſtendimus in hoc. cap. q.10. num. 7.*
Conſequens eſt, vt non poſſint habere
plus iuris, quam ipſa mater, *ex qs, quæ dixi-
mus, in hoc eodem cap. q. 11. n. 4.* Vnde, quem-
admodum mater fuiſſet excluſa, ſi ſuper-
uixiſſet, ita etiam debent cenſeri excluſi
eius filij, & alij deſcendentes, qui in ipſius
locum ſubrogantur, *ita ratiocinantur Caſtr. d.
conſ. 421. n.2. verſ. primo probatur ſic, & n 5. verſ.
prædicta quidem, vol. 1. Rom. d. conſ 40. n 4. verſ.
& ex hoc ſecundo, Nat. d. conſ. 581. n.28. Men. d.
conſ. 400. n.35.* Quamobrem, ſicut in feudo
non ſuccedit fœmina, ita nec ſuccedunt
ab ea deſcendentes, quantumuis ſint ma-
ſculi *d. cap. 1. §. hoc autem notandum, de his, qui
feud. dar. poſſ.* Et ſi conſuetudine ſit recep-
tum, vt fœmina non ſuccedat in Baro-
nia, nepos ex filia prædefuncta ad eam
99 non admittetur, † *ita ſcribunt Cin. in Auth.
poſt fratres. 2. n. 2. C. de legit. hæred. Bald. in Auth.
ceſſante, n. 3. verſ. vnde facit C. eod. Caſtr. d. conſ.
421. n. 5. verſ. Prædicta quidem vol. 1. Ant. de
Roſel. de ſucc. ab int. n 117. Nat. d. conſ. 581. nn.
30. Franc. Piſc. in d. diſput. an ſtat. fœm. excluſ.
porrig. ad bon. for. n. 18.* Quod etiam ratione
100 confirmatur: Nam, † quoties de vno ex-
tremo ad aliud debet fieri tranſitus per
aliquod medium, ſi illud eſt inhabile,
101 tranſitus impeditur, † *l. qui ſella. 7. §. fin. ff.
de ſeru. ruſtic. prædic. l. ſi ædes 37. ff. de ſeru.
Vrb. præd. l. in tradendis 8. §. fin. ff. comm. prædiſ.*
Sed in propoſito tranſitus, Succeſſionis,
ſeu iuris ſuccedendi debet à perſona de-
functi, qui facit terminum, à quo, ad per-
ſonam nepotis, qui facit terminum ad
quem, fieri per mediam perſonam matris,
quæ erat in priori, & potiori gradu, ſcili-
cet, quia omnis ſucceſſio debet tranſire
de gradu in gradum, ita, vt non aliter fiat
tranſitus ad gradum ſequentem quam
ceſſet prior *l. 1. §. quibus, & §. ſed videndum
ff. de ſucc. ed.* Ergo, ſi mater erat inhabilis
impeditur tranſitus ſucceſſionis ad fi-
lium, tamquam præexiſtente obſtaculo.
*arg. l. 2. ſi ſit conſanguinea ff. ad Tert. & l. Diuo
Marco 11. C. de quæſtio. Ita arguunt Bart. in d. l.
liberorum. 220. n. 14. verſ. Quæro, pone ff. de verb.
ſign. Caſtr. d. conſ. 421. n. 3. vol. 1. Soc. Sen. d.
conſ. 31. n. 3. verſ. 30. probatur vol. 1. Ruin. d. conſ.
143 n. 9. vol. 2. Bec. d. conſ. 107. n. 16. vol. 1.
Surd. d. conſ. 85. n. 10. verſ. Attamen.*
Secũdo prædicta multo magis debẽt in
102 caſu ſtatuti obtinere ſtante, quod † ra-
rio, qua moti ſunt ſtatuentes ad ex-
cludendam matrem, militat etiam in
eius filijs, & deſcendentibus: Nam
adeò matrem excluſerunt, vt bona in fa-
103 milia conſeruarentur, † *ſicuti generaliter
dicitur de ſtatutis fœminarum excluſiuis, vti videre
eſt apud Io. Andr. in addit. ad Specul. in rubr. de
ſucc. ab int. col. 1. verſ. per quæ patet, Bald. in d.
l. maximum vitium. 4. n. 2. verſ. Præterea, cum ra-
tio C. de lib. præt. Alex. in d. l. venia. 2. n.6. verſ.
Pro hoc etiam facit C. de in int. voc. & conſ. 89. n.
3. verſ. Corroborantur, vol. 6. Iaſ. conſ. 205. in
princ. & conſ. 221. col. 3. verſ. 3. moueor, vol. 2.
Nat. d. conſ. 581. n. 29. Gabr. conſ. 15. n. 36. vol.
1. & conſ. 10. n. 2. & 15. vol. 2. Hend. conſ. 4. n.
24. vol. 1. vbi teſtatur, hanc eſſe magis commu-
nem, Men. conſ. 6. n. 11. & conſ. 95. n. 60.* & per
cõſequentias, vt proſpicerent, & fauerent
maſculis, per quos bona in familia con-
104 ſeruantur, † *vt in propoſito conſiderant Bart.
in d. l. liberorum 220. n. 14. & 16. ff. de verb. ſign.
Soc. Iun. conſ. 64. n. 26. vol 3. Nico. Bello. d. conſ.
15. n. 14. verſ. & ratio;* At hæc ratio ita mi-
litat in deſcendentibus ex fœmina, vt in
ipſa fœmina, qui, ſi illi ſuccederent, bona
non conſeruarentur in agnatione, ſed
tranſirent in alienas familias. Ergò etiam
in eis debet habere locum ſtatutaria ex-
cluſio.
Tertio fortiſſimũ huius opinionis argu-
mentum ex eo veteres deducunt, quod
105 † huiuſmodi ſtatuta cenſentur habere
duo capita, vnum excluſiuum fœmina-
rum, alterum verò incluſiuum maſculo-
rum, *vt oſtendimus in 5. cap. q. 49. n.* 4. Nam
eo ipſo, quod excludunt fœminas maſcu-
lis extantibus, cenſentur includere ma-
ſculos, cum excluſio vnius, ſit incluſio
alterius, *l. cum Prætor ff. de Iud., vt in propoſito
conſiderat Bald. d. conſ. 171. in fi. vol. 2.* nempe
illius, cuius contemplatione fit excluſio;
ſcilicet, quia, quando vna depoſitio fit
alicuius contemplatione, licet expreſsè
verba ad illum non dirigantur, tamen ei
competit actio. *l. ſeruo legato. 72. §. ſi teſtator ff.
de leg. 1. l. fideicommiſſa: 11. §. interdum ff. de
leg. 3. Et in his terminis conſiderat Bart. in l. 2. §.
videndum, n.2. verſ. Præterea, quando vna ff. de ad
Tert.* & vbi quis remouetur à lucro con-
templatione alterius, illi debet applica-
ri lucrum, cuius contemplatione remo-
uetur, *vt diximus in 5. cap. q. 49. n. 2. Et in
propoſito conſiderat Bart. in d. §. videndum, n 2.
verſ. Præterea, quando aliquis,* Denique illi ab-
latiui abſoluti, maſculis extantibus, tam-
quam

quam prolati à ſtatuentibus, qui poſſunt diſponere, inducunt diſpoſitionem *l. fideicommiſſa. 11. §. cum eſſet ff. de leg. 3. l. in ratione 11. §. tametſi in fi. ff. ad l. Falc. Et in propoſito conſiderant Bart. in d. §. videndum, nu. 2. & Bald. in d. l. maximum vitium 4. n. 2. verſ. Sol. quandoq;* & operantur, vt perinde ſit, ac, ſi ſtatutum nominatim cauiſſet, vt hæreditas ad maſculos pertineret, quæ res efficit, vt omnes alij etiam ſtatuti verbis non comprehenſi cenſeantur à ſucceſſione excluſi, quia incluſio vnius eſt alterius
106 excluſio † *l. cum prætor. 12. in prin. ff. de iudic. l. quod in rerum. 24. §. ſi quis poſt in fin. ff. de leg. prim. Et in his terminis arguunt Bald. in d. l. maximum vitium. 4. n. 2. verſ. Sol. quandoq; & Nat. d. conſ. 581. n. 26. verſ. eandẽ, & n. 32. verſ. Non obſtat.* Licet igitur nepotes, & nepies aliiq; deſcendentes ex filia, vel ſorore non poſſint dici comprehenſi in capite excluſiuo, & ſic eius vi excluſi, cenſentur tamen excluſi vi capitis incluſiui, quod includendo maſculos, ſiue agnatos cenſetur omnes alios excludere. *Ita eleganter declarant Bart. in d. l. 2. §. videndam, n. 2. verſ Non obſtat, ſi decis ff. ad Tert. & in d. l. liberorum. 220. a. 16. ff. de verb. ſign. Bald. in d. l. ſi verò 65. §. de viro, verſ. et prædicta faciunt, & ibi Imol. n 33. ff. ſol. matr in d. l. Bald maximum vitium. 4. a. 2. verſ. Solu. quandoq; C. de lib. præter, & d. conſ. 171. n. 2. verſ. Sed in hoc articulo, vol. 2. Nat. d. conſ. 581. n. 26. verſ. eandem, & n. 28.*

Nec eſt, quod obijcias, caput incluſiuũ cenſeri relatiuum ad excluſiuum, ideoq; non aliter habere locum, quam, ſi ſtatutaria excluſio verificetur in iis perſonis, quarum odio maſculi includuntur. Vnde, cum in propoſito excluſio ſtatutaria non verificetur in perſona filiæ, vel ſororis prædefunctæ, quippe, quæ potius morte quam vi ſtatuti excluditur Conſequens videri, vt ceſſet maſculorum incluſio, quia reſpondeo, imo non eſſe neceſſarium, vt excluſio comprehenſi locũ habeat, ſed ſufficere maſculorum incluſionem, ad hoc, vt omnes alij cenſeantur excluſi, ſicuti declarat *Ceph. d. conſ. 5. a. 17.* quia, cum cauſa excluſiones non ſit perſona, quæ ſtatuto excludetur, ſed perſona quæ includetur Cõſequẽs eſt, vt illa ſola, tamquam principalis debeat attendi, *ſicuti declarat Bald. in l. quod verò 13. n. 3. ff. de legib. & poſt eum. Nat. d. conſ. 581. n. 26. verſ. Idem ſenſit.*

Neq; obſtant contraria: Ad primũ enim reſpondeo multipliciter, & primo, nepotes, licet non excludantur principaliter, excludi tamen per quandam conſequentiam, quæ ducitur à defectu radius, ſiue originis; Nam, quia procedunt à radice infecta, nempe à matre excluſa, ideo fit, vt non poſſint habere plus iuris, quam ipſa fuiſſet habitura, ſi ſuperuixiſſet, *per ea, quæ diximus ſupra n. 90. & ſeqq.* Quamobrem ſtatutum excludens fœminam cenſetur per quandam conſequentiam excludere totam eius lineam, & ſic etiam maſculos ab ea deſcendentes, *vt diximus ſupra a. 96. Et in propoſito reſpondet Nat. d. conſ. 581. n. 32. verſ. non obſtat:* Licet enim in eis mutetur ſexus, non tamen mutatur ratio excluſiua, cum non poſſint venire, niſi, tamquam
107 matris imagines, † *vt ſcribit Bald. in d. l. maximum vitium. 4. a. 2. verſ. Idem dicit, & poſt eum Ceph. d. conſ. 5. n. 18. Nat. d. conſ. 581. a. 26. verſ. Præterea iſta nepos, Surd. d. conſ. 85. n. 10. verſ. Attamen, & Franc. Piſc. in d. diſpu. an ſtat. fœm. excl. porrig. ad bon. ſor. n. 20.*

Secũdo reſpõdeo, nepotes non excludi, ſi ſpectemus verba, ſecus verò, ſi mentem, & rationem ſtatuti; nam, cũ ita militet in nepotibus ex filia, vt in ipſa filia, ideo fit, vt etiã in eis locũ habere debeat ſtatutaria excluſio, *ſicuti oſtẽdimus ſupra n. 2. & ſeqq.*

Tertio reſpõdeo nepotes nõ excludi vi capitis excluſiui, quippè cuius verba deficiũt, ſed excludi vi capitis excluſiui, ſcilicet, quia ſtatutum includendo filios, ſiue agnatos, cenſetur non ſolum filias, ſed etiam omnes ab ea deſcendentes excludere, *vt oſtendimus ſupra n. 105. & ſeq.*

Ad ſecundum verò reſpõdeo primo, id procedere in ea excluſione, quę prouenit ex odio, vel delicto parentis, quæ, tamquam perſonalis non egreditur perſonam excluſi, & per conſequentiam non nocet alijs ex ꝓpria perſona veniẽtibus, licet ab excluſo deſcendant, *vt diximus ſupra a. 65. & ſeqq.* nos verò loqui de excluſione, quæ fit contemplatione maſculorum; Nam hæc, quia cenſetur ipſos maſculos includere, & vocare, ideò operatur aliorum omnium excluſionem, *vt ſupra dictum eſt, Et ita in ſpecie reſpondent Bart. in d. l. liberorum 22[illegible]. a. 16. ff. de verb. ſign. Bald. in d. l. maximũ vitiũ 4. n. 2. verſ non obſtat C. de lib. præt. Imol. in d. l. qui ſuperſtitis 93. n. 1. verſ. ſed aduerſi ff de acq. hered. Nat. d. conſ. 581. n. 31. verſ. Reſtat modo, & n. 35.*

Secũdo reſpondeo, quod dicimus defectum parentis non nocere filio in iis, quæ non habet ab ipſo parente, ſed à lege, verum eſſe, niſi ille idem defectus, vel etiam maior ſit in ipſo filio: nam tunc ei nocet, non tamquam parentis, ſed, tamquam ipſius filij defectus. Vnde, quia defectus conſeruationis agnationis maior eſt in filio, quam in matre, cum mater ſit agnata, & ſaltem viuens conſeruet bona in agnatione, filius verò ſit cognatus, ſequitur excludi filium non ex defectu matris ſed ex defectu proprio; *Ita reſpondet Caſtr. d. conſ. 421. n. 5. verſ. Ad quoniam vol. 1.* Denique cum filius deſcendat ex linea inſucceſſibili, nempe ex linea fęminina, ſequitur vitium eſſe in tota linea, ideòque nil mirum, ſi excludatur. *d. cap. 1. §. hoc autem notandum de his, qui feud. dar. poſſ. in d. l. vlt. in fin. C. de natu. lib. Ita declarat Alex. d. conſ. 75. n. 14. verſ. & alıter, vol. 1.*

Ad tertiũ deniq; reſpondeo, imò procedere, etiamſi ſtatutum excludat filiam ſub aliqua qualitate, quæ nepoti, tamquam maſculo non conueniat, puta caueat, vt filia dotata non ſuccedat: Nam, licet illa qualitas dotationis non conueniat maſculo, nihilhominus cenſebitur excluſus nepos ex filia dotata, quæ prædeceſſit.
108 † *Ita ſcribunt Purp. conſ. 436. nu. 2. vbi teſtatur hanc eſſe veriorem, & communiorem, Ceph. conſ. 5. num. 13. verſ. & quamuis, vbi ait, hanc opinionem*

 in actu

in actu practica obtinere, & conſ. 470. n. 27. Nat.
d. conſ. 581. n. 26. in prin. & verſ. Praterea iſta
neptis, & n. 34. Capy. deciſ. 176. n. 12. Gabr. conſ.
153. n. 16. vol. 1. Nic. Bell. d. conſ. 15. n. 13. verſ. vltimo,
Boc. d. conſ. 107. n. 3. Surd. d. conſ. 85. n. 36. vbi
ait, opinionem contrariam eſſe reprobatam, & vix in
foro poſſe obtinere, & d. conſ. 185. nu. 4. & 16. vbi
ait, ſe non ſequi contrariam opinionem, & conſ. 355.
n. 4. & 50. Et rectè, quicquid ſcripſerit Ceph. conſ.
109 *120. num. 4.* quia ſtat eſt, illam qualitatem
exiſtere in perſona filiæ, vt influat in om-
nes eius deſcendentes, & operetur, vt, ſi-
cut ipſa, ſi viueret, remaneret excluſa,
tamquam dotata, ita etiam per conſe-
quentias cenſeantur excluſi omnes ab ea
deſcendentes. *Ita declarant Purp. d. conſ. 436.*
n. 2. Nat. d. conſ. 581. n. 34. Ceph. d. conſ. 5. nu. 14.
Rationes enim, propter quas excludun-
tur, quoties ſtatutum loquitur ſimplici-
ter, militant etiam, quoties excludit, cum
110 qualitate dotationis, ſcilicet, quia † fa-
uor maſculorum durat mortua filia, ſicut
ea viua, *vt conſiderant Purp. d. conſ. 436. n. 1.*
& Surd. d. conſ. 85. n. 17. & ſtatim, atque fi-
lia fuit dotata, fit locus, capiti incluſiuo,
quę res operatur aliorum omnium exclu-
ſionem, *vt oſtendimus ſupra n. 105. & ſeqq.*
111 Planè hoc ita demũ verum eſt, † ſi dos
data filiæ, quæ prædeceſſit, ad ipſos nepo-
tes, vel neptes peruenerit. Cœterim, ſi ad
patrem ſit reuerſa, vt, quia ſtipulatus
erat, eam ſibi reddi, vel erat locus, in quo
ſeruabatur ius commune, verius eſt, non
112 excludi nepotes ab eius ſucceſſione, †
quia, licet ſtatutum excludat filiam fa-
uore maſculorum, & per conſequentias
excludat etiam nepotes, & alios ab ea de-
ſcendentes, hoc tamen facit contempla-
tione, & intuitu dotis, ideoq; ſi illa ad pa-
trem ſit reuerſa quia, quoad nepotes pro
non data habetur, ceſſat in eis excluſio-
nis cauſa; Quamobrem ceſſare debet, &
ipſa excluſio. *Ita poſt Iac. Butrig. eleganter de-*
clarant Caſtr. in d. l. qui ſuperſtites 93. n. 5. ff. de
acq. hered. Alex. d. conſ. 75. n. 14. verſ. ideo dice-
bat, vol. 1. Capy. d. deciſ. 176. n. 13. Nat. d. conſ.
581. n. 34. verſ. vnde dicebat, Gabr. conſ. 153. n. 19.
vol. 1. Boc. d. conſ. 107. n. 4. & 24.
Quartus deniq; caſus eſt, quãdo vnus ex
maſculis, quorum exiſtentia fœminas ex-
cludebat, prædeceſſit relicta filia, & tunc
magna eſt controuerſia, nunquid hęc eo-
dem, quo pater cenſeatur iure, ita, vt
quemadmodum, pater non fuiſſet exclu-
ſus, ſi ſuperuixiſſet, ita etiam non cen-
ſeatur excluſa ipſius filia. Nam plerique
exiſtimarunt, eam non cenſeri ſtatuto ex-
113 cluſam †; *Ita enim cenſuerunt. Bald. in d. l. ve-*
nia. 2. n. 5. C. de in ius voc. Bologn. inter con. Alex.
conſ. 53. n. 11. vol. 4. Soc. Sen. conſ. 122. n. 2. vol. 3.
Rum. conſ. 141. n. 3. & conſ. 143. n. 8. verſ. & hoc
vltra praducta, vol. 2.
114 Primo, quia, † licet in fauorabilibus
verba ſint latè accipienda, tamen in odio-
ſis ſunt accipienda ſtrictè *l. 3. §. hac verba*
ff. de neg. geſt. Quamobrẽ in his non eſt lici-
ta extenſio de perſona ad perſonam, licet
in illis permittatur, *vt not. omnes in Auth.*
quas actiones, C. de ſacroſ. Eccl. Sed ſtatuta fœ-
minarũ excluſiua in parte incluſiua ſunt
fauorabilia, *vt diximus ſupra n. 24.* in parte
115 verò excluſiua ſunt odioſa, † *vt ſcribũt Bart.*
in l. 1. n. 32. C. de ſum. trin. & fid. Cath. Bald. in l. fin.
n. 2. C. vnd. leg. & in l. lege xij. tab. 14. in 2. not.
C. de legit. hered. Ang. conſ. 210. n. 1. Alex. conſ.
128. n. 1. vol. 1 conſ. 7. n. 6. in fi. & conſ. 115. n. 8.
verſ. & pradicta, vol. 2. Dec. conſ. 13. n. 7. verſ. &
quod ſtatutum, Soc. Iun. conſ. 1. n. 46. in fi. vol. 1.
vbi ait, hanc eſſe magis communem, Decia. conſ. 13.
n. 21. & conſ. 60. n. 41. vol. 3. Surd. d. conſ. 85. n. 1.
Ergo, licet in illa verba accipiantur latè,
& extenſio permittatur, ita, vt fœmina
excluſa propter filios cenſeatur etiam
excluſa propter nepotes ex filijs, *ſicut oſten-*
dimus ſupra n. 14. & ſeqq. tamen in hac ſunt
accipienda ſtrictè, & non debet eſſe li-
116 cita extenſio, † *vt ſcribunt Bald. in l. illam*
19. n. 1. C. de collat. & in l. ſed & milites. 10. in
prin. ff. de exc. tut. Pariſ. conſ. 45. n. 77. vol. 3.
Ant. Gab. tit. de ſtatu. concl. 7. in prin. & nu. 21.
Hyer. Gabr. conſ. 14. n. 32. vol. 1. & conſ. 100. n.
29. vol. 2. Decia. d. conſ. 13. n. 16. & d. conſ. 60.
n. 42. vol. 3 Hond. conſ. 57. n. 70. vol. 1. & conſ.
15. n. 12. vol. 2. eaque ratione, licet ſtatutum
propter maſculos excludat filiam, non
tamen propter eos debet excludere neptẽ
ex filio. *Ita arguunt Bald. in d. l. venia. 2. nu. 4.*
in fi. & n. 5. C. de in ius voc. & Rum. d. conſ. 141.
n. 3. & d. conſ. 143. n. 8. verſ. Et hoc vltra pra-
dicta vol. 2.
117 Secundoquia; † qui aliquem repræſen-
tant, cenſetur eodem iure, quo is, quem
repræſentat, *Auth. poſt fratres 1. C. de legit. he-*
red. Sed neptis ex filio repræſentat ipſum
filium §. *cum filius, Inſt. de hered. qua ab inc. def.*
Ergo debet cenſeri eodem iure, quo filius,
& per conſequentias, quemadmodum fi-
lius non fuiſſet à fratribus excluſus, ſed
ſucceſſiſſet, ita etiam non debet cenſeri
excluſa neptis ex eo, tamquam ipſum re-
præſentans. *Ita arguunt Bald. in d. l. venia. 2.*
n. 5. C. de in ius voc. Bologn. inter conſ. Alex. d.
conſ. 53. n. 22. vol. 4. Rum. d. conſ. 141. n. 3. &
d. conſ. 143. n. 8. verſ. & hoc vltra pradicta, vol. 2.
His tamen nõ obſtantibus verius, & re-
ceptius eſt, huiuſmodi neptem cenſeri
118 excluſam † *vti videre eſt apud Caſtr. in d. l. qui*
exceptionem. 40. in prin. n. 5. ff. de cond. indeb.
Alex. in d. l. venia. 2. n. 6. & ibi Iaſ. n. 6. Dec. n. 7.
verſ. ſecundus caſus eſt, & Ale. n. 19. C. de in ius
voc. Iaſ. conſ. 141. col. 5. verſ. 2. pro eadem par-
te, & conſ. 221. col. 2. verſ. ſed, quamuis, vol. 2.
Rum. conſ. 140. n. 16 vol. 3. Curt. Iun. conſ. 111.
n. 17. verſ. non obſtat dictum Baldi, Soc. Iun. conſ.
168. n. 45. vol. 2. & conſ. 10. n. 17 vol. 4. vbi te-
ſtatur, doctrinam Baldi contrarium tenentis in hoc
communiter reprobari, prout etiam teſtantur Gabr.
conſ. 15. n. 15. vol. 2. Roll. conſil. 82. n. 41. verſ. Nec
obſtat, quod in fi. vol. 3. Men. conſ. 95. n. 48. & 86.
conſ. 235. n. 35. & conſ. 427. n. 12. & Fran. Piſc. in
d. diſputa. an ſtatu. fœm. exclu. porrig. ad bon. for.
n. 21. non ſolum, ſi ſuperſit alter filius,
ſed etiam, ſi ſuperſit nepos, ex filio præ-
119 defuncto, † *vt declarat Bald. in l. ſcimus 36.*
in prin. n. 12. C. de inoff. teſta. quemadmo-
dum extante fratre, aut filio fratris ex-
cluditur alterius fratris filia, ſi ſtatuto
caueatur, vt ſoror non ſuccedat extanti-
120 bus fratribus, † *ſicuti rectè ſcripſerunt Gabr.*
d. conſ. 15. n. 10. verſ. reſpondendo, & n. 25. &
conſ.

conſ. 19. per tot. vol. 2. Men. d. conſ. 235. n. 18. verſ. Cæterum, & n. 35. vbi teſtatur, hanc eſſe receptam Dd. opinionem, & conſ. 427. n. 12. Probatur autem hæc ſententia.

121 Primo, quia † ratio ſtatuti militat etiam in hac nepte, ſcilicet, quia ratio eſt, vt bona conſeruentur in agnatione, nec in alienas familias transferantur, *vt, diximus ſupra n. 103.* & hæc ratio ita militat in nepte ex filio, vt in filia, quia, ſi neptis ex filio ſuccederet, transferret bona in alienam familiam. Ergo etiam in ea debet habere locum ſtatuti diſpoſitio. *Ita arguunt Bald. in d. l. ſciunus 36. in prin. n. 12. C. de inoff. teſt. Caſtr. in d. l. qui exceptionem. 40. in prin. n. 5. ff. de cond. ind. Dec. in d. l. venia. 2. n. 7. verſ. contrarium C. de in ius voc.*

122 Secũdo probatur, quia † non debet eſſe melioris conditionis neptis, quæ eſt remotior, quam filia, quæ eſt proximior, *vt diximus ſupra n. 75.* Eſſet autem melioris conditionis, ſi admitteretur cum patruo, à quo filia excluditur. Non debet igitur admitti. *Ita arguunt Caſtr. in d. l. qui exceptionem. 40. in prin. n. 5 ff. de cond. ind. & Dec. in d. l. venia. 2. n. 7. verſ. Contrarium, vbi ait, omnes hoc tenere C. de in ius voc.*

Neq; huic ſententiæ obſtant contraria: Ad primum enim reſpondeo, imo ſtatuta, quæ maſculis extantibus excludunt fœminas, ſimpliciter, & indiſtinctè loquendo cenſeri fauorabilia, non odioſa,
123 † *vt ſcribunt Caſtr. in d. l. qui exceptionem 40. in prin. n. 4 ff. de cond. indeb. Dec. in d. l. venia, 2. n. 5. verſ. ſed, quod imo, vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem, & ibi Alcia. nu 19. C. de in ius voc. Pariſ. conſ. 85. n. 29. vbi pariter teſtatur, hanc eſſe magis communem, vol. 2. Curt. Iun. conſ. 9. n. 3. Soc. Iun. conſ. 3. n. 20. vol. 1. Ceph. conſ. 309. n. 23. Crau. conſ. 118. n. 9. Gabr. conſ. 14. n. 13. vol. 1. Men. conſ. 4. n. 14. Theſ. deciſ. 37. n. 6. Hond. conſ. 9. n. 38. vol. 2. Surd. conſ. 553. nu. 9.*

124 Nam, † licet videantur odium continere, quatenus excludunt fœminas, cenſentur tamen fauorabilia, quatenus proſpiciunt agnatis, & talis fauor odio præponderat, quia fauor conſeruationis bonorum in familia, tamquam cauſa finalis, cenſetur principalis, odium verò excluſionis, tamquam medium, venit in conſequentiam, & in ſtatutis attendetur potius id, quod venit principaliter, quam, quod in conſequentiam *vt declarant Barba. conſ. 4. n. 1. verſ. nam illud ſtatutum, vol. 1. Gozad. conſ. 5. n. 6. Pariſ. d. conſ. 85. n. 30. vol. 2. Crau. d. conſ. 118. n. 9.* Quamobrem in huiuſmodi ſtatutis, tamquam fauorabilibus permittitur extenſio ad omnes perſonas, & caſus, in quibus eadem viget ratio, prout viget in fœminis etiam ex maſculis deſcendentibus, ſcilicet, quia, vbi eadem viget ratio, non dicitur propriè extenſio, ſed comprehenſio, *vt diximus ſupra n. 20.*

Ad ſecũdũ verò reſpõdeo, id procedere, niſi diuerſa ſit ratio ſubrogati, & eius in cuius locum ſit ſubrogatio, prout eſt in caſu noſtro: Nam ratio conſeruationis bonorum in familia, quæ fuit cauſa finalis ſtatuti, militat quidem in filio, ſed non in nepte ex eo, *vt ſupra dictum eſt*, ideoque nil mirum, ſi neptis eodem, quo filius, non cenſeatur iure. Et hæc de ſtatutarijs ſucceſſionibus.

An, & quaudo filius ingrediatur locum Patris ad excluſionem Patrui.

Quæſtio Decimatertia.

PRopoſita quæſtio, aut non fuit ab Auctore diſcuſſa, aut amiſſa, quia in ipſius ſcriptis reperta non eſt, ideò datur ſolus titulus.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſucceſſorio edicto veniunt, qui tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, non erant in proximiore gradu ſuccedendi.*
2 *Succeſſorium edictum cur hic dicatur.*
3 *Succeſſorium edictum in quibus aſſimiletur iuri repreſentationis, & in quibus differat num. 4. vſque ad numerum 10. excluſiuè.*
10 *Succeſſorium edictum differt à iure accreſcendi uſque ad numerum 21.*
22 *Ius accreſcendi numquam potentius excludit ſucceſſorium edictum, & n. 54. fallit num. 58. ſed contra vide n. 61.*
23 *Intellectus l. vn. C. quando non pot. part. uſque ad numerum 27.*
28 *Ius accreſcendi etiam ab inteſtato contingens ex tacita voluntate defuncti proficiſcitur. Sed contra nu. 31. declara nu. 32.*
29 *quomodo intelligatur illud, quod etiam q, qui ab inteſtato veniunt, dicantur habere tacitam voluntatem defuncti, & num. 30. 32.*
33 *In iure accreſcendi portio accreſcit portioni.*
34 *Veniens per ſucceſſorium edictum non habet ius accreſcendi, & quare ibi*
35 *Portio accreſcens ſumit naturam portionis principalis, & eodem iure, quo illa, cenſetur.*
36 *portio vacans accreſcit portioni, quam coheres habet potius quam ſequentibus gradibus deferatur, et quare.*
37 *Hæredi as perſonam defuncti uniformiter repræſentare debet.*
38 *Vna & eadem res non debet diuerſo iure cenſeri.*
39 *Defunctus repræſentari debet uniformiter, quod tripliciter conſideratur reſpectu cauſa, reſpectu capitis, & reſpectu gradus, & num. 40. 41.*
Defunctus debet repræſentari vel in totum teſtatus, vel in totum inteſtatus d. num. 39.
40 *Defunctus ab inteſtato non poteſt repræſentari partim ex capite unde liberi, vel unde legitimi, partim ex alio.*
41 *Defunctus non poteſt ab inteſtato repræſentari à perſonis diuerſorum graduum.*
42 *ſequentes gradus non antè admittuntur, quàm deficiãt omnes venientes ex gradu proximiore, etiamſi proximior gradus veniat per ius accreſcendi num. 43.*
44 *Ius accreſcendi non mutat gradum.*
45 *Defunctus non dicitur repræſentari à perſonis diuerſorum graduum, quando remotior venit iure repræſentationis.*
46 *Portio Patrui deficientis accreſcit nepotibus ſimul cum patruis.*

47. Ius

47 *Ius accreſcendi excludit ſucceſſorium edictum, quando is, qui vult venire per ſucceſſorium edictum eſt idem ipſe, qui fuit à ſua portione excluſus, amplia ut num. 52.*

48 *Excluſus à capite unde liberi, non poteſt ſuccedere ex capite Unde legitimi, ſi ſuperſit aliquis, qui ex eo capite, à quo excluſus, eſt bonorum poſſeſſionem agnouerit, & 49.*

50 *Bonorum poſſeſſio non defertur ex ſequenti capite, niſi prius caput omnino defecerit.*

51 *Prius caput defeciſſe non dicitur, ubi ſupereſt aliquis, qui ex eo bonorum poſſeſſionem agnouerit.*

53 *Nepos ex filio, qui venit ex capite unde liberi, excludit Patruum venientem ex capite unde legitimi.*

55 *Parentes non poſſunt ſuccedere filijs ſuis, quando filij habent deſcendentes.*

56 *Patronus excludit filios alterius patroni concurrentes ad hæreditatem liberti.*

57 *Si libertus fuerit duobus aſſignatus, & alter horum liberos habens deficiat, eius portio accreſcit alteri, excluſis deficientis liberis.*

59 *Coniux pauper, cui etiam liberis extantibus aſſignatur certa portio ex auth. præterea C. unde vir, & Vxor, non habet ius accreſcendi, licet liberi deficiant.*

60 *Paria ſunt non eſſe, vel reduci ad non eſſe.*

62 *Nepos ex filio non ſuccedit in locum patris, quando poſt mortem Aui deceſſit Pater, & Auo ſuperſunt alij filij*

63 *Nepos ex filia, quæ renunciauit, non poteſt prætendere hæreditatem Aui Materni, ſi tempore, quo ipſe moritur, filia adhuc ſuperſtes ſit.*

An ius accreſcendi excludat ſucceſſorium edictum.

Quæſtio Decimaquarta.

TRanſeamus nunc ad eos, qui veniunt ex ſucceſſorio edicto, & ſic ad ſextum exemplum earum perſonarum, quæ veniunt ex perſona propria, & diſpiciamus, an eis coniunctus veniens per ius accreſcendi præferatur. Dicuntur autem venire
1 ex ſucceſſorio edicto, qui † tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, non erant in proximiore ſuccedendi gradu, ideoque non fuerant ad ſucceſſionem vocati, ſed poſtea deficientibus ijs, quibus, vt proximioribus, fuerat primo loco delata ſucceſſio, puta, quod ab ea ſint excluſi, aut tempore, aut morte, aut repudiatione, incipit illa deferri ſequentibus in gradu ex edicto Prætoris *l. 1. §. qui ſemel, § ſi intra, & §. quibus ff. de ſucc. edict. l. 1. C. eod. §. cum igitur, Inſt. de bon. poſſ. Et in ſpecie declarant Bald. conſil. 132. verſic ſucceſſorium edictum vol. 2. Caſtr. in l. pater filium 14 numer. 4. ff. de inoff. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, numer. 152. & 157. Gabr. conſ. 133. num. 4. vol. 2. Canal. in ſuis comm. contra comm. q. 101. num 72. Baldus. ad leg 12. tab. cap. 29. num. 49.* quod ideo dicitur ſucceſſorium, quia
2 † per illud induxit prætor, vt remotiores in proximiorum deficientium locum ſuccedant *d. l. 1. §. 1. & §. ſed videndum ff. de ſucc. edict. Ita in ſpecie declarat Canall. d. qu. 101. num. 72. verſ Quartum.*

Hoc autem edictum, licet iuri repræ-
3 ſentationis aſſimiletur † in eo, quod per vtrunque ius remotior venit in locum proximioris, *Vt de iure repræſentationis conſtat ex l. poſthumorum. 13 ff. de iniuſt. rupt. & §. poſthumorum Inſt. de exhered. lib. De edicto verò ſucceſſorio ex d. l. 1. §. ſi intra, & §. quibus ff. de ſucc. ed.* Quamobrem per vtrunque dicitur fieri ſucceſſio, ſiue in alterius locum quis ſuccedere, *Vt de veniente iure repræſentationis conſtat ex §. cum filius, Inſt. de hered. quæ ab int. def. & §. 1. verſ. In hoc enim, & §. ſi autem cum fratribus, Auth. de hered. ab int. ven. coll. 9. l. 5. §. ſed, & ſi quis ff. de ſuis, & legit. De veniente verò ex ſucceſſorio edicto ex §. placebat, Inſt. de leg. agn. ſucc. & d. l. 1. §. 1. & § ſed videndum ff. de ſucc. ed.* Et præterea per vtrunque ius ſuccedens dicitur venire ex perſona propria, non ex perſona deficientis, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 1. num. 15. 17. & 24.* in multis tamen ab illo differt, &

4 Primùm in eo, quia † ius repræſentationis tunc locum habet, cum is, qui debet repræſentari, deficit ante mortem illius, de cuius bonis agitur, *Vt oſtendimus in eadem qu. 1. numer. 19.* cum alioquin ſucceſſorio edicto tunc fiat locus, cum proximior deficit poſt mortem eius, de cuius hæreditate tractatur, *Vt diximus ibi poſt numer. 22.* Itaque, ſi prædeceſſit, non poteſt ius edicti ſucceſſorij conſiderari, *Vt in ſpecie declarat Purp. conſil. 307. num. 13*

5 Secundo differt, quia † ius repræſentationis non habet locum, niſi, cum tractatur de ſucceſſione aſcendentis, aut patrui, vel amitæ, auunculi, vel materteræ, *Vt diximus in eadem qu. 1. num. 18.* At ſucceſſorium edictum locum habet, etiamſi tractetur de hæreditate alterius, *Vt diximus ibi num. 23.*

6 Tertio differt, † quia per ius repræſentationis, licet quis veniat ex perſona ſua, venit tamen ex gradu repræſentato *d. l. poſthumorum 13. ff. de iniuſt. rupt. d. §. poſthumorum, Inſt. de exh. lib.* Itaque nepos, qui ſuccedit in locum patris ſui, & eum repræſentat, non dicitur venire ex ſecundo gradu, ſed ex primo, & eſſe par in gradu cum patruo, non verè, ſed repræſentatiuè, *Vt ſcribunt ij, quos retulimus in hoc cap. quæſt. 12. num 42.* At per ſucceſſorium edictum non dicitur quis venire ex eodem gradu, ſed ex gradu ſequenti *d. l. 1. §. ſi intra, & §. ſed videndum, verſic. & hoc iure ff. de ſucc. ed.* Quamobrem ſucceſſorium edictum dicitur mutare
7 gradum, † *Vti videre eſt apud Gozad. in l. vn. numer. 28. C. quand. non pet. part. Baldus. in §. cum igitur, num. 7. Inſt. de bon. poſſ.*

8 Quarto, & vltimo differt, quia † ius repræſentationis, tamquam potentius excludit ius accreſcendi, ſiue, vt verius loquar, excludit alios in gradu pares, qui alioquin amoto iure repræſentationis venirent iure ſuo, non iure accreſcendi, *Vt oſtendimus in hoc cap. quæſt. 10. num*

1. &

Digitized by Google

1. *& ſeqq.* At ſucceſſorium edictum, tamquam infirmius a iure accreſcendi excluditur, *Vt oſtendemus infra num.* 22. Cuius diuerſitatis ratio pendet à tertia diffe-
9 rentia: Nam, quia † per ius repræſentationis quis ſuccedit ex gradu repræſentato, ideo fit, vt eodem iure cenſeri debeat, quo is, quem repræſentat, *Vt diximus in eadem quæſt.* 10. *numer.* 6. *& ſeqq.* & per conſequentias, vt, quemadmodum repræſentatus in parte ſua coniunctos omnes excluſiſſet, ſi fuiſſet ſuperſtes, ita etiam debeat eos excludere repræſentans, vt in ſimili dicimus de tranſmiſſario, qui ideò coniunctum, ſeu ius accreſcendi excludit, quia venit ex eodem gradu, quo tranſmittens, cum veniat ex eius perſona, *Vt in propoſito conſiderat Trentaring. de ſubſtit. part.* 1. *cap.* 15. *num.* 2. At per ſucceſſorium edictum non venit quis ex eodem gradu, ſed ex gradu ſequenti, idcoque non priùs admitti debet, quam totus gradus præcedens defecerit *d. §. cum igitur, Inſt. de bono. poſſ. & nos latè dicemus infra num.* 42. *& ſeqq.*

Non ſolum autem à iure repræſentationis differt edictum ſucceſſorium, ſed
10 etiam à iure accreſcendi, † *Vt ſcribunt Gal. Bened. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, numer.* 171. *Claud. Tut. in d. l. vn. numer.* 126. *in fi. C. quand. non pet. part. Duaren. lib.* 2. *de Iur. accr. cap.* 18.

11 Primùm enim differt in eo, † quia per ius accreſcendi (ſaltem, quod eſt proprium) non vocatur quis ad totum, ſed ad partem, *Vt diximus in pr. cap. quæſt.* 1. *numer.* 21. *&* 28. Quamobrem dicimus, per id portionem portioni accreſcere *l. ſi Titio.* 39. *§.* 1. *ff. de vſufr.* At per ſucceſſorium edictum, vocatur quis ad totum, ſiue ſit vnus, ſiue plures *d. l.* 1. *§. qui ſemel, & §. ſi intra ff. de ſucc. edict.* Nam ſucceſſorio edicto non eſt locus, niſi tota ſucceſſio vacet, quia, quandiù ſupereſt vnus ex ijs, qui gradu præcedunt, tandiù ceſſat edictum ſucceſſorium, *Vt dicemus infra num* 43.

12 Secundo differt, quia † veniens per ius accreſcendi cenſetur venire ex eodem gradu, quo deficiens, *Vt dicemus infra numer.* 41. At veniens per ſucceſſorium edictum cenſetur venire ex alio gradu, *Vt diximus ſupra poſt numer.* 6. Quamobrem dicimus, ius accreſcendi non mutare gradum, *Vt referemus infra numer.* 44. *& in hoc cap. quæſt.* 45. *num.* 84. Edictum verò ſucceſſorium mutare, *Vt diximus ſupra numer.* 7. Et ſimili ratione dicimus, ius accreſcendi non habere locum, niſi inter
13 pares verè, vel repræſentatiuè, † *Vti videre eſt apud Gal. Bened. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, deciſ.* 5. *numer.* 68. Edictum verò ſucceſſorium ijs competere, qui ſunt in gradu diſpari, nempè in gradu ſequenti *d. l.* 1. *§. ſi intra, & §. ſed videndum, verſic. & hoc iure ff. de ſucc. ed. Ita declarant Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, numer.* 151. *verſ. Or, domini, & numer.* 152. *&* 171. *Duar. d. lib.* 2. *de Iur. accr. cap.* 18.

Huic ſimilis eſt tertia differentia: Nam
14 † ius accreſcendi non conſideratur, niſi inter eos, qui poſſunt admitti eodem tempore, & per ſimultaneam vocationem, *Vt patet ex ijs, quæ diximus in* 5. *cap. quæſt.* 26. *numer.* 2. *& ſeqq.* At ſucceſſorium edictum non conſideratur, niſi reſpectu illorum, qui vocantur ordine ſucceſſiuo *l. vn. §.* 1. *ff ſi tab. teſt. null. ext. iuncta l.* 1. *§. ſed videndum ff. de ſucc. edict. Et in ſpecie declarat Tiraq. de iur primog. qu.* 40. *numer.* 155. Quamobrem dicuntur vocari ex edicto ſucceſſorio, ideſt, ex edicto, quo diſponitur, vt vnus in alterius locum ſuccedat, *ſicuti declarauimus ſupra num.* 2.

Quarto differt, quia portio, quæ defertur per ius accreſcendi, acquiritur ipſo iure *l.* 2. *§. ſi duo ff de bon. poſſ. ſec. tab. & vt diximus in* 8. *cap. quæſt.* 1. *num.* 2. At, quæ per ſucceſſorium edictum defertur, ſucceſſio debet agnoſci *d. l.* 1. *§. ſed videndum, verſ. & magis eſt ff de ſucc. edict. l.* 1. *C. eod.* Cuius diuerſitatis ratio eſt, quia, cum ius accreſcendi partis ſit, non totius, *Vt ſupra dictum eſt*, & ſupponat alterius partis acquiſitionem: Competit enim ijs ſolis, qui partes ſuas agnouerunt, *l. vn. §. hic ita definitis C. de cada. toll. & nos oſtendimus in* 7. *cap. qu.* 60. *num.* 2. fit, vt partis accreſcentis agnitio non ſit ampliùs neceſſaria, ſcilicet, quia, qui partem agnoſcit, cenſetur etiam reliquas agnouiſſe, cœteris deficientibus *l. ſi duo.* 38. *ff. de acq. hared. & diximus in* 8. *cap. qu.* 1. *num.* 5. Quamobrem dicimus ſemel adeundum eſſe *l. ſi ſolus* 79. *§. fi. ff. de acqu. her. & retulimus in eadem qu.* 1. *num* 10. At ſucceſſorium edictum, quia totius eſt, non partis, & per conſequentias nullam ſupponit præcedentem acquiſitionem *d. l.* 1. *§. qui ſemel, & §. quibus ff. de ſucc. ed.* ideo remanet ſub regula, quæ requirit agnitionem, ad hoc, vt vniuerſalis ſucceſſio acquiratur *l. hæc verba* 12. *ff. de cond. inſt. & nos diximus in eadem qu.* 1. *num.* 1.

Hinc ſequitur quinta differentia: Nam
15 † ius accreſcendi cōpetit hæredibus etiam inuitis *d. l. vn. § his ita definitis C. de cad. toll. & nos latè diximus in eodem cap.* 8. *qu.* 4. *num.* 8. At beneficium edicti ſucceſſorij non competit ſequentibus in gradu, niſi velint *Ita declarat Gal. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & uxorem nomine Adelaſiam, num.* 172. *verſ.* 2. *hoc edictum* Cuius diuerſitatis ratio pendet ab ijs, quæ ſupra diximus. Nam, quia portio accreſcit, vt quæſita, ideo repudiari non poteſt *ex regula l.* 1. *§. decretalis ff. de ſucc. ed.* At per ſucceſſorium edictū defertur ſucceſſio, vt quærenda, ideòque repudiari poteſt *d. l.* 1. *§. vnuſquiſque ff. eo.*

16 Sexto differt, quia † ius accreſcendi locum etiam olim habebat inter agnatos ſuccedentes de iure ciuili *l. ſi ex pluribus* 9. *ff de ſuis, & leg. §. alt, Inſt. de Orfit.* Et tamen inter eos non erat olim locus ſucceſſorio edicto *§. placebat, Inſt de leg. agn. ſucc. Ita declarant Bald. in d. l. vn. num.* 12. *& ibi Gezad. nu.* 138. *verſic. Item ius C. quand. non pet. part.* Vnde infert Baldus, ius accreſcendi non dici
17 propriè deuolutionem, † quia portio faciliùs accreſcit, quā deuoluatur, propterea quod

quod in habentibus ſimbolum facilior eſt tranſitus *l. in rem. 24. §. item, quacunque ff. de rei uindic.* Illud enim faciliùs inducitur, in quo minor digreſſio reperitur, quoniam ſimilitudo eſt cauſa generationis, & augmenti, ſed diſſimilitudo eſt cauſa contrarij. *Ita Bald. in d. l. un. num. 12. & ibi Gozad. num. 138. uerſic. Item ius, & Cagn. num. 39. uerſ. Ratio autem eſt C. quand. non pet. part. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in uerb. & uxorem nomine Adelaſiam, num. 172.*

18 Septimo differt, quia † ius accreſcendi, tamquam reale, ſequitur rem, & ad eos tranſit, in quos ipſa res, ſeu portio principalis transfertur *l. cum ex filio. 39. §. fin. ff. de uulg. & nos diximus in 7. cap. qu. 62. num. 9.* nec in eo conſideratur perſona, ſed res, *l. ſi totam 82. ff. de acq. hared.* At ſucceſſorium edictum, tamquam ius perſonale ſequitur perſonam, & in eo perſona principaliter conſideratur. *Ita Gozad. in d. l. un. num. 138. uerſic. Item ius C. quand. non pet. part.*

19 Octauo, & vltimo differt, quia † aditio minoris, qui poſtea in integrum reſtituitur, non excludit ius accreſcendi *l. ſi minor. 61. ff. de acqu. hared & nos diximus in 7. cap. qu. 59. num 48.* Et tamen excludit ſucceſſorium edictum *l. ult ff. de ſucc. ed. Et nos latè oſtendimus in eadem qu. 59. num. 64. & ſeqq. Ubi diuerſitatis attulimus rationem, quam neceſſe non eſt hoc iterum referre.*

Hinc non immeritò ſcripſit Decianus
19 *in conſil. 61. num. 34. uol. 2.* aliud eſſe † ſuccedere, aliud accreſcere, & ſucceſſorium edictum eſſe cõtrarium iuri accreſcendi, ideòque non valere argumentum à iure
21 accreſcendi ad ſucceſſorium edictum † *Ut rectè Gozad. in d. l. un. num. 138 & ibi Claud. Tut. num. 127. C. quand. non pet. part. & alij tradiderunt.*

His ita præfatis, ſi quæramus, an coniunctus veniens per ius accreſcendi præferatur ijs, qui veniunt ex ſucceſſorio edicto, conſtat, haud dubiè præferri: Nam ius accreſcendi, tamquam potentius ex-
22 cludit ſucceſſorium edictum † *§. cum igitur, Inſt. de bon. poſſ. l. cum emancipatus. 13. § qui ducis, uerſic. ſed etſi pater ff. de bon poſſ. contra tab. l. 1. §. ſed uidendum ff. de ſucc. ed. l. 2. §. ſed, ſi non ſit ſolus ff. ad Tert. l. ult & ibi not. Bald. num. 4. C. de legit. hered. Et ſcribunt Bart. in d. l. un. num. 4. & ibi Bald num. 12. Alex. num. 10. uerſic. Dic, quod, quamuis, Iaſ. num. 24. Gozad. num. 28. Dec. in prima lect. num. 10. Pic. numer. 22. Alcia. numer. 14. & 43. uerſic. In ea ibi, uel planiùs, Seb. Sap. num. 35. Claud. Tut. num. 124. uerſic. Eſt tamen, Purp. num. 84. Cagn. num. 39. uerſic. Quod autem C. quand. non pet. part. Bald. in tit. an agn. uel fil. num. 13. Ang conſil. 141. num. 1. uerſic. Non obſtat, ſi dicatur, Alex. in l. pactum dotali. 3. num. 7. uerſic. 2. caſu, & ibi Dec. num. 18. uerſic. 2. limitatur, & uerſic. Benè facit C. de collat. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num 183. & ibi Crott. num. 85. & 153. uerſic. Non obſtat alia ratio, & Rip. numer. 7. & 155. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in uerb. duas habens filias, num. 281. Dec. in rub. C. quand. non pet. part. in 2. lect. num. 2. & in 3. numer. 10 & ibi Cagn. num. 50. Dec. conſil. 180. num. 7. uerſic. 2. tamen aliter reſpondetur, Gozad. in l. qui ſe patris. 3. num. 107. 138. & 223. & ibi Pic. num. 28. C. und. lib. Pic. in Auth. praterea, num. 31. & ibi Fabia. num. 8. C. und. uir. & ux. Alcia. conſil. 194. num. 4. & 6. lib. 9. Crott. in l. ſtipulatio hoc modo concepta 61. num 56. ff. de uerb. oblig. Corn. conſil. 165. num. 13 uol. 1. Ruin. conſil. 204. num. 11. uerſic 2. adduco, uol. 1. Rub. in l. pater filium. 14. num 190. ff. de inoff. Gabr. conſil. 133. num. 27. uol. 2. Purp. conſil. 270. num. 6. conſil. 307. num. 13 & conſil. 510. num. 30. Couar. in cap. quamuis, part. 3. §. 3. num. 7. De pact. in 6. Marant. in ſuis quaſt. legal. diſp. 10. num. 3. Berer conſil. 36. num. 13. uol. 1. Rol. conſil. 11. num. 11. uol. 1. Tiraq. de Iure primog. qu. 40. numer. 155. Decia. conſil. 40. numer. 10. uol. 1. Pereg. de Iur. fiſc. lib. 3. tit. 18. num. 99. & 100. Oſaſ. conſil. 20. num. 20. Surd. conſil. 133. numer. 13. Cæuall. in ſuis commu. contra comm. qu. 101. num. 74 Merot. conſil. 22. num. 7. Duar. lib. 2 de Iur. accr. cap. 18. Baldui. in §. ult. num 23. Inſt. de Orfic. in §. cum igitur, numer. 7. Inſt. de bon. poſſ. et in 29. leg. 12. tab. numer. 50.*

Quod (ſecundum vnum Intellectum) probant illa verba, *ceſſante legitima ſucceſſione,* quæ leguntur *in l. un. C. quand. non pet. part.*
23 Significant enim, † portionem liberorum non petentium ijs ſolis accreſcere, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt, ceſſante legitima ſucceſſione, ideſt, excluſis, & amotis agnatis venientibus per ſucceſſorium edictum ex capite, vnde legitimi, ſcilicet, quia, quandiù poteſt eſſe locus venientibus ex capite, vnde liberi, tandiù repelluntur agnati venientes ex capite, vnde legitimi *l. 2. C. und. lib. §. admonendi Inſt. de hered. qua ab int. def. Ita poſt Iac. Bald. locum illum interpretati ſunt gl. in d. l. un. in uerb. quoties, uerſic. uel planius, & ibi Cin. numer. 4. uerſic. Iac. Bald Bart. in prin. & num. 3. in fi. Bald. num. 11. uerſic. eſt & quarta, Ang. uerſic. Tene ergo, Dec. in prima lect. num. 9. uerſic. In ea gloſ. ibi, & Pic. num. 22. C. quand. non pet. part. Hoto. lib. 3. obſ. cap. 8.*

Sed eſt verius prædicta verba, non ad agnatos eſſe referenda, ſed ad hæreditatem, quæ legitima ſucceſſio dicitur, & hoc ſignifi-
24 care, quoties pluribus liberis ab inteſtato defertur bonorum poſſeſſio, non etiam hæreditas, vt eueniebat olim in liberis emancipatis, qui iure ciuili non vocabantur ad hæreditatem, ſed iure tantum Prętorio vocabantur ad bonorum poſſeſſionem, vnde liberi *§. emancipati, inſt. de hered. qua ab ab int. def.* & ex ijs aliqui omittunt beneficium edicti perpetui, ideſt, non agnoſcunt bonorum poſſeſſionem, quæ beneficio edicti perpetui eis defertur, illorum portionem ijs ſolis accreſcere, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt. Itaque illa verba, *ceſſante legitima ſucceſſione,* non reſpiciunt verbum, accreſcere, ſed verbum, defertur, & ſic primam, non ſecundam determinãt legis clauſulam, hoc ſenſu, *Quoties pluribus liberis ceſſante legitima hæreditate bonorum poſſeſſio defertur*, ideſt defertur bonorum poſſeſſio, non etiam hæreditas, *beneficium edicti perpetui quibuſdam omittentibus, ijs ſolis, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt, portionem non petentium accreſcere, in dubium non uenit.* Hic eſt verus, & planus eiuſce legis intellectus, *quem 2. loco retulit ibi glo. in uerb. quoties, uerſ. uel pone 2. & probarunt ib. Cin. n. 4. uerſ.*

uerior

verior eſt, Bald. nu. 1. & 7. verſ. ſed, quia iſta prima, Caſtr. nu 1. & 2. verſic. legit ergo, Alex. num. 1. & 10. verſ. In ea ibi, pone, Iaſ. in prin. & nu. 10. verſ. Iſtis ſic præmiſſis, & num. 20. verſic. ſum in 2. parte, Dec. in pr. lect. num. 8. verſ. In ea gl. ibi, Purp. num. 42. verſ. ſecundus, Gozad. nu. 16. verſic. mihi videtur, Pic. num. 9. & 20. verſ. Teneo igitur, & num. 26. Sap. num. 26. verſ. 2. pars, & num. 43. Claud. Tut. num. 129. & Maſſin. nu. 13. & ſeqq. Cuiac. ad eundem tit. & ad l. 3. §. ult. ff. de bon. poſſ. Duar. lib. 1. de Iur. accr. cap. 14. & nos etiam probauimus in 7. cap. q. 38. num. 91. Tametſi Bart. ibi nu. 3. Ang. verſ. In ea gl ibi, & Cagn. nu. 25. verſ. hic ſecundus intellectus, eum male reprobarent, non quem ſupra retulimus: Nam is, vt eſt commentitius, ita & merito
25 fuit † *a Caſtr. ibi. n. 3. verſ. vel dic ſecundum eam; Iaſ. nu. 23. verſ. ego autem, Alc. n. 43 verſ. In ea ibi, vel planius, Gozad. num. 16. verſ. vltima, & nu. 27. verſ. circa quantam, Purp. n. 48. verſic. ſed Romin. Pic. n. 26. Sap. num. 34. Claud. Tut. num. 125. verſic. tamen quicquid,* improbatus,
26 quia † verba illa, *ceſſante legitima ſucceſſione,* quæ ponuntur in prima parte, & determinant verbum, defertur, transfert in ſecundam, vt determinent verbum, accreſcere, *ſicuti declarant ibi gl. in verb. quoties, in fin. & Cin. num. 4. verſic. hic Bald. Et in propoſito conſiderant ibi Iaſ. num. 23. verſic. ego autem, Goza. num. 16. verſic. vltima, & num. 27. verſicul. Circa quartam, Purp. num. 48. verſic. ſed iſte intellectus, & Cagn. num. 27. verſic. ſed Rominaldus;* Ideò autem ſcripſit Gordianus, portionem non petentium iis ſolis accreſcere, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt, quoties pluribus liberis defertur bonorum poſſeſſio ceſſante legitima ſucceſſio-
27 ne, quia, † ſi non ceſſaret, ſed pluribus liberis ſimul deferretur, & hæreditas, & bonorum poſſeſſio, prout euenit in ſuis hæredibus, qui non ſolum iure Prætorio vocantur ad bonorum poſſeſſionem, vnde liberi, ſed etiam iure ciuili vocantur ad hæreditatem §. *ſunt autem, verſic. & primò, Inſt. de bon. poſſ.* & aliqui ex iis omitterent bonorum poſſeſſionem, eorum portio, vel apud eoſdem ipſos (ſi non eſſent ab hæreditate excluſi) remaneret, *vt declarant gl. in d. verb. quoties, verſic. vel pone 2. & ibi Cin. num. 4. verſic. verior eſt, & patet ex iis, quæ diximus in 7. cap. q. 38. n. 89. & ſeqq.* vel, ſi eſſent excluſi, accreſceret, non ſolum iis, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt, ſed etiam aliis, qui hæredes exiſterent, *vt oſtendimus in d. q. 38. num. 36. & ſeqq.* Itaque vis conſtitutionis non conſiſtit in verbo, accreſcere, ſed in verbo, ſolis, quia ſignificat, portionem non petentium bonorum poſſeſſionem, quæ ſine hæreditate defertur, non accreſcere omnibus liberis, ſed iis tantum, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt. Et hoc ideò, quia portio, non niſi portionem habenti accreſcit, *vt diximus in 7. cap. q. 70. num. 2.* & quoties bonorum poſſeſſio, non etiam hæreditas defertur liberis, portionem habere nequit, qui bonorum poſſeſſionem non agnoſcit, cum eam, vt hæres habere non poſſit, tamquam ab hæreditate excluſus. At, quoties defertur bonorum poſſeſſio non ceſſante legitima ſucceſſione, poteſt quis habere portionem, etiamſi non agnouerit bonorum poſſeſſionem, quia poteſt pro parte hæres exiſtere, quod ſufficit, vt ei pars accreſcat, cum in iure accreſcendi rem ſpectemus, non ſucceſſionis, formam *l. ſi totam 82. ff. de acq. hæred.* Probatio igitur eius, quod ſupra diximus, ſcilicet, ius accreſcendi excludere ſucceſſorium edictum non à *d. l. vn. C. quand. non pet. part.* ducenda eſt, ſed ab aliis locis, quos ſupra retulimus.

Cur autẽ hoc ita cõſtitutũ ſit, ſi quæramus, conſtat varias à noſtris rationes afferri: Primùm enim nonulli ducunt rationem à voluntate defuncti: Nam, quia
28 † ius accreſcendi, etiam ab inteſtato contingens ex tacita defuncti voluntate proficiſcitur, *vt ex multorum ſententia retulimus in 2. cap. q. 2. n. 66.* fit, vt debeat eſſe potentius ſucceſſorio edicto, quod à mera legis poteſtate deſcendit. *Ita ratiocinantur Caſtr. conſ. 419. col. 3. verſ. ſed, licet, vol. 2. Alc. in d. l. re coniuncti, n. 44. in fi. Seb. Sap. in d. l. vn. nu. 35. & ibi Cagn. nu. 40. C. quand. non pet part. Rub. in d. l. pater filium 14. nu. 190. ff. de in off.* Nec eſt contrarium, quòd etiam ii, qui ab inteſtato veniunt, dicantur habere tacitam
29 defuncti voluntatem † *l. conficiuntur 8. in prin. ff. de iur. codic.* quia reſpondent, talem voluntatem non conſiderari, niſi in iis, qui tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, reperiuntur in primo ſuccedendi gradu, vtpote, de quibus ſolis cenſetur ab
30 inteſtato moriens cogitaſſe, † *vt eſt doctr. gl. in l. non ideò 4. in verb. repetitum, verſicul. Item contra C. ad treb. Ita propoſito declarant Seb. Sap. in d. l. vn num. 35. & ibi Cagn. n. 40. C. quand. non pet. part. Rub. in d. l. pater filium 14. num. 190. ff. de inoff.*

31 Verùm hæc ratio mihi nõ probatur, † *vt nec Alc. in d. l. vn. num. 16 verſic. mihi non placet C. quand non pet. part.* Primò, quia falſum eſt, ius accreſcendi, quod inter legitimos ſucceſſores locum habet, deſcendere ex tacita voluntate defuncti: Verius enim eſt, id ex mera legis poteſtate proficiſci, *vt oſtendimus in 2. cap. q. 2. num. 67. & ſeqq. Et in propoſito conſiderat Alcia. in d. l. vn. num. 16. verſic. mihi non placet.* Secundò, quia tacita illa voluntas, quam dicuntur habere venientes ab inteſtato, tamquam
32 permiſſiua, conſideratur † in omnibus, ad quos res ab inteſtato eſt peruentura: Nam, qui teſtamenti factionem habet, & teſtari non vult, cenſetur hæreditatem venientibus ab inteſtato vltrò relinquere, & ſic velle vt illa pertineat ad eos, ad quos de iure pertinere debet *l. 3. in prin. & l. conficiuntur 8. in prin ff. de iur. codic.* & conſequenter, non ſolum ad venientes ex primo gradu, ſed etiam ad vlteriores, ſi ex legis diſpoſitione ad eam vocentur; Nam, cum voluntas non conſiſtat in dando, ſed in non adimendo, quod adimi poterat, *l. 1. §. ſecundum ff. de leg 3.* & defunctus ità potuerit teſtando adimere poſterioribus, vt primis, ſi his deficientibus hæreditas ad illos pertinere debuiſſet, Conſequens eſt, vt, tam in his, quam in illis voluntas

eius, qui inteſtato moritur, conſiderari debeat.

Quamobrem alij ſecundo loco putant,
33 rationẽ eſſe, quia, † cum in iure accreſcendi portio portioni accreſcat *l. ſi Titio. 39. in fi. ff. de vſufr.* conſequens eſt, vt ad eos tantùm pertinere debeat, qui portionem habent, *ſicuti oſtendimus in 7. cap. q. 70. num. 2.* Atqui, non veniens per ſucceſſorium edictum, ſed coniunctus portionem habet. Non igitur ad illum, ſed ad hunc portio vacans pertinere debet. *Ita ratiocinantur Seb. Sap. in d. l. vn. n. 35 & ibi Cagn. n. 40. C. quand. non pet. par. Rub. in d. l. pater filium. 14. n. 190. ff. de inoff.*

34 Verũ hæc nõ eſt ratio, † cur coniunctus ſequentibus gradibus præferatur, ſed, cur veniens per ſucceſſorium edictum non habeat ius accreſcendi, ideòque nõ pertinet ad quæſtionem propoſitã, vt proinde non immeritò fuerit *ab Alcia. in d. l. vn. nu. 16. verſ. Quare videamus C. quand. non pet. part, & alijs* improbata.

Tertiò igitur loco cenſent alij, ratio-
35 nem eſſe, quia † portio accreſcens ſumit naturam portionis principalis, & eodem, quo illa cenſetur iure, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 43. num. 3. & q. 45. num. 1.* Atqui in portione principali coniunctus excludit venientem ex ſucceſſorio edicto *l. 1. §. 1. ff. de ſucc. ed.* Debet igitur etiam eum excludere in portione accreſcente. *Ita ratiocinati ſunt Gozad. in d. l. vn. nu. 28. & ibi Dec. in pr. lect. nu. 11. Cagn. nu. 40. C. quand. non pet. part.*

Sed hæc ratio, licet in ſe vera ſit, non tamen omninò tollit difficultatem pro-
36 poſitam †, ſcilicet, quia adhuc quæri poteſt, cur portio vacans accreſcat potiùs portioni principali, quam cohæres habet, & eius naturam aſſumat, quàm ſequentibus gradibus deferatur

Quamobrem vera, & adequata ratio
37 eſt, quia † cum hæreditas repræſentet perſonam defuncti *l. non minus 31. in fi. ff. de hared. inſt. l. hæres 22. ff. de vſucap.* Conſequens veteribus vſum eſt, vt eum vniformiter
38 repræſentare debeat, † ne alioquin vna, & eadem res diuerſo iure cenſeatur *contra regulam l. eum, qui ædes 23. in fi. ff. de vſucap. & l. 2. verſ. Nec ratio patitur ff. de rer. permu.* Hanc autem vniformitatem tripliciter conſide-
39 rarunt, Primo reſpectu cauſæ, † vt ſcilicet defunctus repræſentetur, vel in totum teſtatus, vel in totum inteſtatus, ideòque, ſi quando ex duobus, aut pluribus hæredibus inſtitutis vnus deficiat, ne illius portio ad venientes ab inteſtato pertineat, & hoc modo defunctus repræſentetur difformiter, ideſt, partim, vt teſtatus, ſcilicet in portionibus aditis ab inſtitutis, & partim, vt inteſtatus, in portione ſcilicet vacante, conſtituerunt, vt ea debeat cohæredibus accreſcere, tametſi ſint omnimodò disiuncti *ſecundùm ea, quæ diximus in 3. cap. q. 1. nu. [illegible]. & cap. 5. q. 41. nu. 8.* Et hoc modo defunctus in totum teſtatus repræſentetur, cum hæres, qui habet ius accreſcendi, cenſeatur etiam pro ea parte venire ex teſtamento, *vt dicemus in hoc cap. q. 45. n. 2. & 4.* & efficiat, vt defunctus in totum teſtatus dicatur deceſſiſſe.

Secundò verò dato etiam, quod omnes ſuccedant ab inteſtato, & hoc modo defunctus repræſentetur vniformiter reſpectu cauſæ, conſiderarunt etiam vni-
40 formitatem reſpectu capitis; † Voluerunt enim omnes ſuccedere ex eodem capite, puta ex capite, vnde liberi, vel ex capite vnde legitimi. Vnde ſi vnus ex ijs, qui veniunt ex capite, vnde liberi, deficiat, noluerunt eius partem ad venientes ex alijs capitibus pertinere, tametſi gradu proximioribus, priùs, quàm totum caput, vnde liberi, ſit vacuatum *§. admonendi, Inſt. de hæred. quæ ab int. def. l. legitimus 5 ff. vnd. cogn. Ita Bald. in tit. An agn. vel fil. n. 3.* ne defunctus partim ex vno, & partim ex alio capite, & ſic difformiter repræſentetur.

Tertiò demum eandem vniformitatem conſiderarunt etiam reſpectu gradus:
41 † Abſurdum enim putauerunt, eundem defunctum à perſonis diuerſorum graduum, & ſic difformiter repræſentari, ideòque, ſi ex ijs, qui in proximiore gradu ſunt, vnus deficiat, eius partem, non ad ſequentes gradus voluerunt pertinere, ſed perſonis eiuſdem gradus accreſcere *§. cum igitur, & ibi Mynſ. nu. 3. Inſt. de bon. poſſ.* ne alioquin defunctus à perſonis diuerſorum graduum, & ſic difformiter repræſentetur. *Ita Gomez. tom. 1. var. reſol. cap. 10. num. 20. verſ. confirmatur, Trentac. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. nu. 2.* Quamobrem dicimus, ſequentes gradus non ante admitti, quam deficiant omnes venientes ex gradu pro-
42 ximiore † *l. vlt. verſ. vt, ſi qui, & ibi Bald. n. 4. C. de legit. hæred. Alc. in d. l. vn. verſ. 40. & donec Hoto. in §. fin. in prin. inſt. de Orfic. Gabr. conſ. 133. nu. 28. vol. 2. Duar. lib 2. de iur. accr. cap. 18.* & priorem gradum excludere ſequentem, etiamſi quis in primo gradu ve-
43 niat per ius accreſcendi † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. vn. num. 4. Verſ. ſemper C. quand. non pet. part.* Et ſimili modo dicimus, ideò ius accreſcendi excludere ſucceſſorium
44 edictum, quia non mutat gradum, † *vt oſtendemus in hoc cap. q. 45. n. 84. Ita Gozad. in d. l. vn. num. 28. & ibi Dec. in pr. lect. num. 11. Cagn. nu. 40. Claud. Zuc. nu. 125. C. quand. non pet. part. Dec. in rub. C. eod. in 2. lect. nu. 2. & in 3. nu. 10. Gabr. conſ. 133. n. 28. vol. 2. Balduì. in § cum igitur n. 7. Inſt. de bon. poſſ.*

Nec eſt contrarium, quod eidem ſimul ſuccedant filius, & ex filio præmortuo nepos *§. cum filius, inſt. de hæred. quæ ab int. def.* vel frater, vel ex alio fratre præmortuo filius *§. reliquum, Auth. de hæred. ab int. ven. coll. 9. Auth. ceſſante C. de leg. hæred.* & hoc modo defunctus videatur à perſonis diuerſorum graduum repræſentari,
45 † quia verius eſt, imò repreſentari à perſonis eiuſdem gradus. Nam, quia nepotes veniunt iure repræſentationis, ideò cenſentur venire ex eodem gradu, ex quo veniebat eorum pater. Itaque dicuntur eſſe pares in gradu cum patruis, non qui-
46 dem verè, ſed repræſentatiuè † Quamobrem, & ipſis ſimul cum patruis accreſcit alterius patrui deficientis portio, *vt diximus in 5. cap. q. 47. n. 20.* quæ non, niſi perſonis eiuſdem gradus ſolet accreſcere.

d. §.

d. §. cum igitur, Inſt. de bon. poſſ. quia & ipſi
ſunt eiuſdem gradus, cum gradum patris
repreſentent. Et hoc eſt, quod dicimus,
ius accreſcendi habere locum inter pares
in gradu verè, vel repræſentatiuè, *vt re-
tulimus in eodem 5. cap. q. 47. n. 21.*

Sed hæc quidem generaliter dicuntur.
Specialiter autem, ſi quæramus, quando
procedant tres puto diſtinguendos eſſe
caſus, quorum.

Primus eſt quando is, qui vult venire
per ſucceſſorium edictum, eſt idem ipſe
qui fuit à ſua portione excluſus. Et tunc
certum eſt, ea procedere, quæ ſupra di-
ximus, ſcilicet ius accreſcendi exclu-
47 dere ſucceſſorium edictum, † *vt ſcribunt
omnes, quos referemus infra n. 49.* Exemplum
ſit in eo qui, cum ſit ab vno capite exclu-
ſus, puta a capite, vnde liberi, vult veni-
re ex alio nempe ex capite vnde legitimi,
vel excluſus à capite, vnde legitimi, vult
venire ex capite, vnde cognati, & ſibi ipſi
48 ſuccedere, † *iuxta l. 1. §. ſed videndum ff. de
Suc. edict. l. 2. in prin. ff. vnd. legit. l. de bonis 6.
§. huic autem ff. de Carbo. edict. l. legitimis 5. &
l. eiuſdem. 9. vbi gl. 1. ff. vnd. cogn.* Nam hoc ita
demum facere poteſt ſi nõ ſuperſit alius,
qui ex eo capite, à quo excluſus eſt bono-
rum agnouerit poſſeſſionem: Eo enim
exiſtente non poterit venire ex ſucceſſo-
rio edicto, & ipſi ſibi ſuccedere, ſed eius
pars accreſcet ei, qui ſuã portionẽ agno-
49 uit. † *Ita ſcribunt gl. in d. l. vn. in verb. quoties,
verſ. ita tamen, & ibi Bart. in prin. verſ. primo
quia Bald. nu. 4. Caſtr. num. 2. verſ. ſed iſta ratio
Alex. num. 4 verſ. tamen gl. Iaſ. num. 20. verſ.
In tertia particula, & n. 35. verſ. ſexto, Gozad. n.
16. verſ. primo, & verſ. mihi videtur, Pic. num. 7.
verſ. in glo. 1. & num. 10. & ſeqq. Alc. num. 22.
& 24. verſ. in ea, ibi, Purp. num. 59. Cagn. nu. 19.
verſ. ex dictis tamen, & Claud. Tut. n. 96. C. quand.
non pet. part. Corn. conſ. 165. nu. 12. verſ. tamen
dato, vol. 1. Et rectè, quicquid cenſuerit Seba. Sap.
in d. l. vn. num. 23. C. quand. non pet. part.* ſci-
50 licet, quia † ex ſequenti capite non defer-
tur bonorum poſſeſſio, niſi prius omninò
defecerit *§. admonendi, inſt. de hered. quæ ab
int. def. Et ſcribunt Bald. in cap. 1. num. 13. An.
agn. vel fil. & Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in
51 verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu. 170.* † &
defeciſſe non dicitur, vbi ſupereſt aliquis,
qui ex priore bonorum poſſeſſionẽ agno-
uerit, *vt ſcribunt omnes, quos retulimus ſupra n. 18.*

Planè hoc ita demum eſſe verum pleri-
que cenſent, ſi is, qui venit per ius accre-
ſcendi verè ſit in eodem gradu, quo is,
qui vult venire per ſucceſſorium edictũ,
prout euenit, cum ex pluribus filijs, qui-
bus delata eſt bonorum poſſeſſio, vnus
excluditur tempore: nam, ſi cœteri ſuas
portiones agnouerint, eis portio excluſi
accreſcet, nec poterit excluſus venire ex
capite, vnde legitimi; *In his enim terminis lo-
quuntur DD. quos ſupra retulimus.* Cœterùm,
ſi verè non ſit in eodem gradu, vt, quia
ſit nepos ex filio præmortuo, cenſent non
procedere, quod ſupra diximus, & filium
excluſum à capite, vnde liberi, poſſe ſibi
ipſi ſuccedere, & venire ex capite, vnde
legitimi, eoque modo capere ſuam por-
tionẽ excluſo nepote veniente per ius ac-
creſcẽdi. *Ita enim cẽſuerunt ij, quos referemus inf.*

Sed eſt verius, etiam in hoc caſu ius ac-
creſcendi excludere ſucceſſorium edi-
ctum, & nepotem ex filio præmortuo ve-
nientem per ius accreſcendi excludere
patruum venientem ex capite, vnde legi-
52 timi, & ſibi ipſi ſuccedere volentem † *Ita
53 enim cenſuerunt, quos referemus infra*, quia, †
cum hic nepos veniat ex capite, vnde li-
beri, Conſequens eſt, vt debeat exclude-
re patruum venientem ex capite, vnde le-
gitimi, ſcilicet, quia (vt ſupradictum eſt)
non anteà poteſt eſſe locus capiti ſequen-
ti, quam priùs in totum ſit euacuatum.
Nec verum eſt, huiuſmodi nepotem non
eſſe in eodem gradu, quo filius, quia,
cum veniat iure repræſentationis, dici-
tur eſſe in eodem gradu, quo fuiſſet pater
non quidem verè, ſed repræſentatiuè, *vt
oſtendimus in hac quæſt. n. 45. Quam in rem fa-
ciunt ea, quæ dicemus infra.*

Secundus verò caſus eſt, quando is, qui
vult venire per ſucceſſorium edictum, nõ
eſt idem ipſe, qui fuit à ſua portione ex-
cluſus, ſed alius, qui tamen non potuiſſet
cum eo concurrere, qui venit per ius ac-
creſcendi, etiamſi ab initio fuiſſet ſolus,
id eſt, non habuiſſet coniunctum, qui po-
ſteà defecit, Et in hoc caſu fatentur etiam
omnes, ius accreſcendi excludere ſucceſ-
ſorium edictum, & procedere regulam,
54 quam retulimus † *ſupra numer 22. Ita ſcripſe-
runt Dec. in d. l. vn. in 1. lect. num. 11. & ibi Purp.
num. 88. Cagn. num. 40. verſic. Limitatur C. quãd.
non pet. part. Faba. in Auth. præterea, numer. 99.
C. vnd. vir. & vx.* Huius rei multa poſſunt
exempla afferri.

Primum in eo, qui moriens inteſtatus
reliquit liberos, & parentes: Nam, ſi vnus
ex liberis deficiat, aut morte, aut repudia-
tione, eius portio non pertinebit ad pa-
rentes venientes per ſucceſſorium edictũ,
ſed accreſcet liberis ſuperſtitibus, qui ſuas
portiones agnouerunt, & ita in hac ſpe-
cie ius accreſcendi excludet ſucceſſorium
edictum; *Ita in ſpecie declarunt omnes, quos re-
tulimus ſupra num. 22. & probat l. 2. §. ita demum,
verſic. ſed, ſi non ſint ff. ad Tertul.* ſcilicet, quia,
55 † licet liberis ſuperſtites ab initio fuiſſent
ſoli, & ſic is, qui poſteà defecit non fuiſſet
in rerum natura tempore mortis eius, de
cuius bonis agitur, non tamen parentes
cum liberis in ſucceſſione concurriſſent,
ſed ab illis omnimodo fuiſſent excluſi *d. l.
2. §. ita demum, in prin. ff. ad Tert. §. repetitis,
Inſt. de ſeruil. cogn.* cum in ſucceſſionibus pri-
ma ſit cauſa liberorum *§. 1. & §. admonendi,
verſic. Ante enim, Inſt. de hered. quæ ab int. def §.
1. Auth. de hered. ab inteſt. ven. coll. 9. l. 1. §. 1. &
§. rectè ff. ſi tab. teſt. null. ext. l. 1. ff. quis ord. in
bon. poſſ. ſeru.* Quod, & in querela proce-
dere, certum eſt: Nam, ſi quis deceſſerit
relictis duobus filijs exhæredatis, & patre
præterito, & alter ex filijs morte, aut re-
pudiatione, aut etiam tempore excluda-
tur à querela, pars eius accreſcet alteri
filio excluſo patre *l. pater filium. 14. & ibi
omnes ff. de inoff. & nos latè diximus in 6. cap. qu.
30. num. 2.* quia filius, tamquam deſcendens

excluſiſſet patrem, etiamſi ab initio fuiſſet
ſolus *d. l. pater filium*.

Secundum exemplum (& quidem faci-
lius) afferri poteſt in eo, qui moriens in-
teſtatus reliquit liberos, & agnatos, aut
cognatos: Nam, ſi vnus ex liberis moria-
tur, aut aliter deficiat, eius portio accre-
ſcet alijs liberis excluſis agnatis, aut co-
gnatis venientibus ex ſucceſſorio edicto
*l. 1. §. ſi nemo ff. ad Tert. Et in ſpecie declarant
Purp. in d. l. vn. num. 88. C. quand. non pet. part.
Fabia. in d. Auth. praeterea, num. 99. C. vnd. vir.
& vx.* Et hoc ideò quia, licet is, qui poſteà
defecit, initio nõ fuiſſet in rerum natura,
non tamen agnati, aut cognati potuiſſent
cum liberis ſuperſtitibus in ſucceſſione
concurrere, ſed ab illis omnimodo fuiſſent
excluſi *d. §. repetitis, Inſt. de ſeruil. cogn.* Quan-
diù enim poteſt eſſe locus capiti liberorũ,
tandiù caput agnatorum, aut cognato-
rum ceſſat *d. §. admonendi, verſic. Ante enim,
Inſt. de hered. quae ab int. def. Et ſcribit Purp. in d.
l. vn. num. 84. verſic. quae tamen illatio C. quand.
non pet. part.*

Tertium exemplum afferri poteſt in li-
berto, qui moriens reliquit duos patro-
nos: Nam, ſi alter eorum deficiat, eius
portio non pertinebit ad ipſius filios, ſed
accreſcet comparrono, & ita etiam in hac
ſpecie ius accreſcendi excludet ſucceſſo-
56 rium edictum † *l. à duobus. 4. ff. de oper. liber.*
ſcilicet, quia liberi patroni non potuiſsẽt
cum altero patrono in liberti ſucceſſione
cõcurrere, etiamſi pater eorum non fuiſ-
ſet in rerum natura, quo tempore liber-
tus deceſſit *l. 3. §. ſi duo ff. de legit. tut. l. ſi li-
bertus praeterno. 23. §. 1. ff. de bon. lib. & nos etiam
diximus in 6. cap. qu. 48. num. 19.* Quamobrem,
&, ſi libertus duobus aſſignatus ſit, & al-
ter habens liberos deficiat, puta moria-
tur, aut capite minuatur, pars eius accre-
ſcet alteri excluſis liberis, qui iure ſucceſ-
57 ſionis aliàs venirent † *l. verum. 5. §. 1. ff. de
aſſign. liber.*

Tertius, & vltimus caſus eſt, quando is,
qui vult venire per ſucceſſorium edictum,
non eſt idem ipſe, qui fuit à ſucceſſione
excluſus, ſed alius, qui tamen cũ eo con-
curriſſet, qui venit per ius accreſcendi, ſi
deficiens ab initio non fuiſſet in rerum na-
tura, Et tunc plerique tradunt, ius accre-
ſcendi non excludere ſucceſſorium edi-
ctum, ſed ab eo excludi, & ita in hac ſpe-
58 cie limitari regulam, † *Quam retulimus ſupra
num. 22. Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. vn. nu.
15. & ibi Dec. in prima lect. num. 11. Gozad. nu. 28.
Alc. num. 44. Sap. num. 36. Purp. num. 88. Cagn.
num. 40. verſic. Limitatur, vbi nos hanc limitatio-
nem eſſe communem C. quand. non pet. part. Dec. in
d. l. pactum dotali. 3. numer. 18. verſic. ſed contra
illud C. de collat. Rub. in l. pater filium 14. num.
190. ff. de inoff.* Monentur autem, vt ita
ſentiant.

In primis argumento ducto à coniuge
paupere, cui etiam liberis extantibus cer-
ta pars aſſignatur *ex diſpoſitione Auth. praeterea
C. vnd. vir. & vx.* Nam, etſi liberi deficiant,
non tamẽ ei caeterę portiones accreſcent,
Vt oſtendemus in 10. cap. qu. 13. num. 8. ſed illae
ad parentes, vel agnatos, & cognatos ve-
nientes per ſucceſſorium edictum pertine-
59 bunt, † & ita ſucceſſorium edictum exclu-
det ius accreſcendi, quia, licet ab initio
mulier non habuiſſet liberos, non tamen
fuiſſet totam haereditatem habitura, ſed
praeter quartam caeterę portiones ad pro-
ximiores pertinuiſſent. *Ita ſcribunt Bald. in
d. l. vn. num. 15. & ibi Alex. num. 20. Dec. in pri-
ma lect. num. 11. Alc. num. 15. & 44. Purp. nu. 88.
Cagn. num. 40. verſic. Limitatur, Sap. num. 36. C.
quand. non pet. part. Fabia. in d. Auth. praeterea,
num. 99. C. vnd. vir. & vx. Duar. lib. 2. de iur.
accr. cap. 18. in fi.* & ita, non ſolum liberi,
ſed etiam parentes, & verò etiam tranſ-
uerſales, ſiue agnati, ſiue cognati feciſſent
vxori partem, *Vt in his terminis conſiderat Cagn.
in d. l. vn. numer. 40. verſic. limitatur C. quand.
non pet. part.*

Secundò mouentur ratione: Nam pa-
ria ſunt, non eſſe, vel reduci ad non eſſe
60 † *l. 2. §. ſi quis ex liberis ff. ad Tert.* Sed ſi is, qui
poſtea excluditur, ab initio non fuiſſet in
rerum natura, veniens per ſucceſſorium
edictum concurriſſet cũ eo, qui venit per
ius accreſcendi, & obtinuiſſet portionem
alteri delatam, quae poſtea vacat *d. Auth.
praeterea.* Ergo debet etiam cum eo con-
currere, & partem vacantem capere, quo-
ties ex poſt facto deſijt eſſe in rerum natu-
ra. *Ita arguit Bald. in d. l. vn. numer. 15. & poſt
eum ibi Cagn. num. 40. C. quand. non pet. part.*

His tamen non obſtantibus puto verius,
quod alij tradiderunt, ſcilicet ius accre-
ſcendi excludere ſucceſſorium edictum,
etiamſi per id veniens cum cõiuncto con-
61 curriſſet, ſi ab initio fuiſſet ſolus. † *Ita enim
cenſuerunt omnes, quos referemus infra.* Nam hoc
apertè cõuincitur ex eo, quia, ſi quis duo-
bus ſuſceptis filijs ex altero eorum nepo-
tem habeat, hic nepos haud dubiè con-
curreret cum patruo, ſi ab initio, ideſt
tempore mortis aui, pater eſſet praemor-
tuus: Ingrederetur enim illius locum, &
eum repręſentando ſimul cum patruo ſuc-
cederet *§. cum filius, Inſt. de hered. quae ab int.
defer. & nos late diximus in hoc cap. qu. 1. num. 14.
& qu. 10. num. 4.* Et tamen ſi tempore mor-
tis ambo filij ſint ſuperſtites, & poſtea is,
ex quo nepos ſupereſt, repudiet, talis ne-
pos veniens per ſucceſſorium edictũ, non
admittetur ad portionem patris, ſed ea
62 patruo accreſcet † *Vt ſcribunt omnes, quos refe-
remus infra, Et in ſpecie Crott. in d. l. re coniuncti,
num. 85. verſic. praetereà & 3.* Ergo ius accre-
ſcendi excludit ſucceſſorium edictum,
etiamſi per hoc veniens cum alio concur-
riſſet ſi ab initio fuiſſet ſolus. Praetereà, ſi
filia, quae cum iuramento renuntiauit hae-
reditati paternae, patri ſuperuixerit, eius
portio deferetur fratribus veniẽtibus per
ius accreſcendi, non autem ipſius filijs ve-
niẽtibus per ſucceſſorium edictum quip-
pè quibus matris renuntiatio nocet, *Vt
oſtendemus infra*, Et tamen, ſi illa eſſet prae-
mortua, & ſic non extaret tempore mor-
tis aui, nepotes ex ea ſimul cum patruis
ſuccederent non obſtante matris renun-
63 tiatione, quippè, quae eis non obeſſet † *Vt
oſtendemus in hoc cap. qu. 11.* Ergo veniens per
ſucceſſorium edictum excluditur ab eo,
qui

qui venit per ius accreſcendi, etiamſi eum
illo cõcurriſſet, ſi ab initio fuiſſet ſolus, *Ita
arguunt multi & obſtare limitationi Baldi fatentur
Cagn. in d. l. vn. num. 42. & ibi Claud. Tut. num.
125. verſic. Tamen iſta deciſio C. quand. non pot.
part.*

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, doc-
trinam Baldi *deſumptam ex Auth. præterea*,
procedere, quoties is, qui vocatur ex ſuc-
ceſſorio edicto, venit ex perſona propria,
*in quibus terminis loquitur d. Auth. præterea, quam
Baldus adducit*, ſecus verò, quoties venit ex
perſona deficientis, Nepotes autem ex fi-
lia, quæ renuntiauit, non venire ex perſo-
na propria, ſed ex perſona matris, quia
alioquin non poſſint cum auunculis, qui
ſunt proximiores, concurrere, ideòque
nil mirum, ſi, quem. Deſunt aliqua.

S V M M A R I V M.

1 *Fiſcus vindicans bona, tamquam vacantia excludi-
tur à coniuncto, ſiue ex teſtamento veniat, vt num.
2. ſiue ab inteſtato, vt num. 14.*
3 *Declaratur l. vn. § fin. C. de cad. toll.*
4 *Vltimus dicitur, quem nemo ſequitur.*
5 *Vltimus dicitur, qui p[o]ſt alios omnes vocatur.*
6 *Subſtitutus excludit fiſcum venientem ad bona, tam-
quam vacantia.*
7 *Fiſcus excluditur à venientibus ab inteſtato.*
8 *Fiſcus tunc admittitur, cum nullus alius ſupereſt,
qui rem, aut ex teſtamento, aut ab inteſtato vin-
dicare poſſit.*
9 *Fiſcus non vocatur, niſi bona vacent.*
10 *Vacare non dicuntur bona, cum adeſt coniunctus.*
11 *Vacare bona tunc dicuntur, cum nullus ſupereſt, qui,
aut ex teſtamento, aut ab inteſtato poſſit ſucce-
dere.*
12 *Vacare pars qualiter dicatur, & num. 13.*
15 *Fiſcus non, niſi poſt ſucceſſorum edictum, vocatur.*
16 *Vir, & vxor fiſco præferuntur.*
17 *Vxor, quæ quartam habet ex Auth. præterea C. vnd.
vir, & vx. excludit fiſcum à reſiduo, ſi cæteri
omnes legitimi ſucceſſores deficiant.*
18 *Coniunctus excludit fiſcum, etiamſi poſt acquiſitio-
nem portio deficiat, ſi ius accreſcendi locum ha-
bere poteſt.*
19 *Coniunctus excludit fiſcum, quando cohæres ob ſpre-
tum præceptum teſtatoris priuatur ſua portione.*
20 *Coniunctus excludit fiſcum, ſi minor poſt aditam hæ-
reditatem in integrum reſtituatur.*
21 *Fiſcus, non coniunctus, regulariter vocatur, cum alter
coniunctus poſt emolumentum acquiſitum ſine hæ-
rede deceſſit, & cur, num. 22.*

An ius accreſcendi excludat fiſcum vindicantem bona, quaſi vacantia.

Quæſtio Decimaquinta.

SVpereſt, vt ſeptimo, atque poſtremo
loco videamus de fiſco vindicante
bona, quaſi vacantia, & diſpiciamus,
an ei coniunctus veniens per ius ac-
creſcendi præferatur. Vtique autem hic
vacantia conſideramus, non, tamquam
bona coniuncti deficientis: nam alioquin
res non ad hanc quæſtionem pertineret,
ſed ad eam, quam propoſuimus *in 7 cap. q.
45 num. 5. & ſeqq.* ſcilicet, quia tunc non ve-
niret fiſcus ex perſona propria, ſed ex per-
ſona ipſius deficientis, quaſi illius tranſ-
miſſarius, quo caſu procederent ea, quæ
diximus *ibi, & in hoc cap. qu. 2. num. 4. & ſeqq.*
ſed conſideramus vacantia, tamquam bo-
na teſtatoris, ſiue illius, de cuius ſucceſ-
ſione tractatur, &, cui coniunctus debuiſ-
ſet ſuccedere, ſi non defeciſſet, & ſic ſup-
ponimus fiſcum velle ex perſona propria,
& proprio iure defuncto ſuccedere eo,
quòd deficiente vocato defũcti bona va-
cent, & quærimus, an, ſi ſuperſit coniun-
ctus, qui partem alterius deficientis per
ius accreſcendi vindicare poſſit, debeat is
fiſco præferri, an verò contra. Et certum
1 eſt, præferri coniunctum † *l. vn. §. cum au-
tem C. de cad. toll. §. inordinatum, & §. exhære-
datos, verſic. ſi verò oblatam, Auth. de hæred. &
Falc. coll. 1. Auth. hoc amplius C. de fideic. Et ſcri-
bunt gl. in l. 1. in verb. legitimo C. de bon. vac. lib.
10. Rolandin. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 23. Corn.
conſ. 324. num. 8. verſic. cum ergo, vol. 4.* Quod,
vt liquido conſtet, quatuor ſunt diſtin-
guendi caſus, quorum

Primus eſt, quando pars deficit ante ac-
quiſitionem, & tractamus de coniuncto,
ſeu cohærede teſtamentario, Et tunc res
caret dubio: nam certum eſt, eum eſſe po-
2 tiorem fiſco, † vt *eſt de mente eorum, quos cumu-
limus ſupra num. 1. &* probatur

Primò *l. vn. §. fin. verſic. tantum C. de cad.
toll.* vbi Iuſtinianus ſcribit, *fiſcum vltimum
ad caducorum vindicationem vocari:* Ergo ſup-
3 ponit, † alios omnes, qui ad eorumdem
caducorum vindicationem vocantur, &
ſic ſubſtitutos, coniunctos, & grauatos
*d. l. vn. §. ſin autem aliquid ſub conditione C. de
cad. toll.* fiſco præferri, quia vltimus dici-
4 tur is tantùm, quem nemo ſequitur † *l. 2.
§. legitima ff. de ſuis, & legit.* quique poſt alios
5 omnes vocatur † *l. poteſt quis 36. ff. de vulg.
tit. Inſt. eod. in prin. iuncta l. ſi is, qui ſoluendo 57.
ff. de hæred. inſtit.*

Secundo probatur, quia ſubſtitutus
6 haud dubiè fiſcum excludit † *d. l. vn. §. cum
autem C. de cad. toll.* Sed coniunctus cenſe-
tur, quaſi ſubſtitutus *l. ſi Titio. 63. §. Iulianus
ff. de leg. 2.* Debet igitur fiſcum excludere.

Tertio, quia, ſi vinco vincentem te,
multò fortiùs te *l. de acceſſionibus. 14 ff. de
diuerſ. & temp. præſcrip.* Sed coniunctus vin-
cit, & excludit venientes ab inteſtato, *vt
diximus in hoc cap. q. 9 num. 17.* qui vincunt,
7 & excludunt fiſcum † *d. l. vn. §. cum autem
C. de cad. toll. l. vn. C. vnd. vir. & vx.* Ergo
multò fortiùs debet vincere, & excludere
fiſcum.

Quartò, quia fiſcus tunc demum admit-
titur, cum nullus alius ſupereſt, qui rem,
aut ex teſtamento, aut ab inteſtato vin-
8 dicare poſſit † *l. vacantia. 4. C. de bon. vac. lib.
10. l. 1. §. Diuus de iur. fiſc. d. l. vn. §. cum au-
tem C. de cad. toll. & vt diximus in hoc cap. qu. 1.
nu. 25. Et in his terminis conſiderant Corn. d. conſ.
324. num. 7. vol. 4. Pereg. de iur. fiſc. lib. 4. tit. 3.
num. 3.* Sed, cum adeſt coniunctus, haud
dubiè

dubiè ſupereſt, qui rem ex teſtamento
vindicare poteſt, ſcilicet, quia coniun-
ctus eodem iure, & ex eadem cauſa voca-
tur ad partem accreſcentem, qua voca-
tur ad partem principalem, *Vt oſtendemus in*
hoc cap. qu. 45. num. 1. & ſeqq Ergo exiſtente
coniuncto non debet admitti fiſcus.

Quintò demum probatur, quia fiſcus
9 non vocatur, niſi bona vacent † *Vt diximus in hoc cap. qu. 1. num 25. Et in ſpecie declarat*
Poreg. de iur. fiſc. d. lib. 4. tit. 3. num. 28. Sed,
cum adeſt coniunctus, bona non vacant,
10 † quia vacare tunc demum dicuntur, cum
nullus ſupereſt, qui rem, aut ex teſtamen-
11 to, aut ab inteſtato vindicare poſſit † *d. l.*
vacantia. 4. C. de bon. vac. lib. 10. d. l. 1. §. Diuus ff. de iur. fiſc. quæ res dici non poteſt,
cum adeſt coniunctus, *Vt ſupra dictum eſt*,
Non debet igitur vocari fiſcus.

Nec eſt contrarium, quod vacare dici-
12 tur pars nulli aſſignata, † etiamſi teſtator
aliquem in alijs partibus hæredem inſti-
tuerit *§. videamus, Inſt. de hered. inſt.* quia
13 hoc verum eſt, † ſi ſpectemus eam voca-
tionem, quæ fit à teſtatore, & ſic princi-
paliter, & per ſe: nam, quia teſtator ne-
minem ex ea parte ſcripſit hæredem, ideò
hoc reſpectu dicimus, partem illam va-
care, ſcilicet, quia nemo eſt, qui ad eam
principaliter, & per ſe vocetur, cum illa
pars nemini fuerit à teſtatore aſſignata.
Cœterùm, ſi ſpectemus eam vocationem,
quæ fit à lege, & ſic non principaliter, ſed
acceſſoriè, & conſecutiuè ad partem prin-
cipalem, verius eſt, partem illam non va-
care, quia, licet nulli fuerit aſſignata, ac-
creſcit tamen alijs partibus aſſignatis *l. interdum 13. §. 1. ff. de hered. inſt.* ideoque, cum
ad eam aliquis vocetur, ſi non principa-
liter, ſaltem acceſſoriè, fit, vt non poſſit
dici vacare, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus*.

Secundus verò caſus eſt, quando pars
deficit ante acquiſitionem, & tractamus
de coniuncto, ſeu cohærede legitimo,
qui ſcilicet ab inteſtato ſucceſſit, Et tunc
ſimiliter certū eſt, eum debere fiſco præ-
14 ferri, † vt *eſt de mente eorumdem, quos retulimus ſupra num. 1. &* probatur

Primò, quia fiſcus non vocatur ad bo-
na, quaſi vacantia, niſi deficiant omnes,
qui rem, aut ex teſtamento, aut ab inte-
ſtato ſunt habituri, *Vt diximus ſupra num. 8.*
Sed hic non deficiunt omnes, cum ſuper-
ſit coniunctus, qui rem ab inteſtato habe-
re poteſt. Non debet igitur vocari fiſcus.

Secundò probatur, quia, ſi vinco vin-
centem te, multo fortiùs te, *Vt diximus ſupra numer. 6. verſ. 3.* Sed cohæres excludit
ſucceſſorium edictum, *Vt oſtendimus in qu. præced. numer. 1. & ſeqq.* quod eſt potentius
15 fiſco † *l. 1. in prin. & §. quibus ff. de ſucceſ. edict. Et ſcribit Cuiac. ad l. ult. ff. eod. in 6. libr. Reſponſ. Papin.* adeò, vt etiam vir, & vxor, qui
non, niſi poſt omnes agnatos, & cognatos
à Prætore vocantur, fiſco ſint potiores
16 † *l. 1. C. und. vir, & ux.* Debet igitur multò
magis excludere fiſcum. Idque adeò ve-
rum eſt, vt procedat etiam in vxore quæ
quartam habet *ex Auth. præterea C. und. vir, & ux.* nam, ſi tranſuerſales omnes defi-
ciant, quia reſiduum hæreditatis ei accre-
ſcit, *Vt oſtendemus in 10. cap. qu. 13. num. 7.* ideò
fit, vt excludat fiſcum, ſi intendat bona,
17 quaſi vacantia ad ſe pertinere. † *Ita enim conſuerunt Corn. d. conſ. 324. numer. 7. vol. 4. &*
Pereg. de iur. fiſc. d. lib. 4 tit. 3 num. 4.

Tertius caſus eſt, quando pars deficit
poſt acquiſitionem, & ſumus in caſibus,
in quibus etiam poſt emolumentum ac-
quiſitum ius accreſcendi locum habere
poteſt, *quos retulimus in 7. cap. qu. 59. num. 28. & ſeqq.* Et tunc ſimiliter verum eſt, con-
18 iunctum admitti excluſo fiſco, † ſiue tra-
ctemus de ſucceſſionibus teſtamentarijs,
ſiue de ijs, quæ ab inteſtato deferuntur.
Exemplum primum ſit in hærede, qui poſt
aditam hæreditatem priuatur ob ſpretum
iudicium, & præceptum teſtatoris: nam,
quia pars eius defertur ſubſtitutis, aut co-
hæredibus, aut legatarijs, & fideicommiſ-
ſarijs, & in eorum defectum venientibus
ab inteſtato, & poſtremo loco fiſco, ideò
intelligimus, coniunctum, & alios omnes
19 ſupra enumeratos fiſco præferri † *§. ſi quis autem non implens, Auth. de hered. & Falc. coll. 1. Auth. hoc amplius C. de fideic. Qua de re latè diximus in cap. 7. qu. 54. num. 155.* Secundum ſit
exemplum in minore, qui poſt aditam hæ-
reditatem fuit in integrū reſtitutus: nam,
quia pars eius cohæredi volenti accre-
ſcit, ideò, ſi eam acceptet, dubiū non eſt,
20 quin fiſcus excludatur † *l. ſi minor. 61. ff. de acq. hered. & nos latè diximus in eodem 7. cap. qu. 59. num. 48. & ſeqq. Vbi reſpondimus ad l. ult. ff. de ſucc. edict. quæ ſola videbatur obſtare.*

Quartus denique caſus eſt, quando pars
deficit poſt acquiſitionem, & ſumus in ca-
ſibus, in quibus ius accreſcendi non poteſt
ampliùs habere locum, vt eſt regulare,
ſicut oſtendimus in eodem 7. cap. qu. 59. num. 13. & ſeqq. Et tunc, etiamſi coniunctus poſteà
deficiat, nullo relicto ſucceſſore, non ta-
mē illa portio ad coniunctum pertinebit,
21 ſed ad fiſcum, † quia, cum per acquiſitio-
nem factam à coniuncto ſemel fuerit à
iure accreſcendi excluſus, *Vt oſtendimus in d. qu. 59. num. 13. & ſeqq.* Conſequens eſt,
22 † vt non poſſit ampliùs ad illud admitti,
licet ſocius poſtea deficiat, cum à priua-
tione ad habitum non detur regreſſus *l. qui res. 98. §. aream ff. de ſolut. l. Mænius. 68. §. duorum ff. de leg. 2.* Planè, ſi tractemus de
ſocio liberalitatis Imperialis, magis eſt,
vt is debeat fiſco præferri, etiamſi ſocius
poſt acquiſitionem ſine hærede deceſſerit
l. un. C. ſi liber. Imp. ſoc. ſin. hered. deceſſ. lib. 10. & nos diximus in eodem 7. cap. quæſt. 45. numer. 8.
Et hæc de ijs effectibus, qui perſonas re-
ſpiciunt.

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi duobus modis poteſt cenſeri coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, potentia, & actu, & quando, & paſſim in hac quæſtione.*

2 *Diſpoſitio quoties confertur in eum, qui etiam ea amota, poſſet habere partem relictam per ius accreſcendi, dicitur cum eo coniuncta.*

3 *Inſtitutio dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando vnus eſt inſtitutus ex parte purè, & ex parte*

parte ſub conditione, & quare n. 4.
5 *Subſtitutio dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando coheres cohæredi vulgariter ſubſtituitur, & quare num. 6.*
8 *Ius accreſcendi coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris poteſt conſiderari vt cauſa aquiſitionis, & vt aquiſitionis modus.*
9 *Ius accreſcendi conſideratum, vt cauſa aquiſitionis non poteſt actu concurrere cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, ſecus ſi conſideretur, vt aquiſitionis modus, & nu. 12. 13. 14.*
10 *Subſtitutio non excludit ius accreſcendi, quoties confertur in eandem perſonam, quæ id habere poteſt, & qualiter hoc intelligatur nu. 11.*
15 *Intellectus l. ſi quis heres 35. in princ. ff. de acquir. hered.*
16 *Ius accreſcendi coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris dicitur expreſſum, & cur. n. 17.*

Qualiter ius accreſcendi poſſit cenſeri cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris coniunctum.

Quæſtio Decimaſexta.

NVnc videamus de ijs effectibus, qui reſpiciunt naturam; Horũ duo conſtat eſſe genera; quidã enim conſiſtunt in propria natura communicanda, quidã verò in aliena ſuſcipienda. In communicanda propria natura conſiſtunt illi effectus, quos operatur ius accreſcendi, quãdo eſt coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, puta cum inſtitutione, vel ſubſtitutione vulgari, aut pupillari, aut etiam (vt pleriſque viſum eſt) fideicommiſſaria. Quod, qualiter eſſe poſſit, ſi quæramus,
1 puto dupliciter † id poſſe contingere, vno modo potentia, altero verò actu.

Et potentia quidem tunc cenſetur ius accreſcẽdi cum expreſſa teſtatoris diſpoſitione coniunctum, cum talis diſpoſitio confertur in eum, qui etiam ea amota poſſet habere partem relictam per ius ac-
2 creſcendi: † Nam tunc, quia in eandem perſonam vtrumque ius concurrit, ſcilicet ius expreſſæ diſpoſitionis, & ius accreſcendi, ideo talis diſpoſitio dicitur cum iure accreſcendi coniuncta.

Exemplum ſit, cum teſtator aliquem inſtituit ex parte purè, & ex parte ſub con-
3 ditione, † *Vt in l. ſi quis ita ſcripſerit Titius. 33. & l. liber homo 59. §. ſi ita ſcriptum ff. de hered. inſt. l. cum heres. 52. §. vlt. & l. qui ex duabus 53. in prin. ff. de acq. hered. l. qui fundum. 86. §. ſi*
4 *is ex parte ff. ad leg. Falc.* Nam, quia † pars conditionalis etiam amota inſtitutione deberet ad inſtitutum per ius accreſcendi pertinere *d. l. ſi quis ita ſcripſerit. 33. ff. de hered. inſt. & nos oſtendemus in 7. cap. quæſt. 1. num. 1.* & ſtante diſpoſitione teſtatoris pertinet etiam iure inſtitutionis, ideo fit, vt talis inſtitutio dicatur à noſtris cum iure accreſcendi coniuncta, *Vt videre eſt apud Bald. in d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, verſ. Not. quod, licet, & ibi Imol. numer. 8. verſ. Item not. ff. de hered. inſt. Bald. in l. quidam elogio. 20. num. 3. C. de iur. delib. Caſtr. in d. l. qui ex duabus 53. in prin. num. 2. verſ. & eſt caſus, & ibi Imol. verſ. Aduerte tamen ff. de acq. hered. Iaſ. in l. qui plures 23. num. 2. ff. de vulg. Anto. Gabr. lib. 4. comm. opin. tit. de hered. inſt. concl. 2. num. 14.*

Aliud exemplum ſit, cum teſtator cohæredem cohæredi vulgariter ſubſtituit,
5 † *Vt in l. iam hoc iure. 4. verſ. quod ius l. qui plures. 23. l. ſi plures. 24. l. ſi Titius. 27. & l. cohæredi 41. in prin. ff. de vulg. §. ſed, ſi inſtituto, Inſt. eod. l. ſi quis heres. 35. in prin ff. de acq. her. l. ſi ex pluribus. 9. verſ. alia ff. de ſuis, & leg. l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſubſt.* Nam, quia
6 † cohæres etiam amota ſubſtitutione eſſet partem cohæredis deficientis per ius accreſcendi habiturus *l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. & nos diximus in 5. cap. qu. 30. nu. 7. & qu. 41. num. 8. & cap. 6 qu. 1. num. 2.* & ſtante diſpoſitione teſtatoris poteſt etiam eam habere iure ſubſtitutionis, ideo fit, Vt talis ſubſtitutio dicatur etiam à noſtris coniuncta cum iure accreſcendi, *Vt videre eſt apud eos, quos referemus in hoc cap. qu. 31. nu. 3.*

Sed hæc coniunctio æſtimatur ex po-
7 tentia, † non ex actu, quia poteſt quidem vocatus, vel vno iure, vel alio conſequi partem relictam, *Vt dicemus in hoc cap. qu. numer.* ſed quandiù res eſt integra, non etiam, vbi ſemel ad actum eſt deducta, *Vt oſtendemus ibi num.*

Actu verò, an poſſit ius accreſcendi cũ expreſſa diſpoſitione teſtatoris concurrere, & coniungi, cum ſcilicet diſpoſitio ad actum, ſiue effectum eſt perducta, dubitari poteſt. Sed puto, multum referre,
8 † Vtrum conſideremus ius accreſcendi, vt cauſam acquiſitionis, an verò, vt acquiſitionis modum: Nam, ſi, vt cauſam, ve-
9 rius eſt, non poſſe concurrere, † quia, cũ expreſſum faciat ceſſare tacitum *l. cum ex filio. 39. §. filio ff. de vulg.* & prouiſio hominis faciat ceſſare prouiſionem legis *l. vlt. C. de pact. conu.* Conſequens eſt, vt expreſſa teſtatoris diſpoſitio faciat ceſſare ius accreſcendi, quod eſt tacita, ſeu legis diſpoſitio, *Vt oſtendemus in hoc cap. 9. qu. 31. num. 6. & ſeqq.*

Nec eſt contrarium, quod ſubſtitutio
10 non excludat ius accreſcendi, † quoties confertur in eandem perſonam, quæ id habere poteſt, *Vt referemus in hoc ipſo cap. qu. 31. num. 5.* quia id verum eſt, ſi ius accre-
11 ſcendi conſideremus, † vt acquiſitionis modum, *ſecundum ea, quæ mox dicemus*, ſecùs verò, ſi, vt acquiſitionis cauſam, quia ſubſtitutio, tamquam expreſſa, & ab homine proueniens excludit ius accreſcendi, quod eſt ſubſtitutio tacita, & à lege proficiſcitur, *Vt oſtendemus in d. quæſt. 31. num. 4.* Idque mihi videntur noſtri frequentiùs ſenſiſſe, dum paſſim tradiderunt, eum, qui incipit ab aditione vnius partis cogi omnes habere eo iure, & modo quo teſtator voluit, ideſt, iure inſtitutionis aut ſubſtitutionis, non verò iure accreſcendi; *Vt referemus in hoc cap. qu. 19. num. 35. & 61. & qu. 34. num....* Significant enim alias partes à teſtatore datas non ex diſpoſitione legis, & ſic ex iure accreſcendi, quatenus con-

conſideratur, vt cauſa, & titulus acquiſi-
tionis ad eum pertinere, ſed ex diſpoſi-
tione hominis.

At, ſi ius accreſcendi conſideremus, vt
acquiſitionis modum, verius eſt, poſſe id
etiam actu cum expreſſa diſpoſitione te-
12 ſtatoris coniungi, & concurrere: † Nam,
&, cum inſtituto, qui ex pura inſtitutione
adiuit, poſt euentum conditionis pars
conditionalis ex inſtitutione acquiritur,
*Vt in caſibus, quos referemus in hoc cap. qu. 17. nu.
19 & ſeq.* & cum inſtituto, ac cohæredi
ſubſtituto acquiritur pars deficientis ex
ſubſtitutione, *Vt in caſibus, quos referemus in
hoc ipſo cap. quæſt. 34. num. 4 & ſeqq.* talis ac-
13 quiſitio fit per ius accreſcendi, † ſcilicet,
quia fit ipſo iure, & ſine noua aditione,
ac inuito, *Vt dicemus in d. qu. 34. numer.....
& d. qu. 17. num....* Quamobrem hoc reſ-
14 pectu † poterit diſpoſitio dici cum eo iure
coniuncta, ſed in tali coniunctione non
conſiderabitur ius accreſcendi, vt cauſa
acquiſitionis, ſed, vt acquiſitionis modus,
ſcilicet, quia re vera acquiſitio fit ex cau-
ſa inſtitutionis, vel ſubſtitutionis, & ſic
expreſſæ diſpoſitionis teſtatoris, ſed fit
per modum accretionis, ideſt, ipſo iure,
& ſine noua aditione, ac inuito. Idque
non obſcurè probat *l. ſi quis heres. 35. in
15 prin. ff. de acq hered.* vbi Vlpianus † loquens
de eo, qui cohæredi ſubſtitutus eſt, & ſuã
hæreditatis partem adiuit, *erit heres*, inquit,
*ex cauſa quoque ſubſtitutionis; quoniam inuito
quoque ei accreſcit portio:* Nam ſubſtitutionẽ
conſiderat, vt accretionis cauſam, accre-
tionem verò, vt acquiſitionis modum,
ſcilicet, quia accreſcit ipſo iure, etiam in-
uito. Et ita intelligendi ſunt omnes loci,
in quibus pars, quæ defertur ex inſtitutio-
ne, vel ſubſtitutione dicitur accreſcere,
*Vt l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſubſt. l. qui
patris. 59. in prin. ff. de acq. her. & DD. omnes, quos
referemus in hoc cap. qu 19. num 7. & 20.* Vt ſcili-
cet in iis accretio conſideretur, vt acqui-
ſitionis modus, non, vt cauſa. Quod etiã
mihi videtur ſenſiſſe Politus *in d. l. re con-
iunctis, num. 37. verſ. Ego ſuſtinere, & de ſubſtit.
tit. de vulg. part. 6. numer. 53 verſ. Ego ſuſtinere,*
dum ait, partem accreſcere ex cauſa ſub-
ſtitutionis, non ex iure accreſcendi à ſub-
ſtitutione ſeparato, cum nec ſeparari poſ-
ſit, *Vt ſcribit Ang. in d. l. ſi quis heres. 35. num. 2.
ff. de acqu. hered.*

Hinc intelligimus, quam ob rem ius ac-
creſcendi, quod in eo conſideratur, qui
venit iure inſtitutionis, aut ſubſtitutio-
nis, paſſim à noſtris vocetur expreſſum,
16 † *Vti videre eſt apud Bald. in d. l. quidam elogio.
20. num. 3. C. de iur. delib. Iaſ. in d. l. re coniun-
ctis, num. 155. verſ. Confirmo, & ibi Alcia. nu 44.*
17 Hoc enim fit reſpectu † cauſæ, cum qua
coniungitur: nam, ſi per ſe conſideretur,
tacitum eſt, non expreſſum, quia tacitè,
ſeu tacito iure *l qui ex duabus. 53. § vlt. &
l. ſeruus communis ab extero. 66. ff. de acq. hered.
§ videamus, Inſt. de hered. inſt.* ideſt, ſine no-
ua aditione, & ſic expreſſa acquirentis vo-
luntate acquiſitionem operatur, *Vt dice-
mus in hoc cap. qu. 17. num. 19 & qu. 18. num. 3.*
ſed dicitur expreſſum, habito reſpectu ad
diſpoſitionem, cum qua coniungitur;
quia pars accreſcit ex cauſa inſtitutionis,
vel ſubſtitutionis, quæ expreſſa eſt teſta-
toris diſpoſitio.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi poteſt eſſe cum inſtitutione coniun-
ctum.*
2 *Subſtitutio eſt inſtitutio conditionalis num. 3.*
4 *Cohæres cohæredi ſubſtitutus aſſimilatur ei, qui ex
parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus
eſt.*
5 *Ius accreſcendi quando cenſeatur coniunctum cum
inſtitutione, & num. 10. 18. 20. 22. & 26.*
6 *Ius accreſcendi duo requirit extrema.*
7 *Ius accreſcendi nullo modo poteſt dici coniunctum
cum inſtitutione, quando vnus eſt in totum inſtitu-
tus, 8 9.*
10 *Ius accreſcendi non poteſt dici cum inſtitutione con-
iunctum licet vnus, & idem in pluribus partibus
inſtituatur, & num. ſeqq & quid ſi partim purè,
partim ſub conditione, num. 18. & 19. & quid ſi
in conditionali datus ſit cohæres, vel ſubſtitutus
num. 20. & ſeqq.*
15 *Heres ex pluribus partibus inſtitutus an fungatur
vice plurium perſonarum, & num. 16. 17.*
27 *Inſtitutio vt dicatur coniuncta cum iure accreſcendi
ſemper ſupponitur inſtitutum ex parte ſua adiiſſe,
declara vt num. 29.*

An, & quando ius accreſcendi cen-
ſeatur coniunctum cum
inſtitutione.

Quæſtio Decimaſeptima.

HIs ita præmiſſis videamus ſingu-
lariter, an, & quando ius accre-
ſcendi cenſeatur coniunctum
cum inſtitutione, vel ſubſtitu-
tione vulgari, aut pupillari, aut etiam fi-
deicommiſſaria, &, quid in ſingulis talis
vnio, ſiue coniunctio operetur.

Et quidem cũ inſtitutione poſſe id eſſe
1 coniunctum, † ſupponunt omnes, *quos re-
tulimus in qu. præced. poſt numer. 4.* Et rectè:
Nam, ſi poteſt eſſe coniunctum cum ſub-
ſtitutione vulgari *l. ſi quis heres. 35. in prin. ff.
de acq. her. & dicemus in hoc cap. qu. 31. numer. 3.*
& verò etiam cum pupillari *l. qui patris. 59.
in prin. ff. eod. & dicemus in hoc ipſo cap. qu. 37.
numer. 11.* debet etiam per conſequentias
poſſe eſſe coniunctum cum inſtitutione,
ſcilicet, quia tam vulgaris, quam pupil-
2 laris ſubſtitutio eſt inſtitutio † *l. ex facto. 43.
§. Lucius in fi. ff de vulg.* cum omnis ſubſtitu-
3 tio dicatur inſtitutio conditionalis † *Vt
ſcribunt glo. in l. qui liberis 8 in prin. in verb. purè
ff. de vulg. Bart. in l. ſub conditione 73. num. 1. in
fi. ff. de hered. inſt. & in l. quidam elogio. 20. nu. 1.
verſ. Venio ad ſecundum C. de iur. delib. Ceph. in
rubr. ff. de vulg. num. 83. & 103. & in l. centurio.
15. num. 5. ff. eod. Trentac. de ſubſt. in prin. nu. 17.*
Quamobrem cohæres cohæredi, aut vul-
gariter, aut pupillariter ſubſtitutus aſſi-
milatur ei, qui ex parte purè, & ex parte
ſub

4 ſub conditione inſtitutus eſt † *l. 1. §. id,*
quod ex ſubſtitutione ff. ad leg. Falc. l. cohæredi. 41.
§. cohæres ff. de vulg.

Quando autem Ius accreſcendi cenſea-
tur coniunctum cum inſtitutione, ſi quæ-
ramus, conſtat, varios eſſe diſtinguendos
caſus, quorum

Primus eſt, quando teſtator inſtituit
aliquem ex aſſe, & ſic integraliter, Et in
hoc caſu verius, & receptius eſt, ius accre-
5 ſcendi non poſſe conſiderari.† *Ita enim cen-*
ſuerunt omnes, quos referemus in hoc cap. quæſt. 28.
num. 6. dicentes in hac ſpecie aditionem partis ad
totum trahi, non iure accreſcendi, ſed iure inſtitu-
tionis, Et in ſpecie ita ſcribunt Gomez. tom. 1. varia.
reſol. cap. 10. num. 17. & Duar. lib. 1. de iur. accr.
cap. 1. & per conſequentias non poſſe cen-
ſeri cum inſtitutione coniunctum, quia,
6 † cũ hoc ius duo requirat extrema, ideſt,
duarum partium diſtinctionem, eius ſci-
licet, quæ accreſcit, & eius, cui fit acceſſio,
Vt oſtendimus in 4. cap. qu. 4. num. 6. & in eo,
qui integraliter inſtitutus eſt, vnum tan-
tum ſit extremum. Conſequens eſt, vt ius
accreſcendi conſiderari nequeat. Quam-
obrem ij, qui in hac ſpecie ius accreſcendi
conſiderant, *Vt Donell. lib. 7. comm. cap. 12.*
verſ. valet, ſeu dicunt, vnam partem ade-
unti àlias partes accreſcere, *Vt Gul Ben. in*
cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adela-
ſiam, num. 102. extra de teſtam. & Donell. d. lib. 7.
cap. 12. verſ. valet, perperam, & impropriè
loquuntur, quia re vera totum acquiri-
tur iure inſtitutionis, non iure accreſcen-
di, *Vt oſtendemus in d. qu. 28. num. 7.*

Nec dicas in hac ſpecie ius accreſcendi
conſiderari, non, vt cauſam, ſed, vt mo-
dum acquiſitionis, *ſecundum ea, quæ diximus*
in qu. præced. num. 12. & ſeqq. quia verius eſt,
ne hoc quidem modo conſiderari poſſe:
7 † Nam tunc per modum accretionis, fit
acquiſitio, cum aliquid poteſtate iuris ac-
cedit ei, quod acquiſitum eſt, puta pars
cõditionalis accedit parti puræ, quæ iam
fuit adita, *Vt in ſpecie l. liber homo, 59. §. ſi ita*
ſcriptum ff. de hæred. inſt. Vel pars, quæ ex
ſubſtitutione defertur, accedit parti ex
inſtitutione quæſitæ, *Vt in ſpecie l. ſi quis hæ-*
res 35. in prin. & l. qui patris 59. ff. de acq. hæred.
& l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſubſtit. At-
qui in propoſito, nihil eſt, quod accedat,
quia teſtator vnica diſpoſitione totum
aſſem integraliter reliquit. Non poteſt
igitur ius accreſcendi, vt acquiſitionis
modus conſiderari.

Nec eſt, quod reſpondeas, non poſſe
8 quidem conſiderari, ſi reſpiciamus † ad
teſtatorem, qui nullas fecit partes, ſecus
verò, ſi ad hæredem, qui partem adeundo
videtur ſcindere hæreditatẽ, & hoc mo-
do duo facere extrema; nam hoc reſpe-
ctu videtur pars non adita poſſe dici parti
iam aditæ accreſcere, & ſic conſiderari
ius accreſcendi, vt acquiſitionis modus,
quia fateor, hunc eſſe prædictorum ſenſũ,
& ad hoc eos reſpicere, dum aiunt, in ſpe-
cie propoſita partem parti accreſcere, ſed
dico, in hoc eos abuſiuè loqui, quia pro-
priè loquentibus ad hoc, vt pars dici poſ-
ſit accreſcere, & ſic fieri acquiſitio per
modum accretionis; debet illa priùs eſſe
9 ſeparata, † vel ex diſpoſitione teſtatoris,
vel ex diſpoſitione legis, vt euenit in ſpe-
ciebus, quas referemus *infra n. 10. & ſeqq* Nã
tunc re vera fit acceſſio, & fit ipſo iure,
ſeu iuris poteſtate ſine facto hominis,
ideòque rectè dicitur fieri per ius accre-
ſcendi *d. l. qui patris. 59. ff. de acq. hæred.* At,
cum pars non eſt, aut ab homine, aut à
lege ſeparata, ſed ab hærede de facto ſcin-
ditur, quia re vera nõ intelligitur diuiſa,
ideò non rectè dicitur accreſcere: Nihil
enim accedit, ſi reſpicimus ad ius, licet
inſpecto hæredis facto acceſſio fiat. Quã-
obrem non poteſt talis acceſſio dici fieri
ipſo iure, ſiue per ius accreſcendi, quia
ius declarat totum aſſem aditum, non ve-
rò partẽ addit parti, quippè, quæ non eſt.

Secundus verò caſus eſt, quando teſta-
tor inſtituit aliquem ex pluribus partibus
purè, Et tunc inſtitutio videtur coniuncta
10 cum iure accreſcendi, † ſiue conſideremus
potentiam, ſiue actum, qui in acquiſitionis
modo conſiſtit, *ſecundum ea, quæ diximus in*
11 *qu. præced num 1. & ſeqq.* Nam, † & ſi nota
vnius partis inſtitutione fuiſſet inſtitutus
etiam eam per ius accreſcendi habiturus
l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt. §. videamus
Inſt. eod. &, ſi vnam adeat, cenſebitur etiã
aliàs ipſo iure, & ſine alia aditione, & ſic
per modum accretionis quæſiuiſſe *l. ſi ſo-*
lus. 79. in prin. ff. de acq. hæred. & nos latè dice-
mus in hoc cap quæſt. 28. num. 7. Quamobrem
ij, qui in hac ſpecie ius accreſcendi con-
12 ſiderant, † *Vt Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in*
verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num 116. verſ.
Præterea, Dec. in l vn. in 2. lect. num. 22. verſic.
4. & num. 23. & ibi Cagn num. 9. C. quand. non
pet. part. Seb. Sap. in l teſtamento 6. num. 11. verſ.
3. fallit C. de impub. & al. ſubſt. Men. de præſ. lib.
4. præſ. 87. num. 10. aut dicunt vnam partẽ
adeunti aliam accreſcere, *quos referemus in*
hoc cap. quæſt. 19. num. 2. non videntur abu-
ſiuè loqui, quia, cum teſtator hæreditatẽ
in partes diſtinxerit, ceſſant ea, quæ in ſu-
periore ſpecie conſiderauimus.

Sed eſt verius, ne in hac quidem ſpecie
13 ius accreſcendi conſiderari poſſe, † *Vt rectè*
ſcripſerunt Imol. in l. in ratione. 11. §. quæſitum, in
fin. ff. ad leg. Falc. Alex. in l. 1. §. id, quod ex
ſubſtitutione, num. 3. in fin. ff. eod. Iaſ. in d. l. vn.
num 40. verſ. In 2. parte, & ibi Pic. num. 28. Cagn.
num. 68. verſ. In eadem gl. ibi, & Claud. Tut. nu.
28. in fin. C. quand. non pet. part. Cagn. in rubr.
C. eod. num. 11. circa medium, & per conſe-
quentias non poſſe id cenſeri cum inſtitu-
14 tione coniunctum, quia, † quoties teſta-
tor inſtituit aliquem ex pluribus partibus
purè, perinde eſt, ac, ſi integraliter eum
inſtituiſſet in eo toto, quod ex illis parti-
bus conficitur *d. l. in ratione. 11. §. quæſitum,*
verſ. & aliam cauſam ff. ad leg. Falc. Non enim
cenſetur partes feciſſe, quod haberet ani-
mum hæreditatis diuidendæ, ſed gratia
cuiuſdam demonſtrationis, *Vt oſtendemus*
in hoc cap. quæſt. 19. num. 2. & ſeqq. Quamo-
brem ea omnia, quæ diximus in ſuperiore
caſu, locum habent etiam in hac ſpecie.

Nec obſtant ea, quæ ſupra diximus, quia
procedunt inſpectis verbis, & eorum cor-

quod in habentibus ſimbolum facilior eſt tranſitus *l. in rem. 24. §. item, quacunque ff. de rei uendic.* Illud enim faciliùs inducitur, in quo minor digreſſio reperitur, quoniam ſimilitudo eſt cauſa generationis, & augmenti, ſed diſſimilitudo eſt cauſa contrarij. *Ita Bald. in d. l. un. num. 12. & ibi Gozad. num. 538. uerſic. Item ius, & Cagn. num. 39. uerſ. Ratio autem eſt C. quand. non pet. part. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in uerb. & uxorem nomine Adelaſiam, num. 172.*

18 Septimo differt, quia † ius accreſcendi, tamquam reale, ſequitur rem, & ad eos tranſit, in quos ipſa res, ſeu portio principalis transfertur *l. cum ex filio. 39. §. fin. ff. de uulg. & nos diximus in 7. cap. qu. 62. num. 9.* nec in eo conſideratur perſona, ſed res, *l. ſi totam 82. ff. de acq. hered.* At ſucceſſorium edictum, tamquam ius perſonale ſequitur perſonam, & in eo perſona principaliter conſideratur. *Ita Gozad. in d. l. un. num. 138. uerſic. Item ius C. quand. non pet. part.*

19 Octauo, & vltimo differt, quia † aditio minoris, qui poſtea in integrum reſtituitur, non excludit ius accreſcendi *l. ſi minor. 61. ff. de acqu. hered & nos diximus in 7. cap. qu. 59. num 48.* Et tamen excludit ſucceſſorium edictum *l. ult. ff. de ſucc. ed. Et nos latè oſtendimus in eadem qu. 59. num. 64. & ſeqq. Ubi diuerſitatis attulimus rationem, quam neceſſe non eſt hoc iterum referre.*

Hinc non immeritò ſcripſit Decianus
19 *in conſil. 61. num. 34. uol. 2.* aliud eſſe † ſuccedere, aliud accreſcere, & ſucceſſorium edictum eſſe cõtrarium iuri accreſcendi, ideòque non valere argumentum à iure
21 accreſcendi ad ſucceſſorium edictum † *Ut rectè Gozad. in d. l. un. num. 138 & ibi Claud. Tur. num. 127. C. quand. non pet. part. & alij tradiderunt.*

His ita præfatis, ſi quæramus, an coniunctus veniens per ius accreſcendi præferatur ijs, qui veniunt ex ſucceſſorio edicto, conſtat, haud dubiè præferri: Nam ius accreſcendi, tamquam potentius ex-
22 cludit ſucceſſorium edictum † *§. cum igitur, Inſt. de bon. poſſ. l. cum emancipatus. 13. § qui duos, uerſic. ſed etſi pater ff. de bon poſſ. contra tab. l. 1. §. ſed uidendum ff. de ſucc. ed. l. 2. §. ſed, ſi non ſit ſolus ff. ad Tert. l. ult & ibi not. Bald. num. 4. C. de legit. hered. Et ſcribunt Bart. in d. l. un. num. 4. & ibi Bald num. 12. Alex. num. 10. uerſic. Dic, quod, quamuis, Iaſ. num. 24. Gozad. num. 28. Dec. in prima lect. num. 10. Pic. numer. 22. Alcia. numer. 14. & 43. uerſic. In ea ibi, uel planiùs, Seb. Sap. num. 35. Claud. Tur. num. 124. uerſic. Eſt tamen, Purp. num. 84. Cagn. num. 39. uerſic. Quod autem C. quand. non pet. part. Bald. in tit. an agn. uel fil. num. 13. Ang conſil. 141. num. 1. uerſic. Non obſtat, ſi dicatur, Alex. in l. pactum dotali. 3. num. 7. uerſic. 2. caſu, & ibi Dec. num. 18. uerſic. 2. limitatur, & uerſic. Benè facit C. de collat. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num 183. & ibi Crott. num. 85. & 153. uerſic. Non obſtat alia ratio, & Rip. numer. 7. & 355. Gul. Ben. in d. cap. Raynucius, in uerb. duas habens filias, num. 281. Dec. in rub. C. quand. non pet. part. in 2. lect. num. 2. & in 3. numer. 10. & ibi Cagn. num. 50. Dec. conſil. 180. num. 7. uerſic. 2. tamen aliter reſpondetur, Gozad. in l. qui ſe patris. 3. num. 107. 138. & 223. & ibi Pic. num. 28. C. und. lib. Pic. in Auth. præterea, num. 31. & ibi Fabia. num. 98. C. und. uir. & ux. Alcia. conſil. 194. num. 4. & 6. lib. 9. Crott. in l. ſtipulatio hoc modo concepta 61. num 56. ff. de uerb. oblig. Corn. conſil. 165. num. 13 uol. 1. Ruin. conſil. 204. num. 51. uerſic 2. adduce, uol. 1. Rub. in l. pater filium. 54. num 190. ff. de inoff. Gabr. conſil. 133. num. 27. uol. 2. Purp. conſil. 270. num. 6. conſil. 307. num. 13 & conſil. 510. num. 30. Couar. in cap. quamuis, part. 3. §. 3. num. 7. De pact. in 6. Marant. in ſuis quaſt. legal. diſp. 10. num. 3. Bertr. conſil. 36. num. 53. uol. 1. Rol. conſil. 52. num. 11. uol. 1. Tiraq. de Iure primog. qu. 40. numer. 155. Decia. conſil. 40. numer. 10. uol. 5. Pereg. de Iur. fiſc. lib. 3. tit. 18. num. 99. & 100. Oſaſ. conſil. 20. num. 20. Surd. conſil. 133. numer. 13. Caualc. in ſuis commu. contra comm. qu. 101. num. 74. Morot. conſil. 22. num. 7. Duar. lib. 2 de Iur. accr. cap. 18. Balduì. in §. ult. num 23. Inſt. de Orfic. in §. cum igitur, numer. 7. Inſt. de bon. poſſ. et in 29. leg. 52. tab. numer. 50.* Quod (ſecundum vnum intellectum) probant illa verba, *ceſſante legitima ſucceſſione,* quæ leguntur *in l. un. C. quand. non pet. part.*

23 Significant enim, † portionem liberorum non petentium ijs ſolis accreſcere, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt, ceſſante legitima ſucceſſione, ideſt, excluſis, & amotis agnatis venientibus per ſucceſſorium edictum ex capite, vnde legitimi, ſcilicet, quia, quandiù poteſt eſſe locus venientibus ex capite, vnde liberi, tandiù repelluntur agnati venientes ex capite, vnde legitimi *l. 2. C. und. lib. §. admonendi Inſt. de hered. quæ ab int. def. Ita poſt Iac. Bald. locum illum interpretati ſunt gl. in d. l. un. in uerb. quoties, uerſic. uel planius, & ibi Cin. numer. 4. uerſic. Iac. Bald Bart. in prin. & num. 3. in fi. Bald. num. 11. uerſic. eſt & quarta, Ang. uerſic. Tene ergo, Dec. in prima lect. num. 9. uerſic. In ea gloſ. ibi, & Pic. num. 22. C. quand. non pet. part. Hoto. lib. 3. obſ. cap. 8.*

Sed eſt verius prædicta verba, non ad agnatos eſſe referenda, ſed ad hæreditatem, quæ legitima ſucceſſio dicitur, & hoc ſignifi-
24 care, quoties pluribus liberis ab inteſtato defertur bonorum poſſeſſio, non etiam hæreditas, vt eueniebat olim in liberis emancipatis, qui iure ciuili non vocabantur ad hæreditatem, ſed iure tantum Pretorio vocabantur ad bonorum poſſeſſionem, vnde liberi *§. emancipati, inſt. de hered. quæ ab ab int def.* & ex ijs aliqui omittunt beneficium edicti perpetui, ideſt, non agnoſcunt bonorum poſſeſſionem; quæ beneficio edicti perpetui eis defertur, illorum portionem ijs ſolis accreſcere, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt. Itaque illa verba, *ceſſante legitima ſucceſſione,* non reſpiciunt verbum, accreſcere, ſed verbum, defertur, & ſic primam, non ſecundam determinãt legis clauſulam, hoc ſenſu, *Quoties pluribus liberis ceſſante legitima hæreditate bonorum poſſeſſio defertur*, ideſt defertur bonorum poſſeſſio, non etiam hæreditas, *beneficio autem edicti perpetui quibuſdam omittentibus, ijs ſolis, qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt, portionem non petentium accreſcere, in dubium non uenit.* Hic eſt verus, & planus eiuſce legis intellectus, *quem 2. loco retulit ibi glo. in uerb. quoties, uerſ. uel pone 2. & probarunt 26. Cin. n. 4. uerſ.*

nerior

*uerior eſt, Bald. nu. 1. & 7. verſ. ſed, quia iſta pri-
ma, Caſtr. nu. 1. & 2. verſic. lege ergo, Alex. num.
1. & 10. verſ. In ea ibi, pone, Iaſ. in prin. & nu.
10. verſ. Iſtis ſic præmiſſis, & num. 20. verſic. ſum
in 2. parte, Dec. in pr. lect. num. 8. verſ. In ea gl.
ibi, Purp. num. 42. verſ. ſecundus, Gozad. nu. 16.
verſic. mihi videtur, Pic. num. 9. & 20. verſ. Te-
neo igitur, & num. 26. Sap. num. 26. verſ. 5. pars,
& num. 43. Claud. Tur. num. 159. & Maſſin. nu.
33. & ſeqq. Cuiac. ad eundem tit. & ad l. 3 §. ult.
ff. de bon. poſſ. Duar. lib. 1. de Iur. accr. cap. 14.
& nos etiam probauimus in 7. cap. q. 38. num. 91.
Tametſi Bart. ibi nu. 3. Ang. verſ. In ea gl. ibi, &
Cagn. nu. 25. verſ. hic ſecundus intellectus, cum ma-
le reprobarent*, non quem ſupra retulimus:
Nam is, vt eſt commentitius, ita & meri-
25 tò fuit † *a Caſtr. ibi. n. 3. verſ. vel dic ſecundum
eam; Iaſ. nu. 23. verſ. ego autem, Alc. n. 43. verſ.
In ea ibi, vel planius, Gozad. num. 16. verſ. vltima,
& nu. 27. verſ. circa quartam, Purp. n. 48. verſic.
ſed Rimin. Pic. n. 26. Sap. num. 34. Claud. Tur.
num. 125. verſic. tamen quicquid*, improbatus,
26 quia † verba illa, *ceſſante legitima ſucceſſione*,
quæ ponuntur in prima parte, & deter-
minant verbum, defertur, transfert in ſe-
cundam, vt determinent verbum, accre-
ſcere, *ſicuti declarant ibi gl. in verb. quoties, in
fin. & Cin. num. 4. verſic. Iac. Bald. Et in propo-
ſito conſiderans ibi Iaſ. num. 53. verſic. ego autem,
Goza. num. 16. verſic. vltima, & num. 27. verſicul.
Circa quartam, Purp. num. 48. verſic. ſed iſte intel-
lectus, & Cagn. num. 27. verſic. ſed Riminaldus.*
Ideò autem ſcripſit Gordianus, portio-
nem non petentium iis ſolis accreſcere,
qui bonorum poſſeſſionem agnouerunt,
quoties pluribus liberis defertur bono-
rum poſſeſſio ceſſante legitima ſucceſſio-
27 ne, quia, † ſi non ceſſaret, ſed pluribus
liberis ſimul deferretur, & hæreditas, &
bonorum poſſeſſio, prout euenit in ſuis
hæredibus, qui non ſolum iure Prætorio
vocantur ad bonorum poſſeſſionem, vn-
de liberi, ſed etiam iure ciuili vocantur
ad hæreditatem §. *ſunt autem, verſic. & primò,
Inſt. de bon. poſſ.* & aliqui ex iis omitterent
bonorum poſſeſſionem, eorum portio,
vel apud eoſdem ipſos (ſi non eſſent ab
hæreditate excluſi) remaneret, *vt declarant
gl. in d. verb. quoties, verſic. vel pone 2. & ibi Cin.
num. 4. verſic. verior eſt, & patet ex iis, quæ dixi-
mus in 7. cap. q. 38. n. 89. & ſeqq.* vel, ſi eſſent
excluſi, accreſceret, non ſolum iis, qui
bonorum poſſeſſionem agnouerunt, ſed
etiam aliis, qui hæredes exiſterent, *vt
oſtendimus in d. q. 38. num. 36. & ſeqq.* Itaque
vis conſtitutionis non conſiſtit in verbo,
accreſcere, ſed in verbo, ſolis, quia ſigni-
ficat, portionem non petentium bono-
rum poſſeſſionem, quæ ſine hæreditate
defertur, non accreſcere omnibus liberis,
ſed iis tantum, qui bonorum poſſeſſio-
nem agnouerunt. Et hoc ideò, quia por-
tio, non niſi portionem habenti accreſcit,
vt diximus in 7. cap. q. 90. num. 2. & quoties
bonorum poſſeſſio, non etiam hæreditas,
defertur liberis, portionem habere ne-
quit, qui bonorum poſſeſſionem non
agnoſcit, cum eam, vt hæres habere non
poſſit, tamquam ab hæreditate excluſus.
At, quoties defertur bonorum poſſeſſio
non ceſſante legitima ſucceſſione, poteſt
quis habere portionem, etiamſi non agno-
uerit bonorum poſſeſſionem, quia poteſt
pro parte hæres exiſtere, quod ſufficit, vt
ei pars accreſcat, cum in iure accreſcen-
di rem ſpectemus, non ſucceſſionis, for-
mam *l. ſi totam 82. ff. de acq. hered.* Probatio
igitur eius, quod ſupra diximus, ſcilicet,
ius accreſcendi excludere ſucceſſorium
edictum non à *d. l. vn. C. quand. non pet. part.*
ducenda eſt, ſed ab aliis locis, quos ſupra
retulimus.

Cur autẽ hoc ita cõſtitutũ ſit, ſi quæra-
mus, conſtat varias à noſtris rationes
afferri: Primùm enim nonulli ducunt ra-
tionem à voluntate defuncti: Nam, quia
28 † ius accreſcendi, etiam ab inteſtato con-
tingens ex tacita defuncti voluntate pro-
ficiſcitur, *vt ex multorum ſententia retulimus in
2. cap. q. 2. n. 66.* fit, vt debeat eſſe potentius
ſucceſſorio edicto, quod à mera legis po-
teſtate deſcendit. *Ita ratiocinantur Caſtr. conſ.
419. col. 3. verſ. ſed, licet, vol. 2. Alc. in d. l. re
coniuncti, n. 44. in fi. Seb. Sap. in d. l. vn. nu. 35.
& ibi Cagn. nu. 40. C. quand. non pet. part. Rub.
in d. l. pater filium 14. nu. 190. ff. de in off.* Nec
eſt contrarium, quòd etiam ii, qui ab in-
teſtato veniunt, dicantur habere tacitam
29 defuncti voluntatem † *l. conficiuntur 8. in
prin. ff. de iur. codic.* quia reſpondent, talem
voluntatem non conſiderari, niſi in iis,
qui tempore mortis eius, de cuius bonis
agitur, reperiuntur in primo ſuccedendi
gradu, vtpote, de quibus ſolis cenſetur ab
30 inteſtato moriens cogitaſſe, † *vt eſt doctr.
gl. in l. non iuſtam 4. in verb. repetitum, verſicul.
Item contra C. ad treb. Ita propoſito declarant Seb.
Sap. in d. l. vn. num. 35. & ibi Cagn. n. 40. C.
quand. non pet. part. Rub. in d. l. pater filium 14.
num. 190. ff. de inoff.*
31 Verùm hæc ratio mihi nõ probatur, † *vt
nec Alc. in d. l. vn. num. 16. verſic. mihi non pla-
cet C. quand. non pet. part.* Primò, quia
falſum eſt, ius accreſcendi, quod inter le-
gitimos ſucceſſores locum habet, deſcen-
dere ex tacita voluntate defuncti: Verius
enim eſt, id ex mera legis poteſtate profi-
ciſci, *vt oſtendimus in 5. cap. q. 5. num. 67. &
ſeqq. Et in propoſito conſiderat Alcia. in d. l. vn.
num. 16. verſic. mihi non placet.* Secundò, quia
tacita illa voluntas, quam dicuntur ha-
bere venientes ab inteſtato, tamquam
32 permiſſiua, conſideratur † in omnibus,
ad quos res ab inteſtato eſt pertinentura:
Nam, qui teſtamenti factionem habet, &
teſtari non vult, cenſetur hæreditatem
venientibus ab inteſtato vltrò relinque-
re, & ſic velle vt illa pertineat ad eos, ad
quos de iure pertinere debet *l. 3. in prin. &
l. conficiuntur 8. in prin ff. de iur. codic.* & con-
ſequenter, non ſolum ad venientes ex pri-
mo gradu, ſed etiam ad vlteriores, ſi ex
legis diſpoſitione ad eam vocentur; Nam,
cum voluntas non conſiſtat in dando, ſed
in non adimendo, quod adimi poterat,
l. 1. §. ſecundum ff. de leg 3. & defunctus ità
potuerit teſtando adimere poſterioribus,
vt primis, ſi his deficientibus hæreditas
ad illos pertinere debuiſſet, Conſequens
eſt, vt, tam in his, quam in illis voluntas

eius, qui inteſtato moritur, conſiderari debeat.

Quamobrem alij ſecundo loco putant,
33 rationē eſſe, quia, † cum in iure accreſcendi portio portioni accreſcat *l. ſi Titio. 39. in ſi. ff. de vſufr.* conſequens eſt, vt ad eos tantùm pertinere debeat, qui portionem habent, *ſicuti oſtendimus in 7. cap. q. 70. num. 2.* Atqui, non veniens per ſucceſſorium edictum, ſed coniunctus portionem habet. Non igitur ad illum, ſed ad hunc portio vacans pertinere debet. *Ita ratiocinantur Seb. Sap. in d. l. vn. n. 35 & ibi Cagn. n. 40. C. quand. non pet. par. Rub. in d. l. pater filium. 14. n. 190. ff. de inoff.*

34 Verū hæc nō eſt ratio, † cur coniunctus ſequentibus gradibus præferatur, ſed, cur veniens per ſucceſſorium edictum non habeat ius accreſcendi, ideòque nō pertinet ad quæſtionem propoſitā, vt proinde non immeritò fuerit *ab Alcia. ind. l. vn. nu. 16. verſ. Quare videamus C. quand. non pet. part, & alijs* improbata.

Tertiò igitur loco cenſent alij, ratio-
35 nem eſſe, quia † portio accreſcens ſumit naturam portionis principalis, & eodem, quo illa cenſetur iure, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 43. num. 3. & q. 45. num. 1.* Atqui in portione principali coniunctus excludit venientem ex ſucceſſorio edicto *l. 1. §. 1. ff. de ſucc. ed.* Debet igitur etiam eum excludere in portione accreſcente. *Ita ratiocinati ſunt Gozad. in d. l. vn. nu. 28. & ibi Dec. in pr. lect. nu. 11. Cagn. nu. 40. C. quand. non pet. part.*

Sed hæc ratio, licet in ſe vera ſit, non tamen omninò tollit difficultatem pro-
36 poſitam †, ſcilicet, quia adhuc quæri poteſt, cur portio vacans accreſcat potiùs portioni principali, quam cohæres habet, & eius naturam aſſumat, quàm ſequentibus gradibus deferatur

Quamobrem vera, & adequata ratio
37 eſt, quia † cum hæreditas repræſentet perſonam defuncti *l. non minus 31. in ſi. ff. de hered. inſt. l. hæres 22. ff. de vſucap.* Conſequens veteribus vſum eſt, vt eum vniformiter
38 repræſentare debeat, † ne alioquin vna, & eadem res diuerſo iure cenſeatur *contra regulam l. eum, qui ædes 23. in ſi. ff. de vſucap. & l. 1. verſ. Nec ratio patitur ff. de rer. permu.* Hanc autem vniformitatem tripliciter conſide-
39 rarunt, Primo reſpectu cauſæ, † vt ſcilicet defunctus repræſentetur, vel in totum teſtatus, vel in totum inteſtatus, ideòque, ſi quando ex duobus, aut pluribus hæredibus inſtitutis vnus deficiat, ne illius portio ad venientes ab inteſtato pertineat, & hoc modo defunctus repræſentetur difformiter, ideſt, partim, vt teſtatus, ſcilicet in portionibus aditis ab inſtitutis, & partim, vt inteſtatus, in portione ſcilicet vacante, conſtituerunt, vt ea debeat cohæredibus accreſcere, tametſi ſint omnimodò diſiuncti *ſecundum ea, quæ diximus in 3. cap. q. 1. nu. 19. & cap. 5. q. 41. nu.* 8. Et hoc modo defunctus in totum teſtatus repræſentetur, cum hæres, qui habet ius accreſcendi, cenſeatur etiam pro ea parte venire ex teſtamento, *vt dicemus in hoc cap. q. 45. n. 2. & 4.* & efficiat, vt defunctus in totum teſtatus dicatur deceſſiſſe.

Secundò verò dato etiam, quòd omnes ſuccedant ab inteſtato, & hoc modo defunctus repræſentetur vniformiter reſpectu cauſæ, conſiderarunt etiam vni-
40 formitatem reſpectu capitis; † Voluerunt enim omnes ſuccedere ex eodem capite, puta ex capite, vnde liberi, vel ex capite vnde legitimi. Vnde ſi vnus ex ijs, qui veniunt ex capite, vnde liberi, deficiat, noluerunt eius partem ad venientes ex alijs capitibus pertinere, tametſi gradu proximioribus, priùs, quàm totum caput, vnde liberi, ſit vacuatum *§. admonendo, Inſt. de hered. quæ ab int. def. l. legitimis 5 ff. vnd. cogn. Ita Bald. in tit. An agn. vel fil. n. 3.* ne defunctus partim ex vno, & partim ex alio capite, & ſic difformiter repræſentetur.

Tertiò demum eandem vniformitatem conſiderarunt etiam reſpectu gradus:
41 † Abſurdum enim putauerunt, eundem defunctum à perſonis diuerſorum graduum, & ſic difformiter repræſentari, ideòque, ſi ex ijs, qui in proximiore gradu ſunt, vnus deficiat, eius partem, non ad ſequentes gradus voluerunt pertinere, ſed perſonis eiuſdem gradus accreſcere *§. cum igitur, & ibi Mynſ. nu. 3. Inſt. de bon. poſſ.* ne alioquin defunctus à perſonis diuerſorum graduum, & ſic difformiter repræſentetur. *Ita Gomez. tom. 1. var. reſol. cap. 10. num. 20. verſ. confirmatur, Trentac. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. nu. 2.* Quamobrem dicimus, ſequentes gradus non ante admitti, quam deficiant omnes venientes ex gradu pro-
42 ximiore † *l. vlt. verſ. vt, ſi qui, & ibi Bald. n. 4. C. de legit. hered. Alc. in d. l. vn. verſ. 40. & donec Hoto. in §. fin. in prin. inſt. de Orfic. Gabr. conſ. 133. nu. 28. vol. 2. Duar. lib. 2. de iur. accr. cap. 18.* & priorem gradum excludere ſequentem, etiamſi quis in primo gradu ve-
43 niat per ius accreſcendi † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. vn. num. 4. Verſ. ſemper C. quand. non pet. part.* Et ſimili modo dicimus, ideò ius accreſcendi excludere ſucceſſorium
44 edictum, quia non mutat gradum, † *vt oſtendemus in hoc cap. q. 45. n. 84. Ita Gozad. in d. l. vn. num. 28. & ibi Dec. in pr. lect. num. 11. Cagn. nu. 40. Claud. Zuc. nu. 125. C. quand. non pet. part. Dec. in rub. C. eod. in 2. lect. nu. 2. & in 3. nu. 10. Gabr. conſ. 133. n. 28. vol. 2. Baldui. in § cum igitur n. 7. Inſt. de bon. poſſ.*

Nec eſt contrarium, quod eidem ſimul ſuccedant filius, & ex filio præmortuo nepos *§. cum filius, inſt. de hered. quæ ab int. def.* vel frater, vel ex alio fratre præmortuo filius *§. reliquum, Auth. de hered. ab int. ven. coll. 9. Auth. ceſſante C. de leg. hered.* & hoc modo defunctus videatur à perſonis diuerſorum graduum repræſentari,
45 † quia verius eſt, imò repreſentari à perſonis eiuſdem gradus. Nam, quia nepotes veniunt iure repræſentationis, ideò cenſentur venire ex eodem gradu, ex quo veniebat eorum pater. Itaque dicuntur eſſe pares in gradu cum patruis, non qui-
46 dem verè, ſed repræſentatiuè † Quamobrem, & ipſis ſimul cum patruis accreſcit alterius patrui deficientis portio, *vt diximus in 5. cap. q. 47. n. 20.* quæ non, niſi perſonis eiuſdem gradus ſolet accreſcere.

d. §.

d. §. cum igitur, Inſt. de bon. poſſ. quia & ipſi
ſunt eiuſdem gradus, cum gradum patris
repreſentent. Et hoc eſt, quod dicimus,
ius accreſcendi habere locum inter pares
in gradu verè, vel repræſentatiuè, *vt re-
tulimus in eodem 5. cap. q. 47. n. 21.*

Sed hæc quidem generaliter dicuntur.
Specialiter autem, ſi quæramus, quando
procedant tres puto diſtinguendos eſſe
caſus, quorum.

Primus eſt quando is, qui vult venire
per ſucceſſorium edictum, eſt idem ipſe
qui fuit à ſua portione excluſus. Et tunc
certum eſt, ea procedere, quæ ſupra di-
ximus, ſcilicet ius accreſcendi exclu-
47 dere ſucceſſorium edictum, † *vt ſcribunt
omnes, quos referemus infra n. 49.* Exemplum
ſit in eo qui, cum ſit ab vno capite exclu-
ſus, puta a capite, vnde liberi, vult veni-
re ex alio nempe ex capite vnde legitimi,
vel excluſus à capite, vnde legitimi, vult
venire ex capite, vnde cognati, & ſibi ipſi
48 ſuccedere, † *iuxta l. 1. §. ſed videndum ff. de
Suc. edict. l. 2. in prin. ff. vnd. legit. l. de bonis 6.
§. huic autem ff. de Carbo. edict. l. legitimis 5. &
l. ectani. 9. vbi gl. 1. ff. vnd. cogn.* Nam hoc ita
demum facere poteſt ſi nõ ſuperſit alius,
qui ex eo capite, à quo excluſus eſt bono-
rum agnouerit poſſeſſionem: Eo enim
exiſtente non poterit venire ex ſucceſſo-
rio edicto, & ipſi ſibi ſuccedere, ſed eius
pars accreſcet ei, qui ſuã portionẽ agno-
49 uit. † *Ita ſcribunt gl. in d. l. vn. in verb. quoties,
verſ. ita tamen, & ibi Bart. in prin. verſ. primo
quia Bald. nu. 4. Caſtr. num. 2. verſ. ſed iſta ratio
Alex. num. 4 verſ. tamen gl. Iaſ. num. 20. verſ.
In tertia particula, & n. 35. verſ. ſexto, Gozad. n.
26. verſ. primo, & verſ. mihi videtur, Pic. num. 7.
verſ. in glo. 1. & num. 10. & ſeqq. Alc. num. 22.
& 24. verſ. in ea, ibi, Purp. num. 59. Cagn. nu. 19.
verſ. ex dictis tamen, & Claud. Tut. n. 96. C. quand.
non pet. part. Corn. conſ. 165. nu. 12. verſ. tamen
dato, vol. 1. Et rectè, quicquid cenſuerit Seba. Sap.
in d. l. vn. num. 23. C. quand. non pet. part.* ſci-
50 licet, quia † ex ſequenti capite non defer-
tur bonorum poſſeſſio, niſi prius omninò
defecerit §. *admonendi, inſt. de hered. quæ ab
int. deſ. Et ſcribunt Bald. in cap. 1. num. 13. An.
agn. vel fil. & Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in
51 verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu. 170.* † &
defeciſſe non dicitur, vbi ſupereſt aliquis,
qui ex priore bonorum poſſeſſionẽ agno-
uerit, *vt ſcribunt omnes, quos retulimus ſupra n. 18.*

Planè hoc ita demum eſſe verum pleri-
que cenſent, ſi is, qui venit per ius accre-
ſcendi verè ſit in eodem gradu, quo is,
qui vult venire per ſucceſſorium edictũ,
prout euenit, cum ex pluribus filijs, qui-
bus delata eſt bonorum poſſeſſio, vnus
excluditur tempore: nam, ſi cæteri ſuas
portiones agnouerint, eis portio excluſi
accreſcet, nec poterit excluſus venire ex
capite, vnde legitimi; *In his enim terminis lo-
quuntur DD. quos ſupra retulimus.* Cæterùm,
ſi verè non ſit in eodem gradu, vt, quia
ſit nepos ex filio præmortuo, cenſent non
procedere, quod ſupra diximus, & filium
excluſum à capite, vnde liberi, poſſe ſibi
ipſi ſuccedere, & venire ex capite, vnde
legitimi, eoque modo capere ſuam por-
tionẽ excluſo nepote veniente per ius ac-
creſcẽdi. *Ita enim cẽſuerunt ij, quos referemus inf.*

Sed eſt verius, etiam in hoc caſu ius ac-
creſcendi excludere ſucceſſorium edi-
ctum, & nepotem ex filio præmortuo ve-
nientem per ius accreſcendi excludere
patruum venientem ex capite, vnde legi-
52 timi, & ſibi ipſi ſuccedere volentem † *Ita
53 enim cenſuerunt, quos referemus infra,* quia, †
cum hic nepos veniat ex capite, vnde li-
beri, Conſequens eſt, vt debeat exclude-
re patruum venientem ex capite, vnde le-
gitimi, ſcilicet, quia (vt ſupradictum eſt)
non anteà poteſt eſſe locus capiti ſequen-
ti, quam priùs in totum ſit euacuatum.
Nec verum eſt, huiuſmodi nepotem non
eſſe in eodem gradu, quo filius, quia,
cum veniat iure repræſentationis, dici-
tur eſſe in eodem gradu, quo fuiſſet pater
non quidem verè, ſed repræſentatiuè, *vt
oſtendimus in hac quæſt. n. 45. Quam in rem fa-
ciunt ea, quæ dicemus infra.*

Secundus verò caſus eſt, quando is, qui
vult venire per ſucceſſorium edictum, nõ
eſt idem ipſe, qui fuit à ſua portione ex-
cluſus, ſed alius, qui tamen non potuiſſet
cum eo concurrere, qui venit per ius ac-
creſcendi, etiamſi ab initio fuiſſet ſolus,
ideſt, non habuiſſet coniunctum, qui po-
ſteà defecit, Et in hoc caſu fatentur etiam
omnes, ius accreſcendi excludere ſucceſ-
ſorium edictum, & procedere regulam,
54 quam retulimus † *ſupra numer 22. Ita ſcripſe-
runt Dec. in d. l. vn. in 1. lect. num. 11. & ibi Purp.
num. 88. Cagn. num. 40. verſic. Limitatur C. quãd.
non pet. part. Fabia. in Auth. præterea, numer. 99.
C. vnd. vir. & vx.* Huius rei multa poſſunt
exempla afferri.

Primum in eo, qui moriens inteſtatus
reliquit liberos, & parentes: Nam, ſi vnus
ex liberis deficiat, aut morte, aut repudia-
tione, eius portio non pertinebit ad pa-
rentes venientes per ſucceſſorium edictũ,
ſed accreſcet liberis ſuperſtitibus, qui ſuas
portiones agnouerunt, & ita in hac ſpe-
cie ius accreſcendi excludet ſucceſſorium
edictum; *Ita in ſpecie declarant omnes, quos re-
tulimus ſupra num. 22. & probat l. 2. §. ita demum,
verſic. ſed, ſi non ſint ff. ad Tertul.* ſcilicet, quia,
55 † licet liberis ſuperſtites ab initio fuiſſent
ſoli, & ſic is, qui poſteà defecit non fuiſſet
in rerum natura tempore mortis eius, de
cuius bonis agitur, non tamen parentes
cum liberis in ſucceſſione concurriſſent,
ſed ab illis omnimodo fuiſſent excluſi *d. l.
2. §. ita demum, in prin. ff. ad Tert. §. repetitis,
Inſt. de ſeruil. cogn.* cum in ſucceſſionibus pri-
ma ſit cauſa liberorum §. 1. & §. *admonendi,
verſic. Ante enim, Inſt. de hered. quæ ab int. deſ §.
1. Auth. de hered. ab inteſt. ven. coll. 9. l. 1. §. 1. &
§. rectè ff. ſi tab. teſt. null. ext. l. 1. ff. quis ord. in
bon. poſſ. ſeru.* Quod, & in querela proce-
dere, certum eſt: Nam, ſi quis deceſſerit
relictis duobus filijs exhæredatis, & patre
præterito, & alter ex filijs morte, aut re-
pudiatione, aut etiam tempore excluda-
tur à querela, pars eius accreſcet alteri
filio excluſo patre *l. pater filium. 14. & ibi
omnes ff. de inoff. & nos latè diximus in 6. cap. qu.
30. num. 2.* quia filius, tamquam deſcendens

excluſiſſet patrem, etiamſi ab initio fuiſſet
ſolus *d. l. pater filium*.

Secundum exemplum (& quidem faci-
lius) afferri poteſt in eo, qui moriens in-
teſtatus reliquit liberos, & agnatos, aut
cognatos: Nam, ſi vnus ex liberis moria-
tur, aut aliter deficiat, eius portio accre-
ſcet alijs liberis excluſis agnatis, aut co-
gnatis venientibus ex ſucceſſorio edicto
*l. 1. §. ſi nemo ff. ad Tert. Et in ſpecie declarant
Purp. in d. l. vn. num. 88. C. quand. non pet. part.
Fabia. in d. Auth. praeterea, num. 99. C. vnd. vir.
& vx.* Et hoc ideo quia, licet is, qui poſteà
defecit, initio nō fuiſſet in rerum natura,
non tamen agnati, aut cognati potuiſſent
cum liberis ſuperſtitibus in ſucceſſione
concurrere, ſed ab illis omnimodo fuiſſent
excluſi *d. §. repetitis, Inſt. de ſenat. cogn.* Quan-
diù enim poteſt eſſe locus capiti liberorū,
tandiù caput agnatorum, aut cognato-
rum ceſſat *d. §. admonendi, verſic. Ante enim,
Inſt. de hered. qua ab int. def. Et ſcribit Purp. in d.
l. vn. num. 84. verſic qua tamen illatio C. quand.
non pet. part.*

Tertium exemplum afferri poteſt in li-
berto, qui moriens reliquit duos patro-
nos: Nam, ſi alter eorum deficiat, eius
portio non pertinebit ad ipſius filios, ſed
accreſcet compatrono, & ita etiam in hac
ſpecie ius accreſcendi excludet ſucceſſo-
56 rium edictum † *l. à duobus. 4. ff. de oper. liber.*
ſcilicet, quia liberi patroni non potuiſſēt
cum altero patrono in liberti ſucceſſione
cōcurrere, etiamſi pater eorum non fuiſ-
ſet in rerum natura, quo tempore liber-
tus deceſſit *l. 3. §. ſi duo ff. de legit. tut. l. ſi li-
bertus praeterito, 23. §. 1. ff de bon. lib. & nos etiam
diximus in 6. cap. qu. 48. num. 19.* Quamobrem,
&, ſi libertus duobus aſſignatus ſit, & al-
ter habens liberos deficiat, puta moria-
tur, aut capite minuatur, pars eius accre-
ſcet alteri excluſis liberis, qui iure ſucceſ-
57 ſionis aliàs venirent † *l. verum. 5. §. 1. ff. de
aſſign. liber.*

Tertius, & vltimus caſus eſt, quando is,
qui vult venire per ſucceſſorium edictum,
non eſt idem ipſe, qui fuit à ſucceſſione
excluſus, ſed alius, qui tamen cū eo con-
curriſſet, qui venit per ius accreſcendi, ſi
deficiens ab initio non fuiſſet in rerum na-
tura, Et tunc plerique tradunt, ius accre-
ſcendi non excludere ſucceſſorium edi-
ctum, ſed ab eo excludi, & ita in hac ſpe-
58 cie limitari regulam, † *Quam retulimus ſupra
num 22. Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. vn. nu.
15. & ibi Dec. in prima lect. num. 11. Gozad. nu. 28.
Alex. num. 44. Sap. num. 36. Purp. num. 88. Cagn.
num. 40. verſic. Limitatur, vbi ait hanc limitatio-
nem eſſe communem C. quand. non pet. part. Dec. in
d. l. pactum dotali. 3. numer. 18. verſic. ſed contra
iſtud C. de collat. Ruin. in l. pater filium 14. num.
190. ff. de inoff.* Mouentur autem, vt ita
ſentiant.

In primis argumento ducto à coniuge
paupere, cui etiam liberis extantibus cer-
ta pars aſſignatur *ex diſpoſitione Auth praeterea
C. vnd. vir, & vx* Nam, etſi liberi deficiant,
non tamē ei caeterę portiones accreſcent,
Vt oſtendemus in 10. cap. qu. 13. num. 8. ſed illae
ad parentes, vel agnatos, & cognatos ve-
nientes per ſucceſſorium edictum pertine-
59 bunt, † & ita ſucceſſorium edictum exclu-
det ius accreſcendi, quia, licet ab initio
mulier non habuiſſet liberos, non tamen
fuiſſet totam haereditatem habitura, ſed
praeter quartam caeterę portiones ad pro-
ximiores pertinuiſſent. *Ita ſcribunt Bald. in
d. l. vn. num. 15. & ibi Alex. num. 20 Dec. in pri-
ma lect. num. 11. Alc. num. 15. & 44. Purp. nu. 88.
Cagn. num. 40. verſic. Limitatur, Sap num. 36. C.
quand. non pet. part. Fabia. in d. Auth. praeterea,
num. 99. C. vnd. vir, & vx. Duar. lib. 2. de iur.
accr. cap. 18. in fi.* & ita, non ſolum liberi,
ſed etiam parentes, & vero etiam tranſ-
uerſales, ſiue agnati, ſiue cognati feciſſent
vxori partem, *Vt in his terminis conſiderat Cagn.
in d. l. vn. numer. 40. verſic. limitatur C. quand.
non pet. part.*

Secundò mouentur ratione: Nam pa-
ria ſunt, non eſſe, vel reduci ad non eſſe
60 † *l. 2. §. ſi quis ex liberis ff. ad Tert.* Sed ſi is, qui
poſtea excluditur, ab initio non fuiſſet in
rer ·ı natura, veniens per ſucceſſorium
edictum concurriſſet cū eo, qui venit per
ius accreſcendi, & obtinuiſſet portionem
alteri delatam, quae poſtea vacat *d. Auth.
praeterea*. Ergo debet etiam cum eo con-
currere, & partem vacantem capere, quo-
ties ex poſt facto de[?]t eſſe in rerum natu-
ra. *Ita arguit Bald. in d. l. vn. numer. 15. & poſt.
eum ibi Cagn. num. 40. C. quand. non pet. part.*

His tamen non obſtantibus puto verius,
quod alij tradiderunt, ſcilicet ius accre-
ſcendi excludere ſucceſſorium edictum,
etiamſi per id veniens cum cōiuncto con-
61 curriſſet, ſi ab initio fuiſſet ſolus. † *Ita enim
cenſuerunt omnes, quos referemus infra.* Nam hoc
apertè cōuincitur ex eo, quia, ſi quis duo-
bus ſuſceptis filijs ex altero eorum nepo-
tem habeat, hic nepos haud dubiè con-
curreret cum patruo, ſi ab initio, ideſt
tempore mortis aui, pater eſſet praemor-
tuus: Ingrederetur enim illius locum, &
eum repraeſentando ſimul cum patruo ſuc-
cederet *§. cum filius, Inſt. de hered. qua ab int.
defer. & nos late diximus in hoc cap. qu. 1. num. 14.
& qu 10. num. 4.* Et tamen ſi tempore mor-
tis ambo filij ſint ſuperſtites, & poſtea is,
ex quo nepos ſupereſt, repudiet, talis ne-
pos veniens per ſucceſſorium edictū, non
admittetur ad portionem patris, ſed ea
62 patruo accreſcet † *Vt ſcribunt omnes, quos refe-
remus infra, Et in ſpecie Crott. in d. l. re coniuncti,
num. 85. verſic. praetereà & 3.* Ergo ius accre-
ſcendi excludit ſucceſſorium edictum,
etiamſi per hoc veniens cum alio concur-
riſſet ſi ab initio fuiſſet ſolus. Praetereà, ſi
filia, quae cum iuramento renuntiauit hae-
reditati paternae, patri ſuperuixerit, eius
portio deferetur fratribus veniētibus per
ius accreſcendi, non autem ipſius filijs ve-
nientibus per ſucceſſorium edictum quip-
pè quibus matris renuntiatio nocet, *Vt
oſtendemus infra*, Et tamen, ſi illa eſſet prae-
mortua, & ſic non extaret tempore mor-
tis aui, nepotes ex ea ſimul cum patruis
ſuccederent non obſtante matris renun-
63 tiatione, quippè, quae eis non obeſſet † *Vt
oſtendimus in hoc cap. qu. 11.* Ergo veniens per
ſucceſſorium edictum excluditur ab eo,
qui

qui venit per ius accreſcendi, etiamſi cum illio cõcurriſſet, ſi ab initio fuiſſet ſolus, *ita arguunt multi & obſtare limitationi Baldi fatentur Cagn. in d. l. vn. num. 42. & ibi Claud. Tue num. 525. verſic. Tamen iſta deciſio C. quand. non pet. part.*

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, doctrinam Baldi *deſumptam ex Auth. præterea*, procedere, quoties is, qui vocatur ex ſucceſſorio edicto, venit ex perſona propria, *in quibus terminis loquitur d. Auth. præterea, quam Baldus adducit*, ſecus verò, quoties venit ex perſona deficientis, Nepotes autem ex filia, quæ renuntiauit, non venire ex perſona propria, ſed ex perſona matris, quia alioquin non poſſint cum auunculis, qui ſunt proximiores, concurrere, ideóque nil mirum, ſi, quem. Deſunt aliqua.

S V M M A R I V M.

1 *Fiſcus vindicans bona, tamquam vacantia excluditur à coniuncto, ſiue ex teſtamento veniat, vt num. 2. ſiue ab inteſtato, vt num. 14.*
3 *Declaratur l. vn. § fin. C. de cad. toll.*
4 *Vltimus dicitur, quem nemo ſequitur.*
5 *Vltimus dicitur, qui poſt alios omnes vocatur.*
6 *Subſtitutus excludit fiſcum venientem ad bona, tamquam vacantia.*
7 *Fiſcus excluditur à venientibus ab inteſtato.*
8 *Fiſcus tunc admittitur, cum nullus alius ſupereſt, qui rem, aut ex teſtamento, aut ab inteſtato vindicare poſſit.*
9 *Fiſcus non vocatur, niſi bona vacent.*
10 *Vacare non dicuntur bona, cum adeſt coniunctus.*
11 *Vacare bona tunc dicuntur, cum nullus ſupereſt, qui, aut ex teſtamento, aut ab inteſtato poſſit ſuccedere.*
12 *Vacare pars qualiter dicatur, & num. 13.*
15 *Fiſcus non, niſi poſt ſucceſſorum edictum, vocatur.*
16 *Vir, & vxor fiſco præferuntur.*
17 *Vxor, quæ quartam habet ex Auth. præterea C. vnd. vir, & vx. excludit fiſcum à reſiduo, ſi cæteri omnes legitimi ſucceſſores deficiant.*
18 *Coniunctus excludit fiſcum, etiamſi poſt acquiſitionem portio deficiat, ſi ius accreſcendi locum habere poteſt.*
19 *Coniunctus excludit fiſcum, quando cohæres ob ſpretum præceptum teſtatoris priuatur ſua portione.*
20 *Coniunctus excludit fiſcum, ſi minor poſt aditam hæreditatem in integrum reſtituatur.*
21 *Fiſcus, non coniunctus, regulariter vocatur, cum alter coniunctus poſt emolumentum acquiſitum ſine hærede deceſſit, & cur, num. 22.*

An ius accreſcendi excludat fiſcum vindicantem bona, quaſi vacantia.

Quæſtio Decimaquinta.

SVpereſt, vt ſeptimo, atque poſtremo loco videamus de fiſco vindicante bona, quaſi vacantia, & diſpiciamus, an ei coniunctus veniens per ius accreſcendi præferatur. Vtique autem hic vacantia conſideramus, non, tamquàm
bona coniuncti deficientis: nam alioquin
res non ad hanc quæſtionem pertineret,
ſed ad eum, quam propoſuimus *in 7 cap. q.*
45 num. 5. & ſeqq. ſcilicet, quia tunc non ve-
niret fiſcus ex perſona propria, ſed ex per-
ſona ipſius deficientis, quaſi illius tranſ-
miſſarius, quo caſu procederent ea, quæ
diximus *ibi, & in hoc cap. qu. 2. num. 4. & ſeqq.*
ſed conſideramus vacantia, tamquam bo-
na teſtatoris, ſiue illius, de cuius ſucceſ-
ſione tractatur, &, cui coniunctus debuiſ-
ſet ſuccedere, ſi non defeciſſet, & ſic ſup-
ponimus fiſcum velle ex perſona propria,
& proprio iure defuncto ſuccedere eò,
quòd deficiente vocato defũcti bona va-
cent, & quærimus, an, ſi ſuperſit coniun-
ctus, qui partem alterius deficientis per
ius accreſcendi vindicare poſſit, debeat is
fiſco præferri, an verò contra. Et certum
1 eſt, præferri coniunctum † *l. vn. §. cum au-*
tem C. de cad. toll. §. inordinatum, & §. exhære-
dates, verſic. ſi verò oblatam, Auth. de hæred. &
Falc. coll. 1. Auth. hoc amplius C. de fideic. Et ſcri-
bunt gl. in l. 1. in verb. legitimo C. de bon. vac. lib.
10. Rolandin. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 23. Corn.
conſ. 324. num. 8. verſic. cum ergo, vol. 4. Quod,
vt liquido conſtet, quatuor ſunt diſtin-
guendi caſus, quorum

Primus eſt, quando pars deficit ante ac-
quiſitionem, & tractamus de coniuncto,
ſeu cohærede teſtamentario, Et tunc res
caret dubio: nam certum eſt, eum eſſe po-
2 tiorem fiſco, † vt *eſt de mente eorum, quos retu-*
limus ſupra num. 1. & probatur

Primò *l. vn. §. fin. verſic. tantum C. de cad.*
toll. vbi Iuſtinianus ſcribit, *fiſcum vltimum*
ad caducorum vindicationem vocari: Ergo ſup-
3 ponit, † alios omnes, qui ad eorumdem
caducorum vindicationem vocantur, &
ſic ſubſtitutos, coniunctos, & grauatos
d. l. vn. §. ſin autem aliquid ſub conditione C. de
cad. toll. fiſco præferri, quia vltimus dici-
4 tur is tantùm, quem nemo ſequitur † *l. 2.*
§. legitima ff. de iur. & legit. quique poſt alios
5 omnes vocatur † *l. poteſt quis 36. ff. de vulg.*
tit. Inſt. eod. in prin. iuncta l. ſi is, qui ſoluendo 57.
ff. de hæred. inſtit.

Secundo probatur, quia ſubſtitutus
6 haud dubiè fiſcum excludit † *d. l. vn. §. cum*
autem C. de cad. toll. Sed coniunctus cenſe-
tur, quaſi ſubſtitutus *l. ſi Titio. 63. §. Iulianus*
ff. de leg. 2. Debet igitur fiſcum excludere.

Tertio, quia, ſi vinco vincentem te,
multò fortiùs te *l. de acceſſionibus. 14. ff. de*
diuerſ. & temp. præſcrip. Sed coniunctus vin-
cit, & excludit venientes ab inteſtato, *vt*
diximus in hoc cap. q. 9. num. 17. qui vincunt,
7 & excludunt fiſcum † *d. l. vn. §. cum autem*
C. de cad. toll. l. vn. C. vnd. vir. & vx. Ergo
multò fortiùs debet vincere, & excludere
fiſcum.

Quartò, quia fiſcus tunc demum admit-
titur, cum nullus alius ſupereſt, qui rem,
aut ex teſtamento, aut ab inteſtato vin-
8 dicare poſſit † *l. vacantia. 4. C. de bon. vac. lib.*
10. l. 1. §. Diuus de iur. fiſc. d. l. vn. §. cum au-
tem C. de cad. toll. & nos diximus in hoc cap. qu. 1.
nu. 25. Et in his terminis conſiderant Corn. d. conſ.
324. num. 7. vol. 4. Pereg. de iur. fiſc. lib. 4. tit. 3.
num. 3. Sed, cum adeſt coniunctus, haud
dubiè

dubiè ſupereſt, qui rem ex teſtamento
vindicare poteſt, ſcilicet, quia coniun-
ctus eodem iure, & ex eadem cauſa voca-
tur ad partem accreſcentem, qua voca-
tur ad partem principalem, *Vt oſtendemus in hoc cap. qu. 45. num. 1. & ſeqq.* Ergo exiſtente
coniuncto non debet admitti fiſcus.

Quintò demum probatur, quia fiſcus
9 non vocatur, niſi bona vacent † *Vt diximus in hoc cap. qu. 1. num. 25. Et in ſpecie declarat Pereg. de iur. fiſc. d. lib. 4. tit. 3. num. 28.* Sed,
cum adeſt coniunctus, bona non vacant,
10 † quia vacare tunc demum dicuntur, cum
nullus ſupereſt, qui rem, aut ex teſtamen-
11 to, aut ab inteſtato vindicare poſſit † *d. l. vacantia. 4. C. de bon. vac. lib. 10. d. l. 1. §. Diuus ff. de iur. fiſc.* quæ res dici non poteſt,
cum adeſt coniunctus, *Vt ſupra dictum eſt*,
Non debet igitur vocari fiſcus.

Nec eſt contrarium, quod vacare dici-
12 tur pars nulli aſſignata, † etiamſi teſtator
aliquem in alijs partibus hæredem inſti-
tuerit *§. uideamus, Inſt. de hæred. inſt.* quia
13 hoc verum eſt, † ſi ſpectemus eam voca-
tionem, quæ fit à teſtatore, & ſic princi-
paliter, & per ſe: nam, quia teſtator ne-
minem ex ea parte ſcripſit hæredem, ideò
hoc reſpectu dicimus, partem illam va-
care, ſcilicet, quia nemo eſt, qui ad eam
principaliter, & per ſe vocetur, cum illa
pars nemini fuerit à teſtatore aſſignata.
Cœterùm, ſi ſpectemus eam vocationem,
quæ fit à lege, & ſic non principaliter, ſed
acceſſoriè, & conſecutiuè ad partem prin-
cipalem, verius eſt, partem illam non va-
care, quia, licet nulli fuerit aſſignata, ac-
creſcit tamen alijs partibus aſſignatis *l. interdum 13. §. 1. ff. de hæred. inſt.* ideòque, cum
ad eam aliquis vocetur, ſi non principa-
liter, ſaltem acceſſoriè, fit, vt non poſſit
dici vacare, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

Secundus verò caſus eſt, quando pars
deficit ante acquiſitionem, & tractamus
de coniuncto, ſeu cohærede legitimo,
qui ſcilicet ab inteſtato ſucceſſit, Et tunc
ſimiliter certũ eſt, eum debere fiſco præ-
14 ferri, † vt *eſt de mente eorumdem, quos retulimus ſupra num. 1.* & probatur

Primò, quia fiſcus non vocatur ad bo-
na, quaſi vacantia, niſi deficiant omnes,
qui rem, aut ex teſtamento, aut ab inte-
ſtato ſunt habituri, *Vt diximus ſupra num. 8.*
Sed hic non deficiunt omnes, cum ſuper-
ſit coniunctus, qui rem ab inteſtato habe-
re poteſt. Non debet igitur vocari fiſcus.

Secundò probatur, quia, ſi vinco vin-
centem te, multo fortiùs te, *Vt diximus ſupra numer. 6. verſ. 3.* Sed cohæres excludit
ſucceſſorium edictum, *Vt oſtendemus in qu. præced. numer. 1. & ſeqq.* quod eſt potentius
15 fiſco † *l. 1. in prin. & §. quibus ff. de ſucceſ. edict. Et ſcribit Cuiac. ad l. ult. ff. eod. in 6. libr. Reſponſ. Papin.* adeò, vt etiam vir, & vxor, qui
non, niſi poſt omnes agnatos, & cognatos
à Prætore vocantur, fiſco ſint potiores
16 † *l. 1. C. und. uir, & ux.* Debet igitur multò
magis excludere fiſcum. Idque adeò ve-
rum eſt, vt procedat etiam in vxore quæ
quartam habet *ex Auth. præterea C. und. uir, & ux.* nam, ſi tranſuerſales omnes defi-
ciant, quia reſiduum hæreditatis eì accre-
ſcit, *Vt oſtendemus in 10. cap. qu. 13. num. 7.* ideò
fit, vt excludat fiſcum, ſi intendat bona,
17 quaſi vacantia ad ſe pertinere. † *Ita enim conſuerunt Corn. d. conſ. 324. numer. 7. uol. 4. & Pereg. de iur. fiſc. d. lib. 4. tit. 3. num. 4.*

Tertius caſus eſt, quando pars deficit
poſt acquiſitionem, & ſumus in caſibus,
in quibus etiam poſt emolumentum ac-
quiſitum ius accreſcendi locum habere
poteſt, *quos retulimus in 7. cap. qu. 59. num. 28. & ſeqq.* Et tunc ſimiliter verum eſt, con-
18 iunctum admitti excluſo fiſco, † ſiue tra-
ctemus de ſucceſſionibus teſtamentarijs,
ſiue de ijs, quæ ab inteſtato deferuntur.
Exemplum primum ſit in hærede, qui poſt
aditam hæreditatem priuatur ob ſpretum
iudicium, & præceptum teſtatoris: nam,
quia pars eius defertur ſubſtitutis, aut co-
hæredibus, aut legatarijs, & fideicommiſ-
ſarijs, & in eorum defectum venientibus
ab inteſtato, & poſtremo loco fiſco, ideò
intelligimus, coniunctum, & alios omnes
19 ſupra enumeratos fiſco præferri † *§. ſi quis autem non implent, Auth. de hæred. & Falc. coll. 1. Auth. hoc ampliùs C. de fideic. Qua de re latè diximus in cap. 7. qu. 54. num. 155.* Secundum ſit
exemplum in minore, qui poſt aditam hæ-
reditatem fuit in integrũ reſtitutus: nam,
quia pars eius cohæredi volenti accre-
ſcit, ideò, ſi eam acceptet, dubiũ non eſt,
20 quin fiſcus excludatur † *l. ſi minor. 61. ff. de acq. hæred. & nos latè diximus in eodem 7. cap. qu. 59. num. 48. & ſeqq. Vbi reſpondimus ad l. ult. ff. de ſucc. edict. quæ ſola uidebatur obſtare.*

Quartus denique caſus eſt, quando pars
deficit poſt acquiſitionem, & ſumus in ca-
ſibus, in quibus ius accreſcendi non poteſt
ampliùs habere locum, vt eſt regulare,
ſicut oſtendimus in eodem 7. cap. qu. 59. num. 13. & ſeqq. Et tunc, etiamſi coniunctus poſteà
deficiat, nullo relicto ſucceſſore, non ta-
mẽ illa portio ad coniunctum pertinebit,
21 ſed ad fiſcum, † quia, cum per acquiſitio-
nem factam à coniuncto ſemel fuerit à
iure accreſcendi excluſus, *Vt oſtendimus in d. qu. 59. num. 13. & ſeqq.* Conſequens eſt,
22 † vt non poſſit amplius ad illud admitti,
licet ſocius poſtea deficiat, cum à priua-
tione ad habitum non detur regreſſus *l. qui res. 98. §. aream ff. de ſolut. l. Mænius. 68. §. duorum ff. de leg. 2.* Planè, ſi tractemus de
ſocio liberalitatis Imperialis, magis eſt,
vt is debeat fiſco præferri, etiamſi ſocius
poſt acquiſitionem ſine hærede deceſſerit
l. un. C. ſi liber. Imp. ſoc. ſin. hæred. deceſſ. lib. 10. & nos diximus in eodem 7. cap. quæſt. 45. numer. 8.
Et hæc de ijs effectibus, qui perſonas re-
ſpiciunt.

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi duobus modis poteſt cenſeri coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, potentia, & actu, & quando, & paſſim in hac quæſtione.*

2 *Diſpoſitio quoties confertur in eum, qui etiam ea amota, poſſet habere partem relictam per ius accreſcendi, dicitur cum eo coniuncta.*

3 *Inſtitutio dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando vnus eſt inſtitutus ex parte purè, & ex parte*

parte ſub conditione, & quare n. 4.

5 *Subſtitutio dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando coheres coheredi vulgariter ſubſtituitur, & quare num. 6.*

8 *Ius accreſcendi coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris poteſt conſiderari vt cauſa aquiſitionis, & vt aquiſitionis modus.*

9 *Ius accreſcendi conſideratum, vt cauſa aquiſitionis non poteſt actu concurrere cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, ſecus ſi conſideretur, vt aquiſitionis modus, & nu. 12. 13. 14.*

10 *Subſtitutio non excludit ius accreſcendi, quoties confertur in eandem perſonam, quæ id habere poteſt, & qualiter hoc intelligatur nu. 11.*

15 *Intellectus l. ſi quis heres 35. in princ. ff. de acquir. hared.*

16 *Ius accreſcendi coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris dicitur expreſſum, & cur. n. 17.*

Qualiter ius accreſcendi poſſit cenſeri cum expreſſa diſpoſitione teſtatotis coniunctum.

Quæſtio Decimaſexta.

NVnc videamus de ijs effectibus, qui reſpiciunt naturam; Horũ duo conſtat eſſe genera; quidã enim conſiſtunt in propria natura communicanda, quidã verò in aliena ſuſcipienda. In communicanda propria natura conſiſtunt illi effectus, quos operatur ius accreſcendi, quãdo eſt coniunctum cum expreſſa diſpoſitione teſtatoris, puta cum inſtitutione, vel ſubſtitutione vulgari, aut pupillari, aut etiam (vt plerisque viſum eſt) fideicommiſſaria. Quod, qualiter eſſe poſſit, ſi quæramus,
1 puto dupliciter † id poſſe contingere, vno modo potentia, altero verò actu.

Et potentia quidem tunc cenſetur ius accreſcẽdi cum expreſſa teſtatoris diſpoſitione coniunctum, cum talis diſpoſitio confertur in eum, qui etiam ea amota poſſet habere partem relictam per ius ac-
2 creſcendi: † Nam tunc, quia in eandem perſonam vtrumque ius concurrit, ſcilicet ius expreſſæ diſpoſitionis, & ius accreſcendi, ideo talis diſpoſitio dicitur cum iure accreſcendi coniuncta.

Exemplum ſit, cum teſtator aliquem inſtituit ex parte purè, & ex parte ſub con-
3 ditione, † *Vt in l. ſi quis ita ſcripſerit Titius. 33. & l. liber homo 59. §. ſi ita ſcriptum ff. de hared. inſt. l. cum heres. 52. §. vlt. & l. qui ex duabus 53. in prin. ff. de acq. hared. l. qui fundum. 86. §. ſi*
4 *in ex parte ff. ad leg. Falc.* Nam, quia † pars conditionalis etiam amota inſtitutione deberet ad inſtitutum per ius accreſcendi pertinere *d. l. ſi quis ita ſcripſerit. 33. ff. de hared. inſt. & nos oſtendimus in 7. cap. quaeſt. 1. num. 1.* & ſtante diſpoſitione teſtatoris pertinet etiam iure inſtitutionis, ideo fit, vt talis inſtitutio dicatur à noſtris cum iure accreſcendi coniuncta, *Uti videre eſt apud Bald. in d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, verſ. Not. quod, licet, & ibi Imol. numer. 8. verſ. Item not. ff. de hared. inſt. Bald. in l. quidam elogio. 20. num. 3. C. de iur. delib. Caſtr. in d. l. qui ex duabus 53. in prin. num. 2. verſ. & eſt caſus, & ibi Imol. verſ. Adnerte tamen ff. de acq. hared. Iaſ. in l. qui plures 23. num. 2. ff. de vulg. Anto. Gabr. lib. 4. comm. opin. tit. de hared. inſt. concl. 2. num. 14.*

Aliud exemplum ſit, cum teſtator coheredem cohæredi vulgariter ſubſtituit,
5 † *Vt in l. iam hoc iure. 4. verſ. quod ius l. qui plures. 23. l. ſi plures. 24. l. ſi Titius. 27. & l. coheredi 41. in prin. ff. de vulg. §. ſed, ſi inſtituto, Inſt. eod. l. ſi quis heres. 35. in prin ff. de acq. her. l. ſi ex pluribus. 9. verſ. alia ff. de ſuis, & leg. l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſubſt.* Nam, quia
6 † cohæres etiam amota ſubſtitutione eſſet partem cohæredis deficientis per ius accreſcendi habiturus *l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. & nos diximus in 5. cap. qu. 30. nu. 7. & qu. 41. num. 8. & cap. 6 qu. 1. num. 2.* & ſtante diſpoſitione teſtatoris poteſt etiam eam habere iure ſubſtitutionis, ideo fit, Vt talis ſubſtitutio dicatur etiam à noſtris coniuncta cum iure accreſcendi, *Uti videre eſt apud eos, quos referemus in hoc cap. qu. 31. nu. 3.*

Sed hæc coniunctio æſtimatur ex po-
7 tentia, † non ex actu, quia poteſt quidem vocatus, vel vno iure, vel alio conſequi partem relictam, *Ut dicemus in hoc cap. qu. numer.* ſed quandiù res eſt integra, non etiam, vbi ſemel ad actum eſt deducta, *Vt oſtendemus ibi num.*

Actu verò, an poſſit ius accreſcendi cũ expreſſa diſpoſitione teſtatoris concurrere, & coniungi, cum ſcilicet diſpoſitio ad actum, ſiue effectum eſt perducta, dubitari poteſt. Sed puto, multum referre,
8 † Vtrum conſideremus ius accreſcendi, vt cauſam acquiſitionis, an verò, vt acquiſitionis modum: Nam, ſi, vt cauſam, ve-
9 rius eſt, non poſſe concurrere, † quia, cũ expreſſum faciat ceſſare tacitum *l. cum ex filio. 39. §. filio ff. de vulg.* & prouiſio hominis faciat ceſſare prouiſionem legis *l. vlt. C. de pact. conu.* Conſequens eſt, vt expreſſa teſtatoris diſpoſitio faciat ceſſare ius accreſcendi, quod eſt tacita, ſeu legis diſpoſitio, *Vt oſtendemus in hoc cap. 9. qu. 31. num. 6. & ſeqq.*

Nec eſt contrarium, quod ſubſtitutio
10 non excludat ius accreſcendi, † quoties confertur in eandem perſonam, quæ id habere poteſt, *Vt referemus in hoc ipſo cap. qu. 31. num. 5.* quia id verum eſt, ſi ius accre-
11 ſcendi conſideremus, † vt acquiſitionis modum, *ſecundum ea, quæ mox dicemus*, ſecùs verò, ſi, vt acquiſitionis cauſam, quia ſubſtitutio, tamquam expreſſa, & ab homine proueniens excludit ius accreſcendi, quod eſt ſubſtitutio tacita, & à lege proficiſcitur, *Vt oſtendemus in d. quaeſt. 31. num. 4.* Idque mihi videntur noſtri frequentius ſenſiſſe, dum paſſim tradiderunt, eum, qui incipit ab aditione vnius partis cogi omnes habere eo iure, & modo quo teſtator voluit, ideſt, iure inſtitutionis aut ſubſtitutionis, non verò iure accreſcendi; *Vt referemus in hoc cap. qu. 19. num. 35. & 61. & qu. 34. num....* Significant enim alias partes à teſtatore datas non ex diſpoſitione legis, & ſic ex iure accreſcendi, quatenus

con-

4 ſub conditione inſtitutus eſt † *l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione ff. ad leg. Falc. l. cohæredi. 41. §. cohæres ff. de vulg.*

Quando autem ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum inſtitutione, ſi quæramus, conſtat, varios eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando teſtator inſtituit aliquem ex aſſe, & ſic integraliter, Et in hoc caſu verius, & receptius eſt, ius accre-
5 ſcendi non poſſe conſiderari. † *Ita enim cenſuerunt omnes, quos referemus in hoc cap. quæſt. 28. num. 6. dicentes in hac ſpecie aditionem partis ad totum trahi, non iure accreſcendi, ſed iure inſtitutionis, Et in ſpecie ita ſcribunt Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 17. & Duar. lib. 1. de iur. accr. cap. 1.* & per conſequentias non poſſe cenſeri cum inſtitutione coniunctum, quia,
6 † cũ hoc ius duo requirat extrema, ideſt, duarum partium diſtinctionem, eius ſcilicet, quæ accreſcit, & eius, cui fit acceſſio, *Vt oſtendimus in 4. cap. qu. 4. num. 6.* & in eo, qui integraliter inſtitutus eſt, vnum tantum ſit extremum. Conſequens eſt, vt ius accreſcendi conſiderari nequeat. Quamobrem ij, qui in hac ſpecie ius accreſcendi conſiderant, *Vt Donell. lib. 7. comm. cap. 12. verſ. vales*, ſeu dicunt, vnam partem adeunti alias partes accreſcere, *Vt Gul. Ben. in cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 102. extra de teſtam. & Donell. d. lib. 7. cap. 12. verſ. vales*, perperam, & impropriè loquuntur, quia re vera totum acquiritur iure inſtitutionis, non iure accreſcendi, *Vt oſtendemus in d. qu. 28. num. 7.*

Nec dicas in hac ſpecie ius accreſcendi conſiderari, non, vt cauſam, ſed, vt modum acquiſitionis, *ſecundum ea, quæ diximus in qu. præced. num. 12. & ſeqq.* quia verius eſt, ne hoc quidem modo conſiderari poſſe:
7 † Nam tunc per modum accretionis, fit acquiſitio, cum aliquid poteſtate iuris accedit ei, quod acquiſitum eſt, puta pars cõditionalis accedit parti puræ, quæ iam fuit adita, *Vt in ſpecie l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum ff. de hæred. inſt.* Vel pars, quæ ex ſubſtitutione defertur, accedit parti ex inſtitutione quæſitæ, *Vt in ſpecie l. ſi quis hæres 35. in prin. & l. qui patris. 59. ff. de acq. hæred. & l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſubſtit.* Atqui in propoſito, nihil eſt, quod accedat, quia teſtator vnica diſpoſitione totum aſſem integraliter reliquit. Non poteſt igitur ius accreſcendi, vt acquiſitionis modus conſiderari.

Nec eſt, quod reſpondeas, non poſſe
8 quidem conſiderari, ſi reſpiciamus † ad teſtatorem, qui nullas fecit partes, ſecus verò, ſi ad hæredem, qui partem adeundo videtur ſcindere hæreditatẽ, & hoc modo duo facere extrema; nam hoc reſpectu videtur pars non adita poſſe dici parti iam aditæ accreſcere, & ſic conſiderari ius accreſcendi, vt acquiſitionis modus, quia fateor, hunc eſſe prædictorum ſenſũ, & ad hoc eos reſpicere, dum aiunt, in ſpecie propoſita partem parti accreſcere, ſed dico, in hoc eos abuſiuè loqui, quia propriè loquentibus ad hoc, vt pars dici poſſit accreſcere, & ſic fieri acquiſitio per modum accretionis; debet illa priùs eſſe
9 ſeparata, † vel ex diſpoſitione teſtatoris, vel ex diſpoſitione legis, vt euenit in ſpeciebus, quas referemus *infra n. 10. & ſeqq.* Nã tunc re vera fit acceſſio, & fit ipſo iure, ſeu iuris poteſtate ſine facto hominis, ideòque rectè dicitur fieri per ius accreſcendi *d. l. qui patris. 59. ff. de acq. hæred.* At, cum pars non eſt, aut ab homine, aut à lege ſeparata, ſed ab hærede de facto ſcinditur, quia re vera nõ intelligitur diuiſa, ideò non rectè dicitur accreſcere: Nihil enim accedit, ſi reſpicimus ad ius, licet inſpecto hæredis facto acceſſio fiat. Quãobrem non poteſt talis acceſſio dici fieri ipſo iure, ſiue per ius accreſcendi, quia ius declarat totum aſſem aditum, non verò partẽ addit parti, quippè, quæ non eſt.

Secundus verò caſus eſt, quando teſtator inſtituit aliquem ex pluribus partibus purè, Et tunc inſtitutio videtur coniuncta
10 cum iure accreſcendi, † ſiue conſideremus potentiam, ſiue actum, qui in acquiſitionis modo conſiſtit, *ſecundum ea, quæ diximus in*
11 *qu. præced. num. 1. & ſeqq.* Nam, † & amota vnius partis inſtitutione fuiſſet inſtitutus etiam eam per ius accreſcendi habiturus *l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt. §. videamus Inſt. eod.* &, ſi vnam adeat, cenſebitur etiã alias ipſo iure, & ſine alia aditione, & ſic per modum accretionis quæſiuiſſe *l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hæred. & nos latè dicemus in hoc cap. quæſt. 28. num. 7.* Quamobrem ij, qui in hac ſpecie ius accreſcendi con-
12 ſiderant, † *Vt Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num 116. verſ. Præterea, Dec. in l. vn. in 2. lect. num. 22. verſic. 4. & num. 23. & ibi Cagn. num. 9. C. quand. non pet. part. Seb. Sap. in l. teſtamento 6. num. 11. verſ. 3. fallit C. de impub. & al. ſubſt. Men. de præſ. lib. 4. præſ. 87. num. 10.* aut dicunt vnam partẽ adeunti aliam accreſcere, *quos referemus in hoc cap. quæſt. 19. num. 2.* non videntur abuſiuè loqui, quia, cum teſtator hæreditatẽ in partes diſtinxerit, ceſſant ea, quæ in ſuperiore ſpecie conſiderauimus.

Sed eſt verius, ne in hac quidem ſpecie
13 ius accreſcendi conſiderari poſſe, † *Vt rectè ſcripſerunt Imol. in l. in ratione. 11. §. quæſitum, in fin. ff. ad leg. Falc. Alex. in l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione, num. 3. in fin. ff. eod. Iaſ. in d. l. vn. num 40. verſ. In 2. parte, & ibi Pet. num. 28. Cagn. num. 68. verſ. In eadem gl. ibi, & Claud. Tut. nu. 28. in fin. C. quand. non pet. part. Cagn. in rubr. C. eod. num. 11. circa medium*, & per conſequentias non poſſe id cenſeri cum inſtitu-
14 tione coniunctum, quia, † quoties teſtator inſtituit aliquem ex pluribus partibus purè, perinde eſt, ac, ſi integraliter eum inſtituiſſet in eo toto, quod ex iſtis partibus conficitur *d. l. in ratione. 11. §. quæſitum, verſ. & aliam cauſam ff. ad leg. Falc.* Non enim cenſetur partes feciſſe, quod haberet animum hæreditatis diuidendæ, ſed gratia cuiuſdam demonſtrationis, *Vt oſtendemus in hoc cap. quæſt. 19. num. 2. & ſeqq.* Quamobrem ea omnia, quæ diximus in ſuperiore caſu, locum habent etiam in hac ſpecie.

Nec obſtant ea, quæ ſupra diximus, quia procedunt inſpectis verbis, & eorum cor-

Digitized by Google

tice: Cœterùm inſpecta vi, & effectu, ac
mente teſtatoris, magis eſt, vt partes fa-
ctæ non intelligantur, & per conſequen-
rias, vt perinde ceſſet iuris accreſcendi
coniunctio, ac, ſi teſtator hæredem inte-
graliter inſtitniſſet, *ſecundum ea, quæ diximus*
in ſuperiore caſu.

Minus obſtat, qnod hæres ex pluribus
partibus inſtitutus fungatur vice plurium
15 perſonarum, † ideòque, ſicut in pluribus
perſonis ius accreſcendi propriè conſide-
ratur, ita etiam propriè conſiderari de-
beat in vna, eademque perſona *vt voluit*
Cagn. in d. l. vn. num. 9. C. quand. non pet. part.
quia reſpondeo, negando hæredem ita
inſtirutum vice plurium perſonarum fun-
16 gi, † ideòque, quod in pluribus hæredi-
bus locum habet, non rectè ad vnum, &
eundem hæredem ex pluribus partibus
inſtitutum trahi, cum diuerſa ſit harum
17 ſpecierum ratio: Nam † in pluribus per-
ſonis adeſt partium diſtinctio, quæ, tam,
quo ad verba, quam, quoad mentem duo
conſtituit extrema neceſſaria ad hoc, vt
ius accreſcendi conſiderari poſſit, *ſicut*
oſtendimus in 4. cap. q. 4. n. 6. At in vna, &
eadem perſona ceſſat talis diſtinctio, quia,
licet teſtator inſpectis verbis videatur di-
ſtinxiſſe partes, & ita feciſſe duo extrema,
ramen inſpecta mente perinde habetur,
ac, ſi eundem integraliter inſtituiſſet in
eo toto, quod ex illis partibus conficitur,
vt ſupradictum eſt, ideòque ceſſant extrema
neceſſaria ad inducendũ ius accreſcendi.

Tertiùs caſus eſt, quando teſtator inſti-
tuit aliquem hæredem ex parte purè, &
ex parte ſub conditione, non dato cohæ-
rede: aut ſubſtituto, & is adijt ex pura,
Et tunc certum eſt, inſtitutionem condi-
tionalem cenſeri coniunctam cum iure
18 accreſcendi, † *vt ſcribunt omnes, quos retulimus*
in hoc cap. qu. 16. poſt num. 4. ſiue conſidere-
mus potentiam, ſiue modum acquiſitio-
nis, *ſecundum ea, quæ diximus ibi num. 1. & ſeqq.*
19 Nam, † & ſi conditio deficiat, illam erit
inſtitutus omnimodo per ius accreſcendi
habiturus *l. cum heres. 52. §. vlt. ff. de acqu. he-*
red. &, ſi extiterit, cenſebitur ipſo iure, &
ſine noua aditione, & ſic per modum ac-
cretionis eam ex inſtitutione quæſiuiſſe
l. liber homo 59. §. Titius ff. de hered. inſt. & nos
dicemus in hoc cap. queſt. 19. num. 6 & ſeqq.

Quartus caſus eſt, quando teſtator in-
ſtituit aliquem hæredem ex parte purè, &
ex parte ſub conditione, ſed dato cohæ-
rede, & inſtitutus adijt ex pura, Et tunc
pro ea portione, quam etiam deficiente
conditione omnimodò eſſet per ius ac-
creſcendi habiturus, dubium non eſt,
quin inſtitutio cenſeatur coniuncta cum
20 iure accreſcendi † *l. qui fundum. 86. §. ſi tu ex*
parte ff. ad leg. Falc. d. l. liber homo 59. §. Titius
& §. ſi ita ſcriptum, & ibi Bald. verſ. Not. quod
licet, & Imol. numer. 8. verſic. ſed dic. ff.
de hered. inſt. Cœterùm pro alijs partibus
non erit cum iure accreſcendi coniuncta,
21 † quia partes illæ deficiente conditione
non ad inſtitutum, ſed ad cohæredem
per ius accreſcendi eſſent peruenturæ *d.*
l. qui fundum. 86. §. ſi tu ex parte ff. ad leg. Falc.
d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, & ibi Bald.
verſ. Not. quod, licet, & Imol. num. 8. verſic. ſed
dic ff de hered. inſt.

Quintus caſus eſt, quando teſtator in-
ſtituit aliquem ex parte purè, & ex parte
ſub conditione, ſed dato in conditionali
ſubſtituto, Et inſtitutus adijt ex pura, Et
tnnc verius eſt, inſtitutionem conditio-
nalem non poſſe dici cum iure accreſcen-
22 di coniunctam, † quia deficiente condi-
tione non eſſet illa pars ad inſtitutum, qui
adiuit, per ius accreſcendi peruentura,
ſed ad ſubſtitutum *l. ſi te ſolum. 27. ff. de he-*
red. inſt. d. l. cum heres. 52. §. vlt. ff. de acq. hered.
& nos dicemus in hoc cap. qu. 19. num. 64. ideo-
que non poteſt illius partis inſtitutio dici
coniuncta cum iure accreſcendi, quod re-
ſpectu inſtituti locum habere nequit.

Planè, ſi ſubſtitutus deficeret, puta pen-
dente conditione moreretur, tunc inci-
peret inſtitutio conditionalis eſſe con-
23 iuncta cum iure accreſcendi, † & proce-
derent ea, quę diximus in tertio caſu, quia
paria ſunt, ſubſtitutum non eſſe datum,
vel datum defeciſſe, *Vt oſtendemus in 10. cap.*
qu. 23. num. 9. & ſeqq. Idem eſt, & ſi ſubſti-
tutus non ſit datus in omnem euentum,
ſed tantum in defectum conditionis: Nã,
ſi conditio exiſtat, etiam poſt mortem
inſtituti, dicetur inſtitutio coniuncta cũ
24 iure accreſcendi, † *Vt in ſpecie declarat Caſtr.*
in l. qui ex duabus. 53. in princ. num. 2. verſ. &
eſt caſus ff. de acq. hered. Paria enim ſunt, non
eſſe datum ſubſtitutum, vel datum ſub ea
conditione, quæ poſtea defecerit, *Vt dice-*
mus in hoc cap. qu. 30. nu. vlt. Denique, ſi con-
ditio extiterit viuo inſtituto, & reſpicia-
mus ad acquiſitionis modum, magis eſt,
vt dici poſſit cum iure accreſcendi con-
25 iuncta, † *ſecundum ea, quæ diximus in q. praeced.*
num. 12. & ſeqq. ſcilicet, quia pars illa cen-
ſebitur ipſo iure, & ſine noua aditione, &
ſic per modum accretionis acquiſita, *Vt*
oſtendemus in hoc cap. qu. 19. num. 10. & ſeqq.

Sextus denique caſus eſt, quando is,
qui ex parte purè, & ex parte ſub condi-
tione fuit inſtitutus, non adijt ex pura, Et
in hoc caſu, licet ſolus inſtitutus ſit, non
tamen cõditionalis inſtitutio poterit dici
26 coniuncta cum iure accreſcendi, † ſcili-
cet, quia amota inſtitutione non eſſet illa
pars ad eundem inſtitutum per ius accre-
ſcendi peruentura, cum portio hæredita-
tis non perſonæ, ſed portioni accreſcat
l. ſi totam. 82. ff. de acq. hered. & per conſe-
quentias non accreſcat ei, qui portionem
non habet *Vt diximus in 7. cap. qu. 70. num. 2.*
Quamobrem dicimus, partem vacantem
ijs tantum accreſcere, qui ſuas portiones
agnouerunt, *Vt patet ex ijs locis, quos retulimus*
in eodem 7. cap. qu. 60. num. 2.

Hinc intelligimus, quoties agimus de
iure accreſcendi coniuncto cum inſtitu-
tione, & de eius effectibus diſputamus,
ſemper nos ſupponere, inſtitutum ex par-
te pura adijſſe, & ita hæredem extitiſſe,
27 † *Vt patet ex l. ſi quis ita ſcripſerit, Titius 33. & d.*
l. liber homo 59. §. ſi ita ſcriptum ff. de hered. inſt.
d. l. cum heres. 52. §. vlt. & l. ſeq. in prin. ff. de
acq. her. et d. l. qui fundum. 86. §. ſi tu ex parte ff.
ad leg.

18 *ad leg. Falc.* quia, † ſi non eſſet hæres, non
poſſet, alterius partis inſtitutio dici cum
iure accreſcendi coniuncta: Nam, aut in-
ſtitutus repudiauit partem puram, & tan-
tum abeſt, vt alia pars dici poſſit illi ac-
creſcere, vt imò potius contrà ipſa pars
repudiata accreſcat ei, in qua ſub condi-
tione fuit idem inſtitutus. Quamobrem,
ſi poſt euentum conditionis aliam poſteà
partem adeat, conſequetur quidem etiam
partem repudiatam, ſed iure accreſcendi,
non etiam iure inſtitutionis, quia in par-
te non repudiata reperiet etiam confuſā
partem repudiatam, tamquam eam, quæ
illi accreuit, *Vt late oſtendemus in hoc cap. qu. 29.
nu. 18. et ſeqq.* Aut verò inſtitutus non repu-
diauit quidem partem puram, ſed, nec
adiuit, Et interim, dum res pendet, non
poterit alterius partis, quæ ſub conditio-
ne data eſt, inſtitutio dici cum iure accre-
ſcendi coniuncta, quia, cum inſtitutus
portionem non habeat, Conſequens eſt,
vt nihil ei dici poſſit accreſcere, *ſecundum
ea, quæ ſupra dicta ſunt.* Planè, quoad ſpem,
19 † dici poterit cum iure accreſcendi con-
iuncta, quandiù inſtitutus puram adire
poteſt; quia certum eſt, quandocunque
adierit, ſemper alterius partis inſtitutio-
nem futuram cum iure accreſcendi con-
iunctam, *ſecundum ea, quæ diximus in 3. caſu.*
Et his quidem caſibus cenſetur inſtitutio
cum iure accreſcendi coniuncta.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi ſumit illius
naturam, & ſecundum eam regulatur.*

2 *Inſtitutio, & ius accreſcendi, in quo differant, &
num. 3. & 4.*

5 *Aditio vna ſufficit ei, qui ex plurib. partibus inſti-
tutus eſt.*

6 *Acquiſitio, quæ fit per ius accreſcendi, fit ſtatim, ab eo
tempore, quo pars eſt delata, n. 8. 9.*

7 *Ius ſtatim, & ſine mora ſuos operatur effectus.*

Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum inſtitutione.

Quæſtio Decimaoctaua.

HVius autem vnionis, & coniunctio-
nis effectus vnus quidem generalis
eſt, vt ſcilicet inſtitutio cum iure
accreſcendi coniuncta ſumat natu-
ram iuris accreſcendi, & ſecundum
1 eam reguletur, † *Ita ſcribunt gl. in l. qui ex dua-
bus 53. in prin. in verb. eſt quoque pars, & ibi Caſtr.
num. 2. verſ. & hoc forte ff. de acq. hæred.* Sed ab
eo, quaſi à fonte tres ſpecialiter profici-
ſcuntur effectus, de quibus ſeparatim no-
bis erit diſpiciendum.
Primus igitur effectus eſt, quia, licet hæ-
reditas regulariter non acquiratur inſti-
2 tuto ſine aditione † *l. Cornelius. 69. ff. de hæ-
red. inſt. l. hæc verba 12. ff. de cond. inſt.* & in
hoc differat inſtitutio à iure accreſcendi
3 † vtpote per quod ipſo iure, & ſine ho-
minis facto pars acquiritur *l. vn. §. his ita
definitis C. de cad. toll. & nos diximus in 8. cap. q.
1. nu. 3. & ſeqq.* ſi tamen inſtitutio ſit cum
iure accreſcendi coniuncta; quia ſumit
illius naturam, ideo ipſo iure, & ſine alia
aditione pars ex inſtitutione delata ac-
4 quiritur † *l. liber homo. 59. §. Titius ff. de hæred.
inſt.* Quamobrem dicimus, ab eo, qui ex
pluribus partibus inſtitutus eſt, ſemel eſſe
5 adeundum † *l. ſi. ſolus. 79. §. 1. verſ. Ego qui-
dem ff. de acq. hæred. Et ſcribit Bald. in d. l. liber
homo 59. §. Titius. ff. de hæred. inſt.*
6 Hinc fit, vt acquiratur ſtatim † *d. l. liber
homo 59. §. ſi ita ſcripſit*, adeò, vt nullū temporis
ſpatium inter delationē, & acquiſitionem
cōſiderari poſſit; Eo enim momento, quo
pars ex inſtitutione defertur, acquiritur;
7 quia, † cum acquiſitio non pendeat à fa-
cto hominis, ſed à poteſtate iuris, Conſe-
quens eſt, vt dilationem non recipiat: Ius
enim ſtatim, & ſine mora ſuos effectus
operatur. Quamobrem, & acquiſitio hæ-
reditatis, quæ ſuis hæredibus fit ipſo iure
l. in ſuis. 14. ff. de ſuis, & leg. ſtatim, & ilicò
fieri intelligitur *l. vlt. §. ſin verò perpetuò C. de
cura furio*, & acquiſitio legati, quæ ipſo iu-
re, etiam ignorantibus fit *l. cum pater 79. §.
Surdo ff. de leg. 2. l. filiusfa. 16. ff. de teſtam.* ſta-
tim, & ſine morâ fieri cenſetur *l. hæredis
aditio. 7. in prin. ff. quand. dies leg. ced.* Statim
8 autem intelligo, † ab eo tempore, quo pars
eſt delata: Nam ante non cenſebitur facta
acquiſitio. Quod ſignificat Paulus *in d. l. ſi
9 ſolus 79. in prin ff. de acq. hæred.* dum ait, † eum,
qui ex pluribus partibus inſtitutus eſt,
adeundo vnam portionem, omnes acqui-
rere, *ſi tamen delata ſint*, quod qualiter acci-
piendum ſit, facile erit ex iis intelligere,
quæ dicemus *in hoc cap. q. 19. nu. 2. & ſeqq.*
Sed hoc quidem generaliter dicitur.
Specialiter autem, ſi quæramus, quibus
caſibus procedat, ſeparatim nobis erit
diſpiciendum. Primò, quid, ſi per noſmet-
ipſos nobis hæreditas acquiratur. Secun-
dò, quid, ſi per alium. Tertiò demum,
quid, ſi partim per nos, partim per alium.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutus ex aſſe ſi partem adeat, fit hæres ſtatim
in totum ſine alia aditione.*

2 *Inſtitutus ex pluribus partibus purè, ſi vnam adeat,
fit hæres etiam pro aliis ipſo iure, ſine noua aditio-
ne, & n. 3. 4.*

5 *Puri, & purificati idem iudicium.*

6 *Inſtitutus pro parte purè, & pro parte ſub conditio-
ne, ſi adeat ex pura, fit etiam ſtatim hæres ex
conditionali, & ſeqq. declara n. 16.*

8 *Conditio, cuius euentus nihil operatur, fruſtrà expe-
ctatur.*

10 *Pars conditionalis an acquiratur ſtatim iure accreſcē-
di, an verò iure inſtitutionis, quando inſtitutus
pro parte purè, & pro parte ſub conditione adit ex
pura, & num. ſeqq. & quæ vtilitas nu. 17. 18.
& 26.*

15 *Intellectus l. ſi liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum. ff.
de hæred. inſt.*

21 *Quandiù eſt ſpes inſtitutionis, tandiù ius accreſcendi
ceſſat, declara nu. 22.*

24 *Conditionalis inſtitutio non impedit ius accreſcendi
reſpectu eiuſdem.*

27 *Inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione*

ſed

ſed dato cohærede, ſi adeat ex purè, an ſtatim fiat hæres etiam in conditionali, & ſeqq.

28 *Per vnius partis aditionem ita demum aliæ acquiruntur ſi, & ipſæ delatæ ſint.*

33 *Ius accreſcendi expreſſum præfertur tacito.*

40 *Intellectus l. ſi liber homo. 59. §. Titius ff. de hæred. inſt. & n. 48.*

41 *Intellectus l. ſi ſolus 79. in princ. ff. de acquir. hæred. & num. 51.*

44 *Inſtitutus purè ex vno triente, & ex alio ſub conditione, dato cohærede Seio in alio triente, qui ſupererat, ſi adeat ex triente purè erit hæres etiam ex dimidia alterius trientis conditionalis, etiam pendente conditione. Sed an titulo inſtitutionis, an per ius accreſcendi n. ſeqq.*

57 *Spes conditionalis inſtitutionis, & ſubſtitutionem impedit, & ius accreſcendi.*

63 *Subſtitutio in parte tantùm facta non continet caſum voluntatis, ſed tantùm caſum impotentiæ.*

An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta con iure accreſcendi, pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, ſi per nos ipſos fiat acquiſitio.

Quæſtio Decimanona.

ET, ſi quidem per nosmetipſos nobis hæreditas acquiratur, & quæramus, an, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, conſtat varios eſſe diſtinguendos caſus, quorum.

Primùs eſt, quando teſtator inſtituit aliquem ex aſſe, & ſic integraliter; Et in hoc caſu certum eſt, ſi vnam partem adeat, ſtatim ipſo iure, & ſine alia aditione fieri hæredem etiam ex alijs partibus,
1 † *vt patebit ex ijs, quæ dicemus in hoc cap. q. 28. n. 1.* Sed hoc non prouenit à vi iuris accreſcendi, quippe quod in hac ſpecie conſiderari nequit, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 17. nu. 5. & ſeqq.* ſed à voluntate teſtatoris, quæ tamquam indiuidua in partes ſcindi non poteſt, *vt oſtendemus in hoc ipſo cap. q. 28. nu. 7. & ſeqq.*

Secundus verò caſus eſt, quando teſtator inſtituit aliquem hæredem ſolum, non ex aſſe, & ſic integraliter, ſed partibus diſtinctis, & purè; Et tunc eadem dicenda ſunt, quæ & in ſuperiore caſu diximus, ſcilicet, eum adeundo vnam partem cenſeri etiam alias ipſo iure, & ſine noua adi-
2 tione quæſiuiſſe † *d. l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hæred. & patebit etiam ex ijs, quæ dicemus in*
3 *eadem q. 28. n. 8.* Nam, † qui ex pluribus partibus inſtituitur, perinde habetur, ac ſi vnica diſpoſitione fuiſſet in eo toto, quod ex illis partibus conficitur, hæres ſcriptus *l. in ratione 11. §. quæſitum, verſ. & aliam cauſam ff. ad leg. Falc.* Idque procedit, etiam in eo, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, ſi quo tempore puram
4 adit etiam conditionalis erat purificata † *d. l. ſi ſolus. 79. in prin. verſ. ſi tamen ff. de acqu. hæred. Et ſcribit Bart. in l. liber homo 59. §. Titius, verſ. Opp. de leg. ff. de hæred. inſt.* ſcilicet, quia
5 puri, & purificati idem eſt iudicium † *l. vlt. §. Titius, verſ. ſed, ſi extiterit, & ibi Iaſ. n. 3. verſ. 2. ff. de vulg. Men. conſ. 822. n. 30.*

Tertiùs caſus eſt, quando quis ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, & in conditionali non habet ſubſtitutum; Et in hoc caſu, ſi adeat ex pura, ſtatim fiet hæres etiam ex conditio-
6 nali, quamuis adhuc conditio pendeat † *l. ſi quis ita ſcripſerit. 33. & ibi Imol. nu. 2. verſ. In ea gl. in fi. ff. de hæred. inſt. l. cum hæres 52. §. vlt. & ibi Ang. nu. 1. & Caſtr. n. 1. ff. de acqu. hæred. Et ſcribunt gl. in d. l. ſi ſolus 79. §. 1. in verb. In eiuſdem perſona, & ibi Caſtr n. 2. verſ. Nec obſtat, & nu. 4. verſ. Tertius ff. eod. Bart. in l. vlt. nu. 1. verſ. ſi verè quædam ff. eod. & in l. quidam elogio. 20. nu. 1. verſ. reaſſume C. de iur. delib. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. n. 1. verſ. ſi autem in vna, & nu. 3. verſ. recollige, Imol. in l. ſi te ſolum. 27. nu. 1. & in d. l. liber homo. 59. §. Titius ff. de hæred. inſt. Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 2. n. 12. verſ. vnum tamen eſt, & cap. 10. n. 17. verſ. 2. extende, Donel. lib. 7. comm. cap. 12 verſ. valet, Craſſ. in §. inſtitutio q. 26. nu. 3. Surd. conſ. 439.*
7 *num. 26.* quia, † cum omnimodo ſit eam habiturus, ſiue conditio extiterit, ſiue defecerit, cum etiam deficiente conditione, quo caſu perinde eſt, ac, ſi in ea parte nemo fuiſſet inſtitutus, debeat illa ad eundem in alia parte inſtitutum per ius accreſcendi pertinere, ne alioquin teſtator decedat pro parte teſtatus, pro parte inteſtatus, *vt in hac ſpecie conſiderant gl. in d. l. cum hæres 52. §. vlt. in verb. omnimodo ff. de acqu. hæred. gl. in d. l. ſi quis ita ſcripſerit. 33. in verb. conditione, & ibi Imol. n. 2. verſ. in ea gl. ibi ff. de hæred. inſt. Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 2. n. 12. verſ. vnum tamen eſt*, ideò pro eius acquiſitione fruſtrà expectaretur conditio, cu-
8 ius euentus nihil operatur † *l. aliquando 13. §. vlt. ff. ad Velleia. Ita ratrocinati ſunt Caius, & Martianus in d. l. ſi quis ita ſcripſerit 33. ff. de hæred. inſt. & in d. l. cum hæres 52. §. vlt. ff. de acqu. hæred. Et poſt eos gl. in d. §. vlt. in verb. Omnimodo, & ibi Ang. n. 2. Caſtr. n. 1. Caſtr. in d. l. ſi ſolus 79. §. 1. n. 2. verſ. Nec obſtat ff. de acqu. hæred. Imol. in d. l. ſi te ſolum. 27. n. 2. & in d. l. ſi quis ita ſcripſerit 33. n. 2. verſ. In ea gl. in fin. Gomez. d. tom. 1. varia reſol. cap. 2. n. 12. verſ. vnum tamen eſt, & d. cap. 10. n. 17. verſ. 2. extende, Donell. d. lib. 7. comm. cap. 12. verſ. valet, Craſſ. in d. §. inſtitutio qu. 26. num. 3.* Quamobrem dicimus, non dato cohærede, aut ſubſtituto puram in-
9 ſtitutionem ad ſe trahere totum, † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. ſi te ſolum. 27. ff. de hæred. inſt.*

Sed hoc, vt reſpectu ipſius acquiſitio-
10 nis † planum eſt, ita & reſpectu iuris, & cauſæ dubium habet: Quæritur enim, an pars conditionalis ſtatim ei, qui ex pura adiuit, acquiratur iure accreſcendi, an verò iure inſtitutionis, quod & in ſequenti ſpecie de ea portione quæritur, quam omnimodo etiam deficiente conditione eſſet inſtitutus per ius accreſcendi habiturus. Dubium autem facit illud; quia pendente conditione, nec iure inſtitutionis videtur poſſe acquiri, nec iure accreſcendi, non iure inſtitutionis, quia nondum

extitit

extitit conditio, nec iure accreſcendi,
quia nondum eſt defecta portio, *vt pro du-
bitandi ratione conſid. rate gl. in d. l. liber homo 59.
§. ſi ita ſcriptum, in verb. in pendenti, & ibi Bald.
verſ. 2. opponitur ff. de hered. inſt.*

Hoc tamen non obſtante cenſent ple-
11 rique ſtatim acquiri iure inſtitutionis, †
*vt gl. in d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, in
verb. in pendenti, & nouiſſimè Cuiac. lib. 12. obſ. cap.*
12 11. quia, † cum non attendatur conditio,
quaſi fruſtratoria, *vt ſupradictum eſt*, perin-
de res eſt habenda, ac, ſi purè, & ſine ta-
13 li conditione fuiſſet facta inſtitutio, † *ſe-
cundum gl. in d. §. ſi ita ſcriptum, in verb. in pen-
denti*, vt in ſimili dicimus de inſtitutione
facta ſub conditione, quæ remittitur
*l. quæ ſub conditione. 8 in prin. verſ. voluit, & §.
fin. & l. conditiones, quæ contra. 14 ff. de cond. inſt.*
Atqui, ſi purè fuiſſet in ea parte facta
inſtitutio, dubium non eſt, quin ad hæ-
redem, qui ex alia adiuit, pertineret etiam
ea iure inſtitutionis, *vt oſtendimus in caſu præ-
cedenti n. 2.* Idem igitur dicendum eſt, &
cum inſtitutio facta eſt ſub conditione,
quæ non attenditur.

Verùm hęc ſententia meritò fuit *à Bald.*
14 *in d. §. ſi ita ſcriptum, verſ. ego dico, & alijs* † im-
probata, Primò, quia contrarium apertè
probat *d. l. liber homo 59. §. Titius ff. de hered.
inſt. ſecundum ea, quæ dicemus in ſequenti caſu n.*
Secundò, quia pars hæreditatis non po-
teſt haberi iure inſtitutionis, niſi habea-
tur eo modo, quo teſtatur voluit. Atquì
teſtator ita demum voluit, partem con-
ditionalem ad inſtitutum pertinere, ſi
conditio extiterit. Ergo, vbi nondum ex-
titit, non poteſt illa iure inſtitutionis ad
hæredem pertinere. Tertiò demum, quia,
ſi pars conditionalis, quam quis omni-
modò etiam deficiente conditione eſſet
habiturus ſtatim acquireretur iure inſti-
15 tutionis, ſequeretur, in ſpecie † *d. §. ſi ita
ſcriptum*, qua teſtatur inſtituit Titium ex
vno triente purè, & ex alio ſub condi-
tione dato cohærede, ſi Titius adeat ex
inſtitutione pura, quo caſu ſtatim conſe-
queretur etiam dimidiam trientis ſub
conditione dati, alteram dimidiam, quam
dicimus, ſtare in ſuſpenſo, deficiente po-
ſtea conditione non debere totam accre-
ſcere cohæredi, ſed tantum pro minori
parte, quia, cum deficiente conditione
debeat illa dimidia, quæ ſtabat in ſuſpen-
ſo, quaſi facta caduca vtrique hæredi ac-
creſcere pro portione hæreditaria, & ſic
pro ea portione, quam quilibet eorum
iure inſtitutionis habet *l. ſi in teſtamento 5.
ff. de vulg.* & Titius iure inſtitutionis ha-
beat (ſecundum eos) non ſolum trientem
purè datum, ſed etiam dimidiam alterius
trientis, & ſic effectu ſemiſſem totius hæ-
reditatis, cohæres verò non habeat, niſi
trientem, neceſſariò pars, quæ ſtabat in
ſuſpenſo, deberet diuidi in decem partes,
& ſex deberent accreſcere Titio, quatuor
verò cohæredi. Atqui tota pars, quæ ſta-
bat in ſuſpenſo cohæredi accreſcit *d. §. ſi
ita ſcriptum, & nos dicemus in ſequenti caſu nu.* ...
Ergo altera pars pendente conditione nõ
cẽſetur acquiſita Titio iure inſtitutionis.
*Ita ſubtiliter, & eleganter ratiocinatus eſt Bald. in
d. §. ſi ita ſcriptum, verſ. Ego dico.*

Nec eſt contrarium, quod, cum non ex-
pectetur conditio, perinde res ſit haben-
da, ac, ſi purè fuiſſet facta inſtitutio, quia
16 hoc verum eſt, † ſi reſpiciamus ad effectũ
acquiſitionis: Nam, quia, ſiue conditio
extiterit, ſiue defecerit, omnimodò inſti-
tutus eſt illam portionẽ habiturus, ideo,
quoad acquiſitionis effectum fruſtrato-
rium eſt expectare conditionem. Cœte-
rùm, ſi reſpiciamus ad ius, & cauſam ac-
quiſitionis, magis eſt, vt inſtitutio non
habeatur pro pura, ſed ſit expectanda con-
ditio, quippè, quæ hoc reſpectu non po-
teſt cenſeri fruſtratoria: nam, ſi extite-
rit, habebit inſtitutus portionem illam
17 iure inſtitutionis; † *Vt declarat Bart. in d. l.
qui ex duabus. 53. in prin. verſ. vel clarius, ff. de
acq. hered. & ſcribunt etiam omnes, quos referemus
infra nu. 20.* ſi verò defecerit, habebit eam
18 iure accreſcendi, quia † primo caſu eam
habet ex diſpoſitione teſtatoris, cum ha-
beat eo modo, quo teſtator voluit, ſecun-
do verò non habet ex diſpoſitione teſta-
toris, quippè, qui non, niſi exiſtente con-
ditione voluit illam partem ad inſtitutũ
pertinere, ſed habet ex diſpoſitione legis,
quæ non vult, teſtatorem decedere pro
parte teſtatum, & pro parte inteſtatum.
Vt diximus ſupra num. 7. Nec erit neceſſaria
noua aditio, ſiue eam habeat iure inſtitu-
tionis, ſiue iure accreſcendi, ſed ſemel
19 adijſſe ſufficiet † *d. l. liber homo, 59. §. Titius
ff. de hered. inſt. Et in his terminis ſcribunt gl. in d.
l. ſi ſolum. 79. §. 1. in verb. in eandem perſona, &
ibi Caſtr. numer. 4. verſ. Tertius ff. de acq. hered.
Bald. in d. l. liber homo. 59. §. Titius.* Interim
igitur partem illam habebit inſtitutus iu-
re accreſcendi, ſed, ſi poſteà conditio ex-
titerit, cauſa mutabitur, & cenſebitur eã
20 habere iure inſtitutionis, † *Vt declarant Bald.
in d. l. liber homo. 59. §. Titius, verſ. illud eſt ve-
rum, & verſ. In text. ibi, ex ſemiſſe, & ibi Ang.
Idem Bald. in d. l. liber homo. §. ſi ita ſcriptum,
verſ. In text. ibi, aut ex ſemiſſe, & verſ. Ego dico,
& Caſtr. in d. l. cum hæres. 52. §. vlt. nu. 1. verſic.
In prima parte ff. de acq. hered.*

Nec obſtat, quod, quandiù ſpes eſt inſti-
tutionis tandiù ius accreſcendi ceſſat,
21 † *Vt oſtendimus in 7. cap. qu. 37. numer. 4.* cum
hoc ius locum habere nequeat, niſi portio
ſit defecta, *Vt diximus in eodem 7. cap. in prin.
num. 6.* quæ res dici non poteſt, quandiù
ſperatur inſtitutio, *Vt diximus in d. quæſt. 37.
num. 10.* quia reſpondeo hoc procedere,
22 † cum portio debet accreſcere alteri, quã
ei, cui relicta fuit: nam eo caſu, ſi dicere-
mus, ante defectum conditionis habere
locum ius accreſcendi, alterũ de duobus
abſurdis ſequeretur: quia, aut pars accre-
ſceret cum damno, & iniuria vocati, qui
eius conſequendæ ſpem habet, aut accre-
ſceret reuocabiliter, quod reſpectu acqui-
ſitionis abſurdum eſt, *Vt conſtat ex ijs, quæ di-
ximus in eadem qu. 37. num. 96. & ſeqq.* At, cũ
ei debet accreſcere, cui principaliter fuit
relicta, tunc vtrumque abſurdum ceſſat;
nam, nec alicui fit iniuria, cum pars ac-
creſcat ei, qui omnimodo rem eſt habitu-
rus,

rus, nec accretio ſit reuocabiliter, ſi ac-
quiſitionem ſpectamus, cum etiam exi-
ſtente conditione non ſit deſiturus rem
habere, ſed tantum ſit reuocabiliter reſ-
pectu iuris, & cauſæ, quia, quod interim
habet iure accreſcendi, ſi poſtea conditio
extiterit, cenſebitur habere iure inſtitu-
tionis, quod abſurdum non eſt, cum id
contingat in omnibus caſibus, in quibus
duplici quis iure ad eandem rem venire
poteſt, ſi vnum alterius ſit excluſiuum:
nam, ſi id, quod excluſiuum eſt, ſub con-
ditione deferatur, alterum verò purè, nō
differtur acquiſitio, quæ ex puro ſit, quia
fruſtratoria eſſet dilatio, ſed exiſtente al-
terius conditione, mutatur acquiſitionis
cauſa, & res non ex puro, ſed ex condi-
23 tionali purificato cenſetur acquiſita, † *Vti
videre eſt in l. ſeruus. 3. §. qui fideicommiſſum ff. de
hered. inſt. Et in hoc terminis declarat Caſtr. in d.
l. cum heres, 52. §. vlt. num 1. verſ. &, ſi dicatur
ff de acq hered.* Et ita ſeruatur in propoſito.
Quamobrem dicimus, conditionalem in-
ſtitutionem non impedire, nec ſuſpende-
re ius accreſcendi in perſona eiuſdem in-
24 ſtituti, † *Vti videre eſt apud Bald. in d. l. ſi quis
ita ſcripſerit 33. verſ. vel ſic, & ibi Ang. & Imol.
num. 1. verſ Nec quod ff. de hered. inſt. Imol. in
d. l. ſi te ſolum. 27. num. 1. ff. eod.* Quamquam,
& illud probabiliter dici poſſit, interim,
dum conditio pendet, nō acquiſitionem,
ſed acquiſitionis ius, & cauſam pendere,
25 † ſcilicet, quia pars ſub conditione data
ſtatim quidem acquiritur, ſed, quo iure
cenſetur acquiſita, pendet à futuro euen-
tu: nam, ſi extiterit conditio, cenſebitur
acquiſita iure inſtitutionis, *Vt dictum eſt ſu-
pra num. 17 & 20.* ſi verò defecerit, iure ac-
creſcendi. In quo quidem mihi videtur
lapſus Cuiacius *lib. 12. obſ. cap. 11. in fin.* dum
ſcripſit, ſiue conditio extiterit, ſiue defe-
cerit, eum habiturum partem iure inſti-
tutionis: nam hoc perſpicuè falſum eſſe,
conſtat ex iis, quæ diximus *ſupra num. 14. &
26 ſeqq.* Vtilitas autem in eo conſiſtit, † quia,
ſi conditionalis inſtitutio ſit grauata le-
gatis, quæ nominatim eo caſu ſint ab in-
ſtituto relicta, erunt illa præſtanda, ſi
portio ad eum pertineat iure inſtitutio-
nis, ſecus verò, ſi iure accreſcendi, *ſecun-
dum ea, quæ diximus in 8. cap. qu. 17. num. 135. Ita
in propoſito ſcripſit Caſtr. in d. l. cum heres. 52. §.
vlt num. 1. verſ. Item, ſi dicatur ff de acqu. hæred.
Et eſt de mente Bart. in l. fin. num. 6. ff. ſi quis om.
cauſ. teſt.*

Quartus caſus eſt, quando quis hæres
inſtitutus eſt ex parte purè, & ex parte
ſub conditione, non ſolus, ſed dato cohæ-
rede, Et in hoc caſu, ſi inſtitutus adeat ex
parte pura, ſtatim quidē ex illa fiet hæres
*d. l. liber homo. 50. §. Titius, & §. ſi ita ſcriptum
ff. de her. inſt.* Sed, an etiam fiat ex condi-
tionali, dubium eſt. Et, ſi quidem tracte-
mus de ea parte, quam deficiente condi-
tione nō eſſet habiturus, res caret dubio;
nam certum eſt, eam non ſtatim acquiri
27 hæredi, qui adiuit ex pura † *d. §. Titius, &
ibi Bald & d. §. ſi ita ſcriptum, Et ſcribunt gl. in
d. l. ſi ſolus. 79. § 1. in verb. in eiuſdem perſona,
& ibi Caſtr. num. 4. verſ. In quarto ff. de acq. he-
red.*
28 *red.* quia † per vnius aditionem ita demum
aliæ acquiruntur, ſi & ipſæ delatæ ſint *d. l.
ſi ſolus. 79 in prin.* Cum igitur pars ſub con-
ditione data non deferatur ante, quam
impleta ſit conditio, conſequens eſt, vt
non cenſeatur acquiſita. Quamobrem eſt
29 expectanda conditio, † *Vt ſcribunt Bart. in d.
l. vlt. num. 1. verſ. ſi verò in parte ff. de acqu. hær.
Caſtr. in d. l. ſi ſolus 79. in prin. nume. 2. verſic. ſi
autem habebam ff. eod. Gomez. tom. 1. varia. reſol.
cap. 2. num. 12. verſ. vnum tamen eſt;* ne alio-
30 quin † fiat iniuria cohæredi, cum poſſit
conditio non exiſtere, *Vt ſcribit gl. in d. §. ſi
ita ſcriptum, in verb. in pendente,* Et interim
31 pars illa ſtat in pendenti, † *d. §. ſi ita ſcrip-
tum, & ibi Imol. Et ſcribunt etiam gl. in d. l. ſi ſo-
lus. 79 §. 1. in verb. in eiuſdem perſona, & Imol. in
d. l. liber homo, 59 §. Titius,* quia, ſi poſtea
conditio extiterit viuo inſtituto, ad eum
32 pertinebit † *d. §. Titius, & ibi Bart. & Bald.
verſ. In contrario ex ſemiſſe, & Imol. Idem ſcribitur
in d. §. ſi ita ſcriptum, vbi Bald. in prin. & in l.
qui fundum. 86. §. ſi ita ex parte ff. ad leg Falc. Et
tradunt etiam Caſtr. in d l. cum heres. 52. §. vlt.
num. 1. in fi. & in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2.
verſ ſi autem habebam ff. de acq. hæred. Gomez. d.
tom. 1. varia. reſol. cap 2. num. 12. verſ. Vnum ta-
men eſt,* & quidem tota, licet habeat cohæ-
redes: Hoc enim eſt, quod dicimus, ius
accreſcendi expreſſum præferri tacito,
33 † *Vti videre eſt apud Bald. in l. quidam elogia. 20.
num. 3. C. de inr. delib. Iaſ. in d. l. vt conuulſis,
num. 155. verſ. Confirmo, & ibi Alcia. numer. 44.*
Et pertinebit ipſo iure, ac ſine noua adi-
34 tione, cum ſemel adiiſſe ſufficiat † *d. §.
Titius, verſ. Nec erit, & ibi Bart. & Bald. verſ.
Item nec, & Imol. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. §. 1.
num 4. verſ. In quarto ff de acq. hared. vbi repro-
bat gl. quæ ibi contrariū ſentire videtur,* ſed per-
tinebit iure inſtitutionis, non iure accre-
35 ſcendi. † *Vt declarat Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in
36 prin. num. 2. verſ. ſi autem habebam,* quia, † cum
eodem ſit delata iure, Conſequens eſt, vt
ab inſtituto, qui adiuit, debeat haberi eo
modo, quo teſtator voluit, *ſecundum ea,
quæ dicemus in hoc cap. qu. 28. num. 8.* Ex quo
intelligimus eos, qui in propoſito dicunt,
adueniente conditione partem accreſce-
37 re, † *Vt Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb: &
vxorem nomine Adelaſiam, nu. 104 verſ. quæ omnia,*
38 impropriè loqui, † ſi reſpicimus ad acqui-
ſitionis cauſam, quia reſpectu huius par-
tis non poteſt in perſona inſtituti ius ac-
creſcendi conſiderari, *Vt oſtendimus in hoc
cap. quæſt. 37. num. 21.* Planè, ſi reſpiciamus
acquiſitionis modum, magis eſt, vt rectè
dicant partem accreſcere, ſcilicet quia
acquiritur ipſo iure, & ſine noua aditio-
ne, & ſic per modum accretionis, *ſecundum
ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 16. num. 12. & ſeqq.*
Quod, ſi conditio defecerit, non pertine-
bit illa pars ad inſtitutum, ſed accreſcet
39 cohæredi † *d. l. qui fundum. 86. §. ſi ita ex parte
ff. ad leg Falc. d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcrip-
tum, & ibi Imol. num. 10. verſ. ſed iſtud, ff. de hæ-
red. inſt. Ang. in d. l. qui ex duabus. 53. in prin.
verſ. ſed hæc ſecunda ff. de acq. hæred. Imol. in d. l.
liber homo. §. Titius, Gomez. d. tom. 1. varia. reſol.
cap. 2. num. 12. verſ. vnum tamen eſt.*

Cœterum, ſi tractemus de ea parte,
quam

quam inſtitutus, etiàm deficiente condi-
tione per ius accreſcendi eſſet habiturus,
& quæramus, an illa ſtatim acquiratur,
Dubitationem facit.

In primis *l. liber homo. 59. §. Titius ff. de her.*
inſt. vbi Celſus, *Titius ex ſemiſſe heres eſto*, in-
quit, *Seius ex quadrante heres eſto, ſi Titius in Ca-*
pitolium aſcenderit, ex alio quadrante heres eſto,
ante, quàm Capitolium aſcendat, ſi pro herede gerat,
ex ſemiſſe heres erit, ſi Capitolium aſcendat, & ex
quadrante heres erit: Nam his verbis ſignifi-
40 cat, † hæredem ex parte purè, & ex parte
ſub conditione inſtitutum dato cohære-
de ſi pendente conditione adeat, ex pura
tantum inſtitutione fieri hæredem, non
verò ex conditionali, etiàm pro ea parte,
quæ deficiente conditione eſſet ad illum
per ius accreſcendi peruentura, quia, ſi
pro ea parte fieret hæres, deberet Titius
in ſpecie à Celſo propoſita adeundo fieri
hæres, non ſolum ex ſemiſſe, ex quo fuit
purè inſtitutus, ſed etiam ex ſextante, &
ſic ex duabus partibus eius quadrantis, ex
quo fuit inſtitutus ſub conditione, quia
deficiente conditione deberet ille qua-
drans vtriq; accreſcere pro portione hæ-
reditaria, & ſic Titio, qui ſex habet vn-
cias, pro duabus vncijs, Seio verò, qui
tres, pro vncia, & tamen ſcribit Celſus,
eum pendente conditione fieri hæredem
ex ſemiſſe, ex quadrante verò non, niſi
purificata conditione. Non acquiritur
ergo pars, quam quis in omnem euen-
tum eſt habiturus, ante, quam conditio
exiſtat.

Secundo verò dubitationem facit *l. ſi*
ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hered. Vbi Paulus
41 ſcribit, † eum, qui mixtis alijs cohæredi-
bus ex pluribus partibus inſtitutus eſt, ad-
eundo vnam portionē omnes acquirere,
ſi tamen delatæ ſint; Ergo à contrario ſenſu
ſignificat, ſi non ſint delatæ, vt euenit in
partibus ſub conditione datis, dum con-
ditio pendet, eas non acquirere.

42 Nec dicas, hoc eſſe intelligendum, † re-
ſpectu illius portionis, quæ deficiente cō-
ditione deberet cohæredibus accreſcere,
non etiam reſpectu illius, quam inſtitutus
omnimodo eſſet per ius accreſcendi ha-
biturus, quia, licet hæc reſponſio in ſe ve-
ra ſit, non tamen tollit dubitationem: Nā
43 Paulus ibi loquitur † de eo, qui adit vnā
partem, & ait, eum ita demum alias ac-
quirere, ſi delatæ ſint. Itaque, dum de
alijs loquitur, integraliter eſt accipien-
dus, non pro parte, quia, qui partem di-
cit, totam partem, non partis partem di-
cere cenſendus eſt.

His tamen non obſtantibus, certi iuris
eſt, adeuntem ex pura ſtatim fieri hære-
dem, etiam ex conditionali pro ea parte,
quam omnimodo eſſet habiturus, etiamſi
conditio deficeret, ideſt, pro ea, quæ de-
ficiente conditione deberet illi accreſce-
44 re. † Itaque, ſi, verbigratia, teſtator inſti-
tuit Titium ex vno triente purè, ex alio
verò ſub conditione, dato Seio cohære-
de in alio triente, qui ſupererat, quia tri-
ens ſub conditione datus ea deficiente
debet vtrique pro portione hæreditaria
accreſcere *d. l. qui fundum. 86. §. ſi tu ex parte*
ff. ad leg. Falc. & per conſequentias Titius
omnimodo eſt habiturus dimidiam illius
trientis, & ſic ſextantem totius hæredita-
tis, ideo, ſi adeat ex parte pura, nempe ex
triente, erit hæres etiam ex ſextante, &
ſic dimidia alterius trientis, etiam pen-
dente conditione *d. l. liber homo. 59. §. ſi ita*
ſcriptum, & ibi gl. in verb. in pendenti, Bald. &
Imol. ff. de hered. inſt. gl. in d. l. liber homo. §.
Titius in verb. ex ſemiſſe, & ibi Bart. Ang. & Imol.
Bart. in d. l. quidam elogio. 20. num. 1. verſ. Reaſ-
ſume C. de iur. delib. in d. l. qui ex duabus. 53. in
prin. verſ. hec non videtur bona, & in l. vlt. nu. 1.
verſ. ſi verò in parte ff. de acq. hered. Caſtr. in d. l.
cum heres. 52. §. vlt. num. 1. in fi. & in d. l. ſi ſolus
79. in prin. num. 2. verſ. ſi autem habebam ff. eod.
Gomer. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 5. numer. 15.
45 *verſ. vnum tamen eſt*, quia, † cum in omnem
euentum ſit eam habiturus, fruſtrà expe-
ctaretur conditio, cuius euentus nihil
operatur, *Vt diximus ſupra num. 8. Et in hac*
ſpecie conſiderat Caſtr. in d. l. cum heres. 52 §. vlt.
num. 1. in fin. ff. de acq. hered. Nam, quæ de
tota parte conditionali diximus in ſpecie,
qua cohæres non eſt datus, procedunt,
etiam in ſpecie, qua datus, pro ea parte,
quæ deficiente conditione deberet ipſi-
met inſtituto accreſcere, quod eadem ſit
vtriuſque ratio. Quamobrem & hic ea-
dem ſunt repetenda, quæ diximus *in præce-*
denti caſu num. 16. & ſeqq. Vt ſcilicet interim
habeat inſtitutus illam partem iure accre-
ſcendi, ſed, ſi poſtea conditio extiterit,
46 habeat iure inſtitutionis, † *Vt in his terminis*
declarant Bald. in d. l. liber homo. 59. §. Titius,
verſ. Illud eſt verum, & verſ. In text. ibi, ex ſemiſ-
ſe, & ibi Ang. Idem Bald. in §. ſi ita ſcriptum d. l.
in verſ. In text. ibi aut ex ſemiſſe, et verſ. Ego dico,
aut (quod mihi videtur probabilius) ſta-
tim quidem eam acquirat, cum dilatio
reſpectu acquiſitionis non poſſit non eſſe
fruſtratoria, ſed, quo iure acquirat, pen-
47 deat à futuro euentu, † quia, ſi poſtea ex-
titerit conditio, cenſebitur illam habere
iure inſtitutionis, ſi verò defecerit, iure
accreſcendi *ſecundum ea, quæ diximus num. 25.*

Neque obſtant contraria: Nam ad pri-
mum reſpondent noſtri cōmuniter, quod
ſcribit Celſus *in d. §. Titius*, debere intelli-
48 gi † ſecundum diſtinctionem, quam im-
mediatè ſubijcit *in §. ſi ita ſcriptum*, ad præ-
cedentium declarationem, vt ſcilicet ad-
ueniente conditione fiat inſtitutus hæres
etiam ex conditionali, pro ea parte, quæ
deficiente conditione deberet accreſcere
cohæredi, non etiam pro ea, quam om-
nimodo eſſet habiturus, vtpote pro qua
ſtatim fit hæres non expectata conditio-
ne, *Vt ſupra dictum eſt*: Alioquin enim vide-
retur ſibi ipſi fuiſſe contrarius, aut ſe in-
continenti correxiſſe, quod non eſt veri-
ſimile. *Ita declarando reſpondent gl. in d. §. Ti-*
tius, in verb. ex ſemiſſe, et ibi Bart. verſ. Opp. quod
etiam, et Imol.

Sed hæc reſponſio, licet in ſe vera ſit,
non tamen omnino tollit dubitationem,
49 quia, † cum Celſus expreſsè dicat, Titium
fieri hæredem ex quadrante, ſi conditio
extiterit, intelligimus, hoc eum ſenſiſſe,
priùs,

priùs, quam conditio extiterit, ex eo non fieri hæredem, & ſic nullam quadrantis partem habiturum, quia, qui dicit quadrantem, totum exprimit, non partem quadrantis: Alioquin, ſi de parte ſenſiſſet, facile ei fuiſſet id exprimere, vt expreſſit *in* §. *ſeq.*

Quamobrem probabilius eſt, quod alij
50 tradiderunt, ſcilicet, Celſum ibi † ad ius inſtitutionis reſpexiſſe: nam, cum teſtator aliquē ex parte purè, & ex parte ſub conditione hæredem inſtituit dato cohærede, licet is adeat ex pura, non tamen fit hæres ex conditionali priùs, quam conditio extiterit, ſi ius inſtitutionis ſpectemus, ſcilicet quia eo iurē nō poteſt hæres fieri, niſi fiat eo modo, & caſu, quo teſtator voluit. Quamobrem rectè dixit Celſus, ſi Titius adeat ante, quam aſcendat Capitolium, fieri eum hæredem ex ſemiſſe, ſi verò Capitolium aſcendat, fieri hæredem etiam ex quadrante, quia re vera non fit hæres ex eo quadrante iure inſtitutionis priùs, quam impleta ſit conditio. Nec eſt contrarium, quod etiam pendente conditione conſequatur eam partem, quam omnimodo etiam deficiente conditione eſſet habiturus, quia nō conſequitur eam ex diſpoſitione teſtatoris, ſed ex diſpoſitione legis, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus. Et ita locum illum eſſe intelligendum rectè cenſuit Bald. in d. §. Titius, verſ. Illud eſt verum, & verſ. In text. ibi, ex ſemiſſe.*

Ad ſecundum verò reſpondeo, locum
51 illum eſſe referendum † ad illud ius, quod Pauli temporibus obtinebat: nam, cum eo tempore eſſent in vſu leges caducariæ, nempe Iulia, & Papia, quas ibi Paulus interpretabatur, *Vt ex inſcriptione conſtat,* rectè dixit, vnius partis aditione ita demum alias acquiri, ſi delatæ ſint, & hoc modo excluſit partes ſub conditione datas nulla earum portione excepta, quia tunc temporis non poterant partes conditionales pro aliqua portione acquiri priùs, quam eſſet impleta conditio: Nam, cum ijs legibus ſublatum eſſet ius accreſcendi, *Vt oſtendemus in* 10. *cap. qu.* 8. *num.* 4. non poterat inſtitutio ſub conditione facta reſpectu alicuius portionis cenſeri coniuncta cum iure accreſcendi, quod non erat, eaque ratione non poterat inſtitutus adeundo ex pura fieri hæres etiam ex aliqua parte partis cōditionalis, quoniam ad eam nullo iure poterat venire, non iure inſtitutionis, quę remanebat conditione ſuſpenſa, neque iure accreſcendi, quod tunc temporis non habebat locum. Omnimodo igitur debebat hæres expectare cōditionem ad hoc, vt acquireret partē ſub conditione datam, quia deficiente conditione pars illa nō accreſcebat hæredibus, ſed deferebatur fiſco. At hodie, quia ſublatis legibus caducarijs vtimur iure antiquo, & partes caducæ non fiſco, ſed hæredibus accreſcunt, idcò fit, vt, ſi hæres ex parte purè, & ex parte ſub conditione fuerit inſtitutus, adeundo ex pura fiat hæres, etiam ex ea conditionali parte, quæ ad eum eſſet per ius accreſcendi peruentura, licet conditio deficeret, *ſecundum eā, quæ ſupra diximus.* Quo fit, vt, ſi ad hoc ius reſpiciamus, illa Pauli verba, *ſi tamen delata ſint,* quatenus ad conditionales referuntur, neceſſario debeant intelligi pro ea parte, quæ deficiente conditione deberet alijs cohæredibus accreſcere, non etiā pro alia, ſecundum communem interpretationem, quæ ad ius nouiſſimum relata, veriſſima eſt, & neceſſaria: Niſi quis malit, ea referre ad ius inſtitutionis, quaſi hoc ſentiat Paulus, ita demum partes conditionales iure inſtitutionis acquiri, ſi delatæ ſint, quia, ſi non ſint delatæ, licet acquirantur pro ea portione, quam inſtitutus eſſet omnimodo habiturus, non tamen acquiruntur iure inſtitutionis, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num.* 14. *&* 18.

Quintus caſus eſt, quando teſtator inſtituit vnum in dimidia purè, & in alia dimidia inſtituit eundem, & alium ſub conditione, Et in hoc caſu, quid iuris ſit, facile eſt ex ijs, quæ diximus in præcedenti caſu, intelligere: Nam, ſi adeat ex pura, ſtatim fiet hæres, non ſolum ex illa, ſed etiam ex dimidia alterius dimidiæ, vtpote, quam in omnem euentum erit habiturus, pro altera verò dimidiæ dimidia, expectandus erit conditionis euentus, & interim eius acquiſitio ſtabit in ſuſpenſo, quia, ſi conditio extiterit viuo cohærede, ad eum pertinebit, ſi verò non extiterit, accreſcet primo hæredi, qui proinde totā hæreditatem obtinebit, hoc eſt, dimidiam iure inſtitutionis, dimidiam verò iure accreſcendi, ſed, etſi conditio extiterit poſt mortem cohæredis, habebit quidem primus hæres totam hæreditatem, ſed dodrantem iure inſtitutionis, quadrantem
52 verò iure accreſcendi. † *Ita ſcribunt Gomez. d. to.* 1. *varia. reſol. cap.* 2. *numer.* 12. *verſ. vnum tamen eſt, et Surd. conſ.* 439. *num.* 26. *verſ. At, vbi vnus.* Idem eſt, &, ſi duo ſint inſtituti in dimidia parte hæreditatis purè, & alter eorum ſit inſtitutus in alia dimidia ſub conditione: Nam, ſi ambo adeant ex pura, conſequetur is, qui etiam ex altera dimidia ſub cōditione fuit inſtitutus, etiam dimidiam illius dimidiæ, vtpote, quam etiam deficiente conditione eſſet per ius accreſcendi habiturus. Itaque ſtatim habebit dimidiam totius hæreditatis, pro altera verò dimidiæ dimidia erit expectandus conditionis euentus: Nam, ſi conditio extiterit, ad eundem iure inſtitutionis pertinebit, ſi verò conditio defecerit, pertinebit ad cohæredem iure ac-
53 creſcendi, † *ſecundum ea, quæ diximus in* 4. *caſu, quæque etiam in hac ſpecie locum habent. Et ita in ſpecie docuit Surd. d. conſ.* 439. *num.* 26. *verſic. Idem eſt.*

Sextus, & vltimus caſus eſt, quando hæres ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus, non cohæredem, ſed in parte conditionali ſubſtitutum habet, Et in hoc caſu, ſi adeat ex pura, non fiet ſta-
54 tim hæres ex conditionali † *l. cum heres.* 52. *§. vlt. et ibi Caſtr. numer.* 1. *in fi. ff. de acq. hered. Et ſcribunt gl. in d. l. ſi ſolus* 79. *§.* 1. *in verb. in eiuſdem perſona, et ibi Caſtr. num.* 4. *verſ. In quarto ff. eod.*

ff. eod. gl. in l. ſi quis ita ſcripſerit. 33. in verb. Idē Titius ff. de hered. inſt. Bart. in d. l. quidam elogio 20. num. 1. verſ. Reuſſume C. de iur. delib. & in d. l. vlt. num. 1. verſ. aut in parte ff. de acq. hered. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. verſ. ſi autem in vna ff. eod. Gomez. d. to. 1. varia. reſol. cap. 2. num. 12. verſ. Unum tamen eſt, Craſſ. in §.
55 *Inſtitutio qu. 26. num. 3.* quia, † cum eam non
ſit in omnem euentum habiturus, ceſſat
ratio, propter quam aliàs dicimus acqui-
ſitionem non differri. *Ita ſcribit Caſtr. in d. l. cum heres. 52. §. vlt. num. 1. in fi. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. verſ. ſi autem in vna, & in §. 1. num. 4. verſ. In quarto ff. de acq. hered.* Quamobrem erit expectandus conditionis euen-
56 tus, † *Vt ſcribunt gl. in d. l. cum heres. 52. §. vlt. in verb. in conditionalem, & ibi Ang. num. 1. Caſtr. num. 1. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. numer. 2. verſ. ſi autem in vna, Imol. in d. l. ſi te ſolum. 37. num. 1 ff. de hered. inſt. Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 2. numer. 12. verſ. vnum tamen eſt, & cap. 10. num. 18. Craſſ. in d. §. inſtitutio qu. 26. num. 3. Surd. d. conſ. 439. num. 36.* Et interim, nec inſtituto pars acquiritur, nec ſubſtituto, cum ſpes conditionalis inſtitutionis, & ſubſtitutionem impediat, & ius ac-
57 creſcendi, † *Vt declarant Bald. in d. l. ſi te ſolum 37. verſ. ſed veritas ff. de hered. inſt. & Imol. in d. l. ſi quis ita ſcripſerit. 33. num. 2 ff. eod.* Sed
58 erit res in pendenti, † *ſecundum gl. in d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. in verb. In eandem perſonam, & Ang. in d. l. cum heres. 52 §. vlt. num. 1. ff. de acqu. hered.* quia, ſi poſteà conditio extiterit,
59 pars illa ad inſtitutum pertinebit, † *Vt ſcribunt Bart. in d. l. vlt. num. 1. verſ. aut in parte ff. de acq. hered. Ang. in d. l. cum heres. 52. §. vlt. num. 1. ff. eod. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. verſ. ſi autem in vna ff. eod. Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num 18.* Et quidem ipſo iure, ac ſine noua aditione, cum ſemel
60 adijſſe ſufficiat † *Vt ſæpe dictum eſt, Et in his terminis ſcribunt Bart. in d. l. vlt. num. 1. verſ. aut in parte ff. de acq. hered. Caſtr. in d. l. 1. num. 4. verſ. In primo, & in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. nu. 2. verſ. ſi autem in vna, & in §. 1. num. 4. verſ. In quarto, vbi reprobat gl. quæ ibi contrarium ſentire videtur in verb. in eandem perſonam ff. eod. tametſi re vera non hæc fuerit mens gl. loquitur enim de acquiſitione, quæ ſtatim fit, non de noua aditione. Idem ſcripſit Gomez. d. to. 1. var. reſol. cap. 10. num. 18. Et videntur etiam ſenſiſſe gl. in d. l. liber homo. 59. §. Titius, in verb. & ex quadrante ff. de hered. inſt. gl. in l. 2. in verb. agnoſcere ff. de acq. hered. Caſtr. in d. l. 1. num. 4. verſ. In primo ff. eod. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 104. verſ. quæ omnia, qui ſimpliciter dixerunt, nō eſſe neceſſariam nouam aditionem, etiamſi pars aliqua nondum eſſet delata, quo tempore facta eſt aliarum partium aditio: Poſſunt enim tam de eo intelligi, qui coheredem habet, quàm de eo, qui ſubſtitutum.* Et pertinebit, non iure accreſcendi, ſed iure inſtitutionis, & ſic eo
61 iure, & modo, quo teſtator voluit, † *Vt declarat Bart. in d. l. vlt. num. 1. verſ. aut in parte ff. de acq. hered.* Quamobrem, & in hac ſpecie impropriè loquuntur, qui partem
62 dicunt inſtituto accreſcere, † *Vt Gomez. d. tom. 1. var. reſol. cap. 10. numer. 18.* niſi reſpiciant ad modum acquiſitionis, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 16. num. 12. & ſeqq.*

Denique pertinebit, etiamſi nolit, quia non poteſt illam partem repudiare, & dimittere ſubſtituto, cū ſubſtitutio in parte tantum facta non contineat caſum nolun-
63 tatis, ſed tantum caſum impotentiæ, † *Vt latius oſtendemus in hoc cap. qu. 25. num. 12. & ſeqq. Et in propoſita ſpecie declarant Ang. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. verſ. Item videbatur, & ibi Imol. num. 8. verſ. Nec obſtat etiam ff. de acq. hered.* At, ſi conditio non extiterit, ſed defecerit, pars illa ad ſubſtitutum pertinebit, quaſi purificata conditione, ſub qua vocatus eſt,
64 † *d. l. ſi te ſolum. 37. & ibi Bald. in prin. & verſ. ſed veritas ff. de hered. inſt. Ang. in d. l. cum heres. 52. §. vlt. num. 1. & ibi Caſtr. in fi. ff. de acq. hered. Imol. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 1. verſ. Nec obſtat etiam ff. eod. Donell. lib. 7. comm. cap. 22. verſ. valet.* Et his quidem caſibus ipſo iure fit acquiſitio, quoties per noſmetipſos nobis acquiritur hæreditas.

S V M M A R I U M.

1 *Pars hereditatis, quibus caſibus ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur inſtituto, qui adiuit, iſdem etiam acquiratur eius heredi, in quem alia portio fuit tranſmiſſa, & 2.*

3 *Filius, aut ſeruus heres ex aſſe inſtitutus, ſi partem iuſſu patris, vel Domini adeat, cenſetur et totam hereditatem acquiſiſſe, & 4.*

5 *Filius, aut ſeruus inſtitutus ex pluribus partibus purè, ſi iuſſu patris, vel Domini vnam adeat, an ſtatim alias acquirat ſine nouo iuſſu, & noua aditione, & num. ſeqq.*

9 *Conditio retrotrahitur, niſi in præiudicium tertij num. 18.*

19 *Seruus alienus ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus, ſed dato coherede, ſi iuſſu Domini adeat ex pura, non fiet heres ex conditionali, & ſeqq. & ratio num. 21. & 31.*

25 *Adire ſemel ſufficit, cum per noſmetipſos nobis hereditas eſt acquirenda, non enim per alium, puta ſeruum, & ratio diuerſitatis num. 26.*

27 *Seruus inſtitutus, ſi alienetur, debet adire iuſſu noui Domini, vel arbitrio ſuo, ſi manumiſſus ſit numer. 28.*

29 *Portio ſerui inſtituti, & deinde alienati, vel manumiſſi, ſi nolit, aut non poſſit adire, accreſcit coheredibus eius, & ratio num. 30.*

32 *Seruus alienus ex parte purè, & ex parte ſub conditione heres inſtitutus, ſi in conditionali habeat ſubſtitutum, & iuſſu domini adeat partem puram, conditionalem ei non acquirit.*

33 *Seruus alienus inſtitutus ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſi iuſſu domini adeat puram, cenſetur etiam heres ex conditionali ſed contra num. 34. & ſeqq.*

37 *Intellectus l. ſi ſolus 79. §. 1. ff. de acq. hered.*

38 *Inſtituti ſi ſint duo ſerui alieni debent ambo iuſſu Domini adire, alioquin ſi vnus tantum adeat, non tota hereditas Domino acquiretur iure inſtitutionis, ſed iure accreſcendi.*

39 *Dominus poteſt vnius ſerui inſtitutionem agnoſcere, & alterius reprobare.*

40 *Filij plures inſtituti, debent omnes adire iuſſu patris.*

41 *Seruus plurium inſtitutus acquirit eì, cuius iuſſu adit pro rata.*

An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, ſi per alium nobis fiat acquiſitio.

Quæſtio Vigeſima.

NVnc videamus, quid iuris ſit, ſi per alium nobis hæreditas acquiratur. Conſtat autem multum referre, vtrùm nobis acquiratur per eum, cui nos, vt hæredes, ſucceſſimus, an verò per filium, vel ſeruum, quem in poteſtate habemus, & ſic, vtrùm acquiſitio fiat iure tranſmiſſionis, an verò iure poteſtatis, *ſecundum l. quamuis. 15. C. de fideic.* Nam, ſi iure tranſmiſſionis, eadē erunt dicenda, quæ diximus in quæſtionibus præcedentibus, ſcilicet, quia, quibus caſibus ipſo iure, & ſine noua aditione acquiritur pars hæreditatis inſtituto, qui adiuit, iiſdem etiam acquiritur eius hæredi, in quē alia portio fuit tranſ-
1 miſſa, † *l. liber homo. 59. §. vlt. ff. de hered. inſt. Et ſcribit gl. in l. ſi ſolus. 79. §. 1. in verb. non, cū per eum ff. de acq. hęred.* Itaque, ſi ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus adierit ex pura, & deceſſerit, poſteaq; conditio extiterit, & ſimus in caſibus, in quibus inſtitutio cenſetur coniuncta cum iure accreſcendi, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 17. numer. 5. & ſeqq.* cōſequutur hæres inſtituti partem conditionalem ſine noua aditione, cum aditio facta à de-
2 functo ſufficiat, † *Vt ſcribit gl. in d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. in verb. non, cum per alium ff. de acq. hęred.*

Cœterum, ſi iure poteſtatis fiat acquiſitio, vt, quia filius, aut ſeruus, quem habemus in poteſtate fuerit hæres inſtitutus, & per eum nobis acquiri debeat hæreditas, conſtat varios eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando vnius filius, aut ſeruus ex aſſe, & ſic integraliter fuit hæres inſtitutus, Et tunc idem dicendum eſt, quod de eo diximus, qui per ſe vocatur ad hæreditatem. Nam, ſi iuſſu patris, aut domini partem hæreditatis adeat, cenſebitur ei totam hæreditatem acquiſiuiſſe.
3 † Itaque pro alijs partibus non erit opus nouo iuſſu, & noua aditione; ſed ipſo iure
4 fiet acquiſitio: Ceſſat enim † in hoc caſu ratio, propter quam aliàs dicimus, iterum eſſe adeundum, *Vt in propoſito ſcribit Bart. in l. vlt. numer. 1. verſ. ſi verò relinquitur ff. de acqu. hered. & patebit ex iis, quæ dicemus infra num. 26.*

Secundus verò caſus eſt, quando filius, aut ſeruus vnius fuit hæres inſtitutus ex pluribus partibus purè, Et tunc plerique cenſent, ſi iuſſu patris, aut domini vnam adeat, non ſtatim alias acquiri, niſi interueniat nouus iuſſus, & noua aditio.
5 † *Ita enim cenſuit (licet ſub dubio) Imol. in d. l. ſi ſolus. 79. num. 2 ff. de acq. hered.*

Primò ex *d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. in fi. ff. de acq.*
6 *hered.* Vbi generaliter dicitur, † cum per alium nobis acquiritur hæreditas, neceſſariam eſſe nouam aditionem, nec diſtinguitur; vtrùm omnes purè datæ ſint, an verò quædam ex iis datæ ſint ſub conditione, *Vt conſiderat Imol. in d. l. ſi ſolus, num. 2.*

Secundò, quia acquiſitio alterius partis non pendet à mera voluntate domini, ſed à voluntate, & facto ſerui, & poteſt eſſe, vt etiam iubente domino nolit aliam
7 partem adire † *l. 3. C. de hered. inſt. & conſiderat Imol. in d. l. ſi ſolus. num. 2.*

Tertiò, quia poteſt eſſe, vt ante aliarū partium aditionem, ſeruus manumittatur, aut alienetur, quo caſu poterit aliam partem acquirere, vel ſibi, vel nouo do-
8 mino, † *ſecundum ea, quæ dicemus in ſeq. caſu, Et in propoſito conſiderat Imol. in d. l. ſi ſolus, num. 2. verſ. Et per hoc facit.*

Quarto demum, quia, ſi vna purè, altera verò ſub conditione data ſit, & ex pura adierit, deinde conditio extiterit, neceſſaria eſt noua aditio, *Vt infra dicemus.* Ergo, & vbi purè omnes datæ ſunt, quia
9 conditio retrotrahitur † *l. ſi pupillus. 26. ff. de cond. inſt. l. quod dicitur. 39. in prin. ff. de vulg. & pupil. ſubſt. l. qui balneum. 9. in prin. & l. potior. 11. in prin. ff. qui potio.* Et perinde habetur, ac, ſi diſpoſitio iam ab initio fuiſſet facta purè, *Vt arguit Imol. in d. l. ſi ſolus, num. 2. verſ. & pro prædictis.*

His tamen non obſtantibus verius eſt, quod alij frequentiùs tradiderunt, ſcilicet, idem eſſe dicendum de filio, vel ſeruo ex pluribus partibus inſtituto purè, quod diceretur de patre, vel domino, ſi ipſe-
10 met fuiſſet inſtitutus: † *Ita enim ſcribit Bart. in l. quidam elogio 20. num. 1. verſ. Renſſume C. de iur. delib.* Quamobrem, ſicut pater, aut dominus ex pluribus partibus inſtitutus purè, non poſſet vnam adire, & alias repudiare *l. 2. & d. l. ſi ſolus 79. in prin. ff. de acqu. hered.* ita etiam ex iuſſu patris, aut domi-
11 ni, non poterit adire filius, aut ſeruus, † *Vt ſcribit idem Bart. in d. l. vlt. num. 1. verſ. 2 caſu principali ff. de acq. hered.* &, ſi vnam adierit, cenſebitur etiam alias ipſo iure patri, vel
12 domino quæſiuiſſe. † *Ita ſcribunt Ang. in d. l. ſi ſolus. 79. verſ. In text. ibi, non, cum, & ibi Caſtr. in §. 1. num. 1. verſ. In text. ex parte, Alcia. in d. l. re coniunctis, num. 58. verſ. In his quoque,* Nec pro alijs, aut nouus iuſſus, aut noua aditio erit neceſſaria, ſed vna aditio ſuf-
13 ficiet, † *Vt ſcribit Alcia. in d. l. re coniunctis, nu. 58. verſ. In his quoque.* Ceſſat enim in hoc caſu ratio, propter quam aliàs dicimus,
14 eſſe neceſſarium nouam aditionem: † Ratio enim eſt, quia poteſt variari acquiſitio, *Vt dicemus infra num. 21.* At hìc non poteſt variari, cum omnes ſtatim delatæ ſint ei, qui tunc temporis habet inſtitutum in ſua poteſtate, *Vt in propoſito conſiderat Ang. in d. l. ſi ſolus, verſ. In text. ibi, non, cum.* Non debet igitur eſſe neceſſaria noua aditio.

Neque obſtant contraria: Ad primum enim, reſpondeo, quod ibi dicitur, eſſe in-
15 telligendum, † quoties ſeruus ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, non etiam, quoties ex vtraque parte purè; vt patet ex illis verbis, *ſi conditio extiterit,* verba enim ſequentia debent intelligi

de ea

Digitized by Google

de ea ſpecie, quam Paulus ſupra propo-
ſuit.

Ad ſecundum verò reſpondeo, quod
dicimus, fieri poſſe, vt etiam iubente do-
16 mino ſeruus adire nolit, procedere, † quã-
do aditio eſt neceſſaria, vt, quia nondum
facta ſit: nam tunc pertuicacia ſerui po-
teſt nocere domino. Cœterùm, vbi ſemel
illa facta fuit, etiam in parte, non eſt am-
pliùs pro reſiduo, quòd eo tempore dela-
tum eſt, neceſſarium factum ſerui, quia
virtualiter cenſetur ſeruus totum adiſſe.

Ad tertium reſpondeo eodem modo:
nam alienatio, vel manumiſſio ſerni ope-
17 ratur reſpectu eorum, † quæ nondum ac-
quiſita ſunt; Cœterùm, vbi ſemel facta
eſt acquiſitio, ſtatus mutatio nihil opera-
tur. Dicitur autem facta acquiſitio, non
ſolum earum partium, quæ nominatim
aditæ ſunt, ſed etiam aliarum, quæ tunc
temporis erant delatæ, quippè, quas do-
minus iubendo non potuit omittere, ſiue
à cæteris ſeparare, *Vt ſupra dictum eſt*.

Ad quartum denique reſpondeo diſtin-
18 guendo: Aut enim † ſeruus acquirit par-
tem conditionalem eidem domino, cui &
puram acquiſiuit, Et tunc fiet retrotra-
ctio, & procedet contrarium, aut verò
acquirit alij, & non fiet retrotractio, quia
alioquin noceret ijs, quibus illa pars poſ-
ſet acquiri, quod eſſet abſurdum, cum re-
trotractio non poſſit fieri in præiudicium
tertij. Itaque priùs, quam ſeruus adeat
partem conditionalem, non poteſt dici
eam domino acquiſiuiſſe. Non eſt igitur
par ratio.

Tertius caſus eſt, quando ſeruus vnius
ex parte purè, & ex parte ſub conditione
fuit inſtitutus, non ſolus, ſed dato cohæ-
rede, Et tunc, ſi iuſſu domini adeat ex pu-
19 ra, non fiet hæres ex conditionali, † *vt
ſcribit Ang. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. & verſ. In
text. ibi, non cum ff de acq. hæred.* ſed expectan-
20 dus erit conditionis euentus, † *vt ſcribunt
Ang. in d. l. ſi ſolus in prin. & ibi Caſtr. in § 1. n. 1.*
21 quia † poteſt conditio ſerui variari priùs,
quam extet conditio: nam, vel poteſt alie-
nari, vel manumitti, quibus caſibus fie-
ret iniuria nouo domino, aut ipſi ſeruo,
ſi ante conditionis euentum cenſeretur
illa portio acquiſita, *vt conſiderant Bart. in
d. l quidam elogio. 20. C. de iur. deliber. Bald. in
d. l. ſi ſolus 79 in fi. & ibi Ang. verſ in text. ibi
non, cum Alex. in l. Papinianus. 43. num. 2. verſ.
Item in quantum ff. ad Treb. Pic. in l. vn. nu. 28.
C. quand. non pet. part.* Si igitur eo tempore,
quo conditio extiterit, ſeruus fuerit ad-
huc in eiuſdem domini poteſtate, poterit
22 ei quærere partem conditionalem † *d. l. ſi
ſolus 79. §. 1. & ibi Ang. in prin. & verſ. in text.
ibi, non cum, & Caſtr. n. 1. & 3.* ſed talis acqui-
ſitio non fiet ipſo iure, ſed interueniente
nouo iuſſu domini, & noua aditione ſer-
23 ui † *d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. verſ. Ego quidem, & ibi
gl. in verb. non, cum per alium, Ang. & Caſtr. nu.
1. & 3. gl. in d. l. vn. in verb. accreſcere, & ibi
Iaſ. num. 40. verſ. in ſecunda parte C. quand. non
pet. part.* Et in his terminis accipi poſſunt
ij, qui ſimpliciter dixerunt, vna parte
agnita non cenſeri agnitas alias, ſed eſſe
opus noua aditione, quoties per alium
vna defertur purè, alia verò ſub condi-
24 tione † non diſtinguentes, an datus ſit co-
hæres, vel ſubſtitutus, necnè, *vt Bart. in
d. l. quidam elogio. 20. in prin. & nu. 1. verſ. Reaſ-
ſume C. de iur. delib. & in l vlt. nu. 1. verſ. Se-
cundo caſu principali ff de acq. hæred. Alex. in d.
l. Papinianus. 43. nu. 2. verſ. Item in quantum ff.
ad Treb. Alcia. in d. l. re coniuncti, nu. 58. verſ.
in ijs quoque, Purp. in d. l. vn. num. 96. verſ. 2. C.
quand. non pet. part.* Quod enim dicitur, ſe-
25 mel adeundum eſſe, procedit †, cum per
noſmetipſos nobis eſt hæreditas quæren-
da, non, cum per alium, puta ſeruum *d. l.
ſi ſolus, 79 §. 1. verſ. & aliud, & ibi glo. in verb.
non, cum per alium, & Bald. & Imol. nu. 1. Caſtr.
nu. 3. Ang. in d. l. vn. verſ. in gl. vltima C. quand.
non pet. part.*

26 Cuius diuerſitatis ratio eſt, quia † ac-
quiſitio, quæ per noſmetipſos fit, pendet
à nuda voluntate, & nudo facto noſtro,
ideòque ſemel perficitur. At, quæ fit per
ſeruum, non ſolum pendet à voluntate
noſtra, ſed etiam à voluntate, & facto
ſerui, ideoque ſemel non perficitur. *Ita
ratiocinantur gl. in d. l ſi ſolus. §. 5. in verb. non,
cum per alium, verſ. Item poteſt hic, & ibi Bart. verſ.
in ſecunda parte, Bart. in l. 1. num. 1. verſ. Opp.
infra eo. & ibi Caſtr. num. 4. in fi. ff de acq. hæred.
Ang. in d. l. vn verſ in gl. vltima C. quand. non
pet. part.* Hinc dicimus, priore caſu per-
ueniri ad totum effectum per vnicum me-
dium, poſteriore verò per plura, & diuer-
ſa media, *vti videre eſt apud Bald. in d. l. 1. verſ.
in ea gl. in fin. ff de acq. hæred.*

At, ſi tunc temporis ſeruus non ſit in
eiuſdem domini poteſtate, ſi quidem ſit
alienatus, debebit iuſſo noui domini adi-
re, & ei quærere partem conditionalem,
27 † *vt ſcribunt Ang in d l. ſi ſolus 79 verſ. in text.
ibi, non, cum, & ibi Caſtr. in §. 5. nu. 2. verſ. in
text ibi, non mihi ff. de acq hæred.* Quod, ſi non
ſit alienatus, ſed manumiſſus, poterit ar-
bitrio ſuo adire, & ſibi quærere hæredita-
28 tem † *d l. ſi ſolus. 79. § 1. & ibi Ang. in prin. &
verſ. in text. ibi, ſed ipſum, & verſ. In text ibi, non,
cum, & Caſtr. nu. 1. & 2. verſ. in text ibi, non mihi,
Pic in d. l. vn. nu. 28. C. quand. non pet. part.*

Planè, ſi nouus dominus, aut ipſe ma-
numiſſus nolit eam hæreditatis partem
acquirere, aut etiam non poſſit; vt, quia
ſeruus ante aditam deceſſerit, accreſcet
illa portio cœteris, & ſic, tam veteri do-
mino, aut eius hæredi, quam cohæredi
29 dato ſeruo pro portione hæreditaria. †
*Ita ſcribunt Ang. in d. l. ſi ſolus, verſ. in text. ibi,
ſed ipſum, & ibi Caſtr. in §. 5. n. 2. verſ. in text.
ibi, non mihi*; Idem eſt, & ſi conditio, ſub
30 qua pars fuit relicta, defecerit: quia † ni-
ſi accreſceret, teſtator, aut pro parte
tantum haberet hæredem, ſeu repræſen-
taretur, aut decederet pro parte teſtatus,
& pro parte inteſtatus, quod iuris ratio
non permittit, *vt ſæpè dictum eſt*. Qua ra-
tione fit, vt etiam inter condominos lo-
cum habeat ius accreſcendi, tametſi non
ſint coniuncti, ſiue (vt vulgò malunt) ſint
coniuncti coniunctione legali, *vt diximus
in 5. cap. qu. 40. n. 4.*

Dixerit aliquis, ſi deficiente conditione,

aut repudiatione interueniente dominus omnimodò eſt partẽ partis habiturus, cur non ſtatim pro ea parte acquiritur cõditionalis, vt ſeruatur in eo, qui ex parte purè, & ex parte ſub cõditione inſtitutus eſt, dato cohærede? *ſicut oſtendimus in hoc cap. qu. 19. n. 44.* Verùm reſpondeo, magnã eſſe diuerſitatis rationem inter huiuſmodi ſpe-
31 cies. Nam, † quoties per ſe quis ad hæreditatem vocatur, certum eſt, partem illam omnimodò ad eum peruenturam, ſiue extiterit conditio, ſiue defecerit: Itaque nemini fit iniuria eò ipſo, quòd ſtatim adeunti ex pura pars illa aquiritur, *vt diximus ibi nu. 45.* At, cum per alium quis ad hæreditatem vocatur partim purè, & partim ſub conditione, ſi ſtatim, atque ex eius iuſſu aditur pura, acquireretur etiam pars partis conditionalis, fieret iniuria, vel nouo domino, vel ipſi ſeruo, ad quem exiſtente conditione pars illa eſſet peruentura, *vt ſupra diximus*, ideòq; cum non in omnem euentum ſit eam habiturus, neceſſariò dicendum eſt, non ſtatim debere acquiri.

Quartus caſus eſt, quando vnius ſeruus fuit ex parte purè, & ex parte ſub conditione hæres inſtitutus, ſed in conditionali ſubſtitutum habet, Et in hoc pariter caſu certum eſt, ſi iuſſu domini adeat partem puram, non cenſeri etiam conditio-
32 nalem acquiſiuiſſe, † ſed eſſe expectandum conditionis euentum, ita, vt, ſi conditio exiſtat, & eo tempore ſeruus ſit adhuc in eiuſdem domini poteſtate, acquirat ei, dummodò nouus iuſſus, & noua aditio interueniat, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra n. 20. & ſeqq.* ſi verò tunc temporis ſit alienatus, vel manumiſſus, acquirat nouo domino, vel ſibi, *ſecundum ea, quæ diximus nu. 27. & 28.* At, ſi conditio non exiſtat poſt mortem ſerui tunc pars illa ad ſubſtitutum pertinebit. Quòd, ſi, vel nouus dominus, vel ipſe manumiſſus in prædictis caſibus partem illam, aut nolit, aut non poſſit conſequi, vt, quia repudiauerit, aut alia de cauſa ſit ab ea excluſus, accreſcit illa priori domino, aut eius hæredi, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra n. 29. & ſeq.*

Quintus caſus eſt, quando vnius ſeruus ex parte purè, & ex parte ſub conditione fuit inſtitutus non dato cohærede, aut ſubſtituto, Et tunc, ſi iuſſu domini adeat puram, an ſtatim etiam ex conditionali cenſeatur hæres extitiſſe, dubium eſt. Facit autem dubitationem Paulus *in d. l. ſi ſolus. 79. §. 2. ff. de acq. hered.* dum ait, *Item, ſi ſeruus meus ex parte hæres inſtitutus ſit purè, ex parte ſub conditione, dato ſcilicet cohærede, & iuſſu meo adierit, deinde eo manumiſſo conditio alterius partis extiterit, verius eſt, non mihi eſſe acquiſitam illam portionem, ſed ipſum comitari.* Nam illis verbis, *dato ſcilicet cohærede*, non obſcurè vide-
33 tur ſignificare, † aliud eſſe, ſi cohæredem non habeat, quia illa dictio, ſcilicet, tamquam declaratiua, & reſtrictiua operatur, vt perinde ſit, ac, ſi dixiſſet, quod dico, intelligas, ſi habeat cohæredem, non etiã, ſi ſolus inſtitutus ſit. *ita cenſuit gl. in d. l. ſi ſolus. §. 2. in verb. cohærede. Et Cumanus. in l. legatum 7. n. 23. ff. de legat. 2.*

Sed eſt verius, quod alij frequentiùs tradiderunt, ſcilicet, expectandum eſſe euentum conditionis, & ea procedere, quæ diximus, in tertio caſu, ſiue datus ſit
34 cohæres, ſiue non † *Ita enim poſt Thomam de Formagerijs cenſuerunt Ang. in d. l. ſi ſolus, in fi. Imol. n. 1. in fi. vbi ait, hanc opinionem ſatis videri rationabilem, & Caſtr. in §. 2. nu. 2. Et videntur etiam ſenſiſſe, qui ſimpliciter ſcripſerunt, partem conditionalem non ſtatim acquiri, non diſtinguentes, vtrum datus ſit cohæres, necne, quos retulimus ſupra nu. 24.* Probatur autem hæc ſententia,
35 Primò, quia, † ſi tota pars conditionalis deberet acquiri, quando ſolus inſtitutus eſt, deberet etiam acquiri, quando habet cohæredem ſaltem pro ea parte, quam omnimodò etiam deficiente conditione eſſet habiturus. Atqui nulla pars acquiritur, cum habet cohæredem *d. l. ſi ſolus, §. 1.* Nec igitur acquiretur, cum eſt ſolus. *Ita arguit Caſtr. in d. §. 1. numer. 2. verſ. Item probatur.*
36 Secundò probatur, quia † ratio, propter quam dicimus, expectandum eſſe conditionis euentum, ita militat in ſpecie, qua ſolus inſtitutus eſt, vt in ea, qua cohæredem habet: Nam ratio eſt, quia dominus nõ eſt in omnem euentum habiturus partem conditionalem, vt eſt, cum per ſemetipſum ad eam vocatur: Poteſt enim ante conditionis euentum ſtatus ſerui mutari, & alijs fieri acquiſitio, *Vt diximus ſupra nu. 21. Et in propoſita ſpecie conſiderant Ang. in d. l. ſi ſolus, in fi. & ibi Imol. num. 1. in fi. & Caſtr. in §. 1. num. 2. verſ. Nec obſtat.* At hæc ratio militat etiam in ſpecie, qua ſolus inſtitutus eſt. Debet igitur etiam in ea conditionis euentus expectari. *Ita arguit Caſtr. in d. §. 1 num. 2.*

Neque obſtant illa verba, *dato ſcilicet cohærede*, quæ leguntur *in d. l. ſi ſolus, §. 1.* quia reſpondent noſtri paſſim, ita eſſe intelli-
37 genda, † vt, quod ibi dicitur, expectandũ eſſe conditionis euentum, procedat, maximè, ſi datus ſit cohæres, licet idem ſit, ſi non ſit datus: *Ita enim poſt Thom. de Formag. reſpondent Ang. in d. l. ſi ſolus, in fi. & ibi Imol. num. 1. in fi. & Caſtr. in §. 1. num. 2.*

Sextus caſus eſt, quando teſtator inſtituit duos eiuſdem ſeruos, Et tunc res eſt poſita extrà omnem dubitationem. Nàm certum eſt, neceſſarium eſſe iuſſum, & aditionem in perſona vtriuſque ſerui, vt iure inſtitutionis vtraque pars acquiſi-
38 ta intelligatur. † Itaque ſi vnus iuſſu domini adeat, non cenſebitur ei totam hæreditatem quæſiſſe, ſed tantum dimidiam; Alia enim dimidia ſtabit in pendenti, quia ſi poſteà eiuſdem iuſſu adeatur ab altero ſeruo acquiretur etiam ex cauſa inſtitutionis ſi verò repudietur (poteſt enim dominus vnius inſtitutionem agnoſcere, alterius verò reſpuere *Vt diximus in*
39 *cap. 7. qu. 43 num 129.*) † aut etiam ſeruus iubente domino adire nolit, quod eum facere poſſe non ambigitur *l. cum proponas. 3. C. de hæred. inſt.* pertinebit quidem eius dimidia ad eundem dominum, ſed iure accreſcendi non iure inſtitutionis. Idem dicitur & ſi duo filij in eiuſdem patris po-

teſtate

teſtate poſiti inſtituti ſint: nam & vterq;
40 iuſſu patris adire debet † *l. ſi quis heres 35. §. fin. ff. de acq. hæred.* &, ſi alter adierit, alter verò adire noluerit, habebit quidem pater, & partem repudiantis ſed iure accreſcendi, non iure inſtitutionis *Vt declarat gl. in d. l. ſi quis heres. 35. §. fin. in verbi alium ff de acq. hæred.* Sanè hodiè quid iuris ſit, facile erit ex iis intelligere, quæ diximus *in 7. cap. qu. 42. num. 313. & ſeqq.*

Septimus caſus eſt, quando fuit inſtitutus ſeruus communis duorum, aut plurium, vel ex aſſe, & ſic integraliter, vel diſtinctis partibus, Nec enim in hoc vlla eſt inter prædictas ſpecies differentia. Et tùnc ſi vnius iuſſu hæreditatem adeat, nõ pro maiore parte faciet eum hæredem,
41 quam pro dominica, † *l. ſeruus communis 66. ff. de acqu. hæred. Et in ſpecie declarat gl. in d. l. ſeruus duorum 63. in verb. dimidia ff. eod. & Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. numer. 1. verſ. in text. ex parte ff. eo.* Ne ſcilicet alterius feſtinatione alterius ius lædatur *d. l. cum ſolus. 67. ff de acq. hæredit.* Igitur aliæ partes ſtabunt in pendenti, *Vt ſcribit Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. § 1. num. 1. verſ. in text. ex parte* quia, ſi alij condomini poſteà iubeant, vt adeat, eis acquirentur illæ portiones *d. l. cum ſolus. 67. ff. de acq. hæred.* Si verò priùs, quam adeat, ſeruus alienetur, poterit eas iuſſu noui domini adeundo illi acquirere *d. l. ſi ſeruus. 81. ff. de acq. hæred.* aut, ſi interim manumittatur, acquirere ſibi *d. l. ſeruus duorum 63. & d. l. ſi ſeruus. 81 ff. de acq. hæred.* Quod, ſi eas ampliùs adire nequeat, vt, quia ſocius, aut nouus dominus, aut ipſe manumiſſus repudiauerit, aut antè aditam deceſſerit, tùnc illæ partes accreſcent domino, cuius iuſſu iam alia pars fuerat adita *d. l. ſeruus communis 66. ff. de acq. hæred.* ne ſcilicet teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus *Vt diximus in 5. cap. qu. 40. num. 6.*

SVMMARIVM.

5 *Tranſmiſſarius cohæredis, ſi adeat portionem ad ſe à cohærede tranſmiſſam, etiam ex portione ſua fit ipſe iure heres primi teſtatoris, & num. ſeqq*

4 *Domino, & ſeruo æqualiter inſtitutis, ſi dominus prius adeat ex ſua inſtitutione, non fit heres pro parte ſerui, niſi ſeruus domino iubente iterum adeat, aliud eſt ſi prius adeat ſeruus iuſſu domini num. 5. & ſeqq & ratio diuerſitatis num. 10.*

12 *Intellectus l. ſi quis heres 35. §. fi. ff. de acq. hæred.*

An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur, ſi partim per nos, partim per alios nobis fiat acquiſitio.

Quæſtio Vigeſimaprima.

SVpereſt, vt videamus, an hæc procedant, quoties ex inſtitutione nobis debet acquiri hæreditas, partim per nos, partim per alios. Conſtat autem in hac etiam quæſtione diſtinguendũ eſſe: Aut enim per alium nobis acquiritur hæreditas iure tranſmiſſionis, aut verò iure poteſtatis. Et, ſi quidem iure tranſmiſſionis, prout euenit, cum ex duobus, aut pluribus hæredibus inſtitutis vnus poſt aditam ſuam portionem reliquit aliũ hæredem, quo caſu vocatur is ad primi teſtatoris hæreditatem, partim per ſe, & ex ſua inſtitutione, partim per alium, id eſt per defunctum, qui partem ſuam ad eum tranſmiſit, conſtat, eum ſtatim, atque ſui teſtatoris hæreditatem adijt, fieri hæredẽ etiam pro ea parte, ad quam ipſe vocaba-
1 tur ex ſua inſtitutione: † & quidem tota, ſi ſolus defuncto fuerat datus cohæres, vel pro ea parte, quæ defuncto debuiſſet accreſcere, ſi alium cohæredem habebat. Itaque, ſi (verbi gratia) teſtator inſtituerat duos hæredes, Primum, & Secundum, & Primus poſt aditam ſuam portionem inſtituat Secundum, ſi is Primi hæreditatem adeat, erit hæres primi teſtatoris in ſolidum, & ſic, non ſolum pro parte Primi, quam habet, vt hæres hæredis, ſed etiam pro parte ſibi relicta, quia, cum omnimodò ſit eam habiturus, fruſtrà pro eius acquiſitione nouam aditionem expectaremus. *l. liber homo 59. §. fin. verſ. quid ergo ff. de hæred. inſtit. Et ſcribunt Bart. in l. vlt num. 1. verſ. 3. caſu principali, & alij poſt eum ff. de acq. hæred.*

2 Sed hoc, vt reſpectu acquiſitionis † verum eſt, ita reſpectu iuris, & cauſæ, pendet à futuro euentu: Nam, ſi adeat ex ſua inſtitutione, eam habebit iure inſtitutionis, ſi verò eam repudiet (quod eum facere poſſe, dubium non eſt) eam habebit iure accreſcendi, & ſic, non ex perſona ſua, ſed ex perſona defuncti, qui, vt partẽ principalem ad eum tranſmiſit, ita, & partem accreſcentem, *ſecundum ea, quæ diximus in 7. cap. qu. 41. num. 59. & ſeqq.* Et ſimili modo, ſi teſtator inſtituat tres hæredes, & Primus poſt aditum ſuum trientem inſtituat Secundum, ſtatim atque Secundus agnoſcet Primi hæreditatem, fiet hæres,
3 † non ſolum ex triente, quem Primus ad eum tranſmiſit, ſed etiam ex ſextante, & ſic dimidia illius trientis, ad quem ipſe iure ſuæ inſtitutionis vocatur, quod huiuſmodi partem omnimodo ſit habiturus, alter vero ſextans, qui cohæredi deberet accreſcere, ſtabit in pendenti, &, ſi poſtea Secundus ſuam inſtitutionem agnouerit, habebit & alterum ſextantem, & ſic effectu habebit beſſem totius hęreditatis iure inſtitutionis: Trientem enim habebit ex perſona Primi, & iure inſtitutionis ad ſe tranſmiſſæ, alterum verò trientem habebit ex perſona propria, & iure ſuæ inſtitutionis, quæ per aditionem effectũ habuit. At, ſi ex ſua inſtitutione repudiauerit, aut aliter excluſus ſit, puta defectu conditionis, habebit quidem ſextantem, ſeu dimidiam ſui trientis, ſed iure accreſcendi ad ſe tranſmiſſi, non iure inſtitutionis, & alter ſextans ad cohæredem per ius accreſcendi pertinebit. *Ita ſcribit Celſus in d. l. liber homo. 59. §. vlt. & ibi declarant gl. in verb. ex ſemiſſe, & Bart. Bald. Ang. ff. de hæred. inſt.*

Quod,

Quod, ſi non iure hæreditario, ſed iure
poteſtatis, aut patriæ, aut dominicæ per
alium nobis hæreditatis pars acquiratur,
vt, cum ego fui à teſtatore pro parte in-
ſtitutus, & pro alia parte ſeruus, aut filius
meus, tunc, ſi priùs adeo ex mea inſtitu-
tione, non fio hæres pro parte filij, aut
4 ſerui, niſi is me iubente iterum adeat † *l. ſi
ex ſua. 36. & ibi gl. in verb. neceſſarium, Ang. &
Imol. ff. de acqu. hæred. Et ſcribunt gl. in l. 1. in
verb. qui totam, & ibi Bart. num. 1. verſ. Opp. in-
fra eod. & Caſtr. num. 4. in fin. ff. eod. Bart. in l.
vlt. num. 1. verſ. 3. caſu principali ff. eod. Caſtr. in
l. ſi ego. 26. & in l. ſi ſolus. 79. §. 1. num. 3. verſ.
quid autem ff. eod.* Quod, ſi priùs me iubente
filius, aut ſeruus adierit, fio hæres ex mea
5 inſtitutione, etiam ſine alia aditione † *l. ſi
ego, & ſeruus 26. & ibi Bart. Caſtr. & Imol. ff. de
acq. hæred. Et ſcribunt gl. in d. l. 1. in verb. qui
totam, & ibi Bart. num. 1. verſ. Opp infra eod. &
Caſtr. num 4. in fi. ff. eod gl. in d. l. ſi ex ſua 36.
in verb. neceſſarium, & ibi Ang. & Caſtr. ff. eod.
Bart. in d. l. fi. numer. 1. verſ. 3 caſu principali ff.
eod Caſtr. in l. ſi quis hæres. 35. §. fin. & in d. l. ſi
ſolus 79. §. 1. numer. 3. verſ. quid autem ff. eod.
Donell. lib. 7. comm. cap. 12. verſ. Vulit.* Et ita
accipiendi ſunt, qui ſimpliciter dixerunt,
eſſe opus noua aditione, quoties plures
partes purè delatæ partim per nos, par-
tim per alium nobis acquiruntur, ſi vnam
6 agnouerimus, † *Vt Bart. in l. quidam elogio. 20.
in prin. & num. 1. verſ. Reaſſume C. de iur. delib.*
7 Vt ſcilicet loquantur, † quando priùs a-
gnouimus per nos, non verò, quando
priùs per alium, *ſecundum ea, quæ ſupra dixi-
mus.* Planè hoc ita nonnulli putant eſſe
intelligẽdum, vt, ſi iuſſu noſtro per alium
nobis acquiratur pars hæreditatis, cen-
ſeatur ſtatim etiam quæſita pars nobis da-
ta, intelligatur, non iure inſtitutionis, ſed
8 iure accreſcendi, † *Vti videre eſt apud Bart.
in d. l. ſi ex ſua. 36. ff. de acq. hæred. qui ita in-
telligit gl. in d. l. ſi ego in verb. Pomponius ſcribit,
verſ. dic ergo.* Sed eſt verius, imo cenſeri
9 quæſitam iure inſtitutionis, † vt patet ex
d. l. ſi ergo, ibi *& ex mea inſtitutione me hæredem
eſſe, Pomponius ſcribit*, & in hoc differre ab
eo, qui priùs adit ſuam.

10 Cuius diuerſitatis ratio eſt, quia † ac-
quiſitio, quæ per nos metipſos fit, pendet
à nuda noſtra voluntate, ideòque, quo-
ties apparet, voluiſſe nos eſſe hæredes,
ſtatim hæredes ſumus ex illis partibus,
quæ à noſtra voluntate pendent. Cum
igitur iubendo ſeruo, vt adeat, declare-
mus voluntatem noſtram eſſe, vt ſimus
hæredes, conſequens eſt, vt eò ipſo cen-
ſeamur ex noſtra inſtitutione adire. At
verò acquiſitio, quæ fit per alium, non
pendet à mera noſtra voluntate, ſed à fa-
cto, & miniſterio ſerui, *Vt diximus in quæſt.
præced. num. 7.* ideòque, licet adeundo par-
tem noſtram declarauerimus voluntatem
noſtram in acquirenda hæreditate, non
tamen debet hoc ſufficere ad acquirendā
partem ſerui, quia in tali declaratione nõ
interuenit voluntas, & factum ſerui, ſine
quo acquiſitio fieri non poteſt. *Ita ratioci-
nantur Bart. in d. l. 1. num 1. verſ. Opp. infra eod.
& ibi Caſtr. num. 4. in fin. ff. de acq. hæred. Bart.
in d. l. ſi ex ſua 36. ff. eod. Caſtr. in d. l. ſi ego. 26.
ff. eod.*

Hæc autem diſtinctio, non ſolum pro-
11 cedit, † cum omnes partes purè datæ ſunt,
ſed etiam, cum vna purè, altera ſub con-
ditione: Nam, ſi ego purè fuero inſtitu-
tus, & ſeruus meus ſub conditione, & ego
adeam ex pura, adueniente conditione,
neceſſaria erit aditio ſerui. Et ita acci-
piendi ſunt, qui ſimpliciter ſcripſerunt,
neceſſariam eſſe nouam aditionem, quo-
ties vna pars purè, altera ſub conditione
defertur, partim per nos, partim per aliũ,
& vnam agnoſcimus, *Vt Bart. in d. l. quidam
elogio. 20. num. 1. verſ. Reaſſume C. de iur. delib.*
Vt ſcilicet loquantur de eo, qui priùs a-
gnoſcit ſuam. At, ſi ſeruus meus purè
fuerit inſtitutus, ego verò ſub conditione,
& ſeruus iuſſu meo adierit ex pura, ero
ſtatim hæres etiam ex conditionali, ſed,
quo iure pendet à futuro euentu: nam,
ſi poſtea conditio extiterit, hæres ero iu-
re inſtitutionis, quod, ſi defecerit, hæres
ero iure accreſcendi, & ſic ex perſona
ſerui, non ex perſona propria. *Ita declarant
omnes, quos referemus infra num. 12.*

Planè, ſi cohæredem habuero, aut ſub-
ſtitutum, eadem reſpectu partis conditio-
nalis erunt dicenda, quæ diximus de eo,
qui per ſe ſimpliciter ad hæreditatem vo-
catur, *in hoc cap. qu. 19. num. 27. & ſeqq.*

Hinc intelligimus, quod dicitur *in l. ſi
quis hæres 35. §. fin. ff. de acq. hæred.* ſi excluſus
per conditionem datam pater, filium iuſ-
ſit adire, eum non quæſiuiſſe ſuam por-
12 tionem, intelligendum eſſe † ex ſua perſo-
na, & iure ſuæ inſtitutionis: nam ex per-
ſona filij, & iure accreſcendi, quin eam
cenſeatur acquiſiuiſſe, dubitandum non
eſt, *per ea, quæ ſupra diximus. Ita in ſpecie decla-
rant ibi gl. in verb. dicendum erit, verſ. ſed melius,
& Bald. ac Caſtr. Bart. in d. l. ſi ex ſua. 36. ff. eod.*

Sed hæc quidem dicuntur, quoties pa-
ter, vel dominus incipit ab aditione par-
tis. Cœterum, quoties incipit a repudia-
tione, verius eſt, partem repudiatam per-
tinere quidem ad eundem patrem, aut
dominum, ſi poſteà illius iuſſu filius, aut
ſeruus ſuam adierit, ſed iure accreſcendi,
non etiam iure inſtitutionis, *ſecundum ea,
quæ dicemus in hoc cap. qu. 27. circa fin.* Et hæc
de primo effectu.

S V M M A R I V M.

1 *Hæreditas ex inſtitutione nemini inuito quæritur niſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi num. 2.*

3 *Portio accreſcens habetur eodem iure, & titulo, quo teſtator voluit, quando inſtitutio eſt coniuncta cum iure accreſcendi.*

An, & quando ex inſtitutione, quæ eſt coniuncta cum iure accreſcendi, pars inuito acquiratur.

Quæſtio Vigeſimaſecunda.

SEcundus verò effectus eſt, quia, licet regulariter ex inſtitutione nemini
1 inuito quæratur hæreditas † *l. qui in alieno 6. in prin. ff. de acqui. hæred. l. 3. §. inuito ff. de bon. poſſ.* & in hoc pariter differat inſtitutio à iure accreſcendi, quippè, quod etiam inuito hæredi partem adiicit vacantem, *Vt oſtendimus in 8. cap. qu. 8. nu. 20. & ſeqq.* ſi tamen inſtitutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi, quia ſumit eius naturam, ideò ex ea pars etiam inuito hæredi ac-
2 quiritur † *l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hæred.*
3 quod intelligitur † non ſolum reſpectu rei, quæ acquiritur, ſcilicet, quia debet inſtitutus, qui partem adit, velit, nolit, totum id conſequi, quod ex diſpoſitione teſtatoris ei delatum eſt *d. l. ſi ſolus. 79. in prin.* ſed etiam reſpectu iuris, & cauſæ, ſeu tituli acquiſitionis: Debet enim totum id habere eo iure, & modo, quo teſtator voluit, & ſic iure inſtitutionis, *Vt oſtendemus in hoc cap. qu. 28. num. 8.*

Sed hæc quidem generaliter dicuntur. Specialiter autem, ſi quæramus, quibus caſibus procedant, de duobus nobis erit diſpiciendum, Primò, an inſtitutus, cui tota hæreditas, aut plures eius partes ex diſpoſitione teſtatoris deferuntur, poſſit quaſdam adire, & quaſdam reſpuere, an verò cogatur omnes, aut ſuſcipere, aut repudiare. Secundò verò, dato, quod non poſſit, an, ſi de facto adeat, vel repudiet pro parte, vitietur aditio, aut repudiatio, an verò potiùs valeat, & ad totum trahatur.

Et in prima quidem quæſtione ſeparatim nobis erit videndum, Primò, quid, ſi per nos met ipſos nobis hæreditas acquiratur. Secundò verò, quid, ſi per alios. Tertiò demum, quid, ſi partim per nos, partim per alios.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutus ex aſſe, non poteſt pro parte adire, & pro parte repudiare; & quare num. 2. 3. & ſeqq. & amplia num. 11. & ſeqq.*

6 *Defunctus non poteſt repræſentari pro parte, & pro parte non.*

7 *Teſtator non poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte non.*

8 *Subſtitutus vulgariter defunctum repræſentat, & teſtati cauſam ſuſtinet.*

9 *Voluntas, & diſpoſitio teſtatoris eſt indiuidua, & conſequenter non poteſt pro parte acceptari, & pro parte repudiari, & 12. 19.*

10 *Qui diuidit voluntatem defuncti, cenſetur eius iudicium, & diſpoſitionem faſtidire.*

11 *Inſtitutus ex aſſe non poteſt pro parte adire, etiamſi habeat ſubſtitutum, vel in toto, vel in parte.*

18 *Legatum, & fideicommiſſum non poteſt pro parte agnoſci, & pro parte repudiari; amplia, & limita, vt num. ſeqq.*

20 *Conditio ſcindi non poteſt, ne etiam legatum ſcindatur.*

An, & quando inſtitutio in toto facta poſſit pro parte acceptari, & pro parte repudiari, ſi per nos met ipſos nobis hæreditas acquiratur.

Quæſtio Vigeſimatertia.

ET, ſi quidem per nos hæreditas nobis acquiratur, & quæramus, an poſſimus eam pro parte adire, & pro parte non, conſtat, multùm referre, vtrùm teſtator vnica diſpoſitione, & ſic integraliter aliquem ad hæreditatem vocauerit, an verò partibus diſtinctis, Et, ſi integraliter, vtrùm inſtitutus velit acceptare partem hæreditatis, an verò quid aliud ab hæreditate diuerſum: Nam, ſi partem hæreditatis, certum eſt, non poſſe. Itaque, ſi teſtator aliquem ex aſſe ſcripſerit hæredem, non poterit is hæreditatem diuidere, ideſt, pro parte adire, & pro parte repudiare, ſed, aut totam
1 adire, aut totam repudiare debebit † *l. 1. ſecundum verum, & communem intellectum, quem ibi probant gl. in verb. qui totam, & poſt eam Bart. Bald. Ang. Caſtr. Imol. Alex. Iaſ. & alij paſſim ff. de acq. her. Paul. lib. 3. ſent. tit. 6. §. eius rei, & ibi Cuiac. Et ſcribunt Bart. in l. ſi ſolus. 79. verſ. rationem, & in l. vlt. num. 1. ff. de acq. hær. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. tit. de Vulg. num. 47. Dec. in l. ius noſtrum. 7. num 5. ff. de reg. iur. Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 17. Duar. lib. 1. De iur. accr. cap. 12. Andr. Fach. lib. 4. controu. cap. 65. verſ. Quartum argumentum, Rot. Lucen. deciſ. 93. in prin. Mareſc. lib. 2. variar. reſol. cap. 96. n. 1.* Abſurdum enim eſt, eiuſdem hæreditatis partem agnoſcere, partem verò reſpuere
2 † *l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. Et in his terminis conſiderat Iaſ. in d. l. 1. num. 3. ff. de acq. hæred.*

Quamobrem autem hoc abſurdum ſit, ſi quæramus, varias noſtri conſiderant
3 rationes, † *Vt videre eſt apud Bart. in d. l. 1. in prin. & ibi Bald. verſ. & ratio, Caſtr. num. 1. in fin. Iaſ. num 2. & ſeqq. ff. de acq. hæred. Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 17. verſ. Cuius ratio, Andr. Fach. d. lib. 4. controu. cap. 65. verſ. Quartum argumentum,* Quæ, licet non ſint generales, ſunt tamen veræ, ſi ſpecialiter ad certos caſus referantur, & certis reſpectibus intelligantur: Nam, cum is, qui totū habere poteſt, vnam tantum partem adit, & quærimus, cur hoc facere non poſſit,
4 † aut ſupponimus, alias partes nemini debere acquiri, & ideò partem adire nequit, quia abſurdum eſt, defunctum pro parte
5 habere hæredem, & pro parte non, † *Vt pro ratione conſiderant Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, nu. 104. verſ. Præterea, & Andr. Fach. d. lib. 4. Controu. cap. 65. verſ. Quartum argumentum,* Quia alioquin pro parte repræſentaretur, & pro
6 parte non, quod eſſet abſurdum, † *Vt in his terminis, & pro ratione conſiderant Bart. in d. l. 1. num. 1. verſ. Ratio, & ibi Bald. verſ. & ratio, Caſtr. num. 2. Alex. num. 1. Iaſ. num. 5. & 6. ff. de acqu. hæred. Gomez. d. cap. 10. num. 17. verſ. Secunda, Craſſ. in §. ius accreſcendi qu. 21. numer. 4. Rota Lucen. d. deciſ. 93. in prin. verſ. Ratio.* Sicut

enim

Digitized by Google

enim naturaliter homo non poteſt partim
eſſe, & partim non eſſe, ita nec per iuris
fictionem, *Vt oſtendimus in 8. cap. qu. 4. num. 18.*
Aut verò ſupponimus, alias partes debere
ad venientes ab inteſtato pertinere, & ab
eis acquiri, Et hoc reſpectu ideò inſtitu-
tus pro parte adire nequit, quia hoc mo-
do teſtator decederet pro parte teſtatus,
& pro parte inteſtatus, quod iuris noſtri
7 ratio non permittit; † *Vt pro ratione conſide-*
rant Bald. in d. l. 1. verſ. & ratio, & ibi Caſtr. n. 3.
in fi. Iaſ. num. 7. & 9. verſ. ſed ad hoc ff. de adqu.
hæred. Andr. Fach. d. lib. 4. Controu. cap. 65. verſ.
Quartum argumentum, Aut denique ſuppo-
nimus, alias partes, non ad venientes ab
inteſtato, ſed ad ſubſtitutum ex eodem
teſtamento venientem debere pertinere,
Et in hoc caſu nulla ex prædictis rationi-
bus conſiderari poteſt, quia, licet inſtitu-
tus pro parte tantùm adiret, non tamen
defunctus pro alia parte dici poſſet, aut
non repræſentari, aut inteſtatus decede-
re, cum ea poſſet ad ſubſtitutum pertine-
re, qui defunctum repræſentaret, & teſta-
8 ti cauſam ſuſtineret, † *Vt animaduerterunt gl.*
in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. in verb. nec intereſt, &
ibi Caſtr. numer. 2. verſ. In gl. 1. ff. de acq hæred.
Caſtr. in d. l. 1. numer. 2. & ibi Iaſ. numer. 8. verſ.
Iſtam rationem, ff. eod. & Gomez. d. cap. 10. n. 20.
Sed ratio ea tantum conſiderari poteſt,
quæ generalis eſt, & ad omnes ſpecies re-
fertur, quia ſcilicet voluntas, & diſpoſitio
teſtatoris, tamquam vna cenſetur indiui-
dua, & per conſequentias non poteſt pro
9 parte acceptari, & pro parte repudiari †
l. nam abſurdum. 7. ff. de bon. liber. l. qui duobus.
23. ff. de cond. & dem. l. eum, qui tacitum. 18. §.
pro parte in fi. ff. de his, quib. vt ind. Et in his ter-
minis ſcribunt Bald. in d. l. 1. verſ. Ex hoc conclu-
de, & ibi Caſtr. num. 2. ff. de acq. hæred. Bald. in
l. hæreditas ex die. 34. verſ. ſed quãro dies ff. de hæ-
red. inſt. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2.
verſ. Tu dic ff. de acq. hæred. Gul. Ben. in d. cap.
Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. in
tit. de Vulg. numer. 48. Mareſco. d. lib. 2. varia.
10 *reſol. cap. 96. num. 3.* quia, † qui diuidit vo-
luntatem defuncti, cenſetur eius iudiciũ,
& diſpoſitionem faſtidire, *Vt ſcribunt Duar.*
lib. 1. de iur. accr. cap. 3. & Cuiac. in l. vn. §. his
ita definitis C. de cad. toll. & nos oſtendimus in eo-
dem cap. 8. qu. 4. num. 23.
Hinc intelligimus, quod dicitur, hære-
dem ex aſſe inſtitutum nõ poſſe pro parte
adire, & pro parte repudiare, procedere
Primò, etiamſi habeat, aut in toto, aut
etiam in parte ſubſtitutum: Non enim
poterit vnam partem acquirere, & aliam
partem ſubſtituto dimittere, ſed, aut to-
tum acquirere, aut totum repudiare de-
11 bebit † *d. l. ſi ſolus. 79. in prin. cum ibi not. ff. de*
acq. hæred. & nos Latius dicemus in hoc ipſo cap.
qu. 25. num. 3. Et in terminis huiuſce primi caſus
ſcribunt Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi
abſque liberis moreretur 2. tit. de vulg. num. 47. &
Rot. Lucen. d. deciſ. 93. in prin. verſ. Hinc eſt,
12 quia, † licet abſurditates ſuprà relatę ceſ-
ſent, non tamen ceſſat vnitatis, & indiui-
duitatis ratio, quę vera eſt, & adæquata
diuiſionis impediendę cauſa, *Vt diximus*
ſupra num. 9. Et in ſpecie declarat Caſtr. in d. l. 1.
num. 2. ff. de acq. hæred.

Secundò procedit, etiam in eo, qui non
vocatur ad totam hæreditatem, ſed tamen
ad aliquam eius partem: nam reſpectu
illius cenſebitur eodem iure, quo is, qui
ad ſolidum vocatur, ſcilicet, quia eadem
eſt ratio partis, quoad partem, quę totius,
13 quoad totum † *l. ſi ſeruus. 81. ff. de acq. hæred.*
l. quæ de tota. 73. in prin ff. de rei vind. Quam-
obrem nec is poterit illam partem diuide-
re, etiamſi habeat cohæredem, ſed, aut
totam adire, aut totam repudiare debebit
14 † *Vt in ſpecie docent Caſtr. in d. l. 1. num. 2. verſ.*
& ex hoc ſequitur, & in d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. nu. 4.
verſ. Primus ff. de acq. hæred. & Rot. Lucen. d. de-
ciſ. 93. in prin. verſ. hinc eſt.
Tertiò procedit, non ſolùm in hæredi-
tatibus teſtamentarijs, *de quibus ſpecialiter lo-*
quuntur DD. allegati ſupra num. 1. ſed etiam in
ijs, quę ab inteſtato deferuntur: Nam nec
is, qui ad legitimam alicuius hæreditatẽ
vocatur, poteſt eam pro parte adire, & pro
parte repudiare, ſed, aut totam adire, aut
15 totam repudiare debet † *Vt ſcribunt Gul. Ben.*
in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine
Adelaſiam, num. 102. Gomez. d. cap. 10. num. 17.
Craſſ. in d. §. Ius accreſcendi qu. 21. num. 4. Do-
nell. lib. 7. comm. cap. 12. verſ. Valet, Rot. Luc. d.
16 *deciſ. 93. in prin.* quia, † ſi partem adeat, aut
ſupponimus, alias partes à nemine debe-
re acquiri, & eadem ſubeſt abſurditas,
quam conſiderauimus in hæreditatibus
teſtamentarijs, ſcilicet, quia defunctus pro
parte repræſentaretur, & pro parte non,
contra ea, quæ ſupra diximus, aut verò
ſupponimus, alias partes debere ad eos,
qui veniunt ex gradibus ſequentibus, per-
tinere, Et hoc pariter abſurdum eſt, quia
defunctus non debet repræſentari diffor-
miter, etiam ratione gradus, *Vt oſtendimus*
in hoc cap. qu. 14 num. 39. & ſeqq.
Quartò procedit, non ſolùm in extra-
neo, ſed etiam in filio: Nam nec is poterit
eiuſdem hæreditatis partem agnoſcere,
17 partem verò reſpuere, † *Vt latè oſtendemus in*
qu. ſeq. num. 37. & ſeqq.
Quintò procedit, etiam in legatis, & fi-
deicommiſſis: Nec enim poteſt quis eiuſ-
dem rei legatę, aut per fideicommiſſum
relictę partem agnoſcere, & partem repu-
18 diare † *l. legatarius 38. in prin. ff. de leg. pr. l. ne-*
minem 4. & ibi Bart. in prin. & num. 3. & l. Lucio
Titio. 23. ff. de leg. 2. Paul. lib. 3. ſent. tit. 6. §. eum
vero, & ibi Cuiac. Et ſcribunt gl. in d. l. 1. in verb.
non poteſt, & ibi Bart. num. 5. ff. de acq. hær. Petr.
de Bellaper. in l. ſi plures. 6. num. 8. verſ. Reſpondeo
C. de cond. inſert. Gomez. d. lib. 1. varia. reſol. cap.
10. num. 42. Craſſ. in d. §. ius accreſcendi qu. 29.
num. 4. Mareſco. lib. 1. varia. reſol. cap. 96. nu. 1.
Cuiac. in d. l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll.
& nos etiam diximus in eod. cap. 8. qu. 8. num. 18.
19 Nam, † cum, (vt dictum eſt) voluntas, &
diſpoſitio teſtatoris ſit indiuidua, Conſe-
quens eſt, vt non poſſit pro parte accep-
tari, & pro parte repudiari, *ſecundum ea,*
quæ diximus ſupra num. 9. Et in his terminis conſi-
derant Bart. in d. l. 1. num. 5. ff. de acq. hæred. &
Mareſco. d. lib. 2. varia. reſol. cap. 96. numer. 2.
Quamobrem dicimus, conditionem ſcindi
20 non poſſe, ne etiam legatum ſcindatur † *l.*
qui duobus. 23. ff. de cond. & dem. Idque adeò
verum

verum eſt, vt procedat, etiamſi legata ſit vniuerſitas, puta grex, armentũ, aut quid aliud, ſub quo plura corpora contineantur? Nam, quia legatum vnum eſt, tam-
21 quam vno nomine factum † *l. quoties. 2. l. grege. 6. ff. de leg. 2.* ideò non poteſt legatarius vnũ corpus, puta vnam ouem agnoſcere, & alias repudiare, ſed, aut omnes agnoſcere, aut omnes repudiare debebit
22 † *d. l. grege 6 ff. de leg. 2 Et ſcribunt Bart. in d. l. nominem. 4. in prin & num. 3. ff eo. & Mareſco. d. lib. 2. cap. 96. num. 3.* Planè in hæredibus legatarij, aut fideicommiſſarij, quid iuris ſit, dicemus *in hoc cap. qu. 26. num. 3. & ſeqq.*

S V M M A R I V M.

1 *Filius poteſt acceptare legitimam, & hereditatem omittere; contrà num. 32. & ſeqq. & 95.*
2 *Creditor à debitore inſtitutus, poteſt omiſſa hereditate cõſequi ſuum creditum. Declara, vt procedat in veris creditoribus, non in alijs num. 58. 68. & ratio diuerſitatis num. 70.*
3 *Filius in legitima eſt creditor, & qualiter num. 59. & ſeqq & 96.*
4 *Legitima dicitur æs alienum, & qualiter num. 60.*
5 *Legitima dicitur portio debita, & qualiter. 62. 65. 67.*
6 *Debitor, & creditor ſunt correlatiui.*
7 *Correlatiuorum vno poſito, ponitur & aliud.*
8 *Creditor eſt, cui ex quacunque cauſa aliquid debetur.*
9 *Suus poteſt totam hereditatem omittere.*
10 *Suus iure prætorio habet ius abſtinendi.*
11 *Suus per ius abſtinendi hoc idem conſequitur, quod extraneus, qui repudiat.*
12 *Legitima non eſt pars hereditatis, ſed bonorum, declara vt num 37 71. & ſeqq.*
13 *Qui retinet commoda, retinet partem hereditatis; ſed contra num. ſeq.*
14 *Commoda, & incommoda non conſiderantur, vt partes hereditatis, ſed vt res contenta, ex quibus ipſa vniuerſitas conſtituitur, vndè ſi ſepares à patrimonio æs alienum non ampliùs dicitur hereditas, ſed bona.*
15 *Qui vocatur ad res diuerſas, & ex diuerſis cauſis, ac diſpoſitionibus, poteſt ex his vnam agnoſcere, & alteram reſpuere.*
16 *Legitima eſt quid ab hereditate diuerſum.*
17 *Filius heres inſtitutus, & ad legatum vel prælegatum vocatus poteſt omiſſa hereditate capere legatum, & quando num. 97. & ſeqq. & 151. 163. 171.*
18 *Filius poteſt hereditatem omittere, & ea retinere, quæ ex diſpoſitione legis deferuntur. Declara nu. 99.*
19 *Legitima defertur ex diſpoſitione legis.*
20 *Pater non poteſt ſuo facto priuare filium legitima, niſi ſit ingratus.*
21 *Si id, quod ſupra legitimam relinquitur, onus continet, non cogitur filius illud agnoſcere, ſed poteſt retenta legitima repudiare. Declara num. 101.*
22 *Filius inſtitutus à patre, ſi patris præceptum non ſeruat, priuatur hereditate, ſed retinet legitimam, & tunc eſt quota bonorum num. 94.*
23 *Filius qui non vult ſe immiſcere paternæ hereditati, non impugnat iudicium patris.*
24 *Melioris conditionis eſſe non debet, qui peccat, quàm qui non peccat. Declara num. 102.*
25 *Subrogatum cenſetur eodem iure, quo id, in cuius locum ſit ſubrogatio.*
26 *Dos poteſt à filia retineri, repudiata hereditate paterna. Declara num. 103. et 168.*
27 *Legitimæ renunciaſſe non cenſetur, qui renunciat hereditati. Declara num. 104. 129. et ſeq.*
28 *Quod fauore alicuius introductum eſt, non debet in eius odium retorqueri. Declara num. 105.*
29 *Fauore filij introductum eſt, vt debeat à Patre inſtitui, ſiuè vt ei legitima debeat relinqui titulo inſtitutionis; imò etiam patris num. 105.*
30 *Quæ debentur iure naturali, non poſſunt tolli ratione, & diſpoſitione ciuili.*
31 *Legitima debetur filio iure naturali, contrà num. 106. & ſeqq*
33 *Legitima debetur filio titulo inſtitutionis, & iure hereditario; ſed contra, quià aliud eſt titulus inſtitutionis, aliud ius hereditarium num. ſeqq.*
34 *Titulus inſtitutionis, vel eſt vniuerſalis, vel particularis.*
35 *Legitima poteſt relinqui titulo inſtitutionis tàm vniuerſalis, quam particularis.*
36 *Legitima debetur, & capi poteſt, vel iure hereditario, vel alio iure.*
38 *Valet argumentum à legitima patroni, ad legitimam filij, & ſeqq. & 69. & à patrono ad filium num. 155. & ſeqq. 161.*
39 *Intellectus l. ſi libertus patrono 41. verſ. quid ergo. ff. de bon. lib. & ſeqq.*
43 *Qui ad bona venire poteſt ſecundum voluntatem defuncti, non debet admitti ſi contra, aut præter illius voluntatem venire velit.*
44 *Feudum quando poſſit ſeparari ab hereditate, & conſequenter quando poſſit filius illud conſequi licet patris non ſit heres, & quando non, & nu. ſeqq.*
49 *Textus in l. 4. in princ. ff. de hered. inſt. declaratur, & ſeqq.*
50 *Filius an poſſit inſtitui ſub conditione poteſtatiua, 90. 60.*
51 *Legitima an poſſit relinqui ſub conditione poteſtatiua. 60. 101.*
53 *Filius inſtitutus ſi habeat vulgarem ſubſtitutum, & nolit eſſe heres patris, tota hereditas in ſubſtitutum transfertur, etiam quoad legitimam. Contrà num. 56. ſed diſtingue num. 57. 92.*
54 *Subſtitutio vulgaris etiam in legitima, & eius reſpectu fieri poteſt.*
55 *Subſtitutio directa nullas patitur detractiones.*
64 *Creditores propriè dicuntur, quibus aliquid à viuente debetur, vel ex contractu, vel ex quaſi contractu, vel ex delicto, vel ex quaſi delicto, quia ius eorum in perſona viuentis, qui eſt obligatus, fundamentum habet; alij verò, quibus aliquid à moriente eſt relinquendum, aut quibus ex diſpoſitione legis pars aliqua in bonis morientis debetur, creditores propriè non ſunt num 65. & ſeqq.*
74 *Legitima in caſibus, quibus ab hereditate ſeparata, atque diſtincta conſiderari poteſt, pars bonorum eſt, in verò quibus non poteſt, pars hereditatis eſt, & in hereditate confuſa num. 95.*
75 *Legitima intelligitur ab hereditate ſeparata, quando per patrem, vel per legem ſtat, quominus filius heres fiat, & nihilominus debet habere legitimam; exempla num. ſeqq.*
76 *Filius particulariter inſtitutus in re certa, dato coherede vniuerſali eſt loco legatarij, & dicitur habere legitimam ſeparatam ab hereditate, quia res illa computatur pro legitima, ſi contineat legitimæ quantitatem, aliàs in alijs rebus, & corporibus ſupplenda eſt.*
77 *Res certa pars hereditatis dici nequit.*
78 *In computatione legitimæ (quando eſt ſeparata ab hereditate) æs alienum prius detrahendum eſt.*
79 *Exheredatis olim aliquid relinquebatur titulo legati, vel fideicõmiſſi, vel alio ſimili, vt excluderentur à querela.*

80 *Exhæredatio ſine cauſa olim valebat, & legatum exhæredato relictum excludebat à querela, hodiè ſecus num. ſeqq.*

81 *Legitima, quæ exhæredato olim relinquebatur, erat ſeparata ab hæreditate, & erat quota bonorum.*

86 *Querelam inofficioſi teſtamenti proponens, ſi ſuccumbat, perdit legatum.*

87 *Legitima eſt quota bonorum, quando filius in ſola legitima, vel in vncia inſtituitur alio vniuerſaliter inſtituto, & num. 89.*

88 *Hæres non eſt filius in ſola legitima inſtitutus.*

90 *Legitima, quæ retinetur à filio grauato fideicommiſſo vniuerſali, eſt quota bonorum.*

92 *Filius inſtitutus, cui pater dedit vulgariter ſubſtitutum, perindè habetur, ac ſi ſub conditione poteſtatiua eſſet inſtitutus.*

95 *Legitima in hæreditate confuſa, non poteſt conſiderari, vt legitima, nec dici filio deberi, & num. 96.*

98 *Filius inſtitutus ſi habeat cohæredem, vel ſubſtitutũ, an poſſit conſequi legitimam, & hæreditatem omittere, & num. 139. 143.*

107 *Legitima dicitur portio legibus debita, & ſeqq.*

110 *Legitima quoad neceſſitatem à iure ciuili fuit introducta, 115.*

111 *Legitima debetur iure ciuili, ſed ratione naturali.*

112 *In legitima quatuor conſiderantur, ratio, neceſſitas, quantitas, & modus.*

113 *Natura ſuadet, vt bona noſtra filijs noſtris relinquamus, & quidem omnia num 117.*

114 *Natura ſuadet, & mouet, ſed non imponit neceſſitatem.*

116 *Alimenta debentur inſtinctu naturali, ſed neceſſitate ciuili.*

117 *Legitima, quoad quantitatem, meri iuris ciuilis eſt, & 121. & ſeq.*

118 *Liberam diſponendi facultatem auferre, rationi naturali repugnat.*

119 *Legitima olim erat quarta, hodiè, triens, vel ſemis, & cur, cum omnia bona filijs iure naturæ debeantur, fuit nihilominus reſtricta legitima ad certam quantitatem, & ſeqq.*

123 *Legitima tam quoad modum relinquendi, quàm quoad modum acquirendi eſt iuris ciuilis, & ſeqq.*

125 *Natura ſpectat effectum, non modum.*

126 *Legitima titulo inſtitutionis relinquenda eſt.*

127 *Legitima à iure ciuili habet formam, & metam.*

129 *Filius hæres vniuerſalis inſtitutus ſimpliciter repudians hæreditatem excluditur etiam à legitima, contrà num. 134 ſed reſponde num. 135.*

130 *Appellatione hæreditatis etiam pars continetur.*

131 *Filius, qui intra triennium reuocat abſtentionem, ex beneficio l. fin. C. de repud. hæred. cum hæreditate recuperat etiam legitimam.*

132 *Filius hæres vniuerſalis inſtitutus, ſi acceptet legitimam, cenſetur totam hæreditatem acceptare, quia reſiduum ei etiam inuito accreſcit, & ſeq.*

134 *Aditio, & repudiatio a pari procedunt.*

136 *Filius hæres vniuerſalis inſtitutus, ſi repudiet hæreditatem retenta legitima, vitiatur repudiatio, et in totum fit hæres, quia reſiduum ei accreſcit.*

137 *Filia vniuerſaliter inſtituta, non poteſt repudiare hæreditatem, et petere dotem, niſi fuerit inter viuos promiſſa*

138 *Filius inſtitutus in ſola legitima, vel aliqua re particulari non data cohærede vniuerſali, vel etiam dato, qui tamen poſteà defecerit, non poteſt capere legitimam, et reſiduum repudiare.*

139 *Filius inſtitutus et grauatus legatis, et fideicommiſſis etiam in re propria, adhuc non poteſt repudiare hæreditatem, et retinere legitimam; limita numer. 143. et ſeqq.*

141 *Prohibitio alienationis ſi ſit ad tempus etiàm quoad legitimam valet.*

142 *Prohibitus alienare ad tempus, non poteſt repudiare hæreditatem, vt legitimam alienet, niſi habeat ſubſtitutum, aut cohæredem, & num. 162.*

143 *Filius vniuerſaliter inſtitutus licet habeat ſubſtitutum, non poteſt omittere hæreditatem, & capere legitimam, niſi etiàm in proprijs rebus grauatus ſit, & num. 155. & ſeqq.*

144 *Legitimam, vt poſſit filius capere, omiſſa hæreditate, duo copulatiuè requiruntur, vt ſit grauatus in rebus proprijs, & habeat ſubſtitutum, & rejcitur contraria ſententia num. 145. & quid ſi habeat cohæredem num. 147. & ſeqq. & num. 161.*

148 *Cohæres, & vulgariter ſubſtitutus æquiparantur, & ſeqq.*

152 *Filius ab inteſtato non poteſt petere legitimam, & reliquum reſpuere, & ratio num. 153. & contraria opinio reycitur num. 154.*

159 *Filius inſtitutus, & non grauatus in rebus proprijs, ſed hæreditarijs, ſeu ſoluendis de ſubſtantia defuncti, non poteſt legitimam retinere, & hæreditatem dimittere licèt habeat ſubſtitutum, niſi, legata talia ſint, vt his ſolutis non ſit filius integram legitimam habiturus num. 160.*

166 *Filius inſtitutus in re certa, quæ legitimam excedat, ſi grauatus ſit aliquo onere, poterit rem illam omittere, & legitimam capere, ſi tamen habeat cohæredem; idem eſſet, ſi ſit relictum legatum, & adeſſet ſtatutum, quod legitima poſſit quocunquè titulo relinqui, vel etiam licet non adeſſet ſtatutum, vt olìm erat in filio exhæredato, cui relinquebatur legatum pro legitima, ne poſſet agere querela inofficioſi teſtamenti. Et num. ſeq.*

167 *Legitima poteſt relinqui quocunque titulo ex diſpoſitione ſtatuti.*

168 *Filius ſi habeat legitimam, vel aliquid pro ea titulo contractus, tunc poteſt ea retenta hæreditatem, repudiare.*

168 *Filia, cui à Patre viuente fuit dos data, vel promiſſa, poteſt eam retinere, & hæreditatem reſpuere.*

• An, & quando filius poſſit accepta legitima patris hæreditatem omittere.

Quæſtio Vigeſimaquarta.

SEd hæc quidem dicuntur, quoties hæres inſtitutus vult acceptare partem hæreditatis, & partem reſpuere. Cœterùm, quoties vult omittere totam hæreditatem, & acceptare legitimam, quæ eſt quid ab hæreditate diuerſum, & quæritur, an hoc facere poſſit, conſtat, rem eſſe mirum in modum controuerſam, *Vt videre eſt apud Alex. Trentac. de ſubſtit. part. 1. cap 9. num. 11. & ſeqq. Io. Vand. doctiſſimum præceptorem meum lib. 1. quæſt. iur. cap. 52. Men. de præſumpt. lib. 4. præſ. 101. num. 39. & ſeqq & Andr. Fach. lib. 4. controu. iur. cap 65. & lib. 6. cap 56 & 57.* Nam pleriquè cen-
1 ſuerunt poſſe, † *Quæ fuit opinio Bald. in Auth. ſi quas ruinas, num. 5. verſ. Quarta ratio eſt C. de Sacr. Eccl. & in l. Papinianus. 8. § quarta ff. de inoff. vbi teſtatur, ita etiam Bartolum quandoque ſenſiſſe, Eiuſdem opinionis fuerunt Roma. in l. 1.*

num. 12.

num.12. ff. de acq. hered. & in l. vn. numer.11. C.
quand. non pet. part. Fabia. in Auth. nouiſſima,
num.150. verſ. Aliàs C. de inoff. teſta. Coraſ. in l.
heres inſtituta. 3. num. 33. C. de impub. & al. ſubſt.
Io. Vand. d. lib. 1. cap. 52. num. 2. & Men. d.
lib. 4. præſ. 101. num. 53. verſ. contrarium Moti
ſunt autem, vt ita ſentiant

Primò, quia creditor a ſuo debitore
hæres inſtitutus poteſt omiſſa hæreditate
2 conſequi ſuum creditum † *l. vt debitum. 5.*
C. de her. actio. l. heres inſtituta. 3. C. de impub. &
al. ſubſt. Sed filius in legitima eſt creditor,
3 † *Vt ſcribunt Cin. in Auth. res, quæ numer. 7. C.*
comm. de lega. Bart. conſ. 34. num. 1. lib. 1. Imol.
in l. 3. §. res, quæ, in fi. ff. ad Treb. Ang. de Gamb.
conſil. 40. numer. 4. Alex. in l. multi non nota 18.
num. 2 verſ. Præterea ff. de lib. & poſth. Affl. deciſ.
162. num. 3. Purp. in l. 1. num. 188. ff ſi cert. pet.
Decia. conſ. 39. numer. 3. vol. 5. Ceph. conſ. 189.
num. 16. Surd. conſ. 192. numer. 16. & conſ. 388.
num. 7. Fereat. in Necyom dial. 36. num 1. Gratia.
cap. 788. diſcept. foren. in fi. quia, cum legiti-
4 ma dicatur æs alienum † *l. Papinianus. 8. §.*
ſi quis impubes ff. de inoff. teſta. & portio de-
5 bita † *l. ſi totas 5. C. de inoff. donat. d. l. Papi-*
nianus. 8. §. vnde, ſi quis ff de inoff. Auth. de
trient. & ſem. in prin. verſ. Frequenter Coll. 3 &
hoc modo ſupponat patrem eſſe debito-
rem, Conſequens eſt, vt debeat etiam
ſupponere, filium eſſe creditorem: Sunt
6 enim hæc correlatiua, † *Vt ſcribunt Bart. in*
l. 1. num. 31. verſ Nec obſtat, & ibi Dec. in prima
lect. num. 26. in fi. & Cagn. num. 232. verſ. 3. ff. ſi
cert. pet. Bald. in rub. C. de reb. cred. num. 2. Vacc.
lib. 3. decla. iur. ciu. decla. 45 num. 3. quorum
7 vno poſito ponitur, & aliud † *ſecundũ doctr.*
gl. in clem vn. in verb. æternaliter, De ſumm. trin.
& fid. cath Bapt. de S. Blaſ. in tract. de correlat.
num. 9. Enerar in ſua conc. legal. loco 20. à corre-
lat. num. 2. Quamobrem dicimus, credi-
torem omnem appellari, cui ex quacunq;
8 cauſa quicquam debetur † *l. creditores. 10.*
& l. creditorum. 11. ff. de verb. ſign. Ergo, ſi
filius fuerit a patre inſtitutus, poterit o-
miſſa hæreditate conſequi ſuam legitimã.
Ita arguunt Io. Vand. d. lib. 1. cap. 52. num. 6. &
Men. d lib. 4. præſ. 101. num. 55.

Secundò moti ſunt, quia hæreditatem
ſibi delatam omittere (dummodò totam
omittant, nec aliquam eius partem reti-
neant) non ſolùm extranei poſſunt, ſed
9 etiam ſui, † *Vt de extraneis conſtat ex §. pen.*
Inſt. de hered. qual. & diffe. l. is, qui heres. 13. in
prin. l. recuſare 94. ff de acq. hered. & l. ſicut. 4.
C. de rep. hered De ſuis vero ex l. impuberibus 11.
& l. ei, qui ſe non miſcuit 12. l. cum hereditate 55.
ff. de acqu. hered. l. 1. l. 2. & l. fin. C. de repud.
hered. Nam, & ſi iure ciuili ſui ſint neceſ-
ſarij hæredes, iure tamẽ prætorio poſſunt
10 ſe abſtinere † *l. neceſſarijs 57. ff. de acq. hered. §.*
neceſſarij, verſ. ſed his prætor, Inſt. de hered. qual.
& differ. & hoc modo idem cõſequi, quod
11 extranei, qui repudiant † *l. nam, nec emanci-*
patus 91 ff. de leg. pr. l. pro herede. 20. §. Papi-
nianus ff. de acq her. Sed in propoſito filius,
qui ad paternam hæreditatem vocatur,
vult eam in totum omittere, nec aliquam
eius partem retinere, non obſtante, quod
legitimam retineat, ſcilicet, quia legitima
non eſt pars hæreditatis, ſed bonorum,
12 † *Vt ſcribunt omnes, quos retulimus in 6. cap. qu. 8.*
num. 33 cum intelligatur deducto ære alie-
no *d. l. Papinianus. 8. §. quarta ff. de inoff.* quod
bonorum, non etiam hæreditatis propriũ
eſt *l. ſi quis ſeruorum. 8. § fin. cum l. ſequ. ff. de*
leg. 2. Debet igitur hoc ei permitti.

Et, ſi dixeris, imo partem hæreditatis
retinere, cum retineat commoda, quæ nõ
minùs, quam incommoda conſtituunt hæ-
13 reditatem † *l. 1. & l. bona 3. in prin. ff. de bon.*
poſſ. l. nam, quod. 14. §. fin. ff. ad Treb. reſpon-
dent, commoda, & incommoda non con-
14 ſiderari, † vt partes hæreditatis, ſed, vt
res contentas, ex quibus ipſa vniuerſitas
conſtituitur. Itaque, ſi æs alienum ſepa-
res à patrimonio, iam non ampliùs dice-
tur hæreditas, ſed bona *l. cogi. 16. §. inde*
quæritur ff. ad Treb.

Tertiò moti ſunt, quia, licet is, qui ad
vnam, & eandem rem vocatur, non poſſit
eam pro parte acquirere, & pro parte re-
pudiare, *l. legatarius. 38. in prin. ff. de leg. pr.*
l. neminem. 4. ff. de leg. 2. tamen is, qui vo-
catur ad res diuerſas, & ex diuerſis cauſis,
ac diſpoſitionibus, poteſt ex iis vnam a-
15 gnoſcere, & alteram reſpuere † *l. ſed duobus.*
5. ff. de leg. 2. Sed in propoſito filius ex di-
uerſis diſpoſitionibus vocatur ad res di-
uerſas: Nam ex diſpoſitione patris voca-
tur ad hæreditatem, ex diſpoſitione verò
legis vocatur ad legitimam, quæ eſt quid
16 ab hæreditate diuerſum, † cum hæreditas
contineat æs alienum *d. l. cogi. 16. §. inde*
quæritur ff. ad Treb. quod alioquin in legiti-
ma contineri nequit, quippe, quæ non,
niſi eo deducto intelligitur, *Vt ſupra dictum*
eſt; Poterit igitur filius agnoſcere legiti-
mam, & hæreditatem reſpuere. *Ita arguit*
Men d. præſ. 101. num. 57. verſ. 2.

Quarto facit, quia, quod filio permitti-
tur in legato, multò magis debet ei per-
mitti in legitima, cum plùs iuris in hac
filius habeat quam in illo: Poteſt enim
pater diſponendo legatum filio relictum
auferre, ſed non legitimam *§. primum itaq;*
Auth. de hered, & Falc. coll. 1. Sed filius hæres
inſtitutus, & ad legatum vocatus poteſt
17 omiſſa hæreditate capere legatum † *l. filio*
pater. 89 & l. nam, nec emancipatus 91. ff. de leg.
pr. l. cum reſponſo 18. C. de legat. Ergo multo
magis poterit omiſſa hæreditate capere
legitimam. *Ita arguunt Soc. Sen. in d. l. 1. num.*
32. verſ. ſecundus caſus eſt ff. de vulg. Fabia. in d.
Auth. nouiſſima, num. 150. verſ. 5.

Quinto videtur hæc pars ea ratione cõ-
firmari, quia filius poteſt hæreditatem pa-
ternam, aut maternam omittere, & ea re-
tinere, quæ ſibi ex diſpoſitione, & proui-
18 ſione legis deferuntur † *l. hac edictali. 6. §.*
vlt. & l. ſi quis prioris. 8. §. talem C. de ſec. nupt.
Sed legitima debetur filio ex diſpoſitione,
19 & prouiſione legis † *l. ſi arrogator. 22. ff. de*
adopt. §. aliud quoq; capitulum, Auth. vt, cum de
app. cog. coll. 8. §. ſi quis autem non implens, Auth.
de hered. & Falcid. coll. 1. §. 1. Aut. vt lic. mat. &
auiæ, coll. 8. Ergo poterit ea retenta pater-
nam hæreditatem reſpuere. *Ita arguunt Io.*
Vand. d. lib. 1. cap. 52. num. 6. in fi.

Sextò facit, quia, ſi filius, quem pater in-
ſtituit hæredẽ vniuerſalem, nõ poſſet hæ-

reditatem omittere, & legitimam retine-
re, ſequeretur, eum priuari ſua legitima
facto patris, nempè inſtitutione à patre
facta. At conſequens eſt abſurdum, quia
pater non poteſt ſuo facto priuare filium
20 legitima, niſi ſit ingratus † *§. hac autem di-
ſpoſuimus, Auth. vt, cum de app. cogn. coll. 8. l.
cum ratio. 7. in princ. ff. de bon. damn.* Ergo, &
antecedes.

Septimò confert, quia, ſi id, quod ſu-
pra legitimam relinquitur, onus conti-
neat, non cogitur filius illud agnoſce-
re, ſed poteſt id retenta legitima repudia-
21 re † *l. ſi libertus patrono 41. in prin. ff. de bon. lib.
& nos latiùs oſtendemus infra num. 166.* Scilicet,
quia legitima nullum admittit onus, &
de ea reijcitur omne grauamen, *l. quoniam
in prioribus 32. & l. ſcimus 36. §. cum autem C. de
inoff. teſta.* Sed inſtitutio vniuerſalis, & ſic
datio hæreditatis facta ſuprà legitimam
continet onus, tum, quia filius agnoſcen-
do inſtitutionem, & ſic amplectendo hæ-
reditatem deberet ſe ſubijcere oneribus
hæreditarijs, *l. filio pater. 89. ff de leg. 1. l quia
poterat. 4. ff. ad Treb.* tum etiam, quia coge-
retur habere totam hæreditatem inuitus,
quod eſt onus, cum onus ſit facere aliquid
contra ſuam voluntatem, *l. vlt. ff. de vſu,
& hab. & in his terminis conſiderat Men. d. praeſ.
101. num. 63.* Ergo non cogetur filius inſti-
tutionem agnoſcere, ſed ea omiſſa pote-
rit ſuam legitimam retinere. *Ita arguit Fa-
bian. in d. Auth. nouiſſima, num. 150. Verſ. Mo-
uebar primò.*

Octauò fortiſſimum huius opinionis ar-
gumentum ex eo duci videtur, quia filius,
qui patris præceptum non ſeruat, & ſic
voluntatem eius ſpernit, & impugnat iu-
dicium, non priuatur legitima, ſed eam
retinet non obſtante, quod priuetur hæ-
22 reditate. † *§. ſi qui autem non implens, Auth.
de hered. & Falc. coll. 1. Auth. hoc amplius C. de
fideic.* Multò igitur minùs debet ea priuari
filius, qui non vult ſe miſcere paternæ
hæreditati, quippè, qui non ſpernit eius
voluntatem, nec impugnat iudicium.
23 † *Non enim impugnatur iudicium ab eo, qui iuſtis
rationibus noluit negotijs hæreditarijs implicari*, vt
ait Papinianus *in d. l. filio pater 89 ff de leg. 1.*
Alioquin melioris eſſet conditionis, qui
impugnat, & ſic peccat, quam, qui non im-
24 pugnat, & ſic non peccat † contra regulã,
*l. 3. §. 1. ff. de don. int. vir. & uxor. l. ſi voluntate
7. & ibi gl. in verb. vtiles actiones, C. eod. §. fin.
Auth. de teſtit. & ea, quæ parit, coll. 4. l. Seruius.
4. ff quod vi, aut clam. Ita arguit Fabia. (licet
vtatur alio medio termine) in d. Auth. nouiſſima,
num. 150. verſ. 2.*

Nonò facit, quia ab eo, quod dicitur
de ſubrogato, intelligimus, quid ſit di-
cendum de eo, in cuius locum fit ſubro-
gatio, ſcilicet quia ſubrogatum cenſetur
eodem iure, quo id, in cuius locum fit
25 ſubrogatio, † *l. ſi eum. 10. §. qui iniuriarum ff.
ſi quis caut. §. fuerat, Inſt. de actio.* Sed dos,
quæ ſubrogatur, & ſuccedit loco legiti-
mæ, *l. quoniam nouella. 29. C. de inoff. teſt.* po-
teſt à filia retinere repudiata hæreditate
26 paterna, † *l. vn. §. videamus C. de rei vxo. actio.
l. ſi Seruus pro filia 82. verſ. verum, ff. pro ſoc. l. ſi
pater pro filia. 4. & apertiùs l. vlt. ff de coll. dot.*
Ergo ex hoc intelligimus, poſſe etiam re-
tineri legitimam repudiata hæreditate
paterna. *Ità arguunt Io. Vaud. d. lib. 1. qu. 52.
num. 6. & Men. d. praeſ. 101. num. 62.*

Decimò adducitur, quia, ſi filius, qui
hæreditatem repudiat, non poſſet legiti-
mam retinere, ſequeretur eum renuntian-
do hæreditati cenſeri quoque renuntiaſ-
ſe legitimæ. At hoc eſt falſum, & con-
27 tra regulam † *l. ſi quando 35. §. & generaliter
C. de inoff. teſta.* Ergo & antecedens.

Vndecimò, quod fauore alicuius in-
troductum eſt, non debet in eius odium
28 retorqueri † *l. quod fauore. 6. C. de legib. l. nul-
la iuris ratio. 24 ff. eod. l. 1. §. Diuus ff de Carbo.
edict.* Sed, vt filius debeat à patre inſtitui,
ſiuè, vt ei legitima debeat relinqui titulo
inſtitutionis, fauore filij introductum eſt
29 † *§. hæc autem diſpoſuimus, verſ. Vade & conſtat,
Auth. vt, cum de app. cogn. coll. 8* & in eius
odium retorqueretur, ſi non poſſet con-
ſequi legitimam, niſi etiam hæreditatem
amplecteretur, quia ex eo, quod eſſet in-
ſtitutus, cogeretur amittere legitimam,
ſi nollet amplecti hæreditatem. Ergo de-
bet potiùs ei permitti hæreditatem repu-
diare, & legitimam retinere. *Ita reſpon-
dendo ad contraria ratiocinantur Rip. in l. 2. num.
157. verſ. Ad iſta duo ff. de vulg. & Men. d. praeſ.
101. num. 44.*

Duodecimò, & vltimò videtur hæc
ſententia probari ea ratione, quia, quæ
alicui debentur iure naturali, non poſ-
ſunt ei tolli ratione, diſpoſitionène ciuili
30 † *l. eas obligationes 9. ff. de cap. min. § ſed natu-
ralia, Inſt. de iur. nat. gent. & ciu. §. vlt. Inſt. de
legit. agn. tut. §. minus, Inſt. de hered. qua ab int.
def.* Sed legitima debetur filio iure natu-
31 rali † *cap. Raynutius 16. verſ. cum autem, & cap.
Raynaldus. 18 verſ. dilectus, extr. de teſta cap. 1.
§. ſi. de teſta. in 6. §. primum itaque, Auth. de he-
red. Falc. coll. 1. Auth. hoc amplius C. de fideic. §.
licebit, Auth. de trient. & ſem. coll. 3. Et ſcribunt
gl. in l. in quartam 90. in verb. centum legatis,
& ibi Pet. num. 172. & Bereng. cap 1. num. 127.
verſ. 3. & num. 129 verſ. 3. & num. 164. & Rip.
num. 132. ff. ad l. Fal. gl in § optimè verò, in verb.
quippè, Auth. de nupt. coll. 4. Bart. in d. §. pri-
mum itaque num. 11. Auth. de hered. & Falc, coll.
1. & in tit. Auth. de imm. don. num. 1. coll. 7. Ang.
in §. ſi quis autem non implens, num 5. Auth. de
hered. & Falc. coll. 1. Ang. de Gamb. conſ. 40. n. 1.
Cuga. in l. Papinianus. 8. §. quarta, num 5. ff. de
inoff. Tiraq. de iur. primog. qu 25. num. 10. Nec.
Bello. in §. ſed, quia heredes, num. 7. verſ. Ex his
etiam, Inſt. de fideic. hered. Decia. conſ. 39. nu. 3.
vol. 5. Roll. conſ. 39. num. 12. & 14. vol. 3. Man-
tic. de con. vlt. vol. lib. 4. tit. 8. num 9. verſ Il-
lud etiam, Craſſ. in §. legitima nu. 2. Vbi poſt Pet.
ait, ita omnes tenere nemine diſcrepante, Men.
conſ. 250. num. 91. verſ. & poſtrema, Ant. Guib.
cap. 15. quæſtio. iur. num. 16. & 23. in fi.* Vt autem
non poſſit eiuſdem hæreditatis partem
agnoſcere, & partem reſpuere, ciuili ra-
tione, & diſpoſitione fit *l vn. §. his ita defi-
nitis C. de cad. toll. l. 1 ff. de acq. hær.* Ergo
non poterit filio auferri legitima ſub præ-
textu, quod reſiduum hæreditatis recu-
ſauerit. *Ita arguunt Fabia. in d. Auth. nouiſſima,
nu. 150.*

num. 150. verſ. 4. & Men. d. præſ. 101. num 64.
His tamen non obſtantibus contrariam
ſententiam, quæ receptior eſt, veriorem
eſſe puto, non poſſe ſcilicet filium à parre
inſtitutum hærédem vniuerſalem capere
legitimam, & reſiduum hæreditatis repu-
32 diare. † *Ita enim conſuerunt Bart. in l. quia pote-
rat. 4. num. 5. & ibi Alex. num. 12. verſ. Sed non
recedo ff. ad Treb. Bart. in l. pro herede. 20 § ſer-
uos, & in l gerit 88. num. 22. ff. de acq. hered.
Ang. in l. Papinianus. 8. §. ſi conditioni, num. 6.
ff. de inoff. Caſtr. in l. 1. num. 3. & ibi Iaſ. nu. 11.
ff. de acq. hered. Caſt. in l. quoniam in prioribus.
32. num. 10. C. de inoff teſt. & in l. quoties. 13. n. 1.
in fi. C. de hered. inſt. Ang. de Gamb. conſ. 78. nu.
43. verſ. Nec obſtant allegata, Abb. in cap. Ray-
nutius, num. 28. & ibi Gul. Ben. in verb. ſi abſque
liberis moreretur 2. in tit. de vulg. num. 48. & Co-
uar. §. 11. n. 11. extr. de teſta. Alex. in l. hæres inſtitu-
ta. 3. num. 2 Vbi ait, hanc eſſe veram, & com-
munem opinionem, & ibi Dec. nu. 5. C. de impub.
& al. ſubſt. Alex. conſ. 75. nu. 6. vol. 1. conſ. 142.
num. 16. verſ. item, quia, vol. 2. & conſ. vlt. n. 9.
vol. 5. Iaſ. in Auth. Vnde, ſi parens, num. 5. C. de
inoff. teſta. Soc. Sen. in l. 1. num. 31. verſ. Primum,
& ibi Rip. num. 158. verſ. Non diſcedas, Alcia. nu.
106. ff. de vulg. Dec. in l. ius noſtrum. 7 num. 5. ff.
de reg. iur. Soc. Sen. conſ. 89 num. 23. vol. 4. Soc.
Iun. conſ. 72. num. 69. vol. 1. Rub in l. pater filium
14. num. 118. ff. de inoff. & in l. Gallus. 29. §. qui-
dam rectè nu. 33. ff. de lib. & poſth. Boer. deciſ. 204.
num. 43. verſ. ſed contrarium, Tiraq. de iur. pri-
mog. qu. 35 nu. 10. & qu. 75 num 5. Gomez tom.
1. varia. reſol. cap. 10. num. 20. verſ. 6. extendo,
Trentacinq. de ſubſtit. part. 1. cap. 9. nu. 24. verſ.
&, cum ſuperior, vbi ait, ab hac communis opinione
in iudicando & conſulendo nullo pacto recedendum,
& cum ea pertranſit, num. 25. verſ. & ego, Craſſ.
in d. §. legitima, qu. 1. num. 5. vbi teſtatur, hanc
eſſe magis communem, Rot. Lucen. deciſ. vlt. coll.
10. verſ. Minus aliquid, Did. Spin. in ſuo ſpecul.
teſta. gl. 33. num. 62. verſ. 2. & Cauall. in ſuo tract.
commun contra commu. qu. 711. num 3. verſ ſed
contrarium, vbi pariter teſtatur, hanc eſſe commu-
nem, & veram opinionem, Peregr. conſ. 7. num.
10. vol. 3. & And. Fach. lib. 4. contro. iur. cap. 65.
& lib. 6. cap. 56.*
Non moueor autem, vt ita ſentiam, ea
ratione, quam pro fundamento commu-
nis opinionis noſtri paſſim afferre con-
33 ſueuerunt, quod ſcilicet † legitima de-
beatur filio titulo inſtitutionis, & ſic iure
hæreditario, ideoque non poſſit à reſiduo
hæreditatis ſeparari, *ſecundum regulam l. 1.
ff. de acq. hered. vti videre eſt apud Alex. in d. l.
quia poterat 4 num. 10. ff. ad Treb & in addit.
ad Bart. in d. l gerit. 88 in lit. K. ff. de acq ha-
red. Iaſ. in d. l. 1. num. 11. ff. eod. Dec. in d. l. hæ-
res inſtituta. 3. num. 5. verſ. ratio fundamentalis. C.
de impub & al. ſubſt. Boer d. deciſ. 204 num. 43.
verſ & ratio principalis, Tiraq. de iur. primog. d.
qu. 75. nu. 6 Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1. cap.
9. num. 15. & Canall. d. qu. 711. nu. 4.* quia nul-
la eſt vis huius argumenti: Licet enim ve-
rum ſit, legitimam deberi titulo inſtitu-
tionis, non tamen ex hoc ſequitur, eam
deberi iure hæreditario, quia; cum titu-
lus inſtitutionis, vel ſit vniuerſalis, vel
34 particularis † *l. quoties 13. C. de hered. inſt. l. ex
facto 35. ff. eod.* & vtroque modo legitima
relinqui poſſit, cum certum ſit, filium
etiam in re certa inſtitutum non poſſe te-
ſtamentum impugnare, ſed debere eſſe
contentum illa re, ſi contineat integram
legitimæ quàntitatem, vel agere ad ſup-
35 plementum, ſi non contineat † *§. hæc autem
diſpoſuimus, verſ. cæterùm Auth. vt, cum de app.
cogn. coll. 8. & nos diximus in 7. cap. qu. 9 nu. 48.*
Conſequens eſt, vt ex eo, quod legitima
debet relinqui titulo inſtitutionis, non
rectè quis inferat, eam deberi iure hære-
ditario, & per conſequentias à reſiduo
ſeparari non poſſe: Debetur enim, & ca-
36 pi poteſt, † vel iure hæreditario, vel alio
iure *§. fin. Inſt. de inoff.* Iure hæreditario, ſi
filius inſtituatur hæres vniuerſalis, vel
in tota, vel in quota hæreditatis, *vt ſcribit
Couar. in d. cap. Raynutius §. 11. num. 11. & in-
telligendi ſunt Alex. d. conſ. 142. num. 13. vol. 2.
& alij ſimpliciter dicentes, eam capi iure hæredita-
rio*, Alio verò iure, ſi inſtituatur in re, vel
ſumma certa, vel ei legetur, aut alio ti-
tulo relinquatur res particularis, *ſecundum
d. §. vlt. Inſt. de inoff. teſt. & l. omnimodo. 30. in
prin. C. eod. & ea, quæ dicemus infra num. 74. &
ſeqq.* Quinimò (quod plùs eſt) etiamſi in-
ſtituatur in ſua legitima, & ſic in quota,
non tamen dicetur eam capere iure hæ-
reditario, vbi cohæres vniuerſalis datus
eſt, & hæres extitit, quia legitima eo ca-
ſu non eſt quota hæreditatis, ſed bonorũ,
vti latiùs oſtendemus infra num. 87. Argumen-
tum igitur non eſt ducendum à neceſſita-
te relinquendæ legitimæ titulo inſtitutio-
nis, quia huiuſmodi neceſſitas nihil in
propoſito operatur, ſed eſt ducendum à
natura inſtitutionis vniuerſalis à teſtato-
tore factæ, *ſecundum ea, quæ mox dicemus.*
Moueor igitur.
37 Primo, quia, cum filius fuerit ex aſſe in-
ſtitutus, Conſequens eſt, vt hæreditatem
pro parte acquirere, & pro parte repu-
diare non poſſit, *ſecundum regulam l. 1. & l. ſi
ex aſſe 10. ff. de acq. hered. quam late expoſuimus in
qu præced. nu. 1. & ſeqq. Ita argumnt Bart in d. l. pro
herede. 20. §. ſeruos ff de acq her. Abb. in d. cap.
Raynutius, num. 28. & ibi Couar. §. 11. num. 11.
Did. Spin. d. gl. 33. num. 62. verſ. 2. Andr. Fach.
d. lib. 4. contr. cap. 65. & d. lib. 6. cap. 56.*
Nec dicas, filium in propoſito non ac-
quirere partem hæreditatis, ſed legiti-
mam, quæ eſt quid ab hæreditate diuer-
ſum, cum ſit quota bonorum, non hęredi-
tatis, *vt reſpondent Rip. in d. l. 1. num. 158. verſ.
2. ff. de vulg. Vaud. d. lib. 1. qu. 52. num. 3. &
Men. d. præſ. 101. num. 43.* quia verius eſt, in
propoſito non poſſe conſiderari, niſi, vt
partem hæreditatis, *ſicuti latiùs oſtendemus
in reſponſione ad ſecundum argumentum num. 71. &
ſeqq.*
Secundò moueor, quia valet argumen-
tum à legitima patroni ad legitimam filij
38 † *l. vlt. verſ. ſi enim patronus C. de inoff. teſt.* Sed
patronus heres vniuerſalis à liberto inſti-
tutus non poteſt retenta legitima reſiduũ
hæreditatis repudiare. Nec igitur filius.
Minor illa probatur *l. ſi libertus patrono 41.
verſ. Quid ergo ff. de bon. lib.* Vbi Papinianus
poſteà, quam dixit, patronum ex parte
debita inſtitutum, & accepto præterea

legato

legato grauatum ſeruum proprium ma-
numittere, non cogi manumittere, ſi par-
te debita accepta temperet à legato, ſubij-
cit, *Quid ergo, ſi ſolo herede eodem inſtituto idem
libertus perierit? Si ſubſtitutum habebit, aquè de-
creti remedium poterit procedere, vt accepta debita
portione cætera pars ad ſubſtitutum perueniat, ita,
vt, ſi fortè ſeruus redimi potuiſſet, præſtaretur li-
bertas: Ceſſante verò ſubſtitutione patronum hære-
ditatem liberti amplectentem Prætor, qui de fidei-
commiſſo cognoſcit, libertatem ſeruo eum imponere
cogat*, quibus verbis non obſcurè ſignifi-
39 cat, † ita demum patronum ex aſſe inſti-
tutum, & proprij ſerui manumiſſione gra-
uatum poſſe accepta legitima reſiduum
hæreditatis repudiare, ſi habeat ſubſtitu-
tum. Ergo, ſi non habeat, etiamſi in pro-
prijs rebus grauatus ſit, non tamen pote-
rit hæreditatem omittere, & debitam
portionem retinere.

Nec eſt, quod reſpondeas, imò à legi-
tima patroni ad legitimam filij non vale-
40 re argumentum, quoties † agitur de ip-
ſius filij incommodo, vt agi videtur in
propoſito, *ex hijs, quæ diximus in 7. argumen-
to contrario, Quomodo reſpondent Rip. in d. l. 1.
num. 157. in prin. & verſ. vltimè ff. de vulg. &
Men. d. præſ. 101. num. 51.* quia verius eſt,
nullum in propoſito filij incommodum
poſſe conſiderari, *ſicuti latè oſtendemus in re-
ſponſione ad prædictum argumentum.*

Denique non eſt, quod reſpondeas *l. ſi
41 libertus* † quādo patronus ſimpliciter adit,
vt ſignificare videntur illa verba, *patronum
hæreditatem liberti amplectentem*; Tunc enim,
quia totam hæreditatem amplectitur, ve-
rum eſt, non poſſe ſeparare legitimam à
reſiduo. Sed, ſi ab initio declaret, ſe nol-
le amplecti, niſi legitimam, magis videri,
vt non ſit cogendus totum agnoſcere,
*Quomodo reſpondent Rip. in d. l. 1. num. 157. verſ.
vltimè, & Men. d. præſ.* 101 *num.* 51. quia imò
verius eſt, Papinianum ibi ſupponere,
non poſſe patronum conſequi legitima,
niſi etiam reſiduum complectatur, quod
patet ex eo, quia ſcribit, decreti reme-
dium, vt ſcilicet accepta debita portione
reſiduum dimittat, procedere, ſi habeat
ſubſtitutum; Ergo, ſi non habeat, non
proceder. Ex quo intelligimus, illa ver-
ba, *patronum hæreditatem liberti amplectentem*,
denotare quandam neceſſitatem cauſati-
uam: Significant enim, patronum, qui,
ne debita portione careret, coactus eſt, to-
tam hæreditatem amplecti, compellen-
dum eſſe à Prætore, ſeruum manumitte-
re, prout teſtator diſpoſuerat.

42 Tertiò probatur hæc ſententia, quia, †
aut filius, qui paternam hæreditatem re-
cuſat, vult conſequi legitimam ex teſta-
mento, Et non poteſt, quia pater in te-
ſtamento, non legitimam reliquit, ſed hæ-
reditatem, & ex teſtamento ea tantum ca-
pi poſſunt, quæ ex teſtatoris diſpoſitione
proficiſcuntur. Denique, hoc poſito de-
cederet pater pro parte teſtatus, & pro
parte inteſtatus, teſtatus reſpectu legiti-
mæ, quam filius caperet ex teſtamento,
inteſtatus verò reſpectu hæreditatis, quæ
à filio repudiata, neceſſariò deberet ad
venientes ab inteſtato pertinere. At con-
ſequens eſt abſurdum *l. ius noſtrum 7. ff. de
reg. iur.* Ergo, & antecedens. *Ita arguit Caſtr.
in d. l. quoties. 13. num. 1. in fi. C. de hæred. inſt.*
Aut verò vult eam conſequi ab inteſtato,
Et nec etiam poteſt, quia, quandiù po-
teſt eſſe locus teſtamentariæ ſucceſſioni,
tandiù ceſſat ab inteſtato ſucceſſio *l. quan-
diu. 39. ff. de acq. hæred.* Denique non poteſt
filius omiſſa cauſa teſtamenti ab inteſtato
bona paterna poſſidere *l. 1. §. qui ſunt in po-
teſtate ff. ſi quis omiſ. cauſ. teſt.* Omnimodò igi-
tur dicendum eſt, non poſſe filium con-
ſequi legitimam, & paternam hæredita-
tem omittere. *Ita arguunt Trentacinq. de ſubſt.
d. part. 1. cap. 9. num. 25. verſ. 2. & verſ. & ego,
& And. Fach. d. lib. 4. contro. cap. 65.* Huius
autem argumenti vim non euitarunt *Rip.
in d. l. 1. num. 157. verſ. 4. & Men. d. præſ. 101. n. 49.*
reſpondentes, id eſſe verum, ſi filius vel-
let conſequi legitimam iure inſtitutionis,
ſecùs verò, ſi ab inteſtato, & tamquam
ſibi debitam, quia, cum poſſit totum con-
ſequi ex teſtamento, non debet admitti,
ſi quid ab inteſtato poſſidere velit, *vt ſupra
dictum eſt, & in ſpecie replicat Trentacinq. d. cap.
9. num. 25. verſ. 2.*

Quarto prædicta confirmantur ea ra-
43 tione, quia, † qui ad bona venire poteſt ſe-
cundùm voluntatem defuncti, non debet
admitti, ſi cōtra, aut præter illius volunta-
tē venire valet *l. 3. §. ſi quis ex liberis ff. de bon.
poſſ. contra tab.* Sed filius hæres inſtitutus po-
teſt ad paterna bona venire ſecūdum vo-
luntatem defuncti. Non debet igitur ad-
mitti, ſi legitimam, & ſic partem bono-
rum præter eius voluntatem conſequi
velit.

44 Quintò facit, quia, † filius hæres in-
ſtitutus non poteſt conſequi legitimam,
niſi patris ſit hæres, *Vt ſcribit Soc. Sen. in d. l. 1.
num. 31. verſ. Ad tertiam ff. de vulg.* Ergo nec
poterit illam ab hæreditate paterna ſepa-
rare, Vt in ſimili dicimus de filio, qui feu-
dum paternum conſequi non poteſt, niſi
patris ſit hæres, ideòque feudum à pater-
na hæreditate ſeparare nequit *cap. 1. An
agn. vel fil. Men. conſ. 127. num. 21. Et in his ter-
minis conſiderat Dec. in d. l. hæres inſtituta. 3. nu. 5.
verſ. & benè C. de impub. & al. ſubſt.*

Nec dicas, id eſſe ſpeciale in feudo, *Vt
ait Fabian. in d. Auth. nouiſſima, num. 159. verſ.
Non obſtat C. de inoff. teſta.* quippè, quod fi-
lius habere nequit, niſi patris ſit hæres,
etiamſi ſit ex pacto, & prouidentia, Vt
pleriſque viſum eſt, *ſicut in his terminis, &
reſpondendo conſiderat Men. d. præſ. 101. num. 53.
verſ. præterea*, & dato, quod procedat in
ſolo feudo hæreditario, Vt eſt receptior
opinio, longè tamen aliam eſſe rationem
feudi, aliam legitimæ, ſcilicet, quia feu-
dum, vt hæreditarium non poteſt ab hæ-
reditate ſeparari, legitima verò, vt ab
hæreditate diuerſa, ab ea ſeparari poteſt
*§. ſi quis autem non implens Auth. de hæred. &
Falc. coll. 1. Et in propoſito reſpondet Men. d. præſ.
101. num. 53.* quia, verius eſt, imò eandem
45 eſſe vtriuſque rationem: Nam, † aut feu-
dum eſt quid diuerſum, & ſeparatum ab
hæreditate, vt eſt feudum ex pacto, &
pro-

prouidentia, Et illud coſequi poteſt fi-
46 lius, etiamſi patris hæres non ſit, † vt eſt
frequentior DD. opinio, *ſicuti videre eſt apud Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. in materia ſubſtitutionis vulgaris, num. 57.* Aut verò feudum eſt hæreditarium, Et tunc non ſeparatur ab hæreditate, & per conſequentias non poteſt
47 filius id conſequi, niſi patris ſit hæres, † *vt ſcribunt Iſern. in cap. 1. num. 1. De alien. feud. pac. & in cap. 1. num 1. An agn. vel fil. Bart. in l. vt iuriſiurandi 7. §. ſi liberi, num. 4. ff. de oper. liber. Alex. conſ. 10 num 8. vol. 3. Ruin. conſ. 1. num. 12. vel. 1. Pariſ. conſ. 3. num 17. & conſ. 23. num. 167. vol. 1. Ceph. conſ 665. num. 12. Roll. conſ. 67. num. 23. vol. 2. Decin. conſ. 58 num. 29. vol. 2. Men. conſ. 191. nu. 80. Surd. conſ. 5. nu. 19. Pereg. conſ. 9. num. 9. vol. 1.* Idem dicimus de legitima: nam, aut conſideratur, vt ſeparata, atque diſtincta ab hæreditate, vt in caſibus, quos referemus *infra num. 74. & ſeqq.* & eam conſequetur filius, etiamſi patris non ſit hæres, Aut verò non conſideratur, vt ſeparata ab hæreditate, ſed, vt in ea confuſa, prout euenit, cum pater inſtituit filium hæredem vniuerſalem, Et tunc non potuit filius eam conſequi, niſi
48 patris ſit hæres, † Quod probatur dupliciter, &

Primò, quia, ſi pater inſtituat filium ſub conditione poteſtatiua, non poteſt filius conſequi legitimam, niſi pareat con-
49 ditioni, & hoc modo fiat hæres † *l. ſeruus quoque 4. in prin. ff. de hæred. inſt.* Ergo ex hoc patet, filium inſtitutum non poſſe conſequi legitimam, niſi ſit patris hæres. *Ita arguunt Bart. in l. quia poterat. 4. num. 5. ff ad Treb. Dec. in d. l. hæres inſtituta. 3. num. 5. verſ. pro communi C. de impub. & al. ſubſt. Alc. in d. l. 1. num. 106. ff. de vulg.*

Nec dicas, hoc hodie non procedere, ſcilicet, quia, ſi filius inſtituatur ſub conditione poteſtatiua, talis conditio reijcitur de legitima, & eam filius conſequi-
50 tur, etiamſi non pareat conditioni, † vt eſt receptior DD. opinio, *ſicuti reſpondent Alex in addit. ad Bart. in d. l. gerit. 88. in lit. K. ff. de acq. hæred. Rip. in d. l. 1. num. 157. verſ. 3. ff. de vulg. & Men. d. lib. 4. præſ. 101. num. 48.* quia, licet hoc verum ſit, non tamen obſtat: Adhuc enim ex eo intelligimus, legitimam ſimul cum hæreditate delatam non poſſe ab ea ſeparari: Nam olim, quia filio non deferebatur legitima, niſi, quo tempore deferebatur hæreditas, ideſt, impleta conditione, ideo, niſi filius parendo hæres factus eſſet, eam conſequi non poterat. At hodie, quia legitima defertur ſtatim, hæreditas verò non, niſi impleta conditione, & ſic non defertur eodem tempore, ideò fit, vt eam conſequi poſſit filius, etiamſi patris non ſit hæres; Perinde enim eſt, ac, ſi ſimpliciter fuiſſet in legitima inſtitutus, quo caſu legitima conſideraretur, vt ab hæreditate ſeparata, *ſicuti dicemus infra num. 87.*

Minùs eſt, quod reſpondeas, filium ſub conditione poteſtatiua inſtitutum ita demum (ſecundum ius antiquum.) à legitima excludi non implendo conditionem, ſi velit adire hæreditatem, ſecus verò, ſi
51 eam repudiet retenta legitima, † *Quomodo reſpondet Rip. in d. l. 1. nu. 157. verſ. 3. ff de vulg.* quia verius eſt, imo excludi, etiam ſi dicat, ſe nolle hæreditatem, ſiuè (vt ijdem abuſiuè loquuntur) ſe hæreditatem repudiare, cum pendente conditione repudiatio fieri non poſſit *l. ie, qui hæres. 13. §. 1. ff. de acq hæred.* Nam talis inſtitutio ſub poteſtatiua conditione facta vim exhæredationis habet *l. iam dubitari 86. ff de hæred. inſt.* Vndè, quemadmodum exhæredatio excludit filium etiam à legitima, *vt dicemus infra num. 85.* ita etiam (inſpecto iure vetere) debet excludere defectus poteſtatiuæ cōditionis, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

Denique non eſt, quod reſpondeas, hæc procedere in filio, qui iam adiuit, & poſtea recuſat implementum conditionis, aliud vero dicendum in eo, qui ante aditionem vult legitimam, & repudiat
52 hæreditatem, † *Quomodo reſpondent Rip. in d. l. 1. num. 157. verſ. 3 & Men. de præſ. lib. 4. præſ. 101. num. 48. verſ. Præterea,* quia huiuſmodi ſuppoſitum, nec verum eſt, nec poſſibile: Nam, cum filius inſtitutus ſub conditione poteſtatiua non poſſit eſſe hæres, niſi priùs impleat conditionem *d. l. ſeruus quoque*, qui fieri poteſt, vt priùs adeat, & poſteà conditionis implementum recuſet? Si enim adit, neceſſariò priùs debuit paruiſſe conditioni, &, ſi paruit, quomodo ſupponitur, eam poſteà recuſare, quę iam impleta eſt? Omnimodò igitur impoſſibile eſt ſuppoſitum.

Secundò probatur, quod diximus, filium hæredem vniuerſalem inſtitutum non poſſe conſequi legitimam, niſi patris ſit hæres, quia, ſi eidem inſtituto detur vulgaris ſubſtitutus, & filius nolit eſſe hæres, tota patris hæreditas in ſubſtitutum
53 transferetur † *l. ſi poſthumus 14 §. quod vulgò, & l. ſi filius hæres. 16. ff. de lib. & poſth. Et in propoſito conſiderat Alc. in d. l. 1. nu 107. ff. de vulg.* nec de ea detrahetur legitima, quia de ſubſtitutione vulgari, quæ etiam in legi-
54 tima, & eius reſpectu fieri poteſt † *vt ſcribunt Bart. in l. ſi arrogator. 22. num. 10. verſ. Sed iſta opinio ff. de adopt. & in his terminis arguendo Rip. in d. l. 1. num. 158 verſ pro communi, & ibi Alc. num. 107. ff. de vulg. Tiraquell. d. part. 1. cap. 9. num. 25. verſ. 3.* tamquam de ſubſtitutione directa nulla poteſt fieri detra-
55 ctio † *vt ſcribunt Caſtr. in l. ſi quis ad declinandum. 38. num. 1. C. de Epiſc. & Cler. & in l. fin. num. 2. C. de Sacroſ. Eccl. Em. à Coſta in cap. ſi pater, in 2. part. in verb. abſque deductione, nu. 1. De teſta. in 6. Molin. de primog. Hiſpa. lib. 1. cap. 17. num. 2. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 5. tit. 1. num. 5. Pereg. de fideic. artic. 3. num. 12.* Ergo ex hoc patet filium hæredem vniuerſalem inſtitutum non poſſe conſequi legitimam, niſi patris ſit hæres.

Nec dicas, imò ſubſtitutionem vulgarem, tamquam onus reijci de legitima
56 exemplo conditionis poteſtatiuæ, † *vt cenſuerunt Bart. in d. l. ſi arrogator. 22. num. 10. verſ. Sed fortè ff. de adopt. Caſtr. conſ. 222. nu. 6 vol. 2. Alex. in l. ſi filius hæres. 16. num. 6. verſ. 10 ff. de liber. & poſth. & in l. apud Iulianum 11. §. Idem Iulia-*

Iulianus nu.9. verſ. Decimò ff. ad Treb. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 47. verſ. 15.limita ff. de vulg. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. Marino itaque teſtatore 2. num. 205. De teſtam. Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 3. num. 17. Em. à Coſta in d. cap. ſi pater, part. 2. in verb. debita, num. 5. verſ. Però, de teſta. in 6. Craſſ. in §. ſuitas qu. 10. num. 7. vbi teſtatur, hanc opinionem eſſe veram, & communem, & tenendam in conſulendo, & iudicando, quia
57 hoc verum eſt, reſpectu † eorum ſubſtitutionis effectuum, qui reſpiciunt caſum impotentiæ, vt, cum filius moritur ante aditam hæreditatem, quo caſu non tranſmittit in extraneos paternam hæreditatem ob vim ſubſtitutionis vulgaris, quæ (ſecundum communem) ſublato iure ſuitatis impedit tranſmiſſionem, quæ ex eius potentia fit: Nam hic effectus reijcitur de legitima, ne alioquin filius in ea grauetur contra diſpoſitionem *l. quoniam in prioribus. 32. C. de inoff. teſt.* Quo fit, vt eam tranſmittat filius etiam in hæredes extraneos non obſtante ſubſtitutione. Et in his terminis loquuntur omnes DD. in contrarium allegati. Cæterùm reſpectu eorum effectuum, qui reſpiciunt caſum voluntatis, verius eſt, ſubſtitutionem non reijci de legitima, *vt in ſpecie declarat Gomez. d. tom. 1. varia. reſolu. cap. 3. num. 21. verſ. Tertia principalis*, Quod patet ex eo, quia alioquin filius inſtitutus ſtatim poſſet conſequi ſuam legitimam, & reſiduum dimittere ſubſtituto, quod eſt falſum, niſi ſit grauatus in proprijs rebus, *vt oſtendemus infra num. 155. & ſeqq.*

Neque huic ſententiæ aduerſantur contraria: Ad primum enim reſpondent no-
58 ſtri frequentiùs, id procedere † in eo, qui verè, & propriè creditor eſt, non etiam in eo, qui impropriè, & abuſiuè, cuiuſmo-
59 di reſpectu legitimæ eſt filius, † *vt ſcripſerunt Alc. in l. in quartum. 90. num. 35. ff. ad leg. Falc. Men. de arbitr. caſ. 163. nu. 18. Surd. conſ. 401. num. 27. in fi.* & eſt de mente eorum, qui ſcripſerunt, legitimam non eſſe propriè debitam, nec propriè æs alienum,
60 † *vt Ang. in d. l. Papinianus. 8. §. ſi quis impubes num. 3. ff. de inoff. Alex. in l. quod bonis. 15. §. quod autem num. 5. ff. ad l. Falc. & in d. l. quia poterat. 4. num. 11. verſ. Præterea ff. ad Treb. Iaſ. conſ. 181. verſ. Sed præmiſſis, vol. 5. Roll. conſ. 65. num. 41. vol. 3. Oſaſ. deciſ. 148. num 2. & 9. Men. de arbitr. caſ. 149. num. 12. & d. caſ. 163. num. 18. Surd. conſ. 388. num. 35. & d. conſ. 401. nu. 27. in fi. Ita reſpondent Alex. in addit. ad Bart. in d. l. gerit. 88. in lit. K. ff. de acq. hæred. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 31. verſ. Non obſtat quarta ff. de vulg. Trentacinq. de ſubſt. d. part. 1. cap. 9. numer. 13.* Alioquin enim non potuiſſet filius pro portione legitimæ inſtitui ſub conditione poteſtatiua etiam iure vetere, quod tamen eſt falſum, *vt ſupra diximus, & in his terminis conſiderant Alex. in d. l. quia poterat. 4. num. 12. verſ. Sed non recedo ff. ad Treb. & in addit. ad Bart. in d. l. gerit 88. in lit. K. & Trentacinq. d. part. 1. cap. 9. num. 13.* Quamobrem non
61 creditor dicitur, ſed quaſi creditor † *à Bec. conſ. 34. num. 19. circa fin. vol. 1. & Craſſ. in d. §. legitima qu. 14. in prin.* ſeù loco creditoris *à Gratian. cap. 602. diſcept. for. num. 13.* ſicut legitima portio, ſiuè hæreditas, non de-
62 bita, ſed quaſi debita † *l. fi. §. ſin verò perpetuò C. de cura. furio. l. & quia plerunque 10. ff. pro ſoc. gl. in l. 3. in verb. nullis rationibus, & ibi Bart. num. 2. Caſtr. num. 2. C. de iur. & fact. ign. Bart. in l. vlt. num. 2. ff de lib. agno. & in l. ſi quis legatum 6. §. fi. in fin. ff. ad leg. Corn. de falſ. Caſtr. in l. quod bonis. 15. §. quod autem, num. 3. ff. ad leg. Falc. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 31. verſ. Non obſtat quarta ff. de vulg. Iaſ. conſ. 181. verſ. Tertiò monet, vol. 5. Tiraq. in l. ſi vnquam. 8. in verb. ſuſceperit liberos nu. 13. C. de reuo. donat. Nicc. Bello. in §. ſed, quia hæredes, num. 7. verſ. In contrarium, Inſt. de fideic. hæred. Bec. d. conſ. 34. n. 19. circa fin. Trentacinq. d. part. 1. cap. 9. num. 13.* & quaſi æs alienum *d. l. Papinianus. 8. §. ſi quis impubes ff. de inoff.* eaque ratione creditori-
63 bus comparatur † *à gl. in d. l. ſi quis legatum. 6. §. fin. in verb. non poſſe, & ibi Bart. num. 1. ff. ad leg. Corn. de fal. Men. conſ. 1192. num. 7. Surd. conſ 565 nu. 21.* Et ſanè creditores (quantum ad propoſitum) ij propriè dicuntur,
64 † quibus aliquid à viuente debetur, vel ex contractu, vel quaſi ex contractu, vel ex delicto, vel quaſi ex delicto *d. l. creditores. 10. d. l. creditorum. 11. ff. de verb. ſign.* ſcilicet, quia ius eorum in perſona viuentis, qui eſt obligatus, fundamentum habet. At ij, quibus aliquid à moriente eſt relinquendum, licet pro creditoribus habeantur eo reſpectu, quod neceſſariò debent id habere, velit, nolit is, qui moritur,
65 qua ratione dicitur id eis debitum, † *vt in ſpecie declarant Ang. in §. ſi quis autem non implens num. 5. Auth. de hæred. & Falc. coll. 1. & Soc. Iun. conſ. 51. num. 6. vol. 1.* Non tamen propriè, & verè ſunt creditores, quia paterfamilias viuens nunquam eis fuit obligatus, ideòque non veniunt, vt creditores viuentis, ſed, vt ſucceſſores morientis. Huiuſmodi ſunt omnes, quibus ex diſpoſitione legis aliqua pars in bonis morientis debetur, vt ſunt filij, parentes, fratres, patroni, impuberes, arrogati, coniuges, & id genus alij, qui viuo eo, de cuius bonis agitur, nullum ius habere in-
66 telliguntur, ſed tantùm eo defuncto † *l. vlt. ff. de lib. agn. Et in ſpecie de filio conſtat ex l. 1. §. ſi impubere ff. de colla. bon. & ſcribunt Bart. in d. l. fin. num. 2. ff. de lib. agn. Bald. in l. 1. nu. 13. C. de inoff. don. Ang. in l. lex Cornelia 28. ante nu. 1. verſ. Item 16. nulla bona ff. de vulg. Dec. conſ. 19 num. 6. verſ. Quia ad hoc, Soc. Iun. d. con. 51. num. 6. vol. 1. Fabia. in Auth nouiſſima num. 79. C. de inoff. teſta. Berong. in l. in quartam 90. cap. 1. num. 156. ff. ad leg Falc. Gramma. deciſ. 1. 1. num 66. Brun. conſ. 80. num. 15 Crau. conſ. 11. num. 8. verſ. Conſidero, Bec. d. conſ. 34. n. 17. Men conſ. 77. num. 28.* Quamobrem ij creditoribus poſtponuntur, nec in concurſu cum alijs admittuntur *iuxta l. priuilegia 16. ff. de priuil. cred. Ita ſcribunt Oſaſ. deciſ. 148. nu. 2. & Trentacinq. d. part. 1. cap. 9. num. 14.* Denique eorum portio non æſtimatur, niſi deducto priùs ære alieno, ideſt, deducto eo, quod creditoribus debetur *d. l. Papinianus. 8. §. quarta ff. de inoff.* quæ res oſtendit, huiuſmodi portionem, tamquam ab ære alieno diſtinctam non eſſe propriè æs alienum, nec eos, quibus debetur propriè cre-

creditores. Nec eſt contrarium, quod
dicatur portio debita, quia debetur iure
ſucceſſionis, quæ eſt neceſſaria, non iu-
re contractę obligationis: Alioquin enim
filius deberet cenſeri creditor etiam re-
ſpectu totius hæreditatis paternæ, quo-
67 niam hæc etiam dicitur ei debita † *in l. cum*
ratio 7 ff. de bon. damn. l. ſcimus 36 §. illud C. de
inoff. teſt d. l. Papinianus 8. §. quoniam autem
quarta ff. eod. l. fin. § ſin autem perpetuò C. de cu-
rat. furio. l. &, quia plerunque 10. ff. pro ſoc. & l.
vn. C. de his, qui ant. apert. tab. quod tamen
nemo vnquam dixit, rectéue dixerit.
Quod igitur dici ſolet, creditorem a ſuo
debitore inſtitutum poſſe omiſſa hæredi-
tate conſequi ſuum creditum, procedit
68 † in veris creditoribus, id eſt, ijs, quibus
aliquid vere fuit à viuente debitum, vel
ſaltem ficté, vt euenit in eo, qui in defun-
cti funus impedit, quippè, qui cum de-
functo, non cum hærede cenſetur con-
traxiſſe *l. 1 ff. de relig. & ſumpt. fun.* Nam hi
omnes poſſunt debitoris hæreditatem ſibi
delatam repudiare, & petere ſuum credi-
tum. At ijs qui iure ſucceſſionis vocan-
tur ad aliquam portionem, tamquam li-
bi debitā; quique abuſiuè creditores ap-
pellantur, ſi fuerint hæredes vniuerſales
inſtituti, huiuſmodi beneficium non ha-
bent, vt patet ex patrono, qui, licet re-
ſpectu debitæ portionis dici poſſit credi-
69 tor, † *vt ſcribunt Cin. in Auth. res, quæ, num. 7.*
C. commu. de legat. & Imol. in l. 3. §. res, quæ, in
fin. ff. ad Trebell. cum in eo militet eadem,
quæ & in filio neceſſitatis relinquendi ra-
tio, non tamen poteſt debitam portio-
nem retinere, & reſiduum repudiare, ſi
à liberto fuerit hæres vniuerſalis inſti-
tutus *d. l. ſi libertus patrono. 41. verſ. Quid ergo*
ff. de bon. lib. Et in his terminis conſiderant Alex.
in d. l. quia poterat. 4 num 12. verſ. Præterea ff.
ad Treb. & in addit. ad Bart. in d. l. gerit. 88. in
lit k ff. de acq. hered. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 31.
verſ. Non obſtat quarta ff. de vulg. Trentacinq. d.
part. 1. cap 9 num. 13.

Huius autem diuerſitatis ratio eſt, quia,
70 † quod veris creditoribus debetur, non
eſt pars ſucceſſionis, ſiuè hæreditatis de-
bitoris, ſed eſt res ab ea diuerſa, quod pa
ret ex eo, quia conſiſtebat etiam viuente
debitore, quo tempore non poterat eius
ſucceſſio, ſiuè hæreditas conſiderari *l. 1.*
ff. de hæred. vel act. vend ideòque nil impe-
dit, quominùs ſeparari poſſit, & omiſſa
hæreditate retineri *ſecundùm regulam l. ſed*
duobus. 5. ff. de leg. 2. At portio, quæ filio,
cæteriſque ſimilibus perſonis debetur,
non eſt in propoſito res à ſucceſſione, ſi-
uè hæreditate diuerſa, ſed eſt pars eiuſ-
dem ſucceſſionis, ſiuè hæreditatis, *vt infra*
latiùs oſtendemus Ergo non poterit à reſiduo
ſeparari, ne vna, & eadem hęreditas ei-
dem delata pro parte acquiratur, & pro
parte non contra regulam *l 1 ff. de acq he-*
red. Ita Andr. Fach d. lib. 4 contro. cap. 65 verſ.
Sed omiſſæ, & d. lib. 6. cap. 56. verſ. Primum ar-
gumentum.

Hinc intelligimus, non obeſſe, quod
Rip in d. l. 1. num. 158. ff. de vulg. Men. d. lib.
4 præſ. 101. num. 56. & 57. & alij plerique ſu-

prædictam reſponſionem improbantes
tradiderunt, etiamſi filius impropriè di-
catur creditor, adhuc tamen idem in eo,
quod in vero, & proprio creditore ſta-
tuendum. propterea quod eadem militat
in vtroque ratio, cum vtroque caſu cre-
ditum conſideratur, Vt quid ab hæredi-
tate diuerſum, quia verius eſt, imò ratio-
nem eſſe multum diuerſam; Nam, licet
creditum verum ſit ab hæreditate ſepara-
tum, non tamen idem dici poteſt de legi-
tima, quoties hæreditas filio defertur,
Vt latiùs infra oſtendemus.

Ad ſecundum verò reſpondeo, negan-
do minorem: Nec enim verum eſt fi-
lium, qui accepta legitima reſiduum pa-
ternæ ſubſtantiæ reſpuit, totam hæredi-
tatem omittere, quia imò legitimam ac-
ceptando partem hæreditatis agnoſcit,
ſcilicet, quia in propoſita ſpecie, qua fi-
lius hæres vniuerſalis inſtitutus eſt, legi-
tima eſt quota hæreditatis, non bonorū,
71 † *vt ſcripſerunt Soc. Sen in d. l. 1. num. 32. verſ.*
Non obſtat quinta, & vltima ratio ff de vulg. Dec.
in d. l. hæres inſtitutu 3. num 5 verſ. Tertiò arguit
C de impub. & al. ſub. Ruin. conſ. 27. nu. 8. verſ.
Præterea in caſu noſtro, vol. 3. Rub. in l. Gallus. 29.
§. quidam rectè, num. 34. ff. de lib. & poſth. Tren-
tacinq. d. part. 1. cap. 9. num. 16. & 26. Hoto. in
ſuis diſpu iur. ciuil. tit. de quart. legitim. cap. 3.
num. 15. & cap. 8. num. 42. Andr. Fach. d. lib. 4.
contro cap. 65. & & d. lib. 6. cap 56.

Nec eſt contrarium, quod intelligatur
deducto ære alieno, ideòque non poſſit
dici pars hæreditatis, ſed bonorum, quia
ad hoc, in quo tota conſiſtit huiuſce con-
trouerſiæ difficultas, reſpondent noſtri
paſſim, legitimam eſſe quotam hæredita-
tis, quoad omnia, præterquam, quoad
æs alienum, ſiuè, quoad hoc, vt credito-
72 res ei præferantur. † *Ita enim declarant Ang.*
in l. ita tamen 27. §. ſi patronus num. 1. & ibi
Caſtr. num. 3. ff. ad Treb. Alex. in d. l. quia pote-
rat. 4. num. 12. verſ. Non obſtat, & verſ. Sed ad-
uerte ff. eod. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. verſ. Non
obſtat, quod legitima ff. de vulg. Dec. in d. l. hæres
inſtitutu 3. nu. 5. verſ. Replicari poteſt C. de impub.
& al. ſubſt Trentacinq d. part. 1. cap 9. num. 16.
quæ res non debet impedire, quin cenſea-
tur pars hæreditatis, quoniam reſpicit
potiùs modum computandi, quam ipſam
legitimæ ſubſtantiam, *vt declarant Trentac.*
d. cap 9 num. 16. & Andr. Fach d lib. 4 cap. 65.
verſ. Ad iſta. & d lib. 6. cap. 56. verſ Secundum.
Quamobrem hanc differentiam acciden-
talem, ſiuè caſualem vocat Baldus *in l.*
quoties 13 nu. 1. verſ. Nec obſtat C. de hæred. inſt.

Verùm hæc reſponſio mihi non proba-
73 tur, † quia hoc vnum, quod legitima com-
putatur, & intelligitur deducto ære alie-
no, ſufficit, ne poſſit aliquo modo cen-
ſeri pars hęreditatis: Nam, quoties de hę-
reditate deducitur æs alienum, iam non
ampliùs eſt hæreditas *l. cogi. 16. §. inde quæ-*
ritur ff. ad Treb. quia hæreditas eſt ſucceſſio
in vniuerſum ius, quod defunctus habuit
tempore mortis *l. nihil aliud. 24. ff. de verb.*
ſign. l. hæreditas 62. ff. de reg. iur. & vniuer-
ſum ius non dicitur, niſi contineat com-
moda, & incommoda, ſi non actu, ſaltem

potentia *l. 3. in prin. & §. hæreditatis ff. de bon.*
poſſeſſ.
Quamobrem, vt omiſſis aliorum ſolu-
tionibus breuiter dicam, quod ſentio,
74 puto legitimam † interdum eſſe partem
hæreditaris, interdum partem bonorum:
Nam, quibus caſibus ab hæreditate ſepa-
rata, atque diſtincta conſiderari poteſt,
pars bonorum eſt, quibus verò non po-
teſt, haud dubiè pars hæreditatis intelli-
gitur.
Et, ſi dixeris, in propoſita quæſtione
conſiderari, vt ſeparatam, atque diſtin-
ctam ab hæreditate, cum filius hæredita-
tem omittendo, & ſolam legitimam ac-
ceptando, haud dubiè ſeparet hanc ab il-
la, reſpondeo, imò, vt ſeparatam con-
ſiderari non poſſe, quia non pendet hoc
à voluntate filij, ſed à voluntate, & diſpo-
ſitione patris, ac legis, quæ pro hæredi-
tate filio deferenda eſt neceſſaria. Itaque,
75 † ſi per partem, & legem ſtet, quominùs
filius hæres fiat, aut maneat, & nihilo-
minùs filius debeat habere ſuam legiti-
mam, tunc ea neceſſariò intelligetur ab
hæreditate ſeparata, atque diſtincta, &
per conſequentias non hæreditaris, ſed
bonum erit pars, in qua computanda
priùs æs alienum deducetur, *ſecundùm ea*
qua diximus in contrario argumento. Huius rei
multa poſſunt exempla afferri.
76 Primum in filio, † quem pater in ali-
qua re particulari ſcripſit hæredem: nam
huic, neque ex teſtamento, neque ab in-
teſtato defertur hęreditas. Non ex teſta-
mento, quia pater eum non inſtituit hæ-
redem vniuerſalem, ſed tantùm particu-
larem datis cohęredibus vniuerſalibus,
quo caſu loco legatarij eſt *l. quoties. 13. C. de*
hæred. inſt. l. ex facto. 35. ff. eod. Neque ab in-
teſtato, quia particularis inſtitutio red-
dit teſtamentum validum, & operatur,
vt filius non poſſit illud dicere nullum,
§. hæc autem diſpoſuimus, verſ. Cæterum, Auth.
vt, cum de app. cogn. coll. 8. & nos diximus ſupra
num. 34. & per conſequentias, vt hęredi-
tas ab inteſtato deferri nequeat. Quo fit,
vt, quia per patrem, & legem ſtat, quo-
minùs filius hęres fiat, & nihilominùs de-
bet is habere ſuam legitimam, vel in illa
tantùm re particulari, ſi contineat inte-
gram legitimę quantitatem, vel in alijs
etiam rebus, & corporibus, ſi ſit ſupplen-
da, *ſecundùm l. omnimodo. 30. in prin. C. de inoff.*
teſta. ideò legitima tamquam ab hęredi-
tate ſeparata *vt ſcribit Rum. d. conſ. 27. nu. 8.*
verſ. Sed in contrario vol 3 non ſit pars hęre-
ditatis, cum res certa pars hęreditatis di-
77 ci nequeat † *l. quamuis. 14. ff. ſi quis om. cauſ.*
teſta ſed pars bonorum, *vt declarant Ang. in*
d. l. ita tamen. 27. §. ſi patronus, nu. 1 ff ad Treb.
Ang. de Gamb. conſ. 78. num. 43. verſ. Nec ob-
ſtat allegata Rum. d. conſ. 27. numer. 8. verſ.
Sed in contrario vol. 3. Quamobrem in eius
78 computatione detrahetur ęs alienum, † vt
ſciri poſſit, an res particularis, in qua fuit
inſtitutus contineat integram legitimę
quantitatem, an verò ſit ex alijs corpori-
bus hęreditarijs ſupplenda.
Secundum exemplum erat olim in ſpe-
cie, qua pater filium exhęredebat, & ali-
quid ei (vt moris erat) relinquebat titu-
lo legati, vel fideicommiſſi, aut alio ſimili
l. qui filio. 38. in prin. ff. de hæred. inſt. l. cum qui-
dam. 19. ff. de lib. & poſth. l. emptor. 65. §. ancilla
ff. de rei vind. §. ſed fœminus, Inſt. de exher. lib.
l. maximum vitium. 4. de lib. præt. vt eum ex-
79 cluderet à querela † *l. Papinianus 8. §. ſi quis*
mortis, & l. ſi non mortis. 15. ff. de inoff. §. fin. Inſt.
eod l. omnimodo. 30. in prin. & l. ſi quando. 35. §.
& generaliter C. eod. d. l. maximum vitium 4. C.
de lib. præt. Nam, quia in hac etiam ſpecie
filio non deferebatur hęreditas, aut ex
teſtamento, ab inteſtato, non ex teſta-
mento, quia non fuerat hęres inſtitutus,
ſed exhęredatus, & hęreditas erat delata
extraneo inſtituto, qui adeundo fiebat
hęres *l. Papinianus. 8. §. ſi conditioni ff. de inoff.*
l. in ſubſtitutione. 31. ff. de vulg. Neque ab inte-
80 ſtato, quia exhęreditatio † etiã ſine cauſa
facta teſtamentum reddebat validum, &
legatum relictum excludebat filiũ à que-
rela, atque hoc modo operabatur, vt id
non poſſet reſcindi, & ad inteſtati cauſam
reduci; ideò legitima, quam nihilomi-
nùs filius habere debebat, non erat pars
hęreditatis, quippè, quę inſolidum erat
extraneo acquiſita non obſtante legato,
quod pars hęreditatis dici non poterat
l. ſi Titius 94 ff. de leg. 3. ſed erat pars bono-
81 rum, † in cuius computatione eadem erãt
obſeruanda, quę diximus in ſuperiore
exemplo. Sed hodie, quia pater non po-
teſt exhæredare filium, etiamſi legibus
debitam portionem reliquerit, titulo for-
te legati, aut fideicommiſſi, niſi legitimam
exhęredationis cauſam inſerat, & ea pro-
82 betur ab hęrede † *vt nouiſſimè Iuſtinianus con-*
ſtituit in §. aliud quoque capitulum, Auth. vt cum
de app. cogn. coll. 8. & Auth. Non licet C. de lib.
præt. ideò in ſupradicto exemplo non po-
teſt amplius id, quod diximus, verificari,
quia, ſi pater exhęredet filium, & cauſam
exhęredationis non inſerat teſtamen-
to, licet legatum ei relinquat, non tamen
poterit legitima, vt ab hęreditate ſepara-
ta conſiderari, quia, cum teſtamentum
83 ſit ipſo iure nullum, † *vt noſtris frequentius*
viſum eſt, ſicuti videre eſt apud eos in d. Auth. Non
licet C. de lib. præter. Conſequens eſt, vt ab
inteſtato deferatur filio paterna hęredi-
tas § *finè igitur omnes, verſ. Si autem hæc obſer-*
uata, Auth. vt, cum de app. cogn. coll. 8. Si verò
cauſam inſerat, & ea non probetur ab
hęrede, teſtamentum per inoſſicioſi que-
84 relam reſcindetur, † *vt ijdem ipſi declarant in*
d. Auth Non licet, & eo modo res ad inteſta-
ti cauſam redigetur *d. l. Papinianus. 8. §. fin.*
l. nam, & ſi parentibus. 15. §. fin & l. circa. 24.
ff. de inoff. eaque ratione filio deferetur hę-
reditas *d. §. finè igitur omnes, verſ Si autem hæc*
obſeruata, ita, vt non ſit de legitima ab hę-
reditate ſeparata diſputandum. Si deni-
que vtrumque interueniat, quia ſcilicet
teſtator cauſam exprimat in teſtamento,
& ea probetur ab hęrede, tunc, nec de
hęreditate, nec de legitima in perſona fi-
lij erit tractandum, quia talis exhęreda-
rio, vt ab hęreditate filium excludit, ita
85 etiam à legitima † *l. cum ratio. 7. ff. de bon.*
damn.

damn. d. l. omnimodo. 30. in prin. C. de inoff. teſta.
Quinimò, nec erit diſputandum de lega-
to, ſi filius exhæredatus querelam propo-
ſuerit, & in ea ſuccubuerit, quia legatum
86 ei, vt indigno, auferetur † *d. l. Papinianus. 8.*
§. meminiſſe ff. eod. l. eductio. 13. §. eos, qui ff. de
his, quib. vt ind. & nos diximus in 7. cap. qu. 54.
num. 150. cum indignus ſit beneficio teſta-
toris, qui teſtamentum eius per querelam
euertere, & ſic iudicium eius infringere
tentauit *l. quæſitum. 40. verſ. Nam, qui ff. de*
aeq. hered.

Tertium exemplum afferri poteſt in fi-
lio, quem pater iuſtituit in legitima, &
hæredem vniuerſalem inſtituit extraneũ.
87 † Nam in hoc etiam caſu per patrem, &
legem ſtat, quominùs filius hæres fiat, nec
enim filius in legitima inſtitutus hęres eſt,
88 † *vt rectè ſcripſit Ang. de Gamb. conſ. 78. num. 38.*
in fin. cum ei, neque ex teſtamento, neque
ab Inteſtato deferatur hæreditas, *ſecun-*
dùm ea, quæ diximus in primo exemplo, ideòque
legitima, tamquam ab hæreditate patris
ſeparata, non hæreditatis, ſed bonorum
pars intelligetur, & deducto ære alieno
computabitur. *Ita declarant Bald. in l. cum à*
matre. 14. num. 5. C. de rei vind. Did. Spin. in d.
Spec. teſt. gl. 33. num. 62. Et eſt de mente Peregr.
conſ. 79. num. 10. vol. 3. Tametſi Ang. in d. l. ita
tamen 27. §. ſi patronus, num. 1. & ibi Caſt. nu. 2.
ff. ad Trebell. cenſuerint, etiam in hac ſpecie legi-
timam eſſe quotam hæreditatis.

Quartum exemplum afferri poteſt in
ſpecie, qua pater inſtituit filium hæredẽ,
non in tota legitima, ſed in aliqua parte
hæreditatis, quæ legitima minor ſit, pu-
ta in vncia: Nam tunc, quia per patrem
etiam ſtat, quominùs filius ſit hæres, ſaltẽ
pro ea parte, quæ ſuppleri debet *ſecundùm*
§. hac autem diſpoſuimus, verſ. Cæterum, Auth.
vt, cum de appell. cogn. coll. 8. Ideò pro ea parte
legitima conſiderabitur, vt ab hæredita-
te ſeparata, & per conſequentias erit pars
89 bonorum, non hæreditatis, † Eiuſq; com-
putatio, deducto, vt aliàs, ære alieno fiet.
Ita Pereg. d. conſ. 79. num. 10. vol. 3.

Quintum ſit exemplum in ſpecie, qua
pater Inſtituit quidem filium hæredem
vniuerſalem, ſed eum per fideicommiſ-
ſum grauauit, vt hęreditatem alicui re-
ſtituat, vel inteſtatus moriens fideicom-
miſſaria hæreditatis reſtitutione graua-
uit: Nam, quia in hoc etiam caſu ſtat per
patrem, quominùs filius hęreditatem per-
petuò retinere poſſit, ideò legitima, quam
filius in reſtitutione detrahet, conſidera-
bitur, vt ab hæreditate ſeparata, & ſoli-
to modo computabitur, eritque proinde
90 pars bonorum non hæreditatis, † *ſecun-*
dùm ea, quæ ſupra diximus. Ita Dec. in d. l. hæ-
res inſtituta. 3. num. 5. verſ. Pro communi C. de im-
pub. & al. ſubſt. Peregr. d. conſ. 79. num. 10. vol. 3.

Sextum ſit exemplum in ſpecie, qua te-
ſtator inſtituit filium ſub conditione po-
teſtatiua: Nam, quia per patrem, & le-
gem ſtat, quominùs filius ſit hæres ante
impletam conditionem, *l. ſuus 4. in prin.*
ff. de hered. inſt. & nihilominùs debet is ha-
bere ſuam legitimam, vtpotè, de qua con-
ditio, quaſi grauamen reijcitur *l. quoniam*
in prioribus. 32. C. de inoff. teſt. & nos diximus ſu-
pra nu. 49. ideò fit, vt & in hac ſpecie con-
91 ſideretur, & ab hæreditate ſeparata, † &
hac ratione ſecundum ſui naturam com-
putetur, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Septimum exemplum ſit in ſpecie, qua
pater inſtituto filio dedit vulgariter ſub-
ſtitutum: Nam, quia perinde habetur,
atque, ſi eum ſub poteſtatiua conditione
inſtituiſſet *l. iam dubitari. 86. ff. de her. inſt.*
eaque ratione cenſetur ius ſuitatis ſuſtu-
liſſe, *vt communiter tradunt omnes in l. 1. ff. de*
vulg. & hæc res quaſi continens grauamen
95 reijcitur de legitima, † *vt docent omnes in d. l.*
quoniam in prioribus, ideò fit, vt ante, quam
filius declaret, ſe velle eſſe hæredem, legi-
tima conſideretur; vt ab hæreditate ſepa-
93 rata, † & per conſequentias reguletur ſe-
cundùm ea, quæ ſupra diximus.

Octauum denique ſit exemplum in ſpe-
cie, qua pater inſtituit filium hæredem
vniuerſalem, ſed ei factum aliquod iniun-
xit, aut prohibuit, & filius poſteà fuit ino-
bediens, ideòque priuatur hæreditate:
Nam in hoc ſimiliter caſu per patrem, &
legem ſtat, quominùs filius remaneat hæ-
res, ideòque legitima, quæ ab eo retine-
tur *ſecundùm §. ſi quis autem non implens, Auth.*
de hered. & Falc. Coll. 1. Auth. hoc amplius C. de
fideic. conſiderabitur, vt ab hæreditate ſe-
94 parata, † & conſueto modo computabi-
tur, eritque proinde pars bonorum, non
hæreditatis, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Cœterum, ſi neq; per patrem, neq; per le-
gem ſtet, quominus filius, & fiat hæres, &
perpetuò retineat tunc hęreditatem, non
poterit legitima conſiderari, vt ab hęredi-
tate ſeparata, ſed, tamquam in ea confuſa
95 pars eius intelligetur. † Exemplum ſit in
ſpecie propoſita, qua ſcilicet pater inſti-
tuit filium hæredem vniuerſalem: Nam,
quia per eum non ſtat, quominùs filius
hæres fiat, ideò non poteſt ab hæredi-
tate ſeparata conſiderari, ſed, tamquam
in ea confuſa pars eius intelligetur. *Ita*
declarant Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. Verſ. præ-
tereà ff. de Vulg. Did. Spin. in ſuo Spec. teſt. d. gl.
33. num. 62. Pereg. d. conſ. 79. num. 10. Vol. 3.
quamobrem filius non poterit eam acci-
pere, & reſiduum repudiare, quia hoc mo-
do acquireret partem hæreditatis, & par-
tem reſpueret, quod iuris ratio fieri non
permittit, *vt oſtendimus in primo fundamento.*
Et ita reſoluendum eſt ſecundum contra-
rium.

Ad tertium verò reſponſio patet ex
præcedentibus: Nam, quia in ſpecie pro-
poſita legitima non poteſt ab hæreditate
ſeparata conſiderari, ſed tamquam in ea
confuſa pars eius intelligitur, *vt ſupra dixi-*
mus, imò (ſi verum dicere fas eſt) nec po-
teſt conſiderari, vt legitima, nec dici filio
96 deberi, † *vt animaduertit Dec. in d. l. hæres in-*
ſtituta. 3. in fi. C. de impub. & al. ſubſt. ideò fit,
vt nec per conſequentias dici poſſit ab
hæreditate diuerſa. Quamobrem falſa
eſt minor propoſitio.

Ad quartum reſpondeò, Primò, longè
aliam eſſe rationem legati, aliam legiti-
97 mę: † Nam legatum debetur filio ex diſ-

poſitione teſtatoris, qui legando cenſetur in ipſius voluntatem contuliſſe, vtrum velit eſſe hæres, *l. debitor. 59. in prin. ff ad Trebell.* At legitima debetur ex diſpoſitione legis, quæ talem non tribuit facultatem.

Secundò reſpondeò, imò, ſi diligenter rem conſideremus, idem in hoc iuris eſſe in legitima, quod in legato: Nam, aut hęres inſtitutus habet cohæredem, vel ſubſtitutum, per quem teſtamentum ſuſtineri poſſit, & tàm legitimam, quàm legatum
98 conſequi poterit omiſſa hæreditate, † vt de legato conſtat ex locis in contrarium allegatis, de legitima verò dicemus, *infra num. 139. 143. 161.* vbi declarabimus, qualiter hoc ſit intelligendum, Aut verò non habet, & neutrum facere poterit, vt de legitima diximus *ſupra num. 39.* de legato verò patet ex eò, quia, ſi non adeſt, qui teſtamentum ſuſtinere poſſit, neceſſario ſequitur, id non adita ab hærede ſcripto hæreditate corruere, & ſimul cum eo legatum intercidere *l. eam, quam 14. C. de fideic.* quo fit, vt omitiens hæreditatem illud conſequi nullo modo poſſit. *Ita reſpondet Dec. in d. l. heres instituta. 3. num. 5. verſ. vltimo C. de impub. & al. ſubſt.*

Ad quintum reſpondeo, maiorem procedere in ijs, quæ non deferuntur iure ſucceſſionis, ſed alio iure, vt ſunt lucra nuptialia: Nam ea, quia ſunt ab hæreditate diuerſa, ideò poſſunt ab ea ſeparari,
99 † *ſecundùm ea, quæ diximus in 3. contrario.* At ea, quæ deferuntur iure ſucceſſionis, quia nõ ſunt diuerſa, ſed eadem, quoties per vniuerſitatem deferuntur, ſeparari, ſeu diuidi non poſſunt, ne vna, & eadem res partim approbetur, & partim reſpuatur *contra l. neminem. 4 ff. de leg. 2.*

Ad ſextum reſpondeo, negando filium
100 priuari legitima facto patris: † Nam pater re vera non ademit legitimam, ſed reliquit, eo ipſo, quod filium hæredem vniuerſalem inſtituit. Itaque, ſi filius non vult eſſe hæres, & hoc modo repellitur à legitima, quæ in hæreditate eſt confuſa, dicẽdus eſt, eam amittere facto ſuo, ideſt, ſua repudiatione, non facto patris.

Ad ſeptimum reſpondent nonnulli, id procedere in onere, per quod effectu minuitur legitima, ſecùs verò, ſi ſit onus cõditionis poteſtatiuæ, quæ pendeat à mera voluntate filij: nam illud non reijcitur quia ſibi imputare debet, cur noluerit. *Ita reſpondet Did. Spin. d. gl. 33. num. 62.*

Verum hæc reſponſio, quàm priùs dubiam dixerat. *Dec. in d. l. heres instituta. 3. num. 5. verſ. iſta tamen reſponſio*, meritò fuit à *Men. d. præſ. 101. num 63. verſ. Nec dicatur, & alijs*, improbata, quia verius eſt, de legitima reijci etiam onus conditionis poteſta-
101 tiuæ, vt eſt illa, ſi voluerit, † *ſicuti oſtendimus ſupra num.*

Qnamobrem verius eſt, contrarium procedere in onere extrinſeco, quod imponitur ab homine, ſecus verò in intrinſeco, quod venit ex natura rei: Nam hoc non reijcitur, quia non eſt ferendus, qui lucrum quidem vult, onus autem ei annexum recuſat *l. vn. §. pro ſecundo. C. de cad. toll.*

At, vt quis non poſſit hæreditatem diuidere, non venit ex diſpoſitione hominis, & ſic extrinſecus, ſed ex natura rei, ſcilicet hæreditatis, cuius pars in propoſita ſpecie eſt legitima: nam ea, tamquam indiuidua non poteſt pro parte acceptari, & pro parte repudiari, *vt ſupra dictum eſt*, ideòque tale onus non reijciatur. *Ita reſpondent Trentac. de ſubſt. d. cap. 9. num. 24. & 25. verſ. & ego, Andr. Fach. lib. 4 contr. cap. 65. verſ. quartum, & d. lib. 6. cap. 56. verſ. quartum.* Denique, cum in propoſito non poſſit legitima, vt quid ab hæreditate diuerſum cõſiderari, nec dici deberi, *vt diximus ſupra nu. 96.* Conſequens eſt, vt nec de ea dici poſſit reijciendum, onus, cum non entis nullę ſint qualitates. *Ita reſpondent Dec. in d. l. heres instituta. 3. num. 5. verſ. vnde planius, & Trentac. d. cap. 9. num. 24.*

Ad octauum reſpondeo, id procedere, ſi tractemus de ijs, quæ ab impugnatione
101 pendent, † Cœterum, ſi de alijs, non eſſe nouum, vt ei, qui peccat, concedatur id, quod ei, qui non peccat, denegatur; Hoc enim ideo fit, quia in hoc deficiunt requiſita, quæ alioquin in illo non deſiderantur, vt ecce qui duas, aut plures habuit concubinas, non prohibetur ad ſacros ordines promoueri, à quibus tamen prohibetur, qui duas, aut plures habuit vxores, ideò quia talis prohibitio non pendet à peccato, ſed à defectu vnitatis Sacramenti, quæ in promouendo eſt neceſſaria *cap. debitum de big. non ordin.* nam quia talis vnitas deficit in bigamo, non etiam in concubinario, ideò non hic, ſed ille ab ordinibus Sacris remouetur. Cum igitur in propoſito legitima non perdatur propter impugnationem teſtamenti, ſed propter naturam rei, ſcilicet hæreditatis, quę ſeparationem non admittit, *vt ſupra diximus*, Conſequens eſt, vt non ſit abſurdum, ab eo non poſſe haberi, qui repudiat hæreditatem, licet ab eo retineatur, qui iudicium impugnat; Hoc enim ideò contingit, quia poſteriore caſu per patrem, & legem ſtat, quominùs filius hæreditatem retineat, quod non eſt in priore: ſcilicet, quia tunc non per patrem ſtat, ſed per filium, ideòque ſeparatio non permittitur, licet in alio caſu concedatur, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus*.

Ad nonum reſpondeo, id procedere, ſi eadem ſit vtriuſque ratio, ſecùs verò, ſi diuerſa, vt eſt in propoſito: Nam dos, tamquam data, aut promiſſa inter viuos non eſt pars ſucceſſionis, ſiuè hæredita-
103 tis, vtporè, in qua non inuenitur, † *l. pater filiam 14. in fi. ff. ad l. Falc* ideòque, quaſi res diuerſa ab hæreditate ſeparari poteſt, *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 37.* At legitima, vt quæ non, niſi poſt mortem debetur, pars ſucceſſionis, & hæreditatis eſt, *vt oſtendimus ſupra n. 74. & ſeqq.* ideòque ab ea Separari nequit, *vt diximus num. 72. Ita reſpondet Andr. Fach. d. lib. 6. Controu. cap. 56. verſ. minùs tamen.* Hinc intelligimus, ſi par eſſet vtriuſq; ratio, vt, quia dos non eſſet promiſſa, idem in ea ſeruari, quod in legitima: Nam filia, cui defertur hæreditas

non

Digitized by Google

non poteſt accepta dote hæreditatem
omittere, ſcilicet quia dos eo caſu non
poteſt, vt ab hæreditate diuerſa, & ſepa-
rata conſiderari, *ſicuti oſtendemus infra num.*
137.

Ad decimum reſpondeo diſtinguendo,
104 † aut filius fuit inſtitutus in tota hæredita-
re, & verum eſt, ſi renuntiet hæreditati,
cenſeri etiam legitimæ renuntiaſſe, *vt dice-*
mus infra num. 135. Neque id cenſetur abſur-
dum, quia *l. ſi quando. 35. §. & generaliter*, de
hoc caſu non loquitur *vt declarant Rip. in d.*
l. 1. num. 158. ff. de vulg. Trentac. d. cap. 9. num.
18. & 20. Aut verò filius non fuit inſtitu-
tus hæres vniuerſalis, ſed tantùm ad le-
gatum, vel aliud relictum vocatus, quod
integram non continent legitimæ quan-
titatem, vel fuit inſtitutus in portione mi-
nore legitima, Et tunc procedit, quod di-
citur *in d. §. & generaliter*, vt ſcilicet, non
cenſeatur renuntiare ſupplemento legiti-
mæ, etiamſi ſimpliciter approbet pater-
num iudicium, niſi ſpecialiter hoc expreſ-
ſerit. *Ita Trentac. d. cap. 9. num. 20.* Diuer-
ſitatis ratio eſt, quia priore caſu legitima
non poteſt, vt ab hæreditate ſeparata cō-
ſiderari, poſteriore verò poteſt, *vt patet ex*
ijs, quæ diximus ſupra num. 76. & ſeqq.

105 Ad vndecimum reſpondeo primò, †
maiorem procedere, niſi odium veniat ex
natura rei, & per quandam conſequen-
tiam, tamquam fauori annexum: nam
tunc abſurdum non eſt, in odium retor-
queri, quod alicuius fauore inductum eſt,
cum ferendus non ſit, qui lucrum quidam
agnoſcit, onus autem ei annexum recuſat
d. l. vn. §. pro ſecundo C. de cadu. Cum igitur
negatio diuiſionis veniat ex natura ipſius
inſtitutionis, ſiuè hæreditatis teſtamento
relictæ, quæ eſt indiuidua, *vt ſæpè dictum eſt*,
Conſequens eſt, vt non ſit abſurdum, in-
ſtitutionis fauorem in odium filij retor-
queri, ſi is contra inſtitutionis, & hęredi-
tatis teſtamentariæ naturam, velit eam
ſcindere, ideſt, pro parte acquirere, & pro
parte repudiare. *Ita reſpondent Trentac. d.*
cap. 9. num. 25. & Andr. Fach. d. lib. 4. cap. 65.
verſ. quod verò dicebatur.

Secundo reſpondeo, filium eſſe à patre
inſtituendum non tam fauore ipſius filij,
quàm fauore patris, quia, ſi filius ſit inſti-
tutus, deficientibus alijs totam hęredita-
tem per Ius accreſcendi conſequetur, &
eo modo teſtamentum ſuſtinebit, *vt dixi-*
mus in 7. cap. q. 9. num. 1. quod patris reſ-
picit vtilitatem, quippè, cuius intereſt,
habere ſucceſſores ex teſtamento §. 1. *Inſt.*
de leg. Falc. quos alioquin non haberet, ſi
filio legatum, aut quid aliud reliquiſſet,
vt demonſtrauimus in eadem q. num.

Ad duodecimum, & vltimum reſpon-
deo, negando, legitimam deberi filio iure
naturali, quia verius eſt, imo eam deberi
106 iure ciuili, † *vt rectè ſcripſerunt, Alex. conſ. 75.*
num. 5. & 11. verſ. 2. poteſt reſpondere, vol. 1. Soc.
Sen. conſ. 288. num. 15. verſ. 3. adducebant vol.
2. Soc. Iun. conſ. 62. num. 10. vol. 3. Dec. in l. iura
ſanguinis. 8. num. 7. & 8. ff. de reg. iur. Æmil.
Ferr. ad l. filium quem 24. num. 20. C. fam. erc.
Trentac. de ſubſt. d. cap. 9. nu. 21. Men. de arbitr.
Caſ. 149. num. 12. & conſ. 77. num. 4. conſ. 81.
num. 5. conſ. 115. num. 48. & conſ. 250. num. 78.
& 90. Ludo. deciſ. 21. num. 50. Mago. deciſ. Luc.
85. num. 1. Hoto. in d. tit. de quart. legit. cap. 1.
num. 2. & 4. Quamobrem dicitur portio
107 ex legibus debita † *in §. aliud quoque capitu-*
lum, Auth. vt, cum de app. cogn. coll. 8. & l. ſi pa-
tronus. 20. in prin. ff. de donat. pars, quę lege
108 debetur † *in §. 1. Auth vt lic. matr. & au. coll.*
109 *8.* & pars, quam lex dari vult, † *in §. ſi quis*
autem non implens, Auth. de hered. & Falc. coll. 1.
ſcilicet, quia debitum æſtimatur ex neceſ-
ſitate *l. fideiuſſor obligari. 27. §. fideiuſſor accipi ff.*
de fideiuſſ. quæ in propoſito legis eſt, non
naturæ *§. primum itaque, verſ: lex enim. Auth. de*
hered. & Falc. coll. 1. & dicemus infra nu.

Neque obſtant loci contrarij, quia ſunt
intelligendi, quoad rationem, inſtinctum,
& ſuaſionem, non etiam, quoad neceſſita-
tem, quippè, quæ à iure ciuili fuit intro-
110 ducta, † *vt infra dicemus.* Itaque legitima
debetur iure ciuili, ſed ratione, & inſtin-
111 ctu naturali, † *vt declarant Bart. in Auth de*
hered. et Falc. in prin. num. 11. col. 1. Alex. d. conſ.
75. num. 5. et. 11. verſ. 2. poteſt. reſpondere, vol. 1.
Soc. Sen. d. conſ. 288. num. 15. verſ. 3. adducebant,
vol. 2. Soc. Iun. d. conſ. 62. num. 10. vol. 3. Dec.
in d. l. iura ſanguinis. 8. num. 7. verſ. contrarium
ff. de reg. iur. Trent. d. cap. 9. num. 21. Men. de
arb. d. caſ. 149 num. 12. & d. conſ. 77. num. 4.
d. conſ. 81. num. 25. d. conſ. 115. num. 48. & d.
conſ. 250. num 78. & 90. Ludo d. deciſ. 21. num.
50. Mago. d. deciſ. Luc. 85. num. 1. Et ſimpliciter
deberi ratione naturali Roll. conſ. 29. num. 11. vol.
4. Men. de præſ. lib. 4. præſ. 33. num. 2.

Et ſanè quatuor in legitima conſiderā-
da ſunt, ratio, neceſſitas, quantitas, & mo-
112 dus, † Ratio naturalis eſt, quia natura ſua-
det, vt bona noſtra filijs noſtris relinqua-
113 mus † *l. cum ratio. 7. in prin. ff. de bon. damn. l. de*
emancipatis 13. C. de legit. hered. d. §. primum
itaq; Auth. de hered. & Falc. coll. 1. Quamo-
brem dicimus, filios ad parentum bona
vocari voto naturæ *l. ſcripto. 6. §. vlt. ff.*
vnd. lib. & parentum hæreditatem reſpe-
ctu filiorum eſſe debitum naturale *l. ſci-*
mus 36. §. illud C. de inoff. teſta. l. vn. §. in tām
enim C. de impo. Lucr. deſcrip. lib. 10. Sed hoc
114 debitum eſt abuſiuum, † quia natura ſua-
det quidem, & mouet, ſed non imponit
neceſſitatem, ideò lex naturæ rationem
ſecuta relinquendi neceſſitatem induxit,
& conſtituit, vt, ſi parens ſpreto naturæ
inſtructu filio nolit aliquid relinquere,
neceſſariò cogatur, id facere. Quamo-
115 brem neceſſitas iuris ciuilis eſt, † vt *ſcribunt*
Dec. in d. l. iura ſanguinis. 8. num. 7. ff. de reg.
iur. Ceph. conſ. 189. num. 8. & apertè docet
Iuſtinianus *in d. §. primum itaq;* dum, *teſtan-*
tibus inquit, *alijs quidem neceſſitatem imponit lex*
diſtribuere quandā partē perſonis quibuſdam, tamquā
hoc ſecundum naturam eis debeatur. Quod etiam
confirmat *in d. §. ſi quis autem non implens, eo.*
tit. ibi, *neceſſariò, ex lege percipiunt.* Sic, & ali-
menta debentur iure, ideſt, ratione, & in-
ſtructu naturali, *l. vn. §. ſileat C. de rei vx.*
act. §. 1. Inſt. de Iur. nat. Sed neceſſitate ci-
116 uili, † *l. vlt. §. ipſum autem filium C. de bon. quæ*
lib. At quantitas meri iuris ciuilis inuen-
117 tum eſt, † ſcilicet, quia ius naturale non
reſpicit

reſpicit certam bonorum partem, ſed om-
nia bona. Quicquid enim acquirimus,
naturæ inſtinctu liberis paramus *l. nihil in-
tereſt. 50. §. Verbis ff. de bo. lib.* ideòque ſe-
cundùm naturam omnia bona eſſent filijs
relinquenda, ſed, quia hoc patri auferret
liberam de bonis ſuis diſponendi faculta-
tem, quod etiam rationi naturali repu-
118 gnat, † ſcilicet, quia nihil eſt, tàm con-
gruũ æquitati, & naturali rationi, quàm,
vt libera ſit vnicuique de bonis ſuis diſ-
ponendi facultas *l. 1. C. de Sacr. Eccl. l. 2. ff.
ſi quis à par. fue. man.* ideòque lex, vt has na-
turæ rationes, quæ videbantur contrariç,
conciliaret, mediam viam elegit, & natu-
rale debitum ad certam reſtrinxit bono-
rum partem *d. §. primum itaque*, nempè ad
119 quartam inſpecto iure vetere † *l. cum quæ-
ritur 6. & l. parentibus. 8. C. de inoff. teſt. l. Papi-
nianus. 8. § quarta, §. quoniam autem quarta, &
§. ſi quis mortis ff. eod. §. fin. Inſt. eo. l. pen. C. de
coll. d. §. ſi quis autem non implens, Auth. de hæ-
red. & Falc. coll. 1. & alib. paſſim*, trientem ve-
120 rò, aut ſemiſſem inſpecto iure nouo † *§. 1.
Auth. de trien. & ſem. coll. 3. Auth. nouiſſima C.
de inoff. teſt. §. quamobrem præſentem, Auth. de
reſt. & ea, quæ par. coll. 4. Auth. de imm. don. à
par. in fil. fact. in prin. coll. 7.* & hoc modo
proſpexit, tàm liberis, quàm parentibus,
liberis quidem, quia legis beneficio par-
tem illam, vel inuitis parentibus habere
debent, parentibus verò, quia de eo, quod
illam partem excedit, liberam habent diſ-
ponendi facultatem *d. §. 1. verſ. licebit, Auth.
de trien. & ſem. coll. 3.* Itaque naturalem il-
lam rationem, quæ vult, bona parentum
eſſe filijs applicanda, lex conſtrinxit ad le-
gitimam, illam verò, quæ vult, patrifa. li-
beram eſſe debere de bonis ſuis diſponen-
di facultatem, declarauit, procedere in
eo, quod legitimam excedit *d. §. 1. Auth. de
trien. & ſem. coll. 3. Ita eleganter explicat Anto.
Gurb. cap. 15. quæſt. iur. num. 31.* Hæc igitur
partis, ſeu quantitatis definitio non eſt
inuentum naturæ, ſed legis, quia lex eſt,
121 quæ huiuſmodi portionem definiuit † *d.
§. ſi quis autem non implens. Ita in ſpecie decla-
rant Bald. in l. vlt. num. 6. verſ. Non obſtat C. de
fruct. & lit. exp. Dec. in d. l. hæres inſtituta 3. num.
5. verſ. 4. argum C. de imp. & al. ſubſt. Bereng. in
d. l. in quartam 90. cap. 1. num. 164. verſ. puto, &
ibi Rip. num. 132. Craſſ. in §. legitima, q. 2. Anto.
Gurb. d. cap. 15. quæſtio. iur. num. 18 & 23. in fi.
Men. d. conſ. 250. num. 91.* Quamobrem di-
122 citur pars legibus conſtituta † *in §. ſi verò
non habuerint Auth. quib. mod. nat. eff. ſui, coll. 7.
& in l. Paconius, alias, Pantenius, 3. ff. ſi quis à
par. fue. man.* Modus denique non natura-
123 lis eſt, ſed ciuilis, † ſiuè modum relin-
quendi ſpectemus, ſiuè modum acquiren-
124 di: † Nam, ſi relinquendi, certum eſt, na-
turam nullum modum ſtatuiſſe: Effectum
125 enim ſpectat natura, non modum † Itaq;
quocumque modo bona perueniant ad
filium, ſufficit, vt naturæ ſatisfactum vi-
deatur. At iure ciuili certus, legitimæ
relinquendæ modus introductus eſt: Nã
conſtitutum, vt titulo inſtitutionis relin-
126 quatur, † *ſicuti docuimus in 7. cap. q. 11. num. 4.
de cuius rei veritate, de qua latè diſputant Io. Vand.
præceptor meus lib. 1. quæſt. iuris cap. 5. per tot. &
alij, non putauimus in hoc loco inquirendum, ne
alioquin videamur propoſitę quæſtionis terminos exce-
127 dere.* † Et hoc eſt quod ſignificat. *Ang. conſ.
105. num. 3. verſ. & quia iſta*, dum ait, legiti-
mam habere de iure (ſcilicet ciuili) for-
mam, & metam: & habet enim formam,
quia lege cautum eſt vt, debet relinqui ti-
tulo inſtitutionis metã verò quia eadem
lege cauetur, vt ſit triens, aut ſemis. Acqui-
rendi denique modum non natura ſtatuit,
128 ſed ius ciuile † quippè, quo cautum eſt, vt
filius non poſſit paternam voluntatem, &
diſpoſitionem diuidere, quoties per eum
non ſtat, quominùs totam hæreditatem,
aut portionem ab inteſtato contingen-
tem conſequatur. At, ſi per eum ſtet,
poſſit legis beneficio conſequi ſupplemẽ-
tum, ſecundùm ea, quæ diximus *in reſpon-
ſione ad ſecundum argumentum contrarium*, quæq;
non eſt neceſſe hìc iterùm repetere. Hinc
intelligimus argumentum non obeſſe,
quia, cum legitima ſit iuris ciuilis, tàm,
quo ad debitum, quàm, quoad modum
acquirendi, fit, vt non ſit abſurdum, ab
ea excludere filium, ſi in acquirendo mo-
dum à iure ciuili præfinitum non obſer-
uet, quia, ciuilis ratio ciuilia iura tollere
poteſt, naturalia non poteſt *l. eas obligatio-
nes 8. ff. de cap. minu. §. fin. Inſt. de leg. agn. tut.*
Ex his apparet, veriſſimam eſſe commu-
nem ſententiam, quæ vult, non poſſe fi-
lium à patre hæredem vniuerſalem inſti-
tutum accepta legitima reſiduum hæredi-
tatis repudiare, quicquid nonnulli, cum
veteres, tum recentiores cauſentur.

Hinc infertur primò, ſi filius hæres
vniuerſalis inſtitutus ſimpliciter repudiet
hæreditatem, excludi eum etiam à legiti-
129 ma, † quippè, quàm habere non poteſt,
niſi ſit hæres. *Ita ſcribunt Cin. in d. l. hæres in-
ſtituta. 3. num. 1. & ibi Ang. C. de impub. & al.
ſubſt. Bart. in d. l. quia poterat. 4. num. 5. & ibi
Alex. num. 10. ff. ad Treb. Caſtr. in l. 1. num. 3.
verſ. Item, ſi repudiares ff. de acq. hæred. Soc. Sen.
in d. l. 1. num. 31. verſ. Ad tertiam ff. de vulg. &
conſ. 150. num. 8 in fi. vol. 1. Guil. Ben. in d. cap.
Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2.
in tit. de vulg. num. 51. Rub. in l. Gallus 29. §. qui-
dam rectè num. 34. ff. de lib. & poſth. Ruin. conſ.
27. num. 8. verſ. Et propterea vol. 3. Boer. deciſ.
204. an 44. verſ. Dic primum*: Cum enim re-
pudiando hæreditatem ab ea excludatur
*l. ſicut. 4. C. de repud. hæred. §. pen. Inſt. de her.
qual. & diff.* Conſequens eſt, vt debeat ex-
cludi ab omnibus eius partibus, quippè,
quæ hæreditatis appellatione continen-
130 tur † *l. appellatione rei. 72. ff. de verb. ſign.* At-
que in ſpecie propoſita legitima eſt pars
hæreditatis, *vt oſtendimus ſupra num. 37. 71. &
ſeqq.* Debet igitur etiam ab ea exclu-
di. Nec obſtat *§. & generaliter*, quia non
procedit, quoties tota hęreditas, aut to-
ta portio ab inteſtato contingens filio de-
fertur, *vt oſtendimus ſupra num.* 104.

Planè, ſi filius intra terminum reuocet
abſtentionem, & recuperet hęreditatem,
ex beneficio *l. fin. C. de repud. hæred.* quin cũ
ea recuperet etiam legitimam, non eſt du-
131 bitandum, † *vt rectè ſcripſerunt Bart. in d. l. quia*

poterat

poterat, *num.* 5. *& ibi Alex. in 12. verſ. Secundo*
fallit, *Gul. Ben. in d. verb. ſi abſque liberis more-*
retur 2. *in tit. de vulg. num.* 51. quia cum ſit
confuſa in hereditate, & pars eius intelli-
gatur, *vt dictum eſt*, Conſequens eſt, vt,
quod de hereditate dicitur, cenſeatur
etiam per conſequentias dici de legitima.

Secundo infertur, ſi contra filius heres
vniuerſalis inſtitutus acceptet legitimam,
ſeu poſſideat aliquid pro ſua legitima,
cenſeri eum per conſequentias totam he-
132 reditatem acceptare, † quia reſiduum ei
etiam inuito accreſcit. *Ita ſcribunt Bart. in*
l. gerit. 88. *num.* 23. *ff. de acq. her. Caſtr. in l.* 1.
num. 3. *& ibi Iaſ. num.* 12. *ff. eod. Ale. in d. l.* 1.
num. 110. *verſ. Quod ſi ſubſtitutum ff. de vulg.*
Boer. d. deciſ. 204. *num* 43. *verſ. Et ratio princi-*
palis, *Andr. Fach. d. lib.* 6. *contro. cap.* 56. *Et re-*
ctè, *tametſi Men. d. praſ.* 101. *num.* 53. *verſ. Con-*
trariam, *& alij plerique putent*, *contrarium poſſe*
diſputando ſuſtinere: Nam, cum is, qui ex aſ-
ſe inſtitutus eſt, acceptando partem here-
ditatis, aut rem aliquam hereditariam
poſſidēdo cenſeatur totam hæreditatem
agnouiſſe, *vt oſtendimus in qu.* 28. *num.* 1. *& ſeqq.*
& in propoſito legitima ſit pars heredita-
ris, *vt diximus ſupra num.* 71. *& ſeqq.* Conſe-
quens eſt, vt eam acceptando cenſeatur
filius totam hereditatem agnouiſſe.

Denique, cum aditio hereditatis indu-
catur ex actu, qui citra ius, & nomen he-
redis fieri nequit *l. pro herede.* 20. *in prin. &*
l. gerit. 88. *ff. de acq. hered.* & huiuſmodi ſit
acceptatio legitimę, quippè, quam filius
habere nequit, niſi patris ſit heres, *vt pa-*
tet ex ijs, *quæ diximus ſupra num.* 32. *& ſeqq.* ſe-
quitur ex eo, quòd filius legitimam acce-
ptat, cenſeri eum totã hereditatem agno-
ſcere. *Ita arguit Andr. Fach. d. lib* 6. *controuer.*
cap 56.

Nec obſtat, quod acceptatio legitimę
poſſit fieri citra ius, & nomen heredis,
cum poſſit filius retenta legitima heredi-
133 tatem repudiare † *vt arguit Men. d. praſ.* 101.
num 54. quia falſum hoc eſſe, & receptiori
Doctorum ſententię contrarium, patet
ex ijs, quę latè ſupra diximus.

Denique non obſtat, quod aditio, &
134 repudiatio à pari procedunt † *l. ut poteſt* 18.
ff. de acq. hered. §. *pen. Inſt. de hered. qual. & diff.*
Sed repudians hereditatem non cenſetur
repudiare legitimam *d. l. ſi quando.* 35. §. *&*
generaliter C. de inoff. teſt. Ergo & contra ac-
ceptans legitimam non cenſetur heredi-
tatem agnoſcere, *vt arguit Men. d. praſ.* 101.
num. 61. quia reſpondeo primò, conclu-
ſionem argumenti fuiſſe malè conceptam:
Ita enim erat concludendum, Ergo, &
contra adiens hereditatem non cenſetur
agnoſcere legitimam, quod perſpicuè fal-
ſum eſt, *vt animaduertit Andr. Fach. d. lib* 6.
contro. cap. 56 *verſ. Tertium.*

Secundo reſpondeo negãdo minorem:
Veriùs enim eſt, filium heredem vniuer-
ſalem inſtitutum repudiãdo hereditatem
135 cenſeri etiã repudiare legitimã, † *vt diximus*
ſupra num. 129. Nec obſta. §. *& generaliter*,
quia non loquitur de filio inſtituto here-
de vniuerſali, ſed de eo, cui minus legi-
tima relictũ eſt, *vt oſtendimus ſupra n.* 104. 129.

Tertiò infertur, ſi filius heres vniuer-
ſalis inſtitutus repudiet hereditatem re-
tenta legitima, vitiari repudiationem,
136 † & in totum heredem exiſtere, quia reſi-
duum ei accreſcit. *Ita enim ſcripſerunt Bald. in*
d. l. heres inſtitutu. 3. *num.* 2. *C. de impub. & al.*
ſubſt. Alex. in l. 1. *nu.* 3. *&* 16. *& ibi Iaſ. nu.* 12.
ff. de acq. hered. Alex. in d. l. quia poterat. 4. *in fi.*
ff. ad Treb. & in addit. ad Bart. in d. l. gerit. 88. *in*
lit. k. ff. de acq. hared. & conſ. vlt. num 9. *vol.* 5.
Soc. Sen. in d. l. 1. *num.* 31 *verſ. Ad tertium*, *&*
ibi Alc. num. 110. *verſ. Quod ſi ſubſtitutum ff. de*
vulg. & conſ. 150. *nu.* 9. *vol.* 1. *Boer. d. deciſ.* 204.
num. 44. *Gul. Ben. in d. cap. Raynutius*, *in verb. ſi*
abſque liberis moreretur 2. *in tit. de vulg. nũm.* 48.
Purp. in d. l. vn. nu. 101. *C. quand. non pet. part.*
& Trentac. d. cap. 9. *num.* 19. Nam, cum ad-
ditio partis trahat ad ſe totum vitiata re-
pudiatione, *vt latè oſtendemus in d. qu.* 20. *nu.* 10.
ſeqq. & acceptans legitimam partem here-
ditatis agnoſcat, ſcilicet, quia legitima
in propoſito eſt pars hereditatis, *vt oſten-*
dimus ſupra num. 71. *& ſeqq.* Conſequens eſt,
vt, licet filius dicat, ſe repudiare heredi-
tatem, nihilominùs cenſeatur in totum
heres exiſtere.

Hęc autem adeò vera ſunt, vt proce-
dant primò, non ſolum in filio, ſed etiam
in filia herede vniuerſale inſtituta: Nam
hęc non poterit repudiare hereditatem,
137 & petere dotem † *vt ſcribunt Alex. in addit.*
ad Bart. in d. l gerit. 88. *in lit. k. ff. de acq. hared.*
Men. d. praſ. 101. *nu.* 68. niſi fuerit inter vi-
uos promiſſa, *ſecundum ea*, *quæ dicemus infra*
num. vlt quia, cum in propoſito dos non
debeatur, Conſequens eſt, vt nec ab he-
reditate ſeparata conſiderari poſſit, *ſecun-*
dum ea, *quæ de legitima diximus ſupra num.* 96.

Secundo procedunt, etiamſi filius non
ſit inſtitutus heres vniuerſalis, ſed tantum
in legitima, vel aliqua re particulari, ſed
ſimus in caſibus, in quibus tota hereditas
debeat ei accreſcere, vt, quia nullus ei co-
heres vniuerſalis datus ſit, vel datus defe-
cerit, *ſecundum ea*, *quæ diximus in* 7. *cap. qu.* 8. *u.* 8.
& ſeqq. nam tunc, quia perinde habetur, ac,
ſi ſolus hæres vniuerſalis inſtitutus eſſet,
ideò fit, vt non poſſit capere legitimam, &
138 reſiduum repudiare; † *Ita ſcribunt Bald. in d.*
l. vn. num. 14. *verſ. ſed dico*, *& ibi Alex. nu.* 13.
vbi teſtatur, *hanc eſſe communem*, *& Purp. nu.* 101.
vbi pariter teſtatur, *eſſe communem C. quand. non*
pet. part. Ang. conſ. 83. *num.* 1. *verſ. unum autem*,
Ang. de Gamb. conſ. 78. *num* 43. *verſ. Nec obſtant*
allegata, *Gul. Ben. in d. cap. Raynutius*, *in verb. ſi*
abſque liberis moreretur 2. *in tit. de vulga. nu.* 48.
verſ. quinimò, *Laderch. conſ.* 27. *num.* 3.

Tertiò procedunt, etiamſi filius fuerit
grauatus legatis, & fideicommiſſis; & ve-
rò etiam in re propria: Non enim pro-
pter hoc poterit reſpuere hæreditatē, &
retinere legitimam, niſi habeat ſubſtitu-
139 tum, aut cohæredem † *ſecundum ea*, *quæ dice-*
mus infra num. 142. *& ſeqq. Ita ſcribunt Soc. Sen.*
in d. l. 1. *num.* 32. *verſ. quartus caſus*, *& ibi Ale.*
num 110. *ff. de vulg. Trentac. d. cap.* 9. *num.* 29.
Itaque, ſi ſe putet grauatum, conficiat in-
uentarium, & hoc modo ius ſuum collo-
140 cet in tuto, † *ſecundum* §. *fiat igitur inuenta-*
rium, *Auth. de hared. & Falc. coll.* 1.

Hinc

Digitized by Google

Hinc infertur, ſi filio inſtituto prohibita ſit alienatio vſque ad vigeſimum quintum, aut trigeſimum annum, quo caſu va-
141 let prohibitio etiam in legitima, † *vt ſcripſerunt Caſtr. conſ. 77. nu. 2. verſ. Breuiter, vol. 1. Iaſ. in l. filiusfa. 117. §. Diui. 2. in .p. lect. nu. 116. & in 2. num. 17. & ibi Crott. num. 16. Ambr. de Opizo. num. 44. Fern. Loaz. num. 22. Soc. Iun. nu. 35. Rip. num. 28. Alcia. num. 13. ff. de leg. 1. Pac. in l. in quartam 90. num. 322. ff. ad l. Falc. Boer. deciſ. 87. num. 4. Soc. Iun. conſ. 87. num 5. vol. 3. Dec. conſ. 442. num. 38. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, à qua non eſt recedendum; Roll. conſ. 31. num. 30 vol. 1. Nat. conſ. 528. nu. 1. & 2. Alcia. conſ. 67. num. 1. lib. 9. vbi ait, hanc conclusionem nullum habere contradicẽtem, & de praeſ. reg. 1. praeſ. 2. num. 3. vbi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem, licet ipſe dicat, contrarium poſſe ſuſtineri. Bec. conſ. 100. num. 2 & 20. verſ. Poſtremò. Men. conſ. 57. num. 7. & 13. verſ. Non obſtat*, non poſſe eum repudiare hæreditatem, vt legitimã alienet, niſi habeat ſubſtitutum, aut co-
142 hæredem † *ſecundùm ea, quæ dicemus infra nu. 555. & ſeqq. Ita ſcribunt Iaſ. in d. l. filiusf. 117. §. Diui 2. in. 2. lect. nu. 18. Puteus in add. ad Bart. in d. l. quia poterat. 4. in lit. D. ff. ad Treb. & nos dicemus infrà num. 162.*

Quartò procedunt, etiamſi filio datus ſit vulgariter ſubſtitutus: Adhuc enim non poterit omittere hæreditatem, & capere legitimam, niſi in proprijs etiam re-
143 bus grauatus ſit † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. hæres inſtituta. 3. num. 2. C. de impub. & al. ſubſt. Ang. in l. Papinianus. 8. §. ſi conditioni nu. 6. ff. de inoff. Caſtr. conſ. 222. num. 7. lib. 2. Alex. in d. l. quia poterat 4. num. 12. verſ. Et volunt ff. ad Treb. & in add. ad Bart. in d. l. gerit 88. in lit. k. ff. de acq. hæred. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. verſ. Tertius caſus ff. de vulg. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. in tit. de vulg. num. 48. verſ. Idem, ſi capere, & nu 50. Trentac. d. cap. 9. nu. 29. Men. d. praeſ. 101. n. 66.* Itaque duo copulatiuè requiruntur ad hoc, vt filius poſſit omiſſa hæreditate capere legitimam, vt ſcilicet ſit grauatus in rebus proprijs, & habeat ſubſtitutum,
144 † *vt declarant Caſtr. in l. quoniam in prioribus. 32. n. 10. C. de inoff. teſt. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. verſ. Tertius caſus ff. de vulg. Trentac. d. cap. 9. nu. 29.* quod probatur

Primò *l. ſi libertus patrono. 41. ff. de bon. lib.* vbi, licet patronus hæres à liberto inſtitutus haberet ſubſtitutum, nõ tamen potuiſſet omittere hæreditatem, & debitam portionem retinere, niſi fuiſſet etiam in proprijs rebus grauatus. Ergo idem dicẽdum eſt in filio, cum ab vno ad alterum valeat argumentum *l. fin. C. de inoff. teſtam.*

Secundò probatur *l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hæred.* vbi Paulus ſcribit, eum, qui ſolus ex pluribus partibus inſtitutus eſt, non poſſe vnam ex ijs omittere, etiamſi in ea ſubſtitutum habeat, *ſicuti etiam nos oſtendemus in hoc cap. qu. 25 nu. 3.* Ergo ex hoc patet, dationem ſubſtituti non operari, vt hæres poſſit diuidere, quòd ea ceſſante ſeparare nõ poterat, *vt in his terminis conſiderant Bald. in d. l. hæres inſtituta. 3. num. 2. C. de impub. & al. ſubſt. & Gul. Ben. in d. tit. de vulga. num. 48. verſ. Idem, ſi capere.*

Et licet plerique, contrariã ſententiam amplectendam exiſtimantes, poſſe filium omiſſa hæreditate capere legitimã, ſi habeat ſubſtitutum, etiamſi non fuerit
145 in proprijs rebus grauatus † *Quæ fuit opinio Bald. in d. l. vn. num. 14. verſ. Sol. dico, & ibi Alex. num. 13. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, C. quand. non pet. part. Ang. in l. ſi pater. 4. num. 6. C. de inſt. & ſubſt. Iaſ. in Auth. vnde, ſi parens, num. 5. C. de inoff. teſt.* Non eſt tamen à ſuperiore ſententia, quæ verior eſt, & recep-
146 tior vllatenus recedendum, † per ea, quæ ſupra diximus.

Nec obſtat quòd ſola cohęredis exiſtẽtia operetur, vt filius poſſit accepta legitima dimittere hæreditatem, licèt nõ fue-
147 rit in proprijs rebus grauatus † vt vidẽtur ſenſiſſe, *quos referemus infra num. 161.* Ideòque idem debeat operari exiſtentia ſubſtituti, cum cohæres dicatur quaſi ſubſtitutus
148 † *in l. ſi Titio 63. §. fin. ff. de leg. 2. & nos diximus in 2. cap. qu. 2. num. 70. & ſeqq.* & eadem ſit vtriuſque ratio, ſcilicet, quia ita per ſubſtitutum, vt per cohæredem teſtamen-
149 tum ſuſtinetur † *l. 3. §. vlt. ff. de lib. & poſth. l. ſi filius 75. ff. de hæred. inſt.* Imò magis ſubſtituti, quam cohæredis exiſtentia debet operari, cum potentius ſit expreſſum tacito *l. cum ex filio. 39. §. filio ff. de vulg.* Quia reſpondeo negando ſolam cohæredis exiſtentiam ad hoc ſufficere, niſi con-
150 currat etiam grauamen rei propriæ † *vt patet ex d. l. ſi libertus patrono 41. in prin. ff. de bon. liberis.*

Minùs obſtat, quod filius, cui datus eſt cohæres, aut ſubſtitutus, poſſit omiſſa hę-
151 reditate capere legatum † *l. filio pater. 89. ff. de leg. 1. & dixi ſupra num. 97. et 98.*

Ideoque multo magis videatur poſſe capere legitimam, quæ magis ei debetur quam legatum, quia reſpondeo diuerſam eſſe rationem legati, & legitimæ. Nam pater qui legat filio hæredi inſtituto cenſetur in eius arbitrium ponere aditionem *vt diximus ſupra n. 97. 98.* quæ res ceſſat quoties eũ principaliter hæredẽ inſtituit. Nec obſtat, quod legitima magis ei, quam legatum debeatur, quia hoc procedit in ijs caſibus, in quibus legitima conſideratur, vt ab hæreditate ſeparata. Cœterum quoties in hæreditate continetur, nec ab ea diſtinguitur, vt euenit, cum filius inſtitutus hæres vniuerſalis, non poteſt cenſeri debita, niſi cum ipſa hæreditate.

Quintò, & vltimò procedunt, etiamſi filius ab inteſtato ſuccedat; Nam, ſiuè ſolus ſit, & hoc modo vocetur ad totam hæreditatem, ſiue fratres habeat, & ita vocetur ad partem hæreditatis, non poteſt accepta legitima hæreditatem, aut eam partem omittere, quæ ab inteſtato
152 contingit. † *Ita enim ſcripſerunt Abb. in d. cap. Raynutius, nu. 28. & ibi Gul. Ben. in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. in tit. de vulg. nu. 48. verſ. Adeò, quod, & num 53. verſ. Tamen, & Couar. §. 12. num. 11. De teſta. Alex. in d. l. quia poterat. 4. num. 12. verſ. Tertiò fallit ff. ad Treb. & in add. ad Bart. in d. l. gerit. 88. in lit. k. ff. de acq. hæred. & conſ. 75. num. 6. vol. 2. Soc. Sen. ſub dubio*

in

in d. l. 1. num. 32. verſ. Septimus; & vltimus caſus, & ibi Rip. num. 158. verſ. Non diſcedas. Ale. num. 108. verſ. Sed quid in ſucceſſione ff. de vulg. Boer. d. deciſ. 204. num 43. verſ. Et hoc, non ſolum, Trentac. d. cap. 9. nu 26. Men. d. præſ. 101. num. 67. Canal. in ſuis commu. contra comm. d. qu. 711. num. 4. quia, etiam ab inteſtato prohibetur quis eiuſdem hæreditatis partem
153 agnoſcere, & partem reſpuere, † vt oſtendimus in qu. praced. num. 15. Sed quoties tota hæreditas, aut virilis portio ab inteſtato defertur, legitima, tamquam in ea confuſa pars eius intelligitur. Non poteſt igitur ea capi, & reſpui reſiduum. Ita arguit Trentacinq. d. cap. 9 num. 26.

Nec eſt contrarium, quod ab inteſtato non debeatur legitima iure inſtitutionis, ideòque ceſſet fundamentum, quo mouentur Doctores ad negandam filio hæredi inſtituto ſeparationem, vt retulemus ſupra num. 33. Qua ratione Alex. in d. l. vnica nu. 13. in fin. C. quand. non pet. pars. & alij pleriq; moti contrariam opinionem ſunt
154 amplexi, † quia reſpondeo, negando, hoc eſſe verum prohibitionis fundamentum, quod, præter ea, quæ diximus ſupra nu 34. & ſeqq. patet etiam ex eo, quia, licet patrono legitima non debeatur iure inſtitutionis l. 3. § ſi debita ff. de bon. lib. Non tamen, ſi fuerit inſtitutus hæres vniuerſalis, poterit eam conſequi omiſſa hæreditate d. l. ſi libertus patrono. 41. ff de bon. lib. Ergo ex hoc patet, fundamentum prohibitionis non conſiſtere in titulo inſtitutionis, vt animaduertit Alex. in addit ad Bart. in d. l. gerit 88. in lit. k. ff. de acq. hered. & poſt eum Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32 verſ. Septimus, & vltimus caſus ff. de vulg. Sed in natura hæreditaris, quæ quoties vni defertur, non poteſt pro parte acceptari, & pro parte reſpui, vt oſtendimus ſupra num. 37. & ſeqq. quæ ratio, ita locum habet ab inteſtato, vt ex teſtamento, ſcilicet, quia, licet ab inteſtato legitima non deferatur iure inſtitutionis, defertur tamen iure hæreditario, & ſic conſideratur, vt pars hæreditatis, vt rectè animaduertit Alex. conſ. 142. num. 13 vol. 2. ideòque non poteſt à reſiduo ſeparari.

Planè interdum etiam facto teſtamento ſeparatio permittitur; Primùm enim, ſi filius hæres inſtitutus habeat ſubſtitutum, & ſit grauatus in rebus proprijs receptum eſt, poſſe eum omiſſa hæreditate
155 capere legitimam, † vti videre eſt apud Bart. in d. l. 1. num. 27. & ibi Soc. Sen. num 32. verſ. Sextus caſus Ale. num. 110. verſ. Quod ſi ſubſtitutum ff. de vulg. Bart. in l. pro harede. 20. § ſeruos, & in d. l. gerit. 88. num. 23. & ibi Alex. in addit. in lit. k. ff. de acq. hered. Bald. in l. vn. nu. 14. & ibi Alex. num. 13. Purp. num. 101. verſ. Prima C. quand non pet. part. Bald. in l. quandiu. 3. verſ. In ea gl. ff. de acq. her. Caſtr. in l. 1. num. 3. & ibi Iaſ. num. 13. ff. eod. Alex. in d. l. quia poterat 4. nu. 12. verſ. Quæ concluſio ff. ad Treb. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. Si abſque liberis moreretur 2. in tit. de vulg. num. 49. & 50. Tentac. d. cap. 9. num. 27. Ideòque procedere, ſiuè grauamen efficiat, vt filius non habeat integram legitimam ſiuè habeat, vt declarat Gul. Ben. d. tract. de vulg. num. 50. Soc. Sen.

in d. l 1. nu 32. verſ. Sextus, & vlt. caſus, & ff. de vulg. quia, cum hoc patrono permittatur d. l. libertus patrono, ne alioquin cogatur carere re propria, ad quam fortaſſis habet affectum contra l. lex quæ tutores 22. C. de adm. tuto. & l ſi in emptionem 35. ff. de minor. Et in propoſito conſiderat Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. verſ. Sextus, & vltimus caſus, & ff. de vulg. Conſequens eſt, vt multò magis debeat permitti filio, quippè, qui plùs iuris habet, quàm patronus l. ſi quis legatum. 6. § fin. ff. ad l. Corn. de falſ. iuncta l. 1. §. inter filium, & l. filius emancipatus. 14. in prin ff. eod. Ita arguunt Bald. in l. quandiu. verſ. In ea gl. ff. de acq. hered. Alex. in addit. ad Bart. in d. l. gerit. 88. in litt. k. ff. eod. Soc Sen. in d. l. 1. num 32. verſ. Quintus caſus eſt ff de vulg. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. in titulo de vulg. num. 50. Trentacinq. d. cap 9. num. 27.

Non obſtat, quod diuerſa videatur
156 ratio patroni, & filij, † cum titulus inſtitutionis, in quo fundatur prohibitio, ſit neceſſarius in filio, non etiam in patrono, vt diximus ſupra num. 33. ideòque, licet huic habenti ſubſtitutum, & grauato in proprijs rebus permittatur ſeparatio, non tamen debeat illi permitti, vt conſiderat Andr. Fach. lib. 6. contron. cap. 57. qui poſt Salyc. & Pet. de Anchar. contrariam eſt amplexus ſententiam, quia reſpondeo, in hoc non eſſe inſpiciendum titulum inſtitutionis, ſed hæreditarium, vtpotè, in quo ſolo fundatur ſeparationis prohibitio, vt latè oſtendimus ſupra num 32. & ſeqq.

Minùs obſtat, quod hæc hodie non videantur procedere, propterea, quòd, aut filius, ideò grauatus eſt, quia non habet integram legitimam ex diſpoſitione teſtatoris, & ea debet ſuppleri ex beneficio l. omnimodo. 30. in prin C. de inoff teſt. aut ideò grauatus eſt, quia onus fuit impoſitum legitimæ, & id debet reijci ex beneficio
157 † l. quoniam in prioribus. 32 C. eod. vt arguit Andr. Fach. d. lib. 6. controu. cap. 57. quia reſpondeo, prædicta beneficia non procedere in terminis, de quibus loquimur, nempè, quando filius fuit hæres vniuerſalis inſtitutus, & habet ſubſtitutum: Nam tunc, nec de ſupplemento tractandum eſt, cum habeat totam hæreditatem, nec de oneris reiectione, quippè, quod non legitimæ, ſed alijs rebus proprijs ſuppo-
158 nitur iniūctum; † Ita reſpondent Alex. in addit. ad Bart. in d. l. gerit. 88. in lit. K. ff. de acq. hered. & Trentac. d. cap. 9. num. 27. verſ. Nec etiam obſtat.

Planè, ſi filius, qui ſubſtitutum habet, non in proprijs rebus grauatus ſit, ſed in rebus hæreditarijs, ſeù ſoluendis de ſubſtantia defuncti cēſent noſtri cōmuniter
159 ſeparationem non permitti †. vti videre eſt apud Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32: verſ. Sextus caſus ff. de vulg. Trentac. d. cap. 9. nu. 28. Saltem quia l. ſi libertus patrono. 41. ff. de bon. lib. in qua permiſſio ſeparationis fundatur duo copulatiuè requirit, vt ſcilicet patronus habet ſubſtitutum, & ſit grauatus in rebus proprijs, vt etiā retulimus ſup. n. 144. Ideò ſi alterutrū deficiat, nō poterit eſſe locus ſeparationi, vt arguit Trentac. d. cap. 9. nu. 28.

Prætereà ratio dictæ legis ceſſat, quoties
filius grauatus eſt aliiſs legatis: Nam ratio
eſt, quia alioquin filius cogeretur ca-
rere re propria, ad quam fortaſſis affe-
ctionem habet, *vt ſupra dictum eſt*. At hęc
ratio ceſſat, quoties aliæ res legatæ ſunt.
Debet igitur etiam ceſſare eius legis di-
ſpoſitio, *vt conſiderat Soc. Sen. in d. l. 1. nu. 32.
verſ. Sextus caſus eſt ff. de vulg. Trentac. d. cap. 9.
num. 28.*

Sanè, ſi legata talia ſint, vt iis ſolutis
non ſit filium integram legitimã habitu-
rus fatentur poſſe eum capere legitimam,
& reſiduum repudiare, etiamſi in proprijs
160 rebus grauatus non ſit † *Ita enim conſuerunt
Bart. in d. l. gerit. 88. nu. 23. & ibi Alex. in addit.
in lit. k. ff. de acq. her. Ang. in d. l. Papinianus.
8. §. ſi conditioni, num. 6. ff. de ineff. Caſtr. in l.
quoniam in prioribus, 32. num. 10. C. eod. & conſ.
222. num. 7. vol. 2. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius,
in verb ſi abſque liberis moreretur. 2. in tit. de vulg.
num. 50 Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. verſ. Quin-
tus caſus eſt ff. de vulg. Boer. d. deciſ. 204. num. 44.
verſ.* Dic *primum, Conar. in d. cap. Raynutius, §.
11. num. 21. Craſſ. in §. legitima qu. 1. num 6. vbi
teſtatur, hanc eſſe communem opinionem, Men. d.
praſ. 101. n. 69.* licet enim in hac ſpecie ceſſet
ratio priuationis rei propriæ, militat ta-
men ratio ſimilis, ne ſcilicet filius effectu
priuetur ſua legitima, quod eſſet abſur-
diſſimum.

Secundò verò, ſi filius ita grauatus non
habet ſubſtitutum, ſed cohæredem,
per quem teſtamentum ſuſtineri poſſit,
receptum etiam eſt, poſſe eum omiſſa hę-
161 reditate ſuam capere legitimam, † *vt vi-
dere eſt apud Ang. in l. ſi pater. 4. num. 6. C. de
inſt. & ſubſt. Dec. in d. l. heres inſtituta. 3. num. 5.
verſ. Ultimò. C. de impub. & al. ſubſt. Soc. Sen. in
d. l. 1. num. 32. verſ. Secundus caſus ff. de vulg.*
Nam, ſi poteſt conſequi legatum, *vt dice-
mus infra num. 163.* quanto magis debet poſ-
ſe capere legitimã, quæ magis ei debetur,
*vt conſiderat Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. verſ. Se-
cundus caſus*, Deniq; ſi hoc permittitur pa-
trono *d. l. ſi libertus patrono 41. verſ. Sed parte,*
multò magis debet permitti filio, qui plus
iuris, quàm patronus habet, *vt diximus ſu-
pra num. 155.*

Hinc infertur, cautelam illam, quæ da-
tur filio inſtituto, & prohibito alienare
vſque ad vigeſimum quintum, aut trige-
ſimum annum, vt repudiet hæreditatem,
162 & alienet ſolam legitimam † *ſicuti videre eſt
apud Ang. in l. quoties. 11. C. de fideic. vbi dixit,
ſe ita ſæpius practicaſſe, & ſequitur Capoll. caut. 218.
& Iaſ. in l. filiusf. 117. §. Diui 2. in 2. lect. nu. 18.*
eſſe intelligendam, ſi filius habeat ſub-
ſtitutum, aut cohæredem, aliàs non pro-
cederet, *vt declarat ibi Iaſ.*

Denique, ſi filio, qui cohæredem ha-
bet, fuerit relictum prælegatum, ſiuè (vt
aiunt Hiſpani) fuerit filius melioratus,
poterit omiſſa hæreditate, & verò etiam
legitima capere prælegatum, ſeù melio-
163 rationem † *l. filio pater 89 ff. de legat. 2. l. cum
reſponſa. 12. C. de legat. Et ſcribunt Soc. Sen. in d.
l. 1. num. 32. verſ. Secundus caſus, & ibi Alc. nu.
109. verſ. Si tamen pater ff. de vulg. Did. Spin. d. gl.
33. num. 62. verſ. Secundò, Canall. d. qu. 718. n. 6*
ne alioquin deterioris ſit conditionis fi-
lius, quam extraneus, quippè cui permiſ-
ſum eſt, omiſſa hæreditate capere lega-
164 tum, ſi cohæredem habeat † *l. apud Celſum
4. §. ſi quis ex vncia ff. de dol. excep. l. qui filiabus.
17 §. vlt. cum l. ſeq. ff. de leg. 1.* Idque multò
magis procederet, ſi legatum eſſet pro le-
165 gitima relictum, † *in quibus terminis loquitur
Soc. Sen. in d. l. 1. num. 32. verſ. Secundus caſus.*

Tertiò, ſi filius inſtitutus in vna re cer-
ta, quæ legitimam excedat, ſit grauatus
aliquo onere, poterit haud dubiè rem il-
166 lam omittere, & capere legitimam, † *vt
conſuerunt Bald. in l. ſcimus 36. in prin. n. 10. verſ.
Quintò quæro C. de inoff. teſt. Angel. in d. l. heres
30. C. de impub. & al. ſubſt.* Quod intelligo, ſi
habeat cohæredem vniuerſalem, aliàs
procederent ea, quæ diximus *ſupra nu. 138.
Ita declarat Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb.
ſi abſque liberis moreretur 2. tit. de vulga. num. 53.
verſ. Quartò.* Idem eſt, & ſi relictum ſit ei le-
gatum, & ſimus in caſibus, in quibus va-
let teſtamentum non obſtante, quòd fi-
lius non ſit inſtitutus, vt eueniebat olim
in filio exhæredato, *ſecundùm ea, quæ dixi-
mus ſup. n. 80.* vel hodie ſtante ſtatuto, quod
legitima poſſit relinqui quoquo titulo,
Nam poterit filius omittere legatum, &
167 petere legitimam † *Ita videtur ſenſiſſe Bald. in
d. l. ſcimus. 36. in prin. n. 10. verſ. Quintò quæro
C. de inoff. teſt. prout ita eum intelligit, & probat
Soc. Sen. in d. l. 1. n. 32. verſ. Secundus caſus ff. de
vulg & ſequuntur ibi Rip. num. 157. verſ. Item
eſt, & Alc. nu. 108. verſ. Idem, ſi eam, Gul. Ben.
in d. tit. de vulg. num. 53. verſ. Quartò, & Trentac.
d. cap 9. num. 25.*

Quartò, & vltimò, ſi filius habeat legi-
timam, ſeù aliquid pro ea titulo contra-
ctus, puta donationis inter viuos, pote-
rit haud dubiè eo retento repudiare hæ-
168 reditatem † *§. 1. Auth. de imm. don. coll. 8. Auth.
vnde ſi parens, & ibi not. Iaſ. num. 5. C. de inoff.
teſtam. Gul. Ben. in d. tit. de vulg. nu. 54. Tiraq.
de iure primog. qu. 35. num. 9. Rip. in d. l. 1. nu.
158. verſ. Secundò limita, & ibi Alc. num. 108. ff.
de vulg.* Nam cum eius reſpectu filius ſit
verè creditor, Conſequens eſt, vt poſſit
eo retento hæreditatem omittere, *ſecun-
dùm ea, quæ diximus ſupra num. 103. & 26.*

Hinc infertur, filiam, cui à patre viuen-
te fuit dos data, vel promiſſa, poſſe do-
tem retinere, & hæreditatem reſpuere,
169 † *vt vellè ſcripſerunt Gul. Ben. in d. ti. de vulgar.
num. 60. Rip. in d. l. 1. num. 158. verſ. Secundò li-
mita, & ibi Alc. nu. 108. ff. de vulg. Men. d. lib.
4. praſ. 101. num. 68.*

His caſibus exceptis procedit id, quod
initiò diximus, non poſſe filium ex aſſe
inſtitutum, hæreditatem ſcindere, ideſt,
pro parte adire, & pro parte repudiare,
etiamſi ſub prætextu legitimæ partem bo-
norum retinere velit. Et hæc de eo, qui
ex aſſe inſtitutus eſt, & ſic integraliter vo-
catur ad eamdem hæreditatem.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutus ex pluribus partibus purè, vel etiam ex
aliqua ſub conditione, quæ iam fuerit purificata,
non poteſt vnam adire, & alteram repudiare,
etiamſi*

etiamſi. in aliqua habeat cohæredem num. 2. aut ſubſtitutum num. 3. & ratio num. 4. & ſeqq. & quid ſi vna ſit ſub conditione, quæ nondum ſit purificata num. 30.

4 Voluntas teſtatoris eſt indiuidua, & pro parte acceptari non poteſt num. 9.

8 Teſtator inſtituendo aliquem in pluribus partibus, non facit animo diuidendæ voluntatis, ſed gratia cuiuſdam demonſtrationis num. 19.

9 Diuiſio fundi interdum fit gratia facilioris culturæ, non vt fiant duo fundi.

10 Menſura vnitas non diuiditur in canna, ſeu vaſo, licet in ea ſint plura ſigna diuerſas menſuras, putà diuerſos palmos, demonſtrantia.

11 Vulgaris ſubſtitutio facit, vt inſtituto ſit data facultas omittendi id, in quo ſubſtitutum habet. Sed hoc procedit ſi idem ſibi ipſi ſubſtitutus ſit num. 13. aut etiàm alius, ſed in toto, non verò ſi ſubſtitutus eſſet tantùm in parte.

14 Verba ſi hæres non erit in vulgari ſubſtitutione, continent tantùm caſum impotentiæ, quando ſubſtitutus eſt aliquis in parte tantùm.

15 Defunctus poteſt pro parte repræſentari, & pro alia ſtare in pendenti quando ſunt diuerſi vocati, quorum vnus adit, & alter deliberat, aut conditionis euentum expectat.

16 Teſtator non cenſetur ius accreſcendi prohibere, niſi de ipſius voluntate manifeſtiſſimè conſtet.

17 Defunctus debet repræſentari ab eodem gradu verè, vel fictè, & num. 18.

20 Legatarius poteſt vnam partem agnoſcere alteram repudiare, quando teſtator eiuſdem fundi partes ſeparatim vni, eidemque legatario reliquit, & ratio num. 21.

22 Legatarius, cui ſunt plures res relictæ, poteſt vnam acceptare, alteram omittere.

23 Legatum differt ab hæreditate.

24 Legatarius non repræſentat perſonam defuncti.

25 Legata plura quando ſunt vni relicta quorum vnum habet onus alterum non, legatarius poteſt vnum agnoſcere, & aliud repudiare, ſed ſi agnoſcerit illud, quod onus non habet, ſubibit nihilominùs onus alteri legato iniunctum, & num. 26. 27. & ratio num. 28. 29.

An, & quando hæres ex pluribus partibus inſtitutus poſſit vnam adire, & alteram repudiare.

Quæſtio Vigeſimaquinta.

NVnc Videamus de eo, qui non integraliter, ſed diſtinctis partibus inſtitutus eſt, & diſpiciamus, an poſſit vnam ex ijs adire, & alias repudiare. Conſtat autem multùm referre, vtrùm omnes iam ſint delatæ, an verò quædam ex ijs nondum delatæ ſint. Nam ſi omnes iàm ſint delatæ, vt quia purè fuerit ex omnibus inſtitutus, vel etiam ex aliqua ſub conditione, quæ iam fuerit purificata, *ſecundùm ea, quæ diximus in hoc cap. q. 19.*
1 *num. 5.* certi iuris eſt, non poſſe, † *l. 2. & l. ſi ſolus. 79. in prin. & ibi Ang. ff. de acq. hæred. l. quidam elogio. 20. & ibi Iaſ. in prin. & num. 1. C. de iur. delib. Et ſcribunt Bart. in l. 2. num. 1. verſ. ſequitur, et ibi Bald. et Caſtr. num. 1. et verſ. in gl. eadem, et num. 4. Alex. num. 1. ff. de acq. hæred. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. in tit. de Vulg. num. 47. Donell. lib. 7. comm. cap. 12. verſ. valet.* Idque procedere, non tantùm, ſi ſolus ex pluribus partibus inſtitutus ſit, *in quibus terminis loquuntur DD. ſcilicet relati*, ſed etiam, ſi mi-
2 xtos habeat cohæredes, † *d. l. ſi ſolus. 79. in prin. & ibi Bald. verſ. In text. Nec intereſt, & Caſtr. num. 1. & 2. verſ. additur, ff. de acq. hæred. d. l. quidam elogio. 20. ibi, & tertio, C. de iur. delib. Et ſcribunt Bart. in l. vlt. num. 1. verſ. ſi primo modo ff. de acq. hæred. Iaſ. in d. l. 1. num. 8. verſ. iſtam rationem ff. eod. & in d. l. re coniunctis num. 156. in fi.* Imo, etiamſi in aliqua ſubſti-
3 tutum habeat, † *d. l. ſi ſolus. 79. in prin. & ibi Bart. verſ. ſed, quando in aliqua, Bald. verſ. in text. nec intereſt, Ang. & Caſtr. num. 1. & 2. verſ. additur, & Imol. num. 1. ff. de acq. hæred. Bart. in d. l. ult. num. 1. verſ. ſi primo modo ff. eod. Imol. in d. l. 1. num. 2. verſ. in gl. 1. vol. ait, hoc mirum videri, & ibi Alex. num. 8. verſ. in gl. in Verb. poteſt, & Iaſ. num. 8. verſ. iſtam rationem, vbi pariter ait, hoc eſſe mirabile ff. Eod. Iaſ. in l. vn. num. 11. & ibi Alc. num. 11. Verſ. tertiò Cagn. num. 10. C. quand. non pot. part. Iaſ. in d. l. quidam elogio. 20. num. 1. Verſ. contra tamen C. de iur. delib. Gal. Ben. in d. cap. Raynutius, in Verb. & Vxorem nomine Adelaſiam; num. 104. Verſ. præterea eſt hoc, & in Verb. ſi abſq. liberis moreretur 2. in tit. de Vulg. num. 47. Verſ. plus dico, Mantic. de con. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num. 22. Gomez. tom. 1. Var. reſol. cap. 10. num. 20. Craſſ. in §. Ius accreſcendi q. 21. num. 6. Donell. d. lib. 7. comm. cap. 15. Verſ. Valet.*

4 Cuius rei, ſi quæramus rationem, † non eſt ea ducenda à generalibus illis regulis, quas *retulimus in hoc cap. qu. 23. num. 3. & ſeqq. & in propoſito pro ratione conſiderant, Bart. in d. l. 1. num. 1. Verſ. ſequitur, & ibi Bald. Verſ. & ratio, Caſtr. num. 1. in fi. Imol. num 1. Iaſ. num. 9. Verſ. ſed ad hoc ff. de acq. hæred. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. Verſ. in gl. 1. ff. ead. Iaſ. in d. l. quidam elogio. 20. num 1. Verſ. pulchrum, & Verſ. aliam rationem C. de iur. delib. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in Verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 104. in fi.* ne ſcilicet teſtator pro parte tantùm repræſentetur, aut decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, quia datio ſubſtituti; quem ſupponimus aditurum partem repudiatam vtrunque abſurdum excludit; minus ducenda eſt ab eo quod abſurdum ſit repræſentationem defuncti pro parte ſtare in ſuſpenſo; quia cùm deliberante cohærede vtrùm adire, vel repudiare velit, ſtat pro eius parte in pendenti repræſentatio teſtatoris; intelligimus pendentiam repræſentationis non haberi pro abſurdo, *Vt conſiderat Alciat. in d. l. vn. num. 11. Verſ. nec ſolutio C. quand. non pot. par.* ratio eſt ducenda à voluntate eſt defuncti, quæ tamquàm indiuidua non poteſt pro parte agnoſci, & pro parte reſpui, *vt diximus in ead. quæſt. 23. num. 9. Et in his terminis conſiderant Caſtr. in d. l. 1. num. 2. & in d. l. ſi ſolus 79. in prin. num. 2. Verſ. iudic. ff. de acq. hæred. Alc. in d. l. vn. num. 11. Verſ. quare poteſt verſ. alij verò C. quand. non pot. part.* Ad quod etiam videtur reſpondiſſe, *Bald. quem referunt,*

*& ſequuntur Iaſ. in d. l. quidam elogio.20. num. 1.
Verſ. & idem in effectu C. de iure de lib. & Cagnol.
in d. l. vn num. 10. C. quand.non pet. part.* dum
cenſent hoc procedere ratione indiuiduę
confirmationis teſtamenti, & ratione in-
diuiſibilis acquiſitionis.

Nec obſtat, ſi dicatur, potuiſſe contin-
gere, vt etiam ſubſtitutus illam partem
repudiaret, aut alio modo deficeret, quo
caſu, ſi inſtitutus potuiſſet aliam partem
adire, ſequeretur prædictum inconue-
niens, quòd teſtator, aut pro parte tan-
tùm repræſentaretur, aut decederet pro
parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.
ideòque voluiſſe legem initio prouidere
diſponendo, vt pro parte tantùm adiri
nequeat, ne prædictum inconueniens ſe-
5 quatur, † *ex defendendo generalem rationem conſi-
derat Iaſ. in d. l. 1. num. 9. Verſ. ſed ad hoc ff. de
acq. hered. & in d. l.quidam elogio. 20. nu. 1. Verſ.
tamen. reſpondeo C. de iur. delib. Soc. Sen. in l. ſi
mihi, & tibi* 15. *in prin. num. 4. Verſ. niſi diceres
ff. de leg.* 1. Quia ſi hæc fuiſſet vera diui-
ſionis prohibitæ ratio, facilè potuiſſet
inconueniens euitari, ſi ſubſtitutus cauiſ-
ſet ſe illam hæreditatis partem, in qua
ſubſtitutus eſt, aditurum, *vt conſiderat Alc. in
d.l.vn.n.18.Verſ.ſed iſta reſponſio C.quand. nō pet.
part.* vel lex diſpoſuiſſet, vt pars repudiata
pertineret ad ſubſtitutum, aliàs eo defi-
6 ciente accreſceret inſtituto, † *vt in ſpecie, &
reprobando prædictam rationem conſiderat Gomez. d.
cap. 10. num. 20. verſ. 3. ratio.* Et tamen cer-
tum eſt volente etiā ſubſtituto adire par-
tem noluiſſe legem inſtitutum poſſe ſcin-
dere. Non eſt igitur ratio ab euitandis
prædictis abſurditatibus deducenda, ſed
à voluntate teſtatoris, quæ ſui natura di-
uiſionem non patitur, *iuxta ea quæ ſupradixi-
mus.*

Nec obſtat, quòd, cum teſtator diuiſerit
hæreditatem, non videatur hæres contra
eius voluntatem facere, ſi, & ipſe diuidat
7 partem agnoſcendo, & partem non; † *vt
pro ratione dubitandi conſiderant Imol. in d.l. 1.nu.
1. & ibi Iaſ. in prin. ff. de acq. hered.* quia reſpon-
deo, teſtatorem nō cenſeri diuiſiſſe, quòd
haberet animum faciendæ veræ diuiſio-
nis, ſed gratia cuiuſdam demonſtrationis,
8 † vt dicimus de fundi diuiſione, quæ in-
9 terdum fit cauſa facilioris culturæ, † *l.
Caius Seius.* 88. §. *Titius ff. de leg.* 2. *Ita reſpon-
dent Bart. in d. l. ſi ſolus 79. Verſ. ſed, quando, &
ibi Caſtr. num. 2. Verſ. reſpondetur ff. de acq. he-
red. Imol. in d. l. 1. num. 1. & ibi Iaſ. in prin. ff.
eod. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo.
nom. Adela. num. 104. Verſ. nec cenſetur.* Et
videmus etiam in ea menſura, quæ vulgò,
canna, ſeu raſus nuncupatur: nam, licet
in ea plura ſint ſigna diuerſas menſuras,
puta diuerſos palmos demonſtrantia, nō
tamen propter hoc diuiditur vnitas illius
10 menſuræ, † *Vt conſiderant Bart. in d. l. ſi ſolus,
79. Verſ. ſicut videmus, & ibi Caſtr. num. 2. Verſ.
reſpondetur, Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in
Verb. & vxo. nom. Adela. num. 104. Verſ. prout
etiam.*

Denique non obſtat, quòd teſtator dan-
do alicui ſubſtitutum, cenſeatur illi con-
cedere facultatem omittendi id, in quo
11 ſubſtitutum habet † *l. 1. §. ſi proponatur ff. ſi
quis om. cauſ. teſt. l. iam dubitari. 86. ff. de hered.
inſt. Et pro dubitandi ratione ſcripſit Ang. in d. l.
12 ſi ſolus, verſ. in text. ibi*, ſcilicet, quia † vul-
garis ſubſtitutio fit ſub conditione, ſi pri-
mus hæres non erit, *l. 1. in prin. l. iam hoc
iure. 4. l. ſi in teſtamento 5. l. quidam teſtamento.
30. l. ſi mater. 33. l. poteſt. 36 l. ſeruum 48. in
prin. ff. de vulg. tit. Inſt. de vulg. in prin. tit. Inſt.
de pupil. in prin.* ſub qua non ſolùm impo-
tentiæ, ſed etiam voluntatis caſus conti-
netur, *l. cum proponas. 3. C. de hered. inſt.* qua-
mobrem dicimus teſtatorem his verbis, ſi
hęres non erit, ponere in facultate hære-
dis, vtrum adire velit, *l. debitor 59. in prin.
verſ. ubi quidem ff. ad Treb.* Qua ratione, *Go-
mez. d. cap. 10. num. 20. Verſ. ſed certè, & alij*
plerique moti ſupradictam rationem im-
probarunt, quia reſpondeo, diſtinguen-
13 do, † Aut idem ſibi ipſi ſubſtitutus eſt, Et
tunc verum eſt, per talem ſubſtitutionem
cenſeri datam omittendi facultatem, *Et
in his terminis procedit d. l. 1. §. ſi proponatur ff. ſi
quis om. cauſ. teſt. vt in ſpecie declarat Caſtr. in d.
l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. verſ. item extra glo.*
Aut verò ſubſtitutus eſt vnus alteri, Et
tunc, ſi quidem ſit ſubſtitutus in toto eo,
quod inſtituto datum eſt, procedit etiam
contrarium. Cœterum, ſi ſit ſubſtitutus
in parte tantùm, verius eſt, non procede-
re, *Vt declarant Imol. in d. l. ſi ſolus. num. 1. verſ.
& ex hoc habes, & verſ. & habes, Iaſ. in l. vn. num.
18. C. quand. non pet. part. & in d. l. 1. num. 10.
ff. de acq. hered. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in
Verb. ſi abſque liberis moreretur 2. tit. de vulg. nu.
47. verſ. plus dico*, quia tunc illa verba, ſi
hæres non erit, continent quidem caſum
14 impotentiæ; ſed non caſum voluntatis, †
*vt ſcribunt Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num.
2. verſ. item extra gl. & ibi Imol num. 1. verſ. &
habes*, niſi inſtitutus totum repudiet. Itaq;
ſi teſtator hæredi ex aſſe, vel duabus, aut
pluribus partibus inſtituto vulgariter ali-
quem in parte ſubſtituat, ſi quidem inſti-
tutus totam hæreditatem repudiet, locum
habebit vulgaris ſubſtitutio, quia per ta-
lem repudiationem purificantur illa con-
ditionis verba, ſi hæres non erit, & ad hu-
iuſmodi ſubſtitutum, non ſolùm illa pars,
in qua facta eſt ſubſtitutio, ſed etiam alia
pertinebit, non quidem iure ſubſtitutio-
nis, ſed iure accreſcendi, ne ſcilicet teſta-
tor decedat pro parte teſtatus, & pro par-
te inteſtatus, *ſecundum ea, quæ diximus in 7.
cap. quæſt. 5. num.* 5. Cœterùm, ſi adeat hę-
reditatem, pro ea parte, in qua ſubſtitu-
tum non habet, non poterit ampliùs ſub-
ſtitutio in alia parte facta habere locum,
quia defecit conditio: Nec enim intelli-
gitur, ſi non erit hæres in ea parte, in qua
ſubſtitutum habet; ſed, ſimpliciter, ſi hę-
res non erit, quæ res dici non poteſt, cùm
pro parte hęreditatem adiuit, *vt declarant
Ang. in d. l. ſi ſolus, verſ. in text. ibi, & Gul. Ben.
in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo. nom. Adela.
num. 104. Verſ. Prætereà eſt hoc Alc. in d. l. vn.
nu. 18. verſ. Alij verò. C. quand.* Itaque per ſub-
ſtitutionem in parte factam non cenſetur
data facultas omittendæ partis, niſi etiam
totum omittatur.

Cuius

Digitized by Google

Cuius rei, ſi quæramus rationem, hanc
conſtat communiter afferri, ne perſona
15 repræſentata diù ſtet in pendenti, † *vti vide-
re eſt apud Bart. in d. l. ſi ſolus, verſ. ſed, quandò in
aliqua, & ibi Imol. num. 1. verſ. & eſt ratio*, Sed
malè, meo iudicio, quia abſurdum non
eſt, defunctum pro vna parte, quæ ſit adi-
ta, repræſentari, pro alia verò nondum
adita non repræſentari, ſed ſtare in ſuſ-
penſo: nam hoc euenit in omnibus caſi-
bus, in quibus vna portio, vel adiri non
poteſt, quòd nondum ſit delata, vt, quia
conditio pendeat cohærede, aut ſubſtitu-
to dato, *ſecundùm termin. et tertij, & quarti caſus*,
vel, licet adiri poſſit, non tamen à cohæ-
rede aditur, ſed differtur acquiſitio, *vt ple-
runque euenire oſtendimus in 7. cap. q. 37. num 21.*

Quamobrem alij cenſent rationem eſſe,
quia teſtator non cenſetur velle ius ac-
creſcendi prohibere, niſi de ipſius volun-
16 tate manifeſtiſſimè conſtet, † *l. quoties. 9. §.
ſi duo ff. de hæred. inſt. ſecundùm communem intel-
lectum, de quo tamen latè dicemus in 10. cap. q. 17.
num. 44. Ita ſcribit Imol. in d. l. ſi ſolus. num. 1.
verſ. vel poteſt eſſe ratio*, Sed, quia pars, in qua
datus eſt ſubſtitutus, non iure accreſcen-
di, ſed iure inſtitutionis ad eum pertinet,
qui pro alia parte adiuit, *vt oſtendimus ſupra
num.* 14. ideò intelligimus rationem hanc
ad id, de quo quæritur, non pertinere.
Quo fit, vt iidem ipſi cogantur fateri, ra-
tionem neceſſariam non poſſe afferri, ſed
tantùm perſuaſiuam, *vti videre eſt apud eun-
dem Imol. in d. l. ſi ſolus, num. 1. verſ in gl. 1.*

Sed alij cenſent, rationem eſſe, quia de-
functus debet vniformiter repræſentari,
etiam quo ad gradum, ne per fictionem
inducatur id, quòd naturaliter eſſe ne-
quit, vt idem homo recipiat in ſe diuerſas
qualitates, *contra regulam l. eum qui ædes. 23. ff.
de vſucap. & l. 1. Verſ. nec ratio patitur ff. de rer.
17 perm.* † *Ita conſuit Gomez. d. cap. 10. num. 20. verſ.
vnde ad illum, vbi ait hanc eſſe ſuam, nouam, &
ſubtilem rationem*. Sed hæc ratio mihi non
probatur, quia, licet propoſitio in ſe vera
ſit, *eamque nos in hoc cap. q. 14. num 39. proba-
uerimus*, non tamen rectè ad ſpeciem pro-
poſitam adaptatur, ſcilicet, quia repræ-
ſentatio, quæ fit à ſubſtituto, tamquàm
ſubrogato in locum inſtituti, non cenſe-
tur difformis ei, quæ ab inſtituto fit, nec
18 cum ea eſt incompatibilis, † quod patet
ex eo, quia, ſi teſtator inſtituat duos hæ-
redes Primum, & Secundum, & Secundo
ſubſtituat Tertium, ſi Primus adeat, &
Secundus repudiet, haud dubiè illius por-
tio, non ad Primum, ſed ad Tertium per-
tinebit, quo adeunte quis neget defun-
ctum à diuerſis gradibus repræſentari? è
cum inſtitutus dimidiam habeat ex primo
gradu, ſubſtitutus verò aliam dimidiam
ex ſecundo, Et tamen hæc difformitas eſt
compatibilis, & permittitur, quia, licet
Secundus re vera veniat ex ſecundo gra-
du, repræſentatiuè tamen cenſetur veni-
re ex primo, quia ſuccedit in locum inſti-
tuti, qui ex primo gradu vocabatur, quæ
res ſufficit ad hoc, ne videatur in ſucceſ-
ſione difformitas aliqua ſubeſſe; Nam
ſufficit defunctum ab eodem gradu re-

ferri verè, vel repræſentatiuè, *Vt diximus
in hoc ipſo cap. quæſt. 14 num. 46.* Quamobrem,
& in legitimis ſucceſſionibus diuerſorum
graduum concurſus toleratur, ſi, qui ve-
niunt ex ſecundo, ſuccedant in locum eo-
rum, qui veniebant ex primo, & eos re-
præſentent, *vt diximus ibi num.* 45. Quòd, &
ipſi animaduertentes, *ibi num. 20. verſ nec
obſtat*, vt argumenti vim effugerent, coacti
ſunt fateri rationem ſuam, non, niſi ad
eum pertinere, qui ex pluribus partibus
inſtitutus eſt, & in vna ſubſtitutum habet:
nam hic, ſi vnam adeat, cæteras etiam in-
uitus habere cogitur, *quia*, inquit, *in omnibus
fuit inſtitutus, & honoratus, vnde meritò per legem
grauatur, vt etiam habeat alias partes defectas, &
repudiatas propter vniformem repræſentationem*,
quibus verbis oſtendit, ſe confugere ad
eam rationem, quàm priùs improbarat;
Nam ideò cenſet, in propoſita ſpecie non
eſſe locum diuiſioni, quia, qui vnam adi-
uit, fuit in omnibus inſtitutus, & honora-
tus. Itaque effectu vim rationis ab inſti-
tutione, ſeù diſpoſitione, & voluntate te-
ſtatoris deducit;

Quamobrem verius eſt, ideò hæredem
nō poſſe pro parte adire, & pro parte non,
etiamſi in vna ſubſtitutum habeat, quia,
19 † cum teſtator hæredem ex pluribus par-
tibus inſtituit, perinde habetur, atque, ſi
vnica diſpoſitione ſcripſiſſet eum hære-
dem in eo toto, quòd ex illis partibus
conficitur *d. l. in ratione. 11. §. quæſitum, verſ.
& altam cauſam ff. ad l. Falc.* cùm partium di-
ſtinctio in eadem perſona, non diuiſionis,
ſed demonſtrationis gratia à teſtatore fa-
cta intelligatur, *vt diximus ſupra nu.* 8. Vn-
de, quemadmodum, ſi ex aſſe eum hære-
dem inſtituiſſet, non poſſet is ſcindere hæ-
reditatem, etiamſi in parte haberet ſub-
ſtitutum; ob vnitatem Vocationis, ſeu
voluntatis teſtatoris, quæ diuiſionem nō
patitur, *vt diximus in hoc cap. quæſt. 23. num. 11.*
Ita etiam ſcindere non poteſt, quoties ex
pluribus partibus inſtitutus eſt, etiamſi in
vna ſubſtitutum à teſtatore acceperit, *ſe-
cundùm ea, quæ diximus ſupra num.* 3.

Planè in legatis, & fideicommiſſis aliud
eſt dicendum: nam, ſi teſtator eiuſdem
fundi partes ſeparatim vni, eidemque le-
gatario reliquerit, poterit is, vnam par-
tem agnoſcere, alteram verò repudiare,
20 † *Vt ſcribunt Bart. in d. l. neceſſarium 4. num. 3. ff.
21 de leg. 2. Gomez. d. cap. 10. num. 42.* quia, †
quoties diuerſæ partes disiunctim legan-
tur, perinde eſt, ac, ſi res diuerſæ fuiſſent
relictæ, *l. huiuſmodi 88. §. quibus ff. de leg. pri.*
Quo fit, vt, quemadmodum, ſi res diuerſæ
fuiſſent relictæ, tot eſſent legata, quot res,
ita etiam plura legata cenſeri debeant,
quoties eiuſdem rei partes diſtinctæ vni,
eidemque legatario relinquuntur. Atqui,
vbi plura ſunt legata, poteſt quis vnum
22 agnoſcere, & alterum reſpuere, † *l. ſed duo-
bus 5. ff. de leg. 2. & ſcribunt gl. in d. l. 1. in verb.
non poteſt, & ibi Bart. num. 5. Verſ. ſequitur ff. de
acq. hæred. Bart. in d. l. neceſſarium 4. in prin. &
num. 3. Mareſcot. lib. 2. Varia. reſolut. cap. 96.
num.* 3. Ergo, & cùm diſtinctæ eiuſdem rei
partes legatæ ſunt. In quo quidem differt
hæredi-

23 hæreditas à legato, † ſcilicet, quia, non, vt in hæreditate, ita, & in legato conſiderari poteſt repræſentationis difformitas, cum legatarius defunctum non repræſentet, † *vt in his terminis ait Bart. in d. l. 1. num. 5. Verſ. ſequitur, ff. de acq. hæred.* Minùs poteſt

24 conſiderari abſurditas illa, quòd teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cum pars repudiata maneat apud hæredem, qui ſuſtinet cauſam teſtamenti, *vt diximus in 3. cap. quæſt. 2. num. 11.* Sanè, ſi vni legato teſtator onus adiecerit, & legatarius agnouerit illud, quòd non habet onus, ſubibit nihilominus onus alteri legato iniunctum. Itaque non cogetur quidem vtrumque legatum agnoſcere, ſed vnum agnoſcendo perinde ad oneris præſtationem tenebitur, atque, ſi

25 vtrumque agnouiſſet, † *d. l. ſed duobus 5. Verſ. ſed, ſi vnum ff. de leg. 2. Et ſcribit Bart. in d. l. neceſſarium 4. in prin. num. 3 ff de leg. 2.* Ex quo intelligimus, malè veteres de hac ſpecie loquentes ſcripſiſſe, legatarium non poſſe vnum legatum agnoſcere, alterum verò repudiare, quòd eadem ſit ratio, quæ in hæreditate, vt ſcilicet onus in

26 totum ſubeatur, † *vti videre eſt apud gl. in d. l. 1. in Verb. non poteſt, & ibi Bart. num. 5. Verſ. ſequitur ff. de acq hæred.* quia verius eſt, imò poſſe repudiare legatum, cui onus iniunctum eſt, & per repudiationem ab eo excludi, ſed propter hoc non poſſe recuſare præſtationem oneris, ſi aliud legatum agnouerit, *vt ſupra dictum eſt*, Hoc enim

27 apertè, † probant illa Pauli Verba, *Igitur repudiato ſeruo non incumbitur onus deductionis*, quæ leguntur *in d. l. ſed duobus*. Et ratio eſt,

28 quia, † aut legatum, quòd non habet onus, eſt pinguius altero, & veriſimile eſt, teſtatorem onus etiam eius reſpectu tacitè repetiiſſe, quia, ſi voluit grauare legatarium ratione minoris legati, multò magis cenſeri debet voluiſſe eum grauare ratione maioris. Aut vero contra pinguius eſt legatum, quod habet onus, & ſibi debet imputare legatarius, cur illud repudiauerit, vt in ſimilibus terminis dicimus de onere, quòd vni ex alternariis

29 adiectum eſt, † *l. planè 97. §. ſi cum Stichus, & ibi Bart. Bald. Caſtr. & Imol. ff. de leg. pri.*

Sed hæc quidem dicuntur, quoties omnes partes ſunt delatæ, quo tempore inſtitutus vnam adire, & alteram repudiare vult. Cæterum, ſi non omnes ſint delatæ, vt euenit, cum quis ex parte purè, ex parte verò ſub conditione inſtitutus eſt,

30 & huius adhuc conditio pendet; † Et tunc adhibita diſtinctione res erit terminanda. Aut enim vult prius adire puram, & poſt euentum conditionis repudiare conditionalem, Et hoc facere non poteſt, aut verò contra vult prius repudiare puram, & poſt euentum conditionis adire conditionalem, Et hoc facere poteſt, non, vt omnimodo puram omittat, ſed, vt faciat iuri accreſcendi locum, *ſecundum ea, quæ dicemus in hoc cap. quæſt. 29. num. 5. & ſeqq. vnde erunt petenda, quæ ad pleniorem huiuſce rei intellectum facere videbuntur.* Et hæc, cum per noſmetipſos nobis hæreditas acquiritur.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres hæredis inſtituti, in quem eſt tranſmiſſum ius adeundi, non poteſt pro parte adire, & pro parte non, contra num. 9. ſed malè num. 10.*

2 *Hæres legatarij, ſi vnus tantum ſit, non poteſt legatum ad ſe tranſmiſſum pro parte acceptare, & pro parte non, ſed ſi plures hæredes ſunt vnus poteſt ſuam partem accipere, alter repudiare num. 3. & ratio num. 4. 5.*

6 *Legatum, aut legati pars repudiata remanet apud hæredem.*

7 *Hæres non poteſt, quod non potuit defunctus, quod procedit pro parte, pro qua eſt hæres num. 8.*

11 *Seruus ex aſſe inſtitutus non poteſt iubente Domino, partem adire, partem repudiare, & quid ſi ex pluribus partibus inſtitutus fuerit purè num. 12. & quid ſi ex parte purè, ex parte ſub conditione num. 13.*

14 *Serui duo inſtituti vbi ſunt, tunc in vtriſque eſt neceſſaria aditio iuſſu domini.*

15 *Seruus communis duorum, vel plurium inſtitutus, debet adire iuſſu omnium dominorum, alioquì ſi iuſſu vnius tantum, adeat, eum ſolum faciat hæredem pro portione dominica.*

16 *Seruus communis pro duobus ſeruis reputatur.*

17 *Legatum factum ſeruo communi poteſt ab vno ex dominis agnoſci, & ab alio repudiari.*

An, & quando inſtitutio poſſit pro parte acceptari, & pro parte repudiari, ſi per alium nobis hæreditas acquiratur.

Quæſtio Vigeſimaſexta.

TRanſeamus nunc ad ſecundam quæſtionem, & videamus, an, ſi per alium nobis hæreditas acquiratur, poſſimus eam pro parte agnoſcere, & pro parte reſpuere. Et, ſi quidem nobis acquiratur per eos, quibus ſucceſſimus, & ſic acquiſitio fiat iure tranſmiſſionis, certum eſt, non poſſe nos hæreditatem pro parte acquirere, & pro parte repudiare, quia, cum ius noſtrum pendeat à iure, & poteſtate defuncti, ex cuius perſona vocamur, (*vt diximus in hoc cap. q. 1. nu. 1.*) Conſequens eſt, vt, quod defunctus facere non poterat, nec nos facere poſſimus, & per conſequentias, vt, quemadmodum defunctus non poterat hæreditatem pro parte acquirere, & pro parte repudiare, *vt late oſtendimus in qu. 23. num. 9. & ſeqq.* ita etiam non poſſimus nos, qui ex perſona illius

1 admittimur. † [illegible]

Idque procedit, non ſolùm in hærede hæredis, ſed etiam in hærede legatarij, ſi ſit ſolus. Nam, nec is poterit eiuſdem legati ad ſe tranſmiſſi partem agnoſcere,

2 & partem reſpuere, † *vt rectè docuerunt Bald. in l. 1. verſ. in gl. idem, & ibi Iaſ. num. 16. ff. de acq. hæred.* ne alioquin melioris ſit conditionis, quàm fuerit defunctus contra ea, quæ, ſupradiximus.

Hinc intelligimus, quod ait *gl. in d. l. 1. in verb. non poteſt*, in hærede legatarij ſecus eſ-

ſe

ſe, debere intelligi, ſi ſint plures hęredes, *ſecundum ea, quæ mox dicemus*, alias perperam ita ſcripſiſſet, *vt Bald. & Iaſ. ibi animaduerterunt*.

Planè, ſi duo ſint, aut plures hęredes, & legatum in eos tranſmiſſum non fuerit agnitum à defuncto, quin ex ijs vnus partem ſuam agnoſcere, alius verò repudiare, & hoc modo ſcindere legatum poſſit, nulla eſt dubitatio † *d. l. legatarius. 38. in prin. ibi Bart. Bald. Caſtr. Imol. Alex. Iaſ. ff. de leg. 1. Petr. de Bella in l. ſi plures. 6. num. 8. verſ. Reſponde C. de cond. inſ. Bart. in d. l. 1. num. 5. & ibi Bald. verſ. in gl. idem, Iaſ. num. 16. ff. de acq. hared. Bart. in d. l. neceſſarium 4. nu. 3. ff. de leg. 2. Gomez. d. cap. 10. num. 42. verſ. Secundò limita, Craſſ. in d. §. ius accreſcendi qu. 29. num. 4. Duar. l. lib. 1. de iur. accr. cap. 3. Cuiac. in l. ſi duobus. 6. qu. 6. ff. de leg. 1.* quia, † cum actio legati exemplo aliarum omnium actionum hæreditariarum ipſo iure diuidatur inter heredes, ita, vt vnicuique non, niſi pro ſua portione hæreditaria cōpetat † *l. 1. C. ſi cert. pet. l. 2. C. de hared. actio.* fit, vt is, qui ſuã partem repudiat, non dicatur legatum diuidere, ſed totum, & integrum ius ſuum remittere. *Ita docuerunt Bart. in d. l. legatarius. 38. in prin. & ibi Bald. & Caſtr. num. 1. Imol. num. 2 Iaſ. num. 2. ff. de leg. 1. Bart. in d. l. 1. num. 5. & ibi Iaſ. num. 16. ff. de acq. hared. ixi in cap. 6. qu. 28. num. 45 Gomez. d. cap. 10. num. 42. verſ. Secundò limita.* Quod maximè dicendum eſt, ſtante, quod in legatis ceſſet abſurditas illa, propter quam aliàs dicimus, non poſſe diuidi hæreditatem, ne ſcilicet idem pro parte repręſentetur, & pro parte non, *vt diximus ſupra num.* nam legatarius, neque in totum, neque pro parte defunctum repręſentat, *vt oſtendemus hoc cap. qu. 25. num. 24.* ideòque nil refert, vtrùm in totum, an pro parte res legata acquiratur, cum pars, quæ non acquiritur, maneat apud hæredem, qui in totum defuncti perſonam repręſentat, † *vt conſiderant Bart. in d. l. 1. num. 5. & ibi Iaſ num. 16. verſ. in fin. gl. ff. de acq. hared.* Nec in perſona legatarij diuiſio prohibetur abſurditatis illius euitandæ cauſa, ſed alia ratione, ſcilicet voluntas, & diſpoſitio teſtatoris, quæ eſt vna, diuidatur, *vt diximus hoc cap. qu. 23. num. 9.*

Nec eſt contrarium, quod hęres non poſſit plùs, quàm defunctus † cum nemo plus iuris in alium transferre poſſit, quàm ipſe habent *l. nemo plus iuris. 55. ff. de reg. iur. traditio. 20. ff. de acq. rer. dom.* quia hoc intelligitur † reſpectu partis, in qua quis defuncto ſucceſſit: nam, quia pro illa parte defunctum repręſentat, ideò illius reſpectu non poterit, quod defuncto non licebat. Quamobrem pro illa parte non poterit venire contra factum defuncti *l. cum à matre. 14. C. de rei vind.* Denique pro illa non poterit legatum ad ſe tranſmiſſum diuidere, ideſt pro parte agnoſcere, & pro parte repudiare, *vt declarant Caſtr. in d. l. legatarius, num. 1. & ibi Imol. numer. 2.* at reſpectu aliarum partium, in quibus non ſucceſſit, & per conſequentias non repręſentat defunctum, ceſſat talis conſideratio poteſtatis, ſcilicet, quia earum reſpectu non eſt hæres, ideòque facere interdum poteſt etiam ea, quæ defunctus non poterat. Quamobrem pro ijs poterit facto defuncti contrauenire, *d. l. cum à matre*, ſcindere legatum, & id genus alia facere.

Hæc autem, quæ de hæredibus legatarij dicta ſunt, an etiam in hæredibus hæredis locum habeant, ſi in eos hęreditas non adita fuerit aliquam ob cauſam, vt propter ius deliberandi, tranſmiſſa, quęri poteſt. Et idem quoque ſtatuendum plerique

9 cenſuerunt *vt Bart. in l. vlt. nu. 1. verſ. Si verò adeunt ff. de acq hared.* Quod, ſi verum eſt, habebit defunctus pro parte hęredem, & pro parte non, aut decedet pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, contra ea, quæ ſupra diximus. Sed eſt verius, non idem eſſe dicendum, ſed, ſi vnus partem ſuam adierit, cœteris poſteà repu-

10 diantibus totum illi accreſcere, † Quod mihi videtur Bartolus ſibi in hoc contrarius ſenſiſſe, dum ſcripſit, hæredibus legatarij permiſſam eſſe diuiſionem, non ſolùm ea ratione, quam retulimus *ſupra num. 3.* Sed etiam, quia ceſſat in ijs abſurditas illa, quod defunctus pro parte tantum repręſentetur, quæ in hęreditate diuiſionem impedit, *ſicuti retulimus ſupra nu. 5.* Nam his verbis non obſcurè denotat, ſe in ijs caſibus, in quibus talis abſurditas conſiderari poteſt, contrarium ſentire, quod & probabilius eſt.

At, ſi acquiſitio, non per eum fiat, cui ſucceſſimus, ſed per eum, quem habemus in poteſtate, puta per ſeruum, & quęramus, an pro parte fieri poſſit, conſtat varios eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando vnius ſeruus ex aſſe, & ſic integraliter inſtitutus eſt, Et tunc certi iuris eſt, non poſſe dominum hęreditatem ſcindere, ideſt, ſeruo iubere, vt

11 eam pro parte adeat. † *Ita enim ſcribit Bart. in d. l. vlt. num. 1. verſ. Si verò relinquatur, ff. de acq. hared.* quia, cum ſerui inſtitutio ex ipſius domini perſona valeat *l. non minus. 31. ff. de hared. inſt.* Conſequens eſt, vt perinde ſit, ac, ſi dominus ipſe fuiſſet inſtitutus. Quemadmodum igitur dominus, ſi per ſe fuiſſet ad totum hęreditatis aſſem vocatus, non potuiſſet pro parte adire, *vt latè oſtendemus in hoc capite qu. 23. num. 9. & ſeqq.* Ita etiam non poterit, cum ad totum per ſeruum vocatur. Quamobrem, ſi ſeruus iuſſu ipſius partem adeat, cogetur dominus etiam inuitus totum ſuſcipere.

Secundus verò caſus eſt, quando vnius ſeruus fuit inſtitutus ex pluribus partibus purè, Et tunc ſimiliter certum eſt, non poſſe dominum ei iubere, vt vnam tantùm partem adeat, & hoc modo diuidere

12 hęreditatem. † *vt ſcribunt Bart. in d. l. ſi ſolus. 79. verſ. Ex præmiſſis, & eſt Caſtr. in §. 1. num. 1. verſ. In text. ex parte, ff. de acq. hared.* Quia, cum in eius poteſtate ſit omnes partes habere, cum omnes eo tempore delatę ſint, Conſequens eſt, vt omnes etiam habere debeat, *per ea, quæ diximus ſupra num. 11. & in qu. 20. num. 3. Ita Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. num. 1-*

num. 1. verſ. In text. in parte, ff. de acq. hered.
Quamobrem & in hac ſpecie, vna adita
cogetur dominus etiam inuitus omnes
ſuſcipere, *vt ſcribit Duar. lib. 2. de iur. accr.*
cap. 8.

Tertius caſus eſt, quando vnius ſeruus
fuit inſtitutus ex parte purè, & ex parte
ſub conditione, Et tunc, licet iuſſu do-
mini adeat ex pura, & tempore aduenien-
tis conditionis ſit adhuc in eiuſdem pote-
ſtate, quia nouo iuſſu, & noua aditione
13 opus eſt, † *d. l. ſi ſolus. 79. §. 1. verſ. Ego quidem*
ff. de acq. her. & diximus in hoc cap. qu. 20. nu. 33.
Ideò inuito domino pars conditionalis
non acquiritur: Poteſt enim dominus nō
iubere, vel etiam, ſi iubeat, poteſt ſeruus
nolle adire, & mori, quo caſu conditio-
nalis inſtitutio fiet irrita. Quamobrem
in hac ſpecie voluntas, & diſpoſitio teſta-
toris diuiſionem recipiet, *contra ea, quæ di-*
ximus in hoc cap. qu. 20. num. 34.

Sanè hoc ita intelligendum eſt, vt pro-
cedat reſpectu iuris, ſeù cauſę, & tituli,
ſed non reſpectu ipſius acquiſitionis Non
enim conſequetur dominus partem con-
ditionalem, iure inſtitutionis, quippè,
quę non facta à ſeruo aditione cenſetur
ad irritum reducta, ſed eam conſequetur
iure accreſcendi, ſtatim, atque per ſerui
mortem certum eſſe cęperit, non poſſe
hęreditatem ex inſtitutione adiri, ne alio-
quin teſtator decedat pro parte teſtatus,
& pro parte inteſtatus, *ſecundum ea, quæ di-*
ximus in 5 cap. qu 20. num. 29.

Quartus caſus eſt, quando teſtator in-
ſtituit duos eiuſdem ſeruos, Et tunc, quia
14 vtriuſque eſt neceſſaria aditio † *l. ſi quis*
heres. 35. §. fin. ff. de acq. hered. & diximus in hoc
cap. qu. 20. num. 38. Ideò licet vnus iuſſu ip-
ſius partem adeat, non tamen cogetur
dominus alterius partem ſuſcipere, quip-
pè quę, niſi interueniat alius iuſſus, & al-
terius ſerui aditio non poteſt cenſeri ac-
quiſita. Quamobrem & in hac ſpecie fiet
voluntatis diuiſio.

Sed hoc etiam intelligo reſpectu cauſæ,
ſeù tituli acquiſitionis, non etiam reſpe-
ctu ipſius acquiſitionis: Non enim habe-
bit dominus illam partem iure inſtitutio-
nis, quippè, quæ non addita à ſeruo hæ-
reditate facta eſt irrita, ſed eam habebit
iure accreſcendi, cum primùm certum eſ-
ſe cęperit, non poſſe ampliùs ex inſtitutio-
ne adiri, quod mortuo demū ſeruo eueni-
re intelligetur, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

Quintus denique caſus eſt, quando te-
ſtator inſtituit ſeruum duorum, aut plu-
rium, vel ex aſſe, vel diſtinctis partibus,
Et tunc dubium non eſt, quin iuſſu vnius
15 ex dominis partem adire poſſit † *l. ſeruus*
duorum. 63 l. ſeruus communis. 66. & l. cum ſo-
lus. 67. ff. de acq. hered. Et ſcribit Bart. in l. vlt.
num. 1. verſ. Aut eſt ſeruus ff. eod. Nam, quia
ſeruus non ex perſona ſua, ſed ex perſona
domini cenſetur eſſe capax *l. non minus. 31.*
ff. de hered. inſt. &, ſi plurium ſeruus ſit, eius
capacitas à perſona ſingulorū debet æſti-
mari, *d. l. cum ſolus*, & perinde haberi, ac,
ſi ſinguli fuiſſent inſtituti in ea portione,
quam in ſeruo habent. Quia ratione di-
cimus ſeruum communem pro duobus
16 ſeruis reputari † *l. ſi fundum ſub conditione. 83.*
§. 1. ff. de leg. 1. Et diximus in quinto cap. q. 20. n. 41.
Ideò fit, vt, quemadmodum, ſi ſinguli
fuiſſent inſtituti poſſet vnuſquiſque ſuam
portionem adire, ita etiam inſtituto ſer-
uo communi poſſit vnuſquiſque ſepara-
tim ei iubere, vt adeat portionem ſibi
competentem *d. l. cum ſolus*, quo caſu va-
lebit aditio, & dominum faciet hęredem
pro portione tantùm dominica, *vt diximus*
in hoc cap. qu 20. num 41. Adeò, vt, licet po-
ſteà condominus repudiet aliam partem,
aut patiatur mori ſeruum ante aditam
hæreditatem, non tamen pro ea cenſebi-
tur is, qui iuſſit hæres extitiſſe. Quam-
obrem, & in hac ſpecie diuidetur inſti-
tutio, & pro parte tantùm habebit effe-
ctum: quia, licet illa pars pertineat ad
condominum, qui pro alia factus eſt hæ-
res, non tamen pertinet iure inſtitutio-
nis, ſed iure accreſcendi *d. l. ſeruus commu-*
nis. 66. ff. de acq. hered. & diximus in quinto cap.
qu. 47. num. 3. & in hoc cap. qu. 20. num. 40. Itaque
re vera inſtitutio, quæ in vnam tantùm
perſonam fuit collata, ſcinditur, & pro
parte tantùm ſuſtinetur.

Sanè, ſi communi ſeruo res legata ſit,
quamuis vnus ex dominis poſſit agnoſcere
legatum, alter verò repudiare, quòd etiam
in hac cauſa ſeruus comunis pro duobus
17 ſeruis reputetur. † *d. l. ſi fundum ſub conditio-*
ne. 83 §. 1. ff. de leg. 1. Non tamen pars re-
pudiantis accreſcit agnoſcenti, ſcilicet,
quia inter eos, tamquam coniunctos con-
iunctione legali, ſiuè (vt nos veriùs pro-
fitemur) omnimodò diſiunctos non po-
teſt in legatis ius accreſcendi habere lo-
cum *l. & Proculo. 20. ff. de leg. 2. & nos latè oſten-*
dimus in d. quinto cap. qu. 27. num. 6. & ſeqq.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſmiſſarius coheredis ſi partem, in qua erat in-*
ſtitutus repudiet, & tranſmiſſam adeat, etiam
partem repudiatam iure accreſcendi habebit; Sed
qui ad vtramque partem vocatur iure tranſmiſſio-
nis, non poteſt hoc facere, ideſt vnam partem
repudiare, & alteram adire num. 2. & ratio di-
uerſitatis num. 3.

4 *Inſtitutio an poſſit pro parte acceptari, & pro parte*
repudiari, quando dominus pro parte eſt inſtitutus
in propria perſona, & pro parte in perſona
ſerui.

5 *Legatum factum pro parte domino, & pro parte eius*
ſeruo, poteſt à domino pro parte agnoſci, & pro
parte repudiari; Nec repudiatio vnius partis tra-
hitur ad alteram num. 6. nec diſtinguitur vtrùm
priùs dominus acceptet ſuam partem, & poſteà
repudiet partem ſerui, an verò contrà, prout fit
in hereditate numero 7. & ratio diuerſitatis
num. 8.

9 *Pars legati repudiata, an accreſcat alteri parti;*
quando dominus agnoſcit partem ſuam, & par-
tem ſerui repudiat, vel contrà.

An,

An, & quando inſtitutio poſſit pro parte acceptari, & pro parte repudiari, ſi hæreditas partim per nos, partim per alium nobis acquiratur.

Quæſtio vigeſimaſeptima.

SVpereſt, vt explicemus tertiam quæſtionem, & videamus, an, ſi hæreditas partim per nos, partim per alios nobis acquiratur, poſſimus eam pro parte agnoſcere, & pro parte reſpuere.

Et, ſi quidem pars nobis acquiratur per eum, cui ſucceſſimus, & ſic iure tranſmiſſionis, certum eſt, poſſe nos inſtitutionem diuidere: Nam, ſi teſtator, me, & Titium ſcribat hæredes, & Titius poſt aditam illius hæreditatem me hærede relicto moriatur, egoque Titij hæreditatem adeam, licet ex eius perſona conſequar dimidiam hæreditatis teſtatoris iure inſtitutionis, quaſi hæres hæredis, poſſum tamen aliam dimidiam, quam iure meæ inſtitutionis habere poſſem, omittere, & facere locum iuri accreſcendi. Itaque habebo quidem totam hæreditatem teſtatoris, ſed ex perſona Titij, & diuerſo iure; nam dimidiam, quam Titius adijt, habebo iure inſtitutionis, meam verò, quam
1 repudiaui, habebo iure accreſcendi † *l. liber homo. 59. §. fin. ff. de hæred. inſt.* & nos diximus in hoc cap. quæſt. 21. num. 5.

Hinc intelligimus, differre hæredem, qui ad vtramque partem vocatur iure tranſmiſſionis, ab eo, qui partim iure tranſmiſſionis, partim iure proprio: Nam ille nō poteſt ſcindere volūtatem teſtatoris, ſed omnes partes debet habere eodem
2 iure, & modo, quo teſtator voluit, † *vt diximus in quæſt. præced. num. 8.* hic verò poteſt diuidere, & partem ad ſe tranſmiſſam habere iure inſtitutionis, partem verò ſibi delatam omittere ex cauſa inſtitutionis, & habere iure accreſcendi, *d. l. liber homo. 59 verſ. Atiliciny, vel adire. Et ibi declarat, & ſcribit Imol. in l. ſi ſolus. 79. in fin. ff. de acq. hæred.*

3 Cuius diuerſitatis ratio eſt, † quia primo caſu ius, & poteſtas hæredis æſtimatur ex iure, & poteſtate defuncti, ex cuius perſona venit, ideòque non poteſt facere, quod defuncto facere non licebat. Cum igitur defunctus non potuerit ſcindere voluntatem, & diſpoſitionem teſtatoris, ſed debuerit omnes partes habere eo iure, & modo, quo teſtator voluit, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 26. num. 1.* Conſequens eſt, vt nec ſcindere poſſit hæres. At ſecundo caſu ius, & poteſtas partim æſtimatur ex perſona defuncti, partim ex perſona propria, quia, quoties duorum iura concurrunt in perſona vnius, idem de eo iudicatur, quod de duabus perſonis *l. tutorem 22. & ibi Bart. ff. de his quib. vt ind.* Ergo, quemadmodum, ſi duæ eſſent perſonæ, poſſet inſtitutus ſuam portionem repudiare, & illam relinquere cohæredi, cui debet accreſcere, ita etiam poterit is, qui ſuo cohæredi ſucceſſit, ex perſona ſua inſtitutionem omittere, & partem conſequi ex perſona defuncti, & ſic iure accreſcendi, non iure inſtitutionis. Hoc autē nō ſolùm in hæreditatibus, ſed etiam in legatis, ac fideicommiſſis, obtinere certum eſt: Nam ſi pars legati, vel fideicommiſſi deferatur alicui iure proprio, pars verò iure hæreditario poteſt is ſuo arbitrio ex vna cauſa legatum agnoſcere, ex altera verò repudiare, Et ita facere iuri accreſcendi locum *l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. ff. de leg. 1. Et nos latè diximus in ſeptimo cap. qu. 41. num. 59 & ſeqq.*

At, ſi non iure tranſmiſſionis, ſed iure poteſtatis per alium nobis fiat acquiſitio, & quæramus, an inſtitutio pro parte ac-
4 ceptari, & pro parte repudiari poſſit, † res erit adhibita diſtinctione, *quam retulimus in hoc cap. qu. 21. num. 3.* terminanda: Nam, aut priùs acquirimus partem, quæ per alium nobis defertur, & non poſſumus partem noſtram omittere, ſed cogimur eam habere eo modo, & iure, quo teſtator voluit, & ſic iure inſtitutionis. Aut verò priùs acquirimus partem, quæ per noſmet ipſos nobis defertur, & tunc poſſumus eam, quæ defertur per ſeruū omittere, ita, vt non cogamur eam habere iure inſtitutionis. Sanè iure accreſcendi, neceſſariò eam conſequemur, cum primum certum eſſe cœperit, hæreditatem à ſeruo ampliùs adiri non poſſe, quod tunc demum eueniet, cum ſeruus diem ſuum obierit: Nam ante ſpes eſt, inſtitutionem poſſe habere effectum, quia ſeruus poteſt alienari, vel manumitti, & hæreditatem, vel nouo domino, vel ſibi ex inſtitutione acquirere, & hoc modo ius accreſcendi excludere, *ſecundùm ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 20. num 5. & ſeqq.* Rationem autem diuerſitatis attulimus *in qu. 21. num. 10.* vt proinde non ſit neceſsè, hic iterùm ea repetere.

Sed hæc quidem dicuntur, quoties plures hæreditatis partes nobis deferuntur partim per nos, & partim per eum, quem in poteſtate habemus. Cœterum quoties eo modo deferuntur plures partes legati, certum eſt poſſe nos partem noſtram acceptare, & partem filij, vel ſerui repudia-
5 re, vel contrà † *Caſtr. in l. ſi mihi, & Titio. 57. in fin. prin. ff. de leg. 2. Imol. in l. ſi mihi purè. 61 ff. eod.* Nec repudiatio vnius partis trahetur
6 ad aliam † *Caſtr. in l. ſi mihi, & Titio. 57. in ſi. prin. ff. de leg. 2.* Et in his terminis accipiendi ſunt, qui ſimpliciter ſcripſerunt, quando diuerſo iure plures partes deferuntur poſſe vnam acceptari, & alteram repudiari, *vt Caſtr. in d. l. ſi mihi, & Titio. 57. in prin. num. 3. ff. de leg. 2.* vt ſcilicet loquantur de partibus legati nobis delatis partim per nos, partim per eos, quos habemus in poteſtate. Non diſtinguitur autem in legatis, vtrùm priùs quis acceptat ſuam partem, & poſteà repudiet partem
7 filij, vel ſerui, an verò contrà, † prout fit in hæreditate *ſicut apparet ex ijs, quæ diximus ſuprà num. 4.* quia procedit hoc indiſtinctè,

8 ſtinctè. Cuius diuerſitatis eſt † quia in
hæreditatibus conſiderantur abſurdita-
tes illæ, *quas retulimus in hoc cap. qu. 23. nu 3.*
quæ alioquin in legato ceſſant, *vt oſtendi-*
mus in tertio cap. qu. 2. num 1. An autem pars
illa repudiata parti acceptatæ accreſcat,
9 ſi quæramus † conſtat rem ex his pendere,
quæ diximus in quinto cap. quæſt. 36. num. 1. &
quæſt. 38 num. 26. Nam aut pater, & filius, vel
ſeruus omnimodo ſunt in legato disiun-
cti, & ceſſabit ius accreſcendi, ideòque
pars repudiata in hæreditate remanebit.
ſecundùm ea, quæ diximus in d. qu. 23. num. 18.

Aut verò ſunt coniuncti re, & verbis,
aut re tantùm, & ſine dubio locum habe-
bit ius accreſcendi. Itaque ſi repudiem
partem meam, & acceptem partem filij,
vel ſerui, habebo etiam meam, vel con-
trà, ſi partem filij, vel ſerui repudiem, &
meam acceptem, habebo etiam partem
filij, vel ſerui *l. ſi ſeruo meo* 104. *in prin. ff. de*
leg. 1. nõ quidem ex diſpoſitione teſtatoris
expreſſa, ſed ex iure accreſcendi. Aut
denique ſunt coniuncti verbis tantùm, &
tunc ſi ſequamur eam opinionem, quam
nos profitendo diximus eſſe veriorem,
ſcilicet inter verbis tantùm coniunctos
non habere in legatis, & fideicommiſſis
ius accreſcendi locum, *vt oſtendimus in quin-*
to cap. qu. 38. num. 26. Ceſſabit etiam in hac
ſpecie; Si verò ſequamur opinionem cõ-
munem, à qua nefas eſt in iudicijs rece-
dere, magis eſt, vt etiam in hac ſpecie,
pars repudiata parti acceptatæ accreſcat.
Et hæc de prima inſpectione.

SVMMARIVM.

1 *Aditio in parte facta trahitur ad totum, & 2. 9. 10. & ſeqq.*
3 *Vnica aditio ſufficit.*
4 *Qui partem indiuidui vult, cenſetur totum velle.*
5 *Quod ſemel acquiſitum eſt amplius repudiari non poteſt.*
6 *Aditio facta pro parte trahitur ad alias, non per ius accreſcendi, ſed iure inſtitutionis.*
7 *Diſpoſitio teſtatoris, tamquam indiuidua, pro parte acceptari, & pro parte repudiari nequit.*
8 *Inſtitutus ex aſſe, vel ex pluribus partibus, ſi vnam adeat, cogitur omnes habere eo iure, & modo, quo teſtator voluit, & 46.*
14 *Aditio partis facta ſub conditione, ſi alia pars non accreſcat, nullius momenti eſt.*
18 *Proteſtatio facta de re, quæ de iure ſit impoſſibilis, vitiat diſpoſitionem, ſi facta ſit ſub conditione, ſecus verò ſi ſub modo.*
19 *Donatio inter viuos poteſt pro parte acceptari, pro parte non.*
21 *Legati, & donationis differentia.*
22 *Repudiatio facta pro parte trahitur ad totum. Sed contra num. 24. & ſeqq.*
23 *Qui dominium habet pro derelicto, cenſetur etiam pro derelicta habere poſſeſſionem.*
25 *Intellectus l. ſi ſolus 79. in princ. ff. de acquir. hered.*
27 *Exhæredatio pro parte facta non trahitur ad totum.*
28 *Aditionis, & repudiationis differentia.*
30 *Habens recipit incrementum priuatio non, declara num. 37.*
31 *Qui vult vnum, cenſetur, velle etiàm aliud, ſine quo illud eſſe non poteſt; & qualiter hoc procedat nu. ſeqq.*
33 *Repudiato iure inſtitutionis, cenſetur etiam repudiatum ius accreſcendi.*
34 *Repudiatione nulla exiſtente, poteſt repudians iterùm adire.*
38 *Repudiatio partis in legatis & fideicommiſſis an trahatur ad totum.*
39 *Aditio an valeat quando hæres adit pro parte, & pro parte repudiat, & ſeqq.*
40 *Contrarietas, & repugnantia quando vitiet, & quando actus continens contrarietatem vitietur num. ſeqq. vſque ad finem.*
43 *Panorab. ius præualet in actibus incompatibilibus.*
47 *Intellectus l. ſi ex parte 75. ff. de acquir. hæred.*
48 *Repugnare dicuntur ea, quæ ſimul eſſe non poſſunt, tametſi diuerſas partes reſpiciant.*

An, & quando aditio, vel repudiatio partis facta ab inſtituto trahatur ad alias, quæ iam delatæ ſunt.

Quæſtio Vigeſimaoctaua.

NVnc tranſeamus ad ſecundam, & vi-
deamus, an, licet inſtitutus non poſ-
ſit hæreditatem ſcindere, ſi tamen
eam de facto ſcindat; ideſt, adeat,
aut repudiet pro parte, vitietur aditio, vel
repudiatio, an verò potiùs valeat, & ad
totum trahatur. In hac autem quæſtio-
ne ſeparatim nobis erit diſpiciendum,
Primò quid ſi tempore aditionis, vel re-
pudiationis erant etiam aliæ partes dela-
tæ, Secundo verò quid, ſi nondum erant
delatæ. Et, ſi quidem iam erant delatæ cõ-
ſtat tres eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando hæres inſtitutus
vnam partem hæreditatis adit, & de alijs
nihil dicit, Et in hoc caſu certum eſt, va-
lere aditionem, & ita adeuntem cenſeri
etiam ex alijs partibus, & ſic ex aſſe hære-
1 dem extitiſſe, † *l. ſi ex aſſe* 10. *ff. de acq. hæred.*
& ſcribunt gl. in d. l. ſi ſolus 79. §. 1. in verb. in
eiuſdem perſona ff. eod. gl. in l. 1. in verb. qui totam,
& ibi Bart. Bald. Ang. & Imol. ff. eod. Bart. in d.
l. ſi ſolus 79. verſ. rationem. & in l. vlt. num. 1. ff.
eod. Iaſ. in d. l. quidam cogito. 20. num. 1. verſ. &
idem in effectu, & verſ. 2. limita C. de iur. delib.
Craſſ. in d. §. ius accreſcendi q. 21. num. 4. Donel.
lib. 7. comm. cap. 12. verſ. valet. 2. Rot. Luc. deciſ.
93. in prin. quia aditio in parte facta trahi-
2 tur ad totum, † *vt ſcribunt Ang. in d. l. 1. in*
prin. & ibi Caſtr. nu. 4. Verſ. in primo Imol. num.
1. Iaſ. in prin. & num. 15. ff. de acq. hær. Alex. in
l. cum quidam. 19. num. 3. & ibi Iaſ. num. 3. qua-
mobrem dicimus vnam aditionem ſuffi-
3 cere, † vt videre eſt apud, *gl. in l. ſi ſolus 79.*
§. 1. in verſ. in eiuſdem perſona, & ibi Ang. verſ. in
textu ibi ſemel, & Caſtr. num. 4. verſ. primus, &
verſ. ſecundus. ff. de acq. hæred. Et eum, qui
partem indiuidui vult, totum velle cen-
4 ſeri, † vt videre eſt apud, *Gul. à Monſer. de*
ſucceſſ. reg. in 2. ſub num. 17. verſ. benè facit ff.
de lib. & poſth. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb.
& vxo. nom. Adel. nu 102. Gomez. d. cap. 10.
num. 17. Idque procedit non ſolùm, ſi ex
aſſe, & ſic integraliter fuerit inſtitutus, *in*
quibus terminis loquuntur DD. ſupra relati, ſed

etiam

etiam, ſi diſtinctis partibus; Nam, ſi omnes delatæ ſint, vt quia puræ facta ſit omnium inſtitutio, vel etiamſi quarumdam ſub conditione, fuerit tamen illa iam purificata, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. q. 19. num. 5.* & inſtitutus vnam adeat, & de alijs nihil dicat, cenſebitur etiam ex alijs hæres extitiſſe, *d. l. quidam elogio, & ibi Bart. num. 1. verſ. reaſſume, Alex num 1. in princ. & verſ. Ideò dicit, & verſ. ad oppoſitionem Iaſ. num. 1. d. l. ſi ſolus, 79. in prin. & ibi Bart. Ang Caſtr. & Imol. Et ſcribunt gl. in d. l. 1. in verb. agnoſcere, & in d. l. ſi ſolus. 79 §. 1. in verb. in eiuſdem perſona ff. de acq. hær. Burt in d. l. 1. num. 1. & ibi Ang. Imol. & Iaſ. ff. eod. Burt. in l. vlt. num. 1. verſ. ſi primo modo ff. eod. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo nom. Adela. num. 104. verſ. quæ omnia, Gomez. tom. 1 Varia reſol. cap. 10. nu. 1·. verſ. quod notabiliter extende, & Craſſ. in §. ius accreſcendi quæſt. 21. num 4* quia vnius aditio trahetur ad alias, *vt ſcribunt Bald. in d. l. ſi ſolus, verſ not. quod ſæpius, & Gul Ben. in d. cap Raynutius, in verb. & vxo. nom. Adela. nu. 104. verſ. quæ omnia;*

Quamobrem, ſi poſteà velit alias repudiare, hoc facere non poterit, *vt ſcribunt Bald. in d l. 1. verſ. Item not ex iſta gl. & ibi Imol: num. 3. ff. de acq. hæred.* &, ſi repudiet nullius erit momenti repudiatio, *vt docet Bald in d. l. 1. in fin ff. de acq hær.* quia, cum per aditionem vnius partis cenſeātur omnes acquiſitæ, *vt ſupradictum eſt*, Conſequens eſt, vt poſteà repudiari nequeant, quia, quod ſemel acquiſitum eſt, ampliùs repudiari
5 non poteſt, *· l 1 §. decretalis ff de ſucc. edict.*

Sanè de illo dubitari poteſt, an aliarum partium acquiſitio per ius accreſcendi fiat, an verò alio iure. Et nonnullis quidem viſum eſt fieri per ius accreſcendi, *vt Donell. lib. 7. comm. cap. 12 verſ. valet, Et videntur etiam ſenſiſſe, qui vnam adeuntes dicunt alias partes accreſcere, vt Iaſ. in l. vn. num. 12. & ibi Doc. in 2. lect. num. 1. C. quand. non pet. part Iaſ. in d. l. quidam elogio 20. num. 1. C. de lur. delib. Gul. Ben in d. cap Raynutius, in Verb. ſi abſque liberis mereretur 2. in tit. de Vulg. num. 47. Gomez. tom. 1. varia. reſol. cap. 10. num. 17. Verſ. quod notabiliter extende.*

Sed eſt veriùs, & receptiùs non fieri per ius accreſcendi, quippe, quod in hac ſpe-
6 cie conſiderari nequit, † *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 17. num 5 & ſeqq.* ſed iure inſtitutionis, & ſic voluntatis, & diſpoſitionis teſtatoris, *vt ſcribit Cagn. in d. l vn. num. 10. C. quand. non pet. part.* quæ, tamquàm indiuidua pro parte acceptari, & pro parte re-
7 pudiari nequit, † *vt oſtendimus in hoc ipſo cap. q. 25. num. 4.* quamobrem dicimus, inſtitutum ex aſſe, vel ex pluribus partibus, ſi vnam adeat, cogi omnes habere eo iure,
8 & modo, quo teſtator voluit, † *vt referemus infra num. 8 & ſeq.*

Et ſanè non fieri hoc per ius accreſcendi patet ex eo, quia, ſi ita eſſet ſequeretur, in ijs caſibus, in quibus tale ius locum habere nequit, poſſe inſtitutum vnam partem adire, & alteram relinquere ſubſtituto, quia tunc ceſſaret neceſſitatis vtriuſq; partis amplectendæ cauſa, tamquàm ea, quæ à iuris accreſcendi natura duceretur.

Atqui hoc facere non poteſt, quia, qui ex aſſe, vel pluribus partibus inſtitutus eſt, non poteſt vnam adire, & alias repudiare, etiamſi in aliqua ſubſtitutum habeat, ſed vnam adeundo cenſetur omnes agno-
9 uiſſe, † *d. l. ſi ſolus 79. in prin. ff. de acq. hæred. & diximus in hoc cap. q. 25. num. 3.* non obſtante, quod reſpectu illius partis, in qua ſubſtitutum habet, ceſſet ius accreſcendi, vt potè, quod per ſubſtitutionem ſublatum eſt, *vt dicemus in 10. cap. quæſt. 20. num. 4.* ſimili modo non poteſt quaſdam partes agnoſcere, quaſdam repudiare, ſed vnam agnoſcendo conſequitur omnes, etiamſi mixtos habeat cohæredes, *d. l. ſi ſolus 79. in prin. & diximus in d. quæſt 25. num. 2.* quo caſu ius accreſcendi ceſſat pro rata illius portionis, quæ amota inſtitutione deberet alijs cohæredibus accreſcere, Ergo, vt omnes partes habere cogatur, non fit iure accreſcendi, ſed iure inſtitutionis, Hęc autem adeò vera ſunt, vt procedant.

Primò, etiamſi inſtitutus non acceptet partem hæreditatis, ſed vnam tantùm rem particularem etiam minimam: nam, ſi eam agnoſcat, vt hæres, cenſebitur to-
10 tam hæreditatem adijſſe, † *vt ſcribunt Gomez. d. cap. 10. num. 17. & Craſſ in d. §. ius accreſcendi qu. 21. num 4.* Quamobrem dicimus ex poſſeſſione vnius rei hæreditariæ probari hæreditatis aditionem, *vti videre eſt apud Ludouiſ. deciſ. 98. num. 1. & deciſ. 136. num. 2. Burt. in l. ita autem 5. §. geſſiſſe num. 2. ff. de adm. tut.*

Secundò procedunt, etiamſi aditio partis fiat cum expreſſa proteſtatione, quod alias partes acquirere non intendit; nam, quia talis proteſtatio fit de re, quæ non pendet à voluntate proteſtantis, ſed à iuris diſpoſitione, cui renuntiari nequit, ideo nullius eſt momenti, & per conſequentias non impedit, quominùs hæres
11 cenſeatur totam hæreditatem adiuiſſe, † *Ita ſcripſerunt Caſtr. in d. l. 1. num. 4. verſ. & intelligo ff. de acq. hæred. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo. nom. Adela, num. 103.*

Tertiò procedunt, etiamſi fiat ſub modo, puta, quia dicat hæres, adeo pro dimidia, ita tamen, vt pro alia dimidia non cenſear adijſſe: Adhuc enim in totum fit
12 hæres, † *vt docent Bart. in d. l. 1. num. 2 verſ. Item dico ff de acq. hæred. Ruin. in l. non ſolum. 8.*
13 *§. mortem num 371. ff. de op. nou. nunc.* quia, † cum modus non ſuſpendat actum, & per conſequentias non impedit, quominùs aditio pro parte facta ſit valida, Conſequens eſt, vt eius adiectio, tamquàm repugnans naturæ actus validi debeat vitiari, non vitiare, *vt in ſimilibus terminis conſiderant Imol. in d. l. 1. num. 3. & ibi Iaſ. num. 18. ff. de acq. hæred.*

Planè, ſi ſit facta ſub conditione, puta, quia dixerit inſtitutus, adeo pro dimidia, ſi alia dimidia mihi non accreſcat, Verius
14 eſt, aditionem nullius eſſe momenti, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. 1. num. 2. verſ. ſed, ſi dicta, & ibi Ang. in prin. verſ. hoc fallit, Caſtr. num. 4. verſ. & intellige, Imol. num. 1. verſ. fallit in vno, & Iaſ. num. 19. ff. de acq. hæred. Rub. in d. l. non ſolum. 8. §. morte, num. 371. ff. de op. nou. nunt.*

non ſolùm, quia aditio, tamquàm actus
legitimus per conditionis adiectionem
15 vitiatur, † *l. eum, qui. 51. §. fin. ff. de acq. hered.*
l. actus legitimi 78. ff. de reg. iur. ſed etiam,
16 quia, † talis conditio fuit in præſens con-
cepta, cum accretio aliarum partium ſta-
tim fiat, ideòque non ſuſpendit actum,
ſed eum protinus vitiat, eo ipſo, quod illi-
17 co verificatur, † *l. cum ad præſens. 37. ff. ſi
cert. pet. l. ſi ita ſtipulatus fuero. 120 ff. de verb.
oblig. §. conditiones Inſt. eod.* Quamobrem di-
cimus, proteſtationem factam de re, quæ
de iure ſit impoſſibilis vitiare diſpoſitio-
nem, ſi ſit facta ſub conditione, ſecùs ve-
18 rò, ſi ſub modo, † *vti videre eſt apud Bart. in
Auth. ingreſſi num. 12. & ibi Iaſ. num. 36 Verſ. 2.
C. de Sacr. Eccl. Imol. in l. vbi ita donatur 27. nu.
4. Verſ. vel 3. ff. de mort. cauſ. donat. Rub. in l.
non ſolum 8. §. mortẽ num. 368. ff. de oper. non.
nunt.*

Quintò denique procedunt etiam in le-
gatis; Nam, ſi legatarius vnam legati
partem agnouerit, cenſebitur totum lega-
tum agnouiſſe, *l. ſi eius res 60. & ibi Imol. ff.
de leg. 2. Bart. in d. l. neminem. 4. num. 2. ff. de
leg. 2. Caſtr. in l. ſi mihi, & Titio 57. in prin. num.
1. ff. de leg. 2.* Quamobrem, & totum inui-
tus habere compelletur, *vt ſcribit Cuiac. in
l. ſi duobus. 16. quæſt. 6. ff. de leg. pri.* Planè in
donationibus inter viuos nunquid locum
habeant, quæri ſolet; Nam, ſi coram te
magnam pecuniarum quantitatem po-
ſuerim, & dixerim, me tibi donare totum,
tu vero partem tantùm acceptaueris, de-
inde vterque pœnitentia ductus, tu qui-
dem petas reſiduum, eo prætextu, quod
partem agnoſcendo videaris agnouiſſe
totum, ego verò contra repetam datum
eo, quod non potueris donationem pro
parte acceptare, & pro parte reſpuere,
quæritur, vter obtinere debeat, Et eſt
verius, neutrum obtinere debere, quia
certum eſt, donationem fuiſſe validam
pro parte acceptata, ideòque pro ea non
eſſe locum repetitioni, Pro parte verò
non acceptata non valuiſſe, ideoque non
19 poſſe peti reſiduum. † *Ita enim cenſuerunt
Bart. in d. l. 1, num. 6. & ibi Bald. verſ. extra
quærunt, Caſtr. num. 5. Alex. num. 4. Iaſ. num.
20 28. & 29. ff. de acq. hered.* Nam, † cum in
contractum fuerit deducta res diuidua,
Conſequens eſt, vt, licet in parte diſſenſe-
rint contrahentes, valuerit tamen in ea,
in qua conſenſerunt, *l. 1. §. ſi ſtipulanti. ff. de
Verb. oblig.*

Nec obſtat, quod legatum, quod eſt
quædam donatio, *§. 1. Inſt. de legat. l. lega-
tum 37. ff. de leg. 2.* non poſſit pro parte ac-
ceptari, & pro parte non, *vt diximus in hoc
cap. quæſt. 23. num. 18.* quia reſpondeo di-
uerſam eſſe rationem legati, & donatio-
21 nis inter viuos; Nam, † legatum eſt diſ-
poſitio perfecta à teſtatore, quæ poſt eius
mortem non poteſt amplius mutari, ſcili-
cet, quia tunc temporis non adeſt is, qui
ſolus eam mutare, & reformare poteſt,
ideòque nil mirum, ſi debeat ad effectum
perduci eo modo, quo teſtator voluit. At
donatio eſt contractus, qui perficitur
duorum conſenſu, ideòque non dicitur
perfectus, niſi in eo, in quo voluntas
vtriuſque contrahentis concurrit. Vnde,
cum in propoſita donatione voluntas
vtriuſque concurrerit in parte accepta-
ta, donatarij ſcilicet eo ipſo, quod acce-
ptauit, donantis verò, non ſolum, quia
maiorem ſummam offerendo, ſine dubio
obtulit, & minorem, *l. qui quartam. 15. in
prin. ff. de leg. pri. l. cum furti. 9. ff. de in lit. iur.*
ſed etiam, quia, cum fuerit præſens acce-
ptationi partis, & non contradixerit,
cenſetur tacitè conſenſiſſe, & eo modo ef-
feciſſe, vt partis donatio fuerit vtriuſque
voluntate perfecta, donantis ſcilicet taci-
ta, donatarij verò expreſſa, *vt poſt Aret. con-
ſiderat Iaſ. in d. l. 1. num. 30. ff. de acq. hered.*
ideo fit, vt talis donatio, tamquàm in ea
parte perfecta non poſſit amplius reuoca-
ri, licet reſpectu partis initio non acce-
ptatæ non poſſit peti, quia in ea, nec ini-
tio, nec ex poſt facto voluntas vtriuſque
concurrit, non initio, quia tunc volebat
donans, ſed non donatarius, neque ex
poſt facto, quia voluit donatarius, ſed
non donans, ideòque tamquàm imperfe-
cta non poteſt aliquam donatario actio-
nem parere. *Ita eleganter ratiocinati ſunt Bart.
in d. l. 1. num. 6. verſ. non obſtat, & ibi Bald. verſ.
extra quærunt, Caſtr. num. 5. Iaſ. num. 29. & 30.
ff. de acq. hered.*

Secundus verò caſus eſt, quando inſti-
tutus, vnam partem repudiat, & de alijs
nihil dicit, Et in hoc caſu valdè contro-
uerſum eſt, an cenſeatur totam hæredita-
tem repudiaſſe, ita, vt, etiamſi poſteà adi-
re velit, non tamen poſſit. Et hoc plerique
22 verius arbitrantur, † *vt Ang. in d. l. 1. num.
2. verſ. in dic. & ibi Imol. num. 3. verſ. Sed opinio,
Alex. num. 3. verſ. Reſponſio Iaſ. num. 24. in fi. ff.
de acq. hered. Imol. in l. vlt. num. 2 ff. eod. Alex.
in l. cum quidam. 19 num. 3. ff. de lib. & poſth. vbi
ait gl. & Bart. qui tenent contrarium, nec lege, nec
ratione moueri, & Cæuall. in tract. comm. contra
commu. quæſt. 712 vbi ait, hanc eſſe veritatem,*
quia, qui vult vnum, cenſetur velle, &
aliud, ſine quo illud eſſe non poteſt. *l. nec
is 17. §. 1. l. illud, 76. ff. de acq. hered.* Sed re-
pudiatio partis non poteſt eſſe ſine alte-
rius repudiatione. Ergo, qui partem re-
pudiat, cenſetur etiam alias partes velle
repudiare.

Nec dicas maiorem procedere in eo,
qui vult acquirendo, non etiam in eo, qui
vult repudiando, *Quemodo reſpondet Bart. in
d. l. 1. num. 3. ff. de acq. hered.* quia hæc reſ-
ponſio directò repugnat iis locis, quos ſu-
pra retulimus, vt potè in quibus tractatur
de repudiatione vnius iuris, & dicitur, per
neceſſarium antecedens præſupponere
repudiationem alterius, ſine quo talis re-
pudiatio conſiſtere non poteſt, *vt animad-
uerterunt Alex. in d. l. 1. num. 3. verſ. adde, quod
ſecunda, & ibi Iaſ. num. 24. verſ. iſta ſecunda ff. de
acq. hered.* Quamobrem, & in ſimili dici-
mus, eum, qui dominium habet pro dere-
licto, cenſeri etiam pro derelicta habere
poſſeſſionem, vtpotè ſine qua non poſſet
23 cenſeri dominium perdidiſſe, † *vti videre
eſt apud gl. in l. ſi quis vi. 17. §. differentia, in
verb. non vult, verſ. Qualiter ergo, et ibi communi-*

ter

ter omnes ff. de acq. poſſ. Et in his terminis conſiderat Iaſ. in d. l. 1. num. 24. verſ. Item in contrarium ff. de acq. hered.

Sane, ſi is, qui vnam partem repudiat, expreſſim dicat, ſe pro alijs velle deliberare, quia ex hoc conſtat, eum nondum velle alias partes repudiare, non poterit repudiatio ſuſtineri, *ſecundum Ang. in d. l. 1. num. 2. verſ. Tu dic, & ibi Imol. num. 3. verſ. Sed opinio ff. de acq. hered.* de cuius tamen rei veritate dubitat Alexander, *ibi num. 2. verſ. Sed in vno*, quia, quoties facio aliquem actum, deinde adijcio clauſulam, quæ ſit contra naturam illius actus, tunc talis adiectio vitiatur, & non vitiat, *d. l. cum precario. 12. de preca. & d. l. ſi quis ita hares inſtitutus fuerit. 7. ff. de hered. inſt. & diximus etiam ſupra num. 14. & 18.* Sed, cum repudio partem, & poſtea reſeruo in alijs partibus, talis reſeruatio eſt contraria repudiationi priùs factæ, quippè, quæ in parte ſuſtineri non poteſt, *vt dictum eſt*. Debet igitur vitiari.

Prædictis tamen non obſtantibus, veriorem eſſe puto ſententiam exiſtimantium, repudiationem non valere, & ea non obſtante poſſe inſtitutum poſteà adi-
34 re, & totum conſequi, † *Quæ fuit ſententia gl. in l. 2. in verb. agnoſcere, verſ. item, quod, ff. de acq. hered. Bart. in d. l. 1. num. 3. & 4. verſ. Quæro gl. & ibi Bald. verſ. Item not. ex iſta gl. & Caſtr. num. 4. verſ. in 3. caſu ff. eod. Bart. in l. quidam elogio 20. num. 1. verſ. Contra iſtud opp. & verſ. Reaſſume, & eſt Alex. num. 1. verſ. Ideo dicit, C. de iur. delib. Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. nu. 1. & 3. verſ. in 2. caſu ff. de acq. har. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo. nom. Adela. nu. 103. Did. Spin. in ſuo Spec. teſt. gl. 33. num. 63. & ſeqq. vbi ait, hanc eſſe communem, & tenendam.* Probatur autem hæc ſententia.

Primo, *l. ſi ſolus 79. in prin. ff. de acq. har.* Vbi Paulus, *Si ſolus hares ex pluribus partibus fuera inſtitutus*, inquit, *vnam partem omittere*
35 *non poſſum*, quibus verbis ſignificat, † repudiationem vnius partis non valere, Deinde ſubijcit, *& hic adeundo vnam portionem, omnes acquiro*. Vult igitur vnius partis repudiationem non impedire, quominùs inſtitutus adhuc adire poſſit.

Nec dicas, Paulum loqui de eo, qui vnã partem adit, & alteram repudiat, *ſecundum terminos ſecundi caſus*, cum alioquin nos loquamur de eo, qui vnam partem repudiat, de altera verò nihil dicit, *Quomodo reſpondet Imol in d. l. vlt. num. 2. ff. de acq har.* quia hoc non obeſt: nam non dicit Paulus, partis aditionem eſſe factam eo tempore, quo facta eſt repudiatio, quo caſu excluderet terminos quæſtionis à nobis propoſitæ, ſed dicit ſimpliciter, inſtitutum, adeundo vnam partẽ omnes acquirere. Itaq; poteſt intelligi de adeunte ex poſt facto, de quo nos loquimur, ſcilicet, quia ſupponimus, eum, qui partem repudiauit, & de alijs nihil dixit, velle poſteà adire, & dicimus repudiationem præcedentem illi non obeſſe, quominùs adire poſſit, & adeundo totum conſequi.

Secundo probatur, quia, aut ſupponimus repudiationem ſuſtineri in ea tantùm parte, quæ fuit repudiata, & hoc ſine dubio dicere non poſſumus, quia repudiatio pro parte tantùm fieri nequit *l. 2. & d. l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hered.* Aut vero ſupponimus, cenſeri etiam alias partes repudiatas, Et hoc ſimiliter dicere non poſſumus, quia, cum repudiatio non fuerit facta, niſi in parte, non poteſt aliarum partium induci repudiatio, niſi per tacitum quoddam incrementum, vt dicimus de aditione, quæ, licet in parte facta ſit, nihilominùs recipit aliarum partium incrementum eo ipſo, quod ad totum trahitur, *l. ſi ex aſſe, 10. ff. de acq. hered. & diximus ſupra num. 2.* Atqui repudiatio tale incrementum recipere non poteſt: Non enim, vt aditio in parte facta trahitur ad totum, ita, & ad totum trahitur repudia-
36 tio, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. 1. num. 3. & 4. & ibi Bald. in fi. Caſtr. num 4. verſ. In 3. caſu ff. de acq. har. Bart. in d. l. quidam elogio 20. num. 1. verſ. Contra iſtud opp. & verſ. Reaſſume, & ibi Iaſ. num. 1. verſ. 2. limita, C. de iur. delib. Caſtr in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. ff. de acq. har. Iaſ. in d. l. cum quidam 19. num. 3. verſ. Bene facit ff. de lib. & poſth. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo. nom. Adela. num. 103 & in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. tit. de vulg. num. 47. verſ. Aduertatis.* Ergo non poteſt aliquo modo ſuſtineri. Minor autem illa dupliciter probatur, &

Primò, quia, licet ea, quæ fauorabilia ſunt, in parte facta trahantur ad totum, non tamen eodem modo trahantur ea,
37 quæ ſunt odioſa, † vt patet ex inſtitutione, & exhæredatione; Nam, licet inſtitutio in parte facta trahatur ad totum, non tamen ad totum trahitur exhæredatio, ſcilicet, quia inſtitutio fauorabilis eſt, ideoque interpretatione adiuuanda, exhæredatio vero eſt odioſa, ideòque ſtrictè interpretanda *l. cum quidam. 19 ff de lib. & poſth. & nos diximus in ſexto cap. quæſt. 25. num. 4. & ſeqq. & in cap. ſeptimo qu. 10. num. 47.* Atqui aditio fauorabilis eſt, repudiatio
38 verò odioſa † *vt ſcribunt omnes quos referemus infra num. 48. Et ſimpliciter de repudiatione ſcribit Ale. in d. l. vn. num. 35. verſ. Quin C. quand. non pet. part. De vtroque verò ſcribit Iaſ. in l. nec is 17. §. fin. num. 25. ff. de acq. hered. & in d. l. vn. con. num. 25.* Per illam enim efficitur, vt quis habeat hæredem, quæ res defuncto eſt fauorabilis, per hanc verò, vt non habeat, quæ res odioſa eſt defuncto, quippè cuius intereſt habere ſucceſſorem, ne iniuria afficiatur *§. 1. Inſt. quib. ex cauſ. man. non lic. l. ſi pupillus paterna. 42. verſ. Impugnat ff. de acq. hered.* Denique per illam fit, vt teſtamentum ſuſtineatur, per hanc verò, vt infirmetur, quæ res, non ſolùm defuncti, ſed etiam Reipublicæ vtilitati repugnat, cum publicè interſit, teſtamentum ſuum ſortiri effectum *l. vel negare. 5. ff. quemad. teſt. aper.* Ergo, licet aditio in parte facta trahatur ad totum, non tamen ad totum
39 debet trahi repudiatio. † *Ita ratiocinati ſunt Bart. in d. l. quidam elogio 20. num. 1. verſ. Contra iſtud opp. & ibi Iaſ. num. 1. verſ. Secundo limita C. de iur. delib. Bald. in l. 1. verſ. in gl. ibi, & ibi Caſtr. num. 4. verſ. In tertio caſu, Iaſ. num.*

25.

25. & 26. verſ. Sed caue ff. de acq. hæred. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo. nom. Adela. num. 1. 4. & in verb. ſi abſq; liberis moreretur 5. tit. de vulg. nu. 47. verſ. Aduertatis, Et faciunt etiam, quæ diximus ſupra num. 57.

Secundò probatur minor, quia, licet
habitus, tamquam id, quod eſt, poſſit
recipere incrementum, non tamen illud
30 recipere poteſt priuatio † *l. adeò 7. §. quod,
ſi toto ff. de acq. rer. dom. & ſcribunt omnes, quos
proximè referemus, Et in terminis exhæredationis
diximus in eodem ſexto cap. 9. qu. 25 nu. 5. & cap.
ſeptimo qu. 1. num. 24.* Sed aditio eſt habitus,
cum per eam aliquid acquiratur, repu-
diatio verò eſt priuatio, quæ nihil ponit
in eſſe. Ergo, licet aditio partis recipiat
totius incrementum, non tamen id reci-
pere debet, & partis repudiatio. *Ita etiam
ratiocinati ſunt Bart. in d. l. 1. num. 4. & ibi Bald.
verſ. in gl. imò, Caſtr. num. 4. verſ. in tertio caſu,
ff. de acq. hæred. Iaſ. in d. l. quidam elogio. 2. n. 1.
verſ. Secundo limita C. de iur. delib. Iaſ. in d. l.
cum quidam. 19. num. 3. verſ. Benè facit ff. de lib.
& poſth. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. &
vxo. nom. Adela. num. 104. verſ. Præterea, & in
verb. ſi abſque liberis moreretur 2. tit. de vulgari,
num. 47 verſ. Aduertatis. Alo. in d. l. vn. nu. 35.
verſ. Secundo in contrarium C. quand. non pet. part.*
Nec obſtat, quod repudiatio in parte
facta non ideò ſuſtineatur, quòd recipiat
incrementum, ſed, quia per neceſſarium
antecedens inducitur repudiatio totius,
ſcilicet, quia, partem repudiat, cenſetur
velle id omne, ſine quo talis repudiatio
31 valere non poſſet † *d. l. nec is 17. §. 1. ff. de
acq. hæred. diximus ſupra num. 52.* Sed repu-
diatio facta non poſſet valere, niſi intel-
ligerentur etiam aliæ partes repudiatæ,
Ergo, qui vnam repudiauit per neceſſa-
rium antecedens cenſetur, & alias repu-
diaſſe, nec dicetur id fieri iure incremen-
ti, ſed ex quadam vi attractiua neceſſa-
riæ conſequentiæ, *vt declarant Ang. in d. l. 1.
num. 2. verſ. Tu dic, & ibi Imol. nu. 3. verſ. Nec
obſtat dictum, & Iaſ. num. 56. verſ. Sed caue, per
d. l. nec is 17. §. 1. per quem text. putat ibi Iaſ.
ſupradictam diuerſitatis rationem confundi*, quia
reſpondent *Bart. in d. l. 1. num. 3.* regulam
32 *d. l. nec is* procedere † in eo, qui nullo
alio iure venire poterat ad rem, quam
eo, cui renunciauit, ſecùs verò in eo, qui
alio iure venire poteſt, vt in caſu noſtro,
vtpotè, in quo, licet hæres repudiet par-
tem vno iure, nempè iure inſtitutionis,
poteſt tamen ad eam venire alio iure,
nempè iure accreſcendi.

Verùm hæc reſponſio mihi non proba-
tur, non, quia, qui repudiat iure inſtitu-
tionis, cenſetur etiam repudiare iure ac-
33 creſcendi, † *vt conſiderant Alex. ibi, num. 2.
verſ. & pro hoc etiam facit, & Iaſ. num. 24.* ſed,
quia ſupponit Bart. repudiationem vale-
re in parte repudiata, & operari ſuum ef-
fectum, quoad hoc, ne repudians poſſit
amplius illam partem conſequi iure inſti-
tutionis, quod tamen eſt contrarium ip-
ſimet ſententiæ, quam nos *cum gl. & Bart.
in hoc ſibi contrario*, ſuſtinemus: Dicimus
enim repudiationem non valere, & ea nõ
obſtante, poſſe inſtitutum adire, & to-
tum conſequi, quo poſito ſequitur, poſſe
adire eo iure, quo potuiſſet, ſi facta non
fuiſſet repudiatio, & ſic iure inſtitutio-
nis, qui hoc eſt generale in omnibus ca-
ſibus, in quibus repudiatio facta non va-
34 let, † *d. l. nec is 17. §. fin. & l. qui ſuperſtitis. 93.
ff. de acq. hæred.* Denique, cum tractemus
de hærede, qui eodem inſtitutionis iure
ad totum vocatur, intelligimus eum non
poſſe ſcindere diſpoſitionem teſtatoris, &
partem habere iure inſtitutionis, partem
verò iure accreſcendi, ſed totum debere
conſequi eo iure, quo teſtator voluit,
ſecundum ea, quæ diximus ſupra num. 8.

Quamobrem ego pro ſolutione con-
35 trarij puto diſtinguendum, † Aut id, ſine
quo actus, qui geritur, non poteſt ſuſti-
neri, reſpicit eandem rem, ad quam quis
duplici iure venire poteſt, vt, cum is,
qui in gradu legitimę ſucceſſionis eſt pro-
ximior, fuit etiam à teſtatore hæres in-
ſtitutus, quo caſu poteſt, & ex teſtamen-
to, & ab inteſtato eandem conſequi hæ-
reditatem, Et in hoc caſu verum eſt, eũ,
qui repudiat vno iure, nempè ab inteſta-
to, cenſeri quoque per neceſſarium ante-
cedens repudiare ex alio, nempè ex te-
ſtamento, ſine quo non potuiſſet ab inte-
ſtato hæreditas deferri, & per conſequen-
tias nec repudiari, *Et in his terminis procedunt
in contrarium allegata,* Aut verò non reſpicit
eandem rem, ſed diuerſam, puta diuer-
ſam partem, Et tunc verius eſt, eum, qui
repudiat vnam partem non cenſeri aliam
repudiaſſe, etiamſi abſque illius repudia-
tione non poſſet ea, quæ facta eſt, ſuſtine-
ri, *vt latè ſupra oſtendimus.*

36 Diuerſitatis autem ratio eſt, quia † pri-
mo caſu repudiatio non operatur reſpe-
ctu alterius per modum incrementi, ſed
tantùm per modum antecedentis, ſcilicet,
quia ſupponit actum præambulum, quæ
ſuppoſitio non eſt priuationi contraria:
Non enim nouum eſt, remiſſo, & ſubla-
to conſequente cenſeri etiam remiſſum,
& ſublatum id, quod eſt antecedens ne-
ceſſarium. At ſecundo caſu repudiatio
non poſſet operari reſpectu partis non
repudiatæ, niſi per modum incrementi,
ſcilicet quia repudiatio aliarum partium
non poſſet conſiderari, vt antecedens,
cum ad repudiationis validitatem debeãt
omnes partes, quæ delatæ ſunt vno, &
eodem tempore repudiari, ſed deberet
conſiderari, tamquam accedens repudia-
tioni partis, quæ res, vt priuationis na-
turæ refragatur, ita, & ipſius repudia-
tionis inualiditatem operatur.

Hinc intelligimus, id, quod *Ang. &, qui
eum ſequuntur,* aiunt, per vnius priuatio-
nem induci etiam priuationem alterius,
37 ex vi neceſſariæ conſequentiæ, † verum
eſſe, ſed non rectè ad ſpeciem propoſi-
tam adaptari, quia procedit, quoties pri-
uatio alterius inducitur per modum an-
tecedentis neceſſarij, vt euenit, cum tra-
ctatur de priuatione alterius iuris reſpi-
cientis eandem rem, ſeù partem. Cœte-
rùm, quoties priuatio alterius debet in-
duci per modum incrementi, vt euenit,
cum

cum tractatur de priuatione alterius rei, ſeù partis, tunc verius eſt, non procedere, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus ante verſ. Tertiò denique qu. 18. cap. 9.*

38 Sanè in legatis, & fideicommiſſis † quorum diuerſæ partes vna, atque eidem legatario, vel fideicommiſſario deferuntur, ſi quæramus an valeat repudiatio vnius partis, & ad alias trahatur, refert vtrùm omnes eidem deferantur ex vno, & eodem iure, an verò ex diuerſis iuribus, & cauſis: Nam ſi ex vno iure, puta, quia tota res, vel plures rei partes eidem purè legatę ſint, & vna repudiatur; Non valebit repudiatio, nec ad alias trahetur, ſed adhuc poterit totā rem, vel omnes partes ſibi datas agnoſcere. Et ſi vnā partem acceptat, & alteram repudiat, nec acceptatio valet, nec repudiatio, ſecundùm ea, quæ de hęreditate diximus, *ita in ſpecie legati ſcribit Caſtr. in l. ſi mihi, & Titio. 57. in prin. nu. 1. ff. de leg. 2.* Scilicet, quia eadem in hoc caſu eſt ratio legati, quæ eſt hæreditatis. At ſi deferantur ex diuerſis cauſis, puta vna pars ex iure proprio, altera verò ex iure hæreditario, vel vna ex perſona propria, altera verò ex perſona filij, vel ſerui, quem habet in poteſtate, certum eſt valere repudiationem vnius partis; nec tamen ad alias trahi *Caſtr. in d. l. ſi mihi, & Titio 57. in prin. num. 1.* Quamobrem poterit adhuc alias agnoſcere, & ita partem etiam repudiatam conſequi per ius accreſcendi, *ſecundùm ea, quæ diximus in ſeptimo cap. qu. 41. num. 59.*

Tertius denique caſus eſt, quando hæres inſtitutus vno, & eodem tempore partem hæreditatis adit, & partem repudiat, Et tunc plerique cenſuerunt, adi-
39 tionem non valere † *vt Iac. de Aret. quem refert Bart. in d. l. 1. num. 1 verſ. Quare vtrùm ff. de acq. hæred. & ſequuntur Iaſ. in d. l. quidam elogio. 20. num. 1. verſ. Limita nunc C. de iur. delib. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis moreretur 2. tit. de vulg. num. 47. verſ. Plus dico*, quia, quoties actus continet in ſe repugnantiam, & contrarietatem, vitiatur
40 † *l. ſi Titius. 16. ff. de cond. inſt. l. vbi repugnantia. 149. ff. de reg. iur.* Sed, cum hæres vno, & eodem tempore partem adit, & partem repudiat, actus in ſe continet contrarietatem, & repugnantiam, quia hoc modo vult, & non vult eſſe hæres. Debet igitur vitiari.

Sed hoc non obſtante verius, & receptius eſt, valere aditionem, & vitiata repudiatione ad totum trahi, & per conſequentias adeuntem fieri hæredem, non ſolùm pro parte, quam acceptauit, ſed
41 etiam pro ea, quam repudiauit. † *ita cenſuerunt gl. in l. 2. in verb. agnoſcere, verſ. Sed, cum partem ff. de acq. hæred. Bart. in d. l. 1. nu. 1. verſ. Quære, vtrùm, & verſ. Si verò, & ibi Bald. in fin. Ang. num. 1. Caſtr. num. 4. verſ. In ſecundo caſu, Imol. num. 2. verſ not. diligenter, Alex. num. 2. verſ. Item, Bart. & Iaſ num. 17. ff. eod. Alex. conſ. vlt. nu 8. vol. 5. Soc. Sen. in l. 1. nu. 31. verſ. Ad tertiam ff. de vulg. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo. nom. Adela. num. 103. Gomez d. tom. 1. variar. reſol. cap. 10. num. 19. Craſſ. in d. §. ius accreſcendi qu. 21. num. 5. Rot. Luc. deciſ. 93. in prin.* Quæ ſententia probatur

Primò, quia, quoties id, quo adijcitur, repugnat naturæ actus præambuli, non
42 vitiat actum, ſed vitiatur † *l. cum precario. 12. ff. de preca. l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit. 74. ff. de hæred. inſt.* Sed, cum hæres partem adit, & partem repudiat, quatenus repudiat, dicitur adijcere qualitatem repugnātem naturæ actus præambuli, ſcilicet, quia aditio, quæ præcedit, hanc habet à iure naturam, vt, etiamſi fiat in parte, valeat, & ad totum trahatur *l. ſi ex aſſe. 10. ff. de acq. hæred.* Non debet igitur talis adiectio vitiare aditionem, ſed potius vitiari. *Ita arguūt Imol. in d. l. 1. num. 3. & ibi Alex. nu. 1. in fin. Iaſ. num. 18. ff. de acq. hæred.*

Secundò probatur, quia ex duobus incompatibilibus, id, quod eſt fauorabilius, præualet alteri, & eo vitiato ſuſtinetur
43 † *d. l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit. 47 ff. de hæred. inſt.* Sed aditio eſt fauorabilior repudiatione *per ea, quæ dicemus infra num. 50.* Debet igitur repudiationi præualere, & ea vitiata ſuſtineri. *Ita gl. in d. l. 2. in verb. agnoſcere, verſ. Sed, cum partem ff. de acq. hæred. Bart. in d. l. 1. num 4. & ibi Bald. verſ. in gl. imò, & verſ. item not. ex iſta gl. & in fin. & Caſtr. n. 4. verſ. In ſecundo caſu ff. eod. Alex. d. conſ. vlt. n. 8. vol. 5. Et tradunt etiam ij, quos referemus infra num. 50.*

Neque obſtat contrarium, quia negat
44 Bartolus, hic adeſſe repugnātiam, † quod ea ratione probat, quia poſito, quod valeret repudiatio, nihilominùs adiens in totum ſuccederet per ius accreſcendi, nec continet repugnantiam, ſi quis ex inſtitutione repudiet, quod iure accreſcendi eſt poſtea habiturus, quia hoc fit etiam in ſpecie *l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Item, ſi tu ff. de acq. hæred.* Quinimò, licet expreſſim diceret, ſe, nec iure inſtitutionis, nec iure accreſcendi velle partem repudiatam, adhuc tamen totum habere cogeretur, quia, cum ius accreſcendi non perſonæ ſit, ſed portionis *l. ſi totam. 82. ff. de acq. hæred.* Conſequens eſt, vt ei perſona renuntiare nequeat. *Ita reſpondendo declarant Bart. in d. l. 1. nu. 1. verſ. Pate, & num. 2. ff. de acq. hæred. Gomez d. cap. 10. num. 19.*

Verùm hęc reſponſio fuit ab alijs com-
45 muniter improbata, † *vti videre eſt apud Alex. in d. l. 1. num. 1. verſ. Et, ſi teneremus, & ibi Iaſ. num. 20. ff. de acq. hæred.* non ſolùm, quia non eſt generalis, cum non poſſit ad eum referri, qui cohæredem, aut ſubſtitutum habet, *vt conſiderat Iaſ. in d. l. 1. num. 20. verſ. item ratio*, ſed etiam, quia ſupponit Bartolus repudiationem valere, & partes repudiatas ad inſtitutum per ius accreſcendi pertinere, quod perſpicuè falſum eſt, quia inſtitutus, qui totum habere poteſt iure inſtitutionis, non poteſt ſcindere diſpoſitionem, & partem capere iure inſtitutionis, partem verò iure accreſcendi, ſed totum habere debet eo iure, & titulo, quo teſtator voluit, & ſic
46 iure inſtitutionis, † *vt declarat Bart. (ſecundùm eos) in hoc ſibi contrarius in l. vl. num. 1. verſ.*

Aut in parte, quem ibi probat Imol. num. 1. ff. eod. Et in propoſito conſiderant Imol in d. l. 1. nu 3. verſ. Item non eſt verum, & ibi Alex. nu. 1. verſ. Adde, & Iaſ. num. 20. ff eod. Quod eſt veriſſimum, & probatur *l. ſi quis heres. 35 in prin. ff. de acq. hered.* Nam, ſi cogitur, eodem habere modo, quo teſtator diſpoſuit, cum ad plures hæreditatis partes diuerſo iure vocatur, ideſt partim iure inſtitutionis, & partim iure ſubſtitutionis, multò magis eodem debet habere modo, cum vocatur eodem titulo, cum maior in hac, quã in illa ſpecie, ſit vnitatis ratio, *vt argumit Alex. in d. l. 1 verſ. Poteſt etiam dici, & ibi Iaſ. num. 20 ff eod.*

Nec eſt contrarium, quòd in ſpecie *l. ſi ex parte*, poſſit quis vnam partem omittere ex cauſa inſtitutionis, & eandem habere ex iure accreſcendi, quia id verum
47 eſt † duobus concurrentibus, Primò, quod diuerſo, non eodem iure ad vtramque partem vocetur, puta ad vnam iure inſtitutionis, ad alteram verò iure ſubſtitutionis. Secundò, quod vocatus non incipiat ab aditione, ſed à repudiatione, *vt oſtendemus in hoc cap. qu 29. num. 12. ubi de hac re pleniùs diſſeremus.* Vndè, cum in caſu propoſito vtrumque deficiat, ſcilicet, quia ſupponimus eodem, non diuerſo iure partes eſſe delatas, & inſtitutum ab aditione incępiſſe, Conſequens eſt, vt eius loci diſpoſitio non poſſit ad ſpeciem propoſitam adaptari.

Sanè, quamquam hæc vera ſint, non propterea tamen rectè Bartolus, quaſi parum ſibi conſtans notatur, quia non dixit ſimpliciter, repudiationem valere, & partem repudiatam ad inſtitutum per ius accreſcẽdi pertinere; ſed poſito, quod valeret, nihilominùs rem eundem effectũ habituram. Itaque hoc modo loquendo ſupponit, dubium eſſe, an valeat repudiatio, circa quod nihil determinat, ſed hoc ſolum ait, poſito, quod valeret, adhuc tamen inſtitutum conſequi totum per ius accreſcendi.

Crediderim tamen alia ratione Bartoli reſponſionem non poſſe ſuſtineri, quia ſcilicet, negat ſubeſſe repugnantiam, cum hæres eiuſdem hæreditatis partem adit, & partem repudiat, quod tamen re vera negari non poteſt, cum repugnare dican-
48 tur ea, † quæ ſimul eſſe non poſſunt, tametſi diuerſas partes reſpiciant, vt patet *ex l ius noſtrum. 7 ff. de reg. iur.* vbi pugnare dicitur, quod quis poſſit pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere, licet hoc diuerſas reſpiciat hæreditatis partes.

Nec obſtat, quod vitiata repudiatione ſuſtineatur aditio, & ad totum trahatur, quia, cum hoc ſit, de quo quæritur, an valeat aditio, ſtante, quod in ſe continet repugnantiam, & contrarietatem, non rectè ab eo ducitur contrarij argumenti reſolutio.

Quamobrem alij reſpondent, repugnãtiam, & contrarietatem tunc vitiare,
49 † cum verba repugnant totali diſpoſitioni, vt, cum dicitur, adeo, & non adeo, quo caſu repugnantia excludit, & remouet conſenſum in totum, ſecùs verò, cum eum excludit tantùm in parte: Nam tunc non vitiat actum, imò illa pars, in qua eſt conſenſus trahit ad ſe aliam, & remanet tota diſpoſitio valida, & tollitur, ac vitiatur diſſenſus adhibitus in parte, tamquàm appoſitus contra ſubſtantiam actus *d. l. cum precario. 12. ff de precar. Ita reſpondent Bald. in d. l 1 in fin. & ibi Iaſ. num. 21. ff. de acq. hered. Gomez. d. cap. 10. num. 19. verſ. Nec obſtat. Et eſt etiam de mente eorum, quos retulimus ſupra num. 25* Quæ reſponſio, licet in ſe vera ſit, non tamen (meo iudicio) rem explicat, vt oportet. Ita enim faciliùs reſpõ-
50 deri poteſt, † Aut contrarietas, & repugnantia verſatur circa eandem rem, vt, cum quis eandem hæreditatem, aut hæreditatis partem ſimul adit, & repudiat, Et tunc, quia repugnantia eſt naturalis, cum per rerum naturam fieri nõ poſſit, vt vna, & eadem res eodem tempore, & reſpectu eiuſdem perſonæ ſit, & non ſit, ideò, tamquam naturæ repugnans remanet indiſſolubilis, & per conſequens vitiat actum. Aut verò contrarietas, & repugnantia verſatur circa res, ſeù partes diuerſas, vt, cum quis vult decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, vel, pro vna parte vult eſſe hæres, pro alia non, Et tunc, quia repugnantia eſt ciuilis, non naturalis, cum natura non repugnet, ſed iuris tantùm regula, ideò fit, vt, tamquàm diſſolubilis, & reſolubilis non vitiet actum. Reſoluitur autem, & diſſoluitur vitiato vno ex ijs, quę ſimul eſſe non poſſunt. Vtrum autem ex repugnantibus ſuſtineri, aut vitiari debeat, ſpectandum eſt, quod eſt potentius, & fauorabilius; Nam illud præualet, ac ſuſtinetur, & ad ſe minùs potens, & fauorabile trahit. Vndè, cum in propoſito aditio ſit fauorabilior repudiatione *per ea, quæ dicemus infra num 50.* fit, vt debeat repudiationi præualere, & per conſequentias, non ſolùm ſuſtineri, ſed etiam ad ſe trahere partem repudiatam, *vt ſcribunt omnes, quos retulimus ſupra num. 41.*

Nec obſtat, ſi dicatur, quoties teſtator inſtituit hæredem ex parte, vel re certa, & in reſiduo prohibet ius accreſcendi, contrarietatem, & repugnantiam, non circa eandem rem, ſeù partem verſari, ſed circa partes diuerſas, & nihilominùs
51 vitiare teſtamentum, † *ſecundùm opinionem Bart. & aliorum, quos referemus in decimo cap. qu 17. num. 6.* quia (vt *Gomez. d cap. 10. nu. 19. verſ. Aduertendum. &* aliorum ſolutiones omittam) reſpondeo, hoc non officere, ſed confirmare ſuperiorem reſponſionẽ: Nam, quia contrarietas, & repugnantia non verſatur circa eandem rem, ideò fit, vt non vitiet teſtamentum, ſecundùm veriorem opinionem, *quam ibi defendemus nu 6. & ſeqq.* ſcilicet, quia talis repugnantia eſt ciuilis non naturalis, ideòque per vitiationem eius, quod eſt minus fauorabile ſuſtinetur. Vndè, quia minus fauorabilis eſt illa pars, quæ ius accreſcendĩ prohibet, tamquàm ea, quæ tendit ad

inſit-

inſitmationem teſtamenti, ideò fit, vt vitietur prohibitio, & perinde ſit, ac ſi teſtator ſimpliciter, & ſine illa adiectione hæredem inſtituiſſet, *d. l. ſi quis ita heres inſtitutus fuerit 74. ff. de hered. inſt. & nos ibi latè oſtendemus*. Et hæc dicuntur, quoties aliæ partes iam delatæ ſunt.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutus pro parte purè, & pro parte ſub conditione, ſi adeat puram, aditio trahitur ad aliam partem, & quid ſi adſit coheres, vel ſubſtitutus. num. 2. & 22.*

3 *Repudiatio partis delatæ, non trahitur ad partem conditionalem, quoties is, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, incipit à repudiatione pura, & num. ſeqq.*

12 *Vbi, quis eodem iure vocatur ad plures eiuſdem hereditatis partes, debet omnes conſequi eo iure, & modo, quo teſtator voluit; Declara vt hic, & num. 17.*

14 *Delata dicitur hereditas, quam quis adeundo conſequi poteſt; Declara vt num. 14.*

15 *Pars hereditatis poteſt dici delata duobus modis, principaliter, & acceſſoriè; Et quæ vtilitas nu. 15. & ſeq.*

19 *Id, quod habetur iure accreſcendi, cenſetur haberi iure inſtitutionis; Declara vt num. ſeqq.*

An, & quando aditio, vel repudiatio partis facta ab inſtituto trahatur ad alias, quæ nondum erant delatæ.

Quæſtio Vigeſimanona.

SVpereſt, vt videamus, an, ſi quo tempore, hæres inſtitutus vnam partem adit, aut repudiat, nondum erant aliæ delatæ, vt quia fuerint relictæ ſub conditione, quæ tunc temporis nondum erat purificata, vitietur aditio, vel repudiatio, an verò potiùs valeat, & ad alias trahatur. Conſtat autem in hac re duos eſſe diſtinguendos caſus, quorum.

Primus eſt, quando is, qui ex parte purè, & ex parte, ſeu partibus ſub conditione fuit inſtitutus, incipit ab aditione puræ, Et tunc certum eſt, valere aditionem, &
1 trahi etiam ad alias, † ita, vt exiſtente conditione cogatur inſtitutus etiam eas habere eodem iure, & modo, quo teſtator voluit, & ſic iure inſtitutionis, ſiue ſolus inſtitutus ſit, nec in conditionali ſubſtitutum habeat, ſiue datus ei ſit coheres, aut ſubſtitutus, *vt oſtendimus in hoc cap. quæſt. 19. num. 6. & ſeqq.*

Sanè, ſi cohæredem, aut ſubſtitutum
2 habeat, hoc ita demum verum eſt, ſi, † conditio extiterit viuo inſtituto: Nam, ſi poſt eius mortem, vel ad ſubſtitutum pars conditionalis pertinebit, vel ad cohæredem, pro ea ſcilicet portione, quam amota inſtitutione non fuiſſet habiturus, pro alia verò, pertinebit quidem ad heredem, ſed iure accreſcēdi nō iure inſtitutionis, *vt latè oſtendemus in quæſt. ſeq. vbi de traſmiſſione partis conditionalis diſputabimus*.

Secundus verò caſus eſt, quando inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione incipit à repudiatione puræ, Et tunc plerique cenſent idem eſſe dicendum, quod de eo diximus, qui ex duabus partibus pure fuit inſtitutus, & ſic non valere repudiationem, & inſtitutum poſſe ea
3 non obſtante adire, & totum conſequi, † *Ita enim conſuit Caſtr. in d. l. ſi ſolus 79. in prin. num. 3. verſ. in 2. caſu ff. de acq. her.*

Sed mihi videtur verius, valere repudiationem, & excludere repudiantem à
4 parte pura, † quia, cum ea fuerit ex diſpoſitione teſtatoris delata, Conſequens eſt, vt repudiari potuerit, *l. is, qui heres 13. in prin. ff. de acq. hered.*

An autem excludat etiam à conditio-
5 nali, † ſi quæramus, puto multùm referre, verùm conſideremus conditionalem, quatenus debet ad inſtitutum per ius accreſcendi pertinere, an verò, quatenus iure inſtitutionis: nam, ſi primo reſpectu, cer-
6 tum eſt, etiam ab ea excludere, † quia, cū excludat à pura, quę conſideratur, vt principalis, conſequens eſt, vt cenſeatur etiam excludere à conditionali, quæ conſideratur, vt acceſſoria, cum portio portioni accreſcat, & per conſequentias non accreſcat ei, qui portionem non habet *l. ſi totam 82 ff. de acq. hered.*

Hinc fit, vt, ſi poſteà conditio, ſub qua fuit in alia inſtitutus, deficiat, nullam ampliùs hæreditatis conſequendæ ſpem ha-
7 beat, † cum ab ea remaneat omni iure excluſus, ſiue ius inſtitutionis ſpectemus, ſi-
8 ue ius accreſcendi: nam, † ſi ius inſtitutionis, remanet excluſus partim repudiatione, partim conditionis defectu, ſi verò ius accreſcendi, ideo remanet excluſus, quia, cum nullam habeat portionem principalem, conſequens eſt, vt nullam etiam habere poſſit accreſcentem, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus*. Et ſimili modo excluditur etiam à conditionali, quan-
9 diù conditio pendet, † quia, cum ea non poſſit inſtituto acquiri, niſi iure accreſcēdi, *vt diximus ſupra num. 2.* ſequitur interim non poſſe ad eum pertinere ſtante repudiatione, quæ, vt à pura, ita etiam à conditionali, tamquàm accreſcente excludit. Denique, ſi pendente conditione moriatur, excludetur hæres à tota hære-
10 ditate, etiamſi poſteà conditio extiterit, † quia, nec puram habere poteſt, tamquàm à defuncto repudiatam, *l. vn. C. de his, qui ant. aper. tab.* nec conditionalem, tamquam eam, quæ mortuo pendente conditione inſtituto non potuit ad hæredes transferri, *d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum ff. de her. inſt.*

Cœterùm, ſi conſideremus partem conditionalem, quatenus ad inſtitutum debet pertinere iure inſtitutionis, verius
11 crediderim, † repudiationem ei non nocere, ſed ea non obſtante poſſe adire cōditionalem, ſi poſteà conditio extiterit eo viuo, & ita adeundo conſequi etiam partem puram, quæ fuerat repudiata,

quippe, quæ conditionali accreuit, ſed
conſequi iure accreſcendi, non iure inſti-
tutionis, cui ſtante repudiatione locus eſ-
ſe nequit: Nam, cum hoc ſeruetur in eo,
qui ex parte inſtitutus, & ex parte cohæ-
redi ſubſtitutus eſt, ſi ex inſtitutione repu-
diet, *l. ſi is ex parte. 75 ff. de acq. hered. & dixi-
mus in hoc cap. qu 34. num. 22.* Conſequens eſt,
vt debeat etiam ſeruari in eo, qui ex parte
purè; & ex parte ſub conditione fuit in-
ſtitutus, ſi puram repudiet, cum ille huic
dicatur eſſe ſimilis, *l. 1. §. id, quod ff. ad l.
Falc.*

Hinc intelligimus nos in duobus à Ce-
teris diſſentire, & primò in eo, quia cen-
ſent repudiationem partis puræ non va-
lere, cum alioquin ipſi validam eſſe arbi-
tremur, Cuius rei magna eſt vtilitas, quia,
ſi non valet, poterit inſtitutus etiam non
exiſtente conditione adire, & totam con-
ſequi hæreditatem, Contra verò, ſi valet,
neceſſariò erit expectandus conditionis
euentus, quia, ſi extiterit conditio, poterit
adire, & totum conſequi, ſi verò defece-
rit, omnimodo remanebit excluſus, Se-
cundò in eo diſſentimus, quia cenſent ad
inſtitutum pertinere etiam partem purã
iure inſtitutionis, cum alioquin nos arbi-
tremur, non, niſi iure accreſcendi perti-
nere, quod repudiatio, tamquàm valida
operetur, vt inſtitutio reſpectu partis re-
pudiatæ, nunquam poſſit habere locum.

Nec obſtat, quod, vbi quis eodem iure
vocatur ad plures eiuſdem hæreditatis
partes, debet omnes conſequi eo iure, &
modo, quo teſtator voluit, *vt diximus in
hoc cap. queſt. 28. num. 8. & ſupra num 1. &
dicemus etiam in queſt. ſeqq* quia reſpon-
12 deo diſtinguendo, † Aut inſtitutus inci-
pit ab aditione, Et tunc procedit contra-
rium, quia non poteſt, vnam partem ha-
bere iure inſtitutionis, ſed omnes habere
debet eo modo, quo teſtator voluit, *Et ita
procedunt ea, quæ diximus in locis ſupra allegatis, &
in ſpecie declarat Imol. in d. l. ſi ſolus 79. num. 1.
verſ. In eadem gl ff. de acq. hæred.* Aut verò in-
cipit à repudiatione, & tunc ſub diſtin-
guendum eſt, aut tempore, quo repudiat,
omnes partes erant delatæ pura, quia om-
nes erant purè relictæ, aut etiam ſub con-
ditione, quæ iam erat purificata, Et tunc
ſimiliter procedit contrarium, quia non
poteſt inſtitutus vnam partem ex inſtitu-
tione repudiare, & alias agnoſcere; ſed
vnam adeundo conſequitur iure inſtitu-
tionis omnes *d. l. ſi ſolus. 79. in prin. Et in his
terminis procedunt ea, quæ diximus in qu. 24. nu. 132.*
Aut verò tempore repudiationis non erãt
omnes delatæ, ſed vna tantùm, Et tunc
verius eſt, partem repudiatam non poſſe
ampliùs haberi iure inſtitutionis, ſed ad
inſtitutum, qui alias poſteà partes adit de-
bere per ius accreſcendi pertinere *d. l. ſi is
ex parte; Et ita intellige Imol. in d. l. ſi ſolus. nu.
1. verſ in eadem gl. Et procedunt ea, quæ ſupra di-
ximus.*

Nec eſt, quod aliquis obijciat, in ſpecie
propoſita cenſeri etiam partem conditio-
nalem delatam, quo tempore defertur
pura, cum conditio ſub qua data eſt, non
attendatur, nec expectetur, tamquàm fru-
ſtratoria, *vt diximus ſupra num. 11.* adeòque
nos verſari in ijs terminis, in quibus non
poteſt inſtitutus vnam partem conſequi
iure inſtitutionis, alteram verò iure ac-
creſcendi, ſed neceſſariò debet omnes ha-
bere, eo modo, quo teſtator voluit, *ſecun-
dùm ea, quæ ſupra diximus*, quia reſpondeo,
13 Primò, negando, † partem conditiona-
lem cenſerj delatam eo tempore, quo de-
fertur pura: nam, quia teſtator eam ſub
conditione reliquit, ideò fieri non po-
teſt, vt ſecundùm voluntatem, & diſpoſi-
tionem teſtatoris deferatur priùs, quam
extiterit conditio.

Nec obſtat, quod delata dicatur hære-
ditas, quam quis adeundo conſequi po-
teſt, *l. delata 151. ff. de verb. ſign.* &, quo tem-
pore defertur pura, poſſit etiam acquiri
conditionalis, *vt diximus ſupra nu. 12.* quia
14 reſpondeo diſtinguendo, † aut poteſt
acquiri principaliter, & per ſe, vt euenit,
cum teſtator eam purè reliquit, aut etiam
ſub conditione, quæ eſt purificata, Et
tunc dicetur delata, Aut verò poteſt
acquiri non principaliter, & per ſe, ſed
acceſſoriè ad aliam, vt in caſu propoſito,
Et tunc verius eſt, non cenſeri delatam,
quia, nec ex diſpoſitione teſtatoris defer-
tur quippe, qui eam ſub conditione reli-
quit, nec ex diſpoſitione legis, quæ ita de-
mùm vult eam ad inſtitutum pertinere, ſi
is partem puram adierit, quo caſu etiam
conditionalis accreſcet. Antequam igi-
tur puram adeat, non poterit conditiona-
lis dici delata.

Et ſanè magna eſt differentia, vtrùm
pars deferatur principaliter, an verò ac-
15 ceſſoriè; † Nam, ſi principaliter, & adiri
per ſe, & repudiari poterit, ſi verò acceſ-
ſoriè, non poterit. Itaque reſpectu adi-
tionis, aut repudiationis, ſolùm erit pars
principalis attendenda, quia, ſi adeatur
principalis, cenſebitur etiam accreſcens
acquiſita, ſi verò illa repudietur, cenſebi-
tur etiam hæc repudiata, non per mo-
dum incrementi, ſed per neceſſariam quã-
dam conſequentiam, ſcilicet quia ſubla-
to principali cenſetur etiam ſublatum ac-
ceſſorium, *l. cum principalis 139. ff. de reg. iur.*
Nec dicas videri hæc ijs contraria, quæ
diximus *in hoc cap. queſt. 28. nu. 30.* quia ve-
16 rius eſt, † non eſſe contraria, ſed multùm
diuerſa: nam ibi tractatur de partibus,
quæ æquè principaliter deferuntur, & di-
citur, vnius repudiationem non valere,
quia, cum ad alias non poſſit trahi, niſi
per modum incrementi, quod repudiatio,
tamquàm priuatio recipere non poteſt,
fit, vt, tamquàm de vna tantùm parte fa-
cta, non valeat. At hic nos loquimur de
duabus partibus, quarum vna eſt princi-
palis, altera verò acceſſoria, & dicimus,
pro validitate repudiationis ſpectandam
tantùm eſſe partem principalem, quoniam
ea repudiata cenſebitur etiam repudiata
acceſſoria, tamquàm ea, quę ſine principa-
li conſiſtere non poteſt, *vt dictum eſt.*

Hinc intelligimus in ſpecie propoſita, ſi
is, qui ex parte purè, & ex parte ſub con-
ditione

ditione inſtitutus eſt, puram repudiet, valere repudiationem, & eum excludere, non ſolùm à parte pura, ſed etiam à conditionali, à pura, quatenus iure inſtitutionis deferebatur, à conditionali verò, quatenus ei poterat accreſcere, ſed non excludere à conditionali, quatenus deferri poteſt iure inſtitutionis, vt euenit, cum poſteà exiſtit conditio, quia tunc non conſideratur ampliùs, vt acceſſoria, ſed, vt principalis, quo reſpectu. nec vnquam fuit repudiata, nec repudiari potuit, Imò non excludere etiam à parte pura, quatenus conſideratur, vt acceſſoria ad partem conditionalem, quia adeundo ex conditionali purificata, conſequetur etiam puram, quæ iam ei accreuit, *vt dictum eſt*.

Secundò reſpondeo, quod dicimus, eum, qui ad plures hæreditatis partes vocatur, debere omnes habere eo modo,
17 quo teſtator voluit, procedere, † ſi ad omnes vocetur eodem iure, idest, iure inſtitutionis, *vt eſt de mente omnium, quos retulimus ſupra num* 12. *& in hoc cap. quæſt.* 19 *num.* 18. In caſu autem propoſito non vocari ad omnes eodem iure, quià priùs, quam conditio exiſteret, vocabatur ad puram iure inſtitutionis, ad conditionalem verò iure accreſcendi, poſteà verò, quam puram repudiauit, & alterius extitit conditio vocatur iure inſtitutionis ad conditionalem, ad puram verò iure accreſcendi, *ſecundùm ea, quæ diximus*, ideòque non procedere.

Denique non obſtat, quòd inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione nō dato cohærede, aut ſubſtituto, non differat ab eo, qui ex duabus partibus purè inſtitutus eſt, *vt docuerunt q; quos retulimus ſupra num.* 3. & is, qui purè inſtitutus eſt, ſi vnam repudiet, & poſteà aliam adeat (quod ſecundùm veriorem, & receptiorem ſententiam facere poteſt, *vt oſtendimus in hoc cap. quæſt.* 28. *num.* 24.) conſequitur etiam partem repudiatam iure inſtitionis, *vt ibi diximus num.* 12. quia reſpondeo,
18 comparationem fieri, † reſpectu acquiſitionis, non etiam reſpectu iuris, & cauſæ: Nam reſpectu acquiſitionis pari paſſu ambulant, ſcilicet, quia, vt ex omnibus purè inſtitutus vnam adeundo conſequitur omnes, *vt diximus ſupra num.* 1. Ita &, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, ſi puram adeat, fit hæres etiam ex conditionali, *vt diximus ſupra num.* 3. Et, quemadmodum priore caſu, qui vnam repudiat, poteſt nihilominùs ex poſt facto aliam adire, & adeundo totum conſequi, *vt diximus ſupra num.* 5. ita etiam in poſteriore, ſi poſteà conditio extiterit, *vt ſupra dictum eſt*. At reſpectu cauſæ, ſeu iuris acquirendi, magna eſt inter huiuſmodi ſpecies differentia, quia, qui ex vtraq; purè inſtitutus eſt, vtramq; poteſt, & debet eodem iure conſequi, nempè iure inſtitutionis, nec poteſt ſcindere, propterea quòd vno, & eodem tempore vtraq; defertur, & quidem principaliter, at eodem iure inſtitutionis; At, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, licet ſtatim vtramq; conſequi poſſit, non tamen poteſt conſequi eodem iure, quia conditionalem iure inſtitutionis conſequi nequit priùs, quam conditio extiterit, ſed poteſt conſequi iure accreſcendi, & ſic non principaliter, ſed acceſſoriè, ideòque, ſi repudiet puram, valet repudiatio reſpectu puræ, & verò etiam reſpectu conditionalis, quatenus puræ poterat accreſcere, ſed non reſpectu conditionalis, quatenus iure inſtitutionis deferri poteſt: Quo fit, vt, ſi poſteà extiterit conditio, non impediatur inſtitutus, quominùs eam adire poſſit, & adeundo conſequi etiam puram, quam priùs repudiauerat, non quidem iure inſtitutionis, vtpotè à qua fuit per validam repudiationem excluſus, ſed per ius accreſcendi, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus*.

Nec eſt, quod aliquis obijciat, id, quod habetur iure accreſcendi, cenſeri etiam
19 haberi iure inſtitutionis, † *ex ijs, quæ dicemus in hoc cap. q.* 45. *num.* 4. cum pars accreſcens habeatur eodem iure, & titulo, quo pars principalis, *vt dicemus ibi num.* 2. ideòque perperam nos videri ea, quæ capiuntur iure accreſcendi, ab ijs, quæ capiuntur iure inſtitutionis diſtinguere, quia reſpōdeo, Primò, nos hìc tractare de ijs, quæ capiuntur titulo inſtitutionis verè, cum alioquin ea, quæ capiuntur iure accreſcendi, non verè, ſed fictè iure inſtitutio-
20 nis haberi intelligantur: † nam, quia inſtitutio in parte conditionali facta locum nō habuit ob defectum conditionis, ideò dicere non poſſumus, eam re vera pertinere ad inſtitutum, aut eius hæredem iure inſtitutionis, quippe, quæ locum non habuit. Sed, quia pars illa eo ipſo, quod alteri parti accreuit, ita eſt cum ea coniuncta, vt cenſeatur vna, & eadem res cū illa, *ſicuti dicemus in hoc ipſo cap. qu.* 44 *num.* 6. ideò fit, vt eodem, quo illa cenſeatur haberi iure, & ſic iure inſtitutionis, ſed fictè, non verè. Secundò reſpondeo, haberi iure inſtitutionis, non, quatenus facta eſt in ipſa parte accreſcente, ſed, quatenus
21 eſt facta in parte principali: † nam iure inſtitutionis factæ in parte pura habet quis, non ſolùm partem puram, quæ eſt principalis, ſed etiam conditionalem, quæ illi accreuit. Itaq; habet eam iure inſtitutionis, non propriæ, ſed alienæ. Et ita res eſt declaranda in tota hac materia, cum de eo loquimur, qui ex pluribus partibus inſtitutus eſt, & dicimus aliquo caſu partem ad eum, vel hæredem eius, non iure inſtitutionis, ſed iure accreſcendi pertinere.

Sed hæc quidem dicuntur, quoties is, qui ſubſtitutum habet, incipit ab aditione puræ partis. Cæterùm, quoties incipit à repudiatione, & quærimus, quid iuris ſit, puto eadem hìc eſſe dicenda, quæ diximus *ſupra num.* 3. *& ſeqq.* de eo, qui ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſti-
22 tutus eſt: Nam, † & repudiatio valet, *vt fatetur Caſtr. in d. l. ſi ſolus* 79. *in prin. num.* 3. *verſ. in* 2. *caſu*, & excludit repudiantem,

non ſolùm à parte purà, ſed etiam à conditionali, quatenus puræ poterat accreſcere, ſed non, quatenus ad eam venire poteſt iure inſtitutionis, quoniam hoc reſpectu pars illa, nec fuit repudiata, nec repudiari potuit, *vt diximus i bi nu.6.* Quamobrem, ſi poſteà extiterit eius conditio, poterit inſtitutus non obſtante repudiatione adire partem condttionalem, & ita adeundo conſequi etiam partem puram, quam priùs repudiauerat, non quidem iure inſtitutionis; quippe, cui ſtante repudiatione locus ampliùs eſſe nequit, *tametſi Bart. in d. l. vlt. num. 1. verſ. aut in parte ff. de acq. hered. contrarium cenſuerit,* ſed iure accreſcendi, quia pars repudiata accreuit parti non repudiatæ, & per conſequentias tranſit in eos, qui partem non repudiatã poſteà conſequentur. Quod, ſi, vel conditio non extiterit, vel extiterit quidem, ſed poſt mortem inſtituti, tunc tota hęreditas ad ſubſtitutum pertinebit, quia adeundo partem, in qua fuerat ſubſtitutus, conſequetur etiam partem repudiatam, quæ illi accreuit, *vt declarat Caſtr. in d. l. ſi ſolus 79. in prin. num.3. verſ. in 3. caſu,* Sed hoc ita demùm verum eſt, ſi ſubſtitutio in omnem euentum facta ſit. Cœterùm, ſi ſit facta in caſum tantũ deficientis conditionis, & poſt mortem inſtituti extiterit conditio, magis eſt, vt tota hæreditas debeat ad venientes ab inteſtato pertinere, quia in hoc caſu, nec hæres inſtituti, admitti poteſt, nec ſubſtitutus, nõ hæres inſtituti, quia in eum, nec pars pura fuit tranſmiſſa, tamquàm repudiata, nec pars conditionalis, tamquàm ea, quæ, vt ſimplex non potuit mortuo pendente conditione inſtituto ad hæredem transferri. Neq; poteſt admitti ſubſtitutus, quia propter conditionis euentum, qui reſpectu ipſius ſubſtituti, defectus conditionis eſt, remanet excluſus. Omnimodo igitur, tamquàm nullo exiſtente, qui ex teſtamento hæreditatem obtinere poſſit, debet illa ad venientes ab inteſtato pertinere. Et hæc de ſecundo effectu.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutio conditionalis non tranſmittitur ad hæredes num. 28. niſi ſit coniuncta cùm iure accreſcendi num. 3. 5.*

2 *Ius accreſcendi tranſmittitur ad hæredes, etiamſi coniunctus nondum parte defecta deceſſerit.*

4 *Inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſi ex pura adierit, & pendente conditione deceſſerit, etiam partem conditionalem ad ſuos hæredes tranſmittit. Sed an iure accreſcendi, an iure inſtitutionis. num. 5.*

6 *Intellectus l. qui ex duabus.53. in prin. ff. de acq. hered. latiſſimè.*

12 *Inſtitutus in duabus partibus dicitur etiam, qui ſolus inſtitutus eſt.*

20 *Reſponſiones, quæ dantur legibus ſupplendo aliquod verbum, quod in lege non eſt, dicuntur emplaſtra.*

25 *Intellectus l. vn. §. & cum triplici. C. de cadus. toll. & ſeqq.*

26 *Caducariæ leges non ius inſtitutionis, aut ſubſtitutionis, quæ veniunt ex diſpoſitione defuncti, ſuſtulerant, ſed ſolùm ius accreſcendi, quod ex diſpoſitione legis proficiſcitur.*

27 *Subſtitutiones vulgares inductæ ad euitanda caduca; & ad excludendum fiſcum.*

28 *Inſtitutus ex parte purè, & ex parte conditionali, non ſolus, ſed dato cohærede, ſi ex pura adeat, & pendente conditione pereat, tranſmittit ad hæredes ſuos etiam partem conditionalem, ſed pro ea quota tantùm, quàm etiam deficiente conditione fuiſſet habiturus, ſed quo iure, an iure inſtitutionis, an iure accreſcendi diſputatur num. 29.*

30 *Inſtitutus ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſed in conditionali ſubſtitutum habens, ſi ex pura adeat, & poſteà pendente conditione pereat, non tranſmittit conditionalem ad ſuos hæredes, niſi deficiat ſubſtitutio num. 31. Nam tunc tranſmittitur, & an iure accreſcendi, an iure inſtitutionis conditionalis num. 32.*

An, & quando inſtitutio coniuncta in iure accreſcendi tranſmittatur ad hæredes.

Quæſtio Trigeſima.

TErtius huius vnionis, & coniunctionis
effectus eſt, quia, licet inſtitutio con-
ditionalis regulariter non tranſmitta-
tur ad hæredes, ſi inſtitutus pendente
1 conditione deceſſerit † *l. liber homo. 59. §. ſi
ita ſcriptum ff. de hered inſt.* & in hoc differat
2 inſtitutio à iure accreſcendi † *d. l. liber ho-
mo. 59. §. ſi ita ſcriptum, & ibi Bald. verſ. Et iſte
§. & Ang. verſ. In text. ibi, Imol. in prin. & in fi.
Caſtr. in l. qui ex duabus 53. in prin. num. 2. ff. de
acq. hered.* quippè, quod transferrur ad hæ-
redes, etiamſi coniunctus nondùm parte
defecta deceſſerit, *vt diximus in ſeptimo cap.
qu 62. nu.19.* tamen, ſi inſtitutio ſit coniun-
cta cum iure accreſcendi, tranſmittitur
3 † *vt ſcribunt gl. in d. l. qui ex duabus. 53. in prin.
in verb. Ea quoque pars, & ibi Bart. in fin. Caſtr.
num. 2. verſ. Et eſt caſus, Imol. verſ. Aduerte ta-
men ff. de acq. hered. Bald. in d. l. liber homo. 59. §.
ſi ita ſcriptum verſ. Not. quod licet, & ibi Imol.
num. 8. verſ. Item not. ff. de hered. inſt. Alex. conſ.
30. num. 7. vol. 1. Iaſ. in l. qui plures. 23. num. 2.
ff. de vulg. Soc. Sen. conſ. 153. num. 10. vol 2. Ant.
Gabr. lib. 4. Comm. op. tit. de hered. Inſtit. concl.
2. num. 14.* Nam, cum etiam para condi-
tionalis cenſeatur acquiſita, *vt oſtendimus
in hoc cap. qu. 19. num. 6.* Conſequens eſt, vt
ad hæredes tranſmittatur, *ſecundùm regu-
lam l. vn. §. in nouiſſimo C. de cad. toll.*

Hinc infertur primò, eum, qui ſolus ex
parte purè, & ex parte ſub conditione fuit
inſtitutus, & in conditionali non habuit
ſubſtitutum, ſi ex pura adierit, & penden-
te conditione deceſſesit, cenſeri etiam
partem conditionalem ad ſuos hæredes
4 tranſmiſiſſe, † *Men. conſ. 105. num. 19. & 20.*
quia, cum adeundo ex pura ſtatim etiam
ex conditionali fuerit factus hæres, *vt oſtẽ-
dimus in hoc cap. qu. 21. num. 5.* Conſequens
eſt, vt etiam eam, tamquam acquiſitam
cenſeri debeat in ſuos hæredes tranſtu-
liſſe.

Quo autem iure pars illa pertineat ad
hære-

Digitized by Google

hæredes, iurenè accreſcendi, an verò iu-
5 re institutionis, † ſi quæramus, conſtat referre, vtrùm poſt inſtituti mortem cōditio defecerit, an verò extiterit: Nam, ſi defecit, certum eſt, non, niſi iure accreſcendi pertinere, quia, cum inſtitutio ob defectum conditionis, ne in perſona quidem defuncti potuerit habere locum, *vt oſtendimus in d. q. 21. num. 5. & ſeqq.* Conſequens eſt, vt multò minùs poſſit habere locum in perſona hæredum, quippè, qui minus in hoc iuris habent, quam defunctus *d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum ff. de hæred. inſt.*

Quod, ſi conditio extiterit, licet pleriq; cenſuerint, non niſi iure accreſcendi pertinere, *vt Ang. in d. l. qui ex duabus. 53. in prin. verſ. Ideò Hugo. ff. de acq. hæred.* quod ſpes conditionalis inſtitutionis non potuerit ad hæredes transferri *d. §. ita ſcriptum*, Verius tamen, & receptius eſt pertinere iure inſtitutionis. *Ita enim ſcripſerunt Bart. in d. l. qui ex duabus, verſ. Vel clarius, & ibi Imol. verſ. Aduerte tamen*, quia, cum inſtitutio fuerit cum iure accreſcendi coniuncta, *vt diximus in hoc cap. qu. 26. num. 3.* Conſequens eſt, vt ex eius vi potuerit ad hæredes trāsferri, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num. 3.*

Verùm his, quæ diximus, grauiter aduerſari videtur *d. l. qui ex duabus. 53. in prin.*
6 *ff. de acq. hæred.* † vbi Caius, *Qui ex duabus partibus hæres inſtitutus fuerit*, inquit, *ex alia purè, ex alia ſub conditione, & ex pura inſtitutione adierit, & deceſſerit, poſteàque conditio extiterit, ea quoque pars ad hæredem eius pertinet* Nam diligenter ponderanda ſunt illa verba, *poſteàque conditio extiterit*, quippè, quæ ſignificant, partem conditionalem ita demùm ad hæredem inſtituti, qui pendente conditione deceſſit, pertinere, ſi poſteà extiterit conditio. Ergo à contrario ſenſu ſupponunt, ſi non extiterit, non pertinere, quod eſt contrarium ijs, quæ ſupra diximus, ſcilicet pertinere, ſed iure accreſcendi, non iure inſtitutionis.

Pro huius difficultatis, quæ alioquin antiquorum ingenia mirum in modum torſit, de duobus nobis erit diſpiciendum; Primò, an in huius legis ſpecie fuerit quis ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus, an verò cohæredem, aut ſubſtitutum habuerit. Secundò verò poſito, quod neutrum habuerit, cur requirat Caius conditionis exiſtentiam ad hoc, vt pars conditionalis pertineat ad hæredem inſtituti contra ea, quæ ſupra diximus.

Et in prima quidem quæſtione cenſent nonnulli loqui Caium de eo, qui cohæredem habet, ideòque non obſtare ijs, quę ſupra diximus, vtpotè, quæ pertinent ad eū, qui ſolus ex parte purè, & ex parte ſub
7 conditione inſtitutus eſt. † *Ita enim cenſuerunt Rog. & Azo, quos refert gl. in d. l. qui ex duabus, in verb. qui ex duabus, & ſequitur ibi Bald. verſ. Sed ſecundum alium*, quorum ſententia videtur probari illis verbis, *ex duabus partibus*, quippè, quæ ſignificare videntur, teſtatorem plures feciſſe partes, ſed ex ijs duas tantùm hęredi, de quo tractabatur, reliquiſſe, ideòque neceſſariò ſupponunt, alias partes alicui cohæredi datas eſſe.

Sed hæc opinio non eſt vera, meritòque
8 reprobatur † *à gl. in d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, in verb. non Titij hæredi ff. de hæred. inſt. & à Bart. in d. l. qui ex duabus, in prin. verſ. Hæc non videtur bona, & ibi Ang. verſ. Sed hæc ſecunda, Caſtr. num. 1. verſ. Mihi videtur, & Imol. verſ. Sequens, Poſit. de ſubſt. in materia vulg. part. 6. num. 19.* Primò, quia, ſi in ſpecie dictæ legis, is, qui ex duabus partibus inſtitutus eſt, haberet cohæredem, non potuiſſet moriens pendente conditione traſmittere totam partem conditionalem ad hæredem, etiamſi poſteà conditio extitiſſet, ſed tantùm eam partem, quæ deficiente conditione debuiſſet illi accreſcere *d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, & dicemus in caſu*
9 *ſequenti num. 28.* Atqui vult Caius, † totam partem conditionalem tranſmitti, vt patet ex illis verbis, *ea quoque pars ad hæredem eius pertinet*, quæ denotant totam partem, non partis partem, *vt diximus in quinto cap. qu. 7. num. 5.* Ergo non habuit cohæredem. *Ita Bart. in d. l. qui ex duabus, verſ Hæc non videtur bona, & ibi Ang. verſ. Sed hæc ſecunda,* Secundò verò dato etiam, quod illa verba, *ea quoque pars*, deberent intelligi de parte partis, nempè de ea parte, quam omnimodò etiam deficiente conditione eſſet habiturus, adhuc tamen ſubeſſet eadem dubitatio, reſpectu illius partis:
10 Nam † partem, quam fatetur tranſmitti, ita demùm transferri vult, ſi poſteà conditio extiterit, & tamen certum eſt eam tranſmitti, ſiuè extiterit conditio, ſiuè non, *d. §. ſi ita ſcriptum, & dicemus infra nu. 28. & in propoſito conſiderat Bart. in d. l. qui ex duabus, verſ. hæc non videtur bona*, Non tollit igitur hæc opinio dubitationem, quia, aut intelligitur de tota parte conditionali, & ſic etiam de parte, quæ deberet accreſcere cohæredi, & falſum eſt, eam tranſmitti, aut verò intelligitur de ea parte, quæ deficiente conditione deberet accreſcere ipſi inſtituto, Et falſum eſt, eam ita demùm tranſmitti, ſi extiterit conditio, quia tranſmittitur, etiamſi defecerit.

Nec eſt, quod reſpondeas, id, quod ſupponit Caius, ita demùm tranſmitti partem conditionalem, ſi conditio extiterit, eſſe intelligendum inſpecto iure inſtitutionis, non etiam iure accreſcendi, quaſi tranſmittat quidem illam partem, ſed iure accreſcendi, non etiam iure inſtitutionis, etiamſi poſteà ea conditio ex-
11 titerit, † *Quomodo reſpondent Rog. & Azo, quos refert gl. in d. l. qui ex duabus, in verb. qui ex duabus, & ſequitur ibi Bald. verſ. Niſi dicatur, vbi ait, hunc intellectum eſſe ſingularem, & ſubtilem*, quia hæc reſponſio non poteſt vllo modo ſuſtineri, *meritòque reprobatur à Caſtr. ibi num. 1. verſ. Certè, ſi hoc eſſet*, Nam Caius ibi non reſpicit ad ius, & cauſam tranſmiſſionis, ſed ad ipſam tranſmiſſionem: dum ait, *poſteàque conditio extiterit, ea quoque pars ad hæredem eius pertinet*, ſignificat enim à contrario ſenſu, ſi poſteà non extiterit conditio, partem illam non tranſmitti, *vt ibi declarat Caſtr. num. 1.* quod perperam dixiſſet, ſi

tran-

tranſmitteretur iure accreſcendi: Perinde enim eſt, ac, ſi interrogatus ab hærede, nunquid illa pars ad ſe pertineat, non exiſtente conditione, ſimpliciter reſpondiſſet, non pertinere, & replicanti, nonne pertinet, eo ipſo, quod accreuit, iterum reſpondiſſet, fateor, pertinere iure accreſcendi, ſed, quod dixi, non pertinere, intelligo iure inſtitutionis, quo caſu ridiculus fuiſſet, vt, qui ſimpliciter de tranſmiſſione interrogatus ſimpliciter reſpondiſſet negando, quod ad effectum reſpiciens debuiſſet affirmare.

Nec obſtant illa verba, *qui ex duabus par-*
12 *tibus*, quia falſum eſt, ea ſupponere, † teſtatorem diuiſiſſe hæreditatem in plures partes, quam duas: nam genus eſt loquendi Iuriſconſultis familiare, vt ex duabus partibus inſtitutum dicant eum, qui ſolus inſtitutus eſt, & ſic effectu eſt inſtitutus ex aſſe, ſi modo inſtitutio non ſit facta integraliter, ſiuè vno nomine, ſed diſtinctis partibus, puta, ex vna purè, ex altera verò ſub conditione, vel etiam ex vtraque purè, *vti videre eſt in d. l. cum hæres 52. §. vlt. & d. l. ſi ſolus. 79 in prin. ff. de acq. hæred.* Duas enim dicunt partes non ad differentiam plurium, ſed ad differentiam totius integralis, ſcilicet, quia teſtator non inſtituit hæredem ex aſſe, ſed ex duobus ſemiſſibus.

Quamobrem alij, & ſecundò putant,
13 Caium ibi eſſe intelligendum de eo, † qui ſolus quidem inſtitutus eſt, ex parte purè, & ex parte ſub conditione, ſed in conditionali ſubſtitutum habet. *Ita enim intelligunt ijdem Rog. & Azo, quos refert gl. in d. l. qui ex duabus, in prin. in verb. qui ex duabus, & probant ibi Bald. verſ. Et intellige, & verſ. Pone, & Ang. & Caſtr. num. 1. verſ. Mihi videtur, Caſtr. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. verſ. Si autem in vna, vbi ait ita illum text. debere intelligi, & Gomez. d. cap. 10. num. 18. vbi teſtatur, ita communiter omnes illum text. intelligere.* Sed, quia huic reſponſioni obſtat illud, quia, ſi in parte conditionali haberet ſubſtitutum, & pendente conditione moreretur, non tranſmitteret eam ad hæredem, etiamſi poſteà conditio extiteret, *vt diximus infra*
14 *num. 30.* Et tamen Caius ibi † contrarium apertè ſcribit, illius verbis, *& deceſſerit, poſteàque conditio extiterit, ea quoque pars ad hæredem eius pertinet*, Qua ratione *Bart. ibi, verſ. Hoc non videtur verum, & alij* plerique moti ſupradictum intellectum improbarunt, ideò, vt huiuſmodi ſcopulum effugiant, decla-
15 rant, in eius legis ſpecie, † datum eſſe ſubſtitutum, non ſimpliciter, ſiuè in omnem euentum (nam hoc caſu ceſſaret tranſmiſſio, & procederet contrarium) ſed tantùm in defectum conditionis, puta dixiſſe teſtatorem, Inſtituo Titium ex ſemiſſe, &, ſi nauis ex Aſia venerit, inſtituo eum ex aliò ſemiſſe, quod, ſi non venerit, ſubſtituo in eo ſemiſſe Caium: Nam tunc, ſi poſt mortem inſtituti conditio extiterit, quia ſubſtitutus ob defectum conditionis excluditur, ideò pars conditionalis pertinet ad hæredem inſtituti. *Ita enim dici poſſe ſcribit Bart. in d. l. qui ex duabus verſ. Hoc non videtur verum, Et abſolutè ita locum illum eſſe intelligendum cenſuerunt Bald. ibi, verſ. reſpondeo, & Ang. & Caſtr. num. 2 Imol. verſ. hæc prima.*

Sed hæc opinio, licet in ſe vera ſit, non
16 tamen eſt probanda, † *prout eam rectè reprobat Polit. de ſubſt. d. tit. de vulg. part. 6. num. 19. verſ. Ego verò*, quia continet manifeſtam diuinationem: ſupponit enim duo, de quibus, ne verbum quidem in textu legitur: Primum enim ſupponit, datum eſſe ſubſtitutum, cuius ibi nulla mentio fit. Secundò ſupponit, ſubſtitutum, non ſimpliciter, ſed in defectum conditionis nominatim datum eſſe, quæ res, vt raro fit, cum regulariter ſubſtitutio fiat ſub conditione, ſi primus hæres non erit, & ſic in omnem caſum, quo hæres eſſe nequeat, ideò, & multo minus præſumenda: Denique, ſi diligenter ponderetur, effectu reincidit in ſequentem: nam, licet ſupponat datum eſſe ſubſtitutum, vult tamen eſſe datum ſine effectu, quo caſu perinde eſt, ac, ſi datus non eſſet, cum paria ſint, non eſſe datum ſubſtitutum, vel datum deficere, *vt dicemus in decimo cap. qu. 23. nu. 10.* Quamobrem procederet etiam dato in omnem caſum ſubſtituto, ſi poſteà repu-
17 diaret, † *vt dici poſſe ſcribit Bart. in d. l. qui ex duabus, verſ. Hoc non videtur verum*, aut alio modo deficeret, puta decederet viuo teſtatore, aut etiam poſt, ſed ante additam hæreditatem.

Veriùs igitur eſt, loqui Caium de eo, qui nec cohæredem, nec ſubſtitutum ha-
18 bet, † *vt rectè cenſuerunt Hugo, quem refert, & ſequitur gl. in d. l. qui ex duabus, in verb. qui ex duabus, verſ. Sed Hugo, & ibi Bart. in fin. Ang. verſ. Ideò Hugo, Imol. verſ. Tertia verò lect. & gl. in d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, in verb. non Titij hæreds ff. de hæred. inſt. Cuiac. lib. 12. obſ. cap. 11.* Quo ſtante ſuccedit ſecunda dubitatio, cur Caius ita demum velit, partem conditionalem ad hæredem pertinere, ſi poſteà conditio extiterit, cum certum ſit, pertinere, etiamſi non extiterit?

Vulgo receptum eſt, ſupplendam eſſe
19 dictionem, maximè, quaſi dicat Caius, † licet deceſſerit, pertinebit tamen etiam pars conditionalis ad hæredem, ſed maximè, ſi poſteà conditio extiterit, licet idem ſit, ſi non extiterit. *Ita declarant Hugo, quem refert, & ſequitur gl. in d. l. qui ex duabus, in verb. qui ex duabus, verſ. Sed Hugo, & ibi Bart. verſ. Vnde, & Ang. verſ. Ideò Hugo.*

Sed hæc reſponſio eſt ex genere earum,
20 quæ emplaſtra rectè nuncupantur: † Nam cum illa verba, *poſteàque conditio extiterit*, importent conditionem tamquam adiecta verbis illis, *& deceſſerit*, quæ, ſecundùm naturam relatiui adiecti verbo futuri tēporis conditionem important *l. Stichum, qui meus. 6. ff. de leg. 1* intelligimus, hoc ſenſiſſe Caium, ſi poſteà non extiterit conditio, partem illam ad hæredem non pertinere. Quamobrem hæc reſponſio non immeritò fuit *à Polit. in d. tit. de vulg. part. 6. num. 30. verſ. Sed has importunas.*

Hinc igitur alij reſpondent, quod ſcribit Caius, partem conditionalem ad hæredem pertinere, ſi poſteà conditio extiterit,

terit, ſentiens à contrario ſenſu non pertinere, ſi non extiterit, eſſe intelligen-
21 dum, † ſi ſpectemus ius inſtitutionis, non etiam, ſi ius accreſcendi: Nam interim pertinet quidem, ſed iure accreſcendi, non iure inſtitutionis. At, ſi poſteà conditio extiterit, tunc iure inſtitutionis pertinebit, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num. 5. Ita reſpondent Bart. in d. l. qui ex duabus, verſ. vel Clarius, & ibi Imol. verſ. Aduerte tamen.*

Sed neque hæc reſponſio tollit vim ar-
22 gumenti, quia, cum Caius, † ſimpliciter dicat, ad hæredem pertinere, ſi poſteà cōditio extiterit, & hoc modo nō ad titulum acquiſitionis, ſed ad ipſam acquiſitionem reſpiciat, *vt oſtendimus ſupra num. 6.* intelligimus, hoc eum ſenſiſſe, ſi non extiterit conditio, non pertinere, & ſic hæredem effectu nō habiturum illam partē.

Alij demum putant textum eſſe corru-
23 ptum, † & vbi legitur, *poſteaque conditio extiterit* legendum *poſteaquam conditio extiterit*, vt ſenſus ſit, quoties is, qui ex duabus partibus inſtitutus eſt, ex vna purè, ex altera ſub conditione, exputa adierit, & poſteà eo viuo extitit conditio alterius partis, etiamſi moriatur non facta aliqua declaratione, nihilominùs eam quoque partem cęteri ad hæredes tranſmiſſam, quia, cum ipſo iure cenſeatur ei quæſita, nec opus fuerit noua aditione, Conſequens eſt, vt tamquam acquiſita cenſeatur ad hęredes trāſmiſſa, *ita cēſuit Pel. d. tract. de vul. part. 6. n. 20. verſ. Igitur quando.* Sed hęc ſententia mihi nō probatur, quia repugnat omniū Codicum, & verò etiam Pādectarū Florēſinarum lectioni, quę habet, *& deceſſerit, poſteaq; conditio extiterit*, Tùm etiam, quia poſita hac lectione res nullā prorſus dubitationē habuiſſet, cū exiſtente viuo inſtituto conditione partis, ſtatim, & ipſo iure cenſeatur eidē acquiſita, qui iam alterā portionem adiuerat, ita ut non ſit opus noua aditione, ſiuè cohæredem habeat, ſiuè ſubſtitutum; Ideòque tamquàm acquiſitam cenſeri ad hæredes tranſmiſſam.

Quamobrem veriùs eſt, ideò Caium in
24 ſpecie à ſe diſpoſita dixiſſe, † partem conditionalem ad hæredem inſtituti pertinere, ſi poſteà conditio extiterit, quia, ſi non extiterit, non pertinebit, non obſtante, quod inſtitutus, nec cohæredem, nec ſubſtitutum habeat. Sed hoc ideò fit, quia Caius ibi reſpexit ad illud ius, quod tunc tēporis obtinebat, nēpè ad ius, quod ſeruabatur, quo tempore erant in vſu leges caducariæ, Iulia ſcilicet, & Papia, quas ibi Caius interpretabatur, *vt ex inſcriptione conſtat*: Nam eo tempore, qui ex duabus partibus inſtitutus erat, ex vna purè, ex altera verò ſub conditione, licet, nec cohæredem, nec ſubſtitutum haberet, non tamen adeundo ex pura efficiebatur hæres ex conditionali priùs, quam conditio extitiſſes, quia ceſſabat tunc temporis ratio, propter quam dicimus, non eſſe expectandam conditionem: nam hoc ideò fit, quia cum omnimodo ſit partem conditionalem habiturus, ſiuè extiterit, ſiuè non extiterit conditio, cum etiam deficiente conditione pars illa debeat ad eundem inſtitutum per ius accreſcendi pertinere, fruſtrà expectatur conditio cuius euentus nihil operatur, *vt diximus ſupra nu. 21.* At hæc ratio tùnc temporis ceſſabat, quia inſtitutus, etiamſi ſolus eſſet, non tamen erat illam partem in omnem euentum habiturus, cum deficiente conditione pars illa non accreſceret inſtituto, ſed, tamquàm facta caduca ad fiſcum pertineret. Sed, ſi conditio extitiſſet, ad inſtitutum ſecundùm voluntatem teſtatoris pertinebat. Quamobrem neceſſariò erat expectandus conditionis euentus, quippè qui tūc temporis non poterat dici fruſtratorius, cum operaretur, aut fauore inſtituti, ſi conditio extitiſſet, aut fauore fiſci, ſi defeciſſet, vt hodie dicimus de ſubſtituto, cui in hac parte fiſcus aſſimilabatur, quippè, qui lege Iulia vocabatur, quaſi ſubſtitutus, & ſubrogatus in locum deficientis, *vt dicemus in decimo cap. qu. 8. num. 5.* Hinc fit, vt, ſi pendente conſione deceſſiſſet inſtitutus, pars conditionalis ita demùm ad eius hæredem pertineret, ſi poſteà conditio extitiſſet, *vt ibi Caius ait*: Nam ea deficiente fiſcus, vt defunctum, ita & eius hæredem excluſiſſet.

At verò, dixeris, fiebat etiam caduca portio, quoties inſtitutus pendente contione moriebatur *l. vn. §. & , cum triplices C.*
25 *de cad. toll.* ideòque, ſi Caius ibi † reſpexit ad leges caducarias, non rectè videtur dixiſſe, tranſmiſſam eſſe partem conditionalem ad hæredem, ſi poſteà conditio extiterit, cum videatur verius, eam, quaſi factam per mortem inſtituti caducam, debuiſſe à fiſco vindicari. Sed reſpōdeo fiſcū non vindicaſſe, niſi eas partes, quę ad inſtitutū, vel eius hæredem per ius accreſcendi debuiſſent pertinere, ſcilicet, quia leges caducariæ, nō ius inſtitutionis, aut ſubſtitutionis, quæ veniunt ex diſpoſitione defuncti, ſuſtulerunt, ſed ſolùm ius accreſcendi, quod ex diſpoſitione legis profici-
26 ſcitur, † *vt declarat Cuiac. d. lib. 12. obſ. c. 15. in prin.* Itaq; quòd amotis legibus caducarijs iure cōmuni, ſiuè antiquo, ideſt, iure accreſcēdi ſpectaſſet ad coniunctū, id ex prædictis legibus caducarijs deferebatur fiſco, quòd verò ijs legibus amotis ex diſpoſitione teſtatoris ſpectaſſet ad inſtitutum aut eius hęredem, aut etiam ad ſubſtitutū, non auferebat fiſcus, ſed ei relinquebat, cui teſtator dederat. Ad quod reſpiciens Iuſtinianus *in l. vn. §. 5. C. de cad. toll.* ſcribit, teſtatorès ad euitanda caduca; & fiſcum excludendum ſubſtitutiones induxiſſe, ſi-
27 gnificans, † eos ſcientes excludi fiſcum, vbi de parte vacante fuiſſet ab ipſis diſpoſitum, induxiſſe, & frequentaſſe in ſuis teſtamentis vulgares ſubſtitutiones. Cum igitur in propoſito pars conditionalis interdùm ad inſtitutum, hæredemue eius pertineat iure inſtitutionis, interdùm verò iure accreſcendi, Iure inſtitutionis, ſi conditio extiterit, quo caſu intelligitur iam vſque ab initio etiam pro ea hæres extitiſſe, Iure verò accreſcendi, ſi conditio defecerit, *vt ſupra dictum eſt*, ideò con-

ditione

ditione exiſtente fiſcus excludebatur, quià locũ habebat inſtitutio, quæ fiſco præualebat. At conditione deficiente fiſcus, & inſtitutum, & eius hæredem excludebat: quia debebant ij venire per ius accreſcendi, quod à prædictis legibus ſublatũ erat fiſco in deficientis locum ſubrogato. Hic, meo iudicio, vetus eſt eiuſce legis, ſenſus nõ, quem alij cõminiſcuntur. Ex quo intelligimus, hodie, quia ſublatis legibus caducarijs vtimur iure antiquo *d. l. vn. C. de cad. toll. & dicemus in eodem cap. 10. qu. 8. nu. 43.* ideò diſpoſitionem eius legis, quatenus conditionis exiſtentiam requirit, non procedere, ſed in omnibus habere locum ea, quæ ex iuris communis diſpoſitione ſupra diximus *num. 4 & ſeqq.*

Secundo infertur, eum, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione fuit inſtitutus non ſolus, ſed dato cohærede, ſi ex pura adierit, & pendente conditione deceſſerit, tranſmittere ad hæredes ſuos etiam partem conditionalem, ſed pro ea tantùm parte, quàm etiam deficiente con-
28 ditione fuiſſet habiturus: † Nam alia cohæredi accreſcet, non ſolùm, ſi conditio poſteà defecerit, ſed etiam, ſi extiterit *d. l. liber homo 59. §. ſi ita ſcriptum, verſ. Sed, ſi deceſſerit, & ibi Bald. Angel. & Imol. in prin. & nu. 10. verſ. Sed iſtud, Bart. in d. l. liber homo §. Titius, & ibi Bald. verſ. In text. ibi, ex ſemiſſe, & Imol. Bart. in d. l. qui ex duabus. 53. in prin. verſ. Non videtur bona, & ibi Bald. verſ. Sed ille caſus, & Imol. verſ. Sequens ff. de acq. hered.* quia, cum inſtitutio reſpectu eius partis non fuerit coniuncta cum iure accreſcendi, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 19. num. 52.* Conſequens eſt, vt tamquàm ſimplex non potuerit ad hæredes transferri *d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, & ibi Bald. verſ. Not. quod licet.*

Sanè pars illa, quam inſtitutus omnimodo fuiſſet habiturus, quo iure tranſeat ad hæredes, iurenè inſtitutionis, an ve-
29 ro iure accreſcendi, † ſi quæramus, conſtat referre, vtrùm poſt inſtituti mortem conditio defecerit, an verò extiterit: Nã, ſi defecit, certum eſt, non pertinere iure inſtitutionis, ſed tantùm iure accreſcendĩ *per ea, quæ diximus in præcedenti caſu num. 28.*

Cœterùm, ſi extiterit, videtur ea pars iure inſtitutionis ad hæredes pertinere. *Et ita cenſuit Bald. in d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum, verſ. Not. quod, licet ff. de hered. inſtit.* quia, cum pro ea fuerit inſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi, *vt diximus in hoc cap. qu. 19. num 87.* Conſequens videtur, vt eius vi potuerit ad hæredes transferri *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 31. & ſeqq.*

Sed eſt veriùs, non, niſi iure accreſcendi pertinere, quia, cum inſtitutio partis conditionalis ſit indiuidua, & per conſequentias non poſſit pro parte ſuſtineri, & pro parte non, Conſequens eſt, vt eo ipſo, quòd non tranſit inſtitutio pro ea parte, quæ cohæredi deberet accreſcere, ſi deficeret conditio, nec etiam exiſtente conditione tranſire debeat pro ea, quam inſtitutus omnimodo eſſet habiturus. Quamobrem illam partem habebunt eius hæredes ſolo iure accreſcendi, non etiam iure Inſtitutionis, *Vt in ſimili de ſubſtitutione cum iure accreſcendi coniuncta dicemus in hoc cap. qu. 35. num. 5. & ſeqq.*

Nec obſtat, quòd pro ea parte cenſeatur inſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi, ideoque debeat tranſmitti, quia id verum eſt, ſi totam tranſmitti poſſet, vt euenit in ſpecie, qua ſolus quis inſtitutus eſt, partim purè, & partim ſub conditione, *ſecundùm ea, quæ diximus in caſu præcedenti num. 4.* Cœterùm, ſi non tota tranſmitti poſſit, magis eſt, vt ceſſet etiam eius partis tranſmiſſio, ne alioquin diuidatur teſtatoris diſpoſitio, quæ ſui natura diuiſionem non recipit, *vt ſupra dictum eſt.*

Tertio infertur, eum, qui ſolus quidem ex parte purè, & ex parte ſub conditione Inſtitutus eſt, ſed in conditionali ſubſtitutum habet, ſi ex pura adierit, & pendente conditione deceſſerit, non tranſmittere conditionalem ad ſuos hęredes,
30 etiamſi poſteà conditio extiterit. † *Ita enim cenſuerunt Bart. in d. l. qui ex duabus. 53. in prin. verſ. Hoc non videtur verum, & ibi Imol. verſ. Hoc prima. Et eſt de mente eorum, quos referemus num. 30.* Et quamquàm plerique contrarium cenſuerint, *vt Caſtr. in d. l. cum heres. 52. § vlt. num. 1. verſ. Et iſto caſu, & in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. verſ. Si autem in vna ff. de acq. hered. Gomez. tom. 1. var. reſol. cap. 10. num. 18. Cuiac. lib. 12. obſ. cap. 11.* exiſtimantes, etiam in hac ſpecie tranſmitti partem conditionalem, ſi poſtea conditio extiterit *per d. l. qui ex duabus. 53. in prin. ff. de acq. hered.* Contrarium tamen veriùs eſt, & receptius, quia, cum in propoſita ſpecie non fuerit inſtitutio cum iure accreſcendi coniũcta, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 17. num. 22.* Conſequens eſt, vt eius ſpes non potuerit ad hęredes transferri. Et ſanè, ſi tranſmitteretur dato ſubſtituto, deberet etiam tranſmitti dato cohærede pro ea parte, quæ deficiente conditione deberet ipſimet cohæredi accreſcere, quoniam is, quaſi ſubſtitutus eſt *l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. 2.* Atqui non tranſmittitur dato cohærede *d. l. liber homo. 59. §. ſi ita ſcriptum in fin. ff. de her. inſt. Et diximus ſupra num. 29.* Nec igitur dato ſubſtituto.

Nec obſtat *l. qui ex duabus*, quia loquitur de eo, qui ſolus inſtitutus eſt, nec habet in parte conditionali ſubſtitutum, *vt latè oſtendimus ſupra num. 6. & ſeqq.*

Sanè hoc ità demùm verum eſt, ſi locum habeat ſubſtitutio. Cœterùm, ſi non habeat, verius eſt, partem illam ad inſti-
31 tuti hæredem pertinere, † quia paria ſunt, non eſſe datum ſubſtitutum, vel datum, ſed ſine effectu, *vt dicemus in decimo cap. q. 20. num. 58.* Exemplum ſit, ſi ſubſtitutus poſt inſtituti mortem repudiet partem conditionalem: Nam tunc illa pars ad inſtituti hæredem pertinebit *ſecundùm Bart. in d. l. qui ex duabus. 53 in prin. verſ. Hoc non videtur verũ.* Idem eſt, & ſi ſubſtitutio non in omnem caſum, facta ſit, ſed tantùm in defectum conditionis: Nam, ſi poſt inſtituti mortem conditio extiterit, quia ſubſtitutus admitti non poteſt, cum defecerit conditio, ſub qua vocatus eſt, ideò neceſſariò

debet

debet illa portio ad instituti hæredem pertinere, *ut ſcribunt Bart. in d. l. qui ex duabus. 53. in prin. verſ. Hoc nos videtur, verum, & ibi Bald. verſ. Reſpondeo, Ang. & Caſtr. num. 1. Imol. verſ. Hæc prima, Caſt. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 2. verſ. Si autem in vna, qui omnes ferè ita intelligunt d. l. qui ex duabus. Et, quamquam nos eorum ſententiam non probauimus, quatenus ad ſpeciem eius legis applicatur, per ſe tamen accepta vera eſt.*

Sed quo iure pertineat ad hæredem,
31 dubium eſt: † Nam plerique cenſent, iure tantum accreſcendi pertinere, quod ſpes conditionalis inſtitutionis non potuerit ad eum transferri. *Ita enim cenſuerunt Bald. in d. l. qui ex duabus. 53. in prin. verſ. Et intellige, & ibi Ang.*

Sed eſt verius, pertinere iure inſtitutionis, ſi conditio extiterit, & ſubſtitutus, vel repudiatione, vel morte, vel defectu conditionis excludatur, *ut rectè cenſuerunt Bart. in d. l. qui ex duabus. 53. in fin. prin. & Caſtr. in d. l. ſi ſolus, 79. in prin. num. 2. verſ. Si autem in vna*, quia, cum deficiente ſubſtituto perinde res habeatur, ac, ſi datus non eſſet, & inſtitutio conditionalis non dato ſubſtituto tranſmittatur ad hæredes, tamquàm coniuncta cum iure accreſcendi, *vt diximus ſuprà num. 4. & ſeqq.* Conſequens eſt, vt debeat etiam transferri, ſi datus ſit, ſed ſine effectu.

At, ſi non extiterit conditio, & ſubſtitutus ad portionem non admittatur, vel morte præuentus, vel repudiatione excluſus, tunc illa portio, non iure inſtitutionis, ſed iure accreſcendi ad inſtituti hæredem pertinebit; Nam, quia defecit conditio, ideò non poteſt iure inſtitutionis pertinere, ſed, quia nullus alius ſupereſt, qui portionem illam ex teſtamento habere poſſit, ideò neceſſariò debet ijs accreſcere, qui alias hæreditaria partes habent, ne alioquin teſtator, aut pro parte habeat hæredem, ſiuè repræſentetur, aut decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus contrà ea, quæ ſæpiùs dicta ſunt. Et hæc de iure accreſcendi inſtitutione.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi dicitur cum ſubſtitutione coniunctum, quando teſtator cohæredem cohæredi vulgariter ſubſtituit, & ratio num. ſeqq. amplia num. 9. & ſeqq. & 21. limita num. 12. & ſeqq.*
5 *Subſtitutio vulgaris excludit ius accreſcendi, niſi ſit cum ipſa ſubſtitutione coniunctum, & ratio nu. 6.*
7 *Ius accreſcendi eſt remedium ſubſidiarium, quod habet locum ſi de parte vacante non ſit à teſtatore diſpoſitum. Declara, vt procedat ſi diſpoſitio fiat in perſona diuerſa ſecus ſi in eadem nu. 8. & 18.*
11 *Subſtitutio poteſt fieri etiam legatis, & fideicommiſſis.*
15 *Subſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittitur ad hæredes.*
16 *Subſtitutio tunc dicitur coniuncta cum iure accreſcendi quando pars deficientis etiam amota ſubſtitutione, eſſet omni caſu ad cohæredem peruentura.*
17 *Portio deficientis omni caſu ad cohæredem eſſet peruentura, quando aliter poſito iure, decederet teſtator pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*
20 *Subſtitutio eſt indiuidua, & ideò non poteſt pro parte tranſmitti.*
23 *Ius accreſcendi non competit niſi ei, qui ſuam portionem habet.*
24 *Cohæres, idemq; cohæredi ſubſtitutus, ſi ſuam partem repudiauerit, poteſt adhuc admitti ad partem cohæredis deficientis, ſed per ſubſtitutionem tantùm.*
25 *Vt ſubſtitutio dicatur coniuncta cum iure accreſcendi, neceſſarium eſt, vt ſubſtitutus ſuam portionem adierit; vel ſpem aliquam eius adeundæ adhuc habeat num. 27.*
26 *Portio portioni accreſcere dicitur, etiamſi vna deferatur iure inſtitutionis; altera verò iure ſubſtitutionis.*

An, & quando ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione vulgari.

Quæſtio Trigeſima prima.

SEquitur, vt videamus de eo, quod eſt coniunctum cum ſubſtitutione vulgari. Dicitur autem cum ea coniunctum quando teſtator cohæredem cohæredi vul-
1 gariter ſubſtituit, † *l. ſi quis hæres 35. in prin. ff. de acq. hæred. l. teſtamento 6. C. de impub. l. ſi cohæredi 4. in prin. ff. quis ord. in bon. poſſ. & in ſpecie declarant Papienſ. in for. lib. quo ag. ex ſubſt. in verſ. breuiloquè n. 23. Iaſ. l. qui plures 23. n. 2. ff. de vulg. Soc. Sen. l. 1. n. 48. verſ. Baldus verò ff.*
2 *eod.* Nam quia, † cohæres etiam ceſſante ſubſtitutione partem alterius deficientis omnimodò eſſet per ius accreſcendi habiturus, *l. vn. §. his ita definitis C. de Cad. toll.* ideò ſi teſtator eumdemmet expreſsè ſubſtituat dicitur talis ſubſtitutio coniuncta
3 cum iure accreſcendi, † vt eſt in confeſſo apud *Angel. in d. l. ſi quis hæres in princ. verſ. in tex. ibi Papienſ. vbi ſuprà n. 23. Iaſ. in l. qui plures 23. n. 2. ff. de vulg. Polit. in l. re coniunctis nu. 73. ff. de leg. 3. & de ſubſtit. part. 6. de effect. vulgar. ſubſt. nu. 53. Sebaſt. Sap. in d. l. teſtamento nu. 12. Ruin. conſ. 168. nu. 12. verſ. verùm illud, & conſ. 181. n. 8. verſ. et iſtud vol. 2. Et eſt de mente eorum omnium, quos referemus in hoc cap. qu. 40. nu. 8. & q. 41. num. 2. dùm aiunt, ſubſtitutionem fideicommiſſariam tranſmitti ad hæredes, etiamſi ſubſtitutus pendente conditione deceſſerit, ſi talis ſubſtitutio ab initio, & ante aditam hæreditatem erat coniuncta cum iure accreſcendi. Loquuntur enim de compendioſa, quæ antè aditionem continet vulgarem,* ſcili-
4 cet, quia, † in eamdem perſonam vtrumq; ius concurrit, nempè ius coniunctionis, ſiuè ius accreſcendi, & ius ſubſtitutionis, vt eſt de mente, *gl. in l. nec is 17. §. hæres in verb. non amittit, & ibi Iaſ. num. 29. ff. de acq. hæred. gl. in d. l. ſi. quis hæres 35. verb. ex cauſa, verb. imò certè, & ibi Angel. num. 1. & 2. ff. eod. Bart. l. pater filium 14. num. 14. ff. de inoff. & in d. l. teſtamento nu. 5. Caſtr. in l. 1. num. 1. verſ in gl. 1. ff. de acq. hæred. Papienſ. vbi ſupra nu. 19. Iaſ. d. l. re coniunctis num. 162. & ibi Polit. num. 73. & idem Polit. de ſubſt. par. 6. nu. 53. verſ. ego.* Nec alterum ab altero excluditur, quia quod

dicimus, ſubſtitutionem vulgarem exclu-
dere ius accreſcendi, *l. 2. §. ſi duo ff. de Bon.
poſ. ſec. tab. & latè referemus in 10. cap. q. 20. nu.
5. & ſeqq.* procedit; quando ſubſtituitur
perſona diuerſa ab ea, cui ius accreſcendi
competeret, ſecùs verò, quando ſubſti-
tuitur eadem perſona: Nàm tùnc illud
5 non excluditur. † *Ità in ſpecie declarant Bart.
in d. l. teſtamento num. 3. et ibi Bald. num. 1. Ang.
num. 3. Seb. Sap. num. 7. 10. et 11. C. de impub.
et al. Bart. in l. pen. in princ. et ibi Imol. num. 3.
Caſtr. nu. 1. ff. de inoff. tep. Bart. in d. l. re con-
iunctis num. 37. et ibi Iaſ. num. 162. Croet. num. 65.
Rip. nu. 130. Alciat. num. 46. Bart. d. l. ſi pater fi-
lium num. 14. et conſ. 156. num. 2. et conſ. 177. nu.
3. lib. 1. Bald. l. vn. num. 26. C. quand. non pet.
part. Rip. l. 1. num. 182. ff. de vulg. Zanch. in l.
heredes mei 57. §. cu ità. part. 4. num. 274. ff. ad
treb. Mantica de coniect. lib. 4. tit. 11. num. 24.
Peregr. de fideic. art. 21. num. 36. Menoch. de præ-
ſumpt. lib. 4. præſ. 87. num. 8. et præſ. 201. nu. 93.*
6 † ſcilicet, quia cum ſubſtitutio non fiat ad
tollendum ius coniuncti, ſed potius ad il-
lud augendum, Conſequens eſt, vt non
debeat eius excluſionem operari, quia in-
ducta ad vnum finem non debent operari
contrarium effectum, & inducta ad augu-
mentum non debent operari diminutio-
nem, *l. legata inutiliter 14. ff. de adim. leg. l. le-
gata inutiliter 19. in prin. ff. de leg. pri. Et itas in
his terminis ratiocinantur Bald. in d. l. teſtamento
6. nu. 2. C. de Impub. et al. ſubſt. Alex. conſ. 109.
nu. 3. vol. 2. Alcia. in d. l. re coniunctis, num. 46.
verſ. huc pertinet.*

Hinc intelligimus, quòd vulgò dici ſo-
let, ius accreſcendi eſſe remedium ſubſi-
7 diarium, † & ità demum locum, habere ſi
de parte vacante nō ſit à teſtatore diſpo-
ſitum, *vti referemus in 10. cap. q. 20. num 24.
et 25.* procedere, ſi diſpoſitio fiat in perſo-
8 na diuerſa, ſecùs ſi in eadem, † Nam tùnc
non ceſſat ius accreſcendi, etiamſi teſta-
tor de parte vacante diſpoſuerit, vt ſuprà
diximus.

Hoc autem adeò verum eſt, vt proce-
dat, non ſolùm, ſi vulgaris ſubſtitutio ſit
expreſſa in ſpecie, vel in indiuiduo, putà;
quia teſtator dixerit, ſi Titius hæres non
erit, vel, ſi Titius hæres eſſe noluerit, aut
non potuerit, ſubſtituo cohæredem, vel,
quia dixerit, Titio Caium cohæredem
vulgariter ſubſtituo, ſed etiam ſi ſit ex-
9 preſſa in genere, † ſed tacita in ſpecie, pu-
tà, quia teſtator inuicem cohæredes ſub-
ſtituat: Nam, & in hoc caſu vulgaris,
quæ ſub reciproca continetur dicitur cō-
iuncta cum Iure accreſcendi, *d. l. teſtamen-
to 6. & ibi Bart. C. de Impub. & al. ſubſt.* Idē eſt, &
in vulgari, quæ continetur ſub compen-
dioſa, cum ſcilicet teſtator cohæredem
cohæredi ſubſtituit ſub conditione mor-
tis; *nam de hac loquuntur omnes, quos referemus in
hoc cap. quæſt. 41. num. 2. dicentes fideicommiſſa-
riam ab initio coniunctam cum iure accreſcendi reti-
nere etiam poſt aditam, ſuā naturam, vt ſit tranſmiſ-
ſibilis*, Deniq; procedit hoc etiam in lega-
10 tis, & fideicommiſſis, † in quibus ſi teſtator
coniunctum coniuncto Vulgaritèr, aut
etiam Compendiosè ſubſtituat, quod fieri
11 poſſe dubium non eſt, *l. vn. §. ſin autem ali-
quid ſub conditione C. de cad. toll. l. vt hæredibus.
51. in prin. ff. de leg. 2.* dicetur ſubſtitutio con-
iuncta cum iure accreſcendi, *vt eſt in con-
feſſo apud Ruin. conſ. 181. num. 8. verſ. & illud
confirmo, vol. 2.* quia ceſſante etiam ſubſti-
tutione portio deficientis eſſet ad con-
iunctum per ius accreſcendi, vel non de-
creſcendi peruentura, *d. l. vn. §. vbi autem
legatarij C. de cad. toll. §. eadem Inſt. de leg.*

Planè non ſemper vulgaris ſubſtitutio
cenſetur cum iure accreſcendi coniuncta
etiamſi cohæres cohæredi ſubſtitutus ſit:
12 † Nam in hac re varij ſunt diſtinguendi
caſus, quoſum

Primus eſt, quandò duo tantùm fue-
runt hæredes inſtituti, & inuicem ſubſti-
tuti, vel etiam vnus tantùm alteri ſubſti-
tutus eſt, & is ſuam portionem adiuit, Et
tunc procedunt ea, quæ ſupra diximus,
ſcilicet vulgarem ſubſtitutionem cenſeri
coniunctam cum iure accreſcendi, quia
etiā amota ſubſtitutione pars cohæredis
deficiētis fuiſſet ad eū per ius accreſcēdi
13 peruētura, † *Et in his terminis procedit l. ſi quis
hæres. 35. in prin. ff. de acq. hæred. & loquitur Iaſ.
in d. l. qui plures 23. num. 2. ff. de vulg.*

Secundus verò caſus eſt, quando plures
fuerunt hæredes inſtituti, & omnes inui-
cem ſubſtituti, & ex ijs quidam adierunt
ſuam portionem. Et in hoc caſu, licet ſub-
ſtitutio dici poſſit coniuncta cum iure ac-
creſcēdi, ſi reſpiciamus ad modum acqui-
ſitionis ſcilicèt, quia deficientiūm partes
acquiruntur alijs ipſo iure; & ſine noua
aditione, ac etiam inuitis, qua ratione di-
cuntur eis, accreſcere, *in l. teſtamento 6. C. de
Imp. & al. ſub.* Et ſubſtitutio dicitur coniun-
cta cum iure accreſcendi, *Iaſ. in d. l. qui plu-
res 23. nu. 2. ff. de vulg.* non tamen ita dici po-
14 teſt alijs reſpectibus, † quia, aut conſidera-
mus illam partem, quàm alij non eſſent
per ius accreſcendi habituri, ſi ſubſtitutio
facta non eſſet, Et res caret dubio: Nā eius
reſpectu non poteſt ſubſtitutio dici con-
iuncta cum iure accreſcēdi, quod eis non
competeret, Aut verò conſideramus eam,
quàm ipſimet amota ſubſtitutione eſſent
per ius accreſcendi habituri, Et nec huius
quidem reſpectu dici poteſt cum iure ac-
creſcēdi cōiuncta, quod patet ex eo, quia,
ſi eſſet cōiuncta tranſmitteretur ad hære-
15 des, ſi interim moriatur ſubſtitutus, *vt
oſtendemus in hoc cap. qu. 35. num. 8.* Atqui non
tranſmittitur, *d. l. qui plures. 23. & l. Lucius
45. §. Paulus ff. de vulg. & oſtendemus in d. qu. 35.
nu. 18.* Non eſt igitur coniuncta cum iure
accreſcendi. Quod etiam probatur ra-
16 tione; Nam ſubſtitutio tùnc, † dicitur in
perſona cohæredis ſubſtituti coniuncta
cum Iure accreſcendi, cum pars deficien-
tis omni caſu debuiſſet illi accreſcere,
etiamſi ſubſtitutus non eſſet; quod tunc
euenire cenſetur, cum alitèr poſito iure
decederet teſtator pro parte teſtatus, &
17 pro parte inteſtatus, † Atqui in propoſi-
to, ſi prædefunctus non fuiſſet ſubſtitutus,
ſtantibus alijs ſubſtitutis, per quos teſtati
cauſa ſuſtineri poteſt, pars deficientis non
debuiſſet illi accreſcere, quia ſubſtitutio
cœterorum cohæredum ius accreſcendi

in

in illius perſona excluſiſſet, *vt ſcribit Mātic. de con. vlt. vol. lib. 4. tit. 15. num. 26.* Non po-
teſt igitur in illius perſona ſubſtitutio cē-
ſeri cum iure accreſcendi coniuncta.

Nec obſtat, quòd, ſi facta non fuiſſet
ſubſtitutio pars deficientis debuiſſet illi
ſimul cum alijs cohæredibus accreſcere,
quia hoc eſſet verum, ſi alij cohæredes
non fuiſſent ſubſtituti. Cœterùm ſtante
eorum ſubſtitutione verum eſt, non po-
tuiſſe prædefuncto accreſcere, quia corū
ſubſtitutio, tamquàm collata in perſonam
diuerſam ab ea, quæ ius habuiſſet accre-
18 ſcendi cenſetur illud excluſiſſe, † *ſecundùm ea, quæ diximus ſuprà num. 7. & 8.*

Tertius caſus eſt, quando plures fuerūt
hæredes inſtituti, ſed ex ijs duo tantùm
fuerunt inuicem ſubſtituti, quorum vnus
ſimul cum alijs non ſubſtitutis hæredita-
tem adiuit, & ſumus in caſibus, In quibus
omnes inſtituti reſpectu cōiunctionis aut
diſiunctionis erant pares, puta erant om-
nes re, & verbis, aut re tantùm, aut verbis
tantùm coniuncti, aut etiam omnimodo
diſiuncti, quo caſu non poterat inter eos
eſſe prælationi locus, Et in hoc caſu licet
ſubſtitutio poſſit etiam dici coniuncta
cum Iure accreſcendi ſi reſpiciamus ad
acquiſitionis modum ſecundùm *ea, quæ diximus in præcedenti caſu*, non tamen ità dici
19 poteſt alijs reſpectibus, † quia ſi is, qui
adiuit non fuiſſet ſubſtitutus, & alterius
portio defeciſſet, non illi ſoli, ſed alijs
etiàm omnibus non ſubſtitutis pro hære-
ditarijs partibus accreuiſſet, *vt oſtendimus in 5. cap. quæſt. 41. num. 1. & ſeqq. Et in ſpecie declarat gl. in d. l. ſi quis hæres 35. in verb. ex cauſa quoque verſ. ſed quid ſi vult.*

Sanè pro ea portione quæ illi accreuiſ-
ſet, dici poterit coniuncta, ſed inutiliter,
quia nō poterit operari tranſmiſſionem,
ſi ſubſtitutus pendente conditione deceſ-
ſerit, proptereà quòd ſubſtitutio tāquàm
20 indiuidua, † vel tota debet, vel nulla pars
tranſmitti, *vt oſtendimus in hoc cap. quæſt. 35. num. 19.*

Quartus caſus eſt, quando plures fue-
runt hæredes inſtituti non omnes; ſed
duo tantùm inuicem ſubſtituti, quorum
vnus ſimul cum alijs non ſubſtitutis hæ-
reditatem adiuit, Et ſumus in caſibus, in
quibus inuicem ſubſtituti erant inter ſe
magis, quam cum alijs non ſubſtitutis con-
iuncti, puta erant coniuncti re, & verbis,
cum alioquin alij eſſent diſiuncti, quo ca-
ſu debuiſſet ſuperſtes alijs omnibus in iu-
re accreſcendi præferri, *l. re coniunctis 87. ff. de leg. 3. l. vn. §. his ita definitis C. de Cad. toll. & nos latè diximus in 5. cap. qu. 46. num. 2.* Et tunc
verius eſt, ſubſtitutionem omni reſpectu
21 cenſeri cōiunctam, † cum Iure accreſcēdi,
quia etiā amota ſubſtitutione pars defi-
cientis omnimodo fuiſſet ad illū peruentu-
ra per ius accreſcendi, ſiuè ſuperuixiſſet,
ſiuè fuiſſet prædefunctus, *d. §. his ita definitis.*

Quintus, & Vltimus caſus eſt, quādo co-
heres cohæredi ſubſtitutus ſuā portionē
nō adiuit, Et tùnc indiſtinctè verū eſt, ſub-
ſtitutionem non poſſe dici coniunctam
22 cum iure accreſcendi, † quia, cum hoc
ius, tamquàm reale, non competat, niſi ei,
23 qui portionem habet, † *vt diximus in 7. cap. quæſt. 70. nu. 4.* Conſequens eſt, vt ei, qui
ſuam portionem non adiuit, non potuerit
pars alterius deficientis accreſcere, & per
conſequentias, vt in eius perſona ſubſti-
tutio non poſſit dici coniuncta cum iure
accreſcendi, quippè, quod ei non com-
peteret.

Hinc fit, vt ſi is à ſua portione ſit omni-
no excluſus, puta, quia repudiauerit, poſ-
ſit quidem adhuc admitti ad partem defi-
24 cientis ex ſubſtitutione, † *ſecundùm ea, quæ dicemus in hoc ipſo cap. qu. 34. num. 22. in 2. caſu* quippè, quæ non requirit aliam portio-
nem, vt requirit ius accreſcendi *ſicuti declarat Bald. in l. vn. num. 33. C. quand. non pet. part.*
ſed non dicatur ſubſtitutio coniuncta cū
iure accreſcendi, quia reſpectu illius par-
tis tale Ius non competit, *vt ſupra dictum eſt.*

Ex quo intelligimus ad hoc, vt ſubſtitu-
tio dici poſſit coniuncta cum iure accre-
ſcendi neceſſarium, eſſe vt ſubſtitutus
25 ſuam portionem adierit, † *d. l. teſtamento C. de Impub. & al. ſubſt. d. l. ſi quis hæres. 35. in prin. ff. de acq. hæred.* Quamobrem dicimus,
portionem portioni accreſcere etiam-
ſi vna deferatur Iure inſtitutionis altera
26 verò Iure ſubſtitutionis, † *vt videre eſt apud Cern. conſ. 324. num. 10. verſ. Ad prædicta, vol. 4.*

Sanè, ſi ſubſtitutus, qui ſuam portionē
non adiuit, non ſit ab ea totalitèr exclu-
ſus, ſed adhuc eius acquirendæ ſpem ha-
beat, magis eſt, vt quibus caſibus facta
aditione ſubſtitutio diceretur coniuncta
cum iure accreſcendi, dicatur antè con-
27 iuncta non re ſed ſpè, † *ſecundùm ea quæ de inſtitutione diximus in hoc cap. quæſt. 17. num. 29.*
Idq; in omnibus ſupradictis ſpeciebus lo-
cum obtinebit.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi coniunctum cum ſubſtitutione vulgari, operatur, vt ſubſtitutio ſumat naturam iuris accreſcendi, & ſecundùm eam reguletur.*

2 *Subſtitutio mutat gradum, niſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, ſed contra num. 4.*

3 *Poſthumus ab vno gradu exhæredatus, ab alio verò præteritus, rumpit teſtamentum, ſi fiat locus ei gradui, à quo præteritus eſt; declara. num. 7.*

5 *Idem cohæres non poteſt vocari ad eamdem portionem ex diuerſis gradibus, nempè ex primo quatenùs venit per ius accreſcendi, & ex ſecundo quatenus venit per ſubſtitutionem Declara, vt num. 6.*

8 *Partes datæ in inſtitutione cenſentur etiam repetitæ in ſubſtitutione, licet ea non ſit cum iure accreſcendi coniuncta.*

9 *Coniuncti ſicut præferuntur diſiunctis in iure accreſcendi, ità etiàm in ſubſtitutione quæ cum iure accreſcendi coniuncta eſt; Declara num. 10.*

Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum ſubſtitutionem vulgari.

Quæſtio Trigeſima ſecunda.

QVid autem hæc vnio, ſinè coniunctio iuris accreſcendi cum vulgari ſubſtitutione operetur, ſi quæramus, conſtat illud generaliter operari, vt ſubſtitutio ſumat naturam iuris accreſcendi, & ſecundũ eam reguletur. *Ita enim ſcripſerunt Bald. in l. cohæredi 41. §. qui diſcretas ff. de vulg. Ang. in l. liber homo. 59. §. cum quis ff. de hered. inſt. Ruin. conſ. 168. num. 12. & conſ. 181. num. 8. verſ. & iſtud confirmo, vol. 2. Pelæ. in d. l. vt coniunctis, num. 73. verſ. Ego ſuſtinere, & de ſubſt. parte. 6. de effectu vulg. ſubſt. num. 53. verſ. Ego ſuſtinere, Cephal. conſ. 16. num. 45. Men. de praeſ. lib. 4. praeſ. 75. nu. 20. & conſ. 198. num. 25. conſ. 376. num. 31. conſ. 686. nu. 18. & conſ. 841. nu. 16.* Hinc ſpecialiter multi ſequuntur effectus, quorum

Primus eſt, quia, licet ſubſtitutio ſui natura mutet gradum, cum ſubſtitutus dicatur ex ſecundo, vel vlteriori gradu ſuc-
1 cedere, † *l. 1. in prin. l. poteſt. 36. l. ex facto. 43. §. Lucius Titius ff. de Vulg. & Inſt. eod. in prin. l. 3. §. fin. cum 2. ll. ſeqq. ff. de inuuſt. rupt. l. ſi poſthumus. 14. in prin. & §. 1. ff. de lib. & poſth.* & In hoc differat à iure accreſcendi, quippè, quod gradum non mutat, *vt diximus in hoc cap. quaeſt. 14. nu. 44. & dicemus in eodem cap. quaeſt. 45. num. 84.* Tamen, ſi ſubſtitutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi non videtur
2 mutare gradum, † quia alioquin rumperetur teſtamentum, quoties duo fuerunt hæredes inſtituti exhæredato poſthumo, & inuicem ſubſtituti poſthumo præterito, ſi alteruter repudiet. Nam poſthumus ab vno gradu exhæredatus, ab alio verò præteritus rumpit teſtamentum, ſi fiat lo-
3 cus ei gradui à quo præteritus eſt, † & gradus tamquàm diuerſus mutetur, *d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. & §. 1. ff. de lib. & poſth. d. l. 3. §. fin. cum 2. ll. ſeqq. & l. pen. in prin. ff. de Inuuſt. rupt.* Atqui non rumpit teſtamentum, quoties cohæres cohæredi ſubſtitutus eſt, *d. l. pen. verſ. ſed ſi ego.* Ergo per talem ſubſtitutionẽ non mutatur gradus, & ſic ſubſtitutio in hoc ſequitur naturam iuris accreſcendi, *Et ita nonnullis viſum eſt, quos referemus in 10. cap. qu. 23. nu. 108.*

Sed hæc ſententia nõ eſt vera, quia ſubſtitutio etiãſi cũ iure accreſcendi ſit con-
4 iuncta ſemper mutat gradum, † quod patet ex eo, quia non poteſt eſſe ſubſtitutio, niſi ſit ſecundi, aut vlterioris hæredis inſtitutio, *d. l. ex facto. 43. §. Lucius ff. de vulg. & poſt gl. tradunt omnes in rub. ff. eo.* & per conſequentias niſi ſubſtitutus veniat, vt vocatus ſecundo, aut vlteriori loco, ſeu gradu, non primo.

Nec obſtat, quod inde ſequatur, eundem cohæredem vocari ad eandem por-
5 tionem ex diuerſis gradibus, † nempè ex primo quatenus venit per ius accreſcendi, ex ſecundo verò, quatenus venit per ſubſtitutionem, quod abſurdum eſt, *vt animaduertit Bald. in d. l. teſtamento. 6. nu. 3. C. de Impub. & al. ſubſt.* quia id procederet, ſi vtrumque ius conſideraretur, vt cauſa. Cœterùm in propoſito ius accreſcendi non conſideratur, vt cauſa, ſed vt modus
6 acquirendi, † *vt oſtendemus in hoc cap. quaeſt. 16. num. 12.* ſcilicet, quia cohæres re vera capit partem vacantem, vt ſubſtitutus, & ſic, vt veniens ex ſecundo gradu, ſed eam acquirit ipſo iure, etiam inuitus, & ſic per modum accretionis, *vt oſtendemus in hoc cap. quaeſt. 16. num. 17.* ideòque non procedit contrarium.

Minùs obſtat, quod dictum eſt, de po-
7 ſthumo præterito, quia verius eſt, † eo caſu ſubſtitutionem, tamquàm inutilem nõ poſſe cenſeri coniunctam cum iure accreſcendi, *vt oſtendemus in d. cap. 10. quaeſt. 23. nu. 96. & ſeqq.* ideòque cohæredem cohæredi ſubſtitutum non capere partem deficientis iure ſubſtitutionis, quippè quæ nulla eſt, ſed iure tantum accreſcendi, quòd gradum non mutat, *vt ibi latiùs oſtendemus.*

Secundus verò effectus, qui ab illo generali prouenit (ſecundum nonnullos) eſt, quia, quemadmodum pars vacans accreſcit cohæredi pro portione hæreditaria, *d. l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. & latè oſtendimus in 8. cap. q. 10. n. 2.* ita etiam pro eadẽ portione acquiritur ex ſubſtitutione, quę cum iure accreſcendi cõiuncta eſt.

Sed eſt verius, non eſſe hunc vnionis, & coniunctionis huius effectum, quia partes datæ in inſtitutione cenſentur etiam repetitæ in ſubſtitutione, quamuis ea non
8 ſit cum iure accreſcendi coniuncta, † *vt oſtendimus in d. qu. 10. num 9.* Itaque non prouenit hoc ab vnione ſubſtitutionis cum iure accreſcendi, ſed à præſumpta voluntate teſtatoris, qui ſub hæredum nomine plures vocauit, *vt ibi oſtendimus num. 7. & ſeqq.*

Tertius effectus eſt, quia, quemadmodũ in iure accreſcendi coniuncti diſiunctis præferuntur; *d. l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. & diximus in 5. cap. qu. 44. num. 2.* ita etiam præferuntur in ea ſubſtitutione,
9 quę cum iure accreſcendi eſt coniuncta, † *l. cohæredi 41. §. qui diſcretas ff. de vulg. de qua latè diximus in eodem 5. cap. qu. 50. num. 2. & ſeqq.*

Sed nec hic quidẽ verus eſt huius vnionis, & coniunctionis effectus, quia vt coniuncti diſiunctis in ſubſtitutione præferantur procedit etiàm in ijs ſubſtitutionibus, in quibus ius accreſcendi conſiderari
10 nequit, † *vt oſtendimus in dicto 5. cap. qu. 50. num. 6. & qu. 53. num. 4.* Itaq; non prouenit hoc ab vnione, & coniunctione ſubſtitutionis cum iure accreſcendi ſed à præſumpta voluntate teſtatoris, qui, quos in inſtitutione coniunxit, & eo modo prædilexit, cenſetur etiam in ſubſtitutione prædilexiſſe, *vt latè oſtendimus in d. qu. 53. nu. 4.*

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutio vulgaris coniuncta cum iure accreſcendi operatur; vt portio cohæredis deficientis acquiratur ipſo iure ſine noua aditione; Declara nu. 3. & ſeqq. Et quid ſi non Dominus, ſed eius ſeruus ſit inſtitutus, & cohæredi ſubſtitutus num. 10.*
2 *Aditio vna ſufficit.*
3 *Cohæres cohæredi vulgariter ſubſtitutus, ſi repudiet ſuam*

ſuam portionẽ, & mox purificetur cõditio ſubſtitutionis, debet ex ſubſtitutione adire, ſi ſuccedere vult, & ità adeundo conſequitur etiam partem ſuam repudiatam iure accreſcendi, ſed pro portione tantùm hæreditaria ſi adſint cohæredes, etiamſi non fuerint pariter ſubſtituti num. 7. Aliud eſt ſi non repudiet ſuam partem, & adeat ex ſubſtitutione partem cohæredis deficientis, nam tunc etiam partem ſuam in totum habebit licet adſint cohæredes num. 7. & ratio diuerſitatis num. 8.

9 *Intellectus l. ſi tu ex parte 75. verſ. ſextans. ff. de acq. hæred.*

11 *L. ſi quis hæres 35. verſ. idem dico ff. de acq. hæred. declaratur vſq; ad finem.*

An ex vulgari ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi portio hæreditatis ipſo iure, & ſine noua aditione acquiratur.

Quæſtio Trigeſima tertia.

QVartus igitur, & verus huius coniunctionis effectus eſt, quia, licet ex ſubſtitutione regulariter non acquiratur hæreditas ipſo iure, ſed ſit opus aditione, *l. ſi tu ex parte 75. ff. de acq. hæred.* & in hoc differat ſubſtitutio à iure accreſcendi quippè quòd ipſo iure defert partem vacantem, *d. l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. & dix. in 8. cap. qu. 1. num. 2.* tamen, quando ſubſtitutio eſt coniuncta cum iure accreſcendi portio cohæredis deficiẽtis acquiritur ſubſtituto ipſo iure, & ſine
1 noua aditione, † *d. l. ſi tu ex parte. 75. verſ. reſpondit ff. de acq. hæred. l. ſi cohæredi. 4. in prin. ff. quis ord. in bon. poſſ. ſeru. Et ſcribunt gl. in d. l. ſi quis hæres. 35. in verb. ex cauſa quoque verſ. & dic ff. de acq. hæred. Bart. in l. vlt. num. 1. verſ. 2. caſu ff. de acq. hæred. Polit. in d. l. re coniuncti nu. 73. verſ. Ego ſuſtinere, & de ſubſt. partic. 6. de effectu vulg. ſubſt. nu. 53. verſ. Ego ſuſtinere, Zuncb. in d. l. hæredes mei. 57. §. cum ita parte 4. nu. 264. ff. ad treb. Cuiac. ad tit. C. quand. non pet. part. & in l. teſtamento 6. C. de Impub. & al. ſubſt.* quia, quando eſt coniuncta, ſupponimus, ſubſtitutum iam adiiſſe ſuam partem, *d. l. ſi quis hæres 35. in prin ff. de acq. hær. d. l. teſtamento. 6. C. de Impub. & al. ſub. & oſtendimus in hoc cap. qu. 31. num. 25.* Alioquin enim non haberet locum ius accreſcẽdi, *vt diximus in 7. cap. qu. 70. n. 2.* cum per id portio non perſonæ, ſed portioni accreſcat, *l. ſi Titio. 39. §. fi. ff. de vſufr.* &, vbi quis ſemel adiuit, non eſt ampliùs ei opus noua aditione, cum ſe-
2 mel adeundum ſit, † *d. l. ſi tu ex parte. 75. verſ. reſpondit, & l. ſi ſolus. 79. §. fin. verſ. Ego quidem ff. de acq. hæred.*

Planè non ſtatim ei acquiritur ex ſubſtitutione hæreditas, ſed tùnc demum,
3 cum fuerit delata, † *vt declarat. gl. in d. l. ſi quis hæres. 35. in verſ. ex cauſa quoque, verſ. & dic ff. de acq. hæred.* ideſt, cum is, cui facta eſt ſubſtitutio defecerit, vel morte, vel repudiatione. In quo quidem differt inſtitutus, & cohæredi ſubſtitutus ab eo, qui ſolus ex parte pure, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt; Nam hic ſtatim fit hæres ex conditionali etiamſi non extiterit conditio, *vt diximus in hoc cap. qu. 19. nu. 6.* ille vero non, niſi purificata conditione, *Ita ſcribit Bart. in l. quidam elogio. 20. num. 1. verſ. Venio ad 2. C. de iure delib.*

Cuius diuerſitatis ratio eſt, quia priore caſu certum eſt partem conditionalem omnimodo debere ad inſtitutum pertinere cum nullus alius ſit, cui poſſit acquiri, ideòque fruſtrà illius acquiſitio differretur, *vt diximus in 4. qu. 10. nu. 7.* At poſteriore caſu non eſt certum partem illam, omnimodò eſſe peruenturam ad ſubſtitutum, quia ſubſtitutio ſupponit inſtitutum, cui primùm acquiri poteſt ideòque eius reſpectu differtur acquiſitio: quandiù enim ſpes eſt inſtitutum poſſe admitti, tamdiù ſubſtitutus non admittitur, *l. quandiu 3. ff. de acq. hær. Ita ratiocinatur Bart. in d. l. quidam elogio. 20. num. 1. verſ. Venio ad ſecundum.*

Ex his intelligimus, ſi ex duobus hæredibus inſtitutis, Caio puta, & Titio, & inuicem ſubſtitutis Caius adeat partem ſuã, deinde Titius repudiet, aut aliter deficiat, & ſic veniat conditio ſubſtitutionis, non eſſe Caio neceſſe iterùm adire, vt Titij partem acquirat, ſed eam ipſo iure ei ac-
4 creſcere, † *d. l. ſi tu ex parte, & ſcribunt omnes quos retulimus ſuprà num. 1.* Cœterùm ſi repudiet ſuam portionem, & mox purificetur conditio ſubſtitutionis, neceſſariò debebit (ſi ſuccedere vult) adire ex ſubſtitu-
5 tione, † *d. l. ſi tu ex parte 75. verſ. Item ſi tu,* ſed ita adeundo conſequitur etiam partẽ, quàm priùs repudiauerat non quidem iure inſtitutionis, ſed iure accreſcendi, quoniam ea iam accreuerat portioni Titij, quam ipſe ex ſubſtitutione poſteà fuit cõſecutus, *d. l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Inſtitutus ſi tu, & dicemus in quæſt. ſeq. num. 14.* quinimo ſi
6 partem ſuam non repudiauerit, † ſed nec adierit, fortè, quia ſub conditione fuerit relicta, & hac ratione non potuerit eam adire priùs, quàm conditio extiterit, & poſt Titij defectum ex ſubſtitutione adierit, mox conditio ſuæ inſtitutionis extiterit, erit etiam hæres ex parte ſua, & ſic iure ſuæ inſtitutionis, & ſine noua aditione, *d. l. ſi tu ex parte, 75. verſ. Reſpondit.*

Illud ſanè intereſt, vtrum partem, in qua fuit inſtitutus repudiet Caius, nec ne, quia, ſi repudiet, licet adeundo ex ſubſtitutione nihilominùs eam conſequatur,
7 non tamen conſequetur inſolidum, † ſed pro portione tantùm hæreditaria ſi habeat cohæredes etiamſi non fuerint eidem ſubſtituti. *Ita enim ſcripſerunt omnes, quos re-*
8 *feremus in quæſt. ſeq. num. 23.* quia, † cum eam conſequatur non ex diſpoſitione teſtatoris quippè quam repudiauit, ſed ex iure accreſcendi, & ſic ex diſpoſitione legis, Conſequens eſt, vt non niſi pro portione hæreditaria, ideſt pro ea portione, in qua Titius fuerat Inſtitutus eam habere poſſit, *ſecundum ea, quæ diximus in 8. cap. qu. 10. num 2.*

Denique, cum veniat, tamquàm ſubſtitutus, & ſubrogatus in locum Titij deficientis, non poteſt plùs habere, quàm

habuiſſet

habuiſſet Titius, ſi ad ſuam portionem
fuiſſet admiſſus. Atqui is non potuiſſet
habere partem à Caio repudiatam, niſi
pro ſua portione hæreditaria propterea,
quòd ea omnibus cohæredibus pro hære-
ditaria portione accreſcit, *vt dictum eſt*, De-
bet igitur etiam pro huiuſmodi portione
eam habere Caius ſubſtitutus. At verò ſi
non repudiet ſuam portionem, ſed poſt
aditam ex ſubſtitutione hæreditatē exti-
terit ſuæ inſtitutionis conditio. Conſe-
quetur totam eam portionem, in qua fue-
rat inſtitutus, etiamſi cohæredes habeat
d. l. ſi ita ex parte. 75. verſ. ſextans, Et hoc
ideò, quia eam conſequitur ex diſpoſitio-
ne teſtatoris, non ex iure accreſcendi
ideòque eo non repudiante non poſſunt
alij cohæredes ius aliquod in ea præten-
dere, cum ius accreſcendi ceſſet, quoties
is, qui à teſtatore fuit vocatus, ad ſuam
portionem admittitur, *vt diximus in 7. cap. quaeſt.21. num.11.* Et hoc eſt, quod voluit ſi-
gnificare Iabolenus, *in d. l. ſi ita ex parte.75.
verſ. ſextans*, in illis verbis *Sextans itaque, qui
ſub conditione datus mihi eſt, ad me ſolum perti-
9 net*. † Solum enim dixit, ad excluſionem
aliorum cohæredum, *vt ibi declarat gl. in
verb. ad me ſolum.*

Sed hæc quidem procedunt ſi per ſe-
metipſum quis ex ſubſtitutione ſit hæres.
Cœterùm ſi per alium puta ſeruum, ma-
gis eſt vt licet ipſius iuſſu ſeruus ex inſti-
tutione adierit, & hæreditatis partem ei
quæſierit non tamen cohæredis poſtea
deficientis partem cenſeri ei ex ſubſtitu-
tione quæſiſſe, niſi nouus iuſſus, & noua
10 aditio interuenerit, † *vt ſcribit gl. in d. l. ſi quis
heres 35. in verb. ex cauſa quoque verſ. & dic. ff. de
acquir. hered.* Nam quemadmodum ſeruus
ex parte pure, & ex parte ſub conditione
inſtitutus licet iuſſu Domini puram adeat
non tamen poſt euentum conditionis cē-
ſetur ei conditionalem acquiſiuiſſe, niſi
iterum iuſſu ipſius adierit, *l. ſi ſolus 79. §. 1.
ff. de acquir. hered. & diximus in hoc cap. qu. 20.
num.23.* ita etiam ſeruus pro parte inſtitu-
tus, & cohæredis ſubſtitutus licet iuſſu
Domini adeat ex inſtitutione, non tamen
ſine nouo iuſſu, & noua aditione cenſe-
tur ei partem ex ſubſtitutione quæſiuiſſe,
quia inſtitutus, & cohæredis ſubſtitutus
eſt ſimilis ei, qui ex parte purè, & ex parte
ſub conditione inſtitutus eſt, *l. 1. §. id quod
ex ſubſtitutione ff. ad l. falcid. cum ſubſtitutio ſit cō-
ditionalis inſtitutio, vt diximus in hoc cap. q. 17. n. 4.*

Hinc intelligimus eum qui per ſemetip-
ſum ex inſtitutione, & ſubſtitutione vo-
catur differre ab eo qui vocatur per aliū
in duobus, & primo in eo quia cum per ſe-
metipſum vocatur vna ſufficit aditio, cū
verò per alium iterum adeundum eſt, *d. l.
ſi ſolus 79. §. 1.* ſecundo verò quia cum per
ſemetipſum, pars ex ſubſtitutione acqui-
ritur ei, qui ex inſtitutione hæres eſt, *d. l.
ſi quis heres 35. in princip. ff. de acquir. her.* at cum
per alium non acquiritur veteri Domino,
qui ex inſtitutione factus eſt hæres, ſed
nouo Domino ſi medio tempore ſeruus
fuerit alienatus, aut ipſimet ſeruo, ſi inte-
rim manumiſſus fuerit, *d. l. ſi ſolus 79. §. 1.
& diximus in hoc cap. quaeſt. 20. nu. 21.*

Quæ cum ita ſint non immeritò quæri
poteſt quid ſenſerit. *Vlpianus in d. l. ſi quis
11 heres 35. verſ. idem dico ff. de acquir. hered.* † dum
vtrumque parificat, eo ipſo quod poſteà
quàm dixit eum qui fuit inſtitutus ex par-
te, & per ſe ſubſtitutus ſi pro hærede
geſſerit antequam ex cauſa ſubſtitutionis
ei deferatur hæreditas eſſe hæredem ex
cauſa quoque ſubſtitutionis quoniam in-
uito quoque ei adcreſcit portio, ſubijcit,
*idem dico, & ſi filiusfamilias, vel ſeruus iuſſu Do-
mini, vel Patris adierit hereditatem mox emancipa-
tus, vel manumiſſus ex cauſa ſubſtitutionis adeat
erunt namque heredes: ſunt enim appendices prace-
dentis inſtitutionis.* Nam ex his verbis du-
plex oritur dubitatio vna, quia cum hu-
iuſmodi ſpecies differant in hac iuris par-
te vt ſupradictum eſt, non rectè videtur
ſubieciſſe idem dici de vna, quòd de alia.
Sequens verò dubitatio eſt in interpreta-
tione illorū verborū *erunt namq; heredes: ſunt
enim appēdices pracedētis inſtitutionis* quippè quę
inter ſe contraria. Nam aut illa verba
erunt namq; heredes referuntur ad Patrem,
& Dominum, & ſignificant eos eſſe hære-
des ex ſubſtitutione quia iam ex inſtitu-
tione hæredes facti ſunt, & tunc ratio quę
ſubijcitur eſt probabilis, & vera; Ideò
enim ex ſubſtitutione fiunt hęredes pater,
ac Dominus, quia huiuſmodi acquiſitio
pendet ab acquiſitione facta ex inſtitutio-
ne, & ſic eſt appendix præcedentis inſtitu-
tionis, ſed dictum eſt falſum, quia certum
eſt ex ſubſtitutione non acquiri hæredi-
tatem Patri, & Domino, ſed ipſiſmet fi-
lio, & ſeruo, qui poſt emancipationem, &
manumiſſionem adeunt; Aut verò refe-
runtur ad ſeruum, & filium, & ſignificant
eos fieri, hæredes, & tunc dictum quidem
verum eſt, ſed ratio quæ ſubijcitur inepta:
Non enim ideò ſunt ex ſubſtitutione hæ-
redes filius, & ſeruus, quia ex inſtitutione
iam priùs adierint, ſed quia tempore adi-
tionis non ſunt in poteſtate Patris, aut
Domini, ſed ſunt ſui iuris, ideòque non
eis, ſed ſibi hæreditatem acquirunt. Qua-
mobrem non rectè videtur ſubieciſſe, ideò
eos fieri hæredes, quia huiuſmodi acqui-
ſitiones ſunt appendices præcedentis in-
ſtitutionis.

Mirum eſt quàm valde ſe torqueant
noſtri pro hiſce difficultatibus reſoluen-
dis; Primùm enim cenſent nonnulli Vl-
pianum dum ſubijcit idem eſſe non reſpe-
xiſſe ad dictum expreſſum, ſed ad illud
quod à contrario ſenſu tacitè ſubintelli-
gitur, nam ex eo quod ſupradictum eſt
eum qui adiuit ex inſtitutione fieri etiam
hæredē ex ſubſtitutione colligitur à con-
trario ſenſu aliud dictum nempè ſi non
adiuit ex inſtitutione nec per conſequen-
tias fieri poſſe hæredem ex ſubſtitutione:
Quamobrem ſubijcit idem dici, & in filio,
vel ſeruo, nam ſi ex inſtitutione nō adeūt
quandiù ſunt in poteſtate Patris, aut Do-
mini, ſed adierint poſtea quam facti ſunt
ſui iuris, fiunt etiam hæredes ex ſubſtitu-
tione, quoniam hæ, ſunt appendices pro-
cedentis aditionis, *Ita explicat gloſ. in d. l. ſi*

quis

quis heres 35. in princip. in verb. erunt namque hæredes verſ. dic ergo.

Verùm hæc interpretatio, vt expreſſis Vlpiani verbis repugnat ità, & meritò fuit ab omnibus improbata, quia certum eſt loqui Vlpianum de filio, & ſeruo, qui iuſſu Patris, & Domini adierunt ex inſtitutione dum adhuc eſſent in eorum poteſtate conſtituti, & poſt emancipationẽ, & manumiſſionem adierunt ex ſubſtitutione vt patet ex illis verbis, *idem dico, & ſi filius familias, vel ſeruus iuſſu Domini, vel Patris adierit hæreditatem, mox emancipatus, vel manumiſſus ex cauſa ſubſtitutionis adeat*, quamobrem ad eius ſpeciem non poteſt gloſsę interpretatio accommodari, maximè cum Vlpianus bis factam aditionem ſupponat, & vbi iuſſu Patris, aut Domini non eſſet facta ex inſtitutione aditio, ſatis eſſet eos ex inſtitutione ſemel adire vt ipſimet cenſerentur poſteà facti hæredes ex ſubſtitutione.

Hinc igitur alij putant Vlpianum loqui de filio, & ſeruo, qui poſt emancipationẽ, vel manumiſſionem nõ adierunt, & dicere eo caſu Patrem, & Dominum fieri hæredes ex ſubſtitutione, quod hęc acquiſitio pendeat à præcedente inſtitutione, *ita Angel. in d. l. ſi quis heres 35. num. 1. verſ. hoc ceterum ibi.*

Sed, & hæc interpretatio peccat eodem morbo, quo ſuperior: nam apertè Vlpiani verbis refragatur, ſcilicet, quia Vlp. manifeſtè loquitur de filio, & ſeruo, qui poſt emãcipatoinẽ, vel manumiſſionẽ adierunt ex ſubſtitutione, vt patet ex illis verbis, *mox emancipatus, & manumiſſus ex cauſa ſubſtitutionis adeat.* Deinde etiamſi non adierint, non tamen Pater, & Dominus fierent hæredes ex ſubſtitutione prout ſupponit *Angel. quippe ea ad eos non tranſit. l. qui liberis 8. §. hæc verba 35. de vulg. ſed fierent hæredes ex iure accreſcendi ſecundum ea, quæ diximus in hoc capite qu. 26. num. 13.* cum alioquin Vlpianus velit fieri hæredes ex ſubſtitutione, vt patet ex illis verbis *ex cauſa quoque ſubſtitutionis,* & ex illis *ex cauſa ſubſtitutionis adeat*, nam in hoc videtur vtriuſque ſpeciei paritatem conſtituiſſe.

Quamobrem ago, vt liberè dicam quod ſentio puto Vlp. licet vtatur illis verbis, *idem dico* non tamen paritatem denotare voluiſſe, ſed quandam conſequentiam, quæ locum habet in oppoſito, nam poſteaquàm dixit eum, qui adiuit ex inſtitutione fieri etiam hæredem ex ſubſtitutione, quoniam ipſo iure ei etiam inuito accreſcit portio, ſubijcit idem dico, ſcilicet è contrario, quia vbi ipſo iure etiam inuito pars non accreſcit, non fiet hæres ex ſubſtitutione, qui factus eſt hęres ex inſtitutione, nam ſi filius familias, vel ſeruus iuſſu Patris, vel Domini adierit hæreditatem, quoniam alia pars ſub cõditione delata non acquiritur ipſo iure, neque inuito, ſed opus eſt noua aditione, ideò ſi emancipatus, vel manumiſſus ex cauſa ſubſtitutionis adeat, erunt ipſi hæredes non verò Pater, & Dominus; ſunt enim appendices præcedẽtis inſtitutionis, idest ſunt conſequentiæ quæ à præcedenti aditione facta ex cauſa inſtitutionis ducuntur, tàm negatiuè, quàm affirmatiuè. Nam quibus caſibus inuito fit acquiſitio, pars ex ſubſtitutione acquiritur ei, qui factus eſt hęres ex inſtitutione, quibus verò non fit inuitò, nec ijs, qui ex inſtitutione facti ſunt hæredes cenſetur ex ſubſtitutione facta acquiſitio: Ita meo iudicio locus hic intelligendus eſt, ne alioquin fateri cogamur Vlpianum ineptè, & contra recepta iuris principia locutum eſſe.

S V M M A R I V M.

1 *Ex ſubſtitutione non acquiritur hæreditas inuito, ſed ex iure accreſcendi acquiritur num. 2. & 3.*

4 *Si ſubſtitutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi, portio deficientis ſubſtituto acquiritur etiam inuito, & ignoranti, abſque noua aditione, & num. ſeqq.*

8 *Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus æquiparatur ei, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt; & in quo differant num. 33.*

10 *Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus, ſi incipit ab aditione ſuæ partis, fit etiam hæres in parte, in qua eſt ſubſtitutus. Amplia vt num. ſeqq. & an ex iure accreſcendi, an ex ſubſtitutione num. 14.*

11 *L. cum hæreditate 55. ff. de acquir. hæred. declaratur.*

12 *Cohæres, cui poſt aditam hæreditatem, alterius cohæredis portio defertur, non cogitur partem vacantem ſuſcipere, ſi velit totum dimittere; ſed hoc procedit in eo, qui ſimplici iure accreſcendi vocatur, non in eo, qui etiam vocatur ex ſubſtitutione expreſſa num. 13. & ibi triplex ratio diuerſitatis.*

15 *Ius accreſcendi, & ſubſtitutio An, & quando ſint compatibilia, & num. ſeqq.*

17 *Actiones vtiles non poſſunt ſtare ſimul cum directis, & quare num. 19.*

20 *Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus, an poſſit portionem cohæredis deficientis conſequi, vel iure accreſcendi, vel iure ſubſtitutionis ad arbitrium. Et An teneatur tunc præſtare legata vt coniunctus, an vt ſubſtitutus num. 21. & num. 31.*

22 *Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtituitur, ſi repudiet ſuam partem, & poſteà partem cohæredis adeat, habebit etiam partem ſuam iure accreſcendi. Et an in totum, an tantùm pro portione hæreditaria illius, cui fuerat ſubſtitutus? diſtingue, vt num. 23.*

24 *L. ſi ex parte 75. verſ. Item ſi tu ff. de acq. hæred. declaratur.*

25 *Verba debent referri ad id, de quo eſt quæſtio.*

26 *Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus, ſi incipiat ab aditione partis cohæredis, illam habebit iure ſubſtitutionis, non verò iure accreſcendi, & partem ſuam habebit quandoque iure inſtitutionis, quandoque iure accreſcendi, iuxta diſtinctionem, de qua num. 27. Et quid ſi in ea habeat cohæredem, vel ſubſtitutum num. 28.*

29 *Inſtitutus pro parte, & pro alia cohæredi ſubſtitutus, ſi incipiat à repudiatione partis ſibi ex ſubſtitutione delatæ, & poſteà adeat aliam partem, in qua fuit inſtitutus, habebit etiam partem repudiatam iure accreſcendi.*

30 *Cohæ-*

30 *Cohæres cohæredi ſubſtitutus poteſt arbitrio ſuo, portionem cohæredis deficientis habere, vel ex ſubſtitutione, vel ex iure accreſcendi, quamdiu res eſt integra; & qua vtilitas num. 31. Cæterum vbi res deſinet eſſe integra, diſtinguitur, vt num. 31.*
31 *Repudiato vno iure, ſupereſt aliud.*
32 *Pars eſt habenda eo iure, quo teſtator voluit, & num. 27. & qualiter procedat, & num. 32. & 33.*

An, & quando ex vulgari ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi portio hæreditatis inuito acquiratur.

Quæſtio Trigeſima quarta.

QVintus effectus eſt, quia, licet ex ſubſtitutione nemini inuito acquiratur hæreditas, cum iniquum ſit, aliquem inuitũ oneribus hęreditarijs adſtringi
1 † *l. qui in aliena. 6. in prin. ff. de acq. hered.* Et in hoc differat ſubſtitutio à iure accre-
2 ſcendi, † *Vt ſcribunt Iaſ. in l. 1. in prin. verſ. In prima parte C. de Impub. & al. ſubſt. Balduin. in §. & plures, num. 10. Inſt. de vulga. Cuiac. ad tit. C. quand. non pet. part. & ad l. teſtamento C. de Impub. & al. ſubſt.* quippè, quod etiam inuito
3 defert partem vacantem, † *vt diximus in 8. cap. qu. 5. num. 8.* ſi tamen cohæres cohæredi ſubſtitutus ſit, & ſic ſubſtitutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi, portio deficientis etiam inuito ſubſtituto acqui-
4 retur, † *d. l. ſi quis heres 35. in prin. Et ibi Ang. num. 1. verſ. in text. ibi ff. de acq. hered d. l. teſtamento 6. Et ibi Sebaſt. Sap. num. 11. & Cuiac. C. de Impub. & al. ſubſt. Et ſcribunt Paul. in d. l. re coniunctis num. 73. verſ. Ego ſuſtinere, & de ſubſt. partic. 6. de effectu vulg. ſubſt. num. 53. verſ. Ego ſuſtinere, Duar. lib. 2. de Iur. acc. cap. 8. Cuiac. ad tit. C. quando non pet. part.* Et hoc ideò, quia pars illa iam cenſetur acquiſita, cum is, qui partem adit, totam hæreditatem
5 adire cenſeatur cœteris deficientibus, † *l. ſi duo. 38. ff. de acq. hered.* Quo fit, vt eam amplius repudiare non poſſit, cum id,
6 quod acquiſitum eſt, repudiari nequeat, † *l. 1. §. decretalis ff. de ſucceſſ. edict.* Et hoc eſt, quod pleriq; ſentiunt dicentes, ideò inuito accreſcere, quia hoc eſt appendix præ-
7 cedentis aditionis, † *d. l. ſi quis heres 35. in prin. verſ. Sunt enim ff. de acq. hered. Et in ſpecie declarat Cuiac. ad tit. C. quand. non pet. part. & in d. l. teſtamento 6. C. de Impub & al. ſubſt. & nos etiam diximus in 8. cap. qu. 1. num. 11.* Et verò, cum is, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione ſolus inſtitutus eſt, adeundo ex pura cogatur etiam inuitus conditionalem ſuſcipere, *l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hered. & nos latè oſtendemus in hoc cap. qu. 25. num. 30.* Conſequens eſt, vt etiam inuitus debeat partem ex ſubſtitutione delatam ſuſcipere inſtitutus, & cohæredi ſubſtitutus, qui ſuam portionem adiuit, quippè qui ſimilis ei dicitur, qui ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt,
8 † *l. cohæredi. 41. §. cohæres ff. de vulg. & diximus in hoc cap. qu. 16. num. 6. Ita ratiocinatur Duar. d. lib. 2. de Iur. accr. cap. 8.*

Hinc fit, vt etiam ignorans fiat hæres
9 ex ſubſtitutione, † *vt ſcribit gl. in d. l. ſi quis heres. 35. in prin. in verb. ex cauſa quoque verſ. Vel dic. ff. de acq. hered.* quia, quæ inuitis nobis fiunt, multo magis fiunt, & nobis ignorantibus, *l. quæ poteſt inuitis. 27. ff. de reg. Iur. §. ſin autem Inſt. de hered. qua ab Int. def.*

Sed hæc generaliter dicuntur. Specialiter autem, ſi quæramus; quando cohæres cohæredi ſubſtitutus cogatur inuitus partem, vel ex inſtitutione, vel ex ſubſtitutione ſuſcipere, conſtat quatuor eſſe diſtinguendos caſus, quorum.

Primus eſt, quando ſubſtitutus incipit ab aditione ſuæ partis. Et tùnc certum eſt, illũ etiam inuitum fieri hæredem etiã
10 ex ſubſtitutione, † *d. l. ſi quis heres 35. in prin. Et ibi Ang. num. 1. verſ. & hoc tenet ff. de acq. her. d. l. teſtamento. 6. Et ibi Bart. num. 5. Bald. num. 2. C. de Impub. & al. ſubſt. Caſtr. in l. 1. nu. 1. verſ. in gl. 1. ff. de acq. hered. Iaſ. in d. l. Nec is. 17. §. heres, nu. 30. ff. de acq. hered. Alcia. in d. l. re coniuncti, num. 58. verſ. Imò procedit, & verſ. Quod maximè:* Nam in his potiſſimum terminis procedunt ea, quæ ſupra diximus. Quamobrem pars cohæredis dicitur ei etiam inuito accreſcere, *in d. l. ſi quis heres 35. & in d. l. teſtamento 6.*

11 Idque adeò verum eſt, † vt procedat, non ſolùm, ſi tempore aditionis delata iam erat ex ſubſtitutione portio, vt quia cohæres iam defecerat, puta repudiauerat, aut anteaditam deceſſerat ſed etiam ſi delata ſit poſteà; Adhuc enim cogetur eam ſuſcipere, etiamſi dicat, ſe velle partem ſuam omittere: Nam, quod dicitur, cohæredem, cui poſt aditam hęreditatem, alterius cohæredis portio defertur, non cogi partem vacantem ſuſcipere, ſi velit partem ſuam omittere, ſed habere facultatem totius hæreditatis aut amplectendæ, aut omittendæ, ſecundùm diſpoſitio-
12 nem, *l. cum hereditate. 55 ff. de acq. hered.* † quam noſtri communitèr ad omnem cohæredẽ, etiã extraneũ trahunt, *vt retulimus in 8. cap. q. 6. n. 3.* tametſi nos diſputãdo contrariam opinionẽ veriorem eſſe diximus, *ibi nu.*
13 *7. & ſeqq.* procedit, † in eo, qui ſolo, & ſimplici iure accreſcendi vocatur ad partem deficientis, non etiam in eo, qui vocatur ex ſubſtitutione, & ſic ex expreſſa teſtatoris diſpoſitione; Nam hic ex veriore, & receptiore ſententia cogetur omnimodò partem vacantem ſuſcipere, etiamſi poſteà deferatur, nec poterit partem ſuam repudiare. *Ita enim diſtinguendo declarant Bart. in d. l. re coniuncti nu. 53. & ibi Rip. nu. 186. Alcia. num. 58. verſ. Quod maximè, Bart in l. vlt. in prin. verſ. Sol. ibi ff. de acq. hered. Bart. in d. l. teſtamento 6. num. 4. & ibi Ang. nu. 2. & ibi Seb. Sap. num. 12. C. de Impub. & al. ſubſt. Ang. in d. l. cum hereditate. 55. verſ. & limita, & ibi Caſtr. n. 3. Imol. num. 3. verſ. Vltimo ff. de acq. hered. Imol. in l. ſi ſolus. 79. num. 1. verſ. in ea gl. 16. ff. de acq. hered. Caſtr. in l. 1. num. 3. & ibi Imol. num. 2. verſ. In ea gl. ibi ff. eo. Zanch. in d. l. heredes mei 57. §. cum ita, parte 4. num. 267. ff. ad Trebell.* Cuius diuerſitatis triplicem noſtri rationem afferre ſolent. Primùm, quia, quoties ius

accreſcendi

accreſcendi eſt ſimplex, cohæres vocatur ad partem vacantem ex ſola diſpoſitione legis, *vt patet ex ijs quæ diximus in ſecundo cap. qu. 2. num 23.* At, quoties eſt vnitum cum ſubſtitutione, vocatur ex diſpoſitione hominis, & mitiùs agitur cum lege, quam cum homine. *Ita ratiocinatur Seb. Sap. in d. l. ſi teſtamento 6. num. 11.* Secundam verò rationem afferunt, quia, magis eſt, quod imputetur ei, qui ſubſtitutus eſt, ſi non cogitauit, ſubſtitutioni locum eſſe poſſe, & cohærede repudiante ſibi totum accreſcere, quam ſi non ſit ſubſtitutus, *vt conſiderant Seb. Sap. in d. l. teſtamento 6. num 12. & Alciat. in d. l. re coniuncti num. 58. verſ. Quod maximè.* Tertiam denique rationem afferunt, quia duo vincula magis ligant, quam vnum, *vt diximus in quinto cap. qu. 46. num. 5. Ita Seb. Sap. in d. l. teſtamento 6. num. 12.*

Hinc intelligimus erraſſe *gl. in d. l. teſtamento 6. in verb. Accreſcit, C. de impub. & al. ſubſt.* dum interpretatur id, quod ibi dicitur partes repudiantium accreſcere cohæredibus ſubſtitutis, qui ſuas portiones agnouerunt etiam inuitis, procedere, ſi ſuam partem velint, ſentiens beneficium *d. l. cum hæreditate. 55. ff. de acq. hæred.* etiam in hac ſpecie locum habere, quia contrarium verius eſt, & receptius, *vt videre eſt apud eos, quos retulimus ſupra numer. 11.* Quamobrem illa gl. non immeritò fuit improbata *à Bart. in d. l. teſtamento. 6. num. 4.*

Planè de illo dubitari poteſt, an in hac ſpecie cohæres cenſeatur conſequi partem cohæredis deficientis iure accreſcen-
14 di, an verò etiam iure ſubſtitutionis. † Et in hoc variant noſtri: Nam quidam cenſent non niſi iure accreſcendi eam obtinere, *vt Cuiac. in d. l. teſtamento. 6. C. de impub. & in d. tit. C. quand. non pet. part.* tùm quia pars illa ſimpliciter dicitur ei accreſcere *in d. l. teſtamento. 6. & in d. l. ſi quis hæres*, Tùm etiam quia fruſtrà per ſubſtitutionē conſequeretur, quod per ius accreſcendi haberet primùm, *vt fatetur Bald. in d. l. teſtamento. 6. num 12.*

Sed eſt verius habere eam vtroque iure, id eſt, & iure accreſcendi, & iure ſubſtitutionis, *vt cenſuerunt Bart. in d. l. teſtamento. 6. num. 5. & ibi Bald. num. 3. C. de impub. & al. ſubſt. Ang. in d. l. ſi quis hæres. 35. num. 1. verſ. In tex. ibi, & num. 2. Caſtr. in d. l. 1. nu. 1. verſ. In gl. 1. ff. de acq. hæred. & Polit in d. l. re coniuncti n. 73. verſ. Ego ſuſtinere, & de ſubſt. partie. 6. num. 53. verſ. Ego ſuſtinere;* Nam de iure accreſcendi res caret dubio, quia, vt dictum eſt, pars dicitur ei accreſcere, de iure verò ſubſtitionis patet *d. l. ſi hæres, ibi erit hæres, ex cauſa quoque ſubſtitutionis;* Et ita etiam ſenſiſſe videntur omnes, qui in propria ſpecie ſcripſerunt, debere ſubſtitutum eſſe hæredem eo iure, quo teſtator voluit, *quos referemus infra num. 27.* Et ſanè, cum hæc inta ſint inter ſe compatibilia,
15 † *vt ſcribit Angel. in d. l. ſi quis hæres. 35. in prin. num. 1. verſ. In tex. ibi, & num. 2. ff. de acq. hær.* ſcilicet, quia non repugnat, quem eſſe hæredem ex ſubſtitutione, & ipſo iure, ac ſine noua aditione, & ſic per modum accretionis partem acquirere. Conſequens eſt, vt ſimul eſſe poſſint, *vt declarat Ang. in d. l. ſi quis hæres num. 5.*

Nec obſtat, ſi dicatur, imò hæc eſſe incompatibilia, quia cum expreſſum faciat
16 ceſſare tacitum † *l. cum ex filio 39. §. filio ff. de vulg.* & ius accreſcendi ſit tacita ſubſtitutio *l. ſi Titio. 63. §. fin. ff. de leg. 2. & nos diximus in 2. cap. qu. 2. num 42.* Conſequens videtur, vt ceſſare debeat, vbi facta eſt expreſſa, *vt opponendo conſiderat Bald. in d. l. teſtamento. 6. num. 2. C. de impub. & al ſub.* Denique cum actiones vtiles ſimul ſtare nō
17 poſſint cum directis † *l. ſi hæres inſtitutus 70. ff. ad treb.* Conſequens etiam videtur, vt ſimul ſtare non poſſit ius accreſcendi cum ſubſtitutione expreſſa, ſcilicet, quia par videtur omnium ratio, cum & actiones directæ videantur poſſe dici expreſſæ tamquàm venientes ex verbis legis, aut edicti, vtiles verò tacitæ, tamquàm venientes ex ſententia, *vt obijciendo conſiderat Ang in d. l. ſi quis hæres 35. num. 2.* quia

Ad primum reſpondet Baldus, ſubſtitutionem expreſſam facere ceſſare ius accreſcendi, quando eſt ſubſtitutio tacita quoad titulum nominis, ſcilicet, quia nō dicetur ampliùs tacita, ſed expreſſa ſubſtitutio, ſed non quoad ius, & acquiſitionis effectum, quia, cum ſubſtitutio facta ſit ad augendum, Conſequens eſt, vt non debeat operari diminutionem *ſecundùm ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 31. num. 6. Ita reſpondet Bald. in d. l. teſtamento. 6. num. 2. C. de impub. & al. ſub.*

Verùm hæc reſponſio, meo iudicio, non tollit dubitationem, quia licet effectus ſit idem, non tamen ſequitur eum ex vtroque iure prouenire. Eſt enim effectus ſubſtitutionis non iuris accreſcendi tamquàm ab illa excluſi.

Quamobrem verius eſt, hæc eſſe incom-
18 patibilia, † & ſimul ſtare non poſſe, ſi ius accreſcendi conſideretur, vt cauſa acquiſitionis, ſecus verò ſi conſideretur, vt acquiſitionis modus: Nam, quoties conſideratur, vt cauſa acquiſitionis, ideò non poteſt ſimul eſſe cum ſubſtitutione, quia ſubſtitutio continet prouiſionem hominis, ius verò accreſcendi continet prouiſionem legis, *vt oſtendimus in ſecundo cap. qu 2. num. 23.* & hæc ab illa excluditur, etiamſi in eamdem perſonam conferatur, & ad eũdem finem, & effectum dirigatur. At in propoſito ius accreſcendi non conſideratur, vt cauſa acquiſitionis, ſed, vt acquiſitionis modus, quia ſubſtitutus ſit hæres ex cauſa ſubſtitutionis, & ſic diſpoſitionis hominis, non verò ex cauſa iuris accreſcendi, & ſic diſpoſitionis legis, ſed ſit hæres ipſo iure, & ſine noua aditione, ac inuitus, & ſic per modum accretionis, *vt latè oſtendimus in hoc cap. qu. 16. num. 13.* Ergo non ſunt incompatibilia, & per conſequens ſimul ſtare poſſunt, nec alterum ab altero excluditur.

Ad ſecundum verò reſpondet Ang. diuerſam eſſe rationem iurium directorum,
19 & vtilium, † & ſubſtitutionis, ac iuris accreſcendi. Nam illa, ſiuè ſint directa,

ſiuè vtilia, conferuntur in vnam, eandemque perſonam ex expreſſa diſpoſitione teſtatoris, qui vtroque modo diſponendo cenſetur electionem vocato dediſſe; At ſubſtitutio, & ius accreſcendi non veniunt ex eadem diſpoſitione, ſed diuerſis, quoniam illa venit ex diſpoſitione hominis, & ſic ex voluntate teſtatoris expreſſa, hæc verò ex diſpoſitione legis cum qua conuenit præſumpta voluntas teſtatoris, ideòque ſimul ſtare poſſunt. *Ita respondet Ang. in d. l. ſi quis heres. 35. in prin. nu. 2. ff. de acq. hered.*

Sed neque hęc reſponſio tollit vim contrarij: Nam hoc ipſo, quòd ſubſtitutio venit ex voluntate expreſſa; & ius accreſcendi ex præſumpta, fit, vt ſimul ſtare non poſſit, *per ea, quæ ſupradiximus.*

Quamobrem verius eſt, longè aliam eſſe rationem illorum, & horum iurium: Nam iura directa, & vtilia, ideò ſunt incompatibilia, quia in eorum diſtinctione non conſideramus effectum, vtpotè, qui idem eſſe dicitur *in l. actio. 49. ff. de neg. geſt.* ſed conſideramus ſolam originem, quæ, quia eſt incompatibilis, ſcilicet, quia directa perueniunt ex verbis, vtilia verò ex interpretatione, quæ ceſſat, vbi verba clara ſunt, ideò fit, vt nullo reſpectu ſimul ſtare poſſint. At in diſtinctione ſubſtitutionis, & iuris accreſcendi, non ſolùm conſideramus originem, & cauſam, ſed etiam modum acquirendi, ideòque, licet hæc iura eſſent incompatibilia, ſi vno, & eodem reſpectu conſiderentur, puta reſpectu cauſæ, vel reſpectu modi, non tamen ſunt incompatibilia, ſi conſiderentur diuerſis reſpectibus, vt conſiderantur in propoſito, ſcilicet, quia ſubſtitutio conſideratur, vt cauſa, ius verò accreſcendi, vt modus, poſſunt enim hęc ſimul ſtare, vt ſubſtitutus fiat hæres ex cauſa ſubſtitutionis, & fiat per modũ accretionis, idest ipſo iure, & ſine noua aditione, ac inuitus, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus. Et ita videtur ſenſiſſe Polit. in d. l. re coniunctis n. 73. verſ. Ego ſuſtinere, & d. tract. de ſubſt. partic. 6. de effectu vulg. ſubſt. nu. 53. verſ. Ego ſubſtinere, tametſi non ita rem explicet.*

Sed hæc procedunt, ſi ſubſtitutus vtroque iure velit conſequi partem deficientis. Cœterùm ſi altero tantùm iure velit eam obtinere, an hoc facere poſſit,
20 dubitari ſolet. † Et quamquàm plerique *veteres, quorum opinionem refert gl. in d. l. ſi quis heres. 35. in verb. ex cauſa quoque, verſ. Sed quid ſi vult. ff. de acq. hered. & poſt eos Oldr. quem refert Bald. in d. l. teſtamento. 6. num. 3. verſ. Sed D. Oldr. C. de impub. & al. ſubſt.* cenſuerint poſſe, *per ea, quæ diximus infra num.* 30. Verius tamen, & receptius eſt, non poſſe, ſed cogi eum habere partem deficientis, & iure ſubſtitutionis, & iure accreſcendi. *Ita enim cenſuerunt gl. in d. l. ſi quis heres, in verb. ex cauſa quoque, verſ. Imò certè, & ibi Ang. n. 1. verſ. In text. ibi, & num. 2. Bald. in d. l. teſtamento. 6. nu. 3. Polit. in d. l. re coniunctis nu. 73. verſ. Ego ſuſtinere, & in d. tract. de ſubſt. par. 6. n. 53. verſ. Ego ſuſtinere.* Iure ſubſtitutionis tãquã cauſa acquiſitionis. Iure verò accreſcendi tãquã acquiſitionis modo, *ſecundùm ea, quæ ſupradix.* tametſi veteres ſentiant cogi habere vtroque iure, tamquàm cauſa quod nos à veritate alienum eſſe diximus in hoc cap. *qu. 16. num.* 8. Nec obſtant ea, quæ dicemus *infra num. 28. & ſeqq.* quia procedunt, quandiù res eſt integra. Cœterùm, vbi ſemel adiuit ſuam portionem, verius eſt, cogi eum habere vtramque eo iure, quo teſtator voluit, *vt ibi latius oſtendimus.* Hinc fit, vt in hoc caſu teneatur ſubſtitutus præſtare legata, & vt coniunctus, & vt ſubſtitutus, & ſic vtroque iure *ſecundùm*
21 *Bald. in d. l. teſtamento n. 3.* Sed eſt verius, † nõ teneri, niſi vti ſubſtitutũ, qa cũ nõ fiat hæres ex cauſa iuris accreſcẽdi, ſed tantũ ex cauſa ſubſtitutionis, licet acquiſitio fiat per modum accretionis, *vt ſupra dictum eſt.* Conſequens eſt, vt in his, quæ ab acquiſitionis cauſa pendent, debeat cenſeri, vt ſubſtitutus, non vt coniunctus.

Secundus verò caſus eſt, quando cohæres cohæredi ſubſtitutus incipit à repu-
22 diatione ſuæ partis, † Et tunc, ſi poſteà cohæredis partem adeat, quod facere poteſt, ſiuè tempore repudiationis iam erat delata, ſiuè delata ſit poſteà, *vt declarat Caſtr. in l. 1. nu. 4. verſ. Sed contra ipſum ff. de acq. hered.* habebit etiam partem ſuam, quam prius repudiauerat, non quidem iure inſtitutionis, ſed iure accreſcendi, ſcilicet, quia pars illa iam accreuerat parti hæredis, quam ipſe ex ſubſtitutione eſt poſteà conſecutus *l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Item ſi tu ff. de acq. hered. Et in ſpecie declarant gl. ibi in verb. at, ſi tantum, & Angel. num. 2. Bart. in d. l. teſtamento. 6. num. 5. C. de imp. & al. ſubſt. in l. fin. num. 1. verſ. ſi verò primo ff. de acq. hered. Caſtr. in l. 1. num. 4. verſ. Sed contra ipſum ff. eo. Imol. in l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 1. verſ. In eadem gl. ff. eo. & ibi Caſtr. num. 3. Iaſ. in d. l. nec is. 17. §. heres num. 30. ff. eod.* Sed hoc ita intelligendum eſt, vt, ſi quidem ſit
23 ſolus, eam conſequatur in totum. † ſi verò non ſit ſolus, ſed habeat alios cohæredes, etiam non ſubſtitutos, ſed eodem ſecum modo coniunctos, aut disiunctos, quo is, cui fuerat ſubſtitutus, non in totum eam conſequatur, ſed pro hæreditaria tantum portione illius, cui fuerat ſubſtitutus, ſcilicet, quia pars illa, tamquàm repudiata, & ſic facta caduca accreuit omnibus cohæredibus, qui ſuas portiones agnouerunt, *vt diximus in octauo cap. q. 10. n. 1. Ita Ang. in d. l. ſi quis heres. 35. n. 2. verſ. Et hoc tenet, Caſtr. in d. l. ſi ſolus 79. nu. 3.*

Ex quibus inferri poteſt ad declaratio-
24 nem eius, *quod ſcribit Iabolenus* † *in d. l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Item, ſi tu,* cuius alioquin dubius eſt, & ambiguus ſenſus: Nam dum ait, *Item, ſi tu ſextantis ex quo inſtitutus eſſes heres, omiſeris aditionem nunquid dubitas, quin ex ſubſtitutione adeundo, Titianæ partis habiturus partem eſſes?* & hoc modo ſupponit, Caium Titio cohæredi ſubſtitutum, ſi prius repudiauerit ex inſtitutione, & poſteà adierit ex ſubſtitutione non totam Titij partem habiturum, ſed tantum partem partis; præbuit cauſam dubitandi, & inquirendi, quænam ſit pars Titianæ partis,

quæ

quæ ad eum non pertinet, & quamobtem non pertineat? Et veteres quidem putauerunt eſſe ſemiſſem illius ſextãtis, quem Caius repudiauerat, quippè, qui non potuit ad eundem Caium, vt Titio ſubſtitutum pertinere, ſed omnimodo debuit pertinere ad alium cohæredẽ, qui non fuerat ſubſtitutus. Itaq; ſupponũt in ſpecie Iaboleni tres fuiſſe hæredes inſtitutos Caium in ſextãte, Titium in quincunce, & Seium in alio quincunce; Ex his Caium, qui Titio fuerat ſubſtitutus ſuum ſextantẽ repudiaſſe, & ideò eum accreuiſſe non ſolum parti Titij, ſed etiam parti Sei pro portione hæreditaria, & hoc modo factum eſſe, vt in parte Titij non totus ſextans reperiatur, ſed tantùm pars ſextantis, idest, dimidia, quoniam alia dimidia accreuit parti Sei. Vndè, licet Caius adeat poſteà partem Titij ex ſubſtitutione, non tamen integrum ſextantem conſequetur, ſed tantum eius partem. Et ita accipiendum putant Iabolenum in illis verbis, *habiturus partem eſſes*, quaſi partem intelligat ſextantis, non totum ſextantem; *Ita declarant gl. in d. l. ſi tu ex parte. 75. in verb. partem, verſ. Tu dic, & alij veteres frequẽtius.* Hæc interpretatio, licet in ſe vera ſit, & id ipſum contineat, quod ſupra diximus, non tamen rectè videtur ad Iaboleni ſpeciem adaptari, ſcilicet, quia Iabolenus videtur loqui de parte Titianæ partis, & ſignificare alteram partem eiuſdem partis Titianæ non pertinere ad ſubſtitutum, quæ res non poteſt intelligi de ea parte ſextantis, quæ alteri cohæredi accreuit, quoniam ea non poteſt dici pars Titianæ partis, vtpotè in qua nunquàm fuit.

Sed eſt verius, prædicta Iaboleni verba, *habiturus partem eſſes*, debere intelligi de parte Cai, idest, de ſextante, quem Caius repudiauerat, *vt & ipſi rectè putant*, non de parte Titij, ſed eorum ſenſum non ita eſſe concipiendum. *Nunquid dubitas, quin adeundo ex ſubſtitutione habiturus eſſes partem Titianæ partis?* ſed ita, *Nunquid dubitas, quin adeundo ex ſubſtitutione Titianæ partis habiturus eſſes partem*, hoc eſt illum ſextantẽ, quem ex inſtitutione omiſeras? Itaque punctus, qui ponitur poſt verbum *adeundo*, debet poni poſt verba *Titianæ partis*, quia verba debent
25 ad id referri, de quo erat quæſtio, † & in ſpecie ibi propoſita nõ poterat eſſe quæſtio de parte Titij, quin tota debuerit ad Caium ſubſtitutum pertinere, ſed tantùm de parte Cai, quæ priùs fuerat repudiata, vt ſcilicet ad eundem Caium ex ſubſtitutione Titianæ partis adeuntem deberet pertinere. Hoc autem ſenſu poſito, non eſt neceſſarium ſupponere, tres *in ſpecie d. verſ. Item ſi tu*, fuiſſe heredes inſtitutos, ſed poteſt Iabolenus intelligi, ſiuè duo tantùm inſtituti ſint, ſiuè plures, quia, ſi duo tantùm ſint inſtituti, totus ſextans ad eum pertinebit, ſi verò plures, non pertinebit, niſi pro portione hæreditaria Titij, cui Caius fuerat ſubſtitutus, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.* Itaq; priore caſu, verba illa, *habiturus partem eſſes*, intelligũtur de tota parte, idest de toto ſextante, poſteriore verò de parte partis, ſeù ſextãtis.

Tertius caſus eſt, quando cohæres cohæredi ſubſtitutus incipit ab aditione partis cohæredis, Et tunc certum eſt, partem illam ad eum pertinere iure ſubſtitu-
26 tionis, non iure accreſcendi, † *vt ſcribit Bald. in d. l. teſtamento. 6. num. 3. C. de impub. & al. ſubſt.* quippè, quod in propria ſpecie conſiderari nequit. Quamobrem eius reſpectu tenebitur ad legata, & fideicommiſſa, non vti coniunctus, ſed vti ſubſtitutos, & ſic non ſecundùm naturam iuris accreſcendi, ſed ſecundùm naturam ſubſtitutionis, *vt declarat Bald. in d. l. teſtamento. 6. num 3.*

Partem autem ſuam, an cogatur etiam
27 habere, & quo iure, ſi quæramus † conſtat multùm referre vtrùm eo tempore, quo adit ex ſubſtitutione, iam fuerit delata, necne: Nam ſi iam erat delata, certũ eſt, cogi eam habere, non iure accreſcendi, ſed iure inſtitutionis, & ſic eo iure, quo teſtator voluit, *ſecundùm ea, quæ dicemus infra num 30.* Cœterùm, ſi nondum erat delata, vt quia ſub conditione fuerit relicta, ſi quidem poſteà conditio extiterit, cogetur ſimiliter eam habere non iure accreſcendi, ſed iure inſtitutionis, *ſecundùm ea, quæ dicemus infra num. 32* & quidem totum, licet habeat cohæredes, *d. l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Sextans. ff. de acq. hered. prout diximus in qu. præced. nu. 7.* Quod ſi non extiterit, cogetur eam habere iure accreſcendi, non iure inſtitutionis, *ſecundùm ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 30. num. 5.* quippè, cui ob defectum conditionis locus eſſe nequit.

Planè, ſi in conditionali ſubſtitutũ ha-
28 beat, † & conditio deficiat, non ad eũ pars illa pertinebit, ſed ad ſubſtitutum, quippè, qui ius accreſcendi cenſetur excluſiſſe, *vt diximus in d. qu. 30. num. 30.* Denique ſi habeat cohæredem, & conditio deficiat, non tota ad eum pertinebit, ſed tantùm pro portione hæreditaria, quam ex ſubſtitutione eſt conſecutus, *vt diximus in d. qu. 30. num 29.* quia pars illa, tamquàm facta caduca ob defectum conditionis accreuit omnibus cohæredibus pro portione hæreditaria, *l. vn. §. his ita definit. C. de cad. toll.*

Quintus denique caſus eſt, quando cohæres cohæredi ſubſtitutus incipit à repudiatione partis ſibi ex ſubſtitutione delatæ, & tunc, ſi poſteà partem ſuam adeat (quod facere poterit ſi poſteà delata ſit, vt quia conditio ſub qua fuerat relicta poſteà extiterit *d. l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Item ſi tu ff. de acq. hered.*) Conſequetur etiam partem cohæredis, quam priùs repudiauerat. *d. l. ſi tu ex parte. 75. verſ. Item ſi tu.* Non quidem iure ſubſtitutionis, ſed iure accre-
29 ſcendi. † Et in his terminis procedit, quod diximus, inſtitutum, & cohæredi ſubſtitutum, venire iure accreſcendi ad partem cohæredis etiamſi locum non habeat ſubſtitutio, *vt videre eſt apud Alex. conſ. 109. num. 2. & 3. vol. 2.*

Hinc intelligimus, quod vulgò dici ſolet, cohæredem cohæredi ſubſtitutum

poſſe arbitrio ſuo eligere, vtrùm velit partem deficientis ex ſubſtitutione, an

30 verò ex iure accreſcendi † vt videre eſt apud Bart. in d.l. pater filium. 14. n.14. ff. de inoff. Ang. in d. l. ſi tu ex parte. 75. num. 2. ff. de acq. hered. Caſtr. conſ. 52. num. 1. verſ. Et, ſi hoc erit vol. 1. Papien. in form. lib. quæ ag. ex ſubſt. in verb. breuiloce, num 19. Iaſ. in d. l. re coniunctis nu. 162. & ibi Alc. num 46 verſ. Huc pertinet, procedere quamdiù res eſt integra, ideſt, quandiù nondum adiuit, aut repudiauit, vt declarant Bald. in d. l. teſtamento. 6. n. 2. verſ. Et ita intelligitur C. de impub. & al. ſubſt. Iaſ. in l. nec is 27 §. hæres n. 30. ff. de acq. her. Nã tùnc verũ eſt poſſe eũ vno iure partẽ repudiare, & alio amplecti d. l. ſi tu ex parte. 75. in fin. ff. de acq. hered. & ſcribunt gl. in d. l. nec is. 17. §. hæres, in verb. non amittit, & ibi Iaſ num. 29. ff. de acq. hered. & ſic repudiare ex ſubſtitutione, & conſequi ex iure accreſcẽdi ſecundùm Ang. in l. in teſtamento. 6. n. 7. C. de teſt. mil. vel contra omittere ex iure accreſcendi, & conſequi ex ſubſtitutione: Nec enim ex vnius iuris repudiatione cenſebitur ab

31 altero excluſus, † vt ſcribit Io. Gaud. in d. l. re coniunctis n. 83. quia, quoties quis duplici iure ad rem venire poteſt, ſi vnum repudiet, non cenſetur alteri renuntiaſſe l. nec is. 27. §. hæres ff. de acq. hered. Cuius rei vtilitas in ſola prȩſtatione legatorũ conſiſtit, ſcilicet, quia interdùm veniens vno iure tenetur præſtare legata, ad quæ non teneretur ſi veniret alio iure, vt declarat Iaſ. in d. l. nec is. 17. §. hæres num. 29. C. de acq. her. & in d. l. re coniunctis n. 162. Cœterùm, vbi res deſinit eſſe integra, tunc adhibita diſtinctione res eſt terminanda. Aut enim incipit à repudiatione vnius partis, Et aliam poſteà adeundo conſequetur etiam repudiatam non ex iure, quo teſtator vo-

32 luit, † & ſic iure inſtititutionis, aut ſubſtitutionis, ſed iure accreſcendi ſecundùm ea, quȩ diximus in 1. 2. & 3. caſu. Ita Bart. in d. l. quidã elogio. 20. n. 1. verſ. Venio ad ſecundũ, & verſ. Secũdo caſu C. de iur. delib. Aut verò incipit ab aditione vnius partis, Et tunc verius eſt, cogi eum habere vtramque eo iure, quo teſtator voluit, & ſic ſuam iure inſtitutionis, cohæredis verò iure ſubſtitutionis, quia partis aditio trahit ad ſe totum, ſecundùm ea, quȩ diximus in 1. & 2 caſu. Ita Bart. in d. l. quidam elogio. 20. n. 1. verſ. Venio ad ſecundum, & verſ. Secundo caſu. Imol. in d. l. ſi ſolus. 79. in prin. num. 1. verſ. in eadem gl. ff. de acq. hered.

Hinc etiam intelligimus, cohæredem cohæredi ſubſtitutum, licet aſſimiletur ei, qui ex parte purè, & ex parte ſub cõditione inſtitutus eſt l. cohęredi. 41. §. cohę-

33 res ff. de vulg. differre † tamen in eo, quia in hærede ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtituto non diſtinguitur, vtrum incipiat ab aditione, an verò à repudiatione, ſed omni caſu cogitur vtrãque partem habere eo iure, quo teſtator voluit, vt multi frequentius tradiderunt ſicuti retulimus in hoc cap. qu. 29. num. 1. licet nos ibi contrarium certis caſibus verius eſſe docuerimus n. 5. & ſeqq. Atqui in inſtituto, & cohæredi ſubſtituto diſtinguitur, vtrùm inceperit ab aditione, an verò à repudiatione, ſecundùm ea, quȩ diximus ſupra. Ita Bart. in l. vlt. num. 1. verſ. Nec obſtat ff. de acq. hered. & ibi Imol. num. 1. Alex. in d. l. 1. num. 1. verſ. Poteſt etiam dici ff. de acq. hered.

Cuius diuerſitatis ratio eſt, quia, quando inſtitutus venit ad partẽ deficiẽtis, vt ſubſtitutus, haud dubiè venit, vt perſona diuerſa, ſcilicet, quia venit, vt ſubrogatus in eius locum l. vlt. C. de hered inſt. & diximus in hoc cap. q. 1. n. 8. Et ſic vt perſona diuerſa, cum, vbi plurima iura cõcurrunt in perſona vnius perinde ſit, ac, ſi concurrerent in perſona diuerſorũ l. tutorem 22. & ibi Bart. ff. de his quib. vt ind. Ergo quemadmodum ille potuiſſet ſuam partem repudiare, ita etiam poterit ipſemet ſubſtitutus. Ita Bart. in d. l. quidam elogio. 20. num. 5. verſ. Venio ad ſecundum. Alex. in d. l. 1. num. 1. verſ. Poteſt etiam dici ff. de acq. her. Et ſimili modo quemadmodum ipſe potuiſſet repudiare ſuam partem, & facere, vt ea accreſceret cohęredi, cui ſubſtitutus erat, ita etiam poterit, ex ſubſtitutione partem illius conſequetur. At hæc ratio ceſſat, quoties quis ſolus ex parte purè, & ex parte ſub conditione inſtitutus eſt, quoniam ſemper venit vt inſtitutus, & ſic vt eadem perſona. Non debet igitur ei permitti voluntatem teſtatoris diuidere, per ea, quȩ diximus in hoc cap. qu. 25. num. 4. & ſeqq. Denique, cum perſonæ cẽſeãtur diuerſæ, vbi quis vocatur ex diuerſis gradibus, conſequens eſt, vt ius accreſcendi locum habere poſſit per l. teſtamento. 6. C. de impub. & al. ſubſt. & ea, quȩ diximus in quarto cap. qu. 4. num. 19. At, vbi vocatur ex eodem gradu, perſona non cenſetur diuerſa, ſed eadem; Non poteſt igitur in ea locum habere ius accreſcendi, per ea quȩ diximus in d. qu. 4. num. 19. Ita Iaſ. in d. l. 1. num. 21. verſ. Et tantò magis ff. de acq. her.

S V M M A R I V M.

1 Vulgaris ſubſtitutionis ſpes non tranſmittitur ad hæredes. At ſpes iure accreſcendi tranſmittitur, num. 2. Et ratio diuerſitatis num. 3. & 4.

5 Vulgaris ſubſtitutio an tranſmittatur ad hæredes, ſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, & num. 8. & ſeqq. Declara vt num. 15. & ſeqq. vſque ad finẽ.

6 Intellectus l. ſi ex pluribus 9. verſ. alio ff. de ſuis, & legit. & num. 14.

7 Intellectus l. tuties 80. ff. de acq. hered. & num. 34.

10 Valet argumentum à ſubſtitutione pupillari ad vulgarem.

An, & quando vulgaris ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittatur ad hæredes.

Quæſtio trigeſimaquinta.

SExtus huius vnionis, & coniunctionis effectus reſpicit eam differentiam, quæ circa tranſmiſſionem conſiſtit inter ius accreſcendi, & ſubſtitutionem vulgarem, Differunt enim, quia ſpes vulgaris ſubſtitutionis non tranſmittitur ad hæredes,

hæredes; ſi ſubſtitutus interim præmoria-
1 tur † *l. qui plures 23. ff. de vulg. l. ſi ex pluribus. 9. verſ. Alia ff. de ſuis, & legit.* At ſpes iuris
2 accreſcendi tranſmittitur † *l. hac ſcriptura. 26. §. vlt. ff. de cond. & dem. §. vlt. Inſt. de Orphic. & nos latè diximus in 7. cap. q. u 62. nu. 29. Hoc diſcrimen probat d. l. ſi ex pluribus. 9. vbi Bart. ff. de ſuis, & leg. & Paul lib. 4. ſent. tit. 8. §. vlt. vbi Cuiac. Et tradunt gl. in l. qui plures 23. in verb. ad ſuperſtites tantùm. & ibi Iaſ. num. 1 ff. de vulg. gl. in l. Lucius. 45. §. Paulus in verb. ſolum ff. eo. Azo. in ſumm. C. de cad. toll. num. 18. Bart. in l. vn. § hic ita definitis, nu. 2. & ibi Caſtr. num. 5. C. eod. Bart. in l. ſi totam. 82. num. 2. & ibi Bald. ff. de acq hæred. Bald. in l. vn. num. 26. C. quand. non pet. part. & in l. toties. 80. ff de acq. hæred. Alex. in l. qui patris. 59. num. 3. ff. eod. Pers. ad tit. Inſt. de Orphic. nu. 5. Iaſ. in l. more. 5 nu. 4. verſ. Tertio ff. de iuriſd. in l. ſed, ſi plures. 10. in prin. num. 1. ff. de vulg. in l. quoties. 13. num. 7. verſ. aduerte etiam C. de hær. inſt. & in l. 1. in prin. verſ. in prima C. de impub. & al. ſubſt. Papienſ. in form. lib. quæ ag. ex ſubſt. in verb. breuiloco nu. 23. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nom. Adelaſiam num. 95. & in verb. in eodem teſtamento relinquens primo nu. 266. Hieron. Verr. in l. ex facto. 43. §. Iulius num. 28. ff. de vulgar. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. num. 39. Io. Gaud. in d. l. re conſtanti num. 83. & 84. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num. 16. Baldui. in § vlt. num. 18. Inſt. de Orphic. & in §: & plures num. 10. Inſt. de vulg Cuiac in l. vn. in verb. autem legatarijs C. de cad. toll. & lib. 12. obſeruat. cap. 11.* Cuius diuerſitatis duplex ſolet afferri ratio.

3 Prima, quia † iura realia tranſmittuntur, perſonalia verò non item *l. non ſolum 9. §. tale legatum ff. de lib. leg. l. 1. §. permittitur ff. de aq. quot. & æſtiu. Et ſcribit Ceph. conſ. 321. num. 35.* Sed Ius accreſcendi eſt reale, *vt diximus in 4. cap. qu. 1. num. 2. & in cap. 7. qu. 62. num. 2.* Ius verò ſubſtitutionis perſonale, ſcilicet, quia perſonæ defertur *l. qui liberis. 8. §. hæc verba ff. de vulg.* cùm alioquin portio portioni, non perſona accreſcat *l. ſi Titio. 39. §. 1. ff. de vſufr.* Nil mirùm igitur, ſi Ius accreſcendi, non etiam ius ſubſtitutionis ad hæredes tranſmittatur. *Ita ratiocinantur gl. in d. l. ſi ex pluribus. 9. in verb. alia cauſa, verſ. Et eſt ratio, & ibi Bart. ff. de ſuis, & legit. Bart. in d. l. ſi totam. 82. & ibi Bald. ff. de acq. hæred. Bart. in d. l. vn. §. hic ita definitis num. 2. & ibi Caſtr. num. 5. C. de cad. toll. Iaſ. in d. l. ſed, ſi plures. 10. in prin. num. 1. ff. de vulg. & in d. l. quoties. 13. nu. 7. verſ. Aduerte etiam C. de hæred. inſt. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nom. Adelaſiam nu. 95. & in verb. in eod. teſtamento relinquens primo nu. 266. Hier. Verr. in d. l. ex facto. 43. §. Iulius num. 28. ff. de vulg. Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet par. nu. 39. & 50. verſ. Et pariter. Balduin. in d. §. vlt. n. 19. & ibi Cuiac. in poſter. not. nu. 8. Inſt. de Orphic. Cuiac. in d. l. vn. §. vbi autẽ legatarij C. de cad. toll. & in not. ad d. lib. 4. ſent. Paul. tit. 8. §. vlt.*

4 Secunda ratio affertur, quia † ius quæſitum tranſmittitur ad hæredes, ius verò quærendum non tranſmittitur *l. vn. §. in nouiſſimo C. de cad. toll.* Sed ius accreſcendi reſpicit ius quæſitum, *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 62. num. 10.* Subſtitutio verò reſpicit ius quærendum *l. ſubſtitutio. 42. ff. de acq. rer. dom.* Ergo ius accreſcendi, non etiam ius ſubſtitutionis debet ad hæredes tranſmitti. *Ita ratiocinatur Cuiac. in d. l. vn. §. vbi autem legatarij, C. de cad. toll.*

Sed, ſi vulgaris ſubſtitutio ſit cum iure accreſcendi coniuncta, an in hoc ſumat eius naturam, vt & ipſa ad hæredes tranſmittatur, ſi pendente conditione ſubſtitutus deceſſerit, dubitari ſolet. Fuerunt autem de hac re duę noſtrum Interpretum ſententiæ, Prima exiſtimantium, non tranſmitti ſubſtitutionem, ſed ſolùm
5 ius accreſcendi. † *Quæ fuit ſententia gl. in l. toties. 80. in verb. mortuus eſſet, verſ. cæterum, & in verb. ſubſtitutionem, verſ. Et, quod dicit hic, & ibi Bart. ff. de acq. hæred. gl. in d. l. ſi ex pluribus. 9. in verb. alia cauſa ff. de ſuis, & legit. Bald. in l. teſtamento. 6. num. 4. C. de impub. & al. ſubſt. & in l. quidam cologio. 20. nu. 18. verſ. Et hæc vera C. de iur. delib. Ang. in l. ſi quis hæres. 35. in fin. prin. ff. de acq. hæred. Io. Gaud. in d. l. re conſtanti num. 83. verſ. Et, qui ex ſubſtitutione, Cuiac. d. lib. 12. obſ. cap. 11. & in not. ad Paul. d. lib. 4. ſent. tit. 8. §. vlt. Eiuſdem opinionis fuerunt etiam ij, quos referemus infra n. 15. & in hoc cap. qu. 39. verſ. Ad ſecundũ exiſtimãtes, in hoc deferre vulgarẽ à pupillari.* Mouẽtur autem, vt ita ſentiant.

Primò *l. ſi ex pluribus. 9. verſ. Alia ff. de ſuis, & leg.* vbi Martianus, *Alia cauſa eſt,* inquit, *inſtituto hæredis, & cohæredi ſubſtituto: Huic enim viuo defertur ex ſubſtitutione hæreditas, non etiam, ſi deceſſerit, hæredem eius ſequitur:* Itaque, licet
6 loquatur † de ſubſtitutione coniuncta cũ iure accreſcendi, ſcilicet, quia in eius ſpecie fuerat cohæres cohæredi ſubſtitutus, negat tamen ſubſtitutionem tranſmittĩ ad hæredes, ſi priùs, quam cohæres deficiat, moriatur ſubſtitutus. Habet igitur in confeſſo, non tranſmitti ſubſtitutionem, etiamſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi.

Nec dicas loqui eũ de ſubſtituto, qui deceſſit priùs, quam ſuam adierit portionẽ, cum alioquin nos ſupponamus, eum poſt aditam ſuam portionem deceſſiſſe eo ipſo, quod loquimur de ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi, quæ res dici non poſſet, ante, quam inſtitutus ſuam partem adierit, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 31. num. 25.* quia verius eſt, imò loqui Martianum de ſubſtituto, qui poſt agnitam ſuam portionem deceſſit: Nam, cum in ſuperiore parte ſupponat aditam eſſe propriã portionem ab eo, qui ius accreſcendi trãſmittit, vt patet ex illis verbis, *reliquis, qui adierint,* Conſequens eſt, vt hoc etiam debeat intelligi in poſteriore parte, vbi ſubſtitutum in hoc ait à coniuncto differre, quia diſcrimen debet in ijſdem terminis conſiſtere. Alioquin enim nulla eſſet inter ius accreſcendi, & ſubſtitutionem differentia, ſcilicet, quia nec ius accreſcendi tranſmittitur ad hæredes, niſi defunctus ſuam portionem agnouerit, *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 62. nu. 15.* cum tamen Martianus ibi ſupponat differre.

Secundò mouentur, *l. toties 80. ff. de acq. hæred.* vbi Vlpianus, *Toties,* inquit, *videtur inſtitutus etiã ex cauſa ſubſtitutionis adiſſe, quoties*

acquirere ſibi potuit: Nam, ſi mortuus eſſet, ad hæredem non transferret ſubſtitutionem: Nam, &
7 hic † ſubſtitutio erat coniuncta cum iure accreſcendi, ſcilicet, quia hæres inſtitutus fuerat cohæredi ſubſtitutus, Et tamen ſecundùm Vlpianum non tranſmittitur ad hæredes, ſi ſubſtitutus interim deceſſerit. Ergo ſubſtitutio etiam coniuncta cum iure accreſcendi non tranſit ad hæredes.

Nec dicas, eſſe quoque Vlpianum intelligẽdum de ſubſtituto, qui deceſſit ante aditam ſuam portionem, quo caſu certum eſt, vt portionem quidem hæreditatis, in qua fuit inſtitutus, tranſmittere, & multò minùs partem cohæredis, quæ in propoſito non poteſt dici coniuncta cum iure accreſcendi. *Quomodo legem hanc eſſe intelligendam cenſuit ibi gl. in verb. Mortuus eſſet,* Quia verius eſt, Imò loqui Vlpianum de ſubſtituto, qui ſuam portionem adiuit, vt patet ex illis verbis, *Toties videtur hæres inſtitutus etiam in cauſa ſubſtitutionis adijſſe,* Nam illa dictio, etiam, quæ eſt Implicatiua, ſignificat, eum adijſſe ex inſtitutione, & quæri, an etiam ex ſubſtitutione adijſſe videatur, ad quod reſpondet Vlpianus, toties videre etiam ex cauſa ſubſtitutionis adijſſe, quoties ex eadem cauſa ſibi potuit acquirere, quod tùnc euenire intelligitur, cũ ſubſtitutionis cõditio purificata eſt viuo ſubſtituto: Nã, ſi poſt eius mortem, non transferret ſubſtitutionem ad ſuos hæredes.

His tamen non obſtantibus verior eſt, & receptior ſententia exiſtimantium, ſubſtitutionem vulgarẽ cum iure accreſcendi coniunctam tranſmitti ad hæredes, ſi poſt agnitam ſuam portionem, & ante delatam portionem cohæredis eum
8 decedere contigerit. † *Fuit hæc opinio eorum omnium, qui de ſubſtitutione vulgari loquentes ſimpliciter ſcripſerunt, ſubſtitutionem cum iure accreſcendi coniunctam ad hæredes tranſmitti, vt Papienſ. in form. lib. quo ag. ex ſubſt. in verb. breuiloċè, num. 23. Iaſ. in l. qui plures. 23. num. 2. & in l. cohæredi. 41. §. qui diſc. etas nu 3. ff. de vulg. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam num 95. Rub. in l. pater filium. 14 num. 184. ff. de inoff. Alciat. in d. l. re coniunctis num. 41. Decian conſ. 56. num. 14. vol. 3. Ceph. conſ. 16. num. 45. conſ 114. nu 32. & conſ. 283. num. 26. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. num 16. Coruſ. in l. in ratione. 11. § quod vulgò, in prin. num. 7. ff. ad l. Falc. Supponunt enim haud dubiè trãſmitti ipſammet ſubſtitutionem.* Probatur autem hæc ſententia.

Primò *l. ſi quis hæres. 35. in prin. ff. de acq. hæred. iuncta l. qui patris. 59 verſ. Nam, ſi ipſum ff. eod.* Nam ibi Vlpianus, *Si quis hæres inſtitutus ex parte*, inquit, *mox Titio ſubſtitutus, ante, quam ex cauſa ſubſtitutionis ei deferatur hæreditas, pro hærede geſſerit, erit hæres ex cauſa quoque ſubſtitutionis, quoniam inuito quoque ei accreſcit portio,* Hic vero Neratius, *Nam ſi ipſum inuitum obligat*, inquit, *coniungi cum paterna hæreditate, & accreſcendi iure acquiri cuicumque hæredi exiſtimandum eſt*, Ex quibus verbis †
9 ita duci poteſt argumentum. Vbi ſubſtitutus ipſo iure fit hæres, quod ei etiam inuito accreſcat portio, ibi ſubſtitutio tranſit ad hæredem, etiamſi pendente cõditione deceſſerit ſubſtitutus, *d. l. qui patris, verſ. Nam, ſi ipſum.* Atqui inſtitutus, & cohæredi vulgariter ſubſtitutus, ſi adeat ex inſtitutione, fit hæres ipſo iure etiam ex cauſa ſubſtitutionis, quoniam inuito quoque ei accreſcit portio *d. l. ſi quis hæres* Ergo, licet deceſſerit ante euentum conditionis, debet tamen ad ſuos hęredes ſubſtitutionem transferre.

Nec eſt, quod reſpondeas, maiorem procedere in pupillari, de qua loquitur Neratius, nos verò loqui de vulgari, cuius longè alia videtur eſſe ratio, *vt ex quorumdam ſententia referemus in ſecundo fundamento,* quia, licet Neratius loquatur de pupillari, ratio tamen, in qua ſe fundat, tamquàm generalis poteſt etiam ad vulgarẽ adaptari: Diligenter enim ponderanda ſunt illa verba, *Nam ſi ipſum inuitum obligat,* quæ ſignificant, ideo pupilli hæreditatem accreſcendi iure acquiri cuicumque patris hæredi, quia ſubſtitutum ipſum inuitum obligaret, ſi viueret, *vt oſtendemus in hoc cap. qu. 38. num. 11.* At hæc ratio militat etiam in vulgari, quia, ſi quo tempore purificatur conditio ſubſtitutionis, viueret ſubſtitutus, inuitus ex ſubſtitutione obligaretur. *d. l. ſi quis hæres.* Ergo etiam in ea militare debet eadem iuris diſpoſitio.

Secundò probatur argumento ducto à
10 ſubſtitione pupillari: † Nam, licet ſpes ſubſtitutionis pupillaris regulariter non tranſmittatur ad hæredes, tamen tranſmittitur, ſi fuerit coniuncta cum iure accreſcendi *d. l. qui patris, & oſtendemus in hoc cap. qu. 34. num. 2.* Ergo arguendo à ſubſtitutione pupillari ad vulgarem idem eſt, & in ea dicendum, vt ſcilicet, quamuis regulariter non tranſmittatur ad hæredes, nihilominùs tranſmittatur, ſi fuerit cum iure accreſcendi coniuncta.

Nec eſt, quod reſpondeas, Imò in hoc deferre vulgarem à pupillari, *vt cenſuit gl. in d. l. toties. 80. in verb. ſubſtitutionem, verſ. Sed ſecundum ff. de acq. hæred. & in d. ſi ex pluribus. 9. in verb. alia cauſa, verſ. Item hic ff. de ſuis, & leg.* quod diuerſa ſit earum ratio, ſcilicet, quia, niſi pupillaris ſubſtitutio tranſiret ad hæredes ſubſtituti, corrueret ipſamet ſubſtitutio, & ſic pupillus decederet inteſtatus, quæ res, non ſolùm vergeret in præiudicium legatariorum, quibus in ſecundis tabulis legata ſunt relicta, quippè, quæ perirent, ſi pupillaris ſubſtitutio corrueret, ſed etiam vergeret in præiudicium pupilli, cuius intereſt habere hæredem ex teſtamento *l. ſi pupillus paterna. 42. verſ. Impugnat ff. de acq. hæred.* quæ ratio ceſſat in vulgari, ſcilicet, quia, neque defunctus dici poteſt inteſtatus decedere, pro ea parte, in qua facta eſt ſubſtitutio, etiamſi non tranſmittatur, cum ea virtute iuris accreſcẽdi tranſeat ad eoſdem inſtituti hæredes, qui ſuſtinent cauſam teſtamenti, neque per conſequentias nocet legatarijs, quorum legata ſuſtinentur, ex eiuſdem iuris accreſcendi vi, ſcilicet, quia per id portio accreſcit portioni cũ

onere

onere. *l. vn. §. is ita definitis C. de cad. toll. & nos diximus in 8. cap qu.17. num.36. Et in his terminis conſiderat Bald. in l. teſtamento. 6. num. 4. C. de impub. & al. ſub.* quia verius eſt, Imo eandem eſſe rationem: Nam ratio tranſmiſſionis non deducitur ab vtilitate pupilli, ſed à neceſſitate partis ſuſcipiendæ, quæ ita ſubeſt in vulgari, vt in pupillari, *ſicuti ſupra demonſtratum eſt.* Et, quamuis vtilitas fecerit neceſſitati locum, *vt oſtendemus in hoc ipſo cap. qu.39. num.34. & ſeqq.* non tamen ex hoc ſequitur, excludi tranſmiſſionem, ſi ea ceſſet: quia ſatis eſt, neceſſitatem acquiſitionis ſubeſſe, vt fiat tranſmiſſioni locus. Vtilitatis enim conſideratio non fuit in vulgari neceſſaria ad hoc, vt ſubſtitutus etiam inuitus cogatur ſuſcipere partem cohæredis, quia, cum in ea verè, & ſine vlla fictione tractetur de partibus eiuſdem hæreditatis, in quibus ius accreſcendi ſui natura etiã inuito cohærede locum habere ſolet, nõ fuit ad hoc aliqua vtilitatis ratio neceſſaria; prout fuit neceſſaria in pupillari, vtpotè in qua verè tractatur de diuerſis hæreditatibus, ideòque ius accreſcendi non potuiſſet habere locum, niſi pupilli vtilitas feciſſet locum fictioni, qua patris, & filij hæreditatem pro vna, eademque hæreditate reputamus, ad hoc, vt inter eas, quaſi inter eiuſdem hęreditatis partes poſſit habere locum ius accreſcendi, ex quo neceſſitas acquiſitionis proficiſcitur, *ſicuti demonſtrabimus in eadem qu.39, nu.4. & ſeqq.*

Tertiò probatur, quia inſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittitur ad hæredes, etiamſi pendente condi-
11 tione deceſſerit inſtitutus † *l. qui ex duabus. 53. in prin. ff. de acq. hæred. & latè oſtendimus in hoc cap. qu. 30. num. 4 & ſeqq.* Sed vulgaris ſubſtitutio vtique inſtitutio eſt *l. ex facto. 43. §. Lucius, in fi ff. de vulg.* Ergo, ſi fuerit cum iure accreſcendi coniuncta, debet ad hæredes tranſmitti, quamuis ſubſtitutus pendente conditione deceſſerit.

Quartò probatur, quia hæres inſtitutus, & cohæredi vulgariter ſubſtitutus aſſimilatur ei, qui ex parte purè, & ex par-
12 te ſub conditione inſtitutus eſt † *l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione ff. ad l. falc.* Sed hic tranſmittit partem conditionalem, ſi poſt aditam ex pura pendente alterius conditione deceſſerit *d. l. qui ex duabus. 53.* Ergo & vulgariter ſubſtitutus.

Quintò denique probatur, quia, niſi tranſmitteretur ſubſtitutio, nihil ea traheret à iure accreſcendi, cum quo eſt cõiuncta, & ſic vnio eſſet prorſus inutilis: Nam, vt ipſo iure, & ſine noua aditione fiat acquiſitio, non prouenit ſpecialiter ex vi huius vnionis, & coniunctionis, quia locum habet etiam in ijs caſibus, & reſpectu illarum partium, in quibus ſubſtitutio non cenſetur cum iure accreſcen-
13 di coniuncta, † *vt patet ex ijs, quæ diximus in hoc cap. qu. 32. num. 8. & ſeqq. & qu. 34. nu.22. & ſeqq.* Itaque, niſi fieret ipſamet ſubſtitutio tranſmiſſibilis, vt eſt ius accreſcendi, nihil ab hoc illa traheret. Atqui trahit, quia ſumit eius naturam, & ſecundùm eã regulatur, *vt diximus in hoc ipſo cap. quæſt. 32. num. 1.* Ergo debet ipſamet ſubſtitutio tranſmitti.

Nec obſtant leges in contrarium addu-
14 ctæ, † nempè *l. ſi ex pluribus, & l. toties,* quia ſunt referendæ ad illud ius, quod obtinebat tempore legis Papiæ, *vt rectè animaduertit Cuiac. lib. 12. obſ. cap. 11.* Nam, quia lex illa ſublato iure accreſcendi faciebat partes deficientium caducas, ideſt, fiſco deferebat, *vt oſtendemus in 10. cap. qu.8. nu.4. & ſeqq.* ideò tunc temporis ſubſtitutio nõ poterat dici coniuncta cũ iure accreſcẽdi, quod nullum erat, & per conſequentias non poterat eius vi transferri ad hæredes. Cœterùm hodie, quo tempore ſublata lege Papia res eſt ad ius antiquũ redacta, & in teſtamentis ius accreſcendi locum habet, *vt ibidem oſtendemus num.44.* magis eſt, vt ſi cum eo coniuncta ſubſtitutio, ex eius vi transferatur ad hæredes, *vt ſupra dictum eſt.* Eſſe autem leges illas ad legem Papiam referendas patet ex inſcriptione *l. toties,* quæ eſt *Vlp. lib. 13. ad l. Iul. & Pap.* Et, quamquam *l. ſi ex pluribus,* ſit deſumpta *ex lib. 6. Inſt. Martiani,* debet tamen ex alia declarari.

Et, ſi dixeris, non videri ad legem Papiam referendam, propterea, quod in ea ſupponit Martianus, locum habere poſſe ius accreſcendi, quæ res non potuiſſet eſſe vera, ſi ad legem Papiam reſpexiſſet, quippè, qua ſublatum erat ius accreſcendi, *vt dicemus in eod. cap. 10. q. 8. n. 4.* reſpondeo, hoc non obſtante, quominùs debeat ad illam legem referri: Nam lex Papia pertinebat ad teſtamentarias diſpoſitiones, non verò ad ſucceſſiones legitimas, in quibus ius antiquum ſeruabatur, *vt dicemus in eadem q. 8. n. 43.* Quamobrem ad hæc reſpiciens Martianus proponit ibi differentiã, quæ tùnc temporis obtinebat inter hæredes legitimos, & cohæredes teſtamentarios: Nam inter hæredes legitimos erat locus iuri accreſcendi, quod poterat ad hæredes tranſmitti. At inter cohæredes teſtamẽtarios, etiam ſubſtitutos non erat locus iuri accreſcendi, ideòque, ſi quis ex ijs pendente conditione deceſſiſſet, nõ poterat aliquod ius ad hæredes ſuos trãſferre. *Ita explicat Cuiac. d. lib. 12. obſ. cap. 11.* Vndè, quia ius illud hodie correctum eſt, ideò intelligimus, diſcrimen, quod ibi proponitur, hodie non obtinere, quia, vt tranſmittitur pars hæreditatis legitimæ, quæ vacat poſt mortem eius, qui ſuã portionem adiuit, ita etiam tranſmittitur ſubſtitutio, quæ cum iure accreſcendi eſt coniuncta, cum ſcilicet cohæres cohæredi ſubſtitutus poſt aditam ſuam portionem, pendente conditione deceſſit, *ſecundùm ea, quæ ſupradiximus.*

Planè non ſemper tranſmittitur ſubſtitutio, quoties inſtitutus eſt ſuo cohæredi ſubſtitutus. Sunt enim in hac re varij diſtinguendi caſus, quorum

Primus eſt, quando duo, vel plures fuerunt inſtituti, &, vel inuicem omnes, vel vnus tantùm alteri, non vice mutua ſubſtitutus,

ſtitutus, & is moritur ante, quam ſuam
portionem adierit, Et tùnc certi iuris eſt,
non tranſmittere eum ſpem vulgaris ſub-
ſtitutionis, quippè, quæ non poteſt in
propoſito cenſeri coniuncta cum iure ac-
creſcendi, cum talis coniunctio non con-
ſideretur, niſi in eo, qui ſuam portionem
adiuit, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 31. n. 23. &
ſeqq.* Quamobrem, vt ſimplex non poteſt
ad hæredes transferri, *ſecundùm ea, quæ di-
ximus ſupra n. 1.* Denique, cum ſubſtitutus
in hac ſpecie non tranſmittat ſuam, quæ
eſt principalis, *ex regula l. vn. §. in nouiſſimo
C. de cad. toll.* Conſequens eſt, vt nec de-
beat tranſmittere accreſcentem quæ eſt
acceſſoria, & non, niſi partem habenti
accreſcit *l. ſi Titio. 39. §. 1. ff. de vſuf. & dixi-
mus in 7. cap. q. 68. n. 18.*

Secundus verò caſus eſt, quando duo,
vel etiam plures fuerunt instituti, & is,
qui deficienti ſubſtitutus eſt, ſiuè ſolus,
ſiuè etiam cum alijs, moritur poſt aditã
ſuam portionem, & poſt purificatam con-
16 ditionem ſubſtitutionis, † Et tùnc nemo
dubitat, quin cenſeatur portionem co-
hæredis ex cauſa ſubſtitutionis ad ſuos
hæredes tranſmiſiſſe *d. l. toties. 80. ff. de acq.
hered.* Nam, quoties delata eſt ex ſubſti-
tutione pars hæreditatis, ſtatim, & ipſo
iure, ac ſine alia aditione cenſetur ei
quæſita, qui iam ex inſtitutione factus eſt
hæres *l. ſi quis heres. 35. in prin. ff. de acq. hered.
& diximus in hoc cap. q. 33. n. 1. Et in his termi-
nis conſiderat Bald. in d. l. toties*, Quo fit, vt,
tamquàm acquiſita non poſſit non ad hæ-
redes tranſire ex regula, quam retulimus
ſupra num. Et hoc eſt, quod ſignificat
Vlpianus *in d. l. toties. 80. ff. de acq. hered.* dùm,
Toties, inquit, *videtur heres inſtitutus etiam in
cauſa ſubſtitutionis adyſſe, quoties acquirere ſibi
poſſit: nam, ſi mortuus eſſet, ad heredem non tran-
sferret ſubſtitutionem:* Significat enim toties
eum cenſeri ex ſubſtitutione partem quæ-
ſiſſe, & per conſequentias ad hæredes
tranſmiſiſſe, quoties ei viuo delata eſt ex
eadem ſubſtitutione hæreditas, *vt rectè de-
clarat ibi gl. in verb. poſſit.* Vtilitas autem in eo
conſiſtit, quia tranſmiſſa ſubſtitutione
cenſetur in hæredem tranſlata tota por-
tio cohæredis, cui facta eſt ſubſtitutio,
licet ex pluribus cohæredibus is tantùm,
qui deceſſit, fuerit deficienti ſubſtitutus:
Non enim cum eo concurrent alij cohæ-
redes, qui tamen concurrerent, ſi ſolùm
ius accreſcendi cenſeretur tranſmiſiſſe.
Ita Bald. in d. l. toties. 80. ff. de acq. hered.

Tertius caſus eſt, quando duo tantùm
fuerunt inſtituti, & is, qui cohæredi ſub-
ſtitutus eſt, vel riprocè, vel ſimpliciter,
moritur poſt aditam ſuam portionem, &
17 ante delatam partem cohæredis, † Et tùc
procedunt ea, quæ ſupra diximus, ſcili-
cet tranſmitti ſubſtitutionem, tamquàm
coniunctam cum iure accreſcendi: Nam
in his potiſſimum terminis procedit quæ-
ſtio, quam ſupra expoſuimus *n. 8. & ſeqq.*

Quartus caſus eſt, quando tres, vel plu-
res inſtituti ſunt, & inuicem omnes ſub-
ſtituti, & ex ijs vnus poſt aditam ſuã por-
tionem moritur, deinde deficit alius, &
quæritur, an hæres primi ſimul cum alijs
ſubſtitutis vocetur ad partem deficiẽtis,
18 † Et eſt verius non venire, ſed ſolos ſu-
perſtites vocari *l. qui plures. 23. & ibi Iaſ. n. 2.
ff. de vulg. Et ſcribunt gl. in d. l. toties. 80. in verb.
ſubſtitutionem, verſ. Sed non nego, & ibi Caſtr.
num. 1. licèt malè putent in his terminis procedere
l. toties, cum ſit verius procedere in terminis caſus
præcedentis, & ex alia cauſa ceſſare tranſmiſſionem,
prout oſtendimus ſupra num. 16.*

Quintus caſus eſt, quando tres, vel plu-
res ſunt inſtituti, & non omnes, ſed duo
tantùm inuicem ſubſtituti, & ex ijs vnus
poſt aditam ſuam portionem, ante, quam
deficeret portio cohæredis, cui facta eſt
ſubſtitutio, deceſſit, & ſumus in caſibus,
in quibus omnes cohæredes erant eodem
genere coniunctionis iuncti, puta omnes
coniuncti re, & verbis, aut verbis tãtùm,
aut etiam diſiuncti, ita, vt inter eos non
potuerit eſſe locus prælationi, *ſecundùm ea,
quæ diximus in 5. cap. qu. 45. num. 1. & ſeqq.* Et
tùnc cenſebitur is, qui deceſſit, tranſmi-
ſiſſe ad ſuos hæredes ius accreſcendi, ſed
19 ſed non ius ſubſtitutionis. † Quamobrem
portio deficientis, cui facta eſt ſubſtitu-
tio, non ſolùm accreſcet hæredi illius,
qui fuerat ſubſtitutus, ſed etiam alijs co-
hæredibus non ſubſtitutis *Ita Bald. in l. to-
ties*, & ratio eſt, quia ſubſtitutio non po-
tuit dici coniuncta cum iure accreſcendi,
cum ceſſante ſubſtitutione portio deficiẽ-
tis non debuerit accreſcere ei ſoli, qui
ſubſtitutus eſt, ſed omnibus cohæredi-
bus, *vt oſtendimus in hoc ipſo cap. qu. 31 num. 19.*
At, dices, nonnè ſaltem pro ea parte,
quæ ei accreuiſſet, cenſebitur ſubſtitutio
cum iure accreſcendi coniuncta? Cur
igitur ſaltem pro ea non tranſmittitur
ſubſtitutio? Verùm reſpondeo ſubſtitu-
tionem non poſſe, vt coniunctam cum
iure accreſcendi tranſmitti ad hæredes,
niſi tota tranſmittatur, quia, cum ſit in-
diuidua, Conſequens eſt, vt, vel tota
tranſmitti debeat, vel tota extingui, ne
alioquin diuiſio voluntatis inducatur
contra ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 42. num. 9.

Sextus, & vltimus caſus eſt, quando re-
tento themate præcedentis ſpeciei ſumus
in caſibus, in quibus cohæredes non ſunt
omnes eodem genere coniunctionis iun-
cti, ſed ij, qui fuerunt inuicem ſubſtitu-
ti, cœteris in iure accreſcendi debuiſ-
ſent præferri, vt, quia erant coniuncti
re, & verbis, cum alioquin alij, vel eſ-
ſent omnimodo diſiuncti, vel alio gene-
re coniunctionis iuncti, *ſecundùm ea, quæ
diximus in eodem 5. cap. qu. 46. num. 2. & ſeqq.*
20 Et tùnc, † quia etiam ceſſante ſubſtitu-
tione, portio cohæredis deficientis de-
beret ad hæredes ſubſtituti per ius accre-
ſcendi pertinere, ideò fit, vt ſubſtitutio,
tamquàm coniuncta cum iure accreſcen-
di ad hæredes tranſmittatur. Quamob-
rem, & in hac ſpecie procedent ea, quæ
diximus *ſupra num. 4. & ſeqq.*

S V M M A R I V M.

1 *Vulgaris ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi
tranſmittitur ad ſubſtitutum cohæredis ſubſtituti
iure*

iure ſubſtitutionis num. 2. Fallit num. 5.

3 *Vulgaris ſubſtitutio cum iure accreſcendi coniuncta, transmittitur ad eos, ad quos & ipſum ius accreſcendi transfertur.*

4 *Ius accreſcendi tranſit in ſubſtitutum.*

An, & quando vulgaris ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittatur in ſubſtitutum.

Quæſtio Trigeſima ſexta.

HÆc autem, quæ diximus, procedunt etiam in ea tranſmiſſione, quia fit in vulgarem ſubſtitutum: Nam ſi teſtator Titium cohæredi Caio vulgariter ſubſtituat, Titioque ſubſtituat Sempronium extraneum, ſi Titius ante aditam ſuam portionem hæreditatis moriatur, & hoc modo fiat locus ſubſtitutioni ei factæ de extraneo, deinde Caius repudiet ſuam portionem, vocabitur
1 Sempronius ad vtramque partem † *l. ſi Titius. 27. & l. cohæredi. 41. in prin. ff. de vulg. §. ſed, ſi inſtituta, Inſt. eod. Rum. conſ. 94. num. 1. verſ. Tertius caſus vol. 2.* Et quidem iure ſubſtitutionis: Nam de parte, in qua Titius fuerat inſtitutus, non eſt dubitandum, quia ſubſtitutio ſecundum verba teſtatoris in ea tantum parte facta legitur. De parte verò Cai, licet maior videatur eſſe dubitatio, quod plerique cenſeat ad eam nō vocari Sempronium iure ſubſtitutionis, ſed iure tantùm accreſcendi, *vt Din. in d. l. cohæredi. 41. in prin. ff. de vulg.* Verius tamen, & receptius eſt, vocari etiam iure ſubſtitutionis, *vti videre eſt apud Rum. conſ. 94. n. 2. & verſ. Hac dicatur, vbi teſtatur Dini ſententiam communiter eſſe reprobatam, & n. 10. verſ. Secundo iſta concluſio vol. 2.* Quæ ſententia probatur.

Primo *d. l. ſi Titius. 27. ff. de vulg.* vbi Iulianus, *Si Titius cohæredi ſuo ſubſtitutus fuerit,* inquit, *deinde ei Sempronius, verius puto, in vtraque parte Sempronium ſubſtitutum eſſe.* Diligenter enim ponderāda ſunt illa verba, *in vtramque partem Sempronium ſubſtitutum eſſe,* quippe, quæ ſignificant etiam in parte Cai cenſeri eum ſubſtitutum. Ergo etiam ad eam, vti ſubſtitutus, & ſic iure ſubſtitutionis vocabitur.

Secundo probatur, quia ſubſtitutio vulgaris cum iure accreſcendi coniuncta tranſmittitur in eos, in quos & ipſum ius
3 accreſcendi transfertur, † *vt oſtendimus in qu. quæſt. præced. num. 8. & ſeqq.* Sed in perſona Titij ſubſtitutio erat coniuncta cum iure accreſcendi, quia cohæres cohæredi fuerat ſubſtitutus, *vt demonſtrauimus in hoc cap. qu. 16. num. 5. & qu. 31. num. 1.* Et, quemadmodum Titius in ſuum ſubſtitutum tranſmiſit ius accreſcendi, *vt diximus in 7. cap. qu. 28. num. 2.* ita etiam cenſebitur ſpem vulgaris ſubſtitutionis tranſmiſiſſe. *Ita arguit Rum. d. conſ. 94. num. 2. & 10. verſ. Et ſi dicatur, vol. 2.*

Tertiò probatur, quia Sempronius, qui Titio ſubſtitutus eſt, tanquam in illius locum ſubrogatus cenſetur ſubſtitutus, & vocatus ad id omne, ad quod vocabatur Titius. *l. fin. C. de hered. inſt.* Sed Titius iure ſubſtitutionis vocabatur ad partem Cai cohæredis, cui fuerat expreſſim ſubſtitutus. Ergo, & ad eam, quaſi ſubſtitutus vocabitur Sempronius, qui Titio ſubſtitutus eſt. *Ita arguit Rum. d. conſ. 94 num. 10. verſ. Ad iſta reſpondetur, vol. 2.* Quamobrem diximus, ſubſtitutum ſubſtituto cenſeri quoque ſubſtitutum primo.

Quartò demùm probatur, quia, quando pars, de qua tractatur etiam non trāſmiſſa ſubſtitione eſſet ad eum peruentura, in quem debet fieri tranſmiſſio, lex tranſmiſſionem permittit, etiamſi aliàs ei locus eſſe non poſſit, *vt patet ex iis, quæ diximus in quæſt. præced. num. 8. & ſeqq. & in ſimili diximus in qu. 30. num. 5. & ſeqq.* Sed ad Sempronium Titio ſubſtitutum, etiamſi diceremus, non eſſe in eam tranſmiſſam ſpem ſubſtitutionis de parte Cai factæ, nihilominus illa pars ſpectaret iure accreſcēdi, *vt eſt in confeſſo, & in ſpecie ſcilicet Rum. d. conſ. 94. num. 2. in fin. vol. 2.* propterea, quod alioquin teſtator decederet pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus *contra regulam l. ius noſtrum 7. ff. de reg. iur.* Ergo debet etiam in eū cæteris tranſmiſſa ſpes vulgaris ſubſtitutionis. *Ita arguit Rum. d. conſ. 94. num. 3. vol. 2.*

Planè, ſi ante aditam partem Titij, repudiet ex ſubſtitutione partem Cai, & poſteà Titij partem adeat, magis erit; vt conſequatur etiam partem Cai à ſe repudiatam, non iure ſubſtitutionis, ſed iure
5 accreſcendi, † *vt declarat Rum. d. conſ. 94. num. 2. & verſ. Nec dicatur vol. 2.* Hoc enim generaliter obſeruatur, quoties ſubſtitutus incipit ab vnius partis repudiatione, *vt diximus in hoc cap. qu. 33. num. 5.* Et hæc de iure accreſcendi coniuncto cum ſubſtitutione vulgari.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi dicitur coniunctum cum pupillari ſubſtitutione, quando cohæres fuit cohæredi pupillariter ſubſtitutus.*

2 *Ius accreſcendi non poteſt eſſe coniunctum cum pupillari ſubſtitutione num. 2. & ſeqq. ſed contrà nu. 11. & ſeqq. Et quando, & quando non nu. 46. vſque ad finem.*

3 *Diſpoſitio teſtatoris tùnc dicitur cum iure accreſcendi coniuncta, cùm etiam ea omiſſa, ius accreſcendi locum habere poteſt.*

4 *Ius accreſcendi eſt partis non totius; Declara n. 43.*

5 *In duobus teſtamentis ius coniunctionis, & per conſequens ius accreſcendi, non conſideratur. Declara n. 45.*

6 *Subſtitutio pupillaris dicitur teſtamentum filij, & ob id teſtamentum patris, & ſubſtitutio pupillaris cenſentur duo teſtamenta. Declara, vt n. 45. Et quando ſubſtitutio pupillaris cenſeatur teſtamentum filij, & quando Patris n. 14. & ſeqq.*

7 *Ius accreſcendi in diuerſis hæreditatibus locum habere non poteſt.*

8 *Teſtamentum Patris, in quo adeſt pupillaris ſubſtitutio, eſt teſtamentum duarum hæreditatum Patris ſcilicet, & filij.*

22 *Ius accreſcendi inter hæreditatem patris, & hæreditatem filij conſiderari poteſt. Declara n. 62.*

15 *Dies legatorum, & fideicommiſſorum, quæ ſecundis tabulis, idest à pupillariter ſubſtituto relinquuntur, cedit à morte teſtatoris, non pupilli.*

18 *Pater poteſt pupillariter ſubſtituere filio eo modo, quo poteſt ſibi hæredem facere; Vnde miles poteſt ex die, vel ad diem, vel pro parte bonorum, pupillariter ſubſtituere filio n. 19. & 20.*

24 *Subſtitutio pupillaris effectu, conſideratur teſtamentum patris, quoties tractatur de ea ſuſtinenda, & de operando, vt omnimodè habeat hæredem ex teſtamento.*

25 *Pupillo expedit habere hæredem ex pupillari ſubſtitutione.*

26 *Subſtitutio pupillaris dicitur teſtamentum, vel patris, vel filij, prout pupilli ſuggerit vtilitas; Et quare n. 27.*

28 *Subſtitutio pupillaris ad repellendam matrem eſt teſtamentum Patris, ad repellendum fratrem, eſt teſtamentum filij num. 29. & 30.*

31 *Subſtitutio pupillaris, cùm agitur de detrahenda falcidia cenſetur teſtamentum patris, quia fit tàm bonorum, quàm legatorum ex vtroque teſtamento relictorum, contributio, & vna tantùm falcidia detrahitur, & n. 32.*

33 *Relicta ſecundis tabulis, perindè habentur, ac ſi primis ſub conditione fuiſſent relicta.*

34 *Hæres inſtitutus, & pupillo ſubſtitutus perindè habetur, ac ſi ex eadem hæreditate partim purè, & partim ſub conditione inſtitutus eſſet, & nu. 43.*

35 *Pater ſubſtituendo pupillariter poteſt facere neceſſarios hæredes filio eos, quos ſibi facere poteſt. Ratio n. 36. fallit n. 55.*

37 *Frater fratri pupillariter ſubſtitutus, quemadmodũ tranſmittit hæreditatem paternam, in quoſcũq; hæredes ex potentia ſuitatis, ita etiam tranſmittit fraternam; imò tranſmittit fraternam etiam in caſibus, quibus non poteſt paternam, & n. 38. & ratio n. ſeqq.*

41 *Subſtitutus pupillo non poteſt hæreditatem pupilli reſpuere, & paternam agnoſcere, ſed hanc ſuſcipiendo cogitur etiam pupillarem amplecti.*

42 *Pupilli hæreditas cenſetur, vt pars hæreditatis paternæ, & n. 43.*

38 *Pupillaris ſubſtitutio non poteſt cenſeri cum iure accreſcendi coniuncta, quando non inſtitutus fuit pupillo ſubſtitutus; Idem etiamſi ſubſtitutus pupillo, fuiſſet etiam ipſe inſtitutus, ſi patris hæres non extitit.*

52 *Diſpoſitio vbi locum non habet, pro non facta habetur.*

53 *Declaratur l. qui patris 59. ff. de acq. hæred. & n. 59.*

57 *Vbi hæres Patris eſt ſubſtitutus pupillo exhæredato, ſubſtitutio non dicitur cum iure accreſcendi coniuncta.*

64 *Subſtitutio pupillaris non poteſt dici cum iure accreſcendi coniuncta, vbi, inſtitutus, qui patris hæres extitit, fuit etiam ſubſtitutus pupillo pariter inſtituto, qui tamen ſi paterna hæreditate abſtinuit.*

67 *Subſtitutio pupillaris, vt cenſeatur cum iure accreſcendi coniuncta, duo neceſſariò requiruntur. Primò, vt inſtitutus inſtituto ſubſtitutus ſit. Secundò, vt vterque patris hæres extiterit.*

An, & quando ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione pupillari.

Quæſtio Trigeſima ſeptima.

NVnc diſpiciamus, de iure accreſcendi coniuncto cum ſubſtitutione pupillari. Dicitur autem cum ea coniunctum, quando cohæres cohæredi

1 † fuit pupillariter ſubſtitutus, *vt declarant Bart. in d. l. re coniuncti n. 58. Nat. conſ. 68. n. 8. Craſſ. in §. ius accreſcendi qu. 15. n. 3. & qu. 31.* Quod, an ſecundũ iuris regulas, & ea principia, quibus vtimur in materia iuris ac-

2 creſcendi, contingat, † valdè controuerſum eſt: Multa enim ſunt, quę huic vnioni, & coniunctioni videntur refragari, &

3 Primùm illud, quia † diſpoſitio teſtatoris tũc dicitur cum iure accreſcendi coiũcta, Cũ etiã ea amota ius accreſcẽdi locũ habere poteſt, vt patet ex vulgari: Nam hæc ideò dicitur cum iure accreſcendi coniuncta, quia, etiamſi teſtator ex duobus hæredibus alterum alteri non ſubſtituiſſet, nihilominùs alterius deficientis portio eſſet ad alterum per ius accreſcendi peruentura, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 31. n. 1. & ſeqq.* Atqui patris hæres amota ſubſtitutione pupillari non eſſet impuberis hæreditatem per ius accreſcendi habiturus, ſed ea deberet ad legitimos ipſius pupilli ſucceſſores pertinere *l. 2. & l. precibus. 8. C. de impub. & al. ſubſt. l. 2. §. impuberem ff. ad Tertul.* Ergo, licet pupillo ſubſtituatur, non tamen poterit talis ſubſtitutio dici cum iure accreſcendi coniuncta.

4 Secundò † ius accreſcendi partis eſt, non totius: Non enim per id totum toti, ſed pars parti applicatur, *vt oſtendimus in 1. cap. q. 1. n. 20. & 28.* Sed in propoſita ſpecie tractatur de tota pupilli hæreditate hæredi applicanda. Non poterit igitur in ea ius accreſcendi conſiderari.

5 Tertiò † in duobus teſtamentis ius cõiunctionis, & per conſequentias ius accreſcendi non conſideratur *l. ſi ſub conditione. 16. in fi. ff. quib. mod. vſufr. am.* Sed hic tractatur de duobus teſtamentis, patris nempè, & filij, patris, quatenus hæredem conſideramus, vt inſtitutum, filij

6 verò, quatenus, vt ſubſtitutum † *l. patris, & filij. 20. ff. de vulg. §. igitur, Inſt. de pupill. l. 1. §. 1. ff. ſi cui plus, quam per l. Falc.* Quamobrem huiuſmodi teſtamenta dicuntur duplicia *l. in duplicibus. 78. ff. ad l. Falc.* Non poterit igitur ius accreſcendi cõſiderari.

Quartò, licet patris, & filij teſtamentum pro vno reputetur, adhuc tamen

7 idem videtur dicendum, quia † in diuerſis hæreditatibus locum non habet ius accreſcendi, ſiuè deferantur ex diuerſis teſtamentis, ſiuè ex vno, *vt diximus in 5. cap. q. 42. n. 5.* Generaliter enim ceſſat ius accreſcendi, quoties de diuerſis rebus agitur *l. huiuſmodi. 86. §. quibus ff. de leg. 1. &*

non

vt os diximus in eadem q. 42. n. 1. ſcilicet, quia
locum non habet, niſi inter coniunctos,
vt oſtendimus in eodem 5. cap. q. 36. n. 9. & ſeqq.
& coniuncti non dicuntur, qui ad res di-
uerſas vocantur, *vt diximus in eodem cap. 5.*
q. 4. n. 2. & ſeqq. At in propoſito tractatur
de diuerſis hæreditatibus, quia, licet pa-
tris, & filij teſtamentum vnum ſit, eſt ta-
men duarum cauſarum, ideſt, duarum,
8 & diuerſarum hæreditatum † *l. 2. §. prius,*
verſ. quæ ſententia ff. de vulg. §. igitur. Inſtit. de
pupill. l. 2. §. illud. ff. de hæred. vel act. vend.
Ergo in huiuſmodi hæreditatibus non
poterit ius accreſcendi conſiderari, & per
conſequentias non poterit ſubſtitutio
pupillaris dici coniuncta cum iure accre-
ſcendi, quod eius reſpectu locum habere
nequit. *Ita ratiocinatur Bart. in l. qui patris. 59.*
n. 2. ff. de acq. hæred.

9 Quintò demum † poſt hæreditatem ac-
quiſitam ius accreſcendi ceſſat, *vt oſtendi-*
mus in 7. cap. q. 59. n. 22. Sed pupillaris ſub-
ſtitutio locum habet poſt hæreditatem
10 acquiſitam, † *vt dicemus in hoc cap. q. 42. n. 1.*
Ergo, vbi facta eſt pupillaris ſubſtitutio,
ibi ius accreſcendi locum habere non po-
terit. *Ita etiam ratiocinantur Bart. in d. l. qui*
patris. 59. n. 3. & ibi Bald. verſ. in eadem gl. ibi
ff. de acq. hæred.

His tamen non obſtantibus certi iuris
eſt, pupillarem ſubſtitutionem poſſe cum
11 iure accreſcendi, cenſeri coniunctam †
in ijs ſcilicet caſibus, quos referemus *in-*
fra n. 46. & ſeqq. Hoc enim habent in confeſſo Bart.
in d. l. qui patris. 59. n. 2. 3. & 4. & ibi Bald. in
prin. & verſ. In eadem gl. ibi ff. de acq. hæred.
Bart. in d. l. re coniuncti n. 58. & ibi Alciat. n. 60.
verſ. Sed quid, ſi, Bald. in d. l. vn. n. 26. C. quand.
non pet. part. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 42. n. 4. in
fi. Alex. conſ. 20. n. 7. vol. 1. Iaſ. in l. ſed, ſi plu-
res. 10. in prin. n. 2. ff. de vulg. Soc. Se. conſ. 6.
n. 14. vol. 3. Rum. conſ. 156. n. 4. vol. 5. Beer. conſ.
36. n. 2. Gul. Bon. in d. cap. Raynutius, in verb.
& vxorem nomine Adelaſiam n. 115. & 140. Ant.
Fum. de coniect. cap. 12. n. 2. Craſſ. in d. §. ius ac-
creſcendi q. 15. n. 3. & q. 31. Put. lib. 1. deciſ. 329.
Bec. conſ. 143. n. 103. vol. 1. Coraſ. in l. in ratio-
ne, 11. §. quod vulgò, in prin. & n. 7. verſ. Sed
attende ff. ad leg. Falc. Gratian. cap. 276. diſcept.
forenſ. n. 58. Ex quo ſequitur, inter hæredi-
tatem patris, & hæreditatem filij conſi-
12 derari ius accreſcendi † *d. l. qui patris, & ibi*
Bart. n. 5, Ang. n. 3. Imol. n. 3. Bald. in l. 1. n. 1.
C. de teſtam. mil. Ang. in l. vn. §. ſin autem lega-
tarij n. 2. C. de cad. toll. Seb. Sap. in d. l. vn. n. 45.
& 46. C. quand. non pet. part. Cern. conſ. 324. n. 10.
verſ. Ad prædicta vol. 4. Alciat. in d. l. re coniun-
cti n. 56. Trentac. de ſubſt. part. 1. cap. 15. n. 4. verſ.
ſecundo, & vltimo, Hoto. in §. igitur, Enunt. 1. Inſt.
de pupill. Hoc enim non obſcurè probat
Neratij locus *in d. l. qui patris, quam ibi ſin-*
gularem appellat Bart. verſ. & ſecundùm, cuius
hæc ſunt verba. *Qui patris hæres extitit, ſi*
idem filio impuberi ſubſtitutus eſt, non poteſt hære-
ditatem eius prætermittere. Quod ſic recipiendum
eſt, etiamſi viuo pupillo mortuus erit, deinde pupil-
lus impubes deceſſerit: Nam is, qui hæres extitit,
pupillo quoque hæres neceſſariò erit: Nam, ſi ip-
ſum inuitum obligat, coniungi eam paternæ hæredi-
tati, & accreſcendi iure acquiri cuicunque patris
hæredi exiſtimandum eſt.

13 Quam autem ob rem hoc contingat, †
ſi quæramus, puto rationem altiùs, & ab
ipſis pupillaris ſubſtitutionis principijs
eſſe petendum. Sciendum igitur eſt, pu-
pillarē ſubſtitutionem modo patris, mo-
14 do filij teſtamentum cenſeri: Nam, † ſi
diſpoſitionem ſpectemus, teſtamentum
ſine dubio patris eſt, quia fit à patre, quip-
15 pè, qui pro filio teſtatur † *l. 2. in prin. & §.*
quiſquis ff. de vulg. l. 2. & §. impuberem ff. ad
Tert. l. Papinianus. 8. §. ſed neque impuberis ff. de
inoff. §. 1. Inſt. de pupill. cap. ſi pater in fi. de teſt.
in 6. Qua ratione factum eſt, vt dies le-
gatorum, & fideicommiſſorum, quæ ſe-
cundis tabulis, ideſt, à pupillariter ſub-
ſtituto relinquuntur, non à morte pu-
19 pilli cedat, ſed à morte patris † *l. 1. & l. hæ-*
redis aditio. 7. § tantundem ff quando dies leg. ced.
17 ſcilicet quia † legatorum, & fideicom-
miſſorum dies cedit à morte teſtatoris *l.*
vn. §. cum igitur C. de cad. toll. cuiuſmodi in
propoſito pater eſt, non filius, *vt ſupra*
dictum eſt. Hinc etiam factum eſt, vt for-
ma teſtandi, quæ patri ex priuilegio per-
mittitur in ipſius bonis, cenſeatur etiam
permiſſa in bonis filij, dum ei pupillari-
18 ter ſubſtituit † *l. in fraudem. 16. §. miles ff. de*
de mil. teſtam. Et in ſpecie declarat Ceph. in l. cen-
turio. 15. n. 34. & 35. ff. de vulg. Itaque, quem-
admodum miles poteſt teſtari de parte
bonorum ſuorum, ita etiam poteſt teſta-
ri de parte bonorum filij, & ita efficere,
vt is patris exemplo decedat pro parte
19 rei teſtatus, & pro parte inteſtatus † *l. ſed,*
ſi plures. 10. §. ſubſtitutos, & ibi gl. in verb. mili-
tem. ff. de vulg. Denique miles, vt de bonis
ſuis teſtari poteſt ex die, vel ad diem, *d. l.*
in fraudem. 16. §. miles ff. de mil. teſtam. ita etiam
20 poteſt de bonis filij, † & hoc modo effi-
cere, vt is decedat pro parte temporis te-
ſtatus, & pro parte inteſtatus, *d. §. miles.*

At, ſi ſpectamus vim, & effectum, quia
per huiuſmodi ſubſtitutionem ſuccedi-
21 tur pupillo, non patri † *§. 1. Inſt. de pupil.*
l. pater filio. 54. ff. de hæred. inſt. l. ſi filius, qui
patri. 12. l. ex duobus. 34. in prin. & l. Lucius. 45.
in prin. verſ. Aliter ff. de vulg. l. filius, qui ſe pa-
ternæ. 42. verſ. impugnat ff. de acq. hæred. l. pre-
cibus. 8. verſ. Si verò C. de impub. & al. ſubſt. &
in ea tractatur de hæreditate pupilli, non
22 paterna † *l. 2. §. interdum, verſ. Cæterùm l. ſed,*
ſi plures. 10. §. filio verſ. Idemque eſt, l. ſi filius, qui
patri. 12. l. lex Cornelia. 28. verſ. Sed, ſi pater, &
l. qui duos. 42. ff. de vulg. l. quæſitum 40. l. filius,
qui ſe paterna. 41. l. ſi pupillus. 42. verſ. Metu, &
d. l. qui patris. 59. ff. de acq. hæred. ideò hoc
23 reſpectu † dicitur teſtamentum filij *d. l. pa-*
tris, & filij. 20. ff. de vulg. ſiuè, teſtamentum
impuberis, & pupillare *l. 2. in prin. verſ.*
Nam, ſi principale, & §. adeò. & §. fin. & l. ex
pupillari. 44. ff. de vulg. l. Papinianus. 8. §. ſed
neque impuberis ff. de inoff. perinde enim ex eo
filius hæredem habet, ac, ſi ipſemet ſibi
feciſſet teſtamentum, *§. igitur, Inſt. de pupill.*

Planè interdùm etiam effectu conſide-
24 ratur, vt teſtamentum patris, † & per-
inde habetur, ac, ſi pater de hæreditate
ſua diſpoſuiſſet: Ita enim euenit, quoties
tractatur de ſuſtinenda pupillari ſubſtitu-

tione. & operando, vt omnimodo pu-
pillus habeat hæredem ex teſtamento:
Nam, quia expedit pupillo habere hære-
25 dem ex pupillari ſubſtitutione † *d. l. ſi pu-
pillus paterna. 42 verſ. Impugnat ff. de acq hered.*
ideò quibus caſibus efficitur, vt, vel ha-
beat hæredem, vel faciliùs habeat, ſi di-
camus, pupillarem ſubſtitutionem cen-
ſeri teſtamentum patris etiam reſpectu
hæreditatis: Contrà verò, vel non erit
hæredem ex teſtamento habiturus, vel
difficiliùs habiturus. ſi dicamus eſſe teſta-
mentum filij, cenſebitur, vt patris, non
vt filij teſtamentum. Itaque pupillaris
ſubſtitutio, quoad effectum, dicitur te-
26 ſtamentum, vel patris, vel filij, † prout
ſuggerit pupilli vtilitas: Nam, quia ad
ſolum pupilli commodum fuit introdu-
cta, vt ſcilicet ex prouidentia patris ha-
beat hæredem, quem alioquin ex propria
prouidētia nō poſſet habere ob ætatis de-
27 fectum † *l. 2. in prin. ff. de vulg. §. 1. Inſtit. de
pupill.* ideò debet eam interpretationem
recipere, quæ pupillo vtilis eſt, non, quæ
damnoſa, ideſt, quæ faciliùs operatur,
vt habeat hæredem, quam, quæ difficī-
liùs *d. l. ſi pupillus paterna. 42. ff. de acq. hered.
l. ſi filius, qui patri. 12. ff. de vulg.* Hinc infertur
Primò, ſi tractetur de ſuſtinenda pu-
pillari ſubſtitutione aduerſus eos, qui te-
ſtamentum per querelam infirmare poſ-
ſunt, variè ſolere iudicari pro varietate
perſonarum, quæ querelam mouere vo-
lunt: Nam, ſi mater pupilli velit impu-
gnare ſubſtitutionem, quaſi filij teſtamē-
tum, in quo debet habere legitimam, re-
pelletetur eo prætextu, quod talis ſubſti-
tutio ſit teſtamentum patris, & ſic mariti
ſui, contra quod nullum vxori compe-
28 tit remedium † *d. l. Papinianus. 8. §. ſed. neq;
impuberis ff. de inoff. cap. ſi pater de teſtam. in 6.*
cum maritus non cogatur aliquid relin-
quere vxori ſuæ, niſi, *ex diſpoſitione Auth. præ-
terea C. vnd. vir. & vx.* in caſu inopiæ. Quā-
obrem dicimus, pupillarem ſubſtitutio-
nem excludere matrem, etiam à legitima
29 aliàs ei debita in bonis filij † *d. cap. ſi pater,
in fin. de teſtam. in 6.* At, ſi pupilli frater ve-
lit eandem ſubſtitutionem impugnare,
quaſi teſtamentum patris, contra quod
habet querelam, ſi in eo ſit iniuſtè exhæ-
redatus, repelletur eo prætextu, quia ta-
lis ſubſtitutio effectu eſt teſtamentum fi-
lij, & ſic fratris, contra quod nullum fra-
30 tri ius competit † *d. l. Papinianus. 8. § ſed
neque impuberis. ff. de inoff. d. cap. ſi pater. de teſtam.
in 6.* Itaque ſecundùm diuerſitatem per-
ſonarum modo patris, modo filij teſta-
mentum cenſetur, ad hoc, vt ſuſtinea-
tur, & eo modo pupillus habeat ex te-
ſtamento hæredem.
Secundo infertur, ſi tractetur de de-
trahenda Falcidia pupillarem ſubſtitu-
tionem cenſeri teſtamentum patris, &,
quaſi tractetur de vna tantùm hæredita-
te, vnam tantùm Falcidiam detrahi poſ-
31 ſe † *l. in ratione. 11. §. quod vulgò. ff. ad l. Falc.
Pereg. conſ. 32. num. 43. vol. 2.* fierique, tàm
bonorum, quàm legatorum, quæ in vtro-
que teſtamento relicta ſunt contributio-
32 nem † *d. l. in ratione 11. §. quod vulgò, & §. quæ-
ſitum, & l. in duplicibus. 78. ff. ad leg. Falc. l. co-
heredi 41. §. coheres ff. de vulg.* quia, quæ ſe-
cundis tabulis relinquuntur, perinde ha-
bentur, ac, ſi primis ſub conditione fuiſ-
33 ſent relicta † *d. l. in ratione. 11. §. quod vulgò
ff. ad leg. Falc.* cum hæres inſtitutus, & pu-
pillo ſubſtitutus perinde habeatur, ac, ſi
ex eadem hæreditate partim purè, & par-
34 tim ſub conditione inſtitutus eſſet † *d. l.
coheredi. 41. §. coheres ff. de vulg.*
Tertiò infertur, patrem ſubſtituendo
pupillariter poſſe facere neceſſarios hæ-
35 redes eos, quos ſibi facere poſſet † *l. ſed, ſi
plures. 10. §. quos poſſum, & l. ſi ſeruus communis.
18. ff. de vulg. l. ſi pupillus paterna. 42. in fi. prin.
ff de acq. hered. l. cum quidam. 4. C. de neceſſ. he-
36 red. inſt.* & hoc ideo, quia † diſponit de hę-
reditate filij, vt de propria, *ſicut ſupra di-
ctum eſt.*
Ex quo ſequitur, fratrem fratri pupil-
lariter ſubſtitutum, quemadmodum tran-
ſmittit hæreditatem paternam in quoſ-
cumque hæredes ex potentia ſuitatis, *vt
diximus in 7. cap. q. 41. n. 91.* ita etiam tran-
37 ſmittere fraternam. † *Ita ſcribit Iaſ. in d. l.
ſed, ſi plures. 10. in prin. n. 3. ff. de vulg.* Quini-
mò, licet non poſſet tranſmittere pater-
nam, vt, quia ſit exhæredatus, aut inſti-
tutus ſub conditione poteſtatiua, aut alia
ratione, & cauſa impeditus, nihilominùs
tranſmittet fraternam, ſi fratri fuerit pu-
38 pilariter ſubſtitutus, † *vt ſcribit Iaſ. in d. l.
39 ſed, ſi plures. 10. in prin. n. 5. ff. de vulg.* quia †
non requiritur, filium eſſe neceſſarium
hæredem patris, vt ſit etiam, ſed ſufficit,
eum potuiſſe eſſe neceſſarium, ſi ſimplici-
ter fuiſſet inſtitutus, vt patet ex illis ver-
bis, *Quos poſſum*, quibus vtitur Vlpianus *in
d. l. ſed, ſi plures. 10. §. quos poſſum*, quippè,
40 quæ denotant † potentiam, non actum:
*Et ita in ſpecie declarat Iaſ. in d. l. ſed, ſi plures. 10.
in prin. n. 4.*
Quartò infertur, ſi tractemus de ad-
ſtringendo hærede ad ſuſcipiendam filij
hæreditatem, idem de hæreditate pupilli
eſſe iudicandum, quod iudicaretur de
41 parte hæreditatis paternæ, † *d. l. qui patris.
59 in prin. verſ. Nam, ſi ipſum ff. de acq. hered.
& patebit ex ijs, quæ dicemus in q. ſeq.* Vndè,
quemadmodum, ſi quis fuiſſet ex diuerſis
eiuſdem hæreditatis partibus inſtitutus,
ex altera purè, ex altera verò ſub condi-
tione, non poſſet puram agnoſcere, &
reſpuere cōditionalem, ſed puram agno-
ſcendo cenſeretur etiam ex conditionali
hæres extitiſſe *l. ſi quis ita ſcripſerit. 33. ff. de
hered. inſt. l. cum heres. 52. §. vlt. ff. de acq. hered.
& nos diximus in hoc cap. q. 25. n. 30.* &, vel in-
uitus cogeretur vtramque partem ample-
cti, *vt diximus ibi, n. 19.* ita etiam, qui fuit à
patre inſtitutus, & pupillo ſubſtitutus non
poteſt hæreditatem pupilli reſpuere, & pa-
ternam agnoſcere, ſed hanc ſuſcipiendo
cogitur etiam pupillarem amplecti *d. l qui
patris. 59. in prin. ff de acq. hered. l. quidam ele-
gio. 20. C. de iur. delib. & nos latè dicemus in q. ſeq.*
Denique, vt priore caſu ſpem conditio-
nalis inſtitutionis tranſmitteret ad hære-
des, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 30. n. 3.* ita etiam
in

in poſteriore *d. l. qui patris*, *& dicemus in hoc*
41 *cap. qu. 38. n. 11.* Et hoc ideò, quia † tractatur de operando, vt pupillus habeat hæredem ex teſtamento, qui non haberet, ſi diceremus eius hæreditatem eſſe diuerſam ab hæreditate patris, *Quæ vera fuit huius vnionis, & fictionis introducendæ ratio, vt dicebat Ia. Rau. prout refert Bald. in d. l. qui patris, verſ. In eadem gl. ibi; & probat Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam n. 113.* Vndè, quia pupilli hæreditas cenſetur, vt pars hæreditatis paternæ, licet re vera ſit ab ea diuerſa, ideò fit, vt inter hæreditatem patris, & hæreditatem filij, tamquam inter partes eiuſdem hæreditatis conſideretur ius accreſcendi: Nam hæreditas pupilli accreſcit ipſo iure, etiam inuito hæredi, non minùs, quã, ſi pars hæreditatis paternæ vacaret. Et ita intelligitur, quod dicimus, ſubſtitutionem pupillarem eſſe coniunctam cum iure accreſcendi.

Neque obſtant contraria: Nam ad primum reſpondeo, id procedere in ſubſtitutione vulgari, in qua verè tractatur de hæreditate patris. Cœterùm in pupillari, in qua verè tractatur de hæreditate filij, ad hoc, vt ius accreſcendi conſiderari poſſit, neceſſariam eſſe ſubſtitutionẽ pupillarem, quoniam ea interueniente ſuccedit conſideratio vtilitatis pupilli, quæ operatur, vt hæreditatem filij conſideremus, tamquàm partem hæreditatis paternæ, quibus caſibus aliter intellecta non poſſet ſuſtineri pupillaris ſubſtitutio, ea verò amota talis conſideratio locum habere nequit, cum omnimodo pupillus deceſſerit inteſtatus, ideòque nil mirum, ſi interueniente pupillari ſubſtitutione, ius accreſcendi conſideretur, ea verò ceſſante non conderetur, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Ad ſecundùm verò reſpondeò dupliciter, & primò, id procedere, in iure accreſcendi proprio, non etiam in improprio, cuiuſmodi eſt id, de quo nos loquimur, *vt diximus in 4. cap. q. 4. n. 27.* Nam id plerumque totius eſt non partis, *vt patet ex ijs, quæ diximus ibi n. 18.*

Secundò reſpondeo, etiam in propoſito ius accreſcẽdi eſſe partis, nõ totius, ſi reſpicimus ad fictionẽ, per quã ius accreſcẽdi inducitur: Nã ideo ius accreſcendi cõſideratur inter hæreditatẽ patris, & hæreditatẽ filij, quia huiuſmodi hæreditates
43 pro vna, eadẽq; hæreditate reputantur, † *vt ſcribunt gl. in d. l. qui patris, in verb. paterna, & ibi Bald. verſ. In text. ibi, obligat, & verſ. Item eſt alia ratio, & Imol. n. 4. verſ. Nec obſtat, & Peregr. d. conſ. 32. n. 43 vol. 2.* Itaque hæreditas filij cenſetur pars hæreditatis paternæ, & perinde res habetur, ac, ſi teſtator eundem ex parte ſuæ hæreditatis purè, ex parte verò ſub conditione hæredem inſtituiſſet *d. l. cohæredi. 41. §. cohæres ff.*
44 *de vulg.* ſcilicet, quia † pater, qui pro filio teſtatur, perinde accipitur, ac, ſi de bonis ſuis diſponeret, quoties hoc pupillo ſuadet vtilitas, *vt diximus ſupra n. 24. & ſeqq.*

45 Ad tertium reſpondeo diſtinguendo, † aut teſtamenta verè duo ſunt, non vnum, vt euenit cum duo ſunt teſtatores, Et tũc ꝓcedit cõtrariũ: nã in ijs ius cõiũctionis, ſeù ius accreſcendi conſiderari nequit. Et ita intelligitur *d. l. ſi ſub conditione. 16. in fin. ff. quib. mod. vſufr. amit.* Aut verò teſtamentum re vera vnum eſt, ſed pro duobus teſtamentis reputatur, vt euenit, cum vnus tantùm eſt teſtator, Et tùnc ſubdiſtinguendum eſt, aut indiſtinctè habetur pro duobus teſtamentis, vt, cum miles patrimonia diſtinxit, Et ſimiliter procedit, quod dicimus, in diuerſis teſtamentis ius coniunctionis non contingere, *vt nos latius oſtendemus in 10. cap. qu. 24. n. 44. & ſeqq.* Aut denique pro duplici teſtamento habetur, ſed non indiſtinctè, puta, quia talis fictio cum aliqua limitatione fiat, prout euenit in propoſito, in quo, licet patris, & filij teſtamentum re vera ſit vnũ, habetur tamen pro duplici reſpectu cauſarum, ſiuè hæreditatum, non tamen abſolutè, ſed cum illa declaratione, niſi contrarium ſuadeat vtilitas pupilli, Et tùnc verius eſt, in diuerſis teſtamentis ius coniunctionis, & accreſcendi conſiderari poſſe. *d. l. qui patris. 59 ff. de acq. hæred. & l. ſi duobus. 16. §. ſi coniunctim, verſ. Sed, ſi in pupillari ff. de legat. 1. & patet ex ijs, quæ diximus ſupra n. 24. & ſeqq. & in cap. 5. qu. 12 n. 13. & qu. 14. n. 8.* Nam, vbi militat fauor pupilli, vt militat, cum tractatur de ſuſtinẽda pupillari ſubſtitutione, teſtamentum, etiam quoad effectum cenſetur vnum, non duplex, & pater, ac filius cenſentur, vt vnus teſtator, ſiuè ad vnius inſtar rediguntur, *vt declarat Bald. in l. 1. n. 1. C. de teſtam. milit.* Quamobrem & vna tantùm Falcidia locum habet *d. l. in ratione. 11. §. quod vulgo ff. ad leg. Falc.* & cœtera procedunt, quæ diximus *ſupra n. 17. verſ. 1. & n. ſeqq.*

Ad quartum reſpondent noſtri communiter, id procedere in iure accreſcendi ſimplici, non verò in eo, quod cùm pupillari ſubſtitutione iunctum eſt: Nam id habet locum etiam in diuerſis hæreditatibus. *Ita reſpondent Bald. in d. l. qui patris, verſ. Et ad euidentiam;* Trahit enim ab ea, vt etiam ad pupilli bona porrigatur, *vt dicemus in hoc cap. q. 42. n. 7. Et in ſpecie reſpondet Bald. in d. l. qui patris n. 2.* Et ratio eſt, quia, licet re vera hæreditates ſint diuerſæ, tamen ad finem ſuſtinendæ pupillaris ſubſtitutionis habentur pro vna, & eadem hæreditate, quia pater, qui de bonis filij diſponit, perinde habetur, ac, ſi de bonis proprijs diſpoſuiſſet, *vt diximus ſupra n. 24. & ſeqq.*

Ad quintum denique reſpondent, id ſimiliter procedere in iure accreſcẽdi ſimplici, non etiam in eo, quod cum pupillari ſubſtitutione coniunctum eſt: Nam id trahit ab ea, vt etiam poſt acquiſitam hæreditatem locum habeat, *ſicut oſtendemus in hoc ipſo cap. qu. 42. n. 2. Et in ſpecie reſpondet Bart. in d. l. qui patris n. 3. vbi ait, hoc eſſe ſingulare.* Et ratio eſt, quia, licet re vera patris hæreditas fuerit quæſita filio, hoc tamen reſpectu habetur pro non acquiſita,

quiſita, cum perinde ſit, ac, ſi pater in-
ſtituiſſet hæredem ex parte ſuæ hæredita-
tis purè, & ex parte ſub conditione, ſi fi-
lius in pupillari ætate deceſſerit, *ſecundum
ea, quæ ſupra diximus.*

Planè non ſemper pupillaris ſubſtitu-
tio cenſetur coniuncta cum iure accre-
46 ſcendi, † ſed in hac re varij caſus diſtin-
guendi ſunt, quorum

Primus eſt, quando inſtitutus fuit etiã
pupillo inſtituto, & ſic cohæredi ſuo ſub-
ſtitutus, & vterque patris hæres extitit,
Et in hoc caſu procedunt ea, quæ dixi-
mus, ſcilicet pupillarem ſubſtitutionem
cenſeri coniunctam cum iure accreſcen-
47 di. † *d. l. qui patris. 59. in prin. ff. de acq. hæred.
& d. l. quidam elogio. 20. C. de iur. delib. Et in
ſpecie declarat Bald. in d. l. qui patris, verſ. Item
præmitte.*

Secundus verò caſus eſt, quando non
inſtitutus fuit pupillo ſubſtitutus, Et tũc
certi iuris eſt, non poſſe talem ſubſtitu-
tionem cenſeri coniunctam cum iure ac-
48 creſcendi, † ſiuè pupillus, cui facta eſt
ſubſtitutio, fuerit à patre inſtitutus, ſiuè
exhæredatus, &, ſiuè patris hæres exti-
49 terit, ſiuè non, quia, † cum ſubſtitutus
nullam paternæ hæreditatis partem ha-
beat, Conſequens eſt, vt nihil ei poſſit
accreſcere, *ſecundum ea, quæ diximus in 7. cap.
q. 70. n. 2.* Denique, cum hæreditates pa-
tris, & filij ſint omnimodo diuerſæ, ſe-
quitur, in ijs ius accreſcendi conſiderari
non poſſe, *ſecundùm regulam, quam retulimus
in 5. cap. q. 42. n. 5.*

Nec obſtat, ſi dicatur, licet diuerſæ
ſint hæreditates, deferri tamen ex eodem
teſtamento, ideòque non excludi ius ac-
creſcendi, *Qua ratione motus Ant. Fum. de coa-
iunct. cap. 12. n. 3 contrariam eſt amplexus ſenten-
tiam*, quia verius eſt, in diuerſis hæredi-
tatibus, etiamſi ex eodem teſtamento de-
ferantur, ius accreſcendi non poſſe con-
ſiderari, vt patet ex iis, quæ teſtamento
militis patrimonia diſtinguentis dicemus
in 10. cap. q. 24. n. 14. & ſeqq.

Tertius caſus eſt, quando inſtitutus
fuit etiam inſtituto, & ſic cohæredi ſuo
ſubſtitutus, ſed patris hæres non extitit,
puta repudiauit paternam hæreditatem,
vel alia ratione fuit ab ea excluſus, Et
tũnc certi quoque iuris eſt, non cenſeri
ſubſtitutionem cum iure accreſcendi cõ-
50 iunctam; † *vt ſcribunt gl. in d. l. qui patris, in
ea verbo extitit, & ibi Bald. verſ. In gl. cum filio,*
51 quia, † cùm is nullam paternæ hæredita-
tis partem habeat, Conſequens eſt, vt ni-
hil ei poſſit accreſcere, *ſecundùm ea, quæ ſu-
pra diximus.* Denique, ſicut non diceretur
ſubſtitutio coniuncta cum iure accreſcẽ-
di, ſi non inſtitutus fuiſſet inſtituto ſub-
ſtitutus, *vt oſtendimus in caſu præcedenti*, ita
etiam debet excludi coniunctio, quando
inſtitutus fuit inſtituto ſubſtitutus, ſed
patris hæres non extitit, quia paria ſunt,
quem inſtitutum non eſſe, vel eſſe, ſed ſi-
ne effectu, *vt diximus in 7. cap. q. 9. n. 17. &
ſeqq* cum, vbi diſpoſitio locum non ha-
52 bet, pro non facta habeatur † *l. pater filio.
54. in fin. ff. de hæred. inſt. l. legatarius, 38. §. 1.
ff. de legat. 1.* Quamobrem non ſine cauſa
Neratius *in d. l. qui patris*, loquens de ſub-
ſtitutione pupillari coniuncta cum iure
accreſcendi, *Qui patris hæres extitit*, inquit,
*ſi idem filio impuberi ſubſtitutus eſt, non poteſt hæ-
reditatem eius prætermittere*, Itaque non dixit,
53 † qui à patre hæres ſcriptus eſt, ſed, *qui
patris hæres extitit*, quia non ſufficit inſtitu-
tio, ſed requiritur etiam aditio, vt ius
accreſcendi conſiderari poſſit, *ſicuti decla-
rat Bald. in d. l. qui patris, verſ. Item præmitte,
vbi ait, ita ſecundùm omnes locum illum intelligi.*
Et ſimili modo Iuſtinianus *in l. quidam elo-
gio. 20. C. de iur. delib.* de eadem materia lo-
quens, *Si impuberem quis filium ſuum hæredem ex
parte inſtituit*, inquit, *& quendam extraneum in
aliam partem, quem pupillariter ſubſtituit, &, poſt-
quam teſtator deceſſit, pupillus quidem patri eius
hæres extitit, extraneus autem hæreditatem adijt.*
54 Itaque non fuit contentus dicere, † ex-
traneum fuiſſe inſtitutum, & pupillo ſub-
ſtitutum, ſed adiecit, eum patris hære-
ditatem adijſſe, quia ceſſante aditione
neceſſitas pupillaris hæreditatis ample-
ctenda ceſſaret.

Hinc fit, vt quoties inſtitutus, & pu-
pillo ſubſtitutus patris hæres non eſt, ceſ-
ſent omnes effectus ex coniunctione iuris
accreſcendi, & pupillaris ſubſtitutionis
prouenientes, *quos referemus in q. ſeq.* Itaque
non cogetur pupilli hæreditatem ex ſub-
ſtitutione conſequi, ſed eam arbitrio ſuo
55 poterit adire † *l. quæſitum 40. in fin. ff. de acq.
hæred. Et in ſpecie declarat Bart. in d. l. qui patris
in prin. verſ Opp. ſecundùm eod.* Et, ſi ante adi-
tionem deceſſerit, non tranſmittet ſpem
ſubſtitutionis in hæredes, quia, cum ceſ-
ſet ius accreſcendi coniunctio, quæ ſo-
la tranſmiſſionem operatur, *vt oſtendemus
in q. 39. n. 19.* Conſequens eſt, vt & ipſa
tranſmiſſio ceſſare debeat.

Quartus caſus eſt, quando inſtitutus,
qui hæres extitit, fuit ſubſtitutus pupillo,
non inſtituto, ſed exhæredato, Et tũnc
56 videtur dicendum, † ſubſtitutionem ni-
hilominùs cenſeri coniuncta cum iure
accreſcendi.

57 Primò, quia † ratio vtilitatis pupilli,
quam conſiderauimus *ſupra n. 24. & ſeqq.*
ita procedit in hac ſpecie, vt & in alijs,
ſcilicet, quia pupilli intereſt habere hæ-
redem ex teſtamento, etiamſi fuerit à pa-
tre exhæredatus. Qua ratione fit, vt
etiam ei poſſit pater facere teſtamentum
58 † *l. ſed ſi plures. 10. §. ad ſubſtitutos ff. de vulg.
§. non ſolùm, Inſt. de pupill. l. qui fundum. 86. §.
qui filios ff. ad leg. Falc. l. cum quidam. 24. C. de
legat.* ad hoc, vt habeat hæredem in ijs bo-
nis, quæ ex materna hæreditate, vel
aliunde ad eum peruenerunt *d. l. ſed, ſi plu-
res. 10. §. ad ſubſtitutos, & d. §. non ſolùm.* Er-
go etiam in hac ſpecie debet habere lo-
cum coniunctio iuris accreſcendi cum
pupillari ſubſtitutione.

Secundò, quia Neratius *in d. l. qui patris,*
56 vbi † de hac iuris accreſcẽdi coniunctio-
ne loquitur, requirit quidem ſubſtitutum
eſſe patris heredem, ſed non pupillum:
Non enim ſupponit, eum fuiſſe à patre
inſtitutum, ſed ſimpliciter ſcribit, eum,

qui

qui patris hæres extitit, fuiſſe quoque im-
puberi filio ſubſtitutum. Ergo oſtendit,
non eſſe hoc neceſſarium, quia alioquin
id expreſſiſſet, prout expreſſit reſpectu
ſubſtituti, *ex regula l. vn. §. ſin autem ad deſi-
cientis C. de caduc. toll.*
Sed his non obſtantibus verius eſt, non
60 cenſeri † in propoſita ſpecie ſubſtitutio-
nem coniunctam cum iure accreſcendi.
Probatur autem
Primò *d. l. quidam elogio. 20. C. de iur. delib.*
61 vbi Iuſtinianus loquens † de neceſſitate
pupillaris hæreditatis amplectendæ, quæ
ex vnione, & coniunctione ſubſtitutionis
pupillaris cum iure accreſcendi profici-
ſcitur, non ſolùm requirit, ſubſtitutum
eſſe patris hæredem, ſed etiam filium, cui
facta eſt ſubſtitutio, vt patet ex illis ver-
bis, *pupillus quidem patri eius hæres extitit, ex-
traneus autem hæreditatem adijt.* Itaque ſup-
ponit fuiſſe eum à patre inſtitutum, non
exhæredatum, quia alioquin non poſſet
hæres exiſtere, & per conſequentias ceſ-
ſaret neceſſitas ſuſcipiendę hęreditatis ex
pupillari ſubſtitutione.
62 Secundò probatur ratione: nam † ideò
conſideratur ius accreſcendi inter hære-
ditatem patris, & hæreditatem filij, quia,
licet patris hæreditas per acquiſitionem
factam à filio verè deſierit eſſe hæreditas
patris, & facta ſit proprium filij patrimo-
nium *d. l. ſed, ſi plures. 10. §. filio ff. de vulgar.*
& hac ratione non poſſit ampliùs conſi-
derari, vt hæreditas patris, ſed tantùm,
vt hæreditas filij, *vt patet ex ijs locis, quos re-
ſoluimus ſupra n. 22.* tamen, quia ab initio, &
ante, quàm filius hæres exiſteret, vna
erat, & eadem hæreditas, fauore pupil-
li, cui pater ſubſtituit, fingimus illam
adhuc eſſe patris hæreditatem, quaſi fi-
lius non videatur cum effectu hæres exti-
tiſſe, vbi in pupillari ætate moritur, nec
potuit de ea teſtari. Itaque perinde ha-
bemus, ac, ſi pater de ſua hæreditate di-
ſponendo inſtituiſſet extraneum pro par-
te purè, & pro parte ſub conditione, ſi
filius in ætate pupillari deceſſerit *d. l. cohæ-
redi. 41. §. cohæres ff. de vulg.* Vndè, quia tra-
ctatur de eadem hæreditate, & de defe-
renda per ius accreſcendi eius parte illi,
qui iam aliam partem habuit, ideò nil mi-
rum, ſi tamquàm in eadem hæreditate
conſideratur ius accreſcendi. At hæc ra-
tio ceſſat in ea ſpecie, qua pater exhære-
dauit filium, quia, cum nullam ei ſuæ hæ-
reditatis partem reliquerit, non poteſt
per conſequentias ei dici accreſcere, etiã
poſteà, quam fuerit à pupillo acquiſita,
cum acquiri non potuerit, & non entis
nullæ ſint qualitates *l. vlt., quib. 48. ff. ſi cert.
pet.* Omnimodò igitur in hac ſpecie ceſſat
iuris accreſcendi cum pupillari ſubſtitu-
tione coniunctio.
Neque obſtant contraria: Ad primum
enim reſpondeo, negando rationem con-
iunctionis in hac ſpecie ſubeſſe, quia ra-
tio vtilitatis pupilli, non conſideratur
ſimpliciter, & per ſe, ſed, quatenus eſt
reſtricta ad eam hæreditatis partem, quę
ante acquiſitionem erat patris, ſed pro-
pter vtilitatem pupilli, ad hoc ſcilicet, vt
habeat hæredem ex teſtamento, fingimus
eam, quaſi nondum perfectè acquiſitam
adhuc patris eſſe, *vt ſupra dictum eſt.*
Ad ſecundum verò reſpondeo, licet
63 Neratius hoc non dicat, † id tamen ſup-
ponere, aut ſaltem Neratium debere ſup-
pleri ex loco Iuſtiniani *in d. l. quidam elogio,*
qui hoc expreſſim requirit, *vt ſupra demon-
ſtrauimus.*
Quintus, & vltimus caſus eſt, quando
inſtitutus, qui patris hæres extitit, fuit
etiam ſubſtitutus pupillo inſtituto, qui
tamen ſe paterna hæreditate abſtinuit.
Et tùnc, ſi quæramus, an ſubſtitutio cen-
ſeatur coniuncta cum iure accreſcendi,
& ſic, an procedat *l. qui patris*, diſpoſitio,
conſtat, rem eſſe valdè controuerſam:
Nam, quia Neratius *in d. l. qui patris*, ſup-
ponit quidem inſtitutum patris hæredem
extitiſſe, ſed non exprimit, vtrùm etiam
pupillus hæreditatem paternam agnoue-
rit, necnè, ideò in controuerſiam dedu-
ctum eſt, vtrùm id ſit neceſſarium, ad hoc,
vt locum habeat prædicta diſpoſitio. Et
nonnulli quidem cenſuerunt, non eſſe
neceſſarium, ſed, ſiuè pupillus hæres pa-
tris extiterit, ſiuè non, ſufficere, ſubſti-
tutum adijſſe, vt fiat prædictæ diſpoſi-
64 tioni locus. † *Fuit hæc ſententia Azon. (licet
ſub dubio) prout refert gl. in d. l. qui patris in verb.
extitit in fin. & ſequitur ibi Bald. verſ. Item præ-
miſſo, & poſt eum Trentac. de ſubſt. part. 1. cap.
15. n. 4. verſ. Secundo, & vltimo.*
Sed eſt verius, imò hoc eſſe neceſſarium,
65 † *vt rectè cenſuerunt gl. in d. l. qui patris in verb.
66 extitit, & ibi Bart. n. 4.* quia † filius, qui ſe
abſtinuit, non habetur pro hærede *l. ſi fi-
lius, qui abſtinuit. 13. in prin. ff. de inter. act.* ſed
habetur perinde, ac, ſi non fuiſſet inſti-
tutus, ſcilicet, quia idem dicitur de fi-
lio, qui ſe abſtinuit, quod de extraneo,
qui repudiauit, *l. nam, nec emancipatus. 91.
ff. de legat. 1.* Quemadmodum igitur, ſi fi-
lius non fuiſſet à patre inſtitutus, non
poſſet ſubſtitutio pupillaris ei facta dici
coniuncta cum iure accreſcendi, *vt oſten-
dimus in caſu præcedenti*, ita etiam non debet
cenſeri coniuncta, quando fuit inſtitutus,
ſed hęres nõ extitit. Quamobrem, & Iuſti-
nianus *in d. l. quidam elogio*, non ſolùm re-
quirit, filium fuiſſe inſtitutum, ſed etiam
patris hæredem extitiſſe. Nec eſt contra-
rium, quod abſtinente filio pars eius co-
hæredi accreſcat *l. cum hæreditate. 55. ff. de
acq. hæred.* eaque ratione, & in propoſita
ſpecie ius accreſcendi conſideretur, quia,
non accreſcit, vt hæreditas filij, ſed, vt
hæreditas patris, neque conſideratur ius
accreſcendi, vt inter inſtitutum, & pu-
pillariter ſubſtitutum, de quo nos loqui-
mur, ſed, vt inter duos inſtitutos, ſecun-
dùm iuris ordinarij rationem. Itaque
non pertinet ad ius accreſcendi, de quo
loquimur, ſcilicet ad ius accreſcendi,
quod eſt cum pupillari ſubſtitutione con-
iunctum.
Hinc intelligimus, ad hoc, vt ſubſtitu-
tio pupillaris cenſeatur coniuncta cum
iure accreſcendi, duo neceſſariò requiri.

67 †Primò, vt inſtitutus inſtituto ſubſtitutus ſit. Secundò, vt vterque patris hæres extiterit; Alioquin enim vno ex ijs deficiente non poterit huiuſmodi coniunctio conſiderari, *vt patet ex ijs, quæ ſupradiximus, Et in ſpecie declarat gl. in d. l. qui patris, in verb. extitit.*

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio pupillaris coniuncta cum iure accreſcendi ſumit eius naturam, & ſecundum illud regulatur.*

2 *Ex ſubſtitutione pupillari coniuncta cum iure accreſcendi hæreditas pupilli acquiritur ipſo iure, & tranſmittitur ad hæredes ſubſtituti, ſi poſt ſubſtituti mortem caſus pupillaris purificetur nu. 3. 11. & ſeqq.*

4 *Ex ſubſtitutione pupillari acquiritur ſubſtituto inuito hæreditas pupilli, quando ipſa ſubſtitutio pupillaris eſt coniuncta cum iure accreſcendi.*

5 *Qui ex diuerſis teſtamentis vocatur ad diuerſas hæreditates, poteſt vnam ex his adire, & alteram repudiare.*

6 *Qui ex teſtamento patris vocatur ad hæreditatem paternam, & ex teſtamento filij, ideſt ex pupillari ſubſtitutione vocatur ad hæreditatem filij, ſi paternam agnouerit, fiet etiam filij hæres neceſſarius, ſi veniat caſus pupillaris n. 7. ex præambula paternæ hæreditatis aditione n. 8. quia patris, & filij hæreditas pro vna reputatur, & conſequenter non poterit pro parte acceptari, & pro parte repudiari n. 9. Amplia n. 10.*

14 *Spes ſubſtitutionis pupillaris per eum tranſmittitur, qui ſi viueret, de neceſſitate pupillo ſuccedere deberet.*

Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum ſubſtitutione pupillari.

Quæſtio Trigeſima octaua.

HVius autem vnionis, & coniunctionis effectus eſt, vt pupillaris ſubſtitutio cum iure accreſcendi coniuncta ſumat eius naturam, & ſecun-
1 dùm ea reguletur, † *vt ſcribit Ant. Gabr. lib. 4. comm. opin. tit. de hæred. inſt. concl. 2. nu. 44. & 45* Hinc ſpecialiter varij proficiſcuntur effectus, quorum

Primus eſt, quia, quemadmodum in iure accreſcēdi coniuncti diſiunctis præferuntur, *vt latè oſtendimus in 5. cap. q. 46. n. 7.* ita etiam præferuntur in ſubſtitutione pupillari, *vt oſtendimus in eodem 5. cap. qu. 52. num. 3.* Sed magis eſt, vt hic non ſit proprius, & verus coniunctionis effectus, quia non proficiſcitur hoc ab vnione ſubſtitutionis cum iure accreſcendi, ſed à maiori teſtatoris affectione, quia, quos in inſtitutione prædilexit, cenſetur etiam ſubſtituendo prædilexiſſe, *vt demonſtrauimus ibi n. 3.*

Secundus effectus eſt, quia, quemadmodum per ius accreſcendi portio acquiritur ipſo iure, idеſt ſine facto hominis, ſeu eius aditione, *vt diximus in 4. cap. q. 1. nu 2.* ita etiam ipſo iure quæritur hæreditas ex ſubſtitutione pupillari, quæ
2 eſt cum iure accreſcendi coniuncta, † *vt ſcribit gl. in l. apud Iulianum. 11. §. idem Iulianus in verb. hæreditatem ff. ad Trebell.* Idque non ſolùm in ipſo met ſubſtituto locū habet, ſi eo ſuperſtite pupillaris ſubſtitutionis cōditio purificetur, ſed etiam in eius hære-
3 de: † Nam tranſmiſſio, quæ in eum fit, ita intelligitur, vt non ſit opus agnitione, ſed ipſo iure cenſeatur ei pupilli hæreditas acquiſita: Hoc enim eſt, quod ſignificant ij, qui ſimpliciter dixerunt, diſpoſitionem *l. qui patris*, locum habere etiam in hærede ſubſtituti, *quos referemus in hoc cap. q. 42. n. 8.* Et ſanè, niſi ipſo iure cenſeretur pupilli hæreditas acquiſita, non poſſet in hæredem ſubſtituti transferri, quia hæres hæredis non poteſt adire, *vt oſtendimus in 7. cap. q. 41. n. 36.* ſed ideo tranſmittitur, quia cenſetur iam ab initio quæſita inſtituto, & ius quæſitum ad hæredes transfertur, *l. vnica §. in nouiſſimo C. de cad. toll.*

Tertius effectus eſt, quia, licet regulariter, neque ex inſtitutione, neque ex ſubſtitutione cuiquam inuito acquiratur hæreditas, *vt diximus in hoc cap. q. 22. num. 1.* tamen, ſi pupillaris ſubſtitutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi, acquiritur
4 ſubſtituto, etiam inuito † *d. l. qui patris. 59. verſ. Nam, ſi ipſum, & ibi gl. in verb. patris hæredi*, ideòque, licet is, qui ex diuerſis teſtamentis vocatur ad diuerſas hæreditates, poſſit vnam ex ijs adire, & alteram
5 repudiare † *vt ſcribit Bart. in l. quidam elogio. 20. in fi. C. de iur. delib.* tamen is, qui ex teſtamento patris vocatur ad hæreditatem paternam, & ex teſtamento filij, nempè ex pupillari ſubſtitutione vocatur ad hæreditatem filij, ſi illam agnouerit, non poterit hāc prætermittere, ſed vtramque
6 habere compelletur † *d. l. qui patris. 59. in prin. & ibi Bald. verſ. In text. ibi, obligat, & d. l. quidam elogio. 20. & ibi Bart. in prin. C. de iur. delib Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in verb. ſi abſque liberis moreretur ſecundo in materia vulgaris n. 47. Gomez. tom. 1. variar. reſol. cap. 10. nu. 20. verſ. Quintò extende.* Quemobrem dicitur
7 hæres pupilli neceſſarius † *in d. l. qui patris*, quia velit, nolit, debet eius hæreditatem ſuſcipere, licet non ſit neceſſarius eo ſenſu, quo ſumitur *in §. 1. Inſt. de hæred. qual. & diff.* ſcilicet; quia neceſſitas hæc non prouenit à poteſtate, vt aliàs ſolet *l. conditionibus. 5. ff. de cond. & dem.* ſed prouenit à præambula paternæ hæreditatis aditio-
8 ne, † *vt in ſpecie declarat Bald. in d. l. qui patris, verſ. In text. ibi, neceſſarius.* Et ſanè ſubſtitutus ideò cogitur hæreditatem pupilli ſu-
9 ſcipere, quia † cum patris, & filij hæreditas pro vna, eademque hæreditate reputetur, *vt diximus in q. præced. nu. 42.* Conſequens eſt, vt ſcindi non poſſit, & ſic, vt non poſſit pro parte repudiari, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 25. num. 4.* prout fieret, ſi poſt aditam paternam reſpueret filij hæreditatem, quę illius pars intelligitur, *ita ratiocinatur Bald. in d. l. qui patris*

verſ.

verſ. In text. ibi, obligat. Idque adeò verum
eſt, vt procedat, etiamſi ſubſtitutus ve-
lit omittere hæreditatem paternam: Nā
beneficium *l. cum hereditate 55. ff. de acq. her.*
quo conditio defertur hæredi totius hę-
reditaris, aut amplectendæ, aut omit-
tendæ, ſi poſt aditam ſuam portionem
cohæredis portio vacet, non procedit in
eo, qui pupillariter fuit à teſtatore ſub-
ſtitutus, & ſic vocatur ex diſpoſitione
teſtatoris expreſſa: nam is omninò cogi-
tur partem poſteà delatam ſuſcipere, nec
10 ſuam dimittere poteſt, † *vt de ſubſtituto vul-
gariter diximus in hoc cap. q. 34. n. 11. & in ſpe-
cie de ſubſtituto pupillariter ſcribunt omnes in d. l.
cum hereditate. 55. ff. de acq. hered.*

Non ſolùm autem ipſemet inſtitutus,
& pupillo ſubſtitutus cogitur pupilli hę-
reditatem amplecti, ſed etiam eius hæ-
res, in quem ſpes ſubſtitutionis pupilla-
ris tranſmittitur: Nam, nec ipſe poterit
eam reſpuere, ſed inuitus eam ſuſci-
11 pere còmpelletur † *d. l. qui patris, & ibi gl.
in verb. patris haredi, & Bart. in prin. Nat. conſ.*
12 *68. n.* 8. quia, † ſicut inuitus cogi potuit
defunctus, ita etiam eius hæres. *Ita gl. in
d. l. qui patris, in verb. extitit in fin.* Et hoc eſt,
13 quod ſignificant † *in d. l. qui patris*, illa Ne-
ratij verba: *Nam, ſi ipſum inuitum obligat, con-
iungi eam paterna hereditati, & accreſcendi iure
acquiri cuicunque patris heredi exiſtimandum eſt:*
Significant enim ideò tranſmiſſioni lo-
cum eſſe, quia, cum aditio paternæ hæ-
reditatis facta ab inſtituto obligaret eū,
vt etiam inuitus pupilli hæreditatem ha-
bere cogeretur, ſi viueret, Conſequens
eſt, vt obliget etiam eius hæredes, vt-
potè, in quos defuncti obligationes tran-
sferuntur. *Ita declarant Bart. in d. l. qui patris,
in prin. verſ. Quaro, & ibi Bald. verſ. In text. ibi,
obligat.* Quamobrem dicimus, ſpem ſub-
ſtitutionis pupillaris per eum tranſmitti,
qui, ſi viueret, de neceſſitate ſuccederet
14 † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. qui patris, verſ.
Et ad euidentiam, & Bero. conſ. 143. n. 103.*

S V M M A R I V M.

1 *Spes ſubſtitutionis pupillaris non tranſmittitur ad heredes, ſi viuo pupillo moriatur ſubſtitutus; Niſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, n. 2. & ſeqq. Et quid ſi plures inſtituti fuerint filio impuberi ſubſtituti, aut etiam vnus tantum, ſed filio exheredato, n. 3.*

4 *Pupilli hereditas, quando inſtitutio pupillaris eſt coniuncta cum iure accreſcendi, non conſideratur, vt hereditas pupilli, ſed vt hereditas patris, & qualiter, n. 29.*

5 *Pater, qui filio impuberi inſtituto coheredem pupillariter ſubſtituit, perinde habetur, ac ſi inſtituiſſet ſubſtitutum ſolùm ex parte hereditatis purè, & ex parte ſub conditione, ſi filius in pupillari ætate deceſſerit.*

7 *L. qui liberis 8. §. hac verba, & l. ſed ſi plures 10. in prin. ff. de vulg. Declarantur.*

8 *Coheres, qui filio impuberi coheredi pupillariter ſubſtituitur, non refert an ſub proprio, an ſub appellatiuo nomine ſubſtituatur.*

10 *Spes ſubſtitutionis pupillaris coniuncta cùm iure accreſcendi, tranſmittitur ad ſubſtituti heredes, & alios quoſcumque ſucceſſores tàm ciuiles, quàm prætorios.*

11 *Heres coheredis pupillariter ſubſtituti, ad pupilli hereditatem admittitur iure accreſcendi, non iure ſubſtitutionis, ſed vnò vtroque iure, n. 15. & ſeqq. ſed diuerſimodè n. 23. & ſeqq.*

12 *L. qui patris 59. ff. de acq. hered. Declaratur, & ſeqq. & n. 17.*

13 *L. ſi ex pluribus 9. verſ. Alia cauſa ff. de ſuis, & legit. Declaratur, & n. 24. & ſeqq.*

14 *Viuentis nulla eſt hereditas.*

16 *Ius accreſcendi coniunctum cum ſubſtitutione pupillari, an informetur à ſubſtitutione, an verò ſubſtitutio ab ipſo, & n. 18.*

18 *Relatiuum, quod, eſt repetitiuum omnium antè expreſſorum.*

19 *Caducata pupillari ſubſtitutione etiam cadit ius accreſcendi, quod reperitur cū ea coniunctū, & ſeq.*

22 *Ius accreſcendi coniunctum cū ſubſtitutione pupillari an trahatur ad bona pupilli, quæ aliundè habuit, quam à patre, & n. 14. in fin.*

25 *Subſtitutio vulgaris, & ſubſtitutio pupillaris coniuncta cum iure accreſcendi, non differunt, quoad ius tranſmiſſionis.*

30 *Hereditas non adita non tranſmittitur, quando eſt neceſſaria aditio.*

31 *Subſtitutio pupillaris, coniuncta cum iure accreſcendi non tranſmittitur ad heredes ſubſtitutorum, quando plures fuerunt pupillo ſubſtituti, & vnus, aut etiam plures moriuntur viuo pupillo, non tamen omnes. Et ſeqq. niſi ſuperſtites repudiarent hereditatem paternam, aut extraneo ſubſtitutionē recuſarent, vel aliter deficerent, n. 35.*

33 *Subſtitutio pupillaris non poteſt dici cum iure accreſcendi coniuncta, quando plures coheredes ſunt pupillo ſubſtituti.*

34 *Subſtitutio pupillaris tunc dicitur coniuncta cum iure accreſcendi, quando aliter, poſito iure pupillus decederet inteſtatus.*

36 *Heres particularis certæ rei, qui filio impuberi eſt pupillariter ſubſtitutus, an etiam ipſe tranſmittat ſpem pupillaris ſubſtitutionis, ſi præmoriatur pupillo, & deinde pupillus in pupillari ætate moriatur; Et an hoc caſu ſubſtitutio ipſa ſit cum iure accreſcendi coniuncta, n. ſeq.*

38 *Coniunctio iuris accreſcendi cum ſubſtitutione dari non poteſt, quando heres particularis pupillo pupillariter ſubſtituitur.*

An, & quando ſubſtitutio pupillaris coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittatur ad hæredes.

Quæſtio Trigeſima nona.

QVartus, & vltimus huius vnionis,
& coniunctionis effectus eſt, quia,
licet ſpes ſubſtitutionis pupillaris
regulariter non tranſmittatur ad
hęredes, ſi viuo pupillo moriatur ſubſti-
1 tutus † *l. qui liberis. 8. §. hac verba, & l. ſed, ſi
plures. 10. in prin. & ibi Iaſ. n. 1. ff. de vulg. Iaſ.
in l. qui plures 23. n. 1. ff. eod.* tamen, ſi ſubſti-
tutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi,
2 tranſmittitur † *d. l. qui patris. 59. in prin. verſ.
Quod ſic recipiendum, & ibi Bart. n. 4. Bald. in
prin. & verſ. Et ad euidentiam ff. de acq. hered.*

Bald. in l. vn. n.16. C. quand. non pet. part. Ang.
de Gamb. de teſtam. gl. 42 n. 4. Alex. conſ. 20.
n. 7. vol. 1. Iaſ. in d. l. ſed ſi plures. 10. in prin.
n. 2. ff de vulg. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in
verb & vxorem nomine Adelaſiam n. 113. Soc. Sen.
conſ. 6. n. 14. verſ. Præterea vol. 3. Ruin. conſ. 156.
n. 4. vol. 1. Beer. conſ. 36. n. 2. Boc. conſ. 143.
3 *n. 103.* Sumit enim † in hoc ſubſtitutio na-
turam iuris accreſcendi, quod tamquàm
reale tranſmittitur ad hæredes, *vt dixi-*
mus in 7. cap. q. 62. n. 8. Et ſanè, cum in
hac ſpecie pupilli hæreditas non conſi-
deretur, vt hæreditas filij, ſed, vt pars
4 hæreditatis paternæ † *vt diximus in hoc cap.*
q. 38. n. 9. ſcilicet, quia perinde eſt, ac, ſi
pater inſtituiſſet ſubſtitutum ex parte ſuę
hæreditatis purè, & ex parte ſub condi-
tione, ſi filius in pupillari ætate deceſſe-
5 rit † *l. coheredi 41. §. coheres ff. de vulg. l. in ra-*
tione 11. §. quæſitum ff. ad l. Falc. & ſcribit. Cuiac.
lib. 12. obſ. cap. 11. Conſequens eſt, vt, quem-
admodum hæres ex parte purè, & ex par-
te ſub conditione inſtitutus pendente
conditione moriens tranſmittit partem
6 conditionalem ad hęredes, *vt diximus in*
hoc cap. q. 30. n. 28. ita etiam cohæres cohę-
redi pupillo ſubſtitutus debeat tranſmit-
tere pupilli hæreditatem, quaſi partem
hæreditatis paternæ, ſi pendente condi-
tione deceſſerit.

Nec obſtant *l. qui liberis. 8. §. hæc verba, &*
l. ſed, ſi plures. 10. in prin. ff. de vulg. & alij,
7 loci, † in quibus ſcribitur pupillarem ſub-
ſtitutionem non tranſmitti ad hæredes
etiamſi ſubſtitutus ſit hæres patris, quia
(ſecundùm nonnullos) procedunt, quan-
do ſubſtitutio facta eſt, & ſub nomine ap-
pellatiuo, ſecus verò quando ſub nomi-
ne proprio. *Ita enim reſpondet Reg. quem re-*
fert gl. in d. l qui patris, in verb. patris hæredi,
verſ. Sed en eo, & probat gl. in l totiens. 80. in
verb. mortuus eſſet ff. de acq. hęred. & in d. l. qui
liberis. 8. §. hæc verba, in verb. neque hæredis ha-
ree ff. de vulg.

Sed hæc diſtinctio meritò fuit à *Bart. in*
d. l. qui patris n. 1. Et ibi Bald. verſ. In gl. ibi
per appellatiuum, & alijs communiter impro-
8 bata: quia verius eſt † non referre vtrùm
ſub proprio, an ſub appellatiuo nomi-
ne facta ſit ſubſtitutio: Nam, &, cum
proprium ſubſtituti nomen exprimitur,
non tranſmitti ſpem conditionalis ſub-
ſtitutionis, patet *ex l. qui habeat. 47 ff de vulg.*
Quinimò, ſi qua differentia deberet in
propoſito conſtitui inter ſubſtitutionē,
quæ fit ſub nomine proprio, & eam, quę
ſub appellatiuo deberet potiùs hęc quam
illa tranſmitti, quia nomen appellatiuum
eſt magis communicabile, quam nomen
proprium, *vt ait Bald. in d. l. qui patris verſ. In*
gl. ibi per appellatiuum, & ideò faciliùs tran-
ſit à perſona ad perſonam id, quod ſub
appellatiuo nomine relictum eſt, quam
id, quod ſub proprio, cum hic certa
perſona demonſtretur, ibi ſecus *l. cum ita*
datur. 93. ff. de cond. & demonſtr. Et ita in ſpe-
cie declarat Bald. in l. qui patris verſ. In gl. ibi per
appellatiuum.

Quamobtem verius eſt, ideò in ſpecie
illarum legum ceſſare tranſmiſſionem,
quia plures ibi fuerunt impuberi filio
9 ſubſtituti, † quo caſu, ſi vnus decedat,
non tranſmittit ſpem ſubſtitutionis ad
ſuos hęredes, *vt oſtendimus in n. 31.* Cœte-
rùm, ſi vnus tantum ſit ſubſtitutus, ma-
gis eſt, vt tranſmittat, ſi pendente con-
ditione moriatur, *per ea, quę ſupra diximus*
quamquàm, & illud dici poſſit, locos il-
los procedere in paternis hęredibus, qui
filio exhęredato ſubſtituti ſunt, quo ca-
ſu, quia ſubſtituto non poteſt cenſeri
coniuncta cum iure accreſcendi, *vt oſten-*
dimus in hoc cap. q. 37. n. 57. ideò ceſſat tran-
ſmiſſio. At ſi cohęres pupillo cohęredi.
Et ſic inſtituto non exhęredato ſubſtitu-
tus ſit, magis eſt, vt ſpem conditionalis
ſubſtitutionis transferat ad hęredes, *ſe-*
cundum ea, quæ diximus.

Fit autem hęc tranſmiſſio non ſolùm
in primos ſubſtituti hęredes, ſed etiam
10 in vlteriores, † & vſque in infinitum: Om-
nes enim hęredis appellatione continen-
tur *l. heredis appellatio. 60 & l. ſecundum. 70. ff.*
de verb. ſignif. quod etiā ſignificant illa Ne-
ratius verba, *cuicumque patris hęredi*, quę le-
guntur *in d. l. qui patris, prout ibi declarat Bald,*
verſ. In text. ibi cuicumque, Et fit, ſiuè ſucce-
dant iure ciuili, ſiuè iure prętorio, & ſi-
uè iure directo, ſiuè per fideicommiſ-
ſum: Nam & bonorū poſſeſſores, & fidei-
commiſſarij, quibus ex Trebelliano reſti-
tuta eſt hęreditas, & omnes vniuerſa-
les ſucceſſores hęredum appellatione
continentur, *l. hęredis. 170. ff. de verb. ſignif.*

Planè de illo dubitari ſolet, an hęres
ſubſtituti ad pupilli hęreditatem admit-
tatur iure ſubſtitutionis, an verò iure
accreſcendi. Fuerunt autem de hac re
duę veterum Interpretum ſententię duos
continentes eiuſdem *l. qui patris*, intelle-
ctus, Prima exiſtimantium admitti iure
11 accreſcendi, non iure ſubſtitutionis, †
quę fuit opinio gl. in d. l. qui patris, in verb. patris
heredi verſ. Tu dic, & ibi Bart. n. 1. verſ. Vnde
gl. & n. 3. verſ. Dic ergo, Bald verſ. In eadem gl.
ibi, vbi ait hanc eſſe veram, Bart. in d. l. re con-
iunctis n. 58. Ant Ferm. de commun cap. 12. n. 3.
Boc. d. conſ. 143. n. 12. Cuiac. d lib. 12. obſ. cap. 11.
Secundùm quam ſententiam non ſub-
ſtitutio informatur à iure accreſcendi,
ſed ius accreſcendi informatur à ſubſti-
tutione, quia, licet, quoad tranſmiſſio-
nem retineat propriam naturam, vt ſci-
licet tranſmittatur etiamſi nondum ſit
delatum, in cœteris tamen ſumit natu-
ram pupillaris ſubſtitutionis. Itaque eſt
quoddam mixtum ex duabus naturis cō-
currentibus, *vt in ſpecie declarat Bald. in d. l.*
qui patris, verſ. Not. quod ius, & verſ. Et conclude.
Quamobrem ſecundum hanc ſententiam
ita eſt concipiendum ſummarium *d. l qui*
patris, ſpes iuris accreſcendi tranſmittitur
12 ad hæredes, † *vt concepit Bald. in d. l. qui pa-*
tris in prin & verſ. Et ad euidentiam, & verſ. Not.
quod ius, Ad quod reſpexiſſe videntur di-
centes, ius accreſcendi etiam conditio-
nale tranſmitti, *vt Fabian. in Auth. nouiſſi-*
ma n. 272. C. de inoff. teſtam. Boc. d. conſ. 143.
nu. 103. Denique ſecundùm hanc ſenten-
tiam multa in hoc cōcurrunt ſingularia,

quę

quę ius accreſcendi à ſubſtitutione trahit, *vt ait Bald. in d. l. qui patris, verſ. Et ſecundum iſtum*. Primũ enim ſingulare eſt; vt ius accreſcendi locum habeat etiam poſt aditam hęreditatem, quod proprię ipſius iuris accreſcendi naturę refragatur, *vt oſtendemus in hoc cap. q. 37. n. 9.* Secundùm verò, vt ad pupilli bona, & ſic ad res diuerſas porrigatur, quod iuxta ſui naturam facere non poſſet, *vt oſtendemus ibi n. 7.* Mouetur autem, vt ita ſentiant.

Primò *d. l. qui patris. 59. verſ. Nam, ſi ipſum*, vbi Neratius, *Nam, ſi ipſu inuitum obligat*, inquit, *coniungi eam paterna hereditati, & accreſcendi iure acquiri cuicumque patris heredi exiſtimandum eſt*: Nam his verbis apertè oſtēdit, hæredem ſubſtituti non iure ſubſtitionis admitti, ſed iure accreſcendi, quippè, quo iure dicitur ei acquiri pupilli hęreditas.

Secundò mouentur, *l. ſi ex pluribus. 9 verſ. Alia cauſa ff. de ſuis, & leg.* vbi licet cohęres cohęredi vulgariter ſubſtitutus ſit, & per conſequentias ſubſtitutio ſit coniuncta cum iure accreſcendi, non tamen tranſmittitur ad hęredes, licet ius accreſcendi tranſmittatur, *vt ibi in prin. dicitur.* Ergo, & in propoſito arguendo à vulgari ad pupillarem, licet cohęres cohęredi pupillariter ſubſtitutus ſit, & per conſequentias pupillaris ſit coniuncta cum iure accreſcendi, non tamen debebit tranſmitti ius ſubſtitutionis, ſed tantùm ius accreſcendi.

Tertiò mouentur, quia, ſi iure ſubſtitutionis admitteretur, neceſſario deberet venire non, vt ad eandem hęreditatem, ſed, vt ad hereditatem diuerſam, nempè, vt ad hęreditatem filij, vtpotè, de qua tractatur in ſubſtitutione pupillari, *vt diximus in hoc cap. q. 37. n. 21.* Arqui, ſi hoc modo veniret non poſſet eſſe locus tranſmiſſioni, quia, cum pupilli hęreditas non fuerit adita à ſubſtituto, imò nec adire potuerit cum viueret adhùc pupil-
14 lus *l. 2. §. interdum ff. de vulg.* & viuentis † nulla hęreditas, *vt vetat l. 1 ff. de hered. vel act. vend.* ita nec adiri, nec repudiari poſſet *l. qui ſuperſtite. 93. ff. de acq. hered.* Conſequens eſt, vt non potuerit tranſmitti, *ex regula l. vn. §. in nouiſſimo C. de cad. toll.* Atqui fuit tranſmiſſa. Ergo ex hoc patet, hęredem ſubſtituti non fuiſſe admiſſum, tamquàm ad hęreditatem diuerſam, & ſic iure ſubſtitutionis, ſed potiùs, tamquàm ad eandem hęreditatem, ſiuè eiuſdem hęreditatis partem, quę ipſo iure accreſcit, quaſi ab initio aſſe relicto, *vt in ſpecie declarat Cuiac. d. lib. 12. obſ. cap. 11.*

Quartò, & vltimò mouētur, quia hęres ſubſtituti debet admitti eo iure, quod tranſmiſſionem ſui natura recipit, non eo, quod illi repugnat. Atqui ius ſubſtitutionis repugnat tranſmiſſioni; quia, vt ſępè dictum eſt, ſpes ſubſtitutionis, tamquàm perſonalis, non tranſmittitur ad hęredes, Cōtrà verò ius accreſcendi non refragatur tranſmiſſioni, cum ſit reale, & per conſequentias ad hęredes tranſmiſſibile, *vt diximus in 7. cap. q. 62. n. 8* Ergo hęres ſubſtituti debet cenſeri admiſſus iure accreſcendi, non iure ſubſtitutionis. *Ita ſenſit Bart. in d. l. vt coniunctis, n. 58.*

Nec (ſecundùm eos) obſtat, quod ius accreſcendi non, niſi ad bona patern, videatur pertinere, quia hoc procederet ſi ius accreſcendi ſecundum propriam naturam regularetur, ſed quia propter vnionem, quam habet cum ſubſtitutione pupillari ſumit eius naturam, ideò trahit ab ea; vt etiam ad pupilli bona porrigatur; *Ita enim ſcribunt omnes, quos referemus in hoc cap. q. 42. nu. 2.* vel (ſecundum alios) hæres ſubſtituti conſequitur bona paterna iure accreſcendi, bona verò pupilli iure ſubſtitutionis, *vt declarant ij, quos referemus in d. q. 42. num 2. & ſeqq.*

Verùm his non obſtantibus mihi verior videtur ſententia exiſtimantium ſubſtituti hæredem admitti iure ſubſtitutionis ad ſe tranſmiſſæ ex vi iuris accreſcendi, quòd cùm ea coniunctum eſt, & ſic
15 vtroque iure †. *Quæ fuit opinio Ia. Ra. & Cy. dic nisi ſe vſque ad illa tempora tenuiſſ cum Dino, ſed tunc vidiſſe ſibi opinionem Ia. Ra. veriorem prout refert Bald. in d. l. qui patris, verſ. Inteſt. accreſcendi iure, & verſ. In eadem gl. ibi. Euſdem opinionis fuit Craſſ. in d. §. Ius accreſcendi quaſt 31.* Idq; mihi videntur frequentes interpræres ſenſiſſe, dum ſimplicirer ſcribunt pupillarem ſubſtitutionem coniunctam cum iure accreſcendi tranſmitti ad hæredes *vti videre eſt apud eos, quos retulimus ſupra nu. 2.* Significant enim tranſmitti ius ipſum ſubſtitutionis non verò ius ſolum accreſcendi. Et ſecundùm hanc ſententiam non ius accreſcendi informa-
16 tur à ſubſtitutione, † ſed ſubſtitutio à iure accreſcendi, quia ſumit eius naturam quantum ad neceſſitatem ſucceſſionis, & per conſequentiam etiam quantum ad ius tranſmiſſionis, quod ab illa proficiſcitur, non quantum ad alias regulas iuris accreſcendi, nam in cęteris retinet ſuam propriam naturam, *vt declarat Bald. in d. l. qui patris, verſ. Inteſt. accreſcendi iure, & in verſ. Sed ſecundum aliam, & verſ. Et concludo,* Denique ſecundum hanc opinionem non plura concurrunt ſingularia ex ſpecie, *d. l. qui patris*, ſed vnum tamen, nempè ius tranſmiſſionis ex neceſſitate acquiſitionis proficiſcens, *vt declarat ibi Bald. verſ. Et ſecundum iſtum*. Probatur autem hæc ſententia.

17 Primò *d. l. qui patris*, † vbi diligenter ponderanda ſunt illa verba, *non poteſt hæreditatem eius*, ideſt hęreditatem pupilli *prætermittere*, vt & illa, *pupillo quoque heres neceſſario erit*, Denique illa, *Coniungi etiam paterna hereditati*. Nam hæc omnia oſtendunt, Neratium tractare de hæreditate pupilli, quæ non poteſt ad aliquem ex teſtamento pertinere, niſi ex vi ſubſtitutionis pupillaris quippè quæ pupilli teſtamentum intelligitur, *vt diximus in hoc cap. quaſt. 37. num. 7.* Ergo hoc vult Neratius, hæredem ſubſtituti, qui pendente conditione deceſſit, etiam inuitum cogi ſuſcipere ex pupillari ſubſtitutione hæreditatem pupilli, & per conſequentias pupillarem ſubſtitutionē ad eum cenſeri tranſmiſſam.

Secundò probatur apertiùs illis verbis,
quod ſic recipiendum eſt, etiamſi *Viuo pu-
pillo mortuus erit, Deinde pupillus impubes deceſ-
ſerit*, quæ leguntur, *in d. l. qui patris*; Nam,
18 quia illud relatiuum, † *quod.* eſt repetitiuũ
ſupra expreſſorum ideò fit, vt eius vi cen-
ſeri debeant in ijs, quæ ſubijciuntur, repe-
tita omnia, quæ ſupra dicta ſunt. Atqui
ſupradictum eſt, Eum, qui patris hæres
extitit, cenſeri etiam hæredem ex cauſa
ſubſtitutionis, & ſic iure ſubſtitutionis
conſequi hæreditatem pupilli, Ergo hoc
ipſum etiam intelligi repetitum in ſpecie,
quæ ſubijcitur, cùm ſcilicet viuo pupillo
mortuus eſt ſubſtitutus, & ſic facta eſt
tranſmiſſio.

Tertiò probatur quia ſi ſubſtitutio non
cenſeretur in hęredem tranſmiſſa neceſ-
ſariò ſequeretur, eam factam eſſe cadu-
19 cam, † *l. vn. §. ſin autem aliquid ſub conditione
C. de cad. toll.* & per conſequentias non eſ-
ſe, quia, vbi ſubſtitutio locum non habet,
perinde habetur ac, ſi facta non eſſet, *l.
pater filio. 54 in fi. ff de hered. inſt.* Atqui, vbi
nulla eſt ſubſtitutio, ibi non poteſt ius ac-
creſcendi conſiderari, quia, cùm tracte-
tur de diuerſis hæreditatibus, non po-
teſt de vna ad aliã ineſſe accreſcendi, niſi,
quatenus hac ius, cùm pupillari ſubſti-
tutione coniungitur, *vt oſtendimus in hoc cap.
qu. 73. nu* 48 Ergo, ſi non transfertur ſub-
ſtitutio, nec per conſequentias cenſebi-
tur translatum ius accreſcendi, &, ſi illa
caducatur, cenſebitur etiam hoc cadu-
20 tum †. Atqui (ſecundùm omnes) non
caducatur ius accreſcendi ſed transfer-
tum in hæredem *d. l. qui patris*, Ergo, & ſub-
ſtitutio cenſebitur tranſmiſſa. Quam in
rem faciunt ea, quæ tradit Baldus, *in d. l.
qui patris, verſ. in eadem gl. ibi*, dum ita ar-
guit, Si ſubſtitutio efficitur caduca, Er-
go non eſt vnita, nec poteſt informare,
Ius accreſcendi ſicut pactum caducum
non informat contractum: Non enim
ſufficit vnio, quantum ad ordinationem
teſtatoris, ſed debet eſſe vnio cum effica-
cia. Vndè, ſi ſubſtitutio efficitur caduca,
remanet ius accreſcendi denudatum, &
abſtractum ab omni ſubſtitutione. Quo-
modo igitur ſubſtitutio, quæ non eſt, in-
fluit in iure accreſcendi. Deinde ſubijcit
eſſe cogitandum, quia non videt reſpon-
ſum, inferens ſuper vnione non eſſe fun-
dandum intellectum, *l. qui patris*, Et hoc
ideo, quia priùs dixerat verã eſſe ſentẽtiã
gloſę dicentis in hęredẽ nõ trãſire ſubſti-
tutionem, ſed tantum ius accreſcendi,
quòd poſtea ex ſupradicto fundamento
cognouit eſſe falſum, ideòque ad intelle-
ctum ſa. Ra. & eius fundamenta renuit,
ex quibus conuincitur cenſeri tranſmiſ-
ſam ſubſtitutionem virtute tamen iuris
accreſcendi ſecundum ea, quæ ſupra di-
ximus.

Quartò probatur, quia id ipſum ius
cenſetur in hæredem ſubſtituti tranſmiſ-
ſum, quod ipſimet ſubſtituto etiam inui-
to cenſeretur ipſo iure quæſitum, nec ab
eo poſſet repudiari ſi viueret, vt probant
21 illa Neratij verba, *Nam, ſi ipſum* (ideſt hę-
redem ſubſtitutum) *inuitum obligat, coniungi
eam paterna hereditati, & accreſcendi iure acquiri
cuicumque patris heredi exiſtimandum eſt*, quip-
pè, quæ ſignificant, ideò hæredi ſubſtitu-
ti acquiri pupilli hæreditatem, quia ſub-
ſtitutus, qui patris hæres extitit, etiam in-
uitus cogeretur hæreditatem pupilli ſu-
ſcipere, Ergo, & eius hæres, vtpotè in
quem defuncti obligationes transferun-
tur, *vt oſtendimus in q. praeced. num. 3.* Atqui
ius, quod ſubſtituto etiam inuito quæſi-
tum intelligeretur, nec ab eo potuiſſet
repudiari, eſt ius ſubſtitutionis, vt patet
ex illis verbis, *pupillarem ſubſtitutionem repu-
diare*; & ex illis, *vel etiam pupillarem ſubſtitutio-
nem*, quæ leguntur, *in l quidam elogio. 20. C.
de Iur. delib.* quippé, quæ ſignificant, non
poſſe eum poſteà, quàm patris hæres exti-
tit, repudiare pupillarem ſubſtitutionem,
ſed eam omnino cogi admittere. Ergo,
& hoc ipſum ius ſubſtitutionis cenſetur
ad hæredes tranſmiſſum.

Quintò probatur, quia, ſi ſolo iure ac-
creſcendi hæres ſubſtituti vocaretur, nõ
poſſet conſequi bona, quæ pupillus non à
patre, ſed aliunde quæſiuerat, ſcilicet,
quia ius accreſcendi non, niſi reſpectu
vnius, & eiuſdem hæreditatis, & ſic hæ-
reditatis paternæ conſiderari poteſt, *vt di-
ximus in hoc cap. q. 37. nu. 7.* Atqui conſequi-
22 tur, † etiam alia bona, ne alioquin pu-
pillus decedat pro parte teſtatus, & pro
parte inteſtatus, vt oſtendemus *in hoc cap.
q. 42. nu. 1.* Ergo ex hoc conſtat, eum ad-
mitti iure pupillaris ſubſtitutionis, in
quam omnia pupilli bona veniunt.

Nec obſtat, ſi dicatur, etiam ad hæc
bona admitti iure accreſcendi, quaſi hoc
trahat ius accreſcendi à pupilari, cum
qua coniungitur, vt ad pupilli bona por-
rigatur, *quomodo reſpondent ij, quos referemus in
d. q. 42 nu* 4. quia, licet hoc in ſe verum
ſit, *vt oſtendemus ibi num.* 4. Non tamen exclu-
dit, quin acquiratur ex iure ſubſtitutio-
nis, quippé, quæ non poteſt in propoſito
à iure accreſcendi ſeparari, *vt mox oſten-
demus.*

Nec obſtant contraria: Ad primum
enim reſpondeo, in hac acquiſitione, quæ
fit ſubſtituto, & eius hæredi, conſiderari,
& ſubſtitutionem pupillarem, & ius ac-
23 creſcendi, ſed diuerſimodè: † Nam ſubſti-
tutio conſideratur, vt cauſa, & titulus
acquiſitionis, ius vero accreſcendi, vt
acquiſitionis modus, *vt latè oſtendimus in hoc
cap q 16 nu.* 8. Itaq; ſubſtitutus, ſeu eius
hæres neceſſariò cogitur habere pupilli
hæreditatem ex ſubſtitutione, ſed acqui-
ſitio non fit interueniente facto hominis,
ſeu aditione, ſed ipſo iure, ſeu iure ac-
creſcendi. Et ita res eſt decidenda in
omnibus caſibus, in quibus dicimus, inſti-
tutionem conditionalem, aut ſubſtitu-
tionem vulgarem, aut etiam pupillarem
tranſmitti ad hæredes, ſi ſit coniuncta
cum iure accreſcendi, v. ſcilicet tranſmit-
tatur inſtitutio, aut ſubſtitutio quaſi cau-
ſa, ius verò accreſcendi, quaſi acquiſitio-
nis modus. Itaque hæres inſtituti, aut
ſubſtituti partem ad ſe tranſmiſſam, & iu-

ſe

re inſtitutionis, aut ſubſtitutionis habet, & iure accreſcendi, iure inſtitutionis, aut ſubſtitutionis, quatenus conſideramus cauſã, & titulũ acquiſitionis, iure verò accreſcendi, quatenus conſideramus acquiſitionis modũ, *ſecundum ea, quæ ſupradicta ſunt*

Ad ſecundum vero diuerſas noſtri ſo-
24 lent reſponſiones afferre: † Primum enim reſpondẽt nonnulli, aliud eſſe in vulgari, *de qua loquitur l. ſi ex pluribus*, aliud verò in pupillari, *de qua tractatur in d. l. qui patris*, quaſi ſpes vulgaris ſubſtitutionis etiam cum iure accreſcendi coniunctę non trãſmittatur ad hæredes, *ſecundum opinionem illorum, quos retulimus in hoc cap. q. 35. nu. 5.* ſpes verò pupillaris tranſmittatur. *Ita enim cenſeat gl. in d. l. qui patris, in verb. patris hæredi, verſ. item adhuc, & alij plerique veteres.*

25 Sed hæc reſponſio non eſt vera, † eamq; proinde meritò, *Bart. in d. l. qui patris, num. 3. verſ. Opp. de lege, & alij* plerique reprobarunt, quia nulla in hoc eſt differentia inter vulgarem, & pupillarem, ſi cum iure accreſcendi ſit coniuncta: Nam, vt in illa tractatur de iure accreſcendi, quod ſui natura tranſmittitur, ita etiam in hac, *vt conſiderat Bart. in d. l. qui patris, n. 3. verſ. Opp. de lege*, Et, vt in illa, ita etiam in hac magna eſt dubitatio, an tranſmittatur etiam ius ſubſtitutionis, *vt patet ex ijs, quæ diximus ſupra num. 15. & ſeqq. & in d. q. 35. nu. 10. & ſeqq.*

Quamobrem alij ſecundo loco reſpon-
26 dent, † in ſpecie *d. l. ſi ex pluribus*, fuiſſe ſubſtitutum extraneum in ſpecie verò *d. l. qui patris* fuiſſe ſubſtitutũ ſuum, qui facilius hæreditatem tranſmittit. *Ita reſpondet gl. in d. l. qui patris, in verb. patris hæredi, verſ. Item adhuc.*

Sed, & hæc merito fuit *à Bart. in d. l. qui patris, num. 3. verſ. Opp. de lege, & alijs* communiter improbata, quia Neratius *in d. l. qui patris*, ſupponit obligari ſubſtitutum ex aditione, quæ res dici non poſſet, ſi eſſet ſuus, *vt conſiderat Bart. in d. l. qui patris, n. 3. verſ. Opp. de lege.*

27 Tertio igitur reſpondent, † alij, in ſpecie, *d. l. ſi ex pluribus*, ſubſtitutum deceſſiſſe priùs, quam adiret eam hæreditatis partem, in qua fuerat inſtitutus, eaque ratione ſubſtitutionem ibi non fuiſſe coniunctam cum iure accreſcendi. At in ſpecie *d. l. qui patris*, ſubſtitutum priùs, quam moreretur, patris hæredem extitiſſe, & idcò ſubſtitutionem, tamquàm cum iure accreſcendi coniunctam ad hæredes tranſmiſiſſe. *Ita reſpondet gl. in d. l. qui patris, in verb. patris hæredi, verſ. Item adhuc.*

Sed, & hanc reſponſionem veteres interpretes improbarunt, *vt Bart. in d. l. qui patris, num. 3. verſ. Opp. de lege*, Et rectè, quia verius eſt, in ſpecie *d. l. ſi ex pluribus*, ſubſtitutum pro ſua parte hæredem extitiſſe, quod patet ex eo, quia, ſi hæreditatem non adijſſet, non potuiſſet ad hæredes ſuos transferre ius accreſcendi, quippè, quod ità demum tranſmittitur, ſi portio principalis fuerit ab hærede quæſita, *vt oſtendimus in 7. cap. q. 62. n. 15.* Atqui tranſmittit ius accreſcendi, *vt patet ex prin.* Ergo pro ſua parte fuit hæres.

Nec obſtat, ſi dicatur, extitiſſe quidem hæredem in ſpecie, quâ tractatur de legitimis hæredibus, tranſmittentibus ius accreſcendi, ſed non in ea, quâ tractatur de hęredibus ſubſtitutis non tranſmittentibus ſpem ſubſtitutionis, quia verius eſt, etiam in poſteriore ſpecie ſupponendum cohæredem adijſſe hæreditatem, *prout communiter omnes ſupponunt*, quia alioquin differentia, quam ibi tradit Martianus, eſſet inepta: Nam ibi proponit differentiam, quæ eſt (non inter ius accreſcendi, & ſubſtitutionem, vt vulgò creditur, ſed, quæ eſt) inter hæreditates legitimas, & teſtamentarias, quæ ex ſubſtitutione deferuntur, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 9 num. 31. & dicemus etiam infra num.* quæ differentia debet conſiderari in eiſdem terminis: nam alioquin differentia non eſſet inter hæreditates legitimas, & teſtamentarias, ſiue, vt malunt frequentiùs inter ius accreſcendi, & ſubſtitutionem, ſed inter hæreditatem aditam, & & non aditam. Atqui iuxta terminos legitimę hęreditatis, ſeu iuris accreſcendi, quod in ea locum habet, hæreditas fuit ab hærede adita, Ergo etiam in terminis ſubſtitutionis debemus ſupponere hæreditatem fuiſſe aditam à ſubſtituto.

28 Quamobrem verius eſt, † ideò ſubſtitutionem ibi non tranſmitti, tametſi cohæres cohæredi ſubſtitutus ſit, & ſuam hęreditatis partem adierit, quia ſubſtitutio non erat coniuncta cum iure accreſcendi: Nam, tunc temporis vigebant leges caducariæ, quæ ius accreſcendi ſuſtulerant in teſtamentis, non etiam in hæreditatibus legitimis, ideoq; legitimus hæres poſt aditam hæreditatem moriens partem cohæredis poſtea deficientis trãſmittebat, hæres verò in teſtamento inſtitutus, & cohæredi ſuo ſubſtitutus licet poſt aditam decederet, non tamen tranſmittebat partem cohæredis poſtea deficientis ad ſuos hæredes, quia, cùm ſubſtitutio non poſſet dici coniuncta cum iure accreſcendi, quod erat ſublatum, conſequens fuit, vt tamquàm ſimplex non potuerit ad hæredes tranſmitti, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 35. num.* 1. Cœterùm hodie ſublatis caducis magis eſt, vt tranſmittatur ſubſtitutio, ſi cohæres cohæredi ſubſtitutus ſit, & ſuam portionem adierit, prius, quam deceſſerit, *vt ibi diximus nu* 14.

Ad tertiùm reſpondeò, hæreditatem pupilli in hoc caſu conſiderari, &, vt diuerſam, &, vt partem hæreditatis pater-
29 næ: † Verè enim conſideratur, vt diuerſa, quia ſemper dicitur hæreditas pupilli, non patris, & omnia pupilli bona complectitur; Fictè verò conſideratur, vt pars hæreditatis paternæ ad hoc, vt ius accreſcendi ſibi locum vindicare poſſit. Itaq; quoad cauſam, & titulum acquiſitionis, & verò etiam, quoad effectum conſideratur, vt hæreditas pupilli, ſed quoad modum acquiſitionis conſideratur, vt pars hæreditatis paternæ, ad hoc, ne ſit aditio neceſſaria, ſed ipſo iure ſubſtitutio acquiratur, *ſecundum ea, quæ diximus*

mus in hoc cap. qu. 37. nu.41.
Nec eſt contrarium, quod hæreditas
30 non adita non tranſmittatur, † quia hoc
verum eſt quoties aditio eſt neceſſaria.
Cœterùm, quoties ipſo iure ſit acquiſi-
tio, magis eſt, vt etiamſi non ſit adita, ni-
hilominus tranſmittatur, vt patet ex ſuis
hæredibus, qui paternam hæreditatem
etiam non aditā tranſmittunt, tamquàm
ipſo iure ſibi quæſitam, *vt oſtendimus in 7.
cap. qu. 41. num. 91.*
Hinc intelligimus tranſmiſſionem in
propoſito non prouenire ex vi ſubſtitu-
tionis, ſed ex vi iuris accreſcendi. Tranſ-
mittitur enim ſubſtitutio pupillaris, &
per conſequentias hæreditas pupilli vir-
tute iuris accreſcendi, ſcilicet quia per id
efficitur, vt hæreditas cenſeatur acquiſi-
ta, non acquirenda.
Ad quartum denique reſponſio patet
ex ijs, quæ dicta ſunt: Nam hæres admit-
titur ex iure accreſcendi, & ex eius vi,
non ex vi ſubſtitutionis, ſi conſideremus
cauſam tranſmiſſionis, ſcilicet, quia ſo-
lum ius accreſcendi tranſmiſſionem ope-
ratur, Sed, ſi conſideramus cauſam, & ti-
tulum acquiſitionis, & verò etiam effe-
ctum, magis eſt, vt admittatur, ex iure
ſubſtitutionis pupillaris. Itaque admit-
titur, ex ſubſtitutione pupillari ad ſe trā-
miſſa, virtute iuris accreſcendi. Et ita
controuerſiam hanc definiendam puto.
Planè, ſi non vnus, ſed plures fuerint
pupillo ſubſtituti, & vnus, aut etiam plu-
res ex ijs moriantur viuo pupillo, an ſit
locus tranſmiſſioni quandiu, vel vnus ſu-
31 pereſt ſubſtitutus, quæri ſolet. † Et ij
quidem, ſubſtituti hæredem non, niſi iu-
re accreſcendi admitti cenſent fatentur
ceſſare tranſmiſſionem, quia potentius
eſt ius ſubſtitutionis, quam ius accreſcen-
di *Vti videre eſt apud gl. in d. l. qui patris, in verſ.
Patris herede, verſ & hoc puto verſ. & eſt Bart.
n 3. Verſ. dicit tamen Bart. in d. l. re Coniuncti nu.
98. Et in ſpecie declarat Bald. in d. l. qui patris,
verſ. Iſta lectura.* At ij, qui cenſent, admitti
etiam iure ſubſtitutionis ſunt in contra-
ria ſentētia, & putant hęredem prædefun-
cti, ſimul cum alijs ſubſtitutis admitti,
ſcilicet, quia ſunt omnes in iure ſubſtitu-
tionis pares, cùm tranſmiſſarius tāquàm
perſonam defuncti in ſubſtitutione re-
præſentans cenſeatur, & ipſe pupillo
ſubſtitutus. *Ita cenſuit Ia. Ra. vt refert, & de-
clarat Bald. in d. l. qui patris, verſ. Secundùm
lect.*
Sed eſt Verius ceſſare tranſmiſſionem,
etiamſi dicamus admitti iure ſubſtitutio-
32 nis †. *Ita enim cenſuit Bald. in d. l. qui patris,
verſ. Vel etiam tunc. Et fuit etiam de mente Iaſ.
in l. qui plures. 23. num. 2. ff. de Vulg. ſimplici-
ter dicentis, non tranſmitti pupillarem ſubſtitutio-
nem coniunctam cum iure accreſcendi, quoties plures
ſubſtituti ſunt.* Non, quia ceſſat tranſmiſ-
ſio, quoties ea redundaret in pręiudicium
tertij, nempè alterius ſubſtituti *vt conſide-
rat Iaſ. in d. l. qui plures. 23. nu. 2.* ſed, quia
ſubſtitutio, tamquàm non coniuncta cū
33 iure accreſcendi, † *vt oſtendimus in hoc cap.
qu. 31. num. 14.* non poteſt intelligi tranſmiſ-
ſa: Ceſſat enim tunc ratio propter quàm
ius inducitur accreſcendi. Nam hoc ideò
fit, quia aliter poſito iure pupillus dece-
deret inteſtatus, quod eius vtilitati repu-
34 gnat, † *vt oſtendimus in eadem qu. 37. num. 25.*
At hæc non ceſſat, quoties ſuper ſunt alij
ſubſtituti, quia, licet non habeat hære-
dem eum, qui deceſſit, poterit tamen ha-
bere ſuperſtites. Ergo ceſſare debet, &
iuris accreſcendi inductio, Et per conſe-
ſequentias ſubſtitutio, tamquàm ſimplex,
& cùm iure accreſcendi non coniuncta
non tranſmittetur ad hæredes.
Nec obſtat, quòd hæres prædefuncti ſit
in iure pari cū Cęteris ſubſtitutis, ideoq;
pariter cùm eis videatur admittendus,
quia reſpodet Baldus, negādo paritatem.
Nam, quia ius ſubſtitutionis regulare eſt
potentius irregulari, & cęteri ſubſtituti
veniunt ex regulari, tamquàm vocati ex
judicio teſtatoris, hæres verò prędefun-
cti venit ex irregulari, tamquàm eo, quòd
in ſubſidium introductum eſt, ne teſtator
decedat per parte teſtatus, & per parte
inteſtatus, ideò fit, vt huic illi præferan-
tur. *Ita reſpondet Bald. in d. l. qui patris, verſ.
Vel etiam tunc*, Denique, cùm cęteri ſucce-
dant mero iure ſubſtitutionis, hęres verò
prædefuncti ſuccedat adminiculo Iuris
accreſcendi Conſequens eſt, vt non ſint
pares, quia, qui nititur ſolis viribus ſub-
ſtitutionis eſt potentior. *Ita Bald. in d. l.
qui patris, verſ Vel aliter.*
Hæc reſponſio, licet vera ſit, quatenus
negat paritatem, non tamen eſt vera qua-
tenus affert rationem: Nam ideò Vult,
hæredem prædefuncti cùm alijs non ad-
mitti, quia, licet omnes veniant eſt iure
ſubſtitutionis, ius tamen illorum eſt huius
iure potentius. Itaque excludendo hæ-
redem per modum pręlationis ſupponit
etiam eum venire, vt ſubſtitutum. Atqui
hoc falſum eſt, quia cùm in hac ſpecie
ſubſtitutio non ſit coniuncta cum iure
accreſcendi *vt oſtendimus in d q. 31. num. 14.*
Conſequens eſt, vt nec potuit ad hæ-
redem tranſmitti.
Quamobrem verius eſt, non ideò præ-
defuncti hæredem ſimul cùm alijs ſubſti-
tutis non admitti, quia ius habeat de-
bilius, ſed quia ius ſubſtitutionis, tam-
quàm ſimplicis, non tranſmittitur, quo-
ties alij ſuper ſunt ſubſtituti *d. l. ſed ſi plures.
10. in prin ff. de Vulg.*
Sane ſi ſuperſtites repudiarent pater-
nā hæreditatē aut etiam extranei ſubſti-
tuti hęreditatē pupilli, aut aliter eſſent ab
35 ea excluſi, † tunc cenſeretur hæres, qui
deceſſerat poſt aditam hæreditatem, pa-
ternam tranſmiſiſſe hæredem filij *ſecundum
diſpoſitionem d. l qui patris*, quia paria ſunt
ſolum eſſe cohæredem, & ſubſtitutum,
Vel cum alijs qui defecerint. Et hoc eſt,
quod ſignificant dicentes tunc demum ha-
bere locum tranſmiſſionem, cum alij iure
ſubſtitutionis admitti nequeunt, vel, quia
non ſint, vel, quia ſint excluſi, *vti videre eſt
apud gl. in d. l. qui patris, in Verbo patris hæredi,
verſ. Et hoc puto verſ. Et eſt Bart. num. 3. verſ.
Dicit tamen,*

Hæc

Hæc autem, quæ diximus, an procedant etiam in hęrede particulari, qui pupillo ſubſtitutus eſt, ſi tota hæreditas ei
36 debet accreſcere, dubitari poteſt †. Et hoc plerique negant, *vt Ang. in d. l. qui patris, num. 11.* Et rectè, non, quia ius accreſcendi non tranſmittat ad hæredes, *vt conſiderat Ang. ibi*, quia contrarium verius eſt, & receptius; *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 62. num. 6. & ſeqq.* ſed, quia non poteſt hęc ſubſtitutio cenſeri coniuncta cum iu-
37 re accreſcendi, † Nam, aut ſupponimus, pupillum non fuiſſe inſtitutum hæredem vniuerſalem, ſed, vel exhęredatum, vel inſtitutum in re certa, Et ſubſtitutio ei facta non poteſt cenſeri coniuncta cùm iure accreſcendi, *vt patet ex ijs, quæ diximus in hoc cap. q. 37. num. 56.* Aut verò ſupponimus, eum fuiſſe inſtitutum hæredem vniuerſalem, Et tunc, ſiuè ex aſſe inſtitutus ſit, ſiuè ex parte datis alijs cohęredibus, non poteſt dari caſus, quo ſubſtitutio cenſeatur cum hoc iure coniuncta: Aut enim pupillus exiſtit hęres, & non poteſt eſſe locus accretioni fauore hæredis particularis, quia etiamſi cohæredes pupillo dari deficiant, non tamen eorum portiones accreſcent hæredi rei certæ, ſed ipſimet pupillo, tamquàm cohęredi vniuerſali *l. quoties. 13. C. de her. inſt. & diximus in 7. cap. qu. 10. num. 16.* Aut verò pupillus non exiſtit hęres, Et tùnc etiamſi deficiant alij omnes, & ſic hęreditas debeat ad inſtitutum in re certa pertinere, non tamen ſubſtitutio dici poterit coniuncta cum iure accreſcendi, quia ad hoc neceſſarium eſt, vt pupillus ſit hæres, *vt oſtendimus in d. qu. 37. num. 56.* Quamobrem verius eſt, nullo caſu poſſe huiuſmodi coniunctionem in
38 hęrede rei certę conſiderari †. Et hęc de iure accreſcendi coniuncto cum ſubſtitutione pupillari.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi, an, & quando cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione fideicommiſſaria, in vſufructu num. 2. & ſeqq. in proprietate num. 6. & in hereditate num 7 & ſeqq. & quid ſi in ea coherez coheredi compendioſè ſubſtitutus ſit n. 8. & ſeqq.*

3 *Subſtitutio facta in vſufructu eſt vulgaris, etiamſi vnus poſt mortem alterius ſubſtitutus ſit, non verò fideicommiſſaria; & ratio num. 4. & 5.*

4 *In legato vſusfructus tot cenſentur legata, quot anni, menſes, dies.*

Vſusfructus cenſetur quotidie legari, & conſtitui.

10 *Compendioſa non eſt ſubſtitutio, ſed formula.*

Intellectus l. is, qui complures 92. ff de legat. 3.

11 *A pupillari ad fideicommiſſariam, non valet illatio.*

12 *Inter diuerſas ſubſtitutionum ſpecies nullus eſt effectus iuris accreſcendi.*

14 *Pupilli hereditas conſideratur, vt hereditas patris, quando de ipſius pupilli vtilitate agitur.*

An, & quando ius accreſcendi cenſeatur coniunctum cum ſubſtitutione fideicommiſſaria.

Quæſtio quadrageſima.

SVpereſt, vt videamus de eo iure accreſcendi, quod eſt coniunctum cum ſubſtitutione fideicommiſſaria. Sed, quoniam hæc diſputatio præcedentem habet illam inſpectionem, an ſecundùm iuris principia detur talis cōiunctio, ideò ratio poſtulat, vt priùs diſpiciamus, àn,
1 † & qualiter ius accreſcendi poſſit eſſe cum fideicommiſſaria ſubſtitutione coniunctum. Conſtat autem in hac re quatuor eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando tractamus de legato vſusfructus, in quo ius accreſcendi etiam poſt acquiſitionem locum habet *l. 3. §. interdum ff. de vſufr. accr. & nos latè diximus in 7. cap. q. 59. num. 103.* & ex duobus, aut pluribus coniūctis vnus alteri poſt mortem ſubſtitutus eſt, & tùnc omnes fatentur, fideicommiſſariam cenſeri coniun-
2 ctam cum iure accreſcendi † *vti videre eſt apud gl. in l. is, qui complures. 92. in verb. omnibus ff. de legat. 1. Rom. conſ. 168. num. 13. vol. 2. & conſ. 28. num. 14. vol. 3.* quia, cum mortuo coniuncto pars eius omnimodo ſit ad coniunctum etiam ſine ſubſtitutione per ius accreſcendi peruentura *d. l. 1. §. interdum*, Conſequens eſt, vt data ſubſtitutione concurrant in eundem, & ius accreſcendi, & ius ſubſtitutionis, & per cōnſequentias ſubſtitutio cenſeatur cum iure accreſcendi coniuncta, *ſecundùm ea, quæ de vulgari diximus in hoc cap. q. 16. n. 2. & ſeqq.*

Sed hæc ſententia, tametſi communi-
3 ter recepta non eſt vera, † non, quia ſubſtitutio non ſit in caſu propoſito cum iure accreſcendi coniuncta, quia hoc indubitatum eſt, ſed, quia talis ſubſtitutio non eſt fideicommiſſaria, ſed vulgaris, & ſic directa: Nam, etſi conferatur poſt acquiſitionem, quo tempore non vulgaris, ſed fideicommiſſaria locum habere ſolet, *vt dicemus infrà num. 9.* re vera tamen in propoſita ſpecie locum habet ante acquiſitionem, quia, cum legato vſufructu tot cenſeantur legata, quot anni, menſes,
4 dies, † eaque ratione cenſeatur vſusfructus quotidie legari, & conſtitui, *d. l. 1. § interdum, & nos latè diximus in eodem 7. cap. q. 59. n. 105. & ſeqq* fit, vt, licet coniunctus acquiſierit ſuam portionem, & ſic concurrerit cum ſocio per aliquot annos, cum tamen moritur, cenſeatur quidem concurriſſe in legatis perteritis, ſed in futuris, *d. §. interdum, & latè oſtendimus in d. q. 59. n. 116. & ſeqq* & per conſequentias, vt ſocius, qui eidem poſt acquiſitionem deficienti ſubſtitutus eſt, reſpectu annorum, ſeu legatorum futurorum cenſeatur ſubſtitutus ante acquiſitionem, non verò

poſt

poſt, & ſic per vulgarem, non etiam per fideicommiſſariam.

Et ſanè non poſſe in caſu propoſito ſubſtitutionem cenſeri fideicommiſſariã, ſed tantùm vulgarem, patet ex eo, quia fideicommiſſaria ſui natura reſtitutionē
5 deſiderat † *l. reſtituta. 39. l. facta. 63. in princ. & tot. tit. ff. ad Trebell.* & quidem ab eo, cui ſit, vel eius hærede, ſi poſt grauati mortem conferatur. Itaque, ſi fideicommiſſo grauatus deceſſerit, tenebitur eius hæres rem, vel hæreditatem fideicommiſſariã reſtituere, quod facere poterit, cum hæreditas teſtatoris, vel res, in qua facta eſt ſubſtitutio ipſo iure in eũ trãſmittatur *l. ſi eius. 64. §. ſi quis rogatus ff. ad Treb. l. ſi in perſonam. 21. C. de fideicommiſſ. l. fideicommiſſa. it. §. ſie fideicommiſſum verſ. Hoc autem ff. de legat. 3.* Atqui in propoſito talis reſtitutio fieri non poteſt, quia, cum vſusfructus non tranſeat ad hæredem eius, cui facta eſt ſubſtitutio, *vt diximus in eodem cap. q. 3. n. 9.* Conſequens eſt, vt eum reſtituere nequeat. Non poterit igitur ſubſtitutio poſt vſufructuarij mortem facta cenſeri fideicommiſſaria, ſed tantùm vulgaris, & per conſequentias non continebit onus coniuncti deficientis, ſed hæredis, ſeù proprietarij, quippè, qui tenebitur pati ſocium ſubſtitutum vti frui tota re, quandiù vixerit.

Secũdus verò caſus eſt, quando tractamus de legato proprietatis, in quo ius accreſcendi non, niſi ante acquiſitionem
6 locum habet † *d. l. 1. §. interdum, & nos diximus in eodem 7. cap. q. 59. n. 2.* & ex duobus, aut pluribus coniunctis vnus alteri per fideicommiſſum ſubſtitutus eſt, Et tùnc rectè fatentur omnes, fideicommiſſariam non poſſe cenſeri coniunctam cum iure accreſcendi, quia locum non habet, niſi poſt acquiſitionem, quo tempore ius accreſcendi ceſſat, *vt dicemus infra n. 9. Ita cenſuit gl. in d. l. is, qui complures. 92 in verb. omnibus ff. de legat. 3.* Idque procedit, etiamſi talis ſubſtitutio fuerit ab initio coniuncta cum iure accreſcendi, quia id non attenditur, *vt ſcribit Ruin. conſ. 181. nu. 8. verſ. Et iſtud confirmo, vol. 2.*

Tertius caſus eſt, quando tractamus de hæreditate, & in ea cohæres cohæredi per fideicommiſſum ſubſtitutus eſt, non quidem compendioſè, ſed ſimpliciter, prout euenit, cùm teſtator concepit ſubſtitutionem verbis præcarijs, *ſecundùm ea, quæ latè diximus in 7. cap. qu. 6. n. 7. & ſeqq.* Et tùnc ſimiliter omnes fatentur, non poſſe fideicommiſſariam aliquo modo cenſeri coniunctam cum iure accreſcen-
7 di † *vti videre eſt apud Ruin. conſ. 201. num. 7. verſ. Et, licet vol. 2.* ſcilicet, quia non habet locum, niſi poſt aditam hæreditatem, *l. ille, a quo. 13. §. ſi de teſtamento ff. ad Trebell.* quo tempore ius accreſcendi locum habere nequit, *vt diximus in eodem 7. cap. q. 59. n. 2. Et in ſpecie declarat Bart. in l. heredes mei, 57 §. cum ita num. 4 verſ. Sed ſubſtitutio pupillaris ff. ad Trebell. Ruin. conſ. 94. num. 10. verſ. Et, ſi dicatur, & num. 12 vol. 2.*

Quartus, & vltimus caſus eſt, quando tractamus de hæreditate, & in ea cohæres cohæredi compendioſè ſubſtitutus eſt, prout euenit cum teſtator duos, aut plures habens filios eos inuicem ſubſtituit, ſi quis eorum ſine liberis deceſſerit, Et tùnc magna eſt controuerſia, numquid fideicommiſſaria, quæ ſub tali ſubſtitutione continetur, cenſeri poſſit cùm iure
8 accreſcendi coniuncta: † Nam plerique cenſent poſſe, idque habent in confeſſo, dùm aiunt fideicõmiſſariam cum iure accreſcendi coniunctam transmitti ad hæredes, *vti videre eſt apud eos, quos referemus in qu. ſeq. num. 2.* Sed hanc vnionem, & coniunctionem ita declarant, vt procedat inſpecto initio, ideſt, eo tempore, quo nondum erat adita hęreditas: Nam, quia tùnc compẽdioſa erat cum iure accreſcendi coniuncta, tamquàm collata in perſonam cohæredis, qui partem alterius deficientis omnimodo fuiſſet per ius accreſcendi habiturus, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 16. nu. 6.* ideo hoc inſpecto etiam poſt aditam ſubſtitutio, quæ in fideicommiſſariam reſoluitur dici poteſt coniuncta cùm iure accreſcendi. *Ita declarant Soc. Sen. in d. l. heredes mei. 57. §. cum ita, col. 5. ff. ad Treb. & conſ. 6. num. 13. verſ. Confirmatur, vol. 3. Iaſ. conſ. 154. col. 4. verſ. 4 principaliter, vol. 4. Ruin. conſ. 201. num. 7. verſ. quinimò, vol. 2. Men. conſ. 95. num. 110. verſ. Sexta, Boc. conſ. 164 num. 13. vol. 2. vbi teſtatur, hanc opinionem eſſe communiter receptam: Et in his terminis videntur accipiendi qui ſimpliciter loquuntur de fideicommiſſaria coniuncta cum iure accreſcendi, vt Ant. Gab. lib. 4. Comm. Opin. vt de her. inſt. concl. 2. num. 46. Nat. conſ. 68. num. 9. Mantic. conſ. 319. num 9. & 10.*

Et, ſi quis obijciat, hoc repugnare naturæ iuris accreſcendi, quippe, quod poſt aditam hęreditatem locum habere nequit, reſpondent, imo non repugnare, quoties eſt coniunctum cum ſubſtitutione, idque tradunt patere ex ſubſtitutione pupillari, quæ & ipſa poſt acquiſitionem locum habet: Nam, ſi cohæres cohæredi ſubſtitutus ſit, quia ante aditam hæreditatem poterat eſſe locus iuri accreſcendi, & ſic ſubſtitutio cum eo erat coniuncta, ideo etiam poſt retinet ſuam naturam, & cum eo coniuncta ſubſtitutio intelligitur *l. qui patris 59. ff. de acq. hered. & nos diximus in hoc cap. q. 31. n. 25. & ſeqq.* Sic igitur & fideicommiſſaria, licet poſt aditam locum habeat, quia tamen initio erat coniuncta cum iure accreſcendi, ideò etiam poſt debet intelligi cõiuncta, & priſtinam naturam retinere. *ita arguunt omnes, quos referemus in q. ſeq. n. 7.*

Verum hæc ſententia, vt eſt commentitia, & iuris principijs repugnans, ita & meritò fuit *à Rip. in d. l. heredes mei. 57. §. cum ita num. 66. verſ. Aduerte ff. ad Trebell. Alciat. conſ. 117. num. 4. & 15. lib. 9. Gozad. conſ. 67. n. 13. Menoch. conſ. 200. n. 115 & ſeq. & alijs* im-
9 probata, † quia verius eſt, etiam in ſpecie propoſita, fideicommiſſariam non poſſe dici cum iure accreſcendi coniunctam, *vt ſcribant omnes prædicti, & explicitè Gozad. d. conſ. 67. nu. 53.* Nec Soc. Sen. qui

fuit

fuit author contrariæ ſententiæ credidit
eam abſolutè veram, quia per verbum,
forrè, & ſic dubitatiuè locutus eſt, & in
fine proteſtatur, ſe ſcholaſticè locutum
eſſe, monens, ne in iudicando receda-
mus à communibus, quicquid ibi dixerit,
*vt animaduertit Alciat. d. conſ. 117. num. 4. &
15. lib. 9.*

Et ſanè fideicommiſſariam nullo re-
ſpectu poſſe cenſeri cum iure accreſcen-
di coniunctam, patet ex eo, quia, aut
eam conſideramus inſpecto tempore,
quo purificatur, & certum eſt non poſſe
dici coniunctam cum iure accreſcendi,
cum locum habeat poſt aditam, quo tem-
pore ius accreſcendi ceſſat, *vt ſuprà dictum
eſt. Et fatentur etiam contrariæ ſententiæ ſectato-
res.* Aut verò conſideramus eam inſpecto
initio, prout conſiderant ij, qui contra-
riam opinionem ſequuntur, & neque
hoc reſpectu dici poteſt coniuncta cum
iure accreſcendi, quia ſubſtitutio, quæ
tunc temporis eſt cum eo iure cõiuncta,
non eſt fideicommiſſaria, ſed vulgaris.

Nec obſtat, quod ſit eadem compen-
dioſa, quæ diuerſa tempora complecti-
tur, quia verius eſt, compendioſam non
10 eſſe ſubſtitutionem, † ſed formulam, quæ
varias ſubſtitutiones complectitur, & in
eas reſoluitur pro varietate caſuum, qui
contingunt, Itaque, ſi is, cui facta eſt
ſubſtitutio, deficiat ante acquiſitionem,
compendioſa reſoluetur in vulgarem, ſi
verò poſt, reſoluetur in pupillarem, vel
fideicommiſſariam, idemque de ea iudi-
cabitur, quod de ſimplici ſubſtitutione,
in quam facta eſt reſolutio *Pereg. de fideic.
art. 34. num. 15. & 51.* Hinc fit, vt, licet di-
ci potuerit cum iure accreſcendi coniun-
cta, ſi fuiſſet reſoluta in vulgarem, non
tamen dici poſſit cum eo coniuncta, ſi fuit
reſoluta in fideicommiſſariam, quia per-
inde eſt, ac, ſi teſtator ſimplicem fidei-
commiſſariam feciſſet, quo caſu non po-
tuiſſet aliquo reſpectu dici coniuncta
cum iure accreſcendi, *vt oſtendimus in 3. caſu.*

Nec obſtat, quod ſubſtitutus ab initio
ius habuiſſet accreſcendi, quia ex hoc
non ſequitur, poſſe eodem iure cenſeri
poſt acquiſitionem: Nam & *in l. is, qui
complures. 92. ff. de legat.* 3. liberti, quibus
fundus erat relictus, tamquàm coniuncti
habuiſſent ante acquiſitionem ius accre-
ſcendi, & alios libertos excluſiſſent, &
tamen, quia poſt acquiſitionem defecit
vnus ex legatarijs, & factus eſt locus fi-
deicommiſſo, non cenſentur ampliùs illi,
vt coniuncti, nec alios libertos excludũt,
ſed pariter cum eis admittuntur, *vt ibi de-
clarat gl. in verb. omnibus.* Ergo ex hoc pa-
tet, fideicommiſſariam non poſſe aliquo
reſpectu dici coniunctam cum iure ac-
creſcendi, licet id ab initio vocatis com-
petijſſet.

Nec obſtat, quod pupillaris ſubſtitu-
tio, quæ & ipſa poſt acquiſitionem locũ
habet, cenſeatur coniuncta cum iure ac-
creſcendi eo ipſo, quod cum eo iuncta
erat ante acquiſitionem, ideóque debeat
idem dici de fideicommiſſaria, in qua pu-
pillaris conuertitur, vt cum ſua natura
conuerſio facta intelligatur, *vt conſiderat
Soc. Sen. d. conſ. 6. num. 14. verſ. Præterà vol. 3.*
quia reſpondeo, primò ex mente aliorũ,
longè aliam eſſe rationem pupillaris,
11 aliam fideicommiſſariæ: † Nam pupilla-
ris, tamquàm directa, & per conſequen-
tias ſimilis vulgari, faciliùs ab ea recipit
interpretationem, & ſumit naturam, quã
fideicommiſſaria, quæ eſt obliqua, & à
vulgari diuerſa. *Ita reſpondent Alciat. d. conſ.
117. num. 15. lib. 9. Menoch. d. conſ. 200. num.
116.* Quamobrem dicimus inter diuer-
ſas ſubſtitutionum ſpecies nullum eſſe ef-
12 fectum iuris accreſcendi † *vt videre eſt apud
Alciat. & Menoch. in ſuppra relatis locis*, Et fi-
deicommiſſariam minùs regulari à iure
accreſcendi, quam directam, *vt videre eſt
apud Menoch. d. conſ.* 200 *num.* 117. Dẽnique
13 diſpoſitionem *l. qui patris* † non habere lo-
cum in fideicommiſſaria, *vt ſcribunt Rum.
conſ. 181. nu. 8. vol. 2. Menoch. d. conſ. 200. n. 117.*
Secundò reſpondeo, non ideo pupil-
larem cenſeri coniunctam cum iure ac-
creſcendi, quod ſubſtitutus initio, ideſt,
ante acquiſitionem id habere potuerit,
14 ſed, quia pupilli hæreditas † conſidera-
tur, vt hæreditas patris, quando de ip-
ſius pupilli vtilitate agitur, perinde, ac,
ſi nunquàm fuiſſet acquiſita, & hæres in-
ſtitutus, ac pupillo cohæredi ſubſtitu-
tus perinde etiam inuitus conſequitur
hæreditatem pupilli, ac, ſi ex parte pu-
rè, & ex parte ſub conditione fuiſſet in-
ſtitutus in eadem hæreditate, *vt latè oſten-
dimus in hoc cap. q. 25. n. 30. & ſqq.* Vndè, quia
hæc ratio ceſſat in fideicõmiſſaria, quip-
pè, quæ grauati continet onus, non vti-
litatem *l. cohæredi. 41. §. cum filio ff. de vulg.*
fit, vt, quæ de pupillari dicuntur, non re-
ctè trahantur ad fideicommiſſariam.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſaria ſubſtitutio coniuncta cum iure ac-
creſcendi ſumit naturam iuris accreſcendi.*

2 *Fideicommiſſaria ſubſtitutio coniuncta cum iure ac-
creſcendi tranſmittitur ad hæredes, & ſeqq. Sed
contrà num. 8. & ſeqq.*

4 *Valet argumentum à pupillari ad fideicommiſſa-
riam. Declara, vt num. 11. & 12.*

5 *Quoties vna ſpecies ſubſtitutionis in aliam conuer-
titur, talis conuerſio cenſetur fieri cum ſua natu-
ra, & omnibus ſuis qualitatibus.*

7 *Teſtator poteſt facere, vt quod non eſt tranſmiſſi-
bile, tranſmittatur.*

9 *Intellectus l. hæredes mei. 57 §. cum ita ff. ad Treb.*

10 *Idem iudicamus de compendioſa, quæ in fideicom-
miſſariam reſoluitur, quod de ſimplici fideicom-
miſſaria.*

Quid operetur ius accreſcendi, quando eſt coniunctum cum ſubſtitutione fideicommiſſaria.

Quæſtio Quadrageſima prima.

SEd poſito, quod inſpecto initio fideicommiſſaria dici poſſit cum iure accreſcendi coniuncta, *vt alijs viſum eſt*, diſpiciamus, quid talis coniunctio operetur. Tradunt autem hoc operari, quia fideicommiſſaria ſumit naturam iuris accreſcendi, & ſecundùm eam regulatur.
1 *Ita enim ſcripſerunt Iaſ. conſ. 154 col. 4. verſ. Quartò principaliter vol. 4. Rum. conſ. 201. n. 7. vol. 2. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 75. nu. 20.* Vndè inferunt.

Primò, quemadmodum in iure accreſcendi coniuncti diſiunctis præferuntur *l. vn. §. his ita definitis C. de cad. toll. & nos latè diximus in 5. cap. q. 44 n. 2.* ita etiam præferri in ſubſtitutione fideicommiſſaria, ſi ab initio fuerit coniuncta cum iure accreſcendi. *Ita enim ſcripſerunt ij, quos retulimus in eodem 5. cap. qu. 52. num. 7.*

Sed eſt verius, talem prælationem non à coniunctione ſubſtitutionis cum iure accreſcendi prouenire, ſed à coniectura voluntatis teſtatoris, quæ ex coniunctione vocatorum colligitur; ſcilicet, quia, quos teſtator in inſtitutione coniungendo prædilexit, cenſetur etiam in ſubſtitutione, ſiuè directa, ſiuè fideicommiſſaria ſimpliciter vocando prædilexiſſe, *vt oſtendimus in eadem qu. 52. num. 7. & ſeqq.*

Secundò inferunt, licet regulariter ſpes conditionalis fideicommiſſi non tranſmittatur ad hæredes, ſi fideicommiſſarius pendente conditione deceſſerit *l. vn. §. ſin autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll. l. cum filio ff. 11. & ibi omnes ff. de legat. 1.* tamen, ſi fuerit coniunctum cum iure accreſcen-
2 di tranſmitti. † *Ita enim conſuerunt Soc. Sen. in d. l. hæredes mei. 57. §. cum ita col. 5. ff. ad Treb. & conſ. 6. num. 13. verſ. Confirmatur vol 3 Iaſ. d. conſ 154. col 4. verſ. Quarto principaliter vol. 4. Rum. d. conſ. 201. num. 7. & verſ. Quintò vol. 2. Ant. Gabr. lib 4. tit. de var. inſt. concl. 2 nu. 46. Ceph. conſ 114. nu. 13. & conſ. 283. nu. 27. Menoch. conſ. 95. num. 111. vbi teſtatur, hanc eſſe receptam opinionem, licet aliqui recentiores diſſentiant, Bec. co ſ. 164 num. 13. vbi pariter teſtatur hanc opinionem eſſe communiter receptam. Mantic. deciſ. 319 num 9 & 10.* Nec ſolùm heredes, ſed & in ſubſtitutos, *vti videre eſt apud Rum. conſ 94. num. 10. verſ. Cum ergo vol. 2.* Mouentur autem.

3 Primò, quia, † cum, vt dictum eſt, fideicommiſſaria ſumat naturam iuris accreſcendi, quod ſui natura eſt tranſmiſſibile, *vt oſtendimus in 7 cap qu. 62. n. 6.* Conſequens eſt, vt & ipſa fiat tranſmiſſibilis. *Ita arguunt Soc Sen. in d. l hæredes mei. 57. §. cum ita col 5. ff ad Treb Iaſ d. conſ. 154 col. 4. verſ. Quartò principaliter vol. 4 Rum. d. conſ. 201. n. 7. & verſ. Quintò, & verſ. Et quamuis vol. 2. Men. d. conſ 95. num. 111. Bec. d. conſ. 164 n. 13. vol. 2.*

4 Secundò mouentur, quia † valet argumentum à pupillari ad fideicommiſſariam, ſaltem, vbi par eſt ratio, prout eſſe videtur in propoſito, ſcilicet, quia, vt pupillaris locum habet poſt aditam, *vt diximus in hoc cap. qu. 37. num. 10.* ita & fideicommiſſaria, *vt diximus in qu. præced. nu. 3.* Atqui pupillaris initio coniuncta cum iure accreſcendi tranſmittitur ad hæredes, ſi ſubſtitutus pendente conditione deceſſerit *d. l. qui patris. 59. ff. de acq. hæred. & nos latè oſtendimus in hoc cap. qu. 39. num. 2. & ſeqq.* Debet igitur etiam tranſmitti fideicommiſſaria. *Ita Soc. Sen. d. conſ. 6. nu. 14 vol. 3.*

5 Tertiò mouentur, quia, † quoties vna ſpecies ſubſtitutionis in aliam conuertitur, talis conuerſio cenſetur fieri cum ſua natura, & omnibus ſuis qualitatibus. Atqui ſubſtitutio, quę intra pubertatem erat pupillaris, poſt pubertatem conuertitur in fideicommiſſariam. Debet igitur cenſeri conuerti cum ſua natura tranſmiſſibili, ita, vt fideicommiſſaria, quæ non erat tranſmiſſibilis ſumat naturam pupillaris tranſmiſſibilis *Ita arguit Soc. Sen. d. conſ 6 num 14. verſ. Præterea vol. 3.*

Quartò mouentur alij, quia fideicommiſſum, licet ſui natura non ſit tranſmiſſibile, tamen tranſmittitur, ſi conſtet ex aliqua circunſtantia, talem fuiſſe volun-
6 tatem defuncti, † *vt ſcribunt Soc. Sen. conſ. 6. num. 11. vol. 3. Iaſ d. conſ. 154. col. 3 verſ. Moueor in primis vol. 4. Curt. Iun. conſ. 958. nu. 16. Pariſ. conſ. 66. num. 76. vol. 3. Rum. conſ. 145. num. 6. vol. 2. Dec conſ. 574. num. 2. Alciat conſ. 145. num 13 lib. 9. Soc. Iun. conſ. 141. num. 20. vol. 2. Crauet. conſ. 706. nu. 3 verſ. Hoc ita præſuppoſito Nat. conſ. vlt num. 1. verſ. Sed hic animaduertendum, Ceph. conſ. 16. nu. 39 Odd. conſ. 37. num 4. Menoch. conſ. 200. num. 81. Peregr. de fideicommiſſ art. 31. num. 9.* ſcilicet, quia teſtator poteſt facere, vt id, quod non
7 eſt tranſmiſſibile, tranſmittatur, † *vt ſcribunt Bald. in l. ſi pater. 4. num. 19. C. de inſt. & ſubſt. Pariſ. d. conſ. 66. nu. 31 vol. 3 Rum conſ. 156. num. 4. vol. 2. Dec. conſ. 515. num. 1. Nat. d. conſ. vlt. nu. 2. Ceph d. conſ. 16. nu. 39. Peregr. d. art. 31 num. 9* Atqui in propoſito conſtat de tali voluntate teſtatoris eo ipſo, quod fideicommiſſum cum iure accreſcendi coniunxit, *vt cenſuit Ceph. conſ. 114. num. 13. Et in ſimili de pupillari ſcribit Rum conſ. 156. num. 4. vol. 2.* Debet igitur tranſmitti.

Nec obſtat, ſi dicatur, coniunctionem hanc non videri attendendam, propterea quod ius accreſcendi non habuit effectum, cum ſupponamus hæreditatem aditam à grauato, quo tempore ius accreſcendi ceſſat, *vt diximus in qu. præced. n. 6.* quia reſpondent, in hoc non eſſe ſpectandum actum, ſed potentiam. Sufficit enim potuiſſe ius accreſcendi ante acquiſitionem habere locum, vt ſubſtitutio etiam poſt aditam tranſmittatur. *Ita Ceph. conſ. 283. num. 27.*

Idque adeo verum eſſe putant, vt dicant procedere, etiamſi teſtator dixerit, ſe ſubſtituere ſuperuiuentes, *vt videre eſt apud Iaſ. d. conſ. 154. col. 5. verſ. Nec huic vol. 4.*

Et

Digitized by Google

Et talem tranſmiſſionem, vel maximè habere locum, ſi concurrant aliæ coniecturæ: Nam tunc facilius hæc vnio coadiuuabit tranſmittendi facultatem. *Ita ſcribit Rum. d. conſ.* 201 *num.* 7. & 8. *vol.* 2.

His tamen non obſtantibus contrariam ſententiam veriorem arbitror, ſcilicet
8 ſubſtitutionem, † quæ in fideicommiſſariam reſoluitur, etiamſi potuerit inſpecto initio cenſeri coniuncta cum iure accreſcendi, non tamen poſt aditam ad hæredes tranſmitti, ſi ſubſtitutus pendente conditione deceſſerit. *Quæ fuit opinio Rum. conſ.* 181. *num.* 8. *vol.* 2. *Alciat. conſ.* 117. *n.* 15. *lib.* 9. *Nat. conſ.* 68. *n.* 9 *Menoch. conſ.* 200. *nu.* 115. *Bec. conſ.* 143. *num.* 103. *verſ. Tertiò, Andr. Fach. lib.* 10. *controu. cap.* 21. Non moueor autem, vt ita ſentiam *l. hæredes mei.* 57. §.
9 *cum ita ff. ad Treb.* † vbi tranſmiſſio ceſſat, etiamſi fratres, qui inuicem fuerãt ſubſtituti, potuerint initio ius habere accreſcendi, *prout monetur Andr. Fach. d. lib* 10. *cap.* 21. quia nullam hic locus in propoſito vim habere poteſt, non, quia fuerit ibi ſubſtitutus deſcendens teſtatoris, in cuius præiudicium non ſit veriſimile voluiſſe eum fieri tranſmiſsionem, *vt reſpondet Soc. Sen. d. conſ.* 6. *num.* 13. *verſ. Nec obſtat vol.* 2. ſed, quia ſubſtitutio ibi facta fuit ſimplex fideicommiſſaria, cum his fuerit concepta verbis, *Fidei filiorum meorum committo, vt, ſi quis eorum ſine liberis prior diem ſuum obierit, partem ſuam ſuperſtiti fratri reſtituat*, quæ ſunt merè precaria, *vt patet ex ijs, quæ diximus in* 7. *cap. qu.* 3. *num.* 296. *& ſeqq.* ideòque non pertinet ad ſpeciem propoſitam, vtpotè, in qua ſupponimus factam eſſe compendioſam, quæ initio potuerit in vulgarem cum iure accreſcendi coniunctam reſolui; Minùs moueor regula generali, quæ negat fideicommiſſi conditionalis tranſmiſsionem, quoties fideicommiſſarius pendente conditione moritur, *vt etiam monetur Andr. Fach. d. lib.* 10. *cap.* 21. quia facilè poteſt euitari, ſi dicamus hanc eſſe exceptionem, ſed moueor

Primò, quia idem iudicamus de com-
10 pendioſa, † quæ in fideicommiſſariam reſoluitur, quod de ſimplici fideicommiſſaria: Nam, qui compendioſè ſubſtituit, licet verborum compendio varias ſubſtitutionum ſpecies complectatur, effectu tamen cenſetur illam tantùm ſubſtitutionem feciſſe, in quam poſtea reſoluitur perinde ac, ſi ſimpliciter eo modo ſubſtituiſſet, *vt diximus in qu. præced. nu.* 10. Sed ſimplex fideicommiſſaria non tranſmittitur ad hæredes, etiamſi in eum collata ſit, qui ante aditam potuiſſet habere ius accreſcendi, *vt diximus in* 3. *caſu.* Nec igitur tranſmittetur compendioſa, ſi in fideicommiſſariam reſoluatur.

11 Secundò moueor, quia ceſſat ratio, † quæ in pupillari fecit tranſmiſsioni locũ: Nam ideò ſpes ſubſtitutionis pupillaris tranſmittitur, quia ipſo iure, etiam inuito acquiritur hæreditas, vt patet ex illis verbis. *Nam ſi ipſum inuitum obligat, coniungi eam paternæ hæreditati, & accreſcendi iure acquiri cuicumque partis hæredi exiſtimandum eſt*, quæ leguntur *in d. l. qui patris.* 59. *ff. de acq. hæred.* Quamobrem dicimus ſpem ſubſtitutionis pupillaris per eum tranſmitti, qui, ſi viueret de neceſſitate ſuccederet, *vt videre eſt apud Bald. in d. l. qui patris, in prin. & verſ. Et ad euidentiam, & Bec. d. conſ.* 143. *n.* 103. At hæc ratio ceſſat in fideicommiſſaria, quippè, quæ, nec ipſo iure ſine reſtitutione acquiritur *l. facta.* 63. *in prin. ff. ad Treb.* nec inuito. Ergo ceſſare debet tranſmiſsio. *Ita arguit Nat. d. conſ.* 68. *n.* 9.

Nequr obſtant contraria: Ad primam enim reſpondeo, negando fideicommiſſariam in hoc ſumere naturam iuris accreſcendi: Licet enim hoc dicatur de vulgari, non tamen ſequetur, eſſe & de fideicommiſſaria dicendum, quia longè alia eſt ratio vulgaris, alia fideicommiſſariæ: Illa enim habet locum ante aditã, quo tempore ius accreſcendi vim, & naturam ſuam operari poteſt, At hæc non habet locum, niſi poſt aditam, quo tempore ius accreſcendi, nec locum habere, nec vim aliquam operari poteſt, *vt patet ex ijs, quæ diximus in qu. præced. nu.* 6.

Ad ſecundum verò reſpondent noſtri, Imò aliud eſſe in pupillari, aliud in fidei-
12 commiſſaria † *vt videre eſt apud Bec. d. conſ.* 143. *num.* 103. *Verſ. Tertiò, & Andr. Fach d. lib.* 10. *controu. cap.* 21. *& nos diximus etiam in quæſt. præced. num.* 11. Ideòque ab illa ad hanc non rectè duci argumentum. Nec obſtat, quod vtraque locũ habeat poſt aditam, quia reſpondent habere, ſed diuerſo modo; Illa enim habet locum iure directò, hæc verò iure obliquo.

Sed ego reſpondeo, longè aliam eſſe rationem pupillaris, aliam fideicommiſſariæ: Nam in illa conſideratur vtilitas pupilli, quæ operatur, vt hæreditas, licet ſit adita, & non ſit amplius teſtatoris, ſed pupilli, fingatur tamen non adita, & pro hæreditate teſtatoris reputetur, *vt oſtendimus in hoc cap. qu.* 39 *num.* 29. quæ ratio ceſſat in fideicommiſſaria, quippè, quæ non vtilitatem, ſed onus continet grauati, *vt diximus in qu. præced. num.* 14.

Ad tertium reſpondeo negando, ſuppoſitam conuerſionem: Nam, cum ſubſtitutio numquam fuerit in pupillarem reſoluta, & hac ratione perinde ſit, ac, ſi numquam fuiſſet facta, *l. pater filio.* 54. *ff. de hered. inſt.* Conſequens eſt, vt nec dici poſſit in fideicommiſſariam conuerti.

Ad quartum denique reſpondeo, negando talem fuiſſe voluntatem defuncti: Nam, licet is varias vno verborum compẽdio ſit complexus ſubſtitutionum ſpecies, perinde tamen eſt habendus, ac, ſi eam feciſſet ſubſtitutionem, in quam fuit facta reſolutio, *vt ſupra dictum eſt nu.* 10. Vnde, quemadmodum, ſi ſimplicem feciſſet fideicommiſſariam, non rectè diceretur voluiſſe fieri tranſmiſſionem, ita etiã non debet cenſeri voluiſſe, licet compendioſè ſubſtituerit. Et hæc ex his effectibus, qui conſiſtunt in propria natura communicanda,

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi coniunctum cum pupillari, vel fideicommiſſaria ſubſtitutione regulatur ſecundum earum naturam, & ab eis trahit multa, quæ ipſius naturæ refragantur, & ſeqq.*

2 *Ius accreſcendi coniunctum cum pupillari, locum habet; etiam poſt aditam hæreditatem, & ratio num. 3.*

4 *Ius accreſcendi regulariter non trahitur ad res diuerſas, ſed tantùm ad partes eiuſdem rei, quæ fuit relicta.*

5 *Hæres patris non poteſt ſuccedere eius filio, etſi ſit illi ſubſtitutus.*

7 *Ius accreſcendi coniunctum cum ſubſtitutione pupillari, trahit ab ea, vt etiam ad bona pupilli, quæ non à patre, ſed aliundè prouenerunt, porrigatur.*

8 *Non ſolùm pupillariter ſubſtitutus, ſed etiam eius hæres, in quem tranſmiſſa eſt ſubſtitutio, bona pupilli virtute iuris accreſcendi conſequetur; Contrà num. 9.*

10 *Pupillaris ſubſtitutio excludit matrem, non ius accreſcendi, quod eſt cum ea coniunctum.*

Quid trahat ius accreſcendi ab ijs diſpoſitionibus, cum quibus coniungitur.

Quæſtio Quadrageſima ſecunda.

NVnc de ijs effectibus diſpiciamus, qui conſiſtunt in aliena natura ſuſcipienda. Horum autem duo conſtat eſſe genera: quidam enim reſpiciunt naturam illarum diſpoſitionum, cum quibus ius accreſcendi coniungitur, quidam verò naturam portionis principalis. Diſpiciamus igitur primò de ijs, qui reſpiciũt naturam diſpoſitionum, & videamus, an ius accreſcendi ſumat in aliquo naturam illarum diſpoſitionum, cum quibus coniungitur.

Et, ſi quidem coniungatur cum inſtitutione, aut ſubſtitutione vulgari, certum eſt, nihil ab huiuſmodi diſpoſitionibus trahere, ſed tantùm illis communicare ſuam naturam, *vt patet ex ijs, quæ diximus in hoc cap. quæſt. 16. nu. 1. quæſt. 18. nu. 1. & qu. 32. num. 1.*

Cæterum, ſi coniungatur cum ſubſtitutione pupillari, aut etiam (vt alijs viſum eſt) cum fideicommiſſaria magis eſt, vt ab illis trahat, hæc quæ regulariter naturæ iuris accreſcendi refragantur.

Primùm enim trahit illud, quia, licet
regulariter ius accreſcendi non habeat
locum poſt aditam hæreditatem, *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 21. nu. 10. & ſeqq.* & in hoc
differat à ſubſtitutione pupillari, quæ ſui
natura poſt aditam hæreditatem locum
2 habet, † *l. præcibus 8. C. de impub. & al. ſubſt.
tit. Inſt. de pupill. in prin. Et in ſpecie declarat
Bart. in l. hæredes mei. 57. § cum ita, num 4.
vt ſ. Sed ſubſtitutio pupillaris ff. ad Treb.* cùm in
ſecundum caſum concipiatur, *l. Lucius.
45. in prin. ff. de vulg. d. l. præcibus 8. C. de impub.
& al. ſubſt.* ideſt, ſub conditione, ſi filius
hæres erit, *l. 1. §. 1. l. iam hoc iure 4 ff. de vulg.
d. prin. tit. Inſt. de pupil.* tamen, quando eſt
coniunctum cum ſubſtitutione pupillari
locum habet etiam poſt aditam hæredita-
2 tem, † *l. qui patris. 59 & ibi Bart. in prin. & n.
3. vbi ait, hoc eſſe ſingulare, & Bald. in prin. &
verſ. & ad euidentiam, & verſ. In eagl. ibi Ang.
num. 2. Imol. num. 2. Caſtr. nu. 3 Alex. num. 3.
ff. de acq. hær. Bar. in d. l. re coniunctis, num. 49.
verſ 5. & nu. 58. verſ. Reſtat Ergo, Et ibi Crett.
num. 39. verſ. 5. Alciat. num. 57. verſ. Cæterum.
Ang. in l. vn. §. ſin autem legatarij num. 1. C. de
cad. toll. Ang. de Gamb. de teſta. gl. 43 num. 4.
& 5. Ruin conſ. 201. num. 7. verſ. & quamuis,
vol. 2. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. &
vxorem nomine Adelaſiam, num. 113. Ant. Firm.
de Comm. cap 12. num. 3. Craſſ. in §. ius accre-
3 ſcendi qu. 15. num. 3.* Et ratio eſt, quia, † li-
cet hæreditas patris verè ſit à filio quæſi-
ta, fingitur tamen non quæſita, & perinde
habetur, ac, ſi pater eum, quem pupillo
ſubſtituit, hæredem inſtituiſſet ex parte
ſuæ hæreditatis purè, & ex parte ſub cõ-
ditione, ſi filius in pupillari ætate deceſ-
ſerit, *vt oſtendimus in hoc ipſo cap. q. 37. n. 43 &
ſeqq.* vnde quia ad exemplum pupillaris
cẽſent plerique ius accreſcendi poſſe con-
iungi cum fideicommiſſaria, *vt oſtendimus in
hoc cap. q. 40 n. 11 ideò, ſi cum ea ſit coniunctum cenſent etiam ab ea trahere, vt habeat locum poſt aditam vti videre eſt apud Ruſtic. d. conſ. 2. num. 70.*

Secundo verò trahit illud, quia, licet ius
accreſcendi regulariter non trahatur ad
res diuerſas, ſed tantum ad partes eius
4 rei, quæ fuit relicta, † *vt oſtendimus in 5. cap.
qu. 3. num. 2. & qu. 15 num. 2.* & hac ratio-
ne, ſi quis à patre fuerit inſtitutus, non
poſſit virtute iuris accreſcendi conſequi
bona pupilli, tamquàm diuerſa, & ſepa-
5 rata ab hæreditate paterna, † *l. cohæredi.
41. §. cum filio ff. de Vulga.* Et in hoc dif-
ferat à pupillari ſubſtitutione, quæ ſui
natura etiamſi facta ſit in bonis, & hære-
ditate patris, nihilominus trahitur ad
6 omnia bona pupilli, † *d. l. cohæredi. 41. §. fin.
ff eo. & nos latè diximus in 7. cap. qu 5. num 9.*
Tamen, ſi ius accreſcendi ſit coniunctum
cum ſubſtitutione pupillari, trahit ab ea,
vt etiam ad pupilli bona, quæ non à pa-
tre, ſed aliunde prouenerunt, porrigatur,
7 † *vt declarant Bart. in d. l. qui patris. 59 in prin.
& num. 2. & 3 verſ Quod Ergo, vbi ait, hoc eſſe
ſingulare, & ibi Bald. in prin. ff. de acq hæred.
Ang. de Gamb. de teſta. d. gl. 42. num. 4. & 5.
Alcia. in d. l. re coniunctis, nu. 60. verſ. Sed, quid,
ſi, Gratian. cap 276. diſcep For. nu. 58.* Itaque,
non ſolum ſubſtitutus, ſed etiam eius hæ-
res, in quem tranſmiſſa eſt ſubſtitutio, bo-
na pupilli virtute iuris accreſcendi con-
8 ſequetur, † *d. l. qui patris.* Et hoc eſt, quod
ſignificant ij, qui ſimpliciter dixerunt,
diſpoſitionem, *d. l qui patris*, locum ha-
bere etiam in hærede ſubſtituti, *Vt Bart.
in d. l. qui patris, 59 in prin. Alcia. in d. l. re
coniunctis, num. 60. verſ. Sed, quid, ſi.*

Et, licet plerique contrarium verius
9 arbitrentur exiſtimantes ſubſtitutum, † &
eius hæredem cõſequi bona paterna iure
ſubſtitutionis, & iure accreſcendi, bona

verò

verò aliunde quæſita iure tantùm ſubſtitutionis, *vt Craſſ. in d. §. ius accreſcendi qu. 31.* mihi tamen verius videtur omnia iure accreſcendi, quia, ſi bona pupilli non poſſent ad ſubſtitutum, & eius hæredem per ius accreſcendi pertinere, ſequeretur, illa non poſſe ad hæredes tranſmitti, ſi ſubſtitutus prædeceſſerit, quia ſpes ſubſtitutionis pupillaris non tranſmittitur ad hæredes, niſi, quatenus eſt cum iure accreſcendi coniuncta, *vt diximus in hoc cap. qu. 39. num. 2.* Atqui tranſmittuntur, ne alioquin pupillus decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *vt pro ratione conſiderant gl. in d. l. qui patris. 59. in verb. patris hæredi, verſ. Vel hic, & ibi Bald. verſ. Item eſt alia ratio, & circa fin. vbi ait, hanc eſſe veram rationem legis, Bald. in d. l. teſtamento 6. num. 4. C. de impub. & al. ſuſt.* Ergo pertinent etiam iure accreſcendi, & per conſequentias ex hoc patet, hoc ius trahi etiam ad bona impuberis. *Ita arguit Bart. in d. l. re coniunctis num 59.*

Nec obſtat, ſi dicatur, hæc procedere ſecundùm eam ſententiam, quæ vult hęredem ſubſtituti non admitti iure ſubſtitutionis, ſed iure tantùm accreſcendi. Nam, quia ius accreſcendi à ſubſtitutione informatur, *vt retulimus in hoc cap. qu. 39. num. 15.* ideò rectè tunc dicitur a ſubſtitutione prædicta trahere. *Et in his terminis loquitur Bart. & alij quos ſupra retulimus.* Cœterùm retenta contraria ſententia, quę vult hæredem admitti iure ſubſtitutionis, & ſic ſubſtitutionem à iure accreſcēdi informari, & ſumere naturam quam nos veriorem eſſe diximus *in d. qu. 39. n. 16.* cõtrarium videtur dicendum. Non enim ius accreſcendi à ſubſtitutione trahet, ſed ſubſtitutio à iure accreſcendi, quia verius eſt procedere etiam retenta hac ſententia: Nam, quia dicimus admitti vtroque iure, nempè iure ſubſtitutionis, & iure accreſcendi, quippè, quæ in propoſito ſeparari nequeunt, fit vt communicatio ſit reciproca, nam & ſubſtitutio à iure accreſcendi trahit, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 39 num. 11.* & ius accreſcendi à ſubſtitutione.

Et verò, cum in propoſito ſubſtitutio pupillaris conſideretur, vt cauſa acquiſitionis, ius verò accreſcendi, vt modus, *vt diximus in hoc cap. qu. 16. num. 11.* Conſequēs eſt, vt, ſiuè bona ſint paterna, ſiuè aliunde quæſita, debeant ad ſubſtitutum, vel eius hæredem, & iure ſubſtitutionis, & iure accreſcendi pertinere, iure ſubſtitutionis, quaſi titulo, quo vocatur ad pupilli hæreditatem, iure vero accreſcendi, quaſi modo, quo pupilli hęreditas acquiritur, ſcilicet ipſo iure, & ſine aditione, vt euenit in ijs omnibus, quæ cohæredibus accreſcunt, *ſicuti patet ex ijs, quæ diximus in 8. cap. qu. 1. num. 5. & ſeqq.*

Tertiò demum trahit illud, quia, quemadmodum pupillaris ſubſtitutio excludit matrem *l. Papinianus. 8 § ſed negat impuberis ff. de inoff. l. Lucius 45. in princ. ff. de vulg. l. precibus. 8 C. de impub. cap. ſi pater in fin. de teſtam. in 6.* ita etiam eam excludit ius accreſcendi, quod cum ea coniunctum eſt,
10 † *vt poſt Ang. & Alex. fuiſſe à Rota Romana reſolutum teſtatur Put. lib. 1. deciſ. 329.* Sed eſt verius matrem excludi à pupillari, non etiã à iure accreſcendi, quippè, quòd in propoſito non conſideratur, vt cauſa ſucceſſionis, & per conſequentias excluſionis, ſed, vt acquiſitionis modus, *vt ſupra dictum eſt.* Et hæc de hijs effectibus, qui conſiſtunt in ſuſcipienda natura earum diſpoſitionum, cum quibus ius accreſcendi coniungitur.

S V M M A R I V M.

1 *Pars accreſcens ſumit naturam partis principalis, & cur, num. 8. & ſeqq.*
2 *Pars accreſcens eiuſdem eſt, ſeu, fit naturæ, cuius eſt pars principalis.*
3 *Pars accreſcens ſapit naturam partis principalis.*
4 *Pars accreſcens cenſetur eodem iure, quo pars principalis.*
5 *Pars accreſcens ijſdem legibus, & moribus viuit, ac regitur, quibus par principalis.*
6 *Idem eſt iudicandum de parte accreſcente, quod de parte principali.*
7 *Diſpoſitam ſuper parte principali cenſetur etiam diſpoſitam ſuper accreſcente:*
9 *Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis.*
10 *Pars accreſcens eſt acceſſoria.*
11 *Pars accreſcens eſt coniectiua ad portionem principalem.*
12 *Acceſſio fit per ius accreſcendi.*
13 *Augmentum cenſetur eiuſdem iuris, cuius eſt principale.*
14 *Accreſcens pars eſt quoddam augmentum partis principalis.*
15 *Vna, & eadem res non debet diuerſo iure cenſeri.*

An portio accreſcens ſumat naturam portionis principalis.

Quæſtio Quadrageſima tertia.

SVpereſt, vt de ijs effectibus diſpiciamus, qui reſpiciunt naturam portionis principalis, & videamus, quid circa eam ius accreſcendi operetur. Et generaliter quidem hoc conſtat operari, vt portio accreſcens ſumat naturam portionis
1 principalis, † *vt ſcribunt Doc. in l. vn. in prima ſect. num 11 & ibi Gozad. num. 28. C. quand. non pet. pars. Cagn. in rub. C. eod. num. 39. Rip. in d. l. re coniunctis num. 200. Ceph. conſ. 29. num. 9. Peregr. de fideicommiſſ. art 8. num. 4. & 5. & conſ. 109 num. 3. & 16. vol. 3. Menoch. conſ. 688. n. 2. Sard. conſ. 244 num. 4 Sebia. conſ. 50. num. 18. vol. 1.* Quo ſenſu dicimus, partem accreſcentem eiuſdem eſſe, ſeu, fieri naturæ,
2 cuius eſt pars principalis † *vti videre eſt apud Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. pars. num. 14. verſ. Sed, cum ius, & in l. vn. num. 40. C. eod. Gomez. tom. 1. var. reſol. cap. 10. num. 16. verſ. Sed vlterius, & num 35. verſ. Secundò, & in 45. leg. Taur. num. 141. Peregr. conſ. 155. n. 18. vol 5.*
3 Eiuſdem naturam ſapere † *ſecūdùm Soc. Sen. conſ. 153. n. 10. verſ. Confirmatur vol. 2. & conſ. 67. num. 6.*

num. 6 vol 4. Soc. Iun. in l. cum filioſ. 11. verſ.
Venio num 60. ff de legat. 1 Gozad. in d. l. vn.
num. 13. C. quand. non pet. part. Boer. conſ. 42.
num 4. Brun. de augm. concl. 5. num 15. Eo-
4 dem cum illa cenſeri iure, † *vt ſcribūt Crott.*
in d. l re coniunctis n.112. & ibi Alciat n.60. Claud.
Tur. in d. l. vn n.12 C quand. non pet. part. Duar.
lib 2 de iur. accr. cap. 4 Iſdem legibus, &
5 moribus viuere, ac regi, † *vt docent Angel.*
in l. ſi Titio. 39. ff de vſufr. Cagn. in d. rubr. C.
quand non pet. part. n 38. Idem de ea iudica-
6 ri, quod de parte principali † *vt tradunt*
Dec. in l. edita. 3. n. 26. C. de edend. Clar. in §.
feudum q. 49. n. 12. Decian. conſ. 52. n. 60. vol. 1.
Et diſpoſitum ſuper principali cenſeri
7 quoquè diſpoſitum ſuper accreſceute, †
vt aiunt Io. Gu. ter. in d. l. vn. n. 53. quand. non
pet. part. Menoch. de adip. poſſ. rem. 2. n. 96.
Huius autem rei triplex poteſt afferri
8 ratio, † Prima, quia acceſſorium ſequi-
9 tur naturam ſui principalis † *cap. ſi ſuper.*
De off. & poteſt. iud. deleg. in 6. cap. acceſſorium,
De reg. iur. eod. lib. & pars accreſcens cenſe-
10 tur acceſſoria, † *vt ſcribit Polit. in d. l. re con-*
iunctis n. 55. verſ. Tertiò adducitur, tametſi contra-
rium cenſuerit Andr. Fach. lib. 10. controuer. cap.
69. verſ. Non *obſtat, ſi dicatur*, ſeù conſecu-
11 tiua ad portionem principalem, *vt ſcribūt*
Crott. in d. l. re coniunctis n. 75 & ibi Rip. n.146.
12 cum per hoc ius fiat acceſſio, † *l. interdum.*
13. §. 1. ff. de her. inſt. Et in his terminis declarat
Peregr. d. conſ. 155. n. 18. vol 5. Qua ratione
dicimus, accreſcere nihil aliud eſſe, quam
accedere, & adiungi, *vt oſtendimus in 1. cap.*
qu. 1. num. 2.
Secunda, quia augmentū cenſetur eiuſ-
dē iuris, & naturæ, cuius eſt & principale
13 † *l. inter ſocerū. 26. §. cū inter ff. de pact. dot. l etiam.*
8. C. de iur. dot. l. ſi ex toto. 18. in prin. ff. de le-
gat. 1. & ſcribunt Curt. Iun. conſ. 268. n 53 Gozad. in
d. l. vn. n 13. C. quād. non pet. part. Iacob. a S Georg.
in vna inueſtit feud. in verb. & cum pacto de non
alienando n. 40. verſ. Aut vnus. Brun. de augm.
concl. 5. n. 8. Tiraq. de retr. lign § 1. gl. 18. n 51.
Menoch. conſ. 245 n. 26. Marc. conſ. 23. n. 22.
& pars accreſcens eſt veluti quoddam
14 portionis principalis augmentum, † *vt*
ſcribunt Polit. in d. l. re coniunctis n. 55 verſ. Tertiò
adducitur, & verſ. Sed neque iſta ſolutio, & ibi
Rip. n. 91. & 77. verſ. Vel aliter, cum median-
te iure accreſcendi pars principalis au-
geatur, *vt ait Brun. de aug concl. vlt. n. 1.* &
fiat pinguior, *ſecundum Ang. in l. cum virum.*
16. n. 1. C. de fideic. Quamobrem comparatur
alluuioni, *l. ſi Titio. 39. §. 1. ff. de vſufr.*
quæ dicitur incrementum *§. præterea Inſt. de*
rer. diuiſ. & aſsimilatur ei, cui accedit *l. ſi*
ager. 13. §. idem in ædibus ff. de publicia.
Tertia demum, quia vna, & eadem res
15 non debet diuerſo iure cenſeri † *l. eum, qui*
ædes. 23. in fin C. de vſucap. l. 1. verſ. Nec ratio
ff de ser. præm. Sed pars accreſcens cenſe-
tur vna, & adem cum parte principali,
vt oſtendemus in qu. ſeq num. 4. & ſeqq. Debet
igitur eodem cum illa, non diuerſo cen-
ſeri iure.

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi partium vnionem operatur.*
2 *Pars accreſcens vnitur cum parte principali.*
3 *Pars accreſcens conſolidatur cum ſuo toto.*
4 *Pars, vbi parti accreuit, iam non amplius con-*
ſideratur, vt pars, ſed, vt totum, Et quidem
propriè num. 5.
6 *Pars accreſcens cenſetur eadem cum principali,*
non diuerſa; Declara, vt num. 20.
7 *Pars accreſcens fit eadem cum principali.*
8 *Index, coram quo fuit pars principalis petita,*
an, & quando poſſit, etiam ſuper parte accre-
ſcente ſententiam proferre, & num. 9. & ſeqq.
vſque ad fin.
13 *Iudex non poteſt pronuntiare, niſi ſuper eo, quod*
fuit petitum.
14 *Partis appellatione non continetur totum.*
16 *Fictio non debet plus operari, quam veritas.*
17 *Iudex non poteſt ferre ſententiam ſuper toto, ſi*
pars tantùm ſit petita.
18 *Pars, quæ pendente iudicio accreuit parti petitæ,*
poteſt addi libello, ſeù cumulari, ſed contra
num. 19.

An portio accreſcens cenſeatur eadem cum portione principali.

Quæſtio Quadrageſima quarta.

SPecialiter autem, ſi quæramur, qui ſint
effectus iuris accreſcendi reſpectu illius,
quod à parte principali trahit, conſtat,
eos eſſe varios.
Primus effectus eſt, vt partium vnio-
1 nem operetur, † *vt ſcribit Gul. Ben. in d. cap.*
Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam
n. 126. & ſeq. de teſtam. Nam pars accreſcens
2 vnitur cum portione principali, † *vt tra-*
dunt Polit. in d. l. re coniunctis nu. 55. verſ. Tertiò
adducitur, & ibi Alciat n. 42. verſ. Nec me mo-
uet, Cagn. in l. vn. n. 40 C. quand non pet. part.
& in l. edita. 3 n. 61. C. de edend. Nat. conſ. 68.
n. 8. Menoch. conſ. 688. nu. 2. Peregr. conſ. 109.
n. 16. vol. 3. Phanut. de inuent q 5. n. 10. verſ.
Quando autem, & conſolidatur cum ſuo to-
3 to † *ſecundum Gul de Montſ r. de ſucc. Reg. in*
primo dub. n. 11. Gomez. tom. 1. variar. reſol. cap.
10. n. 35. verſ. Secundo, ita, vt iam non am-
plius duæ partes, ſed vnum totum, ſiuè
corpus, & res, puta vna hæreditas intel-
4 ligatur, † *vt declarant Ang in l. qui repudian-*
tis. 17. in prin n. 2. ff. de inoff. Afflict. in cap. 1.
§ ſed & res n 34. Per quos fiat inueſt. Menoch.
d. conſ. 688. n. 1. verſ Primo, & n. 3. & qui-
5 dem propriè, † non (*vt putant idem Menoch.*
d. conſ. 688. n. 3.) impropriè, quia partes,
de quibus in tota iuris accreſcendi ma-
teria fit mentio, non conſiderantur poſt
incrementum, ſiuè vnionem, ſed ante:
Pars enim accreſcit, ſed, vbi accreuit,
non amplius eſt pars, ſed totum. Itaque
non conſideratur amplius, vt quid di-
uerſum à principali, ſed, vt vna, & ea-
6 dem res, † *vt declarant Rip. in d. l. re coniunctis*
n. 91. verſ. Tertio facit, & ibi Crott. n. 48. verſ.
Secundo, Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet part.
n. 39. Menoch. de adip. poſſ. d. remed. 2. nu. 96.
Phanut. de inuent. d. q. 5. n. 10 verſ. Quando au-
tem. quod patet ex eo, quia, ſi eſſet di-
uerſa non accreſceret fiſco, qui partem
prin-

principalem abſtulit ab indigno, ſcilicet,
quia fiſcus id ei ſolùm aufert, in quo pec-
cauit *l. ex facto. 43 § fin. ff. de vulg.* & tamen
certum eſt, partem vacantem accreſcere
fiſco *l. ſi tot. m. 82. ff. de acq. hæred. & nos latè*
oſtendimus in 7. cap. q. 66. n. 4. Non eſt igi-
tur res diuerſa, ſed eadem. *Ita ratiocinatur*
Rip. in d. l. re coniunctis. nu. 91. verſ. Tertio facit.
Quamobrem dicimus, id, quod accre-
ſcit, idem fieri cum eo, cui fit acceſsio,
7 *vti videre eſt apud Iſern. in cap. 1. §. ſed & plures*
n. 6. verſ. Si verò agnatus, per quos fiat inueſt. Et
partem accreſcentem eſſe eamdem cum
parte principali interpretatiuè, *vt vi-*
dere eſt apud Ang. in l. & an eadem 14. §. qui cum
partem n. 1. ff. de re iudic. & nos etiam dicimus in
7. cap. q. 75. nu. 12. ſed in vſufructu neque
verè, neque interpretatiuè cenſetur ea-
dem, quia non accreſcit portioni, ſed
perſonæ, *vt nos diximus in 7. cap. q. 74. n. 55.*
Hinc infertur exceptionem rei iudica-
tæ, quæ obſtat agenti ad partem princi-
palem obſtare etiam agenti ad partem
accreſcentem, *vt diximus in d. q. 74. n. 6. &*
in hoc cap. q. 45. in vndecima limitatione, quæ cum
ſua exceptione hic etiam transferri poteſt. Quia, vt
obſtet exceptio ſufficit rem eſſe eamdem
interpretatiuè, *vt diximus in d. q. 74. n. 6. & 55.*
Sed hæc procedunt in proprietate, nã
in vſufructu verius eſt non obſtare, quia
pars neque verè, neque interpretatiuè
cenſetur eadem, ſed diuerſa, propterea
quòd nõ accreſcit parti, vt in proprietate,
ſed perſonæ, ideóq; non cenſetur vt ac-
ceſſoria, & per conſequens nec eadem in-
terpretatione, *vt diximus in locis ſup. allegatis.*
Hinc infertur, ſi in iudicio petita ſit
pars principalis, & lite pendente ſuper-
ueniat altera pars per ius accreſcendi,
poſſe Iudicem, etiam ſuper accreſcente
ferre ſententiam, ſiuè cauſa ſit primæ in-
ſtantiæ, ſiuè appellationis, eo, quod pars
accreſcens cenſetur eadem cum parte
8 principali. † *Ita ſcribit Cagn. in d. rubr. C. quand.*
non pet. part. n. 39. Sed alij communiter duos
diſtinguunt caſus, quorum
Primus eſt, quando actor initio petijt
totum, licet non deberet petere, niſi
partem propter ſpem coniuncti, *ſecundum*
ea, quæ diximus in 7. cap. q. 38. nu. 1. Et tunc,
ſi pendente iudicio coniunctus repudiet,
poterit ſuper toto ferri ſententia, & ita
9 lata inſolidum actori proficiet † *Ita ſcrip-*
ſerunt gl. in d. l. qui repudiantis. 17. in prin. in
verb. vnde, ſi, verſ. Sed, quid, ſi, & ibi Angel.
n. 1. verſ. In gl. & Caſtr. n. 2. ff. de inoff. quia,
10 † cum talis repudiatio retrotrahatur, *vt*
dicemus in hoc cap. q. 49. n. 47. & hoc modo ius
illi ſuperueniat ex cauſa de præterito,
conſequens eſt, vt rectè cenſeatur in iu-
dicium deductum, *vt conſiderat Ang. in d. l.*
qui repudiantis. 17. in prin. n. 1. verſ. In gl.
Secundus verò caſus eſt, quando actor
initio petijt partem ſibi competentem, Et
tunc, licet pendente iudicio pars altera
accreſcat, non tamen poterit Iudex ſu-
11 per ea ferre ſententiam † *Ita gl. in d. l. qui*
repudiantis. 17. in prin. in verb. vnde, ſi, verſ.
Item, quid, & ibi Ang. n. 1. in fin. Caſtr. n. 2. ſed
12 erit opus noua petitione, ſiuè actione †
ſecundum gl. in l. ſi ponas. 23. §. fin. in verb. ac-
creſcet ff. de inoff. & Gozad. in l. qui ſe patris. 3.
n. 224. C. vnd. lib. Nam Iudex non poteſt
pronuntiare, niſi ſuper eo, quod in iu-
13 dicio petitum eſt † *l. vt fundus. 16. ff. commun.*
diuid. l. Ædiles. 25. §. item ſciendum ff. de ædil.
edict. Cum igitur non ſit petita, niſi pars,
cuius appellatione totum non contine-
14 tur † *l. nomen filiarum. 164. §. portionis. ff. de*
verb. ſignif. Conſequens eſt, vt ſuper toto
pronuntiare nequit. † *Ita Ang. in d. l. qui*
repudiantis n. 1. in prin. & n. 2. & ibi Caſtr. nu. 3.
Denique ius accreſcendi pendente Iudi-
cio ſuperueniens, per quod retrofingi-
tur actori totum etiam ab initio cõpe-
tijſſe, non poteſt plus operari, quam, ſi
re vera totum ab initio competijſſet, cum
fictio non poſsit plus operari, quam ve-
16 ritas † *l. ſi is, qui pro emptore. 15. in prin. ff. de*
vſucap. l. filio, quem pater. 23. ff. de lib. & poſth.
Sed, ſi ab initio totum actori competijſ-
ſet, & is partem tantummodo petijſſet,
non poſſet Iudex ſuper toto ferre ſenten-
17 tentiam † *§. ſi minus, & ibi gl. Inſtit. de actio.*
& tradunt omnes in l. edita. 3. C. de edend. Nec igi-
tur ferre poterit, licet virtute iuris ac-
creſcendi totum ei cenſeatur initio com-
petijſſe. *Ita Ang. in d. l. qui repudiantis. nu. 2.*
Sanè, ſi in hoc poſteriore caſu velit
actor partem, quæ poſteà accreuit, no-
minatim addere libello, an hoc ei poſt li-
tis conteſtationem facere liceat, dubita-
ri poteſt. Et quamquàm plerique cenſue-
rint licere, quod ius accreſcendi inducat
ipſo iure prorogationem iudicij ad id,
18 quod eſt eiuſdem formæ, & materiæ, † *vt*
Bald. in d. l. edita. 3. in 2. lect. n. 28. quem ibi ſe-
quitur Dec. n. 25. verſ. Et hoc limitatur, & Purp.
ſub dub. n. 73. verſ. Saluatur C. de edend. Dec. in
d. l. vn. in 1. lect. n. 6. in fin. C. quand. non pet.
19 *part.* Contrarium tamen eſt receptius, †
vti videre eſt apud Alex. in d. l. edita n. 5. & ibi
Cagn. n. 61. & alios paſſim, & communiter, quia
in ſingularibus actionibus non poteſt ad-
di libello, quod pendente iudicio ſuper-
uenit, & noua interpellatione opus eſt
l. non poteſt. 23. l. non quemadmodum. 35. ff. de iu-
dic. & tradunt omnes in d. l. edita.
Nec obſtat, quod appellatione partis
contineatur etiam pars accreſcens, quip-
pè, quæ videtur eadem cum principali,
20 quia procedit hoc in iis, † quæ ſunt iuris,
in quibus fictio conſiderari poteſt. Cæ-
terùm in iis, quæ ſunt facti, vt eſt conce-
ptio libelli, magis eſt, vt vnius partis ap-
pellatione, nec totum, nec altera pars
contineri poſſit, *ſecundum ea, quæ ſupra di-*
cta ſunt. Qua ratione dicimus miſſionem
in poſſeſſionem factam reſpectu partis
principalis non operari reſpectu partis
accreſcentis, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 45.*
n. & ius accreſcendi operari quidem
ipſo iure, quoad acquiſitionem dominij,
ſed non, quoad acquiſitionem poſſeſſio-
nis, *vt diximus in 8. cap. q. 1. n. 41.*

S V M M A R I V M.

1 *Portio accreſcens habetur ex eadem cauſa, iure, &*
titulo, quo habetur portio principalis, & n. 2. & 3.
4 *Portio accreſcens inſtituto cenſetur haberi iure in-*
ſtitutionis.

5 Por-

Digitized by Google

5 *Portio legati accreſcens cenſetur haberi ex legato.*

6 *Hæres in parte accreſcente perinde habetur, ac, ſi in ea fuiſſet hæres ſcriptus.*

7 *Diſpoſitio loquens de hærede ſcripto locum habet, etiam in eo, qui venit per ius accreſcendi.*

8 *Hæredes tantùm ſcripti vocantur ad ſubſtitutionem factam his verbis, Quiſquis mihi hæres erit.*

9 *Hæredes, etiam pro parte accreſcente vocantur ad ſubſtitutionem factam his verbis, Quiſquis mihi hæres erit, & num. 14.*

10 *Remedium l. fin. C. de edict. Diu. Hadr. toll. competit, etiam ei, qui venit per ius accreſcendi.*

11 *Remedium l. fin. C. de Ed. Diu. Hadr. toll. competit, etiam hæredi particulari, cui tota hæreditas accreuit.*

12 *Portio accreſcens computatur in portione hæreditaria.*

13 *Hæredes pro portione hæreditaria vocantur ad ſubſtitutionem factam his verbis, Quiſquis mihi hæres erit.*

15 *Dotare iuſſus de ſua portione hæreditaria, an dotare debeat, habito etiam reſpectu ad partem accreſcentem, & num. 16.*

17 *Portio accreſcens imputatur in Falcidiam, & cur, num. 18. Declara, vt num. 21. & ſeqq.*

18 *Falcidiæ imputantur omnia, quæ capiuntur iure hæreditario.*

19 *Portio accreſcens imputatur in Trebellianicam, & cur, num. 20. Declara, vt num. 21. & ſeqq.*

20 *Trebellianicæ imputantur omnia, quæ capiuntur iure hæreditario.*

21 *Portio non grauata, ſi accedat grauatæ, fit bonorum contributio.*

22 *Portio minus grauata, ſi accedat magis grauatæ fit bonorum contributio.*

23 *Portio non grauata, ſi grauatæ accedat etiam poſt hæreditatem aditam à minore, qui in integrum reſtitutus eſt, fit bonorum contributio.*

24 *Portio grauata, ſi non grauatæ accedat, non fit bonorum contributio.*

25 *Contributio bonorum fit, ſi pars non grauata accedat grauatæ, ſecus, ſi contra, & cur, nu. 26.*

27 *Aſſiſtit. non ſt. . . andu aſſecto.*

28 *Portio, ſi accedat per vulgarem, indiſtinctè fit bonorum contributio, etiamſi accedat per vulgarem tacitam, num. 30. & cur, nu. 29. & ſeqq.*

33 *Portio, ſi accedat per ius non decreſcendi, indiſtinctè fit bonorum contributio, & cur, nu. 34.*

35 *Portio accreſcens cenſetur haberi ex iudicio teſtatoris.*

36 *Prohibitus capere ex iudicio teſtatoris cenſetur quoque prohibitus capere per ius accreſcendi.*

37 *Mulier tranſiens ad ſecunda vota non poteſt ſecundo viro plus relinquere, quàm vni ex filijs primi matrimonij, cui minus datum eſt; Declara, vt num. ſeqq.*

38 *Mulier tranſiens ad ſecunda vota poteſt relinquere ſecundo viro vſque ad integram quantitatem legitimæ debitæ filio primi matrimonij, etiamſi minus ei relinquerit, Maximè, vt num. 54. & 55 & cur nu. 39. & ſeqq. & 50. licet quidam contra ſenſerint, num. 46. & 52 Limita tamen, vt num. 56. & ſeqq.*

39 *Legitimæ ſupplementum habetur iure quodam accreſcendi.*

40 *Legitimæ in ſupplemento lex ſupplet iudicium, & diſpoſitionem teſtatoris.*

41 *Filius, qui legitimæ ſupplementum conſequitur, perinde habetur, ac, ſi in tota legitima fuiſſet inſtitutus.*

42 *Declaratur §. optimè, Auth. de nupt. coll. 4.*

43 *Declaratur l. quoniam prætericą. 9. C. de ſecund. nupt.*

44 *Legitimæ ſupplementum non capitur ex diſpoſitione teſtatoris, ſed ex prouiſione legis; Declara vt num. 47.*

45 *Relictum filio quale eſſe debeat, vt vitricus, aut nouerca tantundem capere poſſit.*

47 *Prouiſio legis, quot modis fieri poſſit.*

49 *Legitimæ ſupplementum fuit introductum ad ſuſtinendum teſtamentum.*

51 *Legitimæ ſupplementum ſuccedit loco querelæ; Declara, vt num. 53.*

62 *Portio accreſcens cenſetur propria.*

63 *Portio accreſcens competit ex perſona propria.*

64 *Portio accreſcens cõpetit iure proprio, ſeù iure ſuo.*

65 *Portio accreſcens competit ex propria cauſa, ſiuè ex proprio legato.*

65 *Portio per ius accreſcendi defertur, vt aliena, & alieno iure, per ius verò non decreſcendi, vt propria, & proprio iure; Declara, vt n. 67. & 68.*

69 *Exceptio rei iudicatæ, quæ obſtat agenti ad partem principalem, obſtat etiam agenti ad partem accreſcentem, & cur, num. 70. Declara, vt num. 72. & ſeq.*

71 *Exceptio rei iudicatæ, vt obſtet, quæ requirantur.*

74 *Portio accreſcens petitur eadem actione, qua portio principalis, & cur, num. 75.*

76 *Augmentum petitur eadem actione, qua principale.*

77 *Portio vſusfructus accreſcens non petitur eadem actione, qua portio principaliter relicta, Sed contra, num. 78. & ſeq.*

80 *Abſolutoria lata in parte vſusfructus, quæ principaliter relicta eſt, non parit exceptionem rei iudicatæ in parte accreſcente, & cur, ibi, & num. 81. & ſeqq.*

84 *Ius accreſcendi non mutat gradum.*

85 *Ius accreſcendi per ſe gradum non facit, & nu. ſeq.*

86 *Qui venit ad partem feudi, vel emphyteuſis per ius accreſcendi cenſetur venire ex eadem inueſtitura.*

87 *Si ex duobus eiuſdem feudi, vel emphyteuſis conſortibus, inter quos poteſt eſſe locus iuri accreſcendi, vnus alteri vendat ſine Domini conſenſu, valet alienatio, nec debetur laudimium.*

An portio accreſcens habeatur ex eadem cauſa, iure, & titulo, quo habetur portio principalis.

Quæſtio Quadrageſima quinta.

SEcundus effectus eſt, vt portio accreſcens habeatur, & poſſideatur ex eadem cauſa, iure, & titulo, quo habetur, & poſſidetur portio principalis, † *vt de cauſa*
1 *neaſtabit ex ijs, quæ dicemus infra num. De iure*
2 *verò † ſcribunt Bald. in cap. 1. n. 3. De duob. fratr. à Capit. inueſt. & in Auth. presbyteros n. 2. C. de Epiſc. & Cler. Gul. de Montſer. in tract. de ſucceſſ. Reg. in primo dub. n. 7. & 8. verſ. Prima, Fabia. in Auth. nouiſſima n. 110. C. de inoff. teſt. Io. Gaccr. in d. l. vn. n. 52. & 53. C. quand. non pet. part.*
3 *De titulo demum † Bald. in d. Auth. presbyteros n. 2. C. de Epiſc. & Cler. in l. ſcimus. 36. in prin. n. 7. C. de inoff. teſtam. Alex. in l. in quartam 90. nu. 20. verſ. Et per hoc etiam ff. ad l. Falc. Crott. in d. l. re coniunctim n. 48. verſ. Præterea, Gul. de Montſer,*

in

in d. tract. de ſucceſſ. Reg. in primo dub. n. 7. & 8.
verſ. Prima. Fabia. in d. Auth. nouiſſima nu. 110.
Peregr. de fideic. art. 36. *n.* 117. Vnde infertur
Primò, ſi portio, ſeù res principalis
habetur iure inſtitutionis, cenſeri etiam
4 iure inſtitutionis haberi, quod accreſcit †
l. ſi in teſtamẽto. 5. & ibi not. Bald. verſ. Not. in hac
lege ff. de vulg. tametſi nos aliter eum locum inter-
pretati ſimus in 2. cap. qu. 1. n. Et ſimili mo-
do, ſi habetur iure legati, ſiuè ex legato,
cenſeri etiã ex legato haberi partã accre-
5 ſcentem † *l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. ff. de leg.* 1.
Et eſt de mente eorum, quos referemus infra num. 35.
Secundò infertur, in parte accreſcen-
te perinde quem haberi, ac ſi in ea fuiſ-
6 ſet hæres ſcriptus † *l. interdum. 13. § 1. ff. de*
hær. inſt. & ſcribunt Iaſ. in l. qui liberis. 8. §. hæc
verba n. 13. ff. de vulg. Dec. in l. vlt. n. 23. verſ.
Præterea, & n. 24. C. de Edict. Diu. Hadr. toll.
Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. nu. 7.
Peregr. de fideicomm. art. 8. n. 4. & conſ. 109. n.
16. vol. 3. Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 4. n. 118.
121. & 122. & nos diximus etiam in 2. cap. q. 2. nu.
35. & ſeqq. & n. 53. Quo fit, vt diſpoſitio lo-
quens de hærede ſcripto, locum habeat
etiam in eo, qui venit per ius accreſcen-
di, † *vt ſcribunt Fabia. in Auth. nouiſſima n. 110.*
C. de inoff. teſtam. Seb. Sap. in d. l. vlt. n. 47. C. de
de Edict. Diu. Hadr. toll. Huius rei duo poſ-
ſunt exempla afferri.
Primum in ſubſtitutione facta his ver-
bis, Quiſquis mihi hæres erit, ad quam
7 non, niſi hæredes ſcripti vocantur † *l. cum*
filio 3. & d. l. qui liberis. 8. §. hæc verba ff. de vulg.
§. ſubſtituitur, Inſt. de pupill. & diximus etiam in
d. cap. 2. q. 2. n. 37. & tamen vocantur in-
ſtituti, non ſolùm pro parte, quæ prin-
cipaliter eis data fuit, ſed etiam pro ea,
9 quæ poſteà accreuit † *l. ſi in teſtamento. 5. &*
ibi not. Bart. Bald. Angel. Imol. Caſtr. Alex. Iaſ.
& alij, ff. de vulg. Cagn. in d. rub. C. quand. non
pet. part. n. 22. verſ. Secundò. Io. Guter. in d. l.
vn. n. 52. C. eod. Duar. lib. 2. de iur. accreſc. cap. 4.
Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 5. tit. 10. in fin.
Et in his terminis conſiderat Ruſtic. in q. An filij
in conditione poſiti lib. 6. cap. 6. n. 4. Tametſi nos ad
partem lege Papia delatam eius verba eſſe referen-
da cenſuerimus in d. cap. 2. q. 1. n. 23. & dicemus
etiam in cap. 10. q. 2. n.
Secundum exemplum ſit in remedio
l. vlt. C. de Ed. Diu. Hadr. toll. quod hæredi-
bus tantùm ſcriptis competit, & tamen
ex recepta DD. ſententia competit etiam
10 ei, qui venit per ius accreſcendi, † *vt vi-*
dere eſt apud Iaſ. in d. l. qui liberis. 8. §. hæc ver-
ba n. 13. ff. de vulg. Gomez. in 45. leg. Tau. n. 141.
Menoch. de adipiſc. poſſ. d. remed. 4. num. 274.
adeò, vt competat etiam hæredi parti-
11 culari, cui tota hæreditas accreuit, † *vt*
cenſuerunt gl. in d. l. vlt. in verb. ex parte, & ibi
Bart. n. 8. Dec. n. 23. Seb. Sap. n. 46. Bald. in l.
ex facto. 35. col. 2. verſ. Tertiò ſoluitur ff. de hæ-
red. inſt. & omnium latiſſimè Menoch. de adip.
poſſ. rem. 1. n. 18. & d. remed. 4. n. 116. 216. &
274. vbi n. 127. 128. 149. & 211. varias affert ex-
tenſiones, & limitationes, quas non eſt neceſſe re-
ferre, cum ibi exactè, & ex profeſſo ſingula ad hoc re-
medium pertinentia examinentur.
Tertiò infertur, in portione hæredita-
ria computari etiam partem accreſcentẽ,

12 † vt patet ex prædicta ſubſtitutione facta
his verbis, Quiſquis mihi hæres erit, ad
quam vocantur hæredes pro portione
13 hæreditaria † *d. l. qui liberis. 8. §. hæc verba,*
& l. ſed, ſi plures. 10. in prin. ff. de vulg. d. §. ſub-
ſtituitur, Inſtit. de pupill. & tamen vocantur,
14 etiam pro parte, quæ eis accreuit, † *vt*
ſupra dictum eſt, Et ita Not. in d. l. ſi in teſta-
mento, Bald. in prin.
Hinc dubito de veritate illius, *quod ſcrip-*
15 *ſit Menoch. in conſ. 688. n. 1. & ſeqq.* vbi, † cùm
teſtator inſtitutis duobus hæredibus iuſ-
ſiſſet, filiam vnius competenter dotari
de hæreditaria portione patris, & poſteà
cohæredis pars ei accreuiſſet, cenſuit,
non eſſe in conſtituenda dote habendam
rationem partis accreſcentis, ſed tan-
tùm partis principalis: Nam hoc non vi-
detur verum, quia in portione hæredi-
taria computatur, etiam id, quod po-
ſtea accreuit, *vt ſupra dictum eſt*.
Quartò infertur hæredem inſtitutum,
non ſolùm partem principalem, ſed etiã
partem accreſcentem cenſeri habere iu-
16 re hæreditario. Vndè infertur
Quintò partem accreſcentem debere
17 in Falcidiam imputari, † vtpotè in quam
imputantur ea omnia, quæ capiuntur iu-
18 re hæreditario † *l. quod autem. 74. l. id autem.*
75. verſ. Sanè, & verſ. Qua ratione, & l. in quar-
tam. 90. in prin. ff. ad l. Falc. Et ſimili modo
infertur
Sextò, partem accreſcentem imputari
18 in Trebellianicam, † in quã etiam impu-
tantur ea, quæ iure hæreditario capiun-
20 tur † *l. ſi legatus. 30. §. multum intereſt ff. ad*
Treb. & tradunt omnes in d. l. in quartam. 90. ff.
ad l. Falc.
Sed hæc ita demum vera ſunt, ſi pars
21 non grauata accreſcat grauatæ, † *l. quod,*
ſi alterutro. 77. ff. ad l. Falc. l. ſi Titio. 63. in prin.
& ibi Bart. ff. de legat. 2. & ſcribunt omnes, quos
referemus infra n. 26. Et ſimpliciter de hac ſpecie
docet Coraſ. in l. in ratione. 11. §. quod vulgò, in
prin. n. 3. ff. eod. aut pars minus grauata ac-
creſcat magis grauatæ, quibus caſibus fit
22 bonorum cõtributio, † *vt de priore diximus.*
De poſteriore verò conſtat ex l. qui fundum. 86. §.
cohæret, vbi Bart. n. 4. verſ. Tertio caſu, Angel.
num. 4. verſ. Interdum vna portio, Imol. verſ. No-
ta, Caſtr. n. 1. Alex. n. 2. ff. ad l. Falc. Alex. in
l. 1. §. ſi cohæredi n. 1. verſ. Item prædicta, & in d.
l. in ratione. 11. §. quæſitum n. 2. verſ. Addatis ta-
men ff. eod. Coraſ. in d. l. in ratione. 11. §. quod
vulgò in prin. n. 8. verſ. Quamobrem, Quicquid
cenſuerit Cuiac. lib. 15. obſer. cap. 15. etiamſi ac-
cedat poſt acquiſitionem, vt, quia minor
poſt aditam ſit in integrum reſtitutus, *ſe-*
cundum ea, quæ diximus in 7. cap. qu. 59. nu. 42.
nam, quia reſtitutio ponit omnia in pri-
ſtinum ſtatum *l. quod ſi minor. 25. §. reſtitutio*
ff. de minor. ideò perinde fit contributio,
ac, ſi ante quæſitum emolumentum ac-
23 ceſſiſſet, † *vt docent Ang. in d. l. 1. §. ſi cohære-*
dem, verſ. Sed in limita, & ibi Imol. verſ. Et hoc
tenet, Alex. n. 1. verſ. Secundò limitat ff. ad l. Falc.
Cœterùm, ſi pars grauata accreſcat non
grauatæ, magis eſt, vt bonorum contri-
butio ceſſet, & ex ſola perſona deficien-
24 tis fit iucunda cõputatio † *l. 1. §. ſi cohæredi,*

& ibi gl. in verb. vindicauere, Bart. Ang. Imol. ff. ad l. Falc. Coraſ. in d. § quod vulgò in prin. n. 4. in fin. & n. 5. verſ. Intellige. Quod diſcrimen
25 proponitur † in l. quod ſi alterutro. 77. ubi Ang. ff. ad l. Falc. & à gl. in d. l. 1. §. ſi cohæredis, in verb. indiuiſſo, verſ. Et ad intelligentiam, & ibi Bart. in prima Opp. Ang. Imol. & Alex. n. 2. ff. ad l. Falc. Bart. in d. l. qui fundum. 86. §. cohæres n. 4. verſ. Tertio caſu, & ibi Ang. n. 4. verſ. Interdum vna portio ff. eod. Caſtr. in l. in ſingulis. 76. verſ. Sed, ſi alter, & ibi Imol. & Alex. n. 1. ff. eod. Caſtr. in d. l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione n. 1. ff. eod. Alex. in d. l. qui fundum nu. 86. §. qui filium nu. 5. verſ. in gl. in verb. ſolida ff. eod. Zanch. in l. hæredes mei. 57. §. cum ita part. 6. n. 46. & 47. ff. ad Trebell.
26 Cuius diuerſitatis ratio eſt, † quia, cum portio non grauata accedit grauatæ, lucrum obuenit ei, cui fit acceſsio, ideòque non eſt abſurdum, eum ſentire incommodum contributionis, vt dicimus de hærede, apud quem remanent legata, quæ deficiunt d. l. quod, ſi alterutrò. 77. verſ. Quia, & legata ff. ad l. Falc. At, cum grauata accedit non grauatæ, non lucrum obuenit, ſed onus, ideòque non eſt conueniens aliud onus, id eſt, contributionis incommodum adijci, quia alio-
27 quin afflicto daretur afflictio † contra regulam l. Diuus. 14. ff. de off. Præſid. Ita ratiocinati ſunt Ang. in d. l. 1. §. ſi cohæredis verſ. Ratio eſt, & ibi Imol. verſ. Et eſt ratio, & Alex. n. 1. verſ. Et eſt ratio ff. ad l. Falc. Coraſ. in d. §. quod vulgò in prin. n. 5. Zanch. in d. §. cum ita part. 6. n. 48.

In hoc autem differt Ius accreſcendi à vulgari ſubſtitutione: nam, ſi portio portioni accedat per vulgarem, indiſtinctè fit bonorum contributio, ſiuè non grauata grauatæ accedat, ſiuè etiam gra-
28 uata non grauatæ † l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione, & ibi Caſtr. nu. 1. & Ant. Gouean. n. 1. ff. ad l. Falc. l. qui fundum. 86. §. qui filium, & ibi Bart. Ang. Caſtr. n. 1. & 3. Imol. & Alex. n. 1. & 2. ff. eod. gl. in d. l. quod, ſi alterutrò. 77. in verb. exhauſta verſ. Si autem ex vulgari ff. eod. Ang. in d. l. qui fundum. 86. §. cohæres n. 2. verſ. Inſtituuntur interdum ff. eod. Imol. in d. l. 1. §. ſi cohæredis, verſ. Et ſi dicas, & verſ. In ea gl. videtur, & ibi Alex. n. 1. verſ. Hæc tamen diſtinctio ff. eod. Imol. in l. in ſingulis. 76. verſ. Not. hanc gl. vbi teſtatur, ita communiter teneri, & ibi Alex. n. 2. vbi pariter teſtatur, hoc communiter teneri ff. eod. Coraſ. in d. §. quod vulgò in prin. n. 5. verſ. Intellige. Zanch. in d. §. cum ita part. 6. n. 50.
29 Cuius diuerſitatis ratio eſt, † quia acceſsio, quæ fit per vulgarem, venit ex diſpoſitione teſtatoris, cuius voluntas ſaltem coniecturata fuiſſe præſumitur, vt legata ab inſtituto relicta cenſeantur à ſubſtituto repetita l. licet Imperator. 77. ff. de legat. 1. At, quæ fit per ius accreſcendi, venit ex diſpoſitione legis, non teſtatoris, quippè, qui non cogitauit, cohæredem totum habiturum, ideò nil mirum, ſi quaſi ceſſante voluntate defuncti ceſſet, & contributio. Ita Ang. in d. l. 1. §. ſi cohæredis verſ. Dices tu, & ibi Imol. verſ. Et, ſi dicas, Alex. n. 1. verſ. Et ratio differentiæ ff. eod.

Nec eſt contrarium, quod, etiamſi per tacitam vulgarem, quæ ex diſpoſitione legis proficiſcitur, & tacitam tantùmmodo defũcti voluntatē habet l. iã hoc iure. 4. in prin. & verſ. Ne, ſi vulgaris ff. de vulg. portio portioni accedat, nihilominus indiſtin-
30 ctè fit contributio † d. l. qui fundum. 86. §. qui filium, & ibi Bart. & alij communiter ff. ad l. Falc. ideòque ſecundùm prædicta videatur idem dicendum, & de Iure accreſcendi, quod & ipſum tacita quædam eſt vulgaris ſubſtitutio, vt diximus in 7. cap. q. 59. n. 5. & ex tacita defuncti voluntate deſcendit, vt retulimus in 2. cap. q. 2. n. 39. Qua
31 ratione † Caſtr. in d. l. qui fundum. 86. §. qui filium n. 3. & ibi Alex. n. 5. verſ. Tamen, ſi benè, Coraſ. in d. §. quod vulgò in prin. n. 6. & 7. & alij plerique moti ſupradictam rationem improbarunt, & aliam ab vnione iuris accreſcendi, & ſubſtitutionis, ſeù vinculorum geminatione ductam tradiderunt,
32 quia verius eſt, † immò longè aliam eſſe rationem tacitę vulgaris, aliam iuris accreſcendi: nam vulgaris, quantumuis tacita ſemper venit ex defuncti voluntate, ſaltem tacita, & coniecturata, quæ legatorum repetitionem operatur. Ac ius accreſcendi non ſemper ex tacita defuncti voluntate proficiſcitur, ſed plerunque ex mera poteſtate iuris, vt oſtendimus in d. 2. cap. q. 2. n. 45. & maximè in iis caſibus, in quibus de bonorum contributione tractatur: Nam cõtributionis quęſtio ſupponit hæredes, non coniunctim, ſed diſiunctim vocatos, quia alioquin non poſſet vnus, magis, quam alius cenſeri grauatus, &, vbi hæredes ſunt diſiuncti, ius accreſcendi, quod inter eos locum habet, non deſcendit ex tacita voluntate defuncti, ſed ex mera poteſtate iuris, vt oſtendimus in d. q. 2. n. 45. ideòque nil mirum, ſi quaſi ceſſante voluntate ceſſet prę̨ſumpta legatorum repetitio, quę contributionis effectum operatur, vt ſupra dictum eſt.

Planè, ſi cohæres, non per ius accreſcendi, ſed per ius nõ decreſcẽdi, partem vindicet deficientis, magis eſt, vt indiſtinctè fiat bonum contributio, ſiuè portio non grauata accedat grauatæ, ſiuè
33 grauata non grauatæ; † Ita enim ſcripſerunt Bart. in d. l. qui fundum. 86. §. cohæres n. 4. verſ. Quarto caſu, & ibi Ang. num. 4. verſ. Interdum portio accedit ff. ad l. Falc. Ang. in d. l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione, verſ. Sequitur in litera, & ibi Imol. verſ. Quid autem, Alex. nu. 3. ff. eod. Ang. in d. l. 1. § ſi cohæredis, verſ. Item dices, & ibi Imol. verſ. Et ex hoc ff. eod. Imol. in d. l. in ratione. 11. §. quæſitum in fin. ff. eod. Zanch. in d. §.
34 cum ita part. 6. nu. 49. quia, † cum portio, quæ per ius non decreſcendi retinetur, fuerit eidem hæredi, qui legatis oneratus eſt, nominatim relicta, vt oſtendimus in 5. cap. qu. 37. nu. 7. conſequens eſt, vt eatenus teneatur ea præſtare, quatenus vires eius portionis patiuntur. Ita Ang. in d. l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione, verſ. Sequitur in litera, & ibi Alex. n. 3. ff. ad l. Falc. Ang. in d. l. 1. §. ſi cohæredis, verſ. Iterum dices, & ibi Imol. verſ. Et ex hoc ff. eod.

Septimò infertur, ſi portio principalis habetur ex iudicio teſtatoris, cenſeri

etiam

etiam ex eodem iudicio haberi partem
35 accreſcentem, † *intelligendo tamen cum ijs de-ſtinctionibus, quas retulimus in 2. cap. q. 2. n. 14. & ſeqq.* Hinc infertur

Octauò, prohibitum capere ex iudicio
teſtatoris cenſeri quoque prohibitum
36 capere per ius accreſcendi, † vt in ſpecie
l. 1. C. de ſecund. nupt. ſecundùm eos, quos refe-remus in 10. cap. q. 2. n. Et in ſpecie ſtatuti Papienſis, *ſecundùm eos, quos referemus ibi n.* Sed, quia contrarium alijs in prædicta ſpecie viſum eſt, *quos referemus ibi n.* ideò ex ijs, quæ dicemus erunt petenda, quæ ad pleniorem huiuſce rei determinationem pertinere videbuntur. Ex his etiam infertur

Nonò, tranſeuntem ad ſecunda vota, qui, ſiuè ſit maſculus, ſiuè fœmina, non poteſt ſecundo coniugi plus relinquere, quam vni ex filijs primi matrimonij, cui
37 minùs datum eſt † *l. hac edictali. 6. in prin verſ. Sin autem, & l. quoniam præterita. 9. C. de ſecund. nupt. §. optimè, verſ. Si verò inæqualia, Auth. de nupt. coll. 4.* poſſe eidem relinquere vſque ad integram quantitatem legitimæ debitæ filio, licet ei minus legitima reliquerit,
38 † *Ita enim cenſuerunt Bald. in d. l. hac edictali n. 8. & 9. & ibi Bertr. in verſ. Ita tamen n. 11. verſ. Et iſto tertio caſu, vbi ait, hanc eſſe veriorem, Bald. (licet ſub dubio) in l. 1. n. 10. C. de inoff. dot. Alex. conſ. 158. n. 8. verſ. Contrariũ autem, & nu. 9. vol. 5. Corn. conſ. 82. nu. 4. verſ. Quod etiam videtur velle, vol. 3. Dec. in l. humanitatis 9. n. 7. verſ. Secundò quia, C. de impub. & al. ſubſt. Ruin. conſ. 53. n. 12. verſ. Præterea, vol. 2. Boer. deciſ. 201. nu. 6. verſ. Quam limitare, & verſ. Sed hanc, vbi teſtatur, eſſe communem, Crau. conſ. 142. n. 5. verſ. Reſpondeo, & conſ. 193. n. 12. Ant. Gabr. lib. 3. commun. opin. tit. de ſecund. nupt. concl. 4. n. 30. verſ. Tenendo, vbi teſtatur, hanc videri communem.* Et eſt etiam de mente eorum, qui ſcripſerunt poſſe tantùm relinquere, quantum habuit filius, etiam per ius accreſcendi, *vt Rol. conſ. 29. nu. 2. vol. 4.* ſcilicet, quia, cum legitimæ ſupplementum iure quodam accreſcendi
39 ad filium pertineat, † *ſecundùm Bald. in d. l. hac edictali n. 8. & in Auth. presbyteros n. 2. C. de Epiſc. & Cler. & Corn. d. conſ. 82. nu. 4. verſ. Quod etiam videtur velle vol. 3. Ruin. conſ. 26 nu. 14. verſ. Confirmantur etiam vol. 3.* conſequens eſt, vt cenſeatur haberi ex eadem cauſa, & iure, quo habetur id, quod principaliter relictum eſt, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.* Denique, cùm lex ſuppleat iudi-
40 cium, & diſpoſitionem teſtatoris † *l. omnimodo. 39. in prin. l. quæ nuper. 31. l. quoniam in prioribus. 32. & l. ſcimus. 36. in prin C. de inoff. teſt.* perinde eſt, ac, ſi filius in tota legiti-
41 ma fuiſſet inſtitutus, † *vt declarant Bald. in d. l. hac edictali n. 8 & 9. & in d. l. 1. n. 10. C. de inoff. dot. Corn. d. conſ. 82. n. 4. verſ. Quod etiam videtur velle vol. 3 Dec. in l. 2. in fin. verſ. Et facit C. de inſtit. & ſubſt. in l. quamuis. 4. n. 3. verſ. Et ideò, & in d. l. humanitatis 9. n. 7. verſ. Secundò quia C. de impub. & in l. fin. nu. 24. C. de Edict. Diu. Hadr. toll. Boer. d. deciſ. 201. num. 6. verſ. Et, quamuis, Crau. d. conſ. 193. n. 12. verſ. Et fundatur.* Et hanc ſententiam, quæ receptior eſt, veriſſimam eſſe puto: Probatur enim (ſi quis diligenter attendat) apertis Iuſtiniani verbis, *in d. §. optimè, verſ. ſi verò inæqualia, Auth. de nupt. coll. 4.* vbi, *ſi verò, inæqualia, quæ relinquuntur, fuerint,* inquit, *tantùm neceſſe eſt ſolum ad nouercam, aut vitricum venire ex quacunque largitate parentis in quantum, qui minùs habet, filius, ex illius ſubſtantia percepit, aut ex nouiſſima voluntate dimiſſum, aut in vita datum, quippè dudum quarta, nunc autem tertia, aut media ſecundùm noſtram legem portione omninò filio relinquenda, aut danda, niſi rur-*
42 *ſus ingratitudinis ratio contradicat.* Itaque † poſteà, quam dixit, poſſe tantùm relinqui vitrico, vel Nouercæ, quantùm percepit filius, qui minus habet, ex ſubſtantia parentis, per modum declarationis ſubiecit, quantùm eſſe poſſit illùd minus, quod filius habere debet, & ait, olim fuiſſe quadrantem, hodie verò trientem, aut ſemiſſem, qui omnimodò filio non ingrato iure legitimæ relinquendus, aut dandus eſt, quod non aliam ob cauſam ſubiecisſe videtur, quam, vt oſtenderet, poſſe vſque ad eam quantitatem ſecundo coniugi relinqui, propterea, quod minus ea non poteſt filius ex patris, aut matris capere ſubſtantiam. Id ipſum apertiùs probatur *d. l. quoniam præterita. 9. C. de ſecund. nupt.* vbi Iuſtinianus, *Quoniam præterita leges,* inquit, *omnia, quæ liberis ex priore matrimonio procreatis, mulier quidem ſecundo marito, vir autem ſecundæ vxori datis, vel ante nuptias donationis nomine, vel alio quocunque modo dederit, vel reliquerit, ijs ampliora, quæ vni filio vel filiæ ex anteriore matrimonio progenitis danda, vel relinquenda ſunt, reuocata ad ſolos filios, vel filias ex anteriore matrimonio natos peruenire*
43 *conſtituerunt.* Ponderanda enim † ſunt hic, vt & in ſuperiore loco illa verba, *danda, vel relinquenda,* quæ non reſpiciunt id, quod realiter fuit relictum, ſed id, quod erat relinquendum, & ſignificant, non poſſe tranſeuntem ad ſecunda vota plùs ſecundo coniugi relinquere, quam, quod vni ex filijs primi matrimonij relinquendum, aut per modum ſupplementi dandum eſt, & ſic plùs, quam legitimam.

Nec eſt contrarium, quod legitimæ ſupplementum non capiatur ex diſpoſitione teſtatoris, ſed ex prouiſione legis
44 † *d. l. omnimodò. 30. in prin. & d. l. ſcimus. 36. in prin. C de inoff. teſt.* ideòque non poſſit dici filio relictum, quod eſt neceſſarium ad hoc, vt vitricus, aut nouerca tantundem
45 capere poſſit, † ſicuti probant illa *d. l. hac edictali, in prin verſ. Sin autem,* verba; *cui minor portio vltima voluntate derelicta, vel data fuerit, aut donata,* quæ factum & diſpoſitionẽ parentis reſpiciunt, quemadmodum, *d. §. optimè,* illa, *in quantum, qui minùs habet filius, ex illius ſubſtantia percepit, aut ex nouiſſima voluntate dimiſſum, aut in vita datum,* Qua ratio-
46 ne † *Corn. conſ. 33. n. 3. & conſ. 118. n 6. & ſeqq. vol 1. & conſ. 51. n. 4. verſ. Refert tamen vol. 4. Bertr conſ. 83. n. 9. conſ. 90. n 1. verſ. Sed iſtud, & conſ. 124. n. 12. verſ. Refert tamen, & n. ſeqq. ad fin. vol. 3. part. 2. Ruin. conſ. 58. n. 10. verſ. Sed tamen iſtis vol. 5. & alij* plerique moti contrariam opinionem ſunt amplexi,
47 quia reſpondeo, legalium prouiſionum †

duo eſſe genera: quædam enim ſtãt prin-
cipaliter, non per modum ſupplementi,
vt querela,& contrabulas bonorum poſ-
ſeſſio, quæ non prôponuntur ad finem
ſuſtinendi, & confirmandi teſtamenti,
ſed ad finem eiuſdem impugnandi, & in-
firmandi, Et tales prouiſiones non poſ-
ſunt vlla ratione cenſeri relictę, ſiuè ex
iudicio, & diſpoſitione defuncti proue-
nite. *vt oſtendimus in 2. cap. q. 2. n.61.* Quæ-
dam verò ſtant per modum ſupplementi,
vt ſunt illæ, quæ non impugnant teſta-
mentum, ſed illud ſuſtinent, & confir-
mant, Et hæ relictorum apellatione con-
tineri debent, quia lex ſupplendo diſpo-
ſitionem, & iudicium teſtatoris vult, id,
quod ipſa diſponit, perinde haberi, ac,
ſi eſſet diſpoſitum à teſtatore. Exempla
ſint, primum in iure accreſcendi, quod
eſt perſonæ ad perſonam, *de quo diximus in
1. cap. q. 1. n. 15.* Nam, ſi mater duobus fi-
lijs hæredibus inſtitutis in tertij puerpe-
rio deceſſerit, ideòque teſtamentum mu-
48 tare non potuerit, filius ita natus † non
poteſt haud dubie dici ad hæreditatem
vocari ex diſpoſitione matris, quippè,
quæ re vera eum pręterijt, ſed, quia lex
in hoc caſu ſupplet defectum teſtatricis,
& vult filium præteritum inſtitutis ac-
creſcere firmo manente teſtamento, ideò
dicimus eum haberi pro inſtituto, & per-
inde admitti, atque, ſi à matre fuiſſet hæ-
res inſtitutus *l. 3. C. de inoff. teſtam.* Secun-
dùm ſit exemplum in ſupplemento legiti-
mæ: Nam hoc ſine dubio venit ex proui-
ſione legis, ſed, quia lex hoc induxit
ſupplendo, &, vt ſuſtinear teſtamentum,
49 non verò, vt illud infirmet † *d. l. omnimo-
do. 30. in prin. d. l. qua nuper. 31. d. l. quoniam
in prior. bus. 32 C. de inoff. teſtam. & in ſpecie de-
clarant Bald. in d. l. hac edictali nu. 9. & Corn.
d. conſ. 82 nu. 4. verſ. Quod etiam videtur velle
vol.3.* ideò eius reſpectu filius habetur pro
inſtituto, *vt diximus ſupra n.41.* Quamob-
rem tale ſupplementum cenſetur haberi
ex iudicio,& diſpoſitione teſtatoris,quo-
niam his diſponendo per modum inſtitu-
tionis fuit cauſa, vt lex ſuppleret, & ſic
30 fuit ſupplementi fundamentum, † *vt de-
clarat Bald. in d. l. hac edictali n. 9.*

Denique non obſtat, quod legitimæ
ſupplementum ſucceſſerit in locum que-
51 relæ, † *vt diximus in 6. cap. q.37. n.4.* & per
conſequentias eodem cum illa debeat cẽ-
ſeri iure *§. fuerat Inſtit. de actiõ.* ideòque,
cum id,quod per querelam habetur,non
poſſit dici haberi ex diſpoſitione, & iu-
dicio patris, *vt oſtendimus in d.cap.2.q.2.n.61.*
nec per conſequentias dici poſſit haberi,
52 quod capitur iure ſupplementi, † *vt in his
terminis, & pro fundamento contraria ſententia
conſiderant Corn. d. conſ. 118. n. 9. vol.1.& Bertr.
d. conſ. 124. n. 13. verſ. Qua ratio vol. 3. part. 2.*
53 quia reſpondeo, ſubrogari † per modum
excluſiuum, nõ per modum ſucceſſiuum;
Nam loco querelæ, quæ olim dabatur
inſtitutis in minore portione legitima,
competit hodie ius agendi ad ſupplemen-
tum, quod excludit querelam, ſed non
ſubrogatur per modum ſucceſſiuum,quia
non ſuſcipit eius naturam, ſed habet na-
turam contrariam: Querela enim im-
pugnat, & infirmat teſtamentum, ius ve-
rò petendi ſupplementum ſuſtinet, & cõ-
firmat, in querela lex prouidet filio prin-
cipaliter, in ſupplemento verò per mo-
dum acceſſionis; Denique per querelam
filius non ſuccedit ex teſtamento, ſed
contra teſtamentum, & ab inteſtato,per
ſupplementum verò ex teſtamento, &
quaſi inſtitutus, *vt patet ex iuribus ſupra alle-
gatis.*

Hæc autem faciliùs procederent, ſi te-
ſtator inſtitueret filium in re certa, vel
ſumma, etiam minima, deinde ſubijce-
ret (vt plerunque ſolet) caſu, quo filius
non acquieſcat ſuæ diſpoſitioni, ſe eum
inſtituere in eo,quod ei de iure debetur:
Nam in hoc caſu res procederet ſine dif-
ficultate, ſcilicet, quia filius ſatis dicere-
tur habere totam legitimam ex expreſſa
diſpoſitione patris, non obſtante, quod
illa inſtitutio facta ſit ſub conditione, ſi
54 filius nolit acquieſcere; † *Ita in ſpecie decla-
rat Bertr. in d. l. hac edictali, verſ. Ita tamen n. 10.*
adeò, vt, etiamſi filius vellet omittere
ſupplementum, & vti remedio *d. l. hac edi-
ctali*, tamquam vtiliore, poſſit nihilomi-
nùs vitricus, aut nouerca capere tan-
tam quantitatem, quanta eſt filij legiti-
55 ma, † *ex ijs, quæ dicemus infra n. 58. Et in ſpe-
cie declarat Bertr. in d. l. hac edictali, verſ. Ita
tamen n. 10.*

Planè ſi is, qui minùs legitima reliquit
filio, iuſſerit, vt ſit tacitus, & contentus,
nec vlteriùs quicquam petere poſſit, tũc,
quia repugnat voluntas teſtatoris, ideò,
licet filius non obſtante tali prohibitio-
ne conſequatur ſupplementum, non ta-
men dicere poſſumus, id eum conſequi
ex eius iudicio, & diſpoſitione, ſed po-
tius ex ſimplici, & mera diſpoſitione le-
gis; Quo fit, vt eo caſu non poſſit vitri-
cus, aut nouerca capere ſupra id, quod
realiter eidem filio primi matrimonij re-
lictum eſt, nulla ſupplementi habita ra-
56 tione. *Ita conſuerunt Rum. d. conſ. 58. nu. 10.
verſ. Et iſta opinio vol. 5. Bertr. in d. l. hac edicta-
li, verſ. Ita tamen n.9. verſ. Primus eſt,& d.conſ.
114. n. 13. verſ. Maxime, quando vol. 3. part. 2.
Boer. d. deciſ. 201. n. 6. verſ. Sed hanc, Crau. d.
conſ. 193 n. 12. verſ. Ubi tunc. limitat, Ant. Gab.
d. l. 3. tit. de ſecund. nupt. concl. 4. n. 32.*

Idem cenſent plerique dicendum, etiã ſi
teſtatoris prohibitio ceſſet, ſi filius, cui
minimum relictum eſt, repudiet ſupple-
mentum legitimæ, & velit potius vti re-
medio *d. l. hac edictali*, quod ei plerunque
57 poteſt eſſe vtilius, † *vti videre eſt apud Bald.
(licet ſub dubio) in d. l. 1. n. 10. C. de inoff. dot.
Corn. d. conſ. 118. n. 9. verſ. Quia ſi filius, vol.1.
& d. conſ. 51. n. 4. verſ. Maximè vol. 4. Boer. d.
deciſ. 201. n. 7. Ant. Gabr. d. concl. 4. n. 31.*

Sed hęc ſententia mihi non videtur ve-
58 ra, eamque proinde merito † *Crau. d. conſ.
183. n. 12. verſ. Secundam limitationem, & alij*
plerique reprobarunt, quia vitrici, vel
nouercæ capacitas non pendet à volun-
tate, ſeù repudiatione filij, ſed à patris
relicto. Itaque, ſi pater integram legimã
filio

filio reliquerit, poteſt vſque ad eius
59 quantitatem relinquere, & nouercæ † *d. l. hac edictali. 6. in princ. verſ. Iin tamen, & d. §. vptimè verſ. Si verò inæqualia, Auth. de nupt. coll. 4.* Et, licet filius legitimam repudiet, non tamen hoc impedit, quominus nouerca conſequi poſſit, quod ſibi relictum eſt, vſque ad legitimæ quantitatem, *vt fatetur Bertr. in d. l. hac edictali verſ. Ita tamen num. 10.* Ergo idem dicendum eſt, &, cum pater minùs legitima filio relinquit, propterea, quod iure ſupplementi perinde habetur,
61 ac, ſi in tota legitima fuiſſet inſtitutus, † *vt ſupra dictum eſt, Et in his terminis arguit Crauet. d. conſ. 193. nu. 12. verſ. Secundam limitationem.*

Decimò infertur, quemadmodum portio principalis dicitur propria illius, cui fuit relicta; ita etiam propriam cenſeri
62 partem, quæ illi accreſcit, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. ſi in teſtamento. 5. in prin. verſ. In text. ibi, per legem, & ibi Imol. & Alex. n. 3. ff. de vulg. Alex. n. 3. ff. de vulg. Alex. in l. ſi is, qui ex bonis. 6. n. 5. verſ. Et per prædicta ff. eod.* ſcilicet, quia competit ei, non ex perſona aliena,
63 ſed ex perſona propria, † *vt declarat Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. n. 5. verſ. Circa, & Crauet. conſ. 965. n. 8.* & ſic proprio iure,
64 ſeu iure ſuo non alieno, † *vt notat Bald. in l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. in primo not. & ibi Alex. n. 2. Iaſ. n. 7. Soc. Sen. n. 1. ff. de legat. 1. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 42. n. 4. Ruin. conſ. 159 nu. 11. & 15. vol. 1 Purp. in rubr. C. quand. non pet. part. n. 17 verſ. Quarto, & ibi Cagn. n. 21. in prin. & verſ. Quod tulis, Io. Guter. in l. vn. n. 51. C. eod. Cran. d. conſ. 965. n. 8. Bologn. conſ. 17. nu. 13.* Quamobrem dicitur ei competere ex propria cauſa, ſiuè ex proprio le-
65 gato † *d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. & ibi Iaſ. n. 7. & Soc. Sen. n. 1. ff. de legat. 1. l. ſi mihi, & Titio. 57. in prin. ff. de legat. 2. Iaſ. in d. l. ſi teſtamento. 5. n. 3. ff. de vulg. Io Guter. in d. l. vn. n. 51. C. quand. non pet. part. Duar. lib. 2. de Iur. accreſc. cap. 4.*

Nec eſt contrariũ, quod in hoc videatur differre ius accreſcedi, à iure non decreſcendi, quod per illud quis vocatur ad partem, vt alienã, & alieno iure, per hoc
66 verò, vt ad ꝓpriã, & ꝓprio iure † *l. vn. §. vbi autẽ leguntur, verſ. Sin autẽ ad deficientis C. de cad. toll. Et in ſpecie declarant gl. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. in verb. legata fuerit, & in verb. ex meo, & ibi Caſtr. n. 3. & 4. Iaſ. n. 3. & 11. Soc. Sen. n. 1. verſ. Sed in conſidera, & n. 2. ff. de leg. 1. Caſtr. in l. ſi duobus. 16. §. vlt. n. 1. ff. eod. Iaſ. in d. l. re coniunctis, n. 2. & 4. & in l. ſi mihi, & Titio. 119. in prin. n. 2 ff. de verb. oblig. vbi id ita declarat, etiam in contractibus, Purp. in d. rubr. C. quand non pet part. n. 17. verſ. Et vltra, Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. n. 10. Vin. deciſ. 406. n. 9.* quia huiuſmodi diſtinctio pro-
67 cedit, † cum reſpicimus ad primã, ſiuè immediatam teſtatoris diſpoſitionem. Cœterùm, cum ad tacitã illã ſubrogationẽ, per quã alter in alterius deficiẽtis locum vocetur, magis eſt, vt, ſiuè per ius non decreſcendi, ſiuè per ius accreſcendi quis vocatur, cenſeatur ſemper vocari ex perſona propria, & proprio iure, ſeù lega-
68 to, non autem alieno, † *vt in ſpecie ſcribunt gl. in d. l. ſi mihi, & Titio. 57. in verb. partem ff. de leg. 2. Bald. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. verſ. in gl. & ibi Alex. n. 2. ff. de leg. 1.* & per conſequentias, vt pars, quam quis etiam per ius accreſcendi conſequitur, cenſeatur propria, non aliena, *ſecundùm ea, quæ ſupra dicta ſunt.* Quamobrem prohibitus alienare partem ſuam, cenſetur etiam prohibitus alienare partem accreſcentẽ, *vt dicemus in hoc cap. q. 49 n. 22.* & grauatus reſtituere partem ſuam, cenſetur etiam grauatus reſtituere partem accreſcentẽ, *vt dicemus ibi n. 25.* Denique filius naturalis in vncia inſtitutus, non poteſt extantibus legitimis quicquam habere per ius accreſcendi ſupra dictam vnciam, *vt oſtendemus in 10. cap. q. 2. n.* quia, quod venit per ius accreſcendi, eſt propria portio, *vt in ſpecie conſiderat Alex. in d. l. ſi is. qui ex bonis 6. n. 5. verſ. Et per prædicta ff. de vulg.*

Vndecimò infertur, exceptionem rei iudicatæ, quæ obſtat agenti ad partem pricipalem, obſtare etiam agenti ad par-
69 tem accreſcentem † *l. ſi Titio. 39. §. 1. ff. de vſufr. & diximus in 7. cap. q. 74. n. 6. & in hoc cap. q. 44. n. 7.* quia, & in ea concurrunt
70 † illa tria, quæ ſunt neceſſaria ad hoc, vt obſtet exceptio rei iudicatę, nempè, vt eadem ſit res, eadẽ ſit cauſa, & perſona ve-
71 rè, vel interpretatiuè † *l. cum quæritur 12. cum 2 ll. ſeqq. & l. cum de hoc. 27. ff de except. rei iud. & declarat Bart. in l. & , an eadem. 14. §. qui, cum partem ff. eod.* Nam, & hìc idem agit, & ex eadem cauſa, & ad eandem rem, *vt patet ex iis, quæ ſupra diximus n. 4. & 5.* Quamobrem debet ei obſtare exceptio.

Sed hoc ita intelligendum eſt, vt procedat in proprietate, non etiam in vſufructu: nam in hoc agenti ad partem accreſcentem non obſtat exceptio rei iudi-
72 catæ † *d. l. ſi Titio. 39. §. 1. ff. de vſufr. l. interdum. 11. ff. de vſufr. accr. l. & , an eadem. 14. §. qui, cum partem ff. de except. rei iud. & nos latè diximus in 7. cap. q 74. n. 6. & ſeqq.*

Cuius diuerſitatis hanc conſtat eſſe ra-
73 tionem, quia † proprietatis portio, velut alluuio, portioni, vſusfructus verò perſonæ accreſcit *d. l. ſi Titio. 39. §. 1 ff. de vſufr. & nos diximus. in eodem 7. cap. q. 74. n. 29. & dicemus etiam infra n. 77.*

Duodecimò infertur, partem accreſcentem eadem actione peti, qua portio prin-
74 cipalis, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. re coniunctis n. 57 & ibi Crott. nu. 112. Polit. n. 89. Alciat. n. 60. Iaſ. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. n. 8. ff. de leg. 1. Dec. in l. edita. 3. n. 26. C. de edend. Bologn. conſ. 17. n. 13. Cruſſ. in §. iure accreſcendi q. vlt. Duar. d. l. 4. de iur. accreſc. cap. 4.* Nam, cum
75 † ex eadem cauſa proficiſcatur, puta ex eodem legato, *vt diximus ſupra n. 5.* Conſequens eſt, vt eadem quoque debeat actione peti. Denique generale eſt, vt augmentum eadem actione petatur, qua
76 principale, † vt de augmento dotis conſtat *ex l. etiam. 8. C. de iur. dot.* de augmento verò alluuionis, *ex l. ſi ego. 13. §. item ait neabus, verſ. Quod tamen ff. de Publicia.*

Sed hoc ita videtur intelligendum, vt procedat in proprietate, cuius portio portioni accreſcit. Cœterùm in vſufructu, qui accreſcit perſonæ, magis videtur,

vt pars accreſcens non eadem, ſed diuer-
77 ſa ſit actione petenda, † *vt conſuerunt Crett. in d. re communi n. 112. & ibi Alciat. n. 60* quia
alioquin abſolutoria lata in parte re-
licta pareret exceptionem rei iudicatæ
in parte accreſcente, ſi eadem actione
peteretur *d. l. &, an eadem. 14. in prin. ff.*
de except. rei iudic. & tamen non parit, *vt*
diximus ſupra num. 69. & latius in 7. cap. q. n. 74.
num. 6.

Sed hoc non obſtante contrarium ve-
rius eſt, & receptius, nempè, etiam in
vſufructu partem accreſcentem eadem
78 actione peti, qua principalis; † *Ita enim*
conſuerunt Polit. in d. l. re communi n. 89. & ibi
Rip. n. 199. Pariſ. conſ. 37. n. 11. vol. 3. Et vi-
detur eſſe de mente eorum omnium (exceptis Crett.
& Alciat.) quos retulimus ſupra n. 74. dum enim
ſimpliciter, & indefinitè ſcribunt, partem accre-
ſcentem eadem actione peti, qua petitur principalis,
nec diſtinguunt proprietatem ab vſufructu, non ob-
ſcurè denotant, ſe de vtroque ſentire. Probatur
79 autem hæc ſententia ea ratione, † cùm
pars accreſcens ex eadem cauſa petatur,
puta ex eodem legato, *vt diximus ſupra n. 5.*
Conſequens eſt, vt eadem quoque de-
beat actione peti *ſecundum ea, quæ ſupra di-*
ximus.

Nec obſtat, quod abſolutoria lata in
parte relicta non pariat exceptionem rei
iudicatæ in parte accreſcente, quia re-
ſpondeo Primò, non ideò hoc fieri, quod
eadem non ſit actio, ſed quia portio vſuſ-
fructus, non portioni, ſed perſonæ ac-
80 creſcit † *vt conſiderat Papinianus in d. l. ſi Titio.*
39. §. 1. ff. de vſufr. & poſt eum Cagn. in d. rubr.
C. quand. non pet. part. n. 40. Et in ſpecie reſpon-
dent Polit. in d. l. re communi n. 89. & ibi Rip. n. 119.

Secundò reſpondeo, contrarium argu-
mentum procedere affirmatiuè, ſed non
81 negatiuè: † Nam, ſi abſolutoria parit ex-
ceptionem rei iudicatæ etiam in parte ac-
creſcente, rectè infertur, eandem eſſe
actionem, ſi verò non parit, non item,
quia ad hoc, vt pariat, tria requiruntur,
vt ſcilicet cauſa ſit eadem, eadem perſo-
na, eademque res, *ſicuti demonſtrauimus ſu-*
pra n. 70. Cum igitur parit exceptionem,
neceſſariò ſequitur hæc omnia interue-
niſſe, & ſic etiam hoc, vt eadem ſit cau-
ſa, & per conſequentias eadem actio,
quia alioquin non pareret. Contra ve-
rò, licet non pariat, non tamen ex hoc
poteſt inferri, eandem non eſſe cauſam,
& actionem, quia poteſt hoc ex alio pro-
uenire, nempè ex eo, quod eadem non
ſit res, vt euenit in propoſito: nam, quia
pars vſusfructus non portioni, ſed per-
ſonæ accreſcit, ideò non cenſetur eadem
cum prima, nec eius acceſſoria, ſed di-
82 uerſa ab illa, & prorſus extranea, † *vt*
ſcribunt Bart. in d. l. &, an eadem. 14. §. qui,
cum partem ff. de except. rei iud. Pariſ. d. conſ. 37.
n. 11. vol. 3. Alciat. in d. l. re communi num. 60.
& ideò, licet petatur ex eadem cauſa, nem-
pè ex eodem legato, & eadem actione ex
teſtamento, quia tamen non concurrit
tertium requiſitum, ſcilicet, quia non
eſt eadem res, ſiuè portio, ideò fit, vt
agenti ad partem accreſcentem non ob-
83 ſtet exceptio rei iudicatæ. † *Et ita in ſpecie*
declarat Bart. in d. § qui, cum partem.

Decimotertiò infertur, eum, qui venit
per ius accreſcendi, cenſeri venire ex eo-
dem gradu, quo venit ad portionem prin-
cipalem, quia ius accreſcendi non mutat
84 gradum † *§. liberis Inſt. de bon. poſſ. & ſcribunt*
Bald. in l. teſtamento. 6. n. 3. C. de impub. & al.
ſubſt. Dec. in l. vn. in prima lect. n. 5. verſ. Po-
ſtremò, & n. 11. & in ſecunda n. 29. & ibi Purp.
n. 21. verſ. Et ideò, Gozad. n. 28. Cagn. num. 40.
Clan. Tut. n. 36. & 125. C. quand. non pet. part.
Dec. in rubr. C. eod. in ſecunda lect. & in tertia
n. 10. & ibi Cagn. n. 14 verſ. Sed, cum ius, Gabr.
conſ. 133 n. 28. vol. 2. Bal. iun. in §. cum igitur
85 *n. 7. Inſt. de bon. poſſeſſ.* nec per ſe facit † *l. pen.*
& ibi Bald. in fin. Caſtr. nu. 5. Imol. nu. 5. ff. de
iniuſt. rupt. quod patet ex eo, quia, ſi face-
ret gradum, poſthumus ab eo prætericus
rumperet teſtamentum, licet à primo
86 gradu fuiſſet exhæredatus † *l. ſi poſthumus.*
14. in prin. ff. de lib. & poſth. l. 3. §. vlt. cum 2. ll.
ſeqq. ff. de iniuſt. rupt. Atqui non rumpit *l. pen.*
ff. eod. Non facit igitur gradum. *Ita arguunt*
Bald. in d. l. pen. in fi. & ibi Caſtr. n. 5. Quam-
obrem dicimus, eum, qui venit per ius
accreſcendi, tamquàm venientem ex an-
teriore gradu excludere venientem ex
ſucceſſorio edicto, *vt latè oſtendimus in hoc*
cap. q. 14. n. 22. & ſeqq.

Decimoquartò infertur eum, qui venit
ad partem feudi, vel emphyteuſis per ius
accreſcendi cenſeri venire ex eadem in-
87 ueſtitura, † ex qua partem principalem
conſecutus eſt, Hinc ſequitur

Decimoquintò, ſi ex duobus eiuſdem
feudi, vel emphyteuſis conſortibus, inter
quos poteſt eſſe locus iuri accreſcendi,
vnus alteri vendat, aut cedat partem ſuã
irrequiſito Domino, ſeù ſine ipſius cõſen-
ſu valere alienationẽ tãquàm factam ei,
qui cenſetur in eadem inueſtitura com-
prehenſus, & ex vocatis ad partem
88 alienatam, † *vt ſcribit Ruin. conſ. 159 num. 11.*
& 15. vol. 1. cap. 1. de alien. part. feud. Et in
ſpecie declarant Alex. in l. ſi domus 74. §. fi. n. 7.
ff. de legat. 1. Soc. Iun. in l. qui Romæ 122. § duo
fratres nu. 137. ff. de verb. oblig. Gozad. conſ. 20.
n. 9. Gabr. conſ. 88. n. 16 vol. 1. Henr. conſ. 36.
n. 2. vol. 1. Andr. Fac. lib. 10. contron. cap. 49.
verſ. Nobis videtur, & cap. 50. verſ. Alij putant.
Quod ſecus eſſet, ſi inter eos non poſſet
habere locum ius accreſcendi, *vt declarant*
Alex. in d. l. ſi domus. 74. §. fin. n. 7. ff. de legat.
1. Gozad. d. conſ. 20. n. 9. Andr. Fach. d. lib. 10.
contr. cap. 50. verſ. Alij putant. Hinc etiam
ſequitur.

Decimoſextò, ob talem alienationem
non debere Domino ſolui laudemium,
vt ſcribunt Purp. conſ. 114. num. 1. Burſat. conſ.
137. n. 6. Tott. ad ſtat. Pap. rub. 75. in ciuilibus
n. 25. Andr. Capa. de iur. releu. part. 4. qu. 26.
n. 1. & plenius q. 29. n. 2. & ſeqq. quia, cum
laudemium ſoluatur propter laudem, ſi-
uè approbationem, & conſenſum Do-
mini, Conſequens eſt, vt, vbi talis con-
ſenſus neceſſarius non eſt, non debeat
aliquod laudemium ſolui. Hinc intelligi-
mus ſi feudum, aut emphyteuſis de nouo
ſit duobus, aut pluribus in eadem inueſ-

titura conceſſa, & inter eos non poſſit habere locum ius accreſcendi, prout regulariter euenit, *ſicuti latè oſtendimus in 6. cap. q. 37. n. 5.* Et vnus ex inueſtitis alienet partem ſuam alteri ſocio, quia talis alienatio non poteſt fieri irrequiſito Domino, *vt ſupra dictum eſt*, ideò deberi ſolui laudemium, *vt ſcribit Tort. ad d. ſtat. Pap. rubr. 75. in emulibus n. 24.*

S V M M A R I V M.

1 *Portio accreſcens cenſetur haberi eodem modo, quo portio principalis.*
2 *Legata tranſeunt recta via.*
3 *Iure accreſcendi veniens ſuccedit teſtatori directò, ſeù recta via, & immediatè, & cur, num. 4. Fall., vt num. 10. Declara, vt num. 11.*
5 *Subſtitutio vulgaris continet ſucceſſionem directam, & immediatam, & cur num. 6.*
7 *Verbum, accreſcat eſt directum, vel (ſecundum alios) commune num. 8.*
9 *Fideicommiſſum inducitur etiam per verbum accreſcat.*
12 *Inuentarium factum pro parte principali prodeſt etiam pro parte accreſcente, & cur num. 13. Declara, vt num. 14.*
15 *Inueſtituram nouam petere, aut nouum facere fidelitatem pro parte accreſcente non tenetur, qui eam fecit pro parte principali. Declara, vt num. 16.*

An portio accreſcens acquiratur, & habeatur eodem modo, quo portio principalis.

Quæſtio Quadrageſima ſexta.

TErtius effectus eſt, vt portio accreſcens cenſeatur haberi eodem mo-
1 do, quo portio principalis, † *ſecundum Io. Gut. in d. l. vn. num. 52. & 53. C. quand. non p. t. part.* Vndè infertur

Primo, ſi portio principalis habetur à
testatore directò, ſeù recta via, & immediatè, vt euenit in inſtitutionibus directis, *ſicuti oſtendimus in 7. cap. qu. 3. num 103.*
2 & vero etiam in legatis † *l. legatum. 82. ff. de legat. 2. l. a Titio. 66. ff. de furt.* cenſeri etiam recta via, & immediatè haberi partem ac-
3 creſcentem, † *vt ſcribunt Bald. in l. ſcimus. 36. in prin. num. 7. C. de inoff. teſtam. Alex. in l. in quartam. 90. n. 20. verſ. Et per hoc etiam ff. ad l. Falc. Iaſ. in l. ſi ita teſtamento. 5. num. 4. ff. de vulg. Soc. Sen. in l. ſi cognatis. 18. n. 34. ff. de reb. dub. & conſ. 86. n. 9. verſ. Ex quibus vol. 3. Ruin. conſ. 167. n. 12. vol. 2. Fabian. in Auth. nouiſſima n. 110. C. de inoff. teſtam. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 13. n. 6. Peregr. de fideicommiſ.*
4 *art. 36. n. 117.* quia, † cum accreſcat ante emolumentum acquiſitum, *vt diximus in 7. cap. q. 59. n. 4.* & ſic eo tempore, quæ nunquàm fecit tranſitum in coniunctum, Cõſequens eſt, vt non poſſit dici accreſcere mediatè, ſed potiùs immediatè, exemplo vulgaris ſubſtitutionis, quę directam,
5 & immediatam continet ſucceſſionem † *l. ex duobus. 34. §. 1. ff. de vulg. & declarat gl. in l. cum ex filio. 39. §. vlt. in verb. quoque ff. eod.*
6 proptereà, quod † non, niſi inſtituto ante aditam deficiente locum habet *l. poſt aditam. 5. C. de Impub. & al. ſubſt. §. 1. Inſt. de pupill.* Quamobrem, inter verba directa plerique connumerant etiam verbum ac-
7 creſcat, † *vt videre eſt apud eos, quos retulimus in 7. cap. q. 3. n. 374.* Sed eſt verius, id eſſe
8 commune, † *vt ſcribunt omnes, quos retulimus ibi nu. 376.* quod interdum etiam fideicom-
9 miſſum inducat † *l. cadicillis. 34. in prin. & ibi Bart. n. 2. ff. de vſufr. legat.* Contrà verò, ſi portio principalis habetur mediatè, vt euenit in ſubſtitutionibus fideicommiſſarijs, *ſicuti demonſtrauimus in eodem cap. 7. q. 69. num. 2.* cenſebitur etiam mediatè, & per
10 obliquum haberi pars accreſcens † *l. Papinianus. 43. ff. ad Trebell.* Quod vtique intel-
11 ligo † reſpectu illius, qui principaliter fuerat grauatus vtrique reſtituere: nam reſpectu coniuncti deficientis, magis eſt, vt, fideicommiſſi portio cenſeatur immediatè accreſcere, cùm ea nunquam fecerit tranſitum in coniunctum, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

Secundo infertur, ſi hæres pro parte principali confecerit inuentarium, & poſteà ei pars cohæredis accreſcat, licet aliud inuentarium non conficiat, nihilominus cenſeri eum hæredem cum beneficio inuentarij, etiam reſpectu partis accreſcentis, quia inuentarium factum pro parte principali prodeſt etiam pro parte
12 accreſcente, † *vt rectè cenſuit Bald. in l. filium, quem. 24. n. 30. C. fam. erciſ. & poſt eum Roll. de inuent. q. 181. nu. 1. ſecundum Tauren. impreſſionem, Tametſi contrarium videatur ſenſiſſe Io. de Imol. in l. cum hæreditate. 55. n. 3. verſ. Extra gl. ff. de acquir. hæred. dum ait, ſi hæres pro parte ſua fecerit inuentarium, adhuc habere locum diſpoſitionem d. l. cum hæreditate, quia non fecit pro parte accreſcente: Sentit enim inuentarium pro illa par-*
13 *te factum pro hac non prodeſſe, & malè:* Nam, † ſicut neceſſaria non eſt noua hæreditatis aditio, cum ipſo iure augeatur portio, *vt diximus in 8. cap. qu. 1. nu. 4.* ita etiam neceſſarium non eſt nouum inuentarium, cum ipſo iure inuẽtarium factum augeatur, *vt ibi Bald. & Roll. tradiderunt.* Vtique
14 autem ſupponimus, † inuentarium ita fuiſſe confectum, vt ex eo conſtet de veritate omnium rerum in hæreditate exiſtentium, puta, quia in eo deſcripta ſit dimidia omnium rerũ hæreditarium pro indiuiſo, *in quibus terminis loquitur Baldus:* Nam tunc æquum non eſt, grauare hæredem noua inuentarij confectione, cum appareat, ceſſare fraudem præſumptam in occultatione rerum, *vt conſiderant Bald. & Roll. ibi*, Cœterùm, ſi ita factum non ſit, magis eſt, vt contrarium ſit dicendum, *& ita Bald. & Roll. ibi ſenſiſſe videatur.*

Tertiò infertur, eum, qui pro parte principali obtinuit inueſtituram, & præſtitit iuramentum fidelitatis, non teneri pro eo, quod poſteà accreſcit, petere nouam inueſtituram, aut aliud præſtare iuramentum, quia ſufficit ei pro parte principali feciſſe fidelitatem, vt etiam

pro

pro parte accreſcente feciſſe intelliga-
15 tur † *Ita enim ſcripſerunt Iſern. in cap. 1. §. ſed & plures n. 6. verſ. Si verò agnatus, & ibi Aluarus. n. 6. Afflict. n. 34 Per quos fiat inueſt. Bald. in cap. 1. n. 3. De duob. fratr. à cap. inu. & conſ. 301. n. 9. verſ. Nec eſt opus vol. 1. Iacob. à S. Georg. in ſua inueſt. feud. in verb. & cum pacto de non alienando n. 40 verſ. Aut vnus, Ruin. conſ. 159. n. 10 verſ. Et non fuit vol. 1. Dec. conſ. 144. n. 6. verſ. Præterea, Crauet. conſ. 965. n. 8. verſ. Inde fit, Clar. in §. feudum q. 49 n. 12. Ceph. conſ. 29. n. 7. Surd. conſ. 548. n 8. Roſent. de feud. cap. 6. concl. 33. n. 5. & in gl. E. Men. conſ. 1133. n. 4. & 7. Schon. conſ. 45. n. 15. vol. 1. Peregr. conſ. 9. n. 11. vol. 5. Andr. Capa. de iur. rele. part. 4. qu. 29. nu. 3. & 4 Rot. apud Farin. in recoll. part. 2. deciſ. 152. n. 4 Tametſi Clar. Roſent. & Menoch. ſubijciant, iustum, & conſultum eſſe, de ea etiam portione petere inueſtituram.* Sed hoc ita accipiendum, vt procedat, ſi portio agnati deficiat ante acquiſitionem, quo caſu Ius accreſcendi locum habet, *vt diximus in 6. cap. q. 37. n. 13. & in 7. cap. qu. 59. nu. 4.* Cœterùm, ſi deficiat poſt acquiſitionem, magis eſt, vt noua inueſtitura, nouoque
16 fidelitatis iuramento ſit opus, † *ſicuti declarat Aluarot. in d. cap. 1. §. ſed & plures n. 6. Per quos fiat inueſt. Roſent. de feud. cap. 6. concl 33 n. 4.* quia portio deficiens non iure accreſcendi, ſed iure ſucceſſionis ad agnatum pertinere intelligitur, *vt oſtendimus in d. cap. 6. q. 37. n. 18.*

SVMMARIVM.

1 *Portio accreſcens cenſetur acquiri eo tempore, quo acquiritur portio principalis.*
2 *Legatæ rei dominium acquiritur ex die aditæ hæreditatis.*
3 *Portio legati accreſcens cenſetur acquiſita ex die aditæ hæreditatis.*
4 *Hæreditas acquiritur ex die aditionis.*
5 *Portio hæreditatis accreſcens cenſetur acquiſita ex die, quo adita eſt portio principalis.*
6 *Acquiſitio, quæ fit per ius accreſcendi, retrotrahitur.*
7 *Manumiſſio ſerui facta ab vno ex legatarijs valet, ſi collegatarius poſteà repudiet.*
8 *Manumiſſi ſerui legati facta ab hærede valet, ſi legatarius poſteà repudiet, & cur num. 9.*
10 *Actio legis Aquiliæ inſolidum competit legatario, cui poſteà pars ſerui legati accreuit.*
11 *Legitimæ computatio fit inſpecta quantitate bonorum, quæ defunctus reliquit tempore mortis.*
12 *Ius accreſcendi poſt mortem patris contingens legitimam filiorum non auget.*
13 *Legitimam non augent, quæ poſt patris mortem hæreditati accedunt, etiam ex cauſa, quæ retro fingatur habuiſſe locum in vita patris num. 14.*
15 *Fictio non attenditur in legitima, ſed veritas.*

An portio accreſcens cenſeatur haberi eo tempore, quo habetur portio principalis.

Quæſtio Quadrageſima ſeptima.

Q Vartus effectus eſt, vt portio accreſcens cenſeatur acquiri eo tempore, quo acquiritur portio
1 principalis † Itaque, vt portio legati principalis acquiritur ex die aditæ
2 hæreditatis † *l. ſeruum filij. 46. §. 1. l. ſeruo legato. 72. in prin. l. ſi ei bis homo. 88. §. cum ſeruus ff. de legat. 1. l. & eleganter. 7. §. item, ſi ſeruum ff. de dol. l. huic ſcripturæ. 15 ff. ad l. Aquil.* ita etiam ex eodem die cenſetur acquiſita
3 pars poſteà accreſcens. † Et, vt à die aditionis acquiritur pars hæreditatis, quæ
4 principaliter hæredi delata eſt † *l. ſi ex re. 28. §. fin. ff. de ſtip ſeru. l. hæres quandocunque. 54. ff. de acq. hæred. l. cum hæredes. 23. in prin ff. de acq. poſſ.* ita etiam ab eo die cenſetur ac-
5 quiſita pars, quę poſteà accreuit † *l. ſi duo. 38 ff. de acq. hæred.* adeò, vt non ſit opus noua aditione, ſed præcedens aditio ſufficiat, *ſecundum ea, quæ diximus in 8. cap. qu. 1. n. 1. & ſeqq* Quamobrē dicimus, partem
6 accreſcentem retrofingi acquiſitam † *l. ſi Dominus 17. §. 1. l. quia retro. 35 ff. ad l. Aquil. l. ſi hæres. 3 ff. de man. vind. & ſcribunt gl. in l. ſi miles. 32. in verb. liberandum, ubi Ang. ff. de mil. teſtam. Ang. in l. qui repudiantis. 17. in prin. n. 1. verſ. In gl. ff. de inoff. & in l. quod dicitur. 39. ff. de mil. teſtam. Rip. in d. l. re coniunctis nu. 96. Bal. Zara. in cap. 1. in prin. n. 7. verſ. Declarato De frat de nou. ben. inu.* Hinc infertur

Primo, ſi ſeruus duobus legatus ab vno manumittatur, & poſteà collegatarius repudiet legatum valere dationem
7 libertatis † *d. l. ſi hæres ff. de man. vind. d. l. ſi miles. 32. ff. de mil. teſtam.* quia manumiſſor retrofingitur inſolidum habuiſſe dominium ſerui, *vt ſupra dictum eſt*, quemadmodum &, cum hæres manumittit ſeruum alteri legatum, quem poſteà legatarius
8 repudiat, valet datio libertatis † *l. 2 ff. de manum. & d. l. ſi miles 32. ff. de mil. teſtam.* proptereà quod retrofingitur hæres ex die aditæ hæreditatis ſerui dominium ha-
9 buiſſe † *l. proinde 8. ff. ſi cert. pet. d. l. ſeruum filij. 46. § 1. ff de legat. 1.*

Secundò infertur, ſi ſeruus duobus legatus occiſus ſit, & alter poſteà legatum repudiet, inſolidum alteri competere leges Aquiliæ actionem, quia retro accre-
10 uiſſe Dominum ei videtur † *d. l. ſi Dominus. 17. §. 1. l. Titio, & Seio. 34. cum 2. ll. ſeqq. ff. ad l. Aquil.*

Tertiò infertur, partem accreſcentem tranſmitti ad hæredes ex eo die, ex quo tranſmittitur portio principalis, *vt patet ex ijs, quæ latè diximus in 7. cap. qu. 62. nu. 24. & ſeqq.*

Planè in computanda legitima nihil hæc retrotractio operabitur: nam, quia in tali computatione ſpectatur quantitas bono-

bonorum, quæ defunctus reliquit tem-
11 pore mortis: *l. cum quæritur. 6. & Auth. nouiſſima C. de inoff. teſtam. l. fin. ff. ſi quid in fraud. patr. l. etiam. 3 § fin. & l. ſi patronum. 44. § ſi ex bonis, & §. fin. ff. de bon. lib. & ſcribunt Alex. conſ. 58. n. 4 verſ. Præterea vol. 3. Rnin. conſ. 194. n. 7. vol. 2 Soc. Sen. in l. qui duos. 10. n. 31. ff. de reb. dub. Fabian. in d. Auth. nouiſſima n. 80. Rip. in cap. cum M. Ferrarienſis nu 38. verſ. Quid tenendum, De conſtit. Grammat. deciſ. 57. nu. 41. Ceph. conſ. 320. n. 35. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſump. 33. n. 6.* Ideo fit, vt in ea non ſit habenda ratio eorum, quæ poſt patris mortem illius hæreditati accreuerunt. Itaque, ſi Titio, & Seio delata ſit alicuius hęreditas, aut relictum legatum, & Titius poſt aditam hæreditatem, aut diem legati cedentem deceſſerit, deinde cohæres, aut collegatarius partem ſuam hæreditatis, aut legati repudiauerit, vel aliter defecerit, eaque ratione pars illa accreuerit portioni, quam Titius in ſua ſua hæreditate reliquit, in computanda legitima, quæ filijs Titij debetur, erit ſolùm habenda ratio eius portionis, quæ principaliter illi fuerunt relicta, non
12 etiam eius, quæ poſteà accreuit † *d. l. ſi patronum 44. § fin. ff. de bon. lib. & ſcribunt Iaſ. in d. Auth. nouiſſima nu. 5. Soc. Sen. in d. l. qui duos num. 31. & Peregr. de fideicommiſſ. art. 36. n. 19. 20. & 117. Et eſt de mente eorum, quos referemus infra n. 14.* Nam augmenta, quę poſt mortem eius, de cuius bonis agitur, con-
13 tingunt, non augent legitimam, † *d. l. ſi patronum. 44. § ſi ex bonis, & ſcribunt Caſtr. in l. in ratione. 30. in prin. n. 4. & ibi Alex. n. 6. ff. ad l. Falc. Caſtr. in l. in quantitate. 73. in prin. verſ. Sed circa hoc ff. eod. Iaſ. in d. Auth. nouiſſima n. 5. Rip. in d. cap. cum M. Ferrarienſis n. 38. verſ. Secundò, de conſtit. Boer. deciſ. 62. n. 3. Peregr. de fideicommiſſ. d. art. 36. nu. 19. 20. & 34.* etiamſi contingant ex cauſa, quæ retro-
14 fingatur habuiſſe locum in vita patris † *d. l. ſi patronum 44. § fin. ff. de bon. lib. & ſcribunt Caſtr. in d. l. in ratione. 30. in prin. n. 4 & ibi Alex. n. 6. in prin. & verſ. Et in quantum ff. ad l. Falc. Soc. Sen. in d. l. qui duos. 10. n. 31 ff. de reb. dub. Peregr. d. art. 36. n. 20.* ſcilicet, quia in legitima ſpectatur id, quod re vera pater habuit tempore mortis, *vt ſupra dictum eſt.* Nec obſtat, quod pars accreſcens retrofingatur acquiſita ex eo die, quo fuit acquiſita pars principalis, *vt diximus ſupra num.* & hac ratione videatur defunctus, etiam eam in bonis ſuis reliquiſſe, quia reſpondeo, hoc fieri per fictionem, quæ
15 in legitima non attenditur † *d. l. ſi patronum. 44. §. fin. & in ſpecie declarant Alex. in d. l. in ratione. 30. in prin. nu. 6 verſ. Tamen. Nic. de Neap. Peregr. d. art. 36. n. 117.*

S V M M A R I V M.

1 *Legitimæ, vt aliquid imputetur, quæ requirantur.*
2 *Legitimæ non imputantur, quæ à filio capiuntur extra ſubſtantiam patris*
3 *Legitimæ non imputantur, niſi, quæ capiuntur ex iudicio patris.*
4 *Legitimæ non imputantur, niſi, quæ capiuntur tempore mortis eius, de cuius bonis agitur, & num. 7. Declara, vt num. 27. & ſeqq.*
5 *Iure accreſcendi quæ obueniunt, capiuntur ex ſubſtantia teſtatoris, & ex eius iudicio.*
6 *Legitimæ non imputantur ea, quæ filio obueniunt per ius accreſcendi, Sed contra, num. 15. & ſeqq.*
8 *Legitima non patitur dilationem, ſed ſtatim haberi debet.*
9 *Legitimæ non imputantur ea, quæ filio relinquuntur in diem, vel ſub conditione.*
10 *Legitimæ non imputantur lucra obuenientia caſu.*
11 *Portio accreſcens eſt lucrum.*
12 *Legitimæ non imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione Declara, vt nu. 50 & ſeqq.*
13 *Admitti non debet in odioſis, quod non admittitur in fauorabilibus.*
14 *Legatarijs proſunt, & heredi nocent ea, quæ imputantur.*
16 *Legitimæ imputatur pars hæreditatis, quæ filio obuenit per ius accreſcendi, & cur, num. 18.*
17 *Legitimæ imputatur hæreditas, quæ filio in re certa inſtituto accreſcit, & cur, num. 18.*
19 *Legitimæ non imputatur pars vſusfructus, quæ filio accreſcit, & cur, num. 20. Declara, vt nu. 22.*
21 *Declaratur l. ſcimus 36. in prin. verſ. repletionem C. de inoff. teſt. & num. 44. & ſeqq. & num. 49. & 52.*
23 *Legitimæ imputatur pars legati accreſcens, ſi viuo teſtatore facta ſit caduca.*
24 *Legitimæ imputantur ea, quæ filio obueniunt iure non decreſcendi, & cur num. 25.*
26 *Legitimæ imputatur pars legati, quæ filio obuenit per ius accreſcendi.*
27 *Retrotractio, quæ fit in iure accreſcendi, an, & quando in legitima ſit ſpectanda, & nu. 32.*
28 *Aditio hæreditatis plerunque differtur, & in longum protrahitur.*
29 *Aditio hæreditatis retrotrahitur ad tempus mortis.*
30 *Legata verò non acquiruntur legatario, niſi ex die aditæ hæreditatis, fictè verò ex die mortis, nu. 31.*
33 *Teſtandi, & diſponendi libertatem, quæ impediunt, ſunt odioſa.*
34 *Legitimæ relinquendæ obligatio, tanquam odioſa debet reſtringi, non autem ampliari, & num. 36.*
35 *Legitima eſt quota eorum bonorum, quę defunctus reliquit tempore mortis*
37 *Retrotractio non fit in præiudicium tertij.*
38 *Liberatio cenſetur fauorabilis*
39 *Fauorabilia debent interpretatione adiuuari.*
40 *Legitimæ imputantur omnia, quæ capiuntur, aut iure hereditario, aut iure legati, vel fideicommiſſi, aut iure donationis cauſa mortis.*
41 *Pars accreſcens cenſetur capi, aut iure hereditario, aut iure legati, vel fideicommiſſi, aut iure donationis cauſa mortis, & cur, ibi.*
42 *Legitimæ multò plura imputantur, quam Falcidiæ.*
43 *Vna, atque eadem res non debet diuerſo iure cenſeri.*
45 *Dictio, vt puta, ſtat exemplificatiuè.*
45 *Exempla non reſtringunt regulam.*
47 *Dictio, vt, interdum ponitur demonſtratiuè.*
48 *Exempla, licet non reſtringant regulam, declarant tamen, in quibus terminis ea procedat.*
50 *Subſtitutionem per pupillarem ſucceditur pupillo.*
51 *Legitimæ non imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione pupillari.*
53 *Legitimæ imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione vulgari, vel fideicommiſſaria facta heredi, & cur, ibi. Declara, vt nu. 54 & ſeqq.*
59 *Legitimæ imputantur ea, quę filio obueniunt ex ſubſtitutione facta legatario, vel fideicommiſſario, ſi is repudiet.*

60 *Legatum repudiatum habetur pro non facto.*
61 *Legatum repudiatum retrofingitur fuiſſe illius, ad quem pertinet iam vſque ab initio.*
62 *Legitima non imputantur ea, quæ filio obueniunt ex ſubſtitutione facta legatario, vel fideicommiſſario, ſi is non repudiet, & cur, num. 63.*
64 *Legitima quibus reſpectibus cenſeatur fauorabilis, & quibus odioſa.*
65 *Legitima non imputantur, quæ filio obueniunt per ius accreſcendi, ſi legata ſit res aliena, & cur, num. 66.*
66 *Legatum rei alienæ effectu capitur de ſubſtantia teſtatoris.*

An ea, quæ capiuntur per ius accreſcendi, imputentur in legitimam.

Quæſtio Quadrageſima octaua.

EX his inferri poteſt ad deciſionem illius controuerſæ quæſtionis, an ea, quæ filio obueniunt per ius accreſcendi, in legitimam imputentur. Dubitationem autem fecit illud, quia, cum tria requirantur ad hoc, vt aliquid in legiti-
1 mam imputari debeat, † res, cauſa, tempus. Res, quatenus id, quod imputatur, debet capi ex ſubſtantia patris, non ex-
2 tra † *l. ſcimus. 36. in prin. verſ. Repletionem, & ibi Bald. num. 5. Iaſ. num. 9. C. de inoff. teſt. Bart. in l. in quartam. 90. num. 10. & ibi Ang. num. 3. verſ. Sed eſt videndum, Soc. Iun. num. 111. Vbi ait, hanc concluſionem, ſicut eſt veriſſima, ita & communiter approbari, & Pic. num. 173. & 265. Rip. num. 134 Alex. num. 33. Bereng. cap 3 nu. 65. & Fumag. num. 350 verſ. Prima eſt, & num. 358 ff ad l. Falc. Craſſ. in §. legitima quæſt. 20 n. 1. verſ. Cæterum, Pereg. de fideic. artic. 36. num. 104 & 122.* Cauſa verò, quatenus debet ca-
3 pi iudicio teſtatoris, non caſu † *d. l. ſcimus 36. in prin. verſ. repletionem, & ibi Bald. num. 8. Pereg. d. artic. 36. nu 121.* Tempus demum, quatenus debet capi tempore mortis pa-
4 tris, non poſt, † *vt ſcribunt Pariſ. conſ. 56. nu. 19 & 22. vol 2 Ceph. conſ 183. num. 25. Fumag. in d. l. in quartam, num. 375.* in parte accreſcente duo tantum (ſi veritatem ſpectamus) videntur concurrere, ſcilicet, quia capitur ex ſubſtantia patris, & ex eius iu-
5 dicio, † *vt in his terminis conſiderant Ang. in d. l. in quartam, num. 3. verſ. Ego intelligo, & ibi Alex. num. 20. Fabia. in Auth. nouiſſima, num. 110. in fi. C. de inoff. teſt. Seraph. deciſ. 1365. nu. 13.* Tertium verò non videtur concurrere verè, ſed tantum fictè, quia tempore mortis patris non poterat pars, quæ poſtea accreuit, cenſeri verè fuiſſe filij, tamquàm ea, quæ deferebatur coniuncto, qui, cum ad partem admitti ſperaretur, interim faciebat partem, *vt diximus in 7. cap. quæſt 36 num. 6.* Sed cenſetur tantum eius fuiſſe fictè, ſcilicet per retrotractionem, quia pars, quæ poſtea vacat, retrofingitur ei iam vſque ab initio accreuiſſe, *vt dictum eſt in q. præced. num. 5.* Vnde nata eſt quæſtio, an, quoad imputationem idem operetur hæc fictio, quod veritas, ita, vt pars poſtea accreſcens perinde ſit in legitimam imputanda, ac, ſi tempore mortis patris re vera filio fuiſſet acquiſita.

Fuerunt autem de hac re duæ noſtrorum interpretum ſententiæ, Prima exiſti-
6 mantium non imputari, † *Quæ fuit opinio Caſtr. in d. l. ſcimus 36. in prin. in. 12. & ibi Iaſ. nu. 10. C. de inoff. teſta. Imol. in d. l. in quartam, num. 6. verſ. Sed fortè, & ibi Fumag. num. 357. & 385 vbi teſtatur, hanc eſſe communem, Æmil. Ferr. ad l. filium quem. 24. nu. 66. C fam. erciſ. Pereg. de fideic. d. art. 36. num. 112. & 117.* Mouentur autem

Primò *d. l. ſcimus 36. in prin. verſ. Repletionem*, vbi Iuſtinianus, *Repletionem autem fieri*, inquit, *ex ipſa ſubſtantia patris, & non, ſi quid ex alijs cauſis filius lucratus eſt, vel ex ſubſtitutione, vel ex iure accreſcendi, vt puta vſusfructus.* Quibus verbis apertè docet, ea, quæ filio obueniunt per ius accreſcendi in legitimam non imputari.

Secundò mouentur, quia, quæ filius etiam ex paterna ſubſtantia, & ex eius iudicio conſequitur, ſi ei poſt mortem patris obueniant, non imputantur in legi-
7 timam, † *vt ſcribunt ij, quos retulimus ſupra nu.* ſcilicet, quia legitima non patitur dila-
8 tionem, ſed ſtatim haberi debet † *l. quoniam in prioribus. 32. & d. l. ſcimus. 36. § cum autem C. de inoff. teſt. & ſcribunt Bald. in l. filium, quem 24 num 10. verſ. Eſt & alia C. fam. erciſ. & in d. l. ſcimus. 36. in prin. nu. 7. Pic. in d. l. in quartam, num. 203. & ibi Rip. num. 218. Pereg. d. artic. 36. num. 113. & 116. & conſ. 109. num. 10. vol. 3.* Quamobrem ea, quæ filio in diem, vel ſub conditione relinquuntur, in huiuſmodi quartam non imputantur
9 † *vt eſt de mente Bald. in d. l. ſcimus 36. in prin. num. 6. Rip. in d. l. in quartam, num 219. & ibi Fumag nu. 375. & ſeqq. Et explicitè ſcribit Pereg. d. artic. 36. num. 112.* Sed, quod per ius accreſcendi capit filius, vtiq; ei poſt patris mortem obuenit, quia tempore mortis patris non competebat filio, niſi pars ei relicta, *vt dictum eſt*. Non debet igitur id in legitimam imputari.

Nec eſt, quod reſpondeas, accretionem, etiamſi poſt multum temporis fiat, nihilominus retrotrahi ad tempus mortis patris, *vt diximus in q. præced. nu. 5.* quia, cum hoc fiat per quandam fictionem, Conſequens eſt, vt in legitima non debeat attendi, *vt diximus ibi num. 11.*

Tertiò mouentur, quia lucra, quæ filio caſu obueniunt, in legitimam non impu-
10 tantur † *d. l. ſcimus 36. in prin. verſ. Repletionem, & ibi not. Bald. num. 8. Pic. in d. l. in quartam, num. 203.* Sed pars poſtea accreſcens
11 lucrum eſt: † lucrum enim appellatur *in l. vn. §. pro ſecundo, & §. ne autem C. de cad. toll.* & caſu obuenit filio, ideſt propter mortem, aut repudiationem coniuncti, quæ caſualis eſt. Ergo non debet in legitimam imputari.

Quartò mouentur, quia, quod capitur ex ſubſtitutione, non imputatur in legiti-
12 mam, † *d. l. ſcimus 36. in prin. verſ. Repletionem, & ibi not. Caſtr. num. 12. & Iaſ. nu. 10.* Sed pars accreſcens capitur ex ſubſtitutione ſaltem tacita, *vt diximus in 2. cap. q. 2. nu. 74. Et in his*

terminis

terminus conſiderat. Pereg. d. artic. 36. num. 117. Non deberi igitur in legitimam imputari.

Quintò, & vltimò videtur hæc pars ea ratione comprobari, quia, quod in fauorabilibus nõ admittitur, multò minùs de-
13 bet admitti in odioſis, † *arg. l. cum quidam. 19. ff. de lib. & poſth.* Sed, quoties agitur de augenda legitima, & ſic de re filio fauorabili, non attenditur retrotractio, quæ virtute iuris accreſcendi fit, *vt oſtendimus in quæſt. praced. num. 11.* Ergo multò minùs debet attendi, quoties agitur de legitima per imputationem minuenda, & ſic de re filio odioſa, cum id, quod imputatur, noceat eis, quibus imputatur, & alijs proſit,
14 *l. 1. §. id, quod ex ſubſtitutione ff. ad l. Falc.*

Prædictis tamen non obſtantibus contrarium verius eſt, & receptius, ea ſcilicet, quæ per ius accreſcendi capiuntur, in
15 legitimam imputari; † *vt rectè cenſuerunt omnes, quos referemus infra num. 26.* Quod, vt verum eſſe conſtet, diſtinguendi ſunt varij caſus, qui in propoſito conſiderari ſolent.

Primus autem caſus eſt, quando tractamus de iure accreſcendi hæreditario, Et in hoc caſu fatentur omnes, debere id, quod per huiuſmodi ius capitur, in legi-
16 timam imputari, † *vti videre eſt apud Pic. in d. l. in quartam, num. 266 & Pereg. d. artic. 36. num. 117. verſ. Si autem, Et eſt de mente omnium, quos referemus infra num. 26. Nam, ſi imputationem admittunt in legato, multò magis cenſendi ſunt admittere in hæreditate, cum ea, quæ capiuntur iure hæreditario faciliùs imputentur, quam ea, quæ iure legati, Idq; procedit,* ſiuè pars hæreditas accreſcat, ſiuè etiam tota hæreditas, vt, quia filius in re certa inſtitutus ſit, & datus cohæres vniuerſalis, qui poſtea defi-
17 ciat, † *ſecundum ea, quæ diximus in 7. cap. q. 8. num. 8. in quibus terminis loquitur Pereg. d. artic.*
18 *36. num. 117. verſ. Si autem.* Nam, cum † filius hæres fiat, & perinde habeatur, ac, ſi in eo, quod accreſcit, fuiſſet a patre hæres ſcriptus, *vt diximus in hoc cap. quæſt. 45. num. 6.* Conſequens eſt, vt hoc ei pro legitima ſatis eſſe debeat *vt conſiderat Pereg. d. artic. 36. num. 117. verſ. ſi autem.*

Secundus verò caſus eſt, quando tractatur de iure accreſcendi non hæreditario, ſed perſonali, vt, quia teſtator coniunctim filio, & extraneo reliquerit vſumfructum, Et in hoc caſu, ſi coniunctus deficiat, & eius portio filio accreſcat, cenſent communiter omnes non eſſe lo-
19 cum imputationi, † *vti videre eſt apud Imol. in d. l. in quartam, num. 6. verſ. Quid autem, & ibi Alex. num. 20. verſ. Et per hoc, & Pic. num. 203. & 207. Soc. Iun. num. 147. verſ. Limitatur, & Berenga. cap. 3. num. 65. & 118. verſ. Ego puto, Polit. in d. l. filiam, quem. 24. num. 129. C.*
20 *fami. erciſc.* Quia † legitima debet haberi in corporibus hæreditarijs, non in vſufructu *d. l. ſcimus. 36. in prin. verſ. Repletionem,*
21 Et ita hunc locum, † quatenus de iure accreſcendi loquitur, eſſe intelligendum *Pic. Bereng. Polit. in ſupra relatis locis, & alij* plerique cenſuerunt.

Planè hoc ita videtur accipiendum, vt
22 procedat, † ſi tractemus de imputandis fructibus, qui pro tempore à filio percipientur ex vi vſusfructus ſibi à patre relicti. Cœterùm, ſi tractemus de imputando valore vſusfructus æſtimati ſecundum definitionem Æmilij Macri *in l. hæreditatum, 68. in prin. ff. ad l. Falc.* verius videtur, etiam eum debere in legitimam imputari, tàm pro parte principali, quàm pro parte accreſcente; quia talis computatio reducit rem ad tempus mortis teſtatoris, & operatur, vt perinde ſit, ac, ſi id omne, quod ex vi vſusfructus percipiet filius ſecundum æſtimationem prædictam, fuiſſet ei tempore mortis relictum. Et ita rem hanc eſſe intelligendam cenſuit Rota *apud Seraph. d. deciſ. 1365. num. 13. & in fi.* Et ſenſit etiam Rota *apud. Ludouiſ. deciſ. 186. nu. 5.*

Tertius caſus eſt, quando tractamus de iure accreſcendi non hæreditario, ſed reali, nempè de eo, quod in proprietate locum habet; & pars deficiens facta eſt caduca viuo teſtatore, vt, quia coniunctus eo viuo deceſſit, Et tunc non eſt dubitandum, quin pars illa debeat in legitimam imputari, cum eam re vera filius
23 habuerit tempore mortis patris. † *Ita enim ſcribit Pereg. d. artic. 36. num. 112.*

Quartus caſus eſt, quando portio deficiens facta eſt caduca poſt mortem patris, ſed tractatur de iure non decreſcendi, Et in hoc ſimiliter caſu fatentur omnes, debere partem illam in legitimam
24 imputari, † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. ſcimus 36. in prin. num. 7. Fabia. in d. Auth nouiſſima, num. 110. & Pereg. d. art. 36. num. 117.*
25 quia † caducitas ſuperueniens non operatur acquiſitionem, ita, vt res dici poſſit ex poſt facto acquiſita, ſed operatur retentionem eius, quod teſtator inſolidum filio reliquit, nullius concurſu diminutum *l. vn. §. vbi autem legatarij, verſ. Sin verò nemo alius C. de cad. toll.* Quo fit, vt pars non decreſcens, tamquam acquiſita, non ex poſt facto, ſed initio debeat haud dubiè in legitimam imputari.

Quintus caſus eſt, quando tractamus de iure accreſcendi reali, non hæreditario, ſed agitur de re propria teſtatoris, cuius portio poſt eius mortem defecit, Et in hoc caſu, licet plerique cenſuerint non eſſe locum imputationi, *quos retulimus ſupra n. 6.* eorum tamen opinio fuit ab alijs magis communiter improbata, quia verius, & receptius eſt, debere etiam id, quod obuenit filio per ius accreſcendi in
26 legitimam imputari. † *Ita enim cenſuerunt Bald. in d. l. ſcimus. 36. in prin. num. 7. Aug. in d. l. in quartam, num. 3. verſ. Ego intelligo, & ibi Alex. num. 20. in fin. Soc. Iun. num. 147. Pic. num. 2.6. Alcia. na. 35. verſ. Subijcitur, Bereng. cap. 3. num. 118. Polit. in d. l. filiam, quem. num. 128. & ſeqq. Fabia. in d. Auth. nouiſſima, nu. 110. Et fuit etiam de mente Seraph. d. deciſ. 1365. nu. 13.* Probatur autem hæc Sententia.

Primò, quia in parte accreſcente concurrunt ea omnia, quæ cenſentur neceſſaria ad hoc, vt aliquid in legitimam imputari debeat, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num. 1.* Primum enim capitur ex ſubſtantia patris, quia ſupponimus relictam eſ-

ſe rem teſtatoris. Secundò capitur ex eius
iudicio, quia tractamus de iure accre-
ſcendi non hæreditario, quod non, niſi
inter coniunctos locum habet, *vt oſtendi-
mus in 5. cap. q. 41. n. 3.* quo caſu certum eſt,
ius accreſcendi ex tacito defuncti iudicio
prouenire, *vt demonſtrauimus in 2. cap. qu. 2.
num.* 47. Tertiò demùm capitur tempore
mortis patris, ſaltem per retrotractionē,
quæ in parte accreſcente locum habere
ſolet, *vt diximus in q. praeced. n. 6.*

Nec eſt contrarium, quod huiuſmodi
retrotractio, quaſi quædam fictio non
attendatur in legitima, quia ad hoc, in
quo tota quæſtionis huius difficultas cō-
27 tinetur, reſpondeo diſtinguendo. † Aut
enim retrotractio fit ad finem augendæ
legitimæ, vt euenit, cum de illius quan-
titate computanda, & æſtimanda tracta-
tur, Et fateor ad hunc effectum, non at-
tendi retrotractionem, quia talis com-
putatio debet fieri inſpecta quantitate
bonorum, quæ re vera pater reliquit tem-
pore mortis, non etiam eorum, quæ vi
retrotractionis fingitur reliquiſſe, *vt oſten-
dimus in q. praeced. n.* 11. Aut verò retrotra-
ctio fit ad finem legitimæ ſoluendæ, vt
euenit, cum de imputatione in eam fa-
cienda tractatur, Et eſt verius, ad hunc
effectum debere etiam retrotractionem
attendi, quia in legitimam imputantur
omnia, quæ filius habuit ex patris iudi-
ciò, & ſubſtantia tempore mortis eius,
etiamſi id per retrotractionem fiat, Quod
ex eo intelligimus, quia, niſi attendere-
tur retrotractio, ne ea quidem, quæ iu-
re hæreditario capiuntur, deberent in
legitimam imputari, ſcilicet, quia hęc re
vera non acquiruntur filio (niſi ſuus ſit
hæres) tempore mortis patris, ſed tan-
tùm tempore aditionis, quæ plerumque
28 differtur, & in longum protrahitur † *l. hæ-
redis aditio. 7 ff. quando dies leg. ced. l. 1. § 1. ff.
de ſucceſſ. ed. §. cum igitur Inſt. de bon poſſ.* Sed,
quia, quandocunque fiat aditio, ſemper
29 retrotrahitur ad tempus mortis † *l. hæres
quandocunque. 54. ff. de acq. hæred. l. ſi ex re, 28.
§. fin. ff. de ſtip. ſeru. l. omnia ferè. 154. ff. de reg.
iur.* ideo virtute huius retrotractionis di-
cimus, filium ea, quæ conſequitur iure
hæreditario, capere tempore mortis pa-
tris, & per conſequentias debere ea in
legitimam imputare, *vt mox oſtendemus.* Et
ſimili ratione, ſi ad imputationis effectum
non attenderetur retrotractio, ne pars
quidem legati principalis deberet in legi-
timam imputari, quia legata, etiamſi pu-
rè relinquantur, non tamen verè acqui-
runtur legatario ex die mortis teſtatoris,
39 ſed tantùm ex die aditæ hæreditatis, † *vt
probant loca, quæ adduximus in qu. praeced. n. 2.*
ſed, quia talis acquiſitio ſecuta hæredi-
tatis aditione retrotrahitur ad tempus
mortis, *vt dictum eſt*, ideo virtute huius re-
trotractionis, & ſic fictè dicimus etiam
legata capi, ſiuè acquiri tempore mor-
31 tis, † *vt in ſpecie declarant gl. in l. ſi tibi homo.
88. §. cum ſeruus, in verb. aditæ hæreditatis, verſ.
Sed propriè, & ib. Bart. n. 1. ff. de legat. 1. Caſtr.
in l. omnia. 7. n. 4. ff. ſi cert. pet. Iaſ. in l. ſeruo*
legato. 72. num. 2 ff. de legat. 2. & per conſe-
quentias debere in legitimam imputari,
vt infra demonſtrabimus. Omnimodo igitur
verum eſt, ſufficere, rem etiam per retro-
tractionem haberi tempore mortis eius,
de cuius bonis agitur, vt in legitimam
imputari debeat.

Nec obſcura eſt diuerſitatis ratio in-
ter eam ſpeciem, in qua de computanda
legitimæ quantitate, & eam, in qua de
rebus in legitimam imputandis agitur:
23 nam † illa refertur ad obligationem in-
ducendam, ſiuè augendam, nempè ad
adſtringendum patrem, vt maiorem fi-
lio quantitatem relinquat, quam ſit ea,
quæ inſpecto tempore mortis erat relin-
quenda, quæ res, tanquam impugnans
teſtandi, & diſponendi libertatem, cen-
33 ſetur odioſa † *l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. l. pa-
ctum quod dotali. 15. C. de pact. l. cum duobus. 52.
alias l. ſi fratres. 53. § idem reſpondit ff. pro ſoc.*
& per conſequentias debet reſtringi, non
autem ampliari, & extendi, vltra, quam
34 ſit lege definitum, † *vt in ſpecie tradiderunt
Caſtr. in l. in quantitate. 73 in prin. verſ. Sed cir-
ca hæc ff. ad l. Falc. Alex. in l. in ratione. 30. in
prin. n. 6. verſ. Poſtea quæro ff. eod. & Peregr. d.
art. 36. n. 22.* Cum igitur lege, quæ morien-
tibus impoſuit legitimæ relinquendæ ne-
ceſſitatem, ita ſit eius quantitas definita,
vt ſit quota eorum bonorum, quæ pater-
35 familias habuit tempore mortis † *l. cum
quæritur. 6. C. de inoff. teſtam. l. fin. ff. ſi quid in
fraud. patr. & diximus etiam in q. praeced. n. 2.*
Conſequens eſt, vt ad ea, quę poſteà ob-
ueniunt, non ſit talis neceſſitas, ſiuè pa-
36 tris obligatio trahenda, † *vt conſiderat Pe-
regr. d. art. 36. n. 23.* & per conſequentias,
vt, ſi paterfamilias relinquat filio quo-
tam eius ſubſtantiæ, quam tempore mor-
tis habuit, cenſeatur obligationi ſuæ ſa-
tisfeciſſe, non habita ratione eorum, quę
poſteà obueniunt, etiamſi talia ſint, vt
per retrotractionem fingātur in eius bo-
nis fuiſſe tempore mortis; quia talis re-
trotractio non debet in propoſita ſpecie
attendi, vtpotè, in qua tractatur de in-
ducenda, ſiuè agenda patris obligatio-
ne, quæ ſtrictam debet interpretationem
recipere, *vt ſupradictum eſt.* Denique non
37 debet fieri in præiudiciū tertij † *vt ſcribunt
Bart. in l. ſi indebitum. 16. §. ſi procurator, & in
l. bonorum. 24. n. 2 verſ. Aut eſt perfecta ff. rem
rat. hab. Curt. Ian. conſ. 74. n. 9. & cōſ. 76. n. 6.
Crau. cōſ. 675. n. 3. Menoch. cōſ. 858. n. 2.* nem-
pè patris, cuius obligatio augeretur vl-
tra, quam ſit ex legis definitione indu-
cta, *ſecundùm ea, quæ ſupradiximus.* At ea
ſpecies, in qua de rebus in legitimam im-
putandis agitur, non ad obligationem
inducendam, ſed ad eam ſoluendam, &
extinguendam refertur, quæ res, vt eſt
38 fauorabilis † *l. Arrianus 46. ff. de act. & oblig.*
39 ita & interpretatione adiuuanda † *ſecun-
dum regulam l. cum quid. in. 19 ff. de lib. & poſth.*
Quo fit, vt ſatis ſit patri tantùm ex ijs bo-
nis, quæ re vera tempore mortis habuit,
filio reliquiſſe, quanta eſt pars lege defi-
nita, vt obligationi ſuæ ſatisfeciſſe intel-
ligatur, licèt non ſtatim, ſed poſt aliquod
temporis

temporis interuallum ad filium peruene-
rit, dummodo retrofingatur iam vſque
ab initio perueniſſe: Nihil enim ex hoc
detrimenti ſentit filius, quippè, qui re ve-
ra conſequitur integram legitimam om-
nium bonorum, quæ pater habuit tem-
pore mortis, ſecundùm id, quod lex fieri
voluit.

Secundò verò probatur hæc Senten-
tia, quia in legitimam imputantur omnia,
quæ capiuntur, aut iure hæreditario, aut
iure legati, vel fideicommiſſi, aut iure
40 donationis cauſa mortis † *l. omnimodo. 30.
in prin. verſ. Et hoc quidem l. ſcimus 36. in prin.
C. de inoff. teſt. §. vlt. Inſt. eod.* Sed pars accre-
ſcens, aut iure hæreditario capitur, aut
iure legati, vel fideicommiſſi, aut iure do-
41 nationis cauſa mortis, † ſcilicèt, quia ca-
pitur ex eadem cauſa, & eodem iure, quo
capitur portio principalis, puta ex eadem
inſtitutione, vel legato, *vt diximus in hoc
cap. q. 45. num. 1. Et in his terminis conſiderant
Bald. in d. l. ſcimus 36. in prin. num. 7. Alex. in
d. l. in quartam. num. 20. verſ. Et per hoc, etiam,
Fabia. in d. Auth. nouiſſima, num. 110.* Debet
igitur in legitimam imputari.

Tertiò, quia, quæ in Falcidiam impu-
tantur, multò magis debent imputari in
legitimam, vtpotè in quam multò plura
42 imputantur, quam in Falcidiam: † nam
in legitimam imputantur legata, fideicō-
miſſa, & donationis cauſa mortis, *vt di-
ctum eſt,* quę tamen non imputantur in Fal-
cidiam *d. l. in quartam. 90 ff. ad l. Falc.* De-
nique in legitimam imputatur dos filiæ
data *l. quoniam nouella. 29. C. de inoff. teſt.* quæ
tamen extra Falcidiæ quartam eſt *l. patem
filiam. 14. ff. ad l. Falc.* Sed ea, quæ iure ac-
creſcendi capiuntur, in Falcidiam impu-
tantur, *vt oſtendimus in hoc cap. q. 45. nu. 71. &
ſeqq.* Ergo multò magis debent imputari
in legitimam.

Quartò, quia portio accreſcens ſumit
naturam portionis principalis, & eodem
cum illa cenſetur iure, *vt diximus in hoc ipſo
cap. quæſt. 43. num. 1. & 3.* Sed portio princi-
palis haud dubiè imputatur in legitimã,
vt patet ex locis allegatis ſup. a num. 40. Ergo, &
portio accreſcens.

Quinto, quia vna, atque eadem res non
43 debet diuerſo iure cenſeri † *l. 1. verſ. Nec
ratio ff. de rer. perm. l. eum, qui ædes. 23. in fi. ff.
de vſucap.* Sed portio accreſcens, & portio
principalis ſunt vna, & eadem res, cum
virtute iuris accreſcendi ita fiat vnio, vt
vnum totum puta vnus fundus conſtitua-
tur, *vt diximus in hoc cap. q. 44. num. 4.* Ergo,
quemadmodum portio principalis impu-
tatur in legitimam, ita etiam debet im-
putari portio accreſcens.

Neque obſtant contraria: nam ad pri-
mùm reſpondeò dupliciter, & Primò,
quod ibi dicitur de iure accreſcendi eſſe
reſtringendum ad eam ſpeciem accretio-
nis, quæ ibi ſubiicitur, nempè ad eam,
quæ fit per conſolidationem vſusfructus
cùm proprietate, vt patet ex illis verbis,
44 *vt puta vſusfructus, † Et in ſpecie declarant ibi gl.
in verb. accreſcendo, & Bald. num. 7. Ang. in d. l.
in quartam, num. 3. verſ. Ego intelligo, Alex. conſ.
179. num. 4. vol. 5. Corn. conſ. 106. num. 52. vol.
2. Fabia. in d. Auth. nouiſſima, num. 110. Seraph.
d. deciſ. 1365. num. 12.* Nam hoc caſu ideo
non fit imputatio, quia vſusfructus non
acquiritur filio ex iudicio patris, ſed caſu,
vt ibi Seraph. dic. Sed hæc acquiſitio non fit
propriè per ius accreſcendi, *vt diximus in
primo cap. q. 1. num. 20.* quia, cùm proprieta-
rius, & vſufructuarius non ſint coniun-
cti, nec eodem, ſed diuerſo ſuccedant iu-
re, Conſequens eſt, vt inter eos ius ac-
accreſcendi conſiderari nequeat, *vt dixi-
mus in 5. cap. q. 10. nu. 3. & q. 21. num. 1.* Cœte-
rum, ſi fieret per ius accreſcendi, verius
eſſet, debere id, quod obuenit, in legitimã
imputari, *ex iis, quæ ſupra diximus.*

Nec obſtat, quod id, quod ibi dicitur
de vſufructu, ponatur exempli gratia, vt
patet ex illa dictione, vt puta, quæ ſtat
45 exemplificatiuè † *l. iuris gentium. 7. §. quini-
mò, verſ. Vt puta ff. de pact. l. planè 34. § ſi con-
iunctim ff. de leg. primo* ideoq; non debeat re-
46 ſtringere regulam, † *vt in propoſito conſiderant
Bald. in d. l. ſcimus. 36. in prin. nu. 7. & Imol.
in d. l. in quartam, num. 6. verſ. ſed fortè,* quia
reſpondeo, dictionem illam plerunque
47 poni demonſtratiuè, † *vt in d. l. iuriſgentiũ.
7. §. quinimò, in prin. ff. de pact. & l. cum Prætor
12. §. ti quoque ff. de iudic.* Et ita poni *in d. l.
ſcimus. 36. in prin. verſ. Repletionem, vt declarat
Polit. in d. l. filium, quem. 24. nu. 129. C. fam.
erciſ.* Deinde verò, dato, quod ſtet exempli-
ficatiuè, conſtat, exempla, licet non re-
ſtringant regulam, declarare tamen, in
48 quibus terminis procedat, † *vt eſt doctor.
gl. in l. 2. in verb. ob aliud ff. de priuat. del. & ſcri-
bunt. Paul. Oria in l. 1. in prin. num. 35. verſ. in
propoſito ff. de off. eius, cui mand. eſt iuriſd. Polit.
in d. l. re coniunctis, nu. 31. Cang. in l. 1. num. 11.
ff. de iuriſd.* & hac ratione demonſtrare,
quod ibi dicitur de iure accreſcendi, non
eſſe intelligendum de eo, per quod pars
parti accedit, ſed tantùm de eo, per quod
totum toti acquiritur, quia exemplum,
quod ibi ſubiicitur, illius eſt, non huius
generis.

Secundò reſpondeò ibi tractari de iure
accreſcendi, quod capitur extra ſubſtan-
49 tiam patris, † vt patet ex illis verbis, *ex
ipſa ſubſtantia patris, & non, ſi quid ex aliis cauſis*
(ideſt extra patris ſubſtantiam) *filius lu-
cratus eſt, vel ex ſubſtitutione, vel ex iure accreſcẽ-
di, Et in ſpecie declarat Alexa. in d. l. in quartam.
nu. 35. ſubiicitur,* Cuius exempla duo ſunt,
Primùm, cum pater, qui habebat ſolam
proprietatem, eam legauit filio, & poſtea
ei accreuit vſusfructus; nam tunc is non
imputatur in legitimam, quia capitur ex-
tra ſubſtantiam patris, cum in eius patri-
monio nunquam fuerit, Et ita *d. verſ. Re-
pletionem* eſſe intelligendum *Alex. ibi, & alii*
plerique cenſuerunt. Secundùm verò
exemplum eſt, cum pater legauit filio rẽ
ſibi coniunctim cum alio relictam: nam,
ſi poſt mortem patris collegatarius defi-
ciat, & eius portio accreſcat filio (tranſit
enim ius accreſcendi etiam in legatariũ,
ſeu ſingularem ſucceſſorem, *vt diximus in
7. cap. q. 67. nu. 14.*) non imputabitur ei in
legitimam, quia non capitur ex ſubſtan-
tia

tia patris, ſed extra, cum re vera pars illa
non fuerit in patrimonio patris tempore,
quo deceſſit, *vt dixi mus in quaſt. praced. num.
11. ita docuit Alciat. ibi.*

Ad ſecundùm verò reſponſio patet ex
iis, quæ diximus *in primo fundamento*, vbi de-
monſtrauimus ad imputationis effectum
ſufficere, ſi res capiatur tempore mortis
per retrotractionem, & reſpondimus ad
contraria, vt proinde non ſit neceſſe hic
iterum ea referre, quæ ibi commemora-
uimus.

Ad tertium reſpondeo, negando, par-
tem, quam filius conſequitur iure accre-
ſcendi, ad eum caſu, non iudicio teſtato-
ris peruenire, quia, cum ei obueniat iure
coniunctionis, Conſequens eſt, vt ex pa-
tris iudicio, ſaltē tacito prouenire intel-
ligatur, *vt oſtendimus in 2. cap. quaſt. 2. nu 50.*

Ad quartum reſpondeo maiorem non
eſſe indiſtinctè veram, ſed recipere vario-
rum caſuum diſtinctionem: Aut enim
tractamus de ſubſtitutione facta in bonis
alienis, vt euenit in ſubſtitutione pupilla-
ri, quæ fit in bonis, & hæreditate pupilli,
50 cui per eam ſucceditur † *§. 1. Inſt. de pupill.
l. ſi ita ſcriptum. 8 §. qui filio ff. de bon. poſſ. ſec.
tab. l. pater filio. 54 ff. de har. inſt. l 2. §. prius,
verſ. Conſtat, l. ſi is, qui ex bonis. 6. l. ſed ſi plures
10. §. ad ſubſtitutos l. ſi filius, qui patri 12 & l.
ex duobus. 34. ff de vulg. l. filius, qui ſe paterna
41. & l. ſi pupillus paterna. 42. verſ. Impugnat ff.
de acq. hared. l precibus. 8. verſ Si verò C. de
Impub. & al. ſubſt.* Et fateor ea, quæ per hu-
iuſmodi ſubſtitutionem filio, obueniunt,
51 non imputari in legitimam, † *vt recte ſcripſe-
runt Pic. in d. l. in quartam, num. 203. & 265. &
ibi Alcia. num. 33. Rip. nu. 217. Bereng. cap. 3.
nu. 65. 187. & Fumagio. nu. 365. & 38 . Alex. d.
conſ. 179. nu. 4. vol. 5. Polit. in d. l. filium, quem,
nu. 129. Craſſ in §. legitima q 20. nu. 2. Pereg de
fideic. d. art. 36. nu. 104 112. & 115.* quia non
capiuntur ex ſubſtantia patris, ſed extra.
52 Et ita intelligenda ſunt † illa *verſ. Repletio-
nem*, verba, *vel ex ſubſtitutione*, vt ſcilicet pro-
cedant in ea ſubſtitutione, per quam fi-
lius conſequitur lucrum, non ex ſubſtan-
tia patris, ſed aliunde, vt verba ſequentia
cum præcedentibus reſpondeant, *ſicuti re-
cte Pic. Bereng. Fumag. Polit. in ſupra allegatis lo-
cis tradiderunt* Aut vero tractamus de ſub-
ſtitutione facta in bonis teſtatoris, Et
tunc, ſi quidem ſit facta hæredi inſtituto,
verius, & receptius eſt, quod ex ea perci-
pitur, debere in legitimam imputari, ſiuè
ſubſtitutio ſit vulgaris, ſiuè fideicommiſ-
ſaria, quia capitur ex ſubſtantia, & pro-
uiſione patris, & ſtatim, ſiuè ab initio,
cum pro quantitate legitimæ reijciatur
conditio, in quam collata eſt ſubſtitutio-
53 nis conditio, † *l. quoniam in prioribus. 32. &
d. l. ſcimus. 36. §. cum autem C. de inoff. teſt. Ita
ſcripſerunt Bart in d. l. in quartam, num. 14. &
ibi Ang. num. 3. Pic. nu 264 vbi ait, hanc conclu-
ſionem eſſe communiter receptam, Bereng. cap. 3 n.
115. & ſeq Alciat. nu. 35. Soc. Iun. nu. 148 Ripa n.
217. & ſeq. idem Burs. conſ. 34 nu 4. lib. 1. Alex.
d. conſ 179 num 4. vol. 5. vbi teſtatur, hanc eſ-
ſe communem, aſ. in d. l. ſcimus. 36 in prin. nu.
10. Pereg. d. artic. 36. num. 118.* Quod tamen
intelligo, ſi vulgaris, vel fideicommiſſa-
ria ſit facta hæredi extraneo, vt potè in
cuius præiudicium conditio reijcitur *d. l.
ſcimus. 36. §. cum autem*. Cæterùm, ſi ſit fa-
cta filio inſtituto, qui non repudiet, ve-
rius eſt, non imputari pro portione, quam
is eſſet ab inteſtato habiturus ſcilicet,
54 quia pro ea non reijcitur conditio. † At,
ſi in maiore parte, quam eſſet ab inteſta-
to habiturus, aut etiam in tota hæredita-
te inſtitutus ſit, idem de eo, quod de ex-
traneo erit dicendum, quia reſpectu eius,
quod excedit portionem ab inteſtato cō-
tingentem, reijcitur conditio pro quan-
titate legitimæ alteri filio, eidemq; ſub-
ſtituto debitæ, ideóque, quod ex ea ca-
55 pietur, imputabitur in legitimam. † Pla-
nè, ſi filius, qui in portione ſibi ab inteſta-
to contingente inſtitutus eſt, eam repu-
diet, an ea debeat alteri filio, qui virtute
ſubſtitutionis eam conſecutus eſt, in legi-
timam imputari, quæri poteſt. Et Baldus
quidem *in d. l. ſcimus. 36. in prin. nu. 6. quem
probarunt Fabia. in d. Auth. nouiſſima, num. 111.
Rip. in d. l. in quartam, nu. 218. & Pereg. d. artic.
56 36. nu. 116.* videtur ſenſiſſe, † non debere
imputari, quia, cum initio non potuerit
reijci conditio, ſtatim debuit ex reliqua
patris ſubſtantia ſuppleri legitima, quip-
pè, quæ dilationem non patitur, & ideò,
licet poſtea venerit conditio ſubſtitutio-
nis, non tamen poterit fieri compenſatio
cum legitima, quæ iam fuit exacta. Sed
57 Baldus accipiendus eſt † de filio ſubſtitu-
to fratri per fideicommiſſariam, cuius cō-
ditio poſtea ſit purificata, in quibus ter-
minis vera eſt eius doctrina. Cæterum,
ſi per vulgarem ſubſtitutionem, aut etiā
per fideicommiſſariam, quæ filio repu-
diante in vulgarem reſoluitur, ſubſtitutus
ſit, verius erit, quod ex ea capitur, debe-
58 re in legitimam imputari † *ex iis, quæ de ſub-
ſtitutione facta legatario dicemus infra nu. ſeq.*

At, ſi non hæredi inſtituto, ſed legata-
rio, aut fideicommiſſario facta ſit ſubſti-
tutio, tunc refert, vtrum legatarius, vel
fideicommiſſarius repudiet relictum, nec
ne: Nam, ſi repudiet, verius & receptius
eſt, debere etiam id, quod per huiuſmodi
ſubſtitutionem capitur in legitimam im-
59 putari, † *vti videre eſt apud Ang. in d. l. In
quartam, nu 3. verſ. Ego intelligo, & ibi Bereng.
cap. 3 nu. 118 & Soc. Iun. nu. 147. qui teſtatur ita
communiter tenere, & Polit. in d. l. filium, quem,
nu. 128.* quia capitur ex ſubſtantia, & iudi-
cio patris, & ſtatim, ſiuè ab initio, ſaltem
ope retrotractionis, cum ſecuta repudia-
tione perinde ſit, ac, ſi res illa nunquam
60 fuiſſet extraneo relicta † *l. nec intereſt 51. l.
id autem 75. in fin. ff. ad l. Falc. l. nam ſicut. 36.
ff. ad l. Aquil.* & retrofingatur illius fuiſſe,
61 ad quem pertinet † *l. proinde. 8 ff. ſi cert. pet.
l. quadam. 16. ff. de reb. dub. l. ſeruum filij 46. §.
1. ff. de leg. primo* quæ res ſufficit, ad hoc, vt
res in legitimam imputari debeat, *vt oſten-
dimus ſupra num. 2.* Si verò non repudiet,
tunc veriorem eſſe puto ſententiam exi-
ſtimantium, non debere id in legitimam
62 imputari † *qua fuit opinio gl. in d. l. ſcimus. 36. in
prin. verſ. repletionem, in verb. ex ſubſtitutione, &*

ibi

ibi Caſtr. nu. 12. Iaſ. nu. 10. Bart. in d. l. in quartam, num. 14. & ibi Pic. nu. 266. Rip. num. 217. Alcia. nu. 35. Bart. d. conſ. 34. nu. 4. lib. 1. Pereg.
63 *d. art. 36. num. 117.* quia † non, vt in odium hæredis, ita & in odium legatarij, cui facta eſt ſubſtitutio, conditio reijcitur, propterea, quod non, vt hæres, ita & legatarius legitimam ſupplere debet, *vt declarant Alcia. in d. l. in quartam nu. 35. & ibi Fumag. nu. 382. verſ. aut verò.* Et, licet pro tali ſupplemento poſſit filius, etiam contra legatarios agere, hoc tamen verùm eſt ſubſidiũ, vbi ſcilicet de bonis hæreditarijs non poteſt commodè legitima ſuppleri: Alias regulariter non eſt legatarijs inferenda moleſtia, *vt tradunt omnes in d. l. in quartam.*

Ad quintum denique reſpondeo diſtin-
64 guendo, † aut conſideramus perſonam patris, qui debet legitimam, & hoc reſpectu computationis quæſtio cẽſetur odioſa, imputationis verò fauorabilis, quia in illa tractatur de obligatione inducenda, ſiuè augenda, quæ res & odioſa eſt, & ſtrictè intelligenda; In hac verò tractatur de obligatione tollenda, & extinguẽda, quæ res, tamquam fauorabilis debet latam recipere interpretationem, *ſecundũ ea, quæ diximus in primo fundamento.* Aut verò conſideramus perſonam filij, cui debetur legitima, Et hoc reſpectu cenſetur fauorabilis legitima, quatenus tractatur de ea conſeruanda, & conſequenda intra quantitatem lege definitam, ideſt, intra quantitatem eorum bonorum, quæ pater reliquit tempore mortis. Cæterum, quoties tractatur de ea amplianda vltra prædictam quantitatem, licet res videatur filio fauorabilis, non tamen hic fauor debet attendi, quia vergeret in detrimentũ patris, cuius obligatio augeretur ſupra id, quod lege definitum eſt, vt generaliter dicimus de omnibus ſpeciebus, in quibus agitur de augenda obligatione ſupra quã ferant verba promiſſionis: nam, licet tale augmentum redundet in vtilitatem creditoris, non tamen eius eſt habenda ratio, ne durior, & maior fiat debitoris obligatio *l. quicquidad ſtringenda, 99. & ibi not. omnes ff. de verb. oblig.*

Sextus, & vltimus caſus eſt, quando tractamus de iure accreſcendi in legato rei alienæ, Et in hoc caſu, licet plerique cenſuerint, ceſſare imputationem eo, quod legitima debet capi de ſubſtantia
65 paterna, † *vti videre eſt apud Alex. in d. l. in quartam, n. 20. verſ. Et per hæc, & ibi Bereng. cap. 3. n. 18. Et eſt de mente Ang. ibi, nu. 3. verſ. Ego intelligo,* Ego tamen idem in hac ſpecie, quod in ſuperiore ſtatuendum cenſeo, quia legatum rei alienæ effectu capitur de
66 ſubſtantia teſtatoris, † *vt in his terminis conſiderant Polit. in d. l. filium, quem, nu. 126. Soc. Iun. in d. l. in quartam, n. 112. & ibi Fumag. n. 366. verſ. Sed abſit, Craſſ. in §. legitima quæſt. 20. num. 4.* cum hæres teneatur, vel redimere rem, & eam præſtare, vel ſoluere æſtimationem *§. non ſolum Inſt. de legat.*

S V M M A R I V M.

1 *Portio accreſcit cum iiſdem qualitatibus, & conditionibus, quibus cenſetur portio principalis.*
2 *Portio accreſcens eſt eiuſdem qualitatis, & conditionis, cuius eſt & portio principalis.*
3 *Portio accreſcens eſt eiuſdem rationis, conditionis, & prærogatiuæ, cuius eſt portio principalis.*
4 *Remedia, quæ competunt pro parte principali, competunt etiam pro parte accreſcente, & num. ſeqq.*
5 *Interdictum, quorum bonorum, competit etiam pro parte accreſcente.*
6 *Interdictum, quorum bonorum competit, etiam hæredi particulari, cui tota hæreditas accreuit.*
7 *Interdictum, quorum legatorum, competit etiam pro parte accreſcente.*
8 *Cautio legatorum, ſeù fideicommiſſorum nomine præſtanda eſt etiam pro parte accreſcente.*
9 *Fideiuſſor datus pro parte principali cenſetur etiã datus pro parte accreſcente, & num. 10. & 11.*
12 *Miſſio in poſſeſſionem, quæ pro parte principali eſt facienda, debet etiam fieri pro parte accreſcente.*
13 *Miſſio in poſſeſſionem facta pro parte principali nõ cenſetur facta pro parte accreſcẽte, & cur, n. 14.*
15 *Decretum debet etiam interponi ſuper parte accreſcente.*
16 *Decretum interpoſitum ſuper parte principali cenſetur etiam interpoſitum ſuper parte accreſcente. Declara, vt num. 17.*
18 *Feudo antiquo quod accreſcit, ſortitur & ipſum naturam feudi antiqui.*
19 *Conditio adiecta in parte principali cenſitur etiam in parte accreſcente repetita.*
20 *Conditio viduitatis iniuncta vxori in vſufructu inſtituta cenſetur etiam repetita reſpectu totius hæreditatis, quæ illi accreuit.*
21 *Onus impoſitum parti principali cenſetur etiam impoſitum parti accreſcenti.*
22 *Prohibitus alienare partem ſuam cenſetur etiam prohibitus alienare partem accreſcentem, & cur num. 24.*
23 *Prohibitus alienare partem ſuam non cenſetur prohibitus alienare partem, quam à ſocijs redemit, & cur num. 24.*
25 *Grauatus reſtituere partem ſuam cenſetur etiam grauatus reſtituère partem accreſcentem.*
25 *Fideicommiſſi in reſtitutionem venit, etiam id, quod grauatus eſt conſecutus per ius accreſcendi, & cur nu. 28. Amplia vt nu. 30. & ſeqq. Declara, vt num. 29. & 56.*
27 *Fideicommiſſi in reſtitutionem venit, etiam id, quod grauatus eſt conſecutus per vulgarem ſubſtitutionem.*
38 *Fideicommiſſi in reſtitutionem, an veniat hæreditas, quæ accreuit inſtituto in re certa, & grauato, & num. 39.*
40 *Priuilegium, ſeù prærogatiua, quæ competit pro parte principali, competit etiam pro parte accreſcente.*
41 *Legitima onus impoſitum, vt reijcitur de parte principali, ita etiam reijcitur de parte accreſcente.*
42 *Legitima, ſi repudietur, & tranſeat in ſubſtitutum, vel cohæredem, onus illi impoſitum non reijcitur.*
43 *Legitima à filio repudiata tranſit in ſubſtitutum, vel cohæredem cum onere impoſito, & cur num. 46.*

46. *Declara, vt num. 45. & ſeqq. & num. 52. & ſeqq.*
44 *Argumentum à legitima patroni ad legitimam filij valet.*
47 *Repudiatio operatur, vt res maneat in hæreditate.*
48 *Repudiatio operatur, vt res ab hærede capiatur iure hæreditario.*
49 *Legitima mutatione perſonæ amittit nomen, & priuilegium legitimæ.*
50 *Mutatione perſonæ mutatur etiam rei qualitas, & priuilegium.*
51 *Priuilegium conceſſum perſonæ ad alios non transfertur.*
55 *Legitimæ pars accreſcens venit in reſtitutionem fideicommiſſi; Sed contra num. 57. & cur nu. 58.*
59 *Legitimam, & Trebellianicam detrahere poteſt filius, etiam de parte accreſcente, & cur nu. 60.*
61 *Trebellianica etiam prohibita extraneo detrahi poteſt à filio, cui portio extranei accreuit, & cur num. 62.*
62 *Trebellianica prohibitio non extenditur de perſona ad perſonam.*
63 *Alienandi permiſſio facta hæredi instituto, & grauato in parte principali cenſetur etiam facta in parte accreſcente.*
64 *Teſtatori, non ei, qui deficit ſucceditur per ius accreſcendi, & cur num. 66*
65 *Subſtitutionem per vulgarem ſucceditur teſtatori.*
67 *Tranſmiſſio hæreditatis paternæ, aut maternæ fit à filio etiam cum qualitate excluſionis fœminarum ex vi ſtatuti, & num. 68.*

An portio accreſcat cum iiſdem iuribus, qualitatibus, & conditionibus, quibus portio principalis.

Quæſtio Quadrageſima nona.

QVintus effectus eſt, vt portio accreſcens cenſeatur eodem iure, quo portio principalis, *vt diximus in hoc cap. qu. 43 nu 4* & eaſdem, quas illa recipiat qualitates, & conditiones. Quamobrem dicimus partem accreſcere cum iiſdem qualitatibus, & cōditionibus,
1 † *vt videre eſt apud Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi. 12.*
2 *in prin. nu. 9 ff. de legat. 1. Bolgn. conſ 17 n.16. Peregr. conſ 155. n. 18 vol. 5* ſeu eiuſdem eſſe qualitatis, & conditionis, † *vt de qualitate videre eſt apud Dec in l. vn. in 1. lect. n 11. & ibi Cagn. nu 40. C. quand. non pet. part. De conditione verò apud eundem ibi n. 5. verſ. Poſtremò, & Cagn. in rubr. C. eodem n 14 verſ. Sed, cum ius.* Denique eiuſdem eſſe rationis conditionis,
3 nis, & prærogatiuæ, † cuius eſt & portio principalis; *Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. vn. n 18. verſ. Ex hoc apparet, & ibi Purpur. n. 21. verſ. Et ideò. C. quand non pet part. Gul de Monſer in tract. de ſucceſſ Reg in 1. dub nu. 9. Peregr. d con. 155. n.18 vol. 5* Vndè infertur,

Primo, remedia, quæ competunt pro parte principali, competere etiam pro
4 parte accreſcente. † Cuius rei multa poſſunt exempla afferri.

Primum in remedio *l. vlt. C. de ed. Diu. Hadr toll.* quod hæredi ſcripto non ſolùm pro parte principali competit, ſed etiam pro parte accreſcente, *vt oſtendimus in hoc cap. q 45. n.10.* adeo, vt competat etiam hæredi particulari, cui tota hæreditas accreuit, *vt diximus ibi n. 11.*

Secundum exemplum ſit in interdicto quorum bonorum, quod, vt pro parte principali, ita & pro parte accreſcente
5 dari certum eſt, † adeo, vt detur etiam hæredi particulari, cui tota hæc hæredi-
6 tas accreuit, † *vt in ſpecie docuit Menoch. de adipiſc. poſſ. rem. 1. n 38.*

Tertium ſit exemplum in interdicto, quorum legatorum, quod etiam pro par-
7 te accreſcente dari † ſupponit Paulus *in l. 2. in prin. ff quor. legat. & explicitè ſcribit ibi gl. in verb. in totum.*

Quartum exemplum afferri poteſt in cautione, quam Prætor legatorum, ſeù fideicommiſſorum nomine vult præſtari *l. 1. in prin. ff. vt leg nom. caue.* nam, vt pro parte principali cauere debet hæres, ita,
8 & pro parte accreſcente, † Quinimò, ſi pro illa cauerit, cenſetur etiam pro hac cautionem præſtitiſſe. Hoc enim eſt, quod dicimus, fideiuſſorē datū pro parte principali cenſeri etiam datum pro parte ac-
9 creſcente † *l. pen. ff vt leg. nom. cau. l. 2 in prin ff. quib leg & ſcribunt Dec. in l edita. 3. n. 26 C. de edend. Alciat. in d. l. re coniunctis. n.60. & ibi Crott. n. 112. Duar. lib. 2. de iur. accr. cap. 4. Menoch. de adipiſc. poſſ. remed 2 n 95. Peregr. de fideicom art. 8. n. 4 & conſ. 109. n. 16. vol. 3. conſ. 155. n. 18. vol. 5,* ſiuè ex parte cauentis accretio fiat, ſiuè ex parte legatarij, cui præſtita fuit cautio: Nam, ſi ex duobus hæredibus inſtitutis, & grauatis vnus legati nomine ſatiſdederit, deinde pars alterius cohæredis ei accreuerit, fideiuſſores ab eo dati, non ſolùm tenebuntur pro parte principali, ſed etiam pro parte
10 accreſcente † *d. l penult. ff. vt leg nom. cau.* Et ſimili modo, ſi mihi, & Titio fūdus legatus ſit, & hæres mihi ſatiſdederit, deinde Titij portio mihi accreuerit fideiuſſores ab hærede dati tenebūtur, etiā pro parte accreſcēte, quoniā etiā pro hac fideiuſſiſ-
11 ſe intelliguntur † *d. l. 2. in prin. ff. quor. legat.*

Quintum exemplum ſit in miſſione in poſſeſſionem, quæ propter non præſtitam cautionem fit *l. si, cui. 5. in prin ff vt in poſſ. l g.* nam, vt pro parte principali debet legatarius, aut fideicommiſſarius in poſſeſſionem mitti, ſi ei non caueatur,
12 ita & pro parte accreſcente. † Sanè, ſi pro principali facta ſit, an etiam pro accreſcente facta intelligatur, ita, vt noua miſſione non ſit opus, dubitari poteſt. Sed eſt verius, ac receptius, non cenſeri, & eſſe neceſſariam nouam miſſionem.
13 † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. vn. n. 3 & ibi Iaſ. n. 15. Sap. n. 50. Purp n 31. C quād nō pet. part. Peregr. de fideic. art 48. n. 78.* quia † ius accreſcendi, licet operetur ipſo iure, quoad ea, quæ ſunt iuris, non tamen idem operatur, quoad ea, quæ ſunt facti, cuiuſmodi eſt poſſeſſionis apprehenſio, *vt diximus in 8. cap. q 1 n 41. & q 5 n.58.*

Sextum exemplum ſit in decreto, quod etiam ſuper parte accreſcente debet in-
15 terponi. † Sed, ſi iam fuerit ſuper princi-
pali

Digitized by Google

pali interpoſitum, non erit reſpectu partis accreſcentis noua interpoſitio neceſſaria, quia decretum ſuper parte principali interpoſitum cenſetur etiam interpoſitum ſuper accreſcente, & ad eam tra-
16 hitur † *vt ſcripſerunt Bald. in d. l. vn. in 4. not. & ibi Iaſ. n. 16. Dec. in 1. lect. n. 6. & in 2. nu. 31. Pic. n. 6. Seb. Sap. n. 15. Purp. nu. 20. Cagn. n. 13. 14. & 42. Gozad. n. 12. 13. & 15. C. quand. non pet. part. Bertach. in tract. de gabell. part. 1.*
17 *nu. 45.* Quod vtique accipiendum eſt, † quatenus decretum reſpicit ea, quæ iuris ſunt, non etiam, quatenus ea, quæ facti, *vt declarat Purp. in d. l. vn. nu. 31.* Nam, quoad hæc decretum præcedens nihil operatur, vt patet ex decreto miſſionis in poſſeſſionem *de qua ſupra diximus*.

Septimum ſit exemplum in actionibus pro parte principali competentibus: Nã quemadmodum pro parte principali datur hæredi, vel legatario actio realis *l. ſi ager 51. ff. de rei vind. l. 1. C. comm. de legat.* ita & pro parte accreſcente. Quamobrem, & hæc vindicari dicitur *in l. ſi ſeruo meo 104. in prin. ff. de legat. 1. l. ſi ſeparatim. 30. ff. de cõd. & dem. l. 1. §. ſi cohæredi ff. ad l. Falcid. l. ſi Titio. 39. §. 1. ff. de vſufr. l. ſi duobus. 16. §. fin. ff. de legat. 1. l. cum pater. nu. 28. ff. de legat. 2. & in l. ſi in teſtamento. 5. ff. de vulgar.* ſecundùm communem intellectum, licet nos aliter eum locum interpretati ſimus *in 2. cap. q. 1. num. 23. & in cap. 7. qu. 25. nu. 27.* ſcilicet, quia, vt partis principalis dominium ipſo iure tranſit in hæredem, vel legatariũ, aut fideicommiſſarium, vt de hęrede cõſtat *ex l. heres. 37. ff. de acq. hæred. De legatario verò ex l. legatum. 82. ff. de legat. 2.* Ita etiam ipſo iure tranſit dominium partis accreſcentis. *l. ſi dominus 27. §. 1. & l. quia retro. 35. ff. ad l. Aquil.* Quamobrem *in l. cætera. 43. §. ſi duobus de leg. 1.* Coniunctus dicitur ſimpliciter Dominus rei legatę, & ſic totius rei, non partis relictę, ſcilicet, quia rei appellatione tota res non pars intelligitur, *vt diximus in 5. cap. qu. 5. num. 8.* Et ita etiam accipi poſſunt, qui ſimpliciter ſcribunt ſubſtitutionem coniunctam cum iure accreſcendi tranſmitti ad hęredem nõ ſpecificantes vulgarem, aut pupillarem, aut fideicommiſſariam, vt ſpes ſubſtitutionis vulgaris non tranſmittitur, *l. qui plures. 24. ff. de vulg. l. ſi pluribus. 9. verſ. Alia ff. de ſuis, & leg.* Nam ex his verbis apparet ſubſtitutionem etiamſi ſit coniuncta cum iure accreſcendi, non tamen tranſmitti. Itaque, licet loquatur de ſubſtitutione coniuncta cum iure accreſcendi, ſcilicet, quia in eius ſpecie fuerit cohęres cohęredi ſubſtitutus negat tamen ſubſtitutionem tranſmitti ad hęredes, ſi prius quàm cohęres deficiat moriatur ſubſtitutus.

Secundò infertur, partem accreſcentem habere eandem naturam, quam habet portio principalis, *vt patet ex iis quæ diximus in hoc cap. q. 43. n. 3. & ſeqq.* Quamobrem dicimus, id, quod feudo antiquo accreſcit, ſortiri & ipſum naturam feudi
18 antiqui, † *vt videre eſt apud Roſenthal. de feud. cap. 2. concl. 24. n. 6.*

Tertiò infertur, conditionem adiectam parti principali, cenſeri quoque in
19 eo, quod accreſcit, repetitam, † ſcilicet, quia portio accreſcit cum omnibus qualitatibus, & conditionibus portionis principalis, *vt diximus ſupra nu. 1.* Vndè, ſi maritus, qui vxorem in vſufructu inſtituit viduitatis ei conditionem indixerit, cenſebitur illa conditio, etiam reſpectu hęreditatis, quę poſtea accreuit, repeti-
20 ta, † *vt rectè cenſuit Peregr. d. conſ. 155. n. 18. vol. 5.*

Quartò infertur, onus impoſitum parti principali cenſeri quoque impoſitum
21 parti accreſcenti. † Quamobrem prohibitus alienare partẽ ſuam cenſetur quoque prohibitus alienare partem accre-
22 ſcentem. † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in l. ſi in teſtamento. 5. verſ. In text. ibi per legem; & ibi Imol. & Alex. n. 3. Iaſ. n. 3. ff. de vulg. vbi referunt, ita fuiſſe iudicatum Florentiæ. Idem ſcripſerunt Alex. in l. ſi mihi, & tibi 12. in prin. n. 2. & ibi Iaſ. n. 8. Soc. Sen. n. 1. ff. de legat. 1. Iaſ. in d. l. re coniuncti n. 3. & ibi Crot. n. 149. Iaſ. in l. filiusfam. 117. §. Diui 2. in 2. lect. n. 70. ff. de leg. 1. Barba. in addit. ad Bart. in l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. in verb. ius accreſcendi ff. de leg. 1. Ruin. conſ. 120. n. 6. vol. 2. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. n. 5. Bruin. in tract. de augm. concl. 5. nu. 16. & 25. Io. Gut. in d. l. vn. nu. 53. 54. & 57. in fin. C. quand. non pet. part. vbi teſtatur hanc eſſe communem; Bologn. conſ. 17. n. 12. 15. & 16. Decian. conſ. 52. nu. 60. vol. 1. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. n. 17. Peregr. conſ. 155. n. 18. vol. 5. Quamquàm contrarium, & malè cenſuerit Vaud. lib. 1. quæſt. iur. cap. 43. num. 1.* Nec eſt contrarium, quod prohibitus alienare partem ſuam non cenſetur prohibitus
23 alienare partem, quam à ſociis redemit † *l. pater filium 36. §. quindecim ff. de legat. 3.* quia alia eſt partis redemptæ, alia partis ac-
24 creſcentis ratio: Nam † illam conſequitur grauatus ex proprio contractu, hanc verò ex teſtamento, & eadem cauſa, qua conſequitur partem principalem, *vt diximus in hoc cap. q. 45. num. 1.* Vndè, quia prohibitio, tamquàm teſtamento facta ad ea tantùm pertinet, quæ grauatus ex eodem teſtamento conſequitur, ideò fit, vt pars accreſcens, non etiam pars redempta prohibitionis oneri ſubijciatur. *Ita enim declarant. Alex. in d. l. ſi in teſtamento. 5. n. 3. & ibi Iaſ. n. 3. ff. de vulg. Mantic. d. lib. 10. tit. 3. num. 17.* Qua ratione dicimus etiam grauatum reſtituere partem ſuam cenſeri quoque grauatum reſtituere partem ac-
25 creſcentem, † *vti videre eſt apud Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. n. 5. verſ. Circa, Io. Gut. in l. vn. nu. 57. C. eod. Et iſti de mente omnium, quos num. ſeq. referimus,* Et in fideicommiſſi reſtitutionem venire etiam id, quod quis
26 conſequitur per ius accreſcendi. † *Ita enim docuerunt Bart. in l. 3. §. quidam liberis nu. 7. & ibi Imol. verſ. Item, quid de eo ff. ad Trebell. Bart. in l. Papinianus. 43. in prin. verſ. Et hoc, & ibi Caſtr. & Alex nu. 1. ff. eod. Ang. in l. cum virum. 16. n. 1. C. de fideicomm. Alex. in l. planè. 34. §. ſi duobus n. 9. verſ. Aduerte, & ibi Iaſ. n. 26. in fi. ff. de legat. 1. Curt. Iun. conſ. 168. n. 52. verſ. Nec premiſſa, Rub. Alex. in l. pater filium. 14. n. 236. ff. de inoff. Gomez tom. 1. var. reſol. cap. 5. n. 19.*

Ceph. conſ. 279. nu 50. Mantic. de coniect. vlt. vol lib. 7 tit. 6. n. 8. Craſſ. in §. legitima qu. 7. n 7 vbi teſtatur de communi, Peregr. de fideicom art. 8. n. 4. & conſ. 30. nu. 19. conſ. 109 n. 3. vol. 3. & conſ. 155. n. 28. vol. 5. Surd. conſ. 438. n. 18. & conſ 529. nu. 20. Nam, quemadmodum venit id, quod grauatus conſequitur ex ſubſtitutione
27 vulgari, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. 3. §. quidam liberis n. 8. & ibi Imol. verſ. Item, quod de coff. ad Treb. Ang. in d. l. cum virum. 16. nu. 1. C. de fideicommiſ. Ruin. conſ. 94 n. 9 vol. 2. & conſ 118. n. 17. vol. 3 Mantic. d. lib. 7. tit. 6. n. 7. Peregr. d. art. 8. n. 1. & conſ. 46. n. 1 vol. 1. d. conſ. 30. n. 19 & d. conſ. 109. n. 2. vol. 3.* ita etiam venire debet id, quod conſequitur ex iure accreſcendi, quippè, quod eſt tacita quędam vulgaris, *vt diximus in 7. cap. q. 69. n.*
28 *Et in his terminis arguunt* † *Mantic. d. lib. 7. tit 6. n. 8 & Surd. d. conſ. 529. nu* 21. Vtrique autem ſuppono, partem deficientis accreuiſſe grauato prius, quam ſuam portio-
29 nem reſtitueret, † *in quibus terminis procedat hæc concluſio vti videre eſt apud Caſtr. in d. l. Papinianus. 43. ff. ad Treb.* nam, ſi poſt reſtitutionem accreſceret, non eſſemus in his terminis, ſed in terminis quæſtionis, *quam in 7. cap. q. 69. propoſuimus,* an ſcilicet portio deficiens accreſcat grauato, an verò fideicommiſſario. Adeò autem verum eſt, huiuſmodi portionem in fideicommiſſi reſtitutionem venire, vt procedat

Primò, ſiuè grauatus adierit hæreditatem coactè (quod minus habet dubitationis) ſiuè etiam ſponte; nam vtroque caſu debet etiam partem accreſcen-
30 tem reſtituere, † *vt ſcripſerunt Bart. in d. l. 3. §. quidam liberis n. 7 & ibi Imol. verſ. item, quid de coff ad Treb. Mantic lib 7 tit. 6 n. 8. Peregr. d. art. 8. n. 4. Quicquid conſuerit Rub. in d. l. pater filio nu. 14. n. 136. ff. de inoff.*

Secundo procedit, non ſolùm, ſi teſtator in grauando ſit vſus verbis vniuerſalibus, puta dixerit, reſtituas quicquid ad te peruenerit, vel omnia bona mea,
31 vel totam meam hæreditatem, † vel etiã vſus ſit oratione indefinita, puta dixerit,
32 reſtituas hæreditatem, vel bona, † vel ſimpliciter, ſicut locutus, puta dixerit, ſubſtituo Titium, nulla bonorum, aut re-
33 rum mentione facta, † quibus caſibus res dubitationem non habet, ſed etiam, ſi fecerit mentionem de parte, puta dixerit, reſtituas partem tuam, vel partem, in qua
34 te inſtitui, vel, quam tibi reliqui, † *in quibus terminis loquuntur ij, quos retulimus ſupra nu.* 25. nam partis appellatione continetur ea, quæ accreuit, quippè, quæ cenſetur pars propria, *vt diximus in hoc cap. q 44. n. 10.* & eadem cum principali non verò diuerſa, *vt oſtendimus in hoc ipſo cap. q. 44. nu. 7.*

Tertiò procedit, non ſolùm in fideicommiſſis vniuerſalibus, ſed etiam in particularibus: Nam grauatus reſtituere partem ſuam cenſetur etiam grauatus re-
35 ſtituere partem accreſcentem, † *hoc enim videntur ſenſiſſe ij, quos retulimus n. 25. dum ſimpliciter loquuntur de grauato reſtituere partem ſuã, nec diſtinguunt, vtrum fideicommiſſum ſit vniuerſale, an verò particulare.*

Quartò procedit, etiamſi pars accreſcens nõ fuerit à teſtatore grauata: Adhuc enim reſtitui debet, quia ſufficit, fuiſſe quem grauatum reſtituere partem principalem, vt cenſeatur etiam graua-
36 tus reſtituere partem accreſcentem, † *vt in ſpecie docet Peregr. d. art. 8. n. 4.* Quinimò de hoc potiſſimum caſu ſunt accipiendi
37 † *omnes relati ſupra nu. 25.* qui dixerunt, reſtitui debere, etiam partem accreſcentem, quia, ſi etiam huiuſmodi pars fuiſſet à teſtatore grauata, nihil traheret à parte principali, ſed deberet reſtitui ex ſui propria natura; accreſceret enim cum ſuo onere, *vt diximus in 8. cap. q. 17. n. 1. Et etiam in propoſito conſiderat Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. n. 17.* Cum igitur ideò velint, eam debere reſtitui, quod ſumat naturam portionis principalis, ex hoc intelligimus, eos loqui de ea ſpecie, in qua teſtator grauauit partem principalẽ, ſed non partem accreſcentem.

Planè, ſi teſtator hæredem in re certa inſtitutum grauauerit, vt eam reſtituat, & poſteà ob hæredis vniuerſalis defectũ tota hæreditas accreſcat inſtituto, non cenſebitur is grauatus, etiam hæreditatem reſtituere, & ſic in reſtitutionem nõ
38 non veniet id, quod accreuit, † *vt latè oſtendimus in 7. cap. q. 15. nu. 1. & ſeqq.* quia, quod dicimus partem accreſcentem aſſumere naturam partis principalis, & per conſequentias venire in reſtitutionem pro-
39 cedit, † quando tractatur de iure accreſcendi proprio, per quod ſcilicet portio accreſcit portioni, non etiam, quando tractatur de hæredi particulari, cui propter vniuerſalis defectum tota hæreditas accreſcit: nam tunc non eſt propriè ius accreſcendi, ſed ius conuerſionis, quia inſtitutio particularis dempta mentione rei conuertitur in vniuerſalem, *vt diximus in 4. cap. q 4. nu. 01. & cap. 7. q. 7. nu. 1. Et in his terminis d. q. 15. n.*

Quintò infertur, priuilegium, ſiuè prerogatiuam, & exemptionem, quæ competit pro parte principali, competere
40 etiam pro parte accreſcente, † *vt cenſuerunt omnes, quos retulimus ſupra num* 3. Cuius rei duo poſſunt exempla afferri.

Primum in legitima: nam, quemadmodum de parte principali legitimæ reijcitur onus, & conditio *l. quoniam in prioribus. 32 & l. ſcimus. 36. §. cum autem C. de inoff. teſtam.* ita etiam debet reijci de parte ac-
41 creſcente, † *vt eſt de mente omnium, quos retulimus ſupra num.*

Nec obſtat, ſi dicatur, imò non reijci, quia, ſi filio repudiante legitima ad alium, puta ſubſtitutum, aut cohæredem
42 transferatur, onus de ea non reijcitur, † vt probat Marcelli locus *in l. cum patronus. 28 ff. de legat. 2.* qui, licet loquatur de legitima patroni, ex identitate tamen ra-
43 tionis trahitur ad filij legitimam, † *vt videre eſt apud Bald. in d. l. cum patronus verſ. Quod not. & ibi Caſtr. n. 3. & Alex. in addit. ad Bart. in verb. cum patronus, & Paul. n. 7. Caſtr. in d. l. quoniam in prioribus n. 8. & ibi Alex. in addit. ad Bart. in verb. omne grauamen, & Iaſ. num. 1. verſ. Tertiò not. l. vnica. Iaſ. in l. ſi arrogator. 22. num. 32.*

num. 32. ff. de adept. Surd. conſ. 529. num. 28. &
conſ. 541. nu. 28. cum à legitima patroni ad
legitimam filij valeat argumentum l. fin. C.
de inoff. teſt. quia reſpondeo hoc procede-
44 re, † ſi legitima filij repudiatis trãſferatur
in extraneũ, ideſt, eũ, cui legitima nõ debe-
tur: tunc enim verum eſt, onus non reijci,
45 ſed ab eo præſtandum eſt, † vt ſentiunt. Bald.
in d. l. cum patronus, verſ. Quod not. & ibi Caſtr.
n. 2. dum loquuntur de eo, cui legitima non debetur,
& explicitè declarat Pereg. de fideic. artic. 8. n. 6.
quia legitima repudiata non tranſit in ex-
traneum, vt legitima, ſed vt pars hæredi-
46 tatis; † vt ſcribunt Bald. in d. l. cum patronus,
in fin. & ibi Peral. nu. 1. & 6. cum repudia-
tio operetur, vt res maneat in hæredita-
47 te † l. vn. §. in primo, §. pro ſecundo, & §. ſin
autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll. l. Cel-
ſus. 29. in prin. ff. de leg. 2 l. id autem 75. §. vlt.
ff. ad l. Falc. & hæreditario iure capiantur
48 ab hærede † d. l. id autem 75. §. fin. Quo fit,
vt nec in eius perſona legitimæ priuile-
gium habere debeat. Quamobrem dici-
mus ſegitimam mutatione perſonæ, & no-
49 men, & priuilegium legitimæ amittere †
vti videre eſt apud Bald. in d. l. cum patronus, verſ.
Sed, ſi ille, & ibi Caſtr. n. 2. & Peral. n. 6. Iaſ. in
d. l. quoniam in prioribus, n. 1. verſ. 3. not. limita,
& in d. l. ſi arrogator, n. 32. quod eſt genera-
le in omnibus rebus, vt mutatione perſo-
næ mutetur earum qualitas, & priuilegiũ
50 † l. Paulus aliàs l. per procuratorem 89. ff. de acq.
her. & ſcribunt Caſtr. in d. l. cum patronus, n. 2. &
ibi, Peralt. n. 31. verſ. Ratio, Soc. Sen. conſ. 116.
nu. 19. verſ. Et in eo concludo vol. 1. cum hoc,
tamquam perſonæ conceſſum ad alios
51 transferri nequeat † l. ex pluribus. 43. ff. de
adm. tuto. l. & ſi cont. 4. 35. ff. de vulg. l. filium.
5. in prin. ff. de leg. praſt. Et in his te minis ſcri-
bit Marcellus in d. l. cum patronus, & ibi Bald. &
Caſtr. n. 3. & Imol. Caſtr. in d. l. quoniam in prio-
ribus, n. 8. At, ſi legitima transferatur in
eum, cui debetur, puta filium, verius eſt,
onus ita debere reijci de parte accreſcen-
52 te, vt de parte principali reijcitur: † Ita
enim cenſuerunt Bald. in d. l. cum patronus, Verſ.
Quod not. & ibi Caſtr. n. 2. dum aiunt, adeò pra-
ſtandum eſſe onus, quia legitima tranſit in eum, cui
non debetur; Significant enim, ſi tranſiret in eum,
cui legitima debetur, onus nõ eſſe praſtandũ. Idipſum
cenſuerunt ij, qui tradiderunt partem legitima, qua
propter fratris excluſionem accreſcit alijs fratribus
non venire in reſtitutionem fideicommiſſi, quos retu-
limus in 6. cap. q. 10. n. 6. Sentiunt enim haud du-
biè non eſſe pro ea portione praſtandum onus, & rectè,
53 quia, † cum portio accreſcens ſumat na-
turam portionis principalis, & eodem,
quo illa cenſeatur iure, vt diximus in hoc
cap. q. 43. num. 4. fit, vt, quemadmodum de
parte principali reijcitur onus, ita etiam
debeat reijci de parte accreſcente, vt di-
ctum eſt, Et in his terminis conſiderat Pereg. de
fideic. d. artic. 8. n. 5. Ex quo apparet, malè
Surdum in d. conſ. 529. n. 29. verſ. Nec dicatur,
54 cenſuiſſe, † onus in parte accreſcente ſu-
ſtineri non ſolum, ſi legitima extraneo
accreſcat, ſed etiam, ſi filio, quod docto-
res indiſtinctè loquantur, quia verius eſt,
imo eos diſtinguere, vt patet ex ijs, quæ
ſupra diximus.

Nec obſtat, quod in fideicommiſſi re-
ſtitutionem veniat etiam id, quod graua-
tus per ius accreſcendi eſt conſecutus, vt
diximus ſupra nu. 25. eaque ratione videatur
etiam venire pars legitimæ, quæ filio ac-
55 creuit, † vt cenſuerunt ij, quos retulimus in 6 cap.
q. 8. num 8. Et in propoſito Curt. Iun. conſ. 268. n.
52. verſ. Nec præmiſſa, Ruin. conſ. 118. n. 23. vol.
3. Surd. conſ. 458. nu. 20. & d. conſ. 529. nu. 21.
56 quia reſpondeo diſtinguendo: † Aut enim
portio, cui fit acceſſio, ſubiacet reſtitu-
tioni, Et tunc verùm eſt, id, quod accre-
ſcit, in reſtitutionem venire, Et in his ter-
minis procedunt ea, qua diximus ſupra nu. 25. Aut
verò portio, cui fit acceſſio, non ſubia-
cet reſtitutioni, vt portio legitimæ, cui
altera legitimæ pars accreſcit, Et tunc
verius, & receptius eſt, partem accreſcen-
57 tem non venire in reſtitutionem, † Ita
enim cenſuerunt omnes, quos retulimus in d. cap. 6.
q. 10. n. 6. Et præter eos Curt. Iun. d. conſ. 268.
n. 52. verſ. Nec præmiſſa, Morot. conſ. 23. nu. 22.
58 quia, † cum pars accreſcens ſumat natu-
ram partis principalis, conſequens eſt, vt
ita demum venire debeat in reſtitutionẽ,
ſi & portio principalis veniat. ſecundum ea,
quæ ſupra diximus. Et in propoſito conſiderant Curt.
Iun. d. conſ. 268. nu. 52. verſ. Nec præmiſſa, &
nu. 53. Morot. d. conſ. 23. nu. 22.

Hinc intelligimus filium grauatum fi-
deicommiſſo, quẽadmodum poteſt detra-
here legitimam, & trebellianicam de par-
te principali cap. Raynutius, & cap. Raynaldus,
extr. de teſtam. ita etiam poſſe eam detrahe-
59 re de parte accreſcẽte † vt rectè ſcripſit Pereg.
de fideic. d. artic. 8. nu. 4. & 6. Et ſimpliciter de
legitima idem Pereg. conſ. 46. n. 8 vol. 1. Itaque,
ſi (verbi gratia) filius fuerit inſtitutus in
dimidia, & grauatus fideicommiſſo, in
alia verò dimidia fuerit inſtitutus extra-
neus, & propter huius deficientiam tota
hæreditas pertineat ad filium, detrahet is
primo trientem totius hæreditatis pro
legitima, deinde de reſiduo detrahet, non
ſemunciam, quæ erat quarta pars eius, in
quo fuerat grauatus, ſed ſextantem, &
ſic pro legitima, & Trebellianica detra-
het dimidiam totius hæreditatis perinde,
ac, ſi ab initio ſolus fuiſſet inſtitutus, &
grauatus, quia Trebellianica detrahitur
de toto eo, quod ex Trebelliano reſtitui-
60 tur, † vt declarat Pereg. d. artic. 8. nu. 2. Quod
procedit, etiamſi Trebellianica fuiſſet
prohibita extraneo: nam talis prohibitio
non afficeret filium, cui non eſſet prohi-
bita, vel etiam prohibita, poſito, quod
prohiberi non potuerit, vt in pleriſque
61 tribunalibus obſeruatur; † Ita enim declarat
Pereg. conſ. 109. nu. 14. & 16. vol. 3. Nam pro-
hibitio Trebellianicæ non extenditur de
62 vno ad alium, † vt ſcribunt Dec. conſ. 256. in fi.
& Pereg. de fideic. art. 3. nu. 122. & d. conſ. 109.
nu. 18. vol. 3.

Secundum exemplum afferri poteſt in
permiſſione, ſeu licentia alienandi à te-
ſtatore data hæredi inſtituto, & grauato
in parte principali; nam hæc cenſetur
63 etiam data in parte accreſcente, † vt in ſpe-
cie decuit Ruin. conſ. 120. num. 5. verſ. Sed præ-
miſſis vol. 2.

Sextò infertur, partem accreſcentem
eundem habere effectum, quem habet
portio principalis: nam, quemadmodum
per partem principalem ſuccedìtur teſta-
tori, ita etiam ei ſucceditur per partem
64 accreſcentem † *vt ſcripſerunt Bart. in d. l. re
coniunctis, num. 62. verſ. Ego dico, & ibi Crott. nu.
135. verſ. Prima, Alex. conſ. 38. nu. 3. vol. 1. Gul.
Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & Vxorem
nom. Adel. nu. 114. Soc. Sen. in l. ſi cognatis. 18.
nu. 34. ff. de reb. dub. Ruin. conſ. 90. nu. 8. conſ.
166. nu. 6 verſ. Nec obſtat, & conſ. 167. nu. 2.
verſ. Nec ſecundum eum, & nu. 12. vol. 5. Rub. in
l. Gallus. 2 ., §. quidam rectè, nu. 84 verſ. poteſt
reſpondere ff. de lib. & poſth. Purp. in d. rub. C.
quand. non pet. part. num. 9 Curt. Iun. conſ. 125.
num. 7. Conar. cap. 38. practic. quaſt num. 2.
Mantic. de con. vlt. vol. lib. 8. tit. 11. n 6. Andr.
Capa. de iur. relen. part. 4. q. 29. nu. 2.* exem-
65 plo vulgaris ſubſtitutionis † *l. ex duobus. 34.
§. 1. ff de vulg. § 1. Inſt. de pupill. Et ſcribunt
omnes, quos retulimus in 5. cap. q. 54. poſt nu. 9. &
præter eos gl. in l. cum ex filio. 39. §. vlt. in verb.
quoque ff. de vulg.* cuius inſtar eſt ius accre-
ſcendi, *vt diximus in 7. cap. q 59. n. 5.* ſcilicet,
66 quia † etiam in eo ſupponimus, partem
ante acquiſitionem deficere, *vt patet ex ijs,
quæ diximus in eodem 7. cap. q. 59. nu 4.* & per
conſequentias conſideramus eam, vt hæ-
reditatem, & ſucceſſionem defuncti, non,
vt proprium deficientis patrimonium.
Quo fit, vt in iure accreſcēdi frater vtrin-
que coniunctus, non excludat conſan-
guineum tantum, quia, quoties agitur de
ſucceſſione patris (prout agitur in iure
accreſcendi) vinculum maternum non
attenditur, ſed proximitas ex parte tan-
tum patris debet æſtimari, *vt latè oſtendimus
in 5. cap. q. 54. nu 7. & ſeqq.* Quod etiam in
contractibus obſeruatur, puta in feudo,
vel emphyteuſi, quibus caſibus in ijs ius
accreſcendi locum habere poteſt, *ſecun-
dum ea, quæ diximus in 6. cap. q. 37. & q 38. per
tot.* Nam, ſi pars ad aliquem pertineat per
ius accreſcendi, attenditur primi ſtipula-
toris proximitas non eius, qui deficit,
*vt in ſpecie declarat Zucc. conſ. 50. num. 41. verſ.
Imo, vt ait.*

Septimò, & vltimo infertur, ius tranſ-
miſſionis, quod competit pro parte prin-
cipali, competere etiam prò parte accre-
ſcente, *vt oſtendimus in 7. cap. q. 62. nu. 16.* Vn-
de ſtatuto excludente fœminam propter
maſculum, quemadmodum ſuus tranſ-
mittit partem ſuam, ita etiam tranſmit-
tet partem ſororis, quam virtute ſtatuti
excludit, ſcilicet, quia, portio accreſcens
67 ſumit naturam portionis principalis, † *vt
dictum eſt: Ita enim conſuerunt Soc. Sen. conſ 67.
num. 5. in fi. & nu 6. vol. 4 Bran. in tract. de
augm. concl. 5. nu* 15. quod procedit etiā in hæ-
reditate materna, ſi ad deſcendentes trāſ-
mittatur; nam & cum qualitate excluſio-
68 nis ſtatutariæ tranſmittetur, *vt conſulit Soc.
Sen. d. conſ. 67 nu. 12. verſ. nunc propriè, & nu.
ſeqq. vſq. in fin* Planè tranſmiſſio fiet, cum
eadem repudiandi, aut abſtinendi facul-
tate, quæ pro parte principali competit,
*vt oſtendimus in eodem 7. cap. q. 62. num. 24. & in
hoc ipſo cap. q. 36. nu. 3.* ſcilicet, quia tranſ-
miſſio fit fit cum omnibus ſuis qualitati-
bus, *vt diximus in d. q. 36. num 3.* Et hæc de
nono capite.

Quibus ex cauſis ius accreſcendi ceſſet.

Caput Decimum.

SVPEREST, vt Decimum, aut po-
ſtremum diſputationis Caput ex-
plicemus, & videamus, Quibus ex
cauſis ius accreſcendi ceſſet. Con-
ſtat autem ex quatuor potiſſimum
ceſſare cauſis: Aut enim ex cauſa legis
ceſſat, aut ex cauſa teſtatoris, aut ex cau-
ſa illius, cui portio fuerat aſſignata, aut
denique ex cauſa illius, cui portio debe-
ret accreſcere, de quibus ſingulis ſepa-
ratim tractaturi videamus primò de
cauſa legis.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi quotupliciter ceſſet ex cauſa legis.*
2 *Legis potentia quando dicatur deficere.*
3 *Iuriſdictio non, niſi intra fines ſui dominij, ſeù prouinciæ, aut territorij poteſt exerceri.*
4 *Iuſdicenti extra dominium, prouinciam, aut territorium impunè non paretur.*
5 *Ius accreſcendi ceſſat, quoad bona ſita extra territorium, quoties agitur de re, quæ pendet à iuriſdictione, & cur num. 6.*

An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa legis.

Quæſtio Prima.

1 ET ex cauſa quidem legis dupliciter
ceſſare poteſt ius accreſcendi, † vno
modo, ſi deficiat ipſius legis, ſiuè
ſuperioris diſponentis potentia, al-
tero verò, ſi deficiat voluntas.

Et potentia tùnc dicitur deficere, cum
2 † tractatur de re, quæ pendet à iuriſdi-
ctione ſuperioris agentis, ſeù diſponen-
tis: Nam, quia iuriſdictio non, niſi in-
tra fines ſui dominij, puta Regni, Duca-
tus, aut Principatus, ſiuè intra fines ſuæ
Prouinciæ, aut territorij poteſt exerceri,
† *vt de dominio cōſtat ex c. nouit. 7. Extr de off. legat.
cap. nouit. 13. ext de iudic. & clem. paſtoralis, verſ. Cū
includerētur, De ſent. & re iudic. De prouincia verò
ex l. 1. ff. de off. proconſ. & leg. l. præſes. 3. de off.
præſ. cap. pen. extra de off. legat. cap. 2. §. ſtatu-
to, De conſtitut. in 6. cap. vt litigantes. 5. de off.
ordin. in 6. cap. Epiſcopum 9. q. 2 De territorio
demum ex l. vlt. ff. de off. præf. vrb. l. vlt. ff. de
iuriſd. l. cum vnus 12. §. is, qui ff de bon. auth.
iud. poſſ l. dudum verum. 53. C. de decurio. lib. 10.
& cap. ſtatutum 11. §. in nullo, De reſcript. in 6.*
Qua ratione dicimus, extra dominium,
prouinciam, aut territorium iuſdicenti
4 impunè non paretur † *d. l. fin. ff de iuriſd. d.
cap. 2. §. ſtatuto, De conſtit. in 6.* ideò fit, vt
quoties agitur de re, quæ pendet à iuriſ-
dictione,

dictione, ceſſet, quoad bona alibi ſita ius
5 accreſcendi, † *vt patebit ex ijs, quæ dicemus*
6 *in 4. quæſt ſeqq.* quia, † cum limitata ſit potentia cauſæ efficientis, conſequens eſt, vt limitatus quoque effectus inducatur, *ſecundum ea, quæ dicemus in hoc cap. q. 12. nu. 2.* Quamobrem dicimus, in diſpoſitionibus limitatis ceſſare ius accreſcendi, *vti videre eſt in hoc ipſo cap. q. 10. n. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas ſtatuendi pendet à iuriſdictione, & à iuriſdictione regulatur num. 2.*

3 *Poteſtas condendi legem, & ſtatuta, eſt iuriſdictionis, & num. 5. Declara, vt num. 6.*

4 *Poteſtas condendi leges dicitur eſſe imperij maximi.*

7 *Iuriſdictio Dominio, ſeu Territorio limitatur, & non operatur vim ſuam, quoad ſita extrà Dominiū, ſeu Territoriū ſtatuentiū, aut diſponentium.*

8 *Ius accreſcendi in ſucceſſionibus ſtatutarijs, quoad bona extrà dominium, ſeu iuriſdictionem ſtatuentium, ceſſat; Amplia num. 12.*

9 *Bona ſita extrà territorium non accreſcunt ijs, qui vigore ſtatutorum admittuntur, ſed pertinent ad eos, qui ex iuris communis diſpoſitione ad ſucceſſionem vocantur.*

11 *Statutum extrà territorium non eſt ſtatutum, ſed ſeruabitur diſpoſitio iuris communis.*

12 *Statuta de ſucceſſionibus loquentia mutant ius commune, aut permittendo, aut prohibendo, aut deferendo, aut excludendo.*

14 *Si ſtatutum permittat, vt filiusfamilias poſſit teſtari de aduentitijs, hæres ab eo inſtitutus, non habebit ius accreſcendi reſpectu bonorum, quæ ſunt extrà territorium ſtatuentium.*

15 *Si ſtatutum permittat, vt ſpurius à Patre inſtitui poſſit, talis inſtitutio non porrigitur ad bona extrà territorium ſtatuentium.*

17 *Si ſtatutum prohibeat, vxorem viro, aut virum vxori, poſſe relinquere vltrà certam partem ſuorum bonorum, talis prohibitio non porrigitur ad bona extrà territorium.*

18 *Si ſtatutum prohibeat, ne pater poſſit priuare filiū, aut filiam certa parte bonorum, talis prohibitio non porrigitur ad bona extrà territorium.*

19 *Si ſtatutum prohibeat minorem vigintiquinque annis teſtari, ſi teſtetur valebit teſtamentum quoad bona extra territorium.*

21 *Si ſtatuto, vel conſuetudine caueatur, vt primogenitus ſolus ſuccedat, tale ſtatutum, aut conſuetudo locum habebit in bonis ſitis in territorio ſtatuentiū, aut eorū in[illegible]tiū, ſed non in alijs.*

22 *Si ſtatuto caueatur, vt non extantibus filijs, vir ſuccedat vxori, aut vxor viro, aut certam bonorum partem lucretur; non procedet in bonis extrà territorium.*

24 *Statuta fœminas excludentia non trahuntur ad bona ſita in alieno territorio; Et quid ſi talia ſtatuta ſint concepta in perſonam? n. 25. & ſeqq.*

25 *Poteſtas ſtatuēdi in ſubditū nō circūſcribitur territorio; Et quære n. 26. Declara n. 34. & ſeqq.*

27 *Statuentes poſſunt ſubditum ſuum inhabilitare, etiā quoad bona ſita extrà territorium.*

31 *Diſtinctio vtrum ſtatutum ſit conceptum in rem, an in perſonam requiritur.*

37 *Si ſtatutum ſimpliciter, & abſolutè inhabilitet ſubditum, quoad iura perſonalia, puta quoad facultatem teſtandi, vel contrahendi; talis inhabilitatio nō cōprehendit ſubditū extra territorium teſtantem, aut contrahentem, etiam de bonis ſitis in territorio, ſi tale ſtatutum ſit odioſum, ſecus ſi ſit fauorabile; Et num. ſeqq.*

41 *Si ſtatutū inhabilitet perſonam ſubditam, non ſimpliciter, ſed ità demùm, ſi diſponat, aut contrahat non ſeruata certa ſolemnitate, comprahendit ſubditum extra territoriū exiſtentem, & agentem pro bonis tamen in territorio ſitis; Sed contrà n. 44. & ſeqq. Vbi ampliat, & declarat.*

42 *Fraus ſtatuto fieri non debet; Et num. 54 & ſeqq.*

44 *In ſolemnitatibus adhibendis ſpectatur locus, vbi actus geritur, licet à forenſe fiat, & illis ſeruatis validus cenſetur actus quoad omnia bona, etiā alibi exiſtentia; Et num. 135. & ſeqq.*

54 *Si ſtatutum inhabilitet ſubditum, niſi cum certa ſolemnitate teſtetur, aut contrahat, & is fraudandi ſtatuti cauſa in aliud territorium ſe transferat, tenetur ſeruare ſolemnitates ſtatuti loci Domicilij; Et qualiter probabitur fraus hoc caſu numeris ſeqq.*

58 *Ex ſola potentia fraudādi non debet præſumi fraus, ſed ex actu.*

57 *Si ſtatutum inhabilitet ſubditum quoad iura perſonalia, an talis inhabilitatio afficiat eum exiſtentem, & actum celebrantem in territorio etiam pro bonis alibi ſitis? Et quid ſi inhabilitatio non ſit ſimplex, ſed ſolùm ratione formæ? & nu. ſeqq.*

61 *Vbi actus fit contrà prohibitionem ſtatutariam, ceſſat in eo voluntas agentis; Declara, vt num. 64.*

65 *Si ſtatutum inhabilitet ſubditum, quoad iura perſonalia, afficit eum etiamſi faciat actum extra territorium, & pro bonis in alieno territorio ſitis, ſi ſtatutum ſit fauorabile. Sed contrà nu. 67.*

70 *Interdictio bonorum facta prodigo operatur effectum, licet perſona contrahat extrà territorium, & de bonis alibi exiſtentibus.*

72 *Si ſtatutum inhabilitet ſubditum quoad ius ſuccedēdi, non trahitur ad bona extrà territorium ſita, & ſeqq.*

75 *Maſculi, qui vigore ſtatuti fœminam excludunt, non conſequuntur bona ſita extrà territorium, & ſeqq. Et quid ſi ex coniecturis conſtet mentem defuncti fuiſſe, vt bona ſua ad eos pertinerent, qui ex ſtatuto vocantur, num. 108.*

77 *Statuta excludentia fœminas à ſucceſſionibus, an cēſeri debeant odioſa, an fauorabilia; & an extendantur ad bona extrà territorium, & nu. ſeqq.*

84 *Vbi deficit cauſa efficientis potentia non fit extenſio.*

88 *Tutela pupillo eſt fauorabilis; & Tutori onéroſa.*

93 *Hæreditas, tamquàm ius vniuerſale nō circumſcribitur loco, ſed complectitur omnia bona, vbiuis exiſtentia; Declara num. 96. & ſeqq.*

94 *Vna, & eadem hæreditas non debet diuerſo iure cenſeri; Declara num. 97. & ſeqq.*

98 *Vnius hominis vna tantùm eſt hæreditas; Declara, vt num. ſeqq.*

100 *Propter diuerſitatem patrimoniorum, quis duplex homo reputatur.*

102 *Statuta fœminarum excluſiua an trahātur etiam ad bona alibi ſita, ſi maior pars ſit in territorio ſtatuentium, & num. ſeqq.*

107 *Statuta illius loci ſpectanda ſunt, vbi ſita eſt maior pars bonorum.*

114 *Si ſtatutum ſit à Principe confirmatum, an trahatur eius vis ad bona extrà territoria ſita, ad excluſionem fœminarum, & num. ſeqq.*

122 *Statuta excluſiua fœminarum an trahantur ad bona alibi ſita, ſi ibi etiam vigeat ſimile ſtatutum, & & num. ſeqq.*

123 *In ſucceſſionibus ſpectanda ſunt ſtatuta eius loci, vbi bona ſita ſunt; Declara, vt ibi.*

133 *Sta.*

Digitized by Google

133 *Statuta fœminarum excluſiua afficiunt forenſes pro bonis ſitis in territorio ſtatuentium, ſiuè in rem, ſiuè in perſonam concepta ſint; Declara, vt n 134.*

138 *Cenſus annui, & alij reditus perpetui, cenſentur de territorio illius loci, in quo ſita ſunt prædia cenſualia, aut poſiti Montes, aut argentarij menſam habent, & num. ſebq.*

145 *Res mobiles cenſentur de territorio vbi reperiuntur; Sed contra num. 147. & ſeqq.*

151 *Nomina debitorum cenſentur de territorio, & loco creditoris; Sed contra num. 153. & 155. & ſeqq.*

157 *Iura, & actiones non circumſcribuntur loco; Declara, vt num. 158.*

An, & quando ſtatuta de ſucceſſionibus diſponentia trahantur ad bona ſita extra territorium ſtatuentium.

Quæſtio Secunda.

HVius autem rei multa poſſunt exempla afferri, Primum in legibus, aut ſtatutis mutantibus ſucceſſiones, quæ iure communi deferũtur: Nam, quia poteſtas ſtatuendi pendet à iuriſdi-
1 ctione † *cap. Eccleſia S. Mariæ, de conſtit. & ſcribit Abb. in cap. cum conſuetudinis n. 6. de conſuet. Io. Bapt. à S. Seuerin. in repet. l. omnes popul. 9. n. 8. ff. de iuſt. & iur. Soc. Sen. conſ. 272. n. 3. verſ. Confirmatur pariter vol 2. Io. Campeg. inter conſ. Brun. conſ. 2. n. 36. Bec conſ 4. n. 4. vol. 1. Surd. conſ 152. n 4. verſ. Quartò videtur, & num. 37. verſ. Item, ſi Princeps conſ. 210. n 6. & conſ. 272.*
2 *n. 7.* ſiue à iuriſdictione regulatur, † *ſecundùm Corn. conſ. 224. n. 4. vol. 2. Roll. conſ 4. n. 29 vol. 3. Ricc. deciſ. 70. n. 12. vol. 1.* cum iuriſdictionis ſit, ſiuè loquamur de pote-
3 ſtate condendi leges, † *vt ſcribit Ruin. conſ. 109. n. 10. verſ. Similiter ergo vol 4.* quæ dicitur eſſe imperij maximi, quod eſt ſpecies
4 iuriſdictionis, † *vt docet Bart. in l imperium. 3. n. 8. quem ibi probant Ang. n. 7. Dec. n. 40. Caccialup. n. 21 & Purp. nu 208. vbi teſtatur hanc doctrinam communiter approbari ff. de iuriſd. Corn. conſ. 333. n. 25. vol. 1. Menoch. conſ. 604. num. 2. Surd. d. conſ. 152. n. 20. & d. conſ. 210. n. 52. Peregr. conſ. 4. n. 7. vol. 3. & conſ. 25. n. 12. vol. 5. Bagnaſac. in ſuo conſ. poſito in fin. addit. ad deciſ. Theſ. fol. 238. verſ. Et, vt ad exempla,* ſiuè lo-
5 quamur de poteſtate condendi ſtatuta, † *d. cap. 2. § ſtatuto, de conſtit. & ſcribunt Bart. in d. l. omnes popul. 9. n. 3 verſ. Aut non interuenit ff. de iuſt. & iur. Bald. in l. decernimus. 15. n 4. C. de Sacroſ. Eccl. in l fin. n. 1. C. de iuriſd. omn. iud & conſ 83. n 1 vol. 5. Roman. conſ. 218. n. 2. Corn. d. conſ. 333. n. 35. vol. 1. conſ. 114. n. 2. vol 2. & conſ. 25 n. 5. vol. 3. Pariſ. conſ. 68. vol. 2. Tiraq de iure primogen. q 43. n 4. verſ. Tertia. Decian. conſ 57 n. 12. vol. 4. Roll conſ. 80. n. 29. verſ. Supereſt vol. 4. Bec. conſ. 231. nu 34. vol 2. Surd. conſ. 48. n. 10. conſ 210. n. 6. & conſ. 301. n. 19 Peregr. conſ. 4 n. 7. & conſ. 17. n. 15. vol. 3. Put. lib. 2 deciſ 195* intelligendo tamen,
6 prout declarauit, † *Ang. in d. l. omnes populi n. 4 verſ. Item opp. & ibi Iaſ. nu. 22. & 25 Barbat. in tract. de præſtan. Cardin. qu 8. nu. 1. & 7. Alex. in l. 1. n. 11. & ibi Soc. Sen. n. 7. ff. de iuriſd. Alcia. in cap. quod ſedè n. 37. & 59. Ordin. de off. Tiraq. de iur. primogen. q. 16. n. 2. & 5. Cephal. conſ. 38. n. 1. iuncta n. 25. & conſ. 558. n. 49.* ideò ſit, vt, tamquàm dominio ſeu territorio limitata non operetur ſuam vim, quoad bona ſita extra dominium, ſeu territo-
7 rium ſtatuentium, aut diſponentium, † *vt ſcribunt Ruin. conſ 39. nu. 16. circa fin. vol. 1. & conſ 48. nu. 1. vol. 3. Dec. in l. fin. n. 1. verſ. Et pari ratione, & ibi Cagn. n. 15. ff de iuriſd. Pariſ. conſ 84 n. 43. vol. 1. conſ. 12. nu. 47. vol. 3. Geza. conſ. 49 n 7. verſ Quibus. Decia. d. conſ. 57. n. 12. vol 4 Andr. Gail. lib. 2. obſ. 124. nu 4. & ſeqq Surd. conſ. 535. nu. 17 Men. conſ. 1021. nu. 21. Theſ. Inn lib 2. quæſt. for quæſt. 5. nu. 9. verſ. Et generaliter,* & per conſequentias, vt,
8 quoad ea ius accreſcendi ceſſet, † *vt ſcribunt omnes, quos referemus infra n. 75. & 123. Et in ſpecie Alcia. in d. l. re coniunctis, n. 56. verſ. Sed finge. Men. d. conſ. 1021. n. 7.* Non enim accreſcent iis, qui vigore talium legum, aut
9 ſtatutorũ admittuntur, † ſed ad eos pertinebunt, qui ſecundùm iuris communis diſpoſitionem ad defuncti ſucceſſionem
10 vocantur. † Quamobrem dicimus, ſtatutum extra territorium non eſſe diſpoſi-
11 tionem, ſed ius commune, † *vt videre eſt apud Bald. in l. vn. 1, n. 18 C. quand. non pet. part.*
12 Idque procedit, † qualitercunque leges, aut ſtatuta mutent in ſucceſſionibus deferendis ius commune, ideſt, ſiuè mutent permittendo, ſiuè prohibendo, ſiuè deferendo, ſiuè etiam excludendo.

Primùm enim procedit, ſi mutent per-
13 mittendo: † *vt ſcribunt Sign. in d. l. 2. nu. 25. C. de ſumm. trin. Alex. conſ. 128. nu. 2. vol. 1. Curt. Iun. conſ. 108. nu. 31. Ant. Gabr. in tit. de ſtatu. concl. 8. n. 9. & 10.* Nam, ſi ſtatuto caueatur, vt filiusfam. de bonis aduentitijs teſtari poſſit, hæres ab eo inſtitutus non habebit ius accreſcendi reſpectu bonorum, quæ ſita ſunt extra territorium ſtatuentium; ſed ea pertinebunt ad venientes ab inteſtato, & eo modo decedet filiusfam. pro parte teſtatus, & pro parte
14 inteſtatus. † *Ita ſcribunt Bart. in d. l. 1. n 39. & ibi Bald. n. 15. verſ. Quæro, nunquid, & Signor. n. 24. & 25. C. de ſumm. trin. Corn. conſ. 85. n. 8. vol. 3. Ceph. conſ. 60. n. 5. Andr. Gail. lib. 2. obſ. 124. n. 13.* Idem eſt, &, ſi caueatur, vt ſpurius à patre inſtitui poſſit: nam poſito, quod valeat ſtatutum, talis inſtitutio nõ porrigetur ab bona ſita extra territoriũ
15 ſtatuentium, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. 1. n. 39. & ibi Bald. n. 14. Signo. n. 24. & 25. Alcia. n. 23. verſ. Ex hoc ſequitur C. de ſumm. trin. Corn. d. conſ. 85. n. 8. vol. 3.*

Secundò procedit, ſi mutent prohiben-
16 do: † *vt docet Ant. Gabr. in d. tit. de ſtatu. concl. 8. n. 8. & 9 in fi.* Nam, ſi ſtatuto caueatur, ne vxor viro, aut contra vir vxori poſſit relinquere vltra certam partem, ſuorum bonorum, huiuſmodi prohibitio non porrigetur ad bona ſita extra territoriũ, ſed, quoad ea valebit relictum, etiamſi quantitatem definitam excedat: † *Ita ſcribunt Bald. in d. l. 1. n. 18. C. de ſumm. trin Iaſ. in l. ſi arrogator. 22. nu. 42. & 48. ff. de adopt Io. de Garro. in rep. l. 2. n. 118. C. de ſec. nupt. Roll. conſ. 80. num. 36. vol. 4. Nat. conſ. 514. nu. 18.*

Men.

Men. d. conſ. 1021. *nu.* 7. Idem eſt, &, ſi caueatur, ne pater poſſit priuare filium, aut filiam certa parte bonorum, ſed eam teneatur omnimodò ei relinquere: nam tale ſtatutum non porrigetur ad bona ſita
18 extra territorium ſtatuentium, † *vt ſcribunt Alex. d. conſ.* 128. *nu.* 2. *verſ. in hanc etiam partem vol.* 1. *Curt. Iun. d. conſ.* 108. *nu.* 31. *Iaſ. conſ.* 163. *vol.* 2. *verſ. Pro iſta opinione, vol.* 2. *Cagn. in d. fin. nu.* 16 *ff. de iuriſd. Nat. d. conſ.* 514. *nu.* 14. Denique idem eſt, &, ſi caueatur, ne minor 25. annis teſtari poſſit: nam, ſi teſtetur, valebit teſtamentum, quoad bona ſita extra territorium ſtatuentium, ſed
19 non, quoad alia. † *Ita Alcia. in d. l.* 1. *n.* 24. *verſ. Sed & finge C. de ſumm. trin.*

Tertiò procedit, ſi mutent deferendo,
20 ſeu vocando: † nam, ſi ſtatuto, vel conſuetudine caueatur, vt primogenitus ſolus ſuccedat, tale ſtatutum, aut conſuetudo locum habebit in bonis ſitis in territorio ſtatuentium, aut eo iure vtentium,
21 ſed non in alijs. † *Ita ſcripſerunt Cin. in d. l.* 1. *nu.* 11. *& ibi Bart. nu.* 42. *Bald. nu.* 17. *Signor. nu.* 26. *C. de ſumm. trin. Calder. conſ.* 17. *nu.* 2. *tit. de conſtit. Papien. in form. lib. quo pet. her. ex teſta. in verb. vallatum, nu.* 10. *Alex. d. conſ.* 128. *nu.* 2. *vol.* 1. *& conſ.* 44. *nu.* 4. *vol.* 5. *Corn. conſ.* 202. *n.* 11. *vol.* 2. *& conſ.* 85. *n.* 8. *in fi. vol.* 3. *Iaſ. d. conſ.* 163. *col.* 3. *verſ. ad idem, vol.* 2. *Curt. Iun. conſ.* 108. *nu.* 30. *verſ. Et cum illa, Ruin. conſ.* 49. *nu.* 5. *vol.* 3. *Gabr. in d. tit. de ſtatut. concl.* 9. *nu.* 1. *&* 5. *Tiraq. de iure primog. quæſt.* 46. *per tot. Nat. d. conſ.* 514. *nu.* 13. *in fi. Roll. d. conſ.* 80. *n.* 27. *vol.* 4. *Theſ. Iun. lib.* 2. *quæſt. for. quæſt.* 5. *nu.* 6. Idem eſt, &, ſi caueatur, vt non extantibus filijs vir ſuccedat vxori, aut contra, aut certam bonorum partem lucretur: nam tale ſtatutum locum habebit in bonis ſitis in territorio ſtatuentium, ſed
22 non in alijs, † *vt ſcribunt Cyn. in d. l.* 1. *n.* 11. *C. de ſumm. trin. Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de inſtru. edit. §. compendioſè num.* 26. *in verb. opponunt, Gozad. conſ.* 49. *nu.* 10. *Gabr. in d. tit. de ſtatut. concl.* 9. *nu.* 10. *Nat. d. conſ.* 514. *n.* 15. *Roll. d. conſ.* 80. *n.* 28. *vol.* 4. *Theſ. Iun. d. lib.* 2. *quæſt. foren. quæſt.* 5. *n.* 8. *& q.* 6. *nu.* 4. *vbi ait, Senatum Pedemontanum fuiſſe hanc opinionem amplexum.*

Quarto demum procedit, ſi mutent ex-
23 cludendo: † nam ſtatuta fœminas excludentia non trahuntur ad bona ſita in alie-
24 no territorio, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. n.* 33. *& ibi Bald. nu.* 19. *verſ. ſed hic quæro, Signor. nu.* 29. *in fi. C. de ſumm. trin. Bald. in l.* 2. *nu.* 8. *C. quæ ſit long. conſuet. Caſtr. conſ.* 32. *nu.* 1. *vol.* 2. *Alex. conſ.* 16. *n.* 1. *& conſ.* 128. *n.* 1. *&* 2. *vol.* 1. *Iaſ. in d. l. in commun. n.* 215. *& d. conſ.* 163. *per tot. vol.* 2. *Curt. Iun. conſ.* 108. *n.* 30. *vbi ait, hanc eſſe communem concluſionem, Corn. d. conſ.* 85. *nu.* 9. *vol.* 3. *Ruin. conſ.* 48. *n.* 1. *vol.* 3. *Dec. in l. fin. n.* 3. *& ibi Cagn. n.* 22. *ff. de iuriſd. Dec. conſ.* 313. *alias* 314. *n.* 5. *in fi. & ſeqq. Vbi teſtatur, hanc eſſe communẽ opinionem, à qua conſulendo, & iudicando non eſt recedendum, M. Gribald. in comm. opin. in verb. ſtatutũ, vbi ait, hanc eſſe crebriorem opinionem, Gozad. d. cõſ.* 49. *n.* 10. *Purp. cõſ.* 320. *n.* 6. *& conſ.* 327. *n.* 28. *Ceph. conſ.* 176. *n.* 104. *Nat. d. conſ.* 514. *n.* 11. *Roll. d. conſ.* 80. *num.* 29. *vol.* 4. *Andr. Gail. d. lib.* 2. *obſ.* 124. *nu.* 15. *verſ. aliud, Maga. deciſ. Flor.* 107. *num.* 8. *Pereg. conſ.* 90. *nu.* 28. *verſ. ad quantum vel. & in* [illegible]

conſ. 87. *num.* 15. *vol.* 3. *Surd. conſ.* 62. *num.* 30. *conſ.* 343. *num.* 11. *Put. lib.* 1. *deciſ.* 351. *num.* 1. *vbi teſtatur, ita fuiſſe à rota reſolutum. Uſaſ. deciſ.* 100. *in fi. Mareſco. lib.* 1. *variar. reſol. cap.* 9. *nu.* 9. *vbi pariter ait, ita ſæpius Rotam ſecutam eſſe. Ludouiſ. deciſ.* 255. *num.* 1. *&* 7.

Sed hæc quidem ſine dubio procedunt, ſi ſtatuta ſint in rem concepta, vt, quia dictum ſit, bona non pertineant, ſiue, ſucceſſio non deuoluatur ad fœminam. Cæterum, ſi ſint concepta in perſonam, puta, quia dictum ſit, fœmina non ſuccedat, vel, fœmina à ſucceſſione repellatur, magna ſolet eſſe controuerſia, nunquid huiuſmodi ſtatuta porrigantur ad bona ſita extra territorium ſtatuentium. Fuerunt autem de hac re duæ principales noſtrorum interpretum ſententiæ, vna affirmatiua, altera verò negatiua. Sed affirmatiua quidem varijs pro varietate ſententiarum innititur fundamentis, à quibus hodie ſolent conſulentes argumenta ſua deducere, &, quaſi limitationes communis opinionis afferre, vt eam probent ſententiam, quæ re vera frequentiori doctorum opinioni refragatur.

Primum enim nonnulli ducunt argumentum à poteſtate ſtatuentium, non quidem reſpectu rei, ſed reſpectu perſonæ: Nam, quia poteſtas ſtatuendi in ſub-
25 ditum non circumſcribitur territorio, † *cap. iuq. & cap. fin. extr. de cler. non reſid. & docent Bald. in l.* 2. *num.* 1. *C. de Eunuch. & in l. mercatores.* 4. *in prin. C. de comm. & mercat. Roma. conſ.* 39. *num.* 1. *verſ.* 2. *Soc. Sen. conſ.* 74. *nu.* 17. *vol.* 2. *Alex. conſ.* 41. *nu.* 8. *vol.* 5. *Tiraq. in* 16. *leg. conn. gl.* 8 *num.* 219. *verſ. Præterà. Cagn. in l. fin. num.* 17. *verſ. Sed non reſpondent ff. de iuriſd. Nat. d. conſ.* 514 *num.* 17. *Roll. d. conſ.* 80. *num.* 32. *vol.* 4 *Gratia. deciſ.* 105. *num.* 2. cum ſit ius in perſonam, quod eam ſequitur
26 quocunque proficiſcatur, † exemplo aliorum iurium perſonalium, ideò fit, vt ſtatuentes poſſint ſubditum ſuum inhabilitare, etiam quo ad bona ſita extra ſuum
27 territorium, † *vt ſcripſerunt Franc. de Ramp. inter conſ. Calder. ſub tit. de teſtam. conſ.* 34. *num.* 1. *verſ. ſecus eſſet, Roma. conſ.* 39. *n.* 3. *verſ. viſo mo, Soc. Sen. conſ.* 36. *num.* 4. *vol.* 1. *Rub. inter conſ. Purp. conſ.* 320. *num* 4. *verſ. item, ſi bonè, & ibi Purp. num.* 14. *Ceph. conſ.* 309. *num.* 30. *Surd. conſ.* 343. *num.* 25. *verſ.* 4. *reſpondetur, & conſ.* 553. *num.* 12. *&* 13. *verſ. & opinionem, Moros. conſ.* 53. *num.* 18. eaque ratione, ſi ſimpliciter aliquem ſibi ſubiectum à ſucceſſione excludant, quoniam eo modo reddunt eum inhabilem, talis excluſio porrigatur ad omnia bona etiam ſita extra territo-
28 rium ſtatuentium. † *Ita enim conſuerunt Franc. de Ramp. d. conſ.* 34. *n.* 1. *verſ. Secus eſſet, Papien. in Form. lib. quo pet. hæred. ex teſt. in verb. vallatum, num.* 10. *in fi. Iaſ. conſ.* 80. *nu.* 3. *verſ. Confirmatur per illud, vol.* 3. *Gabr. in tit. de ſtatu. concl.* 8. *num.* 3. *Ceph. conſ.* 309. *num.* 30. *&* 38. *Rub. inter d. conſ. Purp. conſ.* 320. *num.* 4. *verſ. item, ſi benè, Surd. d. conſ.* 343. *num.* 24. *& conſ.* 535. *num.* 5. *circa fin. & d. conſ.* 553. *num.* 12. *&* 13. *verſ. Et opinionem. Et hanc ſententiam ſibi veriorem ſemper viſam eſſe profitetur Theſ. Iun. d. lib.* 2. *quæſt. for. quæſt.* 5. *num.* 3.

Nec

Nec obſtare videtur, quod hoc modo
ſtatuentes exerceant iuriſdictionem in
alieno territorio, cum excludant ſubdi-
tum à bonis alibi exiſtentibus, & ea defe-
rant iis, qui iure communi non eſſent il-
la habituri, quia reſpondent primo, hoc
eos non facere principaliter, ſed per quā-
29 dā conſequētiā; † Principaliter enim exer-
cent iuriſdictionē in perſonā ſibi ſubditā,
dum eam inhabilitant, & à ſucceſſione
repellunt, quod facere poſſunt, vt autem
eam excludant à bonis alibi exiſtentibus,
fit per conſequentiam, ſcilicet, quia, ſi
perſona excluditur à ſucceſſione vniuer-
ſali, conſequens eſt, vt excludatur etiam
ab omnibus rebus, quę ſub illa continen-
tur, & ſic etiam à rebus in alieno territo-
rio exiſtentibus, ideòque non debet hoc
attendi, ex regula *l. 1. in prin. ff. de auth. tuto.
Ita in ſpecie declarant Papien. in d. form. lib. quo
pet. hered. ex teſt. in verb. vallatum, num. 10. in
fi. Corn. conſ. 162. num 6. vol. 3. Ceph. d. conſ.
309. num. 28. Surd. d. conſ. 553. nu. 12 verſ. Ac-
cedat*. Quamobrem & tutor ab eo iudice
datus, cuius iuriſdictioni ſuppoſita eſt
perſona pupilli cenſetur vtiliter datus
etiam pro bonis ſitis extra territorium
dantis, quia, cum datio ſit valida reſpe-
ctu perſonæ pupilli, cui principaliter da
tur tutor, non eſt attendendum, quod
deficiat poteſtas reſpectu bonorum, qui-
bus tutor cenſetur datus in conſequen-
tiam, *vt latè oſtendemus in hoc cap. quæſt. 5. num.
& ſeqq.* Secundò reſpondent, non eſſe
ſtatuentes, qui diſponunt de bonis alibi
exiſtentibus, ſed ius commune, quia ma-
ſculi non conſequuntur bona alibi ſita ex
diſpoſitione ſtatutaria, ſed iure commu-
ni: Nam poſita inhabilitate perſonæ, quę,
tamquàm inducta ab iis, qui poteſtatem
habent in ipſammet perſonam, valida eſt,
ſequitur ius commune, quo cauetur, vt
portio non capientis, ſiue excluſi accre-
30 ſcat non excluſis, † *Ita Purp. d. conſ. 310. nu.
54. & Surd. d. conſ. 553. num. 13. verſ. Additur
etiam alia ratio.*

Verùm hæc opinio magis communiter
eſt improbata, quia verius, & receptius
eſt, ſtatuta de ſucceſſione diſponentia
non trahi ad bona ſita extra territorium
ſtatuentium, ſiuè in rem, ſiuè in perſonā
31 fuerint concepta. † *Ita enim cenſuerunt Cin.
in d. l. 1. nu. 11. verſ. Tu verè teneas, C. de ſumm.
trin. Alex. conſ. 16. num. 1. & conſ. 128 num. 2.
vol. 1. Curt. Iun. conſ. 108. num. 32. verſ. & licet,
vbi teſtatur, hanc magis communem videri conclu-
ſionem, Ruin. conſ. 48. num. 1. vol. 3. vbi ait, hanc
eſſe communem, Pariſ. conſ. 84. num. 44. vol. 1.
conſ. 68. num. 9. vol. 2. Gozad. conſ. 49. num. 7.
verſ. Quibus, & num. 8. & 17. verſ. Non obſtant,
Tiraq. de iure primogen. q. 46. num. 2. & 32. M.
Grabald. in comm. opin. in verb. ſtatutum, vbi teſta-
tur, hanc eſſe magis communem, Craſſ. lib. 1. comm.
op. cap. 3. q. 16. vbi ait, hanc opinionem communi-
ter eſſe receptam, Decia. conſ. 57. num. 12. vol. 4.
vbi ait, eſſe communem, Nat. d. conſ. 514. num. 12.
Andr. Gail. d. lib. 2. obſ. 124. nu. 15. verſ. Aliud,
Men. d. conſ. 1081. num. 11. in fi. vbi ait, diſtin-
ctionem, vtrum ſtatutum ſit conceptum in rem, an in
perſonam à doctoribus reyci, Pereg. conſ. 90. num.
18. vol. 1. conſ. 17. num. 15. vol. 3. & conſ. 7. nu.
8. vol. 5. vbi pariter teſtatur de communi, Put. lib.
1. d. eiſ. 351. num. 2. vbi ait, ita fuiſſe à Rota reſo-
lutum, Mareſc. lib. 1. var. reſol. cap. 9. nu. 10.
Ludouiſ. deciſ. 255. num. 6. vbi ſimiliter atteſtatur
ſupradictam diſtinctionem communiter improbari,
Et hanc eſſe magis communem, tam antiquorum,
quàm recentiorum ſententiam, & ſecundùm eam
fuiſſe à Pedemontano Senatu iudicatum teſtatur
etiam Theſ. Iun. d. lib. 2. quæſt. forenſ. q. 5. num.
4.* Nam, quocunq; modo concipiantur,
ſemper verum eſt, diſponere de bonis eo
ipſo, quod diſponunt de ſucceſſione vo-
32 cando, aut excludendo perſonas, † *vt de-
clarant Cin. in d. l. 1. num. 11. verſ. Tu verè te-
neas, C. de ſumm. trin. Ceph. conſ. 309. num. 48.
53. & 63. Nat. d. conſ. 514. nu. 13. Roll. d. conſ.
80. in fi. vol. 4. Surd. d. conſ. 257. num. 15. conſ.
342. num. 10. & d. conſ. 553. num. 17. & 18. Pereg.
conſ. 1. num. 7. vol. 3. Mareſ. d. lib. 1. variar.
reſol. cap. 9. num. 10.* Vnde, quia de bonis
alibi ſitis non poſſunt ſtatuentes diſpone-
re, cum hoc ſit iuriſdictionis, quæ in alie-
no territorio non poteſt exerceri, *vt di-
ctum eſt ſupra n. 7. & ſeqq.* fit, vt eorum reſpe-
ctu non valeat ſubditi excluſio, ſi ad ea
iure communi vocabatur. Quod etiam
mihi videtur ſenſiſſe Bartolus *in d. l. 1. num.
39. C. de ſumm. trin.* eo ipſo, quod ſcripſit
ſtatuta ea permittentia, quæ iure com-
muni prohibentur, puta, vt filiusfam. de
bonis aduentitiis teſtari poſſit, vel, vt ſpu-
rius poſſit à patre inſtitui, nō habere vim
in bonis alibi ſitis, *ſecundum ea, quæ diximus
ſupra num. 14. & ſeq.* Nam haud dubiè ſup-
33 ponit, huiuſmodi ſtatuta non porrigi
ab bona ſita extra territorium, etiamſi
fuerint in perſonam concepta, ſcilicet,
quia ſtatuta permiſſiua concipiuntur in
perſonam, quippè, quam habilitant, vel
ad teſtandum, vel ad capiendum.

Nec obſtat, quod poteſtas ſtatuendi in
ſubditum non circumſcribatur territo-
rio, eaq; ratione poſſint ſtatuentes inha-
bilitare ſubditum, etiam quoad bona ali-
bi exiſtentia, quia plerīq; reſpondent, hoc
34 procedere, † ſi ſtatutum expreſſim caueat,
vt ſubditus non ſuccedat, etiam in bonis
alibi exiſtentibus, ſecus verò, ſi diſponat
ſimpliciter, aut etiam generaliter, vt non
ſuccedat; nam tunc cenſetur, eum exclu-
dere à bonis exiſtentibus in territorio ſta-
tuentiū, ſed non ab aliis. *Ita enim reſpondent,
Alex. d. cōſ. 128 n. 2. verſ. 2. reſpōdeo vol. 1. Ruin. cōſ.
39. n. 6. in fi. vol. 1. Gozad. d. conſ. 49. nu. verſ. 2. iun-
cto n. 18. Tir. q. de iure primogen. d. q. 46. n. 24. Roll.
d. conſ. 80. num. 40. verſ. reſpondetur vol. 4. Et
vult. etiam Pat. in d. conſ. vn. poſito in fin. conſ.
Odd. num. 112. Surd. d. conſ. 535. num. 18.*

Sed hæc reſponſio mihi non videtur ve-
ra, quia non puto ſtatuentea poſſe nomi-
natim inhabilitare ſubditum, & eum ex-
35 cludere à bonis alibi exiſtentibus, † cum,
vt dictum eſt, hoc ſit iuriſdictionis, quæ
in alieno territorio non poteſt exerceri,
*vt rectè animaduerterunt Ant. Gabr. in tit. de ſtatu.
concl. 8. n. 25. Men. d. conſ. 1021. n. 10. verſ. prætereà,
& ſecundo. Quam in rem faciunt etiam ea, quæ dice-
mus infra n. 50. & ſeq.* Quamobrē puto verius,
36 † eſſe diſtinguēdos varios caſus, quorum

Primùs

Primus eſt, quando ſtatuentes ſimpliciter, & abſolutè ſubditum inhabilitant, quoad iura perſonalia, puta, quoad facul-
37 tatem teſtandi, vel contrahendi, † *prout declarat Bald. in d. l. 1. num. 12. verſ. Sed & clarius C. de ſumm. trin.*, & quærimus, an talis inhabilitatio operetur etiam extra territorium, pro bonis tamen in territorio exiſtentibus, id eſt, an impediat, ne ſubditus etiam alibi exiſtens poſſit contra ſtatutariam diſpoſitionem agere, puta teſtari, aut contrahere de bonis in territorio ſitis, Et in hoc caſu conſtat referre, vtrū ſtatutum ſit fauorabile, an verò odioſū: nam, ſi fauorabile comprehendit etiam ſubditum agentem extra territorium, ſe-
38 cus verò, ſi ſit odioſum. † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. 1. num. 18. verſ. Sed, quid è contra C. de ſumm. trin. & conſ. 439. num. 4 verſ. Breuiter, & verſ. Tamen conſideratis omnibus, vol. 4. & conſ. 286. num. 1. verſ. Solutio, vol. 5. Roma. conſ. 39. num. 1. Corn. conſ. 241. num. 3. vol. 2. Iaſ. conſ. 48 vol. 3. verſ. Nec prædictis obſtat vol. 1. Morot. conſ. 75. num. 14. Theſ. Iun. lib. 2. quæſt. for. q. 8. num. 16. verſ. Et cum hac diſtinctione, qui omnes loquuntur ſpecialiter de bonis ſitis in territorio ſtatuentium* Et ita etiam accipiendi ſunt *Bart. in d. l. 1. num. 32. verſ. Aut ſtatutum eſt prohibitorium, & ibi Signo. num. 29. verſ. Aut eſt prohibitorium, & Seuer. num. 103. verſ. Secundus, & num. 105. C. de ſumm. trin. Bart. in l. ſi duo. 52. num. 2. ff. de adm. tut. Alex. conſ. 41. num. 7. vol. 5. quod eſt repetitum in conſ. 116. vol 6. Barbat. conſ. vlt. num. 25. vol. 3. Corn. d. conſ. 241. num. 6. & 7. in fi. vol. 2. & conſ. 89. num. 2. verſ. Tamen fallit, & num. 9. verſ. Et per hoc patet, vol. 3. Iaſ. in l. non tantum. 20. num. 7. verſ. Et ideo ff. de re iudic. & in l. fin. num. 16. C. de ind. vid. toll. Soc. Sen. conſ. 239. num. 3. vol. 2. Dec. in l. fin. num. 13. ff. de iuriſd. Ruin. conſ. 201. num. 8. verſ. & iſtud vol. 1. conſ. 53. num. 14. verſ. Sed ad iſtud, vol. 2. & conſ. 160. num 3 verſ. Secundus caſus, eſt, vol. 4. Ant. Gabr. in tit. de ſtatu. concl. 8. num. 1 & 23. Tiraq. in 16. leg. connub. gl. 8. num. 219. & ſeq. Hyer. Gabr. conſ. 1. nu. 7. vol. 1. Crau. conſ. 271. nu. 3. verſ. quintò igitur, Nat. conſ 514. num. 16. Odd. conſ 91 num. 10. Sol. in tit. de alien. bon. gl. 2. num. 29. Morot. conſ. 55. num. 12. & d. conſ. 75. num. 12. Mareſco. lib. 2. varia. reſol. cap. 139. num. 5. Ricc. deciſ. 124. num. 1. part. 1.* qui ſimpliciter ſcripſe-
39 runt, † ſtatuta prohibitiua, ſi ſint fauorabilia, afficere ſubditum etiam extra territorium exiſtentem, & agentem, ſecus verò, ſi ſint odioſa, vt ſcilicet intelligantur reſpectu bonorum ſitorum in territo-
40 rio ſtatuentium, † *prout declarant Nat. d. conſ. 514. num. 16 & Roll. d. conſ. 80. num. 31. vol. 4.* Nam in hoc caſu non deficit poteſtas ſtatuentium, tametſi res geratur extra territorium, ſcilicet quia prohibendo actū, qui à ſubdito fit, non exercent ſtatuentes iuriſdictionem in alieno, ſed in proprio, ſiuè ſpectemus perſonam, quæ eſt ſubdita, licet alibi exiſtens, ſiuè ſpectemus bona, quippè, quæ ſunt in territorio ſtatuentium.

Secundus verò caſus eſt, quando ſtatuentes inhabilitant perſonam non ſimpliciter, ſed ita demum, ſi diſponat, aut contrahat non ſeruata certa ſolemnitate, & quærimus, an tale ſtatutum comprehendat ſubditum extra territorium exiſtentem, & agentem pro bonis tamen in territorio ſtatuentium exiſtentibus, Et in hoc caſu conſtat rem eſſe mirum in modum controuerſam; Nam plerique
41 cenſuerunt, comprehendere, & afficere. † *Ita enim ſimpliciter loquentes cenſuerunt Bart. in l. ex caſtrenſi. 8. num. 1. & ibi Alex. in addit. ff. de caſtr. pec. Bald. conſ. 60 num. 1. verſ. in contrarium, vol. 3. Seuer. in d. l. 1. num. 103. verſ. Quartus, & num. 105. & 106. verſ. Igitur C. de ſumm. trin. Ruin. conſ. 160. num. 3. verſ. Si verò loquitur, vol. 4. Pariſ. conſ. 99. num. 56. vol 1. Tiraq. in 16. leg. connub. gl. 8. num. 224. Hyer. Gabr. conſ. 1. num. 7. vol. 1. Morot. conſ. 53. num. 12. verſ. Sed difficultas, & conſ. 75. num. 12. Et in ſpecie de bonis in territorio ſtatuentium exiſtentibus Morot. d. conſ. 75. num. 14. Theſ. Iun. lib. 2. quæſt. for. q. 8. num. 14.* quia principalis intentio ſtatuentium reſpicit inhabilitatem perſonæ, licet cum ea qualitate formæ, *vt docuit Bald. in d. l. 1. num. 19. verſ. Hoc idem dico C. de ſumm. trin* Ideoque debet ſaltem pro bonis in territorio exiſtentibus ligare ſubdi-
42 tum, vbicunque ſit, & agat, † *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num. 40. Ita arguunt Ruin. d. conſ. 160. num. 4. verſ. Sed in caſu noſtro, & nu. 5. verſ. Sed aliud eſt vol. 4. Gabr d. conſ. 1. num. 6. verſ. Tamen, vol. 1. Morot. d. conſ. 53. nu. 12. verſ. Præcipuè autem, & d. conſ. 75. nu* 12. Alioquin facilè poſſet fraus fieri ſtatuto, cum liberum ſit vnicuique exire de territorio, & ibi actum facere ſine ſtatuti ſolemnita-
43 te, poſteaque redire, † *vt conſiderant Bald. d. conſ. 60. num. 1. verſ. Aliàs ſequeretur, vol. 5. Ruin. d. conſ. 160. nu. 4. vol. 4. Seuer. in d. l. 1. num. 104. in fi. C. de ſumm. trin. Tiraq. in 16. leg. conn. d. gl. 8. nu. 219. verſ. Denique.*

Sed his non obſtantibus contraria ſententia mihi ſemper viſa eſt verior, vt ſcilicet ſufficiat ſubdito adhibere ſolemnitates requiſitas ex ſtilo loci, vbi res agitur, vt valeat actus, etiamſi non ſeruet ſolemnitates requiſitas à ſtatuto eius lo-
44 ci, vbi bona ſita ſunt; † *Quæ fuit ſententia Bart. in d. l. 1. num. 32. verſ. Circa primum C. de ſumm. trin. Ang. conſ. 233. num. 2. Iaſ. conſ. 48. num. 3. verſ. Nec obſtant ſtatuta vol. 1. Corn. conſ. 241. num. 4. vol. 2. Soc. Sen. conſ. 239. nu. 3. vol. 2. Ruin. conſ. 201. num. 8. verſ. Et ſimiliter vol. 1. & conſ. 53. num. 13. & 14. verſ. Sed ad iſtud, vol. 2. Ant. Gabr. in tit. de ſtatu concl. 8. n. 20. & 21. Crau. conſ. 271. nu. 3. verſ. quintò igitur, Ceph. conſ. 170. num. 27. verſ. His ita præmiſſis, & num. 32. & conſ. 171. num. 35. & ſeqq. Nat. conſ 643 nu. 1. verſ. Concludo; & num. 6. Gramm. deciſ. 103. nu. 179. Sol. in d. tit. de alien. bonor. gl. 2. num. 31.* Nam certum eſt, in ſolemnitatibus adhibendis ſpectandum eſſe locum, vbi res geritur etiamſi à forenſi fiat, & ea ſeruata validum cenſeri actum quoad omnia bona etiam alibi exiſtentia, *vt latè dicemus infra num. 51. & ſeqq. & num. 135.*

Nec eſt contrarium, quod huiuſmodi ſtatutum inhabilitet ſubditum, & eum afficiat, vbicunque ſit, quia hoc verum eſt,
45 † ſi ſimpliciter inhabilitet: nam in his terminis procedunt ea, quæ diximus *in primo caſu.*

caſu. Cœterum, ſi eum ita demum inha-
bilitet, ſi non ſeruet formam, & ſolem-
nitatem præſcriptam, verius eſt, eum li-
gare in territorio, non extra, *vt declarant*
omnes, quos ſupra proximè retulimus. Et ratio
46 diuerſitatis eſt, quia † ſimplex perſonæ
inhabilitatio tamquàm perſonalis non
concluditur loco, ſed perſonam ſequitur,
quòcunque proficiſcatur, *vt diximus ſupra*
num. 26. At inhabilitatio reſpectu certæ
formæ concluditur loco, ſcilicet, quia,
ſolemnitas actuum, qui geruntur, eſt lo-
calis: debet enim adhiberi ſecundùm mo-
rem eius loci, vbi actus geritur, *vt dictum*
eſt, ideòque non poteſt ad perſonam alibi
contrahentem extendi.

Non diſtinguo autem, vtrum ſtatutum
principaliter inhabilitet perſonam agen-
tem non ſeruata forma, an verò contra
principaliter annullet actum initum à
perſona non ſeruata forma, quaſi priore
caſu liget ſubditum vbicunque exiſten-
tem, poſteriore verò contra, quod in illo
inhabilitatio perſonæ conſideretur, vt
principalis, forma verò, vt acceſſoria,
ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 29. poſte-
47 riore verò contra, † *Quomodo diſtinguunt*
Seuer. in d. l. 1. num. 105. verſ. Tertius, & verſ.
Quartus, & num. 106. verſ. Igitur, Ruin. d. conſ.
166. nu. 3. vol. 4. Morot. d. conſ. 75. nu. 12. verſ.
Nam loquitur Bart. & Theſ. Iun. d. lib. 2. quæſt.
8. num. 15. quoniam hæc diſtinctio verba-
48 lis eſt, non realis, † vt in ſimili ſpecie di-
cemus *infra num.* Et in his terminis ani-
maduertit *Ruin. d. conſ. 201. num. 9. vol. 1. Et*
fatetur etiam Seuer. in d. l. 1. num. 103. verſ. Non
audeo: Nam, quid intereſt, dicamus, fœ-
mina non poſſit teſtari, niſi cum præſen-
tia duorum conſanguineorum, an verò,
teſtamentum conditum à fœmina ſine
præſentia duorum conſanguineorum nõ
valeat? Vtroque enim caſu, & perſona
principaliter conſideratur, & actus, &
forma; perſona, quæ facit, actus, qui fit,
& forma in actu celebrando requiſita.
Quamobrem inter huiuſmodi ſpecies nõ
eſt aliqua conſtituenda differentia.

Minùs diſtinguo, vtrum ſtatuentes ex-
preſſim prohibeant actum ſine illa ſolem-
nitate fieri etiam extra territorium, an
vero ſimpliciter, quaſi priore caſu liget
ſubditum etiam alibi gerentem, poſterio-
49 re verò contra, † *Quomodo diſtinguunt Alex.*
conſ. 41. num. 6. & 1... vol. 5. quod eſt repetitum
in conſ. 116. vol. 6. & alij, quia verius eſt, non
50 ligare, etiamſi id expreſsè caueat, † *vt rectè*
conſuerunt Ruin. d. conſ. 53. num. 13. verſ. Fortem
duo, & num. 14. verſ. Sed ad illud, vol. 2. Nat.
51 *d. conſ. 643. num. 6.* Nam, cum † ſolemni-
tatis contra ius commune obſeruandæ
neceſſitas pendeat à iuriſdictione ſtatuẽ-
tium, conſequens eſt, vt ea non poſſit
imponi pro actibus, qui fiunt in alieno
territorio, vtpotè in quo iuriſdictio non
poteſt exerceri, *vt in his terminis conſiderant*
Ruin. d. conſ. 53. num. 14. vol. 2. & Nat. d. conſ.
643. num. 6 Nec obſtat, quod exerceatur
in perſonam ſubditam, quia non ſufficit
hoc, ſi tractetur de forma: Nam, quia
in ſolemnitatibus debet inſpici locus, vbi
res geritur, *vt dicemus infra num. 44.* ideò fit,
vt contra hoc ius non poſſint ſtatuentes
mutare formam etiam reſpectu ſubditi
pro actibus, qui in alieno territorio ger-
runtur, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Denique non diſtinguo, vtrum extra
territorium fiat actus cum ſubdito, vel
alio habente notitiam ſtatuti, an verò
cum forenſi, & ignaro, quaſi priore caſu
52 non valeat, poſteriore verò contra, †
Quomodo diſtinguunt Seuer. in d. l. 1. num. 106.
C. de ſumm. trin. Alex. d. conſ. 41. num. 9. vol.
5. Corn. conſ. 89. num. 2. in fin. vol. 3. Ruin. d.
conſ. 53. num. 13. verſ. Cum ergo, vol. 2. Pariſ. d.
conſ. 99. nu. 57. & 58. verſ. Quibus ſtantibus, vol.
1. Tiraq. in 16. leg. connu. gl. 8. num. 222. & ſeq.
Ant. Gabr. in tit. de ſtatu. concl. 8. num. 4. Morot.
d. conſ. 75. num. 13. quia verius eſt, hoc pro-
53 cedere, etiamſi fiat cum ſubdito; † Nam,
cùm impedimentum extenſionis proce-
dat à defectu poteſtatis ſtatuentium reſ-
pectu loci, *vt dictum eſt*, Conſequens eſt, vt
ſubiectionis perſonæ non ſit habenda ra-
tio.

Planè, ſi ſtatuti fraudandi cauſa res
54 alibi gereretur, aliud putarim dicendum, †
Quod etiam voluerunt Corn. d. conſ. 89. num. 9.
verſ. Nec obſtat, quod de facili, vol. 3. Pariſ. d.
conſ. 99. num. 59. vol. 1. Ant. Gabr. in d. tit. de
ſtatu. concl. 8. num. 21. & 22. Tiraq. in 16. leg.
connub. d. gl. 8. num. 221. Ceph. d. conſ. 270. nu.
29. Sol. in d. tit. de alien. bon. gl. 2. num. 32. Theſ.
Iun. d. lib. 2. quæſt. 8. num. 15. Idque facilè
præſumerem, ſi in loco ſtatuti domiciliũ
habens ſe ſe transferret in alium locum
ſolius actus gerendi gratia, & eo celebra-
to ſtatim rediret, quo caſu nullum decla-
55 rarem actum, † *prout etiam cenſent Pariſ. d.*
conſ. 99. num. 59. vol. 1. Sol. in d. tit. de alie. bon.
gl. 2. num. 32. Cœterum amota fraude ve-
rius arbitror, quod ſupra dictum eſt, *&*
in ſpecie declarat Sol. d. gl. 2. nu. 32. verſ. Ceſſante.
Fraudem autem tunc abſque dubio cen-
ſerem abeſſe, ſi ſubditus alibi domicilium
haberet, & ibi celebraret actum, quo ca-
ſu validum eum cenſerem etiam non ſer-
uata ſolemnitate ſtatuti loci originis, vbi
56 bona ſita ſunt, † *vt rectè conſuerunt Alex. d.*
conſ. 41. num. 7. verſ. Et hanc deciſionem, vol. 5.
Ant. Gab. in d. tit. de ſtatu. concl. 8. nu. 11. Ceph.
d. conſ. 170. num. 29. Et multò magis, ſi do-
micilij tranſlatio fuiſſet neceſſaria, vt
euenit in muliere nupta extra locum ſuæ
originis, & diſponente, aut contrahente
ſeruata forma loci domicilij viri: Nam
eo caſu ſine aliqua dubitatione validum
cenſerem actum etiam non ſeruata for-
ma ſtatuti loci ſuæ originis, vbi bona ſita
57 ſunt, † *quod etiam conſuit Ant. Gabr. in d. tit. de*
ſtatu. concl. 8. num. 11.

Neque obſtat authoritas eorum, quos
in contrarium adduximus, quia reſpon-
deò primò, eorum opinionem non eſſe
veram, nec receptam: Nam ex numero
dd. quos retulimus *ſupra num. 544.* facilè
eſt intelligere opinionem, quàm nos ſu-
ſtinemus eſſe receptiorem, quicquid alij
ſcripſerint.

Secundò reſpondeò, DD. in contra-
rium allegatos, ſi quis eorum dicta dili-
genter

genter perpendat, effectu recidere in eam
ſententiam, quàm nos ſecuti ſcimus: Nam
eo ipſo, quod fundamentum in eo con-
ſtituunt, quod facile aperiretur via frau-
dibus, cum facile ſit prohibito exire ter-
ritorium, & non ſeruata ſtatuti forma
teſtari, aut contrahere, indeque ſtatim
redire, *vti videre eſt apud eos, quos retulimus ſu-
pra num.* 42. non obſcurè indicant, amota
fraudis ſuſpicione ſe contrarium ſentire,
cum alioquin nos fateamur, data fraude
contrariam opinionem eſſe veriorem. In
eo ſanè poſſumus dici diſcordes, quod
in dubio nos pro validitate ſumus, pro-
58 pterea, quod fraus nō præſumitur † *l. meri-
to.* 51. *ff. pro Soc. l. quoties.* 18. *§. qui dolo ff. de
probat. late Maſcard. de probat. concl.* 814. *num.*
5. ipſi verò inualidum eſſe cenſent actum,
quia alioquin aperitetur via fraudibus;
& eo modo conſiderant potentiam frau-
dandi, non actum, quem nos requirimus
ad inualiditatem inducendam.

Tertiùs caſus eſt, quando ſtatuentes in-
habilitant ſubditum, quoad iura perſo-
nalia, & quærimus, an talis inhabilitatio
afficiat eum exiſtentem, & agentem in
territorio etiam pro bonis alibi ſitis, Et
in hoc caſu, ſi tractemus de inhabilitatio-
ne non ſimplici, ſed facta ratione formæ,
ſecundùm terminos caſus præcedentis, res caret
dubio: Nam, cum in actibus celebran-
dis ſeruanda ſit eius loci forma, vbi res
geritur, *vt dicemus infra nu.* 44. Conſequens
eſt, vt ea non ſeruata nullus ſit actus ge-
ſtus à ſubdito, etiam quoad bona ſita ex-
59 tra territorium ſtatuentium, † *ex ijs, quæ
dicemus infra nu.* 44. *& ſeq.* Cœterum, ſi tra-
ctemus de inhabilitatione ſimplici res
maiorem habet dubitationem: Nam fre-
quentior videtur opinio exiſtimantium,
talem inhabilitationem porrigere vires
ſuas etiam ad bona ſita extra territorium
60 † Ita enim *conjunctum Bald. in d. l.* 1. *num.* 18.
*verſ. Viſo de eſſentia C. de ſumm. tria. Roma. d.
conſ.* 39. *num.* 3. *verſ. Vltimo, Soc. Sen. conſ.* 176.
num. 6. *verſ. Secunda ratio, vol.* 5. *repetito in conſ.*
103. *lib.* 4. *Moreo conſ.* 53 *nu.* 18. Et accipien-
di videntur omnes, qui ſimpliciter dixe-
runt, ſtatuentes poſſe ſubditum ſuum in-
habilitare etiam pro bonis ſitis extra ſuũ
territorium, *quos retulimus ſupra num. vt in
ſpecie declarat Surd. conſ.* 553. *nu.* 17. *verſ. Quia
authoritates.* Quæ ſententia videtur habe-
re rationem: Nam, vbi actus fit contra
prohibitionem ſtatutariam, ceſſat in eo
voluntas agentis, tanquàm à ſtatuto re-
probata, ideòque, quaſi deficiente ſub-
ſtantia debet cenſeri nullus, & per conſe-
quentias nullum poſſe effectum operari;
61 † *Ita arguit Bald in d. l.* 1. *num.* 18. *verſ. Sed hoc
eſt conſiderandum C. de ſumm. tria.*

Sed hæc opinio, contra quam fortaſſis
difficile eſſet in foro obtinere, mihi non
62 videtur vera, † quia ſi perſonæ habilita-
tio non porrigit vires ſuas ad bona ſita
extra territorium ſtatuentium, vt patet,
ex ijs, quæ de filij fam. teſtamento, aut ſpu-
rij inſtitutione diximus *ſupra num.* 14. *& ſeq.*
Conſequens eſt, vt nec ad ea trahi debeat
63 perſonæ inhabilitatio, † *vt arguit Aat.
Gabr. in d. tit. de ſtatu. concl.* 8. *num.* 9.

Nec eſt contrarium, quod, vbi actus
geritur contra diſpoſitionem ſtatutariã,
deficiat voluntas, quaſi reprobata, quia
64 reſpondeo, deficere † iure, non natura,
& ſic fictè, non verè, ſcilicet, quia, qui
facit actum, re vera vult, ſed quia volun-
tati repugnat ſtatutaria diſpoſitio, ideò
perinde habetur, ac, ſi noluiſſet, cum id,
quod eſt contra legem, pro nullo habea-
tur *l. non dubium.* 5. *C. de leg.* Vnde quia ius
inducens hanc fictionem pendet à pote-
ſtate illorum, qui id conſtituerunt, & ta-
lis poteſtas eſt territorio limitata, ideò
fit, vt etiam limitata cenſeatur ipſa fictio,
& per conſequentias, vt, licet, quoad bo-
na ſuppoſita iuriſdictioni ſtatuentium
deficiat voluntas, ſaltem fictè, non tamen
dici poſſit deficere, quoad ea, quæ alibi
ſita ſunt.

Planè, ſi ſtatutum non ſimpliciter in-
habilitaret ſubditum, ſed ita demum, ſi
certam non ſeruauerit formam, *ſecundùm
ea, quæ diximus in* 2. *caſu*, verius erit, talem
inhabilitationem porrigi etiam ad bona
65 alibi exiſtentia, † quia, cum ad validita-
tem actus debeat ea forma ſeruari, quæ
requiritur in loco, vbi res agitur, *vt dice-
mus infra nu.* 44. Conſequens eſt, vt ea non
ſeruata non poſſit actus ſuſtineri, etiam
quoad bona alibi exiſtentia, *per ea, quæ di-
cemus infra num.* 51.

Quartus caſus eſt, quando ſtatuentes
inhabilitant ſubditum, quoad iura per-
ſonalia, & quærimus, an talis inhabili-
tatio eum afficiat, etiamſi faciat actum
extra territorium, & pro bonis in alieno
territorio exiſtentibus, Et in hoc caſu,
licet plerique cenſuerint afficere, ſi ſta-
66 tutum ſit fauorabile, † *vt Bart. in d. l.* 1. *nu.*
32. *C. de ſumm triu. prout ita eum intelligunt, &
ſequuntur Roma. d. conſ.* 39. *num.* 3. *verſ. His ta-
men non obſtantibus, & Moret. d. conſ.* 53. *num.* 18.
Contrarium tamen verius eſt, & rece-
67 ptius, † *vti videre eſt apud Bald. in d. l.* 1. *nu.* 18.
verſ. Quod verum credo, C. de ſumm. trin. & conſ.
439. *num.* 4. *verſ. tamen conſideratis omnibus, vol.*
4. *Roll. conſ.* 80. *num.* 32. *vol.* 4. *Theſ. Iun. d. lib.*
5. *quæſt.* 8. *num.* 15. *&* 16. quia ſtatuentes,
nec directè, nec per indirectum poſſunt
mutare ius commune reſpectu bonorum,
quæ ſuæ iuriſdictioni non ſunt ſuppoſita.
Quod multò faciliùs procederet, ſi ſta-
tutum non ſimpliciter inhabilitaret ſub-
ditum, ſed ita demum, ſi certam formam
68 non ſeruauerit, † *in quibus terminis loquitur
Theſ. Iau. d. lib.* 2. *quæſt.* 8. *nu.* 14. tametſi con-
69 trarium ſenſiſſe videantur † *Parſ. d. conſ.*
99 *num.* 56. *vol.* 1. *& Moret. d. conſ.* 53. *nu.* 18.
& d. conſ. 75. *num.* 12. *iuncto. num.* 14. dicen-
tes, id maximè procedere, ſi bona ſita
ſint in territorio ſtatuentium, & eo modo
ſignificantes, ſe idem ſentire in bonis ali-
bi ſitis, licet cum maiore difficultate.

Nec obſtat, quod interdictio bonorum
facta prodigo effectum operetur, etiamſi
perſona contrahat extra territorium, &
70 de bonis alibi exiſtentibus, † *vt declarant
Bart. in d. l. ex caſtrenſi.* 8. *nu.* 1. *ff. de caſtr. pecu.
Signo. in d. l.* 1. *nu.* 19. *verſ. ſicut in eo, & ibi Iaſ.*

*in prima lect. n. 46. verſ. Ad idem, & in 2. n. 95.
C. de Summ. Trin. Roman. d. conſ. 39. n. 3. verſ.
Vltimò, Alex. conſ. 41. n. 8. vol. 5. Dec. in l. fin.
n. 13 ff. de iuriſd. Marot. d. conſ. 53. n. 12.* quia
reſpondeo, longè aliam eſſe rationem
interdictionis, aliam ſtatutariæ diſpoſi-
tionis: Nam interdictio fundatur in iu-
re communi, quod vbique vim ſuam
operatur, licet declaratio fiat ab eo Iu-
dice, cuius iuriſdictioni ſuppoſita eſt per-
ſona prodigi. At diſpoſitio ſtatutaria,
quæ eſt contra ius commune fundatur in
poteſtate ſtatuentium, quæ, quia eſt ter-
ritorio limitata, ideò non poteſt vltra
71 eius fines vim ſuam operari. † *Ita decla-
rant Bald. in d. l. 1. n. 13. verſ. Aduertatis, & ibi
Iaſ. in ſecunda lect. n. 95. in fin. Alciat. in fin. C.
de Summ. Trin. Alex. d. conſ. 158. n. 5. verſ. Nec
obſtat aliud vol. 1. & d. conſ. 41. nu. 7. verſ. Ad-
dens, quod ſimile vol. 5. Roll. d. conſ. 80. nu. 24.
& 40. verſ. Non obſtat quoque vol. 4. Nat. d. conſ.
514. n. 17. Theſ. Iun. d. lib. 2. q. 8. nu. 16.*

Quintus denique caſus eſt, quando
ſtatuentes inhabilitant ſubditum, non,
quoad iura perſonalia, ſed, quoad ius
ſuccedendi, quod principaliter reſpicit
res, & bona, non perſonam, tameſi quo-
ad figuram verborum videatur in perſo-
nam concipi, Et tunc verius, & receptius
eſt, talem inhabilitationem non trahi ad
bona ſita extrà territorium ſtatuentium,
72 † *vt oſtendemus ſupra num. 8. & 32.* quoniam
eorum reſpectu deficit ipſorum ſtatuen-
tium poteſtas, quippè, quæ eſt territo-
rio limitata, *vt ſupra dictum eſt.*

Nec obſtat, quod ſtatuentes non vi-
deantur excludere perſonam à bonis ali-
bi exiſtentibus principaliter, ſed per quã-
dam conſequentiam, quia verius eſt, imò
73 excludere principaliter: † Nam hoc prin-
cipaliter agitur à ſtatuentibus, vt perſo-
na, quæ iure communi ad defuncti ſuc-
ceſſionem vocabatur, ex diſpoſitione ſta-
tutaria excludatur ab eadem ſucceſſio-
ne, & ſic à bonis in ea comprehenſis, quæ
res, quia pendet à poteſtate ſtatuendi, &
mutandi ius commune, ideò non poteſt
habere effectum, niſi in bonis ſuppoſitis
iuriſdictioni ſtatuentium. Neque in hoc
eſt conſtituenda differentia inter hæc lo-
quendi genera, Fœmina non ſuccedat,
ſeù, Fœmina a ſucceſſione repellatur, &
hæc, ſucceſſio, ſeù bona non pertineant
74 ad Fœminam, † quia vtroque caſu, & de
perſona tractatur principaliter, & de re-
bus, de perſona, quæ excluditur, de re-
bus verò, à quibus fit excluſio, nec alte-
rum ſine altero ſtare poteſt, *vt rectè decla-
rant ij, quos retulimus ſupra num. 31.*

Denique non obſtat, quod maſculi,
qui fœminam excludunt, nõ conſequan-
tur bona ſita extrà territorium ſtatuen-
tium ex diſpoſitione ſtatutaria, ſed iure
communi, quippè, quo cauetur, vt por-
tio excluſi accreſcat non excluſis, *vt conſi-
derant ij, quos retulimus ſupra num. 30.* quia re-
ſpondeò, negando ius accreſcendi poſſe
in huiuſmodi bonis habere locum: Nam
cõtraria iuris diſpoſitio, quæ viget in lo-
co, vbi bona ſita ſunt, impedit ius ac-
75 creſcendi. † *vt declarant Bald. in d. l. 1. n. 19. verſ.
Sed hic quæro C. de Summ. Trinit. Alex. d. conſil.
128. nu. 1. vol. 1. Iaſ. in d. l. vt conuincti nu. 215.
& d. conſil. 163. col. 2. verſic. Et in ſpecie vol. 2.
Ruin. conſil. 48. nu. 1. vol 3. Curt. Iun. conſil. 108.
nu. 3. verſic. Eandem opinionem, Purp. conſil. 320.
nu. 6. Tiraq. de iure primogen. qu 46. num. 27.
Ceph. conſil. 309. nu. 41. & 74 verſic. Poſtremò,
Roll. d. conſ. 80. n. 29 verſic. Supereſt vol. 4. Nat.
d. conſ. 514. nu. 11. & 16. Peregr. conſ. 20. nu 5.
verſ. Et vltra hos vol. 3. Surd. conſ. 343. num. 19.
verſ. Reſpondetur ſecundò.* Idque duplici de
cauſa, vna ex parte maſculorum, altera
76 verò ex parte fœminarum: † Nam ex par-
te maſculorum ideò ceſſat ius accreſcen-
di, quia, cùm eorum vocatio pendeat à
diſpoſitione ſtatutaria, & ſic à poteſtate
ſtatuentium, quæ eſt territorio limitata,
fit, vt & ipſa limitata cenſeatur, ſcilicet,
quia, vbi limitata eſt potentia cauſæ ef-
ficientis, limitatus quoque inducitur ef-
fectus, *vt dicemus in hoc cap. qu. 3. num. 7.* &
per conſequentias, vt non poſſit iuris ac-
creſcendi incrementum recipere, cum in
diſpoſitionibus limitatis ius accreſcendi
ceſſet, *vt diximus ſupra num. 8. & dicemus etiã
in hoc cap. qu. 10. num. 1.* Ex parte verò fœ-
minarum ideò ceſſat ius accreſcẽdi, quia
non poſſunt ipſæ cenſeri excluſæ à bonis
ſitis in alieno territorio, vtporè ad quæ
vocantur iure communi, quod ſtatuen-
tes mutare non poſſunt, niſi, quoad bo-
na ſuæ iuriſdictioni ſuppoſita, & ideò,
tamquàm ceſſante excluſione debet ceſſa-
re ius accreſcendi, *ſecundùm ea, quæ diximus
in 6. cap. qu. 36 nu. 3.*

Secundò verò deducunt alij fundamen-
tum à qualitate ſtatuti: Nam, licet ſtatu-
tum excludens fœminas non porrigatur
ad bona alibi exiſtentia, ſi ſit odioſum,
vt eſt ſtatutum excludens filiam à ſucceſ-
77 ſione patris, aut matris, † *de quo ſpecialiter
loquuntur Bart. in d. l. 1. n. 33. & ibi Bald. n. 19.
verſ. Sed hic quæro, Signo. n 19. in fin C. de Summ.
Trin Bald. in d. l. 2. nu. 8. C. quæ ſit long. conſ.
Alex. d. conſ. 16. ante n. 1. verſ. Et, quod tale,
vol. 1. Barbat. conſ. vlt. n. 25. vol 3. Iaſ. in d. l.
vt conuincti n. 214. & ibi Alciat. n. 56. verſ. Sed
finge, Iaſ. d. conſ. 163. col. 1. verſ. Item tales vol.
2. Curt. Iun. d. conſ. 108. num. 30. Dec. conſ. 313.
aliàs 314 n 6. Corn. conſ. 205. n. 11 vol. 2 Ruin.
conſ. 48. n. 1. vol. 3 Cagn. in d. l. fin. n. 21. ff. de
iuriſd. Natt. d conſ. 514. n. 11. & 18. Roll. d. conſ.
80. n. 23. & 29. vol. 4. Surd. d. conſ. 343. nu. 19.
verſ. Et ſecundum hanc, Theſ. Iun. d. lib 2. quæſt.
forenſ. qu. 5. nu 7.* aut excludens matrem à
78 ſucceſſione filij, vel filiæ, † *de quo loquun-
tur Caſtr. conſ. 35. nu. 1. vol. 2. Dec. conſ. 313.
aliàs 314. n. 5. verſ. Venio, & n. 6. Ruin. d. conſ.
48. n. 1. verſ. Et eadem ratione vol. 3. Natt. d. conſ.
514. n. 11. & 18. Roll. d. conſ. 80. per tot. & præ-
cipuè n. 29. verſ. Vltimò, Ceph. conſ. 120. n. 11.
& conſ. 378. n. 104. Theſ. Iun. d. lib. 2. q. 5. n. 9.*
tamen, ſi ſit fauorabile, ſecundum eos
79 porrigitur. † *Ita enim videtur ſenſiſſe Bart. in
d. l. 1. n. 32. verſ. Aut ſtatutum eſt prohibitorium
in perſonam C. de Summ. Trin. Et explicitè ſenſe-
runt Alex. conſ. 141. n. 15. vol. 7. Curt. Iun. conſ.
9. n. 2. & ſeqq. Rub. inter conſ. Purp. d. conſ. 320.
n. 4. Ceph. d. con. 309. nu. 24. & 38. Theſ. deciſ.
37. n. 6.*

37. n. 6. Menoc. d. conſ. 53. nu. 18. Surd. d. conſ.
343. n. 19. in prin. & verſ. quibus ſtantibus, vbi
teſtatur hanc eſſe communem, & magis veram opi-
nionem, & conſ. 346. n. 6. verſ. Prætereà, & conſ.
535. n. 17. verſ. Sed quicquid. vbi pariter teſtatur
hanc eſſe magis communem, & conſ. 553. n. 10. quam
etiam ſibi ſemper viſam eſſe veriorem fatetur Theſ.
Iun. d. lib. 2. q. 5. n. 3. Huius autem rei exem-
plum afferunt in ſtatuto, quod extanti-
bus agnatis excludit ſorores à ſucceſſio-
ne fratrum: nam, quia tale ſtatutum cen-
ſetur fauorabile, tamquàm conditum
80 fauore agnationis, † vt ſcribunt Bald. in l. fin.
n. 2. verſ. Et facit C. qui non poſſ. ad lib. peru. Alex.
d. conſ. 16. ante n. 1. verſ. Et, quod tale ſtatutum
vol. 1. Curt. Iun. conſ. 150. n. 6. Soc. Iun. conſ. 1.
n. 46. verſ. Quarta vol. 1. vbi ait hanc opinionem
eſſe multum ſingularem, & ſecundum ſuum ſenſum,
Rub. inter conſ. Purp. d. conſ. 320. n. 4. verſ. Sed
caſu, Ceph. conſ. 120. nu. 9. & 11. & conſ. 278.
nu. 108. Menoch. conſ. 235. nu. 37. & conſ. 427.
nu. 14. Surd. d. conſ. 343. nu. 19. verſ. Adde, &
verſ. Quibus ſtantibus, & d. conſ. 553. n. 9. verſ.
Qua ſententia, & n. 10. vbi teſtatur hanc eſſe com-
munem, Mareſc. lib. 2. variar. reſol. cap. 80. n. 10.
ideò (ſecundùm eos) fit, vt trahatur
81 etiam ad bona ſita extra territorium, †
vt in ſpecie docuerunt Rub. inter conſ. Purp. d. cõſ.
320. n. 4. verſ. Quo caſu, Ceph. d. conſ. 120. nu.
21. Surd. d. conſ. 553. n. 10. verſ. Et in ſpecie, vbi
teſtatur hanc eſſe communem.

Verùm neque hæc ſententia eſt ample-
ctenda: Nam contraria verior eſt, & re-
ceptior, vt ſcilicet ſtatuta fœminarum
excluſiua non trahantur ad bona ſita ex
tra territorium ſtatuentium, etiamſi ſint
82 fauorabilia: † Ita enim cenſuerunt. Bald. in d. l.
1. nu. 19. verſ. Ego dico C. de Summ. Trin. Alex.
d. conſ. 128. n. 1. verſ. Et idem in effectu vol. 1. Iaſ.
d. conſ. 163. col. 2. verſ. Et in ſpecie vol. 2. Curt.
Iun. d. conſ. 108. n. 30. verſ. Eandem opinionem,
Pariſ. conſ. 68. n. 9. vol. 2. Purp. d. conſ. 320. n.
7. in fin. Tiraq. de iure primog. q. 46. n. 27. Roll.
d. conſ. 80. n. 29. verſ. Supereſt modo vol. 4. Nat.
conſ. 514. n. 11. & 15. verſ. Illud eſt eius, Put. lib.
1. deciſ. 351. n. 2. vbi ait, ita fuiſſe à Rota reſolu-
tum, Car. Ant. Put. in conſ. vn. poſito in fin. cõſ.
Odd. n. 24. vbi pariter ait, ita ſe vidiſſe iudicatũ.
Theſ. Iun. d. lib. 2. quæſt. forenſ. q. 5. n. 4. vbi ait, hac
eſſe magis cõmunẽ, tã antiquorũ, quã recentiorũ ſen-
tentiam, & ſecũdum eam iudicaſſe Senatum Pede-
montanum, licet fateatur contrariam opinionem ſi-
bi ſemper viſam eſſe veriorem. Et in ſpecie de
Statutis excludentibus ſorores, aut alias
83 tranſuerſales, † Iaſ. d. conſ. 163. col. 1.
verſ. Item tales vol. 2. Ruin. d. conſ. 48. n. 1. verſ.
Et eadem ratione vol. 3. Et rectè: Primùm enim,
cum Impedimentum extenſionis proue-
niat à defectu poteſtatis, Conſequens eſt,
84 vt faīor in eo nihil operari poſſit: † Nã
nec inſtitutio, nec pupillaris ſubſtitutio,
nec alia quæuis, tametſi fauorabilis di-
ſpoſitio trahetur ad vniuerſum, ſi defi-
ciat cauſæ efficientis potentia l. ſed, ſi plu-
res. 10. §. in arrogato, & ibi not. ff. de vulg. noſ-
que latè diximus in hoc cap. q. 12. nu. 13. Quam-
obrem Doctores, qui cenſent, non ex-
tendi ſtatuta ad bona alibi ſita, non in
odio conſtituunt fundamentum, ſed in
85 defectu poteſtatis, † vt videre eſt apud Purp.
d. conſ. 320. n. 7. in fin. & n. 8. verſ. Adeò. Nat.
d. conſ. 514. n. 15. Roll. d. conſ. 80. nu. 29. verſ.
Supereſt vol. 4. Put. d. lib. 1. deciſ. 351. nu. 3. qui
ita in ſpecie declarant: Ideò enim cenſent nõ
trahi, quia contraria iuris diſpoſitio, quę
viget in loco, vbi bona ſita ſunt, impe-
dit ius accreſcendi, vt videre eſt apud eos,
quos retulimus ſupra n. 75.

Secundò verò dato etiam, quod fa-
uoris eſſet habenda ratio, hoc tamen eſ-
ſet intelligendum de iis, quæ ſunt merè
fauorabilia, non etiam de iis, quæ mix-
tim habent fauorem, & odium, cuiuſ-
modi ſunt ſtatuta fœminarum excluſiua,
quippè, quæ ſunt fauorabilia, quoad par-
tem incluſiuam, ſed odioſa, quoad exclu-
86 ſiuam, † vt declarant Bald. in l. venia. 2. n. 4. &
ibi Alex. n. 5. Iaſ. n. 4. C. de in ius voc. Iaſ. in l.
qui exceptionem. 40. n. 1. verſ. Breuiter ff. de cõd.
ind. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem con-
cluſionem, Soc. Sen. conſ. 122. nu. 2. vol. 3. Ceph.
conſ. 278. n. 106. & ſeq. Burſat. conſ. 208. nu. 5.
& 18. verſ. Tertium, Hondea. conſ. 12. num. 18.
conſ. 13. nu. 41. vol. 1. & conſ. 7. num. 4. vol. 2.
Nam in iis verius eſt, ſufficere partem
odioſam ad impediendam reſpectu bo-
87 norum alibi ſitorum extenſionem, † vt re-
ctè declarant Nat. d. conſ. 514. n. 18. verſ. Secun-
dò reſpondetur, & Roll. d. conſ. 80. n. 38. verſ. Se-
cundò reſpondet vol. 4. Nam, & ſimili ratio-
88 ne, licet tutela ſit pupillo fauorabilis †
l. ſi hereditas. 10. §. fin. ff. de teſtam. tut. quia
89 tamen eſt tutori oneroſa, & odioſa, †
l. 1. C. quod eum eo, tit. Inſtitut. de leg. patr. tut.
Ideò in ea ceſſat extenſio. Quo fit, vt,
licet in fauorabilibus appellatione filio-
90 rum contineantur nepotes † l. iuſta. 201. l.
liberorum 220. ff. de verb. ſignif. non tamen
91 contineantur in datione tutorum † l. quod
ſi n potes. 6. ff. de teſtam. tut. §. ſi quis filiabus,
Inſt. qui teſtam. tutor. dar. poſſ.

Tertiò conſiderãt alij rem, à qua fit ex-
cluſio: nam, ſi ſtatutum excludat ab hæ-
reditate, ſiuè à ſucceſſione vniuerſali,
cenſent trahi etiam ad bona ſita extra
92 territorium ſtatuentium. † Ita enim cenſue-
runt Franc. de Rampo. inter conſ. Calder. conſ. 34.
n. 1. verſ. ad idem facit, & n. 3. verſ. Tertiò ſub
tit. de teſtam. & poſt eum Alex. conſ. 44. n. 7. vol.
5. & conſ. 141. n. 18. vol. 7. Campeſ. de ſtat. ex-
clud. fœm. q. 69. in fin. vbi ait, hanc opinionem
eſſe fortiorem, & in practica magis obtinere, Iaſ.
conſ. 80. n. 3. verſ. Mouetur etiam vol. 3. Papienſ.
in form. lib. quo pet. hæred. ex teſtam. in verb. val-
latum nu. 10. verſ. Ego autem crederem, Purp. d.
conſ. 320. n. 13. Ceph. d. conſ. 309. n. 26. & 73.
Surd. d. conſ. 343. n. 26. d. conſ. 535. n. 19. & d.
conſ. 553. n. 10. verſ. Secundò confirmatur, quia,
cum hæreditas, tamquàm ius vniuerſale
non circumſcribatur loco, ſed comple-
93 ctatur omnia bona, vbiuis exiſtentia †
l. ſi fideicommiſſum 50. §. teſtamentum ff. de iudic.
& in ſpecie declarant Ceph. d. conſ. 309. nu. 26.
& Surd. d. conſ. 535. n. 20. & d. conſ. 553. nu. 11.
Conſequens videtur, vt quoties ab ea
quis excluditur, cenſeatur excludi ab
omnibus bonis vbicunque ſitis, ne alio-
quin vna, & eadem hæreditas diuerſo
94 iure cenſeatur, † contra regulam l. eum, qui
ædes. 23. in fin. ff. de vſucap. l. 1. verſ. Nec vano
ff. de

ff. de rer. perm. Et in his terminis conſiderat Surd.
d. conſ. 335. num. 20.
Sed contrarium verius eſt, & recep-
95 tius: † nam DD. qui ſcribunt ſtatuta fœ-
minas excludentia non trahi ad bona ſi-
ta extra territorium ſtatentium, *quos retu-*
limus ſupra n. 24. 77. *&* 78. haud dubiè lo-
quuntur de ſtatutis excludentibus à ſuc-
ceſſione vniuerſali, quemadmodum & ij,
qui cenſent non trahi, licet fuerint in
perſonam concepta, & fauorabilia, *quos*
retulimus nn. 31. *&* 82. Loquuntur enim de
ſtatutis ita conceptis, fœmina non ſuc-
cedat, vel Fœmina à ſucceſſione repel-
latur, & ſic de ſtatutis excludentibus à
ſucceſſione vniuerſali, Et hunc eſſe ma-
gis communem DD. ſenſum, vt ſtatuta
non trahantur ad bona alibi ſita etiamſi
loquantur de hæreditate, vel ſucceſſione
vniuerſali *teſtatur Alex. d. conſ.* 16. *n.* 1. *in fin.*
vol. 1. Nam, quod dicimus, hæreditatem,
ſiuè ſucceſſionem vniuerſalem comple-
cti omnia bona, vbiuis exiſtentia, pro-
96 cedit † in ea ſucceſſione, quæ defertur ex
diſpoſitione iuris communis. Cœterùm,
quæ ex diſpoſitione ſtatutaria, non com-
plectitur omnia bona, ſed tantùm ea, quę
iuriſdictioni, & poteſtati ſtatuentium
ſunt ſuppoſita, *vt p. tet ex ijs, quæ ſupra di-*
ximus.
Nec obſtat, quod vna, & eadem res
non debeat diuerſo iure cenſeri, quia re-
97 ſpondeo primo id procedere † vno, at-
que eodem reſpectu, ſecus verò diuerſis
reſpectibus, vt in caſu noſtro; Nam, quia
tractatur de diuerſitate locorum, & iu-
rium, non eſt inconueniens vnam, &
eandem hæreditatem reſpectu bonorum
vnius loci cenſeri vno iure, ideſt, iure
communi, reſpectu verò bonorum alte-
rius loci cenſeri alio iure, nempè ſtatu-
tario. *Ita reſpondet Alex. d. conſ.* 128. *num.* 2.
verſ. Sed ad hoc reſpondeo vol. 1.
Secundò reſpondeo, negando hìc tra-
ctari de vna, & eadem hæreditate: nam,
licet regulariter vnius hominis vna tan-
tum ſit hæreditas, quæ ius eius vniuer-
98 ſum complectitur † *l. nihil aliud.* 24. *ff. de*
verb. ſignif. l. hæreditas. 63. *ff. de reg. iur.* ſi ta-
men is habeat diuerſa patrimonia, quæ
diuerſo iure cenſcantur, aut bona ſita in
diuerſis locis, in quibus diuerſa viget
iuris diſpoſitio, huiuſmodi patrimonia,
ſiuè bona pro diuerſis, & diuerſorum ho-
99 minum hæreditatibus reputantur, † *vt de*
patrimonijs conſtat ex l. ſi certarum. 13. *§. Iulianus*
ff. de milit. teſtam. & nos latè dicemus in hoc cap.
q. 24. *num* 45. *De bonis verò ſitis in diuerſis locis*
ſcribunt Nat. d. conſ. 514. *n.* 11. *Roll. d. conſ* 80.
n. 37. *verſ. Non obſtat, & ſecundum vol.* 4. *Surd.*
d. conſ 553. *n.* 16. *& ſ, quos referemus in hoc ipſo*
cap. q. 24 *nu* 45. Et eſt etiam de mente di-
centium, propter diuerſitatem patrimo-
niorum quem reputari duplicem homi-
100 nem, & duorum perſonam ſuſtinere, †
vt Soc. Sen. conſ. 292. *n.* 2 *verſ. Et ratio eſt vol.* 2.
Pariſ. conſ 84 *n.* 42. *vol* 1. *Gozad. conſ.* 49. *nu.*
9. *Pu-p. conſ.* 320. *n.* 10 *verſ. Diligentius, Roll.*
d. conſ. 80. *n.* 29. *in fi. vol.* 4. *Ceph. d. conſ.* 309.
n. 46. *Andr. Gail. d. lib.* 2. *obſ.* 124. *nu.* 14. *&*
Menoch. d. conſ. 1021. *nu.* 8. Nam, & ſimili
ratione, licet regulariter nemo poſſit de-
cedere pro parte teſtatus, & pro parte
inteſtatus *l. ius noſtrum* 7. *ff. de reg. iur.* poteſt
tamen, ſi habeat patrimonia diuerſi ge-
neris, aut bona ſita in diuerſis locis, in
101 quibus diuerſa vigeat iuris diſpoſitio, †
vt ſcribunt Cyn. in d. l. 1. *n.* 9. *verſ. Ad quod re-*
ſpondeo, & ibi Bart. n. 36. *verſ. Nec obſtat, Signor.*
n. 22. *verſ. Nec obſtat C. de Summ. Trin. Io. Andr.*
in addit. ad Specul in tit. de inſtru. edit. §. com-
pendioſè n. 16. *in verb. opponunt, Alex. d. cõſ.* 128.
n. 2. *verſ. Sed ad hoc reſpondeo vol.* 1. *Corn. cõſ.* 85.
n. 8. *vol.* 2. *Andr. Gail. d. lib.* 2. *obſ.* 124. *n.* 14.
Menoch. d. conſ. 1021. *n.* 8.
Quartò, ſi maior pars bonorum, quæ
defunctus reliquit, ſita ſit in territorio
ſtatuentium, cenſent alij, ſtatuta fœmi-
narum excluſiua trahi ad reſiduum bo-
102 norum etiam alibi ſitorum: † *Ita enim cen-*
ſuit Io. de Anan. conſ. 4. *in tertio dub. n.* 4. *quem*
refert, & ſequitur Ceph. d. conſ. 309. *n.* 68. *verſ.*
Poſtremò, quod in ſucceſſionibus ſpectan-
da ſint eius loci ſtatuta, in quo ſita eſt
103 maior pars bonorum, † *vt eſt doctrina Caſtr.*
in l. ſi fideicommiſſum. 50. *in prin. nu.* 4. *per illum*
text. ff. de iudic. Gozad. d. conſ. 49. *num.* 12. *Pa-*
riſ. conſ. 12. *num.* 15. *vol.* 3. *Ant. Gabr. in tit. de*
ſtatut. concl. 8. *num.* 13. *& num.* 32. *Phanuc.*
ſecundùm impreſſionem Taurinenſem in tract. de In-
uentar. qu. 243. *nu.* 137. cum maior pars tra-
104 hat ad ſe minorem † *l. & ſumm her. dem.* 8. *ſ.*
vlt. cum l. ſeq. ff. de pact. l. quod in ior. 19. *ff. ad*
Municip. l. aliud eſt ven. ere. 121. *§.* 1. *ff. de reg.*
iur. l. fin. in. prin. ff. de bon. Auth. iud. poſſ.
Sed neque hæc ſententia vera eſt, eam-
105 que proinde meritò reprobarunt † *Crett. in*
in l. omnes populi. 9. *n.* 245. *verſ. His tamen non*
obſtantibus ff. de iuſt. & iur. Roll. d conſ. 80. *n.* 40.
verſ. Non obſtat, & aliud, & verſ. Vltimus vol. 4.
Peregr. conſ. 90. *n.* 28. *verſ. Ad ſextum vol.* 1. *&*
conſ. 7. *nu.* 14. *vol.* 5. *vbi ait, contraria ſententia*
obſtare communem auctorum ſenſum, Mareſc. d.
lib. 1. *variar. reſol. cap.* 9. *n.* 11. *& Theſ. lun. d.*
lib. 2. *qu.* 5. *n.* 12. *vbi refert, ita Senatum iudi-*
106 *caſſe*, quia, † cum impedimentum exten-
ſionis procedat ex defectu poteſtatis, *vt*
diximus ſupra nn. 73. *&* 85. Conſequens eſt,
vt etiam in minimo debeat attendi. Quā-
obrem, licet vniuerſum ferè pupilli ar-
rogati patrimonium prouenerit ab arro-
gatore, non tamen rectè quis dixerit ſub-
ſtitutionem pupillarem ab eo factam tra-
hi ad bona, quæ pupillus habuit à patre
naturali, vel aliunde, cum eorum reſpe-
ctu deficiat in arrogatore ſubſtituendi
poteſtas, *d. l. ſed, ſi plures.* 10. *§. in arrogato*
ff. de vulg. & nos latè dicemus in hoc cap. qu. 12.
num. 13. Et ſimili modo, licet maior pars
patrimonij filijfamilias conſiſtat in pecu-
lio Caſtrenſi, aut quaſi Caſtrenſi, non
tamen rectè quis dixerit, ad hæredem ab
eo inſtitutum bona aduentitia, quantum-
uis exigua pertinere, cum eorum reſpe-
ctu deficiat cauſæ efficientis potentia, *ſe-*
cundùm ea, quæ dicemus in hoc ipſo cap q. 24. *n.* 14.
Nec obſtat, quod eius loci ſtatuta ſpe-
ctanda ſint, vbi ſita eſt maior pars bono-
107 rum, quia hoc debet intelligi, † quoad
effectum aditionis, & eius formæ, de qua
loquitur

loquitur Caſtrenſis, non etiam, quoad
effectum excluſionis ab hæreditate, vt-
poté in quo neceſſaria eſt poteſtas corũ,
qui contra iuris communis diſpoſitionẽ
talem inducunt excluſionem, *vt rectè de-
clarat Mantic. d. lib. 1. variar. reſol. cap. 9.
num. 12.*

Quintò, ſi vel ex veris probationibus,
vel ex præſumptionibus, aut coniecturis
conſtet, mentem defuncti fuiſſe, vt bona
ſua ad eos, qui ſtatutaria diſpoſitione vo-
cantur, pertinerent, cenſent alij, trahi
ſtatutum etiam ad bona alibi exiſtentia.
108 † Præſumptionem autem, & coniectu-
ram ea eò deducunt, quod notus ſit, &
109 moratus in loco ſtatuti, † *vti videre eſt apud
Alex. conſ. 141. n. 19. verſ. Sed in propoſito vol. 7.
Campeg. de ſtatut. excl. fœm. qu. 69. num. 7. verſ.
Aut moritur ab inteſtato, & verſ. Sed pariter in-
tro, Gozad. d. conſ. 49. n. 13.* vel quod ibi de-
110 ceſſerit, † *vti videre eſt apud Alex. conſ. 16. an-
te n. 1. vol. 1. Iaſ. conſil. 80. col. fi. verſic. Ad idẽ
benefacit vol. 3. Soc. Sen. conſil. 36. nu. 3. & 4.
verſic. Quare, cum prædicta, vol. 1. Put. in d.
conſil. vn. poſito in fi. conſil. Odd. n. 39. Peregr. d.
conſil. 90. n. 21. vol. 1. & conſil. 10. n. 8. & 13.
verſic. Non obſtat ſecundum vol. 3. Surd. d. conſil.
553. n. 20.*

Sed neque hæc ſententia ſuſtineri po-
111 teſt. † Nam, cum tractetur de ſucceſſio-
ne inteſtati, in qua non conſideratur vo-
112 luntas defuncti, niſi, † quatenus non di-
ſponendo cenſetur rem in iuris diſpoſi-
tione reliquiſſe; *ſecundum l. 3. in prin. & l. ef-
ficiuntur. 8. in prin. ff. de iur. codic.* & ſic volun-
113 tas permiſſiua non diſpoſitiua, † *vt decla-
rant Bald. in l. Si emancipati. 9. n. 11. C. de col-
lat. Alex. conſil. 44. nu. 21. in fi. vol. 5. Put. in
d. conſil. vn. poſito in fi. conſil. Odd. n. 40.* fit, vt
ea non ſecundùm id, quod teſtator vni-
uerſaliter voluit, ſed ſecundùm id, quod
iure depoſitum eſt, & ſic, quoad bona
ſita in territorio ſtatuentium ſecundùm
diſpoſitionem ſtatutariam, quoad bona
vero alibi exiſtentia ſecundùm diſpoſi-
tionem iuris communis regulari debeat.
Voluntas enim teſtatoris ita demum in
ſucceſſionibus deferendis eſt attẽdenda,
ſi ſit diſpoſitiua, non etiam, ſi permiſſiua,
quia, qui permittit, non agit, ideòque
vis actus non ex voluntate permittentis,
ſed ex voluntate diſponentis æſtimari
debet.

Sextò, ſi ſtatutum ſit à Principe confir-
matum, cenſent alij, vim eius trahi ad
omnia bona ſita in ditione ipſius Princi-
pis confirmantis, tametſi ſint in locis, in
114 quibus ſimilis non viget diſpoſitio: † *Ita
enim conſuerunt Put. in conſ. vnico poſito in fi. cõſ.
Odd. n. 115. & Theſ. Iun. d. lib. 2. qu. 5. nu. 13.*
Quia ſtatutum à Principe confirmatum
cenſetur lex Principis non ſtatuentium,
115 † *vt ſcribunt Abb. conſ. 77. col. pen. verſ. Præter-
ea valet ſtatutum lib. 2. Ruin. conſ. 130. num. 8.
vol. 5. Rol. conſ. 86. num. 28. & 29. vol. 1. Put.
d. conſ. vn. n. 115. Peregr. conſ. 6. n. 6. vol. 2. Al-
donen. inter conſ. eiuſdem Peregr. conſ. 20. nu. 54.
vol. 4.* Vndè ſtatuta à Papa confirmata
116 dicuntur Papalia, *ſecundùm Ba. d. in l. ex pla-
cito. 3. n. 6. verſ. Et hac facitur C. de rer. permut.
Barbat. inter conſ. Alex. conſ. 123. nu. 17. vol. 4.
Afflict. ad conſtit. regn. in prælud. q. 3. n. 4. Coph.
conſ. 601. n. 32. & conſ. 694. n. 49. Gratian. cap.
9. diſcept. forenſ. n. 4.* quia confirmatio ope-
ratur, vt perinde ſit, ac, ſi Princeps illa
117 ſtatuta condidiſſet, † *vt declarant Alciat. in
cap. cum contingat n. 182. extr. de iureiur. Decian. cõſ.
55. n. 8. vol. 1. Peregr. conſ. 63. n. 18. vol. 1. conſ.
5. nu. 5. vol. 5. Surd. conſ. 63. nu.* 27. Omnia
enim noſtra facimus, quibus authorita-
tem noſtram impartimur *l. 1. §. ſed neque,
verſ. Omnia C. de vet. iur. enu. cap. ſi Apoſtolicæ. 22.
de præb. in 6.* Cum igitur lex Principis vim
ſuam obtineat, & ſeruãda ſit in toto Sta-
118 tu † *l. leges. 3. C. de legib.* Conſequens eſt, vt
etiam in toto Statu ſeruandum ſit ſtatu-
tum a Principe confirmatum.

Sed neque hæc opinio mihi videtur ve-
119 ra, † quia confirmatio Principis opera-
tur quidem effectum intentiuum, ſed non
extenſiuum: Tribuit enim vim, & robur
rei confirmatæ, ſed non extendit illam
120 ad id, quod in ea non includebatur † *l. Au-
relius. 29. §. teſtamento ff. de lib. leg. & ſcribunt
Bald. in l. 2. in fi. C. ſi adu. rem iud. & in l.
nominationes. 27. in fi. C. de appell. Barb. inter d.
conſ. Alex. conſ. 123. n. 20. vol. 4. Ruin. conſ. 158.
n. 16. vol. 1. Soc. Sen. conſ. 159. num. 30. vol. 2.
Menoch. conſ. 658. n. 8. & conſ. 704. num. 36.*

Nec obſtat, quod lex principis ſit ſer-
uanda in toto ſtatu, quia hoc procedit, ſi
121 † lex ſit vniuerſalis, ſecus verò ſi localis,
vt eſt ſtatutum à principe confirmatum:
Nam tunc ſeruanda quidem eſt, vt lex
principis, ſed in eo tantùm loco, ad quem
eſt reſtricta, quia reſpectu aliorum ceſſat
principis non poteſtas, ſed voluntas.

Septimò, ſi in locis, in quibus bona ſi-
ta ſunt, vigeat ſimile ſtatutum cenſent
multi diſpoſitionem ſtatutariam ad ea ſi-
122 ne aliqua dubitatione trahi, † *vti videre eſt
apud Soc. Sen. d. conſ. 36. num. 2. verſ. aut decce-
dens vol. 1. Purp. d. conſ. 320. nu. 10. verſ. Dili-
gentius, Coph. d. conſ. 309. num. 43. & 74. verſ.
Poſtremò, & num. 81. verſ. Nec ſtatutum, Pereg. d.
conſ. 10. num. 8. verſ. Et in bono ſententiam, vol.
3. Surd. d. conſ. 343. nu. 19. verſ. moueor, & verſ.
Reſpondetur 2. & d. conſ. 553. nu. 13. verſ. 3. Theſ.
Iun. d. lib. 2. quæſt. 5. num. 10.* Hoc enim vi-
detur fuiſſe de mente *Bald. in d. l. 1. num. 19.
verſ. Tamen benè tenet, C. de ſumm. trin. & alio-
rum, quos retulimus ſupra num. 75.* dicentium
ideò ſtatuta fœminarum excluſiua non
extendi ad bona ſita extra territorium
ſtatuentium, quia contraria iuris diſpo-
ſitio, quæ in alijs locis viget, impedit ius
accreſcendi: Supponunt enim à contra-
rio ſenſu, ſi contraria non ſit iuris diſpo-
ſitio, ius accreſcendi non impediri, & ſic
123 ſtatutum debere extendi; † *vt animaduerte-
runt Coph. d. conſ. 309. nu. 43. Surd. d. conſ. 343.
num. 19. verſ. Reſpondetur 2. & d. conſ. 553. num.
14. Pereg. d. conſ. 10. num. 5. verſ. Et vltra hoc
vol. 3.* Idem etiam ſenſiſſe videntur, qui
ſcripſerunt, ſi defunctus habuerit bona
in diuerſis locis, vniuſcuiuſque loci ſta-
124 tutum ſeruandum eſſe, † *vt Caſtr. d. conſ. 32.
num. 1. verſ. Quantum verò, vol. 2. Alex. d. conſ.
44. num. 6. vol. 5. Soc. Sen. conſ. 288. nu. 2. verſ.
Et ſecundùm, & conſ. 292. num. 2. verſ. Ex qui-
bus,*

bus, vol. 2. Parſ. d. conſ. 84. nu. 45. vol. 1. Gozad. d. conſ. 49. num. 8. & 11. in fi. Soc. Iun. conſ. 62. num. 2. vol. 3. Tiraq. de iur. primog. q. 46. in fi. Nat. conſ. 148. num. 4. Ceph. d. conſ. 309. nu. 44. Andr. Gail. d. lib. 2. obſ. 124. nu. 8. & 10. Burſa. conſ. 8. num. 35. Pereg. d. conſ. 10. num. 5. in fi. & num. 13. verſ. Ad contraria autem, vol. 3. & conſ. 7. num. 3. & 7. Surd. d. conſ. 343. num. 20. & d. conſ. 553. num. 15. Supponunt enim haud dubiè fœminam vniuſcuiuſque ſtatuti vi
125 debere ab omnibus bonis excludi, † *vt animaduertit Surd. d. conſ. 553. num. 13. verſ. 3.* Denique hoc idem ſenſiſſe videntur, qui ſcripſerunt, in ſucceſſionibus deferendis ſpectanda eſſe ſtatuta locorum, in quibus
126 bona ſita ſunt, † *vt Curt. Iun. d. conſ. 108. nu. 30. verſ. Et cum illa, Cauall. in tract. eorum contra comm. quæſt. 724. num. 3. Tiraſ. Iun. lib. 2. quæſt. for. quæſt. 4. num. 3. & quæſt. 5. num. 5.*

Verùm neque hæc ſententia potuit vnquam in forenſibus controuerſijs obtine-
127 re, † quia, aut volumus ſpectare ſtatutum eius loci, in quo defunctus obijt, & illud non porrigit vires ſuas extra territoriũ, *vt ſupra dictum eſt*, aut verò volumus ſpectare ſtatutum eius loci, in cuius territorio bona exiſtunt, & illud non afficit fo-
128 renſes, † *vt poſt Bart. in d. l. 1. num. 42. verſ. Mihi videtur C. de ſumm. trin. ſcripſerunt Calder. conſ. 17. num. 2. ſub tit. de conſtit. Abb. in cap. quod clericis num. 33. de for. comp. Alex. d. conſ. 44. num. 3. & ſeqq. vol. 5. Laud. de primog. q. 29. Io. le Cirier. de primogen. lib. 2. q. 10. num. 3. & ſeqq. Iaſ. conſ. 80. num. 3. vol. 3. Rum. conſ. 120. num. 18. vol. 1. conſ. 192. num. 15. & conſ. 195. nu. 4. & 5. vol. 2. conſ. 48. num. 4. & conſ. 49. nu. 5. vol. 3. Crott. in rep. l. omnes populi 9. num. 244. ff. de de iuſt. & iur. Ant. Gabr. in tit. de ſtatu. concl. 9. num. 11. Roll. conſ. 24. num. 16. verſ. Quibus, & num. ſeqq. vol. 3. Mag. deciſ. Flor. 107. num. 10 Burſat. d. conſ. 8. num. 26. & 34. Hond. conſ. 11. num. 21. vol. 1. & conſ. 10. nu. 28. vol. 2 Pereg. d. conſ. 80. num. 10. & 13. vol. 1. Men. conſ. 351. num. 15.* vtporè, in quos ſtatuentes nullam iuriſdictionem habent, *l. 1. in fin. ff. de tut. & cur. l. praeſ. 3. ff. de off. præſ.* Aut denique volumus vtrunque ſtatutũ coniungere, & ad effectum excluſionis nihil inde ſequitur, quia cum hæc ſit coniunctio ſeu multiplicatio inutilium: Eſt enim inutile ſtatutum vnius loci propter defectum iuriſdictionis in res, alterius verò propter defectum iuriſdictionis in perſonas, Conſequens eſt, vt nihil operari poſſit *l. 1. C. de legit. hered.* Et, cum ego in quadam cauſa Nicienſi, quæ coram Sereniſs. Carolo Emmanuele Sabaudiæ Duce vertebatur; &, cuius deciſionem ſibi Princeps ſpecialiter reſeruarat, conatus eſſem defendere, ſtatutum debere extendi ad bona alibi exiſtentia prædictas adducens limitationes, quæ omnes in eo caſu concurrebant, *vti videre eſt in meo conſ. 74. num. 93 & ſeqq.* in quibus terminis faciliùs, quàm in alijs cenſent plerique admittendam eſſe ſtatuti extenſionem ad
129 bona alibi exiſtentia, † *vt Ceph. d. conſ. 309. num. 68. verſ. Quibus infero, & Surd. d. conſ. 553. num. 20. verſ. Et, quamuis*, non potui aliquo modo obtinere, quia Dux Sereniſſimus adhibito prudentium virorum conſilio pronunciauit, eſſe quidem locum ſtatutariæ diſpoſitioni iuxta ea, quæ ſcripſeram in prima conſultationis parte, ſed, quoad bona ſita in territorio Nicienſi, non etiam, quoad alia. Itaque prædictas omnes limitationes, quę vulgò ſolent à conſulentibus afferri ad inducendam ſtatutorum extenſionem habuit pro nihilo: & rectè: Nam, ſi quis eas diligenter conſideret, facilè cognoſcet, eas initio non fuiſſe à DD. adductas, vt communis opinionis limitationes, ſed, vt argumenta contrariæ ſententiæ, quæ communiter eſt improbata: Sunt enim argumenta Salyceti, & ſequacium, qui in ſimplicibus terminis ſtatuti fęminas excludentis cenſuerunt, eius vim trahendam eſſe ad bona, vbi vis exiſtentia, ſine dubio repugnat frequentiori DD. opinioni, quæ in omnibus tribunalibus obſeruatur.

Neque obſtat authoritas eorum, qui dixerunt, ideò non fieri extenſionem, quia contraria iuris diſpoſitio, quæ in alijs locis viget, impedit ius accreſcendi, quaſi à contrario ſenſu voluerint, non impediri, ſi ibi non contraria, ſed ſimilis vigeat iuris diſpoſitio, quia reſpondeo primò à DD. authoritate non valere ar-
130 gumentum ductum à contrario ſenſu, † *vt ſcribunt Alex. in l. 1. num. 28. verſ. Non multum ff. de leg. primo Oſaſ. deciſ. 58. nu. 30. Burſa. conſ. 184. num. 55. Surd. conſ. 85. nu. 39. Seraph. deciſ. 828. num. 6.* quia id tantum in DD. opinionibus, & dictis obſeruandum eſt, quod ex eorum ſenſu directò deducitur, non, quod per conſequentias.

Secundò reſpondeo, etiam in hac ſpecie contrariam vigere iuris diſpoſitionẽ in ijs locis, in quibus bona ſita ſunt, non obſtante, quod ibi ſimile ſit ſtatutum fę-
131 minarum excluſiuum: Nam, † licet, quoad ſubditos, qui ſtatuto ligantur, ſimilis vigeat iuris diſpoſitio, tamen reſpectu forenſium, qui ſtatuto non ſubijciuntur, magis eſt, vt vigeat diſpoſitio contraria, ſcilicet, quia eorum reſpectu non ſtatutaria, ſed iuris communis diſpoſitio ſeruanda eſt, quæ haud dubiè eſt contraria ſtatuto loci vbi deceſſit is, de cuius ſucceſſione tractatur.

Nec obſtat, quod in ſucceſſionibus ſpectanda ſint ſtatuta cuiuſque loci, vbi bona ſita ſunt, quia hoc ita eſt accipiendum,
132 vt procedat, † ſi perſonæ, de quibus agitur, ligentur omnibus ſtatutis, vt, quia ſint ſubiectæ ſtatuto vnius loci ratione originis, alterius verò loci ſtatuto ratione domicilij: In his enim terminis loquuntur, aut accipiendi ſunt DD. in contrarium allegati: Cæterum, ſi non ligentur omnibus ſtatutis, ſed tantùm eo, cui ſunt ſubiecti, verius eſt, non omnium ſtatutorum, ſed eius tantùm, cui ſubiecti ſunt, habendam eſſe rationem, ideoque reſpectu bonorum, quæ in alijs locis ſita ſunt, ſpectandum eſſe ius commune, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

Denique non obſtat, ſi dicatur, etiam amoto ſtatuto loci originis, aut domici-

lij,

ſij, debere fœminam excludi vigore ſtatuti loci, vbi bona ſita ſunt, non obſtante, quod perſonæ ſint forenſes, cùm hodie videatur receptior ſententia exiſtimantium, ſtatuta fœminarum excluſiua afficere etiam Forenſes pro bonis ſitis in territorio ſtatuentium reiecta diſtinctione, vtrum in rem, an in perſonam ſint
133 concepta, † vti videre eſt apud Alex. conſ. 19. n. 7. verſ. Quinimò, vol. 6. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem, Curt. Iun. conſ. 5. num. 42. verſ. ad ſeptimam, Pariſ. conſ. 84. num. 45. vol. 1. Soc. Iun. conſ. 25. num. 12. vol. 3. vbi profitetur, hanc eſſe communem, & veriorem, & ſemper eam ſecutum eſſe. Idem ſcripſit ipſemet Soc. Iun. conſ. 65. num. 2. eodem vol. vbi pariter teſtatur, hanc eſſe magis communem. Alb. conſ. 50. nu. 5. qui etiam ait, hanc eſſe magis communem DD. concluſionem, Ceph. d. conſ. 309. num. 47. 60. & 63 vbi contendit, hanc eſſe communem, & nu. 75. & 76. verſ. Quinimò, vbi ait, eſſe crebriorem, Nat. conſ. 148. num. 3. & conſ. 581. num. 23. Cran. conſ. 271. nu. 2. verſ. Tertiò dico, & conſ. 844 n. 9. verſ. 5. Beroi. conſ. 123 nu. 1. vbi pariter teſtatur, hanc eſſe receptiorem, Decia. conſ. 72. num. 6. verſ. Præterea, vol. 2. vbi ait diſtinctionem Bart. communiter improbari, Boc. conſ. 62 num. 23. vol. 1 vbi ſimiliter teſtatur, hanc eſſe magis communem, Surd. conſ. 257. nu. 15. conſ. 343. num. 9 vbi pariter affirmat, Bart. diſtinctionem, vtrum ſtatutum in rem, an in perſonam loquatur, tamquam verbalem potius, quã realem, magis communiter improbari, & num. 27. & conſ. 553. nu. 17. quia reſpondeò diſtinguen-
134 do, † aut ij, quorum contemplatione fit excluſio, ſunt ſubditi, Et in hoc caſu fateor, locum eſſe ſtatuto, tametſi defunctus, de cuius bonis agitur, aut is, de cuius excluſione contenditur, aut etiam vterque ſit Forenſis: Nam, cum principalis ſtatuentium intentio ſit, vt ſubditis ſuis proſpiciant, quòad bona ſuæ iuriſdictioni ſuppoſita, ne ſcilicet exeant de eorum familijs, ideo fit, vt non ſit habenda aliarum perſonarum ratio, quoad bona ſita in territorio ſtatuentium, cùm in ſtatutis id ſolum debeat attendi, quod reſpicit principalem ſtatuentium finem. Cęterum, ſi ij, quorum contemplatione fit, ſint Forenſes, verius arbitror, ad eos non extendi ſtatutariam diſpoſitionem, tametſi fortaſſis, aut defunctus, de cuius bonis agitur, aut fœmina excludenda, aut etiam vterque ſit ſtatuentibus ſubiectus, quia ad hoc non pars excluſiua debet attendi, ſed pars incluſiua, quippè, quæ reſpicit eos, quibus ſtatuentes voluerunt proſpicere. Et ita breuiter hanc rem puto terminandam, omiſſis aliorum dictis, in quibus, aut recenſendis, aut refutandis non niſi fruſtra tempus contererem, in re præcipuè, quæ non pertinet ad inſtitutam diſputationem, & à nobis non niſi occaſionaliter, & obiter attingitur.

Planè vno caſu verum eſt, ſtatutum porrigi ad omnia bona vbi vis exiſtentia, ſi nempè ſtatutum non de ſucceſſione diſponat, ſed de ſolemnitate, & forma teſtãdi: Nam, quia in actibus celebrandis ſeruanda eſt illius loci forma, vbi actus ge-
135 ritur † l. ſi non ſpeciali. 9. & l. fin. C. de teſtam. l. 1. C. de emanc. lib. l. ſi fundus 6. ff. de euictio. Et ſcribunt Cin. in d. l. 1. num. 8. & ibi Bald. nu. 10. verſ. Sed in primis. & nu. 32. verſ. Circa primum, Signor. nu. 19. & 22. Seuer. nu. 27. & ſeqq. Iaſ. in ſecunda lect. n. 56. C. de Summ. Trin. Corn. conſ. 241. nu. 4. & 7. verſ. Nec obſtant adducta, vol. 2. & conſ. 64. nu. 6. vol. 3. Iaſ. conſ. 48. nu. 3. vol. 1. Gozad. conſ. 49. num. 15. Soc. Iun. conſ. 95. nu. 4. vol. 2. Tiraq. in 16. leg. conna. gl. 8. n. 217. Ceph. conſ. 170. num. 21. conſ. 171. nu. 37. & conſ. 324. nu. 24. Cran. conſ. 271. nu. 4. Alb. conſ. 612. in fi. Gramm. deciſ. 103. num. 178. Borgnin. deciſ. 42. nu. 35. part. 1. Mareſc. lib. 2. var. reſol. cap. 139. nu. 1. & 4. ſiuè fiat à ſubdito, vel ratione originis, vel ratione domicilij,
136 ſiuè etiam à Forenſi, † vt declarant. Signo. in d. l. 1. nu. 16. verſ. Aut ſtatutum, & ibi Iaſ. in pri. lect. nu. 40. Purp. nu. 100. vbi ait, hanc concluſionem eſſe communiter approbatam C. de Summ. Trin. Alex. conſ. 44 nu. 20. vol. 5. Iaſ. d. conſ. 48. nu. 4. vol. 1. Corn. d. conſ. 64. num. 4. verſ. Fortiſicatur, vol. 3. Craet. in l. omnes populi. 9. nu. 254. verſ Sextò ff. de iuſt. & iur. Pariſ. conſ. 12. nu. 46. vol. 3. Gozad. d. conſ. 49 nu. 16. Gabr. in tit. de ſtatu. concl. 8. nu. 15. & tit. de teſtam. concl. 4. nu. 2. Craſſ. lib. 1. comm. opin. cap 3 qu. 15. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 6. tit. 8. num. 14. Mareſc. lib. 2. varia. reſol. cap. 106 num. 1. 7. & per tot. vbi teſtatur, ita ſæpius deciſſe Rotam, & Theſ. Iun. d. lib. 2. quæſt for. q. 8. nu. 10. ideò fit, vt, ſi teſtamentum fiat in eo loco, vbi ex ſtatutaria diſpoſitione fieri poteſt cum minore numero teſtium, aut non ſeruatis alijs ſolemnitatibus, quæ ex diſpoſitione iuris communis requiruntur, dummodò ſeruetur eius loci forma, valeat, & operetur vim, etiam, quoad bona alibi exiſten-
137 tia. † Ita enim ſcripſerunt Cin. in d. l. 1. nu. 9. verſ. Quidam moderniores, & ibi Bart. nu. 37. verſ. Iſta opinio, Signo. nu. 22. verſ. ſuperuenit poſteà, & nu. 23. verſ iſta opinio, Iaſ. in prima lect. nu. 44. & in 2. nu 91. & 92. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, Alcia. nu. 18. vbi pariter teſtatur, ita ſe habere communem DD. Sententiam C. de Summ. Trin. Bald. in l. in hac. 30. nu 2. C. de donat. Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de inſtru. editio §. compendioſè, ſub nu. 16. in verb. opponunt Papienſ. in form. lib. quo pet. hæred. ex teſta. in verb. vallatum, nu. 5. & 6. Alex. conſ. 128. nu. 2. verſ. licet aliud, vol. 1. vbi ait, hanc eſſe magis communem, & d. conſ. 44. nu. 20. vol. 5. Pariſ. d. conſ. 12. nu. 46. vol. 3. Ant. Gabr. in d. tit. de teſtam. concl. 4. nu. 1. Villal. in comm. opin. in verb. teſtamentum, & in verb. ſtatutum, Cagn. in l. fin. num. 28. ff. de iuriſd. Mynſ. centu. 5. obſ. 20. nu. 4. vbi ait, hanc eſſe receptiorem, & in Camera obtentam, Craſſ. d. lib. 1. comm. opin. cap. 3. qu. 15. vbi ait, hanc eſſe veriorem, & communiorem opinionem, Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 6. tit. 8. num. 14. Mareſc. d. lib. 2. varia. reſol cap. 139. nu. 2. & 3. Theſ. iun. d. lib. 2. quæſt. for. qu. 8. nu. 11. verſ. Et ex hac, & num. 12. verſ. Ideò.

Quæ autem bona dicantur eſſe in territorio, aut extra, ſi quæramus, conſtat eſſe diſtinguenda rerum genera: Nam, ſi tractemus de rebus, quæ in ſolo conſiſtunt, puta de caſtris, domibus, prædijs, areis, & id genus alijs rebus, quæ ſui natura ſunt immobiles, res caret dubio, ſcilicet,

licet, quia ex earũ ſitu facile eſt intelligere, vtrum ſint in territorio, an verò extra; Idem eſt, &, ſi tractemus de rebus, quæ pro immobilibus habentur, vt ſunt
138 cenſus, & alij reditus perpetui.† clem. exiui. §. cumque annui reditus, De verb. ſign. l. iubemus 14. in prin. & ibi Bart. nu. 10. C. de Sacr. Eccl. §. hac ergo, Auth. de non alien. aut perm. reb. Eccl. coll. 2. Bald. in l. huc edictali 6. §. his illud nu. 1. & 2. C. de ſec. nupt. Alex. in l. ſi conſtante. 25. ſ. ſi bona, nu. 9 ff. ſol. matr. Alcia. in l. mouentium. 93. nu. 6. ff. de verb. ſign. Boer. conſ. 3 num. 7. Decu. conſ. 2. nu. 69. & 91. vol. 1. Gabr. in tit. de verb ſign. concl. 8. Tiraq. de retr. lign. §. 32. nu. 83. Mago. deciſ. Flor. 107. nu. 9. Pereg. conſ. 43. num. 2. vol. 2. Sard. deciſ. 204. nu. 8. Theſ. Iun. lib. 2. quaeſt. for. qu. 5. nu. 16. vel loci mon-
139 tium, † vt ait Theſ. Iun. d. lib. 2. quaeſt. 5. num. 16. vel pecuniæ apud argentarios, ſiuè, vt
140 vulgò dicimus, à banchi repoſitæ, † ſecundum Alex. conſ. 19. nu. 9. vol. 6. Crau. conſ 934. nu. 14. & Theſ. Iun. d lib. 2. qu. 5. nu. 16. Nam & hæ cenſentur de territorio illius loci, in quo ſita ſunt prædia cenſualia, aut poſiti montes, aut argentarij menſam habent. Quo fit, vt ſecundum eius loci ſta-
141 tuta regulari debeant, † vt de cenſibus,
142 ſiuè reditibus perpetuis, † ſcribunt Tiraq. de iure primog. quaeſt 49. num. 9. & de retr. lign. §. 32. nu. 78. Mago. d. deciſ. Flor. 107. nu. 8. verſ. & maximè, vbi teſtatur, ita fuiſſe decīſum n Rota Florentina, Pereg. conſ. 90 nu. 29 verſ. Communis reſolutio, vol. 1. Theſ. Iun. d. lib. 2. qu. 5. nu. 16 De pecunijs verò in emptione mon-
143 tium conſtitutis, † Perg. & Theſ. Iun. in ſupra relatis locis, Denique de pecunijs apud ar-
144 gentarios repoſitis, † Alex. d. cons 19. nu. 9. vol. 6. Thes Iun. d. lib. 2. qu. 5. nu. 16.

Sanè, ſi tractemus de rebus mobilibus, maior videtur eſſe dubitatio: Nam plerique cenſuerunt, eas cenſeri de loco,
145 vbi reperiuntur, † ſecundum regulam l. ex facto. 35. §. verum autem ff de hered. inſt. l. debitor. 32. ff de pignor l. Caius. 88. ff. de leg. 2. l. qui filium, 62. ff. de l g. 3. l. ſi vxori. 41. §. cum ita legatum ff. de aur. & arg. leg. l. 1 & l. 2. C. de v rb. ſign. & per conſequentias debere ſecun-
146 dum eius loci ſtatuta regulari, † vti videre eſt apud Alex conſ. 16. nu. 2. & 4 vol. 1. Gozad. conſ 49. nu. 14. Tiraq. de iure primogen. qu. 48. num. 2. Crau. conſ. 934 num. 14. & ſeqq. Hond. conſ. 13. num. 18. vol. 1.

Sed eſt verius, & receptius, eas ſequi
147 perſonam domini, † vt voluerunt Bald. in l. mercatores 4. num 1. C. de comm. & mercn. Alex. conſ. 31. num. 5. vol. 1. repetito in conſ. 111. vol 4. Idem Alex. conſil. 19. nu. 9. vol. 6. & conſil. 141. nu. 21. vol 7. & in addit. ad Bart. in l. 1. ſub nu. 50. in verb. impoſitionem C. de Summ. Trin. Soc. Sen. conſil 101. nu 5. verſ. Et pro hoc etiam, vol. 1. Gozad. d. conſil 49. nu. 14. Iacob. à S. Georg. in ſua inueſt. feud in verſic. Cum mero, mixto imperio, num. 17. verſic. Sed veritas, Alb. conſil. 17. n. 27. & conſil. 595. num. 2. Cepo. conſil. 120. nu 11. & conſil. 278. nu. 105. Mago. d. deciſ. Flor. 107. nu 11. verſic. &, licet, Clar. in §. fin. quaeſt. 78. num. 27. vbi ait, Bald. opinionem eſſe magis communiter approbatam, Andr. Gail. lib. 2. obſ. 124. nu. 18. Surd. conſil. 343. nu. 15. & 32. verſic. Quare, & conſil. 346. nu. 5. vbi teſtatur, hanc eſſe veram, & communem ſententiam, & nu. 6. Et conſequenter debere regulari ſecundum ea
148 ſtatuta, quibus dominus erat ſubiectus, † Ita enim cenſuerunt Alex. d. conſil. 16. nu. 2. vol. 1. & d. conſil. 19. num. 9. vol. 6. & d. conſ. 141. nu. 21. vol. 7. Gozad. d. conſil. 49. num. 14. Purp. d. conſ. 320. num. 12. Tiraq. de iure primog. quaeſt. 48. num. 3. Ant. Gabr. in tit. de ſtatu, concl. 8 n. 34. Mago. d. deciſ. Flor. 107. nu. 11. verſic. Et, licet, & verſ. Idemque, Andr. Gail. d. lib. 2. obſ. 12.. num. 18. Surd. d. conſil. 343. num. 17. & 32. verſic. Quare, & d. conſil. 346. nu. 5. Put. in d. conſ. vlt. poſito in fin. conſil. Odd. nu. 25. Theſ. Iun. d. lib. 2. quaeſt. 5. num. 14. quia mobilia ibi eſſe cenſentur, vbi ſecundùm patrisfam.
149 deſtinationem eſſe debent † l. ex facto. 35. §. verum autem ff d hared. inſt. l. huiuſmodi. 86. §. legatum ff. de leg. primo l. ſi fundus. 42. l. qui filium. 62. l. qui ſaltum. 65. l. quaeſitum. 76. §. fin. l. ſi eborus. 77. § 1. & l. ſi ita legatum 84. ff. de leg. 3. l. ſi vxori. 41. §. 1. ff. de aur. & arg. leg. l. cum de lanionis. 18. §. Subinus, l. Seia. 20. §. Pamphila, & l. prædia 27. in prin. & §. 1. ff. de fund. inſtr. Vnde, quia ſecundum patrumfam. conſuetudinem mobilia ſolent retineri in eo loco, vbi ipſe moratur, ideò perinde ſunt habenda, atque, ſi ibi re vera extitiſſent, tametſi fortaſſis caſualiter alibi fuerint reperta.

Nec obſtat, quod imò mobilia cenſeantur eſſe de loco, vbi reperiuntur, quia id
150 verum eſt, ſi † ſecundùm patrisfam. deſtinationem ibi ſint perpetuò manſura. Cæterum, ſi ad tempus, magis eſt, vt ibi cenſeantur eſſe, vbi deſtinata ſunt, vt probant omnes. quos ſupra proximè retulimus.

De nominibus autem debitorum, quid ſit ſtatuendum, ſi quæramus, conſtat, rem eſſe mirum in modum controuerſam: Nam plerique cenſuerunt cenſeri de loco creditoris, & per conſequentias debere regulari ſecundùm ſtatuta, quibus credi-
151 tor ſubijcitur. † Ita enim cenſuerunt Ang. de Gamb. conſ. 75 num. 12. & ſeqq. Alex. conſ. 31. n. 4. verſic. His ſic præſuppoſitis, & num. 6. vol. 1. conſ. 19. num. 9. vol. 6. & conſil. 141. num. 21. vol. 7. Soc. Sen. conſil. 36. nu. 5. in fin. & nu. ſeq. vol. 1 Iac. à S. Georg in ſua inueſt. feud. in verb. cum mero, mixto imperio, num. 17. Gozad. d. conſ. 49. num. 14. Alb. conſ. 23. nu. 9. conſ. 26. num. 3. & conſil. 595. num. 4. Tiraq. de iure primog. q. 49. nu. 10. Mago d. deciſ. Flor. 107. nu. 11. verſ. Et, licet, Andr. Gail. d. lib. 2. obſ. 124. num. 19. Menoc. conſil. 53. num. 17. Hond. conſil. 13. num. 21. vol. 1. Burſat. conſil. 427. num. 15. quod actiones perſonales, tamquàm creditoris oſſibus affixæ perſonam eius perpetuò
152 comitentur † l. 3. in prin. ff. pro Soc. l. quis Ergo. 57. in fi. & l. ſi Stichus. 54. ff de pecul. Alij verò contra putarunt, cenſeri de loco debitoris, & conſequenter debere regulari ſecundum ea ſtatuta, quibus debitor
153 eſt ſubiectus, † vt Alex. conſ. 16. num. 4. vol. 1. Soc. Sen. conſil. 101. num. 5. verſ. Puto hac vol. 1. repetito in conſ. 175. vol. 2. Oſaſ. conſ. 76. num. 19. in fin. & nu. 20. & 21. verſ. Et pro hoc opinione, quod actiones perſonales debitoris
154 perſonam perpetuo ſequantur † l. 1. §. ſi hæres præcepto fundo ff. ad Treb. l. actionum genera. 24. verſ. in perſonam ff. de actio & oblig. l. ſi. §. fin. ff. de cont. empt.

Sed

Sed eſt verius, & receptius, cenſeri de loco, vbi de iure fieri poteſt exactio, & per conſequentias debere ſecundùm eius
155 loci ſtatura regulari. † *Ita enim cenſuerunt Alex. d. conſil. 16. in fi. vol. 1. Soc. Sen. d. conſil. 101. num. 5. verſ. poſt hac, vol. 1. Tiraq. de retr. liga. §. 36. gl. 3. num. 16. & 17. Franch. deciſ. 93. num. 7. Oſaſ. d. conſ. 70. num. 20. Pereg. d. conſ. 90. nu. 29. verſ. communis, vol. 1. vbi ait, hanc eſſe communem reſolutionem, & ita fuiſſe iudicatum, Mareſcot. lib. 1. varia. reſol. cap. 9. num. 15. vbi ait, hanc eſſe veriorem, & receptiorem opinionem, Theſ. Iun. d. lib. 2. quæſt. for. qu. 5. nu. 15. vbi ait, Senatum in hanc opinionem inclinaſſe, Et ita etiam in illa cauſa Niceaſi, de qua ſupra mentionē feci, Sereniſſimus Dux Sabaudiæ iudicauit.* Itaq; ſi ſolutio fuit in aliquo loco deſtinata, debebit creditum ſecundùm eius loci ſta-
156 tutum regulari. † *vt ſcribunt Alex. d. conſ. 16. in fi. vol. 1. Soc. Sen. conſ. 35. nu 5. vol 1. Parp. d. conſil. 320. num. 12. verſ. Et, quantum Franch. d. deciſ. 93. num. 7. vbi refert, ita fuiſſe deciſum, Mareſc. d. lib. 1. varia. reſol. cap. 9. num. 13. & 15. vbi ait hanc opinionem fuiſſe Rotam complexam,* Aliàs ſpectandus erit locus contractus, vtporè, in quo de iure creditor conueniri poteſt. Nec eſt contrarium; quod iura, & actiones non circunſcribantur loco,
157 † *l. quæſitum. 12. §. Papinianus ff. de fund. inſtr. l. vxorem. 39. §. legauerat l. quæſitum. 76. §. 1. & l. ſi mihi Mæuia. 90. ff. de leg. 3. l. Caius Seius 88. ff. de leg. 2.* quia id verum eſt, quoad ipſam corporalem circūſcriptionem; Cæterum, quoad effectum exactionis, à qua ſubiectio regulatur, verius, eſt, cenſeri de
158 loco, vbi agi poteſt, † *Ita declarant Alex. d. conſ. 16 in fi. vol. 1. Soc. Sen. d. conſil. 101. nu 2. verſ. Non obſtat, vol. 1. Cran. conſ. 934. num. 11. Tiraq. de retr. lign. §. 36. gl. 3. nu. 16. & de iure primog. quæſt. 49. num. 6. Oſaſ. d. conſ. 76. num. 20. Franch. d. deciſ. 93. nu. 9.* Et ita quæſtionem hanc ſtatutorum de ſucceſſione diſponentium terminandam eſſe puto.

SUMMARIUM.

1 *Confiſcandi poteſtas iuriſdictionis eſt.*
2 *Confiſcandi poteſtas dicitur eſſe meri imperij.*
3 *Confiſcandi poteſtas non trahitur ad bona ſita extra iuriſdictionem confiſcantis.*
4 *Ius accreſcendi non habet locum in confiſcatione, reſpectu bonorum, quæ ſunt extrà iuriſdictionem confiſcantis.*
5 *Quæſtio an confiſcatio trahatur ad bona ſita extrà territorium confiſcantis, intelligitur, vel ad commodum confiſcantis, vel ad commodum illius, in cuius territorio bona ſita ſunt.*
6 *Confiſcatio trahitur ad omnia bona; quando ſumus in caſibus, in quibus illa fit de iure communi, & burſa fiſcalis eſt eadem, licet iuriſdictiones ſint diuerſæ.*
7 *Confiſcatio, quando fit iure ſingulari, quod tamen viget in omnibus locis, in quibus bona ſita ſunt; trahitur ad omnia bona, ſi burſa fiſcalis eſt eadem, licet iuriſdictiones ſint diuerſæ; Declara num. 9.*
8 *Statutum in locis, in quibus viget dicitur ius commune.*
11 *Confiſcatio non trahitur ad bona extrà iuriſdictionem Iudicis confiſcantis, licet burſa fiſcalis ſit eadem, quando illa fit iure ſpeciali, quod non viget in alijs locis eiuſdem dominij; Et num. ſeq.*
12 *Iuriſdictiones, & burſæ fiſcales poſſunt dici diuerſæ tripliciter: Primò, cùm reus habet bona ſita in dominijs diuerſorum Principum: Secundò, cùm habet bona, ſita quidem in dominio eiuſdem Principis, ſed in territorijs diuerſorū Vaſſallorū: Tertio, cùm habet, ſita quidem in eodem Statu, ſed partim in territorijs immediatè ſubiectis Principi, partim verò in territorijs Vaſſallorū.*
13 *Confiſcatio non trahitur ad bona ſita in alijs locis, quando fit iure ſpeciali, quod vbi bona ſita ſunt non viget; maximè quando iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſunt diuerſæ; Et num. ſeqq. Amplia num. 17. num. 20. num. 22. & ſeqq.*
24 *Quando iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſunt diuerſæ, & confiſcatio fit iure communi, trahitur ad omnia bona, vbiuis exiſtentia; ſed ad commodum eorum, in quorum territorijs bona ſita ſunt, non ad commodum confiſcantis, num. ſeqq. & 28. vbi quatuor caſus diſtinguuntur.*
29 *Confiſcatio, quæ fit iure communi propter crimen hæreſis trahitur ad omnia bona vbicunque ſita; & quilibet fiſcus capit bona in ſuo territorio exiſtentia, etiamſi ſit fiſcus Vaſſalli nu. 32.*
31 *Crimen hæreſis vbique puniri poteſt.*
33 *Confiſcatio, quæ fit iure communi ob crimen temporale, trahitur ad omnia bona, & quilibet fiſcus capit ſibi ſubiecta, quando tractatur de bonis ſitis in eodem Statu; quæ tamen ſunt in territorijs diuerſorum Vaſſallorum, & nu. ſeq.*
36 *Vtile dominium eſt Vaſſallorum, etiam priuatiuè quoad Dominum directum, & num. ſeq.*
38 *Confiſcationes dicuntur fructus iuriſdictionis.*
39 *Vaſſalli debent habere ius confiſcandi, vt ex ſententia confiſcationis lata à Iudicibus Domini directi, poſſint imburſare bona rei condemnati, ſed contrà imò ſufficit eos eſſe inueſtitos cum mero, & mixto imperio, & omnimoda iuriſdictione, num. 44. & ſeqq.*
40 *Vaſſalli intelliguntur habere ius confiſcandi, quando ſunt de regalibus inueſtiti.*
41 *Ius confiſcandi eſt de regalibus, & num. 46.*
47 *Confiſcatio facta ob crimen læſæ Maieſtatis in Principem commiſſum continet omnia bona etiam in terris Vaſſallorum, ad commodum Principis, & num. ſeqq.*
52 *Confiſcatio trahitur etiam ad bona alibi ſita, non ad commodum confiſcantis, ſed ad commodum eius Principis, in cuius territoria bona ſita ſunt, quando fit iure communi, & ob delictum temporale, vt læſæ Maieſtatis, & ſumus in caſibus, in quibus reus non fuit vltimo ſupplicio damnatus, ſed ſolùm in contumaciam; Sed contrà num. ſeq.*
54 *Confiſcatio non trahitur ad bona alibi ſita, ſi damnati ſtatus non mutatur.*
60 *Banni virtus non egreditur fines eius ſtatus, à quo bannitus eſt; Nec ad bona alibi ſita porrigitur, num. 61.*
62 *Subditus alterius Principis, vel ratione originis, vel domicilij, ſi ob delictum hic commiſſum banniatur, poterit denuò banniri à ſuo Principe; Declara num. 63.*
64 *Confiſcatio facta iure communi, vt ob crimen læſæ Maieſtatis, trahitur ad bona in dominio aliorum Principum, ſi reus vltimo ſupplicio afficiatur; Sed ad commodum Principis in cuius dominio bona ſita ſunt, & num. ſeqq quando damnatus nullos ſucceſſores reliquit num. 75. aliàs ſi*

eos reliquerit bona ad eos deferuntur num. 74.

74 Serui pœna non fit hodie, qui vltimo ſupplicio afficitur.

76 Bona vacantia pertinent ad Vaſſallos de regalibus inueſtitos.

77 Bona vacantia ſunt de regalibus.

78 Confiſcatio (quando iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſunt diuerſæ, & bona ſita ſunt in eodem ſtatu, ſed in territorijs diuerſorum dominorum) facta non iure communi, ſed ſingulari, quod tamen viget in toto ſtatu, vt eſt ius, quod ex conſtitutionibus Principum proficiſcitur, trahitur ad bona vbiuis exiſtentia; Sed ad commodum Vaſſallorum n. 79. & ſeqq. Et quid ſi conſtitutio Principis faciat de non delicto, delictum, & in territorio infeudato facta ſit contrauentio, & bona damnati exiſtant? num. 81. & ſeqq.

83 Cognitio tranſgreſſionis, quando Princeps facit de non delicto delictum, pertinet ad Vaſſallum, ſi eius ſubditi, & in eius territorio tranſgrediantur; Sed contrà num. 107.

84 Vaſſallus habet cognitionem omnium cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium; Declara num. 109.

84 Vaſſallus debet habere omnia emolumenta feudi, & confiſcationis; Declara num. 110. 99.

86 Fiſcus Vaſſalli, tãquàm ſubrogatus in locum Principis, debet idem ius habere, quod fiſcus Principis; Declara num. 111.

91 Pœna debet ei applicari, qui offenditur, vt habeat ſua iniuria vltionem.

92 Pœna eius, qui mandato Principis non obtemperat, puta citatus non comparet, fiſco Pricipis, non Vaſſalli applicatur.

93 Pœna ad fiſcum Principis pertinet, quando offenditur eius officialis, non ad fiſcum Vaſſalli.

97 Si Princeps ſtatuat de re, quæ ſit de regalibus reſeruatis, pœna non applicatur fiſco Vaſſallorum, ſed Principis, & ſeqq.

114 Bona mobilia ſequuntur perſonam, & cenſentur de loco vbi moratur dominus; Declara num. ſeqq.

120 Nomina debitorum cenſentur de loco, vbi de iure fieri debet exactio.

An, & quando confiſcatio trahatur ad bona ſita extrà territorium, ſiuè iuriſdictionem confiſcantis.

Quæſtio Tertia.

SEcundum exemplum afferri poteſt in
confiſcatione bonorum: Nam, quia
1 poteſtas confiſcandi iuriſdictionis eſt,†
vt ſcribunt Capell. conſ. crim. 17. nu. 25. Boer.
deciſ. 264. n. 3. Nat. conſ. 659. nu. 2. Roll. conſ.
78. n. 12. vol. 2. Menoch. conſ. 147. n. 54. Peregr.
de iur fiſc. lib. 5. tit. 1. n. 138. verſ. Sed hic ſubſiſtendum
eſt, circa medium, Et eſt de mente eorum,
quos referemus infra nu. 38. dicentium, confiſcationem
eſſe fructum iuriſdictionis, cum dicatur eſ-
ſe imperij meri, quod eſt ſpecies iuriſdi-
2 ctionis, † vt declarant Iaſ. in l. imperium. 3. n.
24. verſ Tertium exemplum, & ibi Seb. Sap. nu.
46. Vallaſc. n. 136. ff. de iuriſd. Nat. conſ. 659.
n. 3. verſ. Non obſtat modo, Roll. conſ. 42. n. 26.
& 28. vol. 2. Peregr. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 2. n. 90.
Roſentał. de feud. cap. 5. concl. 63. in gl. 4. Bo-
gnaſac. in ſuo conſ. poſito in fin. addit. Theſ. lun. ad
deciſ. Theſ. pag. 258. verſ. Appoſitè, ideò fit, vt
non trahatur ad bona ſita extra territo-
3 rium, ſiuè iuriſdictionem confiſcantis; †
vt ſcribunt Bald. in l. mercatores. 4. num. 1. C. de
comm. & mercat. & in l. 2. n. 1. C. ad l. Iul. de
vi, Caſtr. conſ. 319. nu. 2. verſ. Interdum exercet
talem actum vol. 1. & conſ. 209. nu. 1. verſ. Et
poſito vol. 2. Imol. in l. ex facto. 35. num. 16. verſ.
Sed hic occurrit ff. de her. inſt. Iacob. à S. Georg.
in tract. de feudis nu. 17. Ceph. conſ. 79. nu. 15. &
conſ. 309. n. 72. Oſaſc. conſ. 34. n. 34. Peregr. de
de iur. fiſc. lib. 5. tit. 1. n. 62. Farin. in ſua prax.
crimin. qu. 25. nu. 94. vbi teſtatur hanc eſſe magis
communem DD. opinionem, Gratian. diſcept. forenſ.
cap 389. n. 14. & per conſequentias,
vt eorum reſpectu ius accreſcendi ceſſet,
4 † ſecundum ea, quæ diximus in qu. præced. nu. 8.
Et faciunt etiam ea, quæ diximus in 6. cap. 9. 32.
n. 1. & ſeqq. vbi de iure accreſcendi inter duos fiſcos
locum ſumus. Sed, quia dupliciter hoc
5 poteſt intelligi,† vno modo ratione confiſcantis,
altero verò ratione illius, in
cuius territorio bona ſita ſunt. Ratione
confiſcantis, cum quærimus, an confiſcatio
ab vno facta propter delictum in
ſuo territorio commiſſum trahatur etiã
ad bona alibi exiſtentia ad ipſiuſmet cõfiſcantis
commodum, ita, vt poſſit ea vigore
ſententiæ latæ vindicare; Ratione
verò illius, in cuius territorio ſita ſunt
bona, cum quærimus, an talis confiſcatio
trahatur ad bona alibi exiſtentia ad
commodum eius, ſub cuius iuriſdictione
ſita ſunt, ita, vt ea vindicare poſſit, ſicuti
videre eſt apud Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 5. tit.
1. n. 134. & ſeqq. vſque ad n. 146. & Farin. d. q.
25. n. 94. & ſeqq. vſque ad n. 109. qui totam hanc
materiam diligentiſſime pertractarunt, & vtraqꝫ
inſpectio varijs eſt difficultatibus obſtricta,
ideò pro faciliori totius quæſtionis
explicatione varios cẽſuimus eſſe diſtinguendos
caſus, & pèr ſingulos ſeparatim
definiendum, quid de vtraque inſpectione
iure ſtatuendum arbitremur. Caſus
autem hi ſunt

Primus, quando iuriſdictiones ſunt diuerſæ,
ſed burſa fiſcalis eſt eadem, vt euenit,
cum damnatus habet bona ſita in diuerſis
locis, ſuppoſitis tamen iuriſdictioni
eiuſdem Principis, aut Vaſſalli, cuius
eſt confiſcatio, & ſumus in caſibus, in
quibus ea fit de iure communi, Et tunc
res omni dubitatione caret: nam certum
eſt, confiſcationem ad omnia bona trahi,
& pèr conſequentias fiſcum eiuſdem
Principis, aut Vaſſalli capere non ſolùm
bona ſita in territorio eius Iudicis, qui
condemnauit, ſed etiam ſita in alijs lo-
6 cis. † ita enim ſcripſerunt Bart. in l. 1. nu. 51. &
ibi Signor. nu. 32. verſ. Primo caſu C. de Summ.
Trinit. Ang. de maleſ. in verb. & eius bona publicamus
n. 5. Nell. in tract. de banniſ. part. 1. ſecundo
tempor. nu. 17. verſ. Et quidem primum, Boſſ.
in tit. de bonor. publicat. n. 62. Peregr. de iur. fiſc.
d. lib. 5. tit. 1. n. 134. verſ. Concluſiuè, Farin. d.
qu. 25. n. 95. vbi ait, hanc concluſionem eſſe communem,
& neminem, quem viderit, illi contradicere,
Et ita etiam videtur ſenſiſſe Luca. in tractat.
de fiſco tit. de publica. bono. num. 4. Nam, cum

hoc

hoc obtineat in diuerſis perſonis, quæ
iuriſdictiones ſeparatas, atque diſtinctas
habent, *vt oſtendemus infra num. 24.* Conſe-
quens eſt, vt debeat etiam in vna, ea-
demque perſona, in quam diuerſæ iuriſ-
dictiones concurrunt, obtinere, *ex regula
l. ſingularia. 15. ff. ſi cert. pet.*

Secundus verò caſus eſt, quando iu-
riſdictiones ſunt diuerſæ, ſed burſa fiſca-
lis eſt eadem, & confiſcatio fit iure ſin-
gulari, quod tamen viget in omnis locis,
in quibus bona ſita ſunt, puta ſit iure ſta-
tutorum, ſiuè Cõſtitutionum Regalium,
aut Ducalium, quæ in toto Statu ſeruan-
tur, Et tunc pariter certum eſt, ad om-
nia bona trahi, etiamſi ſint extra iuriſ-
7 dictionem Iudicis confiſcantis. † *Ita enim
ſcripſerunt Bart. in d. l. 1. nu. 51. verſ. Aut publi-
catio, & ibi Siganell. num. 32. verſic. Aut publi-
catio C. de Summ. Trinit. Angel. de Maleſ. in d.
verſ. Et cum bona publicamus nu. 5. Nell. in d. tract.
de bannis, part. 1. ſecundo temp. n. 17. verſic. Et qui-
dem primum, Boſſ. in d. tit. de bon. public. n. 62.
Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 5. tit. 1. nu. 134. verſic.
Quandoque verò, Farin. d. q. 25. n. 98. vbi teſta-
tur, hanc concluſionem communiter ab omnibus eſſe
receptam.* Nam ius ſingulare, ſiuè ſtatu-
tarium in locis, in quibus viget, dicitur
8 ius commune, † *vt ſcribunt Alex. conſ. 148.
n. 20. vol. 7. Iaſ. in l. 2. n. 19. verſic. Tene con-
trariam partem C. ſi contra ius, & conſ. 149. n. 3.
vol. 3. Dec. conſ. 685. alias 686. n. 2. Campeg. in
tract. de dot. q. 24. n. 4. Alciat. in cap. quod ſedẽ
n. 60. De off. ordin. Bran. conſ. 50. n. 6. Ceph. conſ.
291. n. 11. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſ. 130.
n. 37. Gallin. de verb. ſignif. lib. 8. cap. 1. nu. 10.
Andr. Gail. lib. 1. obser. 36. nu. 13. Magon decis.
Luc. 6. nu. 26. & decis. 73. nu. 16. M. Ant. de
Amat. decis. 98. n. 34. Peregr. conſ. 22. n. 4. vol.
3. Surd. conſ. 460. n. 10 Gratian. cap. 308. discept.
forens. n. 16. Et in his terminis conſiderat, Peregr.
de iur. fiſc. d. lib. 5. tit. 1. n. 135.* Planè, ſi con-
fiſcatio fiat non iure Conſtitutionum
Ducalium, ſed iure ſtatutorum munici-
palium, quæ ſunt territorio limitata, non
trahetur ad bona, in alijs locis exiſtentia,
9 etiamſi ibi ſimile ſtatutum adeſſet, † *vt re-
ctè animaduertit Boſſ. in d. tit. de bon. public. n. 62.*
10 quia, † cum confiſcatio non fiat vigore
ſtatutorum eius loci, vbi bona ſita ſunt,
ſed eius, vbi contra delinquentem facta
eſt inquiſitio, Conſequens eſt, vt ad effe-
ctum extenſionis alterius ſtatuti ſimilitu-
do nihil operari poſſit, *ſecũdum ea, quæ de
ſtatutis fœminas excludentibus diximus in q. præce-
den. num. 122. & ſeqq.*

Tertius caſus eſt, quando iuriſdictio-
nes ſunt diuerſæ, & burſa fiſcalis eadem,
ſed confiſcatio fit iure ſpeciali, quod non
viget in alijs locis, in quibus bona ſita
ſunt, vt euenit, cum ſtatuto vnius loci
imponitur ob delictum, aut contuma-
ciam pœna confiſcationis bonorum, quæ
tamen non eſt impoſita in alijs locis eidẽ
Principi, aut Vaſſallo ſubiectis. Et tunc
indubitati iuris eſt, confiſcationem fa-
ctam à Iudice illius loci, vbi viget ſtatu-
11 tum, non trahi ad bona alibi ſita; † *Ita
enim ſcripſerunt Bart. in d. l. 1. n. 51. verſ. Aut di-
cta leges, & ibi Signor. n. 32. verſ. Aut dicta leges
C. de Summ. Trin. Bart. in l. fin. §. iidem Diui,
n. 2. ff. de publican. Ang. de Maleſ. in d. verſ. Et
cum bona publicamus n. 5. Nell. in d. tract. de bann.
part. 1. ſecundo temp. num. 17. verſ. Tertium etiam
membrum, Boſſ in d. tit. de bon. publican. nu. 62.
Clar in §. fin. q. 78. nu. 17. verſ. Item intellige,
Peregr. de iur. Fiſc. d. lib. 5. tit. 1. n. 137. Farin. d.
q. 25. n. 96. vbi etiam ait, neminem ab hac con-
cluſione, quæ haud dubiè communis eſt, diſſentire,
& n. 99. in fi. Et videtur etiam ſenſiſſe Luca. de fi-
12 ſco tit. de publican. bon. n. 4.* quia † reſpectu
aliorum locorum non cenſetur reus, aut
deliquiſſe, aut tale delictum commiſiſſe,
propter quod pœna confiſcationis ve-
niat irroganda, cum ius illud tamquàm
locale nõ egrediatur fines eius territorij,
in quo viget. Et, quamuis Clarus *in d. q.
78. verſ. Sed certè,* ſcribat, ſe contrarium
ſentire, quoties bona ſunt ſub eodem prę-
ſide, licet aliud ſit, quando ſunt ſub di-
uerſis, Et ita plerunque ſe vidiſſe obſer-
uari in Ducatu Mediolani, Verius tamen
eſt, quod ſupra diximus, Niſi intelligatur
Clarus de iure ſingulari, quod tamen eſt
generale in omnibus terris eidem præſidi
ſubiectis, *ſecũdũ ea, quæ diximus in pr æced. caſu n.
7.* Nã in ijs terminis vera eſſet eius opinio.

Quartus caſus eſt, quando iuriſdictio-
nes, & burſæ fiſcales ſunt diuerſæ, quod
tripliciter euenire poteſt, Primò, cum
reus habet bona ſita in dominijs diuerſo-
rum Principum habentium iuriſdictiones
ſeparatas, atque diſtinctas; Secundò, cum
habet bona ſita quidem in dominio eiuſ-
dem Principis, ſed in territorijs diuerſo-
rum Vaſſallorum; Tertiò demum, cum
habet ea ſita quidem in eodem ſtatu, ſed
partim in territorijs immediatè ſubiectis
Principi, partim verò in territorijs Vaſ-
ſallorum, & ſupponimus confiſcationem
fieri non iure communi, aut eo, quod in
toto ſtatu ſeruetur, ſed iure ſingulari,
quod in alijs locis, vbi bona ſita ſunt non
vigeat, Et in hoc caſu res etiam proce-
dit ſine difficultate: Nam certum eſt, cõ-
fiſcationem ab vno factam non trahi ad
13 bona ſita in alijs locis, † *per ea, quæ dixi-
mus in præcedenti caſu: Ita enim ſcripſerunt Bart.
in d. l. 1. n. 51. verſ. Secundo caſu, & ibi Signor.
n. 33. verſ. Secundo caſu C. de Summ. Trin. Ang.
de Maleſ. in d. verſ. Et cum bona publicamus n. 5.
& ibi Auguſt. in addit. n. 7. Caſtr. conſ. 319. n. 2.
verſic. Breuiter, vbi ait, temerarium videri hanc
DD. determinationẽ contradicere, & n. 3. verſic.
Patet igitur vol. 1. Nell. in d. tract. de ban. part. 1.
ſecundo temp. n. 17. verſ. Quintum membrum, Alex.
conſ. 31. n. 3. verſic. & ideò dicunt vol. 1. quod eſt
repetitum conſ. 111. vol. 4. Afflict. in cap. 1. in
verb. condemnatorum num. 18. tit. quæ ſint regal.
Plot. inter conſ. crim. conſ. 130. n. 12. vol. 1. Boſſ.
in d. tit. de bon. public. n. 62. Clar. in d. §. fin. q.
78. n. 27. verſic. Item intellige, Vrſill. ad Afflict.
deciſ. 182. n. 19. Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 5. tit 1.
n. 133. verſ. Interdum verò, Surd. conſ. 152. n. 28.
Farin. d. q. 25. n. 99. vbi in fi. ſubijcit, hanc con-
cluſionem eſſe communem, & nullam habere diffi-
cultatem, Et videtur etiam ſenſiſſe Luca. de fiſco
14 d. tit. de public. bono. n. 4.* quia, † cum fue-
rit facta virtute ſtatuti, quod territorio
limitatum eſt, qua ratione dicimus, ſta-
tutum

tutum loquens de publicatione bonorū,
non intelligi, niſi de bonis ſitis in territo-
15 rio ſtauentium, † *vti videre eſt apud Nell. in
d. tract. de bannis. part. 1. ſecundo tempor. nu. 17.
verſic. Quartum membrum, & Plot. inter d. conſ.
crim. diuerſ. conſ. 130. n. 12. vol. 1.* Conſequens
eſt, vt ad ea, quæ extra territorium ſita
ſunt; porrigi non poſſit. Et verò, ſi non
trahitur, quando burſa fiſcalis eſt eadē,
vt oſtendimus in tertio caſu, Conſequens eſt,
vt multò minus trahi debeat, quando eſt
16 diuerſa, † *vt arguit Farin. d. q. 25. n. 99. in fi.*
Idque adeo verum eſt, vt procedat.

Primò, non ſolùm reſpectu confiſcan-
tis, quod dubio caret, ſed etiam reſpe-
ctu illius in cuius territorio bona ſita sūt:
17 Nec enim poterit ea vindicare, † *vt decla-
rant omnes ſupra allegati, quippè, qui in his termi-*
18 *nis loquuntur*, ſcilicet, quia † reſpectu illius
non cenſetur reus, aut deliquiſſe, aut ſal-
tem tale delictum commiſiſſe, propter
quod pœna confiſcationis irrogari de-
beat, *vt ſupra dictum eſt, & in ſpecie declarat
Caſtr. d. conſ 319 nu. 4. vol. 1.* Quamobrem
in hoc caſu bona, aut ipſimet condem-
nato relinquentur, ſi viuit, aut ad legi-
19 timos eius ſucceſſores pertinebunt, † *vt
ſcribunt Caſtr. d. conſ. 319. n 3. verſic. Dico etiā
vol. 1. Luca. de fiſco d. tit. de publica. bono. nu. 4.
Plot. inter d. conſ. crim. diuerſ. conſ. 130. nu. 12.
vol. 1 Farin. d. qu. 25. n. 99.*

Secundò procedit, etiamſi ſtatutum,
aut conſtitutio, quæ confiſcationis pœ-
nam irrogat, expreſſim diſponat, vt con-
fiſcentur omnia bona, vbiuis exiſtentia:
20 † *vt docent Auguſt. ad Ang. de Maleſ. in verſic. Et
eius bona publicamus n. 7. Plot. inter d. conſ. crim.
diuerſ. conſ. 130. n. 14. vol. 1. Farin. d. q. 25. n 99.*
21 Nam † illa dictio, vbiuis, aut alia ſimilis,
quantumuis vniuerſalis reſtringitur ad
terminos habiles, & ſic ad fines ditionis,
ſeù territorij diſponentis, *vt ibi Plot. & Fa-
rinac. declarant.*

Tertiò procedit, etiamſi in ſtatu alio-
rum Principum vigeat ſimilis conſtitu-
22 tio, † *vt ſcribunt Boſſ. in d. tit. de bono. publica.
n. 62. verſic. Sed quid, & Farin. d. q. 25. n. 99.*
23 *in fi.* quia, † cum confiſcatio non fuerit
facta vigore Conſtitutionum illius Prin-
cipis, in cuius ditione bona ſita ſunt, ſed
illius, a quorum officialibus lata eſt ſen-
tentia, Conſequens eſt, vt ad eius exten-
ſionem aliarum Conſtitutionum ſimili-
tudo nihil operari poſſit, *ſecundùm ea, quæ
ſupra diximus. Ita in ſpecie declarat Boſſ. in d. tit.
de bono. publica. n. 62. verſic. Sed quid.*

Quintus caſus eſt, quando iuriſdictio-
nes, & burſæ fiſcales ſunt diuerſe, & con-
fiſcatio fit iure communi, Et in hoc caſu
tradunt quidam ſimpliciter, & indiſtin-
ctè, confiſcationem ab vno factam trahi
24 ad bona, vbiuis exiſtentia, † *vt Bart. in d.
l. 1. n. 51 verſic. Secundo caſu, & ibi Signor. n. 31.
verſic. Secundo caſu C. de Summ. Trin. Angel. de
Maleſ. in d. verſic. Et eius bona publicamus n. 5.
& ibi Auguſt. in addit. nu. 7. Caſtr. d. conſ. 319.
nu 4. vol. 1. Alex. d. conſ. 31. num. 1. & 7 verſ.
Nunc venio vol. 1. quod eſt repetitum in conſ. 111.
vol. 4. Barbat. conſ 70. n. 33. verſic Reſtat, & n. 41.
verſic. Primo caſu, & n. 42. vol. 4. Affl. in cap. 1.
in verb. condemnatorum num. 38. tit. quæ ſint reg.
Plot. inter d. conſ. crim. diuerſ. conſ. 130. n. 15. vol. 1.
vbi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem, Boſſ.
in d. tit. de bon. publica. n. 62. Clar. in d. §. fi. q.
78. nu. 27. in prin. & verſ. Item intellige, Eman.
Zoar. in ſuo Theſ. recep. ſent. in verb. confiſcatio,
Ceph. conſ. 79. n. 9. Roll. conſ. 78. nu. 14. vol. 2.
& conſ. 21. n. 16. & 19. verſ. Ad quartum vol. 4.
Vrſill. in addit. ad Affl. deciſ. 282. n. 19. Farin. d. q.
25. num. 100. vbi teſtatur, hanc eſſe communem,
Gratia. cap. 642. diſcept. forenſ. n. 16. Et videtur
etiam fuiſſe de mente Luca. de fiſco d. tit. de publica.*
25 *bon. num. 4.* non quidem ad commodum †
confiſcantis, ſcilicet, quia ipſius iuriſdi-
ctio in tantum non protenditur *l. vlt. ff. de
iuriſd. & in his terminis conſiderat Nell. in d. tract.
de banniſ. part. 1. ſecund. temp. n. 17. verſ. Quan-
doque fertur*, ſed ad commodum eorum, in
quorum territorijs bona ſita ſunt, *vt de-
clarant Bart in l. tutores. 40. §. heres n. 1. ff. de
adm. tuto. Bald. conſ. 341. n. 2. vol. 4. Nell. in
d. tract. de bannit. in prima par. 2. temp. nu. 17.
verſ. quandoque fertur, Auguſt. in add. ad Ang.
de Maleſ. in d. verſ. Et eius bona publicamus n. 5.
in fi. Alex. d. conſ. 31. n. 9. vol. 1. repetito in conſ.
111. vol. 4. Barbat. d. conſ. 70. n. 38. & 42. vol. 4.
Affl. in cap. 1. §. denique n. 35. tit. quæ ſit. prim.
cauſ. ben. amit. & d. deciſ. 282. n. 16. Brun. conſ.
31. n. 13. Roll. d. conſ. 21. n. 19. verſ. Ad quartum
vol. 4. Menoch. conſ. 147. n. 54. Farin. d. q. 25.
n. 104. vbi ait, non eſſe ab hac concluſione, quæ
communis eſt, recedendum, Gratian. d. cap. 642.
diſcept. forenſ. num. 16.* Quilibet enim fiſcus
26 capiet bona in ſuo territorio exiſtentia. †
*vt declarant Bart in d. l. 1. nu. 51. verſic. Secundo
caſu, & ibi Signor. n. 32. verſic. Secundo caſu C.
de Summ. Trinit. Bald. in l. ex facto. 35. col. 2.
verſic. Deinde ad verſ. Et ibi Imol. n. 16. verſic.
Vltimo inducitur ff. de hered. inſt. Ang. de Ma-
leſ. in d. verſic. Et eius bona publicamus n. 5. Alex.
in d. conſ. 31. n 1. vol. 1. repetito in conſ. 111. vol.
4. Barbat. d. conſ. 70. n. 27. 28. & 43. vol. 4. Soc.
Sen. conſ. 101. n. 1. vol. 1. quod eſt repetitum in
conſ. 175. vol. 2. Ruin. conſ. 48. n. 2. verſic. Sed,
quia fortaſſis, & conſ. 49. n. 8. verſic. Et hoc etiam
vol. 3. Plot. inter d. conſ. crim. diuerſ. conſ. 130. n.
15 vol. 1. Vrſill. ad Affl. d. deciſ. 282. n. 10. Nat.
conſ. 580. nu. 14. Roll. d. conſ. 78. nu. 14. vol. 2.
conſ. 75. n. 8. vol. 3. conſ. 21. n. 16 & 17. & conſ.
80. n 39. vol. 4. Surd. conſ. 152. num. 28.* non
27 iure confiſcationis, ſed, vti vacantia, †
*vti declarant Nell. in d. tract. de bannit. in prima
part. 2. temp. n. 17. verſic. Quandoque fertur, Au-
guſt. ad Angel. de Maleſ. in d. verſic. Et eius bo-
na publicamus num. 6. & 7. Martin. Laud. inter
conſ. crim. diuerſ. conſ. 58. num. 21. & 24. vol. 1.
Roll. d. conſ. 21. n. 19. verſic. Non obſtat, & ter-
tium vol. 4. Burſat. conſ. 43. n. 14.* Sed eſt ve-
28 rius † quatuor eſſe ſubdiſtinguendos ca-
ſus, quorum

Primus eſt, quando confiſcatio fit iure
communi, ſed propter crimen hæreſis,
Et in hoc caſu verum eſt, confiſcationem
29 trahi ad omnia bona vbicunque ſita, † *vt
ſcribunt Plot. inter d. cōſ. crim. diuerſ. conſ. 130. n. 15.
vol. 1. Guido Pap. q. 76. verſ. Quod intelligendum eſt,*
& quemlibet fiſcum capere bona in ſuo
30 territorio exiſtentia, † *vt declarant Martin.
Laud. inter d. conſ. crim. conſ. 58. n. 21. 22. & 24.
vol. 1. & ibi Plot. d. cōſ. 130. n. 15 Guido Pap. d. q. 76.
verſic.*

verſ. Quod intelligendum eſt Boſſ. in d. tit de hæreſie. n. 33. Brun. d. conſ. 31. n. 17. Roll. conſ. 20. n. 14. vol. 3. Burſat. d. conſ. 43 n. 14. Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 5. tit. 1. n. 138. verſ. Sed hic ſub-
31 *ſiſtendum, Surd. deciſ.* 580. *n.* 9. quia † crimen
hæreſis, tamquam offendens Deum, *cap. vergentis* 10. *verſic. cum enim, extr. de hæret.* &
eius Vicarium, qui vbique iuriſdictionē
habet, *cap. cuncta per mundum* 9 *qu.* 3. vbique
etiam puniri poteſt, vt in vno loco
punitum, vbique etiam punitum intelligitur,
idcóque lata à Iudice Eccleſiaſtico
ſententia poſſunt omnes Principes ſæculares,
& locorum Domini capere bona
in ſuo territorio exiſtentia, quaſi ipſo
iure confiſcata vigore ſententiæ, quæ
vbique terrarum vim ſuam operatur,
cap. cum ſecundum, De hæretic. in 6. *d. cap. vergentis, extr. de hæretic. & ſcribunt omnes, quos retulimus ſupra n.* 30. Idque adeo verum eſt,
vt procedat non ſolùm, ſi bona ſita ſint
in dominijs diuerſorum Principum, ſed
etiam ſi ſint in eodem ſtatu, & ſub eodem
Principe, ſed in diuerſis, & diuerſorum
Dominorum territorijs: Nam fiſcus Domini
ſuperioris capiet ea tantùm, quæ
ſunt ſita in ſuis terris immediatis, fiſci
vero Vaſſallorum capient exiſtentia in
32 ſuis terris infeudatis, † *vt ſcripſerunt Martin. Laud. inter d. conſ crim. diuerſ. conſ.* 58. *nu.* 14. *& ſeqq vol.* 1. *& in d. tract. de fiſco concluſ.* 24. *Guid. Pap. qu.* 76. *verſ. Veritas, Boſſ. in d. tit. de hæreſie. n.* 34. *Nat. d. conſ.* 580. *n.* 16. *Crau. conſ.* 158. *n.* 6. *verſ. Secundo reſpondeo, & num.* 7. *Roll. d. conſ.* 75. *n.* 7. *& ſeqq. vol.* 3. *vbi teſtatur, hanc eſſe communem, & ab ea nullatenus recedendum, & conſ.* 21. *nu.* 18 *conſ.* 73. *nu.* 19. *verſ. Secundo reſpondetur vol.* 4 *Farin. d. q* 25. *nu.* 104. *Roſent. de feud. cap.* 5. *concl.* 63. *in lit. d.* per ea,
que ſupra diximus *infra n.* 44 *& ſeqq.*

Secundus verò caſus eſt, quando confiſcatio
fit iure communi, ſed propter
delictum temporale, & tractatur de bonis
ſitis in eodem ſtatu, ſed in territorijs
diuerſorum Dominorum, Et in hoc etiā
caſu verum eſt, confiſcationem ad omnia
bona trahi, & quemlibet fiſcum ca-
33 pere bona in ſuo territorio exiſtentia, †
ſecundùm ea, quæ diximus ſupra nu 54. *& ſeqq. quippè, quæ in his terminis procedunt*; adeo vt
etiam Vaſſalli, ad quos confiſcationes
pertinere ſolent, capiunt bona in ſuis ter-
34 ritorijs exiſtentia, † *vt ſcribunt Iacob. à S. Georg. in ſua inueſt. feud. in verb. de caſtro n.* 15. *verſ. Secus eſſet, Brun. d. conſ* 31. *n.* 10. 11. *&* 14. *& conſ.* 120. *col* 5. *verſ Et non obſtat, Crauet. d. conſ.* 158. *n.* 3. *Roll. conſ.* 48. *n.* 26. *conſ.* 78. *n.* 9. *vol.* 2. *conſ.* 21. *nu.* 13 *&* 16. *& conſ.* 73. *nu.* 3. *&* 16. *vol.* 4. *Menoch. conſ.* 604. *n.* 39. *Farin. d. q.* 25. *n.* 103. *Peregr. conſ.* 25. *n* 1. *&* 11. *verſ. Pannera. vol.* 5. *Roſent. de feud d. cap.* 5. *concl.* 63. *in lit. a. Gratian cap.* 645. *diſcept. forenſ. num.* 18. *Maſtrill. deciſ.* 286. *n.* 38. *vbi teſtatur ita fuiſſe iudicatum, & præter ſupradictos ſcribunt etiam*
35 *omnes, quos referemus infra n.* 79. quia, † cum
vtile dominium ſit ipſorum vaſſallorum,
36 † *cap.* 1. *& ibi gl in verb. ipſe enim ſolus vtilitor, De controuerſ. inter Vaſſall. & al. de benef. cap.* 1. *§.* 1. *De inueſt. de re al. fact. & ſcribunt Iaſ. conſil.* 57. *col.* 2. *verſ. Quartò facit, & col.* 3. *verſ. Sextò facit vol.* 3. *Soc. Iun. conſ.* 156. *n.* 36. *vol.* 3. *Mart. Laud. inter d. conſ crim diuerſ. conſ.* 58. *num.* 15. *vol.* 1. *Brun. conſ.* 27. *num.* 18. *& d. conſ.* 31. *num.* 10. *Nat. conſil.* 418. *n.* 8. *Crau. d. conſil.* 128. *n.* 3 *Roll. conſil.* 48. *n.* 26. *& conſil.* 78. *n.* 5. *vol.* 2. *conſil.* 21. *n.* 12. *&* 16. *vol.* 4. *Pereg. de iur. fiſc. lib.* 1. *tit.* 2. *n.* 91. *Thec. Iun. in ſuo conſil. edito poſt deciſ. Theſ.* 132. *n.* 7. *&* 17. quippè,
qui illius reſpectu cenſentur priuati-
37 uè ad dominum directum inueſtiri, † *vt ſcribunt Abb. in c. cæterorum, n.* 7. *De iudic. Felin. in cap. paſtoralis, in ſexta limit. De offic. ordin. Soc. Iun. d. conſ.* 126. *nu.* 3. *&* 35. *vol.* 3. *Gramm. deciſ.* 30. *nu.* 9. *Roll. conſil.* 48. *num.* 25. *conſil.* 78. *num.* 5. *vol.* 2. *& conſil.* 21. *num.* 12. *vol.* 4. *Oſaſ. conſ.* 9. *num.* 41. *& deciſ.* 29. *num* 8. *Surd. conſil.* 152. *num.* 6. *& conſil.* 210. *num.* 7. *&* 56. *Pereg. conſ.* 12. *num.* 15. *vol.* 1. *& conſil.* 25. *num.* 19. *vol.* 1. *Sol. in comm. ad decret. quia pluribus gl.* 3. *num.* 3. *Theſ. deciſ.* 132. *num.* 2 *deciſ.* 177. *num.* 11. *deciſ.* 190. *num.* 1. *Moret. conſil.* 46. *nu.* 9. *Theſ. Iun. lib.* 3. *quæſt. fisc. quæſt.* 91. *num.* 7. *& in ſuo conſil. poſito poſt deciſ. Theſ.* 132. *nu.* 1. 2. 6. *&* 20. *verſic. Quia ad primam, vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem, & nu.* 58. eaque ratione
ad eos ſpectent omnes vtilitates, & emolumenta
feudi, inter quę connumerantur
confiſcationes, quippè quæ dicuntur iu-
38 riſdictionis fructus, † *vt videre eſt apud Bart. in l. vlt. nu.* 2. *& ibi Alex. num.* 2. *ff. ſol. matr. Aff. in cap.* 1. *§. ſi quis hominem. in* 10. *not. num.* 12. *De pac. tenend. Iacob. in ſua inueſt. feud. in verb. de caſtro num* 13. *Tiraq. de retr. conuent. §.* 5. *gl.* 4. *num.* 21. *Roll. conſ.* 45. *num.* 26. *vol.* 2. *& conſ.* 21. *in fi. vol.* 4. *Carol. Tap. in l. beneficium* 3. *part.* 1. *cap.* 2. *num.* 48. *ff. de conſt. princ. Pereg. de Iur. Fiſc. lib.* 1. *tit.* 2. *nu.* 87. *& conſil.* 25. *num.* 1. *&* 11. *verſic. Panciro. vol.* 5. *Men. conſ.* 604. *num.* 38. *Roſent. de feud. cap* 5. *concl.* 4 *in lit. F. & concl.* 63 *num.* 2. *Theſ. Iun. in d. conſil. edito in addit. ad Theſ. deciſ.* 132. *num.* 56. *Gratian. cap.* 642. *diſcep. for. nu.* 18. Conſequens
eſt, vt ad eos pertinere debeant. Sed hoc
ita demum verum eſt, ſi vaſſalli ius ha-
39 beant confiſcandi, † *vt declarant Aff. d. deciſ.* 282. *num.* 16. *& ibi Vrſill. in addit. nu.* 15. *Clar. in d. §. fin. quæſt.* 78. *num.* 27. *verſ. Hoc tamen intellige, Farin. d. quæſt.* 15. *num.* 101. Quod,
quando accidere intelligatur, ſi quæramus,
conſtat haud dubiè habere locum,
40 ſi fuerint cum regalibus inueſtiti, † *vt videre eſt apud Crau. d. conſil.* 128. *nu.* 3. *&* 4. *Roll. conſ.* 78. *num.* 20. *vol.* 2. *& conſil.* 21. *nu.* 19. *&* 20. *verſ. ad vltimum, vol.* 4. *Pereg. de iur. Fiſc. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 84. *Farin. d. quæſt.* 25. *nu.* 103.
ſcilicet, quia ius confiſcandi cenſetur eſſe
41 de regalibus, † *cap.* 1. *& ibi Aff. in verb. condemnatorum num.* 39. *tit. quæ ſint regal. Aff. in d. cap* 1. *§. ſi quis hominem in* 10. *not. num.* 12. *De pac. tenen. Roll. conſ.* 21. *num.* 19. *vol.* 4. *Pereg. d. lib.* 1. *de iur. Fiſc. tit.* 2. *nu.* 85. *Men. conſil.* 604. *num.* 31. *Roſent. de feud. cap.* 5. *concl.* 59. *num.* 1. *Borell. in tract. de Reg. Cathol præſtan. cap.* 17. *nu.* 1. Cæterum, ſi, vt moris eſt, ſimpliciter
fuerint inueſtiti cum mero, mixto imperio,
& omnimoda iuriſdictione nulla regalium
mentione facta cenſent plerique
43 non habere eos ius confiſcandi, † *vt Aff. in d. cap.* 1. *in verb. condemnatorum, num.* 39. *tit. quæ ſint regal.* quia hoc ius per conceſſionem,

nem, quantumuis generalem nunquam
cenſetur tranſlatum, niſi id nominatim
43 expreſſum ſit, † *ſecundùm eund. Affl. in d. cap. 1. §. ſi quis hominem, nu. 10. not. num. 5. & 12. De pac. tenen.*

Sed cõtrarium verius eſt, & receptius, ſufficere ſcilicèt Vaſſallum eſſe inueſtitũ cum mero, mixto Imperio, & omnimoda iuriſdictione, vt etiam confiſcationes
44 habere intelligatur. † *Ita enim cenſuerunt Luc. de Penn. in l. 1. col. 6. verſ. Secundò quæritur C. de priu. Scholar. lib. 12. Iacob. in ſua inueſt. in verb. cum mero, mixto imperio, num. 8. Carol. Tap. in d. l. beneficium. 3. part. 1. cap. 2. num. 48. Boſſ. in tit. de pœn. num. 25. & in tit. de regal. num. 15. verſ. in contrarium, Nat. conſ. 240. num. 4. conſ. 580. num. 14. conſil. 659. num. 1. & ſeqq. Oſaſ. deciſ. 29 num. 9. Amed. à Pont. in ſuis quæſtio. Laudem. quæſt. 24. pag. 3. verſ. In qua opinione, Pereg. de iur. Fiſc. lib. 1. tit. 2. nu. 89 Roſent. de feud. cap. 5. concl. 4. num. 6. & concl. 63. num. 1. Theſ. Iun. in d. conſ. edito in addit. ad deciſ. Theſ. 132. num. 8. 36. & 55. verſ. iſtis prababitis, & ibi Bagnaſa. in conſil. poſito in fin. pag. 261. verſ. poſſunt ergo, Et fuit etiam de mente omnium, quos retulimus ſupra num. 34. ſimpliciter dicentium, confi-*
45 *ſcationes ad vaſſallum pertinere,* quia, † cum hoc ius ſit meri imperij, *vt diximus ſupra num. 2.* Conſequens eſt, vt eo conceſſo, & ipſum conceſſum intelligatur. Nec eſt contrarium, quod ſit de regalibus, quia non eſt de reſeruatis, ſed eſt regale, quod mero
46 imperio includitur, † *vt rectè declarant Roll. conſ. 42. num. 34. vol. 2. & Roſent. de feud. d. cap. 5. concl. 63. num. 2.*

Planè, ſi confiſcatio fieret propter crimen Læſæ Maieſtatis in Principem commiſſum, contineret quidem omnia bona in quacunque parte ſtatus & per conſequentias etiam in terris vaſſallorum exi-
47 ſtentia, † *voſenſiſſe videntur Cepoll. d. conſ. crim. 17. num. 37 in fi. & num 38. Plot. inter d. conſ. crim. diuerſ. conſil. 130. num. 15. vol. 1. Pereg. de Iur. Fiſc d. lib. 5 tit. 1. nu. 139.* Sed ad commodum principis, cuius Maieſtas Læſa fuit, non etiam ad commodum vaſſallorum, tametſi cum merò, mixto imperio, & omnimoda iuriſdictione, & verò etiã
48 cum regalibus inueſtitorum, † *vt rectè ſcripſerunt Bald. in cap. 1. num. 15. De cap. qui cur. vend. Idem in cap. 1. num 3. Qual. Vaſſ. iur. deb. fidel. Guido Pap. quæſt 341. nu. 1. Boer. in tract. de ſeditio. §. 6. num. 21. vbi teſtatur, ita ſeruari in toto regno Franciæ, Iacob in ſua inueſt. in verb. de Caſtro, num. 12. verſic. In contrarium, Boſſ in tit. de pœn. num 28. & 29. vbi ait, ita ſe vidiſſe ſeruari, Nat. d. conſ. 580 num. 6. 12. & 16. Roll. conſ 78. num. 21. verſ. Verùm, & nu. ſeqq. vol. 2. & conſ. 73 num. 11, verſ Sed hic, & n. ſeqq. vol. 4. Surd. conſ. 152. nu 16. & 26. Pereg. de iur. Fiſc. d. lib. 1. tit. 2. num 94. & conſ. 25. num. 7 & 30. in fi & num 18. verſ. Primò, & n. 19. verſic. Sextò vol 5. Pancir. inter conſ. Men. conſ. 605. nu. 24. & 16 verſic. in crimine, Roſent. de feud. cap. 5. concl. 4. in lit F. & concl. 63. n. 4. Theſ. Iun. in d. conſil. edito in addit. ad deciſ Theſ. 132. n. 29. 33. & 42. & ibi Bagnaſac. in conſil. poſito in fin. pag. 272. verſ. Silentio, vbi teſtatur, hanc eſſe communem, & veriorem, Gratia. cap. 642. diſcep. for. num. 8.* Et, quamquam nonnulli contra-
49 riam opinionem ſint amplexi, † *vt Bron. conſil. 31. num. 12. & ſeqq. Cran. conſil. 128. num. 6. verſic. Nec obſtant, & verſ. Quintò dico, Amed. à Pont. d. q. laud. 24. pag. 3. verſ. & hoc etiam Theſ. deciſ. 132. num. 2. deciſ. 266. num. 7. verſ. Item, licet, qui tamen omnes ſub dubio loquuntur,* non eſt tamen à ſuperiore ſententia, quæ verior eſt, & receptior recedendum, ſcili-
50 cet, quia † æquum eſt, pœnam illi applicari, qui læſus eſt, vt habeat ſuæ iniuriæ
51 vltionem *ſecundùm regulam* † *cap. 1. §. denique, quæ fuc. prim. cauſ. ben. amitt. cap. 1. §. ſi quis aliquem De pac. tenen. l. fin. §. 1. ff. de publica. l. 2. §. emancipatus ff. de coll. bon. l. at, vbi. 27. ff. de pet. hered. l. bonem. 43 §. ſi quis ſeru in ff. de adil. edict. Et in his terminis conſiderant Bald. in d. cap. 1. nu. 15. De cap. qui cur. vend. Guido Pap. d. q. 341. num. 1. Iacob. in d. verb. de caſtro nu. 12. verſ. In contrarium, Nat. d. conſ. 580. nu. 7. & 16. Roll. d. conſ 78. nu. 22. & ſeqq vol. 2. & d. conſ. 73. num. 12. vol. 4. Pereg. d. lib. 1. de iur. fiſc. tit. 2. num. 94. & 95. & d. conſ. 25. num. 7. vol. 5. Surd. d. conſil. 152. num. 16. & 26. Roſ. d. cap. 5. concl. 63. num. 4 Theſ. Iun. in d. conſ. edito poſt deciſ. 132. Theſ. num 29.*

Tertius caſus eſt, quando confiſcatio fit iure communi, ſed propter delictum temporale, puta Læſæ Maieſtatis, & tractatur de bonis ſitis in dominijs diuerſorum principum, ſed ſumus in caſibus, in quibus reus non fuit vltimò ſupplicio affectus, ſed in contumaciam damnatus. Et tunc, licet plerique cenſuerint, confiſcationem trahi etiam ad bona alibi ſita, nõ ad commodum confiſcantis, ſed ad commodum eius principis, in cuius territorio
52 bona ſita ſunt, † *In qua Sententia fuerunt omnes, quos retulimus ſupra nu. 24. ſimpliciter, & indiſtinctè dicentes, ad omnia bona trahi, ſi confiſcatio fiat iure communi. Et in ſpecie de crimine Læſæ Maieſtatis Barba. conſ. 70. num. 29. verſ. Et, ſi iſta, & num. 33. verſ. Reſtat, & num 44. vol. 4.* Verius tamen eſt, non trahi ad ea, quæ ſunt extra dominium illius principis, cu-
53 ius authoritate facta eſt confiſcatio, † *Ita enim cenſuerunt Nell. in d. tract. de bann. in prima part. 2. temp. nu. 17. verſ. quandoque fertur, Auguſt. in addit. ad Ang. de malef. verſ. & eius bona publicamus, n. 7. Ceph. conſ. 79. num. 11. Pereg. de iur. fiſc. d. lib. 5. tit. 1. num. 138. verſ. Sed hic ſubſiſtendum, & verſ. Quo membrum, Et fuit etiam de mente Bald. in d. l. 1. num 26. verſ. Quandoque iſta pœna, C. de Summ. Trin. & aliorum dicen-*
54 *tium non trahi, ſi damnati ſtatus non mutetur;* Idq; intelligo non ſolum ad excluſionem confiſcantis, quod omni prorſus dubitatione
55 caret, † *vt ſcribunt Nell in d. tract. de bann. in prima part. 2. temp. num. 17. verſ. Quandoque fertur, & in fi. vbi ait ita fuiſſe per Ianuenſes terminatum, & Auguſt. ad Ang. de malef. in d. verſ. Et cum bona publicamus, num. 5. in fi. & fatentur etiam omnes, quos retulimus ſupra num. 25.* Sed etiam ad excluſionem eius, in cuius dõ-
56 minio bonà ſita ſunt, † *vt in ſpecie declarat*
57 *Auguſt. ibi num. 6.* quia, † quoad eum non cenſetur reus deliquiſſe, *vt ſupra dictum eſt, num. 18.* Nec ipſius bona dici poſſunt vacantia, cum ab ipſomet domino retineã-
58 tur, † *vt animaduerterunt Nell. ibi num. 17. in fi. & Auguſt. ibi num. 6.* quippè, qui bonorum

alibi

alibi exiſtentium capax eſt, tàm reſpectu
acquiſitionis, quam reſpectu retentionis,
59 † *vt ſcribunt Caſtr. conſ. 319. num. 3. verſ. Dico etiam vol. 1. Auguſt. ibi num. 6. & 7. Pereg. d. lib. 5. tit. 1. num. 138. verſ. Nec verum eſt*, Et
hoc non obſtante, quod ab alio ſtatu fue-
rit in contumaciam bannitus, quia virtus
banni non egreditur fines eius ſtatus à
60 quo bannitus eſt, † *vt ait Pereg. d. lib. 5 tit. 1. num. 137. & 138. verſ. Nec verum eſt*, nec ad
61 bona alibi ſita porrigitur, † *ex doctr. Bald. in l ſide, ſi plures. 10. §. in arrogato, verſ. iſto §. & ibi Imol. num. 9. verſ. Vltimò, Alex num. 10. ff. de vulg. Afflict. in cap. 1. §. nunc venio, nu. 8. tit. hic fin. lex. corr. Pereg. d. lib. 5. tit. 1. num. 62. & latius num. 134.*

Planè, ſi eius principis, in cuius ſtatu
bona ſita ſunt, ſit ſubditus, vel ratione
originis, vel ratione domicilij, licet eius
fiſcus non poſſit illa capere, aut vigore
confiſcationis ab officiali alterius princi-
pis factæ, aut, quaſi vacantia, poterit ta-
men per ſuos Officiales facere contra eũ
nouum proceſſum, & ſecuta condemna-
tione, licitè, & iure ſuo bona in ſuo ſta-
tu exiſtentia, quaſi confiſcata vindicare,
62 *vt declarant Nell. ibi num. 17. in fi. Auguſt. ibi n. 6. Farin. d. q. 25. num. 101.* Sed, ſi non ſit
ſubditus, haud dubiè hoc facere non po-
terit, licet poſt ſententiam in alio ſtatu
63 prolatam ibi morari cœperit, † *ſecundum ea, quæ ſupra diximus, Et in ſpecie Nell. ibi nu. 17. verſ. Quandoque, declarat.*

Quartus caſus eſt, quando confiſcatio
fit iure communi, puta propter Crimen
Læſæ Maieſtatis, propter quod reus fuit
etiam ſupplicio affectus, & tractatur de
bonis ſitis in dominijs diuerſorum Prin-
cipum, Et tunc, licet etiam plerique cen-
ſuerint, confiſcationem trahi ad omnia
64 bona, vbique ſita, † *vt Bald. in d. l. 1. nu. 26. verſ. Quandoque iſta pœna C. de Summ. Trin. Nell. in d. prima part. 2. temp. nu. 17. verſ. Quandoque fertur, Auguſt. ad Ang. ibi n 6. Barbat. d. conſil. 70. nu 38. vol. 4 Et videntur accipiendi omnes, quos retulimus ſupra nu. 24. ſimpliciter, & indiſtinctè dicentes ad omnia bona trahi, ſi fiat iure communi, vel, ſi damnati ſtatus mutetur, vt Bald. conſ. 341. num. 1. vol. 4 & in d. l. 1. num 26. verſ. Quandoque iſta pœna, C. de Summ. Trin. Barbat. d. conſil. 70. num 38. vol* 4. non quidem ad
65 commodum † confiſcantis, ſed ad com-
modum eius in cuius ditione; & territo-
rio bona ſita ſunt, *vt declarant omnes, quos retulimus ſupra nu. 25. & in ſpecie de bonis eius, qui vltimo ſupplicio affectus eſt, Bald. in d. l. 1. n. 26. verſic. quandoque iſta pœna, Caſtr. d. conſil. 319. nu. 4. verſ. Contrarium tamen, vol. 1. & Barbat. d. conſil. 70. nu. 38. & 42. vol. 4* quippè, qui
poterit ea vindicare, vel iure confiſcatio-
66 nis, † *ſecundum Plot. inter. d. conſ. crim. diuer. conſ. 130. nu. 15. vol. 1.* vel ſaltem, vti vacan-
67 tia, † *ſecundum Bald. in d. l 1. num. 26. verſ. Quandoque iſta pœna, Nell. d. prima part. 2. temp. num. 17. verſ. Et ideò dico latius, Auguſt. ad Ang. d. verſ. Et eius bona publicamus, num. 6.* cum
68 damnatus † tamquàm pœnæ ſeruus effe-
ctus *l. qui vltimo. 29. ff. de pœn.* & ſic capite
minutus non poſſit habere hæredem, eaq;
ratione ipſius bona vacent, *vt conſiderant Nell. & Auguſt. ibi*, Verius tamen mihi vi-
detur, quod alij tradiderunt, imò, ne ad
commodum quidem eius Principis, in cu-
ius ditione bona ſita ſunt, confiſcationẽ
69 trahi, † *In qua ſententia fuit Pereg de iur. fiſc. d. lib. 5. tit 1. num. 138. verſ. Sed hic ſubſiſtendum, & verſ. Quamobrem*, ſed bona legitimis da-
mnati ſucceſſoribus relinqui, *vt ibi Pereg. ait, in verſ. Nec etiam placet*; Nam fiſcus al-
terius Principis, nec iure confiſcationis
bona in ſuo ſtatu exiſtentia vindicare
poteſt, nec vti vacantia, Non iure confi-
70 ſcationis, † *vt Nell. & Auguſt. in ſupra allegatis locis fatentur*, quia reſpectu illius non eſt
facta confiſcatio *vt conſiderat Nell. ibi verſic. Quandoque fertur*, Sententia enim, quæ con-
fiſcationis pœnarum irrogat, non porri-
git vires ſuas extra territorium, ſiuè iuriſ-
dictionem confiſcantis *l. cum vnus. 12. §. pen. ff. de bon. auth. Iud. poſſ.* nec alij, quàm fiſco
ſui ſuperioris prodeſſe poteſt, *vt declarant Nell. ibi num. 17. verſ. Quartum membrum, & Auguſt. ibi ſub num. 5.* Quamobrem moris
eſt, vt in Sententijs apponantur illa ver-
ba, fiſco noſtro (ſi ſub nomine Principis
Sententia proferatur) aut Fiſco Regio,
ſeu Ducali (ſi ſub nomine Magiſtratus)
applicanda, *vt rectè Nell. ibi verſ. vltimum verò membrum, & Auguſt. ibi num. 5. animaduerterunt.* Minus ea vindicare poteſt, vti va-
72 cantia, † *vt ſe ipſe Pereg. d. lib. 5. tit. 1. num.*
73 *138. verſ. Nec verum eſt*, quia, † tunc vacare
dicuntur bona, cum is, cuius erant, nullo
prorſus relicto ſucceſſore deceſſit, *vt oſtendimus in 9 cap. quæſt. 1. num.* 25. quæ res in
propoſito dici nequit; Nam, licet reus
vltimò ſupplicio fuerit affectus, quia ta-
men hodie non cenſetur factus ſeruus pœ-
74 næ, † *Auth. ſed hodie C. de don. int. vir. & ux. §. quod autem, Auth. de nupt. coll. 4. & in his terminis conſiderat Pereg. d. lib 5. tit. 1. num. 138. verſ. Nec verum eſt*, ideò, quaſi liber, & ciuis
Romanus, potuit in bonis alibi exiſtenti-
bus habere hæredem, eaque ratione non
poſſunt eius bona dici vacare.

Sanè, ſi re vera nullum haberet ſuc-
ceſſorem, verùm eſſet, poſſe quemlibet
fiſcum occupare bona in ſuo territorio
exiſtentia, quaſi vacantia, non, quod
hoc ferat confiſcatio, ſed quia hoc ge-
neraliter obſeruatur in omnibus, qui
nullo relicto, aut teſtamentario, aut le-
gitimo ſucceſſore moriuntur, vt ſcilicet
quilibet fiſcus poſſit bona ab eo relicta,
& in ſuo territorio exiſtentia, quaſi va-
75 cantia occupare, † *vti videre eſt apud Alex. conſ. 31. n. 6. verſ. Nunc venio vol. 1. quod eſt repetitum in conſ. 511. vol. 4. Peregr. de iur. fiſc. lib. 4. tit. 3. n. 21. Roſent. de feud. cap. 5. concl. 52. in gl. b. Et eſt de mente eorum, quos retulimus ſupra num. 27. & 67. & alterum* dicentium, fiſcum
eius, qui condemnauit, capere bona ſita
in ſuo territorio iure cõfiſcationis, alios
verò fiſcos capere ſita in ſuis territorijs,
quaſi vacantia; Sentiunt enim vacantia
ad quemlibet fiſcum pertinere, adeo, vt
76 pertineant etiam ad Vaſſallum, † *ſecundum Dec. in l. 1. n. 20. C. vnde vir. & vxor. Iacob. in verb. cum mero, mixto imperio n. 17 & 20.*
77 ſi modo fuerit † cum regalibus inueſti-

tus, alias non, quia, cum vacantia ſint
de regalibus, & quidem reſeruatis, Con-
ſequens eſt, vt ad eum pertinere nequeāt,
qui regalia non habet, *vt declarat Roſental.*
de feud. d. cap. 5. concl. 52. n. 8. & ſeqq. Et hæc
quidem dicuntur, cum de quinto caſu
loquimur, ideſt, cum tractamus de con-
fiſcatione, quæ fit iure communi.

Sextus, & vltimus caſus eſt, quando
iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſunt di-
uerſæ, & bona ſita ſunt in eodem ſtatu,
ſed in territorijs diuerſorum Dominorū,
& confiſcatio fit, non iure communi, ſed
iure ſingulari, quod tamen in toto ſtatu
ſeruatur, vt eſt ius, quod ex edictis, de-
cretis, & conſtitutionibus Principum
proficiſcitur, Et in hoc caſu non eſt du-
bium, quin talis confiſcatio trahatur ad
78 omnia bona vbiuis exiſtentia; † Sed ad cu-
ius cōmodū, & ſic, an cōmodū Vaſſallorū
pro bonis in ipſorū territorio exiſtenti-
bus, ſi quæramus, conſtat, rē eſſe mirū in
modum controuerſam: Nam plerique
ſimpliciter, & indiſtinctè ſcripſerunt,
huiuſmodi confiſcationes, & alias quaſ-
cunque pœnas ex Principum edictis pro-
79 uenientes, ad Vaſſallos pertinere, † *vt*
Brun. d. conſ. 31. nu. 11. verſ. Et, quoad bona,
Boſſ. in tit. de pœn. n. 25 verſ. Hac intellige, Roll.
conſil. 21 nu 23. vol. 4. Nat. conſil. 346. nu. 1.
verſic. Non obſtat, Peregr. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 2.
nu. 91. verſ. Amplia, & conſil. 25. nu. 3. & 11.
vol. 5. Amed. à Pont. in ſuis quæſt. laud. qu. 24.
pag. 5. verſ. Unde, ſicuti, Theſ. deciſ. 266. n. 6.
vbi teſtatur, hanc eſſe communem DD. ſententiam,
80 quia, † cum debeant habere omnia feudi
emolumenta, conſequens eſt, vt etiam
huiuſmodi pœnas, quaſi fructus iuriſdi-
ctionis habere debeant, *ſecundum ea, quæ*
diximus ſupra num. 35. & ſeqq.

Sed hæc ſententia, licet ſine difficulta-
te procedat, quoties Principis edictum
non facit de non delicto delictum, ſed
tantum auget delicti pœnam, puta im-
ponit pœnam confiſcationis bonorum
ei, qui committit delictum, propter quod
iure communi non eſt tam grauis pœna
impoſita, quo caſu ferè omnes admittūt,
pœnam, non ad Principem, ſed ad Vaſ-
81 ſallum pertinere, † *vti videre eſt apud Nat.*
conſil 659. n. 6 verſ. Præterea, Roll. conſ. 21. nu.
21. vol. 4. Amed. à Pont. d. q. 24. pag. 6. verſ.
Et in augmento, Surd. conſ. 152. n. 53. & ſeqq.
Theſ. deciſ. 132. num 2. verſ. Quam regulam, &
ibi Theſ. Inn. in ſuo conſil. poſito in additio. n. 44.
magnam tamen patitur dubitationem,
quoties imponit pœnam confiſcationis,
aut aliam pecuniariam pro facto, quod
per ſe non erat illatum, nec continebat
delictum, ſed Princeps illud prohibendo
fecit de non delicto delictum: *vt declarant*
Bald. in l. data 11. n. 17. C. de his, qui accu. non
poſſ. Alex. in addit. ad Bart. in l. eleganter. 24. §.
qui repr bos verſ. Quinimò plus dicit ff. de pignor.
actio. Nam etiam in hoc caſu plerique cen-
ſuerunt, pœnam ad Vaſſallos pertinere,
82 † *vt Boſſ in d. tit. de pœnis n. 25. verſ. Sed, ſi poſt-*
quam, Nat. d. conſil. 659. n. 5. Amed. à Pont. d.
q. 24. pag 5. verſ. Limitant etiam, Peregr. d. conſ.
25. n. 3. & ſeqq. vol. 5. Theſ. d. deciſ. 132. nu. 2.
verſ. Quam regulam, & ibi Theſ. Inn. in addit. ſub
n. 2. & in conſil. ibi edito n. 16. & ſeqq. & Gra-
tian. cap. 642. diſcep. for. num. 21. vbi ait, hanc
83 *eſſe veriorem.* quia, † cum etiam horum de-
lictorum cognitio, & coercitio ſpectet ad
84 Vaſſallum, † *vt ſcribunt Boſſ. in d. tit. de pœn.*
n. 25. verſ. Non video, Theſ. d. deciſ. 132. nu. 3.
vbi refert ita fuiſſe deciſum, Franch. deciſ. 434. n.
1. vbi pariter ait, ita fuiſſe deciſum, Theſ. Inn. in
d. ſuo conſil. edito poſt deciſ. Theſ. 132. nu. 16. &
ſeqq. Peregr. d. conſil. 25. n. 3. & 4. & n. 19. verſ.
Quartò vol. 5. Gratian. d. cap. 642. n. 21. quip-
pè, quidē omnibus cauſis tam ciuilibus,
quàm criminalibus cenſetur priuatiuè
ad Dominum directum inueſtitus, *vt di-*
ximus ſupra n. 37. Conſequens videtur, vt
& emolumentum, quod ex huiuſmodi
cognitione, & coercitione percipitur,
quaſi iuriſdictionis fructū habere debeat,
ſecundum ea, quæ ſupra diximus, Et arguit Pariſ.
conſil. 106. n. 13. vol. 1. Et, dato etiam, quod
cognitio ſpectaret ad Dominum, nihilo-
minus emolumentum deberet ad Vaſſal-
lum pertinere, quia Vaſſallus, tamquàm
vtilis Dominus debet habere omnes vti-
litates, & emolumenta, quæ ex feudo
percipiuntur, & per conſequentias etiam
emolumentum confiſcationis, licet ea
per Iudices ſuperioris Domini facta ſit,
84 † *vt ſcribunt Martin. Laud. inter d. conſ. 58. nu.*
14. & ſeqq. vol. 1. Bocr. deciſ. 264. nu. 7. verſic.
Quia tunc bona, Roll. conſ. 21. n. 20. vol. 4. Oſaſ.
deciſ. 29. n. 9. Amed. à Pont. d. q. 24. pag. 3. verſ.
Unde licet, Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 5. tit. 2. nu.
139. Farin. d. q. 25. n. 102. Theſ. Inn. in d. conſ.
edito in addit. ad deciſ. 132. Theſ. n. 28. verſ. Et
propterea, Gratian. d. cap. 642. diſcept. forenſ.
num. 13. & 17. Et hoc non obſtante, quod
in edictis appoſita ſint illa verba (Fiſco
noſtro applicanda) quia, licet ea, reſpe-
ctu locorum immediatè ſubiectorum in-
telligantur propriè, tamen reſpectu lo-
corum, quæ ſunt infeudata debent intel-
ligi de fiſco Vaſſalli, quippè, qui tam-
quam ſubrogatus in locum Principis,
idem iuris habet, quod fiſcus Principis,
85 & idem cum eo fiſcus eſſe intelligitur, †
vt declarant Boſſ. in d. tit. de pœn. num 25 verſic.
Hac intellige, Nat. conſ. 346. num. 2. & 3. Roll.
conſ. 21. n. 23. vol. 4. Surd. conſ. 152. num. 3. &
31. verſic. Eodem modo, Peregr. de iur. fiſc. d. lib.
5. tit. 1. n. 139. & d. conſ. 25. n. 6. vol. 5. Men.
conſ. 604. num. 42. Theſ. Inn. in d. conſ. poſito in
add. ad deciſ. 132. Theſ. num. 31. verſic. Eſt enim,
Gratian. d. cap. 642. diſcept. forenſ. nu. 14. Nec
videtur obeſſe, quod cōtraueniens Prin-
cipis edicto cenſeatur ipſummet Princi-
pem contemnere, & offendere, eaque
ratione ſit æquum pœnam illi applicari,
vt habeat ſuæ iniuriæ vltionem, *ſecundùm*
ea, quæ diximus ſupra n. 51. quia ſatis vide-
tur eam habere, ſi videat contraueniem-
tem à ſuo Vaſſallo puniri, oblatis iure
cōfiſcationis omnibus bonis, quę in illius
86 territorio poſſidebat, † *vt declarant Amed.*
à Pont. d. q. 24. pag. 4. verſ. Et ratio vltionis, &
Theſ. Inn. in d. conſ. n. 18. verſ. Et hoc caſu.

Verùm his, & alijs, quæ adduci poſſent
non obſtantibus contrariam ſententiam,
quæ receptior eſt veriorem eſſe puto, ſci-
licet,

Digitized by Google

licet, confiſcationes, & alias pœnas ex
Principum edictis, quæ faciunt de non
delicto delictum prouenientes debere ad
ipſorum Principum, non etiam ad Vaſ-
ſallorum, fiſcum pertinere, etiamſi in
territorio infeudato facta ſit cõtrauẽtio,
87 & damnati bona exiſtant: † *Ita enim conſue-
runt Surd. conſ. 152. n. 15. verſ. Sed his, & num.
ſ 99. Menoch. conſ. 604. n. 27. verſ. Quarta, &
n. 36. & 39. verſ. Secundus eſt caſus, & ibi Pan-
cirol. conſ. 605. n. 34. & ſeqq. Bagnaſac. in co. ſ.
edito in fi. addit. ad deciſ. Theſ. pag. 239. & per tot.*
Nec ſolùm, ſi expreſſim edicto cautum
ſit, vt talis pœna fiſco Principis applice-
tur, quo caſu res procedit ſine difficulta-
88 te, † *vti videre eſt apud Surd. d. conſ. 152. n. 17.
verſ. Tertiò, Pancirol. inter conſ. Menoch. d. conſ.
605. nu. 15. verſ. 4. & Bagnaſac. in d. conſ. edito
in fi. addit. ad deciſ. Theſ. pag. 267. verſic. Non
etiam rectè, & non negat, Peregr. d. conſ. 25. n. 13.
verſ. Quartò, & nu. 19. verſ. Tertiò vol. 5.* cum
Vaſſallus debeat edictum cum omnibus
89 ſuis qualitatibus acceptare, † *vt conſiderat
Surd. d. conſ. 152. n. 17. verſ. 3. & n. 34. verſic.
Tertiò reſpondetur,* prout in tota Italia ſer-
uari conſtat ex atteſtationibus, quæ le-
guntur *poſt conſ. Men. & Pancirol. 604. & 605.*
ſed etiam ſi ſimpliciter edictum promul-
gatum ſit, nec in eo definitum, cui pœ-
90 na debeat applicari, † *in quibus terminis lo-
quuntur omnes, quos retulimus ſupra n. 87.* Nam,
cum per contrauentionem offendatur
Princeps, quippè cuius authoritas con-
temnitur, Conſequens eſt, vt ei pœna
debeat applicari, vt habeat ſuæ iniuriæ
91 vltionem, † *ſecundum ea, quæ diximus ſupra
n. 50. Ita in propoſito argumẽt Surd. d. conſ. 152. n.
26. Menoch. d. conſ. 604. nu. 28. & 39. verſ. Se-
cundus eſt caſus, & ibi Pancir. in conſ. ſeq. n. 14.
Bagnaſ. in d. conſ. poſito in fi. addit. ad Theſ. pag.
241. verſ. Praeterea.* Quamobrem dicimus
pœnam eius, qui mandato Principis non
obtẽperat, puta citatus non cõparet, fiſco
92 Principis, nõ Vaſſalli applicari, † *vti videre
eſt apud Nat. cõſ. 580. n. 6. 14. & 17. Surd. d. cõſ. 152.
n. 16. & 26. verſ. Vbi id. dicit, Menoch. d. cõſ. 604.
n. 28. & 36. verſ. Similis in caſu, & ibi Pãtir. in cõſ.
ſeq. n. 14. Peregr. d. conſ. 25. n. 48. verſ. Primò,
vol. 5.* Et verò, ſi ad Principis fiſcum ſpe-
ctat pœna, quoties offenditur eius offi-
cialis, etiam a ſubdito Vaſſalli, & in lo-
93 co infeudato, † *vt ſcripſerunt Surd. d. conſil.
152. n. 16. & Theſ. d. deciſ. 210. n. 5. verſ. Ter-
tiò facit, & fatetur etiam Amed. a Pont. d. q. 24.
pag. 5. verſ. Hinc infero, vbi refert, ita fuiſſe de-
ciſum à Pedemontano Senatu.* Conſequens eſt,
vt multò magis debeat ad eum ſpectare,
quoties offenditur ipſemet Princeps, cum
grauior ſit offenſa, quæ in propriã perſo-
nam committitur, quàm, quæ in alienam
94 † *l. 1. §. item ait perſonam ipſum ff. de iniur.*
Nec eſt, quod reſpondeas, hæc proce-
95 dere, † ſi offenſa directò, & principali-
ter in Principem committatur, vt euenit,
cum eius præcepto, ſeu mandato certæ
perſonæ facto non paretur, *in quibus ter-
minis procedunt ea, quæ diximus ſupra num. 92.*
non etiam, ſi offendatur ſecundariò, ſi-
cut euenit, cum ipſius edicta generalia
96 non ſeruantur; † *vt reſpondendo declarant
Peregr. d. conſ. 25. nu. 11. verſ. Quartò, & nu. 16.
verſ. Reſpondet diſtinguendo vol. 5. Theſ. Iun. in* 30.
*d. conſ. poſito in addit. ad deciſ. Theſ. 132. nu. 33.
& 55. verſ. Aliis probabitur, & Gratian. d. cap.
642. diſcept. forenſ. n. 7.* quia verius eſt, pro-
cedere, etiamſi offendatur, & ſpernatur
ſecundario, & ſic, in iis, quæ generali-
bus edictis percipiuntur, dummodò con-
cernant ea, quæ non fuerunt in Vaſſal-
lum translata, ſed ipſimet Principi reſer-
97 uata: † Nam, & ſi Princeps edicto pro-
hibeat ſal introduci ſub pœna confiſca-
tionis bonorum, aut alia pecuniaria, &
ſic ſtatuat ſuper gabella ſalis, aut aliqua
alia re, quæ ſit de regalibus reſeruatis,
nemo rectè dixerit, contrauentorum pœ-
nas debere Vaſſallis applicari, etiamſi
ſint eorum ſubditi, & in ipſorum territo-
riis bona poſſideant, cum verius ſit, eas
debere applicari fiſco Principis, tamquã
fructus rei in feudum non conceſſæ, ſed
98 ipſimet Principi reſeruatæ, † *vt fatetur
Amed. a Pont. d. q. 24. pag. 6. verſic. Quæ tamen
reſtringi poſſet, & poſt eum ſcribit Surd. d. conſil.
152. n. 43. verſ. Hæc autem, & num. 51. Et reſtè*
99 quia, † licet Vaſſallus reſpectu eorum,
quæ transferuntur, cenſeatur Dominus
vtilis, & per conſequentias debeat ha-
bere omnia emolumenta, quæ ex feudo
percipiuntur, tamquam priuatiuè ad Do-
minum directum inueſtitus, *vt diximus ſu-
pra nu. 37. & ſeqq.* tamen reſpectu eorum,
quæ non transferuntur, nullum ius ha-
bere intelligitur, ideſt, neque directum,
neque vtile, cum vtrumque penes Prin-
100 cipem remaneat, † *vt declarant Surd. d. conſ.
152. n. 37. verſic. Et alium ſecunt, & nu. 41. verſ.
Et, quod valet, & n. 42. Et omnium optime Ba-
gnaſac. in d. conſ. poſito in fi. addit. Theſ. Iun. ad
deciſ. Theſ. pag. 277. verſ. Hoc vera, & pag. 278.
verſ. Adeò verum non eſt,* Quamobrem Prin-
ceps de iis ſtatuendo, & diſponendo non
cenſetur diſponere de re Vaſſalli, & in
Vaſſallum translata, ſed de re ſua, & ſibi
101 reſeruata, † *vt declarat Surd. d. conſ. 152. nu.
28. verſic. Non ignoro, & n. 34. verſic. Cum ergo,*
& eorum reſpectu non debet cõſiderari,
vt Dominus mediatus, ſed, vt immedia-
tus, & ſubditi, non vt ſubditi Vaſſalli,
ſed, vt ſubditi Principis, & ſic immedia-
ti, ſcilicet, quia eorum reſpectu non ha-
bent Vaſſallum, ſeu Dominum media-
tum, cum Vaſſallus de iis non fuerit in-
ueſtitus. Hinc fit, vt fructus, & emolu-
menta, quæ ex huiuſmodi rebus, & cau-
ſis percipiuntur, debeant ad Principem
tamquam ad Dominum immediatum, ſeu
Dominum directum, & vtilem, non etiã
102 ad Vaſſallum pertinere; † *vt ſcribit Bagnaſ.
in conſ. allegato pag. 239. verſ. His ſic ſtantibus, &
pag. 249. verſic. Non obſtat itaque, & pag. 262.
verſic. Reſpondemus, Et eſt de mente eorum, quos
referemus infra num. 106.* quippè, qui eorum
reſpectu, nec Vaſſallus, nec vtilis Domi-
nus intelligitur, *vt ſupra dictum eſt.* Illi
enim tantum fructus ſpectant ad Vaſſal-
lum, qui percipiuntur ex iuriſdictione
conceſſa, & translata, non etiam, qui
103 ex reſeruata, *vt declarant omnes, quos referen-
mus infra n. 110.* ſiuè, vt vulgò dicimus, qui

Dd 2 per-

percipiuntur ex re, non, qui extra rem,
104 † vt videre eſt apud Aluaro, in cap. 1. §. ſi quis aliquem nu. 6. verſ. Videntur enim, De pac. ten. Brun. conſ. 31. n. 12, in fi. Nat. d. conſ. 580. n. 14. Surd. d. conſ. 152. nu. 17. Menoch. d. conſ. 604. n. 34. & ibi Pancirol. in conſ. ſeq. n. 15. cum vtilitates, quæ percipiuntur ex rebus non translatis verè percipiantur extra rem; ideſt, extra feudum, non ex re, ſiue feudo, quia non fuerunt in feudum conceſſæ, vt ſupra dictum eſt, Et in ſpecie declarat Pancirol. ibi n. 15. Cum igitur poteſtas ſtatuendi contra ius commune, & ſic faciendi de non delicto delictum non cenſeatur in Vaſſallum tranſlata, ſed ipſimet ſupre-
105 mo principi reſeruata, † vt ſcribunt Aug. in l. imperium. 3. n. 8. ff. de iuriſd. Dec. in l. 1. n. 20. verſic. Et prædicta ff. quod quiſque iur. Soc. Sen. conſ. 272. n. 5. verſ. Quarto principaliter, vol. 2. Ruin. conſ. 208. n. 3. vol. 1. Boſſius tit. de Princip. n. 287. verſ. Non tamen, Roll. conſ. 4. num. 31. & ſeqq. vol. 3. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, Nat. conſ. 179. n. 9. verſ. Iſta ſunt, & conſ. 185. n. 8. Surd. d. conſ. 152. nu. 20. verſ. Præcipue, vbi in ſpecie loquitur de edictis facientibus de non delicto delictum, & Menoch. d. conſ. 604. n. 3 & 6. & Bagnaſac. in conſ. allegato pag. 252. verſ. Nimis; Eſt enim meri imperij maximi, quod ſoli Principi competit, vt ſcribunt omnes, quos retulimus in q. præced. n. 4. Conſequens eſt, vt fructus, & emolumenta, quæ ex huiuſmodi legibus, & edictis percipiuntur, debeant ad Principem, quaſi Dominum directum, & vtilem, non etiam ad Vaſſal-
106 lum pertinere. † Ita Surd. d. conſ. 152. nu. 78. verſic. Tertio reſpondere poteſt, & Menoch. d. conſ. 604. num. 49.

Neque obſtant contraria: nam ad ea patet ex ſupradictis reſponſio: Primum enim, quod dicitur cognitionem etiam horum delictorum ſpectare ad Vaſſallū, tamquam inueſtitum cum mero, mixto imperio, & omnimoda iuriſdictione, perſpicue falſum eſt, quia verius eſt, ſpectare ad Principem, ſiuè officiales ab eo
107 deputatos, † vt rectè ſcripſerunt Surd. d. conſ. 152. n. 15. verſ. Sed his, Menoch d. conſ. 604. n. 26. verſ. Reſpondetur tertiò, & Bagnaſac. in conſ. allegato pag. 239. verſ. His ſic ſtantibus: Nam, cum reſpiciat ea, quæ non fuerūt in Vaſſallum tranſlata, vt ſupra dictum eſt, Conſequens eſt, vt ad Principem, quaſi Dominum immediatum, & vnicum ſpectare debeat, ſecundum ea, quæ ſupra diximus. Et, ſi ſpectat cognitio, debet etiam per conſequentias ſpectare, & pœna, tamquàm
108 fructus iuriſdictionis. † vt in his terminis arguit Surd. d. conſ. 152. n. 22. verſ. Si verò.

Nec eſt contrarium, quod Vaſſallus habeat cognitionem omnium cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium, quia
109 hoc verum eſt, ſi † cauſæ pertineant ad iuriſdictionem ordinariam, quæ eſt tranſlata, ſecus verò, ſi ad extraordinariam, quæ non cenſetur conceſſa, ſed reſeruata: nam earum cognitionem non habet, vt reſpondendo rectè declarant Menoch. d. conſ. 604. nu. 26 verſ. Reſpondetur tertiò. & nu. 40. & ibi Panciroll. conſ. 605. nu. 16. verſ. Ad contrarium. Itaque, ſi tractemus de factis, quæ iure communi ſunt delicta, quia reſpiciunt iuriſdictionem ordinariam, verum erit, eorum cognitionem ſpectare ad Vaſſallum. Cæterum, ſi de ijs, quæ delicta nō ſunt, ſed facta ſunt delicta ex ſola Principis prohibitione, verius erit, eorum cognitionem non ſpectare ad Vaſſallum, quia, quoad eum facta illa non ſunt delicta, nec reſpiciunt iuriſdictionem ordinariam, & tranſlatam, ſed extraordinariam, & reſeruatam, vt ſupra dictum, ſt.

Minus obſtat, quod Vaſſallus, tāquàm vtilis dominus debeat habere omnia emolumenta feudi, & per conſequentias etiam confiſcationes, licet ab Officialibus Principis factæ ſint, quia hoc verùm
110 eſt, † ſi confiſcationes, & aliæ pœnæ proueniant ex ijs cauſis, quæ fuerunt in Vaſſallum tranſlatæ, ideſt, ex cauſis continentibus ea, quæ iure communi ſunt delicta: Nam, licet de ijs interdum cognoſcant Principis Officiales, quod ex cauſa fieri poteſt, nihilominus Emolumentum ad Vaſſallum pertinebit. Et in his terminis procedunt contraria. Quamobrem, vbicunque Supremi Magiſtratus euocant ad ſe cauſam Criminalem, ſolent adijcere clauſulam, ſine præiudicio Emolumentorum ad Vaſſallum pertinentium. Cœterum, ſi proueniant ex cauſis reſeruatis, cuiuſmodi ſunt illæ, in quibus tractatur de ijs factis, quæ iure communi non ſunt delicta, ſed talia facta ſunt edicto Principis, Verius eſt, earum Emolumenta non ad Vaſſallum, ſed ad Principem pertinere, quia ſunt fructus eius iuriſdictionis, quæ non fuit in Vaſſallum tranſlata, ſed ipſimet Supremo Principi reſeruata, ideoque ad eum, tamquàm ad ſolum dominum pertinere debent, ſecundum ea, quæ ſupra diximus: Vaſſallus enim non poteſt huiuſmodi Emolumenta prætendere, tamquàm fructus ſuæ iuriſdictionis, quia non percipiūtur ex iuriſdictione Vaſſalli, ſed ex iuriſdictione ipſius Principis, vt ait Bagnaſac. in relato conſ. pag. 243. Verſ. ex prædictis.

Non obſtat, quod Fiſcus Vaſſalli, tamquàm ſubrogatus in locum Principis, debeat idem ius habere, quod Fiſcus Prin-
111 cipis, quia hoc ſimiliter verùm eſt, ſi † tractemus de ijs, quæ fuerunt in Vaſſallum tranſlata. Cœterum, ſi de reſeruatis, verius eſt in ijs ius, non habere, vt in ſpecie, & reſpondendo declarant Surd. d. conſ. 152. nu. 31. verſ. Eodem modo, & Men. d. conſ. 604. nu. 44. verſ. Reſpondetur ex prædictis: Nam ſubrogatus cenſetur quidem eodem iure, quo is, in cuius locum ſubrogatur, ſed, quoad ea tantum, in quibus fit ſubrogatio, non
112 etiam, quoad alia, † vt ſcribunt Alex. conſ. 106. n. 15. in fi vol. 3. Dec. conſ. 38. in fi. Men. cōſ. 88. n. 23. Ber. conſ. 101. n. 98. vol. 1. Surd. d. conſ. 152. nu. 32.

Neque obſtat, quod ſatis videatur Princeps habere ſuæ iniuriæ vltionem, ſi videat, contrauentorem à ſuo Vaſſallo pu-
113 niri, quia verius eſt, hoc non ſufficere, † ſed requiri, vt pœna ipſimet offenſo applicetur, Alioquin ſequeretur, in crimine Læſæ Maieſtatis pœnam confiſcationis debere Vaſſallo applicari, quia Princeps læſus

læſus ſatis diceretur habere ſuæ iniuriæ
vltionem, ſi videret reum à ſuo Vaſſallo
punitum; quod tamen veriori, & rece-
ptiori DD. opinioni refragatur, *vt patet
ex iis, quæ diximus ſupra num. 30. & ſeqq. ita in
propoſito reſpondens Surd. d. conſ. 152. nu. 28 verſ.
Nec moueat, & num. 43. verſ. Diſſimulo quoque &
Men. d. conſil. 604. num. 41. verſ. Non etiam
obſtat.*

Denique non obſtat authoritas eorum,
qui contrariam opinionem ſunt amplexi,
ex iis, quæ ſupra diximus apparet eos cō-
tra rationem, & frequentiorem DD. ſen-
tentiam eſſe locutos; ideoque in eorum
dictis non eſſe vim faciendam, maximè
cum eſſent Vaſſalli, qui potius ad ius ſuũ
augendum, quàm ad veritatem eſtendā
in propoſito reſpiciebant, *vt animaduerte-
runt Men. d. conſ. 604. nu. 31. & 32. & ibi Fan-
cor. in conſ. ſeq. nu. 17. Bugnaſac. in conſ. non cita-
to pag. 248. verſ. Supereſt.* Et hæc quidem
dicuntur, cum quærimus, an confiſcatio
trahatur ad bona ſita extra territorium
confiſcantis.

Quæ autem bona dicantur eſſe in terri-
torio, aut extra territorium confiſcantis,
ſi quæramus, res erit ex iis terminanda,
quæ diximus *in quæſt. præced. num. 138. & ſeqq.*
Et quidem ſine dubio, ſi de bonis immo-
bilibus, aut, quæ pro immobilibus repu-
tantur, agamus. Cæterum, ſi de mobi-
libus, verius quidem, & receptius eſt, de
114 iure debere ea ſequi perſonam domini, †
*ſecundum ea, quæ ibi diximus. Et in ſpecie declarant
Bald. in l. mercatores 4. nu. 1. C. de commer. &
mercat. Alex. conſ. 32. nu. 5 vol. 1. quod eſt repe-
titum in conſ. 112. vol. 4. Iacobin. in tract. de reydit.
nu. 17. Afflict. in cap. 1. §. denique num. 33. quæ ſuit
prim. cauſ. ben. am. in cap. 1. §. ſi quis hominem, in
20. not. num. 9. De pac. tenen. & in cap. 1. §. his
conſequenter, in 11. not. Idem fin. lex Cor. Anch.
quæſt. fam. 25. num. 9 lib. 2. Pereg. de Iur. fiſc. d.
lib. 5. tit. 1. num. 141. Farin. de quæ. 25. num. 108.*
& per conſequentias debere cenſeri de
115 eo loco, vbi dominus ipſe morabatur, †
*vt declarant Surd. conſ. 343. num. 16. & Pereg. d.
lib. 5. tit. 1. nu. 141* niſi ipſius deſtinatione
116 perpetuò fuiſſent alibi manſura, † *vt ſcri-
pſerunt Bald. conſ. 341. nu. 3. vol. 4. & Pereg. d.
lib. 5. tit. 1. nu. 141.* Quo fit, vt ad confiſcan-
tem pertineant, etiamſi ſint extra ipſius
117 territorium, † *l. mercatores 4. & ibi Bald. n.
1. C. de comm. & merc. Bald. d. conſ. 341. num. 3.
vol. 4. Auguſt. in add. ad Ang. in ...
& cum bona publicamus, nu. 7 verſ. Alex. in addit.
ad Bart. in l. 1. num. 50. in verb. in poſſeſſionem
C. de bonis. Trin. Idem Alex. conſ. 32. num. 5.
vol. 1. Afflict. in d. cap. 1. §. denique, tit. quæ fu.
prim. cauſ. ben. am. & in d. cap. 1. §. ſi quis homi-
nem, in 20. not. num. 1 in ſi. De pac. ten. Ploe. in-
ter d. conſ. virum diuerſ. con. 130. num. 15. verſ.
Bona autem, vol. 1. Clar. in d. §. fin. quæſt. 78. n.
27. verſ. Intelligo etiam, Tiraq. de iure primogen.
quæſt. 48 num. 1. licet non determinet, Iacobin. in
tract. de reydit. num. 67. Anchar. d. quæſt. fam.
25. num. 9. lib. 2. Burſat. con. 43. num. 13. vbi
teſtatur, hanc eſſe communem, Surd. conſ. 343. nu.
15. Roſent. de feud. cap. 5. concluſ. 32. in gl. & Farin.
d. quæſt. 25. num. 108. vbi teſtatur, hanc eſſe magis
communem, & ubi eam non eſſe in practica recedendū,*

Sed vſu, & conſuetudine forenſi contra-
rium in pleriſque locis inualuit; nam re-
ceptum eſt, mobilia cenſeri de loco, vbi
118 reperiuntur, † *vt atteſtantur Clar. in d. §. fin.
quæſt. 78. nu. 27. in fin. Burſat. d. conſ. 43. num.
13. & Pereg. d. lib. 5. tit. 1. num. 141. verſ. In
practica tamen,* & per conſequentias idem
de iis iudicandum, quod de bonis in illo
territorio exiſtentibus; quod & amota
119 conſuetudine ſeruandum cenſuerunt. †
*Bald. in cap. 1. in prin. num. 6 & ibi Aluar. in §.
ſi verò Pariſ. num. 1. per illum text. De pac. ten.
Alex. conſ. 16. nu. 2. verſ. pro hoc etiam, vol. 1.
vbi ait, hoc eſſe verum.* Sed, vt dixi, contra-
ria ſententia verior eſt, & receptior, &
conſuetudo illa, tamquàm localis in iis
tantùm locis eſt ſeruanda, vbi inualuit.
Itaque in aliis ſeruandum eſt ius commu-
120 ne, † *vt reſtè declarat Farin. d. quæſt. 25. n. 108.*
De nominibus autem debitorum, quid ſit
dicendum, ſi quæramus, conſtat idem eſ-
ſe ſtatuendum, quod in materia ſucceſ-
ſionum diximus *in quæſt. præced. num. 151. &
ſeqq.* Nam, licet plerique cenſuerint, ſequi
perſonam creditoris, & per conſequen-
tias venire in confiſcationem, ſi ipſius
bona publicata ſint, etiamſi debitores ex-
121 tra territorium confiſcantis exiſtant, † *vt
Alex. d. conſ. 32. nu. 6. in fi. vol. 1. quod eſt repe-
titum in conſ. 112. vol. 4. Anchar. d. quæſt. fam.
25. num. 7. & ſeqq. lib. 2. Roſent. de feud. d. cap.
5. concl. 32. in gl. b.* Verius tamen, & rece-
ptius eſt, ea cenſeri de loco, vbi de iure
fieri debet exactio, vel ratione contra-
ctus, vel ratione deſtinatæ ſolutionis, &
per conſequentias non venire, ſi debito-
122 res alibi erant conueniendi, † *vti videre eſt
apud Caſtr. conſ. 319. num. 3. verſ. Patet igitur,
vol. 1. & Pereg. de Iur. fiſc. d. lib. 5. tit. 1 nu. 142.
verſ. Et iſta tertia opinio, vbi ait, hanc opinionem
communiter teneri.*

S U M M A R I U M.

1 *Legitimare eſt actus iuriſdictionis in genere ſum-
pta, & num. 2.*

3 *Legitimare eſt actus imperij imò poteſtatis, ſeu fa-
cultatis principalis.*

4 *Legitimandi facultas, eſt poteſtas ſupremo Princi-
pi reſeruata, & num. 4.*

5 *Legitimatio facta à Principe tribuit ius ſuccedendi
in bonis ſitis in territorio ipſius legitimantis;
Amplia, vt ibi, & num. ſeq. Sed non in bonis
in alieno territorio ſitis nu. 7. & ratio nu. 8.*

9 *Princeps an legitimat ſubditum, aut non ſubditum,
& aut in territorio, aut extra, num. 5. & 6. &
122.*

10 *Legitimatio, quæ fit poſt mortem patris, ... affert
... præiudicium venientibus ab inteſtato.*

11 *Legitimatio, quæ fit volente, & petente patre, dici-
tur fieri in aliorum præiudicium, quando agitur
de bonis, quæ non ſunt in libera ipſius patris diſ-
poſitione, vt de feudalibus, vel emphyteuticis,
aut ſubiectis fideicommiſſo.*

12 *Legitimatio quæ fit à Principe habente iuriſdictio-
nem limitatam, ſiue fiat in territorio, ſiue extrà
non tribuit ius ſuccedendi in bonis alibi exiſtenti-
bus, quoties fit in præiudicium aliorum haben-
tium ius, aut ſpem probabilem in bonis, quæ ali-
bi ſita ſunt.*

13 Prin-

17 Princeps non poteſt in perſonas, & res aliena ditioni ſubiectas, contentioſam iuriſdictionem exercere.
14 Legitimare eſt voluntaria iuriſdictionis, & num. 35. & quare num. 78. Sed contra num. ſeq. & 73.
16 Legitimatio à Principe non poteſt fieri, niſi citatis his, de quorum praiudicio agitur.
17 Legitimatio, quæ fit patre viuente, & petente nemini affert praiudicium, quoties tractatur de bonis, quæ ſunt in libera ipſius diſpoſitione.
18 Volenti, & conſentienti non fit damnum, nec iniuria, & 29.
21 Spes ſuccedendi alicui non eſt conſiderabilis, & nu. 25. & varia num. 22. & ſeqq.
27 Agnati, & cognati citandi non ſunt, quoties legitimatio fit Patre viuente, & petente, & agitur de bonis, quæ ſunt in libera eius diſpoſitione.
28 Legitimatio quoties fit poſt mortem patris ex præambula eius ordinatione, non ſunt citandi agnati, vel cognati.
30 Quando Princeps habens iuriſdictionem reſtrictā, & limitatam legitimat intrà, vel extra ſuum territorium ſubditum alienum, & ſumus in caſibus, in quibus talis legitimatio nemini affert praiudicium, tribuit ius ſuccedendi etiam in bonis alibi ſitis, & num. ſeqq. ſed contrà num. 38. & ſeqq. & quid in ſucceſſionibus teſtamentarijs nu. 79. & ſeqq.
30 Iuriſdictioni voluntariæ, quæ ſunt, licet fiant extrà territorium, & in perſonam non ſubditam conferantur, nihilominus valeant, & ſuos operantur effectus; Declara num 61. & 77.
31 Iuriſdictio voluntaria poteſt extrà territorium, & in perſonam non ſubditam exerceri; Declara 61. & ſeqq. & 77.
34 Iuriſdictio voluntaria poteſt ab alienis ſubditis prorogari; Declara num. 61.
39 Textus in cap. per venerabilem 13. verſ. inſuper. Qui filij ſint legitimi, declaratur, & nu. 98.
40 Priuatus non poteſt ea tribuere quæ ſunt iuris publici.
42 Legitimatio dicitur actus, & donum Principis, & num. 144.
43 Subditus, qui ſe ſubijcit alienæ iuriſdictioni, facit præiudicium, & iniuriam ſuo Principi.
44 Qui petit filium ſuum ab alio legitimari, quàm à ſuo Principe, facit iniuriam ſuo Principi, & eius fiſcum lædit; & quare ibi.
45 Sine conſenſu principis ſui non poteſt ſubditus ſeſe alterius iuriſdictioni ſubijcere, & eius iuriſdictionem etiam voluntariam prorogare; & maximè ſi agatur de his, quæ in ſignum ſuperioritatis ſpecialiter reſeruantur Principi, & num. 45.
47 Iuriſdictionis prorogatio non datur in his, quæ Principi ſpecialiter reſeruantur.
48 Valet argumentum ab arrogatione ad legitimationem, & num. 139 Declara num. 145.
49 Legitimatio eſt ſimilis arrogationi; & in quibus num. ſeqq.
53 Princeps non poteſt interponere decretum arrogationis inter non ſubditos.
54 Princeps non poteſt de perſonis, & rebus alienæ ditioni ſuppoſitis, diſponere; etiam quod à volentibus petatur, & actus, qui geritur reſpiceret principaliter perſonas, & in conſequentiam bona num. 56.
57 Tutor alienis ſubditis dari non poteſt.
58 Index alienis ſubditis dari non poteſt.
59 Etiam ea, quæ voluntariæ iuriſdictionis ſunt, debent apud iudicem competentem exerceri.
60 Qui legitimat dat heredem.
60 Iuriſdictio voluntaria quibus caſibus prorogari poſſit. & num. ſeqq.
63 Iuriſdictio voluntaria poteſt de loco ad locum prorogari.
64 Iuriſdictio voluntaria poteſt extrà territorium exerceri inter ſubditos, & pro rebus ſubiectis.
67 Iuriſdictio voluntaria de re ad rem prorogari non poteſt.
70 Iuriſdictio voluntaria de perſona ad perſonam prorogari poteſt.
73 Iuriſdictio voluntaria de perſona ad perſonam, & de re ad rem prorogari non poteſt.
75 Iuriſdictionis voluntariæ prorogatio nunquam cenſetur prohibita, niſi quoties fit reſpectu rerum.
76 De rebus in aliena ditione exiſtentibus nemo poteſt ius dicendo diſponere, niſi conſentiat is, cuius iuriſdictioni res illa ſuppoſita ſunt.
81 Legitimatio ſubditi alieni facta, vel intrà, vel extrà territorium, à Summo Pontifice, aut ab eo poteſtatem habente trahitur ad omnia bona, vbicunque exiſtentia, & num. ſeqq. ſed contra num. 85. & ſeqq. limita num. 90. 91. 98. & 99.
82 Papa habet iuriſdictionem etiam temporalem in toto orbe; Declara num. 87.
86 Papa in aliorum principum ditionibus temporalem iuriſdictionem exercere nec poteſt, nec vult.
91 Si Papa diſpenſat ſuper reddito matrimonio; tribuit ius ſuccedendi in omnibus bonis; & quare ibi.
93 Princeps Secularis ſuper matrimonio diſpenſare non poteſt, licet aliter legitimare poſſit num. 94.
95 Legitimatio, & diſpenſatio differunt.
111 Legitimatio alieni ſubditi facta, aut ab eius Comite Palatino ſiue intrà ſiue extrà territorium, tribuit ius ſuccedendi in bonis ſitis in territorijs aliorum Principum, & num. ſeqq. Sed contrà num. 107. & ſeqq. & quid de conſuetudine num. 193. 114.
Legitimatio facta à Comite Palatino perinde habetur, ac ſi ab ipſo imperatore facta eſſet.
104 Imperator dicitur dominus totius mundi, & vbique iuriſdictionem habet; Declara num. 111. & ſeqq.
106 Principes multi libertatem à ſubiectione imperatoris præſcripſerunt; ſed non à poteſtate legitimandi; imò etiam ab hac.
110 Imperator in terris Eccleſiæ, aut in terris aliorum Principum, qui de iure, vel de facto eum ſuperiorem non recognoſcunt, iuriſdictionem exercere non poteſt.
112 Principes, vt plurimum gloriantur titulis aliquarum prouinciarum, quas re vera ſuæ ditioni ſubiectas non habent.
115 Subditus Principis ab Eccleſia, vel ab Imperatore ſub nomine perpetuæ dignitatis inueſtitis, ſi legitimetur à Papa, vel Imperatore, vel eius Comite ſuccedet etiam pro bonis in territorio ſæpe dato exiſtentibus; ſed contrà na. 118. & ſeqq.
Inueſtiens non cenſetur à ſe dominium directum, & ſuperioritatem abdicaſſe.
117 Principes, qui recognoſcunt ſuperiorem, non poſſunt legitimare; ſed de iure vt num. 123. & ſ. qq.
119 Papa, aut Imperator non poteſt in perſonas, & res ſubiectas Principibus à ſe ſub nomine perpetuæ dignitatis, iuriſdictionem aliquam exercere.
122 Comes Palatinus non legitimat, vt Ordinarius, ſed vt Delegatus.
124 Principum variæ ſunt ſpecies, quidam recognoſcunt Superiorem etiam quoad particularem iuriſdictionem

ctionem in ſubditos, vt ſunt hi, à quorum ſententijs appellatur ad inueſtientem; quidam verò recognoſcunt ſuperiorem quoad vniuerſitatem totius regni, aut Ducatus, vel Principatus, non tamen quoad particularem iuriſdictionem in ſubditos, & num. 126.

127 *Legitimatio tribuit ius ſuccedendi etiam in bonis ſitis alibi, quoties ſubditus legitimatur à proprio Principe, vel ab eo poteſtatem habente, & num. ſeqq. Sed contra num. 14. & ſeqq. amplia nu. 146. 147.*

128 *Princeps etiam in alieno territorio Comitem Palatinum conſtituere poteſt.*

130 *Laicus à ſ o P incip legitimatus ſuccedit etiam in feudo, & in Emphyteuſi Eccleſiaſtica; Declara vt ibi; contrà tamen num. 147. & ſeq. Nec fit capax ſpiritualium num. 151. niſi fiat eo ſic ſu Papa num. 164.*

131 *Quoties actus, qui geritur, reſpicit principaliter perſonam, & in conſequentiam bona, ſufficit eum eſſe validum reſpectu perſonæ, vt vim ſuam operetur, etiam quoad bona alibi exiſtentia; Declara, vt num. 141.*

132 *In tutelæ datione, ſufficit pupillum eſſe ſuppoſitum iuriſdictioni dantis, vt valeat datio, & trahatur ad bona vbicunque ſita.*

133 *Decretum interpoſitum ab eo Iudice, cui perſona ſubeſt, trahitur etiam ad bona ſita extra territorium.*

134 *Legitimatio eſt actus, qui principalitèr reſpicit perſonam; & quare ibi.*

135 *Ius ſuccedendi eſt legitimationis effectus.*

136 *Pro legitimationis validitate requiritur poteſtas, voluntas, & forma.*

137 *Quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, ſi fiant ab eo, qui talem poteſtatem habet reſpectu perſonæ, operantur effectum etiam in bonis, quæ non ſunt agentis iuriſdictioni ſuppoſita; Declara num. 143.*

138 *Filius apud competentem iudicem adoptatus ſuccedit Patri in bonis vbicunque exiſtentibus.*

139 *Arrogatus ex reſcripto Principis ſuccedit in omnibus bonis.*

146 *Quis poteſt legitimari quoad ſtatum, & qualitatem, non quoad ius ſuccedendi.*

143 *Rerum, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, quædam continent actum priuatorum, quædam continent actum Superioris, & quæ ſint iſta, & quæ vtilitas, & quæ ratio diuerſitatis num. 144.*

148 *Partaſuat, aliquid eſſe extra territorium, vel eſſe exemptum à iuriſdictione.*

162 *Filius Sacerdotis, ſeù Clerici non poteſt à Principe ſæculari legitimari, vt ne ſuccedendo in bonis paternis conſequatur, & num. ſeqq. ſed contrà num. 157. & ſeqq.*

154 *Clericus non poteſt iuriſdictionem etiam voluntariam iudicis laici prorogare; Declara n. 160.*

246 *Clericus non poteſt emancipare filium ſuum coram iudice laico.*

158 *Bona Eccleſiaſticorum ſunt exempta à iuriſdictione Principis ſecularis, & qualitèr ibi.*

159 *Bona Eccleſiaſticorum eodem iure cenſentur, quo bona Eccleſiæ & qualitèr ibi.*

161 *Actus tribuitur facienti non conſentienti.*

163 *Legitimatio tribuit ius ſuccedendi etiam in bonis alibi ſitis, ſi fiat cum conſenſu illius Principis, cui bona ſubſunt. Et qualis debeat eſſe iſte conſenſus? Expreſſus. num. 166. & quando ſoleant Principes hunc conſenſum præſtare num. 157. & quomodo num. 170. 171.*

167 *Legitimatio, quoties agitur de præiudicio tertij debet fieri cauſa cognita.*

An, & quando legitimatio facta ex reſcripto Principis trahatur ad bona ſita extra territorium legitimantis.

Quæſtio Quarta.

TErtium exemplum afferri poteſt in legitimatione, quæ fit ex reſcripto Principis: nam, quia vis eius pendet à iuriſdictione, ſeù poteſtate legitimantis,
1 cum legitimare ſit actus iuriſdictionis † *cap. per venerabilem 13 & ibi not. Abb. n.11 Qui fil. ſint legit. Et ſcribunt Pariſ. conſ.2. n 14. vol.2. Io Paul. Lanc. inter vlt. vol. conſ. 176 n.1. vol. 1. Roll. conſ. 88. n. 35. vol. 1.* non quidem in
2 ſpecie, ſed in genere ſumptæ, † *vt declarat Purp. in l. imperium. 3. n. 296. ff. de iuriſd.* Eſt enim mixti imperij, quod eſt ſpecies iuriſdictionis, *ſecundùm Bart. in d. l. imperium. 3. n. 17 & ibi Purp. n. 295. ff. de iuriſd. Bald. in l. geſta. 6. n. 1. C. de re iudic. Menoch. conſ. 112. n. 66 Bognaſac. in ſuo conſ poſito in fi. addit. ad deciſ. Theſ. pag. 238. verſic. Mixti verò*, aut (quod probabilius eſt) poteſtatis, ſeù fa-
3 cultatis principalis, † *vt malunt Calder. conſ. 3. n. 3. verſic Prætereà, tit. qui fil. ſint legit. Dec. conſ. 150. n. 1. verſic. Secundo arguitur, Alciat. in d. l imperium. 3. n. 185. & ibi Longo. n. 140. & Coraſ. n. 33. ff de iuriſd. Cagn. in l. vlt. n. 26 ff. eod.* cum dicatur poteſtas ſupremo Prin-
4 cipi reſeruata † *cap per venerabilem 13. verſic. Præſertim, & ibi Abb. nu. 23. verſic. Prima, qui fil. ſint leg. Bart. in d. l. imperium. 3. n. 17. & ibi Purp. n. 295 ff. de iuriſd. Bald. in l. 1. n. 1. C. de iur. aur. annl. Caſtr conſ. 34. in prin. vol. 2. Calder. d. conſ. 3. n. 2. verſic. Nam hoc iure, tit. qui fil. ſint leg. Alex. conſ. 138. in prin. vol. 2. Iaſ. conſ. 70. n. 3. verſic. Prima vol 3. Corn. conſ. 1. n. 4. vol. 3. Dec. d. conſ. 150. n. 5. Ruin. conſ 66. n. 3. vol. 3. Pariſ. conſ. 1. n. 2. conſ. 2 n. 7. & conſ 3. n. 8. vol. 3. Soc. Iun. conſ. 142. nu. 2. vol. 1. conſ. 100. n. 30 vol. 2. & conſ. 95. n. 83. vol. 3. Conſt. Flor. inter conſ. vlt. vol. conſ. 173. nu. 3. vol. 1. & ibi Math. Brun. conſ. 175. n. 5. & Io. Paul. Lancel. conſ. 176. n. 23. in fi. & n. 26. Decia. conſ. 19. n. 20. vol. 1. conſ. 91. n. 2. vol. 2. & conſ. 40. nu. 28. vol. 3. Roll. conſ. 88. nu. 18. & conſ. 89. nu. 7. & & 20. vol. 1. & conſ. 12. nu. 32. vol. 4. Menoch. conſ. 37. n. 9 & conſ. 108. n. 2. Boe. conſ. 36 n. 4. & conſ. 216. n. 42. Surd. conſ. 1. n. 25. & conſ 210. n. 42. Peregr. de fideic. art. 23. n. 17. Goll. inter conſ. Peregr. conſ. vn. n. 63. vol. 3. Seraph. deciſ. 142. n. 2.* ideò fit, vt, licet tribuat ius ſuccedendi in bonis ſitis in territorio ipſius legitimantis, ſiuè legitimatus ſit ſubditus,
5 ſiuè non ſubditus, † *vt ſcribunt Bald. in l. cam, quam. 14. n. 28. verſic. Dic, quod aut C. de fideic. Caſtr conſ. 467. n. 7. verſic. Ex hic ſequitur vol. 2. Peregr. de fideicomm. d. art. 23 num. 3. Menoch. de præſumpt. lib 4. præſ 79. nu. 59. & conſ. 629. n. 15. Andr. Fach. lib. 3. controu. cap. 58. verſ. Ad tertium*, &, ſiuè legitimatio facta ſit in ipſomet territorio, ſiuè etiam ex-
6 tra, † *vt de legitimatione ſubditi ſcribunt Caſtr.*

conſ.

Digitized by Google

cons. 226. n. 2. cons. 343. n. 1. & cons. 467. nu. 3. verſic. Ut igitur vol. 2. Soc. Sen. cons. 47 n. 31. & 34. in fi. vol. 4. Corn. cons. 1. nu. 18. verſic. Et eidem vult vol. 3. & cons. 9. n. 4. verſic. Idem videtur velle vol. 4. Croti. in l. Gallus. 29. §. & quid, ſi tantum n. 179. verſic. Tertius ff de lib. & poſth. Ruin. cons 67. n. 3. & cons. 69. nu 5. verſic. Ex præmiſſis vol. 3. Soc. Iun. cons. 100. nu 16. vol. 2. Cagn. in l. vlt. n. 24. ff. de iuriſd. Crau. cons. 918. n. 2. Peregr. de fideic. d. art. 23. nu. 2. Monoch. de præſumpt. d. lib. 4. præs. 79. n. 58. & d. cons. 629. n. 14. Lup. in tract. de illegit. & nat. rest. lib. comm. 3. §. 3. n 36. de legitimatione verò non ſubditi, Lup. ibi num. 38. non tamen tribuat ius
ſuccedendi in bonis in alieno territorio
7 exiſtentibus, † *Ita enim ſcribunt omnes, quos ſpecialiter in ſingulis caſibus referemus à n. 10. vſque in fi. Et ſimpliciter loquentes Caſtr. d. cons. 467. n. 3. verſic. Nam legitimatus, & n 6. verſic. Sexto vol. 2. Soc. Sen. cons 65. n. 7. vol. 3. Curt. Ian. cons. 136. n. 8. Dec. cons. 206 n. 7. Soc. iun. d. cons. 100 n. 12. vbi ait, hoc dictum ſequi dd magis communiter, & nu. 17. & 25. vol. 2. Et eſt de mente eorum, qui ſimpliciter dixerunt, legitimationem nō trahi, nec effectum operari extra territoriū legitimantis, vt Dec. d. cons. 206. n. 1. Cranet. cons. 277. n. 1. verſic Quarto, Mantic. de coniect. vlt vol. lib. 11. tit. 10. n. 43.* Nam, cum potentia cauſæ efficientis ſit limitata, ſcilicet, quia Princeps non poteſt legitimare,
niſi pro bonis, quæ ſuæ iuriſdictioni ſup-
8 poſita ſunt, † *vt ſcribit Bald. in l 1. num. 14. verſic. Tertio probatur C. de Summ. Trin.* Conſequens eſt, vt limitatus quoque ſucceſſionis effectus inducatur, *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 3 num 60.*

9 Sed, quia dupliciter † hoc euenire poteſt, vel in perſona ſubditi, vel in perſona non ſubditi, & vtraque ſpecies varijs eſt difficultatibus obſtricta, ideò pro faciliori totius quæſtionis explicatione ſeparatim de vtraque diſpiciemus, & varios diſtinguentes caſus per ſingulos definiemus, quid in vnoquoque iure ſtatuendum arbitremur. Caſus autem, qui in hac materia conſiderari poſſunt, varij ſunt,

Primus, quando Princeps habens iuriſdictionem reſtrictam, & limitatam, puta Rex, Dux, Marchio, Comes, aut alius ſimilis legitimat intra, vel extra ſuū territorium ſubditum alienum, & ſumus in caſibus, in quibus talis legitimatio poteſt afferre præiudicium alijs habentibus ius, aut ſpem probabilem in ijs bonis, quæ alibi ſita ſunt, vt euenit, cum legitimatio ſit poſt mortē patris, quo caſu tractatur de præiudicio venientium ab inte-
10 ſtato, † quibus hæreditas patris iam fuerat delata, & fortaſſis acquiſita, *vt declarant Bald. in proem. Cod. n 7. verſic. Aut iſta legitimatio, & in l. 1. nu. 5. verſic Et hoc maximè, C. de ſ r aur. anul. Caſtr. conſ. 180. n. 1. verſic. Nec obſtant vol. 1.* vel etiam, cum ſit vi-
11 uente, & petente patre, † ſed agitur de bonis, quæ non ſunt in libera ipſius diſpoſitione, puta de feudalibus, emphyteuticis, aut ſubiectis fideicommiſſo, *vt declarant Caſtr. conſ. 3 3. n. 1. vol. 2. Alex. conſ. 67. n. 8. vol. 1.* Et tunc omnes fatentur, talem legitimationem non valere, nec tribuere ius ſuccedendi in bonis alibi exi-
12 ſtentibus. † *Ita enim cenſuerunt omnes, quos referemus infra nu 81 & 100. ſpecialiter loquentes de legitimatione facta a S. P. vel Imperatore: nam ijdem multo faciliùs cenſent non valere, ſi facta ſit à Principe habente iuriſdictionem limitatam, quod etiam ſpecialiter ſcripſerunt Bald conſ. 146. n. 1. vol. 1. Chaſſa. conſ. 31. n. 16. & 29. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11 tit. 10. n. 14 verſ. Neque illud, Peregr. de fideicomm. d. art. 23 n. 21. & 22. & conſ. 16. n 30. verſic. Simile vol. 4 Eiuſdem ſententiæ fuerunt omnes, qui generaliter de Principibus loquentes tradiderunt, legitimationem ab eis factam de ſubdito alieno non valere pro bonis exiſtentibus extra territorium legitimantis, vt Mantic. d. lib. 11. tit. 10. n. 45. verſ. Sed, quo ad ultim, Monoch. de præſump. d. lib. 4 præſ. 79. nu. 61. verſic. Et hæc quidem opinio, & conſ. 629. n. 17. Farin. in recoll. deciſ. par. 1. deciſ. 191. nu. 13. Quemadmodum, & ij, quos retulimus ſupra n. 7. & referemus infra n. 162. ſimpliciter dicentes, legitimationem non trahi ad bona ſita extra territorium legitimantis, Et verò etiam ij, qui ſpecialiter loquuntur de legitimatione ſubditi, quos referemus nu. 140. nam ijdem multò magis cenſent non trahi, ſi non ſubditus legitimatus ſit,* quia Princeps non poteſt in perſonas, & res alienæ ditioni ſubiectas
13 contentioſam iuriſdictionem exercere † *cap. nouit de iudic. cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit.* Sed iuriſdictio, quæ a legitimante exercetur, licet in caſu propoſito vi-
14 deatur eſſe voluntaria, † eo, quod non, niſi in volentes confertur, *vt dicemus infra*
15 *num. 36.* re vera tamen eſt contentioſa, †
16 quia non poteſt operari, niſi citatis ijs, † de quorum agitur præiudicio, puta agnatis, aut cognatis ius habentibus in hæreditate patris defuncti, *vt ſcribunt Bald. in d. proem. Cod. n. 7. verſic. Aut iſta legitimatio, & conſ. 306. n. 3 verſic. Si autem vol. 2. Abb. in d. cap. per venerabilem n. 29. qui fil. ſint legit. & conſ. 84. n. 2. vol. 1. Dec. conſ. 52. n. 2. conſ. 55. n 7. verſic. Et dato, & conſ. 206. n 7. Gozad. conſ. 29 n. 24.* vel habentibus ſpem probabilem in bonis eius adhuc viuentis ex cauſa feudali, vel emphyteotica, vel fideicommiſſaria, *vt ſcribunt Curt. Iun. conſ. 157. n. 4. Ruin. conſ 178. n. 12. vol. 2. Dec. d. conſ. 55. n. 2. Burſat. conſ. 433. n. 4.* Non poterit igitur in perſonas, & res non ſubiectas exerceri.

Secundus verò caſus eſt, quando Princeps habens iuriſdictionem reſtrictam, & limitatam legitimat intra, vel extra ſuū territorium ſubditum alienum, & ſumus in caſibus, in quibus talis legitimatio nemini affert præiudicium, vt euenit, cum ſit patre viuente, & petente, & tractamus de bonis, quæ ſunt in libera ipſius diſpoſitione, quo caſu neminem lædit,
17 † *vt ſcribunt Bald. in proem. Cod. n 7. verſic. Sed in hoc poteſt diſtingui, Ang. conſ. 350. n. 8. verſic. igitur, Caſtr. conſ. 125. num. 1. verſic. Et hoc caſu placet vol. 2. & conſ. 16. nu. 2. in fi vol. 3. Aff. in cap. 1. §. naturalis in ſecundo not. num. 23. ſi de feud. fuer. cont. Soc. Sen. conſ. 47. nu. 31. verſic. Non omitto vol. 4. Corn. conſ. 1. n. 18. verſic. Vide etiam vol. 3. Dec. conſ. 52. n. 2. conſ. 55. nu. 5. verſic. Et vltimus, & n. 7. verſic. Tertio non obſtat, & conſ. 206. n. 7. & conſ. 306. n. 7. verſic.*

Primo,

Primo, Bec. conſ. 179. n. 23. Surd. conſ. 1. n. 74.
verſic. Reſpondetur ſecundo, & n. 76. non enim
18 lædit patrem, † ſecundum Ang. d. conſ. 350.
nu. 8. verſic. Si igitur, cum volenti, & con-
ſentienti damnum, & iniuria non fiat,
19 † l. 1. §. vſque adeò ff. de iniur. l. nemo videtur.
188. ff. de reg. iur. Et in propoſito conſiderant Caſtr.
d. conſ. 180. n. 1. vol. 1. Lader. conſ. 100. num. 3.
20 nec lædit agnatos, aut cognatos, † vt ſcri-
bunt Bald. in d. proem. Cod. n. 7. verſic. Sed in hoc
poteſt diſtingui, Ang. d. conſ. 350. n. 8. verſic. Si
igitur, Caſtr. d. conſ. 180. n. 1. vol. 1. & d. conſ.
16. n. 3. vol. 3. Dec. d. conſ. 52. n. 2. d. conſ. 55.
n. 7. verſic. Tertio non obſtat d. conſ. 206. n. 7. &
d. conſ. 306. n. 7. verſic. Primò Lader. d. conſ. 100. n.
3. verſic. Rurſus, aut ſaltem eorum præiudi-
21 cium non eſt conſiderabile; † vt an Gabr.
conſ. 29. num. 7. in fi. vol. 1. quia, cum pater
poſſit de bonis ſuis pro arbitrio diſpone-
22 re † l. 1. C. de Sacr. Eccl. l. verbis legis. 120. ff.
de verb. ſign. §. diſponat, Auth. de nupt. coll. 4.
§. 1. Inſt. de leg. Falc. l. 2. ff. ſi quis à par. fuer.
man. Et in propoſito conſiderant Bald. conſ. 306.
nu. 3. verſic. Sed, Bart. vol. 2. Ang. d. conſ. 402.
n. 1. verſic. Non obſtat, Caſtr. d. conſ. 180. nu. 1.
vol. 1. Dec. d. conſ. 306. n. 3. & 7. verſ. Primo,
Curt. Iun. d. conſ. 157. n. 4. & Lader. d. conſ. 100.
n. 3. verſic. Rurſus, & ea cuicunque volue-
rit etiam extraneo, vel inſtituendo, vel
23 legando relinquere † l. extraneum. 11. C. de
hæred. inſt. l. 1. §. 1. ff. ad l. Falc. & in his termi-
nis conſiderant Ang. d. conſ. 350. nu. 8. verſic. Si
igitur, & d. conſ. 402. nu. 1. verſic. Non obſtat,
Caſtr. d. conſ. 16. n. 3. vol. 3. aut etiam ven-
24 dere, & pecuniam in mare proijcere, †
vt in propoſito ſcribunt Bald. in d. proem. Cod. n. 7.
verſic. Et, ſi dicas, Ang. d. conſ. 402. n. 1. verſic.
Non obſtat, Caſtr. d. conſ. 125. n. 1. verſic. Et hoc
caſu placet, & d. conſ. 343. n. 1. verſic. Similiter
vol. 2. Affl. in d. cap. 1. §. naturales in ſecundo
not. n. 23. ſi de feud. cont. ſit, Soc. Sen. d. conſ. 47.
nu. 31. verſic. Non omitto vol. 4. Dec. d. conſ. 52.
n. 2. & d. conſ. 55. n. 7. verſic. Tertio Non obſtat,
Bec. d. conſ. 179. nu. 23. Surd. d. conſ. 1. nu. 76.
Gamm. deciſ. 387. n. 6 eaque ratione agna-
ti, & cognati non cenſeantur eo viuen-
25 te ius aliquod habere in eius bonis, † vt
conſiderant Bald. in d. proem. Cod. n. 7. verſic. Et,
ſi dicas, Caſtr. d. conſ. 180. n. 1. verſic. De Soro-
ribus vol. 1. d. conſ. 125. nu. 1. verſic. Et hoc caſu
placet, & d. conſ. 467. nu. 6. verſic. Nec videtur
curandum vol. 2. Affl. in d. §. naturales in ſecundo
not. n. 15. & 16. imò nec ſpem probabilem,
cum improbum ſit, quem eſſe ſolicitum
26 de hæreditate, & bonis viuentis † l. 2. §.
interdum ff. de vulgar. & in his terminis declarat
Caſtr. d. conſ. 180. nu. 1. verſic. De ſororibus, &
verſic. Licet enim vol. 1. Quamobrem, nec
27 ſunt in tali legitimatione citandi, † vt ſcri-
bunt Bald. d. conſ. 306 n. 3. verſic. Sed Bart. vol.
2. Ang. d. conſ. 350. nu. 11. verſic. Nec dicat quis,
& d. conſ. 402. n. 1. verſic. Non obſtat, Affl. in d.
§. naturales in ſecundo not. nu. 13. Iaſ. d. conſ. 11.
in fi. vol. 3. Ruin. conſ. 79. nu. 21. vol. 3. Dec. d.
conſ. 55. n. 2 vbi teſtatur, hanc doctrinam commu-
niter approbari, & n. 4. verſic. Secundo, & d. conſ.
306. n. 3. Curt. Iun. d. conſ. 157. n. 4. Gamm. d.
deciſ. 387. num 6. vt nec in ea, quæ fit poſt
mortem ex præambula ordinatione pa-
28 tris, † ſicut docent Caſtr. conſ. 34. nu. 3. verſic.

Sed ad hoc reſpondetur vol. 2. Abb. in d. cap. per
venerabilem nu. 29. qui fil. ſint leg. Gabr. d. conſ.
29. nu. 10. vol. 1. Bec. d. conſ. 179. nu. 23. verſic.
Atque hæc opinio, aut etiam ſumus in caſi-
bus, in quibus ij, de quorum agitur præ-
29 iudicio conſentiunt, † quo caſu non poſ-
ſunt dici lædi, cum (vt dictum eſt) vo-
lenti, & conſentienti non fiat iniuria, Et
tunc videtur res habere dubitationem:
Nam valere legitimationem, & tribuere
ius ſuccedendi etiam in bonis alibi exi-
30 ſtentibus † videtur ea ratione probari,
quia, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictio-
nis, etiamſi fiant extra territorium, & in
perſonam non ſubditam conferantur,
nihilominus valent, & ſuos effectus ope-
rantur, ſcilicet, quia voluntaria iuriſdi-
31 ctio poteſt etiam extra territoriũ † l. eman-
cipari. 36. in prin. ff. de adopt. & in perſonam
non ſubiectam exerceri, l. 1. C. de emancip.
lib. & in propoſito conſiderat Lader. d. conſ. 100. n. 2.
Quamobrem olim apud Proconſules ſta-
tim, atque vrbem erant egreſſi, etiam
prius, quam prouinciam ſibi decretam
ingrederentur, fieri poterant adoptio-
nes, emancipationes, & manumiſſiones
32 † l. 2. ff. de off. Proconſ. & leg. l. apud Proconſu-
lem. 17. ff. de man. vind. d. l. emancipari. 36. §.
1. ff. de adopt. etiam ab ijs, qui non erant de
prouincia illi decreta, & ſic non erant
33 ſubiecti, vt probat locus † Plin. lib. 7. epiſt.
dum ait, Tiro Proconſul prouinciam Beticam per
Ticinum eſt petiturus, ſpero me facile impetratu-
rum, vt ex itinere deflectat ad te, ſi voles vindicta
ſeruos liberare, & hodie dicimus iuriſdictio-
nem voluntariam poſſe etiam ab alienis
34 ſubditis prorogari, vt videre eſt apud Cal-
der. cons. 3. n. 2. tit. qui fil. ſint leg. Sed in ſpe-
cie propoſita legitimatio eſt voluntariæ
35 iuriſdictionis † §. generaliter, & ibi gl. in ver-
bo non eſt, verſic. Et ſic not. & Bart. n. 3. Auth.
quib. mod. nat. eff. ſui coll. 7. gl. in d. cap. per ve-
nerabilem, in verb. habeat poteſtatem, qui fil. ſint
leg. Bald. in d. proem. Cod. n. 7. verſic. Sed in hoc
poteſt diſtingui, Caſtr. cons. 352. num. 2. verſic. Et
prædicta confirmantur vol. 1. & d. cons. 115. num. 1.
verſic. Aut legitimatio ſit vol. 2. & d. cons. 16. n.
7. vol. 3. Affl. in d. §. naturales in ſecundo not. n.
14. Alex. cons. 11. n. 11. vol. 7. Soc. Sen. cons. 95.
n. 1. & 12. vol. 4. Dec. in l. vlt. nu. 5. verſic. Et
hoc videmus ff. de iuriſd. & d. cons. 52. n. 2. cons.
55. n. 7. verſic. Tertio non obſtat, d. cons. 150. n. 1.
verſic. Secundo arguitur vbi ait, ita DD. commu-
niter tenere, & n. 3. in fi. & d. cons. 206. ante n. 1.
d. cons. 306. n. 7. verſic. Primo, & cons 557. n. 9.
verſ. Prædictis, Pariſ. conſ. 1. n. 10. & 54 conſ.
2. n. 5. conſ. 3. nu. 4. & conſ. 10. nu. 119. vol. 2.
Gabr. d. conſ. 29 n. 6. vol. 1. Roll. conſ. 88. n. 3.
vol. 1. Chaſſ. conſ. 31. nu. 16. Bec. conſ. 36. nu. 2.
Menoch. conſ. 181. n. 44. Surd. d. conſ. 1. n. 74.
verſ. Reſpondetur ſecundo, & n. 76. verſ. Confir-
matur, Andr. Fach. d. lib. 3. controu. cap. 58.
verſ. Ad primum, Lader. d. conſ. 100. nu. 2.
Lap. d. comm. 3. §. 3. n. 2, non ſolùm eo re-
ſpectu, quod non, niſi inter conſentien-
36 tes exercetur, † ſecundum ea, quæ dicemus in-
fra n. 78. ſed etiam eo, quod effectu nemi-
37 nem lædit, † vt ſupra dictum eſt, & in propoſi-
to conſiderat Dec. d. conſ. 55. n. 7. verſ. Tertio non
obſtat, & d. conſ. 306. n. 7. verſ. Primo. Ergo,

licet fuerit facta extra territorium, & de
perſona non ſubiecta, nihilominus erit
valida, & ſuos effectus vbique, & pro
bonis vbique exiſtentibus operabitur.
Verùm hoc non obſtante verius, & re-
ceptius eſt, talem legitimationem non
valere, nec tribuere ius ſuccedendi in
bonis ſitis extra territorium legitimâtis.
38 † Ita enim cenſuerunt omnes, quos referemus in-
fra n. 81. & 100. loquentes de S. P. aut Imperato-
re; nam, ſi negant, valere legitimationem, quo-
ties fuit facta ab ijs, qui iuriſdictionem vniuerſalem
habent, multò magis negabunt, valere, quoties fuit
facta ab ijs, qui iuriſdictionem habeat reſtrictam,
& limitatam. Euſdem opinionis fuerunt omnes,
qui cenſent, ad bona alibi exiſtentia non trahi legi-
timationem ſubditi factam viuente, & petente pa-
tre, quos referemus infra n. 140. & ſeqq. nam ijdem
multò magis cenſent, adea non trahi legitimatio-
nem non ſubditi, vtpotè, in quem Princeps diffici-
lius, quam in ſubditum iuriſdictionem ſuam exer-
cere poteſt. Denique fuerunt huius opinionis omnes,
qui generaliter ſcripſerunt, Principem non poſſe le-
gitimare non ſubditum pro bonis extra ſuam ditio-
nem exiſtentibus, etiam vinente, & petente patre,
& conſentientibus ijs, de quorum agitur praeiudicio,
vt Caſtr. conſ. 343. n. 1. verſ. Plus videtur, vol.
2. Gabr. (licet ſub dubio) conſ. 29. num. 9. verſ.
Mihi quidem vol. 1. vbi ait, hanc eſſe veriorem,
Couar. in epito. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8. § 8.
nu. 14. Andr. Fach. d. lib. 3. controuer. cap. 58.
vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem. Proba-
tur autem hæc ſententia.
Primò ex cap. per venerabilem 13. verſ. Inſu-
39 per, qui fil. ſint legit. † vbi, cum quidam no-
bilis ab Innocẽtio III. poſtulaſſet, vt filios
ſuos legitimationis dignaretur titulo de-
corare, ad hoc, vt eis naturalium obie-
ctio non noceret, quominùs patri ſuo
ſuccederent, & adduxiſſet exemplum le-
gitimationis ab eodem S. P. factæ de filio
Regis Francorum ad ipſius inſtantiam,
negauit Innocentius, ſe id facturum, va-
rias adducens diuerſitatis rationes, & in-
ter cœteras hanc, quia. cum Rex ſuperiorem
in temporalibus minimè recognoſcat, ſine iuris alte-
rius læſione in eo ſe iuriſdictioni noſtræ ſubijcere po-
tuit, in quo videretur aliquibus, quod per ſe ipſum
(non, tamquam pater cum filijs, ſed, tamquam
Princeps cum ſubditis) potuit diſpenſare, tu autem
noſceris alijs ſubiacere, quibus verbis apertè
ſignificat, ideò ſe negare legitimationem
à patre petitam, quia, cum is eſſet ſub-
ditus alterius Principis, non poterat ſi-
ne iuris illius læſione ſeſe in eo ſubijcere
iuriſdictioni S. P. Ergo ex hoc patet, le-
gitimationem alieni ſubditi non poſſe
etiam ad inſtantiam patris fieri à S. P. &
conſequenter multò minus ab alijs Prin-
cipibus ad hoc, vt legitimatus ſuccedat
patri in bonis alibi exiſtentibus. Et ita te-
xtum illum ad hoc ponderat Abb. ibi n. 23. verſ. Et,
quod non ſit prorogabilis, Iaſ. conſ. 70. col. 2. verſ.
Confirmo prædicta, vol. 3. Couar. in d. tit. de ſpon-
ſal. part 2. cap. 8. § 8. nu. 14. Roll. d. conſ. 88.
n. 35. vol. 1. vol. 1. Peregr. de fideic. art. 23. n. 15.
verſ. Sed contra, Andr. Fach. d. lib. 3. controu.
cap. 58.
Secundò probatur, quia in ijs, quę pen-
dent à poteſtate, & authoritatę Princi-
pis, voluntas, & conſenſus patris nihil
operatur, ſcilicet, quia priuatus non po-
teſt ea tribuere, quæ ſunt iuris publici
40 † l. priuatorum. 3. C. de iuriſd. omn. iud. Sed le-
gitimatio pendet à poteſtate, & autho-
41 ritate Principis, † vt diximus ſupra num. 4.
42 quippè, cuius actus, & donum eſt, † vt
dicemus infra n. 144. Ergo, ſi in eo deficiat
poteſtas, non poterit ad legitimationis
validitatem patris conſenſus, & volun-
tas quicquam operari. Ita arguunt Caſtr.
conſ. 343. nu. 1. verſ. Plus videtur, vol. 2. Dec.
d. conſ. 150. n. 6. verſ. Tertio dici poteſt, Andr.
Fach. d. lib. 3. controu. cap. 58. verſ. Ad alterum.
Tertiò probatur, quia ſubditus, qui
petit filium ſuum ab alio, quam à ſuo
Principe legitimari, & hoc modo ſe ſubij-
cit illius iuriſdictioni, ſine dubio hoc fa-
cit in Principis ſui præiudicium, & iniu-
43 riam, ac iuris eius læſionem † d. cap. per
venerabilem verſ. Inſuper, & ſcribunt Affl. in d.
§. naturales in ſecundo not. n. 12. verſ. Unde alicui
pater, Iaſ. d. conſ. 70 col 2. verſ. Confirmo præ-
dicta vol. 3. Crott. in l. Gallus. 29. §. & quid, ſi
tantum n. 178. verſ. Item, quia legitimare ff. de
lib. & poſth. Soc. Iun. conſ. 100. num. 31. vol. 2.
Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 15. tit. 10. n. 45.
verſic. Et not. Abb. Peregr. de fideicomm. d. art.
23. n. 5. verſic. Secundo, & n. 15. verſic. Sed con-
tra, Andr. Fach. d. lib. 3. controu. cap. 58. verſic.
Secundum, non ſolùm, quia curat extra-
neum exercere iuriſdictionem in perſo-
nas, & res ſuppoſitas iuriſdictini ſui Prin-
cipis, quæ res magnum illi præiudicium,
44 & iniuriam affert, ſed etiam, † quia cu-
rat habere ſucceſſorem aliàs incapacem,
& hoc modo excludere fiſcũ illius Prin-
cipis, cui bona ſubſunt, & ad quem illa
deficientibus alijs agnatis, & cognatis,
quaſi vacantia pertinerent excluſo natu-
rali, aut ſpurio l. 1. C. de nat. lib. & in pro-
poſito conſiderant Bald. in l. eam quam. 14. n. 28.
C. de fideicomm. Per gr. d. art. 23. num. 5. verſic.
Quarto, & rectè, quicquid Caſtr. d. conſ. 125 n. 1.
verſic. Sed certè vol. 2. Sard. S. conſ. 1. n. 79. verſ.
Nec reſiſtit quantum, & alij dicant, Atqui hoc
ei facere non eſt permiſſum, cum ſine
conſenſu Principis ſui non poſſit ſubdi-
tus ſeſe alterius iuriſdictioni ſubijcere, &
iuriſdictionem etiam voluntariam pro-
45 rogare † d. cap. per venerabilem verſic. Inſuper,
& ibi Abb. n. 23. verſic. Et, quod non ſit proroga-
bilis, Ergo nec petere legitimationem.
Quarto probatur, quia, dato etiam,
quod ſubditus aliàs poſſet iuriſdictionẽ
alterius Principis ſaltem voluntariam
prorogare, non tamen hoc debet ei lice-
re, quoties agitur de ijs, quæ in ſignum
ſuperioritatis ſpecialiter Principi reſer-
uantur, cuiuſmodi eſt poteſtas legitiman-
46 di, † vt diximus ſupra num. 4. quia auferen-
do illi hanc prærogatiuam magnã, haud
dubiè ſubditus illi faceret iniuriam, quod
permitti non debet. Quamobrem dici-
mus prorogationem non dari in ijs, quæ
47 Principi ſpecialiter reſeruantur. † Ita ſcri-
bunt Abb. in d. cap. per venerabilem nu. 23. verſ.
Prima, Iaſ. d. conſ. 70. col. 3. verſ. Cum dicis,
vol. 3. Crott. in d. §. & quid, ſi tantùm nu. 178.
verſ. Item, quia, Dec. d. conſ. 150. num. 5. & 6.
verſ.

verſ. Tertio dicì poteſt, & d. conſ 557. n. 12. & 14.
verſ. Vltimo, Ruin. conſ. 66. num. 3. vol. 3. Soc.
Iun. conſ. 142. n. 2. vol. 1. Alciat. conſil. 17. n. 1.
lib. 4. Couar. in d. epit. tit. de ſponſ. part. 2. cap.
8. § 8. n. 14. Roll. d. conſ. 88. nu. 19. & ſeqq. &
n. 34. vol. 1. Gabr. d. conſil. 29. n. 7. & 9. vol. 1.
Peregr. de fideicomm. d art. 23 nu. 17. Gall. inter
conſ. Peregr. conſ. vn. n. 63. & 64. vol. 3.
Quintò facit, quia valet argumentum
48 ab arrogatione ad legitimationem, † *vt*
ſcribunt Iaſ. d. conſil. 40. col. 3. vers Non obſtat
etiam vol. 3. Ruin. conſ. 71. n. 3. vol. 3. Rip. in l.
ex facto. 43. in prin. n. 49. verſ. Tertio adducitur
ff. de vulg. Rol. d. conſ 88. nu. 16. vol. 1. Gall. d.
conſ. vn. num 66 ſcilicet, quia legitimatio
49 eſt ſimilis arrogationi † *l. iubemus. 6. in fi. C.*
de natural. lib. gl. in l. 1. in verb. parentibus ff. ad
municip. in l. filios. 3. in verb. non in materna C. de
municip. lib. 10. Bald. in l. 1. n. 5 verſ. Item le-
gitimatio C. de iur. aur. anul Caſtr. d. cons 467.
n. 3. vers. Item legitimatio, & n. 6. vers Quarto
vol. 2. Roman. conſ. 194. n 9. vers. Quamobrem,
Iac. d. conſ. 40. col 3. vers. Non obſtat etiam vol.
3. Crott. in. d. §. & quid, ſi tantum n. 168. Dec.
d. conſ. 150. n. 4. vers Confirmatur hoc, Ruin. cōſ.
71. n. 3. vol. 3. Roll. d. conſ. 88. n. 15. vol. 1. Gall.
in d. conſ. vn. n. 67. cum vtraque fiat ex re-
50 ſcripto Principis, † *vt de arrogatione conſtat*
ex § 1. §. cum autem impubes, Inſt. de adopt. l.
nam, & fœmina. 21. ff. eod. l. arrogationes 6. l. in
adoptionem patris 8. C. eod. De legitimatione verò
ex §. ſi quis ſanè, §. ſit igitur licentia, Auth. quib.
mod. nat. eff. leg. coll. 6. § illud, Auth. quib. mod.
nat. eff. ſ. e coll. 7. & per vtrãque filius tran-
51 ſeat in poteſtatem, & familiam patris, †
vt de arrogatione conſtat ex l. adoptiuum. 9. & l.
pen. §. fi. C. de adopt. §. illud, Inſt. eod. l. legem
Anaſtaſij. 7. vers. Sint itaque C. de natur. lib. De
legitimatione verò ex §. vlt. Inſt. de nupt. §. liceat,
& §. ſit igitur licentia. Auth. quib. mod. nat. eff.
ſui coll. 6. §. illud vers. Sit igitur licentia, Auth.
quib. mod. natu. eff. ſui, coll. 7. ſuique proin-
52 de hæres efficiatur, † *vt de arrogatione con-*
ſtat ex d. l. penult. §. vlt. C. de adopt. d. l. legem
Anaſtaſij. 7. vers. Sint itaque C. de nat. lib. De
legitimatione verò ex. § quibus, Inſt. de hæred. quæ
ab inſt. defer. & tot. tit. Auth. quib. mod. nat. eff.
ſui, coll. 7. Sed Princeps non poteſt inter-
ponere decretum arrogationis inter non
53 ſubditos, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. 1. n. 5. vers.*
Item legitimatio C. de iur. aur. anull. Caſtr. d. conſ.
467. n. 6. verſ. Quarto vol. 2. Dec. d. conſ. 150.
n. 4. vers. Confirmatur hoc, Roll. d. conſ. 88 n. 17.
vol. 1. Gall. d. conſ. vn. nu. 65. Ergo nec legi-
timare.
Sextò demum prædicta confirmantur
ea ratione, quia Princeps non poteſt de
perſonis, & rebus alienæ ditioni ſuppo-
54 ſitis diſponere, † *vt ſcribunt Ang. in d. l. 1.*
n. 1 vers. Item dicunt quidam C. de iur. aur. anull.
ne immittat falcem in meſſem alienam,
55 † *contra cap. 1. 6. qu 3. & cap. venerabilem 34.*
in prin. de electio. & hoc dato etiam, quod
56 à volentibus adiretur, † *per ea, quæ diximus*
ſupra nu. 40 & actus, qui geritur reſpice-
ret principaliter perſonas, & in conſe-
quentiam bona. Quamobrem nec tuto-
57 rem alienis ſubditis dare poteſt † *l. neque*
à Præſide 5. C. qui tut. dar. poſſ. & in his terminis
conſiderant Bald. in d. l. 1. n. 5. C. de iur. aur. anull.
& Caſtr. d. conſ. 467. nu. 6. verſ. Secundo vol. 2.
58 nec iudicem, † *l. vn. C. qui pro ſua iuriſd. iud.*
da. poſſ. & in propoſito conſiderant Bald. & Caſtr.
in ſupra allegatis locis. Scilicet, quia etiam
ea, quæ voluntariæ iuriſdictionis ſunt,
debent apud Iudicem competentem ex-
59 pediri † *l. vlt. verſ. Iubemus C. de emancip. lib.*
& ſcribunt Dec. conſ. 150. n. 4. & d. conſ. 557. n.
11. Roll. d. conſ. 88. nu. 23. vol. 1. Sed legiti-
mãdo ſubditum alienum haud dubiè di-
ſponit de perſona, & rebus alienæ ditio-
ni ſuppoſitis, quia facit, vt pater habeat
ſucceſſorem ab inteſtato eum, qui aliàs
de iure non ſuccederet, & ſic dat ei hæ-
60 redem, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. 1. n. 5. C. de*
iur. aur. anul. Ang. d. conſ. 350. nu. 7. Peregr. d.
art. 23. nu. 5. verſ. Tertiò. Ergo hoc facere
non poterit.
Neque obſtat, quod legitimatio ſit vo-
luntariæ iuriſdictionis, quæ etiam extra
territorium, & in perſonam non ſubie-
61 ctam poteſt exerceri, † quia reſpondeo,
hoc procedere, ſi exerceatur pro rebus
ſubditis, non verò, ſi pro rebus extra
iuriſdictionem exiſtentibus, quod, vt li-
quidò conſtet, varij caſus diſtinguendi
ſunt, quorum
Primus eſt, quando iuriſdictio exerce-
tur extra territorium inter ſubditos, &
pro rebus ſubiectis, & ſic prorogatio fit,
non reſpectu perſonarum, aut rerum, ſed
reſpectu loci, Et in hoc caſu certum eſt,
62 actum valere, † *vt diximus ſupra nu. 31. & di-*
cemus infra nu. 75. quia iuriſdictio volunta-
63 ria poteſt de loco ad locum prorogari †
d. l. emancipari. 36. in prin. ff. de adopt. & ſcri-
bunt Ang. d. conſ. 350. n. 4. Surd. d. conſ. 1. n. 77.
Quamobrem dicimus, eam poſſe etiam
extra territorium exerceri inter ſubditos,
64 & pro rebus ſubiectis, † *vti videre eſt apud*
Bald. in d. l. 1. n. 5. verſ. Tu dic C. de iur. aur. anul.
Caſtr. d. conſ. 343. n. 1. verſ. Similiter, & d. conſ.
467. n. 3. verſ. Nam inter ſubditos, & n. 6 verſ.
Sexto vol. 2. Corn. d. conſ. 1. nu. 18. verſ. Sed po-
teſt intelligi vol. 3. Dec. conſ. 557. n. 12. verſ. Non
obſtat dictum, Soc. Iun. d. conſ. 100. n. 13. & 16.
vol. 2. Cagn. in d. l. vlt. nu. 24. verſ. Sed reſpon-
deri poteſt ff. de iuriſd. Couar. in d. tit. de ſponſal.
part. 2. cap. 8. §. 8. n. 15. Roll. d. conſ 88. n. 36.
verſ. Vltimo vol. 1. Menoch. de præſump. d. lib. 4.
præſ. 79. n. 58. Andr. Fach. d. lib. 3. controu. cap.
58. verſ. Ad primum; Non enim debet atten-
di locus, vbi iuriſdictio exercetur, ſed
is, in quem iuriſdictionis effectus confer-
65 tur, † *vt ſcribunt Caſtr. conſ. 226. n. 2. & conſ.*
343. n. 1. vol. 2. Cran. d. conſ. 918. n. 2. Peregr.
de fideicomm. d. art. 23. num. 2.
Secundus verò caſus eſt, quando iuriſ-
dictio, aut in territorio, aut etiam extra
territorium exercetur inter ſubditos, ſed
pro rebus non ſubiectis, & ſic proroga-
tio fit, non reſpectu perſonarum, ſed re-
ſpectu loci, & rerum, aut ſaltem reſpe-
ctu rerum, Et in hoc caſu verius eſt actũ
66 non valere, † *vt oſtendemus infra n. 75. & ſeqq.*
quia iuriſdictio voluntaria poteſt quidẽ
prorogari de loco ad locum, ſed non de
67 re ad rem, † *vt ibi latius oſtendemus.* Quam-
obrem dicimus, eam non poſſe exerceri
etiã inter ſubditos pro rebus nõ ſubiectis,

68 † *vbi videre eſt apud Couar. d. part. 2. cap. 8. §. 8. num. 14.*

Tertius caſus eſt, quando iuriſdictio intra, vel extra territoriũ exercetur inter ſubditos, ſed pro rebus ſubiectis, & ſic prorogatio fit reſpectu loci, & perſonarũ, aut ſaltem reſpectu perſonarũ, ſed nõ reſpectu rerum, Et in hoc caſu verius eſt,
69 actum valere, † *vt diximus ſupra nu. 30.* quia iuriſdictio poteſt de loco ad locum, & de
70 perſona ad perſonam prorogari, † *vt ſcribit Aug. d. conſ. 330. n. 5.* Quamobrem dicimus eam poſſe exerceri etiam inter non
71 ſubditos pro rebus tamen ſubiectis, † *vbi videre eſt apud eos, quos retulimus ſupra num. 30. & 65.*

Quartus, & vltimus caſus eſt, quando iuriſdictio intra, vel extra territoriũ exercetur inter non ſubditos, & pro rebus non ſubiectis, & ſic prorogatio fit, vel reſpectu loci, rerum, & perſonarum, vel ſaltem reſpectu rerum, & perſonarum, Et in hoc caſu verius eſt actum non
72 valere, † *vt diximus ſupra nu. 38. & dicemus infra n. 75. & ſeqq.* quia iuriſdictio voluntaria non poteſt de perſona ad perſonam,
73 & de re ad rẽ prorogari, † *vt ſcribunt Rui. conſ. 67. n. 3. vol. 3. Soc. Iun. d. conſ. 100. n. 29. vol. 2.* Qua ratione dicimus, eam non poſſe, aut intra, aut extra territorium exerceri inter non ſubditos, & pro rebus non ſubiectis, † *vbi videre eſt apud Bald. in d. l. 1. n. 5. verſ. Tu dic C. de iur. aur. anul. Caſtr. d. conſ. 467. n. 3. verſic. Nam inter ſubditos, & n. 6. verſ. Sexto vol. 2. Soc. Iun. d. conſ. 100. nu. 56. & 20. vol. 2. Cagn. in d. l. vlt. n. 24. verſic. Sed reſponderi poteſt ff. de iuriſd. Roll. d. conſ. 88. num. 22. vol. 1. Peregr. conſ. 95. num. 12. vol. 1.*

Hinc intelligimus prorogationem iuriſdictionis voluntariæ nunquam cenſeri
75 prohibitam, † niſi, quoties fit reſpectu rerum: quia de rebus in aliena ditione exiſtentibus nemo poteſt ius dicendo diſponere, niſi conſentiat is, cuius iuriſdictio-
76 ni res illæ ſunt ſuppoſitæ, † *vt diximus ſupra num. 66.* Et hoc eſt, quod ſenſit Baldus *in d. l. 1. num. 5. verſic. Tu dic C. de iur. aur. anul.* dum reprobando Bartolum exiſtimantẽ poſſe Imperatorem legitimare ſubditum Eccleſiæ in terris ipſius Eccleſiæ, vtitur hac ratione, *quia*, inquit, *aliud eſt diſponere de loco, aliud e loco:* nam qui legitimat, & ſic iuriſdictionem voluntariam exercet in aliena ditione, non ideò prohibetur, quia diſponat in alieno loco, ſed, quia diſponit de loco alieno, ideſt, de rebus in aliena iuriſdictione exiſtentibus, cum legitimando hoc agat, vt filius legitimatus ſuccedat Patri in bonis ſitis in alieno territorio, quod ei facere non eſt permiſſum, *vt diximus ſupra num 60.*

Secundo reſpondeò, quod dicimus, voluntariam iuriſdictionem poſſe etiam extra territorium, & inter perſonas non
77 ſubiectas exerceri, procedere, † quando prorogatio fit de vno Iudice ad alium, qui tamen ſit ſub eodem Principe: nam tunc ideò permittitur, quia non offendiditur iuriſdictio Principis, quippè, cuius nomine tàm ab vno, quàm ab alio exercetur. Cœterum, ſi prorogatio fiat de vno Principe ad alium, verius eſt, non permitti, quia Princeps, cui perſonæ, & bona ſubſunt, offenditur, quoties ad aliũ recurritur, *vt diximus ſupra num. 43.* cum id, quod agitur, non eius, ſed agentis nomine, & authoritate fiat. *Ita reſpondet Roll. d. conſ. 88. num. 36. verſic. Secundò reſpondet, vol. 1.*

Tertiò reſpondeo, legitimationem eſſe voluntariæ iuriſdictionis eo ſolo reſpectu, quod non poteſt exerceri, niſi in vo-
78 lentes, † ſcilicet, quia, nec pater inuitus cogitur recipere filium in ſuam poteſtatem, nec inuitus filius in patris poteſtatem transferri poteſt *§. generaliter, & ibi Bart. num. 2. Auth. quib. mod. nat. eff. ſui. coll. 7. Affl. in d. §. naturales, in 2. not. num. 14.* Cœterum reſpectu iuris ſuccedendi, eo ſcilicet, quod per eam filius efficitur capax paternæ ſucceſſionis ad excluſionem agnatorum, & cognatorum, qui alioquin fuiſſent ab inteſtato ſucceſſuri, verius eſſe, legitimationem nõ eſſe iuriſdictionis voluntariæ, quia non pendet à voluntate, & conſenſu illorum, inter quos res agitur, ſed à voluntate, & poteſtate Principis, cui perſonæ, & bona ſubſunt, ideòque nil mirum, ſi in perſonas, & res alienæ iuriſdictioni ſubiectas exerceri nequeat. *Ita reſpondent Abb. in d. cap. per venerabilem, nu. 23. verſ. Secunda ratio, Iaſ. d. conſil. 70. col. 3. verſ. Secunda ratio, vol. 3. Crott. in d. §. & quid, ſi tantùm, num. 178. verſic. præterea, Roll. d. conſ. 88. num. 33 vol. 1. Lup. d. comm. 3. §. 3. nu. 2.*

Planè hoc ita plerique cenſent accipiendum, vt procedat, ſi tractemus de ſucceſſionibus ab inteſtato, quia, cum agnati, & cognati non fuerint vocati, nec conſenſerint legitimationi factæ ad inſtantiam patris, æquum non videtur, vt eis, maximè non ſubditis præiudicium afferri poſſit, *vt declarant Bald. in d. l. 1. nu. 5. verſ. Tu dic, & ibi Ang. n. 1. verſ. Tu verò C. de iur. aur. anul.* Cœterum, ſi tractemus de ſucceſſionibus ex teſtamento, vt, quia pater in teſtamẽto filium legitimatum inſtituerit, verius putant, poſſe eum conſequi
79 omnia bona, etiam alibi exiſtentia, † *per ea, quæ diximus ſupra num. 27. & ſeqq. Ita ſcribunt Ang. in d. l. 1. num. 1. verſ. Tu verò C. de iur. aur. anul. Soc. Sen. conſ. 47 nu. 39. vol. 4.*

Sed eſt verius, tàm ex teſtamento, quàm
80 ab inteſtato procedere, † *vt rectè ſcripſit Bald. in d. l. eam, quam. 14. num. 28. verſ. Dic, quod aut. C. de fideic.* quod patet ex eo, quia, aut filius legitimatus eſt naturalis, aut ſpurius, ſi naturalis, ſi quidem nulla extet ſoboles legitima, verùm eſt, poſſe eum conſequi omnia bona, vbiuis exiſtentia, non, quod hoc legitimatio operetur, ſed, quia pater etiam amota legitimatione potuit eum hæredem inſtituere, & ad totam ſuam ſubſtantiam vocare, cum naturalis non extante ſobole legitima ſit omnium bonorum paternorum capax, *vt dicemus in hoc cap. qu. 54. nu. 14.* At, ſi legitima ſoboles extet, quia naturalis inſpecta diſpoſitione iuris communis non eſt capax ſolidi, *vt diximus ibi num. 6.* & legitimatio, quæ reddit eum capacem, tanquàm territorio

ritorio limitata non operatur ſuam vim
extra territorium, *vt diximus ſupra num. 7.*
ideò fit, vt, quoad bona alibi ſita non
debeat haberi pro legitimato, & per con-
ſequentias, vt ex diſpoſitione paterna nõ
poſſit plus conſequi, quam naturalis. Idẽ
eſt, &, ſi filius legitimatus ſit ſpurius: nam
legitimatio non operabitur, vt cenſeatur
capax bonorum paternorum, quæ extra
territorium legitimantis ſita ſunt, etiam-
ſi pater in teſtamento eum hæredem in-
ſtituerit, quia non pendet eius capacitas
à voluntate patris, ſed à poteſtate Princi-
pis, quæ, tamquàm territorio limitata
non poteſt in bonis alibi exiſtentibus vim
ſuam operari, *vt diximus ſupra num. 7.*

Tertiùs caſus eſt, quando ſubditus alie-
nus, vel intra, vel extra territorium legi-
timatur à S. P. aut ab eo poteſtatem ha-
bente, Et tunc maior eſt dubitatio: Nam,
quia S. P. iuriſdictionem etiam tempora-
81 lem habet in toto orbe † *cap. cuncta per mun-
dum 9. quæſt. 3. & ſcribunt Bart. in extrauag. ad
reprimendum, in verb. totius orbis, num. 9. Abb.
in cap. quoniam, num. 5. de conſtit. Boſſ. in tit. de
for. comp. num. 164.* ideò legitimatio ex eius
authoritate facta etiam de non ſubdito,
& in loco non ſubiecto, puta in terris im-
perij, aut aliorum Principum tempora-
lium videtur valida, & trahenda ad om-
82 nia bona, vbiuis exiſtentia, † *Quod etiam
de iure verius cenſuit Rota apud Faria. in recoll.
part. 1. deciſ. 191. nu. 12. & 13.* Et dato etiam,
quod non valeret, quoties agitur de præ-
iudicio tertij, vt, cum fit poſt mortem
patris, vel tractatur de excludendis voca-
tis à bonis feudalibus, aut emphyteuticis,
83 aut etiam fideicommiſſo ſuppoſitis, † *ſe-
cundum ea, quæ diximus ſupra num. 11.* videtur
tamen ſuſtinenda, quoties de alterius nõ
agitur præiudicio, vt, cum fit patre vi-
84 uente, & petente, † *ſecundum ea, quæ dixi-
mus num. 27. & ſeqq.* Et ita in poſteriore ca-
ſu verius eſſe cenſuerunt *Caſtr. d. conſ. 125.
num. 1. verſ. & hoc caſu placet, vol. 2. & d. conſ.
16. num. 2. vol. 3. Dec. d. conſ. 52. num. 2. Bec.
d. conſ. 179. num. 22. & 23. Put. deciſ. 222. lib. 2.
vbi ait ita fuiſſe à Rota reſolutam*, per ea, quæ
diximus *ſupra num. 17. & ſeqq.*

Sed hoc non obſtante verius, & rece-
ptius eſt, legitimationem non ſubditi fa-
ctam à S. P. Vel ex eius authoritate non
tribuere ius ſuccedendi in bonis ſitis in
aliorum Principum dominijs, puta in ter-
ris imperij, aut aliorum Principum tem-
85 poralium. † *Ita enim ſcripſerunt gl. in d. cap.
per venerabilem, in verb. habeat poteſtatem, & ibi
Abb. num. 25. qui fil. ſint leg. Bart. in Auth. ex
complexu, num. 5. C. de inceſt. nupt. Bald. in d.
proem. Cod. num. 7. in d. l. 5. num. 5. C. de iur.
aur. an. & conſ. 67. num. 4. verſ. Item legitimatio
vol. 1. & conſ. 306. num. 1. vol. 2. Caſtr. d. conſ.
180. num. 1. verſ. & idem, ſi Papa, vol. 1. Affl.
in d. §. naturales, in 2. not. num. 9. Alex. d. conſ.
67. num. 8. verſ. facit, vol. 1. & conſ. 3. num. 2.
vol. 5. Iaſ. d. conſ. 70. col. 2. verſ. ſicut dic mus,
vol. 3. Gal. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. &
vxorem nomine Adelaſiam, nu. 197. & 202. Corn.
d. conſ. 1. num. 18. vol. 3. Dec. d. conſ. 52. nu. 2.
Soc. Iun. d. conſ. 100. nu. 17. & 27. vol. 2. Chaſſa.
conſ. 32. num. 15. Boſſ. in tit. de princip. num. 182.
Crau. conſ. 993. num. 35. in fi. Gabr. d. conſ. 9. nu.
1. vol. 1. Molin. de primog. Hiſpa. lib. 3. cap. 2.
num. 11. Maſc. de conc. vlt. vol. d. lib. 11 tit. 10.
num. 43. Surd. d. conſ. 1. num. 75. Men. conſ.
1126. nu. 43. vbi teſtatur, hanc eſſe magis receptam
dd. Sententiam. Pereg. de fideicomm d. art. 23. nu.
5. & conſ. 16. num. 30. verſ. Simile, vol. 5. Lup.
d. comm. 3. §. 3. num. 1. & 29.* Quia S. P. in
aliorum Principum ditionibus tempora-
lem iuriſdictionem exercere nec poteſt,
86 nec vult, † *vt de poteſtate conſtat ex cap. nouit.
de iudic. cap. cauſam, qui fil. ſint leg. & ſcribunt
Abb. in cap. expoſita, nu. 2. de arbitr. & in d. cap.
per venerabilem, num. 25. qui fil. ſint leg. Felin. in
cap. quæ in Eccleſiarum, col. 9. verſ. Tertia decla-
ratio, de conſtit. & in cap. cum non liceat col. 5.
verſ. Contrarium, de præſcrip. Affl. in d. §. natu-
rales, in 2. not. num. 5. Ruin. conſ. 212. num. 6.
vol. 1. conſ. 70. n. 18. & conſ. 116. n. 3. vol. 5. Oſaſ.
conſ. 25. num. 22. & 24. de voluntate verè ſcribit
Andr. Fach. d. lib. 3. contr. cap. 58. verſ. Ad ter-
tium*, ne immittat falcem in meſſem alie-
87 nam † *contra cap. venerabilem. 34. in prin. de
elect. cap. 1. 6. quæſt. 3. vt in propoſito ſcribit gl. in
d. cap. per venerabilem, in verb. habeat poteſtatem,
qui fil. ſint leg.* Idque procedit, non ſolum,
ſi legitimatio fiat poſt mortem patris,
quo caſu poſſet alijs afferre præiudicium,
*ſecundum ea, quæ diximus ſupra num. 10. in qui-
bus terminis loquuntur Bald. d. conſ. 67. num. 4.
verſ. Item legitimatio, vol. 1. Caſtr. d. conſ. 16. nu.
2. vol. 3. Alex. d. conſ. 3. num. 2. vol. 5. Dec. d.
conſ. 52. num. 2. Crott. in d. §. & quid, ſi tantum,
num. 177. verſ. Primus*, ſed etiam, ſi fiat eo
viuente, & petente: nam, & ſi res ſit val-
dè controuerſa, verius tamen, & rece-
88 ptius eſt, non valere, † *vti videre eſt apud
Abb. in d. cap. per venerabilem, num. 25. Affl. in
d. §. naturales, in 2. not. num. 4. & ſeqq. Iaſ. d.
conſ. 70. col. 2. verſ. confirmo etiam vol. 3. Crott.
in d. §. & quid, ſi tantum num. 178. verſ. & iſta
opinio, vbi ait, hanc eſſe veriorem, Ruin. conſ. 77.
num. 3. vol. 3. Soc. Iun. d. conſ. 100. num. 27. vol.
2. Pereg. de fi. cit. d. artic. 23. num. 5. vbi ait, con-
trariam opinionem communiter reijci, & d. conſ. 16.
num. 30. & conſ. 87. num. 4. vol. 5. Fratt. inter
conſ. eiuſdem Pereg. conſ. 812. num. 2. vol. 3. Lup.
d. comm. 3. §. 3. num. 34.* ne fiat præiudicium
illi Principi, cuius iuriſdictioni perſonæ,
& bona ſunt ſubiecta, *ſecundum ea, quæ dixi-
mus ſupra num. 44. & ſeqq.* quod ita apertè
probat *d. cap. per venerabilem, verſ. inſuper, qui
fil. ſint legit.* vt nullus eſſe poſſit probabili
dubitationi locus, *vt patet ex ijs, quæ diximus
ſupra num. 44.*

Nec eſt contrarium, quod S. P. dica-
tur habere iuriſdictionem etiam tempo-
ralem in toto orbe, quia hoc verùm eſt
89 habitu, ſed non actu, & exercitio, † *vt de-
clarant Abb. in cap. 1. num. 4. de probat. & in cap.
licet n. 2. de for. compet. Affl. ſuper conſt. regn. lib.
1. in conſtit. Officiorum periculoſa, ſub rubr. 58. n.
6. Ruin. conſ. 113. nu. 7. vol. 4. & conſ. 85. nu. 1.
vol. 5. Boſſ. in tit. de for. compet. n. 164. Oſaſc. d.
conſ. 25. num. 25. Peregr. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 2.
num. 30.* Vndè, quia, qui legitimat, iuriſ-
dictionem exercet, cum legitimare ſit
actus iuriſdictionis, *vt diximus ſupra nu. 2.*
ideo fit, vt S. P. in aliorum Principum
ditio-

dirionibûs legitimare nequeat.
Planè interdum valet legitimatio, &
tribuit ius ſuccedendi etiam in bonis ſitis
in aliorum Principum ditionibus.
Primum enim, ſi bona, quæ alibi ſita
ſunt, pertineant ad Eccleſiam, vt ſunt
bona feudalia, & emphyteutica Eccleſię,
magis eſt, vt ad ea trahatur à S.P. vel ex
90 eius authoritate ſacta legitimatio, † vt
ſcribit Peregr. de fideicomm. d. art. 23. n. 4.
Secundò verò, ſi S.P. diſpenſet ſuper
radice matrimonij, puta permittat, vt
matrimoniũ inter eos contrahatur, inter
quos de iure contrahi non poterat, & fi-
lios anteà natos legitimet, verius eſt, per
hoc tribuere ius ſuccẽdendi in omnibus
bonis etiam ſitis in dirionibus Principum
91 ſæcularium, † vt ſcribunt Abb. in d. cap. per
venerabilem n. 25. qui fil. ſint leg. Gul. Ben. in d.
cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adela-
ſiam n. 202. Soc. Sen. conſ. 65. n. 7. vol 3. Purp.
conſ. 92. n. 19. Molin. de primog. Hiſpan. d. lib.
3. cap. 2. nu. 12. verſ. Atque quando, Peregr de
fideicomm. d. art. 23. n. 7. & conſ. 7. n. 17 vol. 2.
Lup. d. comm. 3 §. 3. n. 32. quia tale ius non
conſequũtur filij principaliter ex autho-
ritate S.P. ſed per quandam conſequen-
tiam, vt declarat Gal. Bea. ibi, in verb. & vxo-
rem nomine Adelaſiam num. 202. Nam princi-
paliter diſponit de matrimonio, dùm
reddit illud validum, vt autem filij con-
ſequantur ius ſucceſſionis, hoc venit pee
conſequentias, quia, vbi matrimonium
conualidatum eſt, & eo modo filij ſunt
facti legitimi, talis legitimatio non cen-
ſetur facta ex reſcripto Principis, ſed pee
ſubſequens matrimonium, quæ res ope-
ratur, vt filij anteà nati beneficio iuris
communis conſequantur ius ſuccedendi
in omnibus bonis vbique exiſtẽtibus, non
minus, quam, ſi poſt contractum matri-
92 monium eſſent nati, † l. cum quis. 10. l. na-
per. 11. C. de nat. lib. §. quibus, Inſt. de hared. qua
ab int. def. Hoc autem Princepes ſęcula-
res facere non poſſent, quia poteſtas di-
ſpenſandi ſuper matrimonio, tamquam
reſpiciens rem ſpiritualem ſpecialiter eſt
93 S.P. reſeruata, † vt ſcribunt Caſtr. d. conſil.
467. n. 7. vol. 2. Abb in d. cap. per venerabilem
n. 26. qui fil. ſint leg. Iaſ. d. conſ. 11. col. 4 verſ.
Non obſtat ergo vol. 4. Soc. Sen in d. l. Gallus. 29.
§. ſi eius n. 5. verſ Sed aduerte ff. de lib. & poſth.
& conſ. 47. n 36. verſic. Si tamen diceretur vol. 4.
Ruin. conſ 67 n. 4. verſ. Vel ſecundo dici poteſt,
& conſ. 75. nu. 14. vol. 3. Gozad. conſ. 6. nu. 63.
Lup d. comm 3 §. 3. n. 45. Poſſent quidem
amota cauſa matrimonij legitimare filios
ex tali complexu natos, & eos reddere
capaces bonorum, † vt declarant gl. in § vlt.
in verb. participium verſ. Quaro tamen, Auth.
quib mod. nat. eff. ſui coll. 7. Caſtr. d. conſ. 467.
n. 7. vol. 2 Iaſ. d. conſ. 11. col. 4 verſ. Non ob-
ſtat ergo vol. 3. Soc. Sen. in d. § ſi eius n. 5. verſ.
Sed aduerte, & d. conſ. 47. n. 36. verſ. Si tamen
diceretur vol. 3. Ruin. d. conſ. 75. num 14. vol. 3.
Lup d. comm. 3 §. 3. n. 46. Et, licet hæc non
dicatur proprie legitimatio, ſed diſpen-
94 ſatio, † vt ſcribunt Ang. d. conſ. 305. num. 12.
Caſtr. conſ. 30. n. 4 vol. 1. & d. conſ. 467. nu. 7.
vol. 2. Barba. conſ. 58. num. 6. vol. 2. Dec. conſ.
263. n. 3. conſ. 287. n. 6. conſ. 337. n. 3. conſ. 393.
n. 10. & conſil. 576. n. 6. Parſ. conſ. 12. n. 207.
vol. 2. Soc. Iun. conſ. 97. n. 6. & 41. & conſ. 120.
n. 19. & 19. vol. 2. Brun. conſ. 15. n. 8. Menoch.
conſ. 181. n. 17. tamen, quoad effectum ſuc-
96 ceſſionis pro legitimatione habetur, † vt
declarant Caſtr. conſ. 202. n. 1. verſ. ſed hic facta
vol. 2. Lup. d. comm. 3. §. 3. nu. 46. verſ. Et li-
97 cet, & legitimationi comparatur, † vt
ſcribunt Caſtr. conſ. 30. num. 2. verſ. Ex his infertu
vol. 1. Dec. conſ. 52. n. 1. in fi. & n. 2. verſ. Non
obſtat, quod tradit, Lup. d. comm. 3. §. 3. nu. 46.
in fin.
Tertiò, ſi pater, ad cuius inſtantiam
fit legitimatio, ſit idemmet Princeps, cu-
ius iuriſdictioni perſona, & bona ſunt
ſubiecta, dubium non eſt, quin valeat le-
gitimatio, & tribuat ius ſuccedendi in
98 bonis, in illius ditione exiſtentibus, † vt
ſcribunt Abb. in d. cap. per venerabilem num. 25.
Affl in d §. naturales in ſecundo not. nu. 12. Iaſ.
d. conſ. 70. col 2 verſ. Confirmo etiam vol. 3. Lup.
d. comm 3. §. 3. n. 31. & patet ex d. cap. per ve-
nerabilem, vbi S.P. ad inſtantiam Regis
Francorum legitimauit eius filium natu-
ralem, & virtute illius legitimationis fi-
lius ſucceſſit in bonis in ditione regis exi-
ſtentibus, Et hoc ideò, quia cum conſen-
ſu, illius, cui perſonæ, & bona ſubſunt,
non ſolum S.P. ſed etiam quilibet alius
Princeps in alieno ſtatu iuriſdictionem
exercere poteſt, vt dicemus infra num. 163. &
ſeqq.
99 Quartò demum ex magna cauſa † po-
teſt S.P. legitimare ſubditum alienum,
etiam pro bonis in alterius ditione exi-
ſtentibus, vt ſcribunt Abb. in d. cap. per venera-
bilem, num. 25. Boſſ. in d. tit. de princip. num. 182.
& Couar. in d. tit de ſponſ. part. 2. cap. 8. §. 8. nu.
16. vt, ſi ex legitimatione filij alicuius
Principis magnam ſit reſpublica Chri-
ſtiana vtilitatem, puta pacem, aut fidei
propagationem, aut aliam ſimilem acce-
ptura, vt ſcribit Abb. in d. cap. per venerabilem,
num. 25.
Quartus caſus eſt, quando ſubditus
alienus, vel intra, vel extra territorium
legitimatur ab Imperatore, aut ab eius
Comite Palatino, quo caſu, tamquàm
facta ex authoritate Imperatoris perinde
habetur, atque, ſi ab ipſomet Imperatore
100 facta fuiſſet; † vt ſcribunt Parſ. conſ. 1. nu. 3.
& conſ. 15. nu. 69. vol. 2. Soc. Iun. conſ. 121. nu.
3. vol. 2. Decia. conſ. 19. num. 5. vol. 1. conſ. 38.
num. 5. & conſ. 40. num. 7. vol. 3. Roll. conſ. 12.
num. 32. in fi. vol. 4. Math. Bran inter conſ. vlt.
vol. conſ. 175. num. 57. & ibi Paul. Lanc. conſ.
576. num. 20. & 25 verſ. Nec iſte caſu, vol. 1. Bec.
conſ. 216. num. 19. & conſ. 218. num. 4. Surd. d.
conſ. 1. num. 27. Pereg. conſ. 20. num. 15. vol. 1.
cum omnia noſtra faciamus, quibus au-
thoritatem noſtram impartimur l. 1. §.
omnia C. de vet. iur. enul. Et in hoc caſu ma-
gna eſt controuerſia, nunquid huiuſmodi
legitimatio valeat, & tribuat ius ſucce-
dendi in bonis ſitis in aliorum Principum
ditionibus; nam plerique cenſuerunt va-
lere, & tale ius tribuere, ſine ſit facta in
terris illorum Principum temporalium,
qui, aut de iure, aut de facto neminem
reco-

recognoſcunt in ſuperiorem, ſiuè etiam in terris Eccleſiæ; *ita enim de terris Eccleſiæ conſuerunt Bart. conſ. 75. num. 4. lib. 1. Ang. in l. emancipare. 36. num. 2. ff. de adop. & conſ. 350. num. 6. verſ. vnde concludo, & conſ. 402. num. 1. & 3. Caſtr. conſ. 352. nu. 2. verſ. Et prædicta confirmantur, vol. 1. Calder. conſ. 3. num. 1. verſ. Sed contrarium, & num. ſeqq. tit. qui fil. ſint leg. Pariſ. conſ. 2. num. 17. vol. 2. Paul. Lanc. inter d. conſ. vlt. vol. conſ. 176. num. 17. & 21. vol. 1. Et de terris Principum non recognoſcentium Superiorem Alciat. conſ. 17. num. 3. verſ. idem etiam lib. 4. & conſ. 73. num. 13. verſ. Item non procedit, lib. 9. Et generaliter de perſonis, & rebus non ſubiectis Ang. d. conſ. 350. num. 5. Caſtr. conſ. 467. nu 3. verſ. vt igitur, vol. 2. Pariſ. conſ. 1. num. 7. & conſ. 10. num. 118. verſ. ad reſolutionem, vol. 2. Decia. conſ. 3 num. 107. vol. 1.* Idque ſine dubio procedere, ſi ſimus in ijs caſibus, in quibus legitimatio neminem lædit, vt
101 quia, fiat viuente, & petente patre, † *vt in ſpecie tradiderunt Bald. in d. proem. Cod. num. 7. verſ. Sed in hoc poteſt diſtingui, Ang. d. conſ. 350. num. 8 verſ. Si igitur Caſtr. d. conſ. 125. num. 1. verſ. Et hoc ſenſu placet, & d. conſ. 467. nu 3. verſ. Vt igitur, vol. 2. & d. conſ. 16. num. 9. vol. 3. Soc. Sen. d. conſ. 47. num. 31. verſ. Non omitto vol. 4. Corn. d. conſ. 1. num. 18. verſ. Et idem vult, & verſ. Vide etiam, vol. 3. Dec. d. conſ. 55. num. 7. verſ. Tertiò non obſtat, & d. conſ. 306. num. 7. verſ. Primò, & verſ. Pars ratione, Pariſ. d. conſ. 1. num. 103. vol. 1. d. conſ. 1. num. 8. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem, & d. conſ. 10. nu. 118. verſ. Et omiſſis pluribus vol. 2. Alcia. conſ. 73. nu. 13. verſ. Item non procedit, lib. 9. Paul. Lanc. inter conſ. vlt. vol. d. conſ. 176. num. 27. vol. 1. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem, & ab ea nullo pacto recedendum, Decia. d. conſ. 3. num. 107. verſ. Attamen, vol. 1. Ber. d. conſ 179. num. 22. & 23. vbi pariter teſtatur, hanc eſſe magis communem, & longo vſu, & diuturna conſuetudine receptum, & in viridi obſeruantia, Surd. d. conſ. 1. nu. 76. Fratus inter conſ. Pereg. d. conſ. 112. num. 2. vol. 3. Ladereh. d. conſ. 100. num. 1. verſ. Sed his non obſtantibus, & num. 6 verſic. Vltimo, vbi teſtatur, hanc hodie receptiorem eſſe.* aut etiam poſt eius mortem cum conſenſu illorum
103 de quorum agitur præiudicio, *in quibus terminis loquitur Caſtr. d. conſ. 180. num. 1. verſ. Hæc tamen vera, vol. 1. & d. conſ. 125. num 1. verſ. Aut legitimatio fit, vol 2.* Et ita de conſuetudine ſeruari atteſtantur *Soc. Sen. d. conſ. 47. num. 37. in fi. vol. 4. Pariſ. d. conſ. 1. num 15. & d. conſ. 10. num. 124. vol. 2. Alciat. d. conſ. 17. num 4. lib. 4. & d. conſ 73 num. 13. verſ. Item non procedit lib. 9. Decian. d. con. 3. num. 108. & 109 vol. 1.* Et in ſtatu potiſſimum Veneto tolerari ſcribunt *Pereg conſ. 84. num. 28. vol. 1. conſ. 7. num. 17. vol. 2. conſ. 15. nu 5 conſ. 17. num. 4. vol. 4. conſ. 16. num. 21. & conſ. 17 n. 4. vol. 5. Fratta inter conſ. eiuſdem Pereg. d conſ. 112. num. 4. & ibi Pereg. in ſubſcriptione, vol. 3.*

Mouentur autem, vt ita ſentiant, quia ceſſat in hoc caſu ratio, propter, quàm aliàs dicimus legitimationē ab vno Principe factam non valere pro bonis in alterius territorio exiſtentibus: nam ratio eſt, quia Princeps in aliena ditione iuriſdictionem exercere nequit, *vt diximus ſupra num. 54.* At hæc ratio ceſſat in Imperatore, quia, cùm ſit Dominus totius Mundi *l. deprecatio. 9 ff. ad l. Rhod. de iact. l. bene à Zenone. 3. C. de quadr. præſcrip. §. quod igitur, Auth. vt Eccl. Roma coll. 2. §. hac conſiderantes Auth. vt om. obed. Iud. prou. coll. 5 & ſcribunt Bart. in l. cunctos populos. 1. num. 1. & ibi Iaſ. num. 2. C. de Summ. Trin. Bart. in proem. ff. in prin. num 3. verſ. Ad leges contrarias, & in l. hoſtes. 24. nu. 7. ff. de capt. & poſtli. reu. Bald. in cap. 1. in prin. n. 1. de pac. iur. firm. Abb. conſ. 84. num. 3. verſ. Et primò, vol. 1. Pariſ. conſ. 1. num. 11. & conſ. 10. num. 120. vol. 2. Paul. Lanc. inter d. conſ. vlt. vol. conſ. 176. num. 22. vol. 1. Dec. conſ. 306. nu. 9 Gabr. tit. de neg. ver. dom. concl. 3. nu. 1. Surd. d. conſ. 1. num. 78. Pereg. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 2. num. 40.* & vbique iuriſdictionem habeat,
105 † *vt ſcribunt Calder. d. conſ. 3. num. 1. verſ. nam, cum Imperator, tit. qui fil. ſint leg. Dec. d. conſ. 306. num. 9.* Conſequens videtur, vt vbiq; etiam eam exercere poſſit, *quod etiam explicitè ſcripſerunt Pariſ. d. conſ. 10. num 120. vol. 2. Paul. Lanc. d. conſ. 176. num. 23. vol. 1. Surd. d. conſ. 1. num. 78.* maximè, ſi ſit voluntaria, *vt declarat Calde. d. conſ. 3. num. 1. verſ. nam, cum Imperator.*

Nec obſtare videtur, quod hodie mul-
106 ti Principes libertatem præſcripſerint, † & hoc modo excluſerint Imperatorem à poteſtate iuriſdictionis in ipſorum ditionibus exercendæ, quia talis præſcriptio, ſiuè excluſio non videtur ad legitimandi poteſtatem extendendam, *vt declarant Soc. Sen. d. conſ. 47. num. 37. vol 4. Dec. d. conſ. 306. num. 9. Pariſ. d conſ. 1. num. 13. & d. conſ. 10. num. 121. & 123. vol. 2. Paul. Lanc. d. conſ. 176. num. 24. vol. 1.* Nam, cum Imperatores perpetuo conſueuerint ſaltem per ſuos Comites huiuſmodi legitimationes vbique celebrare, *vt atteſtantur ij, quos retulimus ſupra nu. 103.* Conſequens eſt, vt per tales actus cenſeantur ſibi in hoc genere iuriſdictionem, & authoritatem conſeruaſſe, dato etiam, quod in alijs dici poſſet præſcripta iuriſdictio, quia præſcriptio, tamquàm odioſa non extenditur de genere ad genus, ſed eatenus tantùm procedit, quatenus præſcriptum.

Hoc tamen non obſtante verius, & receptius eſt, legitimationem ſubditi alieni factam ab Imperatore, vel eius Comite non tribuere ius ſuccedendi in bonis ſitis in aliorum Principum ditionibus, ſiuè facta ſit in terris Eccleſiæ, aut Principum ab Eccleſia inueſtitutorum, ſiuè etiā in terris aliorum Principum temporalium, qui, aut de iure, aut de facto Imperatorem non recognoſcunt in ſuperio-
107 rem. † *Ita enim de facto in terris Eccleſiæ ſcripſerunt Bald. in d. l. 1. num. 5. & ibi Ang. nu. 1. verſ. Item dicunt quidam C. de iur. aur. anul. Bald. in d. proem. Cod. num. 7. & in d. l. eam, quam. 24. n. 28. C. de fideic. Ang. d. conſ. 350. num. 8. verſ. ſi igitur, Caſtr. d. conſ. 180. num. 1. verſ. Hæc tamen vera, vol. 1. conſ. 226. num. 2. conſ. 343. nu. 1. verſ. Eodem modo, & conſ. 467. num. 1. verſ. eodem modo, & num. 3. verſ. per quod actum, vol. 2. Abb. in d. cap. per venerabilem, num. 26 qui fil. ſint leg. & d. conſ. 84. num. 2. lib. 1. Afflict. in d. §. naturales, in 2. not. nu. 8. & 9. Alex. d. conſ. 67. num. 8. vol. 1. vbi teſtatur, ita ſe habere magis*

communem

communem opinionem, à qua in iudicando non eſt recedendum, 1aſ. d. conſ. 70. col. 2. verſ. ſicut diximus, vol. 3. Dec. in l. vlt. num. 6. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, & ibi Cagn. num. 24. ff. de iuriſd. Dec. d. conſ. 55. num. 3. & 7. verſ. Tertiò non obſtat, vbi pariter teſtatur, hanc eſſe magis communem opinionem, à qua in iudicando non eſt recedendum, & d. conſ. 150. num. 6. verſ. Tertiò principaliter, d. conſ. 206. nu. 1. vbi ſimiliter ait, hanc eſſe communem opinionem, & d. conſ. 306. num. 7. & d. conſil. 557. nu. 9. verſ. Prædictis, Crott. in d. §. & quid, ſi tantum, n. 177. verſ. Primus, Corn. d. conſ. 1. num. 18. vol. 3. & d. conſ. 9. num. 4. vol. 4. Ruin. conſ. 164. nu. 4. & 10. verſ. Nec poſtremò, vol. 1. conſ. 66. num. 1. conſ. 67. num. 3. vol. 3. Alciat. d. conſ. 17. num. 1. lib. 4. Chaſſa. conſ. 31. num. 15. Soc. Iun. conſ. 142. num. 1. vol. 1. & conſ. 100. nu. 7. 13. 15. & 18. vol. 2. Ceph. conſ. 23. num. 76. Cran. conſ. 993. nu. 35. in fi. Roll. d. conſ. 88. nu. 14. vol. 1. Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 11. tit. 10. num. 43. & 45. verſic. ſcribit etiam, Surd. d. conſil. 1. nu. 75. Put. lib. 1. deciſ. 91. n. 2. Pereg. de fideic. artic. 23. num. 13. & conſil. 95. num. 12. vol. 1. Et de facto in terris Principum ab Eccleſia inueſtitorum, Affl. deciſ. 128. num 4. & in d. §. naturales in 2. not. num. 8. Pereg. d. conſ. 95. nu. 12. vol. 1. De facto verò in terris non recognoſcentium ſuperiorem Iaſ. d. conſil. 70. col. 2. verſ. Sed iſtis non obſtantibus, vol. 3. Dec. d. conſil. 55. n. 3. verſ. & Rotenta, & n. 7. verſ. Tertiò non obſtat, & d. conſ. 306. num. 7. Ruin. d. conſ. 66. num. 1. & ſeqq. vol. 3. Pariſ. d. conſ. 2. nu. 13. & 20. vol. 2. Anto. Gab. tit. de acq. rer. dom. conclu. 3. nu. 12. & 17. Soc. Iun. d. conſ. 142. num. 1. vol. 1. d. conſ. 99. num. 36. & d. conſ. 100. nu. 6. 10. & 11. verſic. concluſio autem, & nu. 13. 21. & 27. verſic. & demum, vbi teſtatur, hanc eſſe communem, & n. 42. vol. 2. Decian. conſ. 90. nu. 21. vol. 2. Roll. d. conſ. 88. num. 36. vol. 1. Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 11. tit. 10. num. 43. Burſat conſ. 433. num. 6. Pereg. de fideic. d. artic. 23. num. 14. & d. conſ. 17. num. 4. vol. 4. Lup. d. comm. 3. §. 3. nu. 29. & 30. Et generaliter de facto reſpectu perſonarum, & rerum non ſubiectarum, Bart. in d. l. qui in Prouincia. 57. §. Diuus ff. de rit. nupt. Barba. d. conſ. 58. num. 14 verſ. Et ideò Bart. vol 2. Dec. d. conſ. 554. num. 11. Pariſ. d. conſ. 1. nu. 103 vol. 1. Soc. Iun. d. conſ. 142. num. 1 vol. 1. & d. conſ. 100. num. 13. vol. 2. Decian. d. conſ. 90. num. 21. vol. 2. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem opinionem, Gabr. conſ. 29. num. 6. vol. 1. Boe. conſil. 184. num. 23 vbi pariter teſtatur, hanc eſſe magis communem, Put. lib. 2. deciſ. 2. in fi. Lader. d. conſ. 100. nu. 4. Et ſiuè facta ſit poſt mortem patris, aut ſimus in alijs caſibus, in quibus
108 de aliorum agitur præiudicio, † ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 87. in quibus terminis loquuntur Bald. in d. proem. Cod. num. 7. verſic. Aut. iſta legitimatio, & conſ. 67. num. 4. verſic. Item legitimatio, vol. 1. & conſil. 336. in fi. vol. 2. Caſtr. d. conſil. 180. num. 1. verſ. Hæc tamen vera, vol. 1. & d. conſ. 125. num. 1. verſ. ſi verò fieret, vol. 2. Crott. in d. §. Et quid ſi tantùm, num. 177. verſ. Primus, Alex. d. conſ. 67. n. 8. vol. 1. Dec. d. conſ. 55 n. 7. verſ. Tertiò non obſtat, ſiuè etiã facta ſit patre viuente, & petente, quo caſu non videtur agi de præiudicio alte-
109 rius, † vt diximus ſupra n. 17. & ſeqq. Ita enim conſuerunt Caſtr. d. conſ. 343. nu. 1. verſ. Plus videtur vol. 2. Affl. in d. §. naturales, in ſecundo not. n. 2. verſ. Vnde alius pater, & verſ. Ex quibus concludo, vbi ait, ita ſeruari in Regno, Iaſ. d. conſ. 70. col. 2. verſ. Confirmo prædicta vol. 3. Crott. in d. §. & quid ſi tantùm n. 177. verſ. Sed contrarium, & n. 178. verſ. Et iſta opinio, vbi ait, hanc eſſe veriorem, Dec. d. conſ. 150. nu. 6. verſ. Tertiò principaliter, & d. conſ. 557. n. 9. verſ. Prædictis, Ruin. d. conſ. 66. n. 1. 2. 3. & 8. verſic. Et propterea vol. 3. Soc. Iun. d. conſ. 142. n. 1. vol. 1. & d. conſ. 100. nu. 24. & 27. in prin. & verſ. Et demum, & n. 29. vbi teſtatur, hanc eſſe communiorem, & veriorem vol. 2. Alciat. d. conſ. 17. n. 6. verſic. Sed iſta opinio lib. 4. vbi ait, contrariam opinionem, nec eſſe veram, nec communem, Peregr. de fideicomm. d. art. 23. num. 5. & 15. verſic. Sed contra, & conſil. 95. n. 12. vol. 1. & conſ. 15. n. 5. vol. 4. Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 34. & verſic. Nihilominus, vbi ait, ab hac opinione non eſſe recedendum.

Probatur autem hæc ſententia iiſdem rationibus, quas adduximus in ſecundo caſu nu. 38. & ſeqq. Nam eædem militant etiam in Imperatore, quippè, qui nec in terris Eccleſiæ, nec in terris eorum Principum, qui, aut de iure, aut de facto illum in ſuperiorem non recognoſcunt, iuriſdictio-
110 nem exercere poteſt, † vt de terris Eccleſiæ conſtat ex clem. vn. §. porro, de iureiur. cap. fundamenta 17. verſic. Ne autem de elect. in 6. & ſcribunt Caſtr. d. conſ. 343. n. 1. verſic. Eodem modo, & d. conſ. 467. n. 6. verſic. Prima vol. 2. Abb. d. conſ. 84. n. 2. vol. 1. De terris verò aliorum Principum ſcribunt Iaſ. d. conſ. 70. col. 2. verſic. Et tanto fortius vol. 3. Dec. d. conſ 557. nu. 12. Soc. Iun. d. conſ. 100. n 24. vol. 2. nec per ſe, vel per alium aliquid agere, quod in alterius Principis præiudicium, læſionem, & iniuriam redundet. Quamobrem nec ibi iuriſdictionem voluntariam exercere poteſt, vt ſcribunt Alex. d. conſ. 67. nu. 8. verſic. Non etiam poteſt vol. 1. Pariſ. d. conſ. 2. num. 20. vol. 2. quia hoc tenderet in præiudicium Principis, cui perſonæ, & bona ſubſunt, quod ne volentibus quidem priuatis fieri poteſt, vt diximus ſupra nu. 40.

Nec obſtat, quod ſit Dominus totius orbis, quia reſpondeo primo, hoc per-
111 ſpicuè falſum eſſe, † vt rectè animaduertunt Alciat. in d. l. 1. num. 2. C. de Summ. Trin. Soc. Iun. d. conſ. 100. n. 28. vol. 2. Couar. in reg. peccatum part. 2. §. 9. nu. 5. de reg. iur. in 6. Men. conſ. 2. n. 98. & ſeqq. Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 6. Nam, aut conſideramus imperium cum iis iuribus, quæ nunc ei competunt, & certum eſt, ei non ſubiacere totum orbem, cum multa ſint Regna, multæque mundi partes, & Prouinciæ, quæ imperatorem in ſuperiorē non recognoſcunt, adeò, vt minima ſit mundi pars, quæ ei ſubeſt. Aſia enim, Aphrica, & maior pars Europæ, aut Barbaris, aut Chriſtianis ſubeſt Principibus, qui imperatorem, ſi non de iure, ſaltem de facto non recognoſcunt, vt latè oſtendunt Soc. Iun. d. cõſ. 100. n. 28. vol. 2. Monoch. d. conſ. 2. n. 102. & ſeqq. Lup. d. comm. 3. §. 3. nu. 8. & ſeqq. vſque ad nu. 24. Aut verò conſideramus Imperium cum iis iuribus, quæ ei competebant florentibus Romanorum armis, & ante Gothorum, Vandalorum, Hunno-

rum,

rum, & Longobardorum incurſiones, &
ne hoc quidem reſpectu poteſt Impera-
tor dici Dominus totius orbis, quia con-
ſtat, multas eſſe mundi partes etiam ve-
teribus cognitas, quæ Romano Imperio
nunquam peruenerunt, *l. 2. C. de eunuch. l.
mercatores. 4. C. de comm. & mercat.* vt Scy-
thia, Sarmatia, & vltra Euphratem flu-
uium vniuerſus Oriens, *vt ſcribit Alciat. in
d. l. 1. nu. 2. C. de Summ. Trin.* Quod ſignifi-
cant Imperatores *in d. l. 1. C. de Summ. Trin.*
illis verbis, *cunctos populos, quos clementia no-
ſtra regit Imperium*; nam relatiuum illud,
quos, ſecundum ſui naturam reſtringit
l. ea tamen adiectio. 44 ff. de leg. 3. & ſignificat,
aliquos eſſe populos, quos non regit Im-
perium, *vt declarant Alciat. in d. l. 1. nu. 2. &
Conar in d. reg. peccatum part. 2. §. 9. nu. 5. verſ.
Secundo quod etiam fit in l. omnibus. 26. ff. ad Treb.*

Nec obſtant loci, in quibus Imperator
orbis Dominus appellatur, quia, aut de
orbe Romano, ideſt, locis Romano Im-
perio ſubiectis ſunt accipiendi, *vt rectè cē-
ſuit Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 7.* & eſſe proba-
bilius conſtat *ex l. in orbe. 17. ff. de ſtat. hom.
l. 1. C. de eunuch. l. 1. C. de rapt. virg. & l. vlt. C.
de adſ. priuat.* aut, ſi de toto terrarum or-
be, fatendum eſt, dictum id eſſe per hy-
perbolem, *vt ait Alciat. in d. l. 1. nu. 2. C. de
Summ. Trin.* quia Principes, vt plurimum
gloriantur titulis etiam earum Prouin-
ciarum, quas re vera ſuæ ditioni ſubie-
112 ctas non habent, † *vt ſcribit Lup. d. comm. 3.
§. 3. num. 7.*

Secundò reſpondeo, Imperatorem di-
ci totius orbis Dominum, & vbique ha-
bere iuriſdictionem habitu, ſed non actu,
113 & exercitio, † *vt ait Andr. Fach. d. lib. 3.
contron. cap. 58. verſic. Ad tertium in fi.* quia, li-
cet habeat iuriſdictionem, non tamen
eam exercere poteſt, niſi in terris, quæ
immediatè ſubſunt Imperio, *vt diximus ſu-
pra num. 110.* Vndè, quia legitimatio eſt
actus iuriſdictionis, *vt diximus ſupra nu. 78.*
Ideo fit, vt in terris aliorum Principum,
nec fieri ab Imperatore, nec facta vim
ſuam operari poſſit, *ſecundum ea, quæ ſupra
diximus.*

Denique non obſtat, quod de conſue-
114 tudine contrarium obſeruetur, † quia
talis obſeruantia pendet à voluntate, &
arbitrio Principum, in quorum ditioni-
bus iuriſdictio exercetur, *vt in ſpecie decla-
rant Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 11. tit. 10.
n. 46. verſ. Ego verò, & Lup. d. comm. 3. §. 3 n. 24.*
Itaque eatenus operatur, quatenus Prin-
cipes permittunt, *vt dicemus infra num. 163. &
ſeqq.* Et, licet aliquando ſine ipſorum li-
centia tales legitimationes in eorum di-
tionibus factæ ſint, non tamen ex hoc
cenſeri poteſt inducta aliqua præſcri-
ptio, cum non conſtet, eos habuiſſe no-
titiam earum actionum, quæ priuatim à
115 Comitibus Palatinis celebrabantur, † *vt
in propoſito conſiderant Caſtr. d. conſ. 343. num. 1.
verſ. Nec puto vol. 1. Ruin. d. conſ. 66. num. 11.
verſ. Sed iſto addito, & num. 13. verſ. Nec obſtat,
quod contrarium vol. 3.*

Quintus caſus eſt, quando ſubditus
Principis ab Eccleſia, vel Imperatore ſub
nomine perpetuæ dignitatis inueſtiti le-
gitimatur ab ipſomet inueſtiente, puta à
S. P. vel Imperatore, vel etiam eius Co-
mite, Et tunc magna eſt controuerſia,
nunquid talis legitimatio valeat pro bo-
nis in territorio infeudato exiſtentibus;
116 Nam plerique cenſuerunt valere, † *vt
Caſtr. d. conſ. 125. n. 1. verſ. Breuiter, & d. conſ.
343. n. 1. verſ. Similiter vol. 2. Abb. in d. cap. per
venerabilem n. 26. qui fil. ſint leg. Corn. d. conſ.
1. n. 18. verſ. Vide etiam vol. 3. Curt. Iun. d. conſ.
157. n. 30. & ſeqq. Crau. d. conſ. 993. n. 36. Gabr.
d. conſ. 21. num. 25. & 26. vol. 1. Boſſ. in tit. de
Princip. num. 183. verſ. Eſt verum, & num. 185.
Mantica de coniect. vlt. vol. d. lib. 11. tit. 10. nu.
44. Surd. d. conſ. 1. nu. 72. verſ. Quod verò, &
n. ſeqq. Peregr. d. art. 23. n. 20. Fruſt. inter conſ.
eiuſdem Peregr. conſ. 112. num. 1. vol. 3.* & ſine
dubio, ſi facta ſit viuente, & petente pa-
tre, *vt ſcribunt Surd. d. conſ. 1. n. 74. verſ. Re-
ſpondetur ſecundo*, quia, cum inueſtiens non
cenſeatur à ſe ſuperioritatem, & Domi-
nium directum abdicaſſe, conſequens
eſt, vt in perſonas, & res ſubiectas ſuo
Vaſſallo, quaſi ſibi etiam ſuppoſitas iuriſ-
dictionem exercere poſſit; *Ita ratiocinantur
Caſtr. d. conſ. 125. n. 1. verſ. Breuiter, & d. conſ.
343. nu. 1. verſ. Similiter vol. 2. Boſſ in d. tit. de
Princip. n. 183. verſ. Eſt verum, Mantic. d. lib.
11. tit. 10. nu. 44. Surd. d. conſ. 1. nu. 74. & 78.
verſ. Quinimò, Peregr. de fideicomm. d. art. 23.
num. 20.* Quinimò plerique cenſuerunt,
talem legitimationem non, niſi ab ipſiſ-
met inueſtientibus fieri poſſe, quia Prin-
cipes Vaſſalli, tamquàm recognoſcentes
ſuperiorem de iure non habent legitimā-
di poteſtatem, quippè, quæ ſoli Principi
117 ſupremo reſeruatur, † *vt diximus ſupra n. 4.
Ita cenſuerunt Abb. in d. cap. per venerabilem, n.
26. qui fil. ſint leg. Gabr. d. conſ. 21. n. 27. vol. 1.
Mantic. d. lib. 11. tit. 10. n. 45.*

Verùm hoc non obſtante verius, & re-
ceptius eſt, legitimationem non valere,
vt tribuat ius ſuccedendi in bonis ſitis in
territorio Principis inueſtiti, niſi de ip-
118 ſius licentia facta ſit, † *ſecundum ea, quæ di-
cemus infra n. 163. & ſeqq. Ita enim ſcripſerunt Affl.
in d. cap. 1. §. naturales, in ſecundo not. n. 7. ſi
de feud. controu. ſit, Iaſ. d. conſ. 70. vol. 3. verſ.
Confirmo etiam vol. 3. Pariſ. d. conſ. 2. nu. 18. &
19. vol. 1. Soc. Iun. d. conſ. 100. num. 21. & 27.
vol. 3. & conſ. 126. n. 22. vol. 3. Ceph. d. conſ.
23. nu. 77. & 78. Roll. d. conſ. 88. nu. 24. 26. &
36 vol. 1. Anchar. lib. 3. quæſt. fam. q. 25. nu. 13.
Menoch. de præſ. d. lib. 4. præſ. 70. n. 62 & 63. &
conſ. 629. nu. 17. verſ. Et prædicta, & verſ. Ita
etiam, Surd. conſ. 210. nu. 42. Lup. d. comm. 3.
§. 3. nu. 24.* ſiuè ſit facta poſt mortem pa-
tris, ſiuè etiam eo viuente, & petente, *vt
eſt de mente omnium, quos referemus infra nu. 129.*
Nam S. P. aut Imperator non poteſt in
perſonas, & res ſubiectas Principibus à
ſe ſub nomine perpetuæ dignitatis inue-
119 ſtitis iuriſdictionem aliquam exercere, †
*per ea, quæ dicemus infra n. 126. Ita ſcribunt Pariſ.
conſ. 1. n. 97. vol. 1. & conſ. 2. n. 18. vol. 2. Roll.
d. conſ. 88. nu. 31. vol. 1 Oſaſc. conſ 9. nu. 39.
Decian. conſ. 56. n. 5. Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 25.*
120 Non diſtinguo autem, † vtrum legiti-
matio fiat ab ipſomet S. P. vel Imperato-

re, an verò à Comite Apoſtolico, vel
Palatino, quaſi priore caſu valeat etiam
pro bonis in territorio infeudato exiſten-
tibus, poſteriore verò contra, *vt diſtinguit
Peregr. de fideic. d. art. 53. n. 20. verſ. Forte poſſet di-
ſtingui*, quia verius eſt, indiſtinctè nō valo-
re legitimationē pro bonis ibi exiſtenti-
bus, *vt ſentiunt omnes, quos retulimus ſupra n.* 118.
Nā inueſtiens ſub nomine perpetuę digni-
tatis, nec per ſe, nec per aliū iuriſdictionē
exercere poteſt in locis ſubditis Vaſſallo,
propterea, quod in eum cēſetur totaliter
iuriſdictionem particularem, & omnem
circa eā ſuperioritatem trāſtuliſſe, *vt mox
dicemus*, aliàs dato, quod poſſet per ſe, ſe-
queretur, poſſe etiam per ſuos Comites,
quippè, qui id faciunt ſub authoritate
Apoſtolica, vel Imperiali, adeò, vt ab
ijs legitimati perinde habeantur, ac, ſi
fuiſſent legitimati ab ipſomet S. P. vel
121 Imperatore, † *vt diximus ſupra n.* 100.

Nec obſtat, quod hoc ipſo ſequeretur,
Principem inueſtitum habere in ſuo Sta-
tu ſocium, & participem eiuſdem iuriſ-
122 dictionis, quod eſt abſurdum, † *vt ibi con-
ſiderat Peregr.* quia verius eſt, hoc non ſe-
qui: nam Comes non legitimat, vt ordi-
narius, ſed, vt delegatus, ideòque reſpe-
ctu iuriſdictionis ordinariæ non dicere-
tur Princeps habere ſocium, ſed delega-
tum, quæ res non eſſet incompatibilis,
nec impediret, quominus Princeps dice-
retur inſolidum habere, & exercere iu-
riſdictionem ordinariam; Magis igitur
eſt, vt, nec per ſe, nec per Comitem poſ-
ſit inueſtiens legitimare ſubditum Princi-
pis inueſtiti pro bonis in alius territorio
exiſtentibus, *ſecundum ea, quæ ſupradicta ſunt.*

Nec obſtat, quod hoc poſito ſequere-
tur, non poſſe ſubditum Principis inue-
ſtiti ab aliquo legitimari, cum Princeps
ipſe, tamquam recognoſcens ſuperiorem
123 non habeat legitimandi poteſtatem, †
quia reſpondeo, diſtinguendo, aut lo-
quimur de ijs Principibus, qui recogno-
ſcunt ſuperiorem, etiam, quoad particu-
124 larem iuriſdictionem in ſubditos, † vt ſunt
ij, a quorum ſententijs appellatur ad in-
ueſtientem, prout euenit in omnibus ca-
ſibus, in quibus inueſtiens ſibi ſpecialiter
vltimas appellationes reſeruauit, Et tunc
verum eſt, non habere eos legitimandi
poteſtatem, non magis, quam habeant
ſimplices Vaſſalli, qui Principis titulo
decorantur, ſcilicet, quia talis poteſtas
eſt propria illorum, qui ſunt ſupremi, *vt
diximus ſupra n.* 4. quales nullo reſpectu di-
ci poſſunt prædicti Principes. Quamob-
rem eorum ſubditi non à Dominis im-
mediatis, ſed à mediatis erunt legitiman-
di, vt valeat legitimatio, & tribuat ius
ſuccedendi in bonis ſitis in territorio in-
feudato, *vt ſcribunt Roll. d. cons. 88. n. 32. in
fi. vol. 1. Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 25. vers. Ni-
hilominus, Et in his terminis procedet doctr. eorum,
quos in contra eum allegauimus.* Aut verò lo-
quimur de ijs Principibus, qui recogno-
ſcunt quidem ſuperiorem., quoad vni-
uerſitatem, ſed non, quoad particularem
iuriſdictionem in ſubditos, *ſecundum ea, quæ
diximus in 6. cap. q. 36. num. 42. & ſeqq.* vt ſunt
omnes, in quos etiam vltimæ appellatio-
nes transferuntur, quo caſu ab eis non
125 appellatur ad S. P. vel Imperatorem, †
*vt ſcribunt Bald. in l. 1. ff. de off. præf. præto. & in
proem. ff. Felin. in cap. cum non liceat col. 5. verſ.
Et dicit, Bald. de præſcript. Affl. in prælud. con-
ſtit. regn. qu. 21. per tot. Cepoll. conſ. crim. 17. n.
45. Nat. conſ. 608. n. 4. & 5. vol. 5. Oſaſ. conſil.
9. n. 41. & 43. Peregr. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 2. n.
63.* ſed tantùm recurritur in caſum dene-
gatæ iuſtitiæ, vel notoriæ iniuſtitiæ, *vt
declarant gl. in cap. quoniam, in verb. diſcreuit.
20 diſtin. Abb. in cap. expoſita n. 2. de arbitr. &
in rubr. de appellat. nu. 9. Felin. in cap. ſi duobus
col. 1. eod. tit. Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 1. tit. 2.
num. 62.* Et tunc verius eſt, habere eos le-
126 gitimandi poteſtatem, † *vt ſcribunt Caſtr.
conſ. 226 n. 1. verſ. Se verò vol. 2. Barbat. conſ.
34. n. 59. vol. 2.* quia, licet recognoſcant
ſuperiorem. quoad Vniuerſitatem totius,
Regni, Ducatus, aut Principatus, non
tamen eum recognoſcunt, quoad parti-
cularem iuriſdictionem in ſubditos, ſed
hoc reſpectu cenſentur ſupremi, atque
directi Domini, dicunturque habere ean-
dem poteſtatem, quam habent S. P. aut
Imperator in terris immediatè ſubiectis,
vt diximus in eodem 6. cap. qu. 36. nu. 46. & ſeqq.
ideòque nil mirum, ſi quaſi ſupremi ſub-
ditos ſuos legitimare poſſint, & alios le-
gitimare volentes impedire, non minus,
quam ij, qui, aut de iure, aut de facto
non recognoſcunt ſuperiorē, quippè qui-
bus in hoc illi aſſimilantur, *vt ibi dictum eſt.*

Sextus, & vltimus caſus eſt, quando
Princeps, vel ab eo poteſtatem habens
legitimat ſubditum proprium, aut in ſuo
Statu, aut etiam extra, quod eum face-
127 re poſſe dubium non eſt, † *vt ſcribunt Ang.
d. conſil. 350. num. 4. & 6. verſ. Vnde concludo,
Caſtr. d. conſil. 467. nu. 3. verſ. Vt igitur vol. 2.
Croet. in d. §. & quod, ſi tantum nu. 179. verſic.
Tertius caſus, Corn. d. conſil. 1. n. 18. verſic. Ta-
men ſubditum vol. 3. & d. conſ. 9. num. 4. vol. 4.
Pariſ. d. conſ. 1. num. 17. & cons. 2. in fi. vol. 2.
Alciat. conſ. 17. nu. 4. verſ. Idem quoque eſſe lib.
4. Conar. in d. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8. §. 8.
nu. 17. Et habens in conſeſſo omnes, quos retulimus
ſupra num. 9.* cum voluntaria iuriſdictio
poſſit inter ſubditos etiam extra territo-
rium exerceri, & de loco ad locum pro-
rogari, *vt diximus ſupra n. 69. & ſeqq.* Qua ra-
tione dicimus, poſſe Principem etiam in
alieno territorio Comitem Palatinum
128 conſtituere, † *vti videre eſt apud Socin. Sen. d.
cons. 47. n. 31. vol. 4. Roll. d. cons. 88. nu. 4. &
36. verſ. Tertio non obſtat vol. 1. Lup. d. comm. 3.
§. 3. nu. 40.* Et tunc magna eſt controuer-
ſia, nunquid huiuſmodi legitimatio tri-
buat ius ſuccedendi non ſolùm in bonis
ſitis in territorio ipſius legitimantis, *ſe-
cundum ea, quæ diximus ſupra num. 5.* ſed etiam
in ijs, quæ in aliorum Principum ditio-
nibus exiſtunt: Nam plerique cenſuerunt
129 tribuere, † *Ita enim cenſuerunt Alciat. cons. 73.
nu. 13. verſ. Item non procedit lib. 9. Conar. in d.
tit. de ſponſ. part. 2. cap. 8. §. 8. nu. 17. Gamma
deciſ. 387. nu. 5. Burſat. cons. 255. nu. 11. & 32.
verſ. Secundo arbitror, & n. 24. & cons. 373. n. 16.*

Idque

Idque procedere non ſolùm, ſi facta ſit ab eo, qui iuriſdictionem vniuerſalem habet, puta à S. P. vel Imperatore, *in quibus terminis loquuntur Alciat. & Burſat. ſupra allegati*, quo caſu res minorem videtur habere dubitationem, *per eã, quæ diximus ſupra nu. 81. & 111.* ſed etiam, ſi facta ſit ab eo, qui iuriſdictionem habet reſtrictam, & limitatam, puta à Rege, *in quibus terminis loquitur Gamma*, nec ſolùm in ijs caſibus, in quibus de aliorum præiudicio nõ agitur, vt cum fit patre viuente, & petente, aut conſentientibus ijs, qui ius, aut ſpem probabilem in bonis alibi ſitis habere poſſunt, quo etiam caſu, res videtur ſine dubio procedere, *vtì videre eſt apud Caſtrẽ. d. conſ. 467. n. 3. verſ. Vt igitur vol. 2. & Burſat. d. conſ. 255. n. 22. verſ. Secunda arbitror, In quibus terminis videntur accipiendi, qui ſimpliciter ſcripſerunt, legitimationem trahi ad bona ſita extra territorium, ſi facta ſit ad inſtantiam patris, vt Dec. conſ. 206. n. 7 Cagn. in d. l. vlt. nu. 25. verſic. Et ſic non obſtat ff. de iuriſd. Burſat. d. conſ. 255. nu. 24. vbi teſtatur, hanc eſſe communiorem, receptiorem, & vſu, ac in praxi ſeruatam ſententiam, Et fuit etiam de mente omnium exiſtimantium trahi ad bona alibi ſita legitimationem factam ad inſtantiam patris, ſi de non ſubdito facta ſit, quos retulimus ſupra n. 30. & ſeqq. nam ijdem multò magis conſent trahi, ſi ſit facta de ſubdito*, ſed etiam ſi de aliorum agatur præiudicio, modo illi ſint ſubditi legitimantis, licet aliud ſit, ſi non ſint ſubditi, *vt declarat Couar. in d. tit. de ſponſ. part. 2. cap. 8. §. 8. n. 17. Peregr. de fideicomm. d. art. 23. nu. 22, Lup. d. comm. 3. §. 3. nu. 37.* Vndè inferunt, Laicum à ſuo Principe legitimatum ſuccedere etiam in emphyteuſi Eccleſiaſtica, ſi ſit tranſitoria ad omnes hæredes, licet aliud ſit,
130 ſi non ſit ad eos tranſitoria, † *vti videre eſt apud Gamma d. deciſ. 387. n. 4. Burſat. d. conſil. 255. num. 11. & 24. & d. conſil. 375. nu. 16.* Mouentur autem, vt ita ſentiant

Primò, quia, quoties actus, qui geritur, reſpicit principaliter perſonam, & in conſequentiam bona, ſufficit eum eſſe validum reſpectu perſonæ, vt vim ſuam operetur, etiam, quoad bona alibi exi-
131 ſtentia, † vt patet ex datione tutoris: nam, quia tutor principaliter datur perſonæ, & in conſequentiam rebus, ideò ſufficit perſonam, cui datur, eſſe ſuppoſitam iuriſdictioni dantis, vt valeat datio, & tra-
132 hatur ad bona vbicunque ſita, † *vt latè oſtendemus in quæſt. ſeq. num. 10.* Qua ratione dicimus, decretum interpoſitum ab eo Iudice, cui perſona ſubeſt, trahi etiam
133. ad bona ſita extra territorium, † *l. magis puto. 5. §. illud ff. de reb. eor. & ſcribunt Bart. in l. legitimas. 5. in prin. n. 5. verſ. Nunc ad propoſitum ff. de legit. tutor. Roman. conſ. 39. n. 3. verſ. Secundò, Dec. in d. l. vlt. n. 7. verſ. Sicut in ſimile ff. de iuriſd. & d. conſ. 206. num 3. 4. & 6. verſ. Primò ergo, & n. 8. Choſſa. d. conſ. 31. n. 2. 31. & 33.* & diſpenſationem, quæ principaliter reſpicit perſonam etiam ad res ſitas extra territorium extendi, *vti videre eſt apud Dec. in d. l. vlt. nu. 7. verſ. Et in tali ff. de iuriſd. & d. conſ. 206. n. 2. verſ. Quibus, & n. 5. verſ. Et ideo.* Sed legitimatio eſt actus, qui
134 principaliter reſpicit perſonam, † *vt ſcribunt Dec. in l. pactum dotali. 3. n. 15. verſ. Et vlterius. C. de collat. & d. conſ. 150. n. 4. verſ. Et certè; Couar. in d. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8. §. 8. n. 17. Gamm. d. deciſ. 387. n. 5. Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 41.* Hoc enim per legitimationem agitur, vt naturalis, ſiuè ſpurius natalibus reſtituatur *§. liceat, & §. ſit igitur licentia, verſ. Quia vult, Auth. quib. mod. nat. effic. leg. coll. 6. §. illud, verſ. Si quis ergo, & verſ. Sit igitur licentia, Auth. quib. mod. nat. eff. ſui, coll. 7. & ſcribunt Bart. in d. tit. Auth. quib. mod. nat. eff. leg. nu. 14. Bald. in l. 1. nu. 2. C. de iur. aur. annul. Caſtr. conſ. 34. in prin. vol. 2. Ruin. conſ. 86. n. 4. vol. 3. Pariſ. d. conſ. 1. n. 54. d. conſ. 2. n. 7. & conſ. 3. n. 9. vol. 2. Couar. in d. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8. §. 8. n. 1. Gall. in ſuo conſ. vlt. poſito in fi. 3. vol. conſ. Peregr. n. 13. Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 41.* & ſic vt fiat legitimus *d. §. ſit igitur licentia, & tot. tit. Auth. quib. mod. nat. eff. legit. coll. 6. & Auth. quib. mod. nat. effic. ſui in prin. & §. illud, verſ. ſi quis ergo coll. 7.* & tranſeundo in poteſtatem fiat ſuus, *vt diximus ſupra n. 49. & ſeqq.* vt autem conſequatur ius ſucceſſionis, fit per conſequentias, *vt declarant Cart. Ian. conſ. 136. num. 6. Dec. conſ. 366. nu. 5. verſ. Et ad hoc facit, Couar. in d. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8. §. 8. nu. 17. Gamma d. deciſ. 387. num. 5.* quia, vbi filius eſt legitimus, & ſuus, neceſſariò debet patri ſuo ſuccedere, *§. quibus inſt. de hered. quæ ab int. def.* Quamobrem dicimus ius ſuccedendi
135 eſſe effectum legitimationis, † *vti videre eſt apud Bald. in l. 1. nu. 13. verſ. Tunc arguo ſic C. de Summ. Trin.* Ergo ſufficit, legitimationem inſpecta perſona legitimati eſſe validam, vt tribuat ius ſuccedendi in omnibus bonis vbicunque exiſtentibus. Atqui in caſu propoſito legitimatio inſpecta perſona legitimati valida eſt: Supponimus enim in ea concurriſſe illa tria, quæ pro illius validitate ſunt neceſſaria, ſcilicet, poteſtatem, voluntatem, & for-
136 mam, † *vt ſcribunt Soc. Sen. conſ. 65. nu. 4. & conſ. 120. n. 4. verſ. Sed præmiſſis vol. 3. Soc. Iun. conſ. 95. n. 38. vol. 3. Decian. conſ. 90. n. 13. vol. 2. & conſ. 38. n. 13. vol. 3 Menoch. conſ. 108. n. 4. & conſ. 968. n. 1. Lup. d. comm. 3 §. 2. nu. 68. Et ſimpliciter de poteſtate, & voluntate Soc. Sen. d. conſ. 47. n. 30. vol. 4 Dec. conſ. 287. num. 6. Soc. Iun. d. conſ. 120. nu. 4 in fi. vol. 2. Decian. conſ. 19. nu. 16. vol. 5. & conſ. 40. nu. 21. vol. 3. Seraph. deciſ. 1321. n. 1. Et de poteſtate, & forma, Soc. Sen. conſ. 246. n. 1. vol. 2 & d. conſ. 47. n. 19 & 22. vol. 4* poteſtatem, quia facta ſit à Principe ſupremo, aut ab eo facultatem habente, & de perſona ſubdita, in quam ille potuit ſuam iuriſdictionẽ exercere, & in loco, vbi talis iuriſdictio exerceri potuerit. Voluntatem verò, quia nullus in reſcripto poſſit obreptionis, aut ſubreptionis defectus conſiderari, Formam denique, quia facta ſit ſeruatis ſeruandis, *ſecundùm ea, quæ conſiderant dd. ſupra allegati, & alij omnes, legitimationem de aliqua factam ſuſtinentes, aut impugnantes.* Debet igitur vim ſuam operari etiam, quoad bona ſita extra territorium legitimantis.

Secundò videtur hoc ipſum confirmari ea ratione, quia, quæ ſunt voluntariæ

iuriſ-

iuriſdictionis, ſi fiant ab eo, qui talem po-
teſtatem habet inſpecta perſona, operan-
tur effectum etiam in bonis, quæ non
137 ſunt agentis iuriſdictioni ſuppoſita, † vt
patet, ex adoptione, quæ voluntariæ iu-
riſdictionis eſt *l. 2. ff. de off. Proconſ. & leg.*
nam filius apud competētem Iudicem ad-
optatus ſuccedit patri in omnibus bonis
138 vbicunque exiſtentibus † *l. pen. §. ſed ne ar-
ticulum C. de adopt. §. ſed hodie Inſt. eod. §. ſed
ea omnia, Inſt. de her. quæ ab int. defer.* Sed le-
gitimatio eſt voluntariæ iuriſdictionis,
vt diximus ſupra num. 78. Ergo ſufficit illam
fuiſſe factam ab illo Principe, qui inſpe-
cta perſona legitimati, poteſtatem habet,
vt ad omnia bona, vbi ius exiſtentia por-
rigatur.

Tertiò facit, quia valet argumentum
139 ab arrogatione ad legitimationem, † *vt
diximus ſupra nu. 48. & ſeqq.* Sed filius ex re-
ſcripto ſui Principis arrogatus ſuccedit
in omnibus bonis vbicunque ſitis *l. legem
Anaſtaſij. 7. verſic. Sint itaque, C. de aat. lib. l.
pen. §. vlt. C. de adoptio.* Ergo eſt filius legi-
timatus.

His tamen non obſtantibus verius, &
receptius eſt, ſubditum à Principe ſuo,
ſiuè ab eo poteſtatem habente legitima-
tum, vel intra, vel extra ſuam ditionem,
ſuccedere quidem in bonis ſitis in terri-
torio ipſius legitimantis, ſed non in iis,
140 quæ alibi ſita ſunt. † *Ita enim ſpecialiter de
S. P. aut Imperatoris, aut habentis iuriſdictio-
nem reſtrictam, & limitatam loquentes cenſuerunt
omnes, quos referemus infra n. 165. & ſeqq. Et ge-
neraliter de ſubdito alicuius Principis ſcripſerunt
Dec. d. cons. 206. n. 7. vers. Sed isto, Soc. Iun.
d. conſ. 100. n. 15. vol. 2. Couar. in d. tit. de ſpon-
ſal. d. part. 2. cap. 8. §. 8. num. 14. Menoch. de
præſumpt. d. lib. 4. præſ. 79. n. 60. & conſ. 629.
n. 16. Lup. d. comm. 3. §. 3. n. 26. Et accipi etiam
poſſunt ij, quos retulimus ſupra n. 7. ſimpliciter di-
centes, legitimationem à Principe factam non trahi
ad bona ſita extra territorium legitimantis*, ſiuè
legitimatio facta ſit à Principe habente
iuriſdictionem reſtrictam, & limitatam,
*in quibus terminis loquitur Barbat. conſ. 34. nu. 59.
vol. 2.* ſiuè ab habente iuriſdictionem vni-
uerſalem, puta à S. P. vel Imperatore, *vt
de S. P. ſcribunt Ang. d. conſ. 350. num. 7. & 8.
Peregr. conſ. 17. n. 4. vol. 1. Et accipiendi ſunt,
qui ſimpliciter ſcripſerunt, legitimatum à S. P.
non ſuccedere in bonis ſitis extra territorium Eccle-
ſiæ, ſiuè ad ea non trahi legitimationem ab eo fa-
ctam, vt Bart. in l. 1. nu. 41. vers. Præterea C. de
Summ. Trin. & in prin. tit. Auth. quib. mod. nat.
eff. leg. nu. 13. coll. 6. & in §. tribus nu. 10. Auth.
quib. mod. nat. eff. ſui coll. 7. Bald. in l. eam, quam.
24. nu. 28. vers. Ex his apparet C. de fideicomm.
Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxo-
rem nomine Adelaſiam n. 202. Ruin. conſ. 86. nu.
30. vol. 3. Chaſſa. conſ. 31. num. 15. Decian. conſ.
19. nu. 62. vol. 3. Pereg. de fideicomm. d. art. 23.
num. 22. Lup. d. comm. 3. §. 3. num. 28. De Im-
peratore verò ſcribit Ang. d. conſ. 350. num. 7. Et
accipiendi etiam ſunt, qui ſimpliciter ſcripſerunt
legitimationem ab eo factam, vel ab eius Comite
non trahi ad bona ſita extra ipſius ditionem, nec in
ijs ſuccedere legitimatum, vt Bald. conſ. 306. n. 5.
vol. 2. Corn. conſ. 9. num. 4. vers. Idem Paul.
vol. 4. Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 11. tit.
10. nu. 43. vbi teſtatur hanc eſſe magis communem
ſententiam, à qua in iudicando non eſt recedendum,
& num. 46. Peregr. d. art. 32. num. 52. Lup. d.
comm. 3. §. 3. num. 26.* nec ſolùm, ſi ſit facta
poſt mortem patris, *in quibus terminis loqui-
tur Dec. d. conſ. 206. num. 7.* ſed etiamſi eo
viuente, & petente, *vt videre eſt apud Corn.
d. conſ. 9. num. 4. vers. Nec diſtinguunt vol. 4.*
Nam, cum poteſtas legitimandi, à qua
vis legitimationis dependet, ſit territorio
conſtricta, & limitata, Conſequens eſt,
vt vltra eius fines vim ſuam operari ne-
queat, *vt diximus ſupra num. 7. & ſeqq. & pa-
tet etiam ex ijs, quæ diximus in qq. præced.*

Neque obſtant contraria: Ad primum
141 enim reſpondeo, † id procedere, ſi actus
trahatur ad bona per conſequentiam ne-
ceſſariam, vt euenit in datione tutoris,
nam, quia bonorum adminiſtratio non
poteſt à tutela perſonæ ſeparari *l. ſæpè. 53.
ff. de verb. ſignif.* ideo fit, vt tutor perſonæ
datus per neceſſariam quandam conſe-
quentiam intelligatur datus vniuerſo pa-
trimonio, & conſequenter omnibus bo-
nis, etiam ſitis, extra iuriſdictionem dan-
tis, *ſecundum ea, quæ dicemus in qu. ſeq. num. 50.
& ſeqq.* Cœterùm, ſi actus trahatur qui-
dem ad bona per quandam conſequen-
tiam, ſed non neceſſariam, puta, quia ius
bonorum tale ſit, vt à iure perſonæ ſepa-
rari poſſit, magis eſt, vt non trahatur
ad bona ſita extra territorium, & iuriſ-
dictionem agentis, vt euenit in legitima-
tione: nam ius ſuccedendi venit quidem
in conſequentiam, tamquàm effectus le-
gitimationis, *vt diximus in argumento contra-
rio*, ſed non in conſequentiam neceſſa-
riam, *vt declarat Curt. Iun. conſ. 136. num. 6.*
quia tale ius à legitimatione ſeparari po-
teſt, imò dicitur ab ipſa ſeparatum, &
142 diſtinctum, † *vt ſcribunt Soc. Sen. conſ. 246. n.
3. verſ. Secundò vol. 2. Curt. Iun. d. conſ. 136. nu.
6. Ruin. conſ. 86. num. 5. vol. 3. Dec. in l. ſolet.
16. num. 9. ff. de iuriſd. in d. l. pactum. 3. nu. 15.
verſ. Et ulterius C. de collat. & conſ. 257. nu. 10.
verſ. Non obſtat, quod ſucceſſio, & conſil. 263. n.
3. verſ. Secundò alia ratione, & conſ. 366. num. 5.
verſ. Et ad hoc facit, Tiraq. in l. ſi vnquam. 8. in
verb. donatione largitus num. 317. C. de reuoc. don.
Decian. conſ. 91. nu. 9. vol. 2. Seraph. deciſ. 351.
num. 13.* adeò, vt poſſit quis eſſe perfectè
legitimatus, quoad ſtatum, & qualita-
tem, licet non habeat ius ſuccedendi,
*vt declarat Caſtr. in l. ex facto. 43. in prin. num. 7.
in fi. ff. de vulg. Iaſ. in l. tale pactum. 41. §. vlt.
num. 8. ff. de pact. Dec. in d. l. ſolet. 16. num. 9.
ff. de iuriſd. & d. conſ. 257. num. 11. Tiraq. in d.
l. ſi vnquam, in verb. donatione largitus num. 317.
Pariſ. conſ. 7. num. 15. 17. 20. 22. & 45. vol. 2.
Decian. d. conſ. 91. nu. 9. vol. 2. Seraph. d. deciſ.
351. num. 13.* ideòque, ſi fuerit facta ſimpli-
citer trahitur quidem in conſequentiam
ad bona ſita in territorio legitimantis,
ſed non ad ea, quæ alibi ſita ſunt, *ſecun-
dùm ea, quæ ſupra diximus.*

Ad ſecundum verò reſpondeo, earum
rerum, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictio-
143 nis, duo eſſe genera: Quædam enim ſunt,
quæ continent actum priuatorum, quędā

verò,

verò, quæ continent actum ſuperioris. Prioris generis ſunt, adoptio, & emancipatio: nam huiuſmodi actiones re vera fiunt a priuatis, non à ſuperiore, ſiuè iudice: Non enim eſt Iudex, qui adoptat, vel emancipat, ſed pater, licet in præſentia Iudicis, *vt declarant Bart. in l. Gallus. 29. §. forſitan num. 1. verſ. Non obſt t, & ibi Soc. Sen. n. 7 ff. de lib. & poſth. Idem Soc Sen. conſ. 47. num. 36. verſ. Ad quæ clarè reſpondeo vol. 4. Dec. d. conſ. 150. num. 5. verſ. Ita ergo, Rum. conſ. 165. num. 3 & 4. verſ. Confirmatur iſta opinio vol. 5. Crott. in d. §. & quid ſi tantum n. 179. verſ. Quartus, & vltimus, & num. 180. Rip. in cap. 2. num. 9. de Iudic. Lup. d. comm. 3. §. 3. num. 42. vers. Sed iſta argumentatio*; Quamobrem dicimus, huiuſmodi actiones fieri apud Magiſtratum *l. ſi Conſul. 3. l. Magiſtratum 4. l. emancipare. 36. § 1. ff. de adopt. l. vn. §. Conſules ff. de offic. Conſul. l. 1 l. 2. ff. de off. prætor. l 1. & l. 2. ff. de off. procõſ. & leg. l. 2. ff. de off. præſid l. 1. ff. de off. iurid. Alex. l. 1. l. ego. 8. l. apud Proconſulem. 17. l. apud filiumfam. 18. l. ſi rogatus. 20 § vlt. & l. apud præfectum. 21. ff. de manu. vind. l. vlt. C. de vind. liber. Vlpian. tit. 1. Inſt. §. vindicta, & tit. 8. §. per populum*, & apud Magiſtratum legis actionem eſſe, *d. l. magiſtratum 4. ff. de adopt. l. 1. C. eod. l. nec adoptare 3 ff. de off. Procõſ. & leg.* Poſterioris verò generis eſt legitimatio, quippè, quæ dicitur actus Principis legitimãris, non patris: Non enim eſt pater, qui legitimat, ſed Princeps, licet hoc faciat patre requirente, *vt declarant Bart. in d. l. Gallus. 29. §. forſitan num. 1. verſ. Non obſtat, & ibi Soc. Sen. nu n. 7. ff. de liber & poſth. Soc. Sen. d. conſ. 47. num. 36. verſ. Ad quæ clarè reſpondeo vol. 4. Dec. d. conſ. 150. num. 5. verſ. Ita ergo, & d. conſ. 257. num. 9. verſ. Quinto non obſtat, & conſ. 557. num. 14. Rum. d. conſ. 165. num. 4. verſ. Confirmatur iſta opinio vol. 5. Crott. in d. §. & quid, ſi tantum num 179 vers. Quartus, & vltimus, & num. 180. Soc. Iun. d. conſ. 100 nu. 30. & d. conſ. 121. num. 19. vol. 2 Couur. in d. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8 §. 8. num. 19. Roll. d. conſ. 88. num. 35. vol. 1. Peregr. conſ. 16 nu. 21. vol 5. Lup. d. comm 3. §. 3. num. 42. verſ. Quæ opinio, & verſ. Sed iſta argumentatio*; Quamobrem legitimatio dicitur donum, ſeu liberali-
144 tas, & munificentia Principis † *in §. ſit igitur licentia, verſ. Vt in vno, Auth quib. mod. nat. eff. leg. coll. 6. & §. illud, verſ. Si verò is, & §. pen. Auth. quib. mod. nat. eff. ſui coll. 7 Auth. item ſine C. de natu. lib. & a Bald. in d l. 1. nu. 2. C. de iur. aur. annul. in l. 2. in fi. C. ſi quid in fraud. patr. & conſ 67. nu. 4. verſ. Item legitimatio vol. 1. Barba. d. conſ 34. num. 10. vol. 2. Dec. d. conſ. 150. num. 1. verſ Quarto, Pariſ d. conſ. 1. num. 51. vol. 2. Soc. iun. d. conſ. 95. num. 83. vol. 3. Decian. conſ. 19. num. 14. vol. 1. Peregr de fideicommiſſ d. art 23. num. 25. & d. conſ. 16. num. 21. vol. 5.* Quod igitur dicimus, ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis operari ſuam vim in omnibus bonis vbicunque ſitis, procedit in iis, quæ continent actũ priuatorum, non etiam in iis, quæ continent actum ſuperioris. Et ratio diuerſitatis eſt, quia priuatus, tamquàm Dominus poteſt de bonis ſuis pro ſuo arbitrio diſponere, vbicunque ea ſita ſint, dummodo diſponat in perſonam capacem, *vt diximus ſupra num. 22.* At Princeps non poteſt ſuam iuriſdictionem, & authoritatem exercere, niſi pro bonis in ſuo dominio exiſtentibus, *vt diximus in hoc cap. qu. 2. num. 9.* Quo fit, vt licet adoptio, tamquàm actus priuati vim ſuam operetur in omnibus bonis, vbicunque ſitis, non tamen eam operari poſſit legitimatio ex Principis reſcripto, & authoritatę facta, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus*.

Ad tertium denique reſpondeo, legitimationem, licet in multis arrogationi comparetur, ac potiſſimum in eo, quod vtraque fit ex reſcripto Principis, in eo
145 tamen ab illa differre, † quod legitimatio eſt actus Principis, *vt ſupra dictum eſt*, arrogatio verò eſt actus patris: Non enim eſt Princeps, qui arrogat filium, ſed pater, licet ex authoritate Principis *l. 2. l ſi paterfam. 15. §. fi. l. nec ei. 17. ff. de adopt. §. 1. Inſt eod. l. 2. C. eod. Et in ſpecie delarat Rum. d. conſ. 165. n. 3. vol. 5.* Quo fit, vt, licet arrogatio facta ex authoritate illius Principis, cuius iuriſdictioni perſonæ ſunt ſubiectæ, trahatur ad omnia bona, vbicunque ſita, tamquàm actus patris, qui liberè poteſt de bonis ſuis diſponere, non tamen ad ea trahi debeat legitimatio, tamquàm actus Principis, qui non, niſi pro bonis in ſua ditione exiſtentibus iuriſdictionalem actum exercere poteſt, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus*.

Hæc autem vera ſunt, vt procedant primò, non ſolum, ſi tractetur de excluſione, & ſic præiudicio illorum, qui non sũt ſuppoſiti iuriſdictioni legitimantis, vt ſunt ſubditi alieni, ſed etiam, ſi tractetur de excluſione ſubditorum: nam ne in eorum quidem præiudicium trahetur legitimatio ad bona ſita extra territorium
146. legitimantis, † *vt rectè ſcripſit Ang. d. conſ. conſ. 350. num. 10. verſ. In contrarium, licet non determinet, & fuit de mente omnium, quos retulimus ſupra nu. 140 & ſeqq. dum indiſtinctè loquuntur*: ſcilicèt, quia poteſtas habilitandi incapacem ad ſuccedendum, aut excludendi vocatum ex diſpoſitione iuris communis, non debet in propoſito æſtimari èx perſonis, vtrum ſcilicet ſint ſubditæ iuriſdictioni Principis habilitantis, ſeu excludẽtis, ſed ax rebus, quia in bonis alienæ ditioni ſubiectis nemo poteſt, aut habilitando, aut excludendo iuriſdictionem exercere, *vt latè oſtendimus in hoc cap. q. 2. nu. 9. & ſeqq.*

Secundò procedunt, etiamſi tractemus de bonis, aut iuribus, quæ ſunt, aut exercentur intra diſtrictum legitimantis, ſed non pertinent ad ipſius iuriſdictionem,
147 † quia paria ſunt, aliquid eſſe extra territorium, vel eſſe exemptum à iuriſdictio-
148 ne, † *vt not in cap. 1. de priuil. in 6. & ſcribunt Ang. conſ. 233. nu. 2. Iaſ. in l. fin. num. 5. & ibi Cagn. nu. 13. ff. de iuriſd. Sol. in tit. de alien. bon. mul gl. 2. nu. 27. Surd. conſ. 63. nu. 31.* Vnde infertur, ſi Princeps Secularis legitimet ſubditum ſuum, talem legitimationem non trahi ad feuda Eccleſiæ, ſita intra fi-
149 nes ditionis legitimantis, † *Ita enim ſcribunt*

Bald. in d. l. cum quam. 14. num. 28. verſ. ex his apparet C. de fideic. & conſ. 214. nu. 1. verſic. &. quod dixi, vol. 2. & conſ. 129. nu. 2. vol. 3. Aluaro. in c. 1 §. naturales, nu. 13. verſ. quaro, an Imperator, ſi de feud. fuer. contro. Caſtr. conſil 232 nu. 1. vol. 2. Affl. deciſ. 386. num. 3. Iaſ. conſ. 70. col. 3. verſ. circa ſecundùm, vol. 3. Ruin. conſ. 158 n. 14. vol. 1. Pariſ. conſ 1. num. 121. vol. 2. Rip. in d. cap. 2. num. 9. de Iudic. Purp. conſ 92. nu. 21. Decian. conſil. 90. num. 14 verſic Tertiò vol. 2. Pereg. de fideic. d. artic. 23. nu. 11. nec ad em-
150 phyteuſim Eccleſiaſticam, † *vt tradunt Ang. d. conſ. 402. num. 1. in prin. & verſic. Non obſtat, & nu. 3. Ruin. d. conſ. 158. nu. 14 vol. 1. & conſ. 86. nu. 8. vol. 3. Rip. in d. cap. 2. nu. 9. de iudic. Decin d. conſ. 90. nu. 16. vol. 2. Surd. d. conſ. 1. num. 75. Pereg. de fideic. d. artic. 23. nu. 11.* nec operari, quoad ſpiritualia, dignitates, &
151 munera Eccleſiaſtica, † *vt docent gl. in cap. 1. in verb. dimiſit Imperiali iudicio prouinciys 10. diſtin. in cap. ſi officia, in verb. quis. 5 . diſtin. & in cap. vn. in verb. tale 101. diſtin. Bart. in d. l. qui in prouincia. 57. §. Diuus, nu. 1. ff. de rit. nupt. in auth. ex complexu, nu. 5. C. de inceſt. nupt. & in §. tribus, num. 9. Auth. quib. mod. nat. eff. ſui, coll. 7. Bald. d. conſ. 306. nu. 1. vol. 2. Ang. d. conſ 350. num. 6. verſic. & hoc, quod habilit, Alex. in l. ſed, ſi hac. 10. §. patronum, num. 6. ff. de in ius voc. Abb. in d. cap. per venerabilem, num. 43. verſ. Indubitatum eſt, & num. 26. qui fil. ſint leg. Gul. Ben. in d. cap Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 198. Crott. in d. §. & quid, ſi tantùm, num. 176. Dec. d. conſ. 52. nu 1. Ruin. d. conſ 86. num. 7. vol. 3. Soc. Sen d. conſ. 47. num. 36. verſ. fatetur tamen, vol 4. Rip. in d. cap 2. nu. 9 de Iudic. Couar. in d. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8. § 8. num. 18. Pereg de fideic d. artic. 23. num 10 Lup d. comm 3. §. 3. num. 27.* quoniam hæc omnia ſunt exempta à iuriſdictione Principis Secularis, & pertinent ad iuriſdictionem Eccleſiæ *cap. 1. 10. diſtin. cap. 1. 96 diſtin. cap. later. qui fil. ſint leg. cap. tuam, de ordin. cogn.*

Hinc inferunt nonnulli, filium Sacerdotis, ſeu Clerici non poſſe à Principe Seculari legitimari, vt ius ſuccedendi in
152 bonis paternis conſequatur † *vt Soc. Sen. conſ. 65. nu 4. verſ. ſ d. premiſſis, vol. 3. Barbat. conſ. 58. num. 5. verſ. & pramitte, & num. 14. vol. 2. Curt. Iun. conſ. 84. nu. 7. & ſeqq. & conſ. 136. nu 8. Pariſ. conſ. 2. num. 22. & ſeqq. & in fi. vol. 2. vbi ait, hanc eſſe veriorem Rip. in d. cap. 2. num 9. de iudic. Soc. Iun. d. conſ. 100. n. 19. vol 2. Men. conſ 181. num. 21. vbi teſtatur, hanc opinionem eſſe magis receptam*, quia, cum ea ſint exempta à iuriſdictione Principis
153 Secularis † *cap ſimiliter 16. qu. 1. cap. Eccleſia S. Mariæ, & ibi Abb. num. 7. de conſtit.* Conſequens eſt, vt quoad ea legitimatio nihil operari poſſit, *ex ijs, quæ ſupra diximus, & in his terminis arguunt Soc. Sen. d. conſ 65. nu. 6 vol. 3 Rip. in d. cap 2. num. 9 de iudic. Soc. Iun. d. conſ. 100. num. 19. vol. 2. Men. d. conſ. 181. num. 21.* Denique, cum talis legitimatio fieri non poſſit ſine conſenſu patris, qui in propoſito interuenire nequit, cum pater,
154 tamquam Clericus non poſſit in Laicum conſentire † *cap ſi diligenti, 12. & cap. ſignificaſti 18. de for. compet.* & iuriſdictionem eius
155 etiam voluntariam prorogare, † *vt ſcribunt Dec. d. conſ. 150. num. 5. verſ. Secundò non obſtat, Ruin. d conſ. 165. num. 3. vol. 5. Pariſ. d. conſ. 2. nu. 24. & 25. vol 2.* Qua ratione fit, vt non poſſit emancipare filium ſuum coram Iu-
156 dice Laico, *vt ſcribunt Curt Iun. d conſ. 84. nu 3. in fi. Crott. in d. §. & quid, ſi tantum, num. 180. Rip. in d cap. 2. num. 9. in fi. de Iudic. Roll. d. conſ. 12. num. 21. vol. 4.* Conſequens eſt, vt a Principe Seculari fieri non poſſit, *vt in his terminis arguunt Soc. Sen. d. conſ. 65. num. 5. vol. 3. Curt. Iun. d. conſ. 84. num. 8. Pariſ. d. conſ. 2. num 24. vol. 2. Soc. Iun. d. conſ. 100. n. 19 vol. 2.*

Verum his non obſtantibus, verius, & receptius eſt, filium Sacerdotis, aut alterius Clerici poſſe a Principe Seculari legitimari, non ſolum, quoad honores, & munera ciuilia, ſed etiam, quoad ius ſuc-
157 cedendi in bonis patris, † *Ita enim cenſuerunt Bald in l. &, ſi contra. 6. num. 4. verſic. Sed, nunquid C. de nupt. & d. conſil. 306. num. 1. verſ. Primum dubium, vol. 2. Calder. d. conſ. 3. num. 3. verſ. Imo plus dicit, tit. qui fil. ſint leg. Caſtr. in l. ſi quis poſthumos. 9. in prin num. 3. ff de lib. & poſth Soc. Sen. in d. l. Gallus 29. §. forſitan, nu. 7. in fi ff de lib. & poſt vbi refert, ita fuiſſe Florentia iudicatum, & d. conſ. 47. nu. 29. verſ. Nam, ſi eſſet, & nu 36. in prin. & verſ. Et pro hac opinione, vol. 4. Dec. d. conſ 150 nu 6. verſ. hinc eſt, & conſ. 257. num. 9. verſ. Quinto Ruin. conſ. 67. nu. 4. vol. 3. & conſ. 167. nu. 4. verſ. Quinimò, vol. 5. Crott. in d. §. & quid, ſi tantum, nu. 179. verſ. Quartus, & vltimus, Pariſ. conſ. 8. num. 19. vol. 2. Alciat. conſ. 73. nu. 11. lib. 9. Couar. in d. tit. de Sponſal. part. 2. cap. 8. § 8. num. 19. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, Roll. d. conſ. 12. nu. num. 34. 60. & 63 verſ. Sed vlterius, & nu. 64. vol. 4. Andr. Fac. lib. 3. contrau cap. 59. Lup. d. comm. 3. § 3. nu. 42. Et fuit etiam de mente Caſtr. conſ 102. num. 3. vol, 2.* Quod, vt tempore Iuſtiniani indubitatum erat, *vti conſtat ex §. illud., verſ. ſi quæ ergo. Auth. quib. mod. nat. eff. ſui, coll. 7.* ita etiam hodie procedere, conuincitur ea ratione, quia, aut conſideramus perſonam, quæ natalibus reſtituitur, &, cum ea ſit Laica, & per conſequẽtias ſubiecta Principi Seculari, Conſequens eſt, vt in eam poſſit Princeps iuriſdictionem ſuam exercere, *vt in his terminis conſiderant Soc. Sen. d. conſ. 65. nu. 4. in fi. vol. 3. Couar. in d. tit. de Sponſal. part. 2. cap. 8. §. 8. n. 19. Roll. d. conſ. 12. nu. 63. verſ. Sed vlterius, vol. 4. Andr. Fach. d lib. 3. contr. cap 59. Lup. d. comm 3. §. 3. num. 42. verſ. Quæ opinio,* Aut vero conſideramus bona, in quæ legitimatus debet ſuccedere, & cum ea ſint tẽporalia, & per conſequentias ſuppoſita iuriſdictioni Principis Secularis, non obſtante, quod ſint Clerici, *vt mox oſtendemus,* ſequitur Principem etiam in ea iuriſdictionem exercere poſſe, *vt conſiderant Bald. d. conſil. 306. nu. 1. verſ. Primum dubium, vol. 2. Calderin. d. conſ. 3 nu. 3. in fi. qui fil. ſint leg. & omnes ſupra num. proximo allegati.*

Neque obſtat, quod bona Eccleſiaſticorum ſint exempta à iuriſdictione Prin-
158 cipis Secularis, † quia reſpondeo, id procedere, ſi bona ſint Eccleſiæ, aut ex ipſorum redditibus acquiſita. Quamobrem, quoad ea non valebit legitimatio, *vt ſcribit*

Roll.

Roll. d. conſ. 12. nu. 63. in fi. vol. 4. Cœterum,
ſi ſint Patrimonialia, verius eſt, non cen-
ſeri exempta, *vt ait Alcia. conſ. 5. nu. 25. verſ.
quod non extenderetur. lib.* 4. ideòque etiam ad
ea trahi legitimationem à Principe Secu-
lari factam. *Ita in ſpecie reſpondet Lup. d. comm.
3. §. 3. num. 42. verſ. Quod argumentum, Et eſt
de mente omnium, quos retulimus ſupra num.* 157.
Non obſtat, quod eodem iure cenſean-
159 tur, quo bona Eccleſiæ † *cap. Eccleſiarum
ſeruos. 12. qu. 2. cap. ſimiliter. 16. qu. 1. cap. Ec-
cleſia S. Mariæ. 10. vbi gl. in verb. perſonis Eccle-
ſiaſticis, de conſtit. gl. in c. fin. in verb. ſuis facul-
tatibus, de vit. & hon. cler. Roll. d. conſ. 12. num.
60. & 64. vol.* 4 quia id verum eſt, quoad
protectionem, & priuilegia, non etiam,
quoad iuriſdictionem, *vt in ſpecie declarant
Soc. Sen. d. conſ. 47. num. 36. verſ. facit, vol. 4.
Andr. Fach. d. lib. 3. contro. cap.* 59.
Denique non obſtat, quod pater, tam-
quàm clericus non poſſit in Laicum con-
160 ſentire, † eaque ratione non poſſit ex
eiuſdem authoritate voluntarium etiā
actum facere, quia reſpondeo id proce-
dere in conſenſu, qui reſpicit actum pro-
prium ipſius clerici, non etiam in eo, qui
reſpicit actum alienum: nam alienis acti-
bus non prohibentur clerici etiam corā
Iudice Laico conſentire. Itaque, ſi tra-
ctemus de adoptione, vel emancipatione
filij, quoniam hi actus ſunt patris non iu-
dicis, *vt diximus ſupra* verùm eſt, non poſſe
à clerico fieri coram Iudice Laico, ſed
tantùm coram Iudice Eccleſiaſtico, *vt ſu-
pra dictum eſt.* Cœterum, ſi tractemus de
legitimatione, quæ dicitur actus Princi-
pis non patris, *vt diximus ſupra num.* 144. ve-
rius eſt, poſſe à Laico fieri etiam cum cō-
ſenſu Clerici. *Ita diſtinguendo reſpondent Soc.
Sen. in d. l. Gallus 29. §. forſitan, nu. 7. ff. de lib.
& poſth. & d. conſ. 47. num 36 verſ. 4. qui cla-
re reſpondet, vol. 4. Crott. in d. §. & quid, ſi tan-
tum, nu. 179. verſ. Quartus, & vltimus, Rum. d.
conſil. 165. num. 2. & 4. verſic. Confirmatur iſta
opinio, vol. 5. Dec. d. conſil. 150. nu. 5. verſi non
obſtant, Rip. in d. cap. 2. nu. 9. in fi. de iudic. Roll.
d. conſ. 12. nu. 63. verſic. Sed vlterius, vol. 4 Lup.
d. comm. 3. §. 3. nu. 42. verſic Sed iſta argumen-
tatio,* ſcilicet, quia talis conſenſus non cō-
ſideratur, vt quid principale, ſed, vt quid
acceſſorium: nam principale cenſetur id,
ex quo legitimationis actus in eſſe dedu-
citur, vel per modum agentis, vt eſt vo-
luntas Principis legitimantis, vel per mo-
dum patientis, vt eſt conſenſus filij, qui le-
gitimatur. At patris conſenſus neutro
modo conſiderari poteſt, quia pater, nec
legitimat, nec legitimatur, ſed conſentit
actui alieno, & ſic venit ad actum acceſ-
ſoriè, ideoque non debet attendi, quia
161 actus tribuitur facienti, † non conſentien-
ti, cum aliud ſit facere, aliud facienti cō-
ſentire, *l. aliud eſt vendere. 121. ff. de reg. iur.
Et in his terminis declarant Crott. in d. §. & quid,
ſi tantùm, num. 179 verſ. Quartus, & vltimus,
Dec. d. conſ. 150. num. 5. verſ. Non obſtant, & d.
conſ. 257. nu 10. Rum. d. conſ. 165. nu. 4. verſic.
Confirmatur iſta opinio, vol 5 Lup. d. comm. 3. §.
3. num 42. verſ. Sed iſta argumentatio.*
Ex his intelligimus, veriſſimum eſſe,
quod initio diximus, legitimationem ex
Principis reſcripto factam tribuere qui-
dem ius ſuccedendi in bonis ſitis in terri-
torio ipſius legitimantis; ſed non trahi
ad ea, quæ in aliorum Principum ditio-
162 nibus exiſtunt: † Hoc enim generale eſt
in omnibus legitimationibus, ſiuè fiant in
territorio legitimantis, ſiuè etiam extra
territorium, & ſiuè ab eo, qui iuriſdictio-
nem habet reſtrictam, & limitatam, ſiuè
à S. P. vel Imperatore, & ſiuè poſt mortē
patris, ſiuè ad eius inſtantiam, nec ſolùm,
ſi legitimetur non ſubditus, ſed etiam, ſi
ſubditus, *vt latè oſtendimus in caſibus præceden-
tibus.*
Sanè vno caſu valebit legitimatio, &
tribuet ius ſuccedendi etiam in bonis ali-
bi exiſtentibus, ſi nempè fiat cum conſen-
163 ſu illius principis, cui bona ſubſunt, † *vt
ſcribunt Soc. Iun. conſ. 142. num. 3. & ſeqq. & nu.
9. vol. 1. Boſſ. in tit. de princip. num. 183. Lup. d.
comm 3. §. 3. num.* 35. Hoc enim eſt, quod
tàm frequenter dicimus, non valere legi-
timationem, niſi fiat cum conſenſu, ſeu
licentia Principis, cui bona ſubſunt, *vti
videre eſt apud Iaſ. d. conſ. 70. col. 1. verſ. Sed iſtis
non obſtantibus, & col. 2. verſ. Item communis,
vol 3. Soc. Iun. d. conſ. 100. num. 6. 10. & 27.
vol. 2. Ceph. d. conſ. 23. nu. 76 & ſeqq. Roll. d.
conſ 88. nu 26. & 36. vol. 1 Burſat. conſ. 433. n.
6.* ſcilicèt quia Principis conſenſus om-
nem læſionis, & iniuriæ cauſam excludit,
cum volenti, & conſentienti iniuria non
fiat, *vt diximus ſupra num.* 18. Quamobrem
cum tali conſenſu poterit in terris Prin-
cipum Secularium fieri legitimatio, non
ſolum ex authoritate Imperatoris, ſed
etiam ex authoritate S. P. *d. cap. per vene-
rabilem, verſ. Inſuper, & ibi Abb. num. 25. qui
fil. ſint. leg.* Et contra in terris Eccleſiæ, aut
Principum ab Eccleſia inueſtitorum ex
authoritate Imperatoris, *vt ſcribunt Alciat.
d. conſ. 17. nu. 3. lib. 4. Paul. Lanc. inter conſil.
vlt. vol. d. conſil. 176. nu. 27. verſ. Maximè, vol.
1. vbi ait, ita omnes dd. indubitanter tenere, Mātic.
de con. vlt. vol. d. lib. 11. tit. 10. num. 45. verſic.
Scribit etiam,* adeò, vt etiamſi clericus in
Sacris conſtitutus à Principe Seculari le-
gitimetur, valida ſit, quoad omnes effe-
ctus legitimatio, ſi de S. P. conſenſu fiat,
164 *vt ſcribit Lup. d. comm. 3. §. 3. nu. 41. in fi.*
Planè, qualis debeat eſſe hic conſen-
165 ſus, † dubitari ſolet: Quidam enim pu-
tant, ſufficere conſenſum tacitum, & to-
lerantiam, ſeu diſſimulationem Principis,
in cuius ditione legitimatio fit, *vt de legiti-
matione, quæ fit in ſtatu Veneto loquens ſcribit Pereg.
de fideic. d. artic. 23. nu. 18. & conſ. 84. nu. 28.
vol. 1. conſ. 7. num 17. vol. 2. conſ. 15. num. 5. &
conſil. 17. nu. 4. vol. 4. conſil. 16. nu. 32. & conſ.
17. nu. 4. vol.* 5. Sed alij probabilius dixe-
166 runt, requiri conſenſum expreſſum, † *vt
Rum. conſ. 66. nu. 14 vol. 3. Lup. d. comm. 3. §.
3. nu. 35. verſ. & in tali caſu,* quia in ijs, quæ
de iure fieri prohibentur (vt prohibetur
in alieno ſtatu iuriſdictionis exercitium)
permiſſio requiritur, *tit. inſt. quib. non eſt
perm. fac. teſt. §. permiſſum, Inſt. de tutel.* & ſic
actus poſitiuus, non autem intellectus,
aut præſumptus.

Hunc

Hunc autem conſenſum non ſolent
Principes præſtare, quando legitimatio
fit per modum contentioſæ iuriſdictio-
nis, vt euenit, cum fit poſt mortem patris,
aut tractatur de excludendis ijs, qui in
bonis paternis ius aliquod habent, aut
ſpem probabilem, & ſic agitur de præiu-
dicio tertij: nam, quia eo caſu neceſſaria
eſt citatio illorum, quibus fieret præiudi-
cium, *vt diximus ſupra nu. 16.* & res non, ni-
167 ſi cauſa cognita poteſt expediri, † ideò
non ſolent Principes permittere, vt ab
alijs hoc fiat, quàm à proprijs iudicibus.
At, quoties legitimatio fit per modum
iuriſdictionis voluntariæ, vt euenit, cum
fit ad inſtantiam patris, & tractatur de
ſucceſſione illorum bonorum, quæ ſunt
in libera ipſius diſpoſitione, quia non eſt
neceſſaria citatio agnatorum, aut cogna-
torum, *vt diximus ſupra num. 27.* ideò ſolent
Principes facilimè permittere, vt etiam
ab alijs, puta à Comitibus Palatinis legi-
168 timatio fiat. † Quamobrem ad hoc reſpi-
cientes dicimus, legitimationem ex Impe-
riali authoritate factam valere, ſi ſit fa-
cta ad inſtantiam patris, & cum conſenſu
illius Principis, cui perſonæ, & bona ſub-
169 ſunt, † *vti videre eſt apud Alex. conſ. 11. nu. 11.
vol. 7. vbi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem,
& Alciat. conſ. 17 nu. 3. lib. 4. Roll. d. conſ. 88.
num. 36. vol. 1.* & ſic, ſi duo prædicta con-
currant, aliàs non valere, *vt in ſpecie ſcribunt
Decian. conſ. 90. nu. 21. verſ. attamen, vol. 2. &
Roll. d. conſ. 88. num. 36. vol. 1.* non, quia
Principis conſenſus non ſufficiat, etiamſi
patris voluntas non interueniat, ſed, quia
Principes, vt plurimum, non, niſi eo caſu
conſentire ſolent.

Quinimò plerique Principes tollendæ
dubitationis gratia, &, ne viderentur diſ-
ſimulando conſentire, & permittere, vt
Comites Palatini abſolutè poſſent in ſuo
ſtatu legitimare, & voluntariam iuriſdi-
ctionem exercere, ſpecialiter conſtitu-
tione promulgata cauerunt, ne liceat eis
id facere, niſi prius impetrata licentia, vt
170 in Ducatu Mediolani, † *ſicuti referunt Barba.
d. conſ 58. nu. 8. verſ. Et idem, & nu. 12. verſ. Ad
hoc facile, vol. 2. Boſſ. in d. tit. de Princip nu. 184.
Burſa. conſil. 433. nu. 5.* vel, ne liceat, niſi le-
gitimatio fiat ad inſtantiam patris, & ſine
alterius præiudicio, vt in ſtatu Veneto,
171 † *ſicuti refert Perog. conſ. 112. in ſubſcriptione, vol.
3. & conſ. 15. num. 5. vol. 4.* Sed, ſi vellent,
quin etiam in his caſibus permittere poſ-
ſent, nulla eſt dubitatio. Et hæc de legi-
timatione.

SVMMARIVM.

1 *Tutoris datio iuriſdictionis eſt, & num. 3. Declara, vt num. 2.*

4 *Tutor non poteſt dari, niſi ei, qui eſt ſuppoſitus iuriſdictioni dantis.*

5 *Tutor datus à Iudice non poteſt adminiſtrare bona ſita extra territorium dantis; Sed contra nu. 10. & cur, num. 11. Declara, vt n. 18. & ſeqq.*

6 *Tutor poteſt ſe excuſare ab adminiſtratione bonorum, quæ ſunt alibi ſita, Declara, vt num. 8.*

7 *Excuſatio non eſt Tutori neceſſaria, quoties datio non valet.*

9 *Tutor teſtamentarius poteſt adminiſtrare bona vbicunque ſita, ſed non tutor datiuus, Sed contra, num. 10.*

12 *Tutor datur perſonæ, non rebus.*

13 *Tutor datur etiam rebus, Declara, vt n. 14. & 15.*

16 *Declaratur l. propter litem. 24. §. licet ff. de excu. tutor.*

17 *Declaratur l. non ſolùm. 12. §. &, qui in teſtamento ff. de excu. tutor.*

18 *Tutor datur pupillo ſubiecto, vel ratione originis, vel ratione domicilij.*

19 *Tutores à diuerſis Iudicibus competentibus dati cenſeantur dati pro bonis ſitis in territorio dantis, & cur, num. 20.*

21 *Tutor poteſt dari à Iudice cuiuſque loci, ſi pupillus habeat bona in diuerſis territorijs.*

22 *Tutor à Iudice datus debet adminiſtrare bona etiã alibi ſita, niſi ibi de alio Tutore fuerit prouiſum.*

23 *Tutorem dare poteſt Iudex pro bonis tantùm ſitis in ſuo territorio.*

24 *Tutor, ſi detur tantùm pro bonis ſitis in territorio dantis, debet alius, aut Tutor, aut Curator dari à Iudice, vbi bona ſita ſunt.*

25 *Tutor ſimpliciter datus cenſetur datus vniuerſo patrimonio, etiam ſi bona ſint extra territorium dantis.*

26 *Tutor ſi ſe excuſet ab adminiſtratione bonorum ſitorum in alieno territorio, dandus erit pro ijs bonis alius Tutor, aut Curator.*

27 *Tutor ſi nominatim ſit datus à Iudice, etiam pro bonis ſitis in alieno territorio, non valet datio, Sed contra, num. 28. & cur, num. 29.*

30 *Tutor dari poteſt, etiam ab eo, cuius iuriſdictioni ſunt ſubiecta bona, licet pupillus non ſit ſubditus, Sed contra, num. 31.*

32 *Curator datur principaliter rebus.*

33 *Iudex, ſub cuius territorio ſita ſunt bona pupilli, poteſt dare Curatorem, etiamſi pupillus non ſit ſubditus.*

34 *Declaratur l. 1. C. vbi pet. tutor.*

35 *Tutor datus à Iudice originis, vel domicilij poteſt adminiſtrare bona ſita in alieno territorio.*

36 *Tutor vnus, ſi ſit datus à Iudice originis, alter vero à Iudice domicilij, quis eorum debeat adminiſtrare bona ſita in alieno territorio, & num. 37.*

An, & quando Tutoris datio porrigatur ad bona ſita extra territorium dantis.

Quæſtio Quinta.

QVartum exemplum afferri poteſt
in tutela datiua: Nam, quia tuto-
1 ris datio iuriſdictionis eſt, † *vt ſcri-
bunt Io. Iuuen. in l. imperium. 3. num. 28.
ff. de iuriſd. Eduar. in apolog. Egreg. Baron. ad-
uer. Gouea. fo 9. & Donell. lib. 17. comm. cap. 8.*
non quidem eius, quæ competit iure ma-
giſtratus, ſed eius, quæ ſpecialiter tri-
2 buitur † *l. muto. 6. §. tutoris datio ff. de tut. &
cur. dat. ab his, & nos oſtendimus in tract. de mand.
iuriſ. cap. 8. qu. 3. num. 7. & ſeqq.* & ſic iuriſ-
dictionis in genere, non in ſpecie ſum-
ptæ, *vt oſtendimus ibi num. 53.* Qua ratione
3 dicimus † ad iuſdicentis officium perti-
nere, tutores pupillis dare *l. 1. ff. de iuriſd.*
tuto-

tutorem ab eo dari, cuius de ea re iuriſdictio eſt *l. 3. ff. de poſtul.* & dari à Præfecto vrbi, vel à Prætore ſecundùm ſuam iuriſdictionem *§. ſed hæc iure, Inſt. de Attil. tuto.* Denique non poſſe dari, niſi ei, qui eſt
4 ſuppoſitus iuriſdictioni dantis † *l. neque à Præſide 5. C. qui dar. tut. poſſ. l. 1. in fi. l. ius dandi. 3. l. Diuus. 24. in fi. ff. de tut. & cur. dat. ab his, Et ſcribunt gl. in l. etiam. 10. in verb. municeps ff. de tutel. Bart. in l. 1. in prin. & ibi Angel. num. 1. verſ. Sed lectura, C. vbi pet. tut. Bart. in l. 1. num. 5. & in l. pupillo. 27. num. 1. ff. de tut. & cur. Alex. conſ. 44. num. 17. verſ. In tutore verò vol. 5. Ruin. conſil. 48. num. 4. verſ. Et iſtam opinionem, & conſ. 49. num. 5. verſ. In tutore verò vol. 3.* ideò (ſecundùm aliquos) fit, vt, quoties tutor à Magiſtratu datur, valeat quidem datio, quoad bona ſita in territorio dantis, ſed non, quoad ſita in alieno territorio, & ſic, vt, quoad ea ius ac-
5 creſcendi ceſſet. † *Ita enim cenſuerunt Hugo. quem refert, & ſequitur gl. in d. l. 1. in verb. ubi morantur C. vbi pet. tut. gl. in l. non ſolum. 12. §. &, qui in teſtamẽto in gl. 1. ff. de excuſ. in tut. Bart. in §. datus, Inſt. de excu. tut. Iaſ. in ad lit. ad Porc. in §. item Romæ, poſt num. 5. Inſt. eod. Martin. Laud. inter conſil. crim. diuerſ. conſ. 58. num. 18. vol. 1.* Quamobrẽ legimus, tutorem ab eo dari, ſub cuius territorio bona ſita ſunt *in d. l. 1. C. ubi pet. tut.* &, ſi pupillus habeat bona in diuerſis territorijs, vnumquemque Iudicem dare tutorem, puta Prætorem rerum, quæ ſunt Romæ, Præſidem verò rerum prouincialium, *vt in l. pupillo, 27. ff. de tut. & cur.* aut certè eundem tutorem conſtitui à Prætore, & Præſide, quoties bona ſub vtriuſque iuriſdictione ſita pupillus habet, *vt in l. iuriſperitos. 33. §. eum oriundus ff. de excu. tut.*

Nec obſtare videtur, quod alibi dicitur, tutorem eius pupilli, qui habet bona in diuerſis territorijs, poſſe ſe excuſare ab adminiſtratione eorum bonorum, quæ non ſunt ſita in loco, vbi pupillus moratur, & ideo pro ijs bonis, vel alium tutorum, vel certè curatorem dandum
6 eſſe à Iudice competente, † *l. non ſolum. 12. § &, qui in teſtamento l. illud 22. l. propter litem. 24 §. licet, & l. ſi § fi. ff. de excu. tute. & l. 2. C eo.* quæ res oſtendere videtur, dationem etiam reſpectu bonorum, quæ alibi ſita ſunt valere, ſcilicet, quia, ſi eſſet nul-
7 la, non eſſet neceſſaria excuſatio, † *l. ſcire. 15. §. qui non iuſtè ff. de excu. tute. Vt arguunt Bart. in d. l. pupillo. 27. num. 1. verſ Si igitur ff. de tuto. & cur Bald. conſ 439. num. 4. verſ. Sed ibi loquuntur vol. 4.* quia videtur hoc acci-
8 piendum † de tutore teſtamentario, non etiam de datiuo: Nam tutor teſtamento datus ideo ſe excuſare debet, quia valet datio, non ſolum reſpectu bonorum, quæ ſita ſunt in territorio, in quo teſtator morabatur, ſed etiam reſpectu bonorum alibi exiſtentium, ſcilicet, quia huiuſmodi datio non pendet à iuriſdictione, ſed à poteſtate, & voluntate teſtatoris, quæ, tanquam lex vbique vim ſuam operatur. At tutor datus à Iudice ideò non debet ab adminiſtratione bonorum alibi exiſtentium ſe excuſare, quia reſpectu eorum non valet datio, propterea quod pendet à iuriſdictione, quæ, tanquàm territorio limitata non operatur ſuam
9 vim in bonis alibi ſitis † *Et ita in ſpecie diſtinguendo declarat gl. in d. l. non ſolum. 12. §. &, qui in teſtamento in gl. 1. ff. de excu. tuto.*

Verùm hæc ſententia meritò fuit ab alijs communiter reprobata, quia verius eſt, tutorem datum ab eo Magiſtratu, cuius iuriſdictioni ſubiecta eſt perſona pupilli, cenſeri datum vniuerſo patrimonio, & ſic, non ſolùm ijs bonis, quæ ſunt ſita in territorio dantis, ſed etiam ijs, quæ alibi ſita ſunt, &, niſi ſe excuſet, omnium adminiſtrationem ſuſcipere de-
10 bere. † *Ita enim cenſuerunt Cin. in d. l. 1. nu. 2. verſ. In hac quæſtione, & ibi Azo, prout ibi refert gl. in verb. vbi morantur, & ſequuntur etiam Bart. num. 4. Ang. num 1. verſ. Ex prædictis etiam apparet C. vbi pet. tut. Bart. in d. l. pupillo. 27. n. 1. ff. de tuto. & cura. dat. ab his, & in d. l. non ſolum. 12. §. &, qui in teſtamento ff. de excu. tuto. & in d. l. 2. C. eod. Bald. d. conſ. 439. nu. 4 verſ. Sed ibi loquuntur vol. 4. Caſtr. conſ. 319. num. 2. verſ. Item tutor, & verſ. Pro ſolutione vol. 1. Roman. conſ. 39. num. 3. verſ. Pro hoc inducit, Alex. conſ. 128. num. 4. vol. 1. Corn. conſ. 202. num. 6. vol. 2. Iaſ. in l. 1. in prima lect. num. 46. verſ Ad idem, & in repet. num. 94. C. de Summ. Trinit. Soc. Sen. conſ. 36. num. 4. verſ. Item mouetur vol. 1. Gozad. conſ. 49 num. 2. & 18. verſ. Non obſtat, Cagn. in l. fi. n. 27. ff. de iuriſd. Chaſſa. conſ. 31. num. 6. verſ. Et facit, & num. 33. & conſ. 54. num. 7. Tiraq. de iure primog. qu. 46. num 20. Roll. conſ. 80. num. 11. vol. 4. Craſſ. in comm. opin.*
11 *qu. 14.* Nam, † licet datio tutoris pendeat à iuriſdictione, ſeù poteſtate dantis, *vt ſupra dictum eſt*, hæc tamen iuriſdictio non debet conſiderari reſpectu bonorum, ſed reſpectu perſonæ, ſcilicet, quia tutor principaliter datur perſonæ, non rebus
12 † *l. quia perſona 14. ff. de teſtam. tut. §. certæ Inſt. Qui teſta. tuto. dar. poſſ. Et in ſpecie declarant Caſtren. d. conſ. 319. num. 2. verſ. Pro ſolutione vol. 1. Roman. d. conſ. 39. num. 3. verſ. Ratio eſt, Ruin. d. conſ. 48. num 4 verſ. Et iſta in opinionem, & conſ. 49 num. 5. verſ. Et eſt ratio vol. 3. Chaſſan. d. conſ. 54. num. 7.* & ideò, ſi perſona pupilli eſt ſuppoſita iuriſdictioni Magiſtratus, poterit ab eo dari tutor, aliàs inutilis erit datio, *vt ſupra dictum eſt num. 4.*

Nec obſtat, quod tutor detur etiam re-
13 bus, † vt, qui rerum curam, & adminiſtrationem habere debet *l. cum plures. 13. §. cum inter ff. de adm. tuto. l. 1. in prin. ff. de adm. tut.* adeo, vt ſeparatim à rebus dari nequeat *l. ſæpè. 53. ff. de verb. ſignif.* quia hoc nõ fit principaliter, ſed per quandam conſe-
14 quentiam: † *vt declarant Bald. d. conſ. 439. n. 4 verſ. Sed ibi loquuntur vol. 4. Angel. in d. l. 1. nu. 1. verſ. Nam, aut Iudex C. vbi pet. tut. Caſtr. d. conſ. 319. n. 2. verſ. Pro ſolutione vol. 1. Roma. d. conſ. 39. nu. 3. verſ. Ratio eſt, Alex. conſ. 44. num. 17. verſ. Et ratio eſt vol. 5. Cagn. in d. l. fin. num. 27. ff. de iuriſd. Chaſſa. d. conſ. 54 num. 7.* Nam tutor perſonæ datus cẽſetur etiam per conſequentias datus vniuerſo patrimonio *d. l. propter litem. 24. §. vlt. ff. de excu. tuto. §. datus, Inſt. eod.* Et ideò, ſi ſit datus ab eo, cuius iuriſdictioni ſuppoſita eſt

perſona pupilli, quia datio eſt valida cō-
ſiderata perſona, poterit tutor admini-
ſtrare bona, licet ſint poſita extra terri-
toriũ dantis, ſcilicet quia bonorũ admini-
ſtratio venit in conſequentiam perſonæ,
15 † *vt in ſpecie declarant Caſtr. d. conſ. 319. num. 2. verſ. Pro ſolutione vol. 1. Cagn. in d. l. fin. nu. 27. ff. de iuriſd.* Nec ſolùm poterit, ſed debe-
bit ea adminiſtrare, aliàs eorum ſuſtine-
bit periculum, niſi ſe excuſet, *ſecundùm ea, quæ ſupra dicta ſunt*. Et ita expreſſim ſcrip-
ſit Martianus *in d. l. propter litem. 24. §. licet ff. de excuſ. tutor.* Nam, *licet datus tutor ad vniuerſum patrimonium datus eſt*, inquit, *tamen excuſare ſe poteſt, ne vltra centeſimum lapidem tutelam gerat, niſi in eadem Prouincia patrimonium pupilli ſit, & ideò illarum rerum dabunt tutores in Prouincia Præſides eius. Nec Senatores vltra centeſimum lapidem vrbis tutelam gerere coguntur. Habenti ergo tutorem tutor datur, ſed aliarum rerum, non earundem datur.* Itaque, cum ſim-
16 pliciter loquatur † de tutore dato, nec
ſe reſtringat ad teſtamentarium, intelli-
gimus, eum tàm de datiuo, quàm de te-
ſtamentario eſſe accipiendum, *prout ibi accepit Bart.* Quinimò hoc apertius pro-
bat *l. non ſolùm. 12. §. &, qui in teſtamento ff. eod.* vbi Modeſtinus, *Et, qui in teſtamento tutores dati ſunt*, inquit, *remouentur ſecundùm leges adminiſtrationem earum, quæ in alia Prouincia ſunt,*
17 *poſſeſſionum*: Nam † illa dictio, &, quæ eſt
implicatiua, & ponitur pro etiam, ſigni-
ficat, hoc ſentire Modeſtinum, non ſo-
lùm tutores datos à Præſide, poſſe ſe ex-
cuſare ab adminiſtratione eorum bono-
rum, quæ in alia Prouincia ſita ſunt, ſed
etiam tutores datos teſtamento. Ergo
ſupponit, dationem etiam reſpectu eo-
rum bonorum eſſe validam, & tutores,
niſi ſe excuſent, teneri etiam eorum ſu-
ſcipere adminiſtrationem, *ſecundùm ea, quæ ſupra dicta ſunt num. 7.* Quod procedit etiam
in decreto, quod interponitur à Iudice
ſuper adminiſtratione tutelę: nam, ſi fue-
rit interpoſitum ab eo Iudice cuius iuriſ-
dictioni ſuppoſita eſt perſona pupilli,
trahetur etiam ad bona alibi exiſtentia
l. magis puto. 5. §. illud ff. de reb. eor. & ſcribunt Bart. in l. legitimos. 5. in prin. num. 5. ff. de legit. tuto. Dec. mihi conſ. 206. num. 3. niſi adfuerit
contradictor: nam tunc, quia neceſſaria
eſt miſſio in poſſeſſionem, ideò res non
poteſt expediri ſine authoritate illius Iu-
dicis, ſub cuius territorio bona ſita ſunt,
vt declarant Bart. in d. l. legitimos. 5. in prin. n. 5. verſ. Et ex hoc concludo, Dec. d. conſ. 206. nu. 8.

Neq; obſtāt contraria, quia pro eorum
reſolutione tres ſunt principales caſus
diſtinguendi, quorum

Primus eſt, quando pupillus, qui ha-
bet bona ſita in duobus territorijs, eſt
ſuppoſitus iuriſdictioni vtriuſque Iudi-
cis, puta vnius ratione originis, alterius
verò ratione domicilij, ex quibus dandi
18 tutoris poteſtas æſtimatur † *d. l. 1. in fi. & ibi Bart. num. 6. ff. de tute. & cura. l. 2. & ibi Bald. & Ang. num. 1. C. vbi pet. tute. Bart. in d. l. pupillo. 27. in prin. ff. de tut. & curat.* Et tunc,
ſi quidem vterque det tutorem, non pu-
to dubitandum, quin vtraque datio va-
leat, & cenſeatur conſtricta ad bona, quę
cuiuſque dantis iuriſdictioni ſunt ſubie-
cta, ſiuè datio nominatim reſtricta ſit, ſi-
19 uè ſit facta ſimpliciter: † Nam concurſus
tutorum reſtrictionis neceſſitatem ope-
20 ratur, † quia vnuſquiſque tentare poteſt,
ſe vtiliter datum eſſe, cùm ab eo datus
ſit, qui dandi poteſtatem habet, & ideò
bonorum adminiſtrationem ſibi iure cō-
petere. Quo fit, vt ſtante concurſu ne-
ceſſariò debeat vnaquęque datio reſtrin-
gi ad bona ſita in territorio dantis. Et
ita videtur accipiendum, quod dicimus,
ſi pupillus habeat bona in diuerſis terri-
torijs, Iudicem cuiuſque loci poſſe dare
21 tutorem, † *vt videre eſt in d. l. pupillo. 27. ff. de tute. & cura. & apud gl. in d. l. 1. in verb. facultatem, & ibi Bart. num. 3. C. vbi pet. tut. Specul. in tit. de tutor. §. & generaliter nu. 17.* Idem
etiam videntur ſenſiſſe, qui dixerunt, tu-
torem à Iudice datum, ita demum cen-
ſeri datum etiam pro bonis alibi exiſten-
tibus, ſi de alio tutore non fuerit ibi pro-
22 uiſum, † *vt Alex. conſ. 128. num. 4. verſ. Item, tertio vol. 5. Tiraq. de iur. primog. d. qu. 46. nu. 28. Roll. conſ. 80. num. 40. verſ. Item reſpondetur vol. 4.* At, ſi vnus tantùm initio det
tutorem, puta Iudex domicilij, ſi quidem
nominatim reſtringat dationem ad bo-
na ſita in ſuo territorio, quod facere po-
23 teſt, † *ſecundùm Bart. in d. l. pupillo. 27. nu. 1. verſ. Ad hanc ff. de tute. & cur. & in d. l. 1. n. 4. verſ. Nō obſtat C. vbi pet. tuto.* dubiũ non eſt,
quin tutor ab adminiſtratione bonorum
alibi ſitorum ipſo iure repellatur, & per
conſequentias curandum ſit, vt pro eo-
rum adminiſtratione, vel alius, vel idem-
met tutor à Iudice loci, vbi bona ſita
24 ſunt, conſtituatur. † *Et in his terminis poſſunt intelligi iura in contrarium allegata.* Cœterùm,
ſi ſimpliciter det tutorem, verius, & re-
ceptius eſt, eum cenſeri datum ad vni-
uerſum patrimonium, & ſic, non ſolùm
ad ea bona, quæ ſunt ſita in territorio
dantis, ſed etiam ad alia quæcunque, ita,
vt, niſi tutor ab eorum adminiſtratione
ſe excuſet, quod eum facere poſſe ſupra
diximus, omnium periculum ſuſtinere
25 debeat. † *Ita enim ſcripſerunt omnes, quos retulimus ſupra num. 10.* Planè, ſi ſe excuſet, tunc
neceſſariò erit adeundus Iudex eius loci,
in quo bona ſita ſunt, & ab eo petendus
26 tutor, † *ſecundùm l. propter litem. 24. §. licet ff. de exc. tute. Et ea, quæ diximus ſupra nu. 6. quippè quæ in his terminis procedunt.* Denique ſi is,
qui dat tutorem nominatim exprimat ſe
dare etiam pro bonis alibi ſitis, reſpectu
illorum nō valebit ipſo iure datio, quia,
cum directò, & principaliter ſit facta re-
bus, quæ iuriſdictioni dantis non ſunt
ſubiectæ, Conſequens eſt, vt ex defectu
poteſtatis nō poſſit vllo modo ſuſtineri,
27 *ſecundùm Ang. in d. l. 1. num. 1. verſ. Quandoque Iudex originis C. vbi pet. tut. vbi ait in hoc caſu veriorem eſſe Hugo. ſententiam, quam etiam in his terminis probauit Roman. d. conſ. 39. num. 3. verſ. Pro hoc primo;* Sed contrarium verius
28 eſt, & receptius. † Nam DD. *quos retulimus ſupra num. 10.* loquuntur indiſtinctè, &
cenſent dationem tutoris ab eo factam,
cuius

cuius iuriſdictioni ſubiecta eſt perſona
pupilli, valere etiam reſpectu bonorum
alibi exiſtentium. Itaque non diſtinguũt,
vtrum ſimpliciter facta ſit datio, an ve-
rò nominatim etiam pro bonis alibi ſitis,
& rectè: Nam, etiamſi hoc exprimatur,
29 non tamen debet vitiari datio, quia, †
cum ſit expreſſio eius, quod tacitè ineſt;
Conſequens eſt, vt nihil operari debeat.
l. 3. ff. de leg. 1. l. 3. C. de fideiuſſ. Quod etiam
apertè cenſuit Bart. *in d. l. 1. nu. 4. vers. Non
obſtat C. vbi pet. tut.* dùm ſcripſit, poſſe qui-
dem Iudicem dare tutorem pro bonis ſi-
tis in ſuo territorio, ſed, ſi velit, poſſe
dare & pro omnibus bonis.

Secundus verò caſus eſt, quando pu-
pillus, qui habet bona in duobus territo-
rijs, non eſt ſubiectus iuriſdictioni vtriuſ-
que Iudicis, ſed tantùm vnius, Et tunc,
licet Hugo. cenſuerit, non ſolùm eum
poſſe dare tutorem, cuius iuriſdictioni
ſubiecta eſt perſona pupilli, ſed etiam cũ,
ſub cuius territorio bona ſita ſunt, licet
30 ei pupillus non ſubſit, † motus *d. l. 1. C.
vbi pet. tut.* quæ vult, tutorem, aut cura-
torem poſſe dari, vel à Iudice originis,
aut domicilij, vel ab eo, ſub cuius iuriſ-
dictione bona ſita ſunt, Verius tamen, &
receptius eſt, ſolùm Iudicem, qui pupil-
lum habet ſub ſua iuriſdictione poſſe da-
re tutorem, *per ea, quæ diximus ſupra num. 4.
& 11.* & ita datum poſſe adminiſtrare bo-
31 na etiã alibi ſita; † *Ita enim cenſuerunt omnes,
quos retulimus ſupra n. 10. Et in ſpecie Ang. in d. l.
1. n. 1. verſ. Ex prædictis apparet C. vbi pet. tut. vbi
ait, opinionem Azo. eſſe ipſam veritatẽ.* Planè hoc
etiam verum eſt, & apud omnes in con-
feſſo, poſſe Iudicem loci, in quo bona
ſita ſunt, dare curatorem, etiamſi per-
ſona non ſit ei ſubdita, quia curator da-
32 tur principaliter rebus, non perſonæ, †
l. in copulandis. 8. C. de nupt. quæ res opera-
bitur, vt tutor ab alio datus non poſſit
ſeſe intromittere in adminiſtrare bono-
33 rum alibi exiſtentium. † *Et ita in ſpecie de-
clarant Bart. in d. l. pupillo. 27. num. 1. verſ. De-
co etiam ff. de tut. & cur. Bald. in d. l. 1. num. 1.
C. vbi pet. tut. Caſtr. conſ. 352 nu. 2. vol. 1. Alex.
d. conſ. 44 num. 17. vol. 5.* Nec obſtat *l. 1. C.
vbi pet. tut.* quia, quatenus loquitur de Iu-
dice loci, vbi bona ſita ſunt, ita debet
34 intelligi, † vt, ſi habeat etiam perſonam
pupilli ſubiectam, ſaltem ratione origi-
nis, poſſit dare tutorem, aliàs non, niſi
curatorem, *per ea, quæ ſupra diximus*. Et ita
eam intelligunt omnes, *& in ſpecie declarat
Bald. vbi num. 1.*

Tertius, & vltimus caſus eſt, quando
pupillus, qui duorum Iudicum iuriſdi-
ctioni ſubiectus eſt, vnius ſcilicet reſpe-
ctu originis, alterius verò reſpectu do-
micilij, habet etiam bona ſita in territo-
rio Iudicis, qui nullam in perſona pupil-
li iuriſdictionem habet, Et in hoc caſu
magna inter veteres nata eſt controuer-
ſia, quis eorum tutorem vtiliter dare poſ-
ſit, Et, cum in his propriè terminis diſ-
ſentirent Hugo. & Azo, *quos retulimus ſu-
pra num. 5 & 10.* obtinuit tandem ſenten-
tia Azonis exiſtimantis, Iudicem, cuius
iuriſdictioni, non pupillus, ſed bona ſunt
ſuppoſita, poſſe quidem, ſi velit, dare
curatorem, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra
num. 33.* ſed non tutorem, quia, cum tu-
tor detur perſonæ, Conſequens eſt, vt
ab eo tantùm dari poſſit, qui pupillum
habet ſuæ iuriſdictioni ſubiectum, *vt di-
ximus ſupra nu. 4.* Eſſe igitur tutorem dan-
dum, vel à Iudice originis, vel à Iudice
domicilij, & ita datum habiturum admi-
niſtrationem bonorum etiam alibi exi-
ſtentium; niſi à Iudice bonorum fuerit
35 curator conſtitutus, † *ſecundum ea, quæ di-
ximus. Ita in ſpecie declarant Bart. in d. l. pupil-
lo. 27. num. 1. ff. de tut. & cur. Ang. in d. l. 1. nu.
1. verſ. Ex prædictis apparet C. vbi pet. tutor. vbi
ait, hanc opinionem communiter approbari.* Planè,
ſi, tàm Iudex originis, quàm Iudex do-
micilij det tutorem, & quæramus, vter
ex tutoribus debeat adminiſtrare bona
alibi ſita, putarim eos communiter admi-
36 niſtrare debere, † quia, cum vterque ſit
vtiliter tutor datus, & ad vniuerſum pa-
trimonium datus, intelligatur, Conſe-
quens eſt, vt neceſſario ſit inter eos indu-
cendus concurſus, qui communionem
operatur, Niſi (quod erit conſultius)
tollendæ dubitationis, gratia Iudex lo-
ci, vbi bona ſita ſunt, alterutri bono-
rum adminiſtrationem decernat, quod
eum facere poſſe, non puto dubitandum,
37 † *prout in ſpecie declarat Ang. in d. l. 1 num. 1.
verſ. Et ex hoc infero C. vbi pet. tut. vbi ita Hugo.
intelligit.* Et his quidem modis ius accre-
ſcendi ceſſat ex defectu poteſtatis, cum
de cauſa legis loquimur.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi lege, vel ſtatuto tolli poteſt, & cur,
num. 2.*
3 *Lex Papia ſuſtulit ius accreſcendi.*
4 *Lege, vel ſtatuto cauere poteſt, vt portio vacans non
accreſcat inſtituto, ſeu vocato.*
5 *Lege, vel ſtatuto cauere poteſt, vt ea, de quibus te-
ſtator non diſpoſuit, non accreſcant inſtitutis, ſed
pertineant ad venientes ab inteſtato.*

An ius accreſcendi lege, vel Statuto tolli poſſit.

Quæſtio Sexta.

EX defectu verò voluntatis tunc ceſ-
ſat ius accreſcendi, cum id lege, vel
ſtatuto ſublatum eſt, quod, quin fieri
1 poſſit, non eſt dubitandum † *Ita
enim ſcribunt Bald. in l. 1. num. 19. verſ. Sed hic
quæro C. de Summ. Trin. Decia. conſ. 61. num. 41.
vol. 2. Crau. conſ. 766. nu. 10. verſ. 6. circa fini
Et eſt de mente eorum, quos referemus infra nu. 4.
& 5. Quemadmodum & eorum, quos referemus in
qu. 7. & ſeqq. vſque ad qu. 15. nam eo ipſo, quod
ſcribunt, per taxationem, ſeu limitationem, aut aliã
diſpoſitio om à l ge, vel ſtatute factam ceſſare ius
accreſcendi, haud dubiè ſupponunt, legem, vel ſta-
2 tutum poſſe tollere ius accreſc. ndi:* Nam, † cum
principaliter lege ſit introductum *vt oſten-*

dimus

dimus in 2. cap. qu. 2. nu. 45. Conſequens eſt,
vt contraria lege, vel ſtatuto tolli poſſit:
Nihil enim tàm naturale eſt, quàm vnũ-
quodque diſſolui eo genere, quo colliga-
tum eſt *l, nihil tàm naturale. 36. ff. de reg. iur. l.*
prout. 80. ff. de ſolut. Quamobrem & olim
3 ſublatum fuit lege Papia, † *l. vn. §. 1. C. de*
cad. toll. Vlpia. tit. 24 Inſt §. ſi duobus, Et ſcri-
bunt Bald. nouell, in l. cum filiof. 11. nu. 59. ff de
leg. primo Cuiac. in d. l. vn. §. his ita definitis C.
de cad. toll. in l. teſtamento. 6 C. de impub. & al.
ſubſt. in tit. C. quand. non. pet. part. & lib. 12. obſ.
cap. 11. Hota. in epito. tit. ff. de uſufr. accr. nu. 16.
& nos latius oſtendemus in hoc cap. quaſt. 8. num.
4. & ſeqq. Et, ſi hodie lege, vel ſtatuto ca-
ueatur, vt portio vacans non accreſcat,
4 dubium non eſt, quin valeat diſpoſitio, †
ut ſcribit Claud. Tut. in l. un. nu. 6. C. quand. non
pet. part. Quemadmodum, &, ſi caueatur,
vt ea, de quibus teſtator non diſpoſuit,
non accreſcant inſtitutis, ſed pertineant
5 ad venientes ab inteſtato, † *Vt docet Pereg.*
conſ. 145. nu. 3. uol. 5 Et eſt de mente eorum, qui
ſcribunt, lege, uel ſtatuto fieri poſſe, ut quis decedat
pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, quos retu-
limus in 5. cap. qu. 41. num. 15.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi quando cenſeatur lege, vel ſtatuto ſublatum.*
2 *Ius accreſcendi, non ſolum expreſsè, ſed etiam tacitè poteſt à lege, vel ſtatuto tolli.*
3 *Ius accreſcendi, quando cenſeatur expreſsè ſublatum lege, uel ſtatuto.*
4 *Ius accreſcendi, quando cenſeatur tacitè ſublatum lege, vel ſtatuto.*

Quando ius accreſcendi cenſeatur lege, vel ſtatuto ſublatum.

Quæſtio Septima.

HInc de illo dubitari poteſt, quan-
do ius accreſcendi cenſeatur lege,
vel ſtatuto ſublatum. Conſtat au-
tem toties id euenire, quoties, aut
ex verbis, aut ex coniecturis apparet, ta-
1 lem fuiſſe mentem diſponentium: † Nam
hoc ius non ſolùm expreſsè, ſed etiam ta-
2 citè lege, vel ſtatuto tolli poteſt, † *ut do-*
cet Decia. conſil. 61. num. 41. vol. 2. Expreſsè,
3 quoties id nominatim cauetur, † puta ſta-
tuitur, vt portio vacans non accreſcat,
ſecundùm ea, quæ diximus in quaſt. præced. num. 4.
& 5 Tacitè verò, quoties id deducitur à
diſpoſitione legis, aut ſtatuti, vel per an-
tecedens, vel per conſequens neceſſariũ.
4 † Per antecedens, quando lex, aut ſtatu-
tum diſponit de parte vacante, *ut dicemus*
in quaſt. ſeq. num. 1. & ſeqq Per conſequens
verò neceſſarium, quando tollit ipſius iu-
ris accreſcendi cauſam, *ut dicemus in quaſt. 9.*
num. 1 & ſeqq vel taxat, aut limitat alicu-
ius portionem, *ſecundùm ea, quæ dicemus in q.*
10 & 4. ſeqq. de quibus ſingulis modis ſe-
paratim nobis erit in hoc loco diſpicien-
dum.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi cenſetur ſublatum, ſi lex, aut ſtatutum diſponat de parte uacante, & cur, nu. 2.*
3 *Portio tunc demùm accreſcit, cum de ea non eſt à lege diſpoſitum.*
4 *Lex Papia faciebat partem caducam.*
5 *Lex Papia quomodo cenſeatur ius accreſcendi ſuſtuliſſe.*
6 *Declaratur Vlpianus tit. 24. Inſt. §. ſi duobus, & num. 41.*
7 *Caduca quæ*
8 *Caduca propter bella ciuilia introducta.*
9 *Lex Iulia cur introducta.*
10 *Lex Iulia de uiceſima hæreditatum.*
11 *Lex Iulia de centeſima rerum uenalium.*
12 *Lex Iulia de caducis.*
13 *Lex Iulia de maritandis ordinibus.*
14 *Lex Papia fuit ab Augusto lata.*
15 *Lex Papia introduxit præmia patrum.*
16 *Declaratur l. un. in prin. C. de cad. toll.*
17 *Caduca introducta Lege Iulia.*
18 *Plebiſcita quo iure parem cum legibus habere cœperint poteſtatem.*
19 *Caduca cur introducta.*
20 *Caduca Fiſco deferebantur.*
21 *Caduca interdum deferebantur populo.*
22 *Caduca interdum deferebantur ciuitati.*
23 *Caduca interdum deferebantur legioni.*
24 *Declaratur l. quid ergo. 4. §. eadem ff. de fideic. libert.*
25 *Caduca interdum uindicabantur à coniuncto propter liberos.*
26 *Declaratur l. ſi in teſtamento. 5. ff. de uulg.*
27 *Lex Papia ſeruabat ius antiquum liberis, & parentibus uſque ad tertium gradum.*
28 *Princeps legibus caducarijs erat ſolutus.*
29 *Caduca ceſſabant in uſufructu, & cur, num. 30. & ſeqq.*
31 *Vſusfructus non uenit in confiſcationem, & cur, nu. 32 & ſeqq.*
32 *Vſusfructus ſine ſui interitu à perſona ſeparari non poteſt.*
33 *Vſusfructus finitur maxima, & media capitis diminutione, & cur, num. 34.*
35 *Vſusfructus ſine perſona conſiſtere non poteſt.*
36 *Caduca ceſſabant facta ſubſtitutione, & cur, num. 38. & ſeq.*
37 *Declaratur l. un. in prin. uerſ. Sed & ipſis C. de cad. toll.*
40 *Coniunctus re præferebatur Fiſco uenienti per ius caduci, & cur, num. 42.*
43 *Caduca ceſſabant in ſucceſſionibus, quæ ab inteſtato deferuntur.*
44 *Lex Papia de caducis hodie ſublata.*
46 *Relictum contra diſpoſitionem l. hac edictali. 6. in prin. C. de Sec. nupt. applicatur filijs primi matrimonij.*
45 *Ius accreſcendi ceſſat in eo, quod relinquitur contra diſpoſitionem l. hac edictali, 6. C. de Sec. nupt. & cur, num. 47. & ſeqq.*
51 *Relictum contra diſpoſitionem l. hac edictali. 6. C. de Sec. nupt. ſi repudietur à coniuge, non applicatur filijs primi matrimonij, Sed contra nu. 52. & cur, num. 53.*
54 *Relictum non uideri, quod eſt repudiatum, qualiter intelligatur.*
55 *Relictum contra diſpoſitionem l. hac edictali. 6. C. de Sec. nupt. accreſcit coniuncto, ſi coniux ante*

diem

diem cedentem moriatur.
56 *Ius accreſcendi ceſſat in eo, quod à nubente intra annum luctus relinquitur ſecunda viro ultra tertiam lege definitam, & cur,*
57 *Relictum à nubente intra annum luctus ſupra tertiam lege definitam manet apud heredem, ſed contra num. 58.*
59 *Declaratur l. 1. C. de ſec. nupt. & num. ſeqq.*
62 *Ius accreſcendi ceſſat in eo, quod à viris in dignitate conſtitutis relinquitur filijs ſuſceptis ex uxore vili, Sed hodie contra num. 63.*
64 *Tutor amittit legatum ſibi relictum à patre pupilli, ſi ſe excuſet à tutela.*
65 *Portio legata tutori, qui ſe excuſat non accreſcit coniuncto, & cur, num. 66.*
67 *Portio legata ei, qui celauit teſtamentum, non accreſcit coniuncto, & cur, num. 68.*
69 *Portio indigni non accreſcit coniuncto, & cur,*
70 *Portio relicta ſpurio non accreſcit coniuncto, Sed contra num. 71.*
72 *Portio relicta naturali ſuprà unciam extantibus legitimis an accreſcat coniuncto.*
73 *Portio fœminæ ſtatuto excluſa contemplatione maſculi applicatur ipſi maſculo, non autem alijs accreſcit.*
74 *Portio filiifa. repudiantis non accreſcit coniuncto, & cur, num. 75.*

An, & quando lex, aut ſtatutum de parte vacante diſponendo cenſeatur tollere ius accreſcendi.

Quæſtio Octaua.

PRimùm igitur, ſi lex, aut ſtatutum diſponat de parte vacante, puta certis eam deferat perſonis, dubium non eſt, quin eo modo cenſeatur tacitè, & per neceſſarium antecedens ius accreſcendi
1 ſuſtuliſſe, † ſcilicet, quia illa diſpoſitio eſt veluti quædam ſubſtitutio à lege facta, quæ tanquam expreſſa excludit ius
2 accreſcendi, quod eſt ſubſtitutio tacita, † *ſecundùm ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 20. num. 8. & ſeqq. Et in his terminis conſiderant Decia. conſ. 61. num. 39. & 41. vol. 2. & Men. conſ. 50. num.* 24. Hinc dicimus, partem vacantem ita demum accreſcere, ſi de ea non ſit à lege diſpoſitum, *vt videre eſt apud Bart. in l. pater filium. 14. nu. 8. verſic. Præterea ff. de in ff. teſt. Fabia. in Auth. nouiſſima, nu. 214. C. eod. Franch. deciſ. 63. nu. 8. Decia. d. conſ. 61. nu. 39. vol. 2.* Huius rei multa poſſunt exempla afferri.

Primùm in lege Papia, quæ partem nō
4 capientis olim faciebat caducam, † *l. vn. §. 1. C. de cadu. toll. Vlpia. tit. 1. Inſt. §. inter medias, & tit. 24. §. ſi duobus, & ſcribunt Vaſq. à Vaca. lib. 4. declar. iur. ciuil. declar. 62. nu. 5. Duar. lib. 1. de iur. accr. cap. 10. Ant. Cont. lib. 1. diſpu. iur. ciuil. cap. 1. Foreat. in Necyo. dialog. 87. nu. 1. Cuiac. in not. ad tit. 8. Inſt. Vlp. & in l. ſi duobus. 16. in prin. ff. de leg. primo Hoto. in oppia. tit. ff. de vſufr. accr. num. 16. Petr. Fab. in l. non videtur. 51. ff. de reg. iur. Ant. Fab. lib. 3. coniect. cap. 16*
5 Nam, quia, † hoc modo de ea diſponebat, ſubrogando fiſcum in locum deficientis, *vt ait Vlpia. d. tit. 1. Inſt. §. inter medias*, & cum coniuncto præferendo, *vt ſcribit Cuiac. in d. l. ſi duobus. 16. in prin. ff. de leg. primo*, ideò per neceſſarium antecedēs credita fuit ius accreſcendi ſuſtuliſſe, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus, Et in his terminis conſiderat Cuiac. in d. l. vn. §. his ita definitis. C. de cad. toll.* Quod ſignificat Vlpianus *d. tit. 24. Inſt. §. ſi duobus* eadem, *ſi duobus*, inquit, *eadem res per vindicationem legata ſit*, & paulo poſt, *non concurrente altero pars eius alteri accreſcebat, ſed poſt legem Papiam Poppæam non capientis pars caduca fit*: Nam his verbis oſtendit,
6 † poſt legem Papiam non potuiſſe partem vacantem coniuncto accreſcere, quia lex eā faciebat caducā, ideſt, Fiſco deferebat. Et ſanè iure vetere non erant in vſu caduca, ſed partes deficientium, vel accreſcebant coniunctis, vel remanebant in hæreditate, vel deſtituto teſtamento ad venientes ab inteſtato pertinebant. Sed Auguſti temporibus, introductis caducis ius antiquum mutatum eſt, & conſtitutum, vt, quod quis ſibi teſtamento relictum, ita, vt iure ciuili capere poſſet, aliqua ex cauſa non cepiſſet, quaſi ab eo cecidiſſet, fiſco addiceretur,
7 *vt poſt Vlp. tit. 17. Inſt. in prin. ſcribunt Ant. Cont. d. lib. 1. diſpu. iur. ciuil. cap. 1. Cuiac. in d. l. vn. in prin. C. de cad. toll. Forca. in Necyo. d. dial. 87. nu. 1. Baldui. ad tit. ff. de his, quæ pro non ſcriptis hab. poſt tit. Inſt. de adempt. legat. num. 6. Petr. Fab. in d. l. non videtur 51. ff. de reg. iur.* Cuius rei introducendæ cauſam conſtat
8 ex bellis ciuilibus proceſſiſſe, † *l. 2. §. ſolum C. de vet. iur. enucl. d. l. vn. in prin. C. de cad. toll. & ſcribunt Bald. Nou. in l. cum filiofa. 118. nu. 59. ff. de leg. primo Alcia. lib. 3. diſpun. cap. 6. Vaſq. à Vacu. lib. 4. decla. iur. ciuil. decl. 62. n. 5. Ant. Cont. d. lib. 1. diſpu. iur. ciu. cap. 1. Duar. lib. 1. de iur. acc. cap. 10. Coraſ. lib. 2. miſcell. cap. 23. num. 9. Balduin. ad d. tit. ff. de his, quæ pro non ſcrip. hab. ſub tit. Inſt. de adempt. legat. n.* 8. Nam, cum exhauſtum eſſet ærarium, & Vrbs ciuibus exinanita, Auguſtus locupletandi fiſci, replendæque Ciuitatis gratia legem Iuliam rogauit multa capita continentem, omnia ferè ad id vnum relata, vt ærarium pecunijs, & ciuitas ho-
9 minibus repleretur, † vt ſunt illa, de vi-
10 ceſima hæreditatum, † *de qua fit mentio in l. vlt. in prin. C. de ed. Diu. Hadr. toll. & tractant Alcia. lib. 3. diſpunct. cap. 6. Coraſ. d. lib. 2. Miſcell. cap. 23. nu. 10. Ant. Gou. ad l. hæreditatum computationi 68. ff. ad l. Falc. Forcat. in Necyo. dial. 22. nu. 1. Men. de adipiſc. poſſ. remed. 4. nu. 2. Cuiac. in d. l. vn. in prin. C. de cad. toll. & in not. ad lib. 4. ſent. Paul. tit. 6. Et accipienda ſunt l. 2. C. de tranſact. & l. filiusfa. 117. §. Diuus 2. ff. de leg. primo, ſi credimus Cuiac. lib. 9. obſ. cap. 24. & in not. ad d. lib. 4. ſent. Paul. tit. 6.* De cen-
11 teſima rerum venalium, † *apud Tacit. lib. 1.*
12 *Annal.* De caducis, † *l. quidam. 99. §. quotiens ff. de leg. primo, & apud Vlp. tit. 28. Inſtit.* De
13 maritandis ordinibus † *l. 1. §. liberta ff. und. vir, & ux. l. adigere. 6. §. ult. ff. de iur. patro. & apud Vlp. tit. 11. Inſt. Sueto. in Auguſto cap. 34. Apul. in 2. apolog. Alex. ab Alex. lib. 4. Genial. dier. cap. 1. & ibi Tiraq. in lit. g. & cap. 8.* & ſimilia. Mox ſenior factus, vt ærarium magis augeret, & ciues ad ſobolem pro-

creandam acrius incitaret, M. Papio, &
Q. Poppæo Conſulibus eandem repetijt
14 materiam, rogata lege Papia † *cap. quadam*
2. diſtin. & ſcribunt Alcia. d. lib. 3. diſpunct. cap.
3. & 6. Coruſ. d. lib. 2. miſcell. cap. 23 num. 9.
Cuiac. in d. l vn. in prin. C. de cad. toll. Conna.
lib. 8. comm. iur. ciuil. cap. 1. num. 7. Briſſo. de
sui connu. fo. 554. Ant. Aug. lib. 3. emend. cap.
8. Ant. Cont. d. lib. 1. diſpu. iur. ciu cap. 1 Forca.
in Necyo. dial. 87. num. 2. Men. de adip. poſſ. d.
remed. 4 nu. 2. Balduin. ad d. tit. ff. de his. quæ
pro non ſcript. hab. ſub tit. Inſt. de adempt. legat.
15 *num. 8.* quæ præmia patrum introduxit, †
d. cap. quadam ſecunda diſtin. Briſſo. de iur. connu.
d. fo 554. cœlibum pœnas, & caducorum
materiam auxit. Vnde Tacitus lib. 3.
Relatum deinde eſt, inquit, *de moderanda Papia*
Poppæa, quam Senior Auguſtus poſt Iulias rogatio-
nes incitandis cœlibum pœnis, & augendo ærario ſan-
xerat, nec ideò coniugia, & educationes liberorum
frequentabantur præualida orbitate, & paulo poſt,
Sexto demum conſulatu Cæſar Auguſtus potentiæ
ſecurus, quæ triumuiratu iuſſerat, aboleuit, deditque
iura, quis pace, & Principe vteremur, acriora ex eo
vincula, inditi cuſtodes, & lege Papia Poppæa præ-
mijs inducti, vt, ſi à priuilegijs parentum ceſſaretur,
velut parens omnium populus vacantia teneret, &
Caſſiodorus lib. 1. Tripart. cap. 9. *Cæ-*
terum, inquit, *has leges priſci Romani poſuerunt:*
frequentiam hominibus Romanis, & illius ſubditæ
ditioni fore arbitrantes, propterea quod non multi-
tudine plurimos in bellis inteſtinis amiſiſſent; Et hoc
eſt, quod ſignificat Iuſtinianus, *in d. l. un.*
in prin. C. de cad. toll. dum ait, *Et nomen, & ma-*
teriam caducorum ex bellis ortam, & auctam ciuili-
bus, quæ in ſe Populus Romanus mouebat: Ortam
16 enim dixit, † propter legem Iuliam, au-
ctam verò propter legem Papiam, Ex quo
intelligimus caduca re vera fuiſſe intro-
ducta lege Iulia, & eadem lege Fiſco de-
17 ferri conſueuiſſe, † *d. l. quidam. 99. §. quo-*
ties ff. de leg. primo, & ſcribunt Duar. d. lib. 1. de
iur. accr. cap. 10. Cuiac. in not. ad tit. 17. Inſt.
Vlp. Ant. Fab. lib. 3. coniect. cap 16. Quamo-
brem, & Iulia caducaria nuncupatur *ab*
Vlp. tit. 28. Inſt. Sed, quia lex Papia ean-
dem repetijt, auxitque materiam, ideò fa-
ctum eſt, vt lege Papia fieri dicantur, *in ijs*
locis, quos retulimus ſupra num. 4. quod moris
eſſet, vt ea, quæ prioribus legibus fuerant
inducta, adſcriberentur poſterioribus,
quæ eandem materiam repetijſſent, vt le-
gi Hortenſiæ adſcripturi legimus, quod
prius induxerat lex Horatia, vt ſcilicet
plebiſcita parem cum legibus haberent
18 poteſtatem † *l. 2. §. deinde cum eſſet ff. de orig.*
iur. §. plebiſcitum, Inſtit. de iur. nat. Hinc etiam
intelligimus, caduca non aliam ob cau-
ſam fuiſſe introducta, quam, vt publicum
19 ærarium augeretur, † *ex Tacit. d. lib. 3.*
Bald. Nou. in d. l. cum filioſa. 11. nu. 59. ff. de leg.
primo Alcia. d. lib. 3. diſpunct. cap. 6. Conna. lib.
8. comm. cap. 1. nu. 7. Duar. d. lib. 1. de iur. accr.
cap. 10. Coruſ. d. lib. 2. Miſcell. cap. 23. num. 9.
Balduin. ad d. tit. ff. de his, quæ pro non ſcript. hab.
ſub tit. Inſt. de adempt. leg. num. 8. Ant. Cont. d.
lib. 1. diſpu. iur. ciuil. cap. 1. Cuiac. in d. l. vn.
in prin. C. de cad. toll. Quamobrem, vel Fi-
20 ſco deferebantur † *l. item veniunt 22. §. ait*
Senatus ff. de pet. hæred. d. l. quidam. 99. §. quoties
ff. de leg. primo l. recuſare. 6. §. ſi fiſco ff. ad Treb.
& ſcribunt Vlp. d. tit. 17. Inſt. §. hodie, Bald. No-
uell. in d. l. cum filioſa. 11. num. 59. ff. de leg. pri-
mo Myns. in §. ſi eadem num. 16. Inſt. de leg. Bern.
Vualt. lib. 2. Miſcell. cap. 13. Duar. d. lib. 1. de
iur. accr. cap. 10. Coraſ. d. lib. 2. Miſcell. cap.
23. num. 10. Cuiac. in d. l. vn. in prin. C. de cad.
toll. & in not. ad d. tit. 17. Inſt. Vlp. Forcat. in
Necyo. d. dial. 87. nu. 2. Hoto. in epiſto. d. tit. ff.
de vſufr. accr. nu. 16. Petr. Fab. in d. l. non vide-
tur 51. ff. de reg. iur. Ant. Fab. lib. 3. coniect. cap.
16. & nos etiam diximus in 7. cap. qu. 24. nu. 40.
21 vel populo, † *vti conſtat ex Vlp. tit. 28. Inſt.*
§. inteſt. ... & ex Tacit. d. lib. 3. Sanè interdū
deferebantur alijs, puta ciuitati, ſi hoc eſſet
22 ſpeciali priuilegio fuerat indultum † *d. l.*
item veniunt. 22. §. ait Senatus, in ff. de pet. hæred.
23 vel legioni, ſi a milite bona cecidiſſent †
l. ſi quis filio. 6. §. irritum, verſ. quod, ſi quis ſedito
ff. de iniuſt. rupt. & l. quid ergo. 4. §. eadem ff. de
24 *fideic. lib.* † *vt illis legitur in Pand. Flor. caduca*
cis legionis, vt Hoto. lib. 8. obſ. cap. 8. & alijs
viſum eſt, malè verò quidam reponunt, caducarijs
legibus, vt Cuiac. in not. ad tit. 28. Inſtit. Vlp in
verb. ex lege Iulia caducaria. Denique ſi con-
iunctus habuiſſet liberos, poterat vindi-
care caducum, non iure antiquo, ideſt,
iure accreſcendi, ſed per legem Papiam,
quæ hoc illi veluti præmium liberorum
25 indulgebat, † *vti conſtat ex Vlp. tit. 25 Inſt. §.*
ſi quis in fraudem, & ſcribunt Conna. lib. 8 comm.
cap. 1. nu. 6. in fi. Ant. Couen. in l. ſi in teſtamen-
to 5. nu. 2. ff. de Vulga. Duar. lib. 1. de iur. accr.
cap. 1. Ad quod reſpiciens Iuuen. Saty. 9.

Iura parentis habes, inquit, *propter me ſcriberis*
hæres

Legatum omne capis, nec non & dulce caducum.

Et hoc eſt, quod innuunt illa verba, *cui hoc*
commodum lege competit, quæ leguntur *in l. ſi*
is, qui duos 30. ff. de lib. leg. & ſignificat Ca-
ius *in d. l. ſi in teſtamento. 5 ff. de vulg.* dum ait,
neque intereſſe iure inſtitutionis quiſque ex maiore
parte hæres factus eſſet, an, quod per legem alteram
alicuius partem vindicaſſet: nam per legem al-
26 teram vindicare partem is dicebatur, †
qui, cum iura parentis haberet, per legem
Papiam vindicabat partem deficientis,
quam alioquin lex Iulia quaſi caducam
Fiſco detuliſſet, *vt diximus in 2. cap. quaſt. 1.*
num. 23. & in cap. 7. quaſt. 24. num. 40.

Interdum tamen ceſſabant leges cadu-
cariæ, & ius antiquum locum obtinebat.
Primùm enim liberis, & parentibus te-
ſtatoris vſque ad tertium gradum ſerua-
uit lex Papia ius antiquum, quod huiuſ-
modi perſonis ſuum imponere iugum
27 erubuerit † *d. l. vn. §. 1. verſ. Et, cum lex. C.*
de cad. toll. & ſcribunt Vlp. tit. 27. Inſt. §. hodie,
& tit. 18. Fab. Acerom. in l. hæredes mei. 57. §.
cum ita, nu. 28. ff. ad Treb. Ant. Cont. d. lib. 1.
diſpu. iur. ciuil. cap. 1. Coruſ. d. lib. 2. Miſcell.
cap. 23. nu. 10. Duar. d. lib. 1. de iur. accr. cap.
10. Cuiac. ad l. ſi filius hæres. 16. ff. de lib. & poſt.
tract. 4. ad Aphrica. & in not. ad tit. 18. Inſt.
Vlpia. Quamobrem hi dicebantur capere
partem vacantem iure antiquo *l. Celſus. 29.*
§. vlt. ff. de l. 2. ideſt eo iure, quod ante le-
gem Papiam obtinebat, *vt diximus in ſecun-*
do cap. quaſt. 1. num. 28.

Secundò verò Princeps legibus cadu-
carijs

28 carijs ſolutus erat † *l. Princeps. 30. ff. de legib. quam de legibus caducarijs eſſe accipiendam conſtat ex eius inſcriptione, & docet Cuiac. lib. 15. obſ. cap. 30.* Quamobrem & in eo ius antiquum ſeruabatur.

Tertiò ceſſabant leges caducariæ in le-
29 gato vſusfructus, † *ſecundùm Cuiac. ad l. ſi Titio. 33. in prin. ff. de vſufr. in 17. lib. qu. Papin.*
30 quia † inanis eſſet proprietas, ſi vſusfructus tranſiret in Fiſcum, quippè, qui nunquam moritur, nunquam capite minuitur, *vt ibi Cuiac. ait*. Qua ratione dicimus, vſumfructum non venire in confiſcatio-
31 nem, † *vti videre eſt apud Bald. in l. 1. num. 4. C. de bon. lib. Alex. conſ. 23. num. 8. & 13. vol. 1. Mon. conſ. 223. nu. 12. & 13. Pereg. de iur. fiſc. lib. 4. tit. 1. num. 73. & 116.* Quamquam, & alia fuerit tranſlationis impediendæ ratio ab vſusfructus natura ducta, ſcilicet, quia vſusfructus ſine ſui interitu non poteſt ab ijs ſeparari, quibus relictus eſt, &
32 in alios transferri † *l. ſi vſusfructus 67. ff. de iur. dot. §. item finitur Inſt. de vſufr.* Quamobrem finitur maxima, & media capitis di-
33 minutione † *l. corruptionem. 16. C. de vſufr.*
34 quia † per eam debet vſusfructus, à damnati perſona ſeparari, & in Fiſcum tranſferri, quæ res ſine ipſius interitu fieri non poteſt, *vt declarat Pereg. d. lib. 5. tit. 1. nu. 116.* Denique vſusfructus non poteſt conſiſte-
35 re ſine perſona † *l. vſusfructus. 26 ff. de ſtip. ſeruo.* quam verè fiſcus non habet.

Quartò ceſſabant leges caducariæ, ſi teſtator aliquem deficienti vulgariter
36 ſubſtituiſſet, † Quod ſignificat Iuſtinianus *in d. l. vn. in prin. verſic. Sed & ipſis C. de cad. tollen.*. dùm, *Sed & ipſis teſtamentorum conditionibus ſic grauiſſima caducorum obſeruatio viſa eſt*, inquit, *vt & ſubſtitutiones introducerent, ne fiant caduca, &, ſi facta ſint, ad certas perſonas recurrere diſponerent, vias recludentes, quas lex Papia poſuit in caducis*: Non enim ſi-
37 gnificat, † ſubſtitutiones fuiſſe occaſione legis Papiæ introductas, quia conſtat, earum vſum fuiſſe antiquiſſimum, & ex eodem iure, à quo & inſtitutiones profluxerunt, ideſt, ex xij tab. deſcendiſſe; *l. verbis legis 120. ff. de verb. ſignif.* ſed ſignificat, occaſione legis Papiæ teſtatores induxiſſe ſubſtitutiones, ideſt, cōſueuiſſe in teſtamentis vulgariter ſubſtituere, & huiuſmodi ſubſtitutiones frequentare, vt legis Papiæ vim, atque diſpoſitionem effugerent, & hoc modo ſupponit, ſubſtitutum conſueuiſſe excludere fiſcum venientem per ius caduci. Quod & dupli-
38 cem rationem habet, vna eſt, quia † fiſcus, quaſi in coniuncti locum ſubrogatus idem, quod ille fuiſſet antiquo iure conſecutus, obtinebat. Atqui antiquo iure non fuiſſet coniunctus partem deficientis conſecutus exiſtente ſubſtituto, quippè, qui coniunctum excludit, *vt latè, quæ oſtendemus in hoc cap. qu. 20 num. 1.* Nec igitur eam poterat obtinere fiſcus. Alte-
39 ra vero ratio eſt, quia † propoſitum legis Papiæ fuit, illud tantùm fiſco lucrum deferre, quod ex diſpoſitione legis, non etiam, quod ex diſpoſitione teſtatoris proueniebat, ne alioquin videretur morientibus liberam de bonis ſuis diſponendi facultatem auferre. Cum igitur lucrum, quod quis ex ſubſtitutione conſequitur, non proueniat ex diſpoſitione legis, ſed ex diſpoſitione teſtatoris Conſequens fuit, vt non potuerit cenſeri lege Papia ſublatum, & in fiſcum tranſlatum.

Quintò ceſſabant leges caducariæ exiſtente re coniuncto, quippè, qui & ipſe
40 fiſco præferebatur, † *vt ſcribit Cuiac. lib. 24. obſer. cap. 34.* & non obſcurè probat Vlpiani locus *in tit. 24 Inſt. §. ſi duobus*, vbi *ſi duobus eadem res per vindicationem legata ſit*, inquit, *ſi quidem diſiunctim, ſingulis inſolidum debetur, ſi verò coniunctim, veluti, Titio, & Seio hominem Stichum do lego, iure ciuili concurſu partes fiebant, non concurrente altero pars eius alteri adcreſcebat. Sed poſt legem Papiam non capientis*
41 *caduca fit*: Nam his verbis oſtendit, † magnam in hac re fuiſſe differentiam inter coniunctos, & diſiunctos, quia tunc ait, partem deficientis fieri conſueuiſſe ex diſpoſitione legis Papiæ caducam, cum loquitur de coniunctis, non etiam, cum de diſiunctis. Itaque hoc modo ſignificat, diuerſum in hac re ius inter eos obtinuiſſe: Quod etiam ratione probatur:
42 Nam † lex Papia non ſuſtulit id, quod ex diſpoſitione teſtatoris expreſſa deferebatur, ſed tantùm id, quod deferebatur, ex diſpoſitione legis, & ſic per ius accreſcendi, quod veluti quoddam legitimum lucrum eſt. Quamobrem ceſſabat lex Papia, cum teſtator expreſſim aliquem deficienti ſubſtituerat, *vt ſupra dictum eſt*. Sed vt diſiunctus totum retineat non concurrente diſiuncto, fit ex diſpoſitione legis, ſed ex diſpoſitione teſtatoris, qui expreſſim, & palàm ſolidum illi aſſignauit *d. l. vn. §. ſin verò non omnes C. de cad. toll.* Non debuit igitur id cenſeri lex Papia ſuſtuliſſe.

Sextò demum ceſſabant leges caducariæ in hæreditatibus, quæ ab inteſtato
43 deferuntur, † *vt ſcribunt Cuiac. lib. 12. obſer. cap. 11. & Hoto in Epito. tit. ff de vſufr. acer. nu 16.* ideoque in ijs ius antiquum ſeruabatur *l. ſi ex pluribus 9. ff. de ſuis, & legit. Paul. lib. 4. ſent. tit. 8. §. vlt. & nos diximus in 2. cap. qu. 1. num. 32.*

Sed hodie ſublatis Conſtitutione Iuſtiniani caducis *in d. l. vn. C. de cad. tollen.* manet ius antiquum, & portio hæreditatis, vel legati vacans, non fiſco, ſed coniun-
44 cto communi iure vindicatur † *d. l. vn. §. pro ſecundo, §. ſin autem aliquid ſub conditione, §. his ita definitis, & §. vbi autem legatarij C. de cad. toll. & ſcribunt Bald. Nou. in d. l. cum filoſof. 11. num. 59. ff. de leg. 1. Myns. in d. §. ſi eadem nu. 16. Inſt. de legat. Duar. d. lib. 1. de iur. acer. cap. 1. Cuiac. d. lib. 24. obſe. cap. 34.*

Secundum exemplum afferri poteſt in vxore tranſeunte ad ſecunda vota, quæ plus reliquit ſecundo viro, quam vni ex filiis proprij matrimonij contra diſpoſitionem *l. hac edictali. 6. in prin. C. de ſec. nupt.*

Nam, quia lex applicat id, quod exce-
45 dit, iiſdem prioris matrimonij filijs † *d. l. hac edictali. 6. in prin. verſ. Sin verò plus, & l. quoniam præterita. 9. C. de ſec. nupt. §. optimè, verſ. Et hoc decernens, Auth. de nupt. coll. 4.* & hoc

modo

modo de eo diſponit, ideò eius reſpectu
cenſetur per neceſſarium antecedens ius
46 accreſcendi ſuſtuliſſe † *ſecundùm ea, quæ di-*
ximus ſupra num. 1. *& ſeqq.* Itaque, ſi, ver-
bi gratia, Mulier, quæ vni ex filijs prio-
ris matrimonij quinquaginta reliquit, le-
ger ſecundo coniugi ſimul cum Titio du-
centa. coniux non, niſi quinquaginta cō-
ſequitur, & alia quinquaginta, quæ ad
integram aliam dimidiam ſuperſunt, nō
accreſcent Titio, ſed ad filios prioris ma-
47 trimonij pertinebunt, quia † licet con-
iux non capiat totam partem ſuam, ſed
tantùm partem partis, nihilominus con-
iuncto facit partem, *ex ijs, quæ diximus in*
48 7. *cap. qu.* 40. *num.* 7. Denique, cum † reli-
cti pars illi auferatur contemplatione fi-
liorum primi matrimonij, & in recom-
49 penſationem iniuriæ eis illatæ, † *vt decla-*
rat Bald. cons. 333. *nu.* 3. *verſic. Sanè pœna vol.* 3.
Conſequens eſt, vt illis, non Titio debeat
50 applicari, † *ex traditis à Bald. cons.* 401. *nu.* 1.
verſ. Poſtmodum vol. 2. *& d. cons.* 333. *n.* 3. *verſ.*
Sanè pœna vol. 3. *Et faciunt etiam ea, quæ diximus*
in 5. *cap. qu.* 49. *num.* 3.

Planè, ſi coniux relictum repudiarit,
an Titius per ius accreſcendi admitti de-
beat excluſis filijs prioris matrimonij,
dubitari poteſt. Facit autem dubitatio-
51 nem illud, quod ſcribit † Baldus *in d. conſ.*
401. *in fi. vol.* 2. dùm ait, ſi coniux à prin-
cipio repudiet relictum, facere ceſſare
diſpoſitionem *l. hac edictali*, quia non dici-
tur relictum, quod eſt repudiatum *l. proin-*
de. 8. *ff. ſi cert. pet.*

Sed hoc non obſtante mihi verius vi-
detur, ſi dies relicti ceſſit in perſona con-
iugis, eius repudiationem non obeſſe fi-
52 lijs prioris matrimonij, † quia, cum illi-
co ius illis fuerit quæſitum §. *quia verò ha-*
ctenus, Auth. de nupt. coll. 4. Conſequens eſt,
vt alterius repudiatione non potuerit il-
53 lis auferri, † *ex traditis à Bertr. in d. l. hac edi-*
ctali. 6. *in prin. vers. Si verò plus nu.* 23. Quod
enim dicimus non cenſeri relictum, quod
54 repudiatum eſt, procedit, † niſi repudia-
tio fiat in fraudem, & præiudicium alte-
rius, cui ſtatim ius quæſitum eſt, *vt dixi-*
mus in 9. *cap. qu.* 8. *num.* 29. Quod, ſi con-
iux defecerit prius, quam dies relicti ce-
dat, puta moriatur ante teſtatorem, tunc,
quia nullum ius filijs primi matrimonij
quæſitum eſt, ideò ſecundùm iuris com-
munis diſpoſitionem putarim Titium ius
55 accreſcendi habiturum, † *ex regula, quam*
expoſuimus in 7. *cap. qu.* 33. *num.* 1.

Tertium exemplum afferri poteſt in
muliere intra annum luctus, quæ ſecun-
do viro plus tertia bonorum parte reli-
quit contra diſpoſitionem *l.* 1. *C. de ſecund.*
nupt. nam, quia lex applicat id, quod le-
gitimum excedit modum, certis perſonis,
ideſt, aſcendentibus, deſcendentibus,
fratribus, & filijs fratrum *d. l.* 1. ac eo
modo de eo diſponit, ideò fit, vt in eo
56 † non poſſit eſſe locus iuri accreſcendi.

Nec obſtat, ſi dicatur, imò debere ac-
creſcere coniuncto, excluſis perſonis ibi
enumeratis, quia, cum coniunctus præ-
feratur hæredi inſtituto, *vt oſtendimus in* 9.
cap. qu. 8. *num.* 5. Hæres autem inſtitutus in
eo, quod excedit tertiam, præferatur
57 perſonis ibi enumeratis † *ſecundùm Saly. in*
l. 1. *C. de natu. lib. quem refert, & ſequitur Corn.*
cons. 310. *num* 18. *verſ. Et præterea vol.* 1. Con-
ſequens videtur, vt multò magis debeat
eis præferri coniunctus, ex regula, ſi vin-
co vincentem te, multò fortius te *l. de ac-*
ceſſionibus. 24. *ff. de diuerſ. & temp. præſcript.* quia
reſpondeo, negando hæredem inſtitu-
tum perſonis ibi enumeratis præferri:
nam verius eſt, quod marito ſupra ter-
tiam relictum eſt, ad venientes ab inte-
ſtato ibi enumeratos, non verò ad hære-
58 des inſtituros pertinere, † *vt oſtendit. Io. de*
Garro. in d. l. 5. *num.* 124. *C. de ſec. nupt.* Ita
enim apertè ſcribitur *in d. l.* 1. Et dicere,
verba Imperatoris eſſe intelligenda, ſi
alius non ſit inſtitutus, ſeù vocatus ex
59 eodem teſtamento, † *vt dicunt ſupradicti*,
60 eſt mera diuinatio, † quia, ſi hoc dicere
voluiſſet, facilè expreſſiſſet; Quinimò
61 ex eo, quod ſcribit, † relicta non à mari-
to, ſed ab extraneo, accreſcere cohære-
dibus, ſeù a cohæredibus vindicari *d. l.* 1.
verſ. omnium C. de ſec. nupt. quod etiam ſcribitur
in §. prima, ſi quidem, verſic. Si enim Auth. de
nupt. coll. 4. intelligimus, aliud ſentire in
relictis ab vxore, quia, ſi hoc voluiſſet,
facilè expreſſiſſet, vt in alieno caſu ex-
preſſit.

Quartum exemplum afferri poteſt in
eo, quod à viro illuſtri, & in dignitate
conſtituto relinquitur filijs ſuſceptis ex
vili, & abiecta muliercula, cum qua, vel
ante, vel poſt copulam contraxit matri-
monium: nam, quia lex improbato con-
iugio de rebus ita relictis diſponit, eas
deferendo filijs ex alia coniuge legitima,
& non vili ſuſceptis, aut fratribus, vel
ſororibus, aut patri, vel matri, aut de-
nique fiſco *l.* 1 *C. de natur. liber.* ideò fit, vt
per neceſſarium antecedēs cenſeatur ius
62 accreſcendi ſuſtuliſſe; † Sed hodie, quia
huiuſmodi mulieres cū omnibus homini-
bus etiam dignitate præditis iuſtas nup-
tias contrahere poſſunt §. *quia verò legem*
Auth. vt lic. matr. & au. coll. 8. *Auth. ſed nouo*
iure C. de natu. lib. ideò fit, vt & filijs ex eis
ſuſceptis, quaſi legitimis relinqui poſſit,
63 ceſſetque † proinde eo caſu *d. l.* 1. *C. de*
natu. lib. diſpoſitio.

Quintum exemplum fit in legato con-
iunctim relicto Titio, & ei quem pater
dedit filio tutorem, vt enim ad ſuſcipien-
dam tutelam inuitaret: nam, ſi ſe excu-
ſet, & per conſequentias à legato repel-
64 latur † *l. poſt legatum.* 5. §. *amittere ff. de his,*
quib. vt ind. l. tutor petitus. 31. §. 1. *l. Neſenn ss.*
35. *l. amiciſſimos.* 39. *in prin. ff. de excuſ. tut. l.* 1.
§. *vlt. ff vbi pup. edu. deb.* eius portio non
accreſcet Titio, ſed ad pupillum pertine-
65 bit, † quippè, cui lex deferendo legatum
66 *l. pen. C. de legat.* cenſetur per antecedens
neceſſarium ius accreſcendi prohibuiſſe,
qua de re latè diximus in 7. *cap. qu.* 54. *num.* 161.

Sextum exemplum poteſt afferri in eo,
qui celauit teſtamentum: nam, licet te-
ſtator coniunctim ei, & Titio legatum
reliquerit, non tamen eius portio, qua
pri-

priuatur, Titio accreſcet, ſed ad hære-
67 dem pertinebit † *d. l. penult. C. de legat.* quo-
niam & hic vocando hæredem, cenſetur
68 lex ius accreſcendi ſuſtuliſſe, † *ſecundum ea,
quæ diximus in 7. cap. qu. 54. num. 139.*

Septimum exemplum afferri poteſt in
omnibus caſibus, in quibus legatum, aut
quid aliud ei, cui relictum eſt, vt indigno
aufertur, *quos retulimus in 7. cap. qu. 48. nu. 1.*
nam, quia tale legatum applicatur fiſco,
ideò fit, vt in eo ius accreſcendi locum
69 habere non poſſit. † Itaque, licet indi-
gnus habeat coniunctum; eius tamen
portio, non ei, ſed fiſco deferetur, *vti
diximus in 7. cap. qu. 43. num. 40.*

Octauum exemplum afferri poteſt in
eo, quod à Patre relinquitur ſpurio: nam,
quia (ſecundùm aliquos) id certis per-
ſonis applicatur, nempè filijs legitimis,
aut fratribus, vel ſororibus, aut patri,
vel matri, ſecundùm diſpoſitionem *d. l. 5.
C. de natur. liber.* quæ (ſecundùm eos) in
omnibus ſpurijs locum habet, *vt retulimus
in 7. cap. qu. 53. num. 34.* ideò fit, vt eius re-
70 ſpectu ius accreſcendi ceſſet. † Sed hæc
opinio magis communiter eſt improba-
ta. nam verius, & receptius eſt, diſpoſi-
tionem *d. l. 1. C. de natu. lib.* non habere
locum, niſi in ſpurijs illuſtrium perſona-
rùm, ideòque, quod alijs relinquitur,
vel ad coniunctos per ius accreſcẽdi per-
71 tinere, vel remanere apud hæredes, † *vt
latè oſtendimus in eodem 7. cap. qu. 53. num. 15.*
Idem eſt, &, ſi naturali relinquatur ſu-
pra vnciam, quam ei per legem capere
permittitur: nam, quod excedit, non ad
legitimos defuncti hæredes, & ſic venien-
tes ab inteſtato, ſed, vel ad coniunctum,
72 vel ad hæredem inſtitutum pertinebit, †
vt latè oſtendimus in eodem 7. cap. qu. 54. num. 15.

Nonum exemplum ſit in omnibus caſi-
bus, in quibus ſtatutum contemplatione
maſculorum fœminas excludit ab ea por-
tione, quam de iure communi eſſent ab
inteſtato habituræ: nam, quia cenſetur
de huiuſmodi portione talitem tacitè di-
ſponere, maſculos includendo, ideò fit,
73 vt in ea ius accreſcendi ceſſet, † *ſecundùm
ea, quæ latè diximus in 5. cap. qu. 49. num. 1. &
in cap. 9. qu. 12. num. 22.*

Decimum ſit exemplum in filiof. quem
extraneus coniunctim cum alio vocauit
ad hæreditatem, aut legatum: nam, ſi
repudiet ſuam portionem, ea, non ac-
creſcet coniuncto, ſed ad patrem perti-
74 nebit, † *vt oſtendimus in 9. cap. qu. 42. nu. 500*
75 ſcilicet, quia † lex de ea diſpoſuit eo ip-
ſo, quod cauit, vt repudiante filio per-
inde pater admittatur, ac, ſi ipſe fuiſſet
à teſtatore vocatus *l. fi. §. ſimiliqué modo C.
de bon. quæ lib.*

S V M M A R I V M.

1 *Lex, aut ſtatutum tollendo iuris accreſcendi cauſam
cenſetur etiam ipſum ius accreſcendi tollere.*
2 *Cauſa ſublata tollitur effectus.*
3 *Ius accreſcendi, quod inter cohæredes omnimodè
diſiunctos ſolet habere locum, cenſetur ſublatum
eo ipſo, quod lege, vel ſtatuto cauetur, vt poſſit
quis decedere pro parte teſtatus, & pro parte in-
teſtatus.*
4 *Hæredi in re certa inſtituto non accreſcit tota hære-
ditas, ſi lege, vel ſtatuto cautum ſit, vt poſſit quis
decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*
5 *Hæredi in re certa inſtituto non accreſcit tota hære-
ditas, ſi lege, vel ſtatuto cautum ſit, vt teſta-
mentum abſque hæredis inſtitutione valeat.*
6 *Ius accreſcendi ceſſat inter cohæredes omnimodè diſ-
iunctos, quoties abſurdum non eſt, quem decede-
re pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum.*
7 *Portio hæreditatis, de qua teſtator non diſpoſuit,
non accreſcit inſtituto, quoties abſurdum non
eſt, quem decedere pro parte teſtatum, & pro
parte inteſtatum.*

An lex, aut ſtatutum tollendo iuris ac- creſcendi cauſam cenſeatur etiam ipſum ius accreſcendi ſuſtuliſſe.

Quæſtio Nona.

SEcundò verò, ſi lex, aut ſtatutum tol-
lat iuris accreſcendi cauſam, cenſebi-
tur per conſequentias, & ipſum ius ac-
1 creſcendi ſuſtuliſſe, † quia ſublata
2 cauſa tollitur effectus † *l. adigere. 6. § quam-
uis ff. de iur. patro. cap. &, ſi Chriſtus de iuretur.
cap. cum ceſſante de appellat.* Exemplum ſit, ſi
lege, aut ſtatuto caueatur, vt poſſit quis
decedere pro parte teſtatus, & pro par-
te inteſtatus, quod fieri poſſe diximus *in
5. cap. qu. 41. nu. 15.* Nam hoc ipſo cenſebi-
tur ſublatum ius accreſcendi, quod inter
omnimodò diſiunctos cohæredes locum
3 habet, † *vt ſcribit Canall. in tract. commu. con-
tra comm. qu. 214. num. 12. & ſeqq.* Et ſimili
modo cenſebitur prohibitum, ne hæredi
in re certa inſtituto tota hæreditas ac-
4 creſcat, † *ſecundùm eundem Canall. d. qu. 214.
num. 18. & ſeqq.* quia permittendo, vt poſ-
ſit quis de parte bonorum teſtari tollit
lex, aut ſtatutum cauſam illius iuris ac-
creſcendi, quod in ſupradictis caſibus
locum habet, *vt patet ex ijs, quæ diximus in 3.
cap. qu. 1. num. 1. & cap. 5. qu. 41. num. 10. &
cap. 7. qu. 1. num. 15.* Idem eſt, & ſi lege ca-
ueatur, vt valeat teſtamentum abſque
hæredis inſtitutione, vt cautum eſſe le-
ge Tauri teſtantur Hiſpani: Cenſebitur
enim eo ipſo prohibitum, ne hæredi rei
5 certæ tota hæreditas accreſcat, † *vt rectè
ſcripſit Canall. d. qu. 234. num. 3. & ſeqq. repro-
bata Molin. lib. 1. de primog. Hiſpa. cap. 17. nu.
33. contra ſententia opinione*, quia, licet id ex-
preſſim lex non diſponat, tacitè tamen
id cauere intelligitur, eo ipſo, quod per-
mittit, vt poſſit quis de parte bonorum
teſtari, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus*. Ge-
neraliter enim verum eſt, quoties ex di-
ſpoſitione legis, aut ſtatuti non eſt ab-
ſurdum, quem decedere pro parte teſta-
tum, & pro parte inteſtatum, toties cen-
ſeri ſublatum ius accreſcendi, quod ha-
bet locum inter omnimodò diſiunctos
6 cohæredes, *vt diximus in 5. cap. qu. 41. nu. 8.*
aut reſpectu eius partis, de qua teſtator

7 non diſpoſuit, † *vt ſcribit Peregr. conſ. 145. num. 3. vol. 5. & clarius patebit ex ijs, quæ de teſtamento militis dicemus in hoc cap. qu. 21. num. 1. & ſeqq.*

S V M M A R I V M.

1 *Lex, aut ſtatutum, ſi taxet, aut limitet diſpoſitionem, cenſetur etiam per conſequentias ius accreſcendi ſuſtuliſſe.*
2 *Limitata cauſa limitatam producit effectum.*
3 *Ius accreſcendi ceſſat in diſpoſitionibus limitatis.*
4 *Teſtatum pro parte, & pro parte inteſtatum quem decedere abſurdum non eſt, quando lex portionem, ſeù diſpoſitionem limitauit, & cur num. 5.*
6 *Limitatio quotupliciter cenſeri poſſit à lege, vel ſtatuto facta.*

An, & quando per taxationem, ſeù limitationem à lege, vel ſtatuto factam cenſeatur ſublatum ius accreſcendi.

Quæſtio Decima.

TErtiò demum, ſi lex, aut ſtatutum taxet, ſeù limitet diſpoſitionem, cenſebitur etiam per conſequentias
1 ius accreſcendi ſuſtuliſſe, † quia limitata cauſa limitatum producit effe-
2 ctum † *l. in agris. 16. ff. de acq. rer. dom.* Quamobrem dicimus, in diſpoſitionibus limitatis non habere locum ius accreſcendi,
3 † *vti videre eſt apud Bald. in l. 1. num. 10. & ibi Io. de Garro. num. 114. C. de ſec. nupt. Iaſ. in d. l. re coniunctis num. 119. & n. 10. & ibi Alciat. nu. 48. & 5n. Iaſ. in l. qui quartam. 15. in fi. num. 3. ff. de leg. 1. & conſil. 61. col. 4. verſ. Quintò in fin. & conſil. 72. col. 2. verſ. Tertiò vol. 3. Cagn. in rubr. quando non pet. part. num. 56. & in l. vn. num. 41. & ibi Gozad. num. 29. verſ. Tertiò C. eod. Purp. conſil. 558 num. 31. Hug. Celſ. conſ. 69. num. 3. verſ. Cum quidem, Ceph. conſ. 60. num. 11. & 20. Crav. conſ. 766. num. 10. verſ. Sextò, Surd. conſ. 123 num. 23 & deciſ. 152. num. 5. Gratian. cap. 533. diſcept. for. num. 3. vol. 3.*

Nec eſt contrarium, quod hoc poſito, ſequatur, teſtatorem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, quia non eſt hoc abſurdum, quando lex por-
4 tionem, ſeù diſpoſitionem limitauit, † *vt ſcribunt gl. in l. 1. in verb. teſtamento, verſic. Aliq. dixerunt, & ibi Bart. num. 1. Bald. nu. 10. Io. de Garro num. 113. in fi. & nu. 114. C. de ſec. nupt. Bart. in l. ſi is, qui ex bonis. 6. nu. 2. verſ. Quæro, & ibi Bald. verſ. Not. hanc reſponſionem, Ang. in prin. Imol. nu. 1. Caſtr. nu. 6 in fi. Alex. num. 3. Iaſ. num. 9. verſ. Circa ff. de vulg. Dec. in l. ius noſtrum. 7. num. 12. verſic. Quartò ff. de reg. iur. Myn. in §. hæreditas num. 12. Inſt. de*
5 *hered. inſt.* Lex enim, † ſicut prohibendo potuit id habere pro abſurdo *d. l. ius noſtrum. 7 ff. de reg. iur.* ita etiam permittendo potuit pro non abſurdo habere, quia nihil eſt tàm naturale, quàm vnumquodque diſſolui eo genere, quo colligatum eſt *l. nihil tam natura. e. 36. ff. de reg. iur.*

Quadrupliciter autem fieri poteſt, vt cenſeatur à lege, vel ſtatuto facta limi-
6 tatio, † & per conſequentias ſublatum ius accreſcendi, Primò ex natura rei, *quæ de re dicemus in qu. 11. num. 1. & ſeqq.* Secundò, ſi limitetur potentia cauſæ efficientis, *de quo dicemus in qu. 12. nu. 1. & ſeqq.* Tertiò, ſi limitetur vocari portio, *de quo loquemur in qu. 13. num. 1. & ſeqq.* Quartò demum, ſi limitetur vtrunque, vt in exemplis, quæ referemus *in qu. 14. num. 1. & ſeqq.*

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi ceſſat in diſpoſitionibus taxatis.*
2 *Ius accreſcendi non habet locum in vſu, & cur.*
3 *Alimenta naturaliter homini ſunt taxata.*
4 *Alimentorum cauſa non eſt reiterabilis.*
5 *Ius accreſcendi non habet locum in legato alimentorum, ſeu relicto pro alimentis.*
6 *Ius accreſcendi non habet locum in legato veſtitus.*
7 *Ius accreſcendi non habet locum in Apanagio.*
8 *Ius accreſcendi non habet locum in victu, & militia.*
9 *Ius accreſcendi non habet locum in ijs, quorum cauſa non eſt reiterabilis.*
10 *Ius accreſcendi non habet locum, ſi legentur fructus pro alimentis, & cur, num. 11.*
12 *Ius accreſcendi non habet locum in legato fructuum etiam pauperibus pro alimentis relicto.*
13 *Ius accreſcendi ceſſat in legato, quod tacitè intelligitur relictum pro alimentis.*
14 *Ius accreſcendi ceſſat in legato vſusfructus relicto vxori cum filijs, quoties reſtringitur ad alimenta.*
15 *Legatum annuum pauperibus relictum cenſetur relictum pro alimentis.*
16 *Ius accreſcendi ceſſat in annuo legato relicto pauperibus.*
17 *Ius accreſcendi ceſſat in annuo legato etiam diuitibus relicto, Sed contra, num. 22. & tur. nu. 27. 30. & 31.*
18 *Argumentum à re ad tempus valet.*
19 *Legatum annuum finitur morte legatarij.*
20 *Port extincta non accreſcit coniuncto.*
21 *Declaratur l. ult. C. de legat. & nu. 32.*
23 *Ius accreſcendi locum habet in legatis habentibus cauſam reiterabilem.*
24 *Vſusfructus habet cauſam reiterabilem.*
25 *Legatum annuum habet cauſam reiterabilem.*
26 *Legatum annuum eſt ſimile legato uſusfructus.*
28 *Legata annua tot ſunt, quot anni, menſes, dies.*
29 *Vſusfructus legati dies ſemel cedit.*
33 *Legatum dotis habet cauſam reiterabilem.*
34 *Ius accreſcendi locum habet in legato dotis.*
35 *Dotis quantitas æſtimatur ex qualitate perſonarum, Declara, ut num. 36.*

An,

Digitized by Google

An, & quando per taxationem, ſeu limitationem factam ex natura rei cenſeatur à lege, vel ſtatuto ſublatum ius accreſcendi.

Quæſtio Vndecima.

PRimùm igitur, ſi res, quæ relinquitur, talis ſit, vt cenſeatur, vel à natura, vel à lege taxata, & limitata, cenſebitur etiam taxata, & limitata diſpoſitio, & per conſequentias in ea ceſſabit ius accre-
1 ſcendi † *vt ſcribunt Rip. in d. l. re coniunctis, nu. 141. Pereg. conſ. 77. nu. 21. vol. 5. Et eſt de mente omnium, quos referemus infra num. 5.* Huius rei duo poſſunt exempla afferri.

Primùm in vſu: nam, ſi duobus coniunctim legetur, aut concedatur, non habebit in eo locum ius accreſcendi, quoniam vſus eſt quid à lege taxatum, & li-
2 mitatum, † *Ita docet Bald. in cap. 1. nu. 2. De fratr. de nou. ben. inueſt. Et rectè, tametſi Bart. in l. hæredes mei. 57. §. cum ita, num. 5. verſ. Fallit ff. ad Treb. videatur contrarium cenſuiſſe.* Quamobrem in Pandectis non concipitur titulus, *De vſu, & vſufructu accreſcendo*, ſicuti concipitur titulus, *De vſu, & vſufructu &c. per legatum, vel fideicommiſſum datis*, ſed ſimpliciter, *De vſufructu accreſcendo*, vt intelligamus, ius accreſcendi non, vt in vſufructu, ita, & in vſu locum habere poſſe.

Secundum exemplum afferri poteſt in in alimentis, quæ naturaliter homini ta-
3 xata ſunt, † *vt ſcribunt Ang. in l. dominus 63. §. 1. in prin. ff. de vſufr. & in l. 1. in prin. n. 1. verſ. Prima ff. de vſufr. accr. Iaſ. in l. 1. nu. 6. C. de teſta. mil. in l. qui quartam 15. §. 1. n. 3. ff. de leg. primo in l. ſi mora. 10. nu. 7. ff. ſolu. matr. in l. vn. nu. 10. ff. ſi quis inſd. non obt. & in d. l. re coniunctis, n. 175. & ibi Rip. nu. 141. Alcia. num. 48. Iaſ. conſ. 61. col. 4. verſ. Quinto, & conſ. 72. col. 2. verſ. Tertiò vol. 3. Ruin. conſ. 86. num. 5. vol. 2. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. nu. 57. Ant. Fum. de coniun. cap. 14. nu. 1. Duran. de art. teſtan. tit. 6. caut. 15. nu. 3. verſ. & ſi vſufructu, Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. nu. 24. Men. de praeſ. lib. 4. praeſ. 158. num. 3. Pereg. de fideic. artic. 9. nu. 4. & d. conſ. 77. nu. 21. vol. 5. Surd. conſ. 123. nu. 21. Duar. lib. 2. de iur. accr.*
4 *cap. 14.* nec habet cauſam reiterabilem, † *l. alimenta. 16. §. Baſilica ff. de alim. lega. & ſcribunt Bart. in d. l. re coniunctis, nu. 42. & ibi Iaſ. nu. 174. Crott. nu. 73. Bart. in l. Titia. 19. §. qui Marco, nu. 2. ff. de ann. legat. Curt. Iun. conſ. 305. nu. 19. Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. n. 57. Men. d. praeſ. 158. nu. 3. & conſil. 231. nu. 62. 67. & 69. in fi. Pereg. d. conſ. 77. nu. 21. vol. 5. Duar. d. lib. 2. de iur. accr. cap. 14.* Nam, ſi duobus coniunctim legentur, aut quid legetur pro alimentis, non habebit in ta-
5 li legato locum ius accreſcendi, † *l. pen. §. filia, & ibi Alex. nu. 2. ff. ad l. Falc. l. dominus. 63. §. 1. ff. de vſufr. & ſcribunt Bart. in d. l. re coniunctis, nu. 42. & ibi Iaſ. nu. 174. Crott. nu. 73. Rip. nu. 141. Alcia. nu. 48. Andr. de Beſſet. in l. 2. n. 133. C. de Sacr. Eccl. Alex. in d. l. qui quartam. 15. §. 1. n. 1. verſ. Et limita, & ibi Iaſ. nu. 2. ff. de leg. primo Ruin. d. conſ. 86. nu. 4. & 5. vol. 2. Curt. Iun. d. conſ. 305. n. 17. & 18. Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. n. 57. Brun. in tract. de dimin. & deter. concl. 8. n. 27. Ant. Fum. de coniunct. cap. 14. num. 1. Bened. de Plumb. inter conſ. vlt. vol. Zilet. conſ. 62. n. 10. vol. 1. Mantic. d. lib. 10. tit. 3. nu. 24. Pereg. d. artic. 9. nu. 4. & d. conſ. 77. nu. 21. vol. 5. Craſſ. in §. ius accreſcendi quæſt. 17. Men. d. conſ. 231. nu. 63. & 69. verſ. Tertium, & d. praeſ. 158. n. 2. Surd. d. conſil. 123. n. 21. & conſil. 211. n. 18. verſ. Et, quod dictum,* quemadmodum nec in legato victus, & veſtitus, quę ſunt partes alimentorum,
6 † *vt de legato veſtitus ſcripſerunt Ang. in d. l. dominus 63. §. 1. in prin. ff. de vſufr. Iaſ. in d. l. re coniunctis, n. 175. Ruin. d. conſil. 86. n. 4. vol. 2. Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. n. 57. Brun. de dimin. & deter. d. concl. 8. nu. 29. Pereg. de fideic. d. artic. 9. n. 4. Surd. d. conſ. 123. num. 21.* nec per conſequentias in apanagio, quod aſſignatur filijs Regum, & aliorum Prin-
7 cipum ſecundogenitis, † *ſecundùm Gul. de Monſer. in tract. de ſucceſſ. Reg. in ſecundo dub. n. 1. & ſeqq. & nos etiam diximus in ſexto cap. quæſt. 45. nu. 1.* nec in victu, & militia, quæ ſe-
8 cundogenitis Vaſſallorum aſſignatur, † *ſecundùm Affl. ſuper conſtit. Neap. rubr. 18. n. 17. verſ. Duodecimo quær. lib. 3. & nos etiam diximus ibi n. 3.* & generaliter locum non habebit in ijs, quorum cauſa non eſt reiterabilis,
9 † *vt ſcribunt Bart. in d. l. re coniunctis, nu. 42. & ibi Crott. nu. 73. Alcia. n. 141. Alcia. n. 48. Polit. n. 74. verſ. Prima, Curt. Iun. d. conſ. 305. n. 20. Mantic. d. lib. 10. tit. 3. n. 24. Craſſ. in d. §. ius accreſcendi, quæſt. 17.*

Hinc infertur, ſi teſtator duobus coniunctim leget fructus certi fundi, licet regulariter in huiuſmodi legato locum habeat ius accreſcendi, ſi tamen adijciat hæc verba, pro alimentis, vel, pro victu, & veſtitu, & ſimilia, locum amplius id
10 non habiturum, † *d. l. dominus. 63. §. 1. & ibi not. Ang. in prin. & nu. 2. ff. de vſufr. Ang. in d. l. 1. in prin. n. 1. verſ. Prima ff. de vſufr. accr. & conſ. 153. nu. 2. verſ. Quod autem dixi, Iaſ. in l. 1. num. 6. C. de teſta. Mil. in d. l. ſi mora. 10. nu. 7. ff. Sol. Matr. in d. l. vn. nu. 10. ff. ſi quis inſd. non obt. & d. cōſ. 61. col. 4. verſ. Quinto, & d. conſ. 72. col. 2. verſ. Tertio, vol. 3. Ruin. d. conſ. 86. nu. 4. vol. 2. Duran. de art. teſtan. d. tit. 6. caut. 15. n. 3. verſ. Et ſi vſufructu, & in fin. Mantic. d. lib. 10. tit. 3. n. 25. Men. de praeſ. lib. 4. praeſ. 159. nu. 4. Surd. d. conſ. 123. nu. 21. Duar. d. lib. 2. de iur. accr. cap. 14.*
11 quia † illa verba, pro alimentis, ſiuè, ad alimenta, tamquàm adiecta taxationis gratia reſtringunt diſpoſitionem præcedentem, & operantur, vt legatum, quaſi non habens cauſam reiterabilem ius accreſcendi non recipiat, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.* Et hoc dato etiam, quod eſſet
12 relictum pauperibus, & ſic piæ cauſæ, † *vt ſcribunt Bald. in l. 1. nu. 48. & ibi Andr. de Beſſet. nu. 133. C. de Sacr. Eccl. Iaſ. in d. l. re coniunctis, nu. 176. & ibi Rip. nu. 141. verſ. Amplia. Alcia. n. 48. Mantic. d. lib. 10. tit. 3. n. 26. Men. d. praeſ. 158. num. 4.* Quinimò, licet teſtator non exprimeret, ſe relinquere pro alimētis, ſi tamen id tacitè ex aliqua circumſtātia intelligeretur, adhuc in eo ceſſaret

13 ius accreſcendi, † vt declarat Rip. in d. l. re
coniunctis, n. 142. vt euenit in vſufructu re-
licto vxori vnà cum filijs: nam, ſi ex con-
iecturis, ſeù præſumptiua mente teſtatoris
reſtringatur ad alimenta, in eo ceſſabit
14 ius accreſcendi, † vt diximus in ſexto cap. qu.
20. nu. 48. Idem eſt, &, ſi quid annuum pau-
peribus relinquatur; Nam, quia id taci-
15 tè cenſetur relictum pro alimentis † l. cum
hi. 8. ſi in ſingulos, & ibi Bart. in fi. ff. de tranſ.
Bart. in l. ſi Stichum. 16. §. 1. nu. 2. & ibi Alex.
nu. 7. Iaſ. n. 11. ff. de Verb. oblig. Bald. in l. anti-
quitas. 14. n. 6. C. de vſufr. & in Auth. ingreſſi, n.
19. C. de Sacr. Eccl. Ruin. conſ. 124. nu. 9. vol. 1.
Tiraq. de iure primog. qu. 75. n. 2. Crott. in d. l.
re coniunctis, n. 73. & ibi Rip. n. 142. Perag. d. artic.
9. num. 4. Surd. d. conſ. 123. nu. 22. Men. conſ.
421. n. 3. & d. praſ. 158. n. 5. Morot. conſ. 86. n. 1.
ideò fit, vt in eo ceſſet ius accreſcendi,
16 vt ſcribunt Crott. in d. l. re coniunctis, n. 73. & ibi
Rip. n. 142. Io. Gut. nu. 61. Mantic. d. lib. 10.
tit. 3. n. 27. Perg. d. artic. 9. nu. 4. Surd. d. conſ.
123. n. 22. Men. d. praſ. 158, n. 5.

Planè, ſi non pauperibus, ſed alijs reli-
ctum ſit annuum legatum, dubitari ſolet,
nunquid in eo ſit locus iuri accreſcendi,
maximè, ſi collegatarij per aliquod tem-
poris interuallum concurrerint, & an-
nuum perceperint legatum: Nam plerique
cenſuerunt vno ex ijs poſtea deficiente
17 non eſſe iuri accreſcendi locum. † Ita enim
cenſuerunt Ruin. d. conſ. 86. n. 4. in fi. vol. 2. Nat.
conſ. 306. n. 1. Surd. d. conſ. 123. n. 22. & d. conſ.
211. nu. 5. & Gratia. cap 178. diſcep. For. nu. 7.
tom. 1. Mouentur autem

Primò, quia valet argumentum à re ad
18 tempus † l. miles ita 42 verſ. Et, quia diximus
ff. de mil. teſta. Sed in diſpoſitionibus taxa-
tis, & limitatis reſpectu rei non habet lo-
cum ius accreſcendi, vt diximus ſupra num. 5.
& dicemus in hoc cap. quaſt. 14 nu. 1. Nec igitur
habebit locum in diſpoſitionibus taxatis,
& limitatis reſpectu temporis. Atqui le-
gatum annuum dicitur taxatū, & limita-
tum reſpectu temporis, quia teſtator cen-
ſetur illud limitare ad tempus vitæ lega-
19 tarij, vltra quod non progreditur, † l. ſi in
ſingulos. 4. l. in ſingulos. 8. l. Cassius Seius. 12. ff.
de ann. leg. l. ſi ſtipulatus. 16. §. 1. ff. de verb. oblig.
l. legatum. 10. ff. de cap. minu. Ergo in annuo
legato non habebit locum ius accre-
ſcendi.

Secundò mouentur, quia poſt acquiſi-
tionem ſemel factam ceſſat in legatis ius
accreſcendi l. 1. §. interdum ff. de vſufr. accr.
& diximus in ſeptimo cap. quaſt. 59. nu. 13. Cum
igitur in quæſtione propoſita facta ſemel
fuerit annui legati acquiſitio, Conſequēs
videtur, vt, etiamſi poſtea deficiat aliquis,
non tamen debeat eius portio collegata-
rio accreſcere. Ita Nat. d. conſ. 306. nu. 1.

Tertiò mouentur, quia pars extincta
non poteſt ad coniunctum per ius accre-
20 ſcendi pertinere † vt ſcribunt Ruin. d. conſ. 86.
nu. 4 vol. 2 Surd. d. conſ. 211. n. 18. verſ. Et,
quod dictum, tanquàm pars, quæ non eſt, &
conſequenter non poteſt alicui deferri l.
ex facto. 19. ff. de hered. inſt. cum non entis
nullæ ſint qualitates l. eum, qui. 41. ff. ſi cert.
pet. Sed per mortem collegatarij cenſetur
pars annui legati, quæ ad eum pertinebat,
extincta, vt diximus ſupra n. 19. Non poterit
igitur ad coniunctum per ius accreſcendi
pertinere.

Quartò, & vltimò mouentur l. vlt. C. de
21 legat. Vbi Iuſtinianus conſtituit, † legata,
quæ ad tempus relicta ſunt, finito tempo-
re redire ad hæredem, nec diſtinguit,
vtrum adſit coniunctus, nec ne. Omni-
modo igitur etiam exiſtente coniuncto
debet legatum, quod tempore finitum
eſt, ad hæredem pertinere. Ita Ruin. d.
conſ. 86. n. 5. vol. 2.

Verùm his non obſtantibus puto con-
trariam Sententiam eſſe veriorem, ſcili-
licet in annuo legato regulariter habere
locum ius accreſcendi, ſiuè legatarius nō
concurrat, quod indubitatum eſt, ſiuè
22 deſinat concurrere. † Fuit hæc Sententia
Crott. in d. l. re coniunctis, n. 73. & Surd. ſibi con-
trarij in d. conſ. 123. n. 20. vbi ſuſtinet hanc par-
tem, licet in additionibus contrariam poſtea Sen-
tentiam maleſic amplexus. Quamobrem, & à Vin.
in deciſ. 406. n. 15. pro hac parte adducitur. Idem
apertius cenſuit Surd. conſ. 211. n. 19. & poſt eum
Vin. d. deciſ. 406. n. 15 & Pereg. de fideic. d. art.
9. n. 4. dum ait opinionem contrariam non eſſe tu-
tam. Quinimò huius Sententia fuerunt omnes,
quos retulimus ſupra n. 16. Nam, dum aiunt, ideò
non eſſe locum iuri accreſcendi in annuo legato reli-
cto pauperibus, quia cenſetur relictum pro alimen-
tis, tacitè fatentur, aliud eſſe, ſi factum ſit dimiſi,
quod ſi non cenſetur relictum pro alimentis. Pro-
batur autem hæc Sententia.

Primò, quia ius accreſcendi locum ha-
bet in omnibus legatis habentibus cau-
23 ſam reiterabilem, † vt ſcribunt Bart. in d. l.
re coniunctis, n. 42. Ant. Fum. de annuis. cap. 14.
n. 1. & patet ex legato vſusfructus, in quo
locus eſt iuri accreſcendi, l. 1. in prin. & tot.
tit. ff. de vſufr. accr. & nos diximus in ſexto cap.
quaſt. 20. n. 35. quoniam habet cauſam rei-
24 terabilem, † vt ſcribit Ant. Fum. d. cap. 14. n.
1. Sed annuum legatum reiterabilem cau-
25 ſam habet † l. Titia 19 §. qui Marco, & ibi
Bart. n. 2. ff. de ann. legat. Quid enim impe-
dit, quominus is, qui centum annua per-
cipit, ducenta, vel etiam maiorem ſum-
mam percipere poſſit? Habebit igitur
etiam in annuo legato ius accreſcendi
locum

Secundò probatur, quia legatum an-
26 nuum comparatur legato vſusfructus, †
l. in ſingulos. 8. ff. de ann. leg. Sed in vſufructu
legato locum habet ius accreſcendi, ſiuè
coniunctus non concurrat, ſiue deſinat
concurrere d. l. 1. §. interdum ff. de vſufr. accr.
Ergo & in annuo legato.

Tertiò probatur, quia in annuo legato
ſubeſt eadem, imò maior, quam in vſu-
fructu ratio, cur etiam poſt acquiſitionē
27 ius accreſcendi locum habere debeat, †
vt conſiderat Vin. d. deciſ. 406. num. 16. Nam
ideò in vſufructu dicimus, etiam poſt
acquiſitionem deficiente collegatario lo-
cum habere ius accreſcēdi, quia vſusfru-
ctus quotidie legatur, & conſtituitur d. §.
interdum, adeò, vt tot videantur eſſe lega-
ta, quo anni, menſes, dies, & ideò, licet
collegatarius concurrerit ratione vſuſ-
fructus

fructus præteriti, non tamen dici poteſt, ratione futuri concurriſſe, *vt oſtendimus in ſeptimo cap. quaſt. 59. nu. 122.* Hęc autem ratio multò magis habet locum in annuo legato, quippè, quod non cenſetur vnum, ſed multiplex; tot enim cenſentur legata, quot anni, menſes, dies, per quos ſingulos dies legati cedit † *l. ſi in ſingulos. 4 l. cum in annos. 11. ff. de ann. legat. l. 1. §. ſi in annos ff. ad l. Falcid. l. Senatus. 35. §. fin. ff. de mort. cauſ. donat. l. vn. in prin. ff. quand. dies vſufr. leg. ced.* cum alioquin dies vſusfructus legati ſe-
29 mel cedat † *d. l. vn. in prin. ff. quand. dies vſuſf. leg. ced.* Omnimodò igitur etiam in annuo legato dici poteſt legatarius non concurriſſe reſpectu futurorum annorũ, licet reſpectu præteritorum concurrerit,
30 † *vt declarat Surd. d. conſ. 123. n. 20. vbi ait, hanc rationem vix poſſe tolli. Sequitur Vin. d. deciſ. 406. nu. 16.* Quo fit, vt ita poſt acquiſitionem locum habere debeat ius accreſcendi in annuo legato, vt in vſufructu.

Neque obſtant contraria: nam ad primum reſpondeò, licet annui legati pars, quæ vacat, coniuncto ſuperuiuenti accreſcat, non tamen eius legatum dici recipere incrementum reſpectu temporis,
31 quia, † quoad enim non fuit limitatum vſque ad mortem alterius collegatarij, ſed tãtùm vſque ad mortem propriam, & ideò, quandiù viuit, poteſt dici percipere legatum intra tempus ſibi præfinitum; Alioquin enim ſequeretur, per mortem vnius ex fructuarijs impediri ius accreſcendi in perſona ſuperuiuentis, quia legatum etiam vſusfructus cenſetur limitatum vſque ad mortem legatariorum, & tamen certum eſt non impediri, quia reſpectu ſuperuiuentis non cenſetur limitatum vſque ad mortem ſocij, ſed vſque ad mortem ſuam, & ideo, quandiù viuit, dicitur percipere totum vſumfructum intra tempus ſibi limitatum.

Ad ſecundum verò reſpondeò, id procedere in legato, quod ſemel acquiritur, ſecus verò in eo, quod acquiritur quotidie, vt eſt legatum vſusfructus, & legatum annuum, quod illi comparatur: Nam in huiuſmodi legatis locum habet ius accreſcendi, etiam poſt acquiſitionem, quia, licet cenſeantur acquiſita reſpectu annorum præteritorum, non tamen cenſentur acquiſita reſpectu futurorum, *vt diximus in tertio fundamento.*

Ad tertium reſpondeò, per mortem vnius ex collegatarijs non cenſeri extinctam annui legati partem, quoad ſuperuiuentem, ſed tantùm, quoad decedentem, quia legatum annuum cenſetur vtrique relictum vſque ad propriam mortẽ, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Ad quartum denique reſpondeo pri-
32 mo, legem illam eſſe intelligendam, † niſi adſit coniunctus, qui hæredi præferatur, *ſecundum regulam l. vn. §. in primo §. pro ſecundo, & § ſin autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll. de qua diximus in quinto cap. quaſt. 8. num. 6.* Secundo reſpondeo, licet vnus ex legatarijs moriatur, non tamen dici finitum legatum, nec tranſactum tempus, quod legato finiendo præſtitutum eſt: nam reſpectu ſuperuiuentis non fuit præfinitum tempus mortis collegatarij, ſed tempus mortis propriæ, *vt ſupra dictum eſt*, & ideò, quandiù viuit, tandiù dici poteſt legatum in ſuo ſtatu manere *l. 1. §. idem ait ff. de vſufr. accreſc.*

Hinc intelligimus, ius accreſcendi multò magis habere locum in legato dotis, puta, ſi coniunctim legentur mille pro maritandis duabus puellis: nam quia ta-
33 le legatum cauſam habet reiterabilem, † cum dos, tamquàm vniuerſitas augeri poſſit *l. quod dicitur 5. ff. de impen. in reb. dot. fact.* ideò fit, vt in eo locum habeat ius ac-
34 creſcendi, † *vt ſcribunt Aug. in d. l. dominus, 63. §. 1. in prin. ff. de vſufr. Soc. Iun. conſ. 72. num 5. vol. 3. Mantic d. lib. 10. tit. 3. num. 28. Men. de præſ. lib 4. præſ. 149. nu. 4. Pereg. d. conſ. 77. nu 21. vol 5.*

Nec eſt contrarium, quod dos recipiat
35 taxationem ex qualitate perſonarum † *l. cum poſt. 70. § gener ff. de iur. dot.* ideoq; non videatur admittere ius accreſcendi, quia
36 reſpondeo, id procedere, † ſi dotem conſideremus, reſpectu obligationis paternæ; nam pater neceſſariò cogitur dotem filiæ ſuæ conſtituere ſecundùm quantitatem ſui patrimonij, & qualitatem perſonarum, & talem cenſetur conſtituiſſe, ſi ſimpliciter dotem promittat *d. §. gener, & nos declarauimus in tract. de mand. iuriſd. cap. 8. quaſt. 2. num. 154. verſ. Nec eſt obſcura.* Cœterum, ſi eam conſideremus, quatenus eſt ab obligatione conſtituendi ſeparata, vt conſideratur in ijs diſpoſitionibus, quæ voluntariè fiunt, & certam continent quantitatem, magis eſt, vt talem non recipiat taxationem: Quid enim impedit, quominus etiam pauperrima, & vilis conditionis puella ampliſſimam ex alterius diſpoſitione, & liberalitate dotem conſequatur? Tamquàm igitur non taxata, ſed reiterabilis non debet eſſe iure accreſcendi deſtituta, niſi fortè eſſemus in caſibus, in quibus pro maritandis puellis eſſent diuerſæ ſummæ relictæ, puta, quia teſtator dixiſſet, lego ſingulis filiabus Titij mille pro eis maritandis: Nam tunc, ſi vna ex eis deficeret, dos eius Cœteris nõ accreſceret, ſed in hęreditate remaneret, *vt oſtendimus in quinto cap. quaſt. 4. nu. 6. & qu. 17. num. 5.* quia inter eos, qui ad res diuerſas vocantur, locum non habet ius accreſcendi, *vt diximus in d. quaſt. 4 num. 2. & d. quaſt. 17. nu. 5.* Et his quidem modis cenſetur facta limitatio ex natura rei.

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi ceſſet, vbi potentia cauſæ efficientis eſt ad certa bona, vel certam partẽ limitata.*
2 *Potentia cauſæ efficientis vbi eſt limitata, limitatus quoque inducitur effectus.*
3 *Filiusfam. ſi teſtetur de peculio Caſtrenſi, aut quaſi caſtrenſi, bona eius aduentitia non accreſcunt inſtituto, ſed pertinent ad venientes ab inteſtato, & cur num. 4.*
5 *Filiusfam. teſtamentum facere non poteſt.*

6 *Filiusfam. teſtari poteſt de peculio Caſtrenſi, aut quaſi Caſtrenſi.*
7 *Filiusfam. non poteſt teſtari etiam de ijs aduentitijs, in quibus patri non quæritur vſusfructus.*
8 *Filiusfam. ſi poſt conditum teſtamentum de peculio Caſtrenſi, aut quaſi, deceſſerit factus ſui iuris, ad hæredem inſtitutum omnia bona pertinent, & cur num. 9.*
10 *Paterfam. de omnibus bonis ſuis teſtari poteſt.*
11 *Ceſſante cauſa impedimenti, ceſſat & ipſum impedimentum.*
12 *Bona etiam, quæ quis ſe habere ignorat pertinent ad hæredem inſtitutum in teſtamento, quod iure communi ſuſtinetur.*
13 *Subſtituere pupillariter non poteſt pater arrogator, niſi in quarta, & alijs bonis à ſe profectis.*
14 *Subſtituto à patre arrogatore non accreſcunt bona, quæ pupillus habuit aliunde.*
15 *Arrogati pupilli bona propria pertinent ad ſubſtitutos à patre naturali, aut venientes ab inteſtato,*
16 *Arrogatus impubes poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. Declara, vt num. 17.*
18 *Arrogati impuberis ſucceſſores vtiles tantùm actiones conſequuntur.*
19 *Subſtitutus à patre arrogatore ſuccedit iure ciuili, ſubſtitutus vero à patre naturali ſuccedit iure prætorio.*
20 *Subſtitutus à patre naturali conſequitur etiam bona patris arrogatoris deficiente ſubſtituta ab eo data, & cur num. 21.*
22 *Subſtitutio ſi facta ſit filia furioſo, tàm à patre, quàm à matre, & alter ex ſubſtitutis deficiat, alter vtriuſque teſtatoris bona conſequitur. Declara, vt num. 23. & 24.*

An, & quando ius accreſcendi ceſſet, ſi potentia cauſæ efficientis ſit à lege, vel ſtatuto limitata.

Quæſtio Duodecima.

SEcundò verò poteſt ea lege, vel ſtatuto
cenſeri facta limitatio, non reſpectu rei,
ſed reſpectu potentiæ cauſæ efficientis,
ſi nempè ſit ad certa bona, vel certã par-
tem reſtricta, & limitata: nam tunc re-
ſpectu aliorum bonorum, vel partium
1 ius accreſcendi ceſſat, † quia, vbi limita-
ta eſt potentia cauſæ efficientis, limita-
2 tus quoque inducitur effectus, † *vt ſcribunt*
Bald. in l. ſed, ſi plures. 10. §. in arrogato, verſ. Hoc dicit, & ibi Alex. num. 2. ff. de vulg. Bald. in l. 1. num. 14. C. de Summ. Trinit. Imol. in d. l. ſed, ſi plures. 10. §. ad ſubſtitutos num. 7. & ibi Iaſ. num. 5. Iaſ. conſil. 163. col. 2. verſ. Nec poteſt vol. 2. Curt. Iun. conſ. 108. nu. 32. Ruin. conſ. 48. num. 1. verſ. Et, quia virtus vol. 3. Purp. conſ. 527 num 32. Cagn. in l. fi. num. 17. verſ. Verum ff. de iuriſd. Andr. Gail lib. 2. obſer. 124 num. 6.
Huius rei duo poſſunt exempla afferri.

Primum in filiofam. qui teſtatus eſt de peculio Caſtrenſi, aut quaſi Caſtrenſi; nam, licet habeat bona aduentitia, non tamen ea accreſcent hæredibus inſtitutis, ſed ad venientes ab inteſtato perti-
nebunt, ſi modo filiusfam. in poteſtate
3 patris conſtitutus deceſſerit. † *Ita enim ſcripſit Cern. conſ. 85. nu. 8. & per tot. vol. 3.* Nam,
4 quia † potentia cauſæ efficientis eſt limi-
tata, ſcilicet, quia filiusfam. non poteſt
5 teſtari † *l. qui in poteſtate. 6. in prin. l. filiusfam. 16. in prin. & l. ſi filiusfam. 19. ff. de teſtam. l. ſenium. 13. C. qui teſtam. fac. poſſ. l. tam is. 25. §. 1. ff. de mort. cauſ. don. tit. Inſt. quib. non eſt perm. fac. teſt. in prin. l. 1. §. exigit verſ. Sed etſi filiusf. ff. de bon. poſſ. ſec. tab. l. 2. §. ſi quis deceſſerit ff. vnd. legit. l. 1. §. 1. ff. de leg. 3* niſi de peculio
6 Caſtrẽſi, aut quaſi Caſtrẽſi † *l. filiusf. 7. in fi. ff. de donat. l. vlt. C. de inoff. teſtam. l. 1. §. in filij quoque ff. ad Treb. §. præter hoc, Inſt. quib. non eſt perm. fac. teſt. l. per procuratorẽ. 89. alias eſt l. Paulus 90. ff. de acq. hered. l. Senatuſconſulto. 8. §. vlt. ff. ad ad Sylla. l. 3. § dari ff. de bon. poſſ. l. 1. §. ſed, ſi filiusfam ff. de bon. poſſ. ſec. tab. l. ſi quis filio. 6. §. vlt. ff. de iniuſt. rupt. l. vlt. C. qui teſt. fac. poſſ.* adeò, vt etiamſi teſtetur de eo peculio aduentitio, in quo pater non habet vſumfructum, non tamen ſuſtineatur teſta-
7 mentum † *l. pen. & ibi Caſtr. n. 2. Alex. nu. 2. Iaſ. n. 2. C. qui teſt. fac. poſſ. & ſcribunt gl. in d. l. qui in poteſtate. 6. in verb. nihilo magis, & ibi Bart. n. 3. Caſtr. n. 10. & Cuiac. ff. de teſta. Imol. in l. 2. §. Titio decem nu. 11. ff. de donat. Port. ad tit. Inſt. quib. non eſt perm. fac. teſt. n. 24. Couar. in rubr. de teſta. par. 3. n. 9. & 28. Clar. in §. teſtamentum qu. 18. nu. 2. Craſſ. in §. teſtamentum qu. 23. n. 2. Theſ. deciſ. 150. nu. 11. Et ex recentioribus Vigl. in prin. tit. Inſt. quib. non eſt perm. fac. teſt. nu. 16. Conna. lib. 9. comm. iur. ciuil. cap. 4. n. 5. Duar. ad tit. ff. de teſtam. cap. de his, qui teſt. fac. poſſ. Donell. lib. 6. comm. iur ciuil. cap. 5. Balduin. in §. 1. n. 12. Inſt. quib. non eſt perm fac. teſt. Andr. Fach. lib. 5. contro iur. cap. 94.* ideò fit, vt reſpectu aliorum bonorum ius accreſcendi ceſſet, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Planè, ſi filiusfam poſt conditum de
peculio Caſtrenſi, aut quaſi Caſtrenſi te-
ſtamentum ſui iuris factus deceſſerit, quin
ad hæredes inſtitutos omnia bona perti-
neant, ſiuè ſint aduentitia, ſiuè profe-
8 ctitia, non eſt dubitandum † *l. idem eſt. 13. ff. de milit. teſtam. l. hæreditate. 19. §. filiusfam.*
9 *ff. de caſtr. pecul.* quia, † cum ceſſet tunc
limitatio potentiæ, ſcilicet, quia, qui
ſui iuris factus eſt, tamquàm paterfam.
10 de omnibus bonis ſuis teſtari poteſt † *l. verbis legis. 120. ff. de verb. ſign. §. diſponat, Auth. de nupt. coll. 4 §. 1. Inſt. de leg. Falc.* Conſe-
quens eſt, vt debeat etiam ceſſare iuris
accreſcendi impedimentum à limitatio-
ne prouenient, cum ceſſante cauſa impe-
11 dimenti ceſſet & ipſum impedimentum †
l. & ſi contra. 6. C. de nupt. cap. poſt tranſlationem. 11. verſ. Cæterum de renunt. latè Tiraq. in reg. ceſſante cauſa, in verſ. Impedimenti nu 118.
Quamobrem eius teſtamentum etiam ante conditum regulabitur ſecundum iuris communis diſpoſitionem, ſecundùm quã ad hæredem etiam ex certo genere bonorum inſtitutum vniuerſa pertinet hæreditas, ne alioquin teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *vt diximus in 7. cap. qu. 1. num. 2. & ſeqq.* Idque adeò verum eſt, vt procedat etiamſi tem-

pore

pore mortis ignorauerit patren ſuum de-
ceſſiſſe : nam ex teſtamenio, quod iure
communi ſuſtinetur, pertinent ad hære-
des etiam ea, quę teſtator ſe habere igno-
12 rat † *d. l. idem eſt. 13. ff. de mil. teſtam. d. l. hæ-
reditate. 19. §. filiusfam. ff. de caſtr. pecul.*

Secũdũ exemplũ afferri poteſt in patre
arrogatore, qui impuberi à ſe arrogato
ſubſtituit; nam, quia ſubſtituẽdi poteſtas
in eius perſona fuit ad quartam debitam
ex reſcripto Diui Pij, & ſi quæ ſunt alia
ab eo profecta bona reſtricta, & limitata
13 † *l. ſed, ſi plures. §. in arrogato ff. de vulg. l. ſi ar-
rogator. 22. ff. de adoptio. & ſcribunt Bart. in d. §.
in arrogato in prin. & ibi Bald. in prin. Alex. n. 1.
& Cuiac. Bart. in d. l. ſi arrogator n. 9. verſ. Opp.
ſeptimo, & ibi Sign. de Homed. n. 7. Iaſ. n. 33. Imol.
in d. l. ſed, ſi plures. 10. §. ad ſubſtitutos n 7. &
ibi Caſtr. n 1. & 2. Iaſ. n. 4. ff. de vulg. Alex. in
l. ſi is, qui ex bonis. 6. n. 3. ff. eod. Nicol. Bell ad
prin. tit. Inſt. de pupillar. n. 28. & ibi Vigl. n. 14.
Duar. ad tit. ff. de vulg. cap* 15. ideò fit, vt, ſi
deficiat is, qui à patre naturali fuerat ei-
dem impuberi ſubſtitutus, aut nemo fue-
rit ab eo ſubſtitutus, non habeat ſubſtitu-
tus ab arrogatore ius accreſcendi reſpe-
ctu bonorum, quæ non ſunt ab eo profe-
cta, ſed ea debeant ad legitimos pupilli
14 ſucceſſores pertinere, † *vt ſcribunt Bart. in
l. vlt. n. 4 ff. de acq. hæred. Bald. in l. ſi arroga-
tor. 22. ff. de adopt. Hyer. Verr. in l. ex facto 43.
n. 494. ff. de vulg. & eſt de mente omnium, quos
referemus infra nu.* 16. quemadmodum perti-
nerent, ſi nemo fuiſſet à patre naturali
15 ſubſtitutus † *l. cauſa cognita. 40. ff. de vulg d. l.
ſi arrogator. 22 ff. de adopt.* Decedet igitur in
hac ſpecie pro parte teſtatus, & pro
16 parte inteſtatus, † *ſecundum Bart. in l 1. n. 36.
in fi. C. de Summ. Trinit. & in d. §. in arrogato in
prin. & n. 1. & ibi Bald. verſ. in text. non debere,
Alex. n. 4. Bart. in l. ſi arrogator. n. 11. verſ. De-
cimo, & ibi Signo. de Homed. n. 23. & 24. Ang.
in d. ſi is, qui ex bonis. 6. in prin. & ibi Imol. n. 1.
Alex. n. 3. Imol. in d §. ad ſubſtitutos n. 8. & 10.
verſ. In gl. militem, & ibi Iaſ. n. 6. Alex. conſ.
128. an. 2. verſ. Sed ad hoc reſpondeo vol. 1. Corn.
conſil. 85. n. 3. & 8. vol. 3. Iaſ. in d. l. re coniun-
ctis n. 115. Ruin. cons. 48. n. 2. vol. 3. Gul. Ben. in
d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis ſecun-
do in tract. de ſubſt. pupill. n. 74. De teſtam. Hyer.
Verr. in d. l. ex facto. 43. in prin. num 495. ff. de
vulg. Nicol. Bell. in d. prin. tit. Inſt. de pupill.
n. 28. Roll. cons. 80. n. 38. vol. 4.* non quidem
17 ipſo iure, ſed effectu, † vt nos verius ar-
bitramur : Nam ipſo iure magis eſt, vt
totum pupilli patrimonium ad ſubſtitu-
tum pertineat, & conſequenter, vt pu-
pillus in totum teſtatus decedat, quoniã
legitimis pupilli ſucceſſoribus, quemad-
modum & ſubſtitutis à patre naturali nõ
ſuccurritur ipſo iure, ſed vtiliter, & vin-
culo cautionis, quam præſtat arrogator
de reſtituendis pupilli bonis ijs, ad quos
ea res pertineret, ſi arrogatio facta non
eſſet *iuxta l. non aliter. 18. ff. de adopt. & §. cum
autem Inſt. eod.* quo vinculo ſuccurritur &
ſubſtituto à patre naturali, & legitimis
pupilli ſucceſſoribus, vt ad vtiles actio-
nes admittantur † *d. l. cauſa cognita. 40. ff. de
vulg. & in ſpecie declarant gl. ibi in verb. ſubſtitu-
to, Vigl. in d. prin. tit. Inſt. de pupill. n. 14. Ant.
Gouea. in d §. in arrogato, & ibi Cuiac.* Nec ef-
fectu differt hæc ſententia à communi,
quæ vult vtramque ſubſtitutionem vale-
re, vna iure ciuili, nempè factam ab ar-
rogatore, alteram verò iure prætorio,
19 nempè factam à naturali, † *vti videre eſt
apud Bart. in d. l. ſi arrogator n. 13. verſ. Non ob-
ſtat, & ibi Sig. de Homed. n. 23. Imol. in d §. ad
ſubſtitutos n. 8. verſ. Nam, licet, Hyer. Verr. in
d. l. ex facto n. 464.* Nam, cum, vt diximus
ſubſtitutus à patre naturali ſuccedat vin-
culo cautionis, & vtiles tantùm actiones
hæreditarias conſequatur, fit, vt, non,
niſi prætorius ſucceſſor dici poſſit, exem-
plo aliorum, quibus vtiles tantùm actio-
nes hæreditariæ conceduntur, *ſecundum
ea, quæ diximus in 6. cap. in prin. nume. 17. &
ſeqq.*

Planè, ſi contra deficiat ſubſtitutus ab
arrogatore, qui in ſubſtitutus à patre na-
turali totum (ſaltem vtiliter) conſequa-
20 tur nulla dubitatio eſt, † *vt ſcribit Hyer.
Verr. in d. l. ex facto n. 495. verſ. Secundò vbi n.
496. declarat, totum ad eum per ius non decreſcen-
di pertinere, ſecundùm ea, quæ dicemus infra n. 24.*
21 Non enim, vt in arrogatore, ita & in
naturali patre ſubſtituendi poteſtas fuit
ad certa bona reſtricta, & limitata *d. l. ſed
ſi plures. 10. §. ad ſubſtitutos ff de vulg. Et in
ſpecie declarant Bald in d § in arrogato in prin.
& ibi Alex. n. 3. Imol. in d. §. ad ſubſtitutos n. 8.
& ibi Iaſ. n. 4. Sign. de Homed. in d. l. ſi arroga-
tor n. 7. & ibi Iaſ. n. 33.*

Hinc (*ſecundum Bald. in l. humanitatis. 9. an.
39. C. de impub. & al. ſubſt.*) decidi poteſt il-
la quæſtio, nunquid, ſi pater, & mater
furioſo filio ſubſtituant, & (poſita com-
muni, quod vtraque ſubſtitutio valeat)
alter ex ſubſtitutis deficiat, debeat al-
ter conſequi totum per ius accreſcendi;
Nam verius eſt, totum ad eum pertinere,
22 † *vt ſcribit Verr. in d. l. ex facto nu. 494. & duob.
23 ſeqq. ff. de vulg.* non quidem † iure accre-
ſcendi, quippè, quod inter venientes ex
diuerſis teſtamentis, diuerſoque iure ſuc-
cedentes locum non habet, *vt oſtendimus in
5 cap. qu. 43 num. 1. & ſeqq.* ſed iure proprio,
& ex natura ipſius ſubſtitutionis, quæ,
quoniam ad certa bona non eſt reſtricta,
ideò trahitur ad totum : Nec enim, aut
patri, aut matri fuit ſubſtituendi pote-
ſtas ad bona tantùm propria limitata, ſed
ſimpliciter permiſſum eſt, vt poſſint filio
furioſo ſubſtituere *d. l. humanitatis. 9. C. de
impub. & al ſubſt § qua ratione, Inſt. de pupillar.*
& ideò, ſiuè pater ſubſtituat, ſiuè mater,
cenſetur in tota furioſi hæreditate ſub-
ſtituere; ſed, quia tota hæreditas non
poteſt ad vtrumque ſubſtitutum inſoli-
dum pertinere, ideò neceſſitas ipſa diui-
ſionem, & diſtinctionem patrimoniorum
induxit, ita, vt alter alteri concurrendo
patrimonium à ſuo teſtatore relictum, &
aduentitij dimidiam abſtrahat. Ceſſan-
te igitur hoc concurſu, & alterutro defi-
ciente retinebit alter totam furioſi hære-
ditatem, non quidem per ius accreſcen-
di; Nec enim ei quicquam accreſcit, quod
à proprio teſtatore datum non ſit, ſed
potius

Digitized by Google

potius per ius retentionis, ſiuè (vt alij
24 loquuntur) per ius non decreſcendi, † *ſecundùm ea, quæ de re tantùm coniunctis diximus in 4. cap. qu. 2. nu. 9. & in cap. 5. qu. 40. num. 15. Et ita in ſpecie declarat Hyer. Verr. in d. l. ex facto. 43. in prin. num. 496. ff. de vulg.*

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi ceſſat, ſi portio vocati ſit à lege, vel ſtatuto limitata.*

2 *Patronus præteritus, qui contratabulas bonorum poſſeſſionem agnouit, totum conſequitur deficiente hærede inſtituto, non per ius accreſcendi, ſed alio iure.*

3 *Portio, quæ debetur coniugi pauperi ex Auth. præterea C. vnd. vir, & vxor fuit à lege limitata,*

4 *Ius accreſcendi non competit coniugi pauperi, qui quartam habet ex Auth. præterea C. vnde vir, & vxor.*

5 *Vxori à marito inſtitutæ in quarta reſiduum accreſcit, hæredibus vniuerſalibus deficientibus, & cur, num. 6.*

7 *Vxor, quæ quartam habuit ex Auth. præterea C. vnd. vir. & vx. & deficientibus omnibus agnatis, & cognatis totum conſequitur, venit per ius accreſcendi, Sed contra nu. 8, & cur nu. 10. Declara, vt num. 9.*

11 *Ius accreſcendi non habere locum inter diuerſo iure ſuccedentes, quod dicimus, procedit iure prætorio, non ciuili, Sed contra ibi.*

12 *Quarta debita vxori pauperi ex Auth. præterea C. vnd. vir, & vx. pertinet ad alios mariti ſucceſſores, ſi vxor repudiet, & quo iure.*

13 *Statuto ſi caueatur, vt extantibus agnatis mater, aut ſoror, aut etiam filia non, niſi in certa portione ſuccedat, non habebit fœmina ius accreſcendi, licet quidam ex agnatis deficiant, Et quid ſi deficiant omnes; Diſtingue, vt num. 14. & ſeqq.*

18 *Legitimato ea lege, ne poſſit ſuccedere vltra certam portionem nihil poteſt accreſcere.*

19 *Declaratur Baldus in l. vn. §. vbi autem legatarij, num. 10. C. de cad. toll.*

An, & quando ius accreſcendi ceſſet, ſi portio vocati ſit à lege, vel ſtatuto limitata.

Quæſtio Decima tertia.

TErtiò cenſeri poteſt - lege, vel ſtututo
facta limitatio, non reſpectu rei, vel
potentiæ cauſæ efficientis, ſed reſpe-
ctu ipſius portionis, ad quam quis
principaliter vocatur: Nam, ſi lege, vel
ſtatuto caueatur, vt in certa tantùm quis
portione ſuccedit, quia talis portio cen-
ſetur à lege, vel ſtatuto limitata, ideò
fit, vt reſpectu reſidui non habeat voca-
1 tus ius accreſcendi, † quoniam, vt ſæpè
dictum eſt, in diſpoſitionibus limitatis
ius accreſcendi ceſſat, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 1. num. 6.* Huius rei multa poſſunt
exempla afferri.

Primum in patrono præterito à liberto, qui contratabulas bonorum poſſeſſionem agnouit: Nam, quia talis bonorum poſſeſſio fuit ad certam partem limitata, nempè ad dimidiam, ſi prætoris edictū ſpectamus, vel ad tertiā, ſi ſpectamus Iuſtiniani Conſtitutionē, ideò fit, vt, licet hæres ſcriptus poſteà deficiat, non tamen habeat patronus reſpectu reſidui ius
2 accreſcendi † *l. ſed cum patrono. 6. in prin. ff. de bon. poſſ Et nos latè diximus in 5. cap. qu. 43. nu. 55. & ſeqq.* Et, quamquam poſſit ex capite vnde legitimi bonorum poſſeſſionem agnoſcere, & eo modo totam conſequi ſucceſſionem, *d. l. ſed cum patrono,* non tamen iure accreſcendi fit, ſed ex alia, & noua cauſa, nempè ex cauſa ſucceſſionis ab inteſtato contingentis, *vt ibi oſtendimus num. 6.*

Secundum exemplum afferri poteſt in
vxore paupere, cui debetur in bonis ma-
riti prædefuncti quarta ex Conſtitutione
Iuſtiniani *in Auth. præterea C. vnd. vir, & vx.*
Nam, quia talis portio fuit à lege defini-
3 ta, & limitata † *vt conſiderant Alciat. in d. l. re coniunctis num. 56. Cagn. in rubr. C. quand. non pot. part. num. 56. Gozad. in l. vn. num. 29 verſ. Tertio C. eod.* ideò fit, vt, quandiù extat
aliquis ex deſcendentibus, aut aſcenden-
tibus, aut tranſuerſalibus mariti, non
poſſit vxor habere ius accreſcēdi in por-
tionibus deficientium, ſed illæ debeant,
aut alijs cohæredibus accreſcere, aut ad
4 ſequentes gradus pertinere † *vt contra Bulga. rectè conſuit Petr. quem refert, & ſequitur gl. in d. Auth præterea, in verb. non extantibus, & poſt eum Bart. ibi num. 5 Bald. num. 3. Alex. num. 10. Iaſ. in fi. Pet. num. 29. & 31. Fabia. de Pep. n. 94. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem, Bald. in l. vn. num. 15. & ibi Cagn. num. 40. in fi. Gozad. num. 59. C. quand. non pot. part. Crott. in d. l. re coniunctis num. 183. & ibi Alciat. num. 56. Cagn. in d. rubr. C. quand. non pot. part. num. 56.*

Planè, ſi vxor in tali portione fuerit à
marito inſtituta, dubitandum non eſt,
quin in defectum alterius cohæredis vni-
uerſalis reſiduum ſit per ius accreſcendi
5 habitura, † *vt ſcribit Fabian. de Pep. in d. Auth.*
6 *præterea num. 103. C. vnd. vir, & vx.* quia † in
hoc caſu non venit, tamquàm vocata ex
prouiſione legis, ſed tamquàm vocata ex
prouiſione hominis, & ideò debet cenſe-
ri eodem iure, quo cenſeretur quilibet
extraneus à marito inſtitutus, cui haud
dubiè ius accreſcendi ſecundùm iuris
communis diſpoſitionem competeret, *vt oſtendimus in 5. cap. quaſt. 41, num. 8. & in cap. 6. qu. 1. num. 1. & ſeqq.*

Denique, ſi tranſuerſales omnes repu-
dient mariti hęreditatem, aut aliter defi-
ciant, non eſt dubium, quin ad vxorem,
quæ quartam habuit, reſiduum pertineat
excluſo fiſco, Sed, quo iure, dubitatur:
Nam plerique cenſent per ius accreſcen-
7 di pertinere, † *vt Bald. in d. Auth. præterea nu. 3. & ibi Fabian. de Pep nu. 94. 97. & 103. verſ. Secundò, Bald. in d. l vn. num. 15. & ibi Cagn. num. 41. C. quand. non pot. part Corn. conſ. 324. num. 4. verſ. His tamen, & nu. 7. vol. 4. Peregr. de iur. fiſc. lib. 4. tit. 3. num. 4.*

Sed eſt veriùs, non iure accreſcendi
8 pertinere, ſed iure ſucceſſionis, † nempè

iure

iure bonorum poſſeſſionis, vnde vir, &
vxor, cui locus eſt deficientibus omnibus
agnatis, & cognatis *l. 1. ff. vnde vir, & vx.*
9 *l. 1. C. eod.* Et hoc ita demum, † ſi eam vxor
agnoſcat; alioquin enim bona, tamquam
vacantia fiſco deferrentur, *l. vlt. ff. de ſuc-
ceſſ. ed. Ita in ſpecie declarat Pe. in d. Auth. pra-
terea num. 29. C. vnd. vir. & vx.* Nam vxori
non poſſunt ipſo iure accreſcere, tum,
10 quia † portionem habet à iure ciuili li-
mitatam, quæ proinde non poteſt vllo
modo recipere incrementum, *ſecundùm ea,
quæ ſupra diximus*, tum quia ſuccedit vxor
diuerſo iure, idcòque non debet habere
ius accreſcendi, *vt oſtendimus in 5. cap. qu.
43. num. 61.* ſed debet exemplo patroni, qui
per contratabulas bonorum poſſeſſio-
nem fuerat conſecutus, deficientibus iis,
qui ad reſiduum vocabantur, agnoſcere
bonorum poſſeſſionem ſibi ab inteſtato
delatam, non autem per ius accreſcen-
di reſiduum vindicare, *vt diximus ſupra n.
& latius in 5. cap. qu. 43. num. 2 & ſeqq.*

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, id,
quod dicimus, inter diuerſo iure ſucce-
dentes locum non habere ius accreſcen-
di, procedere de iure prætorio, non ve-
11 rò de iure ciuili, † *Quomodo reſpondet Bald. in
d. Auth. preterea num. 3. & fatentur etiam omnes,
quos retulimus in d. 5. cap. qu. 43. num. 45.* quia
falſum hoc eſſe perſpicuè demonſtraui-
mus *in d. 5. cap. qu. 43. nu. 46.* vt proinde non
ſit neceſsè hic iterum ea repetere, quæ la-
tiùs ibi commemorauimus.

Planè, ſi vxor nolit quartam, pertine-
bit ea ad cæteros mariti ſucceſſores, non
accreſcendi iure, ſed iure ſucceſſionis,
ſiue iure vetere, cui remoto nouæ legis
12 obſtaculo locus eſſe ſolet † *l. 2. § ſi nemo,
& §. ſi quis adita ff. ad Tertul. Ita ſcribit Pe. in
d. Auth. preterea num. 29.*

Tertium exemplum afferri poteſt in
ſtatutis limitantibus alicuius portionem,
puta cauentibus, vt extantibus agnatis
mater, aut ſoror, aut etiam filia non,
niſi in certa portione ſuccedat: nam, li-
cet quidam ex agnatis repudient, aut ali-
ter deficiant, non tamen fœminæ pote-
rit quicquam ſupra portionem definitam
13 accreſcere, † *vt ſcribit Gul. Ben. in d. cap. Ray-
nutius, in verb. & Uxorem nomine Adelaſiam nu.
124. verſ. Sin autem omnes, Et eſt de mente eorum,
quos referemus infra num. 17.* quia, cum eius
portio fuerit a ſtatuto limitata, Conſe-
quens eſt, vt incrementum recipere nul-
lo modo poſſit, *ex iis, quæ diximus ſupra nu.
8. & ſeqq.*

Planè, ſi omnes agnati deficiant, puta
repudient, aut ante aditam hæreditatem
moriantur, & quæramus, an reſidduum
accreſcat fœminæ, quæ portionem ha-
buit à ſtatuto definitam, conſtat duos
eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando fœmina fuit à re-
ſiduo excluſa non odio ſui, ſed fauore
alterius, vt, quia dictum ſit, quod extan-
tibus agnatis fœmina non, niſi in vncia
ſuccedat, Et tunc certum eſt, agnatis de-
ficientibus poſſe fœminam totum conſe-
14 qui non obſtante limitatione; † *Ita enim
ſcripſerunt Bald. in l. 2. num. 11. & ibi Io. de Gar-
ro. num. 115. C. de ſec. nupt. Corn. d. cons. 324.
num 9. vol. 4.* Imò totum ei etiam inuitæ
accreſcere, ſi portionem à ſtatuto defini-
15 tam agnouit, † *vt ſcripſerunt Gul. Ben. in d.
cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Ade-
laſiam num. 97. & 124. verſ. Sin autem omnes, &
nos etiam diximus in 8. cap. qu. 4. num. 8.* quia,
cum talis limitatio fuerit facta fauore
agnatorum, Conſequens eſt, vt iis ceſ-
ſantibus, quaſi ceſſante cauſa limitatio-
nis ceſſare debeat & ipſa limitatio.

Secundus verò caſus eſt, quando fœ-
mina fuit à reſiduo excluſa odio ſui, pu-
ta propter malos eius mores, *ſecundùm de-
clarationem eiuſdem Bal. in d. l. 2 num. 12. & ibi
Io. de Garro. num. 116. C. de ſec. nupt.* Et tunc,
16 † ſi quidem ſtatutum vltra diſponat, ſta-
bitur eius diſpoſitioni, *vt ibidem Bald. num.
11. & Io. de Garro. num. 115. tradiderunt.* Cœ-
terùm, ſi nihil vltra diſponat, quæſtio
eſt dubia, *ſecundùm Bald. ibi num. 11. & Io. de
Garro. n. 115.* Sed eſt verius, ceſſare ius ac-
creſcendi, & reliquas hæreditatis partes,
non ad fœminam, ſed ad fiſcum, quaſi
17 vacantes pertinere. † *Ita enim fuit de mente
Bald. in relato loco num. 11 quem probat Corn. d.
conſ. 324. num. 11. vol 4. Tametſi Io. de Garro.
ibi num. 117. verſic Addo etiam, contrarium cen-
ſuerit:* Nam fœmina neque iure accreſcē-
di, neque iure ſucceſſionis totum habe-
re poteſt, non iure accreſcendi, quoniam
id ceſſat in diſpoſitionibus limitatis, *vt
ſæpe dictum eſt*, neque iure ſucceſſionis, quia
ſtatutaria diſpoſitio ſuſtulit ei ius ſucce-
dendi vltra portionem definitam. Quam-
obrem illa bona, quæ fœminæ non defe-
runtur, tamquàm vacantia debent ad fi-
ſcum pertinere, *vt diximus in 9. cap qu. 2. nu. 25.*

Quartum exemplum afferri poteſt in
legitimatione facta ea lege, vt legitima-
ti non poſſint ſuccedere, niſi vſque ad
certam partem, & ſic limitatiuè: Nam
vltra illam portionem non poterunt legi-
18 timati habere ius accreſcendi, † *vt rectè
ſcripſit Berot. conſ. 84 n. 11. verſ. Hoc igitur ſta. nte.*

Nec eſt contraria doctrina Baldi *in l. vn.
§. vbi autem legatary num. 10. C. de ca. luc. toll.*
19 quia loquitur Baldus † de patre, cum quo
ſimpliciter diſpenſatum eſt, vt poſſit ſpu-
riis relinquere nulla portionis, aut quan-
titatis, intra quam relinquere poſſit, ta-
xatione, ſeu limitatione facta; nam tunc
ait Baldus, dubitari poſſe, numquid in-
ter ipſos ſpurios locum habeat ius accre-
ſcendi, *prout etiam nos retulimus in 7. cap. qu.
num.* & ſine dubio habere locum, ſi ſe-
cuta ſit legitimatio, quoniam ex tali pri-
uilegio ſequitur ius commune, ſcilicet
habilitas, Ex quibus verbis intelligimus,
eum loqui de legitimato ſimpliciter, non
verò limitatiuè, quia dicendo ex tali pri-
uilegio legitimationis ſequi ius commu-
ne, ideſt, habilitatem, ſignificat haud du-
biè, legitimatos, de quibus loquitur, eſ-
ſe habiles, & capaces ſucceſſionis, quę res
ſimpliciter dici non poſſit, ſi legitimatio
fuiſſet ad certam portionem limitata. *Et
ita Baldum declarat Berot. d. conſ. 84. num. 11.
verſ. Hoc igitur ſtante.*

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi ceſſat, ſi lege, vel ſtatuto limitata ſit, tàm cauſa efficientis potentia, quàm vocati portio.*
2 *Vir, & vxor non erant olim inter ſe ſolidi capaces, ſed decimam tantùm matrimonij nomine capere poterant.*
3 *Ius accreſcendi non habebat olim vir, aut vxor vltra decimam, Sed hodie contra, num. 5.*
4 *Lex Papia decimarum hodie ſublata.*
6 *Pater extante ſobole legitima non poteſt relinquere naturali plus, quam vnciam.*
7 *Naturalis non habet ius accreſcendi vltra vnciam.*
8 *Teſtatum quem pro parte decedere, & pro parte inteſtatum abſurdum non eſt, vbi naturalis eſt inſtitutus extante ſobole legitima.*
9 *Baldus in l. 1. num. 3. C. de ſec. nupt. reprobatur.*
10 *Naturalis habet ius accreſcendi vſque ad vnciam, & cur, num. 11.*
12 *Naturalis habet ius accreſcendi, ſi legitimi filij deficiant, & cur, num. 13.*
14 *Naturalis eſt capax totius hereditatis paternæ non extante ſobole legitima.*
15 *Spurius eſt incapax bonorum paternorum.*
16 *Inſtitutio ſpurij facta à patre nullius eſt momenti.*
17 *Spurio inſtituto nihil poteſt accreſcere, ſiuè extet ſoboles legitima, ſiuè non, & cur, num. 18.*
19 *Naturalis à patre ſubſtitutus impuberi filio legitimo non habet ius accreſcendi reſpectu bonorum patris ſupra vnciam, & cur, num. 25.*
20 *Declaratur l. ſi is, qui ex bonis. 6. ff. de vulg. & num. ſeqq.*
23 *Spurius à patre ſubſtitutus impuberi filio capit bona aduentitia non profectitia.*
24 *Spurius ſi à patre ſubſtituatur, bona profectitia non applicantur fiſco, ſed deferuntur venientibus ab inteſtato, & hoc modo decedit pupillus pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*
26 *Vir, aut vxor non habet ius accreſcendi ſupra id, quod à coniuge teſtante relictum eſt vni ex filijs prioris matrimonij.*
27 *Maritus, qui duxit viduam intra annum luctus, non habet ius accreſcendi ſupra tertiam, & reſiduum applicatur venientibus ab inteſtato, eoque modo decedit mulier partim teſtata, & partim inteſtata.*
28 *Mulier, quæ intra annum luctus nupſit ſecundo, ſi quid ei relinquat vltra tertiam, id applicatur fiſco, Sed contra num. 29.*
30 *Mulier, quæ intra annum luctus nupſit ſecundo, ſi quid ei ſupra tertiam reliquit accreſcit id marito, ſed tenetur id venientibus ab inteſtato reſtituere, Sed contra, num. 31.*
32 *Incapax cenſetur capax, vt alijs reſtituat, Declara, vt num. 33.*
34 *Declaratur l. 2. C. de natu. lib. & num. ſeqq.*
35 *Reddendi verbum qualiter accipiatur, & num. 36.*
37 *Ius accreſcendi ceſſat, ſi ſtatuto caueatur ne quis poſſit relinqui vltra certam portionem, & cur, nu. 38. & 39.*
38 *Relinquere dicitur, qui dat capiendi occaſionem.*
39 *Alienare dicitur, qui præſtat occaſionem acquirēdi.*
40 *Vxori à marito inſtitutæ in vſufructu non accreſcit tota hereditas, ſi coheres vniuerſalis datus non ſit ſtante ſtatuto, quo cauetur, ne maritus poſſit vxori relinquere proprietatem, & cur, num. 41.*
42 *Vxori à marito inſtitutæ in vſufructu non accreſcit tota hereditas, etiamſi heres inſtitutus deficiat, ſtante ſtatuto quo cauetur, ne maritus poſſit vxori relinquere proprietatem, & cur, num. 43. Reprobatur contra ſententium opinione num. 44. & ſeqq. Limita tamen, vt num. 48.*
45 *Statutum auferens liberam relinquendi facultatem Cenſetur odioſum.*
46 *Statutum odioſum loquens de caſu ſimplici non trahitur ad caſum mixtum, Declara, vt num. 47.*

An, & quando ius accreſcendi ceſſet, ſi à lege, vel ſtatuto limitata ſit, tàm hominis diſponentis potentia, quàm vocati portio.

Quæſtio Decima quarta.

QVartò, & vltimò cenſeri poteſt à le-
ge, vel ſtatuto facta limitatio re-
ſpectu vtriuſque: Nam, ſi lex, aut
ſtatutum ſimul, & potentiam homi-
nis diſponentis, vt vocati portionem li-
mitet, certi iuris eſt, multò faciliùs, quam
in ſuperioribus ſpeciebus ceſſare ius ac-
1 creſcendi, quia, ſi ceſſat, quando lex al-
terutrum tantùm limitauit, *vt oſtendimus in duab. quæſtionib. præced.* quantò magis ceſ-
ſare debet, quando limitauit vtrumque,
cum duo impedimenta maiorē vno vim
habeant, *vt diximus in 5. cap. qu. 43. nu. 23.* Hu-
ius autem rei multa quoq; poſſunt exem-
pla afferri.

Primum in viro, vel vxore, qui regu-
lariter olim non erant inter ſe ſolidi ca-
paces: Non enim plus, quam decimam
bonorum partem poterat alter alteri ma-
trimonij nomine relinquere, niſi filius,
aut filia communis extitiſſet, ita cauente
2 lege Papia † *l. 2. C. de infirm. pœn. cœlib. l. pro commoditate. 7. C. Theod. de Naucul. Ulp. tit. 15. & tit. 16. Inſt. Et ſunt accipienda l. vn. C. de his, qui ſe def. lib. 10. l. vn. C. Theod. de inoff. dot. l. 1. C. Th. de bon. proſ. l. 1. C. Theod. de teſtam. Et omnes Pandectar um leges loquentes de ijs, qui non ſunt ſolidi capaces, vt l. ſi is, qui ex bonis. 6. ff. de vulg. l. ſi quis ſolidum. 72. ff. de hered. inſtit. l. cum ei, qui. 43. & l. ſi Titio. 57. §. 1. ff. de legat. 2. l. ſed, ſi hoc. 61. §. 1. ff. de cond. & dem. l. ſi ſeruus eius. 81. ff. de acq. hered. l. cogi. 16. §. hi, qui ſolidum ff. ad Treb.* Ad quod videtur reſpexiſ-
ſe Iuuen. *in eo loco, quem retulimus, & expoſuimus in hoc cap. qu. 8. nu. 25. dum ait,*

et Legatum omne capis.

Significat enim nato filio adulteri bene-
ficio maritum ex teſtamento vxoris ſoli-
dum relictum habiturum, quod alioquin
eo non exiſtente capere non potuiſſet:
Nam, quia hoc modo lex Papia limita-
uerat, & diſponentis potentiam, & ca-
pientis portionem, ideò, ſi coniux con-
iugi quicquam reliquiſſet, ceſſabat ſupra
3 decimam ius accreſcendi. † Sed hodie,
quia ſublata lege Papia decimarum ſoli-
dū inter ſe vir, & vxor capere poſſunt 4.
4 *l. 2. C. de infir. pœn. cœlib.* ideo fit, vt quaſi ceſ-
ſante limitatione nihil ſit, quod impediat
5 ius accreſcendi, † niſi fortè contrariū lege
municipali caueatur, *ſecundum ea, quæ diximus infra n. 40. & ſeqq.*

Se-

Secundum exemplum afferri poteſt in
fillo naturali, cui pater extante ſobole
legitima non poteſt plus, quam vnciam
6 relinquere, ita lege cauente † *l. 2. & Auth. nunc ſolo C. de nat. liber. §. ne igitur Auth. quib. mod. nat. effic. ſui coll. 7.* Nam, quia hoc modo
lex, & patris potentiam, & filij capacitatem
limitauit, ideò, ſiuè hæres inſtituatur, aut
ſubſtituatur, ſiuè legatum, aut fideicommiſſum
accipiat, nihil ei de bonis paternis poterit ſupra vnciam
7 accreſcere. † *Ita ſcribunt Bald. in l. ſi in teſtamento. 5. verſ. Not. in hac lege, & ibi Ang. verſic. Et per hanc legem ff. de vulg. Alex. in l. ſi is, qui ex bonis. 6. num. 5. verſ. Et per prædicta ff. eod. Crott. in d. l. re coniuncti num. 163. Rip. in l. Lucius. 45. in prin. num. 4. verſ. Ex præmiſſis ff. de vulg. Peregr. de iur. fiſc. lib. 3. tit. 18. nu. 14* ſed,
quod excedit, aut in hæreditate remanebit,
aut pertinebit ad venientes ab inteſtato, & hoc
modo decedet teſtator pro parte teſtatus, & pro
parte inteſtatus. Nec id cenſebitur abſurdum,
cum ex hæredis incapacitate, & limitatione à lege
8 facta proficiſcatur † *ſecundum ea, quæ diximus in hoc cap. qu. 10. n. 4. Et in his terminis conſiderat Gomez. tom. 1. variar. reſolut. cap. 10. nu. 11. verſ. Item etiam fortiter.* Ex quo patet, ve-
9 rum non eſſe, quod ſcripſit Baldus † *in l. 1. num. 3. C. de ſec. nupt.* ſi is, qui ſolidum
capere non poteſt, hæres inſtituatur, totum
capere, ne teſtator decedat pro parte teſtatus,
& pro parte inteſtatus, licet ſecus ſit in aliis
relictis, quia verius eſt, nec ex legato, vel
fideicommiſſo, nec ex inſtitutione poſſe eum
capere ſupra portionem limitatam, *per ea, quæ ſupra diximus.*

Planè vſque ad vnciam, quin ſecundùm iuris
communis diſpoſitionem ius accreſcendi habere
poſſit, ſi fortè in minore parte fuerit inſtitutus,
nulla eſt du-
10 bitatio, † *vt ſcribit Ang. in d. l. ſi in teſtamento. 5. verſ. Et per hanc legem ff. de vulg. Et eſt de mente omnium, quos retulimus ſupra num. 7. à con-*
11 *trario ſenſu*; quia † limitatio non intra, ſed
vltra terminos operatur.

Denique, ſi legitimi filij deficiant, puta moriantur,
aut repudient, non eſt dubium, quin naturalis
etiam totam hæreditatem per ius accreſcēdi habere poſſit,
12 † *vt ſcribunt Alex. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. n. 5. verſ. Et per prædicta ff. de vulg. Rip. in d. l. Lucius. 45. in prin. num. 4. verſ. Ex præmiſſis ff. eod. Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 3. tit. 18. num. 15.* quia
13 † ceſſat tunc limitatio à lege facta, cum
legitima ſobole deficiente naturalis ſit
14 capax totius hæreditatis paternæ † *Auth. licet C. de natu. lib. §. ſi verò filios, Auth. quib. mod. nat. eff. ſui coll. 7.*

Sanè ſi ſit ſpurius, magis eſt, vt nihil ei
poſſit accreſcere, quia eſt incapax bo-
15 norum paternorum † *d. Auth. licet in fin. C. de natu. lib. Auth. ex complexu C. de inceſt. nupt. §. vlt. Auth. quib. mod. nat. eff. ſui coll. 7.* & ideò,
ſi inſtituatur in aliqua re, nullius erit mo-
16 menti inſtitutio † *§. poſthumus Inſt. de legat. l. ſi quis poſthumos. 9. in prin. verſ. Sed, ſi ex ea ff. de lib. & poſth.* Et, licet talis diſpoſitio
ſuſtineatur de æquitate canonica pro modo
alimentorum, non tamen ex hoc ſequitur,
poſſe ei quicquam accreſcere, ſi-
17 uè extet ſoboles legitima, ſiuè non, † *vt ſcribunt Ruin. conſ. 98. num. 5. vol. 3. Cran. conſ. 766. nu. 10. verſ. Sextò. Menoch. de præſump. lib.*
18 *4. præſ. 158. num. 7.* quia † & alimentorum
cauſa, tamquam taxata, & limitata ius
accreſcendi non recipit, *vt oſtendemus in hoc cap. qu. 11 num. 5. & ſeqq* & ſupra modum
alimentorum cenſetur ſpurius incapax etiam
hodie, ideòque non poteſt habere ius accreſcendi,
vt ait Cran. d. conſ. 766. nu. 10. verſ. Sextò.

Tertium exemplum afferri poteſt in ſpecie, qua
pater impuberi filio, quem habet in poteſtate
naturalem ſubſtituit: Nam ita ſubſtitutus capiet
quidem bona pupilli aduentitia, ſed non
profectitia præter vnciam, quam ei pater
relinquere poteſt. Itaque reſpectu profectitiorum
ceſſabit ius accreſcendi, ideò, quia & potentia
ſubſtituentis, & ſubſtituti portio
19 fuit à lege limitata, † vti probat *l. ſi is, qui ex bonis. 6. ff. de vulg.* quæ, quamuis verè
loquatur de iis, qui ſolidum capere non
poterant, ex lege Iulia, & Papia,
20 † *vt conſtat ex eius inſcriptione*, ideſt de viro,
& vxore, qui ſolidi capaces non erant,
21 † *vt oſtendimus in primo exemplo, Et in ſpecie declarant Ant. Genuan. & Cuiac. in d. l. ſi is, qui ex bonis*, non malè tamen à noſtris trahi-
tur ad naturales, quippè, quorum eadem
eſt hodie, quæ olim erat viri, & vxoris
ratio: Sunt enim, & ipſi, vt & olim con-
22 iuges capaces, ſed non ſolidi. † *Et ita legem illam de naturalibus accipiendam cenſent ibi gl. in verb. non poſſit, Bald. & Ang. in prin. Caſtr. num. 3. Alex. num. 4. verſ. in gl. 1. & verſ. Sed certè, Iaſ. num. 3. Bart. in l. quod conditionis. 36. num. 3. ff. de donat. cauſ. mort. Bald. in l. eam, quam. 14. num. 50. C. de fideicomm. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam deciſ. 5. num. 119. verſ. Si verò pater, & in verb. ſi abſque liberis 2. in tract. de ſubſt. pupill. num 74. Ceph. conſ. 60. num. 13. & 14. Menoch. conſ. 1065. num. 5. & 7.* Idem erit, &, ſi ſpu-
rius à patre ſubſtituatur impuberi ſuo:
Capiet enim ex tali ſubſtitutione bona
pupilli aduentitia, non etiam profecti-
23 tia, † *vt ſcribunt gl. in §. ſi in verb. participium, verſ. Sed, quid, ſi pater, Auth. quib. mod. nat. eff. ſui coll. 7. quam probarunt Bart. in l. ſi is, qui ex bonis. 6. num. 1. & ibi Bald. verſ. Quæro vtrum, Ang. num. 1. Imol. num. 1. Caſtr. num. 3. verſ. Sed, quid, Alex. num 4. Iaſ. num. 3. Bald. in d. l. eam, quam. 14. num. 53. C. de fideicommiſſ. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam deciſ. 5. num. 128. & in verb. ſi abſque liberis 2. in tract. de ſubſt. pup. num. 74. Couar. in epitom. tit. de ſponſal. part. 2. cap. 8. §. 5. num. 4. Roll. conſ. 87. num. 26. vol. 3. Duar. ad ad tit. ff. de vulg. cap. 15.* & ea non ad fiſcum
pertinebunt, cum incapacitas ſubſtituti non
proueniat ex ipſius delicto, ſed ad venientes
ab inteſtato, & eo modo decedet pupillus pro
parte teſtatus, &
24 pro parte inteſtatus, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. num. 2. verſ. Quæro, & ibi Bald. verſ. Not. hanc reſponſionem, Angel. in prin. Imol. num. 1. Caſtr. n. 6. in fi. Alex. num. 3. Iaſ. num. 9. verſ. Circa primum, vbi teſtatur, hanc*

eſſe

Digitized by Google

eſſe communem opinionem, Bald. in l. 1. num. 10. & ibi Io. de Garro. nu. 124. C. de ſec. nupt. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſque liberis ſecundo in tract. de ſubſt. pupill. num. 74. & nos latius dicemus infra num. 27. & ſeqq. quod ideò fit,
quia ſubſtituendi poteſtas, & ſubſtituti
25 capacitas fuit ad certa bona limitata, †
vt in ſpecie declarat Bald. in d. l. 1. nu. 10. C. de ſec. nup.

Quartùm exemplum afferri poteſt in
in viro, aut vxore, qui extãtibus ex priore matrimonio liberis tranſiuit ad ſecunda vota: nam, quia ex diſpoſitione legis
non poteſt relinquere plus ſecundo coniugi, quàm vni ex filijs prioris matrimonij, *vt diximus in hoc cap. quaſt. 8. num. 45.* &
hocmodo limitata eſt, iàm facultas diſpqnentis, quàm portio vocati, ideò fit,
26 vt ſupra illam portionem non poſſit †
coniux habere ius accreſcendi.

Quintum exemplum fit in muliere nubente intra annum luctus, cui lex prohibuit, ne ſecundo viro plus, quàm tertiam
bonorum partem relinquat *l. 1. C. de ſecun. nupt.* Nam, quia hoc modo limitauit vtrũque, ideò fit, vt ſupra illam tertiam non
poſſit maritus habere ius accreſcendi, ſed
reſiduum debeat ad venientes ab inteſtato pertinere, & ita mulier decedere par-
27 tim teſtata, & partim inteſtata † *d. l. 1. & ibi in ſpecie declarant gl. in verb. teſtamento, verſ. dixerunt, Bart. nu. 1. Bald. n. 5. 9. 10. & 17. Io. de Garro. nu. 107. 113. in fi. 114. & 119. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem C. de ſec. nupt. Bald. in l. vn. nu. 16. C. quand. non pet. part. Imol. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. nu. 1. & ibi Caſtr. nu. 6. in fi. Iaſ. nu. 9. verſ. circa primam ff. de vulg. Rub. in l. pater filium 14. num. 127. in fin. C. de inoff. Cran. d. conſ. 766. nu. 10. verſ. Sexto, Ceph. conſ. 60. num 4. & 12. Men. conſ. 1065. num. 13. & 14. Mynſ. in §. hæreditas, nu. 12. Inſt. de hæred. inſt.*

Nec eſt, quod quiſquam putet, Imò
partes illas accreſcere marito, ſed Fiſco
28 reſtitui debere † *vt arbitrabantur quidam veteres, quorum opinionem refert gl. in d. l. 1. in verb. teſtamento C. de ſec. nupt. & probat gl. in l. ius noſtrum. 7. in verb. ius noſtrum ff. de reg. iur.* quia, cum incapacitas mariti non proueniat ex ipſius delicto, ſed ex odio mulieris intra annum luctus nubentis, non
debet per conſequentias facere locum fiſ-
29 co. Quamobrem illa opinio, † *tamquàm repugnans manifeſtis verbis d. l. 1. C. de ſec. nupt.* merito fuit ab omnibus improbata.

Minus eſt, quod putet quiſquam accreſcere marito, cœteriſque bonorum incapacibus, ſed ab eis debere venientibus ab
30 inteſtato reſtitui, † *vt arbitrati ſunt alij veteres, quorum opinionem refert gl. in d. l. 1. in verb. teſtamento C. de ſec. nupt. & probant Bald. in l. eam, quam 14. num. 51 C. de fideic. Alex. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. num. 3. verſ. Sed certè ff. de vulg. Sign. de Homod. in l. ſi arrogator. 22. nu. 19. ff. de adopt. Croct. in d. l. re coniuncti, num. 163. Dec. in d. l. ius noſtrum. 7. num. 23. ff. de reg. iur. Men. d. conſ. 1065 num. 11.* quia, præter id,
quod hæc opinio effectu non differt à
communi probatur etiam falſa ea ratione, quia fideicommiſſa non inducuntur à
lege, ſed à teſtatore, vel verbis, vel coniecturis. Cum igitur nulla ſubſit coniectura voluntatis teſtatricis circa vocationem legitimorum hæredum, quippè,
cum teſtando voluerit eos omnino ab
hæreditate ſua excludere, Conſequens
eſt, vt nullum cenſeri poſſit inductum fideicommiſſum, per quod maritus, aut
alius incapax teneatur hæreditatem venientibus ab inteſtato reſtituere retenta,
tertia parte. Quamobrem & hæc ſen-
31 tentia † meritò fuit *ab Imol. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. nu. 1. & alijs* improbata.

Nec obſtat, quod incapax cenſetur ca-
32 pax, vt alijs reſtituat † *l. cogi. 16. §. hi, qui ſolidum ff. ad Treb. l. cum ei, qui. 43. ff. de leg. ſecundo. Et in his terminis arguit Alex. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. nu. 3 verſ. Sed certè,* quia reſ-
33 pondeo, id procedere, † ſi reſtitutio ſit
iniuncta à teſtatore; Cœterùm, ſi nullum
extet veſtigium voluntatis eius circa reſtitutionem, prout non extat in terminis
noſtris, non poſſe per conſequentias cẽſeri capacem, ob cauſam fideicommiſſi,
quod inductum non eſt.

Denique non obſtat, quod in hac materia dicantur bona venientibus ab inte-
34 ſtato reddenda † *in l. 2. C. de nat. liber.* &
reddendi verbum ad eas reſtitutiones referatur, per quas quis capit de manu al-
35 terius, † *vt arguit Alex. in d. l. ſi is, qui ex bonis, num. 3. verſ. Certè,* quia reſpondeò, verbum hoc ambiguum eſſe, & poſſe ſui natura intelligi de vtroque genere reſtitutionis, prout ſubiecta materia patitur,
36 *l. cum quidam vxori. 21. ff. de leg. ſecundo l. verbum reddendi. 94. ff. de verb. ſign.* & in caſu
noſtro ſubiectam materiam non pati, vt
intelligatur de reſtitutione, quæ fit ex
cauſa fideicommiſſi, quippè, quod à teſtatore, neque expreſſe, neque tacitè relictum eſt, *vt ſupra diximus.*

Sextum exemplum afferri poteſt in ſtatutis prohibentibus, ne cui poſſit relinqui ſupra certam portionem: nam quia,
huiuſmodi ſtatuta limitant, & hominis
diſponentis potentiam, & vocati portionem, ideò fit, vt ſupra illam portionem
non poſſit vocatus habere ius accreſcendi, ſed, quod excedit debeat ad venien-
37 tes ab inteſtato pertinere. † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. ſi is, qui ex bonis. 6. col. 2. verſ. Vltimo not. ff. de vulg. Perog. conſ. 155. nu. 21. vol. 5. & Men. d. conſ.* 1065. *nu.* 15. Prohibito enim relicto cenſeri quoque debet
prohibitum ius accreſcendi, quia relinquere dicitur, qui dat capiendi occaſio-
38 nem † *l. codicillis 91. §. matre ff. de leg. ſecundo*
vt alienare dicitur, qui præſtat occaſio-
39 nem acquirendi † *l. ſi ita quis. 135. §. ea lege ff. de verb. oblig. Et in his terminis conſiderat Bald. in l. vn num. 16. C. quand. non pet. part. naſque retulimus in ſecundo cap. quaſt. 2. num. 2. & ſeqq.*

Vnde infertur, ſtante ſtatuto Papienſi,
quo cauetur, ne maritus poſſit vxori relinquere proprietatem, ſed tantum vſumfructum, vxorem inſtitutam in vſufructu
non poſſe per ius accreſcendi totam conſequi hæreditatem, ſiuè nullus ei cohæres vniuerſalis datus ſit, quo caſu res ca-

ret

40 ret dubio, † cum manifeſtè conſtet, id
41 fuiſſe factum in fraudem Statuti, † *vt declarat Galsaul. in conſuet. Alex. in verb. vltra, quaſt. 5. nu 14. quem refert; & ſequitur Carpan. ad ſtatu. Med. cap. 295. nu. 157. verſ. tamen contrarium, & fatetur etiam Ceph. conſ. 60. nu. 22.* ſiuè datus defecerit, puta repudiauerit,
42 † *vt rectè ex facto conſulens cenſuit Cran. conſ. 766. per tot. quem probarunt Men. de præſ. lib. 4. præſ. 86. in fi. & Pereg. conſ. 155. nu. 20. & ſeqq. vol. 5. & conſuerunt etiam Galsaul. in d. quaſt. 5. nu. 4. & ſeqq. & Carpa. d. cap. 295. nu. 157. verſ. tamen contra-*
43 *rium*: Nam, † licet prædictum ſtatutum loquatur de relictis, & ſic de iis rebus, quæ capiuntur ex iudicio mariti, ideòque non videatur pertinere ad hæreditatem, quæ capitur per ius accreſcendi, quippè, quæ non ex iudicio, & diſpoſitione teſtatoris; ſed ex diſpoſitione legis proficiſcitur, maximè in propoſita ſpecie, in qua tractatur de tota hæreditate deferenda inſtituto in re certa, quo caſu certum eſt, ius accreſcendi non ex vi coniunctionis, ſed ex mera poteſtate iuris induci, ne ſcilicet teſtator decedat pro parte teſtatus,
44 & pro parte inteſtatus, † *Qua ratione moti contrariam in eadem facti ſpecie ſententiam ſunt amplex: Ceph. conſ. 59 num. 13. verſ. Premiſſis, & conſ. 60. nu. 11. verſ. His tamen, & Nat conſ. 463. nu. 25. quos ſequitur Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num. 12. & poſt eum Men. ſibi contrarius in tract. de adipiſc. poſſeſſ. rem. 4. num. 329. vbi reſponſum illud Ceph. mirum in modum commendat*, eo tamen ipſo, quod limitat potentiam mariti, & capacitatem vxoris, debet per conſequentias cenſeri ius accreſcendi ſuſtuliſſe, quia (Vt ſæpè dictum eſt) in diſpoſitionibus limitatis ius accreſcendi ceſſat, maximè, cum ceſſet ratio, propter quàm iure conſtitutum eſt, vt hæredi particulari tota hæreditas accreſcat, ſcilicet, quia abſurdum non eſt, teſtatorem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, quoties lex, aut ſtatutum portionem alicuius limitauit, *vt diximus in hoc cap. quaſt 10. num.* 4. Nam ſublata cauſa iuris accreſcendi, cenſetur & ipſum ius accreſcendi ſublatum, *vt oſtendimus in hoc ipſo cap. quaſt. 9. num. 1. & ſeqq.*

Nec eſt contrarium, quod huiuſmodi ſtatutum, tamquam auferens liberam relinquendi facultatem cenſetur odioſum †
45 *verbis legis. 220. ff. de verb ſign. l. 1. C. de Sacr. Eccl. §. diſponat, Auth. de nupt. coll.* 4 ideoque, cum loquatur de caſu ſimplici, nempe de iis, quæ capiuntur ex iudicio, & diſpoſitione mariti, non videtur poſſe trahi ad
46 caſum mixtum, † *vt docent Bald. in l. hac conſultiſſima 8. num. 7. C. qui teſta. fac. poſſ. Roman. conſ. 294. num. 4. Alex. in rubr. C. de in lit. iu. 3. Iaſ. in §. omnium num. 29. Inſt. de actio. Rum. conſ. 114. num 5. vol. 1. Pariſ. conſ. 54. num. 28. vol. 2. Nat. d. conſ. 463. num. 18. Decia. conſ. 36. num. 37. vol 1 Men. conſ. 11. num 5. & 20. conſ. 187. num. 27. & conſ. 678 num. 2.* nempè ad ea ea, quæ capiuntur per ius accreſcēdi, quippè quæ capiuntur principaliter ex diſpoſitione legis, ſecundario verò, & occaſionaliter ex iudicio, & diſpoſitione teſtatoris, *vti diximus in ſecundo cap. quaſt. 2. nu 45. Et in his terminis conſiderat Mantic. d. lib. 4. tit. 11. nu. 12.* quia reſpondeo, quod dicimus ſtatutum loquens de caſu ſimplici
47 non trahi ad caſum mixtum, procedere, † niſi caſus mixtus ſub ſimplici contineatur ſaltem per conſequentias, vt euenit in caſu noſtro: Nam eo ipſo, quod per caſum ſimplicem inducitur limitatio, & efficitur, ne ſit abſurdum, teſtatorem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, cenſetur etiam per conſequentias inducta iuris accreſcendi excluſio, ſcilicet, quia, vt dictum eſt, in diſpoſitionibus limitatis ius accreſcendi ceſſat, &, vbi non eſt abſurdum, quem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, hæredi rei certe non accreſcit hæreditas, *vt oſtendimus in 7. cap. quaſt. 1. nu. 15. & in hoc ipſo cap. quaſt. 9. num. 4. & quaſt. 10. nu 3.*

Sanè, ſi deficerent omnes ab inteſtato venientes, poſſet vxor ad excluſionem fiſci totam conſequi hæreditatem, vel per ius accreſcendi, quod in hoc caſu non cenſeretur prohibitum, vel tamen ab inteſtato, cuius ſucceſſio non cenſetur à prædicto ſtatuto ſublata, quippè, cum prohibeat, ne maritus vxori relinquat proprietatem, non vero, ne vxor marito
48 inteſtato defuncto ſuccedat, † *vt in ſpecie prædicti ſtatuti declarant Galsau. d. quaſt. 5. n 15. & Carpa. d. cap. 295. num. 158.* Et his quidem modis ceſſat ius accreſcendi ex cauſa legis.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi quotupliciter ceſſet ex cauſa teſtatoris.*

2 *Teſtator vocando ad ſummas diuerſas, quos poterat ad eandem ſummam vocare, cenſetur ius accreſcendi excludere.*

3 *Teſtator vocando ſeparatim ad eiuſdem rei partes, quos poterat vocare coniunctim, cenſetur excludere ius accreſcendi.*

4 *Teſtator diſponendo per modum legati, aut fideicommiſſi facit, ne vocato ad rem particularem tota hæreditas accreſcat.*

5 *Ius accreſcendi ceſſat, ex cauſa teſtatoris, ſi ab eo fuerit prohibitum.*

An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa teſtatoris.

Quæſtio Decimaquinta.

NVnc videamus, quando ceſſet ex cauſa teſtatoris, qua in re ſeparatim nobis erit diſpiciendum, Primo, quid, ſi teſtator ſit paganus, Secundo quid, ſi ſit miles.

Et, ſi quidem ſit paganus, dupliciter ex eius cauſa ceſſare poteſt ius accreſcendi,
1 † vno modo, ſi faciat diſpoſitionem non continentem ea, quæ ſunt neceſſaria ad inducendum ius accreſcendi; Altero verò, ſi adhibeat quidem omnia neceſſaria, ſed nihilominus ius accreſcendi prohibeat.

beat. Prioris generis exempla ſint.

Primùm, ſi teſtator, qui poterat vocare honoratos, velut ad eandem rem, & eo modo ſine maiore grauamine hæredis inter eos inducere ius accreſcendi, nihilominus ita conceperit diſpoſitionem, vt per eam videatur illos ad res diuerſas vocaſſe, vt euenit in patre, qui duas, aut plures habens filias nubiles, voluit ſingulis certam ſummam, puta mille pro dote relinquere: nam ſine dubio poterat ſine maiore grauamine ſui hæredis ita concipere diſpoſitionem, vt vna ex filiabus deficiente dos illius ſuperſtitibus accreſceret, coaceruando ſcilicet omnes ſummas, & eas, velut vnam ſummam coniunctim filiabus relinquendo, puta dicendo, Lego Titiæ Caiæ, & Seiæ filiabus meis tria millia pro earum dotibus, quo caſu effectu non videretur ſingulis plus, quam mille pro dote reliquiſſe, ſcilicet quia, cum eſſent tres, quæ concurrere debuiſſent, ſingulæ concurſu non, niſi tertiam ſummæ relictæ partem fuiſſent habituræ, & tametſi ita diſponendo effeciſſet, vt vna ex ijs deficiente dos illius cœteris ſororibus accreſceret, quia communiter vnam ſūmam omnibus relinquendo, re, & verbis eas coniunxiſſet, quæ res fuiſſet ſufficiens ad inducendum inter eas ius accreſcendi, *vt oſtendimus in 5. cap. quæſt. 8. n. 13. & quæſt 21. num. 5.* Sed, quia fortaſſis ita concepit diſpoſitionem, Lego, Titiæ, Caiæ, & Seiæ filiabus meis ſingulis mille pro earum dotibus, & hoc modo vocauit eas ad res diuerſas, nempè ad diuerſas ſummas, ideò cenſetur illas omnimodo diſiunxiſſe, & per conſequentias effeciſſe, vt etiam ſi vna deficiat, non tamen eius dos poſſit
2 alijs filiabus accreſcere, † *vt latè oſtendimus in eodem 5. cap. quæſt 5. num. 8 & quæſt. 17. nu. 5.*

Secundùm exemplum ſit, ſi teſtator volens duobus fundum ita relinquere, vt quilibet habeat dimidiam, ita conceperit diſpoſitionem, vt per eam cenſeatur vocatos omnimodo diſiunxiſſe, puta dixerit, Lego fundi Tuſculani dimidiam Primo, & alteram dimidiam Lego Secundo: Nam, quia hoc modo vocauit legatarios ad eiuſdem rei partes factas in diuerſis orationibus, & ſic eos re, & verbis diſiunxit, *ſecundum ea, quæ diximus in eadem 5. cap. quæſt. 1. nu. 5.* ideò cenſetur ius accreſcen-
3 di excluſiſſe, † *vt oſtendemus in 5. cap. quæſt. 42. num. 4.* Et tamen dubium non eſt, quin, ſi alio modo diſpoſitionem concepiſſet, nempè vocando ſimpliciter legatarios ad fundum, quo caſu eſſent re, & verbis coniuncti, *vt diximus in eodem 5. cap. quæſt. 25. num 21.* feciſſet iuri accreſcendi locum, *vt patet ex ijs, quæ diximus in eodem 5. cap. quæſt. 39. num. 1.* non obſtante, quod effectu cenſeretur eos ad partes vocaſſe, *vt oſtendimus in eodem 5. cap. quæſt. 30. num. 8.* Quemadmodum & (ſecundum communem) ſi legatarios coniunxiſſet verbis, puta dixiſſet, Lego fundum Tuſculanum Primo, & Secundo æquis partibus, *vt oſtendemus in eodem 5. cap. quæſt. 15 num. 2.* aut etiam (vt ipſis communiter viſum eſt) Lego dimidiam fundi Tuſculani Primo, & alteram dimidiã Secundo, *vt ex eorum ſententia retulimus in eodem 5. cap. quæſt 16. nu. 26. & ſeqq.* tametſi nos diſputando contrariam opinionem, vti veriorem tàm in poſteriore exemplo, quàm in iure accreſcendi inter verbis tantùm coniunctos legatarios admittendo, ſimus amplexi, *vti videre eſt in eodem 5 cap. quæſt. 16. num. 29. & ſeqq. & quæſt. 23. num. 2. & ſeqq.*

Tertium ſit exemplum, ſi teſtator volens aliquem in re certa inſtituere, aut directò ſubſtituere, quo caſu tota illi hæreditas accreſceret; ſi nullus ei cohæres vniuerſalis datus eſſet, aut datus defeciſſet, *vt oſtendimus in 7. cap. quæſt 7. num. 1. & ſeqq. & quæſt. 9. num. 1. & ſeqq.* ita conceperit diſpoſitionem, vt ea non cenſeatur facta per modum inſtitutionis, aut ſubſtitutionis directæ; ſed per modum legati, aut ſubſtitutionis fideicommiſſariæ. puta dixerit, Lego, vel relinquo filio meo tetalem fundum, aut in tali fundo ſubſtituo, *ſecundum ea quæ diximus in eodem 7. cap. quæſt. 11. num. 1. & ſeqq. & quæſt. 15. num. 1. & ſeqq.* nam hoc modo cenſebitur ius accreſcendi ex-
4 cluſiſſe, † quia non, vt hæredibus in re certa inſtitutis, aut directò ſubſtitutis, ita & legatarijs, aut fideicommiſſarijs tota hæreditas accreſcit, *vt oſtendimus in eodem 7. cap. quæſt. 11. num. 1. & quæſt. 15. num. 1.*

Poſterioris vero generis exemplum ſit, cum teſtator duos, aut plures coniunctim ad eandem rem vocauit, titulo legati, vel fideicommiſſi, aut duos, vel plures hæredes inſtituit, aut etiam directò ſubſtituit in re certa, & ſic ita diſpoſuit, vt ſecundum regulas iuris ciuilis poſſit eſſe locus iuri accreſcendi, *ſecundum ea, quæ diximus in 5. cap. quæſt. 1 & ſeqq & in cap. 7. quæſt. 10. & quæſt. 52.* ſed tamen ipſe noluit id habere locum, puta, quia illud, aut expreſſim, aut tacitè prohibuit: nam hoc
5 caſu ceſſat ius accreſcendi, † non ex defectu eorum, quæ ſunt ad illud inducendum neceſſaria, ſed ex defectu voluntatis teſtatoris.

Ex his autem duobus excludendi modis, qui à teſtatore proficiſcuntur, non ſumus in hoc loco de primo tractaturi, quia non pertinet ad hoc caput, ſed ad eas quæſtiones, quas fuſiùs *in 5. & 7. cap.* expoſuimus, ſed ſumus tractaturi de ſecundo, nempè de excluſione, quæ ex teſtatoris prohibitione naſcitur; Sed, quia, cum dicimus ex hac cauſa ceſſare ius accreſcendi, duo ſupponimus, nempè teſtatorem, & ius accreſcendi prohibere potuiſſe, & illud prohibuiſſe, ideò pro plena totius quæſtionis explicatione de duobus nobis erit diſpiciendum, Primo, an teſtator ius accreſcendi prohibere poſſit. Secundo, ſi poteſt, quando cenſeatur id prohibuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi à teſtatore prohiberi poteſt, Declara, vt num. 5. & ſeqq.*

2 *Ius accreſcendi non habet locum contra voluntatem*

tem teſtatoris, etiam præſumptam, num. 3.

4 *Ius accreſcendi ceſſat, vbi conſtat de contraria voluntate teſtatoris.*

5 *Ius accreſcendi poteſt à teſtatore prohiberi in legatis, & fideicommiſſis particularibus.*

7 *Ius accreſcendi non habet locum contra volutatem teſtatoris in ſingularibus relictis.*

7 *Ius accreſcendi non poteſt prohiberi in legitima.*

8 *Legitima debetur ex lege.*

9 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi in fideicommiſſis vniuerſalibus*

10 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi in hæreditatibus, ſi teſtator ob id non decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*

11 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi in perſona vnius ex pluribus cohæredibus.*

12 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi dato ſubſtituto.*

13 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi ab inteſtato, Declara, vt num. 14.*

15 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi, quoties quis poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*

16 *Miles poteſt prohibere ius accreſcendi.*

17 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi in teſtamento ad pias cauſas, & in teſtamento inter liberos, n. 18.*

19 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi, ſi lege, vel ſtatuto caueatur, vt quis poſſit decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*

20 *Ius accreſcendi regulariter non poteſt prohiberi in hæreditatibus, Declara, vt num. 21.*

22 *Teſtamentum valere, & prohibitionem iuris accreſcendi ſuſtineri ſunt incompatibilia.*

23 *Prohibitio iuris accreſcendi hæreditarij, an vitiet teſtamentum, variæ ſententiæ conferuntur.*

An, & quando ius accreſcendi à teſtatore prohiberi poſſit.

Quæſtio Ddecima ſexta.

CVm autem primo loco quærimus, an teſtator ius accreſcendi prohibere poſſit, tradũt quidem nonnul-

1 li ſimpliciter, & indefinitè poſſe, † *vt Bart. in l. pater filium. 14. num. 12. ff. de inoff. in l. quoties. 9. §. ſi duo num. 2. ff. de hæred. inſt. & in l. re coniunctis 87. num. 35 & ibi Rip. n. 131. verſ. Secundò, Io. Gaud. num. 84. ff. de legat. 3. Bart. conſ. 156. num. 2. & conſ. 177. num. 3. lib. 1. Ang. conſ. 91. num. 3 & conſ. 358. num. 5. Iaſ. conſ. 61. col. 3 verſ. Quartò. vol. 3. Ruin. conſ. 90. num. 11. vol. 2. & conſ. 127. num 7. vol. 3. Hugo Celſus conſ. 24 nu. 16. Purp. conſ. 558. nu. 29. Decian. conſ. 61. num. 41. vol. 2. Luch. de Curt. inter conſ. vlt. vol. Zelot. conſ. 110. num. 1. vol. 1. Craſſ. in §. ſubſtituto qu. 13 num. 3.* Et videtur etiam ſenſiſſe, qui ſimpliciter dixerunt, ius accreſcendi non habere locum

2 contra voluntatem teſtatoris, † *vt Ioan. Gaud. in d. l. re coniunctis num. 58.* etiam præ-

3 ſumptam, † *vt Hond. conſil. 89. nu 54. vol. 1.* in hanc rem adducentes doctrinam *gl. communiter approbatam in l. Dominus. 63. §. 1. in verb. recurrit ff. de vſufr.* & rationem illam, quia ius accreſcendi prouenit ex tacita volũtate teſtatoris, *vt oſtendimus in 2. cap. qu. num. 1.* ideoq; ceſſare debet, vbi de con-

4 traria illius voluntate conſtat, † *vt ſcribunt Crott. in d. l. re coniunctis num. 54. Soc. Iun. conſ. 139. num 83. vol. 1. Clar. in §. teſtamentum qu. 74. num. 2. verſ. Ego tamen, Decian. d. conſ. 61. num. 41. vol. 2. & conſ. 83. num. 66. vol 4. Cran. conſ. 856. num 19. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3 num. 21. Menoch. conſ. 483. num. 13. Surd. conſ. 123. nu. 23. Caual. in tract. comm. contra comm qu. 707. nu. 2 & 3.* Sed eſt verius in hac re varios caſus eſſe diſtinguendos, quorum.

Primus eſt, quando tractatur de diſpoſitionibus ſingularibus, puta de legatis, & fideicommiſſis particularibus, Et tunc verum eſt, poſſe teſtatorem ius accreſcen-

5 di prohibere. † *Ita enim ex prædicta doctr. gl. in l. Dominus 63. §. 1. in verb. recurrit ff. de vſufr. ſcripſerunt Ang. ibi in prin. verſ. Ex qua not. & num. 2. Bald. in l. vn. nu. 23. C. quand non pet. part. Ang. in l. pen. n. 1. verſ Tu dic, & ibi Caſtr. num. 2. Imol. num 3. ff. de iniuſt. rupt. Ang. in l. 1. in prin. num. 1. verſ. Secunda ff. de vſufr. accr. & in l. Lucius. 78. §. qui habebat num 1. ff. ad Treb. Caſtr. in l. quoties. 9. §. ſi duo nu. 6. & ibi Imol. num. 39. ff. de hæred. inſt. Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo num 61. 62. & 69. ff. eod. & in l. mulieri, Titio. 73. nu. 2. verſ. in gl. proderit ff. de cond. & demon. Petr. de Bellut. in d. l. re coniunctis nu 7. & ibi Iaſ. num. 206. Crott. num. 55. & 61. verſ. Quartò, Rip. num. 123. Io. Gaud. num. 61. & 70. Ang. de Gamb. de teſtam gl. 42. num. 1. & gl. 60. num. 2. & 4. Gul. Ben. in cap. Raynutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiam num. 106. & 133. de teſtam. Soc. Sen. in l. 1. num. 48. verſ. Ex quibus etiam putes, & ibi Rip. num. 183. verſ. Aduerto ff. de vulg. Duran. de art. teſtand. tit. 6. caut. 15. num. 3. Ruin. conſ. 33. nu. 9. in fi. conſ. 87. nu. 7. conſ. 91. num. 14. vol. 2. conſ. 131. nu. 7. & conſ. 137. num. 7. vol. 3. Purp. in d. l. vn. num. 37. & ibi Seb. Sap. num. 49. Io. Gui. num. 24. C. quand. non pet. part. Purp. d. conſ 558 num. 29. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. num. 11. 17. 34. 54. verſic. Maior, & num. 58. Rub. in l. pater filium. 14. nu. 120. ff. de inoff. Zanch. in l. hæredes mei. 57. §. cum ita part. 8. num. 279 ff. ad Treb. Ceph. conſ. 60. num. 22. Duar. lib. 2 de iur. accr. cap. 14 Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10 tit. 3. n. 2. & 21. Peregr. de fideicomm. art 9. num. 3. & 13. verſ. Contra facit, & art. 11. nu 65. Surd. deciſ. 152. num. 6. Vin. deciſ. 406. num. 7.* Quamobrem dicimus, in ſingularibus relictis ius accreſcendi non habere locum contra

6 voluntatem teſtatoris, † *vt videre eſt apud Bald. in l. 1. num. 1. verſ Secundo C. de ind. vid. toll. & in l. vn. §. ubi autem legatarij num. 10. C. de cad. toll. Imol. in d. l. mulieri, & Titio. 73. num. 2 verſ. in gl. proderit ff. de cond. & dem. Iaſ. in d. l. re coniunctis num. 178. & ibi Crott. nu. 74. in fi. Peralt. in l. & Proculo. 20. nu 43. verſ. Aſſignat ff. de legat. 2.* & ijs non competere, qui contra teſtatoris voluntatem de iure ſpeciali admittuntur in legatis, & fideicommiſſis, *ſicuti videre eſt apud eos, quos retulimus in 7. cap. qu. 61. nu. 31.* Nam, cum in ijs ius accreſcendi proueniat à tacita voluntate defuncti, *vt diximus in 2. cap. qu. 2. n.* Conſequens, vt contraria illius voluntate tolli poſſit, *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 2.* Maximè, cum in legatis, & fideicommiſſis ceſſet abſurditas illa, quod teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro

parte

parte inteſtatus, propter quam aliàs dicere ſolemus, non poſſe teſtatorem ius accreſcendi prohibere: Licet enim portio legati, vel fideicommiſſi vacans coniuncto non accreſcat, non tamen ob id decedat teſtator pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, quoniam illa portio remanet apud hæredem, à quo fuit relicta, qui ſuſtinet cauſam teſtamenti, *vt diximus in 3. cap. qu. 1. num. 6.*

Planè in legitima verius eſt, non poſſe teſtatorem ius accreſcendi prohibere,
7 *vti demonſtrauimus in 6. cap. qu. 8. nu. 51.* quamuis ea non ſit vniuerſalis, ſed particularis ſucceſſio, *vt ibidem oſtendimus nu. 35.* quia,
8 cum legitima debeatur ex lege † *§. aliud quoque capitulum Auth. vt, cum de app. cogn. coll. 8. §. ſi quis autem non impleuit Auth. de her. & Fal. coll. 1. Auth. vt lic. matr. & au. in prin coll. 8.* Conſequens eſt, vt in ea voluntas teſtatoris nihil operari poſſit *l. nemo poteſt. 57. ff. de legat. 1.*

Secundus caſus eſt, quando tractatur de ſucceſſionibus vniuerſalibus, non directis, ſed obliquis, nempè de fideicommiſſarijs hæreditatibus, Et in ijs certi quoque iuris eſt, poſſe ius accreſcendi à
9 teſtatore prohiberi, † *vt ſcripſerunt Bald. in d. l. vn. num. 13. & 23. verſ. Sed, an in fideicommiſſo, & ibi Purp. nu. 37. Seb. Sap. nu. 46. C. quand. non pet. part. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 42. num. 1. & 2. Iaſ. in d. l. re coniunctis num. 206. verſ. Adde, & ibi Crott num. 56. Rip. num. 113. Alciat. num. 49. Pariſ. conſ. 131. num. 28. vol 4. Curt. Iun. conſ. 83. num. 13. & conſ. 259. num 2. & 13. verſ Non obſtant, Cagn. in d. rubr. C quand. non pet, part. num 11. & 54. verſ. Maior, & nu. 58. Clar. in d. § teſtamentum qu. 74. nu. 1. Decian. conſ. 40. num. 1. verſ. Secundò, & num. 27. verſ. Non obſtat ſecundum vol. 1. Mantic. d. lib. 10. tit. 3. num. 2. & 21. Peregr. d. art. 9. num. 3. & 4. & d. art. 11. nu. 65. Vin. d. deciſ 406. n. 7. Grattan. diſcept. for. cap 533. num. 4* Nullum enim eſt inter fideicommiſſa vniuerſalia, & particularia diſcrimen in materia iuris accreſcendi, *vt diximus in 4. cap. quaſt. 3. nu. 2.* ſcilicet, quia ſubeſt eadem ratio in vniuerſalibus, quæ & in particularibus, & ceſſat prædicta abſurditas, *vt oſtendimus in 5. cap. qu 41. num. 7.*

Tertius caſus eſt, quando tractatur de ſucceſſionibus vniuerſalibus directis, nēpè de hæreditatibus, ſed ſumus in caſibus, in quibus etiam ſi ceſſet ius accreſcendi, non tamen ob id decedit quis pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, Et in hoc quoque caſu fatentur omnes, poſſe ius accreſcendi à teſtatore prohi-
10 beri, † *vt Cagn. in d. rubr. quand. non pet. part. num 11. & 37. Beret. conſ. 84. num. 9. Duar. d. lib. 2. de iur accr. cap. 14. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num. 30. Surd. d. deciſ. 152. n. 8. & 16.* Vnde infertur

Primo, ſi tres fuerint hæredes instituti, poſſe teſtatorem in perſona vnius ius accreſcendi prohibere, quia, licet ille non admittatur ad partem vacantem, nō tamen decedet teſtator pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cum illa portio pertineat ad alium cohæredem, qui
11 ſuſtinet cauſam teſtamenti. † *Ita ſcribunt Bart. conſ. 48. num. 3. lib. 1. Bald. in d. l. vn. nu. 23. verſ. Quid ergo C. quand. non pet. part. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 63. ff. de hered. inſt. Crott. in d. l. re coniunctis num. 64. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiam num 106. Cagn. in d. rubr. quand. non pet. part. num. 11. & 37. Bonif. Oliuar. inter conſil. Purp. d. conſ. 558. num. 3. verſ. Sed, ſi conſtaret, & num. 4. & ibi Purp. num. 32. Peregr. d. art. 11. num. 66 in fin. & nos etiam diximus in d. cap. qu. num.*

Secundò infertur, ſi teſtator deficienti dederit ſubſtitutum, qui teſtati cauſam ſuſtinere poſſit, non eſſe dubitandum, quin valeat iuris accreſcendi prohibitio,
12 † *vt ſcribunt Bald. in l. quoties. 13. in tertia opp. C. de hered. inſt. Imol. in l. heredes mei. 57. §. cum ita num. 1. verſ. Subdit tamen ff. ad Treb. Duar. d. lib. 2. de iur. accr. cap. 14. Mantic. d. lib. 4. tit. 11. num. 30. Surd. d. deciſ. 152. num. 8. & 16. Et eſt de mente eorum, quos referemus in hoc cap. qu. 20. num. 1. dicentium, ſubſtitutum indiſtincte præferre coniuncto, ſi prohibitum ſit ius accreſcēdi.*

Tertiò infertur, in hęreditatibus, quę ab inteſtato deferuntur, poſſe ius accreſcen-
13 di prohiberi, † *vt ſcribunt Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. num. 24. in fi. & num. 33. & 44. Beret. d. conſ. 84. nu. 7. verſ. Reducta.* quoniam in ijs ceſſat prædicta abſurditas, *vt diximus in 3. cap. qu 2. num. 12.* Sed hoc ita
14 puto accipiendum, † vt valeat prohibitio, non directò, ſed iure fideicommiſſi, quia legitimi ſucceſſores exiſtentes in pari gradu cum deficiente, non obſtante prohibitione teſtatoris, capient partem vacantem, ſed propter defuncti prohibitionem cenſebuntur grauati per fideicōmiſſum reſtituere partem illam accreſcētem ijs, quorum fauore facta fuit prohibitio, puta ſequentibus in gradu, *ſecundum ea, quæ dicemus in hoc cap. qu. 18. num. 1. & ſeqq.* Nec enim talis prohibitio directò valere poteſt, quia eſt ademptio partis hæreditaris, quæ, vt valeat directò, ſine teſtamento fieri non poteſt *l. Scæuola. 76. ff. ad Treb. §. codicillis, inſt. de codic.*

Quartus caſus eſt, quando tractatur de hæreditate, & ceſſante iure accreſcendi decedit quis pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, ſed ſumus in caſibus, in quibus id non eſt abſurdum, Et tunc ſimiliter certum eſt, valere iuris accreſcen-
15 di prohibitionem. † Nam, qui poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus poteſt haud dubiè ius accreſcendi prohibere, *vt ſcribit Iaſ. in l. 1. num. 3. C. de teſtam mil.* Vndè infertur

Primo poſſe militem ſine dubio ius ac-
16 creſcendi prohibere, † *vt not. Ang. in l. 1. n. 4. & ibi Iaſ. num. 1. & 3. l. eo. num. 2. C. de teſtam. mil. Ang. in l. pen. nu. 3. verſ. In teſtamento ff. de inoff. teſt. & conſ. 358. num. 4. Im l. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 63 & 69. & in d. l. quoties. 9. §. ſi duo num. 39. ff. de hered. inſt. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 60. num. 3. Dec. in l. vn. in prima lect. nu. 4. C. quand. non pet. part. Cagn. in rubr. C. eod. nu. 11. verſ. Prædicti, & num. 35. & 58. Clar. in §. teſtamentum qu. 16. num. 2. Vigl. in §. hereditas num. 8. Inſt. de hered. inſt. Duar.*

d. lib. 2. de iur. accr. cap. 14. Craſſ. in §. teſtamentum qu. 8. num. 5. Et eſt de mente Bart. in l. 1. nu. 70. C. de Sacroſ. Eccl. quia miles poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus *l. ſi miles vnum. 6. l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſtam. §. non autem Inſt. de hared. inſt.*

Secundo infertur in teſtamento ad pias cauſas poſſe pariter ius accreſcendi pro-
17 hiberi † *vt videre eſt apud Bart. in d. l. 1. nu. 70. C. de Sacroſ. Eccl. (tametſi Bald. in d. l. 1. nu. 8. C. de Sacroſ. Eccl. & alij plerique contrarium cenſuerint)* quia fauore piæ cauſæ permiſſum eſt teſtatori, vt poſſit decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *vt diximus in 5. cap. qu. 41. num. 14.* idem eſt, ſi ius accreſcendi prohibeatur in teſtamento
18 inter liberos: valet enim prohibitio, † *ſecundum Beret. in d. conſ. 84. num. 9.* quia abſurdum non eſt, patrem inter liberos diſponentem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, *vt diximus in eodem 5. cap. qu. 41. num 13.*

Tertiò infertur, ſi lege, vel ſtatuto caueatur; vt teſtator poſſit decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *ſecundum ea, quæ diximus in d. cap. 5. qu. 41. n. 15.* non eſſe dubitandum, quin valeat iuris
19 accreſcendi prohibitio † *vt ſcribit Canall. in tract. comm. contra comm. qu. 707. num. 5.*

Quintus, & vltimus caſus eſt, quando tractatur de hæreditate, & ceſſante iure accreſcendi ſequitur abſurditas, quod teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, & tunc generaliter quidem traditur, non poſſe ius accreſcendi
20 prohiberi, † *vt videre eſt apud Imol. in l. pen. num. 3. ff. de inoff. rupt. & in d. l. mulierem, & Titio. 73. nu. 2. verſ. in gl. pro leuiter ff. de cond. & dem. & in l. ſi ita quis hæres inſtitutus fuerit. 74. num. 3. ff. de hared. inſt. Curt. iun. conſ. 259. nu. 13 verſ. Non obſtant. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 48. verſ. Ex quibus etiam patet, & ibi Rip. num. 183. verſ. Aduerte ff. de vulg. Dec. in rubr. C. quand. non pet. part. in prima lect. num. 3. & in tertia num. 21. & ibi Cagn. num. 11. 33. & 58. Purp. nu. 19 Dec. in l. 1. num. 2. C. de teſtam. mil. in l. ius noſtrum. 7. nu 4. ff. de reg. iur. & in d. l. vn. in prima lect. nu. 4. & ibi Seb. Sap. nu. 7. & 49. Claud. Tut. n. 27. Io. Gut. num. 19. verſ. Ergo verè, vbi teſtatur, hanc eſſe veriorem, & communiorem, & Purp. num. 23. in fi. & num 36. & 102. C. quand. non pet. part. Durand. de art. teſtan. d. tit. 6. caut. 15. num. 4. Beret. d. conſ. 84. num. 5. & 9 Ceph. conſ 60 n. 22. Treutacinq. de ſubſt. part. 1. cap. 15. num. 13. vbi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem. Aquilin. in d. l. centurio. 15. part. 3. num. 29. in fi. ff. de vulg. Duar. d. lib. 2. de iur. accr. cap. 14. Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 4. tit. 11. num. 6. & 30. Men. conſ. 596. num. 14. Bec. conſ. 103. num. 13. vol. 1. Lader. conſ. 72. n. 11. Surd. d. deciſ. 152. num. 8. Canall. in tract. comm. contra comm. qu. 707. nu. 3. verſ. Sed contrarium, vbi teſtatur hanc eſſe magis communem,* Sed hoc ita eſt accipiendum, vt non poſſit ita prohiberi, vt ſimul conſiſtat prohibitio, & valeat teſtamen-
21 tum, † *vt declarant Dec. in d. l. ius noſtrum 7. num. 4. ff. de reg. iur. Polit. in d. l. re coniunctis num. 70. verſ. Sexta Clar. in d. § teſtamentum qu. 74. num. 2.* quoniam hæc ſunt incompatibilia, cum nemo poſſit decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus *l. ius noſtrum. 7. ff. de reg. iur. §. non autem Inſt. de*
22 *hared. inſt.* † *Et in ſpecie declarant Bart. in d. l. quoties. 9. §. ſi duo num. 2. verſ. Quod probe prænota, & ibi Caſtr. nu. 4. ff. de hared. inſt. Bart. conſ. 156. num. 2. verſ. Præterea, & conſil. 177. nu. 3. verſ. Præterea lib. 1. Ang. in d. l. pen. nu. 1. verſ. Tu dic ff. de inoff. rupt. Caſtr. in d. l. quoties. 13. nu. 1. verſ. Sed nunc C. de hared. inſt. Alex. in l. ſi quis priore. 29. n. 9. verſ. Aliam ff. ad Treb. Iaſ. in l. cum quidam. 19. nu. 2. ff. de lib. & poſth. & conſ. 8. col. 9. verſ. Decimò vol. 3. Crott. in d. l. re coniunctis nu. 59. verſ. Secundò, Bertr. conſ. 344. n. 3. vol. 3. part. 1. Gomez. d. tom. 1. var. reſol. cap. 10. n. 20. verſ. Secundò quia, Peregr. d. art. 21. num. 66. verſ. Cæterùm.* Vndè neceſſariò debet alterutrum vitiari.

Hinc dubitari ſolet, vtrum vitietur prohibitio, an teſtamentum. Fuerunt autem de hac re quinque veterum interpretum
23 ſententiæ, † Prima Bartoli *in d. l. quoties. 9. §. ſi duo num. 1. ff. de hared. inſt. in l. pen. in prin. ff. de inoff. rupt. in l. pen. n. 1. ff. de inoff. rupt. in l. ſi quis priore. 29. num. 3. ff. ad Treb. & conſ. 156. n. 1. & 2. & conſ. 177. nu. 3. lib. 1.* exiſtimantis; indiſtinctè vitiari teſtamentum, & rem ad inteſtati cauſam reduci. Secunda Dini *in d. l. quoties. 9. §. ſi duo,* exiſtimantis imò contra indiſtinctè vitiari prohibitionem, & ea non obſtante locum eſſe iuri accreſcendi. Tertia Baldi *in d. l. vn. nu. 13. & 23. C. quand. non pet. part* diſtinguentis, aut inſtitutio trahitur ad vniuerſum neceſſitate iuris, vt, cum teſtator inſtituit hæredem in quota, & tunc vitiatur prohibitio, aut trahitur fictione iuris, vt, cum inſtituit in re certa, & tunc vitiatur teſtamentum, & res ad inteſtati cauſam reducitur. Quarta Angeli *in l. ſi poſthumus. 14. n. 2. ff. de lib. & poſth. in l. pen. n. 2. ff. de inoff. rupt. in l. ſed, ſi plures. 10. §. ſi ex aſſe nu. 1. ff. de vulg. in l. 1. n. 5. verſ. Sed an intelligatur C. de teſtam. mil. & conſ. 358. n. 4. verſ. In pagano,* diſtinguentis, aut cauſa teſtati eſt potentior, quàm cauſa inteſtati, puta, quia teſtator inſtituit hæredem in tota hæreditate, & prohibuit ius accreſcendi in aliqua re particulari, Et tunc vitiatur prohibitio, aut contra cauſa inteſtati eſt potentior, quam cauſa teſtati, vt, quia teſtator inſtituit hæredem in re certa, & prohibuit ius accreſcendi in vniuerſo, Et tunc vitiatur teſtamentum, aut denique cauſæ pares ſunt, puta, quia teſtator inſtituit hæredem in quota, & prohibuit ius accreſcendi in alia quota, Et tunc, quia cauſa teſtati eſt dignior, & fauorabilior, quam cauſa inteſtati *l. ſi pure. 10. ff. de inoff* ideò vitiatur potius prohibitio, quam teſtamentum. Quinta, & vltima fuit opinio Salyceti *in l. quoties 13. nu. 14. C. de hared. inſt.* exiſtimantis, ſiuè hæres fuerit inſtitutus in tota, ſiuè in quota hæreditatis, ſiuè in re certa, vitiari quidem prohibitionem, & ea non obſtante conſequi hæredem ipſo iure patrimonium vniuerſum, *iuxta Dini ſententiam, quam ſecundo loco retulimus,* ſed propter voluntatem teſtatoris, quæ colligitur ex prohibitione, cenſeri inſtitutum grauatum per fideicõ-

miſſum reſtituere venientibus ab inteſtato, aut hæredibus in primo teſtamento ſcriptis rem illam, in qua fuerat facta prohibitio, puta vniuerſam hæreditatē, vel eius quotam, aut rem particularem. Ex his autem opinionibus, quæ ſit verior, ſi quæramus, duo nobis erunt principaliter diſcutiēnda. Primò, an prohibitio teſtatoris vitiet aliquo caſu teſtamētum, & reducat rem ad cauſam inteſtati. Secundò verò dato, quod non vitiet, an propter eam cenſeatur hæres grauatus reſtituere portionem illam, in qua fuit prohibitum ius accreſcendi venientibus ab inteſtato, aut hæredibus in primo teſtamento ſcriptis.

S V M M A R I V M.

1 *Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi instituto in tota hæreditate vitiat teſtamentum; Sed contra num. 2.*
3 *Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi instituto in quota vitiat teſtamentum; Sed contra nu. 4.*
5 *Ius accreſcendi inter inſtitutos habet locum etiam inuitis teſtatoribus.*
6 *Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi particulari vitiat teſtamentum; Sed contra num. 13.*
7 *Ius accreſcendi poteſt etiam hæredi instituto prohiberi.*
8 *Teſtamentum corruit non adita hæreditate.*
9 *Teſtamentum vitiat perplexitas, & repugnantia, Declara, vt num. 46. & ſeqq.*
10 *Inſtitutio proprij ſerui non poteſt ſuſtineri ſine libertate, & num. 50.*
11 *Tacitum non debet plus operari, quam expreſſum.*
12 *Prohibitio iuris accreſcendi tacita vitiat teſtamentum, Sed contra num. 55.*
14 *Declaratur l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit 74. ff. de hæred. inſt. & num. 16. & ſeqq.*
15 *Exceptionis vis eſt priuatiua, & prohibitiua.*
24 *Declaratur l. ſi quis priore. 29. ff. ad Trebell. & num. ſeqq.*
26 *Prohibitio iuris accreſcendi faciliùs vitiat teſtamentum, quando præceſſit aliud, Sed cōtra n. 29.*
31 *Nemo poteſt facere, quin leges habeant locum in ſuo teſtamento, & num. 32 Declara, vt n. 32.*
33 *Conditio, quæ eſt contra leges, adiecta diſpoſitioni teſtamentariæ vitiatur, non vitiat.*
34 *Argumentum à tempore ad rem, & contra valet.*
35 *Prohibitio teſtatoris non vitiat teſtamentum reſpectu temporis, & num. 57. licet alij contra ſenſerint num. 56. Et, an idem ſit reſpectu rei n. 36.*
37 *Opinio, quæ fauet teſtamento, debet præualere.*
38 *Ius accreſcendi à milite poſſe prohiberi, qualiter dicatur eſſe ſingulare, & num. 39.*
40 *Ius accreſcendi in inſtitutionibus prohiberi non poteſt, & ein num. 41*
42 *Declaratur l. quoties. 9. §. ſi duo ff. de hæred. inſt. & num. ſeqq.*
45 *Euidens dicitur voluntas, etiam, quæ colligitur ex coniecturis.*
51 *Coniecturis opus non eſt in claris.*
53 *Declaratur l. pen. ff. de iniuſt. rupt.*
54 *Legitimæ ſupplementum peti poteſt, etiam inuito, & prohibente teſtatore.*
55 *Filio accreſcit tota hæreditas cum ſupplemento legitimæ, etiam inuito teſtatore.*

An, & quando prohibitio iuris accreſcendi à teſtatore facta vitiet teſtamentum.

Quæſtio Decima ſeptima.

ET in prima quidem quæſtione quatuor potiſſimum caſus conſiderari poſſunt, quorum

Primus eſt, quando inſtitutio hæredis eſt vniuerſalis, prohibitio verò iuris accreſcendi particularis, puta, quando teſtator inſtituit aliquem hæredem vniuerſalem, excepto fundo, vel alia re particulari, Et tunc, licet Bartolus *conſ. 156. n. 2. in fi. & conſ. 177. n. 3. verſ. Non obſtat prædictis*
1 *lib. 1.* cenſuerit † vitiari teſtamentum, verius tamen, & receptius eſt, vitiari prohibitionem, ſine exceptionem, & ea non obſtante ſcriptum hæredem habiturum
2 vniuerſum patrimonium. † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. quoties. 9. §. ſi duo quæſt. 4. verſ. Quia ibi loquitur, & ibi Caſtr. n. 4. & 6. ff. de hæred. inſt. Bald. in l. ſi quis ita inſtitutus fuerit 74. in prin. & ibi Ang. n. 1. Imol. nu. 1. verſ. Et ideò videtur, & n. 3. verſ. Sed certè ff. de hæred. inſt. Bald. in l. extraneum. 9. nu. 1. in fi. C. eod. Ang. in d. l. pen. nu. 2. & ibi Caſtr. nu. 2. ff. de iniuſt. rupt. Ang. in d. l. ſi poſthumus. 14. n. 2. ff. de lib. & poſth. in d. l. ſed, ſi plures. 10. §. ſi ex aſſe n. 1. ff. de vulg. in d. l. 1. n. 4. verſic. Secundò caſu C. de teſtam. mil. & d. conſ. 358. n. 4. verſ. In pagano, Iaſ. conſ. 8 col. 10. verſ. Vndecimò vol. 3. Crott. in d. l. re coniunctis n. 62. verſic. Vel aliter, Hond. conſ. 89. n. 53. vol. 1. Peregr. de fideicommiſ. art. 11. n. 66. verſ. Bald. verò, Et rectè:* Nam de hoc eſt textus apertus *in d. l. ſi quis hæres inſtitutus fuerit. 74. ff. de hæred. inſt.* qui ſine cauillo non poteſt euitari, *vt poſtea demonſtrabimus.*

Secundus caſus eſt; quando teſtator inſtituit hæredem non in tota hæreditate, ſed in eius quota, puta in dimidia, & in reſiduo prohibuit ius accreſcendi, Et in hoc pariter caſu, licet plerique cen-
3 ſuerint vitiari teſtamentum, † *vt Bart. in d. l. pen. in prin. & ibi Caſtr. n. 2. ff. de iniuſt. rupt. Bart. d. conſ. 177. n. 3. lib. 1. Caſtr. in d. l. ſi poſthumus. 14. n. 2. ff. de lib. & poſth. & in d. l. quoties. 9. §. ſi duo n. 5. & 6. ff. de hæred. inſt. Rip. in d. l. re coniunctis n. 135. Claud. Tur. in d. l. vn. n. 22. C. quand. non pet. part. Gomez. tom. 1. var. reſol. cap. 10. num. 16. & 19. verſ. aduertendum, Craſſ. in d. §. Inſtitutio qu. 28. n. 3. verſ. Contrariam,* verius tamen, & receptius eſt, vitiari prohibitionem, & ea non obſtante ſcriptum hæredem totam hæreditatem
4 habiturum. † *Ita enim cenſuerunt Bald. in l. vn. n. 13. & 23. C. quand. non pet. part. & in d. l. quoties 13. n. 3. C. de hæred. inſtit. Angel. in l. Dominus. 63. §. 1. verſ. Ex qua not. ff. de vſufr. & in d. l. 1. n. 9. verſ. Eſt dare quintum, C. de teſtam. mil. & d. conſ. 358. nu. 5. verſ. Interdum, Iaſ. in d. l. re coniunctis num. 207. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu. 105. & 106. & in verb. In eodem teſtam.*

relinq.

voluntq. prime n. 272. Duar. lib. 1. de Iur accr. cap.
2. Aquilin. in l. centurio. 15. part. 3. n. 22. verſ.
Sed pro reſponſione ff. de Vulg. Eiuſdē ſententię
fuerūt etiā ij, qui ſimpliciter dixerūt ius ac
creſcēdi nō poſſe in hęreditatib. ꝓhiberi,
quos retulimus in q. prec. n. 20. vt, &, qui ſcripſe
rūt ſimpliciter, nō poſſe teſtatorē impedi-
re, ſeù ꝓhibere ius accreſcēdi, *vt Ceph. conſ.*
59. n. 23. Luch. de Curt. inter cōſ. vlt. vol. Ziler. conſ.
109. n. 2. vol. 1. Canall. in d. tract. cōm cōtra cōm. qu.
707. n. 3. verſ. Sed contrariam, vel ius accreſcē-
di in hęreditatib. ſiuè in inſtitutionib. ha-
5 bere locū, etiā in inuitis teſtatoribus, † *vt*
Purp. ind. rub. & ibi Cagn. n. 44. C. quād. nō pet. par.
n. 15. & contra eorum voluntatem, *vt Rip.*
in d. l. re coniunčti, nu. 146. & ibi Alcia. nu. 51.
Denique fuerunt eiuſdem opinionis ij, qui cenſuerūt,
etiam in ſequenti caſu vitiari prohibitionem: Nam
ijdem multò magis cenſent vitiari in hoc caſu. Hu-
ius autem rei veritas faciliùs ex ijs appa-
rebit, quæ ſumus in ſequenti caſu dicturi.

Tertius caſus eſt, quandò teſtator in-
ſtituit hæredem non in quota hæredita-
tis, ſed in re certa, & ei prohibuit ius ac-
creſcendi, & in hoc caſu res eſt mirum in
modum controuerſa, adeò, vt plerique
dubitēnt, quæ ſit receptior ſententia: Nā
prohibitionem valere, & reducere rem
6 ad cauſam inteſtati † cenſuerunt *Bart. in d.*
l. quoties. 9. §. ſi duo num. 1. & ibi Bald. quæſt. 4.
Caſtr. nu. 5. & 6. ff. de hær. inſt. Bart. in d. l. ſi
quis priore. 29. num. 3. & ibi Imol. num. 3. in fi.
ff. ad Treb. Bart. in l. ſed, ſi plures 10. §. ſi ex aſſe.
num. 3. & ibi Ang. num. 1. ff. de vulg. Bart. in l.
hæreditas ex die 34. num. 5. & in in l. ex facto.
35. num. 5. ff. de hær. inſt. & d. conſ. 156. num. 1.
& 2. & d. conſ. 177. num. 3. lib. Bald. in d. l. vn.
num. 13. & 23. & ibi Claud. Tur. num. 22. C.
quand. non pet. part. Bald. in d. l. quoties. 13. in
3. oppo. & ibi Caſtr. num. 2. verſ. Sed nunc C. de
hæred. inſt. Bald. in d. l. vn. §. vbi autem legata-
rij num. 10. C. de cad. toll. & conſ. 468. num. 1.
verſ. In contrarium, vol. 4. Ang. in d. l. dominus.
63. §. 1. verſ. Ex qua not. ff. de vſufr. in d. l. pen.
num. 2. ff. de iniuſt. rup. in d. l. ſi poſthumus. 10.
num. 2. & ibi Caſtr. nu. 2. ff. de lib. & poſth. Ang.
in d. l. 1. num 5. verſ. Primo caſu; & verſ. ſi verò,
& ibi Iaſ. num. 3. Dec. num. [illegible]. C. de teſta. mil.
Iaſ. in d. l. re coniunčtis, num. 207. & ibi Rip. nu.
135. Alcia. num. 48. Iaſ. conſ. 8. col. 9. verſ. De-
cimò vol. 3. Curt. Iun. conſ. 12. num. 6. & conſ.
336. num. 10. & 17. Bertr. conſ. 122. num. 3. vol.
2. part. 1. Gul. Bened. in d. cap. Raynutius, in verb.
& vxor. nom. Adel. num 105. & 106. & in verb.
In eod. teſtam. voluq. primo nu. 272. Bonif. Oliuar.
inter conſ. Purp. conſ. 558. num. 4. & ibi Purp. nu.
30. & 33. vbi ait, veritatem eſſe cum Bart. & eius
opinionem eſſe communem, & n. 37. verſ. Ex tertiaſ.
vbi ait, hanc eſſe communem, & ab ea non recedon-
dum in iudicando, & in fi. conſ. ait eſſe communio-
rem, & defenſabiliorem. Idem cenſuerunt Cagn.
in d. rub. C. quando non pet. par. [illegible] num. 36. Rub. in
l. non ſolum. 8. §. morte, num. [illegible] ff. de op. nou.
nunt. Galuanl. in l. centurio. 15. num. 147. vbi ait
doct. Bart. eſſe communiter approbatam, & ibi Aquil.
part. 3. num. 21. & 22. verſ. Sed pro reſolutione ff.
de Vulg. Clar. in d. §. teſtamentum quæſt. 74. nu.
2. Gomez. in tom. 1. var. reſol. cap. 10. num. 10.
vbi teſtatur hanc eſſe magis communem & num. 19.
verſ. aduertendum Luch. de Curt. inter conſ. vlt.
vol. Zilet. conſ. 109. num. 2. & conſ. 110. num. 1.
& 2. vol. 1. Rain. Corſ. lib. 3. Ind. iur. cm. cap.
18. Cran. conſ. 856. n. 37. Heind. conſ. 89. n. 52.
& 53. vol. 1. Odd. conſ. 10. num. 51. & 52. Craſſ.
in §. Inſtitutio qu. 22. n. 10. Men. conſ. 483. nu.
11. Eiuſdem ſententiæ videntur fuiſſe, qui
ſimpliciter ſcripſerunt, etiam hæredibus
inſtitutis poſſe ius accreſcendi prohibe-
7 ri; † *vt Ang. in l. Lucius. 78. §. quo habebat nu.*
1. ff. ad Treb. Caſtr. in l. ſi in teſtamento 5. n. 3. ff.
de vulg. Rub. in l. pater filium 14. num. 127. ff. de
inoff. Idque tradunt procedere etiam in
ſubſtitutione pupillari facta in re certa:
Nam, ſi in reſiduo prohibitum ſit ius ac-
creſcendi, corruet ſubſtitutio, & pupillo
ab inteſtato ſuccedetur, *ſecundum Bonif.*
Oliuar. inter d. conſ. Purp. conſ. 558. nu. 8. verſ.
Verùm. Mouentur autem, vt ita ſentiant.

Primò, quia generaliter dicere ſole-
mus, teſtatorem poſſe ius accreſcendi
prohibere, *vt retulimus in qu. præced. nu. 1. ex*
doctr. gl. in d. l. dominus 63. §. 1. in verb. recurrit
ff. de vſufr. quia, cum proueniat ex tacita
voluntate defuncti, conſequens eſt, vt
contraria ipſius voluntate tolli poſſit, *ſi-*
cuti arguunt ij, quos retulimus in d. quæſt. præced.
nu 4. Sed, vt inſtitutus in re certa totam
habeat hæreditatem ſit per ius accreſcē-
di *d. l. 1. §. ſi ex fundo ff. de hær. inſt. & ſcribunt*
omnes, quos retulimus in 7. cap. quæſt. 7. num. 6.
Ergo teſtator id prohibere poterit.

Secundo mouentur *l. quoties. 9. §. ſi duo*
ff. de hær. inſt. vbi Vlpianus, *ſi duo,* inquit,
ſint hæredes inſtituti, vnus ex parte tertia fundi Cor-
neliani, alter ex beſſe eiuſdem fundi, Celſus expedi-
tiſſimam Sabini ſententiam ſequitur, vt detracta
fundi mentione, quaſi ſine partibus hæredes ſcripti
hæreditate potirentur, ſi modo voluntas patrisfam.
manifeſtiſſimè non refragetur: Nā ex his verbis
argumentantur. Quoties ex teſtamento
nemo conſequitur hæreditatem, toties
id teſtamentum corruit, & res ad inteſta-
8 ti cauſam reducitur † *l. 1. in prin. ff. de ſuis,*
& leg. tit. Inſt. de hæred. quæ ab Int. def. in prin. l.
ſi nemo. 142. ff. de reg. iur. l. ſi nemo. 9. ff. de teſta.
tut. l. eam, quam. 14. C. de fideicom. Sed, quan-
do teſtator prohibuit ius accreſcendi hę-
redibus ex certis rebus inſtitutis, nemo
ex tali teſtamento conſequitur hæredita-
tem, quia hæredes ex certis rebus inſtitu-
ti ita demum conſequuntur hæreditatē,
ſi voluntas patrisfam. manifeſtiſſimè non refrage-
tur. Ergo à contrario ſenſu, ſi talis volun-
tas manifeſtiſſimè refragetur, vt euenit,
cum prohibuit ius accreſcendi, non con-
ſequentur hæreditatem. Debet igitur id
teſtamentum corruere, & res ad inteſtati
cauſam reduci. *Ita arguit Gomez. d. tom. 1.*
varia. reſo. cap. 10. nu. 10. verſ. Primo.

Tertio mouentur, quia perplexitas, &
repugnantia vitiat teſtamentum, ſiuè in-
9 ſtitutionem, † *l. ſi Titius. 16. ff. de cond. inſt.*
Sed inſtituere hæredem ex re certa, &
prohibere, ne totum habeat, perplexitas
eſt, & repugnantia, cum hoc modo te-
ſtator declaret, ſe velle pro parte teſta-
tum, & pro parte inteſtatum decedere,
quæ res in ſe continet perplexitatem, &
repugnantiam *l. ius noſtrum. 7. ff. de reg. iur.*
& in ſpecie declarant omnes, quos retulimus in qu.
præced.

Digitized by Google

præced. num. 21. Debet igitur inſtitutionem, & per conſequentias teſtamentum vitiare. *Ita Aquilon. in d. l. centurio, part. 3. num. 22. Gomez. d. cap. 10. nu. 10. verſ. Secundo quia*

Quartò mouentur, quia, ſi teſtator prohibeat id, quod inducitur à lege, & ſine quo non poteſt inſtitutio ſuſtineri, vitiatur potius inſtitutio, quàm prohibitio, vt patet ex inſtitutione ſerui proprij: nã, ſi fuerit facta ſimpliciter, inducitur à lege tacita datio libertatis, ſine qua non
10 poteſt inſtitutio ſuſtineri † *l. pen §. 1. C. de nec. ſer. hær. inſt. §. ideinque iuris, Inſt. quib. ex cauſ. man. non lic. §. 1. Inſt. de hær. inſt.* & tamen, ſi teſtator prohibeat dationem libertatis, puta expreſsè dicat, ſe inſtituere ſine libertate, non fit liber *l. quoties. 9. §. fin. ff. de hær. inſt.* nec hæres, ſed vitiatur inſtitutio *l. quia ratio. 22. ff. de cond. inſt. & Scribunegl. in d. §. idemque iuris, in verb. ſine libertate, Inſt. quib. ex cauſ. man. non lic. Aquilon. in d. l. centurio. 15. part. 3. num. 23. ff. de vulg. Vigl. in §. hæreditas, num. 8. Inſt. de hær. inſtit.* Sed, quando teſtator inſtituit hæredem in re certa, & prohibet id, quod inducitur à lege, *vt patet ex iis, quæ diximus in ſecundo cap. in prin. num. 3.* & ſine quo non poteſt inſtitutio ſuſtineri, cùm non adita hæreditate totum teſtamentum corruat, *vt diximus ſupra num* 8. Debet igitur vitiari potius inſtitutio, quàm prohibitio.

Quinto mouentur, quia non debet plus operari tacita prohibitio, quàm expreſſa
11 *l. cum quid 3. ff. ſi cert. pet.* Sed tacita prohibitio iuris accreſcendi, quæ fit per dationem vulgaris ſubſtituti, vitiat teſtamen-
12 tum, & reducit rem ad cauſam inteſtati † *l. pen. ff. de inoff. rupt. l. ſi poſthumus. 14. verſ. Nam, &, cum duobus ff. de lib. & poſth.* Ergo vitiare debet expreſſa.

Verum his non obſtantibus puto contrariam ſententiam, quæ re vera frequentior eſt, eſſe veriorem, non obſtante ſcilicet prohibitione teſtatoris, hæredem in re certa inſtitutum, totam ipſo iure hæreditatem habiturum firmo manente te-
13 ſtamento. † *Fuit hæc Sententia Dini in d. l. quoties. 9. §. ſi duo ff. de hær. inſt. & Saly. in d. l. quoties 13. num. 14. C. eod. nam, & ſi diſſentiant in onere reſtitutionis, vt dicimus in quæſt. ſeq. num. 5, conueniunt tamen in hoc, vt valeat teſtamentum, & non obſtante prohibitione teſtatoris hæredi totum accreſcat. Eiuſdem Sententiæ fuerunt Ang. conſ. 148. num. 2. Imol. in d. l. 1. § ſi ex fundo, n. 68. verſ. Et iſtam partem, & n. 69. in fi. & in d. l. quoties. 9. §. ſi duo, n. 40. ff. de hær. inſt. & in d. l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit. 74. nu. 3. verſ. Sed certè, vbi ait opinionem Dini, videri veriorem ff. eod. Ang. de Gamb. de teſta. gl. 36. nu. 7. & gl. 60. n. 4. Alex. in d. l. quoties. 13. nu. 11. C. de hær. inſt. & in d. l. ſi quis priore. 39. n. 9. verſ. Tamen, quia alij ff. ad Treb. vbi teſtatur, hanc eſſe magis communem. Bertr. conſ. 344. n. 5. verſ. Sed contrariam, vbi pariter teſtatur, hanc eſſe magis communem, & ab ea non eſſe in conſulendo, & iudicando recedendum. Soc. Iun. conſ. 111. num. 36. vol. 1. Polit. in d. l. re coniunctis, n. 78. verſ. Breuiter, & ibi Io. Gaud. num. 71. Seb. Sab. in d. l. vn. n. 49. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, & ibi Io. Guter. num. 19. verſ. Ego verò C. quand. non pet. part. Durant. de art. teſt. tit. 6. caut. 13. num. 4. verſ. Adeò, quod, Io. Guter. in l. nemo poteſt 58. n. 98. & 103. ff. de leg. primo Clar. in d. §. teſtamentum quæſt. 74. num. 5. vbi conſulit, ne ab opinione Dini recedatur, tamquàm receptiore, licet ſubijciat Bart. Sententiam ſibi videri veriorem, Idem conſuerunt Cauall. in ſuis comm. contra commu. quæſt. 707. num. 3. verſ. Sed contrariam, Perog. de fideic. artic. 5. num. 13. & artic. 11. num. 66. verſ. Reperio. Andr. Fach. lib. 4. contro. cap. 15. Et fuit etiam de mente omnium, qui indiſtinctè ſcripſerunt in hæreditatibus, ſiuè in inſtitutionibus non poſſe ius accreſcendi prohiberi, quos retulimus in qu. præced. num.* 20. Non diſtinguo autem, verum hæres particulariter inſtitutus ſit filius, an verò extraneus, quaſi in filio vitietur prohibitio, in extraneo verò vitietur teſtamentum, *Quomodo diſtinguunt Bald. conſ. 468. num. 1. verſ. in contrarium vol. 1. Luch. de Curt inter conſ. vlt. volum. conſ. 110. num. 2. verſ. Hoc non obſtante, volum. 1.* quia verius eſt, hoc etiam in extraneo habere locum, tametſi facilius in filio procedat, *vti poſteà dicemus*. Itaque DD. qui Dini Sententiam ſequuntur, non diſtinguunt, ſed abſolutè loquuntur, Probatur autem hæc Sententia.

Primò *l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit. 74. ff. de hæred. inſt.* vbi Lucinius, *Si quis ita hæres inſtitutus fuerit*, inquit, *excepto fundo, excepto vſufructu hæres eſto, perinde erit iure ciuili, atque ſi ſine ea re hæres inſtitutus eſſet*: Nam ex his ver-
14 bis † ita poteſt argumentum deduci. Si prohibitio iuris accreſcendi vitiaret teſtamentum, vtique id etiam vitiaret exceptio rei facta à teſtatore, qui hæredem vniuerſalem inſtituit, quia teſtator, qui ab inſtitutione excipit aliquam rem, cenſetur in ea prohibere ius accreſcendi, *vt fatetur Curt. Iun. conſ. 336. num. 6.* cum exce-
15 ptionis vis ſit priuatiua, & prohibitiua † *l. quæſitum. 12. §. idem reſpondit eodem ff. de fund. inſtr.* Atqui talis exceptio non vitiat teſtamentum, nec impedit, quominus inſtitutus conſequatur totum patrimonium *d. l. ſi quis ita. 74.* Nec igitur vitiare debet iuris accreſcendi prohibitio.

Huius autem argumenti vim nunquam euitare potuerunt, qui contrariam ſunt amplexi ſententiam, quod facile eris intelligere, ſi ſingulas, quæ ſolent accommodari reſponſiones perpenderimus.

Primùm enim reſpondent plerique negando, teſtatorem ita dicentem, inſtituo excepto fundo cenſeri prohibere ius accreſcendi, quia (ſecundum eos) cenſetur dicere, non inſtituo in fundo, & ſic, nolo eum habere fundum ex mea diſpoſitione, ſed non cenſetur prohibere, quominus eum habeat ex diſpoſitione legis, & ſic
16 per ius accreſcendi. † *Ita reſpondent Bart. in d. l. quoties. 9. [illegible] duo num. [illegible] ff. de hæred. inſt. d. conſ. 196. num. [illegible] in fi. & d. conſ. 177. num. 3. verſ. Non obſtat prædictis, lib. 1. Creat. in d. l. re coniunctis, num. 62. Bert. d. conſ. 344. nu. 7. vol. 5. Purp. d. conſ. 558. num. 38.*

Verum hæc reſponſio meritò fuit ab
17 alijs improbata, † *vt ab Imol. in d. l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit 74. num. 3. verſ. Sed certè* quia non ſolum non tollit vim argumenti,

ti, ſed etiam eam mirum in modum confirmat: nam, ſi dicendo, inſtituo, excepto fundo, cenſetur quidem teſtator prohibere, ne inſtitutus conſequatur fundum ex diſpoſitione ſua, ſed non cenſetur impedire, quominus eum habeat ex diſpoſitione legis, ſequitur, idem eſſe dicendum, quando teſtator ita loquitur, inſtituo Titium ex fundo, & volo, vt eo ſit contentus, nec aliud petere poſſit: nam cenſebitur voluiſſe prohibere, ne inſtitutus aliud petere poſſit ex diſpoſitione ſua, ſed non, ne poſſit petere ex diſpoſitione legis, & ſic ex iure accreſcendi, ſcilicet, quia nulla ſubeſt ratio, cur potius de ſola diſpoſitione teſtatoris, non etiam legis intelligi debeant illa verba, excepto fundo, quam illa nihil aliud petere poſſit. Deinde verò falſum eſt teſtatorem ita dicentem, inſtituo, excepto fundo, non cenſeri prohibere ius accreſcendi, quia, cum exceptio debeat eſſe, & ſic in dubio intelligatur eſſe de contentis ſub regula, conſequens eſt, vt, cum teſtator ita loquitur, Titius hæres eſto, excepto fundo, & hoc modo excipit fundum ab eo, quod dixit, perinde ſit accipiendus, ac, ſi dixiſſet, Titius hæres eſto in alijs, & non in fundo, & ita manifeſtiſſimè declaraſſe, ſe in fundo ius accreſcendi proibere, *vt conſiderat Imol. in d. l. ſi quis ita hæres inſtitutus fuerit. 74. nu. 3. verſ. Sed certè*, maximè, cum manifeſtiſſimè conſtare dicatur etiam id, quod ex coniecturis per legem approbatis apparet *l. licet Imperator. 77 ff. de legat. 1. & in his terminis conſiderat Imol. in d. l. ſi quis ita. 74. num. 3. verſic. Sed certè*.

Secundò verò reſpondet Bartolus *in d. l. quoties. 9. §. ſi duo num. 2. quem Crott. in d. l. re coniunctis num. 62. verſ. Sed ab hac, Aquil. in d. l. centurio part. 3. num. 24. & alij plerique ſe-*
18 *quuntur*, aliud eſſe, quando † præcedit inſtitutio totius, & ſequitur exceptio, quæ continet ademptionem alicuius rei, puta fundi, aliud verò, quando præcedit inſtitutio non totius, ſed tantùm partis, aut certæ rei, & ſequitur prohibitio aliarum partium, vel totius hæreditatis: nam priore caſu (ſecundùm eum) non valet prohibitio, *d. l. ſi quis ita. 74.* poſteriore verò valet *d. l. quoties. 9. §. ſi duo.*

Cuius diuerſitatis hanc afferunt rationem, quia, quando præcedit inſtitutio totius, & poſteà ſubijcitur exceptio alicuius rei particularis, talis exceptio nihil aliud eſt, quam ademptio facta hæredi à ſemetipſo. quæ, quia ſit inutilis *l. ſed etſi conditioni. 6. § fin. ff. de hæred. inſtit.* ideò nil mirum, ſi nullius ſit momenti. At hæc ratio ceſſat, quando præcedit inſtitutio non totius, ſed tantùm partis, aut alicuius rei particularis, &, ſequitur prohibitio reſidui, quia tunc non poteſt dici adimi hæredi à ſemetipſo, quod ei nondum datum eſt, cum priuatio præſupponat habitum *l. decem. 116. in prin. ff. de verb. oblig. l. manumiſſiones. 4. ff. de iuſt. & iur.* Nil mirum igitur, ſi talis prohibitio valeat.

Verùm nec huiuſmodi reſponſio tol-
19 lit vim argumenti, † *eamque proinde meritò reprobarunt Imol. in d. l. ſi quis ita nu. 3. Paul. in d. l. re coniunctis num. 78. verſ. Breuiter, & alij*, quia falſum eſt, quod ſupponit Bartolus, in hac ſpecie, inſtituo excepto fundo, præcedere inſtitutionem totius: Nec enim fundus exceptus dici poteſt datus, cum, vt ſupra dictum eſt, exceptio ſoleat à regula excludere caſus exceptos *l. quæſitum. 12. §. idem reſpondit domo ff. de fund. inſtr.*

Tertiò reſpondet Baldus *in d. l. vn. n. 13. & 23. C. quand. non pet. part. quem Iaſ. in d. l. re coniunctis n. 207. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiam n. 105. & 106. & in verb. eodem teſtamento relinquens primo num. 292. Aquil. in d. l. centurio. part. 3. n. 22. verſ. Sed pro reſponſione, alijque ſequuntur* diſpoſitio-
20 nem *d. l. ſi ita quis*, procedere † quando inſtitutio trahitur ad vniuerſum neceſſitate iuris, vt, cum hæres fuit inſtitutus in quota, ſecus verò, quando trahitur ex iuris fictione, vt, cum fuit inſtitutus in re certa.

Sed nec huiuſmodi reſponſio vera eſt,
21 eamque proinde meritò † *Imol. in d. §. ſi duo n. 41. Crott. in d. l. re coniunctis num. 57. alijque* plerique reprobarunt, quia, ſiuè fuerit inſtitutus in quota, ſiuè in re certa, ſemper inſtitutio dicitur trahi ad vniuerſum, & neceſſitate, & fictione iuris ciuilis: nam, &, cum inſtituitur in re certa, trahitur inſtitutio ad vniuerſum neceſſitate iuris, *vt ait Imol. in d. §. ſi duo n. 41.* quia ius non patitur, quem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum, &, cum, inſtituitur in quota, trahitur fictione iuris ciuilis, quia, ſi hæres in ſemiſſe puta inſtituatur, totus as in ſemiſſe continebitur, *§. hæreditas, verſic. Non autem, Inſt. de hæred. inſt.* quæ res fieri ſine fictione iuris non poteſt, cum verè dimidium non ſit totum.

Quartò igitur reſpondet Angelus *in d. l. ſi poſthumus. 14. n. 2. ff. de lib. & poſth. in d. l. pen. n. 2. ff. de iniuſt. & rupt. in d. l. ſed, ſi plures. 10. §. ſi ex aſſe nu. 1. ff. de vulg. & in d. l. 1. nu. 5. verſ. Sed, an intelligatur C. de teſtam. mil. quem probarunt Iaſ. d. conſ. 8. col. 10 verſ. Vndecimò vol. 3. Crott. in d. l. re coniunctis n. 62. verſ. alter, Purp. d. conſ. 558. n. 38. verſ. Secundò, & alij*, diſpoſitionem *d. l. ſi quis ita*, procede-
22 re † quando cauſa teſtati eſt potentior, quam cauſa inteſtati, vel ſaltem par, ſecus verò, quando potentior eſt cauſa inteſtati, *ſecundum ea, quæ diximus in qu. præced. num. 25.*

Verùm nec ea ſuſtineri poteſt, *quare*
23 *meritò reprobatur* † *ab Imol. in d. §. ſi ex fundo, nu. 70. & in d. §. ſi duo nu. 42. Io. Guter. in d. l. nemo poteſt. 58. n. 100. ff. de legat. 1.* quia quando teſtamentum non defuit in ſolemnitate, cauſa teſtati ſemper eſt potentior, & ad ſe trahit cauſam inteſtati, *vt ſcribit Bald. in l. 1. num. 9. C. de ſec. nupt.* Nec enim potentia cauſæ debet æſtimari ex quantitate rei, de qua fuit diſpoſitum, puta, quia ſit diſpoſitum de vniuerſo, vel de re tantùm particulari, ſed ex vi tributa à lege, *vt ait Imol. in d. §. ſi ex fundo n. 70. & in d. §. ſi duo n. 42.* quia, quoties teſtator ſo-

lemniter diſponit, lex huiuſmodi diſpo-
ſitioni, tametſi particulari tribuit eam
vim, vt ad ſe trahat vniuerſum patrimo-
nium, & inteſtati ſucceſſionem excludat
d. l. 1. §. ſi ex fundo. Ex quibus intelligimus,
nullam ex iis reſponſionibus, quæ à vete-
ribus afferuntur, vim huius argumenti
primi ſuſtuliſſe.

Secundò probatur hæc ſententia *l. ſi*
quis priore. 29. ff. ad Treb. cuius verba referuntur,
& in §. ſed etſi quis priore, Inſt. quib. mod. teſt.
inf. Nam Martianus, *Si quis priore facto te-*
ſtamento poſterius fecerit teſtamentum, inquit,
etiamſi ex certis rebus in poſterioribus tabulis hære-
des inſtituit, ſuperius tamen teſtamentum ſublatum
eſt, vt Diui quoque Seuerus, & Antoninus reſcri-
pſerunt, cuius conſtitutionis verba retuli, cum alia
quoque prætereà in conſtitutione expreſſa ſint. Im-
peratores Seuerus, & Antoninus Cocceo Campano.
Teſtamentum ſecundo loco factum, licet in eo cer-
tarum rerum hæres ſcriptus ſit, perinde iure valere,
ac ſi rerum mentio facta non eſſet, ſed & teneri hæ-
redem ſcriptum, vt contentus rebus ſibi datis, aut
ſuppleta quarta ex lege Falcidia hæreditatem reſti-
tuat iis, qui priore teſtamento ſcripti fuerant, pro-
pter inſerta fideicommiſſaria verba, quibus, vt va-
leret prius teſtamentum expreſſum eſt, dubitari non
oportet. Et hoc ita intelligendum eſt, ſi non aliquid
ſpecialiter contrarium in ſecundo teſtamento fuerit
ſcriptum. Ex quibus verbis ita argumen-
24 tor. † Hic teſtator expreſsè prohibuit
hæredi in re certa inſtituto ius accreſcē-
di, vt apparet ex illis verbis, *propter inſer-*
ta fideicommiſſaria verba, quibus, & valeret prius
teſtamentum, expreſſum eſt: nam tunc dicitur
teſtator expreſsè prohibere ius accreſcē-
di, cum declarat, ſe nolle, inſtitutum
vltra rem datam, quicquam habere, *vt*
oſtendemus in hoc cap. qu. 19. n. 10. Sed, quan-
do in poſteriore teſtamento inſtituit hæ-
redem in re certa, & exprimit, ſe velle in
reſiduo valere prius teſtamentum, vti-
que declarat, ſe nolle, inſtitutum quic-
quam habre vltra rem datam, quia eo
ipſo, quod vult, reſiduum pertinere ad
hæredem inſtitutum in priore teſtamen-
to, per neceſſarium antecedens non vult
pertinere ad hæredem inſtitutum in ſe-
cundo. Ergo prohibet ius accreſcendi.
Quinimò (quod diligenter animaduer-
tendum puto) magis prohibet, cum ait,
ſe velle prius teſtamentum valere, quam,
cum ſimpliciter iubet hæredi, ne plus ha-
bere poſſit: Nam in priore caſu non ſo-
lùm aufert inſtituto reſiduum, ſed etiam
id expreſsè dat alij, nempè hæredi inſti-
tuto in priore teſtamento, cum alioquin
in poſteriore caſu ſolùm auferat, non
etiam alij det expreſsè: nam, vt cenſea-
tur reſiduum dediſſe venientibus ab inte-
ſtato non colligitur ex verbis, ſed ex
mente, & per interpretationem. Verùm
igitur eſt, in ſpecie *d. l. ſi quis priore*, teſta-
torem hæredi in re certa inſtituto ius ac-
creſcendi prohibuiſſe, *vt ait Ang. conſ. 148.*
num. 2. Et tamen valet teſtamentum, vt
patet ex illis verbis, *perinde iure valere*, &
etiam ex eo, quia teſtamentum illud tol-
lit prius, quod facere non poſſet, ſi non
eſſet validum *l. ſi quis enim. 16. §. vlt. ff. de vulg.*
Ergo prohibitio iuris accreſcendi facta
hæredi in re certa inſtituto non vitiat
teſtamentum, ſed vitiatur.

Nec eſt, quod aliquis obijciat, imò *l. ſi*
quis priore, probare cōtrarium in illis ver-
bis, *Et hoc ita intelligendum eſt, ſi non ad aliquid*
ſpecialiter contrarium in ſecundo teſtamento fuerit
ſcriptum, quippè, quæ videntur hunc ha-
25 bere ſenſum, † vt teſtamentum ſecundùm
valeat detracta mentione rerum, & tol-
lat prius, niſi teſtator ſpecialiter aliquid
ſcribat in ſecundo teſtamento, quod ſit
contrarium validitati ipſius teſtamenti,
puta prohibeat hæredi, ne plus petere
poſſit, quod contrarium eſt validitati te-
ſtamenti: nam tunc non valebit ſecun-
dum teſtamentum, nec tollet prius, *vt de-*
clarat Bart. in d. l. ſi quis priore n. 3. quem ſequun-
tur Iaſ. d. conſ. 8. col. 9. verſ. Decimo vol. 3. Curt.
Iun. d. conſ. 12. nu. 12. & d. conſ. 336. nu. 25. &
26. vbi ait, ſe neminem inueniſſe, qui Bart. in hoc
caſu reprobarit, & ſequitur etiam Surd. d. decif.
152. n. 8. & 14. Quinimo faciliùs videri ſu-
ſtinendam prohibitionem, quando va-
lidum præceſſit teſtamentum, quam vbi
26 non præceſſit, † *ſecundum Curt. Iun. d. conſ. 12.*
n. 11. & d. conſ. 336. nu. 25. & 26. & Surd. d. de-
cif. 152. nu. 8. quia ceſſare tunc videtur ra-
tio, propter quam dicimus, in alijs caſi-
bus vitiari prohibitionem: Ratio enim
eſt, ne detur abſurditas, quod teſtator
decedat pro parte teſtatus, & pro parte
inteſtatus, *vt ſæpè dictum eſt*, quæ ratio ceſ-
ſat in hoc caſu, quia licet valeat prohi-
bitio, non tamen decedit teſtator pro
parte tantùm teſtatus, ſed in totum, cum
valeat prius teſtamentum, quod reddit
teſtatorem in totum teſtatum; Tamquā
igitur ceſſante ratione deciſionis ceſſare
debere deciſionem, *vt in terminis arguunt*
Curt. Iun. & Surd. in relatis locis: Nam, & ge-
neraliter dicimus, quoties ceſſat abſur-
ditas, quod teſtator decedat pro parte
teſtatus, valere prohibitionem iuris ac-
creſcendi etiam in hæreditatibus, *vti vi-*
dere eſt apud eos, quos retulimus in hoc cap. qu. 16.
num. 5. Quoniam ad hanc obiectionem
reſpondeo, illa verba, *ſi non aliquid ſpeciali-*
ter contrarium in ſecundo teſtamento fuerit ſcriptū,
27 non eſſe † ad teſtamenti validitatem refe-
renda, ſed ad onus reſtitutionis: nam hoc
ſignificant, hæredem in poſteriore teſta-
mento ex certis rebus inſtitutum detracta
mentione rerum ipſo iure totam habere
hæreditatem, ſed ex eo, quod teſtator
dixit, ſe velle prius teſtamentum valere,
cenſeri grauatum reſtituere id, quod ſu-
pereſt detractis rebus, aut ſuppleta quar-
ta, ſi res illæ Falcidiæ non ſufficiant, hæ-
redi ſcripto in priore teſtamento, niſi
ſpecialiter aliquid contrarium in ſecun-
do teſtamento fuerit ſcriptum, puta fue-
rit grauatus rem aliquam alteri reſtitue-
re: Tunc enim non erit tota hæreditas
inſtituto in priore teſtamento reſtituen-
da. Et ita verba illa eſſe intelligenda re-
28 ctè † *gl. ibi in verb. ſpecialiter, & poſt eam alij*
pleríque tradiderunt: Nec enim ſunt ac-
cipienda de prohibitione iuris accreſcen-
di, vtpotè, de qua iam conſtabat ex illis
verbis.

verbis, *quibus, vt valeret prius teſtamentum expreſſum eſt*, ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.

Nec obſtat conſideratio *Curt. Iun. & aliorum* dicentium, maiorem ſubeſſe cauſam ſuſtinendæ prohibitionis in caſu, in quo validum præceſſit teſtamentum, quam in eo, in quo non præceſſit, quia reſpondeo primo negando ſuppoſitam cauſæ
29 maioritatem: † Nam, ſi iuris accreſcendi prohibitio ſuſtineri debet, quoties viriato teſtamento, ceſſat abſurditas, quod teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, ita erit ſuſtinenda, quando nullum præceſſit teſtamentum, vt, quando præceſſit, quoniam vtroque caſu data prohibitionis validitate, & vitiato teſtamento ceſſat illa abſurditas: Vt enim præcedente teſtamento ceſſat, quia teſtator decedet in totum teſtatus, ita etiam ceſſat, nullo præcedente teſtamento, quia decedit in totum inteſtatus, *vt conſiderat Peregr. de fideicommiſſ. d. art. 11. num. 66. verſ. Quintò*. Non ſubeſt igitur maior in vno, quam in alio ſuſtinendæ prohibitionis cauſa.

Secundò reſpondeo, quod dicimus, prohibitionem iuris accreſcendi etiam in hæreditatibus, ſuſtineri, quando ceſſat illa abſurditas, procedere, quando ceſſat, firmo manente teſtamento, in quo fit prohibitio, vt, quando teſtator inſtituit tres hæredes, & prohibet ius accreſcendi in perſona vnius, quo caſu, quia teſtamentum in totum ſuſtinetur ab alio cohærede, & conſequenter ceſſat illa abſurditas, quod teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, valet prohibitio, *vt diximus in qu. praeced. n. 11.* Cœterùm, quando ceſſatio abſurditatis pendet ab annullatione teſtamenti, in quo fit prohibitio, verius eſt, non ſuſtineri prohibitionem, ſiuè præcedat teſta-
30 mentum, ſiuè non præcedat, † *vt rectè conſuit Bertr. d. conſ. 344. nu. 7. vol. 5.* & probat *d. l. ſi quis priore. 29. ff. ad Treb. ſecundùm ea, quæ ſupra diximus*, quia alioquin ſemper eſſet ſuſtinenda, cum ſemper verum ſit, annullato teſtamento ceſſare abſurditatem.

Tertiò probatur hæc ſententia, quia nemo poteſt facere, quin leges, & earum diſpoſitiones in ſuo teſtamento locum
31 habeant † *l. nemo poteſt 58. ff. de leg. 1.* Sed, vt hæredi in re certa inſtituto non dato cohærede vniuerſali totum accreſcat, diſpoſitio legis eſt *d. l. 1. §. ſi ex fundo ff. de her. inſt.* Non poteſt igitur teſtator prohibendo facere, quominus hæredi rei certæ totum accreſcat. *Ita argumẽt Imol. in d. l. ſi quis ita. 74. num. 3. verſ. Sed certè, Caual. d. qu. 707. num. 4.*

Nec eſt, quod aliquis cauſetur, diſpo-
32 ſitionem *l. nemo poteſt*, procedere † in iis, quæ non pendent à voluntate teſtatoris, ſed abſolutè diſponuntur à lege, vt ſunt teſtamentorũ ſolemnitates *l. 3. ff. de teſtam. l. teſtando. 13. C. eod.* non verò in iis, quæ ſupplentur à lege in defectum diſpoſitionis teſtatoris, & ſic, quæ pendent ex eius voluntate, quomodo videtur pendere ius accreſcendi, *ſecundùm ea, quæ diximus in 2. cap. qu. 2. num. 1. & in ſpecie reſpondet Bart. in d. l. quoties. 9. §. ſi duo num. 2. verſ. Secundò obſtat ff. de hæred. inſt. & d. conſ. 156. num. 3. & d. conſ. 177. nu. 4. lib. 1. & poſt eum Crott. in d. l. re coniunctis num. 63.* quia reſpondeo, imò in ſpecie, de qua loquimur, ius accreſcendi non pendere ex voluntate teſtatoris, ſed abſolutè à lege prouenire, cum non oriatur ex vi coniunctionis, ſed ex illa cauſa, ne teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *vt oſtendimus in eodem 2. cap. quæſt. 2. num. 51.* ideòque etiam in ea locum habere diſpoſitionem *prædictæ l. nemo poteſt*.

Quartò probatur, quia adiectio teſtatoris, quæ legibus repugnat, non vitiat inſtitutionem, ſed vitiatur, vt patet ex adiectione conditionis, quæ eſt contra
33 leges † *l. conditiones 14. ff. de cond. inſt. l. ſi quis inquilinos. 115. §. fi. ff. de leg. 1. l. 1. C. de his, quæ pœn. nom. latè Peregr. de fideicomm. art. 11. n. 116.* Sed prohibitio iuris accreſcendi eſt adiectio, quæ legibus repugnat, quippè, quæ non patiuntur, aliquem decedere pro parte teſtatum, & pro parte inteſtatum *d. l. ius noſtrum. 7. ff. de reg. iur.* Non igitur inſtitutione vitiare, ſed ipſa vitiari debet.

Quintò probatur, quia valet argumen-
34 tum à tempore ad rem, & contra † *l. miles ita. 42. verſ. Et, quia diximus ff. de milit. teſtam.* Sed prohibitio teſtatoris non vitiat inſti-
35 tutionem reſpectu temporis, † *vt dicemus infra num. 57.* Nec igitur vitiare debet reſpectu rei. *Ita arguit Peregr. d. art. 11. nu. 66.* Confirmatur hoc ex eo, quia vna determinatio reſpiciens plura determinabilia debet ea pariformiter determinare *l. iam hoc iure. 4. ff. de vulg. l. quamuis 4. C. de impub. & al. ſubſt.* Sed regula *l. ius noſtrum*, eſt vna determinatio, quæ non ſolùm reſpicit tempus, ſed etiam res *d. l. miles ita. 42. ff. de mil. teſt.* Ergo, quemadmodum vitiat prohibitionem teſtatoris reſpectu temporis, ita etiam debet vitiare reſpectu rei. *Ita arguit Peregr. d. art. 11. num. 66.*

Nec obſtat, ſi dicatur, diuerſam eſſe rationem eius prohibitionis, quæ fit reſpectu temporis, & eius, quæ fit reſpectu rei, quoniam illa non operatur initio, nec impedit, quominus inſtitutio valeat, ſed operatur tantùm ex poſt facto, ſcilicet poſt aditam hæreditatem, & tempus à teſtatore præfinitum, ideòque non debet inſtitutionem vitiare, ſed vitiari, quia cauſa teſtati, quæ ſemel valuit, trahit ad ſe cauſam Inteſtati etiam contra voluntatem teſtatoris, propter illam regulam, qua dicimus, inutilem adiectionem factam poſt actum perfectum vitiari *l. cum precario. 12. ff. de precar.* Contra verò prohibitio, quæ fit reſpectu rei, operatur initio, & impedit, ne inſtitutio valeat, ideò-
36 que vitiat, non vitiatur, † *vt in his terminis conſiderat Caſtr. d. conſ. 241. num. 4. verſ. Poſito etiam, vol. 2. & eſt etiam de mente Aquil. in d. l. centurio part. 3. nu. 29. in fin.* quia reſpondeo, imò non eſſe diuerſam rationem: nam, licet teſtator inſtituat hæredem non in tota hæreditate, ſed in re certa, non

tamen

Digitized by Google

tamen ex hoc dicere poſſumus, inſtitu-
tionem initio non valere: Valet enim de-
tracta mentione rei ex legis poteſtate *d. l.*
1. §. ſi ex fundo. ff. de hered. inſt. d. l. ſi quis prio-
re. 29. ff. ad Treb. & ideò ſequens prohibi-
tio tamquam adiecta poſt actum validũ,
nõ debet vitiare, ſed vitiari. Deinde verò,
cum inutilis adiectio refragatur legibus,
ſiuè fiat poſt actũ perfectũ, ſiuè ante, nun-
quam vitiat, ſed ſemper ipſa vitiatur *l. fi-*
lius emancipatus. 14. §. ſequens ff. ad l. Corn. de
falſ. Cum igitur in propoſita ſpecie iuris
accreſcendi prohibitio à teſtatore facta
legibus, & earum regulis refragetur *d. l.*
ius noſtrum, Conſequens eſt, vt inſtitutio-
nem, ſiuè perfectam, ſiuè imperfectam
nunquam vitiare debeat.

Sextò probatur hæc ſententia, quia in
dubio præualere debet illa opinio, quæ
ſuſtinet, non, quæ infirmat teſtamentum
37 † *l. ſi pars. 10. ff. de inoff. teſtam.* Sed Dini ſen-
tentia ſuſtinet teſtamentum, opinio ve-
rò Bartoli illud annullat. Debet igitur
Dini ſententia opinioni Bartoli in hac iu-
ris parte præualere. *Ita arguunt Io. Guter. in d.*
l. vn. nu. 19. verſ. Ego verò, & nu. 20. C. quand.
non pet. part. & Peregr. d. art. 11. num. 66. Ad-
ducunt alij, &

Septimò, quia ius ſingulare in vno
denotat ius commune in cõtrarium *l. cum*
heredes. 23. §. 1. ff. de acq. poſſ. Sed ſingulare
eſt in milite, vt prohibitio iuris accre-
ſcendi ab eo facta hæredi in re certa in-
38 ſtituto valeat † *l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil.*
teſtam. Ergo de iure communi non vale-
bit. Sed leuis eſt huius argumenti vis,
quia facilè tolli poteſt, ſi quis reſpõdeat,
ſingularitatem in eo conſiſtere, vt valeat
vtrumque, & in hoc denotare ius com-
mune in contrarium, ſcilicet, quia de iu-
re communi non poteſt vtrumq; valere,
vt diximus in quæſt. præced. num. 21. ſed non in-
de ſequi vitiandam eſſe potius prohibi-
39 tionem, quam teſtamentum † *quemodo re-*
ſpondent Crott. in d. l. re coniunctis num. 63. verſ.
qui tamen, & Purp. d. conſ. 558. num. 39. verſic.
Vltimò. Quamobrem non eſt in eo vis ali-
qua facienda, ſed tantùm in ijs, quæ ſu-
pra adducta ſunt, & quibus

Non obſtant contraria: nam ad primũ
40 reſpondeo, id procedere † in legatis, &
fideicommiſſis, in quibus teſtator ius ac-
creſcendi prohibere poteſt, *vt diximus in*
qu. præced. num. 5. nos verò loqui de inſti-
tutionibus, in quibus ius accreſcendi pro-
hiberi nequit, *vt diximus ibi num. 20. Et in ſpe-*
cie reſpondent Imol. in d. §. ſi ex fundo num. 61. &
in d. §. ſi duo num. 42. Ang. de Gamb. de teſtam.
gl. 60. num. 4. Crott. in d. l. re coniunctis num 61.
verſ. Quintò. Nam ius accreſcendi prohi-
beri poteſt, niſi per prohibitionem cau-
ſa teſtati trahatur ad cauſam inteſtati:
41 Tunc enim non valet prohibitio, † *vt in*
his terminis ſcribit Ang. conſ. 142. num. 3.

Ad ſecundum verò reſpondeo, illa ver-
ba, *ſi modo voluntas patrisfam. manifeſtiſſimè non*
42 *refragetur*, non eſſe referenda † ad ius ac-
creſcendi, ſed ad partium æqualitatem:
nam duo ſunt, quæ ibi deciduntur ab Vl-
piano. Primum enim deciditur, ſi duo
ſint hæredes inſtituti, vnus ex parte ter-
tia fundi Corneliani, alter ex beſſe eiuſ-
dem fundi, eos detracta fundi men-
tione totam conſequi hæreditatem, cui
deciſioni nulla ſubijcitur exceptio, ſcili-
cet, quia procedit indiſtinctè, cum ne-
mo poſſit de parte bonorum teſtari: Se-
cundò verò deciditur, licet in ſpecie pro-
poſita fuerint hæredes in fundi portioni-
bus inæqualibus inſtituti, ideſt, vnus ex
tertia parte, alter verò ex beſſe, non ta-
men eos inæquales hæreditatis partes ha-
bituros, ſed æquales, quia detracta fun-
di mentione perinde habentur, atque ſi
ſine partibus hæredes ſcripti fuiſſent, quo
caſu ſine dubio pro æquis partibus in-
ſtituti cenſerentur. Huic autem ſecun-
dæ deciſioni ſubijcitur exceptio, vt pro-
cedat, niſi voluntas patrisfam. manife-
ſtiſſimè refragetur: nam tunc erunt hæ-
redes pro portione data, ideſt, inſtitu-
tus in tertia fundi tertiam hæreditatis
partem conſequetur, in beſſe vero fundi
inſtitutus beſſem quoque hæreditatis ac-
cipiet. *Et ita illum text. intelligi poſſe ſcripſerunt*
ibi Ang. ante num. 1. & Caſtr. nu. 3. Quinimò ita
eſſe intelligendum tradiderunt Ang. conſ. 148. nu. 3.
Imol. in d. §. ſi ex fundo nu. 60. & in d. §. ſi duo
num. 38. & 40. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 60.
num 4. Crott. in d. l. re coniunctis num. 59. verſ.
Sed ad illum text. Duar. lib 2. de iur. accreſc. cap.
54. Io. Gut. in l. vn. num. 22. C. quand. non pet.
part. Peregr. de fideicomm. d. art. 11. nu 66. verſ.
Cæterùm, Andr. Fach. d. lib. 4. controu. cap. 15.
Et ſane hunc eſſe verum eiuſce loci ſen-
ſum, vel ex eo intelligimus, quia excep-
tio debet ad id potiùs referri, quod prin-
cipaliter, quam, quod incidenter, *arg.*
l. 1. in prin. ff. de auth. tut. Sed principaliter
ibi deciditur quæſtio æqualitatis, vel in-
æqualitatis partium, non verò iuris ac-
creſcendi, quod patet ex eo, quia in quę-
ſtione iuris accreſcendi non erat neceſsè
proponere duorum inſtitutionem, cum
ſufficiat inſtitutio vnius facta in re cer-
ta, vt ei tota hæreditas accreſcat, nec,
licet duo ſint hæredes, neceſsè erat pro-
ponere, eos fuiſſe inſtitutos in partibus
fundi inæqualibus, cum eis accreſcat hę-
reditas, ſiuè æqualiter, ſiuè inæqualiter
fuerint in re certa ſcripti hæredes. Ergo
eo ipſo, quod Vlpianus proponit, duos
fuiſſe inſtitutos, & inſtitutionem fuiſſe
inæqualem, intelligimus mentem eius fuiſ-
ſe principaliter decidere quæſtionem
æqualitatis, vel inæqualitatis partium,
43 † *vt animaduertit Peregr. d. art. 11. nu. 66. verſ.*
Cæterum. Et, quamquam decidat etiam
quæſtionem iuris accreſcendi, hoc ta-
men facit incidenter, & implicitè, ac po-
tiùs neceſſitate locutionis, quam, quod
eſſet eius intentio quæſtionem huiuſmodi
decidere: Nec enim dicere poterat, hæ-
redes in re certa inſtitutos ex partibus in-
æqualibus detracta mentione rei fieri
hæredes vniuerſales ex æquis partibus,
quin etiam diceret implicitè, eos fieri hę-
redes vniuerſales, & ſic habere ius accre-
ſcendi. Debet igitur exceptio ſubiecta
referri potius ad æqualitatis partium,
quam

quam ad iuris accreſcendi deciſionem.

Nec eſt, quod aliquis obijciat, imò verba illa, non poſſe ad æqualitatem, vel inæqualitatem partium referri, quia ad hoc, vt hæredes cenſeantur ex inæqualibus partibus instituti; non requiritur manifeſtiſſima voluntas, ſed ſufficit, qualitercunque de voluntate teſtatoris apparere *l. quoties. 9. §. 1. ff. de hered. inſt.* Vnde, cum ibi requiratur manifeſtiſſima voluntas, & ſit locus exceptioni, conſequens videtur, vt talis exceptio non ſit accipienda de partium æqualitate, ſed potius de iure accreſcendi, cuius prohibitio, quia teſtamentum annullat, videtur manifeſtiſſimam exigere voluntatem,
44 † *Qua ratione motus hanc reſponſionem improbauit Bart. in d. § ſi duo, num. 2.* quia reſpondeo, etiam partium inæqualitatem requirere euidentem teſtatoris voluntatem *l. ſi plures. 24. ff. de vulg. & in his terminis conſiderat Caſtr. in d. § ſi duo num. 3.* Neque obſtare, quod ſufficiant coniecturæ, quia accidẽs dicitur voluntas etiam; quæ colligitur ex
45 coniecturis † *l. planè. 24. §. ſi eadem, l. licet. 77. ff. de leg. 1. Bald. in l. conuenticula. 15. nu. 2. verſ. Ne. obſtat C. de Epiſc. & Cler. Et in his terminis conſiderant Ang. conſ. 358. num. 3. Caſtr. in d. §. ſi duo, num 3. & ibi Imol. num. 39. Imol. in d. §. ſi ex fundo num. 60. & in d. l. ſi quis ita. 74. num. 3. ff. de hered. inſt.*

Ad tertium reſpondeo primò, tunc demum perplexitatem vitiare inſtitutionẽ,
46 cum † eſt indiſſolubilis, vt, quando eſt perplexitas facti, *de qua loquitur l. ſi Titius, in contrarium allegata, vt ait Peregr. d. art. 11. n. 66. verſ. Secundò.* Cœterùm quando perplexitas eſt diſſolubilis, vt eſt perplexitas iuris, verius eſſe, non ipſam principalem diſpoſitionem vitiari, ſed id, quod perplexitatem inducit *l. per ſeruum. 14. §. fi. ff. de vſu, & habit. l. 1. ff. de adim. legat.* In caſu autem noſtro tractari de perplexitate diſſolubili, nempè de perplexitate iuris, quæ poteſt diſſolui reiecta prohibitione, ideoque non vitiare inſtitutionem, ſed
47 ipſam vitiari. † *Ita reſpondent Caſtr. conſ. 241. num. 4. vol. 2. Imol. in d. §. ſi ex fundo num. 67. & in d. §. ſi duo num. 40. & Crott. in d. l. re coniunctis num. 59. verſ. Secundò.*

Secundo reſpondeo, perplexitatem demum vitiare diſpoſitionem, quando extrema ſunt paria. Cœterùm, quando alterum ex ijs eſt fauorabilius, aut poten-
48 tius, verius eſſe, non vitiare † *l. fin. §. 1. vbi Bart. ff. de vulg.* in caſu autem noſtro extrema non eſſe paria. quia cauſa teſtati eſt fauorabilior *l. ſi pare. 10. ff. de inoff. teſtam.* & potentior, cum ad ſe trahat cauſam inteſtati *d. l. ſi quis ita. 74. ff. de her. inſt.* Nil mirum igitur, ſi perplexitas non vi-
49 tiet inſtitutionem, ſed ipſa vitietur. † *Ita reſpondet Crott. in d. l. re coniunctis num. 59. verſ. Secundò.*

Tertiò reſpondeo perplexitatem tunc demum vitiare, cum reſpicit totum, non, cum partem: nam tunc non remouet cõſenſum ab actu, nec cenſetur indiſſolubilis, ſed vitiatur ea pars, quæ minùs eſt fauorabilis, *vt diximus in 9. cap. qu. 28. nu. 49.*

Ad quartum reſpondeo id procedere, quando teſtator prohibet id, quod non ſimpliciter, & abſolutè, ſed ex veriſimili, & præſumpta mente teſtatoris inducitur à lege, vt, cum inducitur datio libertatis in ſeruo proprio ſimpliciter inſtituto: Hoc enim facit lex ex præſumpta mente teſtatoris, ſcilicet, quia non eſt veriſimile, eum voluiſſe proprium ſeruũ
50 inutiliter hæredem inſtituere † *d. l. pen. §. 1. C. de nec. ſeru. inſt. d. §. idemque iuris, Inſt. quib. ex cau. man. non lic.* quo caſu, ſi conſtet de contraria ipſius voluntate ceſſare debet inductio, & prouiſio legis, quoniam
51 in claris non eſt opus coniecturis † *l. continuus 137. §. cum ita in fi ff. de verb. oblig. l. ille, aut ille. 25. §. cum in verbis ff. de leg. 3.* nos verò loqui de iure accreſcendi, quod inducitur à lege, non ex præſumpta mente teſtatoris, ſed ſimpliciter, & abſolutè, cum tractemus de inſtituto in re certa, cui tota hæreditas accreſcit, non ex vi coniunctionis, ſed ex mera poteſtate iuris, *ſecundum ea, quæ diximus in 2. cap. quæſt. 2. num. 57.* ideòque teſtatoris prohibitionem nihil operari, quia nemo poteſt facere, quin
52 leges habeant locum in ſuo teſtamento † *d. l. nemo poteſt. 58. ff. de legat. 1. Ita reſpondent Imol. in d. §. ſi ex fundo num. 68. & in d. §. ſi duo num. 41. Crott. in d. l. re coniunctis num. 60.*

Ad quintum denique reſpondeo negãdo minorem: nam in ſpecie *l. penult. ff. de inoff. rupt.* non ideò reducitur res ad cauſam inteſtati, quia teſtator ſubſtituendo tacitè prohibuerit ius accreſcendi, ſed, quia poſthumus præteritus ideò rumpit teſtamentum, vt ſibi locum faciat non
53 alijs, † *vt in ſpecie declarant Ang. in l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Impeditur ff. de lib. & poſth. conſ. 148. num. 3. Imol. in d. §. ſi duo num. 41. & in d. l. pen. num. 3. ff. de inoff. rupt. Iaſ. in d. l. ſi poſthumus num. 5. Crott. in d. l. re coniuncti nu. 61. & nos latius oſtendemus in hoc cap. qu. n.* quod patet ex eo, quia, ſi ſubſtitutio eſſet inutilis ex alia cauſa, quam ex cauſa præteritionis, nõ impediretur ibi ius accreſcendi, nec reduceretur res ad cauſam inteſtati, *vt oſtendimus ibi num. & ſeqq.* Ergo non ideò reducitur res ad cauſam inteſtati, quia teſtator ſubſtituendo cenſeatur prohibuiſſe ius accreſcendi, ſed, quia teſtamentum rumpitur agnatione ſui hæredis. *Ita declarat Crott. in d. l. re coniunctis num. 61.*

Ex quibus apparet, veriſſimam eſſe ſententiam Dini, & aliorum exiſtimantium, prohibitionem iuris accreſcendi à teſtatore factam hæredi in re certa inſtituto non vitiare teſtamentum, ſed vitiari, quę ſententia multò faciliùs procederet, ſi daremus, filium fuiſſe inſtitutum in re certa non continente integram legitimam: nam ſine dubio talis prohibitio non poſſet ſuſtineri pro quantitate legitimæ, ſiuè eius ſupplementi, quod etiam inuito, &
54 refragãte teſtatore peti poteſt † *§ cæterùm, Auth. vt, cum de app. cogn. coll. 8. & ſcribunt Bald. in l. ſi quando. 35. §. & generaliter num. 1. C. de inoff. teſtam. Caſtr. in d. §. ſi duo num. 6. & ibi Imol. num. 39. Caſtr. in d. l. pen, num. 2. ff. de inoff.*

in inoff. rupt. Imol. in d. §. ſi ex fundo nu. 69. Ang. de Gamb. de teſtam. d. gl. 60. num. 3. Alex. conſ. 69. num. 3. verſ. Nec obſtat vol. 1. conſ. 8. nu. 21. vol. 3. Iaſ. conſ. 69. num. 1. verſ. Imo fortius vol. 1. Guido Pap. qu. 93. num. 1. Dec. conſ. 227 nu. 2. conſ. 241. num. 4. conſ. 310. nu. 3. & conſ. 666. num. 1. Purp. in d. l. vn. num. 102. C. quand. non pet. part. itaque neceſſariò deberet tale ſupplementum accreſcere. Quo poſito ſequitur, debere etiam accreſcere reſiduum hæreditatis, quia teſtator non poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro
55 parte inteſtatus. † *Et ita in ſpecie docuerunt Bal. in l. quoties. 13. in 4. opp. C. de hæred. inſtit. Rub. in d. l. pater filium 14. num. 127. ff. de inoff. teſt.* Quæ ſententia vera eſt, *vt ait Peregr. de fideic. d. art. 11. nu. 66. verſ. Rurſus*, quicquid *Caſtr. in d. § ſi duo num. 6. & in d. l. quoties. 13. num. 1. verſ. Sed, quando eſſet C. de hær. inſt. Iaſ. d. conſ. 8. col. 13. verſ. Non obſtat dum quarto vol. 3. &* ali cenſuerint: nam, quod aiunt *§. cæterùm*, loqui de ſupplemento legitimę non de reſiduo hæreditatis, non tollit vim argumenti, quia eo ipſo, quod non valet prohibitio ratione ſupplementi, vtpotè quod ea non obſtante accreſcit, ſequitur debere etiam non valere reſpectu reſidui, ne ſequatur abſurditas, quod idem pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedat. Nec eſt, quod dicas, vitiari in totum teſtamentum, quia hoc eſſet contra expreſſam diſpoſitionem *§. cæterùm*, vbi vitiatur prohibitio, non teſtamentum.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres particularis, cui prohibitum eſt ius accreſcendi, non tenetur hæreditatem venientibus ab inteſtatu reſtituere, Sed contra num. 5.*
2 *Declaratur l. ſi quis ita inſtitutus fuerit. 74. ff. de hæred. inſt. & num. 24.*
3 *Declaratur l. cum pater. 79. §. pater, qui filio ff. de legat. 2. & num. 26. & 27.*
4 *Teſtator inſtituens hæredem in fundo cenſetur ei ius accreſcendi prohibere, ſed contra nu 28.*
6 *Prohibitio iuris accreſcendi non vitiat teſtamentum, ſed operatur, vt venientes ab inteſtato cenſeantur tacitè inſtituti.*
7 *Inſtitutio tacitè fieri non poteſt.*
8 *Prohibitio iuris accreſcendi reducit rem ad cauſam inteſtati, ſed hæredes legitimi tenentur per fideicommiſſum reſtituere inſtituto, quod ei fuerat in teſtamento relictum.*
9 *Trebellianica olim non poterat prohiberi, hodie verò poteſt num. 10.*
11 *Trebellianica cenſetur prohibita ijs verbis, quibus prohibitum cenſetur ius accreſcendi.*
12 *Hæres prohibitus plus petere in foro conſcientiæ tenetur reſiduū venientibus ab inteſtatu reſtituere.*
13 *Volūtas colligitur etiam ex actu inutil. & inualido.*
14 *Euangelica denuntiatione ſuccurritur venientibus ab inteſtato contra hæredem rei certæ, cui prohibitum eſt ius accreſcendi.*
15 *Declaratur l. peto. 71. in prin. ff. de leg. 1 & n. 18.*
16 *Fideicommiſſum inducitur his verbis, Volo eum eſſe tacitum, & contentum, nec plus petere poſſe.*
17 *Prohibitio iuris accreſcendi facta hæredi in re certa inſtituto cenſetur facta fauore venientium ab inteſtato.*
19 *Declaratur l. ſi quis priore. 29. ff. ad Treb.*
20 *Fideicommiſſum, vt inducatur, non eſt neceſſaria expreſſio perſonæ fideicommiſſarij, ſi de ea conſtare poſſit ex alijs coniecturis.*
21 *Argumentum à tempore ad rem valet.*
22 *Hæres ad tempus inſtitutus, & prohibitus poſt tempus retinere, cenſetur grauatus hæreditatem venientibus ab inteſtato reſtituere.*
23 *Verba, quæ nunquam poſſunt valere iure directo, valent iure fideicommiſſi.*
26 *Declaratur l. hæreditas ex die. 34. ff. de hær. inſtit.*
29 *Prohibitio iuris accreſcendi operatur fideicommiſſum fauore venientium ab inteſtato ſine dubio appoſita clauſula codicillari.*
30 *Clauſula codicillaris operatur, vt ea, quæ non poſſunt valere iure directò, valeant iure fideicommiſſi.*

An prohibitio iuris accreſcendi à teſtatore facta operetur, vt hæres inſtitutus cenſeatur per fideicommiſſum grauatus hæreditatem venientibus ab inteſtato reſtituere.

Quæſtio Ddecima Octaua:

Hinc ſuccedit ſecunda quæſtio: Nam poſito, quod iuris accreſcēdi prohibitio à teſtatore facta nullo caſu vitiet teſtamentum, ſed ipſa vitietur, quæritur, an ſaltem operetur, vt hæres inſtitutus cenſeatur per fideicommiſſum grauatus hæreditatem ijs reſtituere, quorum fauore facta fuit prohibitio, puta venientibus ab inteſtato. Fuerunt autem de hac re duæ noſtrorum interpretum ſententiæ, Prima exiſtimantium, non teneri reſtituere, ſed hæreditatem irre-
1 uocabiliter ei accreſcere, † *Quæ fuit opinio Imol. in d. l. 1. § ſi ex fundo num. 68. & in d. l. quoties. 9 §. ſi duo num. 42. ff. de hær. inſt. Euſdem opinionis fuiſſe videntur omnes, qui ſimpliciter tradiderunt, prohibitionem vitiari, & ea non obſtante totam hæreditatem inſtituto accreſcere, quæ retulimus in quæſt. præced. n. 2.* Mouētur autem Primò *d. l. ſi hæres inſtitutus fuerit. 74. ff. de*
2 *hæred. inſtit.* vbi Licinius † *Si quis hæres ita hæres inſtitutus fuerit, excepto fundo, excepto vſufructu*, inquit, *perinde erit iure ciuili, atque, ſi ſine ea re hæres inſtitutus eſſet.* Sed, ſi ſine tali exceptione, & prohibitione fuiſſet inſtitutus, haberet totum, nec cogeretur id alij reſtituere. Idem igitur eſt dicendum, licet facta ſit talis exceptio, ſeù prohibitio. *Ita Imol. in d. §. ſi ex fundo num. 68. & in d. §. ſi duo num. 42.*

Secundò mouentur *l. cum pater. 79. §. pater, qui filio ff. de leg. 2.* vbi Papinianus, *Pater, qui filio ſemiſſem dederat*, inquit, *& ſororibus eius impuberibus quadrantes, quibus fratrem tutorem dedit, ita fuerat locutus. Fili contentus eris pro tuo ſemiſſe ducentis aureis, & vos filiæ pro veſtris quadrantibus centenis aureis, vice mutua fideicommiſſum hæreditatis reliquiſſe non videbatur, ſed æſtimationem (vt à parentibus frugi fieri ſolet)*

patri-

*patrimonij ſui feciſſe, nec idcircò fratrem iudicio tu-
tele bona fidei rationes, quandoque praſcriptione de-
monſtrata quantitatis excluſurum*, ex quibus
3 verbis † apparet, etiamſi teſtator iuſſerit
hæredibus, vt ſint contenti certis rebus,
non tamen cenſeri eos grauatos reſiduū
alijs reſtituere.
Tertiò mouentur, quia taciti, & ex-
preſſi par eſt virtus *l. cum quod. 3. ff. ſi cert. pet.*
Sed, quando teſtator aliquem inſtituit in
re certa, quo caſu cenſetur tacitè ius ac-
4 creſcendi prohibere † *ſecundùm Imol. in d. §.
ſi ex fundo num. 68. & Rubene in l. non ſolum. 8.
§. morte num. 366. ff. de oper. nou. nunt.* nihilo-
minus accreſcit inſtituto tota hæreditas,
d. §. ſi ex fundo, nec cenſetur grauatus eam
venientibus ab inteſtato reſtituere, *vt
oſtendimus in 7. cap. qu. 7. num. 4.* Nec igitur
cenſebitur greuatus, ſi teſtator expreſſim
ius accreſcendi prohibeat. *Ita Imol. in d. §.
ſi ex fundo num. 68.*
Verum his non obſtantibus veriorem
eſſe puto ſententiam exiſtimantium, te-
neri inſtitutum retenta re, vel portione
data reſiduum ijs reſtituere, quorum fa-
uore facta fuit prohibitio, puta venien-
5 tibus ab inteſtato. † *Qua fuit ſententia Aug.
(licet ſub dubio) conſ. 148. num. 2. in fi. & Saly.
in d. l. quoties. 13. num. 14. C. de hered. inſt. Du-
ran. de art. teſt. tit 6. caut. 15. num. 5. Gomez. d.
tom. 1. var. reſol. cap. 10. num 19. verſ. Aduer-
tendum, Perogr. de fideicomm. art. 5. nu. 13. & 17.
& art. 11. nu. 66 verſ. Reperio, & conſ. 44. nu. 3.
& 4. & conſ. 145. num. 4. vol. 5* Nec multum
ab hac ſententia diſtant *Vigl. in §. hæreditas
num. 8. Inſt. de hæred. inſt. & alij*, qui pura-
6 runt, † teſtatoris prohibitionem non vi-
tiare quidem teſtamentum, ſed operari,
vt venientes ab inteſtato cenſeantur ta-
citè inſtituti: Effectu enim cenſuerunt,
reſiduum ex mente teſtatoris ad eos de-
bere pertinere. Quanquam malè putent,
pertinere directò, cum hoc fieri non poſ-
ſit ſalua ratione iuris, quæ tacitas hære-
7 dum inſtitutiones non patitur † *l. iubemus.
29. C. de teſtam. l. heredes palam. 21. in prin. ff.
eod.* Quinimo effectu idem ſentiunt, qui
Bartoli ſententiam amplectuntur: Nam,
licet arbitrentur, prohibitionem teſtato-
ris vitiare teſtamentum, & reducere rem
ad cauſam inteſtati, hanc tamen ſuam
opinionem ita temperant, vt pertineat
quidem tota hæreditas ad venientes ab
inteſtato, ſed ij teneantur per fideicom-
miſſum reſtituere hęredi inſtituto id, quo
mediante iuſſus fuerat eſſe tacitus, & cō-
8 tentus, † *vt videre eſt apud Gomez. tom. 1. var.
reſol. cap. 10. num. 10. verſ. Verum tamen eſt, &
num. 11. verſ. Licet heres, & num. 19. verſ. Ad-
uertendum, Craſſ. in d. §. inſtitutio qu. 21. nu. 3.
verſ. Contrarium.* Itaque effectu ſentiunt,
voluntatem teſtatoris in hac re ſeruan-
dam eſſe, & hæredi ſcripto ſolum id tri-
buendum, quod teſtator aſſignauit, re-
ſiduum verò dandum venientibus ab in-
teſtato. Et ſi dixeris, Imò etiam effectu
videri has opiniones diuerſas, quia ſe-
cundùm opinionem Bartoli, nihil vltra
id, quod teſtamento datum eſt, conſequi
poterit inſtitutus, dato etiam, quod
quartam bonorum partem non contine-
ret, cum alioquin, ſi teneretur ipſe hæ-
reditatem venientibus ab inteſtato reſti-
tuere, poſſet ſupplere quartam, ſi ei non
ſufficerent res in teſtamento relictæ, *ſe-
cundùm l. ſi quis priore. 29. ff. ad Treb. & §. ſed
& ſi quis priore, Inſt. quib. mod. teſt. inf.* Reſpon-
deo, hoc diſcrimen potuiſſe conſiderari
iure vetere, ſecundum quod Trebellia-
nica non poterat à teſtatore prohiberi,
9 † *l. ſi, vt proponis. 11. C. ad l. Falc.* Cœterùm
hodie, quo tempore prohiberi poteſt ex
10 receptiore DD. opinione, † *ſicuti videre eſt
apud gl. in §. ſi verò expreſſim, in verb. ſubſtituit,
Auth. de hered. & falc. coll. 1. Bart. in l. Mar-
cellus. 3. in prin. num. 7. & ibi Iaſ. num 45. vbi
teſtatur, hanc eſſe communem, & ab ea non eſſe in
conſulendo, & iudicando recedendum ff. ad Treb.
Bart. in Auth. ſed, cum teſtator num. 3. in fi. C.
ad l. Falc. Dec. conſ. 81. num. 3. Guido P p qu. 51.
num. 1. Soc. Iun. conſ. 170 nu 24 vol. 2. vbi ait,
eſſe magis communem, Ant. Gabr. lib. 4. commun.
opin. tit. ad Trebell. concl. 1. num. 2. vbi pariter
fatetur, hanc eſſe magis communem, Mantic. de
coniect. vlt. vol. lib 7. tit. 11. num. 7. Craſſ. in §.
teſtamentum qu. 62. num. 4. Men. de praſumpt.
lib. 4. praſ. 198. num. 4. vbi ait hanc eſſe receptio-
rem, & conſ. 164. num. 25.* diſcrimen amplius
conſiderari non poterit, quia eo ipſo,
quod teſtator iubet inſtituto, vt ſit con-
tentus rebus ſibi datis, nec quicquam vl-
terius petere poſſit, cenſetur ei prohibe-
11 re Trebellianicam, † *vt docent gl. in l. cum
patrem. 19. in verb. accepit in fi. & ibi Bald. nu. 4.
verſ. Ex hac gl. C. de iur. dot. Curt. Iun. conſ. 91.
num. 3. t'oc. (licet non firmet) conſ. 241. in fin.
Ant. Gabr. d. lib. 4 tit. ad Treb. concl. 8. nu. 1.
Men. d. lib. 4. praſ. 198. nu. 17. & 18.* & ideò
nihil ſupra res teſtamento datas conſe-
qui poterit, dato etiam, quod non con-
tineant integram quartam. Quod, non
ſolùm in extraneis, aut nepotibus teſta-
toris procedit, ſed etiam in filijs primi
gradus, ſi eam ſequamur opinionem, quę
hodie in plerisque Italiæ Tribunalibus
obtinuit, vt etiam eis Trebellianica pro-
hiberi poſſit: Nam ſecundùm eam, quæ
in alijs Curijs obſeruatur, vt prohiberi
non poſſit, magis eſt, vt opiniones etiam
effectu ſint diuerſæ, In quo quidem ſpe-
ctanda erit obſeruantia illius Tribunalis,
in quo cauſa vertitur, *ſecundùm definitionem
Bertr. conſ. 152. num. 12. vol. 1. part. 2. & conſ.
144. num. 2. in fi. vol. 3. part. 2. Gabr. conſ. 93. in
fi. vol. 1. Clar. in §. teſtamentum qu 63. num. 1. in
fi. Men. conſ. 177. nu. 11. M. Ant. de Amat. decif.
11. nu 9 & 16. Grat. an. diſcep. forenſ. cap. 145. nn. 2.*
Denique ad eundem finem tendere vi-
dentur, qui ſentiunt, hæredem prohibi-
tus plus petere, licet poteſtate, & ſubti-
litate iuris totum conſequatur, non ta-
men in foro conſcientiæ poſſe totum re-
tinere, ſed teneri reſiduum venientibus
12 ab inteſtato reſtituere, † *vt Crott. in d. l. re
comunſlli num. 172. verſ. Et ex hoc infero, Io. Gut.
in d. l. vn. num. 25 C. quand. non pet. part. (licet
ſubijciat, ſe hoc remittere Theologis) & Menoch.
conſ. 483. nu. 15. tametſi contrarium ſcripſerit Du-
ran. de art. teſt. d. tit 6. caut. 15. num. 4. verſic.
Et procedit.* Et eſt de mente omnium, *quos
retulimus*

retulimus in 7. cap. qu. 10. nu. 28. dicentium, hæredem in re certa, aut parte hæreditatis inſtitutum non poſſe reſiduum, quod ei accreſcit, in foro conſcientiæ retinere, ſed debere id venientibus ab inteſtato reſtituere: nam ijdem multò magis cenſent, reſtituendum eſſe reſiduum, ſi retentioni voluntas teſtatoris manifeſtiſſimè refragetur, vt euenit, cum ius accreſcendi prohibuit: Nec enim ſalua conſcientia poteſt hæres retinere hæreditatem contra voluntatem teſtatoris, quæ colligitur etiam ex actu inutili, & inua-
13 lido, † *l. fin. ff. de reb. cor. l. legatum ſub conditione. 24. §. fin. ff. de adem. leg. & in his terminis conſiderat Crott. in d. l. re coniunctis num. 172.* Quamobrem venientibus ab inteſtato conſulitur per denuntiationem Euan-
14 gelicam † *ſecundùm Crott. in d. l. re coniunctis num. 172. in fi.* Probatur hæc ſententia.

Primò *l. peto. 71. in prin. ff. de leg. 2.* vbi Papinianus, *Peto Luci Titi, contentus ſis centum aureis*, inquit, *fideicommiſſum valere placuit, idque reſcriptum eſt. Quid ergo, ſi, cum hæredem ex parte inſtituiſſet, ita locutus eſt. Peto pro parte tua contentus ſis Luci Titi centum aureis, petere poterunt cohæredes partem hæreditatis eo retinente, ſeu percipiente, quo contentum eſſe voluit defunctum. Sine dubio facilius eſt hoc probare, quam probari potuit illud, cum ibi fideicommiſſum petatur ab ijs, cum quibus teſtator locutus non eſt. Idem dicemus; ſi, cum ex aſſe ſcripſiſſet hæredem, eius gratia, qui legitimus hæres futurus eſſet, ita loquatur. Peto pro hæreditate, quam tibi reliqui, quæ ad fratrem tuum legitimo rediret, contentus ſis centum aureis*, Ex
15 quibus verbis apparet, † teſtatorem iubentem hæredi inſtituto, vt ſit contentus aliqua re particulari, vel etiam portione, cenſeri eius fidei committere, vt reſiduum reſtituat ijs, quorum fauore ta-
16 lem fecit iuſſionem, † *quod etiam ſcribitur in l. Paula. 27. §. 5. ff. de legat. 3. l. 2. C. de codicill. & à Bald. conſ. 468. nu. 1. verſ. Iſta quæſtio vol. 1. Guido Pap. qu. 93. num. 1. verſ. De verbis, & qu. 462. in fi. & Dec. conſ. 541. num. 4. verſ. Nam illa verba*, Sed, quando in teſtamento neminem inſtituit, præter eum, quem iubet eſſe tacitum, & contentum certa re, vel parte, intelligitur facere talem iuſſionē, & prohibitionem fauore venientium ab
17 inteſtato, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. quoties. 9. §. ſi duo num. 2. verſ. Tertiò, & num. 5. ff. de hær. inſt. Ang. in d. l. Dominus, 63. §. 1. in prin. verſ. Quod intellige ff. de vſufr. Pereg. d. art. 11. nu. 66. verſ. Quiatè.* Ergo cenſebitur grauaſſe inſtitutum, vt hæreditatem venientibus ab inteſtato reſtituat.

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, diuerſam eſſe rationem ſpeciei propoſitæ *in d. l. peto*, & eius, de qua nos loquimur; quoniam ibi tractatur de eo, qui fuerat inſtitutus in ſemiſſe hæreditatis, & poſteà iuſſus eſſe tacitus, & contentus certis rebus, quo caſu, quia ſemiſſem illum habet ex voluntate teſtatoris, ideò nil mirum, ſi teneatur reſiduum reſtituere, & voluntatem eius in hoc ſeruare, nos verò loquimur de eo, qui ab initio non fuit inſtitutus in toto, ſed tantùm in re certa, vel etiam in parte, & prohibitus habere reſiduum: nam, quia totum id conſequitur contra voluntatem teſtatoris, ideò non videtur cogendus id reſti-
18 tuere, † *Quomodo reſpondeat Imol. in d. §. ſi ex fundo num. 68. & Crott. in d. l. re coniunctis n. 58.* quia verius eſt; Imò non eſſe diuerſam rationem; nam ita reſiduum capit contra mentem teſtatoris, qui primò fuit inſtitutus in toto, & poſteà iuſſus eſt eſſe tacitus, & contentus certis rebus, vt is, qui ab initio inſtituitur in rebus certis, & prohibetur plus petere: Vterq; enim reſiduum illud directò conſequitur contra voluntatem teſtatoris, ſcilicet, quia nil refert, vtrum teſtator non dederit, an verò dederit quidem, ſed poſteà abſtulerit, ideòque debet vterque per fideicommiſſum reſtituere.

Secundò verò probatur *l. ſi quis priore 29. ff. ad Trebellianum verba referantur in §. ſed, & ſi quis priore, Inſt. quib. mod. teſt. inf. noſque retu-*
19 *limus in qu. preced. num. 24.* nam ibi, † quia teſtator prohibuerat hæredi in re certa inſtituto ius accreſcendi, dicendo, ſe velle prius teſtamentum valere, *ſecundùm ea, quæ diximus ibi num. 24.* cenſetur hæres grauatus reſiduum ijs reſtituere, quorum fauore facta fuerat prohibitio, nempè hæredibus in primo teſtamento ſcriptis. Ergo, & in ſpecie propoſita debet hæres, cui teſtator prohibuit ius accreſcendi dicendo, ſe velle, eum eſſe tacitum, & contentum portionibus, aut rebus datis, cenſeri per fideicommiſſum grauatus reſiduum reſtituere venientibus ab inteſtato, quorum fauore teſtator ius accreſcēdi prohibuit, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Nec eſt, quod reſpondeas, diuerſam eſſe rationem illius, & huius ſpeciei, quod ibi conſtet ex verbis teſtatoris de perſona, cuius fauore talem fecit prohibitionem, cum dicendo, ſe velle, prius teſtamentum valere, demonſtret ſaltem implicitè, ad quem velit reſiduum pertinere, nempè ad eum, qui fuit hæres ſcriptus in priore teſtamento, quod valere vult, cum alioquin in ſpecie, de qua loquimur, non conſtet de tali perſona, ſcilicet, quia, licet teſtator dicat, ſe velle ſcriptum hæredem eſſe tacitum, & contentum rebus datis, non tamen, aut explicitè, aut implicitè declarat, ad quem velit reſiduum pertinere, ideòque, cum non conſtet de perſona fideicommiſſarij, non poſſe per conſequentias cenſeri inductum fideicommiſſum, quia verius eſt, Imò eandem in hoc cenſeri vtriuſq; ſpeciei rationem: nam ad hoc, vt ex verbis teſtatoris cenſeatur vtiliter inductum fideicommiſſum, non eſt neceſſaria expreſſio perſonæ, cui teſtator vult proſpicere,
20 † *vt ait Cuiac. in d. l. peto. 71. in prin. in 19. lib. quæſt. Papin.* ſed ſufficit de ea conſtare ex coniecturis, *vt in d. l. peto. 71. in prin. & in l. Paula 27. §. 5. ff. de leg. 3. l. 2. C. de codicill.* ſcilicet, quia in fideicommiſſis ſequimur etiam coniecturas voluntatis *l. cum proponebatur. 66. ff. de leg. 2.* Atqui, quoties teſtator inſtituit hæredem ex re certa, & ea mediante vult eum eſſe tacitũ, & cōtentũ,
con-

coniectura voluntatis eſt, vt voluerit re-
ſiduum ad venientes ab inteſtato pertine-
re, *d. l. pete, & nos diximus ſupra num.* 5. Er-
go talis coniectura debet ſufficere ad
hoc, vt eorum fauore cenſeatur vtiliter
inductum fideicommiſſum.

Tertiò probatur, quia valet argumen-
21 tum à tempore ad rem † *l. miles ita. 42. verſ. Et quia diximus ff. de mil. teſt.* Sed, quando
teſtator limitauit inſtitutionem hæredis
reſpectu temporis, dicendo, ſe nolle in-
ſtitutum poſt tempus eſſe hæredem, licet
illa limitatio non operetur directò, ope-
ratur tamen per fideicommiſſum, quia
cenſebitur inſtitutus poſt tempus graua-
tus hæreditatem venientibus ab inteſta-
22 to reſtituere, † *vt ſcribunt Caſtr. conſ. 241. num. 5. in fi. & conſ. 276. num. 2. & conſ. 355. num. 3. vol. 2. Dec. conſ. 277. num. 1. Pariſ. conſ. 69. num. 6. & 7. vol. 2. vbi teſtatur de communi. & num. 12. ſubijcit, non poſſe hæreditatem in foro conſcientiæ retineri, Idem conſuit Pereg. d. art. 5. num. 17. & 18. & d. conſ. 44. num. 3. & ſeqq. vol. 5.* Debet igitur idem operari limita-
tio facta reſpectu rei.

Quartò denique probatur, quia verba
teſtatoris, quæ nunquam poſſunt valere
23 iure directo, valent iure fideicommiſſi, †
l. Scæuola. 76. ff. ad Treb. Sed, quando te-
ſtator ait, Volo hæredem eſſe tacitum, &
contentum rebus datis, nec vlterius quic-
quam petere poſſe, huiuſmodi verba nũ-
quam iure directo ſuſtineri poſſunt, ſed
ab initio vitiantur *d. l. ſi quis ita inſtitutus fuerit. 74. ff. de her. inſt.* Debent igitur iure
fideicommiſſi ſuſtineri. *Ita Caſtr. d. conſ. 276. num. 2. vol. 2.*

Neque huic ſententiæ aduerſantur con-
traria: nam ad primum reſpondeo, ver-
ba illa, *perinde erit iure ciuili, atque, ſi ſine ea*
24 *re hæres inſtitutus eſſet*, eſſe intelligenda, †
quoad directam acquiſitionem: nam in-
ſtitutus perinde habebit ipſo iure totam
hæreditatem, atque, ſi talis exceptio, ſeù
prohibitio facta non fuiſſet: Sed, an per
fideicommiſſum teneatur rem illam ijs
reſtituere, quorum fauore fuit facta pro-
hibitio, non deciditur ibi, verum inter-
pretatione ſuppletur ex coniectura volũ-
tatis teſtatoris, quod & alibi ſæpiſſimè
contingit, vt *in l. hæreditas ex die. 34. ff. de her. inſt.* vbi Papinianus ait, vitio tempo-
ris ſublato manere inſtitutionem, ſcilicet
25 † directò, nec decidit, vtrum poſt tempus
hæreditas ſit per fideicommiſſum reſti-
tuenda venientibus ab inteſtato, & ta-
men ita intelligitur, *vt ſup. n. diximus, & in ſpecie declarat Peregr. d. art. 5. num. 17.*

Ad ſecũdum verò reſpondeo, fideicom-
26 miſſum ibi † non ideò inductum non cen-
ſeri, quod illa verba, ſit tacitus, & con-
tentus per ſe non ſint ad id inducendum
ſufficientia, ſed, quia in ſpecie ibi pro-
poſita eſſet inutile, ſi inductum cenſere-
tur: nam tantum quiſque cohæredi da-
ret, quantum acciperet, quod eſſet ridi-
culum *l. ſi fundus. 65. ff. ad l. Falc.* Vnde,
quia teſtator non cenſetur ita ineptus, vt
id agere voluerit, ideò præſumit Papi-
nianus, eum potius æſtimationem ſui pa-

trimonij feciſſe, quam mutuum inter co-
27 hæredes fideicommiſſum reliquiſſe, † *vt declarat Cuiac. ad d. l. peto in prin. in 19. lib. quæſt. Papin. & ad l. cum pater. 79. §. pater, qui filio ff. eod. de leg. 2. in 8. lib. Reſp. Papin.* quæ ra-
tio, quia ceſſat in ſpecie, de qua nos lo-
quimur, ſcilicet, quia inductio fideicom-
miſſi non remanet inutilis, cum exceptis
rebus datis ſint venientes ab inteſtato re-
ſiduum habituri, quod alioquin ipſo iu-
re conſequi non poſſent, ideo nil mirum,
ſi prædicta verba ſecundum ſuam vim in-
ducant fauore venientium ab inteſtato
fideicommiſſum.

Ad tertium denique reſpondeo, ne-
gando minorem: Nec enim verum eſt,
eum, qui ſimpliciter hæredem in fundo
inſtituit, cenſeri in reſiduo ius accreſcen-
28 di prohibere, † *vt in ſpecie docuerunt Ang. in l. 1. num. 5. verſ. Tertio caſu, C. de teſt. mil. Galiaul. in l. centurio. 15. nu. 147. ff. de vulg. Bertr. conſ. 344. nu. 8. vol. 3. part. 2.* quia, licet non
det hæreditatem, vtpotè, quam inſtitu-
tus habet poteſtate iuris, non iudicio te-
ſtatoris, *vt oſtendimus in 2. cap. qu. 2. num. 57.*
non tamen reſiſtit dationi, quæ iure fit:
Quamobrem dicimus, inſtitutum habere
hæreditatem, non ſecundum, nec con-
tra, ſed præter voluntatem teſtatoris.

Ex quibus apparet, veriſſimam eſſe
ſententiam Salyceti exiſtimantis prohi-
bitionem iuris accreſcendi à teſtatore fa-
ctam non vitiare quidem teſtamentum,
ſed operari, vt inſtitutus cenſeatur gra-
uatus reſtituere hæreditatem venienti-
bus ab inteſtato, retentis rebus in teſta-
mento datis. Quæ ſententia ſine dubio
procedit, ſi in teſtamento fuiſſet addita
29 clauſula codicillaris, † *vt ſcribunt Duran de art. teſt. tit. 6. caut. 15. num. 5. verſic. Et idem operatur, Pereg. d. artic. 5. num. 13. & d. art. 12. num. 66. verſ. Reperio*, quippè, quæ ſolet ef-
ficere, vt ea, quæ non poſſunt valere iu-
re directo, valeant ſaltem iure fideicom-
30 miſſi, † *vt ſcribunt Bald. in l. verbis ciuilibus. 7. col. 2. verſic. Item ex iſtu gl. ff. de vulg. Soc. Sen. conſ. 12. num. 16. vol. 3. Curt. Iun. conſ. 48. nu. 6. verſ. Ex alio, Crau. conſ. 22. num. 8. Menoch. conſ. 44. num. 13. conſ. 496. nu. 11. & conſ. 1155. num. 7.* Et hæc de prima quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, quando ex verbis, aut coniecturis apparet, talem fuiſſe mentem teſtatoris.*

2 *Ius accreſcendi non ſolùm expreſſè, ſed etiam tacitè prohiberi poteſt.*

3 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi etiam coniecturis.*

4 *Ius accreſcendi poteſt prohiberi etiam præſumptà mente teſtatoris.*

5 *Ius accreſcendi non cenſetur prohibitum, niſi euidentiſſimè conſtet de voluntate teſtatoris, Declara, vt num. 6.*

7 *Teſtator in dubio non cenſetur voluiſſe ius accreſcendi prohibere.*

8 *Interpretatio in dubio facienda eſt, vt ceſſet ius accreſcendi, Declara, vt num. 9.*

10 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum his verbis, Et, quod plus petere non poſſit, vel, Non poſſit*

petere illud, num. 11. vel, Non poſſit in plus ſuccedere, num. 12. vel, Volo eum eſſe tacitum, & contentum, num. 13. vel, Relinquo pro omni iure, & parte ad eum ſpectante, num. 14.

15 *Ius accreſcendi, vt cenſeatur prohibitum non eſt neceſſè teſtatori dicere, Prohibeo, ne accreſcat, ſed ſufficit, ſi voluntas prohibendi colligatur ex verbis ab eo prolatis.*

16 *Ius accreſcendi non cenſetur prohibitum contra ſonum, & formam verborum, ac propriam eorum ſignificationem.*

17 *Hæres rei certæ prohibitus plus petere fauore vniuerſalis, totum capit eo deficiente, & cur n. 18.*

19 *Hæres rei certæ prohibitus plus petere fauore hæredis vniuerſalis, totum capit eo deficiente, etiam ſi ſit extraneus.*

20 *Hæres rei certæ prohibitus plus petere fauore poſthumi non capit totum poſthumo non nato, licet aliqui contra ſenſerint, num. 21. Maximè ſi ſit appoſita clauſula codicillaris, num. 22.*

23 *Hæres rei certæ prohibitus plus petere fauore hæredis vniuerſalis non capit totum eo deficiente, ſi teſtator illum odio habebat.*

24 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator exprimat aliquam dictionem exceptiuam.*

25 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator exprimat aliquam dictionem taxatiuam.*

25 *Ius accreſcendi non cenſetur prohibitum, ſi teſtator dicat, inſtituo Titium in fundo tantùm, vel in vita tantum, num. 27. Niſi taxatiuè eſſet inſtitutus is, quem teſtator odio proſequebatur, num. 28. Declara, vt num. 29. & ſeqq.*

33 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum his verbis, ſemel tantùm, Sed contra num. 34.*

35 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator adiecerit aliquam dictionem limitatiuam.*

37 *Varia ſunt ab initio limitatè diſponere, vel ex poſt facto diſpoſita limitare.*

37 *Coniuncti in vna oratione, ſi poſteà in diuerſis diſiunguntur, attenditur diſiunctio, non coniunctio.*

38 *Ius accreſcendi non excluditur his verbis, æquis portionibus, & cur num. 39.*

40 *Diſiuncti ſunt, qui ad partes diuerſas vocantur in diuerſis orationibus, licet poſteà coniungantur.*

41 *Verba hac, tunc, & eo caſu, non limitant diſpoſitionem reſpectu iuris accreſcendi.*

42 *Diſpoſitio limitata non recipit incrementum reſpectu temporis.*

43 *Indicta ad augumentum non debent operari diminutionem.*

44 *Ius accreſcendi non excluditur à limitatiua, ſi fuerit adiecta cauſa ampliandi legati.*

45 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator diſponat, vt hæreditas ſemper inter duos diuidatur.*

46 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi in caſum deficientiæ teſtator aliquid coniuncto relinquat.*

47 *Ius accreſcendi cenſetur prohibitum, ſi teſtator diſponat de parte vacante.*

48 *Ius accreſcendi ita demum locum habet, ſi de parte vacante non fuerit à teſtatore diſpoſitum.*

Quando ius accreſcendi cenſatur à teſtatore prohibitum.

Quæſtio Decima nona.

NVnc tranſeamus ad ſecundam, & videamus, quando ius accreſcendi
cenſeatur à teſtatore prohibitum.
Conſtat autem tunc cenſeri prohibitum, cum, aut ex verbis, aut ex coniecturis colligimus talem fuiſſe mentem
1 teſtatoris, † *vt ſcribit Clar. in §. teſtamentum qu. 74. num. 2. verſic. Paryer:* Nam hoc ius,
non ſolùm expreſſè, ſed etiam tacitè à
2 teſtatore prohiberi poteſt, † *vt ſcribunt Bart. in l. pen. num. 2. & ibi Ang. num. 1. verſic. Subdit ff. de iniuſt. rupt. Ang. in l. 1. num. 5. & ibi Iaſ. num. 3. Dec. num. 2. C. de teſt. mil. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 42. num. 1. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. num. 58. Ia. Gaud. in d. l. re coniuncti num. 58. & 61. Zanch. in l. hæredes mei. 57. §. cum ita part. 8. num. 179. ff. ad Treb. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. num. 2. verſ. Fatendum, Decian. conſ. 40. num. 1. in fin. & num. 3. vol. 1. & conſ. 61. nu. 41. vol. 2. Burſat. conſ. 262. num. 33. Pereg. de fideicommiſſ. art. 9. num. 4. & art. 11. num. 65. Surd. deciſ. 152. num. 15. Vin. deciſ. 406. nu. 7. Gratian. cap. 533. diſcept. for. num. 4.* adeò, vt tollatur etiam
3 coniecturis, † *ſecundùm Clar. in d. §. teſtamentum qu. 74. num. 2 verſ. Ego tamen, & Hondod. conſ. 59. num. 55. vol. 1.* & præſumpta vo-
4 luntate teſtatoris, † *vt ſcribunt Men. conſil. 483. num. 13. Burſat. d. conſ. 262. num. 34.*

Nec eſt contrarium, quod dici ſolet, ius accreſcendi non cenſeri ſublatum, niſi euidentiſſimè conſtet de voluntate
5 teſtatoris, † *l. quoties. 9. §. ſi duo ff. de her. inſt. ſecundùm declarationem Bart. ibi nu. 2. Ang. num. 1. Imol. num. 38. Et in ſpecie docent Ang. in l. Dominus. 63. §. 1. num. 1. verſ. Et attende ff. de vſufr. Imol. in l. ſi ſolus. 79. num. 1. verſ. Vel poteſt eſſe ratio ff. de acq. hære. Caſtr. in l. quoties. 13. num. 2. C. de hæred. inſt. Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo num. 17. verſ. Nec obſtat, ſi dicatur, & nu. 82. in fi. ff. eod. Iaſ. in l. mora. 10. num. 7. ff. ſol. matr. Rep. in d. l. re coniuncti nu. 146. Ruin. conſ. 28. num. 2. & conſ. 91. num. 19. vol. 2. Pariſ. conſ. 18. num. 85. vol. 2. & conſ. 44. num. 31. volum. 3. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. nu. 31. Menoch. conſ. 797. nu. 9. 28. & 31. Surd. d. deciſ.*
6 *152. num. 12.* quia procedit hoc † in prohibitione iuris accreſcendi, quæ (ſecundùm vnam opinionem) de iure fieri non poteſt, quin reducat rem ad cauſam inteſtati, vt, cum teſtator hæredi in re certa inſtituto prohibet ius accreſcendi, quo caſu (*ſecundùm Bart. & alios, quos retulimus in hoc cap. qu. 17. num. 6.*) reducit talis prohibitio rem ad cauſam inteſtati: Hoc enim (ſecundùm eos) ſolùm intelligitur, cum euidentiſſimè conſtat de voluntate teſtatoris, aliàs non cenſebitur prohibitum. *Et in his terminis loquuntur DD. in contrarium allegatis.* Cœterùm, quando tractatur de prohibitione, quæ fieri poteſt ſaluo teſtamento, vt de ea, quæ fit in legatis, &

fidei-

fideicommiſſis, cœteriſq; ſimilibus cau-
ſis, verius eſt, ſufficere tacitam prohibi-
tionem. *Ita declarant Iaſ. in d. l. ſi mora. 10.
num. 7. ff. ſol. matr. Cagn. in d. rubr. C. quand.
non pot. part. num. 58. Crau. conſ. 766. num. 10.
verſ. Sexto Decia. d. conſ. 40. num. 1. verſ. Secun-
do, & num. ſeqq. vol. 1. Pereg. d. artic. 9. num.
4. Surd. d. deciſ. 152. num. 4. Viu. d. deciſ. 406.
num. 7. Et comprobatur etiam ex ijs, quæ dicemus
infra num. 30. & ſeqq.*

Planè tacita hæc teſtatoris voluntas
in prohibendo iure accreſcendi colligi
debet ex aliqua legitima coniectura, ex
qua poſſit inferri, talem eius fuiſſe men-
tem: Alioquin enim in dubio non cen-
ſeretur teſtator voluiſſe ius accreſcendi
7 prohibere, † *vt ſcribunt Crott. in d. l. re con-
iunctis, nu. 75. verſ. Secunda poteſt impugnari, &
ibi Rip. num. 147. Ruin. d. conſ. 28. nu. 2. & d.
conſ. 91. nu. 15. vol. 2. Mantic. d. lib. 4. tit. 11.
nu. 31. & lib. 11. tit. 5. nu. 23. Men. de præſ. lib.
4. præſ. 87. num. 2. verſ. Hæc ſententia.*

Nec eſt contrarium, quod in dubio fa-
cienda ſit interpretatio, vt ceſſet ius ac-
8 creſcendi, † *ſecundum Crau. conſ. 709. num. 3.*
9 quia id eſt accipiendum † de omnimodò
disiunctis, *de quibus ibi Crau. loquitur*, & inter
quos regulariter non habet locum ius ac-
creſcendi, *vt oſtendimus in quinto cap. quæſt. 41.
nu. 2.* Cœterum in coniunctis, magis eſt,
vt in dubio facienda ſit interpretatio,
quæ ius accreſcendi non excludat, *ſecun-
dum ea, quæ ſupra diximus.*

Hinc quæri poteſt, ex quibus verbis,
aut coniecturis colligere poſſimus, men-
tem teſtatoris fuiſſe, vt prohiberet ius ac-
creſcendi. Conſtat autem, hoc ex multis
deduci poſſe, &

Primum ex his verbis, Et, quod plus
10 petere non poſſit, † *ſecundum Bart. in l. 1. nu.
70. C. de Sac. Eccl. in l. pater filium. 14. nu. 12.
ff. de inoff. teſta. & conſ. 156. nu. 1. & conſ. 177.
num. 2. lib. 5. Ang. conſ. 248. num. 2. & conſ. 358.
num. 5. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 209. & ibi
Alcia. num. 48. Io. Gaud. num. 70. Iaſ. conſ. 61.
col. 3. verſ. Quarto vol. 3. Fabia. in Auth. nouiſ-
ſima, num. 122. C. de inoff. teſta. Ruin. conſ. 33. n.
9. verſ. Et, vbi à legato, & conſ. 90. num. 11. vol.
2. & conſ. 118. num. 20. vol. 3. Alcia. conſ. 39. nu.
22. verſ. Quarta lib. 9. Purp. conſ. 558. num. 29.
Crau. conſ. 826. nu. 18. Gozad. conſ. 21. num. 26.
Decia. d. conſ. 40. num. 1. & ſeqq. vol. 1. Odd.
conſ. 10. num. 50. & 52. Hond. conſ. 89. num. 51.
vol. 1. Men. conſ. 483. num. 11. Surd. conſ. 123.
num. 23. Ran. Corſ. lib. 3. indag. iur. cap. 18. Et
eſt de mente Bart. in l. ſi quis priore. 29. num. 3. ff.
ad Treb. & in l. ſed, ſi plures. 10. §. ſi ex aſſe, nu.
3. ff. de vulg.* vel, non poſſit petere aliud,
11 † *ſecundum Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 209. &
ibi Io. Gaud. num. 70. Iaſ. conſ. 43. col. 3. verſic.
Secundo facit vol. 3.* Vel, non poſſit in plus
12 ſuccedere, † *vt apud Carol. Ant. Put. poſt conſ.
Odd. conſ. vn. num. 82.* quemadmodum & ex
illis, iubeo eum eſſe tacitum, & conten-
13 tum, † *vt apud Iaſ. conſ. 61. col. 3. verſ. Quarto
& col. 4. verſ. Quinto vol. 3. Fabia. in d. Auth.
nouiſſima, num. 122. C. de inoff. teſta. Crau. d. conſ.
856. num. 19. Decia. d. conſ. 40. num. 3. & 25.
vol. 1. Pereg. conſ. 58. num. 9. vol. 3. Ran. Corſ.
d. lib. 3. Ind. iur. cap. 18.* vel, Relinquo pro
14 omni iure, & parte ad eum ſpectante, †
*vt apud Iaſ. conſ. 8. col. 9. verſ. Decimo, vol. 3.
Curt. Iun. conſ. 12. num. 4. & conſ. 336. num. 8.
Alcia. d. conſ. 39. num. 13. verſ. Minuſque facit
lib. 9.* & id genus alijs: Nam ad hoc, vt
teſtator cenſeatur expreſſim ius accreſcē-
di prohibuiſſe, non eſt neceſſe eum dice-
re, ſe id prohibere, ſed ſufficit, ſi ex ver-
bis, ab eo prolatis hæc prohibendi volū-
15 tas colligatur, † *ſecundum Purp. d. conſ. 558.
num. 29.*

Sanè hoc ita demum verum eſt, ſi ver-
ba talia ſint, vt ſui propria ſignificatio-
ne denotare poſſint iuris accreſcēdi pro-
hibitionem, aliàs contra ſonum, & for-
mam verborum, ac propriam eorum ſi-
gnificationem nunquam cenſebitur facta
16 iuris accreſcendi prohibitio, † *vt ſcribit
Ruin. d. conſ. 91. num. 15. vol. 2. Arg. eorum, quæ
ſcribit Bart. in l. heredes mei. 57. §. cum ita, num.
4. verſ. Videntur ff. ad Treb.*

Denique, ſi prædicta verba cenſeri poſ-
ſent ad alium finem expreſſa, quam ad fi-
nem excludendi iuris accreſcendi, magis
eſt, vt per ea non cenſeatur ius accreſcē-
di prohibitum: Itaque ſi teſtator inſtituat
filiam in re certa, & ei prohibeat, ne quic-
quam vlterius habere poſſit, In vniuerſa
autem hæreditate inſtituat filium, non
cenſebitur per illa verba prohibita filia
capere totam hæreditatem, ſi maſculus
deficiat, puta moriatur, vel aliter non
ſuccedat, quia teſtator cenſetur adiecis-
ſe illa verba, quod plus petere non poſ-
ſit, fauore maſculi hæredis inſtituti, &,
vt oſtenderet voluntatem ſuam fuiſſe, vt
exceptis rebus filiæ relictis, maſculus io-
ſam hæreditatem obtineret, non verò,
vt excluderet filiam particulariter inſti-
tutam à iure accreſcendi, ideòque ceſſan-
te perſona, cuius fauore facta fuit illa
prohibitio ceſſare debet & ipſa prohibi-
17 tio. † *Ita ſcripſerunt Bart. in l. quoties. 9. §. ſi
duo num. 5. & ibi Bald. quæſt. 4. Caſtr. nu. 2. Imol.
num. 39. ff. de hered. inſt. Ang. in l. dominus. 63.
§. 1. nu. 1. ff. de vſufr. in l. 1. num. 5. verſ. Pri-
mo caſu C. de teſta. mil. in l. pen. num. 3. ff. de
iniuſt. rupt. Caſtr. in l. quoties. 13. num. 2. C. de
hered. inſt. Imol. in d. l. 3. §. ſi ex fundo, num. 37.
64. & 69. ff. de eod. Ang. de Gamb. de teſta. gl.
60. num. 3. Iaſ. in d. l. re coniunctis, num. 198. &
& ibi Alcia. num. 48. Iaſ. conſ. 8. col. 3. verſ. Con-
firmatur, & conſ. 72. in fi. vol. 3. Beroi. conſ. 84.
num. 5. verſ. His accedit, & num. 6. & 9. verſ.
Atque ex ijs, vbi limitat, ſi apertè conſtet ex verbis
de contraria voluntate teſtatoris. Idem conſuerunt
Lucbin. de Curt. inter conſ. vlt. volunt. Zilet. conſ.
110. num. 2. verſ. Vel. aliter, vol. 1. Ladereh. conſ.
72. num. 12. Pereg. de fideic. artic. 11. num. 66.
verſ. Et Dini. & conſ. 44. nu. 6. conſ. 155. nu. 12.
vol. 5.* Illa enim verba, Et, quod plus pe-
tere non poſſit, ac ſimilia, intelliguntur,
18 rebus in eodem ſtatu manentibus, † *vt de-
clarat Odd. conſ. 10. num. 65.* Idque procedit
non ſolum, ſi vniuerſaliter ſit inſtitutus
filius teſtatoris, ſed etiam, ſi quilibet ex-
traneus: nam prohibitio de vlterius quic-
quam non petendo facta hæredibus par-
ticularibus cenſetur facta contemplatio-
ne ipſius hæredis vniuerſalis, ideoque eo
deficien-

deficiente, habebunt nihilominus hære-
19 des particulares ius accreſcendi, † *vt ſcri-
bit Pereg. d. artic. 11. num. 66. verſ. Et Dini.*
Planè debet hoc accipi de eo hærede vni-
uerſali, quem teſtator cogitauit omni ca-
ſu ſucceſſurum. Cœterum, ſi ſit inſtitu-
tus is, quem vno tantum caſu teſtator
ſucceſſurum putauit, puta poſthumus,
tunc non eſt veriſimile, cenſeri eum pro-
hibuiſſe hæredibus particularibus, ne
plus petant, fauore ipſius tantum hęredis
vniuerſalis, ſed potius fauore ipſius, ſi
naſcatur, aliàs fauore venientium ab in-
20 teſtato, † *vt ſcribunt Bart. in d. §. ſi duo, num. 5.
Crott. in d. l. re coniunctis, num. 63. verſ. Notate,
Pereg. d. artic. 11. num. 66. verſ. Et Dini, & d.*
21 *conſ. 155. num. 13. vol. 5.* Et, quamquam †
*Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo, num. 70. & in d. l.
quoties. 9. §. ſi duo, nu. 42. ff. de her. inſt. Later.
d. conſ. 72. num. 14. Verſ. Nec obſtat, & alij,* ple-
rique contrarium cenſuerint, non eſt ta-
men à Superiore Sententia, quę receptior
eſt, recedendum, Maximè, ſi fuerit in te-
ſtamento apposita clauſula codicillaris,
22 † *ſecundum Bart. in d. §. ſi duo, num. 5. & Pereg.
d. conſ. 155. nu. 13. vol. 5.* Idem probandum
eſt, &, ſi particulariter inſtitutus ſit is,
quem teſtator veriſimiliter non inſtituiſ-
ſet hæredem vniuerſalem, etiam alijs de-
ficientibus, puta filius, quem pater odio
habebat: nam tunc illa verba, Et quod
plus petere non poſſit, cenſebuntur appo-
ſita non fauore cohæredum Inſtitutorũ,
23 ſed cauſa prohibendi iuris accreſcendi, †
vt de mente omnium, quos referemus infra nu. 28.
Et in his caſibus res erit terminanda ſe-
cundum ea, quæ diximus *in quæſt. præced. nu.
1. & ſeqq.* vt ſcilicet per talem prohibitio-
nem res ad inteſtati cauſam reducatur,
ſecundum opinionem Bart. & ſequacium. vel, *ſe-
cundum opinionem Saly. quam nos, vt veriorem ſu-
mus amplexi,* cenſeatur hæres particularis
per fideicommiſſum grauatus hæredita-
tem venientibus ab inteſtato reſtituere.
√ Secundò prohibitum cenſetur ius ac-
creſcendi, ſi teſtator exprimat aliquam
dictionem exceptiuam, puta dicat, Inſti-
tuo Titium in omnibus bonis excepto
fundo: nam per hæc verba cenſetur reſ-
pectu fundi ius accreſcendi prohibuiſſe,
24 † *l. ſi quis ita inſtitutus fuerit 74. ff. de her. inſt. &
ſcribit Curt. Iun. conſ. 336. num. 6. noſque latè de-
monſtrauimus in hoc cap. qu. 10. num. 1. & ſeqq.*
Nec eſt contrarium, quod inſtitutus ni-
hilominus capiat etiam fundum *d. l. ſi quis
ita*, quia id non prouenit ex defectu vo-
luntatis, ſed ex defectu poteſtatis: nam
teſtator voluit (quantum in ſe eſt) pro-
hibere ius accreſcendi, ſed, quia inſpe-
cto iure ciuili id facere non potuit, *ob ea,
quæ diximus in eadem qu. 10. num. 6.* ideò non
obſtante tali prohibitione capit inſtitu-
tus vniuerſum. Deinde capit quidem di-
rectò, ſed per fideicommiſſum cogitur ijs
reſtituere, quorum fauore facta fuit pro-
hibitio, *ſecundum ea, quæ diximus in qu. præced.
num 5.*

Tertio cenſetur teſtator ius accreſcen-
di prohibuiſſe, ſi expreſſerit aliquam di-
ctionem taxatiuam, puta dictionem, tan-
25 tum, aut id genus aliam; † *vt ſcribunt Bald.
in l. 1. n. 48. & ibi Andr. de Beſſet. nu. 133. C. de
Sacr. Eccl. Ang. de Gamb. de teſta. gl. 42. num. 5.
verſ. Si autem, & verſ. Item impeditur, Gul. de
Monſer. de ſucc. reg. in 2. dub. num. 8. Alex. in
l. 1. num. 9. & ibi Iaſ. nu. 6. C. de teſta. mil. Petr.
de Beſut. in d. l. re coniunctis, num. 7. in fi. & ibi
Iaſ. num. 197. Alcia. num. 24. & 48. Rip. n. 175.
Io. Gand. nu. 66. Iaſ. in l. ſi mora. 10. num. 7. ff.
ſol. matr. in l. vn. num. 10. ff. ſi quis inſd. non obt.
in l. qui quartam 15. §. vlt. nu. 3. ff. de leg. primo
& conſ. 61. col. 4. verſ. Quinto vol. 3. Curt. Iun.
conſ 12. num. 4. & conſ. 336. num. 3. verſ. Præ-
miſſis, & num. 6. Alcia. conſ. 44. num. 48. lib. 9.
Hug. Celſ. conſ. 69. num. 3. Cagn. in rub. C. quand.
non pet. part. num. 56. Purp. in l. vn. num. 34.
C. eod. & conſ. 558. num. 31. Duran. de art. teſt.
tit. 6. caut. 15. num. 3. verſ. Et ſi vſuſfructu, Decia.
conſ. 40. num. 1. 3. & 25. vol. 1. Berot. conſ. 84.
num. 9 Mantic. de con. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. nu.
24. Men. de præſ. lib. 4. præſ. 36. nu. 21. & præſ.
858. num. 3. & conſ. 1069. num. 18. & 23. Pereg.
de fideic. artic. 9. num. 4. & conſ. 58. num. 9. vol.
3. Surd. deciſ. 152. num. 13. verſ. Secundo Gratia.
cap. 533. diſcep. for. num. 3. 5. & 6.*

Nec obſtat, quod per hæc verba, Inſti-
tuo Titium in fundo tantum, non cenſea-
tur reſpectu rei prohibitum ius accreſcē-
26 di, † *ſecundum Ang. in d. l. quoties. 9. §. ſi duo,
num. 1. ff. de her. inſtit. quem ſequuntur Imol. ibi
nu. 38. & in d. l. 1. §. ſi ex fundo, num. 59. ff eod.
Iaſ. in d. l. re coniunctis, nu. 197. verſ. Contrarium,
& conſ. 72. in fi. vol. 3. Bertr. conſ. 344. num.
7. vol. 3. part. 1. Ceph. conſ. 153. num. 11. Decia.
d. conſ. 40. nu. 26. verſ. Præterea, vol. 1. Honded.
conſ. 89. num. 55. vol. 1.* quemadmodum, nec
per illa, Inſtituo in vita tantum, cenſetur
27 prohibitum reſpectu temporis, † *ſecundum
Imol. in l. hæreditas ex die. 34. num. 7. verſ. Circa
ſecundum, ff. de hæred. inſt. Caſtr. conſ. 241. nu. 4.
vol. 2. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 8. tit. 1. nu. 31.*
propterea, quod per taxatiuam non po-
teſt dici manifeſtiſſimè conſtare de vo-
luntate teſtatoris, *ſecundum ea, quæ iuxta eo-
rumdem ſententiam diximus in hoc cap. qu. 17. nu.
42.* Niſi fortè prohibitio deduceretur ex
veriſimili voluntate teſtatoris, puta, quia
taxatiuè inſtituiſſet eum, quem odio
28 proſequebatur, † *vt diſtinguendo declarat Hōd.
d. conſ. 89. num. 55. vol. 1. Et eſt de mente Men.
conſ. 483. num. 13. verſ. Atqui, & Surd. deciſ. 54.
num. 11.* quia reſpondeò primo, doctrinam
Angeli non carere dubio; nam contra-
29 rium † *Iaſ. in d. l. vn. in prin. num. 10, ff. ſi quis
inſd. non obt. Curt. Iun. d. conſ. 12. num. 4. & d.
conſ. 336. num. 5. Purp. d. conſ. 558. nu. 26. verſ.
Primo, Men. d. conſ. 483. num. 11. & alij* pleri-
que cenſuerunt. Secundo reſpondeo,
30 doctrinam Angeli procedere, † in ijs ca-
ſibus, in quibus iuris accreſcendi prohi-
bitio (ſecundum vnam opinionem) redu-
cit rem ad cauſam inteſtati, vt, quando
fit hæredi in re certa inſtituto: nam ad
hoc, vt vitietur teſtamentum, non ſuf-
ficit (ſecundum Angelum) dicere, Inſti-
tuo in fundo tantum, ſed requiritur eui-
dentiſſima voluntas, ita, vt teſtator ex-
preſsè prohibeat, ne inſtitutus quicquam
vlterius conſequatur *iuxta terminos d. l. quo-
ties. 9. §. ſi duo ff. de her. inſt. prout ibi declarant
Bart.*

Bart. n. 2. Ang. n. 1. Imol. nu. 38. Cœterùm,
quando tractamus de iis caſibus, in qui-
bus prohibitio ſine dubio non reducit rē
ad cautam inteſtati, veluti, quando fit in
legatis, & fideicommiſſis, verius eſt ſuf-
31 ficere taxatiuam, † vt in ſpecie declarant Iaſ.
in d. l. ſi mora 10. n. 7. ff. ſolut. matrim. Cagn. in
d. rubr. C. quand. non pet. part. n. 58. Cran. conſ.
766. n. 10. verſ. Sextò, Ceph. conſ. 60. n. 20 &
22. Surd. d. deciſ. 152 num. 14. nam, quoties
ceſſat abſurditas illa, quod teſtator de-
cedat pro parte teſtatus, & pro parte in-
teſtatus, propter quam, vel vitiatur te-
ſtamentm, ſecundùm vnam opinionem, vel eſt
locus iuri accreſcendi etiam inuito teſta-
tore, ſecundùm aliam, ſufficit prohibitio,
32 quæ fit per taxatiuam, † vt declarat Surd. d.
deciſ. 158. num. 14.

Sanè de eo dubitari poteſt, an, ſi te-
ſtator dixerit, ſemel tantùm, per hæc
verba, quæ ſunt taxatiua, cenſeatur ius
accreſcendi prohibuiſſe, Et hoc Iaſ. d. conſ.
8. col. 9. verſ. Decimò vol. 3. Curt. Iun. d. conſ. 12.
33 nu. 4. & alij plerique fatentur † exiſtiman-
tes, Imò faciliùs per hæc verba, quam
per illa. In fundo tantùm, cenſeri pro-
hibitum ius accreſcendi, propterea quod
teſtator ita loquēdo cenſetur ad futurum
tēpus, & ſic ad futurū hæredū vniuerſaliū
defectū reſpexiſſe. Sed mihi contrariū vi-
34 detur verius, † vt & Bertr. conſ. 344. n. 7. verſ.
Suppoſito vol. 3. part. 1. quia taxatio non fuit
adiecta, vt determinaret rem, ſiuè ſum-
mam, ſed, & excluderet duplicationem, &
ſic, vt demonſtraret, voluntatem teſta-
toris eſſe, vt ſumma legata non eſſet an-
nua, ſed ſemel tantùm præſtaretur, non
verò, vt declararet, ſe nolle, ſi vniuer-
ſales deficerent, hæreditatem inſtituto
in re certa accreſcere. Quamobrem non
poteſt per illa verba cenſeri prohibitum
ius accreſcendi, quia, quando verba te-
ſtatoris poſſunt cenſeri prolata ad alium
finem, quam ad finem prohibendi ius ac-
creſcendi, non debet ex eis ad talem pro-
hibitionem inferri, vt diximus ſupra num. 7.
Itaque tunc ſolùm per taxatiuam cenſe-
bitur ius accreſcendi prohibitum, cum
taxatio reſpicit rem, puta, cum teſtator
ait, Relinquo mille tantùm, quo caſu cen-
ſetur ita locutus, vt impediret incremen-
tum rei, & ſic, vt excluderet ius accre-
ſcendi; Ideòque adeò verum eſt, vt pro-
cedat non ſolùm, ſi taxatiua fuerit à te-
ſtatore expreſſa, ſed etiam, ſi tacitè intel-
ligatur ex natura rei, vt in exemplis, quæ re-
tulimus in hoc cap. qu. 11. nu. 1. & ſeqq. Nam in
tali diſpoſitione perinde ceſſabit ius ac-
creſcendi, ac, ſi teſtator id nominatim
expreſſiſſet, vt ex iis, quæ ibi latè diximus facile
le eſt intelligere.

Quarto, prohibitum cenſetur ius ac-
creſcendi, ſi teſtator expreſſerit aliquam
dictionem limitatiuam, puta dixerit, le-
go Titio, & Seio fundum Tuſculanum,
ita tamen, vt Titius habeat beſſem, Seius
verò habeat trientem: nam per talem li-
mitationem, & diſtinctionem ſubſequen-
tem cenſetur omnimodo legatarios di-
ſiunxiſſe, & eo modo ius accreſcendi ta-

35 citè prohibuiſſe, † l. Lucius. 78. §. quæ ha-
bebat, & ibi Caſtr. in prin. ff. ad Treb. Iaſ. in d.
§. 1. num 6. C. de teſtam. mil. in d. l. vn. in prin.
num. 10. ff. ſi quis ſuſd. non obt. & d. conſ. 61 col.
4 verſ. Quintò vol. 3. Poleſ. in d. l. re coniunctis
num. 57. & ibi Alciat. num. 25. Rip. num. 175.
Purp. in d. l. vn. num. 34. C. quand. non pet. part.
Hug. Celſ. d. conſ. 69. num. 3. & 4. Natt. conſ.
667. num. 12: Baret. conſ. 84. num. 9. Perg. de
fideicommiſſ. art. 9. num. 4. Quamobrem di-
cimus, in diſpoſitionibus limitatis non
habere locum ius accreſcendi d. §. quæ ha-
bebat, & ſcribunt omnes, quos retulimus in hoc
cap. qu. 10. num. 3. Et hoc non obſtante,
quod legatarij, vel fideicommiſſarij fue-
rint initio coniunctim à teſtatore voca-
ti; nam paria ſunt ab initio limitatè di-
ſponere, vel ex poſt factu diſpoſita limi-
36 tare, † vt ſcribunt Bart. in d. § quæ habebat n. 1.
& ibi Ang. num. 1. Caſtr. in prin. Caſtr. in l. pla-
nè. 34. §. fin. num. 2. & ibi Iaſ. num. 10. ff. de
leg. 1. Caſtr in l. ab omnibus. 107. num. 3. ff. eod.
Hug. Celſ d. conſ. 69. nu. 4. & ideò, ſi in vna
oratione coniuncti in diuerſis poſteà di-
ſiungantur, attenditur dſiunctio, non pri-
37 ma coniunctio: d. §. quæ habebat, & ibi Ang.
num. 1. Hug. Celſ. d. conſ. 69. num. 4. Ben. de
Plumb. inter conſ. vlt. vol. Zilet. conſ. 62. nu 6.
& 14. vol. 1. Tametſi contrarium; & malè, ſcri-
pſerint Duar. d. lib. 2. de iur. accr. cap. 25. & Men.
conſ. 1069. num. 17: & 199. Quod enim dici-
tur, ſequentem partium diſtinctionem
non tollere verbalem coniunctionem,
verum eſt, quando partes in eadem ora-
tione fiunt, vt quando ſimpliciter adij-
ciuntur illa verba, æquis partibus: nam
per ea nō cenſetur prohibitum, & ſubla-
38 tum ius accreſcendi, † ſecundùm communem,
& in foro probatam opinionem, quæ vult, inter ver-
bis tantùm coniunctos etiam legatarios, & fideicom-
miſſarios locum habere ius accreſcendi, vt retulimus
in 5. cap. qu. 38. num. 9. Et in ſpecie declarans
Corn. conſ. 238. num. 3. verſ. Probatur enim vol. 2.
& Gratian. cap. 533. d ſcept. for. num. 6 7. & 13.
ſcilicet, quia prædicta verba cenſentur
potius diſtributionis, quam limitationis
39 gratia adiecta, † vt declarat Alciat. in d. l. re
coniunctis num. 26. Cœterùm, ſi partes fiant
in diuerſis orationibus, magis eſt, vt li-
mitandi gratia fieri cenſeantur, & per
conſequentias operentur, vt ita vocati
intelligantur omnimodo diſiuncti d. § quæ
habebat. Quinimò cenſentur etiam omni-
modò diſiuncti legatarij, vel fideicom-
miſſarij, quibus teſtator in ſeparatis ora-
tionibus partes reliquit, licet poſteà ſub-
iecerit, & eos ſubſtituo, vel, & eis ta-
40 lem rem relinquo, † vt rectè ſcripſit Curt. Iun.
d. conſ. 259. num. 4. quoniam, vbi teſtator,
& coniunxit, & diſiunxit, magis attendi-
tur diſiunctio, quam coniunctio, vt ſupra
dictum eſt.

Planè, ſi teſtator ſimpliciter ita dice-
ret, tunc, & eo caſu lego, vel ſubſtituo,
non cenſeretur diſpoſitionem limitaſſe
reſpectu iuris accreſcendi, quoniam illa
verba limitant quidem, & reſtringunt di-
ſpoſitionem reſpectu caſus, ſed non re-
41 ſpectu rei, † vt rectè ſcripſit Men. conſ. 561 nu.
17. & 18. & tunc ceſſat ius accreſcendi,

cum teſtator taxauit, & limitauit ſuam diſpoſitionem reſpectu rei, puta, cum dixit, lego mille Titio, & Seio, ita tamen, vt Titius habeat ſolùm trecenta, Seius verò ſeptingenta; nam, quia limitata cauſa limitatum parit effectum *l. in agris. 16. ff. de acq. rer. domin.* ideo fit, vt portio ſingulis aſſignata non poſſit incrementum recipere. Quemadmodum enim diſpoſitio taxata, & limitata non recipit
42 incrementum reſpectu temporis, † *vt ſcribunt Ruin. conſ. 86. num. 5. vol. 2. Crau. conſ. 766. num. 10. Pereg. de fideic. d. art. 9. num. 9. Surd. d. conſ. 123. num. 21. & d. conſ. 211. num. 18. verſ. Et quod dictum eſt*, ita etiam non debet id recipere reſpectu rei, cum à tempore ad rem valeat argumentum *l. miles ita. 42. verſ. Et, quia diximus ff. de mil. teſt. & in his terminis arguit Surd. d. conſ. 123. num. 23.*

Sanè, ſi limitatiua dictio ampliandi legati cauſa fuiſſet adiecta, non excluderet ius accreſcendi, ne inducta ad augmen-
43 tum operentur diminutionem † *contra l. legata inutiliter. 14. ff. de adim. leg. l. legata inutiliter. 19. in prin. ff. de leg. 1.* Exemplum ſit, cum teſtator ita ſcribit, lego vxori meæ talem domum, ita tamen, vt ſi valeat minus 200. aureis, debeat ei per hæredem meum ſuppleri legatum, vſque ad prædictam ſummam: nam, ſi domus valeat vltra ducentum aureos, nihilominus tota debebitur vxori, non obſtantibus illis verbis, quia, cum ampliandi legati cauſa, & fauore vxoris fuerint adiecta, non debent operari reſtrictionem, & ſic in
44 eius odium retorqueri. † *Ita poſt Gull. de Cun. ſcripſerunt Ang. in l. nulla. 24. num. 4. ff. de legib. Alex. in l. legata inutiliter. 19. in prin. n. 3. & ibi Iaſ. num. 10. ff. de leg. 1. Iaſ. in d. l. vn. in prin. num. 11. ff. ſi quis in ſ. non obe. Purp. in d. l. vn. nu. 34. C. quand. non pet. part. Brun. in tract. de diminut. & deter. concluſ. 6. n. 11.* Et, quamuis hoc exemplum non videatur ad ius accreſcendi pertinere, vtpotè, in quo ſupponimus, partem accreſcentem, non eidem, ſed alteri datam eſſe, *vt diximus in 7. cap. qu. 7. num. 10.* attamen ex eo facilè quis exemplum deducet, in quo non obſtante limitatione ius accreſcendi habebit locum ob regulam ſupradictam, vt, ſi teſtator ita dicat, lego Titio, & Seio talem domum, ita tamen, vt, ſi ex hoc legato ſinguli legatarij percipiant minus centum aureis, teneantur hęredes eis pręſtare ſupplementum vſque ad prædictam ſummam: nam, & ſi valor domus excedat pretium ducentum aureorum, totum nihilominùs eis dandum erit, &, ſi vnus ex eis deficiat, eius portio accreſcit alteri non obſtante limitatione facta, vtpotè, quæ augendi potius, quam minuendi iuris legatariorum gratia videtur à teſtatore adiecta, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.* Et ita videtur ſenſiſſe *Purp. & alij ſupra relati*, qui limitationem hanc in materia iuris accreſcendi retulerunt.

Quintò prohibitum cenſetur ius accreſcendi, ſi teſtator diſponat, ne poſſit vnus tantùm ex proximioribus agnatis capere vtramque hæreditatem, vel portionem, ſed ea ſemper inter duos diuidi
45 debet, † *vt in ſpecie Ruin. conſ. 87. nu. 7. vol. 2.*

Sextò, ſi teſtator in caſum, quo vnus ex coniunctis deficiat, aliquid relinquat alteri coniuncto, puta vſumfructum, cenſebitur in reſiduo ius accreſcendi prohi-
46 buiſſe, † *vt ſcribit Curt. Iun. d. conſ. 12. num. 4. & conſ. 336. num. 8.*

Septimò, idem eſt, ſi diſponat de parte vacante: nam ius accreſcendi ita demum locum habet, ſi de parte vacante
47 non fuerit à teſtatore diſpoſitum, † *vt ſcribunt Bart. in l. pater filium. 14. num. 8. verſ. Præterea ff. de inoff. Fabian. in Auth. nouiſſima, n. 214. C. eod. Franch. deciſ. 63. num. 8. Decian. conſ. 61. num. 39. vol. 2.* quod ita accipiendum eſt, vt procedat, dummodo diſpoſitio talis ſit, vt ex ea neceſſariò ad ius accreſcendi prohibitionem inferatur, aliàs non cenſeretur facta prohibitio. Quamobrem, ſi teſtator ita dicat, inſtituo hæredem etiam in caducis, & pro non ſcriptis, licet hoc modo videatur de portionibus vacantibus diſpoſuiſſe, non tamen cenſebitur prohibuiſſe ius accreſcendi, *vt oſtendimus in 9. cap. qu. nu.* quia ex tali diſpoſitione non infertur neceſſariò ad iuris accreſcendi prohibitionem, cùm illa verba, tamquàm generalia intelligi poſſint de ijs caducis, & pro non ſcriptis, quę à coniuncto non vindicantur, *vt ibidem* oſtendimus.

Debet igitur diſpoſitio eſſe ſpecialis reſpectu portionis, quæ deberet accreſcere, vt per eam cenſeatur prohibitum ius accreſcendi.

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutio vulgaris excludit ius accreſcendi, & num. ſeqq. Amplia num. 34. & ſeqq. Et fallit num. 43. & ſeqq.*
15 *Subſtitutus excludit coniunctum, & num. ſeqq.*
20 *Coniunctus non venit, niſi ex tacito iudicio teſtatoris.*
23 *Prouiſio hominis tollit prouiſionem legis,*
24 *Ius accreſcendi eſt remedium ſubſidiarium.*
29 *Ius accreſcendi non poteſt habere locum, niſi portio omninò deficiat.*
32 *Coniunctus veniſ ex primo gradu, Subſtitutus ex ſecuado.*
35 *Subſtitutio non ſolùm excludit ius accreſcendi, ſed etiam ius non decreſcendi.*
44 *Coniunctus præfertur ſubſtituto ex voluntate defuncti, etiam coniecturata, & num. ſeqq. & coniecturæ ad hoc num. 54. & ſeqq.*
49 *Intellectus l. quidam teſtamento. 4. ff. de vulg.*
52 *Prælatio ſapponit vocationem; Declara num. 53.*

An, & quando datione vulgaris ſubſtituti cenſeatur teſtator ius accreſcendi ſuſtuliſſe.

Quæſtio Vigeſima.

Exemplum ſit in ea diſpoſitione, quæ ſit per dationem vulgaris ſubſtituti: Nã, quia teſtator eo modo diſponit de portione illius, cui ſubſtituit, dum alium ſubrogat in eius locum, caſu, quo defi-

deficiat, ideò per talem diſpoſitionem
cenſetur tacitè ius accreſcendi prohibere.
1 † *Ita ſcribunt Bart. in l. quoties. 9. §. ſi duo nu. 1.
in fi. & ibi Caſtr. n. 5. in fi. ff. de hered. inſt. Bart.
in l. pen. in prin. & n. 1. & ibi Ang. n. 1. Caſtr.
n. 1. verſ. Sed, quæ eſt ratio, & n. 3. ff. de iniuſt.
rupt. Bart. conſ. 156. n. 2. & conſ. 177 n. 3. lib. 1.
Ang. in l. 1. nu. 5. verſ. Quarto caſu C. de teſtam.
mil. Caſtr. in l. ſi poſthumus. 14. in prin. n. 1. verſ.
In tertio, & ibi Iaſ. nu. 2. in fi. ff. de lib. & poſth.
Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo n. 9. & 16. verſ. Et pro
prædicta, & n. 81. verſ. Et pro prædicta ff. de her.
inſt. Soc. Sen. in l. 1. nu. 48. verſ. Sed aduerte ff.
de vulg. Rip. in d. l. re coniunctis nu. 131 verſ. Se-
cundò, Trentacinq. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. n.
12. Surd. deciſ. 152. num. 13. Duar. lib. 2 de iur.
2 accr. cap. 14.* & tollere, † *ſecundum Bart. in l.
teſtamento. 6. n. 3. C. de impub. & al. ſubſt. Iaſ.
in d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. n. 3 ff. de lib. &
poſth. & in d. l. re coniunctis n. 162. Ceph. in l. cen-
turio. 15. n. 187. ff. de vulg.* ſiuè (vt nos pro-
3 babiliùs arbitrabamur) impedire, † *quod
& Iaſ. in d. l. re coniunctis n. 208. ſcripſit, & qua-
liter accipiendum ſit, ex iis patebit, quæ dicemus in
hoc cap qu. 23. num. 3. & ſeqq.* Quamobrem
tam frequenter dicimus, ſubſtitutionem
4 tollere, † *vti videre eſt apud Polit. in d. re con-
iunctis n. 71. Dec. in d. l. teſtamento. 6. nu. 1. C.
de impub. & al. ſubſt. Soc. iun. in d. l. centurio,
15. nu. 128 ff. de vulg. & conſ. 150. nu. 3. vol. 1.
Polit. de ſubſt. tit. de vulg. part. 6. n. 26. Zanch.
in l. heredes mei. 57. §. cum ita part. 4. n. 271. ff.
ad Treb. Decian. conſ. 61. nu. 42. vol. 2. Æmil.
Teren. inter conſ. ult. vol. conſ. 22. n. 13. vol. 2.
Surd. deciſ. 54. ante n. 1. & d. deciſ. 152 n. 2 verſ.
Sententia, Seuen conſ. 2 . n. 21. vol. 1.* & exclu-
5 dere, † *apud Alex. in l. fi. n. 2. verſ. Et in ter-
minis C. de inſt & ſubſt. Iaſ. in d. l. ſi poſthumus.
14. §. quod vulgo n. 6. ff. de lib. & poſth. in l. cum
proponas. 3. n. 14. & in l fin. n. 9. C. de her. inſt.
Soc. Sen. in l. 1. n. 48 & ibi Rip. nu. 180. ff. de
vulg. Soc. Sen. conſ. 37. n. 5. vol. 3. Dec. in rubr.
C. quand. non pot. part. in ſecunda lect. n. 1. in fi.
& in tertia n. 8. Gul. Ben. in repet. cap. Raynutius
in verb. ſi abſque liberis, ſecundo in tract. de ſubſtit.
vulgar. n. 74. verſ. Tertiò de teſtam. Bertr. conſ.
33. n. 3. vol. 4. Ruin conſ. 54. n. 13 & conſ. 107.
n. 9. in fi. vol. 2. Soc Iun. in d. l. heredes mei. 57.
§. cum ita n. 73 ff. ad Treb. Alciat. in l coheredi.
41. §. qui diſcretas n. 2. ff. de vulg. Cagn. in l. un.
n. 51 C. quand. non pot. puet. Cran. conſ. 987. n.
4. Trentacinq. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. num. 1.
Mantic. de coniect. vlt vol. lib. 4 tit 11. n. 15. &
lib. 11. tit 5. nu. 6. Perег. de fideicommiſſ. art. 9.
n. 13. Craſſ. in §. ius accreſcendi qu. 2. in fi. Ruſtic.
in qu. an filij poſiti in conditione lib. 4. cap. 2. part.
6 1. nu. 14.* ſiuè impedire ius accreſcendi, †
*apud Imol. in l. 1. n. 7. verſ. Et ſubdit ff. de vulg.
Iaſ. in d. l. vn. n. 27. & ibi Purp. n. 90. Cagn. n.
51. C. quand. non pot part. Iaſ. in d. l. ſi poſthu-
mus. 14. in prin. n. 3 ff de lib. & poſth Ruin. conſ.
28. nu. 5. vol. 2. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in
verb. & vxorem nomine Adelaſiam n. 116 Bertr.
conſ. 157. n. 27. vol. 5. Seb. Sap. in d. l. teſtamen-
to. 6. nu. 11. C. de impub. & al. ſubſt. Ceph. conſ.
258. n. 49. Men. conſ. 797 n. 52. in fi. Craſſ. in
§. ſubſtitutio qu 13. num. 1. Gratian. cap. 741. di-
ſcept. for. n. 16.* & iuri accreſcendi deroga-
7 re † *apud Bald. in d. l. teſtamento. 6. nu. 1. C. de
impub. & al. ſubſt.* Et eodem ſenſu, dicimus
ſubſtitutionem vincere ius accreſcendi
8 † *apud Alciat. conſ. 40. n. 8. verſ. Tertium prin-
cipale lib. 9. Cagn. in d. rubr. C. qui adm. nu. 52.
Abb. conſ. 511. nu. 32.* iuri accreſcendi præ-
9 ferri † *apud Bart in l. qui patris. 59. n 3. verſ.
Dicit tamen ff. de acq. hered. Bald. in l. Vbald.
inter conſ. vlt. vol. Zilet. conſ. 22. nu. 27. vol. 1.
& ibi Æmil. Teren. conſ. 22. n. 13. vol. 2. Caſtr.
in l. qui ex duobus. 53. in prin. n. 1. verſ. Præterea
ff. de acq hered. Gomez. tom. 1. variar. reſol. cap.
3. n. 26. Io. Guter. in l vn. n. 42. C. quand. non
10 pot. part.* ſeù præualere, † *apud Gratian. d. cap.
741. diſceptat. forenſ. num. 16.* & iure accre-
11 ſcendi eſſe potentiorem. † *apud gl. in l ſeruum
communis ab extero 66. in verb. accreſcunt ff. de
acq. hered. gl. in l. qui patris 59. in verb. patris he-
redis ff. eo. Bald. in d. l. vn. num. 26. & ibi Seb.
Sap. num. 54. Cagn. num. 51. C. quand. non pot.
part. Bald. in l. quidam elogio 20. num. 3. C. de
Iur. delib. & in l. quidam teſtamento 30. in fi. ff. de
vulg. Bald. de Vbald. inter d. conſ. vlt. vol. Zilet.
conſ. 22. num. 21. vol. 1. Ang. in d. l. teſtamento.
6. num. 3 C. de impub. & al. ſub. Imol. in l. pen.
num. 3. verſ. Quæ autem ff. de inin. rup. Caſtr. in
l. 1. num. 4. C. de teſta. mil. Imol in d. l. 1. nu.
7. verſ. Et ſubdit, & ibi Soc. Sen. numer. 48.
verſ. Baldus verò, & Alex. num. 38. verſ. Et,
quod intellectum ff. de vulg Crot. in d. l. re coniun-
ctis, num. 150. verſ. Primus, Soc. Sen. conſ. 67. nu.
3. verſ. Secundum, vol. 4. Alcia. conſ. 39. nu. 22.
verſ. Vltima, lib. 9. Rub. in l pater filium 14. nu.
200. ff. de inoff. Gabr. conſ. 104. num. 8. vol. 1.
Trentac. de ſubſt. part. 1. cap. 6. nu. 5. verſ. Se-
cundo mouentur, Gomez. d. tom. 1. varia. reſ. cap.
3. num. 26. & cap. 10 nu. 20. verſ. Nec obſtat, &
num. 36. Cænoll. in tract. comm. contra comm. qu.
832. num. 2. Mantic. de con. vlt. vol d. lib 4. tit.
11. num. 16. Men. de præſ. lib. 4. præſ. 87. num. 1.
& conſ. 1137. num. 48. & 54. Mago. deciſ. Flor.
4. num. 4. Duar. lib. 2. de iur. accr. cap. 14.* Et
ſimili modo, ſubſtitutum excludere con-
12 iunctum, † *apud Iaſ. in d. l. fin. num. 6. C. de
inſt. & ſubſt. & in d. l. 1. num. 46. ff. de Vulg.
Crot. in d. l. re coniunctis, num. 171. & ibi Rip. nu.
124. Franch. deciſ. 63. nu. 8.* Coniuncto præ-
13 ferri, † *in §. ſi verò inſtitutio, Auth. de hered. &
Falc. coll. 1. apud gl. in l. vlt. in prin. in verb. ſub-
ſtitutio ff. de vulg. Bart in d. l. re coniunctis, nu. 33.
& ibi Iaſ. num. 154. Polit. num 71. Crot. nu 52.
verſ. Prima, Rip. nu. 139. verſ Quarto Io. Gand.
num. 82. Bart. in d. l. quidam teſtamento. 30. num.
1. & ibi Bald. verſ. Item not. & Alex. num 3. ff.
de vulg. Bart. in d. l. pen. in prin. & ibi Caſtr. nu.
1. verſ. Sed, quæ eſt ratio ff. de iniuſt. rupt. Bart.
in d. l. pater filium. 14. nu. 8. verſ. præterea tunc,
& num. 14. & ibi Rub. nu. 128. ff. de inoff. Bart.
in l. 2. §. ſi duo num. 1. ff. de bon. poſſ. ſec. tab. &
conſ. 156. nu. 2. & conſ. 177. num. 3. lib. 1. Caſtr.
in d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. num. 1. verſ. In
tertio ff. de lib. & poſth. in l. cum proponas 3. nu. 8.
C. de her. inſt. in l. vlt. in prin. num. 8. C. de bon.
quæ lib. & in l. heredes mei 57. §. cum ita, num. 4.
ff. ad Treb. Ang. de Gamb. de teſta. gl. 42. nu 5.
verſ. Et eſt notandum, Alex. conſ. 92. num. 9. vol.
3. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in verb. & vxorem
nomine Adelaſium, num. 116. Dec. in d. l teſtamen-
to. 6. num. 1. & ibi Seb. Sap. nu. 10. C. de impub.
& al ſubſt. Iaſ. conſ. 141. col. 6. verſ. Hinc vide-
mus vol. 2. & conſ. 143. nu. 8. verſ. Hinc videmus
vol. 4. Ruin. d. conſ. 28. num. 5. vol. 2. Soc. iun.*

conſ.

conſ. 141. num. 10. conſ. 150. num. 3. & conſ. 169.
num. 4 vol. 2. Alcia. conſ. 31. nu. 55. lib. 9. Polit.
de ſubſtit. tit. de vulgari, part. 6. num. 26. Ant.
Fum d ſubſtit. verſ. Subſtitutio Vulgaris, nu. 20.
Nat. conſ. 306. num. 2. Roll. conſ. 70. nu 58. Vol.
3. Gabr. conſ. 104 nu. 8 vol. 1. & conſ. 133. num.
20. vol. 2. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 4. tit. 11.
nu. 16. & lib. 11. tit. 5. num. 6. Craſſ. in d. §. ſub-
ſtitutio qu. 11. num. 1. Burſat. conſ. 262. nu. 34.
Men. conſ. 50 num. 14. conſ 797. nu. 16. & conſ.
1137. num. 49 Perog de fideic. artic. 13. nu. 5. &
20. Zaz. de ſubſt. cap. 1. num. 31. Franch. d. deciſ.
63 num. 8 Duar. d. lib. 2. de Iur. accr. cap. 16.
& ad tit. ff. de vulg. cap. 10. verſ. Alia quaeſtio eſt,
Ant. Genea. de Iur. accr. num. 21. Forcat. in Necyo.
Dial. 30. num. 6. verſ. praeterea, ſeu potiorem
14 eſſe, † apud Alcia. in d. l. re coniuncti, nu. 44.
Duar. ad prad. tit. ff. de vulg. cap. 10. verſ. alia
quaeſtio eſt, Denique ius accreſcendi cedere
15 ſubſtitutioni, † apud Baldus. in §. vlt. nu. 23.
16 Inſt. de Orfic eſſe infirmius ſubſtitutione †
apud Alcia. conſ. 40. num. 2. lib. 9. & Crau. conſ.
17 987. nu. 4. & ceſſare dato ſubſtituto † apud
Alex. conſ. 109. nu. 1. vol. 2. Iaſ. in l. cum quod
3. in ſecunda lect. num. 4 ff. ſi cert. pet. in l. ſi duo-
bus. 16. §. heres. num. 12. ff. de leg. primo in l. 1. in
prin. verſ. in prima parte C. de impub. & al. ſubſt.
Pariſ. conſ. 44. num. 3. vol. 3. Goz ad. conſ. 21. nu.
25. Cagn. in d. rub. C. qui adm. num. 52. & in d.
rub. C. quand. non pet. part. num. 58. Io. Guter. in
l vn. num. 42. C. eod. Ceph conſ. 16. num. 48.
Decia. conſ 83. num. 68. vol. 4. Burſa. conſ. 261.
num. 7 Oſaſ. deciſ. 23. num. 47. Men. de praeſ. lib.
4. praeſ. 40. num. 17. & conſ. 220. num. 133. conſ.
661 num. 7. & conſ. 797. num. 24. Surd. conſ.
458. num 22. conſ. 529. num. 24. & deciſ. 152. n.
1. & 13. Ruſtic. ad l. cum auus. 104. lib. 3. cap. 10.
num. 100. & 102. in fi. Gratia d. cap. 741. diſcep.
for. num. 16. quod & multis iuris ciuilis lo-
cis comprobatur, vt l. 2. §. ſi duo ff. de bon.
poſſ. ſec. tab. l. vn §. in primo, § pro ſecundo, & § ſin
autem aliquid ſub conditione C. de cad. toll. l. fin.
in prin. ff de vulg l. ſi poſthumus 14 §. quod vul-
go, verſ. Idemque ff. de lib. & poſth. §. ſi quis autem
no.. implens Auth. de hered. & Falc. coll. 1. Auth.
hoc amplius C. de fideic. & varijs etiam ratio-
18 nibus † confirmatur.

Primum enim, cum expreſſum faciat
ceſſare tacitum l. cum ex filio. 39. §. filio ff. de
vulg. & ius accreſcendi ſit quaedam tacita
ſubſtitutio, vt diximus in 2. cap. qu. 2. nu. 42.
Conſequens eſt, vt exiſtente ſubſtitutio-
19 ne expreſſa ceſſare debeat, † vt conſiderant
Iaſ. in d. l. re coniuncti, num. 155. verſ Secunda,
& ibi Rip num. 124. & 125. Iaſ. in l. cum quod
3. num. 19. in fi. ff. ſi cert. pet. Cagn. in d. l. vn. n.
52. & 54. & ibi Io. Guter. num. 42. C. quand. non
pet. part. Alcia. conſ. 40. nu. 2. lib. 9. Nat. conſ.
306. num. 2. Crau conſ. 987. nu. 4. Surd. d. deciſ.
152. num. 2. 3. & 17. Trentac. de ſubſt. d. part. 1.
cap. 15. num. 1. Craſſ. in d. §. ſubſtitutio qu. 13.
num. 1. Gratia. d. cap. 741. diſ. ep. for. num. 17.
Et pari ratione debeat à ſubſtituto tan-
quam veniente ex iudicio teſtatoris ex-
preſſo excludi coniunctus, qui non venit,
20 niſi ex tacito, † vt diximus in eodem ſecundo cap.
qu 2 num. 72. Et in his terminis conſiderant Ang.
de Gamb. de teſtam gl. 42 nu. 5. verſ. Et eſt no-
tandum, Goz ad. in d. l. vn. nu. 2. verſ. Tertio C.
quand. non pet. part. Iaſ. conſ. 141. col. 6. verſ.
Hinc videmus, vol. 2. Gul. Ben. in d. cap. Raynu-
tius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num.
116. Crott. in d. l. re coniuncti, nu. 52 verſ. Prima,
& ibi Alcia. num. 44. Dec. in d. l. teſtamento. 6.
num. 1. verſ. Sed aduertendum, C. de impub. &
al. ſub. Cagn. in rub. C. qui adm. num. 52. Ant.
Fum de coniunct. cap. 10. num. 7. Gomez. d. tom.
1. varia. reſol. cap. 3. num. 26. verſ. Cuius ratio
eſt, & cap. 10. num. 36. verſ. Cuius ratio eſt,
Mantic. de con. vlt. volun. d. lib. 4. tit. 11. num.
15. Men. de praeſumpt. d. lib. 4. praeſ. 87. nu. 1. verſ.
Et ratio, & conſ. 661. nu. 7. & 8.

Nec obſtat, ſi dicatur, hanc non eſſe
veram rationem excluſſionis, quia alio-
quin ſequeretur, tacitam ſubſtitutionem,
in qua ſupradicta ratio ceſſat, non exclu-
dere ius accreſcendi, quod tamen perſpi-
cuè falſum eſt, vt nos late oſtendemus in hoc cap.
qu. 22. num. 4. Qua ratione Polit. in d. l. re
coniuncti, num. 71. verſ. Tu tamen, Rip. in l. 1. n.
180. ff. de vulg. Cagn. in d. l. vn. num. 52. C.
21 quand. non pet. part. & alij plerique moti † ſu-
pradictam rationem improbarunt, quia
reſpondeo, imò etiam in tacita praedi-
22 ctam rationem militare: † nam, licet cen-
ſeatur tacita, quoad inductionem, ſcili-
cet, quia non deducitur ex apertis, & cla-
ris verbis teſtatoris, ſed ex interpretatio-
ne legis, quae ita voluiſſe teſtatorem in-
terpretatur, tamen, quatenus conſidera-
tur, vt ſubſtitutio, & ſic, vt diſpoſitio fa-
cta à teſtatore, non poteſt cenſeri, vt taci-
ta, ſed vt expreſſa: Eſt enim ſubſtitutio,
& ſic diſpoſitio teſtatoris ita à lege intel-
lecta, ſicuti latè oſtendemus in eadem qu. 22. nu.
4. & ſeqq. vbi rem hanc fuſius exponemus.

Secundò verò, cum ſubſtitutus veniat
ex prouiſione teſtatoris, Conſequens eſt,
vt debeat excludere coniunctum, qui ve-
nit ex prouiſione legis, vt diximus in eodem
2. cap. qu. 2. num. 72. Semper enim prouiſio
hominis legis prouiſionem tollit, l. ſi. C. de
23 pact. conu. † Ita ratiocinantur Alex. conſ. 109. nu.
1. vol. 2. Iaſ. in d. l. re coniuncti, num. 155. & ibi
Alcia. num. 44. Iaſ. in l. cum proponas. 3. nu. 14.
C. de hered. inſt. in l. fin. num. 6. C. de inſt. &
ſubſt. & in d. l. vn. num. 27. C. quand. non pet.
par. Gul Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. ſi abſq;
liberis ſecundo in materia vulgaris ſubſtitutionis, n.
74. verſ. Tertio Alcia. conſ. 40. num 2. lib. 9.
Ant. Fum. de ſubſtit. in materia vulgaris ſubſtitu-
tionis, num 20. Trentac. de ſubſtit. d. part. 1. cap.
15. num. 1. Burſat. conſ. 262. num. 34. Craſſ. in d.
§. ſubſtitutio quaeſt. 13. num. 1. Ant. Genea. de Iur.
accr. num. 21.

Nec eſt contrarium, quod etiam tacitè
ſubſtitutus, qui & ipſe ex legis prouiſio-
ne venit, coniunctum excludat, quia reſ-
ponſio patet ex ijs, quae ſupra diximus;
Nam, quia tacita ſubſtitutio, quatenus
conſideratur, vt ſubſtitutio cenſetur diſ-
poſitio à teſtatore facta, ideò hoc reſpe-
ctu ſubſtitutus ex hominis, non ex legis
prouiſione venire intelligitur, vt latè oſten-
demus in eadem qu. 22. num. 4. & ſeq.

Tertiò, cum ius accreſcendi ſit reme-
24 dium ſubſidiarium, † vt docent omnes, quos
referemus num. ſeq. debet per conſequentias
ceſſare exiſtente ſubſtituto, quoniam hęc
eſt natura earum rerum, quae in ſubſidiū
introductae

introductæ ſint *l. in cauſa. 17. in prin. ff. de*
25 *minor. l. 1. §. aſt prætor ff. de dolo.* † *Ita ratiocinantur Paliſ. in d. l. re coniunctis, num. 71. verſ. Propter quæ, & ibi Alciat. num. 44 Dec. in d. l. teſtamento 6. nu. 1. C. de impub. & al. ſubſtit. Cugn. in d. l. vn. nu. 53. C. quand. non pet. part. Menoch. conſ. 141. num. 21. Ruſtic. ad l. cum auus. 101. lib. 3. cap. 10. num. 104. Grutia. d. cap. 741. diſcep. for. num. 19.* Quamobrem dicimus, ius accreſcendi ita demum habere locum, ſi de parte vacante, non ſit à teſtatore diſpoſitum, *vti videre eſt apud eos, quos retulimus in qu. proced. num. 48.*

Quarto ſubrogatus in alterius locum cenſetur eodem iure, quo is, in cuius locum ſubrogatur *l. hæredem. 60. ff. de reg. iur. cap. ſane 11. De off. & pot. iud. deleg.* Sed ſubſtitutus ſubrogatur in locum inſtituti, & ſic coniuncti *l. vlt. verſ. tunc enim C. de hæred. inſtit. l. pen. ff. de inoff. rupt. l. quamuis. 4. C. de impub. & al. ſubſt. l. cui fundus 55. ff. de cond. & dem. Rip. in l. 1. num. 180 ff. de vulg. Planus. inter varios tract. de inuent. ſecundum impreſſionem Taurinenſem qu. 243. num. 103.* Ergo, quemadmodum coniunctus feciſſet alteri coniuncto partem, & cum excluſiſſet, ſi fuiſſet admiſſus, *vt diximus in 7. cap. qu. 21. num. 10.* ita etiam debet facere, & excludere
26 re ſubſtitutus, † *vt in his terminis arguūt Ruin. d. conſ. 28. num. 5. verſ. Nec debent, vol. 2 & Rip. in d. l. re coniunctis, nu. 125.* Confirmatur hoc ex eo, quia, qui per alium admittitur ad partem, facit partem, *vt diximus in 7. cap. q. 40. nu. 2.* Sed coniunctus, licet per ſe non admittatur ad partem, admittitur tamen per alium, qui in ipſius locum ſuccedit,
27 *vt dictum eſt.* Ergo debet facere partem, † & per conſequentias excludere ius accreſcendi. *Ita Rub. in l. pater filium. 14. nu. 129. ff. de inoff.*

Nec obſtat, ſi dicatur, hoc procedere, ſi is, qui ſuccedit, veniat ex perſona illius, cuius loco ſubrogatur, ſecus vero, ſi ex perſona propria, vt venit ſubſtitutus, quia
28 verius eſt, procedere, † etiamſi veniat ex perſona propria, vt pater ex eo, qui venit iure repræſentationis: nam, licet is veniat ex perſona propria, non ex perſona illius, qui repræſentatur, ſcilicet, quia repræſentat gradum non perſonam, *vt diximus in 9. cap. qu. 1. num. 17.* tamen ita facit partem coniuncto, vt feciſſet is, cuius loco ſuccedit, *vt oſtendimus in eodem 9. cap. qu. 10 nu. 9.* Denique confirmatur hoc ipſum
29 ex eo, quia † ius accreſcendi non poteſt habere locum, niſi portio omnium deficiat, *vt diximus in 7. cap. qu. 36. num. 1.* Quod in propoſito dici nequit, ſcilicet, quia, licet portio non capiatur à coniuncto, capitur tamen à ſubſtituto, qui coniuncti loco ſuccedit, *vt dictum eſt. Ita arguit Rip. in d. l. re coniunctis, num. 125. & in d. l. 1. num. 180. ff. de vulg.*

Quintò demum, cum dato ſubſtituto ceſſet ratio, propter quam ius accreſcendi fuit introductum, ſcilicet, quia, licet portio non accreſcat cohæredi, non tamen decedit teſtator pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, cum illa portio pertineat ad ſubſtitutum, qui ſuſtinet cauſā teſtamenti *l. 3. §. fin. ff. de lib. & poſth.* Conſequens eſt, vt ceſſare quoque debeat ius
30 ipſum accreſcendi, † *vt in ſpecie conſiderant Rip. in d. l. 1. num. 180 ff. de vulg. Trentacinq. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. num. 2. & nos etiam diximus in 3. cap. quaſt. 2. num. 11.* Sanè poſtrema hæc ratio ita demum vera eſt, ſi tra-
31 ctemus † de iure accreſcendi hæreditario, & ſimus in caſibus, in quibus ius accreſcendi non naſcitur ex coniunctione, in quibus terminis procedit ſupradicta ratio, *vt oſtendimus in eodem 3. cap. quaſt. 2. num. 6. & ſeqq.* Cœterùm, ſi loquamur de legatis, & fideicommiſſis, aut etiam de hæreditatibus, & quæſtio ſit inter coniunctos, verius eſt, rationem non à ceſſante prædicta iuris accreſcendi cauſa, ſed ab iis, quæ ſupra diximus, eſſe deducendam, ideo, quia in illis caſibus ius accreſcendi non fuit introductum cauſa euitandę illius abſurditatis, ſed ex natura coniunctionis, & voluntate teſtatoris, *vti demonſtrauimus in eodem 3. cap. quaſt. 2. num. 1. & ſeqq.*

Dicet aliquis, imò regulariter coniunctum debere excludere ſubſtitutum, & ei præferri, quia, cum veniat, vt inſtitutus, ſiue, vt legatarius, aut fideicommiſſarius, & ſic ex primo gradu, debet cenſeri magis dilectus, quàm ſubſtitutus, qui venit
32 ex ſecundo, † & per conſequentias ei præferri *ex regula l. Publius. 36. §. fin. ff. de cond. & dem.* Verum reſpondeo, hoc pro-
33 cedere † reſpectu partis principalis, ideſt, eius partis, in qua fuit inſtitutus, aut aliter honoratus: nam, ſi in ea habeat ſubſtitutum, debet, vt prædilectus ei præferri. Quamobrem dicimus ſubſtitutionem ceſſare, quandiu inſtitutio poteſt habere locum *l. quandiu 3. & l. quandiu 68. ff. de acq. hæred.* Cœterùm reſpectu partis aſſignatæ coniuncto, qui defecit, & ad quam duo concurrunt, nempè coniunctus veniens per ius accreſcendi, & ſic ex diſpoſitione legis, & ſubſtitutus veniens ex diſpoſitione teſtatoris, verius eſt, hunc cenſeri magis dilectum & per conſequentias illi debere præferri ſecundum ea, quæ ſupra diximus. *Ita reſpondet Alcia. in d. l. re coniunctis, num. 46. verſ. Quod ideò procedit.* Idque adeo verum eſt, vt procedat

Primo, qualitercunque veniens per ius accreſcendi ſit coniunctus, ideſt, ſiuè ſit coniunctus re, ſiuè verbis, ſiue vtroq;
34 modo, † *vt declarant Ruin. conſ. 28. num. 5. vol. 2. Ant. Fum. de coniunct. cap. 10. num. 7. & de ſubſtit. verſ. Subſtitutio vulgaris, num. 20.* & ſiue ſit coniunctus coniunctione hominis, ſiue coniunctione legis *l. fi. in prin. ff. de vulg. & latius dicemus in quaſt. ſeq. num.* Ex quo intelligimus ſubſtitutionem non ſolum excludere ius accreſcendi, ſed etiam ius nō
35 decreſcendi, † *vt ſcribunt Ruin. d. conſ. 28. n. 5. verſ. Etiam, vol. 2. Dec. conſ. 61. num. 42. vol. 2. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. nu. 20. Grutia. d. cap. 741. diſcep. for. nu. 16. & 22.*

Secūdò procedit, ſiuè tractemus de hæreditatibus, ſiuè de legatis, & fideicōmiſſis,
36 † *vt de hæreditatibus conſtat ex d. l. 2. §. ſi duo ff. de bon. poſſ. ſec. tab. d. l. fin. in prin. ff. de vulg.*

& d. l. ſi poſthumus 14 §. quod vulgo, verſ. Ideòq; ff. de lib. & poſt. De legatis verò, & fideicommiſſis ex d. l. vn. §. in primo, §. pro ſecundo, & §. ſin autem aliquid ſub conditione C. de cadu. toll. De omnibus verò ſcribunt Azo in Summ. C. de cad. toll. num. 19. Ruin. d. conſ. 28. num. 4. in fi. vol. 2. Ant. Fum. de coniun. cap. 10. num. 7. Baldus in §. ſi eadem num. 20. Inſt. de legat.

Tertiò procedit, etiamſi in perſona coniuncti concurrat aliqua prædilectionis cauſa, puta ſanguinis coniunctio, quę dilectionem arguit: Nam ſola coniunctio ſanguinis non ſufficit ad impediendum, ne ſubſtitutus coniuncto præferatur,
37 tur, † *vt ſcribunt Gomez. tom. 1. variar. reſol. cap. 3. n. 37. verſ. Sed aduertendum, Surd. deciſ. 54. n. 2. verſ. Sed reſpondebatur.* adeo, vt etiamſi coniunctus ſit filius teſtatoris, nihilo-
38 minus ei ſubſtitutus præferatur, † *d. l. ſi poſthumis. 14. §. quod vulgo verſ. Ideòque, & ibi Iaſ. n. 6. ff. de lib. & poſth. Rip. in d. l. 1. n. 181. verſ. Amplia ſecundo ff. de vulg. Alciat. in d. l. re coniunctis n. 45. verſ. Vade ſit, & conſ. 40. nu. 4. lib. 9. Io. Gut. in d. l. vn. nu. 47. C. quand. non pet. part. Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 4 tit. 11. n. 19. Men. de præſump. lib. 4 præſ. 87. nu. 6. Pereg. de fideicomm. art. 13. n. 5. Surd. d. deciſ. 54. n. 2. verſ. Sed reſpondebatur, Gratian. d. cap. 741. diſcept. for. n. 21.* Niſi in caſibus, quos referemus *infra num. 54. & in qu. ſeq. nu.* &

Et hoc eſt, quod dicimus, ſubſtitutum præferri coniuncto, quicumque fuerint
39 inſtituti, & quicumque ſubſtituti, † ideſt, ſiuè fuerint inſtituti extranei, & ſubſtituti filij, ſiuè contra inſtituti filij, & ſubſtituti extranei, *vti videre eſt apud Soc. Iun. in d. l. heredes mei. 57. §. cum ita n. 70. verſ. Nota etiam, & verſ. Item etiam ff. ad Trebell.*

Hinc intelligimus, ſubſtitutum multò magis excludere matrem eius, cui facta eſt ſubſtitutio, & ſic vxorem teſtatoris, cum tractetur de hæreditate viri, in qua
40 mulier nullum habet priuilegium, † *vt eſt doctr. gl. in l. vlt. in verb. prior in fi. C. de inſt. & ſubſt. & nos latiùs dicemus in hoc cap. quaſt. 22. num. & ſeqq.*

Præterea ſupradicta multò faciliùs procederent, ſi is, qui vult venire per ius accreſcendi, eſſet hæres particularis: Nam, quia non aliter ei tota hæreditas accreſcit, quam, ſi deficiant omnes hæredes vniuerſales, *vt diximus in 7. cap. qu. 10. nu. 16.* & in propoſito non poſſint dici omnes deficere, cum ſuperſit vulgariter ſubſtitutus, qui vniuerſaliter inſtitutus intelligitur, cum vulgaris ſubſtitutio ſit ſecundi hæredis inſtitutio *l. ex facto. 43. §. Lucius Titius in fi. ff. de vulg.* ideò fit, vt, donec is ſperatur, non poſſit hæredi particulari
41 tota hæreditas accreſcere, † *vt diximus in eadem qu. 10. nu. 16.*

Denique, cum ſupradicta procedant in ipſimet hæredibus inſtitutis, ſeù coniunctis, conſequens eſt, vt multò faciliùs procedant in ipſorum hæredibus, qui veniunt iure tranſmiſſionis: Quamobrem,
42 & ipſi à ſubſtitutis excluduntur, † *vt docet Bald. de Vbald. iunior conſ. vlt. vol. Zilet. conſ. 22. num. 27 vol. 1.* ſcilicet, quia non poſſunt habere plus iuris, quam habuerint defuncti *l. nemo plus iuris 55. ff. de reg. iur.*

Planè interdum ſupradicta ceſſant; & ſubſtitutio non excludit ius accreſcendi: Primum enim, ſi ex coniecturis conſtet talem eſſe voluntatem teſtatoris, non admittetur ad partem vacantem ſubſtitu-
43 tus, ſed coniunctus, † *vt ſcribunt Bart. in d. l. re coniunctis n. 33. & ibi Iaſ. nu. 160. Rip. num. 128. Alciat. nu. 44. verſic. Sed & ſi, & nu. 46. Soc. Sen. in d. l. 1. nu. 48. & ibi Rip. nu. 182. ff. de vulg. Soc. Sen. conſ. 37. nu. 5. vol. 3. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu. 116. Gozad. in d. l. vn. nu. 2. verſ. Tertiò, C. quand. non pet. part. Ant. Fum. de coniunct. cap. 10. nu. 7. Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1 cap. 15. nu. 17. Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 4. tit. 11. n. 21. Men. de præſumpt. d. lib 4. præſ. 87. nu. 7. & conſ. 50. nu. 14. Surd. d. deciſ. 54. num. 1. Duar. ad tit. ff. de vulg. cap. 10. verſ. Alia quæſtio eſt:* Nam ex voluntate defun-
44 cti coniunctus ſubſtituto præfertur, † *vt ſcribunt Bald. in l. quidam teſtamento. 30. in fi. ff. de vulg. Seb. Sap. in l. teſtamento. 6. nu. 11. verſic. Secundò, C. de impub. & al. ſubſt. Alciat. in d. l. re coniunctis nu. 45. verſ. Sed & ſi, Io. Guter. in d. l. vn. num. 48. C. quand. non pet. part. Ant. Fum. de coniunct. d. cap. 10. n. 7. Zuz. de ſubſtit. cap. 1. num. 31. Duar. ad tit. ff. de vulg. cap. 10. verſ. Alia quæſtio eſt,* ſiuè voluntas ſit ex-
45 preſſa, ſiuè tacita, † *vt declarant Bart. in d. l. re coniunctis num. 33. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu. 116. Gomez. tom. 1. variar. reſol. cap. 3. nu. 26. verſ. Quod tamen limita, Io. Guter. in d. l. vn. nu. 48. C. quand. non pet. part.* & vero etiam præ-
46 ſumpta, † *vt not. Bart. in l. quidam teſtamento. 30. nu. 1. & ibi Imol. nu. 1. Alex. n. 3. ff. de vulg. Bart. in l. 2. §. ſi duo nu. 2. ff. de bon. poſſ. ſec. tab. Iaſ. conſ. 141. col. 6. verſ. Hinc videmus vol. 2. & conſ. 143. num. 8. verſ. Hinc videmus. vol. 4. Io. Gaud. in d. l. re coniunctis nu. 82. Roll. conſ. 70. nu. 58. vol. 3. Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 4 tit. 11. nu. 21. Men. de præſumpt. d. lib. 4. præſ. 87.*
47 *n. 7.* ac veriſimilis, † *ſecundùm Cran. conſ. 754. num. 1. verſ. Coniunctum etiam,* adeo, vt ſuffi-
48 ciat quælibet etiam leuis coniectura, † *ſecundùm Alb. conſ. 31. nu. 13. tametſi contrarium ſcripſerit Alciat. in d. l. re coniunctis nu. 46. verſ. Quod ideò procedit,* Quam in rem vulgò ſolet adduci *l. quidam teſtamento. 30. ff. de vulg.*
49 vbi Iulianus, † ideò partem vacantem ſcribit ad cohæredem non ad ſubſtitutos pertinere, quia in ſpecie ibi propoſita euidenter apparebat, teſtatorem ita demum voluiſſe hæreditatem ad ſubſtitutos ſpectare, ſi tota vacaſſet, quod ex eo colligit, quia teſtator plures, quàm duodecim vncias inter ſubſtitutos diſtribuerat, *ſecundum ea, quæ dicemus infra num. 60. & in qu. ſeq. num.* Itaque prælationis cauſam deducit ex voluntate teſtatoris, quã eſſe talem præſumit ductus coniectura, vt apparet ex illis verbis, *Reſpondit eam videri voluntatem patrisfam. fuiſſe, vt tertio gradu ſcriptos heredes ita demum ſubſtituerit ſi tota hereditas vacaſſet, idque apparere euidenter ex eo, quod plures quam duodecim vncias inter eos diſtribuiſſet, & ideircò partem quartam hereditatis, de qua quæritur, ad Quietum pertinere.*

Nec obſtat, ſi dicatur, cohæredem ibi

non

non ideò admitti, quia voluntas teſtato-
ris fuerit cum ſubſtituto præferre, ſed,
quia defecerat conditio ſubſtitutionis,
ſcilicet, quia teſtator ita demum volue-
rat ſubſtituere tertios hæredes, ſi omnes,
tàm inſtituti, quàm primo loco ſubſtitu-
50 ti defeciſſent, † *vt conſiderant Bald. in d. l. qui-
dam teſtamento. 30. in prin. ff. de vulg. Duar. lib.
2. de iur. accr. cap. 16. Mantic. de coniect. vlt.
vol. d. lib. 4. tit. 11. nu. 21.* quia reſpondeo,
licet verum ſit, ideò ibi admitti cohære-
dem, quia defecerat cõditio, ſub qua (ſaltē
tacitè) fuerat vocatus ſubſtitutus, non
ideò tamen minus rectè dicitur admitti,
quia teſtator voluit eum præferre ſubſti-
51 tuto: † Nam, quoties teſtator vocat ali
quem ſub conditione, quæ ius legitimum
alteri conſeruat, dicitur eum vocato
præferre, vt ecce, ſi teſtator aliquem in-
ſtituto ſubſtituat ſub conditione, ſi de-
ceſſerit ſine liberis, non cenſetur quidem
liberos ex teſtamento vocare, ſed, quia
conſeruat illis ius legitimæ ſucceſſionis,
ideò dicitur eos præferre ſubſtituto *in l.
Lucius. 85. vbi gl. in verb. liberos ff. de hæred. in-
ſtit.* Et ſimili ratione, ſi inſtituat aliquem
ſub conditione, ſi legitimus hæres non
vindicauerit hęreditatem, licet non cen-
ſeatur legitimum inſtituere, & eſt verior,
& receptior opinio, tamen, quia con-
ſeruat illi volenti adire ius legitimæ ſuc-
ceſſionis, ideò dicitur eum inſtituto prę-
ferre *l. ſi quis ita hæres inſtituatur. 82. & ibi gl.
in verb. vendicante ff. de hæred. inſtit. Bart. in d. l.
quidam teſtamento. 30. nu. 5. & ibi Alex. nu. 3. ff.
de vulg. Iaſ. d. conſ. 141. col. 6. verſ. Sic etiam
vol. 2. & d. conſ. 143. nu. 8. verſ. Sic etiam vol. 4.*
Denique, ſi is, qui duos habet filios im-
puberes, coniunctim eis aliquem ſubſti-
tuat, ſi deceſſerint in pupillari ætate, vel
ſubſtituat nouiſſimo in pupillari ætate
decedenti, licet non cenſeatur eos inui-
cem ſubſtituiſſe, quia tamen inter eos cõ-
ſeruat ius legitimę ſucceſſionis, ideò dici-
tur fratrem in ſucceſſione fratris ſubſti-
tuto præferre *l. vel ſingulis 37. ff. de vulg. §.
vel ſingulis, Inſtit. de pupill. l. pen. C. de impub.
& al. ſubſt.*

Nec obſtat; quod prælatio ſupponat
52 vocationem † *§. præferuntur, Inſt. de Senat.
Conſ. Tert. & nos diximus in conſ. 72. nu. 31.* quę
ceſſat in coniuncto, quippè qui ad par-
tem vacantem non à teſtatore, ſed à lege
vocatur, *vt diximus in 2. cap. qu. 2. num. 45.*
53 quia hoc verum eſt, † ſi ſpectemus voca-
tionem expreſſam. Cœterùm, ſi tacitā,
magis eſt, vt etiam coniunctus dicatur à
teſtatore vocatus, & hoc modo præla-
tus: Tacitè enim vocare intelligitur, qui
non adimit id, quod poterat adimere *l.
conficiuntur. 8. in prin. ff. de iur. codic. l. 1. §. ſecun-
dùm ff. de leg. 3.* Verum igitur eſt, probare
Iuliani locum, quod dicimus, ex volun-
tate teſtatoris coniunctum præferri ſub-
ſtitutò. Ex quibus autem cauſis, & con-
iecturis talis voluntas deducatur, ſi quæ-
ramus, conſtat deduci

54 Primum ex amore filiorum, † *vt docet
Alciat. in d. l. re coniuncti n. 45. verſ. Sed, & ſi:*
Nam, quia pater magis diligit filium,
quam alios, ideò fit, vt interdum ex hac
cauſa cenſeatur eum voluiſſe ſubſtituto
55 præferre, † *ſecundùm Mantic. de coniect. vlt.
vol. lib. 4. tit. 11. nu. 21. Surd. d. deciſ. 54. nu. 2.
verſ. Sed reſpondebatur.* Quam in rem di-
56 ſtinguendum eſt: † Aut enim ſubſtitu-
tio eſt tacita, & præfertur filius, *vt dicemus
in hoc cap. qu. 22. nu.* Aut verò eſt expreſ-
ſa, & tunc, aut facta eſt vni tantum, &
præfertur ſubſtitutus, *vt diximus ſupra n. 4.*
Aut verò facta eſt pluribus, & præfertur
filius, non ſolùm, quando copulatiuè,
aut collectiuè, aut etiam ſimpliciter fa-
cta proponitur, quibus caſibus ex com-
muni pręfertur coniunctus etiam ſi ſit ex-
traneus, *vt oſtendemus in qu. ſeq. nu. &*
ſed etiam, quando facta eſt diſiunctiuè,
ſiuè alternatiuè: nam fauore filiorum di-
ſiuncta reſoluitur in coniunctam, *vt ex eo-
rundem ſententiam dicemus in eadem qu. ſeq. n.*
Itaque in hoc caſu ſpeciale eſt in filio, vt
ſubſtituto præferatur, *vt ibidem dicemus n.*

ſecundò verò deducitur eadem volun-
57 tas ex dilectione vxoris, † *ſecundùm Alciat.
in d. l. re coniuncti nu. 45. verſ. Sed, & ſi:* Nam,
quia maritus, qui vxorem ex parte, &
ventrem ex alia parte ſcripſit hæredem,
cenſetur vxorem æquè, vt filium dilexiſ-
ſe, ideò fit, vt, ſi filius ante aditam de-
ceſſerit, eius portio non ad ſubſtitutum,
quem ei, ſi non naſceretur, pater dede-
rat, ſed ad vxorem venientem per ius ac-
creſcendi pertinere debeat ex coniectura
voluntatis *ex l. vlt. C. de inſtit. & ſubſtit. ſecun-
dum intellectum Bart. & aliorum, quos referemus
in hoc cap. qu. 22. nu. & ſeqq.* Sed hæc ſen-
tentia communiter eſt improbata, quia
verius, & receptius eſt, ſubſtitutum, etiā ſi
veniat in caſu tacito, nihilominus præ-
ferri matri illius, cui facta eſt ſubſtitu-
tio, & ſic vxori teſtatoris, cum tractetur
de hæreditate mariti, in qua mulier nul-
lum habet priuilegium, *vt oſtendemus in ea-
dem qu. 22. nu. & ſeqq.* Planè, ſi eſſet ma-
ter teſtatoris aliud eſſet dicendum: nam,
& ipſa ad exemplum filij præferretur ſub-
ſtituto venienti in caſu tacito, *vt dicemus
ibi num.*

Tertiò colligitur eadem voluntas ex
forma ſubſtitutionis: Nā, ſi facta ſit duo-
bus, aut pluribus ſub ea conditione, quæ
per vnius deficientiam non purificetur,
quia ſubſtitutus admitti non poteſt, ideò
fit locus ſubſtituto venienti per ius accre-
58 ſcendi † *l. quidam teſtamento. 30. ff. de vulg.*
Itaq; in hoc caſu ſubſtitutio ius accre-
ſcendi non excludit, nec eo potentior
intelligitur. Quamobrem dicimus con-
iunctum præferri ſubſtituto, quoties in-
terpretamur conditionem non extitiſſe,
59 † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. quidam teſta-
mento. 30. in fi. ff. de vulg. Mantic. de coniect. vlt.
vol. d. lib. 4. tit. 11. nu 25.* & hoc ideò, quia
60 † talis cenſetur fuiſſe voluntas teſtatoris,
qui eo modo ſubſtituit: nam ita demum
cenſetur voluiſſe admitti ſubſtitutum, ſi
omnes inſtituti defecerint, & ita tota hę-
reditas vacauerit, quę res efficit, vt inter
cohæredes cenſeatur ius accreſcendi cõ-
ſeruaſſe, & eo modo coniunctum ſubſti-
tuto

tuto prætuliſſe, *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num.53.* Huius rei exempla ſint.

Primum, ſi teſtator expreſſim ſubſtituat in tota hæreditate: nam, quia talis diſpoſitio non poteſt ſuum effectum ſortiri, niſi omnes inſtituti deficiant, ne alioquin magna reſultet abſurditas, quod ſcilicet, aut per vnius deficientiam ſuccedat ſubſtitutus etiam in portione iam alteri quæſita, aut diſpoſitio de tota hæreditate loquens in parte tantùm verificetur, ideò fit, vt, ſi vnus tantùm repudiet, vel moriatur, non poſſit, quaſi deficiente conditione locum habere ſubſtitutio, eaque ratione portio ad cohæredem venientem per ius accreſcēdi pertine-
61 re debeat † *d. l. quidam teſtamento. 30. Et ibi Bart. nu. 5. ff. de vulg. Ang. in d. l. heredes mei. 57. §. cum ita nu. 5. ff. ad Treb. Alex. conſ. 91. nu. 6. verſ. Et per hoc, & verſ. Nec obſtat, & nu. 7. vol. 1. Duar. ad tit. ff. de vulg. cap. 10. verſic. Alia quæſtio eſt, Et nos latiùs dicemus in quæſt. ſeq. num.* Conſtat enim in eo caſu mentem teſtatoris eſſe, vt coniunctus ſubſti-
62 tuto præferatur, † *vt ſcribit Alciat. in d. l. re coniunctis num. 46.* Quamobrem dicimus, ratione euitandę abſurditatis, ne quid ineptè dicatur, ius accreſcendi pręferri ſubſti-
63 tuto, † *vti videre eſt apud gl. in d. l. quidam teſtamento. 30. in verb. diſtribuiſſet, verſ. Supplet ergo, & ibi Bald. verſ. Item not. & Imol. nu. 3. ff. de vulg.*

Secundùm exemplum ſit, ſi duobus, aut pluribus facta ſit ſubſtitutio, vel copulatiuè, vel collectiuè: nam, quia locum non habet, niſi conditio in omnium perſonis verificetur, ideò fit, vt vno tantùm deficiente non ſubſtitutus, ſed coniunctus admittatur, *vt latiùs dicemus in qu. ſeq. num.*

Tertium ſit exemplum, ſi ſubſtitutio facta ſit ſimpliciter, aut indefinitè; nam, quia, & in hoc caſu requiritur omnium inſtitutorum deficientia, vt locum habere poſſit ſubſtitutio, ideò, ſi vnus tantùm deficiat, eius portio non ad ſubſtitutum, ſed ad coniunctum per ius accreſcend pertinebit, *vt latiſſimè oſtendemus in eadem qu. ſeq.*

Poſtremò, quod dicimus, ſubſtitutionem excludere ius accreſcendi, proce-
64 dit, † ſi tàm ſubſtitutus, quàm is, cui facta eſt ſubſtitutio, ſit perſona diuerſa ab eo, qui venit per ius accreſcendi. Cœterùm, ſi ſit eadem, magis eſt, vt ius accreſcendi non excludat. Itaque, ſi cohæres cohæredi ſubſtitutus ſit, non cenſebitur ſublatum ius accreſcendi, ſed cum ſubſtitutione coniunctum. Quamobrem cohæres ad partem vacantem duplici iure venire poterit, ideſt, & iure ſubſtitutionis, & iure accreſcendi, *vt latè oſtendimus in 9. cap. qu. 16. num. 7. & ſeqq.* Et ſimili modo, ſi is, qui ex duabus partibus inſtitutus eſt, & in vna ſubſtitutum habet, adeat ex ea, in qua non habet ſubſtitutum, licet alteram poſteà repudiet, nihilominus eam per ius accreſcendi, quod cum inſtitutione coniunctum eſt, etiam inuitus conſequetur, *l. ſi ſolus. 79. in prin. ff. de acq. hared. & nos latè diximus in eodem 9. cap. qu. 28. num. 9.* Itaque etiam in hoc caſu ius accreſcendi ſubſtitutioni præferretur.

S V M M A R I V M.

1 *Cognitio generis influit ad cognitionem ſpecierum.*

An, & quando expreſſa ſubſtitutio ius accreſcendi excludat.

Quæſtio Vigeſima prima.

HÆc Quæſtio inter Auctoris ſcripta inuenta non eſt; ſed eius diſcuſſio facilè poteſt haberi ex his, quæ in præcedenti tradita ſunt. Quia cum in ea actum ſit in genere, AN, & quando datione vulgaris ſubſtituti cenſeatur teſtator ius accreſcendi ſuſtuliſſe? quid in præſenti (quæ ex illa, velut ſpecies à genere fluit) ſtatuendum ſit, ſine magno labore poterit cognoſci. Co-
1 gnitio enim generis † influit ad cognitionem ſpecierum *l. 1. ff. de reb. credit.* Lumen etiam aliquod huic rei afferunt, quæ ſupra ſcripta ſunt *in cap. 9. qu. 4.* Confugiat igitur ad ſupradictas quæſtiones, qui huius intellectum cupit habere.

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutus tacitè, & coniunctus, qui venit ex iure accreſcendi, pares ſunt, & num. ſeq. ſed contrà num. 19. & ſeqq.*
3 *Ceſſante ratione excluſionis, ceſſare quoquè debet ipſa excluſio.*
4 *Subſtitutio vulgaris excludit ius accreſcendi, ſiuè ſit expreſſa, ſiuè tacita; Et ſiuè ſit tacita in ſpecie, & expreſſa in genere, vt eſt illa, quæ ſub reciproca, aut compendioſa continetur num. 5. Siuè ſit omninò tacita, vt eſt illa, quæ ſub expreſſa pupillari continetur, num. 6.*
7 *Intellectus l. vlt. C. de hered. inſt.*
8 *Intellectus l. vlt. C. de inſtit. & ſubſt.*
9 *Taciti, & expreſſi par eſt vis ius.*
10 *Qui venit ex diſpoſitione legis fundata in præſumpta voluntate teſtatoris præfertur illi, qui ſimpliciter venit ex diſpoſitione legis.*
11 *In concurſu præfertur ille, qui plures habet qualitates prælationis.*
13 *Ceſſante cauſa diſpoſitionis, ceſſat, & ipſa diſpoſitio.*
15 *Qui venit ex diſpoſitione hominis, haud dubiè præfertur ei, qui venit ex diſpoſitione legis.*
16 *Diſpoſitio legis, vt plurimum eſt ſubſidiaria ad diſpoſitionem hominis.*
17 *Qui venit ex ſubſtitutione tacita, venit ex diſpoſitione hominis, & num. ſeq.*

An,

An, & quando tacita ſubſtitutio ius accreſcendi excludat.

Quæſtio Vigeſima ſecunda.

NVnc videamus de ſubſtitutione tacita, & diſpiciamus, an & ipſa ius accreſcendi excludat. Dubitationem autem facit in primis illud, quia, qui pares ſunt, & pari nituntur iure, pariter quoque ſunt ad emolumentum admittendi, nec inter eos poteſt eſſe prælationi locus, *vt latè oſtendimus in 5. cap. quaſt. 46. nu. 46. & ſeqq.* Sed tacitè ſubſtitutus, qui venit ex ſubſtitutione vulgari, & coniunctus, qui
1 venit ex iure accreſcendi, ſunt pares, † ſcilicet, quia vterque venit ex ſubſtitutione tacita, *vt de vulgariter ſubſtituto conſtat ex l. Titius, & Seius. 24. cum 2. ll. ſeqq. ff. de hered. inſt. De coniuncto vero ex l. ſi Titio. 63. §. Iulianus ff. de leg. 2. & nos diximus in 2. cap. quæſt. 2. num 42. Et in his terminis arguit Gomez. tom. 1. variu. reſol. cap. 3. num. 26. verſ. Sed aduertendum, & cap. 10. num. 36. verſ. Aduerten-*
2 *dum tamen*, & pari nituntur iure, † quod patet ex eo, quia vterque venit ex interpretatione, & diſpoſitione legis, fundata tamen in tacita, ſeu præſumpta, & veriſimili voluntate teſtatoris, *vt de tacitè ſubſtituto conſtat ex l. iàm hoc iure 4. verſ. Ita enim ff. de vulg. & l. vlt. C. de inſtit. & ſubſt. & ſcribunt Polit. in d. l. re coniuncti, num. 71. verſ. Tu tamen, & omnes, quos infra proximè referemus, De coniuncto verò latè diximus in 2. cap. quæſt. 2. num. 6. & ſeqq.* Ergo pariter quoque ſunt ad vacantem portionem admittendi, nec alter alteri præferendus erit. *Ita urguent Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 3. nu. 26. verſ. Sed aduertendum, & cap 10. num 36. verſ. Aduertendum tamen, & verſ. Confirmatur, Craſſ. in §. ſubſtitutio quæſt. 13 nu. 2.*

Secundò dubitationem facit illud, quia ceſſante ratione excluſionis, ceſſare quo-
3 que debet & ipſa excluſio † *l. pater filium. 14. & l. ſi is, qui. 31. in prin. ff. de inoff. l. 2. §. ſi mater, verſ. Cum enim ff. ad Tertul. latè Tiraq. in regula, Ceſſante cauſa, in lit. E num. 96.* Sed in tacita ſubſtitutione ceſſat ratio, propter quàm ſubſtitutus excludit coniunctum, ſiuè dicamus rationem eſſe, quia expreſſum facit ceſſare tacitum, *vt retulimus in hoc cap. quæſt. 20 num. 19.* ſiuè, quia prouiſio hominis tollit prouiſionem legis, *vt retulimus ibi num. 23.* cum vtraque ſit tacita, & legis non hominis prouiſio, *vt dictum eſt.* Ergo ceſſare quoque debet & ipſa coniuncti excluſio.

Verum his non obſtantibus verius, & receptius eſt, non ſolum expreſſam ſubſtitutionem excludere ius accreſcendi,
4 ſed etiam tacitam. † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in l. fin. num. 53. & ibi Alex. circa fin. & Iaſ. num. 9. C. de hered. inſt. Bald. in l. fin. num. 1. verſ. Item determinatio, & ibi Alex. num. 2. verſ. Sed in terminis, Iaſ. num. 6. Dec. num. 7. C. de inſt. & ſubſt. Alex. in l. 1. num. 38. verſ. Et, quod intellectus, & ibi Soc. Sen. num. 48. Rip. num. 180. & 181. ff. de vulg. Iaſ. in d. l. re coniuncti, num. 156. & ibi Crott. num. 52. verſ. Prima, Rip. num. 125. & 126. Alc. num. 45. verſ. Conſtat ergo. Polit. num 71. verſ. Tu tamen, Iaſ. in l. vn. num. 27. & ibi Purp. num. 90. Io. Gaud. num. 43. vbi teſtatur hanc eſſe communem C. quand. non pet. part. Iaſ. in l. 3. in ſecunda lect. num. 4. ff. ſi cert. pet. & in l. ſi duobus 16. §. heres, num. 12. ff. de leg. primo Bertr. conſ. 33. num. 3. vol. 4. Ruin. conſ. 28. num. 5. vol. 2. & conſ. 83. num. 8. vol. 3. Alcia. conſ. 40. num. 4. lib. 9. Polit. de ſubſtit. partic. 6. nu. 26. Decia. conſ. 83. num. 68. vol. 4. Treutuc. de ſubſtit. part. 1. cap. 13. num. 12. & cap. 15. nu. 3. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, & receptam ſcribentium ſententiam, Odd. conſ. 10. nu. 48. & conſ. 39. num. 61. Gomez tom. 1. varia. reſ. cap. 3. nu. 26 verſ. Et in tantum, Burſat. conſ. 262. num. 32. vbi teſtatur, hanc eſſe communiorem ſententiam, & num. 34. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num 17. Craſſ. in §. ſubſtitutio qu. 13. nu. 2. Pereg. de fideic. artic. 9. num. 13. Men. de præſumpt. lib. 4. praſ. 87. num. 5. Magc. deciſ. Flor. 4. num. 4. Surd. deciſ. 152. num. 4. Sebon. conſ. 27. num. 23. vol. 1. Gratia. diſc. forenſ. cap. 741. nu. 20. Duar. lib. 2. de Iur. accr. cap. 16.* Siuè ſit tacita in ſpecie, ſed expreſſa in genere, & ſic mixta, vt eſt illa, quæ ſub reciproca, aut compē-
5 dioſa continetur, † *de qua ſpecialiter loquuntur Ruin. d. conſ. 28. nu. 5. vol. 2. Surd. deciſ. 54. num. 4. Sebon. d. conſ. 27. num. 24. vol 1.* ſiuè ſit tacita omninò, vt, quæ continetur
6 ſub expreſſa pupillari, † *de qua loquuntur Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 3. num. 26. verſ. Ex quo ſingulariter, & cap. 10. nu. 36. verſ. Et in tantum, Io. Guter. in d. l. vn. num. 43. verſ. Et text. C. quand. non pet. part. Craſſ. in d. §. ſubſtitutio quæſt. 13. n. 2. Kuſtic. ad l. cum aune 101. lib. 3. cap. 10. num. 103. ff. de cond. & dem.* Probatur autem hæc ſententia.

Primo *l. vlt. C. de her. inſt.* vbi Iuſtinianus ait, ſi teſtator *prius herede Plotio ſibi inſtituto ſic adiecerit, Sempronius Plotij hæres eſto*, exiſtimandum eſſe *eum dixiſſe, ſi non Plotius hæres ſibi fuerit, tunc Sempronium in locum, partémue Plotij ex ſubſtitutione vocari, ita, vt ex conſequentia verborum Plotius quidem inſtitutus, Sempronius autem ſubſtitutus inuenitur:* Nam in hu-
7 ius legis ſpecie † Plotius hæres inſtitutus habebat cohęredē, vt patet ex illis verbis, *partémue Plotij*, quippè, quæ ſignificant Plotium, non ad totum fuiſſe vocatum, ſed ad partem, quod dici non poſſet, ſi cohæredem non habuiſſet, ſcilicet, quia fuiſſet ad totum vocatus, etiamſi ex parte tantū fuiſſet hæres inſtitutus, *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 1. num. 1.* Et ſubſtitutio eidem facta non eſt expreſſa, ſed tacita, quia non deducitur ex claris, & apertis verbis teſtatoris, ſed lex ita voluiſſe, & diſpoſuiſſe teſtatorem interpretatur, id deducendo ex quadam verborum conſequentia, vt apparet ex illis verbis, *Tunc etenim exiſtimandum eſt, eum dixiſſe*, & ex illis, *ita, vt ex conſequentia verborum Plotius quidem inſtitutus, Sempronius autem ſubſtitutus inuenitur*, quæ res operatur, vt ſubſtitutio cenſeatur tacita, non expreſſa, *l. Titius, & Seius 34. cum 2. ll. ſeqq. ff. de hered. inſt.* Et tamen Plotio deficiente vult, ſubſtitutum admitti eo ipſo, quod ait

Sempronium vocari in partem Plotij. Omnimodo igitur probat hic locus, ſubſtitutum excludere coniunctum, etiamſi ſubſtitutio non ſit expreſſa, ſed tacita. *Et ita ibi not. Bald. nu. 53. Alex. circa fin. & Iaſ. nu. 9. Et præter eos Alex. in d. l. 1. num. 38. verſ. Et, Quod intellectus, & ibi Soc. Sen. num. 48. ff. de vulg. Et in ſpecie declarant Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 3. num. 26. verſ. Et in tantum, & cap. 10. num. 36. verſ. & in tantum, & Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 13. num. 12. & cap. 15. num. 4.*

Secundò probatur (ſi pleriſq; credi-
8 mus) *l. vlt. C. de inſtit. & ſubſt.* vbi, † cum teſtator inſtituiſſet vxorem ex parte, & ex alia poſthumum, eidemque, ſi non naſceretur, ſubſtituiſſet extraneum, nato poſthumo, & in pupillari ætate defuncto vult Iuſtinianus admitti ſubſtitutum, ſi mater ſit præmortua; Itaque, licet ſubſtitutio ſit tacita, ſcilicet, quia in caſum, quo poſthumus naſceretur, & decederet in pupillari ætate, non legitur extraneus ſubſtitutus, ſed intelligitur ſubſtitutus per interpretationem legis, nihilominus excludit hæredes matris venientes per ius accreſcendi, quippè, quod à matre tranſmittitur ad hæredes, *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 62. num. 6.* Ergo etiam tacita ſubſtitutio ius accreſcendi excludit. *Et ita in ſpecie declarat Trentac. d. part. 1. cap. 15. num. 4. verſ. Secundo, & vlt. Et eſt de mente omnium, quos referemus infra nu. 15. & ſeqq.*

Verum ex ijs, quæ dicemus *infra num. & ſeqq.* facile erit intelligere, locum hunc perperam in hanc rem adduci, quia nos hic tractamus de tacita vulgari, cũ alioquin ibi tractetur de tacita pupillari, quę, licet non excludat matrem à marito datam cohæredem filio, excludit tamen alios pupilli ſucceſſores, puta fratres, aut ſorores, *vt ibi latiùs oſtendemus.*

9 Tertio probatur, quia † taciti, & expreſſi par eſt virtus *l. cum quod. 3. ff. ſi cert. pet.* Sed expreſſa ſubſtitutio ius accreſcendi excludit, *vt latè oſtendimus in hoc cap. quæſt. 20. num. 1 & ſeqq.* Ergo, & tacita.

Quartò (ſecundum aliquos) probatur
10 ratione: Nam, † qui venit ex diſpoſitione legis fundata in præſumpta voluntate teſtatoris præfertur illi, qui ſimpliciter venit ex diſpoſitione legis, cum duo vincula ſint fortiora vno §. *ſed hodie Inſt. de adeptio,* & in concurſu præferatur ille, qui
11 plures habet qualitates prælationis † *Auth. ceſſante C. de legit. hæred. Auth. Itaque C. comm. de ſucceſſio.* Sed tacitè ſubſtitutus venit quidem ex diſpoſitione legis, ſed fundata in præſumpta voluntate teſtatoris, *vt diximus ſupra num. 2.* quippè, qui veriſimiliter idem diſpoſuiſſet, ſi de caſu nõ expreſſo cogitaſſet, *vt not. omnes in d. l. iam hoc iure. 4. ff. de vulg.* Coniunctus verò per ius accreſcendi venit ex ſola diſpoſitione legis non fundata in voluntate teſtatoris, *vt ſcribunt omnes, quos retulimus in 2. cap. qu. 2. num. 45.* Ergo etiam tacitè ſubſtitutus debet coniuncto præferri, & excludere ius accreſcendi. *Ita arguit Trentac. d. part. 1. cap. 15. num. 5. & 6.*

Sed huius argumenti nullam vim eſſe
12 credo, † quia, licet non inficier, ius accreſcendi plerunque ex mera poteſtate iuris proficiſci, *vt patet ex ijs, quæ diximus in 2. cap. qu. 2. num. 46. & ſeqq.* verum tamen eſt, regulariter fundari in tacita, ſeu pręſumpta, & veriſimili voluntate teſtatoris, *vt diximus ibi num. 5. & ſeqq.* ſcilicet quia deducitur ex vi coniunctionis, à qua voluntatis coniectura colligitur, *vt ibi oſtendimus nu. 14.* Quamobrem non poteſt cauſa pręlationis deduci ex voluntate teſtatoris, quippè, quæ ita iuri accreſcendi, vt ſubſtitutioni ineſt.

Quintò (ſecundum eoſdem) probatur
13 alia ratione: † Nam ceſſante cauſa diſſa diſpoſitionis ceſſat & ipſa diſpoſitio *l. adigere. 6. §. quamuis ff. de iur. patr. cap. cum ceſſante D: appellat.* Sed cauſa iuris accreſcendi ceſſat, vbi adeſt ſubſtitutus etiãſi ſubſtitutio ſit tacita, ſcilicet, quia ius accreſcendi ideò introductum eſt, ne teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *vt ex recepta DD. ſententia retulimus in 3. cap. quæſt. 1. num 1.* Et hæc ratio ceſſat exiſtente ſubſtituto etiam tacitè, quippè, qui venit ex teſtamento, & impedit, ne teſtator pro ea parte decedat inteſtatus. Ergo ceſſare etiam debet ipſum ius accreſcendi. *Ita ratiocinatur Trentac. d. part. 1. cap. 15. num. 6. verſ. Confirmatur.*

Sed neque huius argumenti vim aliquã
14 eſſe credo, † quia prædicta non eſt generalis iuris accreſcendi ratio, cum illud regulariter non ſit ob illam cauſam introductum, ſed ex vi, & natura coniunctionis, quæ ſuum effectum operatur etiamſi ſupradicta ratio ceſſet, *vt oſtendemus in eodem 3. cap. qu. 1. nu. 3. & ſeqq*

Sextò igitur (ſecundum nos) probatur alia ratione: nam, qui venit ex diſpoſitione hominis, haud dubiè præfertur ei,
15 qui venit ex diſpoſitione legis, † *vt patet ex ijs, quæ diximus in hoc cap. quæſt. 20. num 23.* ſci-
16 licet, quia † diſpoſitio legis, vt plurimum eſt ſubſidiaria ad hominis diſpoſitionem *l. ſi quis poſthumos. 9. §. ſi filium, verſ. Sed & ſi hæres ff. de lib. & poſth. l. vn. in prin. ff. ſi tab. teſt. null. ext.* ideòque non aliter habet locum, quam, ſi illa ceſſet, *ex regula, quam retulimus in eadem qu. 20. num. 24.* Sed, qui venit ex ſubſtitutione tacita, vtique venit ex
17 diſpoſitione hominis, † tametſi à lege interpretata, & intellecta: Nam talis interpretatio non impedit, quominus diſpoſitio cenſeatur adhuc hominis non legis,
18 ſcilicet, quia † lex ita interpretatur teſtatorem voluiſſe, & diſpoſuiſſe *d. l. vlt. verſ. tunc etenim C. de hær. inſt. d. l. vlt. C. de inſtit. & ſubſt. d. l. Titius & Seius 24. ff. de hær. inſt. d. l. iam hoc iure. 4. ff. de vulg.* ſiuè interpretatio ſit extenſiua, vt euenit, cum ſubſtitutionem in vno caſu factam porrigit ad aliũ, ſiuè ſit comprehenſiua, vt, cum ambigua verba teſtatoris in ſubſtitutionem reſolui interpretatur, *ſecundum ea, quæ docemus infra num 20.* nam vtroque caſu conſiderat ſubſtitutionem, vt diſpoſitionem factam ab homine, non à lege, quia cenſet teſtatorem ita ſubſtituiſſe, & ſic diſpoſuiſſe, *vt*

de

de prima conſtat ex d. l. iam hoc iure. 4. ff. de vulg. ibi, ut vtrumque caſum ſubſtituiſſe intelligatur, De ſecunda verè ex d. l. vlt. verſ. Tunc etenim C. de har. inſt. ibi, exiſtimandum eſt, eum dixiſſe, & ibi, Sempronius autem ſubſtitutus intelligatur. Contra verò, qui venit per ius accreſcendi venit ex diſpoſitione legis, non hominis, *vt diximus in 2. cap. quaſt. 2. num. 45.* quia tale ius non ab homine, ſed à lege fuit introductum, *vt diximus in eodem 2. cap. in prin. nu. 3.* Ergo, qui venit ex ſubſtitutione tacita, debet ei, qui venit per ius accreſcendi præferri.

Nec obſtat, quod etiam ius accreſcendi fundetur in voluntate teſtatoris, ſaltem præſumpta, & intellecta, cum lex præſumat, teſtatorem, ſi de hoc caſu cogitaſſet, fuiſſe ita diſpoſiturum, *vt ſcribunt ij, quos retulimus in eodem 2. cap. quaſt. 2 nu. 10.* quia ex hoc non ſequitur, eum, qui venit per ius accreſcendi, poſſe dici venire ex diſpoſitione teſtatoris: Nam lex non interpretatur, teſtatorem ita diſpoſuiſſe, vt facit in ſubſtitutione tacita, ſed ita fuiſſe diſpoſiturum, ſi de hoc caſu cogitaſſet. Itaque conſiderat diſpoſitionem, non, vt factam, ſed, vt faciendam. Quamobrem diſpoſitio, non hominis, ſed legis cenſeri debet.

Neque obſtant contraria: Ad primum
19 enim reſpondeo negando paritatem: † Primo, quia, licet ſubſtitutus ſemper veniat ex voluntate defuncti, *vt diximus ſupra num. 17.* non tamen ex ea ſemper venit cohæres, cum ius accreſcendi, quod ei competit, plerunque ex mera iuris poteſtate proficiſcatur, vt euenit in omnibus caſibus, in quibus ideò locum habet, ne teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *ſicuti demonſtrauimus in 2. cap. quaſt. 2. num. 15. & in cap. 3. quaſt 2. num. 6.* Secundo, quia, licet ſimus in ijs caſibus, in quibus ius accreſcendi ex tacita defuncti voluntate proficiſcitur, vt, cum iure coniunctionis portio accreſcit, *ſi. uti demonſtrauimus in eodem 2. cap. qu. 2. n. 48. & in d. cap. 3. qu 2. nu. 1.* quo caſu negari non poteſt, quin vterque veniat ex tacita voluntate defuncti, non tamen ſubſtitutus,
20 & coniunctus pares ſunt, quia † voluntas, quæ ineſt iuri accreſcendi, eſt permiſſiua, non diſpoſitiua, *vt diximus in eodem 2. cap. qu. 2. nu. 19* quæ vero ineſt ſubſtitutioni, eſt diſpoſitiua, ſcilicet, quia lex ita voluiſſe, & diſpoſuiſſe teſtatorem interpretatur, *vt diximus ſupra num. 18.* Quamobrem illa conſideratur, vt legis, non, vt hominis diſpoſitio, *vt diximus in eodem 2. cap. qu. 2. num 45.* hæc verò contra, vt diſpoſitio hominis, non, vt legis, *ſicuti diximus ſupra num. 17* Denique illa eſt voluntas ſubſidiaria, *vt diximus in hoc cap. qu. 20. num. 24.* hæc verò principalis. Quo fit, vt hæc illi ſit præferenda: Semper enim ea, quæ principaliter inducta ſunt, ijs præferuntur, quæ ſunt introducta in ſubſidium, *vt diximus in eadem qu. 20 num. 25.* & voluntas diſpoſitiua præfertur permiſſiuæ. Hinc dicimus, voluntatem, quæ in tacita ſubſtitutione continetur, eſſe fortiorem, & vehementiorem ea, quæ continetur in iure
21 accreſcendi, † *vt videre eſt apud Gomez. d. tom. 1. varia. reſol. cap. 3. num. 26. verſ. Tamen iſta, & cap 10. num 36. verſ. Vel aliter & 3.*

Denique non obſtat, quod etiam ius accreſcendi dicatur tacita ſubſtitutio, quia reſponſio patet ex ijs, quæ diximus *in eodem 2. cap. qu. 2. nu. 60. & ſeqq.* nam impropriè, & abuſiuè ſubſtitutio dicitur, & illa verba, quaſi ſubſtitutus, ſimilitudinem denotant, non veritatem: Significant enim legata à deficiente relicta debere præſtari à coniuncto, cui pars illius accreſcit, quaſi à ſubſtituto, id eſt, eodem iure, quo legata ab Inſtituto relicta à ſubſtituto præſtantur, *vt ibi declarauimus n. 81.* Denique, dicitur ſubſtitutio non ab homine, ſed à lege facta, *vt ibidem oſtendemus num.*

Ad ſecundum verò. Cætera deſunt.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas ita colligitur ex actu inutili, vt ex vtili; Declara, vt num 2. & ſeqq. vbi quando per actum inutilem ex voluntate agentis ſequatur prohibitio, ſiue ademptio, & excluſio latiſſimè.*

2 *Tranſlatio etiam inutilis ex voluntate teſtatoris perpetuam inducit ademptionem.*

3 *Subſtitutio inutilis ex alia cauſa, quam præteritionis, non excludit ius accreſcendi, quando extraneus, id eſt non coniunctus, ſed tertius ſubſtitutus eſt.*

4 *Subſtitutio non excludit ius accreſcendi ſi ſit inutilis, & num. ſeqq. ſiuè ſit inutilis ab initio, ſiuè facta ſit inutilis ex poſt facto num. 8. & 9.*

10 *Subſtitutio ex poſt facto redditur inutilis varijs modis, de quibus hic vſque ad num. 15.*

12 *Ius accreſcendi non excluditur, ſi ſubſtitutus deficiat morte.*

16 *Intellectus l. 2. §. ſi duo ff. de bon. poſſ. ſec. tab.*

17 *Intellectus l. quidam teſtamento. 30. ff. de vulg.*

18 *Intellectus l. ſi ita ſcriptum. 8. in princ. ff. de bon. p. ſſ. ſec. tab.*

19 *Prohibitio iuris accreſcendi, quæ fit per dationem ſubſtituti, fit contemplatione ipſius ſubſtituti.*

20 *Prælatoria diſpoſitiones non cenſentur totaliter excludere, ſed ita demùm, ſi is, qui prælationem habet, vtatur iure ſuo.*

21 *Subſtitutio eſt quædam diſpoſitio prælatoria.*

22 *Qui ſubſtituit vult coniuncta præferre ſubſtitutum.*

24 *Teſtamentum non reuocatur nuda voluntate.*

25 *Teſtamentum non reuocatur ex poſteriore teſtamento inutili, id eſt quod rectè factum non eſt.*

26 *In legatis, & fideicommiſſis poteſt teſtator prohibere ius accreſcendi.*

29 *Ademptio, & excluſio, quæ per tranſlationem fit, diuerſis reſpectibus poteſt dici, vel expreſſa, vel tacita.*

30 *Subſtitutio diuerſis reſpectibus poteſt dici expreſſa, & tacita.*

33 *Prohibitio, ſeu excluſio, quæ ſub conditione expreſſa, vel tacita fit, non nocet, niſi conditio purificetur.*

34 *Prohibitio iuris accreſcendi, quæ fit per dationem ſubſtituti, eſt conditionalis, quia intelligitur ſi ſubſtitutio locum habeat declara num. 57.*

35 *Teſtator per dationem vulgaris ſubſtituti, prohibet ius accreſcendi non per modum ademptionis, & priuationis, ſed per modum prælationis; Declara num. 69.*

38 Sub-

38 *Subſtitutio tollit ius accreſcendi, cum diſtinctione tamen, de qua ibi, & num. ſeqq.*

46 *Vulgaris ſubſtitutio expirat aditione.*

47 *Subſtitutus non præfertur coniuncto in caſibus, in quibus etiam poſt emolumentum acquiſitum locum habere poteſt ius accreſcendi, ſed cõtra n. 48.*

49 *Subſtitutio inutilis ex cauſa præteritionis, quia ſcilicet poſthumus à ſubſtituto præteritus ſit, excludit ius accreſcendi, quando non cohæres, ſed extraneus ſubſtitutus eſt; Et cur num. 51. & ſeqq. Amplia num. 73. & ſeqq. Et limita num. 79. & ſeqq. Et per eam fit locus inteſtatæ ſucceſſioni num. 62. & 63. & cur, num. 70.*

53 *Poſthumus ideò rumpit gradum, vt ſibi non alijs faciat locum, & num. 65.*

58 *Gradus, à quo poſthumus præteritus eſt rumpitur, imò iam ab initio inutilis cenſetur nu. 76. Declara num. 90.*

60 *Teſtamentum eſt indiuiduum, & pro parte rumpi non poteſt.*

64 *Iuris accreſcendi tria requiſita referuntur vſque ad num. 68.*

71 *Trentacinquius refertur, & declaratur num. 72.*

78 *Si à primis hæredibus poſthumus exhæredatus ſit, à ſecũdis vero præteritus, & à tertijs exhæredatus, & deliberantibus primis moriatur poſthumus, deindè repudient inſtituti, hæreditas, nec ad ſecundos, nec ad tertios, ſed quaſi rupto teſtamento ad legitimos hæredes pertinebit.*

86 *Intellectus l. ſi poſthumus. 14. in princ. ff. delib. & poſth.*

88 *Subſtitutus ſi ante purificatam conditionem deceſſerit, & poſteà inſtituti defecerint, non excludit ius accreſcendi, licet à ſubſtituto poſthumus non fuerit exhæredatus; quia,*

89 *Poſthumus, ità demum rumpit teſtamentum, ſi res ad eum caſum reducatur, in quo deberet hæreditas ad eum gradum pertinere, à quo eſt præteritus, & ſic ad gradum ſubſtitutorum.*

92 *Poſthumus non poteſt in locum ſubſtituti, qui non eſt, ſuccedere, & eo modo rumpere gradum, qui non eſt.*

93 *Subſtitutio licet inutilis, aut effectu carens, non excludit ius accreſcendi, quando non extraneus, ſed cohæres cohæredi ſubſtitutus eſt; Et ratio num. 94. Amplia, vt procedat etiamſi ex cauſa præteritionis inutilis ſit num. 97. Sed tunc non conſequatur cohæres partem deficientis iure ſubſtitutionis, ſed iure accreſcendi num. 99. Contra tamen num. 100. 105. 108. ſed reſponde, vt ibi.*

101 *Exhæredatio non fit à perſona, ſed à gradu.*

102 *Exhæredatio ab vno gradu facta, non cenſetur in alio repetita, licet eadem perſona ex vtroque vocetur, & num. 104.*

103 *Inſtitutus poteſt ſibi ipſi ſubſtitui.*

105 *Intellectus l. pen. verſ. Sed ſi ego ff. de iniuſt. rupt.*

106 *Aduerſatiua natura eſt, vt tàm in iure, quàm in facto aduerſetur.*

An, & quando inutilis ſubſtitutio ius accreſcendi excludat.

Quæſtio Vigeſima tertia.

SVpereſt, vt tertiò, & vltimò loco videamus, quid, ſi ſubſtitutio ſit inutilis, an, & ipſa ius accreſcendi excludat. Dubitationem autem facit illud, quia ius accreſcendi toties cenſetur prohibitum, & ſublatum, quoties conſtat talem eſſe voluntatem teſtatoris, *vt diximus in hoc cap. quæſt. 19. num. 1.* Sed, vbi facta eſt ſubſtitutio, etiam inutilis, conſtat voluntatem teſtatoris eſſe, vt prohibeat, & excludat ius accreſcendi, ſcilicet, quia, qui ſubſtituit, ſine dubio vult illud prohibere, & excludere, *vt diximus in hoc cap. qu. 20. n. 1.* & talis voluntas ita intelligitur ex actu
1 inutili, vt ex vtili † *l. ſi. ff de reb. cor. l. planè. 34. in prin. ff de leg. 1. l. legatum. 24. §. ſi. ff. de adim. leg.* Qua ratione fit, vt translatio etiam inutilis ex voluntate teſtatoris per-
2 petuam inducat ademptionem † *d. l. planè. 34. in prin. l. & ſi transferam. 20. & d. l. legatum. 24. §. pater ortos ff. de adim. leg. Vin. deciſ. 337. num. 1. part. 2. vbi refert ita deciſum.* Ergo per talem ſubſtitutionem, quantumuis inutilem debet cenſeri prohibitum, & ſublatum ius accreſcendi. *Ita argunt Bart. in d. l. re coniuncti num. 35. & ibi Polit. num. 73. Rip. num. 132. Soc. Sen. in l. 5. n. 48. verſ. Sed idem Bart. ff de vulg. Polit. de ſubſtit. particul. 6. num. 52. Craſſ. in § ſubſtitutio qu. 13. num. 3.*

Primus eſt, quando ſubſtitutus eſt extraneus. Ideſt, non coniunctus, ſed tertius, & ſubſtitutio eſt inutilis, non ex cauſa præteritionis, ſed ex alia, puta ex vna earum, *quas referemus infra nu. 8. & ſeqq.* Et tunc omnes fatentur, talem ſubſtitu-
3 tionem non excludere ius accreſcendi. † *Ita conſuerunt Bart. in d. re coniuncti nu. 38. verſ. Si ſubſtitutio, & ibi Crott. n. 61. & 67. Io. Gand. n. 84. Bart. in l. penult. n. 3. verſ. Reſpondee, & ibi Ang. num. 1. Imol. num. 3. Caſtr. num. 1. verſ. Sed, quæ eſt ratio ff. de iniuſt. rupt. Ang. in l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Sed hoc non placet ff. de lib. & poſth. in l. 2. num. 5. verſ. Quarto caſu C. de teſt. mil. Imol. in l. 1. § ſi ex funde num. 75. ff. de hæred. inſtit. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 48. verſ. Circa ſecundum, & verſ. Secundo caſu ff. de vulg. Ant. Fum. de coniun. cap. 10. nu. 8. Trentacinq. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. nu. 8. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 11. num 18.* Eiuſdem opinionis fuerunt etiam ij, qui ſimpliciter tradiderunt, ſubſtitutionem non excludere ius
4 accreſcendi, ſi ſit inutilis, † *vt Caſtr. in l. quidam teſtamento. 30. nu. 1. in ſi. ff. de vulg. Polit. de ſubſtit. partic. 6. num. 51. in ſi. & in d. l. re coniuncti nu. 73. Rip. in l. 1. nu. 183. verſ. Ex præmiſſis ff de vulg. Men. de præſumpt. lib. 4 præſ. 87. num. 4. Duar. lib. 2. de iur. accr. cap. 16.* vel lo-
5 cum non habeat, † *vt Men. de præſumpt. d. lib. 4. præſ. 40. num. 17. & 18. Pereg. de fideicommiſſ. art. 9. num. 13. verſ. Sed demum, & eſt de mente eorum, quos referemus infra num. 8.* vel non habeat

6 beat effectum, † vt Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo
num. 16. verſ. Et pro prædicta, & num. 81. verſ.
Et pro prædictu ff. de hæred. inſtit. Alex. in d. l.
quidam teſtamento. 30. num. 4. & ibi Iaſ. num. 2.
verſ. Secundò not. ff. de vulg Duar. d. lib. 2. de
7 iur. accr. cap. 16. vel ceſſet, † vt Bart. in l. 2. §.
ſi duo num. 1. ff. de bon. poſſ. ſec. tab. Soc. Iun. in
l. centurio. 15. num. 128. & ibi Ceph. num. 187. ff.
de vulg. Idque tradunt procedere, ſiuè ſub-
8 ſtitutio ſit inutilis ab initio, † vt ſcribunt
Caſtr. in d. l. pen. num. 1. verſ. Sed, quæ eſt ratio
ff. de iniuſt. rupt. & in d. l. quidam teſtamento. 30.
num. 1. in fi ff. de vulg. Trentacinq. de ſubſtit. d.
part. 1. cap. 15. num. 8. vt, quia minus ritè
facta ſit, vt apud Alciat. in d. l. re coniunctis nu.
46. verſ. Idemque, vel ſubſtitutus ſit incapax,
aut is, qui non erat in rerum natura; Si-
9 uè facta ſit inutilis ex poſt facto, † vt ſcri-
bunt Caſtr. in d. l. pen. num. 1. verſ. Sed, quæ eſt
ratio ff. de iniuſt. rupt. & in d. l. quidam teſtamen-
to. 30. nu. 1. in fi. ff. de vulg. Trentacinq. de ſubſt.
d. part. 1. cap. 15. num. 8. vt, quia ſubſtitu-
10 tionis conditio defecerit; d. l. quidam teſta-
mento. 30. & ibi not. Bald. in prin. Ang. num. 1.
in fi. Imol. in prin. & Caſtr. num. 1. ff. de vulgar.
aut ſubſtitutus deceſſerit viuo teſtatore,
11 † vt in d. l. quidam teſtamento, & apud Ang. in d.
l. pen. nu. 1. ff. de iniuſt. rupt. aut etiam pen-
dente conditione, aut poſt eius euentum,
ſed ante aditam hæreditatem, quod ſignifi-
cant dicentes ſimpliciter non excludi, ſi ſubſtitutus
12 deficiat morte, † vt Ant. Fum. de coniun. cap. 10.
num. 7. aut vno ex ſupradictis temporibus
factus ſit incapax, aut poſt euentum con-
13 ditionis repudiauerit hæreditatem, † vt
in l. 2. §. ſi duo ff. de bon. poſſ ſec. tab. & §. ſi ve-
rò inſtitutio, Auth. de hæred. & Falc. coll. 1 &
apud Ang. in d. l. pen, num. 1. ff. de iniuſt. rupt.
Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo nu. 16. verſ. Et pro
prædicta, & num 81. verſ. Et pro prædicta ff. de
hæred. inſt. Ant. Fum. de coniun. d. cap. 10. nu. 7.
Trentacinq de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. n. 8. Duar.
d. lib. 2. de iur. accr. cap. 16. Aut denique de-
fecerit ex alia quacunque cauſa; vt eſt de
mente dicentium ſubſtitutionẽ nõ exclu-
14 dere ius accreſcendi, ſi defecerit, † vt Ruin.
15 conſ. 131. n. 7. vol. 3. vel facta ſit caduca, vt Al-
ciat. in d. l. re coniunctis nu. 46. verſ. Sed, & ſi ſub-
ſtitutio. Probatur autem hæc ſententia.
Primò l. 2. §. ſi duo ff. de bon. poſſ. ſec. tab.
vbi Vlpianus, Si duo, inquit, ſint hæredes in-
ſtituti, primus, & ſecundus, ſecundò tertius ſub-
ſtitutus, omittente ſecundo bonorum poſſeſſionem,
tertius ſuccedet, Quod ſi tertius noluerit hæredita-
tem adire, vel bonorum poſſeſſionem accipere, reci-
dit bonorum ſucceſſio ad primum, nec erit ei neceſſe
petere bonorũ poſſeſſionem, ſed ipſo iure ei accreſcet:
Hæredi enim ſcripto, ſicut portio hæreditatis, ita,
& bonorum poſſeſſio accreſcit: Nam ex his ver-
16 bis apparet, † ſubſtitutum, qui poteſt ex-
cludere coniunctum, facere eidem locũ,
ſi nolit hæreditatem ad ſe pertinere, &
ita operetur, ne locũ habeat ſubſtitutio.
Secundò probatur l. quidam teſtamento. 30.
17 ff. de vulg. vbi, † cum quidam teſtamento
Proculum ex parte quarta, & Quietum
ex parte dimidia, & quarta hæredem in-
ſtituiſſet, & Quieto Florum, Proculo So-
ſiam hæredes ſubſtituiſſet, Deinde, ſi
neque Florus, neque Soſia hæredes eſ-
ſent, tertio gradu, ex parte dimidia, &
quarta coloniam Leptitanorum, & ex
quarta complures hæredes ſubſtituiſſet,
in plures, quam in tres vncias, & Quie-
tus hæreditatem adiiſſet, Proculus, & So-
ſia viuo teſtatore deceſſiſſent, Iulianus ex
facto conſultus reſpondit, partem quar-
tam hæreditatis proculo datam ad Quie-
tum per ius accreſcendi pertinere, quia,
licet teſtator eidem Proculo ſubſtituiſſet
Soſiam, & Soſiæ complures hæredes, ſub-
ſtitutio tamen non potuit habre locum,
non in perſona Soſiæ, quippè, qui viuo
teſtatore deceſſerat, neque in perſona cę-
terorum, quippè, qui ex voluntate te-
ſtatoris ita demum cenſebantur vocati,
ſi neque Florus, neque Soſia hæredes ex-
titiſſent, & hoc modo tota hæreditas va-
caſſet, quæ res dici non potuit eo ipſo,
quod Quietus hæreditatem adierat. Om-
nimodo igitur probat hic locus, ſubſtitu-
tionem, quæ locum non habet, non im-
pedire ius accreſcendi. Et ita ibi not. Bald.
Ang. Imol. Caſtr. Alex. Iaſ. & alij.
Tertiò probatur l. ſi ita ſcriptum. 8. in prin.
18 ff. de bon. poſſ ſec. tab. vbi, † cum teſtator
ita ſcripſiſſet, Sempronius ex parte dimidia hæ-
res eſto, Titius, ſi nauis ex Aſia venerit, ex parte ter-
tia hæres eſto. Idem Titius, ſi nauis ex Aſia nõ vene-
rit, ex parte ſexta hæres eſto, Iulianus ait, Ti-
tium non ex duabus partibus hæredem
ſcriptum, ſed ipſum ſibi ſubſtitutum in-
telligi, ſcilicet, quia teſtator inſtituit eum
ex triente, ſi nauis ex Aſia venerit, quod,
ſi non venerit, quo caſu deficerit inſtitu-
tio, & triens deberet alteri accreſcere,
ſubſtituit eundem Titium non in triente,
ſed in ſextante, ideòque ſi nauis ex Aſia
venerit, iure inſtitutionis conſecururum
trientem, ſed, quia ſextans, ad quem iu-
re ſubſtitutionis vocabatur, manet va-
cuus, proptereà quod defecit ſubſtitutio-
nis conditio, ideò fit, vt is ſextans de-
beat vtrique pro portione hæreditaria
accreſcere. Ergo etiam ex hoc loco pa-
tet, ſubſtitutionem, quæ non habuit ef-
fectum, non impedire ius accreſcendi.
Quartò probatur, quia prohibitio iu-
ris accreſcendi, quæ alicuius contem-
platione fit, ita demum ſuum effectum
operatur, ſi ſuccedat is, cuius contem-
platione fit, vt patet ex ijs, quæ diximus in hoc
cap. qu. 19. num. 19. Sed prohibitio iuris ac-
creſcendi, quæ fit per dationem ſubſtitu-
ti, vt diximus in hoc ipſo cap. qu. 20. nu. 1. haud
dubiè fit contemplatione ipſius ſubſtitu-
19 ti † vt ſcribunt ij, quos proximè referemus. Ergo,
ſi is non ſuccedat, non operabitur in per-
ſona coniuncti effectum excluſionis. Ita
argumnt Crott. in d. l. re coniunctis num. 67. & ibi
Alciat. num. 46. verſ. Et, licet, Trentacinq. de
ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. num. 8.
Quintò probatur, quia diſpoſitiones
prælatiuæ non cenſentur totaliter exclu-
ſiuæ, ſed ita demum, ſi is, qui prælatio-
20 nem habet, vtatur iure ſuo † §. præferuntur
Inſt. de Sen. Conſ. Tert. iuncta l. 2. §. ſed ſi ſine
ſuis, & §. ſi mater, verſ. Cum enim ff. eod. Nam,
quia prælatio ſupponit in perſona illius,
cui fit, vocationem, vt diximus in hoc cap.

qu.20. num.52. ideò ſit, vt, ſi deficiat is, qui
prælationem habebat, debeat alter, quaſi
vocatus admitti *d. l. 2. §. ſed ſi ſine ſuo, &*
§. ſi mater verſic. Cum enim ff. ad Tertul. Sed
ſubſtitutio eſt quædam diſpoſitio præla-
21 tiua, † ſcilicet, quia, qui ſubſtituit, vult
22 coniuncto præferre ſubſtitutum, † *vt ſcri-*
bit Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. nu.8.
Et eſt de mente eorum omnium, quos retulimus in
hoc cap. qu. 20. num. 9. & multis ſeqq. & refere-
mus infra num.35. Ergo non cenſebitur to-
taliter excludere coniunctum, ſed ita de-
mum, ſi ſubſtitutus ad ſucceſſionem ad-
mittatur.

Neque obſtat, quod prohibitio, ſiuè
ademptio, & excluſio ita fiat per actum
inutilem, vt per vtilem, cum fiat volun-
tate teſtatoris, quæ colligitur etiam ex
actu inutili, *vt diximus ſupra nu. 1. & 2.* quia
ad hoc contrarium variæ reſponſiones
afferuntur.

Primum enim reſpondent nonnulli,
23 hoc procedere † in ijs, quæ pendent à me-
ra voluntate diſponentis, ſecus verò in
alijs, vt patet ex reuocatione teſtamen-
ti, quæ, quià nuda voluntate fieri non
24 poteſt † *§. ex eo Inſtit. quib. mod. teſt. inf.* ideò
nec inducitur ex actu inutili, ideſt, ex po-
ſteriore teſtamento, quod ritè factum nō
25 eſt † *l. ſi fil. nu.7. ff. de lib. & poſth. l. ſi quis eum.*
16. §. fin. ff. de vulg. l. cum in ſecundo. 16. ff. de
iniuſt. rupt. l. ſi iure. 18. ff. de leg. 3. d. §. ex eo,
Inſtit. quib. mod. teſt. inf. Vnde, cum prohi-
bitio, ſiuè excluſio iuris accreſcendi nō
pendeat à mera voluntate teſtatoris, ſci-
licet, quia teſtator id prohibere non pò-
teſt hæredibus inſtitutis, vt eſt receptior
DD. ſententia, *ſicuti demonſtrauimus in hoc*
cap. qu.16. nu.20. & ſeqq. & qu.17. nu.40. & ſeqq.
Conſequens eſt, vt talis prohibitio, ſiuè
excluſio non inducatur ex ſubſtitutione
inutili. *Ita reſpondet Trentacinq. de ſubſt. d. part.*
1. cap. 15. num. 13. Et eſt de mente eorum, quos
referemus infra num. 93. de entium, multò facilius
admitti coniunctum, ſi ſimus in ijs caſibus, in qui-
bus teſtator ius accreſcendi prohibere nequit.

Verùm hæc reſponſio, licet in ſe vera
26 ſit, non tamen tollit difficultatem. † Pri-
mò, quia in legatis, & fideicommiſſis
poteſt teſtator haud dubiè ius accreſcen-
di prohibere, *vt diximus in hoc cap. quæſt. 16.*
num. 5. & per conſequentias ſecundum
prædictam diſtinctionem cenſeretur id
prohibuiſſe, & excluſiſſe ſubſtituendo
etiam inutiliter, quod tamen falſum eſt,
quia, ſi locum non habeat ſubſtitutio
etiam in legato, vel fideicommiſſo facta,
ius accreſcendi non ceſſat, *vt dicemus in-*
fra num. 34 Secundò, quia, licet loquamur
de hæreditaribus adhuc tamen in teſta-
tore videtur ſubeſſe poteſtas prohibendi,
ſi ſpectamus effectum; nam, quod dici-
mus, teſtatorem non poſſe hæredibus in-
ſtitutis ius accreſcendi prohibere, pro-
cedit ipſo iure, non quoad effectum re-
ſtitutionis, ſcilicet, quia portio vacans
accreſcit cohæredi non obſtante prohi-
bitione teſtatoris, ſed tenetur is eam ve-
nientibus ab inteſtato reſtituere, *vt oſten-*
dimus in hoc cap. qu. 18. num. 3. & ſeqq. Itaque
ſaltem, quoad effectum reſtitutionis pro-
hibitio, ſiuè excluſio iuris accreſcendi
pendet à voluntate teſtatoris. Vnde, ſi
verum eſt, teſtatorem ſubſtituentem pro-
hibere, & excludere ius accreſcendi, *vt*
diximus in hoc cap. qu.20. num.1. & ſeqq. ſequi-
tur ita prohibere, & excludere per ſub-
ſtitutionem inutilem, vt per vtilem, quia
talis voluntas prohibendi colligitur etiā
ex ſubſtitutione inutili.

Secundò igitur reſpondent alij, con-
27 trarium procedere † in prohibitione, ſi-
uè excluſione expreſſa, non etiam in ta-
cita, quippè, quæ non inducitur per actū
inutilem *l. ſi iure. 18. ff. de legat. 3.* Vnde,
cum prohibitio iuris accreſcendi, quę fit
per dationem ſubſtituti, ſit tacita non
expreſſa, *vt diximus in eadem qu. 20. num. 1.*
Conſequens eſt, vt non inducatur ex ſub-
ſtitutione inutili. *Ita reſpondent Bart. in d.*
l. ſi iure. 18. num. 1. verſ. Reſpondeo ff. de legat. 3.
Caſtr. in l. ſi pluribus. 33. num. 4. verſ. Sed dic, &
ibi Alex. num. 4. verſ. Et intellige ff. de leg. 1. &
in his terminis Trentacinq. de ſubſt. d. part.1. cap.
15. num. 13. verſ. Præterea.

Et, ſi quis obijciat, ademptionem, ſiuè
excluſionem, quæ per tranſlationem fit,
non eſſe expreſſam, ſed tacitam *l. ſicut. 5.*
ff. de adim. legat. & diximus in 5. cap. qu. 13. n.55.
& tamen ita induci ex tranſlatione inuti-
li, *vt diximus ſupra num. 2.* Falſum igitur eſ-
ſe, quod dicitur, contrarium procedere
in excluſione expreſſa, non etiam in ta-
28 cita, † *vt reprobando prædictam reſponſionem con-*
ſiderat Iaſ. in d. l. re coniunctis num. 265. verſic.
Iſta ſolutio, Bart. reſpondent alij, prædictam
excluſionem diuerſis reſpectibus poſſe di-
29 ci, vel expreſſam, vel tacitam: † nam,
quatenus inducitur per interpretationē
ductam ex eo, quod res vni data non po-
teſt cenſeri in alium tranſlata, niſi per
neceſſarium quoddam antecedens intel-
ligatur alteri adempta, cenſetur tacita,
ſcilicet, quia non deducitur ex claris, &
apertis verbis teſtatoris, quippé, qui non
dixit, ſe primo adimere, ſed argumento
ducto à neceſſario antecedente. Quate-
nus verò tale argumentum deducitur ex
diſpoſitione teſtatoris, quæ continet trā-
ſlationem poteſt dici expreſſa, ſcilicet,
quia deducitur ex diſpoſitione, quę haud
dubiè expreſſa eſt, non tacita. Nec no-
uum eſt, vt vna, eademque res diuerſis
reſpectibus poſſit dici expreſſa, & tacita;
nam hoc etiam dicitur de ſubſtitutione,
vt patet ex ijs, quæ diximus *in qu. præced.*
30 *num. 5. & ſeqq.* † *Ita poſt Cuman. reſpondet Polit.*
in d. l. re coniunctis num. 72. verſic. Ideò que ipſe,
quod etiam repetit in tract. de ſubſtitut. particu. 6.
num. 51. verſ. Ideòque ipſe, vbi ſubijcit, hanc eſſe
mentem Bart. & ita declarando poſſe ſolutionem
eius ſuſtineri.

Sed neque hæc reſponſio mihi videtur
31 vera, † quia, ſiuè dicamus, ademptio-
nem, quæ per tranſlationem fit, eſſe ta-
citam, eo, quod non deducatur ex aper-
tis verbis teſtatoris, ſed per interpreta-
tionem, ſiuè dicamus eſſe expreſſam, eo,
quod deducitur ex diſpoſitione teſtato-
ris, & ſic ex actu expreſſo, *vt cōſiderat Politus,*
ſemper

ſemper verum eſt, obſtare ijs, quæ ſupra
diximus: Nam ſubſtitutio in hoc videtur
omnino ſimilis translationi, ſcilicet, quia
etiam ea, quæ per ſubſtitutionem fit, ex-
cluſio, poteſt dici, & tacita, & expreſſa,
tacita, quia non deducitur ex apertis ver-
bis teſtatoris, quippè, qui non dixit ex-
preſſim, ſe prohibere, ne portio vacans
coniuncto accreſcat, Expreſſa verò, quia
deducitur ex ſubſtitutione, ſiuè diſpoſi-
tione teſtatoris, & ſic ex actu expreſſo per
neceſſarium quoddam antecedens, ſcili-
cet, quia, ſi teſtator voluit portionem
vacantem ad ſubſtitutum pertinere, ne-
ceſſariò ſequitur, eum noluiſſe per ius
accreſcendi pertinere ad coniunctum.
Itaque ſtante hac paritate videretur idē
de ſubſtitutione, quod de translatione
dicendum, vt ſcilicet, quemadmodum
translatio etiam inutilis ex voluntate te-
ſtatoris inducit ademptionem, & exclu-
ſionem in perſona illius, ad quem portio
translata debuiſſet pertinere, *vt diximus ſu-
pra num. 2.* ita etiam inutilis ſubſtitutio ex
eadem voluntate debeat inducere priua-
tionem, & excluſionem iuris accreſcen-
di in perſona coniuncti, cui portio ſub-
ſtituto data debuiſſet accreſcere, Cuius
tamen contrarium verius eſſe ſupra de-
monſtrauimus.

Quamobrem alia eſt inquirenda reſ-
ponſio, quæ difficultatem tollat. Vera
igitur (meo iudicio) reſponſio eſt, ſi di-
32 camus, contrarium procedere † in pro-
hibitione, ſiue excluſione pura, ſimplici,
& abſoluta, non etiam in ea, quæ fit ſub
conditione, vel expreſſa, vel tacita: nam
hæc non inducitur, niſi conditio purifice-
33 tur † *l. quod, ſi aly. 7. ff. de adim. legat.* Huiuſ-
modi autem eſſe prohibitionem, & exclu-
ſionem iuris accreſcendi, quæ fit per da-
tionem ſubſtituti, ſcilicet, quia teſtator,
qui ſubſtituit, non ſimpliciter & abſolu-
tè prohibet, & excludit ius accreſcendi,
ſed ita demum, ſi ſubſtitutio locum ha-
34 beat, † *vt declarant Bart. in d. l. re coniunctis, nu.
36. & 38. verſ. in ſecundo caſu, & ibi Polit num.
73. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo, num. 16 verſ.
Et pro prædicta, num. 81. verſ. Et pro prædicta ff.
de hæred. inſt. Soc. Sen. in d. l. 1. num 48. verſ.
Sed idem Bart. & verſ. Rationes prædictorum, &
verſ. Sed aduerte ff. de vulg Polit in d. tract. de
ſubſtit. partic. 6. num. 52 Gabriel in l. centurio.
35. num. 205. ff. de vulg. Pereg. de fideic. d. artic.
9. num. 13. verſ. Sed demùm, Arg. d. l. ſi iure 18.
verſ. Sed vix ff. de leg. 3. & l. non ſolùm. 20. ff. ex
quib. cauſ. maio.* Prohibet enim, & excludit
non per modum ademptionis, & priua-
35 tionis, ſed per modum prælationis, † *vt
in ſimilibus terminis ait Vlpianus in d. l. 2. §. ſi
mater, verſ. Cum enim ff. ad Tert.* ſcilicet, quia
non vult omni caſu, & totaliter priuare
coniunctum, & eum excludere à iure ſuo,
36 ſed vult ei præferre ſubſtitutum, † *vt de-
clarat Duar. d. lib. 2. de Iur. accr. cap. 16.* & ſic
ordinem potius ſuccedendi conſtituere,
37 quam ius accreſcendi prohibere, † *ſecun-
dùm Io. Gaud. in l. re & coniunctis, num. 84.* Ergo,
ſi ſubſtitutio ſit inutilis, ſiuè locum non
habeat, quia ceſſat prælatio, cum ſubſti-
tutus non ſuccedat, & hoc modo deficit
conditio, ſub qua ſaltem tacitè facta eſt
iuris accreſcēdi prohibitio, ceſſabit quo-
que iuris accreſcendi excluſio, *ſecundùm ea,
quæ ſupra diximus.*

Ex quibus apparet, quod dicitur, teſta-
torem ſubſtituendo ius accreſcendi pro-
hibere, & ſubſtitutionem excludere, ſiuè
tollere ius accreſcendi, *vt retulimus in hoc
cap. quæſt. 23. num. 1. & ſeqq.* non eſſe ſimpli-
38 citer verum ſed recipere diſtinctionem: †
Aut enim locum habet ſubſtitutio, & ve-
xum eſt, cenſeri prohibitum, ſublatum,
& excluſum ius accreſcendi, Aut non
habet locum, & eſt verius, id non cenſe-
ri prohibitum, ſiuè excluſum, *ſecundùm ea,
quæ ſupra diximus.* Aut denique incertum
eſt, an ſubſtitutio locum habere poſſit,
Et interim non erit locus iuri accreſcen-
di, quia, quandiù ſpes eſt, ſubſtitutum
poſſe admitti, tandiù non admittitur con-
39 iunctus. † Interim igitur ius accreſcendi
40 erit in pendenti † *vt ſcribunt Soc. Iun. in l. cen-
turio 15. num. 128. & ibi Ceph. num. 187 & 190.
ff. de vulg.* eaq; ratione ſubſtitutio non di-
citur id excludere, & tollere, ſed tantum
41 ſuſpendere, † *vt rectè declarat Ant. Fum. de
coniunc. cap. 10. num. 7* ita, vt ab euentu de-
beat æſtimari, vtrum ſit excluſum nec ne:
nam, ſi locum habeat ſubſtitutio, cenſebi-
tur excluſum, alias non, *vt ſupra diximus.*

Hinc infertur, ſi teſtator, aliquem ſub-
ſtituat vni ex hæredibus, non ſolum ſub
conditione, ſi hæres non erit, quæ eſt pro-
pria conditio vulgaris ſubſtitutionis, ſed
etiam ſub aliqua alia conditione extrin-
ſeca, puta, ſi deceſſerit ſine liberis, *vt fit
in l. Lucius. 85. ff. de hæred. inſt.* & is, cui facta
eſt ſubſtitutio, repudiet, licet interim non
poſſit admitti ſubſtitutus, propterea
quod nondum impleta eſt altera condi-
tio, non tamen admitti poſſe coniunctum
propter ſpem ſubſtituti, ſed interim poſſe
adminiſtrare bona, non, vt hæredem, ſed,
42 vt bonorum curatorem, † *vt rectè pleriſque
viſum eſt.*

Hæc autem, quæ diximus, facilliùs pro-
cederēt, ſi eſſemus in ijs caſibus, in quibus
teſtator ius accreſcendi prohibere ne-
43 quit, vt in hæreditatibus, † *ſecundùm ea,
quæ diximus in hoc cap. quæſt. 16. num. 20. Et in ſpe-
cie declarant Polit. de ſubſt. partic. 6. num. 52. in
fi. Alex. in d. l. re coniunctis, num. 46. verſ. Et
44 ſuprascripta.* Sed eſt verius procedere †
etiam in ijs, in quibus poteſt, vt in legatis
45 & fideicommiſſis, † *ſicuti docuit Pereg. de fideic.
artic. 9. num. 13. in fi. vbi ait, ita ſæpè ſe vidiſſe
practicatum:* Nam excluſio iuris accreſcen-
di non ideo ceſſat, quia deficiat poteſtas,
ſed, quia deficit voluntas, ſcilicet quia
teſtator ita demum cenſetur velle ſubſti-
tuendo ius accreſcendi prohibere, ſi lo-
cum habeat ſubſtitutio, *vt diximus ſupra nu.
32. & 34.*

Ex his inferunt nonnulli, ſi ſubſtitutio
locum non habeat ex cauſa illius, cui fa-
cta fuit, puta, quia portionem ſuam agno-
uerit, quo caſu cenſetur extincta vulga-
46 ris ſubſtitutio † *l. poſt aditum 5. C. de impub.
& al. ſub. l. ſi legata. 6. C. de legat.* & ſimus in
caſibus,

caſibus, in quibus etiam poſt emolumen-
tum acquiſitum locum habere poteſt ius
accreſcendi, vt in vſufructu, & id genus
alijs cauſis, *quas retulimus in 7. cap. quaſt. 59. nu.*
28. quia ſubſtitutio, tamquàm ſemel ex-
tincta ampliùs reuiuiſcere non poteſt,
ideò excluſo ſubſtituto coniunctum eſſe
47 admittendum † *ſecundum Peregr.*

Sed ego contrariam ſententiam verio-
48 rem arbitror, † quia ratio quæ facit lo-
cum iuri accreſcendi, facit etiam locum
vulgari ſubſtitutioni: Ratio enim eſt,
quia legatum vſusfructus non cenſetur
vnum, ſed multiplex: tot enim cenſentur
legata, quot anni, menſes, dies, ita, vt
quotidie cenſeatur legari, & quotidie
acquiri. Quo fit, vt, licet coniunctus
concurrerit pro præterito, & ſic in legatis
eius temporis, non tamen cenſeatur pro
futuris concurriſſe, eaque ratione, quaſi
re nondum quęſita, ſi deficiat coniunctus,
fit locus iuri accreſcendi, *vt diximus in eo-
dem 7. cap. qu 59. num.* 116. Hæc ratio locum
habet etiam in ſubſtitutione vulgari: nam
dici poteſt extincta per agnitionem pri-
mi quoad legata præterita, ſed nō, quoad
futura. Quamobrem deficiente quando-
cumque primo, locus fieri debebit ſubſti-
tuto, & per conſeqnētias debebit excludi
coniunctus, qui ſubſtituto eſt infirmior.
Idem eſt, & in proprietatibus in ijs caſi-
bus, in quibus etiam poſt emolumentum
acquiſitum locum habere poteſt ius ac-
creſcendi, *quos retulimus in d. qu. 59. nu* 28. *&
ſeqq.* Nam, quia id fit propter aliquam
cauſam, quæ reſoluit acquiſitionem, &
per quam portio retrofingitur nō acqui-
ſita, vt propter reſtitutionem in integrū,
ideò fictio, quæ facit locum iuri accre-
ſcendi, facit etiam locum vulgari, quæ
iure accreſcendi eſt potentior. Verius
igitur eſt, quandocumque deficiat, is cui
facta eſt ſubſtitutio, non coniunctum eſ-
ſe admittendum, ſed ſubſtitutum.

Secundus verò caſus eſt, quando ſubſti-
tutus eſt extraneus, ideſt, is, qui non fuit
inſtitutus, & ſubſtitutio eſt inutilis ex cau-
ſa præteritionis, vt euenit in ſpecie, qua
teſtator poſthumum à ſubſtituto præte-
rijt. Et in hoc caſu fatentur omnes, ta-
lem ſubſtitutionem, quantumuis inuti-
49 lem impedire ius accreſcendi. † *Ita enim
ſcripſerunt Bart. in d. l. re coniunctis, num. 38. & ibi
Iaſ. num. 158. Crott num. 61. & 66 Rip. nu. 131.
Altia. nu. 46. verſ. Excepto, Io. Gaud. nu. 83. in
fin Bart. in d. l. pen. nu. 3. verſ. Reſpondeo, & ibi
Ang. num. 1. Imol. nu. 3. Caſtr. num. 1. verſ. Sed,
qua eſt ratio ff. de iniu. rupt. Ang. in d. l. ſi po-
ſthumus, 14. in pr. n. verſ. Sed hoc non placet ff. de
lib. & poſth. in l. 1. num. 5. verſ. Quarto caſu C.
de teſta. mil. & in l. dominus. 63. §. 1. num. 1. verſ.
Fallit ff. de vſufr. Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo num.
75. ff. de hær. inſt. Caſtr. in d. l. quidam teſtamen-
to, 30. num. 1. in fi. & ibi Alex. num. 4. Iaſ. num.
2. verſ. Secundo not ff. de vulg. Soc. Sen. in d. l. 1.
num. 48. verſ Circa ſecundum, & verſ. Primo ca-
ſu, & ibi Rip. num. 183. verſ. Et præmiſſis ff. de
vulg. Polit. de ſubſtit. d. parte. 6. num. 51. in fin.
Ant. Fum. de coniunct. d. cap. 10. num. 8. Mantic.
de con. vlt. vol. d. lib. 4. tit. 11. num. 18. Men.
de præſump. lib. 4. præſ. 87. num. 3. Craſſ. in §.
ſubſtitutio quaſt. 13. num. 3. vbi ait ita crebrius eſſe
receptū*, Et in his terminis accipiendi ſunt,
qui ſimpliciter tradiderunt, ſubſtitutio-
nem etiam inutilem excludere ius accre-
50 ſcendi, † *vt Iaſ. in d. l. ſi poſthumus. 14. nu. 4.
ff. de lib. & poſth. & in l. fin. num. 6. C. de Inſt.
& ſubſt. Corn. conſ. 239. num. 2. vol. 2. Rip. in d.
l. re coniuncti, num. 131. & 136. in fi. Cagn. in l.
vn. num. 55. & ibi Purp. nu. 90. & Io. Guter. nu.
46. C. quand. non pet. par. Surd. d. deciſ. 152. nu.*
28. Et rectè: Probatur enim *l. pen ff. de iniu.
rup. & l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Nam, &,
cum duobus ff. de lib. & poſt.* vbi ſi teſtator duos
hæredes inſtituat, primum, & ſecundum,
& ab eis poſthumum exhæredet, deinde
primo ſubſtituat tertium, ſecundo verò
quartum, ſi quis eorum hæres non erit, &
à ſubſtitutis poſthumū prætereat, ſi vnus
ex inſtitutis deficiat, puta repudiet, aut
ante aditam moriatur, eius portio, quæ
amota ſubſtitutione debuiſſet ad cohæ-
redem per ius accreſcendi pertinere, ſtā-
te ſubſtitutione, quantumuis inutili non
accreſcit, ſed rupto teſtamento tota hæ-
reditas ab inteſtato pertinet ad poſthu-
mum. Ergo patet ex his locis, ſubſtitu-
tionem etiam inutilem impedire ius ac-
creſcendi.

Huius autem rei, quæ ſit ratio, ſi quæra-
51 mus, conſtat in hoc veteres diſſenſiſſe: †
nam Bartolus cenſuit rationem à volun-
tate teſtatoris eſſe deducendam, quod ſci-
licet teſtatot ſubſtituendo cenſeatur vo-
52 luiſſe ius accreſcendi prohibere, † *vti vi-
dere eſt apud Bart. in d. l. re coniunctis, num. 38. in
fi. & in d. l. pen. num. 3. verſ. Illud dictum ff. de
iniuſt. rupt.* Baldus verò contra non a vo-
luntate teſtatoris, quippè, qui ius accre-
ſcendi prohibere non potuit, ſed ab eo
putauit eſſe deducendam, quod poſthu-
mus ideò rumpit gradum, vt ſibi non
53 alijs faciat locum, † *vti videre eſt apud eun-
dem Bald. in d. l. pen. verſ. Quare à te ff. de iniuſt.
rupt. quem probauit Ang. in l. ſi poſthumus, 14. in
prin. verſ. Sed hoc non placet ff. de lib. & poſth.*
Sed, quia Bartolus non negat, quin hæc
ſit ratio, cur etiam excluſo ſubſtituto nō
admittatur coniunctus, imò expreſſim eā
54 pro ratione adducit, † *vti videre eſt apud
eundem Bart. in d. l. re coniunctis num.* 38. *in fi.* &
ſic ratio Baldi effectu recidit in rationem
55 Bartoli, † *vt animaduerterunt Caſtr. in d. l. pen.
num. 1. verſ. Certè Bart. ff. de iniuſt. rupt. Soc.
Sen. in d. l. 1. num. 48. verſ. Sed aduerte ff. de
vulg.* ideò puto vtramque rationem eſſe
veram, ſed coniungendam, ſcilicet, quia
ratio ſimul & à voluntate teſtatoris, & à
56 poteſtate legis eſt deducenda, † adeò, vt
altera earum amota non poſſit habere
locum iuris accreſcendi excluſio: A vo-
luntate enim teſtatoris deducitur ratio
per modum antecedentis, ſcilicet, quia
teſtetor dando ſubſtitutum voluit pro-
hibere, & excludere ius accreſcendi, *vt di-
ximus in hoc cap. qu. 20. nu. 1. Et in propoſito con-
ſiderauit Bart. relatus ſupra num. 52.*

Nec obſtat, quod talis prohibitio non
cenſeatur facta abſolutè, ſed ita demum,
ſi ſubſtitutio locum non habeat, *vt dixi-*

mus

mus ſupra nu. 34. & in propoſito non poſſit habere locum ſtante præteritione poſthumi quæ inualidam reddit, & inutilem ſubſtitutionem, *vti mox dicemus*, quia hoc
57 procedit, † quando ſubſtitutio non habet locum ex defectu voluntatis teſtatoris, vt, quia ſubſtituit ſub conditione, quæ non extitit, aut ex defectu ipſius ſubſtituti, puta, quia deceſſit pendente conditione, aut repudiauit hæreditatem, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num.* 4. *& ſeqq.* In propoſito autem, non ex defectu voluntatis teſtatoris, aut ex defectu ſubſtituti locum non habet ſubſtitutio, ſed ex diſpoſitione legis: Nam teſtator voluit ſine dubio ius accreſcendi excludere, & excluſit ſubſtituendo perſonam capacem, & exiſtentem in rerum natura tempore, quo portio inſtituti vacauit, & ſic perſonam, quæ amota præteritione ſuccederet. Itaque hoc reſpectu ſubſtitutio eſſet locum habitura quia deficiente inſtituto portio vacans non cohæredi excluſo, ſed ipſimet ſubſtituto ſecundum voluntatem teſtatoris deferetur. Sed quia teſtator in ſubſtitutione præterijt poſthumum ideò per modum conſequentis ſuccedit diſpoſitio legis, quæ vult, eum gradum, à quo poſt-
58 humus præteritus eſt, rumpi † *l.* 3. *§. fin. cum* 2. *ll. ſeqq. ff. de iniuſt. rupt. d. l. ſi poſthumus.* 54. *in prin. ff. de lib. & poſth. l. ex facto.* 43. *§. Intius ff. de vulg. Et in his terminis conſiderant Bart. in d. l. pen. num.* 3. *verſ. Illud dictum ff. de iniu. rupt. Trentac. de ſubſtit. d. part.* 5. *cap.* 15 *nu.* 9. *verſ. Et illius. & nu.* 14. & per conſequentias
59 totum teſtamentum infirmari † *l. nam & ſi ſub conditione.* 5. *verſ. Et ſi à primo, & l. pen. verſ. iam enim ff. de iniuſt. rupt. Et in propoſito conſiderunt gl. in d. l. ſi poſthumus.* 14. *in prin. in verb. admittit ff. de lib. & poſth. Bart. in d. l. pen. nu.* 3. *verſ. Illud dictum, & nu.* 4. *& ibi Caſtr. n.* 1. *verſ. In text. ibi ruptum, Rip. in d. l. re coniunctis, num.* 131. *& in d. l.* 1. *num.* 183 *ff. de vulg.* quippè; quod tamquàm indiuiduum pro parte
60 rumpi non poteſt † *l. ſi pater duos* 47. *in prin. & ibi not. gl. in verb. pro duabus partibus ff. de fid. libert. gl. in d. l. pen. in verb. ruptum eſt, ff. de iniuſt. rupt. Caſtr. in d. l. pen. num.* 1. *verſ. Sed contra*, ne alioquin teſtator decedat pro
61 parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, † *vt in his terminis conſiderunt gl. in d. l. ſi poſthumus.* 14 *in prin. in verb. admittit ff. de lib. & poſth. Bart. in d. l. pen. nu.* 3. *verſ. Illud dictum, & ibi Caſtr. num.* 1. *verſ. dic Ergo Duar. lib.* 2. *de iur. accr. cap.* 16. eaque ratione fieri inteſtatæ
62 ſucceſſioni locum, † *vt ſcribunt Alcia. in d. l. re coniunctis, nu.* 46. *verſ. Excepto, Trentac. de ſubſtit. d. part.* 1. *cap.* 15. *nu.* 9. *verſ. Et illius, & nu.* 14. *Duar. d. lib.* 2. *de iur. accr. cap.* 16. quæ res operatur, vt cohæres nō solū nō poſſit cōſequi partē cohęredis vacātē, quę amota præteritione, debuiſſet ad ſubſtitutū ptinere ſed ne quidē partē illā principale,
63 ex qua fuerat hæres inſtitutus, † *d. l. pen. in fi. ff. de iniu. rupt. Et in propoſito ſcribunt gl. in d. l. ſi poſthumus.* 54. *in prin. in verb. admittit ff. de lib. & poſth. Caſtr. in d. l. pen. num.* 1. *verſ. in text. ibi, adire, Alcia in l. l. re coniunctis, num.* 46. *verſ. Excepto, Trentacin. de ſubſt. d. part.* 1. *cap.* 15. *n.* 9. *verſ. Verum & num.* 14. *Duar. d. lib.* 2. *de iur. accr. cap.* 16. propterea quod, vbi teſtamentum ruptum eſt, nemo ex eo poteſt hæres exiſtere *l. ſi ei primo* 8. *ff. de lib. & poſth.* Itaque, vt in propoſita ſpecie ius accreſcendi ceſſet, per modum antecedentis prouenit, à diſpoſitione, & voluntate teſtatoris, qui ſubſtituit, quia, niſi dediſſet ſubſtitutum, teſtamentum fuiſſet validū, & poſthumus, tamquàm ab inſtitutis exhæredatus non potuiſſet illud rumpere, eaque ratione pars cohæredis deficientis alteri cohæredi accreuiſſet, ſed, quia teſtator dedit ſubſtitutum, & hoc modo voluit in parte vacante excludere coniunctum venientem ex primo gradu, & ei præferre ſubſtitutum, effecit, vt amplius portio non accreſcat. Sed per modum conſequentis prouenit à diſpoſitione, & poteſtate legis, quæ ſtante ſubſtitutione, à qua poſthumus eſt præteritus, ipſo iure teſtamentum infirmat, & ad hæreditatem vocat legitimos ab inteſtato ſuccedentes. Itaque hoc modo ius accreſcendi excludit tollendo ea, quæ ſunt neceſſaria ad hoc, vt id locum habere poſſit.

Primùm enim eo ipſo, quod infirmat teſtamentum, ſine dubio operatur, vt ius accreſcendi locum amplius habere nequeat, ſcilicet, quia tollit vnum ex eius requiſitis, quod eſt, vt teſtamentum iure
64 factum ſit, ita, vt ex eo ſuccedi poſſit, † *vt oſtendimus in* 5. *cap. qu.* 2. *num.* 8.

Secundo vero, cum poſthumus præteritus ideo rumpat gradum, vt ſibi faciat
65 locum, † *d. l. nam, & ſi ſub conditione.* 5. *verſ. Nam rumpendo ff. de iniuſt. rup. Et in his terminis conſiderant Bart. in d. l. pen. num.* 3. *verſ. reſpondeo, & num.* 4. *ff. de iniuſt. rupt. Imol. in d. l. quoties.* 9. *§. ſi duo, num.* 41. *verſ. Item non obſtat ff. de hered. inſt. Soc. Sen. in d. l.* 5. *nu.* 48. *verſ. Circa ſecundùm ff. de vulg. Corn. d. conſ.* 239. *nu.* 2. *verſ. Præterea in d. l. pen. vol.* 2. *Duar. d. lib.* 2. *de iur. accr. cap.* 16. ſequitur deficere aliud
66 iuris accreſcendi requiſitum, † quod eſt, vt portio, de cuius accretione tractatur, omnino deficiat, *vt oſtendimus in eodem* 4. *cap. quæſt.* 4. *nu* 21. *& in cap.* 7. *quæſt.* 36. *nu.* 1. Nec enim deficere dici poteſt portio, quā poſthumus ab inteſtato ſuccedens conſe-
67 quitur † *vt conſiderat Trentacinq. d. part* 1. *cap.* 15. *nu.* 9. *verſ. Verum, & nu.* 14. Nec eſt contrarium, quod deficiat, ſi ſpectemus inſtitutum, quippè, qui ab ea excluſus eſt vel repudiatione, vel morte *d. l. pen. ff. de iniuſt. rupt.* quia non per hoc dici poteſt omnino defeciſſe: nam, licet non capiatur ab inſtituto, capitur tamen à poſthumo, qui ipſius loco ſuccedit, ideòque non poteſt dici omninò defeciſſe, ita, vt per ius accreſcendi ad cohęredem pertinere poſſit: Nam, & ſimili ratione, ſi ex duobus cohęredibus vni ſit facta ſubſtitutio, licet is deficiat, non tamen portio dicitur deficere, quoad ius accreſcendi, ſcilicet quia capitur à ſubſtituto, qui ius accreſcendi excludit, *vt diximus in hoc cap. qu.* 20. *num.* 1.

Tertiò demum, cum rupto teſtamento ab inteſtato ſuccedatur, ita, vt cohæres non poſſit ex teſtamento adire, & ſuam conſequi portionem, *vt ſupra dictum eſt*,

ſequitur nec poſſe conſequi partem vacã-
68 tem, † cum inter cœtera requiſita connumeretur illud, vt portio portioni accreſcat, *vt diximus in 4. cap. qu. 4. nu. 18.* ita, vt portionem non habenti non poſſit portio accreſcere, *vt diximus in cap. 7. qu. 74. num. 3.*

Hinc intelligimus excluſionem iuris accreſcendi, quàm ſubſtitutio in propoſita ſpecie operatur, eſſe ſimilem ei, quæ fit in alijs ſpeciebus, ſi ſpectemus voluntatem, & diſpoſitionem teſtatoris, ſcilicet, quia teſtator, qui ſubſtituit, præfert ſubſtitutum coniuncto, & hoc modo excludit eum à iure accreſcendi, *vt diximus ſupra nu. 22.* Cœterum ſi ſpectemus diſpoſitionem, & prouiſionem legis, magis eſt, vt non ſit ſimilis, quia alijs ſpeciebus excluditur firmo manẽte teſtamento, in hac verò ideò excluditur, quia rupto teſtamento ab inteſtato ſucceditur, eaque ratione, quaſi deficientibus iuris accreſcendi requiſitis, amplius ei locus eſſe nequit. Itaque non fit per modum prælationis, ſed per modũ
69 impedimenti † *vt declarat Bald. in rep. l. 1. nu. 8. verſ. Sed tu oppones C. de Sacr. Eccl.* ſcilicet, quia lex vocando poſthumum impedit, ne teſtamentum locum habere poſſit. Quamobrem dicere poſſumus; teſtatorem excludere ius accreſcendi, legem verò ius teſtamenti, Et ſimili modo, ſubſtitutum impedire coniunctum, poſthumũ
70 verò impedire ſubſtitutum † *vt declarat Bald. in d. l. 1. nu. 8. verſ. Sed tu oppones C. de Sacroſ. Eccl.* Et hoc eſt, quod mouit Trentacinquium *in tract. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. nu. 8. verſ. Verùm, & nu. ſeqq.* vt ex commu-
71 ni DD. traditione recederet exiſtimans † falſum eſſe, quod vulgo dicitur, ſubſtitutionem ex cauſa præteritionis inutilem excludere ius accreſcendi, cum non poſſit tractari de excluſione iuris, quod creatum non eſt, nec in eſſe deductum ob earum rerum defectum, quæ ſunt ad eius creationem neceſſariæ. Sed non animad-
72 uertit Trentacinquius hoc verum eſſe, † ſi conſideremus excluſionem per modum conſequentis. Cęterum, ſi eam conſideremus per modum antecedentis, verius eſt, excludere ius accreſcendi, quaſi creatum, quia amota ſubſtitutione, & præteritione poſſet id habere locum, cum interueniant omnia, quæ ſunt ad eius creationem neceſſaria, *vt ſupra dictum eſt.* Adeò autem verum eſt, ſubſtitutionem ex cauſa præteritionis inutilem vitiare teſtamẽtum, & per conſequentias impedire, ne ius accreſcendi locum habere poſſit, vt procedat.

Primò, qualiſcumque ſit præteritio, ideſt, ſiuè ſit præteritio poſthumi, ſiuè filij iam nati; vtroque enim caſu vitiatur gradus, à quo filius præteritus eſt, *vt de præteritione poſthumi diximus ſupra n. 58. De præ-*
73 *teritione verò iam nati † conſtat ex l. ſi is primò 8. ff. de lib. & poſth.* & per conſequentias ius accreſcendi impeditur, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus, Et in ſpecie de præteritione filij iam nati*
74 *† ſcribunt gl. in l. ſi poſthumus. 14. in prin. in verb. pertinere ff. de lib. & poſth. gl. in d. l. pen. in verb. ruptum eſt ff. de inin. rupt. Soc. Sen. in l. 1. nu. 48. verſ. Ex quibus etiam patet, & verſ. Verior tamen videtur ff. de vulg. Trenta. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. n. 14. verſ. Si verò ii gradu, vbi ait, hanc opinionem eſſe veriorem, Et eſt de mente omnium ſimpliciter dicentium ſubſtitutionem inutilem ex cauſa præteritionis excludere ius accreſcendi, quos retulimus ſupra num. 40. Tametſi contrarium, & malè conſuerint Aug. in d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Dico etiam ff. de lib. & poſth. & Caſtr. in d. l. pen. num. 1. verſ. Non ſic eſſet ff. de inin. rupt.*

Secundò procedit, etiamſi præteritus
75 ab hæreditate excludatur † *d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Nam, & cum duobus ff. de lib. & poſth.* Sufficit enim primum gradum deficere, ita, vt amota præteritione locum habere poſſit ſubſtitutio, vt vitiato teſtamento fiat inteſtatæ ſucceſſioni locus,
76 ſcilicet, quia † gradus, à quo filius eſt prę̨teritus iam ab initio inutilis cenſetur *d. l. ſi is primo. 8. ff. de lib. & poſth. l. ex facto. 43. §. lucius ff. de vulg.* & per conſequentias vitiat teſtamentum. Huius rei exemplum ſit in ſpecie, qua teſtator ab inſtitutis poſthumum exhæredauit, à ſubſtitutis verò prę̨terijt, & deliberantibus inſtitutis deceſſit poſthumus: nam, ſi poſtea deficiant inſtituti, puta repudient, quia res deducitur ad ſecundum gradum, qui ab initio vitioſus eſt, ideò teſtamẽtum infirmatur, & per conſequentias hæreditas nec ad ſubſtitutum pertinet, nec ad coniunctum, ſed ad venientes ab inteſtato, non obſtã te, quod poſthumus, tamquàm defunctus eo tempore, quo nondum ei deferebatur hæreditas, non potuerit hæres exiſtere
77 † *d. l. ſi à primo 8. & d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Imo, & ſi defuncto ff. de lib. & poſth.* Vnde, ſi à primis hæredibus poſthumus exhæredatus ſit, à ſecundis verò præteritus, & à tertijs exhæredatus, & deliberantibus primis moriatur poſthumus, deinde repudient inſtituti, hæreditas, nec ad ſecundos, nec ad tertios ſed quaſi rupto teſta-
78 mento ad legitimos hæredes pertinebit † *d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Itaque ff. de lib. & poſth.*

Planè ita demum verùm eſt, ſi res ad eum ſtatum reducatur, vt amoto præteritionis vitio debuerit hæreditas ex teſta-
79 mẽto deferri ſubſtituto, † *vt eſt de mente Bald. in l. 1. nu. 8. verſ. Sed tu oppones C. de Sacr. Eccl. dicentis, ideò in l. pen. ff. de inin. rup. ceſſare ius accreſcendi, quia cauſa teſtati erat reincta ad gradum ſubſtitutorum, à quo filius erat præteritus,* vt euenit, cum ſubſtitutionis conditio purificatur, puta moritur inſtitutus, vel repudiat, vel aliter ſit inhabilis ad adeun-
80 dum † *d. l. ſi poſthumus 14. in prin. & verſ. Imo, & ſi, & verſ. Itaque, & verſ. Nam, &, cum duobus ff. de lib. & poſth. d. l. pen. & ibi ſupplendo declarat Caſtr. num. 1. verſ. In text. ibi Tutæ ff. de iniuſt. rupt.* ſiuè ſubſtitutio facta ſit vni tan-
81 tum, † *vt declarat Trentac. de ſubſt. d. part. 1. cap. 15. nu. 14. verſ. Aut, ſi in hoc ſecundo,* ſiuè ſin-
82 gulis ſeparatim, † *vt in d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Nam, &, cum duobus ff. de lib. & poſth. & declarat Trent. d. part. 1. cap. 15. num. 14.* &, ſiuè idem ſit omnibus ſubſtitutus,
83 ſiuè diuerſi, † *vt in d. l. ſi poſthumus. 14. in prin.*

prin. verſ. Nam, &, cum duobus. Cœterum,
ſi ad eum ſtatum non reducatur, verius
eſt, non impedire, nec excludere ius ac-
84 creſcendi. † Huius rei multa poſſunt
exempla afferri.

Primùm in ſpecie, qua teſtator vni tan-
tum ſubſtituit, &, non is deficit, cui fa-
cta eſt ſubſtitutio, ſed eius cohæres: nam
portio vacans accreſcet alteri cohæredi,
85 qui ſuam portionem adiuit, † nec oberit
ei, quod habeat ſubſtitutum, à quo po-
ſthumus eſt præteritus, quia, cum per adi-
tionem ab eo factam defecerit ſubſtitu-
tionis conditio ita, vt etiam amoto præ-
teritionis vitio non potuerit habere lo-
cum, fit, vt eius non ſit habenda ratio.
Et ita in ſpecie docet Trentacinq. d. part. 1. cap. 15. num. 14. verſ. Si verò loquimur.

Secundùm exemplum afferri poteſt in
ſpecie, qua teſtator ſubſtituit omnibus
cohæredibus non diſiunctim, ſed coniun-
ctim: nam tunc, quia ſubſtitutionis con-
ditio non purificatur per vnius deficien-
tiam, *vt oſtendimus in hoc cap. qu. 21. num. & ſeqq.* & hac ratione non poſſet eſſe lo-
cus ſubſtituto, ideò fit, vt non cenſea-
tur ruptum teſtamentum, & per conſe-
86 quentias nec excluſum ius accreſcendi. †
Et ita accipio *d. l. ſi poſthumus 14. in prin. ff. de lib. & poſth.* dum ait, hæreditatem ad ve-
nientes ab inteſtato pertinere, ſi deficiant
87 inſtituti, puta omittant hæreditatem, † &
hoc modo videtur innuere, non ſufficere
vnius deficientiam, vt ſcilicet intelliga-
tur, cum ſubſtitutio facta eſt coniunctim,
quia, ſi diſiunctim ſufficeret vnius defi-
cientia ad infirmandum teſtamentum, *vt patet ex d. l. ſi poſthumus. 14. in prin. verſ. Nam, &, cum duobus.*

Tertiù exemplum ſit in ſpecie, qua ſub-
ſtitutus ante purificatam conditionem
deceſſit: nam tunc verius eſt, ius accre-
ſcendi non cenſeri per ſubſtitutionem ex
cauſa præteritionis inutilem excluſum,
etiamſi inſtituti poſtea defecerint, puta
88 hæreditatem repudiauerint; † Nam po-
ſthumus ita demum rumpit teſtamentũ,
ſi res ad eum caſum reducatur, in quo de-
beret hæreditas ad eum gradum pertine-
re, à quo poſthumus eſt præteritus, & ſic
89 ad gradum ſubſtitutorum. † *d. l. ſi à primo 8. d. l. ſi poſthumus. 14. in prin ff. de lib. & poſth. & d. l. pen. ff. de iniuſt. rup.* Cum igitur præ-
mortuo ſubſtituto non poſſit ei deferri
hæreditas poſtea repudiata, Conſequens
eſt, vt poſthumus non poſſit teſtamen-
tum reſcindere.

Nec eſt contrarium, quod gradus cen-
90 ſeatur ab initio nullus † *d. l. ſi à primo,* quia
91 id procedit, † ſi ei locus aperiatur, aliàs
non *d. l. ſi poſthumus, & d. l. pen.* quod patet
ex eo, quia, ſi inſtituti adeant hæredita-
tem non rumpitur teſtamentum, propte-
reà quod per talem aditionem efficitur,
vt ſubſtitutioni locus eſſe nequeat *d. l. pen. ff. de iniuſt. rupt. & nos diximus ſupra num.* 85.
Idem eſt, & ſi ab initio ſit ſubſtitutus in-
capax, aut is, qui non erat in rerum na-
92 tura: † Nam poſthumus non poteſt in
locum ſubſtituti, qui non eſt, ſuccedere,
d. l. pen. verſ. Iam enim ff. de iniuſt. rup. & eo
modo rumpere gradum, qui non eſt *d. l. nam, & ſi ſub conditione. 5. verſ. Poſt defectum ff. eo.*

Tertius denique caſus eſt, quando non
extraneus, ſed cohæres cohæredi ſubſti-
tutus eſt, Et tunc receptiſſima eſt omniũ
concluſio, talem ſubſtitutionem, etiamſi
ſit inutilis, ſiuè effectum non habeat, non
93 tamen excludere ius accreſcendi, † *Ita enim ſcripſerunt Bart. in d. l. re coniuncti nu. 37. & ibi Rip. num. 137. vbi ait, ita omnes communiter tenere, Ang. in d. l ſi poſthumus. 14. in princ. verſic. Sed hoc non placet ff. de lib. & poſth. Alex. conſ. 109. nu. 2. verſ. Fuerunt autem vol. 2. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 48. verſ. Circa ſecundum, & num. 73. in fi. ff de vulg. Cagn. in d. l. vn. nu. 55. verſ. Limitatur præ icta, & ibi Purp. num. 90. C. quand. non pet. part. Pereg. de fideicommiſſ. art. 15.*
94 *num. 39* quia, † cum augendi, ſeù confir-
mandi iuris gratia fuerit facta, conſequẽs
eſt, vt non debeat operari diminutionem
ex regula l. legata inutiliter. 14. ff. de adim. legat. l. legata inutiliter. 19. ff. de leg. 1. quam in his terminis conſiderant Bart. in d. l. re coniuncti nu 38. verſ. Rationes, & ibi Rip. num. 137. in fi. Bart. in d. l. pen. num. 3. verſ. Sed, quando ff. de iniuſt. rupt. Alex. d. conſ. 109. num. 3. vol. 2. Soc. Sen. in d. l. 1. num. 48. verſ. Rationes prædictorum ff. de vulg. Cagn. in d. l vn. num. 55. verſ Limitantur prædicta C. quand. non pet. part. Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. num. 16. verſic. Nec etiam obſtat: Idque non ſolùm procedit, ſi
ſubſtitutio ſit inutilis ex alia cauſa, quam
ex cauſa præteritionis, puta, quia initio
non conſtiterit, vel facta ſit caduca, aut
95 quaſi caduca, † *in quibus terminis loquuntur Alex. d. conſ. 109. num. 2. verſ. Fuerunt autem vol. 2. Trentacinq.. d. part. 1. cap. 15. num. 15. Pereg. de fideicommiſſ. d. art. 15. num. 39. & ſentiunt etiam omnes relati ſupra num. 49. dum indiſtincte loquuntur,* quo caſu res omni pror-
96 ſus dubitatione caret, ſcilicet, quia, † ſi
non excludit ius accreſcendi ſubſtitutio
vtilis, *vt oſtendimus in 9. cap. qu. 16. num. 5.*
Conſequens eſt, vt multò minus id exclu-
dere debeat ſubſtitutio inutilis, *vt conſiderant Rip. in d. l. re coniuncti num. 138. verſic. Tu conſidera, & Trentacinq. d. part. 1. cap. 15 n. 16. verſ. Tertiò probatur,* ſed procedit etiam ſi
ſit inutilis ex cauſa præteritionis: Nam, ſi
teſtator inſtituat primum, & ſecundum,
& ab eis poſthumum exhæredet deinde
inſtitutos inuicem ſubſtituat, licet in ſub-
ſtitutione non repetat poſthumi exhære-
dationem, non tamen impeditur ius ac-
creſcendi, ſi alteruter ex inſtitutis defi-
ciat, puta moriatur, aut repudiet hære-
ditatem. Itaque cohæres, qui ſuam por-
tionem adiuit, partem etiam vacantem
97 per ius accreſcendi conſequetur † *d. l. pen. verſ. Sed ſi ego, & ibi Bart. Bald. Ang. Imol. Caſtr. & alij ff. de iniuſt. rupt. Polit. de ſubſtit. partis 6. num 53. & in d. l. re coniuncti nu 73. verſ. Quantum ad ſecundum, Ant. Fum. de coniuncti. cap. 10. num. 8 Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. num. 15. & 16. vbi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem, Duar. de iur. accr. lib. 2 cap. 16.* Et
98 ratio eſt, quia † ius accreſcendi non mu-
tat gradum, *vt diximus in 9. cap. q*[illegible]*4. nu. 12.*

Itaque

Itaque cohæres, qui cohæredis deficientis partem per ius accreſcendi conſequitur, dicitur eam habere ex primo gradu, quem poſthumus, tamquam ab eo exhęredatus rumpere non poteſt, cum eum ſolummodo gradum rumpat, à quo pręteritus eſt, *vt diximus ſupra num. 58. Et ita in ſpecie declarant Bart. in d. l. pen. nu. 3. verſ. Hac ratio non placet ff. de iniuſt. rupt. & Duar. d. lib. 2. de iur accr. cap. 16.*

Illud ſanè verum eſt, non conſecuturum cohæredem partem deficientis iure ſubſtitutionis, quippè, quæ inutilis eſt ex cauſa præteritionis, ſed iure accre-
99 ſcendi, † *vt declarant Bart. in d. l. pen. num. 3. verſ. Et ſic hoc caſu ff. de iniuſt. rupt. Rip. in d. l. re coniunctis nu. 137. Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. num. 16.* Nam, quod dicimus, in arbitrio illius eſſe, vtrum cohæredis partem velit conſequi iure accreſcendi, an verò iure ſubſtitutionis procedit, quando ſubſtitutio eſt valida, *ſecundum ea, quæ diximus in eodem cap. 9. qu. 34. num. 30.* Cœterùm, quando eſt inualida, & inutilis, verius eſt, non poſſe eam conſequi alio iure, quam iure accreſcendi, quippè, quod vitiatum non cenſetur, licet vitiata ſit ſubſtitutio, ex regula, quod, quando in vnam, & eandem perſonam duo iura cōcurrunt, licet alterum ſit inutile, non tamen alterum vitiatur, *vt retulimus in eodem 9. cap. qu. 14. num. 48.*

Nec obſtat, ſi dicatur, imò ſuccedere
100 etiam iure ſubſtitutionis, † *vt conſuit Polit. in d. tract. de ſubſtit. partic. 6. num. 53. verſ. Ego ſuſtinere, & in d. l. re coniunctis num. 73. verſ. Ego ſuſtinere*, quippè, quæ cenſetur valida eo ipſo, quod eſt collata in perſonam cohęredis, à quo poſthumus fuerat exhęredatus, quaſi talis exhæredatio cenſeatur facta, ſiuè cohæres ſuccedat ex primo gradu, ſiuè ex ſecundo, quia, cum exhære-
101 datio non fiat à perſona, ſed à gradu † *l. 3. §. filius ff. de lib. & poſth.* Conſequens eſt, vt, ſi ab vno gradu facta ſit, non cenſeatur ab alio repetita, licet eadem perſona
102 ex vtroque vocetur, † *vt animaduerterunt Rip. in d. l. re coniunctis num. 137. verſ. Sed ab iſta ratione, & Trentacinq. d. part. 1. cap. 15. nu. 16.* Quamobrem, ſi idem inſtitutus ſibi ipſi ſubſtitutus ſit (quod interdum fieri poſſe
103 conſtat † *ex l. ſed, ſi plures. 10 §. fin. & l. vlt. §. 1. ff. de vulg. l. 1. §. ſi proponatur ff. ſi quis om. cauſ. teſtam. l. ſi ita ſcriptum. 8. in prin. ff. de bon. poſſ. ſec. tab.*) & ab eo, tamquam inſtituto poſthumus ſit exhæredatus, tāquàm verò ſubſtituto præteritus, & repudiet ex inſtitutione, non poterit ex ſubſtitutione hæreditatem obtinere, ſed rupto teſta-
104 mento fiet inteſtatæ ſucceſſioni locus, † & hoc ideò, quia gradus, cui factus eſt locus, vitioſus eſt ob poſthumi præteritionem, tametſi collatus ſit in perſonam eius, à quo fuerat in alio gradu facta exhæredatio, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus.*

Minus obſtat, ſi dicatur, locum Scœuolæ *in d. l. pen. verſ. Sed ſi ego ff. de iniuſt. rupt.* videri probare, cohæredem ſuccedere etiam iure ſubſtitutionis, eo ipſo, quod
105 aduerſ[illegible]iuè loquitur, † dicendo, *Sed, ſi ego, & Titius inuicem ſubſtituti, ſimus*, nam, quia aduerſatiuæ natura eſt, vt tam in
106 iure, quam in facto aduerſetur † *l. ſed, ſi plures. 10. in prin. ff. de vulg. cum ſimilibus*, Cōſequens videtur, vt, cum in ſpecie præcedenti ſubſtitutus non ſuccedat, debeat in ſubſequenti ſuccedere, *vt arguit Rip. in d. l. re coniunctis num. 137. in fi. & num.* 138. quia
107 reſpondeo, aduerſatiuam ibi † ſuam propriam naturam retinere, & tamen non ſequi, debere cohęredem ſuccedere iure ſubſtitutionis: Nam, & ibi aduerſatur in facto, quia in ſpecie præcedenti fuerant ſubſtituti extranei, in ſequenti verò cohæredes, In iure verò, quia in præcedenti nec ſubſtitutus ſuccedit, nec cohæres, ſed poſthumus, At verò in ſubſequenti ſuccedit cohæres non quidem iure ſubſtitutionis, ſed iure inſtitutionis, &, ſic ex primo gradu, à quo poſthumus fuerat exhæredatus, Denique in præcedenti cohæres nec cohæredis repudiantis partem conſequitur, nec ſuam, In ſubſequenti verò conſequitur vtramque, ſed iure inſtitutionis, non ſubſtitutionis, *Ita in ſpecie reſpondent Trentacinq. de ſubſtit. d. part. 1. cap. 15. num. 16. verſ. Et, ſi denuò.*

Denique non obſtat, quod, vbi cohæres cohæredi ſubſtitutus eſt, talis ſubſtitutio tamquàm coniuncta cum iure accreſcendi ſumit eius naturam, *vt diximus in 9 cap. qu. 32 num. 1.* quæ eſt, vt præteritione poſthumi non rumpatur, ſi is à por-
108 tione principali fuerit exhæredatus, † *vt in propoſito conſiderat Polit. de ſubſtit. d. partic. 6. num. 53. verſ. Ego ſuſtinere, & in d. l. re coniunctis num. 73. verſ. Ego ſuſtinere*, quia reſpondeo,
109 hoc procedere † in ſubſtitutione valida, non in inualida: quippè, quæ dici non poteſt coniuncta cum iure accreſcendi, & naturam eius aſſumere cum non entis nullæ ſint qualitates *l. eius, qui. 41. ff. ſi cert. pet.* Et his quidem caſibus ceſſat ius accreſcendi, cum de pagani teſtamento loquimur.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi in teſtamento militis ceſſat, ſi in teſtamento dixit aliquid, ex quo talis eius voluntas probibetur.*

2 *Ius accreſcendi ceſſat in teſtamento militis, ſi ità dixit inſtituo Titium in bonis tantùm caſtrenſibus, & num. 24.*

3 *Ius accreſcendi habet locum in teſtamento militis, ſi conſtet, eum voluiſſe partem vacantem accreſcere coniuncto, & num. 12.*

4 *Militis in teſtamento ſola ipſius voluntas ſpectatur, atque ſeruatur.*

5 *Ius accreſcendi non hæreditarium, quod inter coniunctas habet locum in legatis, & fideicommiſſis, in dubio etiam in teſtamento militis procedit; & num. ſeq.*

7 *Intellectus l. ſimiles, 32. ff. de milit. teſt.*

8 *Militis in teſtamento omnia locum habent, quæ ex defuncti voluntate deſcendunt.*

9 *Ius accreſcendi hæreditarium, quod naſcitur ex vi coniunctionis, in dubio etiam in teſtamento militis locum habet.*

10 *Coniunctio, etiam in teſtamento militis, locū habet.*

11 Coniu

11 *Coniunctio eſt cauſa iuris accreſcendi.*

13 *Militis in teſtamento, eſt etiam locus coniecturis, & tacita voluntati, & num. 138.*

14 *Ius accreſcendi hæreditarium, quod non inducitur ex vi coniunctionis, ſed ea ratione, ne quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, ſi ſumus in caſibus, in quibus miles diſtinxit patrimonia, putà, quia vnum inſtituit in bonis caſtrenſibus, alterum verò in paganis, aut in altero genere bonorum neminem inſtituit, in dubio habet locum in teſtamento militis, & n. ſeqq. Sed contrà n. 19. & ſeqq. Amplia n. 65. & ſeqq. Limita num. 70. vſque ad num. 76.*

15 *Intellectus l. 1. C. de teſtam. milit. & n. 49. cum ſeqq.*

16 *Intellectus l. ſi certarum. 18. §. Iulianus ff. de mil. teſtam. & num. 53.*

17 *Intellectus l. ex militari. 11. §. vlt. cum 2. ll. ſeqq. ff. de mil. teſtam. & num. 54.*

18 *Intellectus l. ſi filius. 42. ff. de bon. lib. & nu. 55. cum ſeqq.*

23 *Intellectus l. 2. C. de teſtam. mil. latiſſimè, & n. 94.*

27 *Aduerſatiua natura eſt, vt qualitas præcedentes caſus, cenſeatur etiam in ſequenti repetita.*

28 *Aduerſatiua præcedentibus aduerſatur retento eodem themate.*

34 *Bona caſtrenſia non trahunt ad ſe paganica, nec paganica trahunt ad ſe Caſtrenſia, & num. ſeq.*

36 *Intellectus l. filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib. & num. 52 & 151.*

38 *Intellectus l. ſi duobus. 38 ff. de mil. teſt.*

39 *Intellectus l. hæreditate. 19. §. filiusfamilias ff. de Caſtr. pecul.*

40 *Intellectus l. ex militari. 11. §. vlt. ff. de mil. teſt.*

43 *Miles ſi ſciat ſe habere paganica, & ſimpliciter hæredem inſtituat, cenſetur de toto patrimonio diſpoſuiſſe; ſecus ſi ignoret.*

44 *Fictio idem operatur in caſu ficto, quod veritas in caſu vero.*

45 *Bona caſtrenſia, & bona paganica militis, quaſi duorum hominum duæ hæreditates intelliguntur, & num. 120. Declara num. 123.*

46 *Miles, qui diſtinguit caſtrenſia, & paganica bona, cenſetur duorum teſtatorum iure fungi.*

47 *Coniunctio nulla conſiderari poteſt inter vocatos à diuerſis teſtatoribus ad diuerſas hæreditates.*

59 *Miles quoties diſtinguit patrimonia, & vnum inſtituit in caſtrenſibus, alterum verò in paganicis, aut in altero genere bonorum neminem inſtituit hoc ipſo cenſetur prohibere ius accreſcendi, & declarare mentem ſuam eſſe, vt cætera non accreſcant inſtituta; ſed pertineant ad venientes ab inteſtato; Amplia num. 60.*

61 *Prohibitus ſuccedere per ius accreſcendi non cenſetur prohibitus ſuccedere ab inteſtato; Fallit nu. 63. Et declara, vt num. 64.*

62 *Excluſus à iure veniendi ex teſtamento, non cenſetur excluſus à iure veniendi ab inteſtato.*

65 *Miles poteſt pupillariter ſubſtituere filio in caſtrenſibus tantùm, & non in alijs.*

64 *Miles poteſt efficere, vt filius cui pupillariter ſubſtituit, decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, & num. 85. & 109.*

67 *Inſtitutus à milite primò in paganis, deinde in caſtrenſibus ſeparatim, non cogitur vtrumque patrimonium ſuſcipere; ſed poterit vnum amplecti, & aliud repudiare; Declara num. 75.*

68 *Quando duo iura concurrunt in perſona vnius, perinde habetur, ac ſi concurrerent in perſona diuerſorum.*

69 *Inſtitutio cenſetur coniuncta cum iure accreſcendi, quoties vnus, & idem ex diuerſis partibus inſtitutus eſt; niſi in teſtamento militis, qui patrimonia diſtinxit.*

70 *Ius accreſcendi habet locum in teſtamento militis, quoties vnum inſtituit in bonis, quæ ſunt in vno loco, & alium in bonis quæ ſunt in alio; aut aliter bona diſtinxit, quàm ſub nomine caſtrenſium, & paganicorum; Amplia num. 71. Sed contra num. 73.*

72 *Ius accreſcendi habet locum in teſtamento militis, qui non diſtinguit patrimonia; ſed rerum, aut vnciarum fecit mentionem, & num. 76. cum ſeqq. Latiſſimè; Sed contra num. 98. & ſeqq.*

75 *Inſtitutus à milite in vno patrimonio, ſi aliud non ſufficiat æri alieno, cogitur vtrumque ſuſcipere, & creditoribus reſpondere, aut vtrumque creditoribus relinquere.*

77 *Inſtituto à milite in re certa, vel in certa quantitate totum accreſcit, ſi de reſiduo non diſpoſuerit; Sed contra num. 99.*

78 *Miles ſi duos ex certis rebus inſtituerit, & neminem hæredem vniuerſalem ſcripſerit, tota hæreditas accreſcet in rebus certis inſtitutis; Sed contrà num. 100.*

80 *Inſtituto in re particulari à milite, tota hæreditas accreſcit, ſi inſtitutus vniuerſaliter deficiat; Sed contrà num. 101.*

81 *Miles ſi vnum inſtituat ex parte hæreditatis, puta vncia, vel ſemiſſe, & de reſiduo non diſponat, totum accreſcit inſtituto; Contrà num. 102.*

84 *Ius accreſcẽdi de vno patrimonio ad aliud nõ datur.*

85 *Eadem dicuntur de ſubſtitutione pupillari à milite facta, quæ dicuntur de inſtitutione ab eo facta in proprijs bonis.*

86 *Intellectus l. 3. C. de teſt. mil. & num. 129. & 141. & ſeqq.*

87 *Intellectus l. ſi certarum. 18. in prin. ff. de milit. teſt. & num. ſeqq. & num. 146. cum ſeqq.*

88 *Appellatione cæterarum rerum omne reſiduum continetur; Declara num. 91.*

93 *Intellectus l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles ff. ad Trebell.*

95 *Miles in dubio cenſetur potius velle vti iure communi, quam iure ſingulari.*

96 *Miles in dubio cenſetur, velle in totum teſtatum decedere.*

97 *Militis in teſtamento locum habent ea omnia, quæ ex defuncti voluntate proficiſcuntur.*

104 *Ius accreſcendi in teſtamento militis non habet locum inter cohæredes omninò disiunctos.*

106 *Miles poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus; Amplia, vt ibi, & 134.*

107 *Miles ſi inſtituat vnum in vncia, alterum in caſtrenſibus, qualiter ſuccedant, & an ſit locus iuri accreſcendi.*

110 *Intellectus l. ſi miles vnum. 6. ff. de milit. teſt. & num. ſeqq.*

115 *Militis in teſtamento nõ eſt opus probatione voluntatis ad hoc, vt ceſſet ius accreſcendi; Sed ad hoc, vt locum habeat.*

118 *Intellectus l. ſi duobus. 38. ff. de milit. teſt. & num. ſeqq. latiſſimè.*

124 *Differentia, quæ eſt inter militem, & paganum, non inſiſtit in voluntate, & facto; ſed in poteſtate, & iure.*

130 *Intellectus §. hæreditas verſ. Non autem inſtit. de hæred. inſtit. & num. ſeqq.*

135 *Militis in teſtamento ea tantùm habent, quæ procedunt à voluntate teſtatoris, non etiam ea, quæ veniunt ex poteſtate, & ſubtilitate iuris.*

136 *Ius accreſcendi eſt de ſubtilitatibus iuris ciuilis.*

137 *Ius accreſcendi inducitur ex fictione, & interpretat one extenſiua, non etiam præſumptiua.*
139 *Valet argumentum à tempore ad rem.*
140 *Valet argumentum ab una ſpecie iuris accreſcendi ad aliam.*
141 *Miles utrum inſtituat aliquem iure certo, an in quota multum intereſt; Sed contrà num. ſeq.*
147 *Particularis omnium rerum diſtributio, habetur pro uniuerſali diſpoſitione.*
149 *Inſtitutio à milite facta dicitur capere authoritatem à iure communi, quoties ex uerbis teſtatoris apparet talem fuiſſe ipſius uoluntatem.*

An, & quando ius àccreſcendi locum habeat in teſtamento militis.

Quæſtio Vigeſima quarta.

NVnc videamus de teſtamento militis, & diſpiciamus, an, & quando in eo eſſet ius accreſcendi. Vtique autem ſupponimus, non conſtare de ipſius militis voluntate, quia alioquin res careret dubio: nam, ſi certum eſſet, eum noluiſſe rem ad coniunctum pertinere, puta, quia in teſtamento dixiſſet aliquid, ex quo talis eius voluntas probaretur, ſecundùm ea, quæ de teſtamento pagani diximus *in hoc cap. qu. 19. num. 10. & ſeqq.* non eſſet haud dubiè de iure ac-
1 creſcendi diſputandum † *l. 1. verſ. Et liquide, & ibi gl. in verb. nam voluntas militis, verſ. Non obſtat, & Caſtr. num. 2. & 4. verſ. Tertio opp. Iaſ. num. 12. verſ. Et tenendo C. de teſt. mil gl. in l. quamquam. 3. in verb. apparet C. eod. Azo in ſumm. C. eod. num. 8. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 59. num. 2. Alciat. in d. l. re coniunctis nu. 56. & lib. 4. Parud. cap. 9. num 2. Gozad. in l. vn. nu. 2. verſ. Non obſtat text. C. quand. non pet. part. Cagn. in rubr. C. eod num. 11. verſ. Prudicta, & num. 23. Craſſ. in §. teſtamentum qu 8. nu. 5. Et eſt de mente Bart. in l. 1. num. 70. C. de Sacroſ. Eccl.* quia certi iuris eſt, poſſe militem ius accreſcendi prohibere *vt diximus in hoc cap. qu. 16. num. 16.* Exemplum ſit, ſi miles ita dixerit, Inſtituo Titium in bonis tantùm caſtren-
2 ſibus † *vt ſcribunt ij, quos referemus infra nu. 24. quorum opinio in ſe vera eſt, licet reprobetur, quatenus accommodatur ad ſpeciem l. 2. C. de teſtam. mil. vt ibi dicemus.* Et ſimili modo, ſi conſtaret, eum voluiſſe, partem vacantem accreſcere coniuncto, non eſſet dubitandum, quin ius accreſcendi locum habe-
3 ret, etiam in eius teſtamento † *l. ſi duobus. 38. verſ. Niſi ff. de mil. teſt & ſcribunt gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis verſ. Si autem miles, & ibi Iaſ. in prin. C. eod. Azo in d. ſumm. C. eod. num. 9. Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo num. 47. verſ. Et ſic patet, & num. 88. verſ. Et per prædicta ff. de hered. inſt. Dec. in rubr. C. quand. non pet. part. in ſecunda lect. nu. 4. & ibi Purp. nu. 10. verſ. Sed iſta reſponſio, Ant. Fum. de coniunct. cap. 8. num. 3. Men. de præſumpt. lib. 4. præſ. 86. nu. 8. Cuiac. ad l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib. in 13. lib. quæſt Papin & ad d. l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt. in 7. lib. quæſt. Paul.* vtpotè, in quo ſola ipſius militis voluntas ſpectatur,
4 atque ſeruatur † *d. l. 1. C. de teſt. mil. l. 1. l. in fraudem. 16. §. ſicut, & l. eius militis. 36. §. fin. ff. eodem. §. hereditas, verſ. Neque enim, Inſt. de hered. inſtit. l. licet. 19. C. de pact.*

Cœterùm, ſi ſimus in dubio, magna ſolet eſſe quæſtio, an locum habeat ius accreſcendi. Conſtat autem in hac re varios eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando tractamus de iure accreſcendi non hæreditario, ideſt, de eo, quod inter coniunctos locum habet in legatis, & fideicommiſſis, Et in hoc caſu certi iuris eſt id etiam in teſtamento
5 militis habere locum. † *Ita enim cenſuerunt omnes, qui ſimpliciter ſcripſerunt, in teſtamento militis regulariter habere locum ius accreſcendi, quos referemus inf a num. 76. quorum opinio data coniunctione veriſſima eſt, licet ea ceſſante à nobis improbetur infra nu. 103. & ſeqq.* Itaque ſi miles eandem rem duobus legauerit, ſiuè coniunctum, ſiuè diſiunctum, alterutro deficiente totum ad collegatarium pertinebit, vel per ius accreſcendi, ſi legauerit coniunctim, vel per ius non deſcen-
6 dendi, ſi diſiunctim, † *ſecundùm Iuſtiniani diſtinctionem in l. vn. §. vbi autem legatarq C. de cad. toll. quam expoſuimus in 4. cap. qu. 2. num. 6. & in cap. 5. qu. 3. num. 1. & qu. 37. num. 4.* Quod non obſcurè probat *l. ſi miles. 32. ff. de milit. teſt.* vbi Marcellus, *Si miles*, inquit, *Titio, & Seio ſeruum legauerit, & eum Titius manumiſerit, deliberante Seio, moxque is legatum omiſiſſet, liberandum fore dico:* nam his verbis ſignifi-
7 cat, † libertatem inutiliter ſeruo datam ab vno ex legatarijs confirmari, ſi poſteà collegatarius repudiet, *vt etiam ſcribitur in l. ſi heres. 3. verſic. Idemque eſt ff. de manu. vind.* Cuius rei non alia eſt ratio, quam, quia pars repudiantis ita collegatario accreſcit, vt retrofingatur eius fuiſſe ex die aditæ hæreditatis *l. ſi Dominus. 17. §. ſi coniunctim, & l. quia retro. 35. ff. ad l. Aquil. Et in ſpecie d. l. ſi miles. 32. declarant ibi gl. in verb. liberandum, & Bald. & Ang.* Id, quod patet ex his verbis ſequentibus, *quia, & ſi heres ſeruum alicui legatum interim manumiſiſſet, deinde legatarius repudiaſſet, liber eſſet,* quippè quibus probat Marcellus ſuperiorem deciſionem argumento ducto à ſimili: nam, quemadmodum, ſi hæres manumittat ſeruum alteri legatum prius, quam à legatario repudietur, licet nulla videatur manumiſſio, tamquàm ab eo facta, qui Dominus non eſt, tamen confirmatur, ſi poſteà legatarius à ſe repulerit legatum *l. 2. ff. de manum. d. l. ſi heres. 3. ff. de manu. vind.* ſcilicet, quia per talem repudiationem dominium ſerui retrofingitur fuiſſe hæredis ex die aditæ hæreditatis *l. proinde. 8. ff. ſi cert. pet. l. ſeruum filij. 46. §. 1. ff. de leg. 1.* perinde, ac, ſi nunquam fuiſſet legatus *l. nam, ſicut 36. in prin. ff. ad l. Aquil. l. legatarius. 38. §. vlt. ff. de leg. 1. l. id, autem. 75. ff. ad l. Falc.* ita etiam, ſi ex duobus legatarijs vnus ſeruum legatum manumittat, prius, quam ab altero repudietur, licet inualida ſit manumiſſio, tamquàm ab eo facta, qui ſerui Dominus inſolidum non eſt, tamen ſecuta poſtea repudiatione, debet confirmari, quia talis repudiatio operatur, vt ſeruus retro fingitur fuiſſe manu-

miſſo-

miſſoris ex die aditæ hęreditatis, non minus, quam hęredis, quippè, cui paſſim in hoc coniunctus comparatur *d. l. nam, ſicut. 36. in prin. ff. ad l. Aquil. d. l. ſi heres. 3. ff. de munum. vind.* Habet igitur Marcellus in confeſſo, partem legati repudiatam ita coniuncto accreſcere in teſtamento militis, vt in teſtamento pagani; Quod
8 etiam ratione comprobatur: † nam in teſtamento militis omnia locum habent, quæ ex defuncti voluntate deſcendunt, *vt diximus in 2. cap. qu. 2. num. 50. & dicemus infra num. 97.* Sed ius accreſcendi non hęreditarium deſcendit ex voluntate defuncti, *vt oſtendimus in d. 2. cap. quaſt. 2. num. 47.* Debet igitur id etiam in teſtamēto militis habere locum. Denique, cum etiam in huiuſmodi teſtamento locum habeat cōiunctio, quę in legatis, & fideicommiſſis eſt iuris accreſcendi cauſa, *vt oſtendimus in 3. cap. quaſt. 2. num 3.* ſcilicet, quia ita miles vt paganus poteſt duos, aut plures in eadem re coniungere, *vt mox dicemus*, Conſequens eſt, vt & ipſum ius locum habere debeat *l. illud. 32. ff. ad l. Aquil. l. à Titio. 108. ff. de verb. oblig.*

Secundus verò caſus eſt, quando tractamus de iure accreſcendi hęreditario, quod naſcitur ex vi coniunctionis, ideſt, de eo, quod habet locum inter hęredes cō iunctim inſtitutos, *ſecundum ea, quæ diximus in eodem 3. cap. qu. 2. num. 4. & ſeqq.* Et in hoc pariter caſu dubitandum non eſt, quin etiam in teſtamēto militis id habeat
9 locum: † *Ita enim conſuerunt omnes, qui ſimpliciter ſcripſerunt, etiam in teſtamento militis habere locum ius accreſcendi, quos referemus infra nu. 76. quorum opinio etiam in hoc caſu eſt veriſſima, licet ceſſante coniunctione à nobis improbetur infra num. 103. & ſeqq. Et in ſpecie de cohæredibus coniunctis ſcribit Ruſtic. ad l. cum auus. 101. in proœm. cap. 2. num. 89. ff. de cond. & dem. Et eſt de mente omnium, quos referemus infra num. 48. dicentium, ideò non eſſe ius accreſcendi inter inſtitutum in caſtrenſibus, & inſtitutum in paganicis, quia inter eos nulla datur coniunctio: Sentiunt enim, ſi daretur coniunctio, haud dubiè locum habiturum. Denique eiuſdem ſententiæ fuerunt omnes, quos referemus infra num. 76. & ſeqq. exiſtimantes locum eſſe iuri accreſcendi, etiamſi miles inſtituat aliquem in re certa, vel quota, quo caſu nulla ſubeſt coniunctio; nam ij dem multo magis cenſent, locum habere, ſi*
10 *coniunctio ſubſit*, quia, † cum etiam in huiuſmodi teſtamentum locum habeat ipſius iuris accreſcendi cauſa, ideſt coniunctio,
11 † *vt habere ſupponunt Bald. in l. 1. num. 4. verſ. Sicque etiam, & ibi Ang. in ſi Alex. num. 8. C. de teſt. mil. Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. num. 6.* Conſequens eſt, vt & ipſum ius accreſcendi locum habere debeat, *ſecundum ea,*
12 *quæ ſupra diximus*. Et ſanè, † quoties conſtat, militem voluiſſe portionem deficiētis ad cohæredem pertinere, non eſt dubitandum, quin etiam in eius teſtamento locum habeat ius accreſcendi, *vt diximus ſupra num. 3.* Sed. vbi miles duos, aut plures coniunxit, conſtat haud dubiè de tali voluntate, ſcilicet, quia ex coniunctione colligimus voluntatem defuncti, *vt diximus in 2. cap. qu. 2. num. 2,* cum miles coniungendo duos, aut plures cenſeatur eos habere, vt vnum corpus, & per conſequentias vnum in portione alterius ita prædiligere, vt velit alijs omnibus præferri, *vt diximus ibi num. 2.* Ergo etiam in teſtamento militis locum inter coniunctos habebit ius accreſcendi. *Ita arguit Ruſtic. in d. l. cum auus. 101. in proœm. cap. 2. nu. 89.*

Nec obſtat, ſi dicatur, voluntatem hanc non eſſe expreſſam, ſed tacitam, & coniecturatam, *vt diximus in eodem 2. cap. qu. 2. num. 5. & ſeqq.* Ideòque in militis teſtamento non eſſe attendendam, *ex ijs, quæ dicemus infra num. 138. & ſeqq.* quia reſpondeo, Imo etiam in teſtamento militis locum eſſe coniecturis, & tacitæ voluntati,
14 † *vt latè oſtendunt Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 1. num. 16. & Ruſtic. in d. l. cum auus in proœm. cap. 2. num. 86.* eamque ſeruadam eſſe, dummodo vis, & proprietas verborum non repugnet, prout non repugnat in propoſito, *vt latè oſtendemus infra num. 138. & ſeqq.*

Tertius caſus eſt, quando tractamus de iure accreſcendi hæreditario, quod non inducitur ex vi coniunctionis, ſed ea ratione, ne quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *ſecundum ea, quæ diximus in 3. cap. qu. 2. num 6.* & ſumus in caſibus, in quibus miles diſtinxit patrimonia, puta vnum inſtituit in bonis caſtrenſibus, alterum verò in paganicis, aut in alterutro genere bonorum neminem inſtituit, & quærimus, an de vno genere patrimonij ad aliud ſit ius accreſcendi, Et tunc duæ fuerunt noſtrorum interprętum ſententiæ, Prima exiſtimantium etiā in hoc caſu locum habere ius accreſcendi, niſi contraria militis voluntas probe-
14 tur. † *Fuit hæc ſententia Alcia. in d. l. re coniuncti, num. 56. & lib. 4. Parad. cap. 9. num. 2.* Mouentur autem, vt ita ſentiant.

Primò *l. 1. C. de teſta. mil.* vbi Antoninus, *Frater tuus miles,* inquit, *ſi te ſpecialiter in bonis, quæ in paganico habebat, heredem fecit, bona, quæ in caſtris reliquit, petere non potes, etiamſi is, qui eorum inſtitutus eſt, adire ea noluerit, ſed ab inteſtato ſuccedentes veniunt. modo, ſi in eius locum ſubſtitutus non es, & liquidò probetur, fratrem tuum caſtrenſia bona ad te pertinere noluiſſe: nam voluntas militis in expeditione occupati pro iure ſumitur,*
15 Quibus verbis ſignificat, † hæredem à milite inſtitutum in paganicis non poſſe petere caſtrenſia, & ſic ei caſtrenſia non accreſcere, ſi liquidò probatur, militem noluiſſe talia bona ad eum pertinere; Ergo, ſi hoc non probetur, ad eum pertinebunt, & per conſequentias in dubio locum habebit ius accreſcendi in teſtamento militis, etiamſi patrimonia diſtinxerit. *Ita arguit Alcia. d. lib. 4. Parad. cap. 9. nu. 2.*

Secundò mouentur *l. ſi certarum. 18. §. Iulianus ff. de mil. teſta.* Vbi Caius, *Iulianus etiam ait,* inquit, *ſi quis alium caſtrenſium rerum, alium cæterarum ſcripſiſſet hæredem, quaſi duorum hominum duas hæreditates intelligi, vt etiam in æs alienum, quod in caſtris contractum eſſet, ſolus is teneatur, qui caſtrenſium rerum inſtitutus eſſet, extra caſtra contracto ære alieno, is ſolus obligetur, qui cæterarum rerum hæres ſcriptus eſſet. Cui ſcilicet*

conne-

conueniens videtur reſpondiſſe, vt ex quaqua cauſa debeatur militi, vel huic hæredi, vel illi ipſo iure debeatur. Quod, ſi alterutra parte bonorum erit alieno, quod ex ea cauſa pendebit, non ſufficiat, & propter hoc is, qui ex ea parte hæres inſtitutus eſt, non adierit, alterum, qui adijſſet, compellendum, aut defendere totam hæreditatem, aut totam creditori-
16 *bus ſoluere*; nam ex his verbis apparet, † etiamſi diſtincta ſint à milite patrimonia, vno tamen ex inſtitutis non adeunte, partem eius alteri accreſcere, & per conſequentiam, etiam in teſtamento militis, qui patrimonia diſtinxit, ius accreſcendi habere locum.

Tertiò videtur hæc pars comprobari *l. ex militari 11. §. vlt. cum. 2. ll. ſeqq. ff. de mil. teſta.* vbi Vlpianus, *Si filiusfam.* inquit, *ignorans patrem ſuum deceſſiſſe, de caſtrenſi peculio in militia teſtatus ſit, non pertinebunt ad hæredem eius patris bona, ſed ſola caſtrenſia*, Cuius rei Papinianus hanc ſubijcit rationem: *Milites enim ea duntaxat, quæ habent, ſcriptis relinquunt.* Deinde ſequitur Vlpianus, *Idem eſt, & ſi de teſtamento mutando cogitauerit, non, quia adimere volebat caſtrenſia bona hæredi ſcripto, ſed, quia de paternis teſtari volebat, & alium hæredem ſcribere*: nam hic diligenter obſeruandum
17 eſt, duos Vlpianum † conſiderate caſus in eo, qui teſtatus eſt de caſtrenſi peculio iure militari; Aut enim ignorans patrem ſuum deceſſiſſe, mortuus eſt, Et tunc nulla ſubeſt ambiguitas, quia certum eſt, ad inſtitutum non pertinere bona paterna, ſed ſola caſtrenſia, quia, vt ſubijcit Papinianus, milites ea duntaxat, quæ habent, ſcriptis relinquunt, ideſt, ea tantum dare volunt, ſiuè dant poſitiuè, quæ ſciunt, ſe habere, cum in ijs, quæ ſe habere ignorant, non poſſit dandi voluntas poſitiua conſiderari. Aut verò prius, quàm moriatur, intelligit, patrem ſuum deceſſiſſe, & conſequenter, ſe habere etiam bona paganica, Et tunc, ſi cogitet de mutando teſtamento, & inſtituendo in paternis alio hærede, fatetur Vlpianus, idem eſſe dicendum, quod de ignorante dictum eſt. Cœterum, ſi non cogitauerit de mutando teſtamento, videtur à contrario ſenſu innuere, non eſſe idem dicendum, quia fruſtra requireret cogitationem mutandi teſtamenti, ſi etiam ſine ea non poſſent bona paterna ad hęredem in caſtrenſibus inſtitutum pertinere. Omnimodo igitur ſignificat, etiam in teſtamento militis, qui ſcit, ſe habere, & caſtrenſia, & paganica bona, locum habere ius accreſcendi, ſi de caſtrenſibus tantum diſpoſuerit.

Quartò facit *l. ſi filius. 42. alias incipit, qui patris. Papinianus ff. de bon. lib.* Vbi Papinianus, *Caſtrenſium bonorum Titium libertus hæredem fecit*, inquit, *cæterorum alium, adita eſt à Titio hæreditas, magis nobis placet, nondum patronum bonorum poſſeſſionem contra tabulas petere poſſe. Verum illa quæſtio interuenit, an omittente eo, qui reliqua bona accepit, perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet; Verius mihi videtur, inteſtati iure deferri bona cætera. Titius igitur hæres non poterit inuitare manumiſſorem, cũ Titio nihil auferatur nec cœteris bonis, quę nondũ ad cauſam teſtamenti pertinent*; nam hæc ver-
18 ba, † licet probent, omittente eo, qui fuerat in cœteris bonis inſtitutus, non eſſe locum iuri accreſcendi, ſed bona deferri patrono ſab inteſtato venienti, videntur tamen probare, ſaltem patrono non exiſtente, locum eſſe iuri accreſcendi; Diligenter enim ponderanda ſunt illa verba, *nec cœteris bonis, quę nondum ad cauſam teſtamenti pertinent*, quippè, quæ ſignificate videntur, poſſe adhuc cœtera bona ad teſtamenti cauſam pertinere non obſtante, quod inſtitutus ea omiſerit. Non poſſunt autem pertinere, niſi per ius accreſcendi, quia iure principalis inſtitutionis non poſſunt pertinere ad Titium, quippè, qui fuerat in ſolis caſtrenſibus inſtitutus, neque iure ſubſtitutionis, cum nulla legatur ibi à milite facta ſubſtitutio. Ergo iure accreſcendi, & ſic poſſunt etiam in teſtamento militis bona paganica ad inſtitutum in caſtrenſibus per ius accreſcendi pertinere.

Quintò, & vltimò videtur hæc pars ea ratione probari, quia miles in dubio cenſetur velle vti iure communi, *vt dicemus infra num. 95.* Sed de iure communi inſtituto in certo genere bonorum accreſcunt alia, ſiuè de ijs non fuerit diſpoſitum, ſiuè diſpoſitum, & poſtea vacent, *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 7. num. 1. & qu. 10. num. 1.* Ergo debent etiam accreſcere in teſtamento militis.

His tamen non obſtantibus veriſſimum eſſe puto, quod alij frequentiùs tradiderunt, non habere ius accreſcendi locum in teſtamento militis, qui patrimonia di-
19 ſtinxit. † *Ita enim generaliter loquentes tradiderunt Bart. in l. vlt. num. 3. ff. de acq. hęred. Bald. in l. 2. C. de teſta. mil. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo, num. 43. verſ. Interdum verò miles ff. de hæred. inſt. Alex. in d. l. 1. num. 1. & 6. verſ. in gl. 2. C. de teſta. mil. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. num. 24. verſ. Vnde melius, Et ſpecialiter loquentes cenſuerunt omnes, quos referemus infra nu. 98. & ſeqq. Quemadmodum & ij, qui ſcripſerunt, ius accreſcendi non habere locum in diuerſis vnius hominis hæreditatibus, vt Ang. in d. l. 1. in prin. C. de teſta. mil. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam, num. 240 ſiuè, in diuerſis hęreditatibus, quæ ex vno teſtamento deferuntur, vt Gratia. cap. 276. diſcep. for. n. 59. ſiuè, quando vna hæreditas pro duabus hæreditatibus reputatur, vt Iaſ. in d. l. 1. in prin. C. de teſta. milit. Denique huius opinionis fuerunt etiam omnes, qui ſimpliciter tradiderunt in teſtamento militis non habere locum ius accreſcendi, quos referemus infra nu. 104. & multò magis ij, qui cenſuerunt, non habere locum, etiam ſi miles rerum, aut unciarum mentionem fecerit, quos referemus infra num. 98. & ſeqq. nam ijdem multò faciliùs cenſent, non habere, ſi patrimonia diſtinxerit.* Idq; procedere, ſiuè de vno tantum patrimonio diſpoſuerit, ſiuè de vtroque nam, ſi vnum inſtituat in paganicis, & de caſtrenſibus non diſponat, non accreſcent caſtrenſia hæredi ſcripto, ſed ad venientes ab inte-
20 ſtato pertinebunt † *Ita ſcripſerunt gl. in d. l. 2. in verb. nam voluntas militis, verſ. ſi autem miles, & ibi Ang. num. 1. & 4. verſ. in gl. ibi alij dicunt, & Alex. nu. 1. & 9. in prin. & verſ. Pro hoc etiam,*

& Iaſ.

& Iaſ. in prin: C. de teſta. mil. gl. in ſi miles vnum nu. 6. in verb. creditur ff. eod. Azo in Summ. C. eo. 9. Bald. in l. 2. C. eod. Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. num. 11. verſ. Prædicta, Clar. in §. teſtamentum, qu. 16. num. 2. verſ. Aliquando autem, Craſſ. in §. teſtamentum qu. 8. nu 3. Et ſimili modo, ſi inſtituat vnum in caſtrenſibus, & de paganicis non diſponat, non accreſcent paganica inſtituto, ſed pertine-
21 bunt ad venientes ab inteſtato, † *vt ſcribunt gl. in d. l. 1. in verb nam voluntas militis, verſ. Si autem miles, & ibi Ang. nu. 5. Caſtr. num. 1. & 4. verſ. in gl. ibi, alij dicunt, & Alex. nu. 1. & 9. in prin. & verſ. Et tenendo, & Iaſ. in prin. C. de teſta. mil. gl. in d. l. 2. in verb. poſſidebit, & ibi Bald C. eod. gl. in d. l. ſi miles vnum n. 6. in verb. creditur ff. eod. gl. in § hæreditas, in verb. totus as, & ibi Vigl. num. 5. Inſt. de hæred. inſt. Azo in d. Summ. C. de teſt. mil. nu. 9. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo, nu. 85. in fi. ff. de hæred. inſt. Soc. Iun. in l. centurio. 15. num. 88. verſ. Similiter ff. de vulg. Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. n. 11. verſ. prædicta, Clar. in d. §. teſtamentum qu. 16. num. 2. verſ. Aliquando autem, Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. nu. 3. Cuiac. ad d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib. in 13. lib. quæſtio. Papin.* Denique ſi duos inſtituat hæredes, vnum in caſtrenſibus, alterum verò in paganicis, licet alteruter deficiat, non tamen patrimonium illi aſſignatum alteri accreſcet, ſed ad venientes ab inteſtato pertinebit,
22 † *vt ſcripſerunt gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. & diſtingue, & ibi Bart. & Bald. in prin. & num. 2. Ang. in prin. & num. 5. Caſtr. num. 1. & 4. verſ. In gl. ibi, alij dicunt, Alex. nu. 1. & 3. Iaſ. in prin. & num. 2. Dec. num. 1. & 3. C. de teſta. mil. gl. in l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus, ff. eod. Azo in d. ſumm. C. eod. num. 7. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo, num. 86. ff. de hær. inſt. Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. num. 11. verſ prædicta, Clar. in d. §. teſtamentum qu. 16. num. 3. Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. num. 4. Duar. ad tit ff. de mil. teſta. cap. 6. Cuiac. ad d. l. ſi filius. 42. §. Papinianum ff. de bon. lib. in 13. lib. quæſt. Papin.* Probatur autem hæc ſententia.

Primò *l. 2. C. de teſta. mil.* vbi Antoninus, *Miles*, inquit, *ſi caſtrenſium tantummodo bonorum commilitonem iuste inſtituit hæredem, cætera bona eius vt inteſtati defuncti mater eius iure poſſidebit. Quod, ſi extraneum ſcripſit hæredem, iſque adijt hæreditatem, bona eius in te transferri non iure deſideras*: nam ex his verbis apertè
23 conſtat, † hæredi à milite inſtituto in caſtrenſibus non accreſcere paganica; ſed ea ad venientes ab inteſtato pertinere.

Nec eſt, quod reſpondeas, hoc ideò fieri in ſpecie huiuſce legis, quia teſtator expreſſerat dictionem taxatiuam, dicendo, inſtituo tantummodo in caſtrenſibus; & ea ratione cenſebatur ius accreſcendi
24 prohibuiſſe, † *Quomodo reſpondet Saly. in d. l. 1. C de teſta. mil.* quia verius eſt, illam dictionem, tantummodo, poſitam in textu,
25 non eſſe † teſtatoris, ſed Imperatoris, qui, vt oſtenderet, militem non inſtituiſſe cõmilitonem in omnibus ſuis bonis, ſed tantum in caſtrenſibus, neceſſariò debuit apponere dictionem illam taxatiuam, ſed ob id non ſignificat, teſtatorem ita fuiſſe locutum. Quamobrem in ea vis facienda non eſt, *vt rectè animaduerterunt Alex. in d. l. 1. num. 9. & ibi Iaſ. num. 6. C. de teſta. mil.*

Minus eſt, quod reſpondeas, legẽ hanc
26 procedere, † quoties miles inſtituit commilitonem in caſtrenſibus, ſecus verò, quoties in ijs inſtituit extraneum: nam tunc verius videtur, talem inſtitutionem eſſe trahendam etiam ad bona paganica, *vt cenſuerunt quidam veteres, quorum opinionem refert gl. in d. l. 2 in verb. quod, ſi extraneum, verſ. alij contra, & ibi probat* ec. num. 1. & 2. C. de teſt. mil. gl. in d. l. ſi filius. 42. § Papinianus, in verb. inteſtati, verſ. ſed videtur ff. de bon. liber.* Idque triplici fundamento, Primò, quia Antonius ibi fruſtra feciſſet mentionem de commilitone, ſi idem iuris eſſet, quoties extraneus inſtitutus eſt: Satis enim fuiſſet dicere, militem caſtrenſium tantummodo bonorum inſtituiſſe hæredem, non adijciendo, commilitonem: Itaque veriſimilius eſt, hoc eum cum myſterio feciſſe, vt ſcilicet denotaret, aliud eſſe iuris in extraneo, *vt ibi conſiderat Dec. nu. 1.* Secundò, quia de commilitone fecit mẽtionem conditionaliter, Dixit enim, *Miles, ſi caſtrenſium tantummodo bonorum commilitonem ſuum inſtituit hæredem, cætera bona eius, vt inteſtati defuncti mater eius iure poſſidebit.* Itaque ſignificat, ita demum, matrem ab inteſtato habituram cœtera bona, ſi miles caſtrenſium tantummodo bonorum inſtituerit hæredem commilitonem. Ergo, ſi non commilitonem, ſed extraneum hæredem inſtituerit, quia deficit eius legis conditio, non habebit mater cœtera bona. Tertiò demum, quia poſtea aduerſatiuè ſubijcit, *Quod, ſi extraneum ſcripſit hæredẽ, iſque adijt hæreditatem, bona eius in te transferri non iure deſideras*: nam aduerſatiuæ natura eſt, vt qualitas præcedentis caſus cenſea-
27 tur etiam in ſequenti reperita, † *vt ſcribunt Dec. in l. 1. num 27. verſ. Non obſta. ff. de eff. eius, Soc. Iun. conſ 83. num 12. & 13. vol. 1. Alb. conſ. 142. num. 6. Surd. conſ. 315 num. 2.* & præcedentibus aduerſetur retento eodem
28 themate, † *Dec. in l. bonorum 7. in 2. lect. nu. 26. C. qui adm. ad bon. poſ. & in l. ſi donatione. 13. num. 3. C. de collat. Rub. in l. Gallus. 29. §. quidam rectè, num. 143. ff. de lib. & poſth. Soc. Iun d. conſ. 83. num. 15. & 16. & conſ. 108. nu. 14. vol. 1. Ceph. conſ. 341. nu. 27. & conſ. 343. nu. 7. Surd. d. conſ. 315. num. 2. Pereg. conſ. 4. num. 4. 19. & 21. verſ. Secundò vol 2.* Cum igitur in præcedenti caſu proponatur inſtitutio commilitonis facta in caſtrenſibus, Conſequens eſt, vt & in eiſdem facta debeat intelligi extranei inſtitutio, quę aduerſatiuè ſubijcitur, *vt arguit Dec. in d. l. 2. num 1. C. de teſta. mil.* quòd etiam (ſecundum eum) videtur habere rationem: nam, cum miles inſtituit commilitonem, mouetur ex cauſa militiæ, *vt ait gl. in d. l. 2. in verb. quod, ſi extraneum*, ideòque videtur velle vti priuilegio militari, & ſic decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. At, cum inſtituit extraneum, non mouetur ex cauſa militiæ, ſed communi, ideòque videtur velle vti iure communi, ſecundum quod eſt locus vni accreſcendi. *Ita Dec. in d.*

in d. l. 2. num. 2. C. eod. quoniam hæc ſententia meritò fuit ab alijs communiter improbata: Verius enim eſt, in hoc nihil referre, vtrum miles commilitonem,
29 an verò extraneum hæredẽ inſtituerit, † *vti videre eſt apud gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. Si autem miles, & ibi Alex. num. 10. in fi. vbi ait, ita omnes omnes communiter tenere C. de teſt. mil. gl. in d. l. 2. in verb. commilitonem C. eod. Azo in d. ſumm. C. eod. num. 9.* Nam in alijs locis, in quibus tractatur de inſtitutione caſtrenſium, & ſcribitur eis non accreſcere paganica, non fit mentio de commilitone, ſed ſimpliciter dicitur, militem aliquem hæredem inſtituiſſe in
30 caſtrenſibus, † *vti videre eſt in d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib. l. hæreditate. 19. §. ſi filiusf. ff. de caſtr. pecul. l. ex militari. 11. §. fin ff. de mil. teſt.* ideòque, cum ſimpliciter, & indiſtinctè loquantur, debent etiam indiſtinctè intelligi, ſiuè fuerit inſtitutus cõmilito, ſiuè extraneus, *ex regula l. de pretio. 10. ff. de Publicia.* maximè cum nulla inter eos poſſit afferri ratio diuerſitatis, *vt mox oſtendemus.*

Nec obſtat, quod Antoninus fecerit mentionem de commilitione, quia reſpõ-
31 deo, non ideò hoc feciſſe, † quod in eo vis aliqua conſiſtat, ſed, quia ita euenerat, vt commilito fuiſſet à defuncto hæres inſtitutus, vt in ſimili dicitur *in l. item veniunt. 22. §. ait Senatus ff. de pet. hæred.*

Minus obſtat, quod talis mentio fuerit facta conditionaliter, quia reſpondeo conditionem non fuiſſe expreſſam reſpectu perſonæ, ſed reſpectu bonorum: Non
32 enim ſignificat Antoninus, † ad matrem pertinere bona paganica, ſi miles caſtrenſium tantummodo bonorum inſtituerit hæredem commilitonem, ſed, ſi commilitonem inſtituerit bonorum tantùm caſtrenſium, non etiam caſtrenſium, vt vis ſit in bonis, non in perſona commilitonis. Quamobrem ex hoc rectè quidem inferemus, non poſſe matrem vendicare cœtera bona, ſi etiam in alijs commilitonem hæredem inſtituerit, ſed non, ſi in Caſtrenſibus inſtituerit extraneum.

Denique non obſtant illa verba ſequentia, *Quod. ſi extraneum, &c.* quæ ſtant aduerſatiuè, quia reſpondeo illa præcedentibus aduerſari non in qualitate perſonæ, ſed in qualitate inſtitutionis: nam
33 hoc ſignificat Antoninus, † ſi miles inſtituerit tantummodo commilitonem in Caſtrenſibus, & non alium in cœteris, matrem iure poſſidere bona paganica, quod, ſi in alijs inſtituerit extraneum, tunc matrem non iure deſiderare, vt ea in ſe transferantur, vtpotè, quæ ex teſtamento debent ad extraneum hęredem inſtitutum pertinere, vel reſpondeo, illa verba, ſtare aduerſatiuè, tàm reſpectu perſonæ, quàm reſpectu bonorum: nam, quia commilitones, vt plurimum non ſimpliciter inſtituuntur, ſed in bonis tantùm caſtrenſibus, extranei verò, ideſt, non militantes, vt plurimum inſtituuntur ſimpliciter, propterea quod illorum inſtitutio ex occaſione militiæ, & bonorum ibi acquiſitorum, & fortaſſis etiam ibi exiſtentium proficiſcitur, horum verò inſtitutio pendet à cognatione, vel alijs cauſis, quæ non ſunt ad aliqua bonorum genera reſtrictæ, ideò ad hoc reſpiciens Antoninus, poſteà quam dixit, ſi miles commilitonem caſtrenſium tantũmodo bonorem hæredem inſtituerit, cœtera ad matrem ab inteſtato ſuccedentem pertinere, rectè per modum aduerſantium ſubijcit, Quod ſi hæredem inſtituerit extraneum (non quidem in ſolis bonis caſtrenſibus, ſed ſimpliciter, vt aſſolet, & ſic in tota hæreditate) iſque adierit, matrem non iure deſiderare, vt bona ſibi ab inteſtato addicantur, quod hęres teſtamentarius legitimis hæredibus præferatur. Quem eſſe verum eiuſce loci ſenſum intelligimus ex illis verbis, *iſque adyt hæreditatem,* quippe, quę ſignificant, extraneum ad hæreditatem, & ſic ad aſſem fuiſſe vocatum; rei enim appellatione tota res intelligitur, *vt diximus in 5. cap. qu. 13. num. 24.* Aduerſatiua igitur non fuit adiecta reſpectu inſtitutionis caſtrenſiũ, ſed reſpectu inſtitutionis factæ de extraneo ſimpliciter, vt aduerſetur ei, quæ in ſolis caſtrenſibus fuit facta de commilitone. Et ita locum hunc eſſe accipiendum cenſeo. Quod, vt exiſtimem, præter ea, quæ ſupra dicta ſunt, me maximè mouet illud, quia data paritate inſtitutionis nulla re vera poteſt inter extraneum, & commilitonem conſiderari ratio diuerſitatis, cur potius illi, quam huic in caſtrenſibus inſtituto, debeant accreſcere paganica: nam, & ſi demus, commilitonis inſtitutionem pendere ex occaſione militię, non tamen hoc impedit, quin affectio poſſit eſſe talis, vt eum velit teſtator totum ſuũ patrimonium habere. Contra verò, licet inſtitutio extranei pendeat ex alia cauſa, non tamen hoc efficit, vt miles cenſeatur velle vti iure communi, ſi vis, & proprietas verborum refragetur, prout refragatur, quoties eum inſtituit in ſolis caſtrenſibus, *vt latius oſtendimus infra num. 138.* Quamobrem verius eſt, data paritate inſtitutionis, idem de extraneo, quod de commilitone dicendum, quia, ſi ſimpliciter, aut hìc, aut ille fuerit hæres inſtitutus, totam hæreditatem adeundo conſequetur, ſi verò fuerit inſtitutus tantummodo in caſtrẽſibus non habebit paganica ſiuè ſit commilito, ſiuè etiam extraneus, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

34 Denique non eſt, quod reſpondeas, † in hoc differre bona caſtrenſia à paganicis, quod illa non trahant ad ſe paganica, *vt in d. l. 2. C. teſtam. mil. d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib. d. l. hæreditate. 19. §. filiusfam. ff. de caſtr. pec. d. l. ex militari. 11. §. vlt. ff. de mil. teſt.* hæc verò contrà trahant ad ſe caſtrenſia, niſi contraria probetur militis voluntas, *vt in l. 1. C. eod. Quomodo reſpondebant quidam veteres, quorum opinionem refert gl. in d. l. 1. in verb. probetur, verſ. Aly dicunt, & ibi probat Dec. num. 7. verſ. Sed certè, C. eod. & ſimpliciter reſpondet gl. in d. l. 2. in verb. poſſidebit, & in verb. quod. ſi extraneum C. eod.*

quo-

quoniam hæc opinio communiter ab
omnibus reprobatur, quod verius ſit, nec
paganica caſtrenſibus, nec caſtrenſia pa-
35 ganicis accreſcere, † *vt videre eſt apud eos,*
quos retulimus ſupra num. 19. & ſeqq. Et in ſpecie
docent gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis,
verſ. Et diſtingue, & ibi Alex. num. 3. vbi teſta-
tur ſupradictam diſtinctionem communiter reproba-
ri, & Iaſ. num. 10. verſ. Alia ſolutio C. de teſt.
mil. nam, cum bona caſtrenſia, & bona
paganica conſiderentur, vt diuerſę, &
diuerſorum hominum hæreditates *l. ſi cer-*
tarum. 18. §. 1. ff. de milit. teſt. & latius dicemus
infra num. 45. Conſequens eſt, vt vnaquæ-
que earum debeat cenſeri principalis, &
& per conſequentias non poſſit ab alia
trahi, *vt declarat Iaſ. in d. l. 1. nu. 6. verſ. Alia*
ſolutio C. eod. Et hoc eſt, quod ſenſit Bal-
dus *in d. l. 2. C. eod.* dum eius legis ſumma-
rium ita concepit. Inſtitutio non trahit
ad ſe inſtitutionem in hæreditatibus
æquè principalibus.

Secundò probatur hæc ſententia *d. l. ſi*
filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib cuius inte-
gra verba retulimus ſupra num. 18. verſic. Quartò.
Nam ibi Papinianus loquens de milite li-
berto, qui caſtrenſium bonorum Titium
hæredem fecerat, cœterorum alium, quę-
rit, an omittente eo, qui reliqua bona
accepit, accreſcant Titio, & ita reſpon-
dent, *verius mihi videtur, inteſtati iure deferri*
bona cætera, quibus verbis apertiſſimè ſi-
36 gnificat, † bona paganica omittente eo,
qui in eis fuerat inſtitutus, non accre-
ſcere Titio, qui fuerat inſtitutus in ca-
ſtrenſibus, ſed ad venientes ab inteſtato
pertinere.

Nec eſt, quod reſpondeas, hoc eſſe re-
37 ceptum fauore patroni, † *ſecundùm ea, quæ*
ex quorundam ſententia dicemus infra num. 127.
quia, præter id, quod Papinianus ſimpli-
citer ait, *inteſtati iure deferri bona cætera*, &
conſequenter non reſtringit ſe ad aliquã
perſonam, cui ab inteſtato deferantur,
ſed generaliter ſignificat, deferri omni-
bus, nullus etiam in hoc patroni fauor
conſiderari ſolet, *vt oſtendemus infra nu. 128.*
& ſeqq.

Tertiò probatur *l. ſi duobus. 38. ff. de mil.*
teſt. cuius verba referemus infra num. 118. verſic.
Secundò, nam, & hic locus poteſt intelli-
38 gi † de milite, qui patrimonia diſtinxit, vt
facile erit ex ijs intelligere, quæ ibidem
latiùs dicemus.

Quartò probatur *l. hæreditate. 19. §. filiusf.*
ff. de Caſt. pecul. vbi Tryphoninus, *Filiusf.*
paganus de caſtrenſi peculio fecit teſtamentum, in-
quit, *&, dum ignorat, patrem ſe ſuum hæredem ex-*
titiſſe, deceſſit, non poteſt videri pro caſtrenſibus bo-
nis teſtatus, pro paternis inteſtatus deceſſiſſe, quam-
uis id in milite etiam nunc reſpectum ſit, quia miles
ab initio pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus
poterat mori, quod ius iſte non habuit, non magis,
quam, ſi ſine obſeruatione legum fecerit teſtamẽtum.
Neceſſario ergo caſtrẽſis peculij hæres ſcriptus vni-
uerſa bona habebit, perinde, ac, ſi pauperrimus
homo facto teſtamento deceſſiſſet ignorans, ſe locu-
pletatum per ſeruos alio loco agentes: nam ex il-
lis verbis, *quamuis id in milite etiam nunc reſcri-*
39 *ptum ſit*, intelligimus, † hæredi inſtituto
in caſtrenſibus non accreſcere paganica,
ſed ea ad veniẽtes ab inteſtato pertinere.

Quinto probatur *l. ex militari. 11. §. vlt.*
ff. de mil. teſt. cuius verba retulimus ſupra nu. 17.
40 *verſ. Tertio*, nam Vlpianus ibi † perſpicuè
ſcribit, ad inſtitutum in caſtrenſibus non
pertinere paganica, quæ miles ſe habere
ignorabat.

Nec eſt, quod reſpondeas, id fieri pro-
pter ignorantiam militis, *in quibus terminis*
procedunt d. l. hæreditate. 19. §. filiusf. ff. de caſtr.
pecul. & d. l. ex militari. 11. §. vlt. ff. de mil. teſt.
ideòque aliud eſſe dicendum, ſi miles
41 ſciat, ſe habere etiam bona paganica, †
vt ſentit Cuiac. ad l. milites. 12. ff. de mil. teſt. in
6. lib. reſp. Papin. quia verius eſt, id proce-
42 dere, etiam ſi miles hoc ſciat, † *vt ſcribit gl.*
in d. l. ex militari. 11. §. vlt. in verb. ignorans ff.
de mil. teſt. nam, ſi locum habet in ignoran-
te, multo magis debet habere locum in
ſciente, quia magis conſtat, militem no-
luiſſe dare, quando ſcit, quam, quando
ignorat: Cum enim ſcit, ſe habere bona,
& caſtrenſia, & paganica, & non dat,
niſi caſtrenſia, apertè conſtat, eum no-
luiſſe dare paganica, quia, ſi hoc voluiſ-
ſet, facile ei fuiſſet id exprimere, vt ex-
preſſit caſtrenſia *l. vn. § ſin autem ad deficien-*
tis. C. de caduc. tollen. quæ ratio ceſſat, cum
ignorat, quia facile poſſet quis præſume-
re, eum fuiſſe daturum, ſi ſciuiſſet, ſe ha-
bere etiam paganica, vt dicimus de mi-
lite, qui ſcit, ſe habere filium, & eum non
inſtituit: Cenſetur enim eo ipſo exhære-
dare, & ab hæreditate excludere, ſecus
verò, cum ignorat, ſe eum habere, quia,
ſi ſciuiſſet, eum veriſimiliter inſtituiſſet
l. ſicut certi. 9. & l. ſi eum, vel in vtero. 10. C. de
teſt. mil. Cum igitur non cenſeatur dare,
cum ignorat, ſcilicet, quia in teſtamen-
to militis, requiritur actus poſitiuus, vt
bona competant, Conſequens eſt, vt mul-
tò minus cenſeatur dare, cum ſcit.

Sanè vno caſu putarim, multum refer-
re, vtrum miles ſciuerit, ſe habere pa-
ganica, an verò ignorauerit, cum ſcili-
43 cet hæredem inſtituit ſimpliciter: † nam
tunc, ſi ſciat patrem deceſſiſſe, cenſebi-
tur de toto patrimonio diſpoſuiſſe, &
per conſequentias ad inſtitutum non ſo-
lùm caſtrenſia, ſed etiam paganica bona
pertinebunt. Cœterùm, ſi hoc ignoret,
verius erit, non, niſi caſtrenſia bona ad
inſtitutum pertinere, propter eam ratio-
nem, quam Papinianus affert *in d. l. mili-*
tes. 12. ff. de mil. teſt. quod ſcilicet milites ea
tantùm dare cenſentur, quæ habent, ſiuè,
quæ ſe habere putant. Et in his terminis
poteſt procedere diſtinctio, *Cuiac. in d. l.*
milites, aliàs non.

Sextò, & vltimò probatur, quia fictio
idem operatur in caſu ficto, quod veritas
44 in caſu verò † *l. ſi is, qui pro emptore. 15. ff. de*
vſucap. Sed inter eos, qui verè vocantur
ad diuerſas hęreditates, & veniunt ex di-
uerſis teſtamentis non habet locum ius
accreſcendi, *vt oſtendimus in 5. cap. qu. 42. nu. 1.*
cum ex diuerſis teſtamentis ius coniun-
ctionis non contingat *l. ſi ſub conditione. 16.*
ff. quib. mod. vſuſr. amitt. Nec igitur locum
habe-

habebit inter eos, qui ita vocari finguntur, licet re vera ad eandem hæreditatē, & ex eodem teſtamento vocentur; Huiuſmodi ſunt autem hæredes in diuerſis patrimonijs à milite inſtituti, quia caſtrenſia, paganicaque bona militis, quaſi duorum hominum duæ hæreditates in-
45 telliguntur † *d. l. ſi certarum. 18. §. 1. ff. de mil. teſt. & ſcribunt gl. in d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus, in verb. eiuſdem ff. de bon. lib. gl. in l. ſi, cum miliu. 16. in prin. in verb. non auditur ff. de compenſ. Cuiac. ad l. heredes 26. §. 1. ff fam. erciſ. in 22. lib. Paul. ad edict. & ad d. l. cum militi. 16. ff. de compenſ. in 3. lib. quaeſt. Papin & ad d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon lib. in 13. lib eorundem quaeſt. Papin.* & miles, qui ea diſtinguit, cenſetur duorum teſtatorum
46 vice fungi,† *vt declarat Bald. in d. l. 1. n. 1. C. de teſtam. mil.* adeò, vt inter eos, quos ita inſtituit, nulla coniunctio conſiderari poſ-
47 ſit, *vt ſcribunt Ang. in d. l. 1. in prin. & ibi Iaſ. num. 2. C. de teſtam. mil. Cuiac. ad d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib. in 13. lib. quaeſt. Papin.* Imò, nec vlla æris alieni, aut nominum communio, ſcilicet, quia in æs alienum, quod in caſtris contractum eſt, is ſolus tenetur, qui caſtrenſium rerum hæres inſtitutus eſt, extra caſtra verò cõtracto ære alieno i ſolus obligatur, qui paganicarum rerum hæres ſcriptus eſt *l. ſi certarum. 18. §. 1. verſic. Ut etiam ff. de mil. teſt.* Et, ſimul modo, quaqua ex cauſa debetur militi, vel huic hæredi, vel ipſo iure debetur *d. l. ſi certarum. 18. verſ. Cui ſcilicet,* in tantum, vt, ſi debitor alteri hæredum obligatus velit compenſare, quod ab alio debetur, non ſit audiendus *d. l. ſi, cum militi, 16, in prin. ff. de compenſ.* nec inter eos, tamquam ad diuerſa per conſtitutiones patrimonia vocatos locus ſit familiæ erciſcendæ iudicio *d. l. heredes. 26. §. 1. ff. fam. erciſ.* Non habebit igitur inter eos ius ac-
48 creſcendi locum. † *Ita ratiocinantur gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. Et diſtingue, & ibi Bald. num. 1. Ang. in prin. Caſtr. num. 3. Alex num 10. Iaſ. num. 2. Dec. num. 1. C. de teſt. mil. Azo in ſumm. C. eod num. 7. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 43. verſ. Interdum verò miles, & num. 86 ff. de hered. inſt. Claud. Tut. in d. l vn. num. 17 C. quand. non pet. part. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. cap. 6. Et accipiendi ſunt, qui ſimpliciter dixerunt, in diuerſis eiuſdem hominis hereditatibus, ſiuè in hereditatibus, quæ ex eodem teſtamento deferuntur, non habere locum ius accreſcendi, quos retulimus ſupra num. 35.*

Neque huic ſententiæ aduerſantur contraria: nam ad primum reſpondent veteres frequentiùs, illa verba, *& liquidò probetur, fratrem tuum caſtrenſia bona ad te pertinere
49 noluiſſe,* ita eſſe intelligenda, † vt ſatis hoc dicatur probari, eo ipſo, quod miles diſtinxit patrimonia, & non probatur contrarium. *Ita reſpondit Io. antiquus gl. vt refert gl. in d. l 1. in verb. probetur, & ibi ſequuntur Bart. verſ. Opp infra, Bald. num. 2. Caſtr. nu. 4. verſ. In text. ibi, Alex. num. 2. vbi teſtatur, ita communiter omnes tenere, & Iaſ. num. 8. vbi pariter teſtatur, hanc eſſe communem C. de teſt. mil. & refert etiam gl. in d. l. 2. in verb. poſſidebit C. eod.* vt & in ſimili dicitur *à gl. in l. 2. in verb. probationibus C. qui teſt. fac. poſſ. & in l. planè. 34. §. ſi eadem, in verb. oſtenduntur ff. de leg. 1.* Nec à prędicta expoſitione videtur ea differre, quam affert *gl. in d. l. 1. in verb. probetur, verſ. Tu dic C. de teſt. mil.* dum ait, illa verba,
50 ita eſſe intelligenda, † ſi probetur, ſcilicet ex voluntate militis, quia, ſi eum fecit hæredem in paganicis, videtur eum prohibuiſſe in caſtrenſibus, vt, quæ in vno conceſſit, in alio videatur prohibuiſſe: nam hæc effectu eſt eadem cum expoſitione Ioannis, *ſi credimus Bald. in d. l. 1. num. 2. & ibi Alex. num. 2. C. eod.* Et, licet hæc reſponſio ſimpliciter, & ad corticem verborum intellecta videatur com-
51 mentitia, † *eaque ratione reprobetur à Dec. in d. l. 1. num. 5. verſ. Sed iſta C. de teſt. mil.* cum illa verba, *Et liquidò probetur*, ſimpliciter, &, vti ſonant intellecta ſupponant, præſumptionem eſſe, quod miles voluerit etiam caſtrenſia ad inſtitutum pertinere, ideòque transferant onus probandi contrarium in eum, qui dicit aliud militem voluiſſe, intellecta tamen, vt oportet, eſt veriſſima: Nam Antoninus ibi nõ loqui-
52 tur † de probatione voluntatis, quæ reſpicit ius accreſcendi, quia ad hoc, vt illud ceſſet, non eſſet neceſſaria probatio voluntatis militis; Ceſſat enim eo ipſo, quod conſtat militem in vno tantùm genere bonorum hæredem inſtituiſſe, ſed loquitur de probatione voluntatis, quæ reſpicit ipſammet inſtitutionem: Significa enim bona caſtrenſia non pertinere ad fratrem inſtitutum, ſi liquidò probetur, militem noluiſſe ad ea inſtitutum pertinere, ideſt, ſi liquidò conſtet, eum fuiſſe in ſolis paganicis, non etiam in caſtrenſibus inſtitutum: Nam imperator ibi reſcribit precibus à fratre oblatis, in quibus ſimpliciter dicebat, ſe fuiſſe a fratre ſuo milite inſtitutum in bonis paganicis, & in caſtrenſibus fuiſſe inſtitutum alium, qui repudiauerat, ideòque, ſe prætendere, etiam caſtrenſia ad ſe pertinere, ſed, quia in ijs patiebatur moleſtiā à cœteris ab inteſtato venientibus, puta fratribus non inſtitutis, petere ſibi moleſtiam inhiberi. Vnde Imperator, qui non videbat teſtamentum, non poterat determinatè reſcribere, ſed tantùm conditionaliter, ſi preces veritate niterentur. Quamobrem ait, ſi frater inſtituit te hæredem in paganicis, & liquidò probetur, eum noluiſſe ad te pertinere caſtrenſia, ideſt, viſo teſtamento conſtiterit (neque enim de hoc mihi liquidò conſtat) te fuiſſe in ſolis paganicis, non etiā in caſtrenſibus inſtitutum, caſtrenſia petere non potes, ſed ea debent ad venientes ab inteſtato pertinere. Itaque probatio, de qua loquitur, ad formam inſtitutionis, non etiam ad ius accreſcendi eſt referenda. *Ita rectè declarat Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. cap. 6.*

Ad ſecundùm verò reſpondeo, locum
53 illum continere exceptionem: † Nam regula eſt, inſtituto in caſtrenſibus non accreſcere paganica, nec contra; Sed ab hac regula excipitur vnus caſus, cum ſcilicet

licet bona, quæ vacant, non ſufficiunt
æri alieno, quod ex illa cauſa contractū
eſt, & ob id à nullo agnoſcuntur, ideſt,
neque ab inſtituto, neque à venientibus
ab inteſtato: Tunc enim imponitur ne-
ceſſitas inſtituto in altero genere bono-
rum, vt, vel omnia bona defendat, vel
omnia cedat creditoribus *d. l. ſi certarum.*
18. §. vlt ff de mil teſt. Itaque in hac ſpecie
accreſcunt bona non fauore hæredis, ſed
fauore creditorum, & teſtatoris, credi-
torum, ne priuilegium militum in eorum
iniuriam reſultet, *contra l. ſi impuberi. 11. ff.*
de adm. tut. vt in his terminis conſiderat Imol in d.
l. 1. §. ſi ex fundo num. 86. verſ. Saluo tamen ff.
de her. inſt teſtatoris verò, ne alioquin il-
lius bona, quæ vacant, vendantur ſub
haſta, & eo modo miles defunctus iniu-
ria afficiatur *iuxta §. 1. Inſt. quib. ex cauſ. man.*
non lic. Ita gl. in d. l. 1 in verb. nam voluntas mi-
litis, verſ. Et diſtingue, & ibi Caſtr. nu. 4. verſ.
In gl. ſeq C. de teſt. mil. gl. in d. l ſi duobus. 38.
in verb. ſi duobus, verſ. Nec obſtat, & ibi Cuiac.
in 7. lib. quæſt. Paul. ff eod. Azo in ſumm C eod.
num. 7 Imol. in d l. 1 §. ſi ex fundo nu. 86 verſ.
Saluo tamen ff. de hered. inſt. Cagn. in d. l. vn nu.
62. verſ. Non obſtans addũcta C. quād non pet. part.

Ad tertium reſpondeo, illa Vlpiani
verba, *Idem eſt, &, ſi de teſtamento mutando*
cogitauerit, non, quia adimere volebat caſtrenſia
bona hæredi ſcripto, ſed, quia de paternis teſtari
volebat, & alium hæredem ſcribere, ſtare amplia-
54 tiuè, † non reſpectu eius caſus, in quo
teſtator ſimpliciter cogitauerit de mu-
tando teſtamento, ſed reſpectu illius, in
quo cogitauit de mutando teſtamento
ad hoc ſolùm, vt alium faceret hæredem
in paternis, ideòque ab illis verbis non
poſſe duci argumentum à contrario ſen-
ſu, niſi in caſibus directo oppoſitis ijs, qui
in ampliationa continentur, quod, vt
liquidò conſtet, diligenter animaduer-
tendum eſt, præcedens Vlpiani dictum
duo continere, ſcilicet ad inſtitutum in
caſtrenſibus bona caſtrenſia pertinere, &
ad eundem non pertinere paganica, &
vtrumque dictum ampliari, vt procedat,
etiam ſi miles cogitauerit poſtea de mu-
tando teſtamento, non, vt adimeret ca-
ſtrenſia bona hæredi ſcripto, ſed, vt de
paternis teſtaretur, & alium ſcriberet
hæredem: nam & in hoc caſu idem eſt,
quod & in ſuperiore, quia ad inſtitutum
in caſtrenſibus pertinebunt quidem ca-
ſtrenſia, ſed non paterna bona. Ab hac
igitur ampliatione ita poſſumus à con-
trario ſenſu argumentari, Ergo, ſi cogi-
tauerit de mutando teſtamento, & adi-
mendis bonis caſtrenſibus inſtituto, ne
quidem caſtrenſia ad eum pertinebunt,
quia ſola militis voluntate hæreditas
adimitur *l. in fraudem. 16. verſ. Sicut, & verſ.*
Et ideò ff. de mil. teſt vel etiam ita argumen-
tari poſſumus, Ergo, ſi cogitauerit de
mutando teſtamento, vt de paternis bo-
nis diſponeret, non, quia vellet facere
alium hæredem, ſed, quia vellet totum
relinquere inſtituto in caſtrenſibus, non
erit idem ſeruandum, quia ad eum etiam
paterna pertinebunt; Cæterum ita argu-
mentari non poſſumus, Ergo, ſi non co-
gitauerit de mutando teſtamento, non
erit idem ſeruandum, quia, cum amplia-
tio non ſit ſimplex reſpectu cogitationis
mutandi teſtamenti, ſed reſpectu cogita-
tionis limitatæ, & qualificatæ, non de-
bemus etiam à contrario ſenſu argumen-
tari ſimpliciter, à ceſſante cogitatione,
ſed à ceſſante cogitatione limitata, &
qualificata.

Ad quartum, vt reſpondemus, neceſ-
ſariò nobis erit illius loci ſenſus, perple-
xus alioquin, atque difficilis explicādus.
Veteres autem ita paſſim illum interpre-
55 tantur, quaſi Papinianus ibi dicat, † ſi
miles Titium inſtituat in caſtrenſibus,
Caium verò in cæteris, & omittente Ca-
io Titius adierit paganicam hæreditatem
ab inteſtato, non poſſe euitare patronum,
quominus auferat illa bona, quia, cum
ea non pertineant ad cauſam teſtamenti,
ob id, quod à Caio fuerunt repudiata, &
ad Titium non poſſint pertinere per ius
accreſcendi, neceſſario debent illi com-
petere, qui ab inteſtato potior eſt in cau-
ſa ſuccedendi. Cum igitur potior ſit pa-
tronus, quam Titius, Conſequens eſt, vt
patrono debeant illa bona applicari, non
Titio, licet & ipſe ab inteſtato ſucceſſiuus
eſſet omittente patrono. *Ita locum illum in-*
terpretati ſunt gl. ibi in verb. Titius, & in verb.
manumiſſorem, Alex. in d. l. 1. num. 7. C. de teſt.
mil Decepit eos corrupta eiuſce loci le-
ctio: nam in vulgaris codicibus ita legi-
tur initio, *ab inteſtato adita eſt à Titio hæredi-*
tas, cum tamen illa verba, *ab inteſtato*, non
legantur in Pand. Flor. nec vllo modo le-
gi debeant, *vt mox oſtendam*. Deinde men-
dosè legitur in vulgaris editionibus, *Ti-*
tius igitur hæres non poterit euitare manumiſſorem,
cum Titio nihil auferatur, in cæteris bonis, quæ
nondum ad cauſam teſtamenti pertinent, cum
alioquin iuxta lectionem Flor. ita legen-
dum ſit, *Titius igitur hæres non poterit vitare*
manumiſſorem, cum Titio nihil auferatur, nec cæ-
teris bonis, quæ nondū ad cauſa teſtamenti pertinēt.
Quamobrem vera lectione poſita diffici-
le non eſt, oſtendere, commentitium eſ-
ſe veterum intellectum: Primum enim
ſupponunt veteres, Titium fuiſſe etiam
ab inteſtato ſucceſſurum, & amota per-
ſona patroni potuiſſe adire hæreditatem,
eaque ratione legum, *ab inteſtato adita eſt à*
Titio hæreditas; At hoc omninò falſum eſt,
vt ex eo intelligimus, quia, cum tractetur
de liberto, Conſequens eſt, vt poſt patro-
num nullus alius conſiderari potuerit,
cui ab inteſtato deferri poſſet hæreditas:
Nam iure Digeſtorum, & tempore Pa-
piniani legitima hæreditas liberti non,
niſi ex duplici capite deferebatur, ſcilicet
ſuorum, & patronorum: Lex enim xij.
tab ab inteſtato vocabat ſuos, & ijs de-
ficientibus patronum *l. 3. ff. de pet. hered tit.*
Inſt. de ſucc. lib. in prin. Quod, ſi neque ſuum,
neque patronum libertus reliquiſſet, bo-
na iure ciuili vacabant, &, tanquàm va-
cantia fiſco deferebantur. Et, quamuis
iure prætorio multæ bonorum ſucceſſio-
nes in eiuſdem liberti bonis darentur, ad

excludendum fiſcum, vt bonorum poſſeſſio, tum, quem ex familia, ſiuè, vt vulgò legitur, tamquàm ex familia, & bonorum poſſeſſio, quæ dabatur cognatis manumiſſoris, *vti conſtat ex §. ſunt autem verſ. Quintò, & verſ. Octauò. Inſt. de bon. poſſ.* non tamen ob id dicere poſſumus, in ſpecie Papiniani, Titium amoto patrono fuiſſe ab inteſtato ſucceſſurum, quia ex edicto prætoris huiuſmodi perſonę vocabantur ad bonorum poſſeſſionem, ſed non ad hæreditatem, quam prætor dare non potuit *§. quos autem, Inſt. de bon. poſſ.* & tamen veteres ſupponunt, Titium potuiſſe ab inteſtato adire hæreditatem, eaque ratione legunt, *ab inteſtato adita eſt à Titio hæreditas.* Merito igitur illa verba, *ab inteſtato*, deſunt in Pand. Flor. Secundò verò ſupponunt, hæredem in cœteris bonis inſtitutum iam repudiaſſe in ſpecie, de qua loquitur Papinianus, *in verſ. Titius igitur*, & tamen hoc falſum eſt, quia dicendo Papinianus, *quæ nondum ad cauſam teſtamenti pertinent*, non obſcurè ſignificat, cauſam illorum bonorum pendere, nec adhuc ſciri, vtrum pertineant ad cauſam teſtamenti, an verò ad cauſam inteſtati, vt indicat illa dictio, nondum, quæ vim ſuſpenſiuam habet, non excluſiuam *l. placet. 4. ff. de lib. & poſth.* Nec enim ferendi ſunt, qui nondum, pro, non, poni cen-
56 ſent, aut contra, non, pro nondum, † *vt Ant. Fab. lib. 1. Coniectu. cap.* 10. quia nullibi genus hoc loquendi apud Iuriſprudẽtes reperitur cõtra vim verborum, nec *in l. 2. ff. ſi pars hær. pet. l. ſi filius heres. 16. ff. de lib. & poſth. l. ſi duobus. 16. in prin. ff. de leg. 1. & l. Papinianus. 8. §. quoniam ff. de inoff. teſt.* non, pro, nondum ponitur, ſed omnimodò priuatiuè, vti Deo fauente latiùs alibi demõſtrabimus. Omiſſo igitur intellectu veterum, videamus nos, quid re vera ſentiat ibi Papinianus. Proponit autẽ huiuſmodi quæ-
57 ſtionem. † Miles libertus patrono in teſtamento ſuo præterito duo ſcripſit hæredes, Titium in caſtrenſibus, & Seium in cœteris. Titius hæreditatem ex teſtamento adiuit, hæreditatẽ ſcilicet caſtrenſem, in qua fuerat hæres inſtitutus, Seius verò paganicam nec adiuit, nec repudiauit, quæſitum eſt, an, dum Seius deliberat, patrono ſit danda bonorum poſſeſſio contra tabulas. Dubitationem faciebat illud, quia, quando libertus duos inſtituit hæredes, ſufficit alterum adire, vt patronus ad cõtra tabulas bonum poſſeſſionem admittatur *l. Iulianus. 43. ff. de bon. lib.* nam, cum per huiuſmodi bonorum poſſeſſionem patronus à ſingulis hæredibus auferat dimidiam debitæ portionis, ſequitur, vt, quicunque adierit, cenſeatur patronum ad contra tabulas bonorũ poſſeſſionem inuitaſſe. Hoc tamen non obſtante Papinianus, *Magis nobis placet*, inquit, *nondum patronum bonorum poſſeſſionem contra tabulas petere poſſe.* Cuius rei, quæraa rationem, ſupponit Papinianus, eam pendere à deciſione illius quæſtionis, an Seio poſtea repudiante, portio illius accreſcat Titio; Quamobrem ſubijcit. *Verum illa quæſtio interuenit, an omittente eo, qui reliqua bona accepit, perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet*, cui quæſtioni reſpondens, *Verius mihi videtur*, inquit, *inteſtati iure deferri bona cætera*, ideſt, non accreſcere Titio, ſed ad venientes ab inteſtato pertinere, Ex quo redeundo ad ſpeciem primo loco propoſitam ita infert. *Titius igitur hæres non poterit inuitare manumiſſorem, cum Titio nihil auferatur, nec cæteris bonis, quæ nondum ad cauſam teſtamenti pertinent*, quibus verbis hoc ſignificat, ex eo, quod dictum eſt, ſi Seius poſtea omiſerit, eius partem non accreſcere Titio, ſed ad venientes ab inteſtato pertinere, conſtare, interim, quandiu Seius deliberat, non poſſe patronum agnoſcere bonorum poſſeſſionem contra tabulas, quia Titius, qui adiuit, non poteſt eum ad bonorum poſſeſſionem inuitare, ideſt, non poteſt efficere, vt is poſſit petere bonorum poſſeſſionem contra tabulas, quia, aut eam vult agnoſcere, vt à Titio auferat aliquid ex caſtrenſibus, & non poteſt, quia contra bona caſtrenſia non datur bonorum poſ-
58 ſeſſio contra tabulas † *l. 3. §. patronus ff. de bon. lib. l. nam in bona. 31. ff de milit. teſta. l. volo. verſ. ſi enim patronus C. de inoff. teſt.* cum militibus libera de ijs rebus, quas in caſtris acquiſierunt, data ſit Principum conſtitutionibus teſtamenti factio *l. ſi à milite. 30. §. vlt. ff de mil. teſt.* Quod ſignificat Papinianus illis verbis, *cum Titio nihil auferatur*, Aut verò vult eam agnoſcere, vt auferat aliquid ex cœteris bonis, & nec etiã poteſt, quia, cum nondum fuerit à Seio acquiſita, quippè, qui adhuc deliberat, & conſequenter nondum pertineant ad cauſam teſtamenti, Conſequens eſt, vt eorum nomine non poſſit patronus agnoſcere contra tabulas bonorum poſſeſſionem; Omnimodo igitur expectanda eſt deliberatio Sei, quia, ſi adierit, dabitur patrono bonorum poſſeſſio contra tabulas, ſi verò omiſerit, non dabitur, quia pars eius non accreſcit Titio, ſed iure inteſtati defertur ipſimet patrono. Hic eſt verus eiuſce loci ſenſus, ex quo intelligimus, non ſolum non obeſſe communi ſententiæ, quæ vult, non dari ius accreſcendi inter eos, qui in diſtinctis patrimonijs fuerunt à milite hęredes inſtituti, ſed eam apertiſſimè comprobare; Nec eſſe faciendam vim in illis verbis, *nondum ad cauſam teſtamenti pertinent*, quippè, quæ, licet ſignificent, cauſam teſtamenti poſſe adhuc habere locum, non tamen denotant, id fieri propter ſpem iuris accreſcendi, ſed, quia Seius nondum repudiauerat illa bona, ideòque poterat adhuc adeundo efficere, vt illa ad teſtamenti cauſam pertinerent: Nec enim verum eſt, Papinianum *in verſ. Titius igitur*, ſupponere, iam repudiata fuiſſe à Seio bona, ſed, imò Seium deliberaſſe, quia loquitur adhuc de ſpecie initio propoſita, licet in medio interuerit quæſtionem, quid ſtatuendum ſit, ſi poſtea Seius omiſerit: Hoc enim ideò factum eſt, vt ratio primæ quæſtionis, & deciſionis afferri poſſet, vt ex ijs, quæ dixim

facil

facile eſt intelligere.

Ad quintum denique reſpondent noſtri
frequentius, nos hic non eſſe in dubio,
quia, quoties miles diſtinguit patrimo-
nia, & vnum inſtituit in caſtrenſibus, al-
terum verò in paganicis, aut in alterutro
genere bonorum neminem inſtituit, cen-
ſetur hoc ipſo prohibere ius accreſcendi
& declarare mentem ſuam eſſe, vt cœte-
ra non accreſcant inſtituto, ſed pertineãt
59. ad venientes ab inteſtato, † *vt declarant gl. in d. l. 1. in verb. probetur, verſ. Tu dic, & ibi Caſtr. num. 4. verſ. Dic ergo rationem, & Iaſ. nu. 8. & 11. verſ. Item ad legem C. de teſta. mil. Ang. in l. pen. num. 3. verſ. Eſt autem tacita ff. de acq. hæred. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. cap. 6. per ea, quę dicemus infra num. 19. & ſeqq.* adcò, vt
etiãſi hæres Inſtitutus ſit idemmet ab in-
teſtato ſucceſſurus, bona pertineant ad
ad eum, non, tamquam venientem ex te-
ſtamento, & ſic iure accreſcendi, quippè,
quod cenſetur prohibitum, ſed, tamquàm
60 venientem ab inteſtato, † *vt declarant gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. Et niſi, & ibi Alex. nu. 7. C. de teſta. mil. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo, nu. 86. verſ. Interdum verò ff. de hęred. inſt. Cuiac. ad d. l. ſi filius. 42. § Papinianus ff. de bon. lib. in 13. lib. quæſt. Papin.* quia
prohibitus ſuccedere per ius accreſcendi,
non cenſetur prohibitus ſuccedere ab in-
61 teſtato, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. 1. num. 5. & ibi Alex. nu. 7. Dec. nu 8. C. de teſta. mil. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo. nu. 86. verſ. Interdum verò ff. de hęred. inſtit. Zanch. in d. l. hęredes mei. 57. §. cum ita part. 8. nu. 277.* cum regulare
ſit, vt excluſus à iure veniendi ex teſta-
mento non cenſeatur excluſus à iure ve-
62 niendi ab inteſtato † *l. nec is. 57. §. 1. ff. de acq. hęred. & in his terminis conſiderat Alex. in d. l. 1. nu 7. C. de teſta. mil.* Planè, ſi prohibitio
fuiſſet facta fauore aliorum venientium
ab inteſtato, tunc in perſona prohibiti
legitimam etiam ſucceſſionem impedi-
63 ret, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. 1. num. 5. & ibi Alex. nu. 7. C. de teſt. mil.* Sed hoc ita vide-
tur accipiendum, vt procedat in teſtamẽ-
to militis, non etiam in teſtamento pa-
gani: nam de illo Baldus loquitur, & ad
eius terminos videtur ſe reſtringere, vt
patet ex ratione, quàm poſtea ſubijcit, his
verbis: *nam voluntas militis pro lege ſeruatur*,
64 quibus ſignificat, † aliud eſſe in pagano
dicendum. Et ita eſt, ſi retineamus ſpe-
ciem, de qua Baldus ibi loquitur, cum
ſcilicet prohibitum eſt ius accreſcendi
in perſona hęredis inſtituti, & valet pro-
hibitio firmo manento teſtamento, quo
caſu inſtitutus capiet patrimonium ſibi
relictum; Cœteri vero venientes ab in-
teſtato, qui in ſuccedendi gradu erant in-
ſtituto remotiores, ob prohibitionem il-
lorum fauore factam capient reſiduum.
Cœterum, ſi loquamur in terminis pro-
hibitionis factæ à pagano, res erit termi-
nanda ſecundum deciſionem illius quæ-
ſtionis, quàm expoſuimus *in hoc cap. qu. 17. num. 3. & ſeqq.* nam, ſi prohibitio iuris ac-
creſcendi vitiat teſtamentum, & reducit
rem ad cauſam inteſtati, vt multi ſentiũt,
non obſtabit inſtituto, quo minus ipſo iu-
re ab inteſtato capiat hæreditatem, ſed,
an teneatur eam reſtituere ſequentibus
in gradu, quorum fauore facta fuit pro-
hibitio, quæſtio erit decidenda ex ijs, quę
diximus *in hoc ipſo cap. q 18. n. 1. & ſeqq.* nam, ſi
adſint verba, aut coniecturæ, ex quibus
colligere poſſimus, eum voluiſſe grauare
inſtitutum etiam venientẽ ab inteſtato,
vt hæreditatem reſtituat ſequentibus in
gradu, erit locus fideicommiſſo, aliàs pro-
hibitio nihil operabitur. Si verò prohi-
bitio non vitiat teſtamentum, ſed ipſamet
vitiatur, ſecundum aliam opinionem,
quàm diximus veriorem, tunc non obſtã-
te prohibitione capiet inſtitutus totum,
&, an teneatur reſtituere per fideicom-
miſſum ſequentibus in gradu, hoc ex ſu-
pradictis coniecturis erit æſtimandum,
ſecundum ea, quę ibi diximus.

Ex his igitur apparet veriſſimam eſſe
communem interpretum ſententiam, quę
vult, in teſtamento militis regulariter nõ
habere locum ius accreſcendi, ſi fuerint
ab eo diſtincta patrimonia. Idque adeo
verum eſt, vt procedat.

Primo, non ſolum, ſi talis diſtinctio fue-
rit facta in ipſamet inſtitutione, ſed etiãſi
in pupillari ſubſtitutione: nam, ſi miles
impuberi filio, quem habet in poteſtate
ſubſtituat aliquem in paganicis, non ac-
creſcent ei caſtrenſia, nec contra, ſed ea
ad legitimos pupilli hęredes pertinebunt,
ſiuè de ijs non fuerit à milite diſpoſitum,
caſu, quo filius in pupillari ætate more-
retur, ſiuè fuerit diſpoſitum, & poſtea de-
65, fecerint, † *ſecundum ea, quę de inſtitutione diximus ſupra nu. 19. & ſeqq. Ita Ang. in l. ſed, ſi plures. 10. §. ad ſubſtitutos, nu. 1. ff. de vulg.* nam,
cum miles pupillariter ſubſtituendo per-
inde habeatur, ac, ſi de proprijs bonis
diſponeret, *vt oſtendimus in 9. cap. qu. 3. num. 19.* & de proprijs diſponendo ius accre-
ſcendi excludat, ſi diſtinguat patrimonia,
vt ſupra dictum eſt, Conſequens eſt, vt cen-
ſeatur etiam id excludere, cum ea diſtin-
guit pupillariter ſubſtituendo. Denique
miles, vt ipſe pro parte teſtatus, & pro
parte inteſtatus poteſt decedere, ita etiã
efficere poteſt, vt ſimili modo decedat fi-
66 lius, pro quo facit teſtamentum, † *vt declarat gl. in d. l. Sed, ſi plures. 10. § ad ſubſtitutos, in verb. militem, & ibi, Imol. nu. 7. verſ. Item not. ff. de vulg. Craſſ. in §. ſubſtitutio qu. 29. nu. 3.*

Secundò procedit, non ſolum, ſi talis
diſtinctio fuerit facta in perſonis diuer-
ſorum, ſed etiam ſi fuerit facta in perſona
eiuſdem: nam, ſi miles inſtituat aliquem
in bonis paganicis, deinde in eodem, vel
alio teſtamento Inſtituat eundem in ca-
ſtrenſibus, non cogetur inſtitutus vtrum-
que patrimonium ſuſcipere, ſed poterit
67 vnum amplecti, & aliud repudiare, † *vt docet Bart. in d. l. vlt. num. 3 ff. de acq. hęred.*
quia, quando duo iura concurrunt in
perſona vnius, perinde habetur, ac, ſi
68 concurrerent in perſona diuerſorum † *l. interdum. 12. verſ. Diſcreta ff. de his, quib. vt ind.*
Sed, quando miles inſtituit vnum in ca-
ſtrenſibus, alterum verò in paganicis,
quo caſu iura concurrunt in perſona di-
uerſorum

uerſorum, non datur ius accreſcendi de
vno patrimonio ad aliud, *vt diximus ſupra
nu.10.* Nec igitur dari debet, quando vnũ,
& eundem inſtituit in vna teſtamenti par-
te in caſtrenſibus, in alia verò in pagani-
cis, quo caſu iura concurrunt in perſona
eiuſdem. *Ita arguit Bart. in d. l. vlt. nu. 3. ff.
de acq hered.* Denique, cum ius accreſcen-
di cohæreat portioni, non perſonæ *l. ſi.
Titio.39. ff de vſufr* debet ex ipſius portionis
natura æſtimari, vtrum habeat, vel non
habeat locum. Atqui natura bonorum
caſtrenſium, & paganicorum, quæ reſpe-
ctu totius dicuntur portiones hæreditatis
*d. l. ſi certarum. 18. §. 1. verſ. Quod, ſi alterutra
ff. de mil. teſt.* eſt, vt non recipiat ius accre-
ſcendi, *ſicuti demonſtrauimus ſupra num. 19. &
ſeqq.* Ergo, licet huiuſmodi bona eidem
perſonæ deferantur, non tamen poterit
in eius perſona locum habere ius accre-
ſcendi. *Ita etiam arguit Bart. in d. l. vlt. nu. 3.
ff. de acq. hered.* Ex quo intelligimus, quod
vulgò dicitur, inſtitutionem cenſeri con-
iunctam cum iure accreſcendi, quoties
vnus, & idem ex diuerſis partibus inſtitu-
tus eſt, *vt oſtendimus in 9. cap. qu.61.num. 4. &
69 ſeqq.* procedere † quidem in teſtamento
pagani, ſed non in teſtamento militis, qui
patrimonia diſtinxit: Non enim poteſt
inſtitutio dici coniuncta cum iure accre-
ſcendi, quod in eo locum habere nequit,
vti ſupra diximus.

Planè, ſi bonorum diſtinctio fuerit fa-
cta non ſub nomine caſtrenſium, & paga-
nicorum, ſed ſub alio, puta, quia miles
vnum inſtituat hæredem bonorum pater-
norum, alium verò maternorum, vel,
vnum inſtituat prædiorum ruſticorum,
alium verò vrbanorum, vel, vnum bono-
rum Italicorum, alium verò prouincia-
lium, cenſent noſtri frequentiùs ius ac-
creſcendi non impediri, ſed eadem eſſe
dicenda, quæ de pagani teſtamento di-
70 cuntur. † *Ita enim cenſuerunt omnes, quos refe-
remus infra num. 76. & ſeqq. Et in ſpecie de milite
inſtituente modò, quo ſupra, Cuiac. ad l. qui non
militabat. 78 ff. de mil. teſta. in 6. lib. reſpon.
Papin.* Idque putant procedere, etiamſi
talis diſtinctio effectu contineat ſepara-
tionem bonorum caſtrenſium, & pagani-
corum, vt euenit in eo, qui, cum haberet
bona caſtrenſia vltra mare, paganica ve-
ro citra, inſtituit vnum in vltramarinis,
alterum verò in citramarinis: nam, licet
effectu perinde ſit, ac, ſi illum in caſtren-
ſibus, hunc verò in paganicis inſtituiſſet,
quia tamen in inſtitutione non caſtren-
ſium, aut paganicorum mentionem fecit,
ſed per locorum diſignationem patrimo-
nia diſtinxit, ideò cenſent, huiuſmodi in-
ſtitutiones ſecũdum iuris communis diſ-
poſitionem eſſe intelligendas, & per con-
ſequentias inter hæredes ita inſtitutos lo-
71 cum habere ius accreſcendi, † *vti videre eſt
apud Bald. in d l. 1. num. 2. verſ. Vel dic, & ibi
Caſtr. nu. 6. qui, licet dubitet, non tamen audet ab
opinione Baldi recedere propter eius authoritatem,
& ſequitur etiam Alex. num. 10 C. de teſta. mil.*
Quæ ſententia pendet ab ea, quàm in ſe-
72 quenti caſu proponemus: nam, † ſi ve-
tum eſt, ius accreſcendi locum habere
etiam in teſtamento militis, qui non di-
ſtinxit patrimonia, ſed rerum, aut vncia-
rum mentionem fecit, vt veteres paſſim
putauerunt, *& nos referemus infrà num. 76. &
ſeqq.* verùm eſt, & illud, quod ex eorum
ſententia ſupra diximus, ſcilicet, quia, qui
loca diſtinguendo hæredes inſtituit, non
patrimoniorũ, ſed rerum videtur habere
rationem, tametſi res ad diuerſa patrimo-
nia pertineant, *vt rectè dicebat Bald. in d. l. 1.
num. 2. verſ. Vel dic*; At, ſi ſequamur eam
opinionem, quàm nos veriorem, & (vt
credimus) hodie frequentiorem arbitra-
mur, vt ſcilicet ius accreſcendi ceſſet,
etiamſi miles, rerum, aut vnciarum, non
etiam patrimoniorum mentionem fece-
rit, *prout latiùs oſtendimus infra nu. 98. & ſeqq.*
verius etiam, & illud erit, ceſſare ius ac-
creſcendi, cum miles vnum inſtituit in
bonis Italicis, alterum verò in prouincia-
libus, vel vnum in paternis, alterum verò
in maternis, vel vnum in prædijs vrba-
73 nis, alterum verò in ruſticis, † *vti probant
l. qui non militabat 78. ff. de mil. teſt. & l. cogi.
16. §. Sed & ſi miles ff. ad Treb ſecundùm ea, quæ
dicemus infra nu. 98. & ſeq. & num. 120. & ſeqq.*
vel, vnum in citramarinis, alterum verò
in vltramarinis, *vt rectè ſcripſit Alex. in d. l.
1. num. 10. vbi teſtatur, ita communiter omnes in
hac ſpecie ſentire C. de teſta. mil.* Quamobrem
hæc ſpecies non erit ab ea diſtinguenda,
quàm in ſequenti caſu proponemus.

Sanè vno caſu cenſent plerique locum
habere ius accreſcendi etiam in teſtamẽ-
to militis, qui patrimonia diſtinxit, ſi nẽ-
pè venientes ab inteſtato bona ſibi delata
repudient, & fiſcus qui eo caſu præfertur
inſtituto, nolit ea agnoſcere, quod vix
credendum eſt, ſi lucroſa ſint: nam tunc
nihil erit impedimento, quominus hæres
inſtitutus poſſit ea, ſi velit, per ius accre-
ſcendi vindicare, licet ei inuito non ac-
74 creſcant. † *Ita enim cenſuit Caſtr. in d. l. 1 nu.
5. C. de teſta. mil.* Sed ego probabiliùs arbi-
75 tror, idem † in hàc ſpecie dicendum, quod
ex Iuliani ſententia diximus *ſupra nu. 53.*
cum ſcilicet alterutrum patrimoniũ non
ſufficit æri alieno, quod ex ea cauſa con-
tractum eſt: nam tunc conditio danda eſt
hęredi inſtituto, vt, aut totã hęreditatem
ſuſcipiat, & defendat, aut totam credito-
ribus relinquat *d. l. ſi certarum. 18. §. 1. verſ.
Quod, ſi alterutra ff. de mil. teſt.* Quod & in
hac ſpecie ſeruandum eſſe, vel ex eo intel-
ligimus, quia, ſi fiſcus non vult illa agno-
ſcere, magna præſumptio eſt, non eſſe illa
ſoluendo, &, dato etiam quod eſſent, non
eſt dubium, quin ad eum ſtatum redigan-
tur, vt diſtrahi ſub haſta debeant, & eo
modo defunctus iniuria afficiatur. Ne
igitur hoc fiat conſultiùs erit, ſupradictã
conditionem hæredi deferre, vt in ſimili-
bus cauſis obſeruatur, *ſecundum ea, quæ dixi-
mus in 8. cap. qu. nu.*

Quartus caſus eſt, quando miles non
diſtinxit patrimonia, ſed rerum, aut vncia-
rum mentionem fecit, Et tunc veteres
frequentius cenſuerunt, ita in teſtamen-
to militis habere locum ius accreſcendi,
vt

vt in teſtamento pagani, ſiuè de reſiduo miles non diſpoſuerit, ſiuè etiam diſpo-
76 ſuerit, ſed poſteà defecerit † *Ita enim cenſuerunt omnes, qui ſimpliciter tradiderunt, in teſtamento militis regulariter, & in dubio locum habere ius accreſcendi, vt Alex. in addit. ad Bart. in l. 1. nu. 70. in verb. inteſtatus C. de Sacr. Eccl. Dec. in rubr. C. quand. non pet. part. in prima lect. nu. 3. & ibi Cagn. nu. 11. verſ. Prædicta, & nu. 23. Gozad. in l. vn. nu. 2. verſ. Non obſtat text. C. eod. Craſſ. in §. teſtamentum, qu. 8. nu. 5. Et ſpecialiter omnes, quos ſtatim referemus in illationibus*. Hinc inferunt.

Primò, ſi miles inſtituat vnum in re certa, puta fundo, vel etiam certa quantitate, puta centum, & de reſiduo non diſponat, totam hæreditatem inſtituto accre-
77 ſcere. † *Ita enim cenſuerunt gl. in l. ſi miles vnum 6. in verb. creditur ff. de mil. teſt. Ang. in l. pen. nu. 3. verſ. Eſt autem tacita ff. de iniuſt. rup. Ang. de Gamb. de teſta. gl. 59. num. 2. Soc. Iun. in l. centurio. 15. nu. 88. verſ. Similiter ff. de vulg. Clar. in §. teſtamentum, qu. 16. num. 2. verſ. Aut verò miles, vbi teſtatur, hoc communiter approbari, & nu. 4. in fi. vbi ait, ab hac opinione non eſſe in iudicando recedendum, licet diſputando multa dici poſſint, Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. num. 5. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 6. tit. 1. num. 26. verſ. Et quidem, vbi ait, hanc ſententiam communiter recepi*; Et ſimili modo accreſcere totam hæreditatem duobus, aut pluribus ex certis rebus inſtitutis, ſi miles neminem
78 ſcripſerit hæredem vniuerſalem, † *vt videre eſt apud Caſtr. in d. l. 1. num. 4. verſ. Item opp. & ibi Iaſ. num. 12. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, C. de teſta. mil. Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. nu. 5.* &, ſi alteruter eorum deficiat, locum inter eos habere ius accreſcen-
79 di, † *vt apud gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. ſi autem vnum C. de teſt. mil.* Quemadmodum, &, ſi deficeret hæres vniuerſaliter inſtitutus, accreſceret tota hære-
80 ditas inſtituto in certis rebus, † *vt docet Azo in Summ. C. de teſta. mil. nu. 8.*

Secundò inferunt, ſi miles vnum inſtituat ex parte hæreditatis, puta vncia, vel ſemiſſe, & de reſiduo non diſponat, to-
81 tum inſtituto accreſcere. † *Ita enim cenſuerunt gl. in § hæreditas, verſ. Non autem, in verb. totus as, Inſt. de hær. inſt. Bart. in l. quamquam. 3. & ibi Ang. & Iaſ. in prin. C. de teſt. milit. Ang. in d. l. 1. nu. 5. & ibi Caſtr. nu. 2. C. eod. Ang. in d. l. pen. num. 3. verſ. Eſt autem tacita ff. de iniu. rupt. Imol. in l. regi. 16. §. ſed & ſi miles, verſ. aduerte tamen ff. ad Treb.* Et, ſi ex pluribus partibus inſtituat duos, aut plures, nec tamen diſtribuat totum aſſem, reſiduum hæredibus ſcriptis accreſcere pro portio-
82 ne hæreditaria † *ſecundum ea, quæ de teſtamento pagani diximus in 7. cap. qu. 1. num. 2.* Denique, ſi inter eos diſtribuat totum aſſem, & vnus ex iis poſtea deficiat, eius portionē
83 aliis cohæredibus accreſcere. † *Ita enim ſcripſit gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. Si autem verùm C. de teſt. milit. ſecundùm emendatam eius lectionem, vt ibi animaduerterunt Bald. num. 4. Ang. in fi. Alex. nu. 8.*

Tertiò inferunt, ſi miles vnum inſtituat in vncia, alterum verò in caſtrenſibus, illum habiturum omnia paganica, & ſemunciam caſtrenſium, hunc verò caſtrēſium tantummodo ſeſqui deuncem, ideſt, vndecim vncias, & alterius vnciæ dimidiam: nam primus, tanquam in vncia ſimpliciter inſtitutus debet habere vnciam totius hæreditatis, & per conſequentias vnciam, tam paganicorum, quàm caſtrēſium bonorum &, quoniam de reſiduo paganicorum teſtator nō diſpoſuit, ideò debet illud accreſcere eidem in vncia inſtituto, quia talis vncia paganicorum trahit ad ſe reſiduum. Contrà verò inſtitutus in caſtrenſibus nihil de paganicis habere poteſt, quia caſtrenſia non trahunt ad ſe paganica, cum de vno patrimonio ad aliud non detur ius, accreſcendi, *vt diximus ſupra num. 19. & ſeqq.* Quinimò nec omnia caſtrenſia habere poteſt, quia, cum eorum pars iam fuerit relicta inſtituto in vncia, quem diximus, cenſeri, etiā vocatum ad vnciam caſtrenſium, & hæc pariter intelligatur relicta inſtituto in caſtrenſibus; tanquàm vocato ad omnia caſtrenſia ſequitur debere eos, quaſi vocatos ad eandem rem, ideſt ad eandem vnciam inſolidum concurſu facere partes, & per conſequentias inſtitutum in caſtrenſibus non poſſe habere omnia caſtrēſia, ſed tantùm vndecim vncias, & alterius vnciæ dimidiam, *ſecundùm ea, quæ ſupra diximus*. Quod, ſi alteruter deficiat, ſi quidē deficiat is, qui fuit in caſtrenſibus inſtitutus, accreſcēt ea inſtituto in vncia, quia, cum habeat ſemunciam caſtrenſium, debet illa ad ſe trahere reſiduum, cum de vno, eodemque militis patrimonio ſit inter inſtitutos, locus iuri accreſcendi, *vt ſupra dictum eſt*. Cœterùm, ſi deficiat inſtitutus in vncia, accreſcet quidem inſtituto in caſtrenſibus ſemuncia caſtrenſium, quippè, quæ trahitur ab eorumdem caſtrenſium reſiduo, ſed non accreſcent paganica, propſereà, quod, vt dictum eſt, de vno patrimonio ad
84 aliud nō datur ius accreſcendi. † *Ita enim videtur cenſuiſſe gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. Si autem vnum C. de teſt. mil. ſecundùm vulgarem lectionem, quæ legitur etiam apud Azo cuius eſt illa gl. in ſumm. C. eod. num. 8. prout eam defendendo declarans Bald. in d. l. 1. num. 4. verſ. Vel dic, & ibi Ang. in fi. Alex. nu. 8. C. eod. Clar. in d. §. teſtamentum qu. 16. num. 4. vbi in fi. ait, ab hac opinione non eſſe in iudicando recedendum, licet diſputando multa dici poſſint, & Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. num. 6.*

Quartò demum inferunt, ſi miles impuberi filio, quem habet in poteſtate, ſubſtituat aliquem in re certa, vel quota, talem ſubſtitutionem in dubio, debere trahi ad vniuerſum, ſiuè de reſiduo miles non diſpoſuerit, ſiuè etiam diſpo-
85 ſuerit, & poſteà defecerit, † *ſecundùm ea, quæ de teſtamento pagani diximus in 7. cap. qu. 9. num. 16. Ita Ang. in d. l. Sed, ſi plures. 10. §. ad ſubſtitutos num. 1. ff. de vulg.* quia, vt ſupra dictum eſt, eadem dicuntur de ſubſtitutione pupillari à milite facta, quæ dicuntur de inſtitutione ab eo facta in propriis bonis. Mouentur autem veteres, vt ita ſentiant.

Primò *l. quamquam. 3. C. de teſt. mil.* vbi Antoninus, *Quamquam militum teſtamenta iuris vinculis non ſubijciantur*, inquit, *cum propter ſimplicitatē militarem quomodo velint, &, quomodo poſſint, ea facere his concedatur, tamen in Valeriani quondam centurionis teſtamento inſtitutio etiam iure communi accepit authoritatem: nam, cum pater fam. filium ex duabus vncijs, vxorem ex vncia hæredes ſcripſerit, nec de reſiduis portionibus quicquam ſignificauerit, in tres partes diuiſiſſe eum apparet hæreditatem, vt duas habeat, quæ ſextantem accepit, tertiam, quæ ex vncia hæres eſt in-*
86 *ſtituta.* Ex quibus verbis † dupliciter videtur argumentum poſſe deduci, &, Primò, quia, quoties inter ſcriptos hæres non totum aſſem, ſed quaſdam hæreditatis partes diſtribuit teſtator, & nihilominus hæredes conſequuntur totum aſsē, toties id fieri dicitur per ius accreſcendi, *l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt. §. videamus, Inſt. eod.* Sed in ſpecie dictæ legis miles non diſtribuerat totum aſſem, vt apparet ex illis verbis, *de reſiduis portionibus*, quæ denotant aliquid ſuperfuiſſe diſtribuendum, ſed tantum diſtribuerat quaſdam hæreditatis partes, nempè ſextantem, & vnciam, vti conſtat ex illis verbis, *quæ ſextantem accepit*, & ex illis, *quæ ex vncia hæres eſt inſtituta*, & nihilominus hæredes conſequuntur totam hæreditatem. Fit igitur hoc per ius accreſcendi, & conſequenter etiam in teſtamento militis, qui diſtribuit vncias ius accreſcendi locum habet. Secundò videtur poſſe deduci argumentum ex illis verbis, *etiam iure communi accepit authoritatem*: nam ius commune dicitur id, quod in teſtamentis paganorum obſeruatur, & à iure militari diſtinguitur *l. ſi miles. 3. & l. ex militari. 11. in prin. ff. de mil. teſt. § illius autem temporibus, & §. vlt. Inſtit. eod.* Tunc igitur inſtitutio dicitur capere authoritatē à iure cōmuni, cum circa eam id ſeruatur, quod ſeruaretur, ſi à pagano facta fuiſſet. Sed, ſi a pagano fuiſſet facta inſtitutio eo modo, quo facta fuit a milite *in ſpecie d. l. 3* reſiduæ portiones non, niſi per ius accreſcendi ad inſtitutas pertinerent, *vt diximus in 7 cap. qu. 1. num. 1.* Debent igitur per ius accreſcendi pertinere, licet inſtitutio facta ſit à milite. Confirmatur hoc ex eo, quia, niſi portiones non diſtributæ per ius accreſcendi ad hæredes pertinerent, non poſſet dici inſtitutio capere authoritatem à iure communi, quia totum haberent inſtituti ex diſpoſitione teſtatoris, non ex authoritate iuris. Cum igitur dicatur capere authoritatem à iure communi, Conſequens videtur, vt cenſeantur aliæ partes per ius accreſcendi pertinere, non vero ex ſimplici diſpoſitione militis.

Secundò verò mouentur *l. ſi certarum. 18. in prin. ff. de mil. teſt.* vbi Caius, *Si certarum rerum hæredes inſtituit miles*, inquit, *veluti alium vrbanorum prædiorum, alium ruſticorum, alium cæterarum rerum, valebit inſtitutio, perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet, reſque omnes ſuas per præceptionem cuique*
87 *legando diſtribuiſſet*: nam, & ex his verbis † dupliciter argumentantur, & primò ex illis, *perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet, reſque omnes ſuas per præceptionem cuique legando diſtribuiſſet*: quippè, quę denotant, idem ſeruari in teſtamento militis, quod de iure communi ſeruatur in teſtamento pagani: nam, quemadmodum in teſtamento pagani hæredes ex certis rebus inſtituti non dato cohærede vniuerſali perinde habentur, atque, ſi fuiſſent inſtituti hęredes vniuerſales *l. quoties 9. §. ſi duo, l. ſi alterius. 10. & l. Titius. 11. ff. de hæred. inſt.* ita etiam fit in teſtamento militis, vt apparet ex illis verbis, *perindeque habebitur*, quæ denotant iuris fictionem. Et, quemadmodum in teſtamento pagani dempta mentione rerum cenſentur inſtitui æqualiter, licet res datæ aſſent inæquales, puta, quia vna res eſſet maioris valoris, quam alia *d. l. ſi alterius. 10. ff. de hæred. inſt.* ita etiam ſeruatur in teſtamento militis, vt denotant illa verba, *atque ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet*, quippè, quæ ſignificant, cenſeri datas partes æquales, licet inæqualiter fuiſſent in rebus certis inſtituti. *l. quoties. 9. §. ſi duo ff. eod.* propterea quod ijs, qui ſine partibus hæredes inſtituuntur, cenſentur datæ partes æquales *d. l. quoties. 9 §. hæredes ff. eod.* Denique, vt in teſtamento pagani, licet tollatur mentio rerum, quoad hoc, vt cenſeantur inſtituti in tota hæreditate, tamen iudicio familiæ erciſcendæ ſinguli præcipiunt res, in quibus fuerunt inſtituti, perinde, atque ſi teſtator eos inſtituiſſet hæredes vniuerſales, & cuique eorum res illas prælegaſſet *l. ex facto. 35. ff. eod.* ita etiam ſeruatur in teſtamento militis: nam hæredes ab eo ſcripti ex certis rebus fiunt hæredes vniuerſales, ſed res illas præcipiunt, quaſi ex titulo prælegati, quod ſignificant illa verba, *reſque omnes ſuas per præceptionem cuique legando diſtribuiſſet*. Itaque ex his conſtare videtur, ea omnia ſeruari in teſtamento militis, qui hæredes in certis rebus inſtituit, quæ ſeruantur in teſtamento pagani. Cum igitur in teſtamento pagani dicamus hæreditatem inſtitutis accreſcere, quoties non adeſt cohæres vniuerſalis *l. 1. §. ſi ex fundo ff. de hær. inſt. & nos latè diximus in 7. cap. qu. 7. num. 1. & ſeqq.* Conſequens eſt, vt idem ſit dicendum in teſtamento militis. Secundò videtur argumentum poſſe deduci ex eo, quia, quādo teſtator nō diſtribuit inter hæredes totā hęreditatē, & nihilominus illi cenſentur hæredes vniuerſales, tunc dicuntur habere reſiduum per ius accreſcendi *d. l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt.* Sed in ſpecie *d. l. ſi certarum*, non diſtribuerat miles totam hæreditatem, quia, licet Caius dicat, eum diſtribuiſſe omnes res ſuas, intelligitur tamen diſtribuiſſe res corporales, non etiam iura, & actiones, quod non ſolùm patet ex illis verbis, *ſi certarum rerum hæredes inſtituerit*, quæ leguntur initio, quippè, quæ non poſſunt referri ad iura, & actiones, & ſic ad vniuerſitatem, ſed tantùm ad res particulares, ſed etiam ex eo, quia, ſi diſtribuiſſet totam hæreditatem, & ſic etiā

iura,

iura, & actiones, non poſſet circa hanc diſpoſitionem conſiderari aliqua fictio, quæ tamen ſupponitur, dùm dicitur, perinde haberi, atque, ſi ſine partibus eos hæredes inſtituiſſet; Neceſſariò igitur fatendum eſt, militem ibi non diſtribuiſſe totã hæreditatẽ. Et, ſi dixeris, diſtribuiſſe iura, & actiones tacitè inſtituẽdo tertiũ in cęteris rebus quaſi appellatione cęterarũ
88 rerũ omne reſiduũ cõtineatur † *l. 2. C. de her. inſt. l. qui nõ militabat. 78. §. vlt. cũ 2. ll. ſeqq. ff. eod. l. cæterorum. 160. ff. de verb. ſign. l. cum opto. 17. de opt. legat.* replicari poteſt, illa verba va-
89 riè legi: † nam in vulgatis, & antiquis codicibus, non *cæterarum rerum*, legitur, ſed *certarum aliarum rerum, prout legebant Iaſ. in d. l. 1. num. 12. C. de teſt. mil. & alij plerique veteres*, qua lectione poſita, eſt res plana, *vt ait Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 85. verſ. Aduerte ff. de her. inſt.* & per conſequentias reſoluta eſt dubitatio. Cœterùm, ſi legamus, *cæterarum rerum*, prout legitur in Pand. Flor. & nos legendum arbitramur, ſunt illa intelligenda de cœteris rebus corporalibus, non etiam de iuribus, & actionibus, quia alioquin tertius fuiſſet hæres vniuerſalis, & debuiſſet ſolus conſequi iura, & actiones, cum cœteri, tamquam nominatim in certis rebus inſtituti, legatariorum loco haberentur, nec poſſent in iuribus, & actionibus cum tertio concurrere *l. quoties. 13. C. de hered. inſt.*
90 cuius tamen contrarium ibi deciditur, † *vt animaduerterat Bart. in d. l. ſi certarum Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 85. verſ. Nec obſtat ff. de her. inſt. & in d. l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles, verſ. Aduerte ff. ad Treb. Iaſ. in d. l. 1. num. 12. verſ. Aduerto C. de teſt. mil.* Nec obſtat, quod appellatione cœterorum contineatur totum, & ſic vniuerſitas, quia reſpondent plerique illa verba *cæterarum rerum*, non eſſe teſtatoris, ſed Iuriſconſulti, † *vti videre eſt apud Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num 45. verſ. Nec obſtat, & num. 85. verſ. potes etiam dicere, & num. 87. verſ. Nec obſtat*; Sed ego reſpondeo, longè aliud eſſe dicere, Inſtituo in cœteris ſimpliciter, aliud verò inſtituo in cœteris rebus: nam ſimplex cœterorum appellatio poteſt ad bona referri, quæ denotant vniuerſitatem *l. 1. l. 3. in prin. ff. de bon. poſſ.* At verò inſtitutio cœterarũ rerum non poteſt ad vniuerſitatem referri, quia rerum appellatio res denotat particulares, & à bonis diſtinguitur *d. l. 3. §. hæreditatis ff. eod.* Itaque teſtator dicendo inſtituo tertium in cœteris rebus, non poteſt cenſeri eum inſtituiſſe hæredem vniuerſalem, ſed tantùm particularem perinde ac, ſi dixiſſet, inſtituo tertium in cœteris rebus particularibus, vt cœterarum appellatione contineatur quidem totum, ſed totum eius generis, quod expreſſum eſt, & ſic totum rerum, non vniuerſitatis. Ex quo patet, verum eſſe, quod ſupra diximus, teſtatorem ibi non diſpoſuiſſe de tota hæreditate, & tamen certum eſt, inſtitutos ibi totam conſequi hæreditatem, vt apparet ex illis verbis, *perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus heredes eos inſtituiſſet*; Ergo eam conſequuntur per ius accreſcendi, & ſic etiam in teſtamento militis hæredibus ex certis rebus inſtitutis tota hæreditas accreſcit.

Tertiò mouentur *d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. liber. cuius integra verba retulimus ſupra num. 18.* nam ibi Papinianus loquens de milite liberto, qui caſtrenſium bonorum Titium hæredem fecerat, cœterorum alium, *verum illa quæſtio interuenit*, inquit, *an omittente eo, qui reliqua bona accepit, perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet. Verius mihi videtur, inteſtati*
92 *iure deferri bona cætera*, quibus verbis, † licet definiat, ius accreſcendi non habere locum in ſpecie à ſe propoſita, cum ſcilicet miles diſtinxit patrimonia, videtur tamen apertiſſimè ſignificare, aliud eſſe dicendum, quando non diſtinxit patrimonia, ſed partes eiuſdem hæreditatis dedit inſtitutis: nam diligenter ponderanda ſunt illa verba, *perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet*, quippè, quæ ſignificant, hoc quærere Papinianum, an, quemadmodum, ſi Titius, & alter ille fuiſſent à milite inſtituti in partibus eiuſdem hæreditatis, puta, quia miles ſine diſtinctione patrimoniorũ ita ſimpliciter dixiſſet, Titius ex ſemiſſe hæres eſto, Caius ex altero ſemiſſe hæres eſto, vel etiam, Titius ex ſemiſſe caſtrenſium hæres eſto, Caius ex altero ſemiſſe hæres eſto, quo caſu dicerentur inſtituti capere partes eiuſdem hæreditatis, ſi alter ex ijs omittat, alteri accreſcit, ita etiam debeat accreſcere, ſi non accipiant ex teſtamento partes eiuſdem hæreditatis, ſed diſtincta patrimonia, ac, veluti diuerſas hæreditates. Itaque, licet in poſteriore caſu neget, habere locum ius accreſcendi, ſupponit tamen, id habere in priore, idque videtur habere in confeſſo, propterea, quod, ſi res fuiſſet controuerſa, non rectè videretur dubitationis gratia ab ijs, qui capiunt partes eiuſdem hæreditatis ad eos, qui capiunt diſtincta patrimonia, quaſique diuerſas hæreditates argumentum traxiſſe. Omnimodò igitur hic locus videtur rem extra omnem dubitationem poſuiſſe.

Quartò mouentur *l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles ff. ad Treb.* vbi Vlpianus, *Sed & ſi miles*, inquit, *rogauerit quem res Italicas reſtituere, vel res prouinciales, dicendum eſt, ſuſpectam dicentem cogi adire, & reſtituere; nam, vt eleganter Marcianus lib. VI. fideicommiſſorum ait, qua ratione ex certa re miles heredem inſtituere poteſt, actioneſque ei dabuntur, pari ratione etiam ex Trebelliano tranſibunt actiones. Et, quamuis placeat, eam quis hæreditatem, bonaque, quæ ſibi ab aliquo obuenerunt, vel, quæ in aliqua regione habet, reſtituere rogat, ex Trebelliano non tranſiſſe actiones, tamen contrarium reſpondere debere in militis teſtamento, ait: nam, ſicut conceſſum eſt*, inquit, *militibus certa inſtitutionem ſeparare ſpecies bonorum, ita & ſi per fideicommiſſum ab inſtitutis heredibus id fecerit, admittetur Trebellianum Senatuſ-*
93 *conſultum:* nam † diligenter ponderant illa verba, *qua ratione ex certa re miles heredem inſtituere poteſt, actioneſque ei dabuntur*, & ex ijs ita argumentantur. Hæres in re certa in-

ſtitutus

ſtitutus non ſit vniuerſalis, niſi beneficio
iuris accreſcendi, l. 1 §. ſi ex fundo ff. de her.
inſtit. & nos latè diximus in 7. cap. qu. 7. num.5.
& ſeqq. Sed etiam in teſtamento militis
hæres in re certa inſtitutus ſit vniuerſa-
lis, quod patet ex illis verbis, actioneſque ei
dabuntur, quæ ſignificant, huiuſmodi hę-
redi dari actiones hęreditarias, & hoc
modo inſtitutum in re certa fieri hęre-
dem vniuerſalem, quia alioquin actiones
ei non darentur l. quoties. 13. C. de hered. inſt.
Ergo etiam in teſtamento militis hoc fit
beneficio iuris accreſcendi, & conſequē-
ter hoc ius etiam in huiuſmodi teſtamen-
to locum habet.
Quintò mouetur alij l. 2. C. de teſt. mil. cu-
ius verb. retulimus ſupra num. 23. nam Anto-
94 ninus ibi † vult, inſtitutionem caſtren-
ſium trahi ad vniuerſalem, ſi extraneus
fuerit inſtitutus, licet aliud ſit, ſi fuerit
inſtitutus commilito, ſecundum intellectum,
quem retulimus ſupra num. 62. & ſeqq. Ergo de-
bet etiam trahi inſtitutio extranei facta
in re certa, quia non poteſt aſſignari ra-
tio diuerſitatis, cur potius illa, quam hęc
trahi debeat, cum qualitas bonorum ca-
ſtrenſium non videatur minus limitata,
quàm inſtitutio facta de re certa. Ita ar-
guit Dec. in d. l. 2. nu. 2. verſ. Et ſecundum iſtam
C. de teſt. mil.
Sextò mouentur, quia miles in dubio
cenſetur potius velle vti iure communi,
95 quam iure ſingulari † l. centurio. ff. de vulg. l.
quamquam. 3. & ibi Iaſ. num. 1. & ibi Dec nu. 18.
& 20. & l. in teſtamento. 6. C. de teſt. mil. & ſcri-
bunt Iaſ. in d. l. 1. num. 12. verſ. Facit etiam C.
eod. Dec. in l. ius noſtrum. 7. nu. 8. ff. de reg. iur.
Galeaul. in d. l. centurio n. 132. & 145. verſ. Brenner,
Nic. Bello. in §. non ſolùm num. 9. Inſt. de pupill.
Craſſ. in §. teſtamentum qu. 9. Mantic. de coniect.
vlt. vol. lib. 6. tit. 1. nu. 22. Mynſ. in §. heredi-
tas nu. 12. Inſt. de hered. inſt. Quamobrem di-
cimus, eum in dubio cenſeri velle in to-
96 tum teſtatum decedere, † vti videre eſt apud
Mynſ. in d. §. hereditas nu. 12. Inſt. de hered. in-
ſtit. Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. nu. 2. Sed
de iure communi ius accreſcendi locum
habet, quoties teſtator fecit mentionem
rerum, aut vnciarum, vt oſtendimus in 7. cap.
qu. 5. num. 1. & ſeqq. & qu. 9. num. 1. & ſeqq. De-
bet igitur id etiam in teſtamento militis
habere locum Ita arguunt Iaſ. in d. l. 3. nu. 12.
verſ Facit etiam C. de teſt. mil. Dec in rubr. C.
quand. non pet. part. in prima lect. num. 3. & ibi
Cagn. nu. 11. verſ. Prædicta, Gozad. in l. vn. n. 2.
verſ. Non obſtat text. C. eod.
Septimò, & vltimò mouentur, quia in
teſtamento militis locum habent ea om-
nia, quæ ex defuncti volūtate proficiſcū-
97 tur, † vt diximus in 2. cap. qu. 2. num. 1. Sed
ius accreſcendi, quod in propoſita ſpecie
locum habet, proficiſcitur ex voluntate
defuncti, vt ſcribunt omnes, quos retulimus in
eodem 2. cap. qu. 2. num. 1. Debet igitur etiam
in teſtamento militis habere locum.
Verùm his non obſtantibus veriorem
eſſe puto ſententiam exiſtimantium, in
teſtamento militis non habere locum ius
accreſcendi, etiamſi non diſtinxerit pa-
trimonia, ſed rerum, aut vnciarum men-
tionem fecerit, ſiuè de reſiduo non diſpo-
ſuerit, ſiuè etiam diſpoſuerit, ſed poſteà
98 defecerit. † Ita enim cenſuerunt omnes, qui ſim-
pliciter tradiderunt, ius accreſcendi non habere lo-
cum in teſtamento militis, vt Soc. Sen. in l. ſi mihi,
& tibi. 12. in ſi prin. ff. de leg. 1. Iaſ. in d. l. 1. n.
5. C. de teſt. mil. Dec. in d. rubr. C. quand. non
pet. part. in ſecunda lect. nu. 4. & in tertia. nu. 17.
verſ. Quareò, & ibi Purp. nu. 10. Pic. in d. l. vni
nu. 4. & ibi Claud. Tui. nu. 6. 16. & 21. C. eod.
Aquilin. in d. l. centurio. 15. part. 3. nu. 19. ff. de
vulg. Trentac. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. nu. 5. Man-
tic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 1. nu. 4. Ruſtic.
ad l. cum auus. tot. in proem. cap. 2. num. 87.
Cuiac. ad l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt. in 7. lib.
quæſt. Paul. Hoto. in epit. tit. ff. de vſufr. accr. n.
12. & Ill. quæſt. 44. Quemadmodum &, qui ſcri-
pſerunt, ea, de quibus miles non diſpoſuit, aut po-
ſteà facta ſunt caduca non accreſcere inſtituto, ſed
ad venientes ab inteſtato pertinere, vt Peregr. conſ.
145. nu. 3. vol. 5. Et ſpecialiter omnes, quos ſta-
tim referemus in illationibus. Vnde infertur.
Primò, ſi miles vnum inſtituat in re
certa, puta fundo, nec de reſiduo diſpo-
nat, hæreditatem non inſtituto accre-
ſcere, ſed ad venientes ab inteſtato per-
99 tinere. Ita enim ſcripſerunt gl. in d. l. 1. §. ſi ex
fundo in verb. ſolus heres, & ibi Imol. nu. 20. & 44.
verſ. Reſtat, & nu. 47. verſ. Et ſic patet, & nu. 87.
& 88. verſ. Et per prædicta ff. de hered. inſt. Imol.
in d. l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles, verſ. Aduerte
tamen ff. ad Treb. Ang. de Gamb. de teſt. gl. 2. n. 5.
Alex. in d. l. 1. num. 9 verſ. Ideò ſuſtinendo, &
verſ. Sed iſta opinio, & ibi Dec. nu. 9. verſ. Et ideò
verior C. de teſt. mil. Aquilin. in d. l. centurio. 15.
nu. 30. ff. de vulg. Vigl. in d. §. hereditas num. 5.
Inſt. de hered. inſt. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt.
cap. 6. Idem eſt, & ſi inſtituat plures ex
certis rebus non dato cohærede vniuer-
100 ſali, † vt ſcribunt Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo
nu. 47 verſ. Et ſic patet, & nu. 88. verſ. Et per
prædicta ff. de hered. inſt. Alex. in d. l. 1. num. 9.
verſ. Tamen Imol. & verſ. Vnde ſuſtinendo, & in
fi. C. de teſt. mil. Denique idem eſt &, ſi de-
derit cohæredem vniuerſalem: nam eo
poſteà deficiente non accreſcet hęredi-
tas inſtituto in re certa, ſed ad venientes
101 ab inteſtato pertinebit, † vt rectè ſcripſerunt
Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. num. 89. verſ. Vel
& tertiò ff. de vulg. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. d.
cap. 6.
Secundò infertur, ſi miles vnum inſti-
tuat in quota, puta in ſemiſſe, nec diſpo-
nat de reſiduo alterum ſemiſſem non in-
ſtituto accreſcere, ſed ad venientes ab
102 inteſtato pertinere; † Ita enim cenſuerunt gl.
in d. l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus verſ. Vel
dic. ff. de mil. teſt. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo n.
48. verſ. Et per prædicta etiam ff. de hered. inſt. Alex.
in d. l. 1. nu. 9. verſ. Sed iſta opinio C. de teſt. mil.
Vigl. in d. §. hereditas nu. 5. Inſtit. de hered. inſt.
Hoto conſ. 37. num. 12. Idem eſt, & ſi de alia
quota diſponat, puta vnum inſtituat in
ſemiſſe, alterum verò in alio ſemiſſe: nam
ſi alteruter poſteà deficiat, non erit inter
103 eos locus iuri accreſcendi, † vt rectè cenſue-
runt Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. nu 89. verſ. Vel
& tertiò ff. de vulg. Dec. in d. rubr. C. quand. non
pet. part. in ſecunda lect. nu. 4. Cuiac. ad d. l. ſi
duobus. 38. ff. de mil. teſt. in 7. lib. quæſt. Paul.

Et

Et est de mente Caſtr. in l. vlt. num. 3. in fi. ... *mil. teſt.* Quam in rem facit, quod dici-
mus, in teſtamento militis non habere lo-
cum ius accreſcēdi inter cohæredes om-
104 nimodo defunctos, † *vt videre eſt apud Iaſ.*
in d. l. re coniunctis nu. 112. & ibi Rip. nu 82. Bertr.
conſ. 121. nu. 2. vol. 7. Ant. Fam. de coniunct. cap.
8. nu. 3. cuiuſmodi ſunt ij, qui vocantur
ad eiuſdem hæreditatis partes factas in
ſeparatis orationibus, *vt diximus in 5. cap.*
qu. 1. num. 9. Idque non ſolùm procedit,
105 † ſi tractemus de partibus totius hæredi-
tatis; ſed etiam ſi de partibus vnius, &
eiuſdem patrimonij: nam, ſi miles inſti-
tuat vnum ex ſemiſſe caſtrenſium, vel pa-
ganicorum, alterum verò ex alio ſemiſ-
ſe, non erit inter eos locus iuri accre-
ſcendi, quia, quod dicimus poſſe militem
decedere pro parte teſtatum, & pro par-
te inteſtatum procedit etiā reſpectu eiuſ-
106 dem patrimonij, † *vt rectè declarat Imol. in d.*
l. 1. §. ſi ex fundo nu. 49. & 88. verſ. Et ex præ-
dictis ff. de hered. inſt. Vnde in ſpecie, quia
miles vnum inſtituit in vncia, alterum ve-
107 rò in caſtrenſibus, † non procedent ea,
quæ ex veterum ſententia retulimus *ſupra*
num. 83. ſed inſtitutus in vncia capiet ſe-
munciam caſtrenſium, & ſemunciam
paganicorum, reſiduum autem caſtren-
ſium capiet inſtitutus in caſtrenſibus, re-
ſiduum verò paganicorum ad venien-
tes ab inteſtato pertinebit. Quod, ſi al-
teruter deficiat, non ſolùm ſemuncia
paganicorum non accreſcit inſtituto in
caſtrenſibus, quod & veteres fatentur,
ſed ne quidem ſemuncia caſtrenſium. De-
nique nec ſeſqui deunx caſtrenſium ac-
creſcet inſtituto in vncia, quia in teſtamē-
to militis, neque de parte eiuſdem hære-
ditatis, neque de parte eiuſdem patrimo-
nij ad aliam poteſt eſſe iuri accreſcendi
locus, *vt dictum eſt. Ita ſpecie declarant Imol.*
in d. l. 1. §. ſi ex fundo num 48. verſ. Et per hoc
etiam videtur, & num. 88. verſ. Et per prædicta
etiam circa fin. ff de hered. inſt. Alex. in d. l. 1.
num 9. verſ. Et tenendo C. de teſt. mil.

Tertiò infertur, ſi miles impuberi filio,
quem habet in poteſtate, ſubſtituat ali-
quem in re certa, vel quota, non trahi
108 ſubſtitutionem ad vniuerſum, † *vt rectè*
docet Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 19. verſ.
109 *Item ſubdit*, quia, † ſicut miles poteſt ipſe
decedere pro parte teſtatus, & pro parte
inteſtatus, ita etiam poteſt efficere, vt
decedat pupillus, pro quo facit teſtamen-
tum, *vt diximus ſupra num. 64.* Probatur au-
tem hæc ſententia.

Primò *l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt.* vbi
Vlpianus, *Si miles vnum ex fundo hæredem ſcri-*
pſerit, inquit, *creditur, quantum ad reſiduum*
patrimonij inteſtatus deceſſiſſe: miles enim, & pro
parte teſtatus poteſt decedere, & pro parte inteſta-
110 *tus*; quibus verbis † ita perſpicuè, decidit
hanc controuerſiam, vt nullum relin-
quat dubitationi locum: nam, cum di-
cat, cenſeri militem, deceſſiſſe inteſta-
tum, quantum ad reſiduum patrimonij,
non obſcurè ſignificat, hæreditatem in-
ſtituto ex fundo non accreuiſſe, quia
alioquin in totum teſtatus deceſſiſſet.

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, id,
quod Vlpianus ait, procedere, ſi conſtet,
talem fuiſſe militis voluntatem, ideſt, ſi
111 liquidò probetur, eum noluiſſe totam hæ-
reditatem Inſtituto accreſcere, † *Quomodo*
tacite, vid. gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas mi-
litis ... *opp. & obſtat, & ibi Caſtr. num. 4. verſ.*
teſt. mil. gl. in d. num. 12. verſ. Et tenendo C. de
C. eod. gl. in d. l. ſi vnquam. 3. in verb. apparet
ff. eod. Azo in ſumma num. 6. in verb. credi-
quia miles vſus ſit aliqua, *num. 9.* puta,
... ex qua colligere poſſimus ... taxati-
voluntatem fuiſſe, vt locum ... eius
ret ius accreſcendi, *ſecundùm ea, quæ habe-*
mus in hoc cap. qu. 11. num. 1. Quomodo ...
dat Caga. in d. rubr. C. quand. non pot. part. n. 1.
quoniam hæc reſponſio, vt eſt commen-
titia, & manifeſtam inferens vim verbis,
112 ita & meritò fuit improbata, † *vt videre*
eſt apud Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo nu. 44. verſ.
Reſtat, & num. 87. ff. de hered. inſt. & in d. l. co-
gi. 16. §. ſed ſi miles, verſ. Aduerte tamen. ff. ad
Treb. Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Et ita ſentit,
& ibi Dec. num. 9. verſ. Et ideò verior C. de teſt.
mil. Galeaz. in d. l. centurio. 15. num. 147. verſ.
Poteſt etiam dici ff. de vulg.

113 Primò, quia Vlpianus ſimpliciter ait, †
militem vnum ex fundo ſcripſiſſe hære-
dem, nec vllam addit dictionem, ex qua
colligere poſſimus, talem eius fuiſſe vo-
luntatem, *vt conſiderat Vigl. in d. §. hereditas*
num. 8. Inſt. de hered. inſt.

Secundò, quia conſtat ex eiuſdem Vl-
114 piani verbis, † rem fuiſſe dubiam, non
claram, quoniam ait, *creditur, quantum ad*
reſiduum patrimonij inteſtatus deceſſiſſe: verbum
enim, creditur, quod præſumptionem ſi-
gnificat *cap. quoſdam, & ibi gl. in verb. credo,*
extr. de præſumpt. oſtendit ibi, non fuiſſe
claram militis voluntatem, ſed dubiam,
& ſic in dubio credi, ideſt, præſumi, mi-
litem voluiſſe reſiduum ad venientes ab
inteſtato pertinere, *vt animaduerterunt Dec.*
in d. l. 1. nu. 9. verſ. Et ideò verior C. de teſt. mil.
Galeaz. in d. l. centurio. 15. num. 147. ff. de vulg.

Tertiò demum, quia in teſtamento mi-
litis non eſt opus probatione voluntatis
ad hoc, vt eſſet ius accreſcendi, ſed ad
115 hoc, vt locum habeat † *l. ſi duobus. 38. verſ.*
Niſi ff. de mil. teſt. & ſcribit Purp. in d. rub. C.
quand. non pot. part. num. 10.

Minus eſt, quod reſpondeas, non lo-
116 qui Vlpianum † de voluntate militis, ſed
de poteſtate, & hoc dicere, militem poſ-
ſe hæredem ſcribere ex fundo, ita, vt ad
eum non pertineat reſiduum patrimonij,
quia poteſt decedere pro parte teſtatus,
& pro parte inteſtatus, ſed non dicere,
talem in dubio cenſeri illius voluntatem,
Quomodo ſub dubio reſpondet Iaſ. in d. l. 1. nu. 12.
verſ. Poſſet etiam C. de teſt. mil. quoniam hæc
116 reſpōſio † nō poteſt vllo modo ſuſtineri.

Primò, quia conſtat, Vlpianum ibi non
tractare de ſimplici poteſtate; ſed de vo-
luntate cū poteſtate coniuncta: nam di-
cendo, credi eum, quantum ad reſiduum
patrimonij deceſſiſſe inteſtatum; haud
dubiè demonſtrat actum, non potentiam.

Secundò, quia, (*vt ipſemet Iaſ. ibid animad-*
uertit)

excludendum fiſcum, vt bonorum poſſeſſio, tum, quem ex familia, ſiuè, vt vulgò legitur, tamquàm ex familia, & bonorum poſſeſſio, quæ dabatur cognatis manumiſſoris, *vti conſtat ex §. ſunt autem verſ. Quintò, & verſ. Octauò. Inſt. de bon. poſſ.* non tamen ob id dicere poſſumus, in ſpecie Papiniani, Titium amoto patrono fuiſſe ab inteſtato ſucceſſurum, quia ex edicto prætoris huiuſmodi perſonę vocabantur ad bonorum poſſeſſionem, ſed non ad hæreditatem, quam prætor dare non poterat §. *quos autem, Inſt. de bon. poſſ.* & tamen veteres ſupponunt, Titium potuiſſe ab inteſtato adire hæreditatem, eaque ratione legunt, *ab inteſtato adita eſt à Titio hæreditas.* Meritò igitur illa verba, *ab inteſtato*, deſunt in Pand. Flor. Secundò verò ſupponunt, hæredem in cœteris bonis inſtitutum iam repudiaſſe in ſpecie, de qua loquitur Papinianus, *in verſ. Titius igitur*, & tamen hoc falſum eſt, quia dicendo Papinianus, *quæ nondum ad cauſam teſtamenti pertinent*, non obſcurè ſignificat, cauſam illorum bonorum pendere, nec adhuc ſciri, vtrum pertineant ad cauſam teſtamenti, an verò ad cauſam inteſtati, vt indicat illa dictio, nondum, quæ vim ſuſpenſiuam habet, non excluſiuam *l. placet. 4. ff. de lib. & poſth.* Nec enim ferendi ſunt, qui nondum, pro, non, poni cen-
56 ſent, aut contra, non, pro nondum, † *vt Ant. Fab. lib. 1. Coniectu. cap. 10.* quia nullibi genus hoc loquendi apud Iuriſprudẽtes reperitur cõtra vim verborum, nec *in l. 2. ff. ſi pars hær. pet. l. ſi filius hæres. 16. ff. de lib. & poſth. l. ſi duobus. 26. in prin. ff. de leg. 1. & l. Papinianus. 8. §. quoniam ff. de inoff. teſt.* non, pro, nondum ponitur, ſed omnimodò priuatiuè, vt Deo fauente latiùs alibi demõſtrabimus. Omiſſo igitur intellectu veterum, videamus nos, quid re vera ſentiat ibi Papinianus. Proponit autẽ huiuſmodi quæ-
57 ſtionem. † Miles libertus patrono in teſtamento ſuo præterito duo ſcripſit hæredes, Titium in caſtrenſibus, & Seium in cœteris. Titius hæreditatem ex teſtamento adiuit, hæreditatẽ ſcilicet caſtrenſem, in qua fuerat hæres inſtitutus, Seius verò paganicam nec adiuit, nec repudiauit, quæſitum eſt, an, dum Seius deliberat, patrono ſit danda bonorum poſſeſſio contra tabulas. Dubitationem faciebat illud, quia, quando libertus duos inſtituit hæredes, ſufficit alterum adire, vt patronus ad cõtra tabulas bonorum poſſeſſionem admittatur *l. Iulianus. 43. ff. de bon. lib.* nam, cum per huiuſmodi bonorum poſſeſſionem patronus à ſingulis hæredibus auferat dimidiam debitæ portionis, ſequitur, vt, quicunque adierit, cenſeatur patronum ad contra tabulas bonorũ poſſeſſionem inuitaſſe. Hoc tamen non obſtante Papinianus, *Magis nobis placet*, inquit, *nondum patronum bonorum poſſeſſionem contra tabulas petere poſſe.* Cuius rei, quætas rationem, ſupponit Papinianus, eam pendere à deciſione illius quæſtionis, an Seio poſtea repudiante, portio illius accreſcat Titio; Quamobrem ſubijcit. *Verum illa quæſtio interuenit, an omittente eo, qui reliqua bona accepit, perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet*, cui quæſtioni reſpondens, *Verius mihi videtur*, inquit, *inteſtati iure deferri bona cætera*, ideſt, non accreſcere Titio, ſed ad venientes ab inteſtato pertinere, Ex quo redeundo ad ſpeciem primo loco propoſitam ita infert. *Titius igitur hæres non poterit inuitare manumiſſorem, cum Titio nihil auferatur, nec cæteris bonis, quæ nondum ad cauſam teſtamenti pertinent*, quibus verbis hoc ſignificat, ex eo, quod dictum eſt, ſi Seius poſtea omiſerit, eius partem non accreſcere Titio, ſed ad venientes ab inteſtato pertinere, conſtare, interim, quandiu Seius deliberat, non poſſe patronum agnoſcere bonorum poſſeſſionem contra tabulas, quia Titius, qui adiuit, non poteſt eum ad bonorum poſſeſſionem inuitare, ideſt, non poteſt efficere, vt is poſſit petere bonorum poſſeſſionem contra tabulas, quia, aut eam vult agnoſcere, vt à Titio auferat aliquid ex caſtrenſibus, & non poteſt, quia contra bona caſtrenſia non datur bonorum poſ-
58 ſeſſio contra tabulas † *l. 3. §. patronus ff. de bon. lib. l. nam in bona. 31. ff. de milit. teſta. l. vlt. verſ. ſi enim patronus C. de inoff. teſt.* cum militibus libera de ijs rebus, quas in caſtris acquiſierunt, data ſit Principum conſtitutionibus teſtamenti factio *l. ſi à milite. 30. §. vlt. ff. de mil. teſt.* Quod ſignificat Papinianus illis verbis, *cum Titio nihil auferatur*, Aut verò vult eam agnoſcere, vt auferat aliquid ex cœteris bonis, & nec etiã poteſt, quia, cum nondum fuerit à Seio acquiſita, quippè, qui adhuc deliberat, & conſequenter nondum pertineant ad cauſam teſtamenti, Conſequens eſt, vt eorum nomine non poſſit patronus agnoſcere contra tabulas bonorum poſſeſſionem; Omnimodo igitur expectanda eſt deliberatio Sei, quia, ſi adierit, dabitur patrono bonorum poſſeſſio contra tabulas, ſi verò omiſerit, non dabitur, quia pars eius non accreſcit Titio, ſed iure inteſtati defertur ipſimet patrono. Hic eſt verus eiuſce loci ſenſus, ex quo intelligimus, non ſolum non obeſſe communi ſententiæ, quæ vult, non dari ius accreſcendi inter eos, qui in diſtinctis patrimonijs fuerunt à milite hęredes inſtituti, ſed eam apertiſſimè comprobare; Nec eſſe faciendam vim in illis verbis, *nondum ad cauſam teſtamenti pertinent*, quippè, quæ, licet ſignificent, cauſam teſtamenti poſſe adhuc habere locum, non tamen denotant, id fieri propter ſpem iuris accreſcendi, ſed, quia Seius nondum repudiauerat illa bona, ideòque poterat adhuc adeundo efficere, vt illa ad teſtamenti cauſam pertinerent: Nec enim verum eſt, Papinianum *in verſ. Titius igitur*, ſupponere, iam repudiata fuiſſe à Seio bona, ſed, imò Seium deliberaſſe, quia loquitur adhuc de ſpecie initio propoſita, licet in medio inſeruerit quæſtionem, quid ſtatuendum ſit, ſi poſtea Seius omiſerit: Hoc enim ideò factum eſt, vt ratio primæ quæſtionis, & deciſionis afferri poſſet, vt ex ijs, quæ dixim

facile eſt intelligere.

Ad quintum denique reſpondent noſtri
frequentius, nos hic non eſſe in dubio,
quia, quoties miles diſtinguit patrimo-
nia, & vnum inſtituit in caſtrenſibus, al-
terum verò in paganicis, aut in alterutro
genere bonorum neminem inſtituit, cen-
ſetur hoc ipſo prohibere ius accreſcendi
& declarare mentem ſuam eſſe, vt cœte-
ra non accreſcant inſtituto, ſed pertineãt
59. ad venientes ab inteſtato, † *vt declarant gl.
in d. l. 1. in verb. prohibetur, verſ. Tu dic, & ibi
Caſtr. num. 4. verſ. Dic ergo rationem, & Iaſ. nu.
8. & 11. verſ. Item ad legem C. de teſta. mil. Ang.
in l. pen. num. 3. verſ. Eſt autem tacita ff. de acq.
hered. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. cap. 6. per ea,
quæ dicemus infra num. 19. & ſeqq.* adeò, vt
etiãſi hæres inſtitutus ſit idemmet ab in-
teſtato ſucceſſurus, bona pertineant ad
ad eum, non, tamquam venientem ex te-
ſtamento, & ſic iure accreſcendi, quippè,
quod cenſetur prohibitum, ſed, tamquàm
60 venientem ab inteſtato, † *vt declarant gl.
in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis, verſ. Et
niſi, & ibi Alex. nu. 7. C. de teſta. mil. Imol. in d.
l. 1. §. ſi ex fundo, nu. 86. verſ. interdum verò ff.
de hered. inſt. Cuiac. ad d. l. ſi filius. 42. § Papi-
nianus ff. de bon. lib. in 13. lib. queſt. Papin.* quia
prohibitus ſuccedere per ius accreſcendi,
non cenſetur prohibitus ſuccedere ab in-
61 teſtato, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. 1. num. 5. &
ibi Alex. nu. 7. Dec. nu. 8. C. de teſta. mil. Imol.
in d. l. 1. §. ſi ex fundo. nu. 86. verſ. Interdum ve-
rò ff. de hered. inſtit. Zaneh. in d. l. heredes mei.
57. §. cum ita part. 8. nu. 277.* cum regulare
ſit, vt excluſus à iure veniendi ex teſta-
mento non cenſeatur excluſus à iure ve-
62 niendi ab inteſtato † *l. nec ie. 17. §. 1. ff. de
acq. hered. & in his terminis conſiderat Alex. in d.
l. 1. nu. 7. C. de teſta. mil.* Planè, ſi prohibitio
fuiſſet facta fauore aliorum venientium
ab inteſtato, tunc in perſona prohibiti
legitimam etiam ſucceſſionem impedi-
63 ret, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. 1. num. 5. & ibi
Alex. nu. 7. C. de teſt. mil.* Sed hoc ita vide-
tur accipiendum, vt procedat in teſtamẽ-
to militis, non etiam in teſtamento pa-
gani: nam de illo Baldus loquitur, & ad
eius terminos videtur ſe reſtringere, vt
patet ex ratione, quàm poſtea ſubijcit, his
verbis: *nam voluntas militis pro lege ſeruatur*,
64 quibus ſignificat, † aliud eſſe in pagano
dicendum. Et ita eſt, ſi retineamus ſpe-
ciem, de qua Baldus ibi loquitur, cum
ſcilicet prohibitum eſt ius accreſcendi
in perſona hęredis inſtituti, & valet pro-
hibitio firmo manento teſtamento, quo
caſu inſtitutus capiet patrimonium ſibi
relictum; Cœteri vero venientes ab in-
teſtato, qui in ſuccedendi gradu erant in-
ſtituto remotiores, ob prohibitionem il-
lorum fauore factam capient reſiduum.
Cœterum, ſi loquamur in terminis pro-
hibitionis factæ à pagano, res erit termi-
nanda ſecundum deciſionem illius quæ-
ſtionis, quàm expoſuimus *in hoc cap. qu. 17.
num. 3. & ſeqq.* nam, ſi prohibitio iuris ac-
creſcendi vitiat teſtamentum, & reducit
rem ad cauſam inteſtati, vt multi ſentiũt,
non obſtabit inſtituto, quominus ipſo iu-
re ab inteſtato capiat hæreditatem, ſed,
an teneatur eam reſtituere ſequentibus
in gradu, quorum fauore facta fuit pro-
hibitio, quæſtio erit decidenda ex ijs, quę
diximus *in hoc ipſo cap. q. 18. n. 1. & ſeqq.* nam, ſi
adſint verba, aut coniecturæ, ex quibus
colligere poſſimus, eum voluiſſe grauare
inſtitutum etiam venientẽ ab inteſtato,
vt hæreditatem reſtituat ſequentibus in
gradu, erit locus fideicommiſſo, aliàs pro-
hibitio nihil operabitur. Si verò prohi-
bitio non vitiat teſtamentum, ſed ipſamet
vitiatur, ſecundum aliam opinionem,
quàm diximus veriorem, tunc non obſtã-
te prohibitione capiet inſtitutus totum,
&, an teneatur reſtituere per fideicom-
miſſum ſequentibus in gradu, hoc ex ſu-
pradictis coniecturis erit æſtimandum,
ſecundum ea, quę ibi diximus.

Ex his igitur apparet veriſſimam eſſe
communem interpretum ſententiam, quę
vult, in teſtamento militis regulariter nõ
habere locum ius accreſcendi, ſi fuerint
ab eo diſtincta patrimonia. Idque adeo
verum eſt, vt procedat.

Primo, non ſolum, ſi talis diſtinctio fue-
rit facta in ipſamet inſtitutione, ſed etiãſi
in pupillari ſubſtitutione: nam, ſi miles
impuberi filio, quem habet in poteſtate
ſubſtituat aliquem in paganicis, non ac-
creſcent ei caſtrenſia, nec contra, ſed ea
ad legitimos pupilli hęredes pertinebunt,
ſiuè de ijs non fuerit à milite diſpoſitum,
caſu, quo filius in pupillari ætate more-
retur, ſiuè fuerit diſpoſitum, & poſtea de-
65. fecerint, † *ſecundum ea, quę de inſtitutione dixi-
mus ſupra nu. 19. & ſeqq. Ita Ang. in l. ſed, ſi plu-
res. 10. §. ad ſubſtitutos, nu. 1. ff. de vulg.* nam,
cum miles pupillariter ſubſtituendo per-
inde habeatur, ac, ſi de proprijs bonis
diſponeret, *vt oſtendimus in 9. cap. qu. 3. nam.
19.* & de proprijs diſponendo ius accre-
ſcendi excludat, ſi diſtinguat patrimonia,
vt ſupra actum eſt, Conſequens eſt, vt cen-
ſeatur etiam id excludere, cum ea diſtin-
guit pupillariter ſubſtituendo. Denique
miles, vt ipſe pro parte teſtatus, & pro
parte inteſtatus poteſt decedere, ita etiã
efficere poteſt, vt ſimili modo decedat fi-
66 lius, pro quo facit teſtamentum, † *vt decla-
rat gl. in d. l. Sed, ſi plures. 10. §. ad ſubſtitutes, in
verb. militem, & ibi, Imol. nu. 7. verſ. Item not.
ff. de vulg. Craſſ. in §. ſubſtitutio qu. 29. nu. 3.*

Secundò procedit, non ſolum, ſi talis
diſtinctio fuerit facta in perſonis diuer-
ſorum, ſed etiam ſi fuerit facta in perſona
eiuſdem: nam, ſi miles inſtituat aliquem
in bonis paganicis, deinde in eodem, vel
alio teſtamento inſtituat eundem in ca-
ſtrenſibus, non cogetur inſtitutus vtrum-
que patrimonium ſuſcipere, ſed poterit
67 vnum amplecti, & aliud repudiare, † *vt
docet Bart. in d. l. vlt. num. 3 ff. de acq. hered.*
quia, quando duo iura concurrunt in
perſona vnius, perinde habetur, ac, ſi
68 concurrerent in perſona diuerſorum † *l.
taterem. 12. verſ. Diſcreta ff. de his, quib. vt ind.*
Sed, quando miles inſtituit vnum in ca-
ſtrenſibus, alterum verò in paganicis,
quo caſu iura concurrunt in perſona di-
uerſorum

uerſorum, non datur ius accreſcendi de vno patrimonio ad aliud, *vt diximus ſupra nu.10.* Nec igitur dari debet, quando vnũ, & eundem inſtituit in vna teſtamenti parte in caſtrenſibus, in alia verò in paganicis, quo caſu iura concurrunt in perſona eiuſdem. *Ita arguit Bart. in d. l. vlt. nu. 3. ff. de acq. hered.* Denique, cum ius accreſcendi cohæreat portioni, non perſonæ *l. ſi. Titio. 39. ff. de vſufr.* debet ex ipſius portionis natura æſtimari, vtrum habeat, vel non habeat locum. Atqui natura bonorum caſtrenſium, & paganicorum, quæ reſpectu totius dicuntur portiones hæreditatis *d. l. ſi certarum. 18. §. 1. verſ. Quod, ſi alterutra ff. de mil. teſt.* eſt, vt non recipiat ius accreſcendi, *ſicuti demonſtrauimus ſupra num. 19. & ſeqq.* Ergo, licet huiuſmodi bona eidem perſonæ deferantur, non tamen poterit in eius perſona locum habere ius accreſcendi. *Ita etiam arguit Bart. in d. l. vlt. nu. 3. ff. de acq. hæred.* Ex quo intelligimus, quod vulgò dicitur, inſtitutionem cenſeri coniunctam cum iure accreſcendi, quoties vnus, & idem ex diuerſis partibus inſtitutus eſt, *vt oſtendimus in 9. cap. qu. 61. num. 4. &*
69 *ſeqq.* procedere † quidem in teſtamento pagani, ſed non in teſtamento militis, qui patrimonia diſtinxit: Non enim poteſt inſtitutio dici coniuncta cum iure accreſcendi, quod in eo locum habere nequit, *vti ſupra diximus.*

Planè, ſi bonorum diſtinctio fuerit facta non ſub nomine caſtrenſium, & paganicorum, ſed ſub alio, puta, quia miles vnum inſtituat hæredem bonorum paternorum, alium verò maternorum, vel, vnum inſtituat prædiorum ruſticorum, alium verò vrbanorum, vel, vnum bonorum Italicorum, alium verò prouincialium, cenſent noſtri frequentiùs ius accreſcendi non impediri, ſed eadem eſſe dicenda, quæ de pagani teſtamento di-
70 cuntur. † *Ita enim cenſuerunt omnes, quos referemus infra num. 76. & ſeqq. Et in ſpecie de milite inſtituente modò, quo ſupra, Cuiac. ad l. qui non militabat. 78 ff. de mil. teſta. in 6. lib. reſpon. Papin.* Idque putant procedere, etiamſi talis diſtinctio effectu contineat ſeparationem bonorum caſtrenſium, & paganicorum, vt euenit in eo, qui, cum haberet bona caſtrenſia vltra mare, paganica verò citra, inſtituit vnum in vltramarinis, alterum verò in citramarinis: nam, licet effectu perinde ſit, ac, ſi illum in caſtrenſibus, hunc verò in paganicis inſtituiſſet, quia tamen in inſtitutione non caſtrenſium, aut paganicorum mentionem fecit, ſed per locorum diſignationem patrimonia diſtinxit, ideò cenſent, huiuſmodi inſtitutiones ſecũdum iuris communis diſpoſitionem eſſe intelligendas, & per conſequentias inter hæredes ita inſtitutos lo-
71 cum habere ius accreſcendi, † *vti videre eſt apud Bald. in d. l. 1. num. 2. verſ. Vel dic, & ibi Caſtr. nu. 6. qui, licet dubitet, non tamen audet ab opinione Baldi recedere propter eius authoritatem, & ſequitur etiam Alex. num. 10 C. de teſta. mil.* Quæ ſententia pendet ab ea, quàm in ſe-
72 quenti caſu proponemus: nam, † ſi verum eſt, ius accreſcendi locum habere etiam in teſtamento militis, qui non diſtinxit patrimonia, ſed rerum, aut vnciarum mentionem fecit, vt veteres paſſim putauerunt, *& nos referemus infra num. 76. & ſeqq.* verùm eſt, & illud, quod ex eorum ſententia ſupra diximus, ſcilicet, quia, qui loca diſtinguendo hæredes inſtituit, non patrimoniorũ, ſed rerum videtur habere rationem, tametſi res ad diuerſa patrimonia pertineant, *vt rectè dicebat Bald. in d. l. 1. num. 2. verſ. Vel dic*; At, ſi ſequamur eam opinionem, quàm nos veriorem, & (vt credimus) hodie frequentiorem arbitramur, vt ſcilicet ius accreſcendi ceſſet, etiamſi miles, rerum, aut vnciarum, non etiam patrimoniorum mentionem fecerit, *prout latius oſtendemus infra nu. 98. & ſeqq.* verius etiam, & illud erit, ceſſare ius accreſcendi, cum miles vnum inſtituit in bonis Italicis, alterum verò in prouincialibus, vel vnum in paternis, alterum verò in maternis, vel vnum in prædijs vrba-
73 nis, alterum verò in ruſticis, † *vti probant l. qui non militabat 78. ff. de mil. teſt. & l. cogi. 56. §. Sed & ſi miles ff. ad Treb. ſecundum ea, quæ dicemus infra nu. 98. & ſeq. & num. 120. & ſeqq.* vel, vnum in citramarinis, alterum verò in vltramarinis, *vt rectè ſcripſit Alex. in d. l. 1. num. 10. vbi teſtatur, ita communiter omnes in hac ſpecie ſentire C. de teſta. mil.* Quamobrem hæc ſpecies non erit ab ea diſtinguenda, quàm in ſequenti caſu proponemus.

Sanè vno caſu cenſent plerique locum habere ius accreſcendi etiam in teſtamẽto militis, qui patrimonia diſtinxit, ſi nẽpè venientes ab inteſtato bona ſibi delata repudient, & fiſcus qui eo caſu præfertur inſtituto, nolit ea agnoſcere, quod vix credendum eſt, ſi lucroſa ſint: nam tunc nihil erit impedimento, quominus hæres inſtitutus poſſit ea, ſi velit, per ius accreſcendi vindicare, licet ei inuito non ac-
74 creſcant. † *Ita enim cenſuit Caſtr. in d. l. 1. nu. 5. C. de teſta. mil.* Sed ego probabilius arbi-
75 tror, idem † in hàc ſpecie dicendum, quod ex Iuliani ſententia diximus *ſupra nu. 53.* cum ſcilicet alterutrum patrimoniũ non ſufficit æri alieno, quod ex ea cauſa contractum eſt: nam tunc conditio danda eſt hęredi inſtituto, vt, aut totã hęreditatem ſuſcipiat, & defendat, aut totam creditoribus relinquat *d. l. ſi certarum. 18. §. 1. verſ. Quod, ſi alterutra ff. de mil. teſt.* Quod & in hac ſpecie ſeruandum eſſe, vel ex eo intelligimus, quia, ſi fiſcus non vult illa agnoſcere, magna præſumptio eſt, non eſſe illa ſoluendo, &, dato etiam quod eſſent, non eſt dubium, quin ad eum ſtatum redigantur, vt diſtrahi ſub haſta debeant, & eo modo defunctus iniuria afficiatur. Ne igitur hoc fiat conſultiùs erit, ſupradictã conditionem hæredi deferre, vt in ſimilibus cauſis obſeruatur, *ſecundum ea, quæ diximus in 8. cap. qu. nu.*

Quartus caſus eſt, quando miles non diſtinxit patrimonia, ſed rerum, aut vnciarum mentionem fecit, Et tunc veteres frequentius cenſuerunt, ita in teſtamento militis habere locum ius accreſcendi,

vt

vt in teſtamento pagani, ſiuè de reſiduo
miles non diſpoſuerit, ſiuè etiam diſpo-
76 ſuerit, ſed poſteà defecerit † *Ita enim cen-*
ſuerunt omnes, qui ſimpliciter tradiderunt, in te-
ſtamento militis regulariter, & in dubio locum ha-
bere ius accreſcendi, vt Alex. in addit. ad Bart. in
l. 1. na. 70. in verb. inteſtatus C. de Sacr. Eccl.
Dec. in rubr. C. quand. non pet. part. in prima lect.
na. 3. & ibi Cagn. nu. 11. verſ. Prædicta, & na.
23. Gozad. in l. vn. na. 2. verſ. Nec obſtat text.
C. eod. Craſſ. in §. teſtamentum, qu. 8. nu. 5. Et
ſpecialiter omnes, quos ſtatim referemus in illatio-
nibus. Hinc inferunt.

Primò, ſi miles inſtituat vnum in re cer-
ta, puta fundo, vel etiam certa quantita-
te, puta centum, & de reſiduo non diſpo-
nat, totam hæreditatem inſtituto accre-
77 ſcere. † *Ita enim cenſuerunt gl. in l. ſi miles vnum*
6. in verb. creditur ff. de mil. teſt. Ang. in l. pen.
na. 3. verſ. Eſt autem tacita ff. de iniuſt. rup. Ang.
de Gamb. de teſta. gl. 59. num. 2. Soc. Iun. in l.
centurio. 15. nu. 88. verſ. Similiter ff. de vulg. Clar.
in §. teſtamentum, qu. 16. num. 2. verſ. Aut verò
miles, vbi teſtatur, hoc communiter approbari, &
nu. 4. in fi. vbi ait, ab hac opinione non eſſe in iu-
dicando recedendum, licet diſputando multa dici
poſſint, Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. num. 5.
Mantic. de con. vlt. vol. lib. 6. tit. 5. num. 26.
verſ. Et quidem, vbi ait, hanc ſententiam commu-
niter recept.; Et ſimili modo accreſcere to-
tam hæreditatem duobus, aut pluribus
ex certis rebus inſtitutis, ſi miles neminem
78 ſcripſerit hæredem vniuerſalem, † *vt vi-*
dere eſt apud Caſtr. in d. l. 1. num. 4. verſ. Item
opp. & ibi Iaſ. num. 12. vbi teſtatur, hanc eſſe com-
munem, C. de teſta. mil. Craſſ. in d. §. teſtamen-
tum qu. 8. nu. 5. &, ſi alteruter eorum defi-
ciat, locum inter eos habere ius accreſcē-
79 di, † *vt apud gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas*
militis, verſ. ſi autem vnum C. de teſt. mil. Quem-
admodum, &, ſi deficeret hæres vniuer-
ſaliter inſtitutus, accreſceret tota hære-
80 ditas inſtituto in certis rebus, † *vt docet*
Azo in Summ. C. de teſta. mil. nu. 8.

Secundò inferunt, ſi miles vnum inſti-
tuat ex parte hæreditatis, puta vncia, vel
ſemiſſe, & de reſiduo non diſponat, to-
81 tum inſtituto accreſcere. † *Ita enim cenſue-*
runt gl. in § hereditas, verſ. Non autem, in verb.
totus as, Inſt. de her. inſt. Bart. in l. quamquam. 3.
& ibi Ang. & Iaſ. in prin. C. de teſt. milit. Ang.
in d. l. 1. nu. 5. & ibi Caſtr. na. 2. C. eod. Ang. in
d. l. pen. num. 3. verſ. Eſt autem tacita ff. de iniu.
rupt. Imol. in l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles, verſ.
aduerte tamen ff. ad Treb. Et, ſi ex pluribus
partibus inſtituat duos, aut plures, nec
tamen diſtribuat totum aſſem, reſiduum
hæredibus ſcriptis accreſcere pro portio-
82 ne hæreditaria † *ſecundum ea, quæ de teſtamen-*
to pagani diximus in 7. cap. qu. 1. num. 2. Deni-
que, ſi inter eos diſtribuat totum aſſem, &
vnus ex iis poſtea deficiat, eius portionē
83 aliis cohæredibus accreſcere. † *Ita enim*
ſcripſit gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas militis,
verſ. Si autem verùm C. de teſt. milit. ſecundùm
emendatam eius lectionem, vt ibi animaduerterunt
Bald. num. 4. Ang. in fi. Alex. na. 8.

Tertiò inferunt, ſi miles vnum inſtituat
in vncia, alterum vero in caſtrenſibus, il-
lum habiturum omnia paganica, & ſe-
munciam caſtrenſium, hunc verò caſtrē-
ſium tantummodo ſeſquideuncem, ideſt,
vndecim vncias, & alterius vnciæ dimi-
diam: nam primus, tamquam in vncia ſim-
pliciter inſtitutus debet habere vnciam
totius hæreditatis, & per conſequentias
vnciam, tam paganicorum, quàm caſtrē-
ſium bonorum &, quoniam de reſiduo
paganicorum teſtator nō diſpoſuit, ideò
debet illud accreſcere eidem in vncia in-
ſtituto, quia talis vncia paganicorum
trahit ad ſe reſiduum. Contrà verò in-
ſtitutus in caſtrenſibus nihil de paganicis
habere poteſt, quia caſtrenſia non tra-
hunt ad ſe paganica, cum de vno patri-
monio ad aliud non detur ius, accreſcen-
di, *vt diximus ſupra num. 19. & ſeqq.* Quinimò
nec omnia caſtrenſia habere poteſt, quia,
cum eorum pars iam fuerit relicta inſti-
tuto in vncia, quem diximus, cenſeri, etiā
vocatum ad vnciam caſtrenſium, & hæc
pariter intelligatur relicta inſtituto in
caſtrenſibus; tanquàm vocato ad omnia
caſtrenſia ſequitur debere eos, quaſi vo-
catos ad eandem rem, ideſt ad eandem
vnciam inſolidum concurſu facere par-
tes, & per conſequentias inſtitutum in ca-
ſtrenſibus non poſſe habere omnia caſtrē-
ſia, ſed tantùm vndecim vncias, & alte-
rius vnciæ dimidiam, *ſecundùm ea, quæ ſupra*
diximus. Quod, ſi alteruter deficiat, ſi qui-
dē deficiat is, qui fuit in caſtrenſibus inſti-
tutus, accreſcēt ea inſtituto in vncia, quia,
cum habeat ſemunciam caſtrenſium, de-
bet illa ad ſe trahere reſiduum, cum
de vno, eodemque militis patrimo-
nio ſit inter inſtitutos, locus iuri accre-
ſcendi, *vt ſupra dictum eſt*. Cæterùm, ſi de-
ficiat inſtitutus in vncia, accreſcet qui-
dem inſtituto in caſtrenſibus ſemuncia
caſtrenſium, quippè, quæ trahitur ab eo-
rumdem caſtrenſium reſiduo, ſed non
accreſcent paganica, propterea, quod,
vt dictum eſt, de vno patrimonio ad
84 aliud nō datur ius accreſcendi. † *Ita enim*
videtur cenſuiſſe gl. in d. l. 1. in verb. nam volun-
tas militis, verſ. Si autem vnum C. de teſt. mil. ſe-
cundùm vulgarem lectionem, quæ legitur etiam apud
Azo cuius eſt illa gl. in ſumm. C. eod. num. 8 præter
eam defendendo declarant Bald. in d. l. 1. num. 4.
verſ. Vel dic, & ibi Ang. in fi. Alex. nu. 8. C. eod.
Clar. in d. §. teſtamentum qu. 16. num. 4. vbi in fi.
ait, ab hac opinione non eſſe in iudicando receden-
dum, licet diſputando multa dici poſſint, & Craſſ. in
d. §. teſtamentum qu. 8. num. 6.

Quartò demum inferunt, ſi miles im-
puberi filio, quem habet in poteſtate,
ſubſtituat aliquem in re certa, vel quota,
talem ſubſtitutionem in dubio, debere
trahi ad vniuerſum, ſiuè de reſiduo mi-
miles non diſpoſuerit, ſiuè etiam diſpo-
85 ſuerit, & poſteà defecerit, † *ſecundùm ea,*
quæ de teſtamento pagani diximus in 7. cap. qu. 9.
num. 16. Ita Ang. in d. l. Sed, ſi plures. 10. §. ad
ſubſtitutes num. 1. ff. de vulg. quia, vt ſupra
dictum eſt, eadem dicuntur de ſubſtitu-
tione pupillari à milite facta, quæ dicun-
tur de inſtitutione ab eo facta in propriis
bonis. Mouentur autem veteres, vt ita
ſentiant,

Primò *l. quamquam. 3. C. de teſt. mil.* vbi Antoninus, *Quamquam militum teſtamenta iuris vinculis non ſubyciuntur*, inquit, *cum propter ſimplicitatẽ militarem quomodo velint, &, quomodo poſſint, ea facere his concedatur, tamen in Valeriani quondam centurionis teſtamento inſtitutio etiam iure communi accepit authoritatem: nam, cum patrēfam. filium ex duabus vncijs, vxorem ex vncia hæredes ſcripſerit, nec de reſiduis portionibus quicquam ſignificauerit, in tres partes diuiſiſſe eum apparet hæreditatem, vt duas habeat, quæ ſextantem accepit, tertiam, quæ ex vncia hæres eſt in-*
86 *ſtitutus*. Ex quibus verbis † dupliciter videtur argumentum poſſe deduci, &, Primò, quia, quoties inter ſcriptos hæres non totum eſſent, ſed quaſdam hæreditatis partes diſtribuit teſtator, & nihilominus hæredes conſequuntur totum aſsẽ, toties id fieri dicitur per ius accreſcendi, *l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt. §. videamus, l. ſi. eod.* Sed in ſpecie dictæ legis miles non diſtribuerat totum aſſem, vt apparet ex illis verbis, *de reſiduis portionibus*, quæ denotant aliquid ſuperfuiſſe diſtribuendum, ſed tantùm diſtribuerat quaſdam hæreditatis partes, nempè ſextantem, & vnciam, vti conſtat ex illis verbis, *qua ſextantem accepit*, & ex illis, *qua ex vncia hæres eſt inſtitutus*, & nihilominus hæredes conſequuntur totam hæreditatem. Fit igitur hoc per ius accreſcendi, & conſequenter etiam in teſtamento militis, qui diſtribuit vncias ius accreſcendi locum habet. Secundò videtur poſſe deduci argumentum ex illis verbis, *etiam iure communi accepit authoritatem*: nam ius commune dicitur id, quod in teſtamentis paganorum obſeruatur, & à iure militari diſtinguitur *l. ſi miles. 3. & l. ex militaris. 11. in prin. ff. de mil. teſt. § illius autem temporibus, & §. vlt. Inſtit. eod.* Tunc igitur inſtitutio dicitur capere authoritatẽ à iure cõmuni, cum circa eam id ſeruatur, quod ſeruaretur, ſi à pagano facta fuiſſet. Sed, ſi a pagano fuiſſet facta inſtitutio eo modo, quo facta fuit a milite *in ſpecie d. l. 3* reſiduæ portiones non, niſi per ius accreſcendi ad inſtitutas pertinerent, *vt diximus in 7 cap. qu. 1. num. 1.* Debent igitur per ius accreſcendi pertinere, licet inſtitutio facta ſit à milite. Confirmatur hoc ex eo, quia, niſi portiones non diſtributæ per ius accreſcendi ad hæredes pertinerent, non poſſet dici inſtitutio capere authoritatem à iure communi, quia totum haberent inſtituti ex diſpoſitione teſtatoris, non ex authoritate iuris. Cum igitur dicatur capere authoritatem à iure communi, Conſequens videtur, vt cenſeantur aliæ partes per ius accreſcendi pertinere, non vero ex ſimplici diſpoſitione militis.

Secundò verò mouentur *l. ſi certarum. 18. in prin. ff. de mil. teſt.* vbi Caius, *Si certarum rerum hæredes inſtituit miles*, inquit, *veluti alium vrbanorum prædiorum, alium ruſticorum, alium cæterarum rerum, valebit inſtitutio, perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus heredes eos inſtituiſſet, reſque omnes ſuas per præceptionem cuique*
87 *legando diſtribuiſſet*: nam, & ex his verbis † dupliciter argumentantur, & primò ex illis, *perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet, reſque omnes ſuas per præceptionem cuique legando diſtribuiſſet*: quippè, quę denotant, idem ſeruari in teſtamento militis, quod de iure communi ſeruatur in teſtamento pagani: nam, quemadmodum in teſtamento pagani hæredes ex certis rebus inſtituti non dato cohærede vniuerſali perinde habentur, atque, ſi fuiſſent inſtituti hęredes vniuerſales *l. quoties 9. §. ſi duo, l. ſi alterius. 10. & l. Titius. 11. ff. de hæred. inſt.* ita etiam fit in teſtamento militis, vt apparet ex illis verbis, *perindeque habebitur*, quæ denotant iuris fictionem. Et, quemadmodum in teſtamento pagani dempta mentione rerum cenſentur inſtitui æqualiter, licet res datæ eſſent inæquales, puta, quia vna res eſſet maioris valoris, quam alia *d. l. ſi alterius. 10. ff. de hæred. inſt.* ita etiam ſeruatur in teſtamento militis, vt denotant illa verba, *atque ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet*, quippè, quæ ſignificant, cenſeri datas partes æquales, licet inæqualiter fuiſſent in rebus certis inſtituti. *l. quoties. 9. §. ſi duo ff. eod.* propterea quod ijs, qui ſine partibus hæredes inſtituuntur, cenſentur datæ partes æquales *d. l. quoties. 9 §. hæredes ff. eod.* Denique, vt in teſtamento pagani, licet tollatur mentio rerum, quoad hoc, vt cenſeantur inſtituti in tota hæreditate, tamen iudicio familiæ erciſcendæ ſinguli præcipiunt res, in quibus fuerunt inſtituti, perinde, atque ſi teſtator eos inſtituiſſet hæredes vniuerſales, & cuique eorum res illas prælegaſſet *l. ex facto. 35. ff. eod.* ita etiam ſeruatur in teſtamento militis: nam hæredes ab eo ſcripti ex certis rebus fiunt hæredes vniuerſales, ſed res illas præcipiunt, quaſi ex titulo prælegati, quod ſignificant illa verba, *reſque omnes ſuas per præceptionem cuique legando diſtribuiſſet*. Itaque ex his conſtare videtur, ea omnia ſeruari in teſtamento militis, qui hæredes in certis rebus inſtituit, quæ ſeruantur in teſtamento pagani. Cum igitur in teſtamento pagani dicamus hæreditatem inſtitutis accreſcere, quoties non adeſt cohæres vniuerſalis *l. 1. § ſi ex fundo ff. de hær. inſt. & nos latè diximus in 7. cap. qu. 7. num. 1. & ſeqq.* Conſequens eſt, vt idem ſit dicendum in teſtamento militis. Secundò videtur argumentum poſſe deduci ex eo, quia, quãdo teſtator nõ diſtribuit inter hæredes totã hęreditatẽ, & nihilominus illi cenſentur hæredes vniuerſales, tunc dicuntur habere reſiduum per ius accreſcendi *d. l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt.* Sed in ſpecie *d. l. ſi certarum*, non diſtribuerat miles totam hæreditatem, quia, licet Caius dicat, eum diſtribuiſſe omnes res ſuas, intelligitur tamen diſtribuiſſe res corporales, non etiam iura, & actiones, quod non ſolùm patet ex illis verbis, *ſi certarum rerum hæredes inſtituerit*, quæ leguntur initio, quippè, quæ non poſſunt referri ad iura, & actiones, & ſic ad vniuerſitatem, ſed tantùm ad res particulares, ſed etiam ex eo, quia, ſi diſtribuiſſet totam hæreditatem, & ſic etiã

iura,

iura, & actiones, non poſſet circa hanc
diſpoſitionem conſiderari aliqua fictio,
quæ tamen ſupponitur, dùm dicitur, per-
inde haberi, atque, ſi ſine partibus eos
hæredes inſtituiſſet; Neceſſariò igitur fa-
tendum eſt, militem ibi non diſtribuiſſe
totã hæreditatẽ. Et, ſi dixeris, diſtribuiſſe
iura, & actiones ſaltẽ inſtituẽdo tertiũ in
cęteris rebus quaſi appellatione cęterarũ
88 rerũ omne reſiduũ cõtineatur† *l. 2. C. de her.*
inſt. l. qui nõ militabat. 78. §. vlt cũ 2. ll. ſeqq. ff. eod.
l. cæterorum. 160. ff. de verb. ſign. l. cum optio. 17.
de opt. legat. replicari poteſt, illa verba va-
89 riè legi: † nam in vulgatis, & antiquis
codicibus, non *cæterarum rerum*, legitur,
ſed *certarum aliarum rerum*, *prout legebant Iaſ. in*
d. l. 1. num. 12. C. de teſt. mil. & alij plerique ve-
teres, qua lectione poſita, eſt res plana,
vt ait Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 85. verſ.
Aduerte ff. de her. inſt. & per conſequentias
reſoluta eſt dubitatio. Cæterùm, ſi le-
gamus, *cæterarum rerum*, prout legitur in
Pand. Flor. & nos legendum arbitramur,
ſunt illa intelligenda de cæteris rebus
corporalibus, non etiam de iuribus, &
actionibus, quia alioquin tertius fuiſſet
hæres vniuerſalis, & debuiſſet ſolus con-
ſequi iura, & actiones, cum cæteri, tam-
quam nominatim in certis rebus inſtitu-
ti, legatariorum loco haberentur, nec
poſſent in iuribus, & actionibus cum ter-
tio concurrere *l. quoties. 13. C. de hered. inſt.*
90 cuius tamen contrarium ibi deciditur, †
vt animaduerterunt Bart. in d. l. ſi certarum Imol.
in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 85. verſ. Nec obſtat ff.
de her. inſt. & in d. l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles,
verſ. Aduerte ff. ad Treb. Iaſ. in d. l. 1. num. 12.
verſ. Aduerte C. de teſt. mil. Nec obſtat, quod
appellatione cæterorum contineatur to-
tum, & ſic vniuerſitas, quia reſpondent
plerique illa verba *cæterarum rerum*, non eſ-
ſe teſtatoris, ſed Iuriſconſulti, † *vti vide-*
re eſt apud Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num 45.
verſ. Nec obſtat, & num 85. verſ. potes etiam di-
cere, & num. 87. verſ. Nec obſtat; Sed ego re-
ſpondeo, longè aliud eſſe dicere, Inſtituo
in cæteris ſimpliciter, aliud vero inſti-
tuo in cæteris rebus: nam ſimplex cæte-
rorum appellatio poteſt ad bona referri,
quæ denotant vniuerſitatem *l. 1. l. 3 in prin.*
ff. de bon. poſſ. At verò inſtitutio cæterarũ
rerum non poteſt ad vniuerſitatem refer-
ri, quia rerum appellatio res denotat
prticulares, & à bonis diſtinguitur *d. l. 3.*
§. hæreditatis ff. eod. Itaque teſtator dicen-
do inſtituo tertium in cæteris rebus, non
poteſt cenſeri eum inſtituiſſe hæredem
vniuerſalem, ſed tantùm particularem
perinde ac, ſi dixiſſet, inſtituo tertium in
cæteris rebus particularibus, vt cæte-
rarum appellatione contineatur quidem
totum, ſed totum eius generis, quod
expreſſum eſt, & ſic totum rerum, non
vniuerſitatis. Ex quo patet, verum eſſe,
quod ſupra diximus, teſtatorem ibi non
diſpoſuiſſe de tota hæreditate, & tamen
certum eſt, inſtitutos ibi totam conſe-
qui hæreditatem, vt apparet ex illis ver-
bis, *perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus*
heredes eos inſtituiſſet; Ergo eam conſequun-
tur per ius accreſcendi, & ſic etiam in te-
ſtamento militis hæredibus ex certis re-
bus inſtitutis tota hæreditas accreſcit.

Tertiò mouentur *d. l. ſi filius. 42. §. Pa-*
pinianus ff. de bon. liber. cuius integra verba retu-
limus ſupra num. 18. nam ibi Papinianus lo-
quens de milite liberto, qui caſtrenſium
bonorum Titium hæredem fecerat, cæ-
terorum alium, *verum illa quæſtio interuenit*,
inquit, *an omittente eo, qui reliqua bona accepit,*
perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæ-
reditatis accepiſſet. Verius mihi videtur, inteſtatè
95 *iure deferri bona cætera*, quibus verbis, † li-
cet definiat, ius accreſcendi non habere
locum in ſpecie à ſe propoſita, cum ſcili-
cet miles diſtinxit patrimonia, videtur
tamen apertiſſimè ſignificare, aliud eſſe
dicendum, quando non diſtinxit patri-
monia, ſed partes eiuſdem hæreditatis
dedit inſtitutis: nam diligenter ponde-
randa ſunt illa verba, *perinde Titio accre-*
ſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet,
quippè, quæ ſignificant, hoc quærere
Papinianum, an, quemadmodum, ſi Ti-
tius, & alter ille fuiſſent à milite inſtitu-
ti in partibus eiuſdem hæreditatis, puta,
quia miles ſine diſtinctione patrimoniorũ
ita ſimpliciter dixiſſet, Titius ex ſemiſſe
hæres eſto, Caius ex altero ſemiſſe hæres
eſto, vel etiam, Titius ex ſemiſſe caſtren-
ſium hæres eſto, Caius ex altero ſemiſſe
hæres eſto, quo caſu dicerentur inſtituti
capere partes eiuſdem hæreditatis, ſi al-
ter ex ijs omittat, alteri accreſcit, ita
etiam debeat accreſcere, ſi non accipiant
ex teſtamento partes eiuſdem hæredita-
tis, ſed diſtincta patrimonia, ac, veluti
diuerſas hæreditates. Itaque, licet in po-
ſteriore caſu neget, habere locum ius ac-
creſcendi, ſupponit tamen, id habere in
priore, idque videtur habere in confeſ-
ſo, propterea, quod, ſi res fuiſſet con-
trouerſa, nòn rectè videretur dubitatio-
nis gratia ab ijs, qui capiunt partes eiuſ-
dem hæreditatis ad eos, qui capiunt di-
ſtincta patrimonia, quaſique diuerſas
hæreditates argumentum traxiſſe. Om-
nimodò igitur hic locus videtur rem ex-
tra omnem dubitationem poſuiſſe.

Quartò mouentur *l. cogi. 16. §. ſed & ſi mi-*
les ff. ad Treb. vbi Vlpianus, *Sed & ſi miles*,
inquit, *rogauerit quem res Italicas reſtituere, vel*
res prouinciales, dicendum eſt, ſuſpectam dicen-
tem cogi adire, & reſtituere; nam, vt eleganter
Marcianus lib. VI. fideicommiſſorum ait, qua ratio-
ne ex certa re miles hæredem inſtituere poteſt, actio-
neſque ei dabuntur, pari ratione etiam ex Trebel-
liano tranſibunt actiones. Et, quamuis placeat,
cum quis hæreditatem, bonaque, quæ ſibi ab aliquo
obuenerunt, vel, quæ in aliqua regione habet, re-
ſtituere rogat, ex Trebelliano non tranſire actiones,
tamen contrarium reſponderi debere in militis te-
ſtamento, ait: nam, ſicut conceſſum eſt, inquit,
militibus circa inſtitutionem ſeparare ſpecies bono-
rum, ita & ſi per fideicommiſſum ab inſtitutis hære-
dibus id fecerit, admittetur Trebellianum Senatuſ-
93 *conſultum*: nam † diligenter ponderant illa
verba, *qua ratione ex certa re miles hæredem in-*
ſtituere poteſt, actioneſque ei dabuntur, & ex ijs
ita argumentantur. Hæres in re certa in-
ſtitutus

ſtitutus non ſit vniuerſalis, niſi beneficio iuris accreſcendi, *l. 1 §. ſi ex fundo ff. de her. inſtit. & nos latè diximus in 7. cap. qu. 7. num. 5. & ſeqq.* Sed etiam in teſtamento militis hæres in re certa inſtitutus ſit vniuerſalis, quod patet ex illis verbis, *actioneſque ei dabuntur*, quæ ſignificant, huiuſmodi hęredi dari actiones hęreditarias, & hoc modo inſtitutum in re certa fieri hęredem vniuerſalem, quia alioquin actiones ei non darentur *l. quoties. 13. C. de hered. inſt.* Ergo etiam in teſtamento militis hoc ſit beneficio iuris accreſcendi, & conſequẽter hoc ius etiam in huiuſmodi teſtamento locum habet.

Quintò mouetur alij *l. 2. C. de teſt. mil. cuius verb. retulimus ſupra num. 23.* nam Anto-
94 ninus ibi † vult, inſtitutionem caſtrenſium trahi ad vniuerſalem, ſi extraneus fuerit inſtitutus, licet aliud ſit, ſi fuerit inſtitutus commilito, *ſecundum intellectum, quem retulimus ſupra num. 62. & ſeqq.* Ergo debet etiam trahi inſtitutio extranei facta in re certa, quia non poteſt aſſignari ratio diuerſitatis, cur potius illa, quam hęc trahi debeat, cum qualitas bonorum caſtrenſium non videatur minus limitata, quàm inſtitutio facta de re certa. *Ita arguit Dec. in d. l. 2. nu. 2. verſ. Et ſecundum iſtam C. de teſt. mil.*

Sextò mouentur, quia miles in dubio cenſetur potius velle vti iure communi,
95 quam iure ſingulari † *l. centurio. ff. de vulg. l. quamquam. 3. & ibi Iaſ. num. 1. & ibi Dec nu. 18. & 20. & l. in teſtamento. 6. C. de teſt. mil. & ſcribunt Iaſ. in d. l. 1. num. 12. verſ. Facit etiam C. eod. Dec. in l. ius noſtrum. 7. nu. 8. ff. de reg. iur. Galeaul. in d. l. centurio n. 132. & 145. verſ. Breuiter, Nic. Bello. in §. non ſolùm num. 9. Inſt. de pupill. Craſſ. in §. teſtamentum qu. 9. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 1. nu. 22. Mynſ. in §. hereditas nu. 12. Inſt. de hered. inſt.* Quamobrem dicimus, cum in dubio cenſeri velle in to-
96 tum teſtatum decedere, † *vti videre eſt apud Mynſ. in d. §. hereditas nu. 12. Inſt. de hered. inſtit. Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. nu. 2.* Sed de iure communi ius accreſcendi locum habet, quoties teſtator fecit mentionem rerum, aut vnciarum, *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 5. num. 1. & ſeqq. & qu. 9. num. 1. & ſeqq.* Debet igitur id etiam in teſtamento militis habere locum *Ita arguunt Iaſ. in d. l. 1. nu. 12. verſ Facit etiam C. de teſt. mil. Dec in rubr. C. quand. non pet. part. in prima lect. num. 3. & ibi Cagn. nu. 11. verſ. Prædicta, Gozad. in l. vn. n. 2. verſ. Non obſtat text. C. eod.*

Septimò, & vltimò mouentur, quia in teſtamento militis locum habent ea omnia, quæ ex defuncti volũtate proficiſcũ-
97 tur, † *vt diximus in 2. cap. qu. 2. num. 1.* Sed ius accreſcendi, quod in propoſita ſpecie locum habet, proficiſcitur ex voluntate defuncti, *vt ſcribunt omnes, quos retulimus in eodem 2. cap. qu. 2. num. 1.* Debet igitur etiam in teſtamento militis habere locum.

Verùm his non obſtantibus veriorem eſſe puto ſententiam exiſtimantium, in teſtamento militis non habere locum ius accreſcendi, etiamſi non diſtinxerit patrimonia, ſed rerum, aut vnciarum mentionem fecerit, ſiuè de reſiduo non diſpoſuerit, ſiuè etiam diſpoſuerit, ſed poſteà
98 defecerit. † *Ita enim cenſuerunt omnes, qui ſimpliciter tradiderunt, ius accreſcendi non habere locum in teſtamento militis, vt Soc. Sen. in l. ſi mihi, & tibi. 12. in ſi prin. ff. de leg. 1. Iaſ. in d. l. 2. n. 5. C. de teſt. mil. Dec. in d. rubr. C. quand. non pet. part. in ſecunda lect. nu. 4. & in tertia. nu. 17. verſ. Quartò, & ibi Purp. nu. 10. Pic. in d. l. vn. nu. 4. & ibi Claud. Tut. nu. 6. 16. & 21. C. eod. Aquilin. in d. l. centurio. 15. part. 3. nu. 19. ff. de vulg. Trentac. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. nu. 5. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 1. nu. 4. Ruſtic. ad l. cum auus. 101. in proœm. cap. 2. num. 87. Cuiac. ad l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt. in 7. lib. quæſt. Paul. Hote. in epit. tit. ff. de vſufr. accr. n. 12. & ill. quæſt. 44. Quemadmodum &, qui ſcripſerunt, ea, de quibus miles non diſpoſuit, aut poſteà facta ſunt caduca non accreſcere inſtituto, ſed ad venientes ab inteſtato pertinere, vt Peregr. conſ. 145. nu. 3. vol. 5. Et ſpecialiter omnes, quos ſtatim referemus in illationibus.* Vnde infertur.

Primò, ſi miles vnum inſtituat in re certa, puta fundo, nec de reſiduo diſponat, hæreditatem non inſtituto accreſcere, ſed ad venientes ab inteſtato per-
99 tinere. *Ita enim ſcripſerunt gl. in d. l. 1. §. ſi ex fundo in verb. ſolus heres, & ibi Imol. nu. 20. & 44. verſ. Reſtat, & nu. 47. verſ. Et ſic patet, & nu. 87. & 88. verſ. Et per prædicta ff. de hered. inſt. Imol. in d. l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles, verſ. Aduerte tamen ff. ad Treb. Ang. de Gamb. de teſt. gl. 2. n. 3. Alex. in d. l. 1. num. 9 verſ. Ideò ſuſtinendo, & verſ. Sed iſta opinio, & ibi Dec. nu. 9. verſ. Et ideò verior C. de teſt. mil. Aquilin. in d. l. centurio. 15. nu. 30. ff. de vulg. Vigl. in d. §. hereditas num. 5. Inſt. de hered. inſt. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. cap. 6.* Idem eſt, & ſi inſtituat plures ex certis rebus non dato cohærede vniuer-
100 ſali, † *vt ſcribunt Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo nu. 47. verſ. Et ſic patet, & nu. 88. verſ. Et per prædicta ff. de hered. inſt. Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Tamen Imol. & verſ. Vnde ſuſtinendo, & in ſi C. de teſt. mil.* Denique idem eſt &, ſi dederit cohæredem vniuerſalem: nam eo poſteà deficiente non accreſcet hęreditas inſtituto in re certa, ſed ad venientes
101 ab inteſtato pertinebit, † *vt rectè ſcripſerunt Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. num. 89. verſ. Vel & tertiò ff. de vulg. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. d. cap. 6.*

Secundò infertur, ſi miles vnum inſtituat in quota, puta in ſemiſſe, nec diſponat de reſiduo alterum ſemiſſem non inſtituto accreſcere, ſed ad venientes ab
102 inteſtato pertinere; † *Ita enim cenſuerunt gl. in d. l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus verſ. Vel dic. ff. de mil. teſt. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo n. 48. verſ. Et per prædicta etiam ff. de hered. inſt. Alex. in d. l. 1. nu. 9. verſ. Sed iſta opinio C. de teſt. mil. Vigl. in d. §. hereditas nu. 5. Inſtit. de hered. inſt. Hote conſ. 37. num. 12.* Idem eſt, & ſi de alia quota diſponat, puta vnum inſtituat in ſemiſſe, alterum verò in alio ſemiſſe: nam ſi alteruter poſteà deficiat, non erit inter
103 eos locus iuri accreſcendi, † *vt rectè cenſuerunt Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. nu 89. verſ. Vel & tertiò ff. de vulg. Dec. in d. rubr. C. quand. non pet. part. in ſecunda lect. nu. 4. Cuiac. ad d. l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt. in 7. lib. quæſt. Paul.*

Et eſt de mente Caſtr. in l. vlt. num. 3. in fi. C. de inoff. teſt. Quam in rem facit, quod dici-
mus, in teſtamento militis non habere lo-
cum ius accreſcẽdi inter cohæredes om-
104 nimodo defunctos, † *vt videre eſt apud Iaſ.
in d. l. re coniunctis nu. 112. & ibi Rep. nu 82. Bertr.
conſ. 121. nu. 2. vol. 7. Ant. Fum. de coniunct. cap.
8. nu. 3.* cuiuſmodi ſunt ij, qui vocantur
ad eiuſdem hæreditatis partes factas in
ſeparatis orationibus, *vt diximus in 5. cap.
qu. 1. num. 5.* Idque non ſolùm procedit,
105 † ſi tractemus de partibus totius hæredi-
tatis; ſed etiam ſi de partibus vnius, &
eiuſdem patrimonij: nam, ſi miles inſti-
tuat vnum ex ſemiſſe caſtrenſium, vel pa-
ganicorum, alterum verò ex alio ſemiſ-
ſe, non erit inter eos locus iuri accre-
ſcendi, quia, quod dicimus poſſe militem
decedere pro parte teſtatum, & pro par-
te inteſtatum procedit etiã reſpectu eiuſ-
106 dem patrimonij, † *vt rectè declarat Imol. in d.
l. 1. §. ſi ex fundo nu. 49. & 88. verſ. Et ex præ-
dictis ff. de hæred. inſt.* Vnde in ſpecie, quia
miles vnum inſtituit in vncia, alterum ve-
107 rò in caſtrenſibus, † non procedent ea,
quæ ex veterum ſententia retulimus *ſupra
num. 83.* ſed inſtitutus in vncia capiet ſe-
munciam caſtrenſium, & ſemunciam
paganicorum, reſiduum autem caſtren-
ſium capiet inſtitutus in caſtrenſibus, re-
ſiduum verò paganicorum ad venien-
tes ab inteſtato pertinebit. Quod, ſi al-
terutер deficiat, non ſolùm ſemuncia
paganicorum non accreſcit inſtituto in
caſtrenſibus, quod & veteres fatentur,
ſed ne quidem ſemuncia caſtrenſium. De-
nique nec ſeſqui deunx caſtrenſium ac-
creſcet inſtituto in vncia, quia in teſtamẽ-
to militis, neque de parte eiuſdem hære-
ditatis, neque de parte eiuſdem patrimo-
nij ad aliam poteſt eſſe iuri accreſcendi
locus, *vt dictum eſt. Ita in ſpecie declarant Imol.
in d. l. 1. §. ſi ex fundo num 48. verſ. Et per hoc
etiam videtur, & num. 88. verſ. Et per prædicta
etiam circa fin ff de hæred. inſt. Alex. in d. l. 1.
num 9. verſ. Et tenendo C. de teſt. mil.*

Tertiò infertur, ſi miles impuberi filio,
quem habet in poteſtate, ſubſtituat ali-
quem in re certa, vel quota, non trahit
108 ſubſtitutionem ad vniuerſum, † *vt rectè
docet Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 19. verſ.
109 Item ſubdit*, quia, † ſicut miles poteſt ipſe
decedere pro parte teſtatus, & pro parte
inteſtatus, ita etiam poteſt efficere, vt
decedat pupillus, pro quo facit teſtamen-
tum, *vt diximus ſupra num. 64.* Probatur au-
tem hæc ſententia.

Primò *l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt.* vbi
Vlpianus, *Si miles vnum ex fundo hæredem ſcri-
pſerit*, inquit, *creditur, quantum ad reſiduum
patrimonij inteſtatus deceſſiſſe: miles enim, & pro
parte teſtatus poteſt decedere, & pro parte inteſta-
110 tus*; quibus verbis † ita perſpicuè, decidit
hanc controuerſiam, vt nullum relin-
quat dubitationi locum: nam, cum di-
cat, cenſeri militem, deceſſiſſe inteſta-
tum, quantum ad reſiduum patrimonij,
non obſcurè ſignificat, hæreditatem in-
ſtituto ex fundo non accreuiſſe, quia
alioquin in totum teſtatus deceſſiſſet.

Tom. 3.

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, id,
quod Vlpianus ait, procedere, ſi conſtet,
talem fuiſſe militis voluntatem, ideſt, ſi
liquidò probetur, eum noluiſſe totam hæ-
111 reditatem inſtituto accreſcere, † *Quomodo
reſpondent gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas mi-
litis, verſ. Non obſtat, & ibi Caſtr. num. 4. verſ.
Verum opp. & Inſ. num. 12. verſ. Et tenendo C. de
teſt. mil. gl. in d. l. quamquam. 3. in verb. apparet
C. eod. gl. in d. l. ſi miles vnum. 6. in verb. credi-
tur ff. eod. Azo in ſumm. C. eod. num. 9.* puta,
quia miles vſus ſit aliqua dictione taxati-
ua, ex qua colligere poſſimus, talem eius
voluntatem fuiſſe, vt locum non habe-
ret ius accreſcendi, *ſecundùm ea, quæ dixi-
mus in hoc cap. qu. 11. num. 1. Quomodo reſpon-
det Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. n. 12.*
quoniam hæc reſponſio, vt eſt commen-
titia, & manifeſtam inferens vim verbis,
112 ita & meritò fuit improbata, † *vt videre
eſt apud Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo nu. 44. verſ.
Reſtat, & num. 87. ff. de hæred. inſt. & in d. l. co-
gi. 16. §. ſed ſi miles, verſ. Aduerte tamen. ff. ad
Treb. Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Et ita ſentit,
& ibi Dec. num. 9. verſ. Et ideò verior C. de teſt.
mil. Galeaul. in d. l. centurio. 15. num. 147. verſ.
Poteſt etiam dici ff. de vulg.*

113 Primò, quia Vlpianus ſimpliciter ait, †
militem vnum ex fundo ſcripſiſſe hære-
dem, nec vllam addit dictionem, ex qua
colligere poſſimus, talem eius fuiſſe vo-
luntatem, *vt conſiderat Vigl. in d. §. hæreditas
num. 8. Inſt. de hæred. inſt.*

Secundò, quia conſtat ex eiuſdem Vl-
114 piani verbis, † rem fuiſſe dubiam, non
claram, quoniam ait, *creditur, quantum ad
reſiduum patrimonij inteſtatus deceſſiſſe*: verbum
enim, creditur, quod præſumptionem ſi-
gnificat *cap. quoſdam, & ibi gl. in verb. credo,
extr. de præſumpt.* oſtendit ibi, non fuiſſe
claram militis voluntatem, ſed dubiam,
& ſic in dubio credi, ideſt, præſumi, mi-
litem voluiſſe reſiduum ad venientes ab
inteſtato pertinere, *vt animaduerterunt Dec.
in d. l. 1. nu. 9. verſ. Et ideò verior C. de teſt. mil.
Galeaul. in d. l. centurio. 15. num. 147. ff. de vulg.*

Tertiò demum, quia in teſtamento mi-
litis non eſt opus probatione voluntatis
ad hoc, vt ceſſet ius accreſcendi, ſed ad
115 hoc, vt locum habeat † *l. ſi duobus. 38. verſ.
Niſi ff. de mil. teſt. & ſcribit Purp. in d. rub. C.
quand. non pet. part. num. 10.*

Minus eſt, quod reſpondeas, non lo-
116 qui Vlpianum † de voluntate militis, ſed
de poteſtate, & hoc dicere, militem poſ-
ſe hæredem ſcribere ex fundo, ita, vt ad
eum non pertineat reſiduum patrimonij,
quia poteſt decedere pro parte teſtatus,
& pro parte inteſtatus, ſed non dicere,
talem in dubio cẽſeri illius voluntatem,
*Quomodo ſub dubio reſpondet Iaſ. in d. l. 1. nu. 12.
verſ. Poſſet etiam C. de teſt. mil.* quoniam hæc
116 reſpõſio † nõ poteſt vllo modo ſuſtineri.

Primò, quia conſtat, Vlpianum ibi non
tractare de ſimplici poteſtate; ſed de vo-
luntate cũ poteſtate coniuncta: nam di-
cendo, credi eum, quantum ad reſiduum
patrimonij deceſſiſſe inteſtatum, haud
dubiè demonſtrat actum, non potentiam.

Secundò, quia, (*vt ipſemet Iaſ. ibid animad-
uertit*)

uertit) hoc ſenſu poſito ratio, quam ibi ſubijcit Vlpianus, eſſet eadem cum dicto: nam hoc diceret, militem poſſe hæredem inſtituere ex fundo, & pro reſiduo decedere inteſtatum, quia poteſt pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere; Itaque rationem eandem cum dicto afferret, quod eſſet abſurdiſſimum, *l. qui interrogatus. 12. ff. de pet. hæred.*

Secundò probatur hæc ſententia *l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt.* vbi Paulus, *Si duobus à milite liberto ſcriptis hæredibus*, inquit, *alter omiſerit hæreditatem, pro ea parte inteſtatus videbitur deceſſiſſe, quia miles, & pro parte teſtari poteſt, & competit patrono ab inteſtato bonorum poſſeſſio, niſi, ſi hæc voluntas defuncti probata fuerit, vt omittente altero ad alterum vellet totam redire hæreditatẽ.*
118 Hic locus ita manifeſtus eſt, † vt ſine cauillo non poſſit euitari: Et certè vis eius nulla vnquam potuit probabili reſponſione tolli, quod facile erit intelligere, ſi ſingulas, quæ ad eum ſolent accommodari reſponſiones, perpenderimus.

Primum enim reſpondent *gl. in d. l. ſi duobus, in verb. ſi duobus, Caſtr. in d. l. 1. nu. 2, & ibi Iaſ. num. 11. verſ. Quintò, C. de teſt. mil. Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. num. 24. verſ. Vnde melius, & alij* plerique, legem
119 hanc eſſe intelligendam † de milite, qui non res, aut vncias inter ſcriptos hæredes diſtinxit, ſed patrimonia, *ſecundùm ea, quæ diximus in caſu præcedente*, nos verò loqui de milite, qui rerum, aut vnciarum fecit diſtinctionem, quarum ſpecierum longè diuerſam aiunt eſſe rationem, ſcilicet, quia miles diſtinguendo, & ſeparando patrimonia videtur velle teſtari, vt miles, non, vt paganus, quia, vt paganus non poſſet habere plura patrimonia *l. iuriſperitos. 33. § cum oriundus ff. de exc. tut.* & ideò, tanquam miles poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. Cœterùm, quando diſtinguit res, aut vncias, non videtur velle teſtari, vt miles, ſed, vt paganus, cum rerum, & vnciarum diſtinctio ita pertineat ad paganum, vt ad militem, & ideò teſtamentum eius debet cenſeri iure communi, quo cauetur, ne quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, & conſequenter, vt res, aut portiones non diſtributæ, vel, quæ poſtea deficiunt, accreſcant inſtitutis, *ſecundùm ea, quæ diximus in 7. cap. qu. 1. num. 1. qu. 7. num. 9. & qu. 8. num. 1. Quam rationem attulerunt Caſtr. in d. l. 1. num. 2. verſ. Et ratio, & num. 4. verſ. Dic ergo rationem, & ibi Alex. num. 2. Iaſ. num. 8. C. de teſt. mil. Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. num. 24 verſ. Vnde melius, Cruſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. num. 3.*

Sed hæc reſponſio vim legis non euitat,
120 non quia, † ſi in diuerſis patrimonijs fuiſſent ibi hæredes inſtituti, duæ dicerentur hæreditates, non vna hæreditas, cum diuerſa militis patrimónia diuerſas hæreditates conſtituant *d. l. ſi certarum. 18. §. 1. ff. de mil. teſt. & diximus ſupra num. 45.* & tamen ſupponit Paulus, vnam tantum fuiſſe hæreditatem, vt apparet ex illis verbis, *alter omiſerit hæreditatem*, & ex illis, *pro ea parte*, nec non ex illis, *ad alterum vellet totam redire hæreditatem*, quoniam hoc non
121 excludit, † quin poſſit intelligi de milite, qui patrimonia diſtinxit: nam huiuſmodi diſtinctio, licet operetur, vt videantur duæ diuerſorum hominum hæreditates, non tamen impedit, quominus verè dicatur vna tantùm hæreditas, & ij, qui ad ſingula patrimonia vocati ſunt, dicantur vocari ad partes eiuſdem hæreditatis, vt apertiſſimè conſtat *ex d. l. ſi certarum. 18. §. 1. ff. de mil. teſt.* vbi Caius, poſtquam ex Iuliani ſententia dixit, huiuſmodi patrimonia diſtincta pro diuerſis hæreditatibus reputari, nihilominus ſupponit eas eſſe partes eiuſdem hæreditatis, & ſimul vnam tantùm hæreditatem conſtituere; nam ſubijcit, *Quod, ſi alterutra pars bonorum æri alieno, quod ex ea cauſa pendebit, non ſufficiat, & propter hoc is, qui ex ea parte inſtitutus eſt, non adierit, alterum, qui adijſſet, compellendum, aut defendere totam hæreditatem, aut totam creditoribus ſoluere.* Itaque non eſt faciẽda vis in illis verbis, *pro ea parte*, aut in illis, *totam redire hæreditatem*, quoniam ea non impediunt, quominus Paulus intelligi poſſit de eo, qui patrimonia diſtinxit, ſed vis in alio eſt facienda, & Primò in eo, quia Paulus ibi ſimpliciter ait,
122 † militem duos ſcripſiſſe hæredes, nec vllum ſubijcit verbum, ex quo colligere poſſimus, hæredes fuiſſe in diuerſis patrimonijs inſtitutos. Nec enim ex eo, quod ſubijcit, competere patrono ab inteſtato bonorum poſſeſſionem, inferri poteſt ad talem diuiſionem, ob id, quod *in d. l. ſi filius. 42 §. Papinianus ff. de bon. lib.* patrono datur ab inteſtato bonorum poſſeſſio in ſpecie, qua miles diſtinxerat patrimonia, quia hoc eſt generale in omnibus caſibus, in quibus miles totum inſtituto dare noluit; nam, quia pro reſiduo decedit inteſtatus *d. l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt. d. l. 2. C. eod.* ideò fit, vt id patrono, qui ſine liberis defuncto liberto regulariter ab inteſtato ſucceſſionem vindicat, deferri debeat. Itaque ex eo, quod patrono datur ab inteſtato bonorum poſſeſſio, in ſpecie *d. l. ſi duobus*, non rectè quis colliget, militem ibi patrimonia diſtinxiſſe; Quo fit, vt, quoniam id ex verbis Pauli neceſſariò non colligitur, non poſſit ſine commento, & mera diuinatione ſupponi, & eo modo reſtringi deciſio, quæ generalis eſt, *vt animaduertit Claud. Tut. in d. l. vn. num. 17. C. quand. non pet. part.*

Secundò verò dicimus, quod loquatur de milite, qui diſtinxit patrimonia, vt poſſe intelligi non inficior, adhuc tamen eius
123 deciſio † eſſet in eo, qui res, aut vncias diſtinxit, admittenda, quia non poteſt inter has ſpecies probabilis afferri diuerſitatis ratio: nam, licet diſtinctio patrimoniorum operetur, vt diuerſæ videantur eſſe hæreditates, non tamen impedit, quominus verè ſit vna hæreditas, & illa patrimonia dicantur partes eiuſdem hæreditatis, *vt ſupra demonſtratum eſt nu. 121.*

Nec ratio diuerſitatis, quam veteres at-
124 tulerunt, eſt probabilis, † quia, ſi miles

ex

ex eo cenſendus eſt, aut communi, aut ſingulari iure velle teſtari, quod faciat id, quod paganus facere, aut poteſt, aut nequit, ſemper idem ſequitur, ſiuè miles diſtinguat patrimonia, ſiuè res, aut vncias: nam differentia, quæ eſt inter militem, & paganum, non conſiſtit in voluntate, & facto; ſed in poteſtate, & iure: Voluntas enim, & factum ita conſideratur in pagano, vt in milite, quia & paganus, vt hæredes ex certis plerunque rebus inſtituit *l. quoties. 9. §. ſi duo, & l. ſi alteriu. 10. ff. de hared. inſt.* vel ex certis vncijs *l. interdum. 13. §. 1. ff. eod. §. hareditas, verſ. non autem, Inſt. eod.* ita & ex certis, diſtinctiſq; patrimonijs *l. ex facto. 35. ff. de har. inſt. l. hareditate. 19. §. filiusfam. ff. de caſtr. pecul.* Et, quamuis talis inſtitutio non conſtituat diuerſas hæreditates, quas tamen conſtituit in milite, *vt ſupra dictum eſt*, non eſt tamen hic effectus voluntatis, ſed poteſtatis: licet enim vterque velit, non tamen vterque poteſt; ſed ſolus miles. Hæc autem poteſtatis diuerſitas ita conſideratur in diſtinctione rerum, & vnciarum, vt in diſtinctione patrimoniorum, quia miles ita poteſt teſtari de vna re, vel quota, vt de vno patrimonio, quod tamen pagano facere non eſt permiſſum. Aut igitur in milite diſponente conſideramus voluntatem, &, ſiuè diſtribuat patrimonia, ſiuè res, aut vncias, ſemper erit cenſendus velle teſtari iure communi, quia ſemper facit id, quod paganus facere poteſt, ſi nõ de iure, ſaltem de facto; Aut verò conſideramus poteſtatem, &, ſiuè diſtinguat patrimonia, ſiuè res, aut vncias, ſemper erit cenſendus velle vti iure ſingulari, quia ſemper facit id, quod pagano facere non eſt permiſſum. Quamobrem & veteres prudentes, cum negant, in teſtamento militis habere locum ius accreſcendi, nõ ducunt rationem à voluntate, ſed à poteſtate, & ideò tradunt, ius accreſcendi ceſſare, quia miles poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, ſiuè diſtinxerit patrimonia, *vt in d. l. hareditate. 19. §. filiusfa. ff. de caſtr. pec.* ſiuè res, aut vncias, *vt in d. l. ſi miles vnum. 6. & d. l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt.* Contrà verò in pagano ideò tradunt locum habere ius accreſcendi, quia non poteſt is partim teſtatus, & partim inteſtatus decedere, ſiuè diſtinxerit res, aut vnius, *vt in §. hareditas, verſ. Non autem, Inſt. de hared. inſt.* ſiuè etiam patrimonia, *vt in l. idem eſt. 13. §. vlt. & l. ſeq. ff. de mil. teſt. & d. l. hareditate. 19. §. filiusfa. ff. de caſtr. pecul.* Itaque in admittendo, Vel excludendo iure accreſcendi ſpectant poteſtatem, tam in milite, quàm in pagano, non etiam voluntatem, quia voluntas eadem eſt, ſiuè ſit miles, ſiuè paganus, vt ſcilicet ad inſtitutum id ſolum pertineat, quod adſcripſit, ſed non eadem eſt poteſtas, vt in ſimili dicit *Bart. in Auth. ex cauſa, num. 3. verſ. Et, ſi tu diceres C. de lib. præter.* de eo, qui præterit filium, quem ſe habere non ignorat; nam, ſiuè ſit miles, ſiuè paganus cenſetur hoc ipſo velle eum exhæredare, ſiuè ab hæreditate ſua excludere, ſed talis voluntas non habet eundem effectum, quia poteſtas eſt diuerſa: miles enim ſilentio exhæredare poteſt, paganus verò non poteſt. Quamobrem illius præteritio non reddit nullum teſtamentum *l. ſicut certi. 9. & l ſi, eum, vel in vtero 10. C. de teſt. mil. §. ſed, ſi in expeditione, Inſt. de exhar. lib.* huius verò reddit *l. ſi filius. 7. ff. de lib. & poſt l. maximum vitium. 4. C. de lib. prat. §. 1. Inſt. de exh. liber.*

Secundò igitur reſpondent alij, Imò Paulum *in d. l. ſi duobus*, non excludere ius accreſcendi à teſtamento militis, quoniã
125 ait, † id non habere locum, *niſi, ſi hac voluntas defuncti probata fuerit*, quæ voluntas probatur eo ipſo, quod non probatur contrarium. *Ita reſpondent gl. in d. l. ſi miles vnum. 6. in verb. creditur ff. de mil. teſta. Dec. in d. l. 1. num. 7. verſ. Non obſtat, quod pro communi C. eod. Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. num. 89. verſ. Vel ſecundo reſponderi poteſt ff. de vulg.*

Sed hac reſponſione nulla abſurdior
126 excogitari poteſt, † ideòque meritò fuit à *Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. num. 24. verſ. Aliam ſolutionem, Galsaul. in d. l. centurio. 15. num. 149. ff. de vulg. & alijs* plerisque reprobata, quia, quoties dicimus, aliquid non habere locum, niſi probetur voluntas teſtatoris, ſine dubio ſignificamus, requiri probationem voluntatis, vt habeat, non etiam probationem noluntatis, vt non habeat.

Quamobrem alij, & tertiò putant, ideò in ſpecie *d. l. ſi duobus*, ceſſare ius accre-
127 ſcendi, quia † tractabatur de teſtamento militis liberti, qui patronum prætereierat, & hoc ideò; quia, ſi pars deficientis accreuiſſet cohæredi, & conſequenter ad cauſam teſtamenti pertinuiſſet, patronus omnimodò remanſiſſet ab hæreditate liberti excluſus, ſcilicet, quia contrà teſtamentum militis, qui de caſtrenſibus bonis teſtatus eſt, non datur patrono contrà tabulas bonorum poſſeſſio, *vt diximus ſupra num 58.* ideòque, ne totaliter excluderetur, eius fauore receptum eſſe, vt pars deficientis non accreſceret inſtituto, ſed inteſtati iure deferretur. *Ita enim reſpondent gl. in d. l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus, Dec. in d. l. 1. num. 7. verſ. Non obſtat, quod pro communi, & in d. l. quamquam. 3. num. 21. verſ. Non obſtat text. C. de teſt. mil. Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. num. 89. verſ. Sed. tuendo, & ibi Galsaul. nu. 149. verſ. Niſi dicas ff. de vulg. Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 6. tit. 1. nu. 29. verſ. Hunc reſpondet*, idque probant ea ratione, quia, cùm Paulus ibi dicat fuiſſe hæredes inſtitutos à milite liberto, videtur denotare vim aliquam in hoc conſiſtere, quia alioquin fruſtra de liberto mentionem feciſſet, ſi idem in quocunque alio milite teſtante ſeruaretur, *vt conſiderat Soc. Iun. in d. l. centurio, num. 89. verſ Sed tuendo.*

Verùm neque hæc reſponſio ſuſtineri
128 poteſt, eamque proinde merito † *Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. num. 24. verſ. Sed allegare, Seb. Sap. in d. l. vn. num. 5. & ibi Claud. Tur. nu. 18. C. eod. Galsaul. in d. l. centurio, nu. 149. verſ. Dixere enim, & alij* plerique reprobarunt, Primò, quia, licet ibi tractetur de

teſta-

ſeſtamento militis liberti, & ceſſante iure
accreſcendi patronus ab inteſtato voce-
tur ad bonorum poſſeſſionem, non tamen
in eius fauore fundatur eius legis diſpo-
ſitio, ſed in priuilegio militis: nam ideò
Paulus ait, ceſſare ius accreſcendi, *quia
miles, & pro parte teſtari poteſt*. Itaque ratio-
nem à militari deducit priuilegio, non à
patroni beneficiô, *vt animaduertit Claud. Tut.
in d. l. vn. num. 18. C. quand. non pet. part.* Se-
cundò, quia nullus in hoc fauor patroni
conſiderari poteſt: nam etſi portio ac-
creſceret, & ad teſtamenti cauſam perti-
neret, non tamen patronus cenſeretur
totaliter à bonis excluſus, quia daretur
ei bonorum poſſeſſio contra tabulas sal-
tem in bonis paganicis, *vt probat l. ſi filius.
42 §. Pupinianus. ff. de bon. lib. quàm expoſuimus
ſupra num. 55 & ſeqq.* Tertiò demum, quia,
licet perſona, quæ ab inteſtato eſt ſuc-
ceſſura, ſit fauorabilis, non tamen impe-
dit, quominus in teſtamento militis ſer-
uetur ius commune, ſi ei verba non re-
pugnant, vt patet *ex l. quamquam. 3. C. de
teſt. mil.* vbi, licet tractaretur de filia, cu-
ius perſona eſt fauorabilis, & eius vtili-
tas poſtularet, vt potius ab inteſtato,
quàm ex teſtamento deferretur hæredi-
tas, ſcilicet, quia ex teſtamento non, niſi
beſſem erat habitura, cum alioquin ab in-
teſtato erit habitura totum aſſem, tamen,
quia verba teſtatoris non repugnabant
iuri communi, *vt oſtendemus infra num.* 140.
ideo ſecundum id fit interpretatio. Ergo,
ſi militis diſpoſitio reciperet ius accre-
ſcendi ad excluſionem aliorum ab inte-
ſtato venientium, deberet etiam recipe-
re ad excluſionem patroni, non obſtante,
quod eius perſona ſit fauorabilis. Et dice-
re, magis in hoc faueri patrono, quā filiæ,
vt dicit Soc. iun. in d. l. ſ centurio n. 89. verſ. Reſp. dicit,
ridiculū eſt. Magis igitur eſt, vt nulla ſit re-
ſpōſio, quæ vim huius legis euitare poſſit.

Tertiò probatur hæc ſententia *l. quam-
quam. 3. C. de teſta. mil quam alij perperam ad
comprobandam communem ſententiam adduxerunt, vt
nos retulimus ſupra num 86. verſ. Primò, & num.
ſeqq.* nam ibi Antoninus non obſcurè de-
129 monſtrat, † ſi miles de cæteris vncijs ali-
quo modo diſpoſuerit, ita, vt ex tali diſ-
poſitione colligere poſſimus, eum appel-
latione vnciarum non compræhendiſſe
partes totius hæreditatis, inſtitutionem
non capere authoritatem à iure commu-
ni, ſed à iure militari, *ſicuti latius in eius loci
explicatione oſtendemus infra num. 141. & ſeqq.*

Quartò probatur *§. hereditas, verſ. Non
autem Inſt. de hered. inſtit.* Vbi Iuſtinianus, *&,
ſi vnum tantum quis ex ſemiſſe (verbi gratia) he-
redem ſcripſerit,* inquit, *totus as in ſemiſſe erit:
neque enim idem ex parte teſtatus, & ex parte inte-
ſtatus decedere poteſt, niſi ſit miles, cuius ſola vo-
luntas in teſtando ſpectatur*: nam, cum illa ver-
130 ba, *niſi ſit miles*, contineant † exceptionem
dicti præcedentis, quod eſt, totum aſſem
in ſemiſſe contineri, ſi quis vnum tantum
ex ſemiſſe ſcripſerit hæredem, Conſequēs
eſt, vt ſignificent, ſi miles vnum inſtituat
ex ſemiſſe, totum aſſem in ſemiſſe non
contineri, & ſic effectu partem parti non
accreſcere.

Nec eſt, quod reſpondeas, illa verba,
niſi ſit miles, non continere exceptionem
dicti, ſed tantùm rationis, quæ dicto
ſubijcitur, & ſignificare, non poſſe quem
ex parte teſtatum, & ex parte inteſtatum
131 decedere, niſi ſit miles, † *vt reſpondet gl. in d.
§. hereditas, verſ. Non autem, in verb. totus as
Inſt. de her. inſt.* quia verius eſt, imò etiam
132 dicti rationem continere, † vt apertè oſtē-
dit Theophilus vnus ex Inſtitutionum
compilatoribus, qui, dum in græcis in-
ſtitutionibus illum locum interpretatur,
ita ſcribit, *Si miles teſtamentum ordinans ita di-
xerit, Ille mihi ex quadrante heres ſit, dodrantem ij,
qui ab inteſtato veniunt, accepturi ſunt*: nam his
verbis apertè docet, quod ibidem dictum
eſt, ſi quis vnum tantùm inſtituat, totum
aſſem in ſemiſſe contineri recipere limi-
tationem in milite, & ſic illa verba, *niſi ſit
miles*, non ſolùm rationis, ſed etiam dicti
præcedentis exceptionem continere, &
quidem neceſſario: nam, ſi continent ex-
ceptionem rationis, vt certi iuris eſt, de-
bent etiam per conſequentias continere
exceptionem dicti, quippè, quod ceſſante
ratione ceſſat, vt intelligimus ex

Quintò fundamento, quo noſtra ſen-
tentia comprobatur: nam ceſſante ratio-
ne iuris accreſcendi, debet & ipſum ius
ceſſare, cum generaliter ceſſante cauſa
diſpoſitionis ceſſet & ipſa diſpoſitio *l. ad-
gere 6. §. quamuis ff. de iur. patro.* Sed ratio iu-
ris accreſcendi, de quo loquimur, cum
ſcilicet tractamus de inſtituto ex fundo,
vel ſemiſſe non dato cohærede, vel dato
eo, qui poſtea defecerit, ceſſat in teſta-
133 mento militis, † ſcilicet, quia ratio eſt,
ne teſtator decedat pro parte teſtatus, &
pro parte inteſtatus, *vt late oſtendimus in 3.
cap. quæſt. 2. num. 6. & ſeqq.* quæ ratio ceſſat
in milite, quippè, qui poteſt pro parte te-
ſtatus, & pro parte inteſtatus decedere *d.
l. ſi miles vnum 6. l. quærebatur 20. d. l. ſi duobus
38. ff. de mil. teſt. d. l. hereditate. 19. §. filiusfa.
ff. de caſtr. pec. d. l. ius noſtrum. 7. ff. de reg. iur.
d. §. hereditas, verſ. Neque enim Inſt. de hered.
inſt.* Debet igitur in eo ceſſare ius accre-
ſcendi, de quo loquimur. *Et ita arguunt
Vlpianus in d. l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt.
Paulus in d. l. ſi duobus. 38. ff. eod. & Tryphoninus
in d. l. hereditate. 19. § filiusfa. ff. de caſtr. pec.
Et poſt eos gl. in d. l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duo-
bus, verſ. Sed erit ſpeciale ff. de mil. teſt. Dec. in d.
l. 1. num. 9 in fi. C. eod. & in d. rub. C. quand.
non pot. part. in 2. lect. num. 4. Mantic. de con.
vlt. vol. d. lib. 6. tit. 1. num. 16. Ruſtic. in d. l.
cum unus 101. in proem. cap. 2. nu. 88. ff. de cond.
& de. Hote. in epiſt. tit. ff. de vſufr. accr. num. 12.
& Ill. quæſt. 44. & conſ. 37. num. 12.*

Sextò probatur hæc ſententia, quia in
teſtamento militis ea tantùm locum ha-
bent, quæ procedunt à voluntate teſta-
toris, non etiam ea, quæ veniunt ex pote-
135 ſtate, & ſubtilitate iuris † *d. l. quamquam. 3.
C. de teſta. mil. d. l. ſi certarum. 18. §. fin. ff. eod.*
Sed ius accreſcendi, de quo loquimur, nō
procedit à volūtate teſtatoris: tunc enim
ab ea procedit, cum teſtator duos, aut
plures coniunxit, quo caſu etiam in teſta-
mento

mento militis admittimus ius accreſcendi; *vt dictum eſt ſupra num. 5. & 9.* ſed procedit à mera poteſtate, & ſubtilitate iuris *l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt. & nos latè oſtendimus in 2. cap. quæſt. 2. num. 45. & ſeqq.* ſcilicet, quia ideo inducitur, ne teſtator pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedat, *vt dictum eſt*, quod ea ratione fuit receptum, ne idem defunctus, qui ab hærede repræſentari debet, reſpectu cauſæ diuidatur, & partim repræſentetur ex cauſa teſtati, & partim ex cauſa inteſtati, *vt diximus in 8. cap. qu. 4. num. 26.* quæ mera eſt iuris ciuilis ſubtilitas, *vt in propoſito conſiderat Soc. Sen. in l. ſi mihi, & tibi. 12. in fin. prin. ff. de leg. primo.* Quamobrem dicimus ius
136 accreſcendi † eſſe de ſubtilitatibus iuris ciuilis, *vti videre eſt apud Decia. conſ. 83. num. 87. vol. 4. Vigl. in d. §. hæreditas, num. 5. Inſt. de hæred. inſt.* & induci ex iuris fictione, & interpretatione extenſura, non etiam præ-
137 ſumptiua, *vt ſcribunt Bald. in cap. 1. §. fin. nu. 2. verſ. in text. ibi, De ſucceſſ. feud. Purp. in d. rub. C. quand. non pet. part. nu. 14.* Non enim inſpecta veritate fieri poteſt, vt, qui dedit fundum, aut ſemiſſem, cenſeatur voluiſſe dare totam hæreditatem, *vt ait Vigl. in d. §. hæreditas, nu. 5. Inſt. de hæred. inſt.* Non debet igitur in teſtamento militis habere locum.

Nec obſtat, ſi dicatur, imò etiam in teſtamento militis locum habere tacitas, & præſumptas voluntates, ſiuè coniecturas,
138 † *vt latè oſtendunt Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 6. tit. 1. num. 16. & Ruſtic. in d. l. cum anus. 101. in proem. cap. 2. num. 88.* quia reſpondeò, id procedere, quoties verba, ſecundum ſui naturam, & propriam ſignificationem, non repugnant, ſed talem interpretationem patiuntur. Cœterum, quoties repugnant, vt euenit, cum quis inſtituit vnū ex fundo, vel ſemiſſe, & ex tacita, ſeu præſumpta mente defuncti volumus interpretari, eum voluiſſe inſtituere in tota hæreditate, verius eſt, in teſtamento militis non habere locum huiuſmodi tātas, & præſumptas voluntates, quia ſunt potius legum ſubtilitates, quàm voluntates teſtatorum, *vt dictum eſt, & clariùs ex iis patebit, quæ dicemus infra num. 136. & ſeqq.*

Septimò confirmatur hoc ipſum ea ratione, quia valet argumentum à tempore
139 ad rem, † *vt in ſpecie teſtamenti militaris arguit Tryphoninus in l. miles. 41. in prin. verſ. Et, quia diximus ff. de mil. teſt.* Sed in teſtamento militis non habet locum ius accreſcendi ratione temporis, quia, ſi inſtituat hæredē ad tempus, poſt illud ſuccedunt venientes ab inteſtato *d. l. miles ita, in prin. verſ. Sed, ſi ita*, & ſimili modo, ſi inſtituat ex tempore, interim cauſa inteſtati locum habet *d. miles ita, in prin. verſ. His conſequens eſt*; Nec igitur habebit locum ratione rei. *Ita arguunt Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Fulgo. hic C. de teſta. mil. Duar. ad tit. ff. eo. cap. 6.*

Nec eſt, quod reſpondeas, argumentum valere data paritate rationis, hic autem diuerſam eſſe rationem, qua, cum inſtituit ex tempore, manifeſtè excludit tempus medium, quod non videtur, poſſe dici, cum ſimpliciter inſtituit hæredem ex re certa, vel aliqua parte hæreditatis, *Quomodo reſpondet (ſub dubio tamen) Iaſ. in d. l. 1. num. 13. C. de teſta. mil.* quia verius eſt, qō reſpectu voluntatis parē eſſe vtriuſ inſtitutionem: nam, quemadmodum, qui velle in poſt decennium, non cenſetur tuit in futurū ante, ita etiam, qui inſti ſpectes, non vel ſemiſſe ſi voluntatem toto: Nec enim quis velle inſtituere in qui non animaduert tàm fatuus eſt, miſſem non eſſe totam h um, aut ſe *vt latiùs oſtendemus infra num. 14*, tem, *pro*

Octauò, & vltimò probatu ſententia argumento ducto ab vna
140 iuris accreſcendi ad aliam †: nam, quemadmodum pars ſerui communis, quem vnus ex condominis manumittebat, per ius accreſcendi pertinèbat quidem ad cōdominum, ſi manumiſſor erat paganus, ſed non, ſi erat miles *l. 1. C. de comm. ſeru. man. §. vlt. Inſt. de donat.* ita etiam dicendum eſt in partibus hæreditatis, vt, licet accreſcant, ſi teſtator ſit paganus, non tamen debeant accreſcere, ſi ſit miles.

Neque huic ſententiæ aduerſantur cō-
141 traria: nam ad primum † reſpondent nōnulli, aliud eſſe, ſi miles inſtituat aliquem in re certa, puta fundo, aliud verò, ſi in quota, quia priore caſu non accreſcet reſiduum inſtituto, poſteriore verò accreſcet. *Ita reſpondent gl. in d. l. ſi miles vnum. 6. in verb. creditur ff. de mil. teſt. Imol. in d. l. cogi. 16. §. ſed, & ſi miles, verſ. Aduerte tamen ff. ad Treb.*

Verùm hæc diſtinctio meritò fuit ab
142 omnibus improbata, † ideſt, tàm ab iis, qui communem, quàm ab iis, qui noſtrā ſequuntur opinionem, *vt ab Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Sed iſta opinio, & ibi Iaſ. num. 11. verſ. Quam diſtinctionem C. de teſt. mil. Mantic. de con. vlti. vol. d. lib. 6. tit. 1. num. 26. verſ. Sed hæc diſtinctio*, Nam, cum inter huiuſmodi ſpecies non poſſit probabilis diuerſitatis ratio afferri, *vt ait Alex. in d. l. num. 9. verſ. Sed iſta opinio*, Conſequens eſt, vt inter eas ius diuerſum conſtitui non debeat. Itaq; aut vtroque caſu locum habere debet ius accreſcendi, vt veteres cenſuerunt, aut neutro, vt nos verius arbitramur.

Nec obſtat, ſi dicatur, imò magnam videri diuerſitatis rationem, quia, cum miles vnum inſtituit in re certa, verba clara ſunt, & clarè ex iis colligitur, eius voluntatem non eſſe, vt reſiduum patrimonij ad eum pertineat, *vt declarant Galiaul. in d. l. centurio. 15. nu. 145. in fi. ff. de vulg. & Mantic. d. lib. 6. tit. 1. num. 28.* quod non videtur poſſe dici, cum inſtituit ex quota, quia verius eſt, idem eſſe in vtroque caſu: nam, ſi voluntas militis dicitur clara, quando inſtituit hæredem ex fundo, dicetur etiā clara, quando inſtituit hæredem ex ſemiſſe, quia, quemadmodum, qui dat fundum, non vult dare totam hæreditatem, ita etiam, qui dat ſemiſſem, ſine dubio non vult dare totum. Et, quamuis dicamus, in ſemiſſe totum contineri *d. §. hæreditas, verſ. Non autem Inſt. de hæred. inſt.* hoc

Primò *l. quamquam. 3. C. de teſt. mil.* vbi Antoninus, *Quamquam militum teſtamenta iuris vinculis non ſubyciantur*, inquit, *cum propter ſimplicitatē militarem quomodo velint, &, quomodo poſſint, ea facere his concedatur, tamen in Valeriani quondam centurionis teſtamento inſtitutio etiam iure communi accepit authoritatem: nam, cum pater fam. filium ex duabus vncijs, vxorem ex vncia hæredes ſcripſerit, nec de reſiduis portionibus quicquam ſignificauerit, in tres partes diuiſiſſe eum apparet hæreditatem, vt duas habeat, quæ ſextantem accepit, tertiam, quæ ex vncia hæres eſt in-*
86 *ſtituta.* Ex quibus verbis † dupliciter videtur argumentum poſſe deduci, &, Primò, quia, quoties inter ſcriptos hæres non totum eſſem, ſed quaſdam hæreditatis partes diſtribuit teſtator, & nihilominus hæredes conſequuntur totum aſſē, toties id fieri dicitur per ius accreſcendi, *l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt. §. videamus, l. ſi. eod.* Sed in ſpecie dictæ legis miles non diſtribuerat totum aſſem, vt apparet ex illis verbis, *de reſiduis portionibus*, quæ denotant aliquid ſuperfuiſſe diſtribuendum, ſed tantùm diſtribuerat quaſdam hæreditatis partes, nempè ſextantem, & vnciam, vti conſtat ex illis verbis, *quæ ſextantem accepit*, & ex illis, *quæ ex vncia hæres eſt inſtituta*, & nihilominus hæredes conſequuntur totam hæreditatem. Fit igitur hoc per ius accreſcendi, & conſequenter etiam in teſtamento militis, qui diſtribuit vncias ius accreſcendi locum habet. Secundò videtur poſſe deduci argumentum ex illis verbis, *etiam iure communi accepit authoritatem*: nam ius commune dicitur id, quod in teſtamentis paganorum obſeruatur, & a iure militari diſtinguitur *l. ſi miles. 3. & l. ex militari. 11. in prin. ff. de mil. teſt. § illius autem temporibus, & §. vlt. Inſtit. eod.* Tunc igitur inſtitutio dicitur capere authoritatē à iure cōmuni, cum circa eam id ſeruatur, quod ſeruaretur, ſi à pagano facta fuiſſet. Sed, ſi a pagano fuiſſet facta inſtitutio eo modo, quo facta fuit a milite *in ſpecie d. l. 3* reſiduæ portiones non, niſi per ius accreſcendi ad inſtitutas pertinerent, *vt diximus in 7. cap. qu. 1. num. 1.* Debent igitur per ius accreſcendi pertinere, licet inſtitutio facta ſit à milite. Confirmatur hoc ex eo, quia, niſi portiones non diſtributæ per ius accreſcendi ad hæredes pertinerent, non poſſet dici inſtitutio capere authoritatem à iure communi, quia totum haberent inſtituti ex diſpoſitione teſtatoris, non ex authoritate iuris. Cum igitur dicatur capere authoritatem à iure communi, Conſequens videtur, vt cenſeantur aliæ partes per ius accreſcendi pertinere, non vero ex ſimplici diſpoſitione militis.

Secundò verò mouentur *l. ſi certarum. 18. in prin. ff. de mil. teſt.* vbi Caius, *Si certarum rerum hæredes inſtituit miles*, inquit, *veluti alium vrbanorum prædiorum, alium ruſticorum, alium cæterarum rerum, valebit inſtitutio, perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet, reſque omnes ſuas per præceptionem cuique*
87 *legando diſtribuiſſet*: nam, & ex his verbis † dupliciter argumentantur, & primò ex illis, *perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet, reſque omnes ſuas per præceptionem cuique legando diſtribuiſſet*: quippè, quę denotant, idem ſeruari in teſtamento militis, quod de iure communi ſeruatur in teſtamento pagani: nam, quemadmodum in teſtamento pagani hæredes ex certis rebus inſtituti non dato cohærede vniuerſali perinde habentur, atque, ſi fuiſſent inſtituti hęredes vniuerſales *l. quoties 9. §. ſi duo, l. ſi alterius. 10. & l. Titius. 11. ff. de hæred. inſt.* ita etiam fit in teſtamento militis, vt apparet ex illis verbis, *perindeque habebitur*, quæ denotant iuris fictionem. Et, quemadmodum in teſtamento pagani dempta mentione rerum cenſentur inſtituti æqualiter, licet res datæ aſſent inæquales, puta, quia vna res eſſet maioris valoris, quam alia *d. l. ſi alterius. 10. ff. de hæred. inſt.* ita etiam ſeruatur in teſtamento militis, vt denotant illa verba, *atque ſi ſine partibus hæredes eos inſtituiſſet*, quippè, quæ ſignificant, cenſeri datas partes æquales, licet inæqualiter fuiſſent in rebus certis inſtituti. *l. quoties. 9. §. ſi duo ff. eod.* propterea quod ijs, qui ſine partibus hæredes inſtituuntur, cenſentur datæ partes æquales *d. l. quoties. 9 §. hæredes ff. eod.* Denique, vt in teſtamento pagani, licet tollatur mentio rerum, quoad hoc, vt cenſeantur inſtituti in tota hæreditate, tamen iudicio familiæ erciſcendæ ſinguli præcipiunt res, in quibus fuerunt inſtituti, perinde, atque ſi teſtator eos inſtituiſſet hæredes vniuerſales, & cuique eorum res illas prælegaſſet *l. ex facto. 35. ff. eod.* ita etiam ſeruatur in teſtamento militis: nam hæredes ab eo ſcripti ex certis rebus fiunt hæredes vniuerſales, ſed res illas præcipiunt, quaſi ex titulo prælegati, quod ſignificant illa verba, *reſque omnes ſuas per præceptionem cuique legando diſtribuiſſet*. Itaque ex his conſtare videtur, ea omnia ſeruari in teſtamento militis, qui hæredes in certis rebus inſtituit, quæ ſeruantur in teſtamento pagani. Cum igitur in teſtamento pagani dicamus hæreditatem inſtitutis accreſcere, quoties non adeſt cohæres vniuerſalis *l. 1. §. ſi ex fundo ff. de hær. inſt. & nos latè diximus in 7. cap. qu. 7. num. 1. & ſeqq.* Conſequens eſt, vt idem ſit dicendum in teſtamento militis. Secundò videtur argumentum poſſe deduci ex eo, quia, quādo teſtator nō diſtribuit inter hæredes totā hęreditatē, & nihilominus illi cenſentur hæredes vniuerſales, tunc dicuntur habere reſiduum per ius accreſcendi *d. l. interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt.* Sed in ſpecie *d. l. ſi certarum*, non diſtribuerat miles totam hæreditatem, quia, licet Caius dicat, eum diſtribuiſſe omnes res ſuas, intelligitur tamen diſtribuiſſe res corporales, non etiam iura, & actiones, quod non ſolùm patet ex illis verbis, *ſi certarum rerum hæredes inſtituerit*, quæ leguntur initio, quippè, quæ non poſſunt referri ad iura, & actiones, & ſic ad vniuerſitatem, ſed tantùm ad res particulares, ſed etiam ex eo, quia, ſi diſtribuiſſet totam hæreditatem, & ſic etiā

iura,

iura, & actiones, non poſſet circa hanc diſpoſitionem conſiderari aliqua fictio, quæ tamen ſupponitur, dùm dicitur, perinde haberi, atque, ſi ſine partibus eos hæredes inſtituiſſet; Neceſſariò igitur fatendum eſt, militem ibi non diſtribuiſſe totã hæreditatẽ. Et, ſi dixeris, diſtribuiſſe iura, & actiones ſaltẽ inſtituẽdo tertiũ in cęteris rebus quaſi appellatione cęterarũ
88 rerũ omne reſiduũ cõtineatur † *l. 2. C. de her. inſt. l. qui nõ militabat. 78. §. vlt. cũ 2. ll. ſeqq. ff. eod. l. cæterorum. 160. ff. de verb. ſign. l. cum epiſto. 17. de opt. legat.* replicari poteſt, illa verba va-
89 riè legi: † nam in vulgatis, & antiquis codicibus, non *cæterarum rerum*, legitur, ſed *certarum aliarum rerum, prout legebant Iaſ. in d. l. 1. num. 12. C. de teſt. mil. & alij plerique veteres*, qua lectione poſita, eſt res plana, *vt ait Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 85. verſ. Aduerte ff. de hær. inſt.* & per conſequentias reſoluta eſt dubitatio. Cæterùm, ſi legamus, *cæterarum rerum*, prout legitur in Pand. Flor. & nos legendum arbitramur, ſunt illa intelligenda de cæteris rebus corporalibus, non etiam de iuribus, & actionibus, quia alioquin tertius fuiſſet hæres vniuerſalis, & debuiſſet ſolus conſequi iura, & actiones, cum cæteri, tamquam nominatim in certis rebus inſtituti, legatariorum loco haberentur, nec poſſent in iuribus, & actionibus cum tertio concurrere *l. quoties. 13. C. de hered. inſt.*
90 cuius tamen contrarium ibi deciditur, † *vt animaduerterunt Bart. in d. l. ſi certarum Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 85. verſ. Nec obſtat ff. de her. inſt. & in d. l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles, verſ. Aduerte ff. ad Treb. Iaſ. in d. l. 1. num. 12. verſ. Aduerte C. de teſt. mil.* Nec obſtat, quod appellatione cæterorum contineatur totum, & ſic vniuerſitas, quia reſpondent plerique illa verba *cæterarum rerum*, non eſſe teſtatoris, ſed Iuriſconſulti, † *vti videre eſt apud Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num 45. verſ. Nec obſtat, & num. 85. verſ. poteſt etiam dicere, & num. 87. verſ. Nec obſtat*; Sed ego reſpondeo, longè aliud eſſe dicere, Inſtituo in cæteris ſimpliciter, aliud verò inſtituo in cæteris rebus: nam ſimplex cæterorum appellatio poteſt ad bona referri, quæ denotant vniuerſitatem *l. 1. l. 3. in prin. ff. de bon. poſſ* At verò inſtitutio cæterarũ rerum non poteſt ad vniuerſitatem referri, quia rerum appellatio res denotat particulares, & à bonis diſtinguitur *d. l. 3. §. hæreditatis ff. eod.* Itaque teſtator dicendo inſtituo tertium in cæteris rebus, non poteſt cenſeri eum inſtituiſſe hæredem vniuerſalem, ſed tantùm particularem perinde ac, ſi dixiſſet, inſtituo tertium in cæteris rebus particularibus, vt cæterarum appellatione contineatur quidem totum, ſed totum eius generis, quod expreſſum eſt, & ſic totum rerum, non vniuerſitatis. Ex quo patet, verum eſſe, quod ſupra diximus, teſtatorem ibi non diſpoſuiſſe de tota hæreditate, & tamen certum eſt, inſtitutos ibi totam conſequi hæreditatem, vt apparet ex illis verbis, *perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus heredes eos inſtituiſſet*; Ergo eam conſequuntur per ius accreſcendi, & ſic etiam in teſtamento militis hæredibus ex certis rebus inſtitutis tota hæreditas accreſcit.

Tertiò mouentur *d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. liber. cuius integra verba retulimus ſupra num.* 18. nam ibi Papinianus loquens de milite liberto, qui caſtrenſium bonorum Titium hæredem fecerat, cæterorum alium, *verum illa quæſtio interuenit*, inquit, *an omittente eo, qui reliqua bona accepit, perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet. Verum mihi videtur, inteſtatò*
92 *iure deferri bona cætera*, quibus verbis, † licet definiat, ius accreſcendi non habere locum in ſpecie à ſe propoſita, cum ſcilicet miles diſtinxit patrimonia, videtur tamen apertiſſimè ſignificare, aliud eſſe dicendum, quando non diſtinxit patrimonia, ſed partes eiuſdem hæreditatis dedit inſtitutis: nam diligenter ponderanda ſunt illa verba, *perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet*, quippè, quæ ſignificant, hoc quærere Papinianum, an, quemadmodum, ſi Titius, & alter ille fuiſſent à milite inſtituti in partibus eiuſdem hæreditatis, puta, quia miles ſine diſtinctione patrimoniorũ ita ſimpliciter dixiſſet, Titius ex ſemiſſe hæres eſto, Caius ex altero ſemiſſe hæres eſto, vel etiam, Titius ex ſemiſſe caſtrenſium hæres eſto, Caius ex altero ſemiſſe hæres eſto, quo caſu dicerentur inſtituti capere partes eiuſdem hæreditatis, ſi alter ex ijs omittat, alteri accreſcit, ita etiam debeat accreſcere, ſi non accipiant ex teſtamento partes eiuſdem hæreditatis, ſed diſtincta patrimonia, ac, veluti diuerſas hæreditates. Itaque, licet in poſteriore caſu neget, habere locum ius accreſcendi, ſupponit tamen, id habere in priore, idque videtur habere in confeſſo, propterea, quod, ſi res fuiſſet controuerſa, nòn rectè videretur dubitationis gratia ab ijs, qui capiunt partes eiuſdem hæreditatis ad eos, qui capiunt diſtincta patrimonia, quaſique diuerſas hæreditates argumentum traxiſſe. Omnimodò igitur hic locus videtur rem extra omnem dubitationem poſuiſſe.

Quartò mouentur *l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles ff. ad Treb.* vbi Vlpianus, *Sed & ſi miles*, inquit, *rogauerit quem res Italicas reſtituere, vel res prouinciales, dicendum eſt, ſuſpectam dicentem cogi adire, & reſtituere; nam, vt eleganter Marcianus lib. VI. fideicommiſſorum ait, qua ratione ex certa re miles heredem inſtituere poteſt, actioneſque ei dabuntur, pari ratione etiam ex Trebelliano tranſibunt actiones. Et, quamuis placeat, cum quis hæreditatem, bonaque, quæ ſibi ab aliquo obuenerunt, vel, quæ in aliqua regione habet, reſtituere rogat, ex Trebelliano non tranſiſſe actiones, tamen contrarium reſpondere debere in militis teſtamento, ait: nam, ſicut conceſſum eſt*, inquit, *militibus circa inſtitutionem ſeparare ſpecies bonorum, ita & ſi per fideicommiſſum ab inſtitutis heredibus id fecerit, admittetur Trebellianum Senatuſ-*
93 *conſultum*: nam † diligenter ponderant illa verba, *qua ratione ex certa re miles heredem inſtituere poteſt, actioneſque ei dabuntur*, & ex ijs ita argumentantur. Hæres in re certa in-

ſtitutus

ſtitutus non ſit vniuerſalis, niſi beneficio
iuris accreſcendi, *l. 1. §. ſi ex fundo ff. de her.
inſtit. & nos latè diximus in 7. cap. qu. 7. num. 5.
& ſeqq.* Sed etiam in teſtamento militis
hæres in re certa inſtitutus ſit vniuerſa-
lis, quod patet ex illis verbis, *actioneſque ei
dabuntur*, quæ ſignificant, huiuſmodi hę-
redi dari actiones hęreditarias, & hoc
modo inſtitutum in re certa fieri hęre-
dem vniuerſalem, quia alioquin actiones
ei non darentur *l. quoties. 13. C. de hered. inſt.*
Ergo etiam in teſtamento militis hoc ſit
beneficio iuris accreſcendi, & conſequē-
ter hoc ius etiam in huiuſmodi teſtamen-
to locum habet.

Quintò mouetur alij *l. 2. C. de teſt. mil. cu-
ius verb. retulimus ſupra num. 23.* nam Anto-
94 ninus ibi † vult, inſtitutionem caſtren-
ſium trahi ad vniuerſalem, ſi extraneus
fuerit inſtitutus, licet aliud ſit, ſi fuerit
Inſtitutus commilito, *ſecundum intellectum,
quem retulimus ſupra num. 62. & ſeqq.* Ergo de-
bet etiam trahi inſtitutio extranei facta
in re certa, quia non poteſt aſſignari ra-
tio diuerſitatis, cur potius illa, quam hęc
trahi debeat, cum qualitas bonorum ca-
ſtrenſium non videatur minus limitata,
quam inſtitutio facta de re certa. *Ita ar-
guit Dec. in d. l. 2. nu. 2. verſ. Et ſecundum iſtam
C. de teſt. mil.*

Sextò mouentur, quia miles in dubio
cenſetur potius velle vti iure communi,
95 quam iure ſingulari † *l. centurio. ff. de vulg. l.
quamquam. 3. & ibi Iaſ. num. 1. & ibi Dec nu. 18.
& 20. & l. in teſtamento. 6. C. de teſt. mil. & ſcri-
bunt Iaſ. in d. l. 1. num. 12. verſ. Facit etiam C.
eod. Dec. in l. ius noſtrum. 7. nu. 8. ff. de reg. iur.
Gabriel. in d. l. centurio n. 132. & 145. verſ. Breuiter,
Nic. Bello. in §. non ſolum num. 9. Inſt. de pupill.
Craſſ. in §. teſtamentum qu. 9. Mantic. de coniect.
vlt. vol. lib. 6. tit. 1. nu. 22. Mynſ. in §. heredi-
tas nu. 12. Inſt. de hered. inſt.* Quamobrem di-
cimus, eum in dubio cenſeri velle in to-
96 tum teſtatum decedere, † *vti videre eſt apud
Mynſ. in d. §. hereditas nu. 12. Inſt. de hered. in-
ſtit. Craſſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. nu. 2.* Sed
de iure communi ius accreſcendi locum
habet, quoties teſtator fecit mentionem
rerum, aut vnciarum, *vt oſtendimus in 7. cap.
qu. 5. num. 1. & ſeqq. & qu. 9. num. 1. & ſeqq.* De-
bet igitur id etiam in teſtamento militis
habere locum *Ita arguunt Iaſ. in d. l. 3. nu. 12.
verſ Facit etiam C. de teſt. mil. Dec in rubr. C.
quand. non pet. part. in prima lect. num. 3. & ibi
Cagn. nu. 11. verſ. Prædicta, Gozad. in l. vn. n. 2.
verſ. Non obſtat text. C. eod.*

Septimò, & vltimò mouentur, quia in
teſtamento militis locum habent ea om-
nia, quæ ex defuncti volūtate proficiſcū-
97 tur, † *vt diximus in 2. cap. qu. 2. num. 1.* Sed
ius accreſcendi, quod in propoſita ſpecie
locum habet, proficiſcitur ex voluntate
defuncti, *vt ſcribunt omnes, quos retulimus in
eodem 2. cap. qu. 2. num. 1.* Debet igitur etiam
in teſtamento militis habere locum.

Verùm his non obſtantibus veriorem
eſſe puto ſententiam exiſtimantium, in
teſtamento militis non habere locum ius
accreſcendi, etiamſi non diſtinxerit pa-
trimonia, ſed rerum, aut vnciarum men-
tionem fecerit, ſiuè de reſiduo non diſpo-
ſuerit, ſiuè etiam diſpoſuerit, ſed poſteà
98 defecerit. † *Ita enim cenſuerunt omnes, qui ſim-
pliciter tradiderunt, ius accreſcendi non habere lo-
cum in teſtamento militis, vt Soc. Sen. in l. ſi mihi,
& tibi. 12. in ſi prin. ff. de leg. 1. Iaſ. in d. l. 1. n.
5. C. de teſt. mil. Dec. in d. rubr. C. quand. non
pet. part. in ſecunda lect. nu. 4. & in tertia. nu. 17.
verſ. Quartò, & ibi Purp. nu. 10. Pic. in d. l. vn.
nu. 4. & ibi Claud. Tur. nu. 6. 16. & 21. C. eod.
Aquilin. in d. l. centurio. 15. part. 3. nu. 19. ff. de
vulg. Trentac. de ſubſtit. part. 1. cap. 15. nu. 5. Man-
tic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 1. nu. 4. Ruſtic.
ad l. cum auus. 101. in proœm. cap. 2. num. 87.
Cuiac. ad l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt. in 7. lib.
quaſt. Paul. Hoto. in epit. tit. ff. de vſufr. accr. n.
12. & Ill. quaſt. 44. Quemadmodum &, qui ſcri-
pſerunt, ea, de quibus miles non diſpoſuit, aut po-
ſteà facta ſunt caduca non accreſcere inſtituto, ſed
ad venientes ab inteſtato pertinere, vt Peregr. conſ.
145. nu. 3. vol. 5. Et ſpecialiter omnes, quos ſta-
tim referemus in illationibus.* Vnde infertur.

Primò, ſi miles vnum inſtituat in re
certa, puta fundo, nec de reſiduo diſpo-
nat, hæreditatem non inſtituto accre-
ſcere, ſed ad venientes ab inteſtato per-
99 tinere. *Ita enim ſcripſerunt gl. in d. l. 1. §. ſi ex
fundo in verb. ſolus heres, & ibi Imol. nu. 20. & 44.
verſ. Reſtat, & nu. 47. verſ. Et ſic patet, & nu. 87.
& 88. verſ. Et per prædicta ff. de hered. inſt. Imol.
in d. l. cogi. 16. §. ſed & ſi miles, verſ. Aduerte
tamen ff. ad Treb. Ang. de Gamb. de teſt. gl. 2. n. 3.
Alex. in d. l. 1. num. 9 verſ. Ideò ſuſtinendo, &
verſ. Sed iſta opinio, & ibi Dec. nu. 9. verſ. Et ideò
verior C. de teſt. mil. Aquilin. in d. l. centurio. 15.
nu. 30. ff. de vulg. Vigl. in d. §. hereditas num. 5.
Inſt. de hered. inſt. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt.
cap. 6.* Idem eſt, & ſi inſtituat plures ex
certis rebus non dato cohærede vniuer-
100 ſali, † *vt ſcribunt Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo
nu. 47. verſ. Et ſic patet, & nu. 88. verſ. Et per
prædicta ff. de hered. inſt. Alex. in d. l. 1. num. 9.
verſ. Tamen Imol. & verſ. Vnde ſuſtinendo, & in
ſi. C. de teſt. mil.* Denique idem eſt &, ſi de-
derit cohæredem vniuerſalem: nam eo
poſteà deficiente non accreſcet hęredi-
tas inſtituto in re certa, ſed ad venientes
101 ab inteſtato pertinebit, † *vt rectè ſcripſerunt
Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. num. 89. verſ. Vel
& tertiò ff. de vulg. Duar. ad tit. ff. de mil. teſt. d.
cap. 6.*

Secundò infertur, ſi miles vnum inſti-
tuat in quota, puta in ſemiſſe, nec diſpo-
nat de reſiduo alterum ſemiſſem non in-
ſtituto accreſcere, ſed ad venientes ab
102 inteſtato pertinere; † *Ita enim cenſuerunt gl.
in d. l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus verſ. Vel
dic. ff. de mil. teſt. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo n.
48. verſ. Et per prædicta etiam ff. de hered. inſt. Alex.
in d. l. 1. nu. 9. verſ. Sed iſta opinio C. de teſt. mil.
Vigl. in d. §. hereditas nu. 5. Inſtit. de hered. inſt.
Hoto conſ. 37. num. 12.* Idem eſt, & ſi de alia
quota diſponat, puta vnum inſtituat in
ſemiſſe, alterum verò in alio ſemiſſe: nam
ſi alteruter poſteà deficiat, non erit inter
103 eos locus iuri accreſcendi, † *vt rectè cenſue-
runt Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. nu 89. verſ. Vel
& tertiò ff. de vulg. Dec. in d. rubr. C. quand. non
pet. part. in ſecunda lect. nu. 4. Cuiac. ad d. l. ſi
duobus. 38. ff. de mil. teſt. in 7. lib. quaſt. Paul.*

Et

Et eſt de mente Caſtr. in l. vlt. num. 3. in fi. C. de inoff. teſt. Quam in rem facit, quod dici-
mus, in teſtamento militis non habere lo-
cum ius accreſcēdi inter cohæredes om-
104 nimodo defunctos, † *vti videre eſt apud Iaſ.
in d. l. re con. vncis nu. 112. & ibi Rip. nu 82. Berer.
conſ. 121. nu. 2. vol. 7. Ant. Fum. de coniunct. cap.
8. nu. 3.* cuiuſmodi ſunt ij, qui vocantur
ad eiuſdem hæreditatis partes factas in
ſeparatis orationibus, *vt diximus in 5. cap.
qu. 1. num. 5.* Idque non ſolùm procedit,
105 † ſi tractemus de partibus totius hæredi-
tatis; ſed etiam ſi de partibus vnius, &
eiuſdem patrimonij: nam, ſi miles inſti-
tuat vnum ex ſemiſſe caſtrenſium, vel pa-
ganicorum, alterum verò ex alio ſemiſ-
ſe, non erit inter eos locus iuri accre-
ſcendi, quia, quod dicimus poſſe militem
decedere pro parte teſtatum, & pro par-
te inteſtatum procedit etiā reſpectu eiuſ-
106 dem patrimonij, † *vt rectè declarat Imol. in d.
l. 1. §. ſi ex fundo nu. 49. & 88. verſ. Et ex præ-
dictis ff. de hered. inſt.* Vnde in ſpecie, quia
miles vnum inſtituit in vncia, alterum ve-
107 rò in caſtrenſibus, † non procedent ea,
quæ ex veterum ſententia retulimus *ſupra
num. 83.* ſed inſtitutus in vncia capiet ſe-
munciam caſtrenſium, & ſemunciam
paganicorum, reſiduum autem caſtren-
ſium capiet inſtitutus in caſtrenſibus, re-
ſiduum verò paganicorum ad venien-
tes ab inteſtato pertinebit. Quod, ſi al-
teruter deficiat, non ſolùm ſemuncia
paganicorum non accreſcit inſtituto in
caſtrenſibus, quod & veteres fatentur,
ſed ne quidem ſemuncia caſtrenſium. De-
nique nec reliqui deunx caſtrenſium ac-
creſcet inſtituto in vncia, quia in teſtamē-
to militis, neque de parte eiuſdem hære-
ditatis, neque de parte eiuſdem patrimo-
nij ad aliam poteſt eſſe iuri accreſcendi
locus, *vt dictum eſt. Ita ſpecie declarant Imol.
in d. l. 1. §. ſi ex fundo num 48. verſ. Et per hoc
etiam videtur, & num. 88. verſ. Et per prædicta
etiam circa fin. ff de hered. inſt. Alex. in d. l. 1.
num 9. verſ. Et tenendo C. de teſt. mil.*

Tertiò infertur, ſi miles impuberi filio,
quem habet in poteſtate, ſubſtituat ali-
quem in re certa, vel quota, non trahi
108 ſubſtitutionem ad vniuerſum, † *vt rectè
docet Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo num. 19. verſ.
109 Item ſubdit*, quia, † ſicut miles poteſt ipſe
decedere pro parte teſtatus, & pro parte
inteſtatus, ita etiam poteſt efficere, vt
decedat pupillus, pro quo facit teſtamen-
tum, *vt diximus ſupra num. 64.* Probatur au-
tem hæc ſententia.

Primò *l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt.* vbi
Vlpianus, *Si miles vnum ex fundo hæredem ſcri-
pſerit*, inquit, *creditur, quantum ad reſiduum
patrimonij inteſtatus deceſſiſſe: miles enim, & pro
parte teſtatus poteſt decedere, & pro parte inteſta-
110 tus*; quibus verbis † ita perſpicuè, decidit
hanc controuerſiam, vt nullum relin-
quat dubitationi locum: nam, cum di-
cat, cenſeri militem, deceſſiſſe inteſta-
tum, quantum ad reſiduum patrimonij,
non obſcurè ſignificat, hæreditatem in-
ſtituto ex fundo non accreuiſſe, quia
alioquin in totum teſtatus deceſſiſſet.

Nec eſt, quod aliquis reſpondeat, id,
quod Vlpianus ait, procedere, ſi conſtet,
talem fuiſſe militis voluntatem, ideſt, ſi
liquidò probetur, eum noluiſſe totam hę-
111 reditatem inſtituto accreſcere, † *Quomodo
reſpondent gl. in d. l. 1. in verb. nam voluntas mi-
litis, verſ. Non obſtat, & ibi Caſtr. num. 4. verſ.
Tertia opp. & Iaſ. num. 12. verſ. Et tenendo C. de
teſt. mil. gl. in d. l. quamquam. 3. in verb. apparet
C. eod. gl. in d. l. ſi miles vnum. 6. in verb. credi-
tur ff. eod. Azo in ſumm. C. eod. num. 9.* puta,
quia miles vſus ſit aliqua dictione taxati-
ua, ex qua colligere poſſimus, talem eius
voluntatem fuiſſe, vt locum non habe-
ret ius accreſcendi, *ſecundùm ea, quæ dixi-
mus in hoc cap. qu. 11. num. 1. Quomodo reſpon-
det Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. n. 12.*
quoniam hæc reſponſio, vt eſt commen-
titia, & manifeſtam inferens vim verbis,
112 ita & meritò fuit improbata, † *vti videre
eſt apud Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo nu. 44. verſ.
Reſtat, & num. 87. ff. de hered. inſt. & in d. l. co-
gi. 16. §. ſed ſi miles, verſ. Aduerte tamen. ff. ad
Treb. Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Et ita ſentit,
& ibi Dec. num. 9. verſ. Et ideò vertor C. de teſt.
mil. Gabaul. in d. l. centurio. 15. num. 147. verſ.
Poteſt etiam dici ff. de vulg.*

113 Primò, quia Vlpianus ſimpliciter ait, †
militem vnum ex fundo ſcripſiſſe hære-
dem, nec vllam addit dictionem, ex qua
colligere poſſimus, talem eius fuiſſe vo-
luntatem, *vt conſiderat Vigl. in d. §. hæredes
num. 8. Inſt. de hered. inſt.*

Secundò, quia conſtat ex eiuſdem Vl-
114 piani verbis, † rem fuiſſe dubiam, non
claram, quoniam ait, *creditur, quantum ad
reſiduum patrimonij inteſtatus deceſſiſſe*: verbum
enim, creditur, quod præſumptionem ſi-
gnificat *cap. quoſdam, & ibi gl. in verb. credo,
extr. de præſumpt.* oſtendit ibi, non fuiſſe
claram militis voluntatem, ſed dubiam,
& ſic in dubio credi, ideſt, præſumi, mi-
litem voluiſſe reſiduum ad venientes ab
inteſtato pertinere, *vt animaduerterunt Dec.
in d. l. 1. nu. 9. verſ. Et ideò vertor C. de teſt. mil.
Gabaul. in d. l. centurio. 15. num. 147. ff. de vulg.*

Tertiò demum, quia in teſtamento mi-
litis non eſt opus probatione voluntatis
ad hoc, vt ceſſet ius accreſcendi, ſed ad
115 hoc, vt locum habeat † *l. ſi duobus. 38. verſ.
Niſi ff. de mil. teſt. & ſcribit Purp. in d. rub., C.
quand. non pet. part. num. 10.*

Minus eſt, quod reſpondeas, non lo-
116 qui Vlpianum † de voluntate militis, ſed
de poteſtate, & hoc dicere, militem poſ-
ſe hæredem ſcribere ex fundo, ita, vt ad
eum non pertineat reſiduum patrimonij,
quia poteſt decedere pro parte teſtatus,
& pro parte inteſtatus, ſed non dicere,
talem in dubio cēſeri illius voluntatem,
*Quomodo ſub dubio reſpondet Iaſ. in d. l. 1. nu. 12.
verſ. Poſſet etiam C. de teſt. mil.* quoniam hæc
116 reſpōſio † nō poteſt vllo modo ſuſtineri.

Primò, quia conſtat, Vlpianum ibi non
tractare de ſimplici poteſtate; ſed de vo-
luntate cū poteſtate coniuncta: nam di-
cendo, credi eum, quantum ad reſiduum
patrimonij deceſſiſſe inteſtatum, haud
dubiè demonſtrat actum, non potentiam.

Secundò, quia, (*vt ipſemet Iaſ. ibid animad-
uertit*)

uertit) hoc ſenſu poſito ratio, quam ibi ſubijcit Vlpianus, eſſet eadem cum dicto: nam hoc diceret, militem poſſe hæredem inſtituere ex fundo, & pro reſiduo decedere inteſtatum, quia poteſt pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere; Itaque rationem eandem cum dicto afferret, quod eſſet abſurdiſſimum, *l. qui interrogatus. 12. ff. de pet. hered.*

Secundò probatur hæc ſententia *l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt.* vbi Paulus, *Si duobus à milite liberto ſcriptis hæredibus*, inquit, *alter omiſerit hæreditatem, pro ea parte inteſtatus videbitur deceſſiſſe, quia miles, & pro parte teſtari poteſt, & competit patrono ab inteſtato bonorum poſſeſſio, niſi ſi hæc voluntas defuncti probata fuerit, vt omittente altero ad alterum vellet totam redire hæreditatē.*

118 Hic locus ita manifeſtus eſt, † vt ſine cauillo non poſſit euitari: Et certè vis eius nulla vnquam potuit probabili reſponſione tolli, quod facile erit intelligere, ſi ſingulas, quæ ad eum ſolent accommodari reſponſiones, perpenderimus.

Primum enim reſpondent *gl. in d. l. ſi duobus, in verb. ſi duobus, Caſtr. in d. l. 1. nu. 2, & ibi Iaſ. num. 11. verſ. Quintò, C. de teſt. mil. Cagn. in d. rubr. C. quand. non pet. part. num. 24. verſ. Vnde melius, & alij* plerique, legem

119 hanc eſſe intelligendam † de milite, qui non res, aut vncias inter ſcriptos hæredes diſtinxit, ſed patrimonia, *ſecundùm ea, quæ diximus in caſu præcedenti*, nos verò loqui de milite, qui rerum, aut vnciarum fecit diſtinctionem, quarum ſpecierum longè diuerſam aiunt eſſe rationem, ſcilicet, quia miles diſtinguendo, & ſeparando patrimonia videtur velle teſtari, vt miles, non, vt paganus, quia, vt paganus non poſſet habere plura patrimonia *l. iuriſperitos. 33. § cum orundus ff. de ext tute.* & ideò, tanquam miles poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. Cæterùm, quando diſtinguit res, aut vncias, non videtur velle teſtari, vt miles, ſed, vt paganus, cum rerum, & vnciarum diſtinctio ita pertineat ad paganum, vt ad militem, & ideò teſtamentum eius debet cenſeri iure communi, quo cauetur, ne quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, & conſequenter, vt res, aut portiones non diſtributæ, vel, quæ poſtea deficiunt, accreſcant inſtitutis, *ſecundùm ea, quæ diximus in 7. cap. qu. 1. num. 1. qu. 7. num. 9. & qu. 8. num 1. Quam rationem attulerunt Caſtr. in d. l. 1. num. 2. verſ. Et ratio, & num. 4. verſ. Dic ergo rationem, & ibi Alex. num. 2. Iaſ. num. 8. C. de teſt. mil. Cagn. in d. rubr. C. quand non pet. part. num. 24 verſ. Vnde melius, Cruſ. in d. §. teſtamentum qu. 8. num. 3.*

Sed hæc reſponſio vim legis non euitat,

120 non quia, † ſi in diuerſis patrimonijs fuiſſent ibi hæredes inſtituti, duæ dicerentur hæreditates, non vna hæreditas, cum diuerſa militis patrimonia diuerſas hæreditates conſtituant *d. l. ſi certarum. 18. §. 1. ff de mil. teſt. & diximus ſupra num. 45.* & tamen ſupponit Paulus, vnam tantum fuiſſe hæreditatem, vt apparet ex illis verbis, *alter omiſerit hæreditatem*, & ex illis, *pro ea parte*, nec non ex illis, *ad alterum vellet totam redire hæreditatem*, quoniam hoc non

121 excludit, † quin poſſit intelligi de milite, qui patrimonia diſtinxit: nam huiuſmodi diſtinctio, licet operetur, vt videantur duæ diuerſorum hominum hæreditates, non tamen impedit, quominus verè dicatur vna tantùm hæreditas, & ij, qui ad ſingula patrimonia vocati ſunt, dicantur vocari ad partes eiuſdem hæreditatis, vt apertiſſimè conſtat *ex d. l. ſi certarum. 18. §. 1. ff. de mil. teſt.* vbi Caius, poſtquam ex Iuliani ſententia dixit, huiuſmodi patrimonia diſtincta pro diuerſis hæreditatibus reputari, nihilominus ſupponit eas eſſe partes eiuſdem hæreditatis, & ſimul vnam tantùm hæreditatem conſtituere; nam ſubijcit, *Quod, ſi alterutra pars bonorum æri alieno, quod ex ea cauſa pendebit, non ſufficiat, & propter hoc is, qui ex ea parte inſtitutus eſt, non adierit, alterum, qui adijſſet, compellendum, aut defendere totam hæreditatem, aut totam creditoribus ſoluere.* Itaque non eſt faciēda vis in illis verbis, *pro ea parte*, aut in illis, *totam redire hæreditatem*, quoniam ea non impediunt, quominus Paulus intelligi poſſit de eo, qui patrimonia diſtinxit, ſed vis in alio eſt facienda, & Primò in eo, quia Paulus ibi ſimpliciter ait,

122 † militem duos ſcripſiſſe hæredes, nec vllum ſubijcit verbum, ex quo colligere poſſimus, hæredes fuiſſe in diuerſis patrimonijs inſtitutos. Nec enim ex eo, quod ſubijcit, competere patrono ab inteſtato bonorum poſſeſſionem, inferri poteſt ad talem diuiſionem, ob id, quod *in d. l. ſi filius. 42. §. Papinianus ff. de bon. lib.* patrono datur ab inteſtato bonorum poſſeſſio in ſpecie, qua miles diſtinxerat patrimonia, quia hoc eſt generale in omnibus caſibus, in quibus miles totum inſtituto dare noluit; nam, quia pro reſiduo decedit inteſtatus *d. l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt. d. l. 2. C. eod.* ideò fit, vt id patrono, qui ſine liberis defuncto liberto regulariter ab inteſtato ſucceſſionem vindicat, deferri debeat. Itaque ex eo, quod patrono datur ab inteſtato bonorum poſſeſſio, in ſpecie *d. l. ſi duobus*, non rectè quis colliget, militem ibi patrimonia diſtinxiſſe: Quo fit, vt, quoniam id ex verbis Pauli neceſſariò non colligitur, non poſſit ſine commento, & mera diuinatione ſupponi, & eo modo reſtringi deciſio, quæ generalis eſt, *vt animaduertit Claud. Tui. in d. l. vn. num. 27. C. quand. non pet. part.*

Secundò verò demus, quod loquatur de milite, qui diſtinxit patrimonia, vt poſſe intelligi non inficior, adhuc tamen eius

123 deciſio † eſſet in eo, qui res, aut vncias diſtinxit, admittenda, quia non poteſt inter has ſpecies probabilis afferri diuerſitatis ratio: nam, licet diſtinctio patrimoniorum operetur, vt diuerſæ videantur eſſe hæreditates, non tamen impedit, quominus verè ſit vna hæreditas, & illa patrimonia dicantur partes eiuſdem hæreditatis, *vt ſupra demonſtratum eſt nu. 121.*

Nec ratio diuerſitatis, quam veteres at-

124 tulerunt, eſt probabilis, † quia, ſi miles ex

ex co cenſendus eſt, aut communi, aut ſingulari iure velle teſtari, quod faciat id, quod paganus facere, aut poteſt, aut nequit, ſemper idem ſequitur, ſiuè miles diſtinguat patrimonia, ſiuè res, aut vncias: nam differentia, quæ eſt inter militem, & paganum, non conſiſtit in voluntate, & facto; ſed in poteſtate, & iure: Voluntas enim, & factum ita conſideratur in pagano, vt in milite, quia & paganus, vt hæredes ex certis plerunque rebus inſtitnit *l. quoties. 9. §. ſi duo, & l. ſi alterius. 10. ff. de hæred. inſt.* vel ex certis vncijs *l. interdum. 13. §. 1. ff. eod. §. hæreditas, verſ. non autem, Inſt. eod.* ita & ex certis, diſtinctiſq; patrimonijs *l. ex facto. 35. ff. de hær. inſt. l. hæreditate. 19. §. filiusfam. ff. de caſtr. pecul.* Et quamuis talis inſtitutio non conſtituat diuerſas hæreditates, quas tamen conſtituit in milite, *vt ſupra dictum eſt*, non eſt tamen hic effectus voluntatis, ſed poteſtatis: licet enim vterque velit, non tamen vterque poteſt; ſed ſolus miles. Hæc autem poteſtatis diuerſitas ita conſideratur in diſtinctione rerum, & vnciarum, vt in diſtinctione patrimoniorum, quia miles ita poteſt teſtari de vna re, vel quota, vt de vno patrimonio, quod tamen pagano facere non eſt permiſſum. Aut igitur in milite diſponente conſideramus voluntatem, &, ſiuè diſtribuat patrimonia, ſiuè rés, aut vncias, ſemper erit cenſendus velle teſtari iure communi, quia ſemper facit id, quod paganus facere poteſt, ſi nõ de iure, ſaltem de facto; Aut verò conſideramus poteſtatem, &, ſiuè diſtinguat patrimonia, ſiuè res, aut vncias, ſemper erit cenſendus velle vti iure ſingulari, quia ſemper facit id, quod pagano facere non eſt permiſſum. Quamobrem & veteres prudentes, cum negant, in teſtamento militis habere locum ius accreſcendi, nõ ducunt rationem à voluntate, ſed à poteſtate, & ideò tradunt, ius accreſcendi ceſſare, quia miles poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, ſiuè diſtinxerit patrimonia, *vt in d. l. hæreditate. 19. §. filiusfa. ff. de caſtr. pec.* ſiuè res, aut vncias, *vt in d. l. ſi miles vnum. 6. & d. l. ſi duobus. 38. ff. de mil. teſt.* Contrà verò in pagano ideò tradunt locum habere ius accreſcendi, quia non poteſt is partim teſtatus, & partim inteſtatus decedere, ſiuè diſtinxerit res, aut vnius, *vt in §. hæreditas, verſ. Non autem, Inſt. de hæred. inſt.* ſiuè etiàm patrimonia, *vt in l. idem eſt. 13. §. vlt. & l. ſeq. ff. de mil. teſt. & d. l. hæreditate. 19. §. filiusfa. ff. de caſtr. pecul.* Itaque in admittendo, Vel excludendo iure accreſcendi ſpectant poteſtatem, tam in milite, quàm in pagano, non etiam voluntatem, quia voluntas eadem eſt, ſiuè ſit miles, ſiuè paganus, vt ſcilicet ad inſtitutum id ſolum pertineat, quod adſcripſit, ſed non eadem eſt poteſtas, vt in ſimili dicit *Bart. in Auth. ex cauſa, num. 3 verſ. Et, ſi tu diceres C. de lib. prætor.* de eo, qui præterit filium, quem ſe habere non ignorat; nam, ſiuè ſit miles, ſiuè paganus cenſetur hoc ipſo velle eum exhæredare, ſiuè ab hæreditate ſua excludere, ſed talis voluntas non habet eundem effectum, quia poteſtas eſt diuerſa: miles enim ſilentio exhæredare poteſt, paganus verò non poteſt. Quamobrem illius præteritio non reddit nullum teſtamentum *l. ſicut certi. 9. & l. ſi, eum, vel in vtero 10. C. de teſt. mil. §. ſed, ſi in expeditione, Inſt. de exher. lib.* huius verò reddit *l. ſi filius. 7. ff. de lib. & poſt l. maximum vitium. 4. C. de lib. præt. §. 1. Inſt. de exh. liber.*

Secundò igitur reſpondent alij, Imò Paulum *in d. l. ſi duobus,* non excludere ius accreſcendi à teſtamento militis, quoniã
125 ait, † id non habere locum, *niſi, ſi hac voluntas defuncti probata fuerit*, quæ voluntas probatur eo ipſo, quod non probatur contrarium. *Ita reſpondeat gl. in d. l. ſi miles vnum. 6. in verb. creditur ff. de mil. teſta. Dec. in d. l. 1. num. 7. verſ. Non obſtat, quod pro communi C. eod. Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. num. 89. verſ. Vel ſecundo reſponderi poteſt ff de vulg.*

Sed hac reſponſione nulla abſurdior
126 excogitari poteſt, † ideòque meritò fuit à *Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. num. 24. verſ. Aliam ſolutionem, Galiaul. in d. l. centurio. 15. num. 149. ff. de vulg. & alijs* pleriſque reprobata, quia, quoties dicimus, aliquid non habere locum, niſi probetur voluntas teſtatoris, ſine dubio ſignificamus, requiri probationem voluntatis, vt habeat, non etiam probationem noluntatis, vt non habeat.

Quamobrem alij, & tertiò putant, ideò in ſpecie *d. l. ſi duobus*, ceſſare ius accre-
127 ſcendi, quia † tractabatur de teſtamento militis liberti, qui patronum præterierat, & hoc ideò, quia, ſi pars deficientis accreuiſſet cohæredi, & conſequenter ad cauſam teſtamenti pertinuiſſet, patronus omnimodò remanſiſſet ab hæreditate liberti excluſus, ſcilicet, quia contrà teſtamentum militis, qui de caſtrenſibus bonis teſtatus eſt, non datur patrono contrà tabulas bonorum poſſeſſio, *vt diximus ſupra num* 58. ideòque, ne totaliter excluderetur, eius fauore receptum eſſe, vt pars deficientis non accreſceret inſtituto, ſed inteſtati iure deferretur. *Ita enim reſpondent gl. in d. l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus, Dec. in d. l. 1. num. 7. verſ. Non obſtat, quod pro communi, & in d. l. quamquam. 3. num. 21. verſ. Non obſtat text. C. de teſt. mil. Soc. Iun. in d. l. centurio. 15. num. 89. verſ. Sed tuendo, & ibi Galiaul. nu. 149. verſ. Niſi dicas ff. de vulg. Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 6. tit. 1. nu. 29. verſ. Huic reſpondet*, idque probant ea ratione, quia, cùm Paulus ibi dicat fuiſſe hæredes inſtitutos à milite liberto, videtur denotare vim aliquam in hoc conſiſtere, quia alioquin fruſtra de liberto mentionem feciſſet, ſi idem in quocunque alio milite teſtante ſeruaretur, *vt conſiderat Soc. Iun. in d. l. centurio, num. 89. verſ Sed tuendo.*

Verùm neque hæc reſponſio ſuſtineri
128 poteſt, eamque proinde merito † *Cagn. in d. rub. C. quand. non pet. part. num. 24. verſ. Sed allegare, Seb. Sap. in d. l. vn. num. 5. & ibi Claud. Tut. nu. 18. C. eod. Galiaul. in d. l. centurio, nu. 149. verſ. Dicere enim, & alij* pleriquе reprobarunt, Primò, quia, licet ibi tractetur de teſta-

teſtamento militis liberti, & ceſſante iure accreſcendi patronus ab inteſtato vocetur ad bonorum poſſeſſionem, non tamen in eius fauore fundatur eius legis diſpoſitio, ſed in priuilegio militis: nam ideò Paulus ait, ceſſare ius accreſcendi, *quia miles, & pro parte teſtari poteſt*. Itaque rationem à militari deducit priuilegio, non à patroni beneficio, *vt animaduertit Claud. Tut. in d. l. vn. num. 18. C. quand. non pet. part.* Secundò, quia nullus in hoc fauor patroni conſiderari poteſt: nam etſi portio accreſceret, & ad teſtamenti cauſam pertineret, non tamen patronus cenſeretur totaliter à bonis excluſus, quia daretur ei bonorum poſſeſſio contra tabulas ſaltem in bonis paganicis, *vt probat l. ſi filius. 42. §. Papinianus. ff. de bon. lib. quàm expoſuimus ſupra num. 55 & ſeqq.* Tertiò demum, quia, licet perſona, quæ ab inteſtato eſt ſucceſſura, ſit fauorabilis, non tamen impedit, quominus in teſtamento militis ſeruetur ius commune, ſi ei verba non repugnant, vt patet *ex l. quamquam. 3. C. de teſt. mil.* vbi, licet tractaretur de filia, cuius perſona eſt fauorabilis, & eius vtilitas poſtularet, vt potius ab inteſtato, quàm ex teſtamento deferretur hæreditas, ſcilicet, quia ex teſtamento non, niſi beſſem erat habitura, cum alioquin ab inteſtato erit habitura totum aſſem, tamen, quia verba teſtatoris non repugnabant iuri communi, *vt oſtendemus infra num. 140.* ideo ſecundum id ſit interpretatio. Ergo, ſi militis diſpoſitio reciperet ius accreſcendi ad exclusionem aliorum ab inteſtato venientium, deberet etiam recipere ad exclusionem patroni, non obſtante, quod eius perſona ſit fauorabilis. Et dicere, magis in hoc faueri patrono, quã filiæ, *vt dicit Soc. iun. in d. l. cẽturio n. 89. verſ. Reſp. dicit,* ridiculũ eſt. Magis igitur eſt, vt nulla ſit reſpõſio, quæ vim huiuslegis euitare poſſit.

Tertiò probatur hæc ſententia *l. quamquam. 3. C. de teſta. mil quam alij perperam ad comprobandam communem ſententiam adduxerunt, vt nos retulimus ſupra num 86. verſ. Primò, & num. ſeqq.* nam ibi Antoninus non obſcurè de-
129 monſtrat, † ſi miles de cæteris vncijs aliquo modo diſpoſuerit, ita, vt ex tali diſpoſitione colligere poſſimus, eum appellatione vnciarum non compræhendiſſe partes totius hæreditatis, inſtitutionem non capere authoritatem à iure communi, ſed à iure militari, *ſicuti latius in eius loci explicatione oſtendemus infra num. 141. & ſeqq.*

Quartò probatur *§. hereditas, verſ. Non autem Inſt. de hæred. inſtit.* Vbi Iuſtinianus, *& ſi vnum tantum quis ex ſemiſſe (verbi gratia) hæredem ſcripſerit*, inquit, *totus as in ſemiſſe erit: neque enim idem ex parte teſtatus, & ex parte inteſtatus decedere poteſt, niſi ſit miles, cuius ſola voluntas in teſtando ſpectatur*: nam, cum illa ver-
130 ba, *niſi ſit miles*, contineant † exceptionem dicti præcedentis, quod eſt, totum aſſem in ſemiſſe contineri, ſi quis vnum tantum ex ſemiſſe ſcripſerit hæredem, Conſequẽs eſt, vt ſignificent, ſi miles vnum inſtituat ex ſemiſſe, totum aſſem in ſemiſſe non contineri, & ſic effectu partem parti non accreſcere.

Nec eſt, quod reſpondeas, illa verba, *niſi ſit miles*, non continere exceptionem dicti, ſed tantùm rationis, quæ dicto ſubijcitur, & ſignificare, non poſſe quem ex parte teſtatum, & ex parte inteſtatum
131 decedere, niſi ſit miles, † *vt reſpondet gl. in d. §. hereditas, verſ. Non autem, in verb. totus as Inſt. de her. inſt.* quia verius eſt, imò etiam
132 dicti rationem continere, † vt apertè oſtẽdit Theophilus vnus ex Inſtitutionum compilatoribus, qui, dum in græcis inſtitutionibus illum locum interpretatur, ita ſcribit, *Si miles teſtamentum ordinans ita dixerit, Ille mihi ex quadrante hæres ſit, dodrantem ij, qui ab inteſtato veniunt, accepturi ſunt*: nam his verbis apertè docet, quod ibidem dictum eſt, ſi quis vnum tantùm inſtituat, totum aſſem in ſemiſſe contineri recipere limitationem in milite, & ſic illa verba, *niſi ſit miles*, non ſolùm rationis, ſed etiam dicti præcedentis exceptionem continere, & quidem neceſſario: nam, ſi continent exceptionem rationis, vt certi iuris eſt, debent etiam per conſequentias continere exceptionem dicti, quippè, quod ceſſante ratione ceſſat, vt intelligimus ex

Quintò fundamento, quo noſtra ſententia comprobatur: nam ceſſante ratione iuris accreſcendi, debet & ipſum ius ceſſare, cum generaliter ceſſante cauſa diſpoſitionis ceſſet & ipſa diſpoſitio *l. adigere 6. §. quamuis ff. de iur. patro.* Sed ratio iuris accreſcendi, de quo loquimur, cum ſcilicet tractamus de inſtituto ex fundo, vel ſemiſſe non dato cohærede, vel dato eo, qui poſtea defecerit, ceſſat in teſta-
133 mento militis, † ſcilicet, quia ratio eſt, ne teſtator decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, *vt late oſtendimus in 3. cap. quæſt. 2. num. 6. & ſeqq.* quæ ratio ceſſat in milite, quippè, qui poteſt pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere *d. l. ſi miles vnum 6. l. quærebatur 20. d. l. ſi duobus 38. ff. de mil. teſt. d. l. hereditate. 19. §. filiusfa. ff. de caſtr. pec. d. l. ius noſtrum. 7. ff. de reg. iur. d. §. hereditas, verſ. Neque enim Inſt. de hæred. inſt.* Debet igitur in eo ceſſare ius accreſcendi, de quo loquimur. *Et ita argumt Vlpianus in d. l. ſi miles vnum. 6. ff. de mil. teſt. Paulus in d. l. ſi duobus. 38. ff. eod. & Tryphoninus in d. l. hereditatis. 19. § filiusfa. ff. de caſtr. pec. Et poſt eũ gl. in d. l. ſi duobus. 38. in verb. ſi duobus, verſ. Sed erit ſpeciale ff. de mil. teſt. Dec. in d. l. 1. num. 9 in fi. C. eod. & in d. rub. C. quand. non pet. part. in 2. lect. num. 4. Mantic. de con. vlt. vol. d. lib. 6. tit. 1. num. 16. Ruſtic. in d. l. cum anus 101. in præm. cap. 2. nu. 88. ff. de cond. & de. Hoto. in epit. tit. ff. de vſufr. accr. num. 12. & Ill. quæſt. 44. & verſ. 37. num. 12.*

Sextò probatur hæc ſententia, quia in teſtamento militis ea tantùm locum habent, quæ procedunt à voluntate teſtatoris, non etiam ea, quæ veniunt ex pote-
135 ſtate, & ſubtilitate iuris † *d. l. quamquam. 3. C. de teſta. mil. d. l. ſi certarum. 18. §. fin. ff. eod.* Sed ius accreſcendi, de quo loquimur, nõ procedit a volũtate teſtatoris: tunc enim ab ea procedit, cum teſtator duos, aut plures coniunxit, quo caſu etiam in teſtamento

mento militis admittimus ius accreſcen-
di; *vt dictum eſt ſupra num. 5. & 9.* ſed proce-
dit à mera poteſtate, & ſubtilitate iuris *l.*
interdum. 13. §. 1. ff. de hæred. inſt. & nos latè oſten-
dimus in 2. cap. quæſt. 2. num. 45. & ſeqq. ſcili-
cet, quia ideò inducitur, ne teſtator pro
parte teſtatus, & pro parte inteſtatus de-
cedat, *vt dictum eſt,* quod ea ratione fuit
receptum, ne idem defunctus, qui ab hæ-
rede repræſentari debet, reſpectu cauſæ
diuidatur, & partim repræſentetur ex
cauſa teſtati, & partim ex cauſa inteſtati,
vt diximus in 8. cap. qu. 4. num. 26. quæ mera
eſt iuris ciuilis ſubtilitas, *vt in propoſito con-*
ſiderat Soc. Sen. in l. ſi mihi, & tibi. 12. in fin. prin.
ff. de leg. primo. Quamobrem dicimus ius
136 accreſcendi † eſſe de ſubtilitatibus iuris
ciuilis, *vti videre eſt apud Decia. conſ. 83. num.*
87. vol. 4. Vigl. in d. §. hæreditas, num. 5. Inſt. de
hæred. inſt. & induci ex iuris fictione, & in-
terpræatatione extenſura, non etiam præ-
137 ſumptiua, *vt ſcribunt Bald. in cap. 1. §. fin. nu.*
2. verſ. in text. ibi, De ſucceſſ. feud. Purp. in d.
rub. C. quand. non pet. part. nu. 14. Non enim
inſpecta veritate fieri poteſt, vt, qui de-
dit fundum, aut ſemiſſem, cenſeatur vo-
luiſſe dare totam hæreditatem, *vt ait Vigl.*
in d. §. hæreditas, nu. 5. Inſt. de hæred. inſt. Non
debet igitur in teſtamento militis habere
locum.

Nec obſtat, ſi dicatur, imò etiam in te-
ſtamento militis locum habere tacitas, &
pręſumpras voluntates, ſiuè coniecturas,
138 † *vt latè oſtendunt Mantic. de con. vlt. vol. d. lib.*
6. tit. 1. num. 16. & Ruſſin. in d. l. cum auus. 101.
in proem. cap. 2. num. 88. quia reſpondeò, id
procedere, quoties verba, ſecundum ſui
naturam, & propriam ſignificationem,
non repugnant, ſed talem interpræatatio-
nem patiuntur. Cœterum, quoties re-
pugnant, vt euenit, cum quis inſtituit vnũ
ex fundo, vel ſemiſſe, & ex tacita, ſeu prę-
ſumpta mente defuncti volumus inter-
prætari, eum voluiſſe inſtituere in tota
hæreditate, verius eſt, in teſtamento mi-
litis non habere locum huiuſmodi tãtas,
& præſumptas voluntates, quia ſunt po-
tius legum ſubtilitates, quàm voluntates
teſtatorum, *vt dictum eſt, & clarius ex ijs pate-*
bit, quæ dicemus infra num. 136. & ſeqq.

Septimò confirmatur hoc ipſum ea ra-
tione, quia valet argumentum à tempore
139 ad rem, † *vt in ſpecie teſtamenti militaris arguit*
Tryphoninus in l. miles. 41. in prin. verſ. Et, quia
diximus ff. de mil. teſt. Sed in teſtamento mi-
litis non habet locum ius accreſcendi ra-
tione temporis, quia, ſi inſtituat hæredẽ
ad tempus, poſt illud ſuccedunt venien-
tes ab inteſtato *d. l. miles ita, in prin. verſ. Sed,*
ſi ita, & ſimili modo, ſi inſtituat ex tempo-
re, interim cauſa inteſtati locum habet *d.*
miles ita, in prin. verſ. His conſequens eſt; Nec
igitur habebit locum ratione rei. *Ita ar-*
guunt Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Fulge. hic C.
de teſta. mil. Duar. ad tit. ff. eo. cap. 6.

Nec eſt, quod reſpondeas, argumentum
valere data paritate rationis, hic autem
diuerſam eſſe rationem, qua, cum inſti-
tuit ex tempore, manifeſtè excludit tem-
pus medium, quod non videtur, poſſe
dici, cum ſimpliciter inſtituit hæredem
ex re certa, vel aliqua parte hæreditaris,
Quomodo reſpondet (ſub dubio tamen) Iaſ. in d. l.
1. num. 13. C. de teſta. mil. quia verius eſt,
imò reſpectu voluntatis parẽ eſſe vtriuſ-
que rationem: nam, quemadmodum, qui
inſtituit poſt decennium, non cenſetur
velle inſtituere ante, ita etiam, qui inſti-
tuit in fundo, vel ſemiſſe ſi voluntatem
ſpectes, non cenſetur velle inſtituere in
toto: Nec enim quiſquam tàm fatuus eſt,
qui non animaduertat fundum, aut ſe-
miſſem non eſſe totam hæreditatem, *pro-*
ut latius oſtendemus infra num. 142. & ſeqq.

Octauò, & vltimò probatur hæc ſen-
tentia argumento ducto ab vna ſpecie
140 iuris accreſcendi ad aliam †: nam, quem-
admodum pars ſerui communis, quem
vnus ex condominis manumittebat, per
ius accreſcendi pertinẽbat quidem ad cõ-
dominum, ſi manumiſſor erat paganus,
ſed non, ſi erat miles *l. 1. C. de comm. ſeru.*
man. §. vlt. Inſt. de donat. ita etiam dicendum
eſt in partibus hæreditatis, vt, licet ac-
creſcant, ſi teſtator ſit paganus, non ta-
men debeant accreſcere, ſi ſit miles.

Neque huic ſententiæ aduerſantur cõ-
141 traria: nam ad primum † reſpondent nõ-
nulli, aliud eſſe, ſi miles inſtituat aliquem
in re certa, puta fundo, aliud verò, ſi in
quota, quia priore caſu non accreſcet
reſiduum inſtituto, poſteriore verò ac-
ſcet. *Ita reſpondent gl. in d. l. ſi miles vnum. 6.*
in verb. creditur ff. de mil. teſt. Imol. in d. l. cogi.
16. §. ſed, & ſi miles, verſ. Aduerte tamen ff. ad
Treb.

Verùm hæc diſtinctio meritò fuit ab
142 omnibus improbata, † ideſt, tàm ab ijs,
qui communem, quàm ab ijs, qui noſtrã
ſequuntur opinionem, *vt ab Alex. in d. l. 1.*
num. 9. verſ. Sed iſta opinio, & ibi Iaſ. num. 11.
verſ. Quam diſtinctionem C. de teſt. mil. Mantic.
de con. vlti. vol. d. lib. 6. tit. 1. num. 26. verſ. Sed
hæc diſtinctio, Nam, cum inter huiuſmodi
ſpecies non poſſit probabilis diuerſitatis
ratio afferri, *vt ait Alex. in d. l. num. 9. verſ.*
Sed iſta opinio, Conſequens eſt, vt inter eas
ius diuerſum conſtitui non debeat. Itaq;
aut vtroque caſu locum habere debet ius
accreſcendi, vt veteres cenſuerunt, aut
neutro, vt nos verius arbitramur.

Nec obſtat, ſi dicatur, imò magnam vi-
deri diuerſitatis rationem, quia, cum mi-
les vnum inſtituit in re certa, verba clara
ſunt, & clarè ex ijs colligitur, eius volun-
tatem non eſſe, vt reſiduum patrimonij
ad eum pertineat, *vt declarant Galuan. in d. l.*
centurio. 15. nu. 145. in fi. ff. de vulg. & Mantic.
d. lib. 6. tit. 1. num. 28. quod non videtur
poſſe dici, cum inſtituit ex quota, quia
verius eſt, idem eſſe in vtroque caſu: nam,
ſi voluntas militis dicitur clara, quando
inſtituit hæredem ex fundo, dicetur etiã
clara, quando inſtituit hæredem ex ſe-
miſſe, quia, quemadmodum, qui dat fun-
dum, non vult dare totam hæreditatem,
ita etiam, qui dat ſemiſſem, ſine dubio
non vult dare totum. Et, quamuis dica-
mus, in ſemiſſe totum contineri *d. §. hære-*
ditas, verſ. Non autem Inſt. de hæred. inſt. hoc

tamen non fit, ex voluntate teſtatoris, ſed poteſtate iuris *d. l. interdum 13. §. 1. ff. eod.* & mera iuris ſubtilitate, quæ, licet admittatur in teſtamento pagani, non tamen admittitur in teſtamento militis, *vt ſupra dictum eſt.* Non eſt igitur inter has ſpecies diſcrimen aliquod conſtituendum.

Quamobrem aliter ad argumentum
143 contrarium reſpondendum eſt, † nempè negando militem in ſpecie *d. l. 3.* totum hæreditatis aſſem non diſtribuiſſe, quia, licet tres tantum vncias diſtribuerit, earum tamen appellatione totam complecti voluit hæreditatem, vncias pro partibus accipiendo. Itaque, dum dixit, Inſtituo filiam ex duabus vncijs, & vxorem ex vncia, perinde eſt accipiendus, atque ſi dixiſſet, inſtituo filiam in duabus partibus, ſeu tertijs, & ſic vncijs (vt aiunt) groſſis totius hæreditatis, vxorem verò in alia tertia. *Ita reſpondent Bald. in d. l. 1. num. 1. verſ. Vel ibi, & ibi Alex. num. 9. verſ. Et reſpondet, & verſ. Et tenendo, Dec. num. 9 verſ. Sed ad illum text. C. de teſt. mil. Imol. in d. l. 1. §. ſi ex fundo, num. 86. verſ. Interdum verò, & num. 88. verſ. & per prædicta etiam ff. de hæred. inſt. Ang. de Gamb. de teſta. d. gl. 2. num. 5. Vigl. in d. §. hæreditas, num. 8. Inſt. de hæred. inſt. Duar. ad tit. ff. de mil. teſta. cap. 6. Et eſt de mente eiuſdem Bald. in d. l. 1. num. 3. C. de teſt. mil. dicentis in ſpecie d. l. 3. teſtatorem confusè, non diſtributiuè diſpoſuiſſe.*

Nec obſtant illa verba, *de reſiduis portionibus*, & illa *quæ ſextantem accepit*, quæ videntur ſignificare, militem non diſtribuiſſe totam hæreditatem, ſed tres tantum eius
144 vncias, & ſic quadrantem. † *Qua ratione Iaſ. in d. l. 1. num. 12. verſ. Secundò facit C. de teſt. mil. & alij plerique mox ſupradictam reſponſionem improbarunt*, quia reſpondeo, non eſſe illa verba militis, ſed Imperatoris, qui conſiderat reſiduas portiones, non ſpectata ſignificatione vnciarum, ſecundùm militis intentionem, ſed ſecundùm ius, *vt reſpondet Dec. in d. l. 1. num. 9. verſ. Sed replicari poteſt C. de teſt. mil. & dici poſſe fatetur etiam Iaſ. in d. num. 12. verſ. Secundò facit*: Hoc enim ſignificat Antoninus, militem, qui filiam inſtituit in duabus vncij, & vxorē in vncia, cenſeri voluiſſe hæreditatem in tres partes diſtribuere, & filiæ, quæ duas vncias, & ſic inſpecta ſignificatione iuris ſextantem accepit, relinquere duas partes, vxori verò, quæ vnciam accepit, relinquere tertiam partem, niſi fortaſſis vlterius progreſſus miles aliquid in teſtamento diſpoſuerit de reſiduis portionibus, ideſt; de reliquis vncijs, quæ ſecundum iuris ſignificationem ſuperſunt ad complendum hæreditatis aſſem, nam tūc non poſſet dici totam hæreditatem voluiſſe in tres partes diuidere, cum de alijs diſponendo ſuppoſuerit, plures, quàm tres eſſe ſuæ hæreditatis partes.

Hinc intelligimus, in eius legis ſpecie, filiam, & vxorem, quæ totam hæreditatem conſequuntur, non dici quicquam
145 habere per ius accreſcendi, † quia verè nihil eis vltra datum accreſcit, ſed potius dici habere totam hæreditatem ex diſpoſitione teſtatoris, qui eam in tres partes diſtribuit, quas vncias nominauit: Perinde enim eſt, ac, ſi dixiſſet, Inſtituo filiam ex beſſe, vxorem vero ex triente; *Ita declarant Bald. in d. l. 1. num. 3. verſ. Vel ibi, & ibi Dec. num. 9. verſ. Sed replicari poteſt C. de teſt. mil.* Quod non obſcurè denotant illa verba, *in tres partes diuiſiſſe eum apparet hæreditatem*, quippè, quæ ſignificant, inſtitutas habere hæreditatem ex diuiſione, & ſic diſpoſitione teſtatoris, non etiam ex diſpoſitione legis, & ſic iure accreſcendi, *vt animaduertit Dec. in d. l. 1. num. 9. verſ. Sed replicari poteſt.* Hinc fit, vt locus ille, malè trahatur à noſtris ad eam ſpeciem, in qua miles ex fundo, vel ſemiſſe hæredem ſcripſit: Nec enim eadem eſt vtriuſque ſpeciei ratio, ſcilicet, quia in fundo, vel ſemiſſe non poteſt totus es, niſi poteſtate & ſubtilitate iuris contineri *d. §. hæreditas, verſ. Et ſi vnum, Inſt. de hæred. inſt. coniuncta d. l. interdum. 13. §. 1. ff. eod.* cum alioquin in tribus vncijs, ideſt, partibus etiam ex voluntate teſtatoris tota hęreditas contineri poſſit, *vt ſcribit Vigl. in d. §. hæreditas num. 6. Inſt. de hær. inſt.*

Denique non obſtant, illa verba, *inſtitutio etiam iure communi accepit authoritatem*, quę videntur ſignificare, declarationem illā fieri ſecundum ius commune, ideſt, ſecūdum id ius, quod in teſtamentis paganorum obtineret; Vnde, quia in teſtamentis paganorum tota hæreditas ad inſtitutos in tribus vncijs non, niſi per ius accreſcendi pertineret, idem videtur procedere in teſtamento militis, quia reſpondeo, Primò data ſpecie ſimili, idē in pagani teſtamēto, quod in teſtamento militis obtinere: Nec enim dicerentur hæredes habere totam hæreditatem per ius accreſcendi, ſed ex expreſſa diſpoſitione teſtatoris, *ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*

Secundò reſpondeo, ſenſum illorum verborum eſſe, in propoſita ſpecie inſtitutionem non ſolùm ex militis voluntate, ſed etiam ex iure communi accipere authoritatem, ex voluntate militis, ſi vncias, non ſecundùm iuris ſignificationem, ſed ſecundum quod ipſe putauit, accipiamus, ex iure verò communi, ſi accipiamus vncias ſecundum iuris ſignificationem; Miles enim voluit diſtribuere totam hæreditatem, ſed, quia verba, quæ expreſſit, ſecundum iuris ſignificationem non poſſunt totam hæreditatem complecti, ideò talis diſpoſitio debet etiam accipere authoritatem a iure communi, vt ſcilicet ei, quæ ſextantem habuit, dentur duæ partes, ei verò, quæ vnicam, detur alia tertia ad hoc, vt ſeruetur voluntas militis. *Et ita videtur ſenſiſſe Bald. in d. l. 3. verſ. Item not. C. de teſt. mil.*

Et, ſi dixeris, ergo hoc modo intelligendo ſignificat Antoninus, partes inſtitutis accreſcere; reſpondeo, ſi ſpectemus voluntatem militis, nihil accreſcere, quia miles putauit ſe totam hæreditatem diſtribuere, ſed, ſi ſpectemus ſignificationem verborum ſecundum ius, accreſce-

re,

Digitized by Google

re, ſed hoc fieri, vt ſeruetur militis vo-
luntas, ſine qua ius commune non poſſet
in eius teſtamento habere locum. Et ita
videntur ſenſiſſe, qui dixerunt, in ſpecie
huiuſce legis habere locum ius accreſcē-
di ex voluntate militis, *vt Vigl. in d. §, hæreditas num. 5. Inſt. de hær. inſtit.*

Quinimò (quod diligenter annotadum
eſt) probat hic locus, ſi rectè perpendan-
tur eius verba, quando militis diſpoſitio
ſecundum eius mentem non complecti-
tur totam hæreditatem, non habere lo-
cū ius commune, & ſic ius accreſcendi, vt
ibi vult Antoninus, ita demū procedere,
quod ait, inſtitutionem ex iure commu-
ni accipere authoritatem, ſi miles de re-
ſiduis portionibus nō diſpoſuerit, id eſt, ſi
nihil dixerit, ex quo colligere poſſimus,
eum exiſtimaſſe, aliquas hæreditatis par-
tes ſupereſſe. Ergo, ſi ex verbis appa-
reat, eum credidiſſe, adhuc aliquas ſu-
pereſſe partes, & ſic noluiſſe complecti
totam hæreditatem innuit Antoninus, in-
ſtitutionem non accipere authoritatem
ex iure communi, & ſic non accipere ius
accreſcendi. Sed ſic eſt, quod, quando
miles dicit, inſtituo in ſemiſſe, vel, inſti-
tuo in fundo, clarè patet ex verbis, eum
noluiſſe diſponere de tota hæreditate,
quia nemo tam fatuus eſt, qui credat ap-
pellatione ſemiſſis totum contineri, aut
appellatione fundi contineri totam hæ-
reditatem. Ergo etiam ex ſententia An-
tonini, non poterit in his caſibus habere
locum in teſtamento militis ius commu-
ne, & ſic primum hoc argumentum con-
tra veteres retorquetur.

Denique, licet in propoſita ſpecie te-
ſtamentum ex iure communi accipiat au-
thoritatem, quoad hoc, vt teſtator cen-
ſeatur inter hæredes inſtitutas totum hæ-
reditatis aſſem diſtribuiſſe, non tamen ex
eodem iure communi accipiet authori-
tatem, vt, ſi altera ex iis deficiat, eius
portio debeat ad cohæredem pertinere,
quia, cum ſint omnimodo diſiunctæ, tam-
quàm ad diuerſas hæreditatis partes in
diuerſis orationibus vocatæ, Conſequēs
eſt, vt inter eas non ſit iuri accreſcendi
locus, *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 19. & dicemus infra num.* Et hoc non obſtan-
te, quod tractetur de hæreditate, quia
etiam in ea ceſſat ius accreſcendi inter
omnimodo diſiunctos, quoties non eſt
abſurdum quem decedere pro parte te-
ſtatum, & pro parte inteſtatum, *vt diximus in 5. cap. qu. 41. num. 10.*

146 Ad ſecundum verò reſpondeo † primò,
negando hæredes ibi inſtitutos quicquam
habere ex iure accreſcendi, quia totum
habent ex diſpoſitione militis, qui totam
hæreditatem ſuam particulariter diſtri-
buerat, inſtituendo vnum in prædijs vr-
banis, alterum in ruſticis, tertium in alijs
rebus: nam particularis omnium rerum
diſtributio habetur pro vniuerſali, non
147 particulari diſpoſitione † *l. quid ergo. 92. ff. de leg. 1. Ibi reſpondeat Imol. in l. 1. §. ſi ex fundo num. 45. verſ. Nec obſtat, & num. 47. verſ. Et ſic patet, & num. 87. verſ. Nec obſtat, & num. 88. verſ. Et per prædicta, & in d. l. cogi. 16. §. ſed, & ſi miles, verſ. Aduerte tamen, Alex. in d. l. 1. num. 9. verſ. Et reſpondet Imola, & ibi Dec. nu. 9. verſ. Secundo pro commun. C. de teſt. mil. Soc. Iun. in d. l. centurio. 16. num. 89. ff. de vulg. Et rectè, quicquid Iaſ. in d. l. 1. num. 12. C. de teſt. mil. & alij plerique conſentiunt.*

Nec obſtat, quod huiuſmodi diſtribu-
tio contineat res tantum particulares, nō
148 etiam ipſam vniuerſitatem, † ideòque,
quatenus cenſetur hæredes vniuerſales,
non poſſit id fieri, niſi per ius accreſcen-
di, quia reſpondeo, quando miles diſtin-
guit ſpecies bonorum, licet, quoad figu-
ram loquēdi videatur inſtituere in rebus
particularibus, inſpecto tamen militari
priuilegio cenſeri inſtituere in vniuerſi-
tate, quia ſpecies bonorum à milite di-
ſtinctæ pro diuerſis vniuerſitatibus acci-
piuntur, propterea, quod dantur huiuſ-
modi inſtitutis actiones, vt hæredibus
vniuerſalibus, non iure accreſcendi, ſed
vi, & poteſtate diſpoſitionis militaris *d. l. cogi. 16. §. ſed, & ſi miles ff. ad Trebell.*

Secundò reſpondeo, dato, quod dici
poſſint aliquod habere per ius accreſcen-
di, id procedere, quoties ex verbis teſta-
toris apparet, talem fuiſſe ipſius volun-
tatem; Tunc enim inſtitutio à milite fa-
cta dicitur capere authoritatem etiam à
149 iure communi, *vt patet ex d. l. quamquam. 3. C. de teſt. mil. ſecundum ea, quæ ſupra diximus.*
Tunc autem dicitur apparere de volun-
tate militis, quando conſtat ex verbis,
eum voluiſſe diſtribuere totam hæredita-
tem inter inſtitutos: nam, licet eo caſu
verba ſecundum interpretationem iuris
non videantur deſeruire, tamen, vt mi-
litis voluntas ſeruetur, debet eius diſpo-
ſitio accipere vim, & authoritatem à iure
communi, & ſic debet inſtitutis accreſce-
re id, quod ſpectata ſignificatione ver-
borum ſecundum ius non videretur da-
tum, quo caſu dicentur inſtituti non ha-
bere quicquam per ius accreſcendi, ſi ſpe-
ctemus voluntatem militis, ſed habere
per ius accreſcendi, ſi ſpectemus ſignifi-
cationem verborum ſecundum ius, vt
euenit in ſpecie *d. l. ſi certarum*: nam miles
voluit totam hæreditatem diſtribuere in-
ter hæredes inſtitutos, ſed, quia fecit
diſtributionem rerum, non hæreditatis,
quæ ſecundum ius longè à rebus differt,
ideò ad ſeruandam militis voluntatem,
neceſſario debet eius diſpoſitio ſumere
vim à iure communi, & ita accipi, quaſi
miles inſtituerit illos hæredes vniuerſa-
les, & res diſtributas per præceptionem
cuique eorum legauerit. Et hoc eſt, quod
ibi Caius ſignificat, dum, *valebit inſtitutio,* inquit, *perindeque habebitur, atque, ſi ſine partibus heredes eos inſtituiſſet, reſque omnes ſuas per præceptionem cuique legando diſtribuiſſet*; Ex quo
intelligimus ſpeciem *l. ſi certarum*, non dif-
150 ferre † à ſpecie *l. quamquam*, niſi in genere
diſtributionis: nam in vtraque lege mi-
les voluit diſtribuere totam hæreditatē,
ſed *in l. quamquam*, diſtribuit in res partes,
quas vncias appellauit, At *in l. ſi certarum*,
non diſtribuit in partes, ſed in ſpecies
bono-

bonorum; Sed, quia in vtroque caſu verba à milite expreſſa ſecundum ſignificationem iuris non operabatur id, quod miles habuerat in animo, ſcilicet, quia, qui dat vnciam ſecundum ſignificationē iuris non dat tertiam partem, ſe tantùm duodecimam, &, qui duas vncias, non dat beſſem, ſed ſextantem, & ſimili modo, qui dat omnes res hæreditarias, non cenſetur dare totam hæreditatem, ideò, vt ſeruetur militis voluntas, debet eius diſpoſitio ſumere authoritatem etiam à iure communi, vt ſcilicet inter huiuſmodi inſtitutos poteſtate iuris diſtribuatur tota hæreditas ſeruata voluntate militis reſpectu partiū, aut rerum, ſed ex hoc nō rectè quis inferet ad alias ſpecies, in quibus miles non diſtribuit totam hæreditatem, aut, in quibus tractatur de parte vni aſſignata per ius accreſcendi alteri deferenda, quia hoc neutra ex lege deduci poteſt, imò potiùs contrarium, *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num.* 98.

151 Ad tertium reſpondeo, † illa verba non ita eſſe intelligenda, quaſi quærat Papinianus, an in ſpecie à ſe propoſita bona paganica, *Perinde Titio accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet* à milite, ſed, an perinde accreſcant, ac, ſi partem eiuſdem hæreditatis accepiſſet à pagano, vt comparatiò fiat inter teſtamētum pagani, & teſtamentum militis, & hoc in ſumma quæratur, an, quemadmodum in teſtamento pagani locum habet ius accreſcendi inter cohæredes, ita etiam locum habere debeat in teſtamento militis: Paria enim ſunt dicere, capere partes eiuſdem hæreditatis, vel, capere partes ex teſtamento pagani, quippè, cuius non, niſi vna, eſt, & eadem hæreditas, cum alioquin militis hæreditates ſaltem inſpecto priuilegio duæ ſint. Reliqua deſiderantur.

S V M M A R I V M.

1 *Contrariorum eadem eſt diſciplina.*

2 *Contrariorum vno cognito, cognoſcitur, & aliud.*

3 *Ius accreſcendi ceſſat, quando ſocius facit partem, & num.* 14

4 *Qui facit partem ius accreſcendi excludit; qui non facit partem ius accreſcendi non excludit.*

5 *Facere partem nihil aliud eſt, quàm ius accreſcendi impedire.*

6 *Aliud eſt capere partem, aliud facere partem.*

7 *Capere partem eſt portionem ſibi aſſignatam realitèr conſequi, & obtinere.*

8 *Facere partem eſt perſonam ſuam connumerare in partibus faciendis*

9 *Facere partem eſt impedire, ne ſocius habeat totum, ſeu eſt facere, vt non niſi partem conſequatur, & num.* 15.

10 *Qui capit partem facit partem, ſed, qui facit partem non ſemper capit.*

11 *Ius accreſcendi ceſſat, quando is, cui portio fuerat aſſignata, ſuam partem capit.*

12 *Ius accreſcendi aſſimilatur vulgari ſubſtitutioni.*

13 *Vulgaris ſubſtitutio expirat aditione primi vocati.*

16 *Ius accreſcendi, vt locum habeat, requiritur, vt portio omnimodè deficiat.*

17 *Portio omnimodè deficere dicitur, quando coniunctus non admittitur ad partem, nec admitti ſperatur aliquo iure actionis, vel retentionis, vel alterius æquitatis per ſe, vel per alium.*

An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa illius, cui portio fuerat aſſignata?

Quæſtio Vigeſima quinta.

HVcuſquè viſum eſt qualitèr ius accreſcendi ceſſet ex cauſa legis, & ex cauſa teſtatoris; Nunc tertio loco expectabatur deciſio illius quæſtionis, AN, & quando ceſſet ex cauſa illius, cui portio fuerat aſſignata? Sed fruſtrà? Deeſt etenim ab Excellētiſſimi huius Auctoris manuſcriptis eius diſcuſſio, licet eius defectus exactiſſimo huic tractatui, aut nullum, aut certè modicum incommodum videatur afferre; Nam cū *in cap.* 7. *qu.*21. actum ſit, Quando ius accreſcendi locum habeat ex cauſa vocati, cui ſcilicet portio fuerat aſſignata? facilè in cōtrarium intelligi poterit, Quando ex ipſius cauſa locum non habeat, ſed ceſſet?
1 Quia cōtrariorum eadem eſt diſciplina, †
vt cognito vno, cognoſcatur, & aliud
2 † *l. & ſi contra* 35. *ff. de vulg. & pupill. l.* 1. *ff. de*
his, qui ſui, vel al. iur. ſunt, & princ. inſt. eod.
Et generalitèr quidem dicendum eſt,
3 ceſſare, ſi is partem faciat, † *vt ſcribunt*
Bart. in l. re coniunctis. 89. *num.* 41. *& ibi Rip.*
num. 140. *Alciat. num.* 47. *& alij relati in d. qu.*
21. *num.* 2. quia, vt ibi ſubijcitur *num.*2. qui
4 facit partem, ius accreſcendi excludit, †
qui vero non facit, non excludit, quia in
effectu, *vt ſcribit hic idem auctor ſupra cap.* 6.
quæſt. 14. *num.*28. facere partem nihil aliud
5 eſt, † quàm impedire ius accreſcendi.
Quando autem is, cui portio fuerat aſſignata faciat, aut non faciat partem, ſi
quæramus, illud prius ſciendum eſt, aliud
6 eſſe capere partem, † aliud facere partē:
7 & quidem capere partem † eſt partem ſibi
aſſignatam realitèr conſequi, & obtine-
8 re; facere verò partem † eſt perſonam
ſuam numerare in partibus faciendis *l.* 1.
§. *vlt. ff. de coll. bon.* & hoc modo impedire,
ne ſocius habeat totum, ſiuè facere, vt
9 non niſi partem conſequatur † *l. Papinia-*
nus. 8 §. *quoniam autem quarta ff. de inoff. teſt. l.*
planè. 34. §. *ſi coniunctim, & §. inde dicitur, &*
l. huiuſmodi. 86. §. *ſi Titio, & Mævio ff. de leg.* 1.
Ex quibus conſequitur, vt qui capit, vri-
10 que faciat partem; † Sed è contrà, qui
facit partem, non ſemper capiat, quia interdum euenit, vt vnus ex ſocijs non capiat ſuam portionem, & tamen faciat partem, *d. cap.* 7. *qu.* 21. *ſuprà*, vbi hæc omnia latiùs explicantur. Hiſce poſitis cum quærimus, An, & quando is, cui portio fuerat aſſignata, faciat partem, vt ex cauſa eius dicatur ceſſare ius accreſcendi, duo caſus erunt principalitèr diſtinquendi, quorum

Primus

Primus erit, quando is realitèr capit, &
admittitur ad ſuam partem, Et tunc ab-
ſque dubio faciet partem, & conſequen-
11 tèr ex cauſa eius ius accreſcendi ceſſabit †
l. vn. §. vbi autẽ legatarÿ C. de cad. toll. l. ſi pluribus.
12 *33. ff. de leg.* 1. quia hoc ius eſt ſimile † vul-
gari ſubſtitutioni *d. qu. 21. num. 12.* ſed vul-
garis ſubſtitutio ceſſat ex cauſa eius, cui
res fuerat primo gradu aſſignata, ſi is eã
13 conſequatur, ſeù capiat † *l. poſt aditum. 5.
C. de impub. & al. ſubſt.* Ergo ſimili modo
ceſſare etiam debet ius accreſcendi ex
cauſa eius, cui portio fuerat aſſignata,
ſi is eam capiat, ſiuè ad eam admittatur,
Et ita ratiocinatur Doctiſſimus hic Au-
ctor *in d. qu. 21. num. 12. & ſeqq.* vbi latiùs
hoc explicat, & ampliat.

Secundus caſus erit, quando is, cui
portio fuerat aſſignata realiter ipſi eam
non capit, ſed tamen ſuam perſonam nu-
merat in partibus faciendis, & tunc pari-
ter dicendum eſt, eum facere partem, *vt
ſuprà,* & conſequenter ex cauſa ipſius ceſ-
14 ſare ius accreſcendi, † quia cùm hoc mo-
15 do impediat ne ſocius habeat totum, † *vt
dictum eſt,* vtique ex cauſa eius ceſſabit ius
accreſcendi: Et ratio euidens eſt, quia
inter cœtera requiſita iuris accreſcendi,
hoc vnum eſt, vt portio quæ debet accre-
16 ſcere omnimodo deficiat † *ſuprà cap. 7. qu.
36. num. 1.* ideſt, vt is cui portio fuerat aſ-
ſignata ad eam non admittatur, nec ad-
mitti ſperetur aliquo iure actionis, vel
retentionis, vel alterius æquitatis per ſe,
17 vel per alium, † *ex traditis in d. qu. 36. num. 5.*
Sed quando facit partem, portio non de-
ficit omnimodò, ideſt omnibus prædictis
modis, *vt videre eſt in d. qu. 36. & ſeqq.* ergo
ex cauſa eius ceſſare debebit ius accre-
ſcendi. Et hæc quidem dicuntur gene-
ralitèr loquendo.

Sed ſpecialitèr ſi quæratur, An, &
quando is, cui portio fuerat aſſignata
partem faciat, vel non faciat ad impe-
diendum, vel non impediendum ius ac-
creſcendi, tria conſiderare oportet.
Primò cauſam, propterquam non admit-
titur, & de hoc actum eſt, *cap. 7. qu. 22. &
ſeqq.* Secundò modum, quomodo nempè
non admittatur, & de hoc dictum eſt *d.
cap. 7. qu. 36. & ſeqq.* Tertiò tempus, quo
debet deficere, An ſcilicet ante acquiſi-
tionem, vel poſt, tàm in proprietate,
quàm vſufructu, & de hoc viſum eſt *d.
cap. 7. qu. 59. per totam,* & tàm in vltimis vo-
luntatibus, quàm in actibus inter viuos,
ſuprà cap. 4. qu. 4. num. 26. Cum igitur hæc
omnia in dictis locis fusè diſcuſſa ſint, cõ-
ſequens eſt, vt verum ſit, quod ſuprà di-
ximus, omiſſionem, aut amiſſionem hu-
ius quæſtionis, locupletiſſimo huic tra-
ctatui, aut modicùm, aut nihil obeſſe.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi ceſſat, ſi is, cui portio deberet accre-
ſcere, neque per ſe, neque per alium ad ſuam
portionem admittatur, & cur, num. 2.*

3 *Ius accreſcendi ceſſat, ſi is, cui portio deberet ac-
creſcere, fuerit ad ſuam portionem admiſſus de
iure ſpeciali.*

4 *Ius accreſcendi ceſſat, ſi is, cui portio deberet ac-
creſcere, poſt acquiſitionem, ſuam portionem
amiſerit.*

5 *Ius accreſcendi ceſſat, ſi is, cui competere deberet,
ei renuntiauerit.*

An, & quando ius accreſcendi ceſſet ex cauſa illius, cui portio deberet accreſcere.

Quæſtio Vigeſima ſexta.

SVpereſt, vt quartò, & vltimò loco di-
ſpiciamus, Quamobrem ceſſet ius ac-
creſcendi ex cauſa illius, cui portio de-
beret accreſcere. Conſtat autèm qua-
tuor potiſſimum ceſſare caſibus.

Primò enim ceſſat, ſi is, neque per ſe,
neque per alium fuerit ad ſuam portio-
1 nem admiſſus, † *vt oſtendimus in 7. cap. qu. 70.
2 num. 2.* ſcilicet, quia, † cum portio por-
tioni accreſcat, *l. ſi Titio. 39. in fi. ff. de vſufr.*
Conſequens eſt, vt ei, qui portionem
non habet, nihil poſſit accreſcere, *ſicuti
diximus in eodem 7. cap. qu. 70. num. 1.*

Secundò verò ceſſat, etiamſi fuerit ad
ſuam portionem admiſſus, ſi modò talis
admiſſio non fuerit facta iure communi,
& ordinario, ſed iure ſingulari, & pri-
3 uilegiario: † nam ei, qui ad ſuam por-
tionem admittitur de iure ſpeciali ius ac-
creſcendi non competit, *vt oſtendimus in eo-
dem 7. cap. qu. 61. nu. 1. & ſeqq. vbi latè demon-
ſtrauimus, quibus caſibus hoc procedat.*

Tertiò ceſſat ius accreſcendi, etiamſi
ad ſuam portionem fuerit iure communi
admiſſus, dummodò poſt acquiſitionem
4 eam amiſerit: † nam, quia tempore, quo
portio vacat, Portionem principalem
non habet, fit, vt ea, quæ vacat, non
poſſit ei, quaſi portionem non habenti
accreſcere, *ſicuti latè demonſtrauimus in eodem
7. cap. qu. 74. num. 1. & ſeqq.*

Quartò demum ceſſat ius accreſcendi,
etiamſi fuerit ad ſuam portionem de iure
communi admiſſus, & eam non amiſerit,
ſi modo iuri accreſcendi renuntiauerit,
5 *vt ſcribunt Ruin. conſ. 166. num. 11. verſ. Quinti-
mo, & verſ. Idem igitur vol. 1. Men. conſ. 593. in
prin. verſ. Reſpondendum, Quod etiam fuit de men-
te eorum, quos referemus in hoc cap. qu. 27. nu. 3.
& qu. 28. num. 3.* Sed, quia hoc ſupponit
vocatum, & potuiſſe iuri accreſcendi re-
nuntiare, & eidem renuntiaſſe, ideò ra-
tio poſtulat, vt ſeparatim diſpiciamus.
Primò, an iuri accreſcendi renuntiari
poſſit. Secundò, ſi poteſt, quando cen-
ſeatur ei renuntiatum. Tertiò demum,
qui ſint huius renuntiationis effectus.

S V M M A R I V M.

1 *Ius accreſcendi quando renuntiari poſſit.*

2 *Iuri accreſcendi renuntiari non poteſt in heredita-
tibus, & bonorum poſſeſſionibus.*

3 *Iuri accreſcendi renuntiari poteſt in legatis, & fi-
deicommiſſis.*

4 *Iuri non decreſcendi renuntiari non poteſt etiam in legatis, & fideicommiſſis.*
5 *Iuri accreſcendi renuntiari poteſt in contractibus, & alijs viuentium cauſis.*
6 *Pacto fieri poteſt, vt ius accreſcendi locum non habeat in contractibus.*

An, & quando iuri accreſcendi renunciari poſſit.

Quæſtio Vigeſima ſeptima.

ET primæ quidem quæſtionis reſolutio pendet ab ijs, quæ latè diximus *in 8. cap. qu. 4. & ſeqq. & in cap. 9. qu. 34.*
1 *& ſeqq.* Nam quibus caſibus † portio vacans inuito accreſcit, non poteſt haud dubiè iuri accreſcendi renuntiari, quibus verò accreſcit volenti, poteſt. Itaque, ſi tractemus de hæreditatibus, & bonorum poſſeſſionibus, quoniam in ijs regulariter portio vacans inuito accreſcit, *vt oſtendimus in eodem* 8. *cap. qu. 5. num. 32.* Ideò iuri accreſcendi renuntiari non poteſt,
2 † *vt ſcribunt Bart. in l. 1. num. 2. ff. de acq. hæred. Bald. in l. teſtamento. 6. nu. 3. C. de impub. & al. ſubſtit. & in l. vn. num. 24. & ibi Purp. num. 23. verſ. Et ideò, C. quand. non pet. part. Caſtr. in l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. nu. 4 in fi. ff. de leg. 1. Gul. Ben. in cap. Raynutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu. 96. De teſtam. Cagn. in rubr. C. quand. non pet. part. num. 39. Et eſt de mente Iaſ. in l. 1. in prin. verſ. In prima parte C. de impub. & al. ſubſt.* Contra verò, ſi tractemus de legatis, & fideicommiſſis, in quibus portio vacans non accreſcit, niſi volenti, *vt diximus in eodem cap. 8. qu. 8. num. 16.*
3 iuri accreſcendi renuntiari poteſt, † *vt docent gl. in l. neminem. 4. in verb. legata ff. de legat. 2. gl. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. in verb. non poſſe, & ibi Bald. vt ſ. In ea gl. videtur ſic, & Caſtr. num. 4. in fi. Iaſ. nu. 24. ff. de leg. 1. Bald. in d. l. vn. num 24. C. quand. non pet. part. Ang. de Gamb. de teſtam. gl. 42. num. 10. Imol in l. 1. § ſi ex fundo num 63. verſ. Et ibi etiam ff. de hæred. inſt. Gul. Ben. in d. cap. Raynutius, in verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu. 133. verſ. Et pro hoc, Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 3. nu. 19. Duar. lib. 2. de iur. accr. cap. 1.* Planè, ſi tractemus de iure non decreſcendi, quod etiam inuito legatario, aut fideicommiſſario locum habet, *vt diximus in eodem cap. 8. quæſt. 8. num. 1.* magis eſt, vt ei renuntia-
4 ri non poſſit, † *vt ſcribunt gl. in d. l. ſi mihi, & tibi. 12. in prin. in verb. non poſſe, & ibi Bald. verſ. in ea gl. videtur ſic, & Caſtr. num. 4. in fin. Iaſ. nu. 24 ff. de leg. 1. Ang. de Gamb. de teſtam. d. gl. 42. num. 10. Ia. Gand. in d. l. re coniuncti num 73. Duar. d. lib. 2. de iur. accr. cap. 1.* Denique, ſi tractemus de contractibus, & alijs viuentium cauſis, in quibus portio non accreſcit inuito, ſed volenti, quibus caſibus ius accreſcendi in eis locum habere poteſt, *vt oſtendimus in eodem cap. 8. q. 9. num. 5.* magis eſt, vt huic iuri renuntiari
5 poſſit, cum, & ab initio poſſint contrahentes paciſci, vt iuri accreſcendi non
6 ſit locus, † *ſicuti docuit Bald. in cap. qui in Eccleſiarum num. 29. De conſtit.* Igitur, quæcunque videntur ad huius quæſtionis deciſionem neceſſaria, deducenda ſunt ab ijs, quæ diximus *in ſupra relatis quæſt.* ne alioquin cogamur, hic ea repetere, quæ latiùs ibi commemorauimus.

S V M M A R I V M.

1 *Iuri accreſcendi quando cenſeatur renunciatum.*
Quæſtio, An, & quando iuri accreſcendi cenſeatur renunciatum in materia feudali, & Emphyteuticа ſolet eſſe frequentiſſima.
2 *Iuri accreſcendi toties cenſetur renunciatum, quoties, aut ex verbis, aut ex coniecturis colligere poſſumus, talem fuiſſe mentem agentium.*
3 *Iuris accreſcendi nõ ſolùm expreſſè, ſed etiam tacitè renunciari poteſt.*
4 *Renunciatio expreſſa fit verbis renuntiationem continentibus.*
5 *Renunciatio tacita colligitur ex factis, aut dictis, ex quibus per antecedens, vel conſequens neceſſarium deduci poſſit iuris accreſcendi renunciatio.*
6 *Iuri accreſcendi quando cenſeatur expreſſè renunciatum.*
7 *Renunciatio, vel eſt realis, vel perſonalis.*
8 *Renunciatio realis remittit, & aufert ius accreſcendi.*
9 *Renunciatio perſonalis non remittit, vel tollit ius accreſcendi abſolutè.*
10 *Renunciatio realis eſt totius iuris extinctiua.*
11 *Renunciatio realis excludit renunciantem totalitèr, & in perpetuum à iure ſuo.*
12 *Renuncians iuri accreſcendi, ad feudum, vel emphyteuſim redire non poteſt, licet deficiant ij, quibus facta fuit, quando renunciatio eſt realis.*
13 *Renunciatio quando eſt realis, res debet ad eos pertinere, qui, amota perſona renunciantis, eam eſſent habituri.*
14 *Renunciatio realis omnibus prodeſt, qui in re ius habere poſſunt.*
15 *Renunciatio realis omnibus prodeſt, qui in re ius habere poſſunt, non ex propria vi ipſius renunciationis, ſed vigore abdicationis, & priuationis.*
16 *Renunciatio realis prodeſt omnibus, qui amoto renunciante, ius habere poſſunt, non per modum acquiſitionis; ſed per modum remotionis obſtaculi.*
17 *Renunciatio perſonalis non eſt totius iuris extinctiua; ſed tantum ſuſpenſiua.*
18 *Renunciatio perſonalis non excludit renunciantem totalitèr, & in perpetuum, ſed ſolùm quamdiu ſuperſunt ij quorum fauore facta fuit.*
19 *Renunciatio perſonalis, ſi deficiant ij omnes, quorum fauore facta fuit, habetur perindè, ac, ſi nunquã fuiſſet facta.*
20 *Renunciatio perſonalis prodeſt ſolum ijs, quorum fauore facta eſt; ſed non alijs.*
21 *Renunciatio quando realis, quandouè perſonalis cenſeatur; multi caſus diſtinguntur.*
22 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus domini ſimpliciter, eſt realis.*
23 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis in manibus domini ſimpliciter facta, operatur, vt perpetuo excluſo renunciante, fiat locus alijs, putà agnatis, aut domino directo, quaſi finita linea.*
24 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus Domini non ſimpliciter; ſed ad effectum, vt inueſtiatur extraneus, qui non erat comprahen-*

ſus

ſas in antiquis inueſt iuris, eſt realis.

25 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta in manibus Domini non ſimpliciter; ſed ad effectum, vt inueſtiatur extraneus, qui non erat comprehenſus in antiquis inueſtituris, perpetuo excludit renunciantem, & cur n. ſeq. Amplia, vt n. 27.*

28 *Renunciatio feudi, facta in manibus Domini ad effectum, vt inueſtiatur, non extraneus, ſed frater, tamquam de feudo nouo, eſt realis.*

29 *Renunciatio feudi, facta in manibus Domini ad effectū, vt inueſtiatur frater tamquam de feudo nouo, perpetuò excludit renunciantem, etiamſi fratris de nouo inueſtiti linea deficiat.*

30 *Frater fratri morienti ſine filijs, in feudo nouo non ſuccedit.*

31 *Renūciatio feudi facta in manibus domini ad effectū, vt inueſtiatur frater, tamquam de feudo antiquo eſt perſonalis.*

32 *Renunciatio feudi facta in manibus Domini ad effectum, vt inueſtiatur frater, tamquàm de feudo antiquo, non nocet renuncianti, ſi frater ſine liberis moriatur, aut eius linea poſteà deficiatis.*

33 *Renunciatio feudi facta in manibus Domini ad effectam, vt frater inueſtiatur ſimpliciter, in dubio cenſetur perſonalis.*

34 *In dubio cenſetur actam, vt frater inueſtiatur, tamquàm de feudo antiquo, quando frater renunciat feudum in manibus Domini ad effectam, vt frater inueſtiatur ſimpliciter, ideſt non expreſſo an deberet inueſtiri, tamquàm de feudo nouo, an tamquàm de feudo antiquo.*

35 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta non in manibus Domini, ſed fratis, eſt realis, ſi renuncians renunciando omnimodo refutauit feudum, vel emphyteuſim.*

36 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta non in manibus Domini, ſed fratris, cum omnimoda refutatione, renunciantem perpetuò excludit.*

37 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri ſtipulanti, & acceptanti pro ſe, & ſuis hæredibus aut etiam ſimpliciter, cenſetur perſonalis, ſi renunciationis verba ſint concepta in præſens.*

38 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri, non nocet renuncianti, ſi fratris linea poſteà deficiat, & renunciationis verba in præſens concepta ſint.*

39 *Actus agentium non debent operari vltrà eorum intentionem.*

40 *Renuncians per verba in præſens concepta, omni iuri ſibi competenti ex quacunque cauſa, tàm cogitata, quàm incogitata, ius futurum non intelligitur remittere.*

41 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri ſtipulanti, & acceptanti pro ſe ſuis hæredibus, ſeù deſcendentibus, cenſetur perſonalis, quando renunciationis verba, nec in præſens, nec in futurum concepta ſunt, ſed ſunt ſimpliciter prolata.*

42 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis, nec in præſens, nec in futurum concepta, ſed ſimpliciter fratri facta pro ſe & ſucceſſoribus ſtipulanti, non nocet renuncianti, quandocunque fratris linea deficiat.*

43 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri ſine expreſſione perſonarum, in dubio cenſetur perſonalis, ſi verba renunciationis nec in præſens, nec in futurum concepta ſint.*

44 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis facta fratri abſque perſonarum expreſſione, & verbis nec in præſens, nec in futurum conceptis, non nocet renuncianti, ſi fratris linea deficiat.*

45 *Renunciatio ſimplex non trahitur ad ius futurum.*

46 *Paciſcentes non cenſentur de iure futuro cogitaſſe.*

47 *Renunciatio non porrigitur ad ea, de quibus non eſt cogitatum.*

48 *Renunciatio intelligitur rebus ſic ſtantibus, non autē ſuperueniente noua cauſa.*

49 *Renunciatio eſt realis, quando frater renunciat omni iuri, quod habet, aut habere ſperat, vel ſimpliciter, vel per mortem fratris, vel defectum lineæ ipſius.*

50 *Renunciatio eſt realis, quando eſt renunciatum omni iuri, quod renuncians habet, aut habere ſperat ex quacunque cauſa, tàm præſente, quàm futura.*

51 *Renunciatio feudi, vel emphyteuſis cenſetur perſonalis, quando renuncians renunciauit fratri ſtipulanti pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, omni iuri, quod habet, aut habere ſperat.*

52 *Renunciatio feudi, qua frater fratri ſtipulanti pro ſe, & deſcendentibus, renunciauit omni iuri, quod habet, & habere ſperat, prodeſt tantum fratri, & eius deſcendentibus, ſed non alijs.*

53 *Renunciatio feudi, qua frater fratri ſtipulanti pro ſe, & deſcendentibus, renunciauit omni iuri, quod habet, & habere ſperat, non nocet renuncianti, ſi fratris linea deficiat, etiāſi facta ſit cum clauſulis ampliſſimis num. 54. & cum iuramento num. 55.*

56 *Iuramentum recipit omnes qualitates, & conditiones, quas recipit diſpoſitio principalis, ſuper qua interponitur.*

57 *Renunciatio, quæ renunciantem non excluderet, multò minùs excludet eius filios, & deſcendentes ex propria perſona, & proprio iure venientes, licet illius hæredes exiſtant, & renunciatio facta ſit pro ſe, filijs, & hæredibus, & num. 59.*

58 *Quod dicitur renunciationem, nocere hæredibus ex propria perſona venientibus, procedit, quando renunciatio eſt realis.*

60 *Renunciatio realis, filijs, & deſcendentibus ex propria perſona venientibus, plerumque non nocet.*

61 *Renunciatio cenſetur realis, quando verba fuerunt concepta in futurum, & ad commodum omnium quorum intereſt.*

62 *Renunciatio facta ad commodum omnium, quorum intereſt, & concepta in futurum prodeſt omnibus.*

63 *Renuncians totalitèr excluditur à ſuo iure, quando renunciationis verba fuerunt concepta in futurum, & ad commodum omnium, quorū intereſt.*

64 *Renunciatio, per quàm frater renunciat omni iuri, quod habet in feudo, aut habere ſperat, nec addidit alia verba, ex quibus colligi poſſit, an voluerit omnibus proſpicere, an fratri tantùm eiuſque deſcendentibus, eſt realis, & num. ſeqq. ſed contrà num. 71. & ſeqq. uſque ad fin.*

65 *Frater renuncians ſimpliciter omni iuri quod habet, aut habere ſperat, ſibi perpetuò præcludit; Sed contrà num. 72.*

66 *Valet argumentum ab uſufructu ad feudum, uel emphyteuſim; Declara num. 88. & ſeqq.*

67 *Simplex vſusfructus renunciatio totaliter perimit ius renunciantis.*

68 *Vſusfructus extinguitur, & cum proprietate conſolidatur, ſi cedatur extraneo, & num. 97.*

69 *Declaratur textus in cap. 1. De eo qui ſin. ſec. agn. & num. 86. Declara, & num. 115.*

70 *In dubio facienda eſt interpretatio, vt actus aliquid operetur, & non ſit inutilis; Declara, vt num. 116. & num. 121.*

73 *Renunciatio facta iuri, quod quis habet, aut habere ſperat, non excludit ius accreſcendi, ſeù ſuccedendi*

dendi, quod poſteà ſuperuenit; Declara, vt ibi.

74 *Renunciatio in dubio cenſetur perſonalis.*

75 *Renunciatio ſimplex prodeſt quidem fratri, cui facta fuit, & eius heredibus, ſed non alijs.*

76 *Pactum ijs ſolis debet proficere, quibus, vt proſit, paciſcentis intereſt.*

77 *Pactum vnius alijs non prodeſt.*

78 *Vnuſquiſque cenſetur quidem voluiſſe proſpicere ſibi, & ſuis heredibus, ſed non alijs.*

79 *Speciale eſt in Eccleſia, vt ex alterius pacto, ius ei, etiam abſenti acquiratur; Declara, vt num. 80.*

81 *Remittens mihi omne ius, quod habet in re, ſi mihi non acquiritur, remanet apud ipſum remittentem; Declara num. 106.*

82 *Remiſſio generalis non porrigitur ad ius futurum, ſiue ad ea, que poſteà ſuperuenerunt.*

84 *De iuribus futuris non cenſentur paciſcentes, cogitaſſe.*

84 *Renunciatio non extenditur ad ea, de quibus non fuit cogitatum.*

85 *Renunciatio intelligitur rebus ſic ſtantibus, non autem ſuperueniente noua cauſa.*

86 *Renunciatio his tantum debet proficere, quorum contemplatione fit.*

87 *Exceptio quæſita ſingulari ſucceſſori, illius authori non prodeſt.*

88 *Vſusfructus, & vtile dominium differunt.*

Vſusfructus non transfertur in eum, cui ceditur, ſed vtile dominium transfertur.

89 *Dominium vtile tranſit in fratrem, cui renunciatur, & omnes deſcendentes ab eo feudi, vel emphyteuſis capaces, ſed non in extraneos, aut etiam deſcendentes incapaces.*

90 *Dominium vtile, etiam cum non transfertur in eum, cui ceditur non extinguitur, ſed reuertitur ad cedentem, quod ſecus eſt in vſufructu.*

91 *Dominium vtile ceſſum alicui, eo deficiente deberet difficiliùs reuerti ad renunciantem, quàm vſusfructus alteri ceſſus. Et ratio ibi, & num. ſeq.*

93 *Vſusfructus tamquàm ius mere perſonale, nequit in alium transferri.*

94 *Vſusfructus, quotieſcunque ad eum caſum deducitur, vt vel natura, vel hominis facto debeat in alium tranſire protinus extinguitur.*

95 *Vſusfructus extinguitur morte vſufructuarij.*

96 *Vſusfructus extinguitur confiſcatione bonorum vſufructuarij.*

98 *Vſusfructus ſinè ſui interitu à perſona ſeparari non poteſt.*

99 *Vſusfructus interdum de vno in alium transfertur, vt cum quis legat vſumfructum Titio, & eius heredibus, num. 100. vel cum quis ſibi, & ſuis heredibus ſtipulatur vſumfructum num. 101. Sed tunc vſusfructus, qui transfertur non idem eſt cum eo, quem habebat defunctus, ſed alius num. 102.*

103 *Cedens vſumfructum extraneo, eſt eius intentionis, vt vſusfructus debeat in ceſſionarium tranſire, qui tranſitus ſupponit abdicationem cedentis, & num. 107.*

104 *Vſumfructum extraneo cedens, cenſetur prius à ſe eius ſuum abdicare, & ob id licet non valeat ceſſio, valet tamen abdicatio, & extinguitur vſusfructus.*

105 *Dominium vtile tamquam reale, poteſt ſine ſui interitu, à perſona vnius ſeparare, & in alium transferre.*

107 *A priuatione ad habitum non datur regreſſus.*

108 *Ceſſio Dominij non habet præambulam priuationem, ſeù abdicationem cedentis.*

109 *Cedens Dominium, ità demum cenſetur à ſe ius ſeparare, ſi translatio fiat in ceſſionarium.*

110 *Cedens vſumfructum, licet ſit eius intentionis, vt ita demum velit à ſe ius ſeparare, ſi translatio fiat in ceſſionarium tamen talis intentio nihil ad effectum reuerſionis operari poteſt, & ratio n. ſeq.*

111 *Res, quæ ſui natura per pactum extinguuntur, nuda voluntate, ſeù nudo pacto non poſſunt reuiuiſcere, niſi modis legitimis de nouo conſtituantur.*

112 *Ceſſio vſusfructus habet priuationem, & extinctionem præambulam, at ceſſio Vtilis Dominij non.*

113 *Ceſſio vſusfructus prodeſt proprietario, non principaliter, & per modum acquiſitionis, ſed in conſequentiam, & per modum remotionis obſtaculi.*

114 *Ceſſio Dominij vtilis, & ceſſio vſusfructus parificantur, ſi ſumus in caſibus, in quibus cedens totaliter ſe priuat feudo, aut emphyteuſi.*

117 *Renunciatio non dicitur inutilis, quando operatur in fauorem fratis, & eius linea, licet non operetur in fauorem aliorum.*

118 *Renunciatio non poteſt inutilis cenſeri, quando operatur remiſſionem alterius iuris, quod habere poterat renuncians, licet non operetur remiſſionem iuris accreſcendi.*

119 *Renunciatio facta in diuiſione, per quam frater fratri renunciat omne iure, quod habet, aut habere ſperat in feudo, vel emphyteuſi, non amittit ius accreſcendi, licet aliud ius non ſperaretur, quam iſtud; & num. ſeqq: Sed contrà num. 122.*

120 *Magis tolerandum eſt, vt actus ſit inutilis, quàm quòd operetur aliquid præter, aut fortè, contrà intentionem agentis.*

123 *Renunciationis verba in futurum concepta, quando non poſſunt in alio verificari, quàm in iure accreſcendi, illud extinguunt.*

124 *Ius accreſcendi in feudis, & emphyteuſibus ceſſat, quando ſpecialitèr ei fuit renunciatum.*

125 *Ius accreſcendi in feudis, & emphyteuſibus ceſſat, quando fuit renunciatum generaliter, ſi verba in alio verificari nequeunt.*

126 *Specialitèr fieri dicitur etiàm id, quod in vno tantum verificatur.*

Quando cenſeatur iuri accreſcendi renuntiatum.

Quæſtio Vigeſima octaua.

1 POſita autem renuntiandi poteſtate ſequitur, vt videamus, Quando † cenſeatur iuri accreſcendi renuntiatum. In hac autem quæſtione, quæ in materia feudali, & emphyteutica ſolet eſſe frequentiſſima generaliter definiendum
2 eſt, toties † cenſeri renuntiatum, quoties, aut ex verbis, aut ex coniecturis colligere poſſumus, talem fuiſſe mentem agentium: Nam huic iuri non ſolùm ex-
3 preſsè, † ſed etiam tacitè renuntiari po-
4 teſt. Expreſsè, † ideſt verbis renuntia-
5 tionem continentibus, tacitè † verò, ſi quid fiat, aut dicatur, ex quo per antecedens, vel conſequens neceſſarium deduci poſſit iuris accreſcendi renuntiatio.
6 Et expreſsè quidem, quādo † cenſeatur iuri accreſcendi renuntiatum, ſi quæramus, conſtat multum referre, vtrum re-

nunciatio

7 nuntiatio ſit realis, † an verò perſonalis:
8 Nam, ſi realis, † cenſebitur per em remiſ-
ſum, & ſublatum ius accreſcendi, ſi verò
9 perſonalis, non † item, *vt ex ijs patebit, quæ
latiùs infra dicturi ſumus num. 31. & ſeqq. ac per
totam ferè quæſt.* Cuius diuerſitatis ratio eſt,
10 † quia realis eſt totius iuris extinctiua: Ex-
cludit enim renuntiantem totaliter, &
11 in perpetuum à iure ſuo, † *vt ſcribunt Alex.
conſ. 13. nu. 4. vol. 5. Ruin conſ. 1. nu. 20. vol. 1.
Hend. d. conſ. 36. nu. 11. vol. 1. Menoch. conſ. 323.
nu. 63. Pereg. conſ. 7. nu. 35. vol. 3. Gratian. cap.
346. diſcept. forenſ. nu. 17.* adeò, vt etiamſi
deficiant ij, quibus facta fuit, non tamen
renuntians ad feudum, vel emphyteuſim
12 redire poſſit, † ſed res debeat ad eos per-
tinere, qui amota perſona renuntiantis
eam eſſent habituri, puta ad agnatos, ſi
qui ex vocatis ſuperſunt, aut ijs deficien-
13 tibus ad Dominum, quaſi finita linea †
*cap. 1. & ibi Bald. in prin. de eo, qui fin. fac. ann.
Aug. conſ. 287. nu. 10. Alex. in l. qui Roma. 122.
§. duo fratres n. a. 60. verſ. Niſi illa renuntiatio ff.
de verb. oblig. Ruin. conſ. 7. nu. 38. vol. 1. Tiraq.
de iur. primog. qu. 86. num. 7. Hend. d. conſ. 36.
num. 11. vol. 1. Menoch. d. conſ. 323. an. 63. &
conſ. 335. nu. 30. Surd. conſ. 518. nu. 14. Pereg. de
fideicomm. art. 52. nu. 74. in prin. & verſ. Et cum
Bart.* Quamobrem dicimus, renuntiatio-
nem realem omnibus prodeſſe, qui in re
14 ius habere poſſunt † *l. & heredi. 22. §. fin. ff.
de pact. Et ſcribunt gl. in d. cap. 1. in verb. obſtan-
te, de eo, qui fin. fac. agn. Alex. in d. §. duo fra-
tres nu. 60. verſ. Non obſtat, & ibi Soc. Iun. nu.
140. Surd. d. conſ. 517. nu. 14. Pereg. conſ. 101.
nu. 6. vol. 1.* non quidem principaliter, &
ex propria vi ipſius renuntiationis, quaſi
per eam cenſeatur ius alijs acquiſitum,
ſed per quandam conſequentiam, & vi-
15 gore abdicationis, & priuationis, † *vt
declarant Bald. in d. cap. 1. nu. 4. verſ. Dic, quod
hic prodeſt, de eo, qui fin. fac. agn. Caſtr. in d. §.
duo fratres num. 4. verſ. Ego dico, & ibi Soc. Iun.
nu. 142. & Zaz. nu. 31. Ruin. conſ. 166. nu. 11.
verſ. Et propterea vol. 1.* ſcilicet, quia amoto
eo, qui in re ius habere poterat, neceſſa-
rio ſequitur, debere ijs fieri locum, ad
quos poſt eum res eſſet peruentura, &
hoc modo renuntiatio ab illo facta pro-
deſt alijs, non per modum acquiſitionis,
16 † ſed per modum remotionis obſtaculi.
At renuntiatio perſonalis non eſt iuris
17 totius extinctiua, † ſed tantùm ſuſpenſi-
ua; Non enim excludit renuntiantem to-
taliter, & in perpetuum à iure ſuo, ſed
tantùm operatur, vt admitti nequeat,
quandiù ſuperſunt ij, quorum fauore fa-
18 cta fuit, † *vt declarat Pereg. d. conſ. 101. nu. 15.
in prin. & verſ. Quare vol. 1.* Cœterùm ijs de-
ficientibus non impedit, quominus ad rē
redire poſſit, & omnes alios excludere,
puta agnatos, aut Dominum directum
perinde, ac, ſi nunquam iuri ſuo renun-
19 tiaſſet, † *d. cap. 1. de eo, qui fin. fac. agn. cap. 1.
§. fin. Si de feud. cont. ſit, Et ſcribunt Alex. conſ.
13. nu. 7. vol. 5. Gabr. conſ. 89. nu. 8. & 9. vol. 1.
Menoch. d. conſ. 335. nu. 37. verſ. Ita etiam loqui-
tur, Surd. d. conſ. 517. num. 14. Gratian. d. cap.
346. diſcept. forenſ. nu. 3. Et clarius patebit ex ijs,
quæ dicemus infra num. & ſeqq.* Quamob-
rem dicimus renuntiationem perſonalem
20 † prodeſſe quidem ijs, quorum fauore fa-
cta fuit, ſed non alijs, *l. niſi hoc. 23. ff de
pact. Et in ſpecie ſcribunt gl. in d. cap. 1. in verb.
obſtante, de eo, qui fin. fac. agn. Ruin. d. conſ. 31.
nu. 10. verſ. Cum ergo vol. 1. Soc. Iun. in d. § duo
fratres num. 140. Gabr. d. conſ. 89. an. 9. vol. 1.
Surd. d. conſ. 517. num. 14. Pereg. de fideicommiſſ.
d. art. 52. nu. 74. verſ. Et cum Bart. & d. conſ. 101.
nu. 6. vol. 1. & conſ. 2. nu. 19. verſ. Et illam, &
nu. 21. vol. 5. Gratian. d. cap. 346. diſcep. for. nu. 3.*

Hinc neceſſariò nobis erit diſpiciendū,
21 quando † renuntiatio cenſentur realis,
quandoue perſonalis; Ita enim intellige-
mus, quando per eam cenſeatur remiſ-
ſum, & ſublatum ius accreſcendi, & quā-
do non. Conſtat autem in hac re varios
eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando renuntiatio fit in
manibus Domini ſimpliciter, Et tunc nō
22 eſt dubium, quin cenſeatur realis, † *vt
ſcribunt Alex. d. conſ. 13. num. 5. vol. 5. Ruin.
conſ. 1. num. 20. & 22. & conſ. 7. num 38. vol. 1.
Hend. d. conſ. 36. n. 11. vol. 1. Pereg. de fideicom-
miſſ. d. art. 52. num. 74. verſ. Et cum Bart. & d.
conſ. 101. nu. 6. vol. 1. & d. conſ. 2. nu. 21. verſ.
Ex quo deducitur vol. 5.* & per conſequentias
totius iuris extinctiua, ſcilicet, quia ex-
cludit renuntiantem totaliter, & in per-
petuum à iure ſuo, & operatur, vt admit-
ti nequeat, etiamſi poſteà veniat caſus
ſucceſſionis, puta, quia frater moriatur
ſine liberis, aut eius linea poſtà deficiat,
ſed eo excluſo debeat fieri locus alij, pu-
ta agnatis, aut Domino directo, quaſi fi-
23 nita linea † *d. cap. 1. de eo, qui fin. fac. agn. Et
ſcribunt Bald. in cap. 1. in prin. nu. 5. de alien. feud.
pater. Iacob. de feud. in verb. & vnus nu. 7. Alex.
conſ. 13. num. 5. 7. & 12. vol. 5. Ruin. d. conſ. 1.
nu. 20. vol. 1. Tiraq. de iur. primogen. qu. 86. nu.
7. Hend. d. conſ. 36. nu. 11. vol. 1. Pereg. d. conſ.
101. num. 6. vol. 1. Gratian. d. cap. 346. diſcept.
forenſ. num. 3.*

Secundus verò caſus eſt, quando re-
nuntiatio fit in manibus Domini, non
ſimpliciter, ſed ad effectum, vt inueſtia-
tur extraneus, ideſt is, qui no erat com-
prehenſus in antiquis inueſtituris, Et tūc
etiam certum eſt, renuntiationem cenſe-
24 ri realem, † *vt ſcribunt Ruin. d. conſ. 1. nu. 23.
vol. 1. Pereg. d. conſ. 101. num. 6. vol. 1. Et eſt de
mente Pereg. de fideicommiſſ. d. art. 52. num. 74.
verſ. Et cum Bart. & verſ. Item ex dictis,* & per
conſequentias totius iuris extinctiuam,
ſcilicet, quia totaliter excludit renun-
tiantem à iure ſuo, & operatur, vt, licet
is, qui de nouo fuit inueſtitutus, moria-
tur ſine ſucceſſore feudi capace, non ta-
men feudum debeat ad renuntiantem re-
dire, ſed Domino directo deuolui, quaſi
25 finita linea † *cap. 1. §. præterea, quib. mod. feud.
amit. Et ſcribunt Alex. d. conſ. 13. num. 6. verſ.
Comprobantur vol. 5. Ruin. d. conſ 1. nu. 17. 18.
& 20. vol. 1. Pereg. d. conſ. 101. nu. 12. vol. 1. Et
eſt de mente eorum, qui generaliter ſcripſerunt, ſi re-
nuntiatio facta ſit ad effectum, vt alius de nouo in-
ueſtiatur, renuntiantem totaliter excludi, & feu-
dum extincta noniter inueſtiti linea deuolui Domi-
no, vt Bald. in cap. 1. in prin. de eo, qui fin. fac.
agn. & in cap. 1. nu. 2. tit. Imp. Lothar. Ruin. d.*

conſ. 1. nu. 17. & conſ. 7. nu. 38. vol. 1. Surd. d.
26 *conſ. 517 nu. 14. verſ. Et tunc ſolum*, quia † re-
nuntians neque iure antiquæ inueſtituræ
admitti poteſt, quippè, cui renuntiauit,
neque iure inueſtituræ nouæ, quippè, quę
non comprehendit extraneos, qualis (re-
ſpectu illius, qui de nouo fuit inueſtitus)
eſt is, qui renuntiauit. Idque procedit
27 † etiamſi talis inueſtitura fuerit extraneo
conceſſa iure antiqui, quia talis adiectio
non cenſetur facta fauore renuntiantis,
quippè, qui reſpectu inueſtiti omninò ex-
traneus eſt, ſed fauore illius agnatorum,
vt in ſpecie declarat Ruin. d. conſ. 1. nu. 17. verſic. Et dato vol. 1.

Tertius caſus eſt, quando renuntiatio
fit in manibus Domini ad effectum, vt in-
ueſtiatur, non extraneus, ſed frater, tam-
quàm de feudo nouo, Et tunc ſimiliter
dubium non ſt, quin renuntiatio cenſea-
28 tur realis, † *vt ſcribit Hond. d. conſ. 36. nu. 22.*
vol. 1. Et eſt de mente eorum, quos retulimus ſupra
num. 24. & per conſequentias totius iuris
extinctiua, ſcilicet, quia & ipſa excludit
renuntiantem totaliter, & in perpetuum
à iure ſuo, & operatur, vt, etiamſi fra-
tris de nouo inueſtiti linea deficiat, non
tamen renuntians admitti poſſit, ſed feu-
dum debeat, aut ad alios agnatos, qui
non renuntiarunt, pertinere, aut Domi-
29 no deuolui, quaſi finita linea † *d. cap. 1. de*
eo, qui fin. fec. agn. Et ſcribunt Bald. in d. cap. 1.
nu. 5. & ibi Aluarot. nu. 2. verſ. Quare, & nu. 4.
tit. Imp. Loth. Caſtr. conſ. 44. nu. 1. vol. 2. Alex.
d. conſ. 13. nu. 4. & 7. verſ. Poſſet etiam reſpon-
deri vol. 5. Ruin. d. conſ. 1. nu. 19. d. conſ. 7. nu.
10. verſ. Niſi, & in fi. verſ. Poſſet, & d. conſ. 47.
nu. 1. verſ. Poſſet etiam vol. 2. Tiraq. de iur. pri-
mog. d. qu. 86. nu. 7. Gabr. d. conſ. 89. nu. 8. vol.
1. Hond. d. conſ. 36. num. 22. & 34. verſ. Quod
dicit vol. 1. Pereg. de fideicommiſſ. d. art. 52. nu. 74.
& d. conſ. 101. nu. 6. vol. 1. Nam renuntians
neque ex vi præcedentium inueſtiturarũ,
quibus renuntiauit, admitti poteſt, neq;
ex vi nouæ inueſtituræ fratri conceſſæ,
quia, cum per eam fuerit feudum effe-
ctum nouum, Conſequens eſt, vt in eò nõ
30 poſſit frater ſuccedere † *cap. 1. §. ſi duo fra-*
tres, de feud. March. cap. 1. de benef. fratr.

Quartus caſus eſt, quando renuntiatio
fit in manibus Domini ad effectum, vt
frater inueſtiatur, tamquàm de feudo
antiquo, Et tunc certi iuris eſt, renun-
31 tiationem cenſeri perſonalem, † & per
conſequentias excludere quidem renun-
tiantem, quandiù ſupereſt aliquis de li-
nea fratris inueſtiti, ſed non impedire,
quominus eo ſine liberis defuncto, aut
eius linea poſteà deficiente ſuccedat, per-
inde ac, ſi nunquam iuri ſuo renuntiaſ-
32 ſet, † *vt in ſpecie declarant Caſtr. d. conſ. 44.*
nu. 1. verſ. Si vero fuerunt vol. 2. Ruin. d. conſ. 1.
nu. 19. vol. 1. Brun. conſ. 79. nu. 4. verſ. Et tan-
tò magis, Et faciunt etiam ea, quę de renouatione
inueſtitura dicemus in qu. ſeq. num.

Quintus caſus eſt, quando renuntiatio
fit in manibus Domini ad effectum, vt fra-
ter inueſtiatur ſimpliciter, neque expri-
mitur, vtrum, tamquàm de feudo anti-
quo, an verò, tamquàm de nouo, & ſic
ſumus in dubio, Et tunc ſimiliter verius
eſt, renuntiationem cenſeri perſonalem,
33 † & ea procedere, quæ diximus in caſu
præcedenti, ſcilicet, quia in dubio cen-
ſetur actum, vt inueſtiatur, tamquàm de
34 feudo antiquo, † & ſic cum qualitate iu-
ris accreſcendi *ſecundùm ea, quę de renuntia-*
tione inueſtiturę dicemus in eadem qu. ſeq. num.
Et in ſpecie declarant Caſtr. d. conſ. 44. nu 1. verſ.
In dubio vol. 2. Ruin. d. conſ. 1. num. 19. verſ. Et
idem eſt fortè vol. 1. Quam in rem faciunt etiam ea,
quę dicemus in 9. caſu nu. 43. & in 13. nu. 71.

Sextus caſus eſt, quando renuntiatio
non fit in manibus Domini, ſed alterius,
puta fratris, ſed renuntians omnimodò
refutat feudum, aut emphyteuſim, Et
tunc non eſt dubium, quin renuntiatio
35 cenſeatur realis, † *vt declarant gl. in d. cap. 1.*
in verb. obſtante, de eo, qui fin. fec. agn. Ang. d.
conſ. 287. nu. 10. Pereg. de fideicommiſſ. d. art. 52.
nu. 74. verſ. Item ex dictis, & d. conſ. 2. nu. 21.
verſ. Ex quo deducitur vol. 5. & per conſequẽ-
tias excludat renuntiantem totaliter à
iure ſuo, tamquàm facta fauore omnium,
ita, vt, etiamſi deficiat is, cui facta fuit,
non tamen poſſit renuntians ad feudum,
36 vel emphyteuſim redire, † ſed neceſſariò
debeat fieri locus alijs agnatis, aut Do-
mino directo, quaſi finita linea, *ſecundùm*
ea, quę diximus ſupra num. 10. & 29. Et in ſpecie
probat text. in d. cap. 1. de eo, qui fin. fec. agn. Et
ſcribunt Bald. in cap. 1. nu. 2 & ibi Aluarot. nu. 2.
verſ. Quera, tit. Imp. Loth. Ang. d. conſ. 287.
nu. 10. Alex. d. conſ. 13. num. 4 vol. 5. Ruin. d.
conſ. 1. nu. 20. vol. 1. Soc. Iun. in d. §. duo fratres
nu. 142. Tiraq. de primogen. d. qu. 86. nu. 7. Pe-
reg. de fideicommiſſ. d. art. 52. nu. 74.

Septimus caſus eſt, quando renuntia-
tio fit fratri ſtipulanti, & acceptanti pro
ſe, & ſuis hæredibus, aut etiam ſimplici-
ter, ſed renuntiationis verba concipiũtur
in præſens, puta dicitur, renuntians om-
ni iuri, quod habet in tali feudo, vel em-
phyteuſi, Et tunc certi quoque iuris eſt,
37 renuntiationem cenſeri perſonalem, † &
per conſequentias non impedire, quomi-
nus mortuo fratre ſine liberis, aut eius li-
nea poſteà extincta renuntians per ius
accreſcendi, aut ſuccedendi admittatur,
perinde, ac, ſi iuri ſuo, numquàm renun-
38 tiaſſet, † *ſecundùm ea, quę diximus*, quia,
cum renuntiatio nominatim compræhẽ-
dat iura tantum præſentia, Conſequens
eſt, vt ad futura, & ſic ad ius accreſcen-
di, ſeù ſuccedendi, quod poſteà naſcitur,
non poſſit vllo modo trahi, ne alioquin
39 fiat contra agentis intentionem, † *contra*
regulam l. non omnis. 19. ff. ſi cert. pet. Idque pro-
cedit, etiamſi adiecta ſit verba vniuerſa-
lia, & (vt aiunt) prægnantia, puta, quia
dictum ſit, renuntians omni iuri ſibi cõ-
petenti, ex quacunque cauſa, tàm cogi-
tata, quàm incogitata; Nam nec huiuſ-
modi renuntiatio, tamquàm ad præſens
reſtricta poterit aliquo modo trahi ad
ius accreſcendi, ſeù ſuccedendi, quod
40 poſteà naſcitur, † *vt in ſpecie dicit Gratian. d.*
cap. 346. diſcept. forenſ. num. 16.

Octauus caſus eſt, quando renuntia-
tio fuit facta fratri ſtipulanti, & accep-
tanti

tanti pro ſe, & ſuis hæredibus, ſeù per
ſe, & ſuis deſcendentibus, & ſic cum ex-
preſſione certarum perſonarum, & re-
nuntiationis verba, nec in præſens con-
cepta ſunt, nec in futurum, ſed ſimpli-
citer prolata, puta, quia ſimpliter di-
ctum ſit, renuntians omnibus iuribus ſuis,
aut feudo, vel emphyteuſi, Et tunc pari-
ter dubitandum non eſt, quin renuntia-
41 tio cenſeatur perſonalis, † *vt ſcribunt gl. in d. cap. 5. in verb. obſtante, de eo, qui fin. fec. agn. Ang. d. conſ. 287. nu 9. verſ. Quinimò, & nu. 10. Iacob. in d. tract. de feud. in verb. & vnus num. 5. in fi. Surd. d. conſ. 517. num. 14.* & per conſe-
quentias proſit quidem fratri, & deſcen-
dentibus eius, ita. vt, quandiù ſupererit
aliquis de ipſius linea, tandiù renuntians
repelli debeat, ſed non proſit alijs, puta
agnatis, aut Domino directo, ſi fratris li-
nea poſteà deficiat, nec impediat, quo-
42 minus renuntians admitti † poſſit, perin-
de, ac, ſi non eſſet ab eo facta renuntia-
tio *d. cap. 5. & ibi gl. in verb. obſtante, de eo, qui fin. fec. agn. cap. 5. §. fi. Si de feud. def. cont. ſit, Et ſcribunt Ang. d. conſ. 287. nu. 9. verſ. Quinimò, & nu. 10. Surd. d. conſ. 517. nu. 14. Quam in rem faciunt etiam ea, quæ dicemus infra num. 53. in 11. caſu.*

Nonus caſus eſt, quando renuntiatio
fuit facta fratri ſimpliciter, ideſt, ſine ex-
preſſione perſonarum, & renuntiationis
verba fuerunt pariter prolata ſimpliciter,
ideſt, nec in præſens, nec in futurum con-
cepta, & ſic ſumus in dubio, Et tunc ſimi-
liter receptum eſt, renuntiationem cen-
43 ſeri perſonalem, † *vti videre eſt apud Bald. in d. cap. 1. num. 2. de eo, qui fin. fec. agn. Ruin. d. conſ. 11. nu. 10. vol. 5. Surd. d. conſ. 517. num. 14. Et ſentiunt enim ij, quos referemus infra nu. in 13. caſu*, & conſequenter prodeſſe quidem
fratri, & deſcendentibus eius, ſed non
agnatis, aut Domino directo, ideòque
nō impedire, quominus renuntiās admit-
tatur, ſi poſteà frater moriatur ſine pro-
44 le, aut eius linea poſteà deficiat, † *ſecun-dùm ea, quæ ſupra diximus. Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. cap. 1. in pr'n. de eo, qui fin. fec. agn. & in d. cap. 1. nu. 2. & 11. & ibi Aluarot. num. 2. verſ. Quæro, & nu. 3. verſ. Secunda, & num. 4. verſ. Quæro ab extra, tit. Imp. Loth. Bald. conſ. 280. nu. 7. vol. 3. Ang. d. conſ. 287. nu. 10. Ruin. d. conſ. 11. n. 3. verſ. Quod itaque, & nu. 7. & 10. vol. 1. Brun. conſ. 78. nu. 9. & conſ. 79. nu. 2. Tiraquel. de iure primog. d. qu. 86. nu. 7. Gabr. d. conſ. 89. nu. 6. vol. 1. Hond. d. conſ. 36. num. 18. vol. 1. Burſat. conſ. 63. nu. 30. Surd. d. conſ. 557. nu. 8. Et eſt de mente dicentium, renuntiationem non nocere, quoties non eſt facta iuri de futuro, vt Ruin. d. conſ. 11. nu. 8. verſ. Et tantò magis vol. 1. Gabr. d. conſ. 89. nu. 11. vol. 1. Et faciunt etiam ea, quæ dicemus infra num. & ſeqq. in 13. caſu:*
Nam ſimplex renuntiatio non trahitur
45 ad ius futurum, † *vt dicemus infra nu. Et in his terminis ſcribunt Bald. in d. cap. 1. num. 4. & ibi Aluarot. nu. 3. verſ. Secunda, tit. Imp. Loth. Brun. d. conſ. 78. num. 9. & d. conſ. 79. num. 2. Hond. d. conſ. 36. nu. 18. vol. 1.* quia paciſcen-
46 tes non cenſentur de eo cogitaſſe, † *vt dicemus etiam infra nu. 84. Et in propoſito conſiderat Hond. d. conſ. 36. nu. 18. vol. 1.* & renuntiatio
non porrigitur ad ea, de quibus non eſt
47 cogitatum, † *vt pariter dicemus infra nu. Et in his terminis conſiderat Hond. d. conſ. 36. nu. 18. vol. 1.* Quamobrem dicimus renuntiatio-
nem intelligi rebus ſic ſtantibus non autē
48 ſuperueniente noua cauſa, † *vt oſtendemus infra num. 85. Et in propoſito conſiderat Hond. d. conſ. 36. num. 18 vol. 1.*

Decimus caſus eſt, quando renuntia-
tionis verba fuerunt concepta etiam in
futurum, puta, quia dictum ſit, renuntians
omni iuri, quod habet, aut habere ſperat,
& conſtat renuntiantem ſenſiſſe etiam
de iure accreſcendi, ſeù ſuccedendi poſt
mortem fratris, vt, quia nominatim re-
nuntiatum ſit iuri accreſcendi, *vt in ſpecie Ruin. conſ. 166. num. 15. verſ. Quinimò, vol. 1.*
vel renuntiatum ſit omni iuri, quod ha-
bere ſperat per mortem fratris, aut defe-
ctum lineæ ipſius, Et tunc, quia verba
clara ſunt, non eſt dubitandum, quin re-
49 nuntiatio cenſeatur realis, † & totius iuris
extinctiua, ideòque proficiat omnibus,
ſecundùm ea, quæ ſupra dicta ſunt; Ita in ſpecie ſcribunt Aluaro. in d. cap. 1. num. 4. verſ. Quæro ab extra, tit. Imp. Loth. Ruin. d. conſ. 166. nu. 11. verſ. Cum ergo, vol. 1. Idem eſt, &, ſi renun-
tiatum ſit omni iuri, quod habet, aut ha-
bere ſperat ex quacunque cauſa, tàm præ-
ſente, quàm futura: nam, & in hoc caſu
50 renuntiatio cenſebitur realis, † & omni-
bus proficiet, excludetque renuntiantem
ab omni iure ſuo, & per conſequentias
etiam à iure accreſcendi, *vt ſcribit Gratia. d. cap. 346. diſcep. for. num. 15.*

Vndecimus caſus eſt, quando renun-
ciationis verba fuerunt concepta, etiam
in futurum, puta, quia dictum ſit, renun-
tians omni iuri, quod habet, aut habere
ſperat, ſed facta eſt fratri ſtipulanti, &
acceptanti pro ſe, & ſuis deſcendentibus,
ſeù pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſuc-
ceſſoribus, & ſic cum expreſſione per-
ſonarum, quibus paciſcentes volue-
runt eſſe proſpectum, Et tunc omnes
fatentur, renuntiationem cenſeri per-
51 ſonalem, † *vti videre eſt apud Alexand. d. conſ. 13. num. 4. vol. 5. Ruin. d. conſ. 2. num. 22. vol. 1. Gabr. d. conſ. 89. num 9. volum. 1. Hond. d. conſ. 36. num. 22. in fi. vol. 1. Surd. d. conſ. 517. num. 14. Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu. 74. & d. conſ. 101. num. 6. vol. 1. & d. conſ. 2. nu. 19. verſ. Et illam, & num. 21. verſ. Ex quo deducitur, & verſ. Addo deciſionem, vol. 5.* & per
conſequentias prodeſſe quidem fratri, &
52 deſcendentibus eius, ſed non alijs, † *vt ſcribunt Ruin. d. conſ. 11. num. 10. vol. 1. Hond. d. conſ. 36. nu. 46. vol. 1. Pereg. de fideic. artic. 52. num. 74. verſ. Primus eſt, & d. conſ. 101. num. 6. verſ. Et idem, vol. 1.* Itaque quandiù ſupe-
rerit linea fratris, tamdiù renuncians re-
pelletur; Cœterum, ſi ea deficiat, non
proderit illa renuntiatio alijs agnatis,
aut domino directo, ſed ijs excluſis perin-
de renuntians admittetur, ac, ſi numquā
53 iuri ſuo renuntiaſſet, † *vt eſt notiſſima doctr. Bart. in d. l. qui Romæ. 122. §. duo fratres, nu. 24. verſ. Ad ſecundum ff. de verb. oblig. de qua latè dicemus infra num. 71. & ſeqq. & quæ in his terminis ſine dubio procedit, vti videre eſt apud Alex. d. conſ.*

33 num.

13. num. 4. vol. 5. Crott. in d. §. duo fratres, num. 148. Gabr. d. conſ. 89. num. 9. & 11. vol. 1. Men. d. conſ. 323. num. 61. verſ. Primus, Pereg. de fideic. d. artic. 52. num. 74. in prin. & verſ. Primus eſt, & d. conſ. 2. num. 16. verſ. Huic autem, & nu. 17. vol. 5. Et faciunt etiam ea, quæ diximus ſupra nu. in 8. caſu: Idque procedit, etiamſi renuntiatio facta ſit cum clauſulis ampliſ-
54 ſimis, † *vt in ſpecie declarant Gabr. d. conſ. 89. num. 11. vol. 1. Hend. d. conſ. 36. num. 35. vol. 1.*
55 & verò etiamſi ſit iurata, † *ſecundum Hend. d. conſ. 36. num. 36. vol. 1.* quia iuramentum recipit omnes qualitates, & conditiones, quas recipit diſpoſitio principalis, ſuper
56 qua interponitur † *l. fin. C. de non nu. pecu. Dec. conſ. 379. num. 12. verſ. Prætereà illud dictum. Et in his terminis conſiderat Hend. d. conſ. 36. nu. 36. vol. 1.* Et, ſi non excludit renuntiantem, multò minùs excludet eius filios, & deſcendentes ex propria perſona, & proprio iure venientes, tametſi illius hæredes exiſtant, & renuntiatio facta ſit pro
57 ſe, filijs, & hæredibus, † *vt in ſpecie ſcribunt Ruin. d. conſ. 11. num. 10. verſ. Cum ergo, & d. conſ. 47. nu. 2. verſ. Quamuis enim, vol. 1. Gozad. conſ. 53. in fi. Pereg. d. conſ. 101. nu. 18. vol. 1. & de fideic. d. artic. 52. num. 74. verſ. Adde*, quia, quod dicimus, renuntiationem factam à defuncto modo, quo ſupra, nocere eius hæredibus ex propria perſona venienti-
58 bus, † *vt in hoc cap. quæſt. 30. num. 30. & ſeqq.* procedit, quando renuntiatio eſt realis, & noceret ipſimet defuncto, ſi viueret. Cœterum, quando eſt perſonalis, ita, vt ei nocere non potuerit, verius eſt, multò minus nocere ipſius filijs, & deſcenden-
59 tibus ex perſona propria venientibus; † *Ita in ſpecie declarant Ruin. d. conſ. 11. nu. 9. vol. 1. Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu. 74. verſ. Adde*, quippè quibus plerunque etiam realis re-
60 nuntiatio nocere nequit, † *vt ſcribunt Iaſ. conſ. 7. col. 9. verſ. Et per prædicta, vol. 3. Pereg. conſ. 7. num. 35. vol. 3.* in iis ſcilicet caſibus, quos referemus *in d. quæſt. 30. nu. 48. & ſeqq.*

Duodecimus caſus eſt, quando renuntiationis verba fuerunt etiam in futurum concepta, ſed ad commodum omnium, quorum intereſt, ſiuè, qui in re ius habere poſſunt, Et tunc etiam res caret dubio: nam fatentur omnes, renuntiationem
61 cenſeri realem, † *vti videre eſt apud Alex. in d. §. duo fratres, num. 60. verſ. Niſi illa renuntiatio, Gabr. d. conſ. 89. num. 13. vol. 1. Hend. d. conſ. 36. num. 11. vol. 1. Men. d. conſ. 323. nu. 62. verſ. Secundus, Pereg. de fideic. d. art. 52. nu. 74. verſ. Item ex dictis*, & per conſequentias omnibus prodeſſe, † puta agnatis, aut domino directo, *vt ſcribunt Alex. in d. §. duo fratres, num. 60. verſ. Niſi illa renuntiatio, & ibi Crott. num. 150. Ruin. d. conſ. 11. num. 10. vol. 1. Men. d. conſ. 323. num. 62. verſ. Secundus*, quia, eum totaliter excludat renuntiantem à
63 iure ſuo, † *vt ſcribunt Alex. d. conſ. 13. num. 5. vol. 5. Gabr. d. conſ. 89. num. 8. verſ. Secundò vol. 1. Hend. d. conſ. 36. num. 11. vol. 1. Surd. d. conſ. 517. num. 14. verſ. Et tunc ſolùm, Pereg. de fideic. d. artic. 52. num. 74. verſ. Secundus, Gratia. d. cap. 346. diſcep. for. num. 17.* Conſequens eſt, vt faciat alijs locum, *ſecundum ea, quæ diximus ſupra num.*

Decimuſtertius, & vltimus caſus eſt, quando renuntiationis verba fuerunt cōcepta etiam in futurum, ſed renuntiatio fuit facta ſimpliciter, puta, quia dictum ſit, renuntians omni iuri, quod habet, aut habere ſperat, nec addita ſint alia verba, ex quibus colligere poſſimus, vtrū paciſcentes voluerint omnibus proſpicere, an verò fratri tantùm, & eius deſcendentibus, & ſic ſumus in dubio, vtrum renuntiatio ſit realis, an verò perſonalis, Et tunc res eſt controuerſa: nam plerique cenſuerunt, talem renuntiationem cen-
64 ſeri realem, † & totus iuris extinctiuam, ideòque omnibus proficere, & operari, vt, licet moriatur frater ſine liberis, aut eius linea poſteà deficiat, non tamen renuntians poſſit ad rem redire, ſed ea debeat, aut pertinere ad alios agnatos, qui non renuntiarunt, aut deuolui domino,
65 quaſi finita linea, † *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 23. & 24. Ita enim cenſuerunt Caſtr. in d. §. duo fratres, num. 4. verſ. Unum tamen, & ibi Crott. num. 150. verſ. Sed iſta concluſio, licet ſub dubio, & cogitandum relinquat. Zaz. num. 31. verſ. Et hæc opinio, Eiuſdem opinionis fuit Rom. conſ. 22. num. 3. verſ. In contrarium.* Mouentur autem, vt ita ſentiant.
66 Primò, quia valet argumentum † ab vſufructu ad feudum, vel emphyteuſim, cum dominium vtile vſui fructui aſſimiletur, *vt diximus in cap. 9. quæſt. 3. num. 5.* Sed ſimplex vſusfructus renuntiatio totaliter
67 perimit ius renuntiantis, & prodeſt domino, etiam abſenti, quia, ſi cedatur extraneo, vſusfructus extinguitur, & cum
68 proprietate conſolidatur † *l. ſi vſusfructus. 67. ff. de iur. dot. §. item finitur, Inſt. de vſufr.* Ergo idem dicendum eſt, & de ſimplici renuntiatione feudi, aut emphyteuſis. *Ita arguit Caſtr. in d. §. duo fratres, num. 4. verſ. Ego dico, & ibi Zaz. num. 31. verſ. ſicut videmus.*
Secundò mouentur *ex cap. 1. de eo, qui ſin.*
69 *fec. agn.* † vbi, ſi feudum omnimodo refutetur, talis refutatio prodeſt alijs agnatis, etiam abſentibus, Ergo idem dicendum eſt & in caſu propoſito, vt ſcilicet renuntiatio à vaſſallo, vel emphyteuta facta proſit domino, quantumuis abſenti. *Ita etiam arguit Caſtr. in d. §. duo fratres, num. 4. verſ. Ego dico.*
Tertiò mouentur, quia in dubio capienda eſt interpretatio, vt actus aliquid
70 operetur, † nec ſit inutilis *l. ſi quando 112. in prin. ff. de leg. pri.* Sed, niſi ſupradicta renuntiatio proficeret agnatis, & domino directo nihil operaretur, ſed remaneret prorſus inutilis. Ergo debet intelligi, vt omnibus proficiat. *Ita arguit Crott. in d. §. duo fratres, num. 150. verſ. Sed iſta concluſio.*

Verùm his non obſtantibus contraria ſententia verior eſt, & receptior, ſcilicet renuntiationem ſupra dicto modo factā,
71 cenſeri perſonalem, † & per conſequentias proficere quidem fratri, & eius deſcendentibus, ſed non alijs. Itaque, ſi deficiat eius linea, portionem, ſiuè rem, quæ illi obuenerat, non ad agnatos, aut dominum directum pertinere, ſed ad ipſummet renuntiantem perinde, ac, ſi numquā

72 iuri

72 iuri ſuo renuntiaſſet. † Ita enim conſueruns Bart. in d. §. duo fratres, num. 24. verſ. Ad ſecundum, & ibi Alex. nu. 60. Iaſ. num. 79. verſ. Unde tene, vbi ait, hanc opinionem eſſe magis communiter approbatam, & Rip. num. 88. Soc. Iun. num. 138. vbi teſtatur, cum hac concluſione Bart. tranſire DD. magis communiter, & num. 141. in fi. vbi ait, opinionem eſſe veram. & num. 142. verſ. Quia abdicatio, Bart. conſ. 58. num. 4. lib. 1. Ang. de Gamb. conſ. 35. num. 12. verſ. Et hoc etiam. Alex. conſ. 107. nu. 17. vol. 4. & conſ. 21. nu. 4. verſ. fortius. vol. 5. Iaſ. conſ. 7. col. 9. verſ. Et per prædicta, vol. 3. Iacob. de feud. in verb. & vnus num. 6. verſ. Sed iuxta. Ruin. d. conſ. 1. nu. 11. & 83. verſ. Non obſtat inſuper, & conſ. 7. num. 15. conſ. 11. num. 6. 7. & 10. verſ. Quinimò, & conſ. 47. num. 2. vol. 1. Dec. conſ. 411. nu. 3. Soc. Iun. conſ. 119. nu. 17. vol. 3. Gozad. conſ. 53. num. 16. Hond. d. conſ. 36. num. 19. & 20. verſ. Et, licet, vol. 1. Men. d. conſ. 323. num. 65. Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu. 73. & 74. & d. conſ. 101. num. 4. & 6. & vbi teſtatur, cum Bart. tranſire communiter dd. vol. 1. & d. conſ. 2. num. 17. & 21. verſ. Addo deciſionem, vol. 5. Et in his terminis accipiendi ſunt, qui ſimpliciter dixerunt renuntiationem factam iuri, quod quis habet, aut habere ſperat, non excludere ius accreſcendi, ſeu ſuccedendi, quod poſtea ſuperuenit,
73 † vt Alex. d. conſ. 107. num. 17. vol. 4. Hond. d. conſ. 36. nu. 19. & 20. verſ. Et, licet, vol. 1. Gratia. d. cap. 346. diſcep. for. num. 2. Quamobrem dicimus, renuntiationem in dubio cenſe-
74 ri perſonalem, † vti videre eſt apud Alex. in d. §. duo fratres, num. 60. verſ. Et in dubio, & ibi Soc. Iun. num. 140. Ruin. d. conſ. 7. nu. 15. d. conſ. 11. num. 10. vol. 1. Hond. d. conſ. 36. num. 23. vol. 1. Surd. d. conſ. 517. nu. 14. Pereg. de fideic. d. artic. 52. num. 74. verſ. Tertium, & d. conſ. 101. nu. 6. vol. 1. Gratia. d. cap. 346. diſcep. for. nu. 4. & ſimplicem renuntiationem prodeſſe quidem fratri, cui facta fuit, & eius
75 hæredibus, ſed non alijs, † Ita enim ſcripſerunt Ruin. d. conſ. 11. nu. 10. vol. 5. Soc. Iun. in d. §. duo fratres, num. 140. Hond. d. conſ. 36. nu. 25. vol. 1. Men. d. conſ. 323. num. 65. Probatur autem hæc ſententia.

Primò, quia pactum ijs ſolis debet proficere, quibus, vt proſit, paciſcentis inte-
76 reſt † l. & heredi. 22. §. fin. ff. de pact. Atqui in propoſito non intereſt paciſcentis, vt alijs, puta agnatis, aut Domino proficiat. Non debet igitur prodeſſe. Ita argumẽt Bart. in d. §. duo fratres, nu. 24. verſ. Ad ſecundum, & ibi Soc. Iun. nu. 138. Bart. d. conſ. 58. n. 4. lib. 1. Ang. de Gamb. d. conſ. 35. nu. 13. Ruin. d. conſ. 11. nu. 8. vol. 1. Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu. 73. d. conſ. 101. num. 5. vol. 1. & d. conſ. 2. nu. 17. & 18. vol. 5. Quamobrem generaliter dicimus, pactum vnius alijs non pro-
77 deſſe † l. ſi tibi decem 18. §. ſi pactum ff. de pact. Deficit enim reſpectu aliorum paciſcentis voluntas, cum vnuſquiſque cenſeatur quidem voluiſſe proſpicere ſibi, & ſuis
78 hæredibus, ſed non alijs, † vt in propoſito conſiderat Hond. d. conſ. 36. nu. 24. vol. 1.

Nec obſtat, ſi dicatur, debere ſaltem prodeſſe Eccleſiæ, ſi ſit Domina directa, cum ſpeciale ſit in ea, vt ex alterius pa-
79 ctò ius ei etiam abſenti acquiratur, † vt eſt doctr. gl. in cap. quotiẽs cordis oculus, in verb. & per te, verſ. Vel hoc ſi 1. quæſt. 7. quàm probant Bald. in l. illud. 16. num. 2. verſ. Ego addo C. de Sac. Eccl. Alex. in l. ſtipulatio iſta. 38. §. fin num. 3. ff. de verb. oblig. Qua ratione motus, Iaſ. in d. §. duo fratres, num. 78. verſ. Sed mirandum, ait, mirandum eſſe de hoc fundamento Bart. quia reſpondeò, id procedere, ſi conſtet paciſcentem voluiſſe ei ius acquirere; Cœterum, ſi non conſtet, magis eſſe, vt ne Eccleſiæ quidem acquiratur, non, quia deficiat
80 poteſtas, ſed, quia deficit voluntas; † Ita reſpondent Rip. in d. §. duo fratres, num. 88. verſ. Sed ego magis, & ibi Soc. Iun. num. 138. qui ſubijciunt, magis in hoc eſſe mirandum de Iaſ. quàm de Bart. fundamento, quod eſt optimum.

Secundò probatur, quia, ſi tibi remittam omne ius, quod habeo in fundo, quod tibi non quæritur, remanet apud
81 me remittentem † l. cum fundum. 18. in prin. verſ. Neque enim ff. de vi, & vi arm. l. nec vtilem. 20. ff. quib. ex cauſ. maio. l. cum quis. 38. §. ſi debitorem ff. de ſolut. Sed in ſpecie propoſita nullum ius ex mea renuntiatione fratri quæritur, cum ex eo nemo ſuperſit, ad quem feudum, vel emphyteuſis transire poſſit. Debet igitur ius remiſſum apud me remanere. Ita argumẽt Bart. in d. §. duo fratres, num. 24. verſ. Ad ſecundum, & ibi Iaſ. n. 79. Rip. num. 88. verſ. Secundo loco, Soc. Iun. nu. 138. Bart. d. conſ. 58. num. 4. lib. 1. Ruin. d. conſ. 11. num. 8. verſ. Secundo vol. 1. Pereg. de fideic. d. artic. 52. num. 73. verſ. Secundo, & d. conſ. 101. num. 5. vol. 1. & d. conſ. 2. num. 18. verſ. Secundo vol. 5.

Tertiò probatur, quia generalis remiſſio non porrigitur ad ius futurum, ſiuè
82 ad ea, quæ poſteà ſuperueniunt † l. Paula Callinica. 27. §. 1. ff. de leg. 3. Et in his terminis conſiderant Bart. d. conſ. 58. num. 4. lib. 1. Alex. in d. §. duo fratres, num. 60. verſ. Iſtam partem, Gabr. d. conſ. 89. num. 10. vol. 1. Pereg. de fideic. d. art. 52. num. 73. in fi. & d. conſ. 101. num. 5. vol. 5. & d. conſ. 2. num. 19. vol. 5. ſcilicet, quia de iuribus futuris non cenſentur pa-
83 ciſcentes cogitaſſe, † & renuntiatio non extenditur ad ea, de quibus non fuit co-
84 gitatum † l. Aquiliana. 4. l. cum Aquiliana. 5. & l. quæ cum tutoribus. 9. §. fin. ff. de tranſact. Et in propoſito conſiderant Bart. d. conſ. 58. nu. 4. lib. 1. Alex. in dict. §. duo fratres, nu. 60. verſ. Iſtam partem, Pereg. d. Artic. 52. num. 73. in fin. & d. conſ. 2. num. 19. vol. 5. Quamobrem dicimus, renuntiationem intelligi rebus ſic ſtantibus, non autem ſuperueniente noua cau-
85 ſa † l. quod Seruius ff. d. de cond. cauſ. dat. l. quod ſeruus. 11. ff. depoſ. Et in ſpecie conſiderat Alex. in d. §. duo fratres, nu. 60. verſ. Cum opinione.

Quartò probatur, quia renuntiatio ijs tantum debet proficere, quorum contem-
86 platione fit † l. iubemus. 21. C. ad Velleia. Et ſcribunt omnes, quos retulimus ſupra num. 76. & 72. patet etiam ex ijs, quæ diximus in 5. cap. quæſt. 48. num. 15. Atqui in propoſito non cenſetur facta, niſi contemplatione fratris, & eius deſcendentium cap. 1. de eo, qui fin. ſec. agn. Non debet igitur alijs, & ſic agnatis, aut domino proficere.

Quintò denique probatur, quia exceptio quæſita ſingulari ſucceſſori, illius au-
87 thori non prodeſt † l. ſi d te. 9. §. fin. ff. de

excep. rei iud. Atqui frater, cui facta eſt re-
nuntiatio, reſpectu domini directi, ſingu-
lis ſucceſſor eſt, dominus verò directus
author. Ergo exceptio quæſita fratri ex
alterius renuntiatione, non debet domi-
no directo prodeſſe. *Ita Alex. in d. §. duo
fratres, num. 60. Verſ. Mouetur.*

Neque huic ſententiæ obſtant contra-
ria: Ad primùm enim reſpondent noſtri
88 paſſim, diuerſam eſſe rationem † vſusfru-
ctus, & vtilis dominij: nam vſusfructus
non transfertur in eum, cui ceditur, ſed
vtile dominium tranſit in fratrem, cui fit
renuntiatio, ideòque nil mirum, ſi non
poſſit acquiri domino. *Ita reſpondent Rip. in
d. §. duo fratres, num. 88. verſ. Conſidera, & ibi
Soc. Iun. num. 139. verſ. Verum tuendo.*

Verùm hæc reſponſio, licet in ſe vera
ſit, non tamen (meo iudicio) tollit diffi-
89 cultatem: quia, † licet vtile dominium
tranſeat in fratrem, cui fit renuntiatio, &
omnes ab eo deſcendentes capaces feudi,
aut emphyteuſis, non tamen tranſit in
extraneos eius hæredes, aut etiam deſcē-
dentes incapaces, puta fœminas, ideòque,
90 quemadmodū † extinguitur vſusfructus,
quoties per ceſſionem deducitur ad eum
caſum, in quo deberet ad extraneum trā-
ſire, ita etiam videretur dicendum, debe-
re extingui dominium vtile, quoties per
mortem fratris, cui facta eſt renuntiatio
deducitur ad eum caſum, in quo deberet
in extraneum, aut incapacem transferri,
& tamen ſecundùm communem nō extin-
guitur, ſed reuertitur ad renuntiantem.

Nec eſt, quod reſpondeas, diuerſitatem
in eo conſiſtere, quod vſusfructus ceſſus
nullo vnquam tempore cenſetur transla-
tus in extraneum, cum alioqnin domi-
nium vtile ſaltem viuente fratre, & du-
rante eius linea cenſeatur in eum transla-
91 tum, † *& hoc eſſe, quod reſpondendo ſtatuunt Rip.
& Soc. Iun. ſupra allegati*, quia ex hoc nihil
92 ſequitur: Imò, † ſi qua diuerſitas inter
huiuſmodi ſpecies conſiderari poteſt, ad
effectum impediendæ reuerſionis, vide-
tur potius conſideranda in ſpecie renun-
tiationis dominij, quàm in ſpecie ceſſio-
nis vſusfructus: nam, quia per hanc nul-
la prorſus in ceſſionarium fit translatio,
ideò deberet apud cedentem remanere,
ex regula, quam retulimus ſupra num. 81. At per
renuntiationem vtilis dominij ius in fra-
trem, & eius deſcendentes transfertur,
ſaltem durante eius linea, Ergo, cum
aliquo tempore ſuum effectum ceſſio ope-
retur, nulla videtur ſubeſſe, aut ſaltem
minor retenſionis cauſa.

Quamobrem, vt omiſſis aliorum reſpō-
ſionibus, breuiter dicam, quod ipſe ſen-
tio, puto difficultatem hanc ita eſſe tol-
lendam, vt dicamus, diuerſam in hoc eſ-
ſe rationem vſusfructus, & vtilis domi-
nij: Nam vſusfructus, tamquàm ius me-
rè perſonale cenſetur ita perſonæ cohæ-
rere, vt ab ea ſeparari, & in alium tranſ-
93 ferri † nequeat, adeò, vt, quotieſcunque
ad eum caſum deducitur, vt, vel natura,
vel hominis facto debeat ad alium tranſi-
94 re, protinus extinguatur, † vt euenit, cum
95 moritur vſusfructuarius, † *l. 3. §. fin. ff. quib.
mod. vſusf. am.* aut eius bona conſiſcantur,
96 † *vt diximus in hoc cap. quæſt. 8. num. 31. & ſeqq.*
97 vel, cum vſumfructum extraneo cedit †
d. l. ſi vſusfructus 67. ff. de iur. dot. Quamobrem
dicimus, vſumfructum ſine ſui interitu à
98 perſona ſeparari non poſſe † *d. l. ſi vſusfru-
ctus.* Et, licet interdum, vel ex hominis
diſpoſitione, vel ex diſpoſitione legis vi-
deatur de vno ad alium poſſe transferri,
99 † vt euenit, cum teſtator legat vſumfru-
100 ctum Titio, & hæredibus † *l. antiquitas 14.
C. de vſufr.* vel, cum quis ſibi, & hæredibus
101 ſuis vſumfructum ſtipulatur † *l. ſtipulatio
iſta. 38. §. ſed, ſi quis ff. de verb. oblig.* non ta-
men vſusfructus, qui transfertur, idem
eſt, cum eo, quem habebat defunctus, ſed
alius, & nouus, nouiterque conſtitutus
102 *d. l. ſtipulatio iſta. 38. §. ſed, ſi quis ff. de verb.
oblig.* Nam prior cenſetur per mortem
vſufructuarij extinctus, propterea quod
ab eo ſeparari ſine ſui interitu non po-
tuit, *vt ſupra dictum eſt*. Hinc fit, vt, ſi vſu-
fructuarius cedat ius ſuum extraneo,
103 quia † ſecundum eius intentionem debet
vſusfructus facere tranſitum in ceſſiona-
rium, & talis translatio fieri non poteſt,
104 niſi cedens prius † abdicet à ſe ius ſuum,
ideò per ſolam, & ſimplicem ceſſionem,
vſusfructus extinguatur, Et, licet non
transferatur in ceſſionarium, non tamen
poſſit ad cedentem redire, ſed, quaſi fini-
tus debeat cum proprietate conſolidari.
105 At dominium, etiam vtile, † tamquàm
reale poteſt ſine ſui interitu à perſona
vnius ſeparari, & in alium transferri,
ideòque, licet cedatur ei, in quem tranſi-
re non poteſt, non tamen extinguitur, ſed
remanet apud ipſummet cedentem, ſe-
cundùm regulam, quàm retulimus *ſupra
num.* 81.

106 Hinc intelligimus regulam † ſupradi-
ctam procedere quidem in Domino, tàm
directo, quàm vtili, ſed non in vſufru-
ctu. Cuius diuerſitatis ratio eſt, quia ceſ-
ſio vſusfructus, tamquā rei inſeparabilis
præambulam habet priuationem, à qua
107 non datur ad habitum regreſſus, † *vt dixi-
mus in hoc cap. qu. 30. nu. 2.* At ceſſio, ſeù
renuntiatio dominij, tamquàm rei ſepa-
108 rabilis, non habet † præambulam priua-
tionem, ideòque nil impedit, quominus
ad id, quod ceſſum eſt, dari poſſit regreſ-
ſus, quatenus ſcilicet translatio ceſſat,
ſecundùm ea, quæ ſupra diximus: Talis enim
cenſetur eſſe mens, & intentio cedentis,
vt ſcilicet ita demum velit à ſe ius ſepara-
109 re, ſi translatio fiat in ceſſionarium † *d. l.
cum fundum. 18. in prin. verſ. Neque enim ff. de
vi, & vi arm.* Et, ſi dixeris, eamdem quo-
que poſſe cenſeri mentem, & intentionē
110 cedentis vſumfructum, reſpondeo, † ta-
lem intentionem (dato, quod præſuma-
tur, aut etiam probetur) nihil ad effe-
ctum reuerſionis operari poſſe, quia res,
111 † quæ ſui natura per pactum extinguun-
tur, nuda voluntate, ſeù nudo pacto non
poſſunt reuiuiſcere, niſi modis legitimis
de nouo conſtituantur *l. ſi vnus. 28. §. pactum,
verſ. Sed, ſi pactum, vbi Bart. nu. 26. verſ. Sed vo-
rò ff.*

ro ff. de pact. Et nos latè diximus in conſ. 57. nu. 33.
& ſeqq. Ex quibus apparet, rationem, cur
ceſſio vſusfructus proſit proprietario,
etiamſi in ceſſionarium non fiat translatio,
ceſſio verò feudi, aut emphyteuſis
non proſit, non aliunde eſſe deducendã,
quam à priuatione, & extinctione, quip-
112 pè, quæ, † licet, vt præambula, ſequatur
in vſufructu, tamquàm re inſeparabili,
non tamen ſequitur in dominio, tamquã
re ſeparabili, *vt dictum eſt*. Itaque in vſu-
fructu ceſſio prodeſt proprietario, non
principaliter, & per modum acquiſitio-
nis, ſed in conſequentiam, & per modum
113 remotionis obſtaculi, † *ſecundùm ea, quæ*
diximus ſupra nu. 16. In dominio verò non
poteſt eo modo prodeſſe, quia ceſſante
priuatione, & extinctione ceſſat quoque
vtilitas, quæ alteri ex ea reſultare poſſet.
Vnde, ſi eſſemus in caſibus, in quibus ce-
dens totaliter ſe priuat feudo, aut em-
114 phyteuſi, idem † diceretur de ceſſione
dominij, quod de ceſſione vſufructus,
quia eadem tunc eſſet vtriuſque ratio,
vt patet ex ijs, quæ diximus ſupra nu. 9. & 10. &
in 2. 3. & 6. caſu. Et ita difficultatem hanc,
quæ alioquin mirum in modum vrgebat,
diſſoluendam cenſeo.

115 Ad ſecundum † verò reſpondent noſtri
communitèr, & rectè, locum illum, non
ſolùm non officere communi ſententiæ,
ſed etiam eam mirum in modum confir-
mare; nam ſcribitur ibi, renuntiationem
factam fratri, aut alteri agnato, non ex-
cludere renuntiantem, ſi poſteà veniat
caſus ſucceſſionis, niſi in duobus caſibus,
nempè, ſi totaliter, & omnimodò facta
ſit feudi refutatio, vel, ſi facta ſit, vt
frater inueſtiatur, tamquàm de feudo
nouo, *ſecundùm ea, quæ diximus ſupra num. 28.*
& ſeqq. Cum igitur in propoſito neutrum
ex his interuenerit, ſcilicet, quia ſuppo-
nimus, renuntiationem fuiſſe factam fra-
tri ſimpliciter, Conſequens eſt, vt per
eam non debeat renuntians cæteri exclu-
ſus, ſi frater moriatur ſine liberis, aut
eius linea poſteà deficiat, *ſecundum ea, quæ*
ſupra dicta ſunt. Et in ſpecie reſpondent Rip. in d.
§. ſi duo fratres nu. 88. verſ. Sed pro certo, & ibi
Soc. Iun. num. 140.

116 Ad tertium denique reſpondeo, † di-
ſtinguendo, aut in diuiſione tota res vni
fuit aſſignata, & verum non eſt, renun-
tiationem remanere inutilem, etiamſi
Domino non proficiat, quia ſuum effe-
ctum operatur fauore fratris diuidentis,
& deſcendentium ab eo, quippè, qui vir-
tute diuiſionis, & renuntiationis conſe-
quuntur totum, & ſic etiam partem re-
nuntiationis, quam alioquin non fuiſſẽt
habituri, ſi renuntiatio facta non eſſet,
vtpotè, quæ debuiſſet ad renuntiantem
iure inueſtituræ pertinere, & tamen non
pertinet, cum renuntians ab ea repella-
tur, quandiù ſuperſunt deſcendentes ab
117 eo, cui facta eſt renuntiatio † *cap. 1. de nat.*
ſucceſſ. feud. & ſcribunt Ruin. conſ. 166. num. 11.
vol. 1. Hond. d. conſ. 36. nu. 15. vol. 1. Pereg. d.
conſ. 101. nu. 15. in prin. & verſ. Quare vol. 1. &
diximus etiam ſupra num. 51. Aut verò in diui-
ſione quilibet habuit ſuam portionem,
Et tunc, aut renuntians poterat habere
ſpem alterius iuris, quam iuris accreſcen-
di, ſeù ſuccedendi, Et ſimili modo non
118 poteſt dici inutilis, † etiamſi non opere-
tur renuntiationem iuris accreſcẽdi, quia
ſatis vtilis eſt reſpectu aliorum iurium,
quæ ſperabantur ex cauſa de præſenti.
Quamobrem ne in hoc quidem caſu no-
cebit, *vt rectè declarat Soc. Iun. in d. §. duo fra-*
tres nu. 141. verſ. Poſſet etiam dici, Aut deniq;
nullum aliud ius ſperabatur, & tunc, li-
cet plerique cenſuerint, adhuc in hoc ca-
119 ſu procedere Bartoli doctrinam, † *vti vi-*
dere eſt apud Soc. Iun. in d. §. ſi duo fratres nu. 141.
verſ. Et, ſi tunc dicas, quod magis toleran-
dum ſit, vt actus ſit inutilis, quam, quod
operetur aliquid præter, & fortè, con-
120 tra intentionem agentis † *contra l. non omnis.*
19. ff. ſi cert. pet. Et ibi conſiderat Soc. Iun. nu. 141.
verſ. Et licet, prout operaretur in caſu
propoſito, cum mens renuntiantis videa-
tur eſſe, vt ius ſuum remittat fauore fra-
tris, & eius hæredum, non etiam, vt al-
teri, puta Eccleſiæ proficiat, *vt ibi Soc. Iun.*
ait num. 141. &, quod dicimus, in dubio
faciẽdam eſſe interpretationem, vt actus
121 aliquid operetur, nec ſit inutilis, † pro-
cedat, quando in eo, quod eligitur, vt
ſcilicet actus valeat, concurrit ſaltem
veriſimilis voluntas agentis, &, quando
verba illum modum validitatis, & illum
ſenſum per ſe poterant aliquo modo im-
portare, quod in propoſito caſu non vi-
detur poſſe dici, cum illa verba, quod
habet, aut habere ſperat, non importent
aliquid acquiri Domino directo, ſed ſo-
lùm, quod vnus alteri renuntiat, quod
debet intelligi ad vtilitatem eius, cui re-
nuntiatio fit, & eius hæredum, non au-
tem ad vtilitatem Domini directi, vtpotè
de quo nulla eſt facta mentio, *vt conſiderat*
Soc. Iun. ibi num. 140. verſ. Nec obſtat, Verius
122 tamen puto, † cenſeri remiſſum, & ſub-
latum ius accreſcendi, ſeù ſuccedendi,
quia, quando verba renuntiationis in fu-
turum concepta non poſſunt in alio veri-
ficari, quam in iure accreſcendi, verius,
& receptius eſt, cenſeri etiam ei renun-
123 tiatum, † *vt latè oſtendunt Menoch. conſ. 593.*
nu. 1. & ſeqq. & Gratian. d. cap. 346. diſcept. fo-
renſ. nu. 11. & 12. Nam, quemadmodum il-
lud ceſſat, quando ſpecialiter ei fuit re-
124 nuntiatum, † *vt diximus ſupra num. 52 in 1.*
caſu, ita etiam ceſſare debet, quando fuit
125 renuntiatum generaliter, † ſi verba in
alio verificari nequeant, quia ſpecialiter
126 fieri † dicitur etiam id, quod in vno tan-
tùm verificari poteſt. Et his quidem mo-
dis cenſetur expreſsè iuri accreſcendi re-
nuntiatum.

S V M M A R I V M.

1 *Diuiſio ſupponit præcedentem acquiſitionem:*
2 *Ea tantum diuidimus, quæ noſtra ſunt, nobiſque cum alio communia.*
3 *Poſt acquiſitionem ius accreſcendi ceſſat; Fallit, vt num. 8.*
4 *Iuri accreſcendi quod non eſt, nec eſſe poteſt, per*

diui-

diuiſionem aon cenſetur renunciatum.

5 *Priuatio præſupponit habitum, aut potentiam.*

6 *Quod non eſt, remitti non poteſt.*

7 *Non entis nullæ ſunt qualitates.*

9 *Ius accreſcendi in vſufructu, in ſeudo, & in emphyteuſi, etiam poſt acquiſitionem, locum habere poteſt.*

Feudum, & emphyteuſis vſuifructui aſſimilantur.

10 *Iuri accreſcendi, quod in feudo, aut emphyteuſi, ſperabatur, An, & quando per diuiſionem inter duos, vel plures fratres factam, renunciatam eſſe cenſeatur, & nu. ſeqq. vſque ad finem.*

11 *Diuiſio aliquando eſt ſimplex, aliquando eſt cum ijs coniuncta, quæ à partibus adyciuntur.*

Tria ſunt, quæ vt plurimum à diuidentibus diuiſioni adyciuntur: Aut enim adyicitur promiſſio, aut permiſſio, aut etiam renunciatio, num. 42.

Promiſſionum, quæ à diuidentibus adyciuntur, tria ſunt genera; Aut enim eſt promiſſio de non contrauenienda, aut de defendendo, aut de euictione, num. 45.

12 *Per ſimplicem diuiſionem non cenſetur renunciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi, quod in feudo, vel emphyteuſi ex tenore inueſtituræ, ſperabatur, & num. ſeq. Et eue, num. 14. Amplia, vt num. 32. & ſeqq.*

15 *Natura diuiſionis eſt, vt ea tantùm comprêhendat, quæ de præſenti competunt diuidentibus, non, vt ad futuros caſus, futuraquè iura porrigatur, & num. 48.*

16 *Diuiſio actualis pendet ab illa intellectuali diuiſione, quæ fit ipſo iure inter habentes rem communem.*

17 *Diuiſio actualis eſt, veluti executio illius intellectualis diuiſionis, quæ fit ipſo iure inter habentes rem communem.*

18 *Diuiſio actualis non mutat naturam intellectualis diuiſionis, ſed ſecundùm eam regulatur.*

19 *Diuidentium mens non eſt, vt alter alteri de ſuo quicquam largiatur, ſed, vt vnuſquiſque pro diuiſo id conſequatur, quod ſuum eſt.*

20 *Donatio non præſumitur.*

21 *Remiſſio eſt quædam ſpecies donationis.*

22 *Fideicommiſſo, cuius conditio nondum extiterat, per ſimplicem diuiſionem, renunciatum non cenſetur.*

23 *A renunciatione fideicommiſſi ad renunciationem iuris accreſcendi, quod in feudo, vel emphyteuſi ſperatur, valet argumentum.*

24 *Iura, & authoritates de renunciatione fideicommiſſi loquentes, trahuntur ad inducendam, vel excludendam iuris accreſcendi, quod in feudo, vel emphyteuſi locum habet, renuntiationem, & contra num. ſeq.*

25 *Iura, & authoritates de renunciatione iuris accreſcendi in feudis, loquẽtes, trahuntur ad inducendã renuntiationem fideicommiſſi, & contra nu. 24.*

26 *Diuiſio dupliciter iuri poteſt, vno modo partiendo ſingulas res communes, vt vnuſquiſque portionem ſingularum rerum habeat, altero modo non partiendo ſingulas res, ſed vnam vni in ſolidum aſſignando, alteram alteri.*

27 *Per ſimplicem diuiſionem cenſetur renunciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi in feudo, vel emphyteuſi, quod, vel quæ vni diuidentium fuit in ſolidum aſſignatum, vel aſſignata; Sed contra nu. 32. & ſeqq.*

30 *Portio portioni accreſcit.*

31 *Portioni non habenti nihil poteſt accreſcere; ſed hoc procedit in iure accreſcendi proprio, num. 36.*

33 *Feudum, vel emphyteuſis, ſi in diuiſione tota vni fuerit aſſignata, & hoc modo frater fratri ceſſerit partem ſuam, licet excludatur, quandiù durat linea eius, cui fuerat facta aſſignatio, tamen ea finita, non impeditur, quominus iure accreſcendi, ſeù ſucceſſionis totam rem conſequatur, & num. 34.*

35 *Declaratur textus in cap. 1. De nat. ſucceſſ. feud.*

37 *Ius accreſcendi, quod in feudo, vel emphyteuſi poſt acquiſitionẽ conſideratur, eſt potiùs ius inueſtituræ, & ſucceſſionis, quã ius accreſcendi propriũ.*

38 *Si in diuiſione vni fuerit aſſignatum feudum, alteri allodium, & is, qui feudum habuit deceſſerit relicto hærede incapace, vel filia, poterit frater ſuperſtes ob illo, vel ab illa feudum auocare, nec tenebitur de euictione num. 39. aut facere partem de allodio nu. 41. Declara, vt ibi.*

40 *Quando res euincitur ex ſui natura, quis non tenetur de euictione, & n. 71.*

43 *Diuiſio, cui adyicitur clauſula renunciationis iuriũ continet renunciationem expreſſam.*

44 *Renunciatio tacita quæ ſit.*

46 *Per diuiſionem, cui eſt adiecta promiſſio de non contraueniendo, aut ſimpliciter, aut etiam per ſe, & hæredes, non cenſentur diuidentes iuri accreſcendi, & ſuccedendi renunciaſſe.*

47 *Promiſſio de non contraueniendo diuiſioni adiecta, ſecundùm diuiſionis naturam intelligi debet.*

49 *Promiſſio non extenditur ad ea, de quibus non eſt cogitatum.*

50 *Per diuiſionem, cui eſt adiecta promiſſio de non contraueniendo ex quacumque cauſa, an cenſeatur renunciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi? Diſtingue, vt ibi.*

51 *Promiſſio de non contraueniendo ex quacunque cauſa competente, vel vſque in præſentem diem, ad ius, quod poſteà naſcetur, non extenditur.*

52 *Promiſſio de non contraueniendo ex quacunque cauſa, tàm competente, quàm competitura, continet renuntiationem iuris accreſcendi, quod in futurum ſperatur.*

53 *Promiſſio de non contraueniendo ex quacumque cauſa, abſquè alia adiectione, continet renunciationem iuris accreſcendi, ſeù ſuccedendi, quod in futurum ſperatur; Sed contra num. 54. & ſeq.*

55 *Verba quantumuis generalia debent intelligi de cauſa de præſente competenti, non etiam de ea, quæ poſtea ſuperuenit.*

56 *Promiſſio de non contraueniendo, ex quacunque cauſa, tàm cogitata, quàm incogitata, complectitur etiam eam, quæ poſteà ſuperuenit.*

57 *Cauſa incogitata non alia videtur eſſe, quàm futura.*

58 *Renunciantes non cenſentur de cauſa futura cogitaſſe.*

59 *Promiſſio de defendendo non differt à promiſſione de euictione.*

60 *Qui promittit euictionem promittit defendere eum, à quo res poſſet euinci.*

61 *Euictio ſequitur, ſi is qui promiſit euictionem, non defendat.*

62 *Iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi in feudo, vel emphyteuſi an cenſeatur renunciatum, ſi à diuidentibus promiſſa ſit euictio, & num. ſeqq.*

63 *Euictione ſpecialiter promiſſa, etiam in caſum iuris accreſcendi, ſeù ſucceſſionis, cenſetur renuntiatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi.*

64 *Quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio.*

65 *Euictione feudi in diuiſione promiſſa, etiam in caſum*

iuris

iuris accreſcendi; ſeù ſucceſſionis, promittens tenetur filia eius, cui ſic fuerat promiſſa euictio, aut eius hæredi extraneo, de euictione.

66 *Euictione feudi ſimpliciter in diuiſione promiſſa, non cenſetur renunciatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi in feudo.*

67 *Euictione feudi, à fratre in diuiſione ſimpliciter promiſſa non obſtante, poterit ſic promittens auocare feudum ipſum à filia fratris, cui fuerat facta hæc promiſſio, vel eius extraneo hærede, ſi feudum ipſum ſit eius naturæ, vt ius accreſcendi recipiat.*

68 *Frater in diuiſione, ſimpliciter promittens euictionem feudi, vel emphyteuſis, non tenetur de euictione in caſum iuris accreſcendi, ſeù ſucceſſionis, etiamſi feudum ipſum, vel emphyteuſim eo caſu auocet à filia eius, cui fuerat facta euictionis promiſſio, aut ab eius hærede extraneo, & in capace; Et ſi euincatur à Domino directo, non tenetur frater ipſe de euictione, aut facere partem de allodio, num. ſeq.*

70 *Euictionis ſimplex promiſſio debet intelligi ſecundum naturam actus, cui adijcitur.*

71 *Diuiſionis natura eſt, vt in ea non præſtetur euictio, quæ ſequitur ex natura rei.*

72 *Diuiſioni ſi fuerit adiecta promiſſio, vt frater de feudo inueſtiri poſſit, an cenſeatur remiſſum ius accreſcendi? Diſtingue, vt hic.*

73 *Si poſt diuiſionem de conſenſu fratris is, cui feudum obuenit inueſtiatur, an per hoc cenſeatur remiſſum ius accreſcendi.*

74 *Permiſſio alienationis in diuiſione fit, aut explicitè, aut implicitè per clauſulam ad habendum, tenendum, & quidquid placuerit faciendum.*

75 *Clauſula ad habendum, tenendum, & quidquid placuerit faciendum, in diuiſionibus bonorum feudalium operatur remiſſionē iuris accreſcendi, ſeù ſuccedendi in ipſis feudalibus, ſi ſequatur alienatio, & nu. 79. Licet quidem contrà ſentiunt, num. 78. Amplia, vt idem ſit per clauſulam, conſtituens procuratorem, velut in rem ſuam, & per clauſulam, ponens eum in locum, & ſtatum ſuum, num. 87.*

76 *Alienatione in diuiſione feudalium, conceſſa, & ſecuta, res non poterit à tertijs poſſeſſoribus auocari, & cur num. 79. & 83.*

Alienatione, in diuiſione feudalium, conceſſa, & ſecuta, cenſetur remiſſum ius accreſcendi in ipſis feudalibus; Amplia, vt hoc multò magis procedat, ſi facultas alienandi data ſit etiam hæredibus, num. 77.

80 *Pactum tribuens alienandi facultatem parit exceptionem, quæ non ſolum prodeſt diuidenti, ſed etiam omnibus ab eo cauſam habentibus.*

81 *Exceptiones ſuæ non minus in ſingulares ſucceſſores, quam in vniuerſales transferuntur.*

82 *Pactum his omnibus prodeſt, quibus, vt proficiat, paciſcentis intereſt, & num. 91.*

84 *Clauſula, conſtituendo Procuratorem, velut in rem ſuam, in diuiſione feudalium poſita tribuit alienandi facultatem; maximè ſi fuerit adiecta clauſula, ponendo eum in locum, & ſtatum ipſius conſtituentis, num. 85.*

86 *Clauſula, conſtituens Procuratorem in rem ſuam, operatur, vt is Procurator poſſit ea omnia facere, quæ ipſe ſic conſtituens potuiſſet.*

Clauſula, ponens eum in locum, & ſtatum ſuum, operatur, vt ſic poſitus poſſit ea omnia facere, quæ ponens ipſe potuiſſet.

87 *Conſentiens alienationi non poterit à tertijs poſſeſſoribus feudum, aut emphyteuſim auocare.*

89 *Facultas alienandi, alienatione non ſecuta non præiudicat.*

90 *Pactum tribuens alienandi facultatem, non ſecuta alienatione, nihil operatur.*

92 *Paciſcentis non intereſt, vt pactum proſit alijs, quàm ab eo cauſam habentibus.*

An, & quando per diuiſionem cenſeatur iuri accreſcendi renuntiatum.

Quæſtio Vigeſima nona.

TAcitè verò, id eſt per antecedens, aut
conſequens neceſſarium quando cen-
ſeatur ei renuntiatum, frequentiſſimè
quæritur poſt initam inter ſocios, ſeù
coniunctos, diuiſionem rei, in qua ius
accreſcendi locum habere poterat: nam,
ſi poſteà vacet portio, aut res vni aſſi-
gnata, ſæpiſſimè dubitatur, an in ea ceſ-
ſet ius accreſcendi, quaſi cenſeatur ei per
diuiſionem renuntiatum, In quo quidem
illud diligenter obſeruandum eſt, huiuſ-
modi quæſtionem non poſſe conſiderari
in eo iure accreſcendi, quod non niſi an-
te acquiſitionem locum habet, vt regula-
riter euenit in iure accreſcendi reali: nã,
1 quia diuiſio † ſupponit præcedentem ac-
quiſitionem, cum ea tantùm diuidamus,
quæ noſtra ſunt, nobiſque cum alio com-
2 munia † *l. 1. ff. comm. diuid. Ang conſ. 287. n. 5.*
& poſt acquiſitionem ius accreſcendi
3 reale ceſſat, † *vt oſtendimus in 7. cap. quæſt. 59. num. 104.* ideò fit, vt, quoties inter ſocios
facta eſt diuiſio, non poſſit quæri, an per
4 eam cenſeatur renuntiatum † iuri accre-
ſcendi, quod nec eſt, nec eſſe poteſt: Pri-
uatio enim præſupponit habitum, aut
5 potentiam † *l. manumiſſiones. 4. ff. de iuſt. & iur. l. decem. 116. in prin. ff. de verb. oblig. l. 1. ff.*
6 *de ſuis, & legit.* & quod non eſt, † remitti
non poteſt, cum non entis nullæ ſint qua-
7 litates † *l. eius, quo. 41. ff. ſi cert. pet.* Solùm
igitur conſiderari poteſt in ijs caſibus, in
quibus etiam poſt emolumentum acquiſi-
tum ius accreſcendi locum habere po-
8 teſt, † vt euenit in vſufructu, & in ijs cau-
ſis, quæ vſufructui aſſimilantur, puta in
9 feudo, aut emphyteuſi, † *ſecundum ea, quæ diximus in 6. cap. qu. 43. num. 2. & 4. & in cap. 7. qu. 59. num. 28. & ſeqq.* nam in his, licet duo,
vel plures ſocij partes ſibi delatas acqui-
rant, non tamen ob id cenſetur eis ſub-
lata ſpes iuris accreſcendi, quia, ſi poſteà
alter ex ijs deficiat nullis relictis deſcen-
dentibus, eius portio accreſcet coniun-
cto, ſi feudum, aut emphyteuſis, ſit eius
naturæ, vt ius accreſcendi recipiat, *ſecundum ea, quæ diximus in eodem 6. cap. qu. 37. nu. 1. & ſeqq. & qu. 38. num. 1. & ſeqq.* In hoc igitur
10 caſu plerumque diſputari ſolet, an, † ſi
duo, vel plures fratres diuidant inter ſe
feudum, aut emphyteuſim, & ſimus in
caſibus, in quibus non facta diuiſione po-
terat eſſe locus iuri accreſcendi cenſea-
tur ei per talem diuiſionem renuntiatum,
ita, vt etiamſi poſteà moriatur vnus ex

fratribus ſine liberis, aut eius linea po-
ſtea deficiat, non tamen poſſit ſuperſtes,
eius portionem, ſeù feudum, aut emphy-
teuſim ab eo poſſeſſam per ius accreſcen-
di vindicare.

In hac autem quæſtione ſeparatim no-
11 bis erit diſpiciendum, † Primo, quid, ſi
diuiſio ſimpliciter, & per ſe conſideretur,
Secundò, quid, ſi conſideretur, quatenus
eſt cum iis coniuncta, quæ plerunque à
partibus adijciuntur.

Et, ſi quidem ſimpliciter, & per ſe con-
ſideretur, generaliter dicimus, per eam
12 non cenſeri † renuntiatum iuri accreſcē-
di, ſeù ſuccedendi, quod poſtea naſcitur,
quia, ſi ex duobus fratribus diuidentibus
vnus poſtea moriatur ſinè liberis, aut
eius linea deficiat, ſuperſtes non obſtan-
te diuiſione perinde ad partem, ſiue rem,
quæ illi obuenerat, per ius accreſcendi,
ſeù (vt verius dicitur) ius inueſtituræ,
& ſucceſſionis admittetur, ac, ſi nunquā
13 fuiſſet facta diuiſio † *cap. 1. de nat. ſucc. feud.
Et ſcribunt Bart. conſ. 58. num. 4. lib. 1. Bald. in
cap. 1. num. 3. & 6. & ibi Aluaro. num. 3. tit.
Imp. Loth. Ang. de Gamb. conſ. 35. num. 13. Alex.
conſ. 189. num. 2. in fi. vol. 2. & conſ. 21. num. 4.
& 8. vol. 5. Dec. conſ. 262. num. 3. verſ. Similiter,
& conſ. 411. num. 1. verſ. Secunda, & num. 3.
Rum. conſ. 7. num. 10. conſ. 11. num. 8. verſ. Et
tanto magis, & conſ. 47. nu. 1. vol. 1. Gozad. conſ.
53. num. 16. Mantic. deciſ. 373. nu. 5. Gratia. cap.
707. diſcep. for. nu. 17. vbi refert, ita fuiſſe à Rota
14 Romana deciſum.* Quia † alioquin fieret, &
contra naturam diuiſionis, & contra ve-
riſimilem, & præſumptam mentem diui-
15 dentium: Natura enim diuiſionis eſt, †
vt ea tantum comprehendat, quæ de præ-
ſenti competunt diuidentibus, non autē,
vt ad futuros caſus, iuraque futura por-
rigatur, *vt in his terminis conſiderant Bald. in d.
cap. 1. num. 3. & ibi Aluaro. nu. 3. tit. Imp. Loth.*
16 ſcilicèt, quia pendet † ab illa intellectua-
li diuiſione, quæ fit ipſo iure inter plures
ſocios, ſiuè habentes rem communem, &
17 eſt, † velut eius executio, ideòque non
mutat eius naturam, ſed ſecundùm eam
18 regulatur, † *vt declarat Bald. conſ. 280. nu. 6.
19 vol. 3.* Mens verò diuidentum non eſt, † ve
vt alter alteri quicquam de ſuo largiatur:
20 nam donatio non præſumitur † *l. cum de
indebito. 25. ff. de probat.* ſed, vt vnuſquiſque
pro diuiſo conſequatur id, quod ſuum
eſt. Atqui, ſi diceremus diuidentes cen-
ſeri ius futurum remiſiſſe, haud dubiè
præſumeremus eos, voluiſſe donare, &
21 largiri, quia remiſſio † eſt quædam ſpecies
donationis. Ergo non eſt huiuſmodi re-
miſſio inducenda. *Ita ratiocinantur Ang. conſ.
287. nu. 4 Koll conſ. 51. nu. 15. vol. 4.*

Et verò, ſi per ſimplicem diuiſionem
non cenſetur renuntiatum fideicommiſ-
22 ſo, cuius conditio nondum extiterat † *l.
cum pater. 79. §. hæreditatem ff. de leg. 2. l. qui
Romæ. 122 §. duo fratres, intelligendo, quod ibi
malè iudicatum ſit, prout ibi communiter dd. intelli-
gunt ff. de verb. oblig.* Conſequens eſt, vt nec
cenſeri debeat renuntiatum iuri accre-
ſcendi, quod nondum erat natum, ſcili-
23 cet quia à renuntiatione fideicommiſſi †
ad renuntiationem Iuris accreſcendi va-
let argumentum, quod eadem videatur
vtriuſque ratio. Quamobrem noſtri lo-
cos, & authoritates de renuntiatione fi-
deicommiſſi loquentes paſſim trahunt ad
inducendam, vel excludendam iuris ac-
24 creſcendi renuntiationem, † *vti videre eſt
apud Alex. d. conſ. 189. num. 10. vol. 2. & d. conſ.
21. num. 4. verſ: Et probatur, vol. 5. Alcia. conſ.
36. nu. 2. verſ. Et, quod dicitur, lib. 8. Men. conſ.
25 593. num. 1. & ſeqq.* & contra, † *vt apud Bec.
conſ. 24. num. 15. verſ. Simile, vol. 1. Pereg. de
fideic. artic. 52. nu. 73* Quod & nos eorum
exemplo facere poſſemus, alijque pote-
runt, prout obſeruationis gratia ſingulos
admonemus; Sed ne tractatum hunc in-
numeris DD allegationibus oneremus,
quod ne volentibus quidem per aſſiduas,
graueſque publici muneris occupationes
facere liceret, eas tantummodo duximus
adducendas, quæ ſpecialitèr de iuris ac-
creſcendi, ſeù ſuccedendi remiſſione lo-
quuntur, liberum iis, quibus maiùs erit
otium, campum relinquentes, ea com-
probandi, quæ nos hìc breuiter, & pau-
cioribus allegationibus contenti, propo-
nimus, per allegationes eorum, qui de
fideicommiſſi remiſſione per diuiſionem
inducenda loquuntur.

26 Sed, quia dupliciter † poſſunt ſocij ini-
re diuiſionem, vno modo partiendo rem,
in qua ius accreſcendi locum habere po-
terat, & vnicuique ſuam portionem aſ-
ſignando, quo caſu quilibet ex diuiden-
tibus aliquam rei portionem habet, alte-
ro verò non partiendo rem, ſed eam in-
ſolidum vni aſſignando, vt euenit, cum
fratres habent plura feuda, & in diuiſio-
ne ſingulis aſſignant vnum feudum, vel
vni aſſignant feudum, alteri verò allo-
dium, quo caſu, quia tota res ad vnum
pertinet, cœteri non poſſunt dici habere
aliquam eius portionem, ideò quæri ſo-
let, an, quod diximus per ſimplicem diui-
ſionem non cenſeri renuntiatum iuri ac-
creſcendi, ſeù ſuccedendi, quod poſteà
naſcitur, procedat in vtroque genere di-
uiſionis, an verò ſolùm in priore. Et
Baldus quidem *in l. vn. nu. 33. C. quand. non
pet. part. quem Dec. conſ. 262. num. 3. verſ. Et
iſtam quæſtionem, & alij plerique probarunt*, cen-
27 ſuit procedere ſolum in priore. † Itaq;
ſi in diuiſione remanſit ſuperuiuenti ali-
qua portio feudi, aut emphyteuſis, fate-
tur, non cenſeri eum per diuiſionem ius
28 accreſcendi, ſeù ſuccedendi remiſiſſe, †
quod etiam dubio caret, *in quibus terminis
loquuntur Bald. d. conſ. 280. num. 6. vol. 3. Bec.
d. conſ. 24. num. 16. vol. 1.* Cœterum, ſi nihil
29 ei remanſit, verius putat, † cenſeri eum
per talem diuiſionem ius accreſcendi re-
miſiſſe, quia, cum portio portioni accre-
30 ſcat † *l. ſi Titio. 39. in fi. ff. de vſufr.* Conſe-
quens eſt, vt portionem non habenti ni-
31 hil poſſit accreſcere, † *ſecundùm ea, quæ dixi-
mus in 7. cap. qu. 70. num. 2.*

Verùm hæc opinio meritò fuit ab alijs
communiter improbata, quia verius, &
receptius eſt, per diuiſionem non cenſeri
renuntiatum iuri accreſcendi, quod po-
ſteà

ſteà naſcitur, etiamſi in diuiſione non re-
manſerit ſuperuiuenti aliqua portio feu-
32 di, aut emphyteuſis. † *Ita enim conſueuerunt*
omnes, quos referemus infra num. 38. & ſeqq. lo-
quentes de feudo, & allodio, Et ſimpliciter de fun-
do, aut emphyteuſi loquentes ſcripſerunt Alex. d.
conſ. 21. nu. 4. vol. 5. Ruin. conſ. 7. nu. 9. verſ. Et
ex hoc ſequitur, & nu. 10. verſ. Nec dicto caſu, &
conſ. 8. num. 11. verſ. Non obſtant not. vbi ait
Bald. malè loqui, & conſ. 11. num. 5. & 14. vol.
1. Brun. conſ. 78. nu. 9. & conſ. 79. nu. 1. Gabr.
conſ. 89. num. 21. verſ. Nec refert, vol. 1. Roll. conſ.
51. num. 3. & 18. vol. 4. vbi teſtatur, contra Bald.
eſſe communem, Surd. conſ. 517. num. 12. verſ. Ter-
tium, vbi pariter ait, contrà Bald. ſtare communem
opinionem, Hond. conſ. 36. num. 17. vol. 1. Pereg.
conſ. 101. num. 3. & 6. in fi. & nu. 7. & 15. vol. 1.
& conſ. 2. nu. 21. verſ. Addo deciſionem, vol. 5. &
de fideico. artic. 52. num. 74. verſ. non obſtat illa
theorica, vbi ait, illam theoricam Baldi communi-
ter reijci, Gratia. cap. 346. diſc. for. num. 4. & 5.
Itaque, ſi in diuiſione totum feudum, aut
tota emphyteuſis vna fuerit aſſignata, &
hoc modo frater ceſſerit fratri partem
ſuam, licet excludatur, quandiù viuet is,
cui facta eſt aſſignatio, aut eius linea ſu-
33 pererit † *cap. 1. de nat. ſucc. feu. & ſcribunt Corn.*
conſ. 263. num. 10. verſ. Sed allegabat, vol. 1. Ruin.
conſ. 166. num. 10. vol. vol. 1. Gozad. d. conſ. 53.
num. 3. Surd. d. conſ. 517. num. 1. Pereg. d. conſ.
101. nu. 15. vol. 1. ſi tamen ille moriatur ſi-
ne filijs, aut eius linea poſteà deficiat, nõ
impedietur ſuperſtes, quominùs iure ac-
creſcendi, ſeù ſucceſſionis totam rem
conſequatur, & ſic non ſolùm partem
propriam defuncti, ſed etiam partem ceſ-
34 ſam, vt *ſcribit Gabr. d. conſ. 89. nu. 6. vol. 1. &*
eſt de mente omnium, quos retulimus ſupra nu. 32.
& apertè probat text. *in cap. 1. de nat. ſucc.*
35 *feud.* vbi, † *ſi quis habens beneficium quatuor ſu-*
perſtitibus filijs decedat, & feudum ad vnum ſolùm
ex diuiſione deueniat, & iſte ſuperſtitibus filijs duo-
bus, vel tribus decedat, & ad vnum eorum benefi-
cium feudi ex diuiſione perueniat, & ſimiliter iſte ſu-
perſtitibus filijs decedat, ad quorum vnum feudum
perueniat; ſicut etiam ex alijs ſuperioribus, vel pri-
mis fratribus ſuperſunt maſculi, ſi ille, qui feudum
habet, deceſſerit nullo relicto filio, ſcribitur, feu-
dum pertinere, *ad ſolos, & ad omnes, qui ex il-*
la linea ſunt, ex qua iſte fuit; & hoc eſſe *quod*
dicitur, ad proximiores pertinere, illi verò proxi-
miores eſſe dicuntur reſpectu aliarum linearum, ſed
omnibus ex hac linea deficientibus, omnes alias
lineas æqualiter vocari; Nam ex hijs ver-
bis conſtat, etiamſi feudum ad vnum ſo-
lum ex diuiſione perueniat, ita vt alij
fratres nullam eius portionem habeant,
non tamen eos excludi à iure ſuccedendi,
quod poſteà naſcitur ex defectu lineæ il-
lius, cui feudum inſolidum fuerat aſſi-
gnatum.

Nec eſt contrarium, quod partem non
36 habenti nihil accreſcat, quia † hoc pro-
cedit in iure accreſcendi proprio, cum
alioquin id, quod in feudo, vel emphy-
teuſi poſt acquiſitionem conſideratur,
37 non ſit proprium ius accreſcendi, † ſed
potius ius inueſtituræ, & ſucceſſionis, cui
partis defectus non ſolet obeſſe, *vt oſtendi-*
mus in 7. cap. qu. 70. num. 9. Itaque, licet is,
qui nullam feudi, aut emphyteuſis por-
tionem habet, non poſſit vindicare par-
tem vacantem per ius accreſcendi, ſi id
proprie conſideremus, poterit tamen eã
vindicare iure ſucceſſionis, & inueſtitu-
ræ, *ſicut in ſpecie declarando reſpondent Alex. d.*
conſ. 21. num. 5. vol. 5. Gabr. d. conſ. 89. num. 7.
& 22. vol. 1. Hond. d. conſ. 36. num. 17. vol. 1.
Pereg. d. conſ. 101. num. 7. vol. 1. Gratia. d. cap.
346. diſc. for. num. 4.

Hinc infertur, ſi in diuiſione vni fuerit
aſſignatum feudum, alteri verò allodium,
& is, qui feudum habuit, deceſſerit reli-
cto hærede incapace, puta extraneo, vel
filia, poſſe fratrem ſuperſtitem ab illo
38 feudum auocare, † *vt ſcribunt Bald. in l. ſi*
familia. 14. num. 9. C. fam. erci. Ruin. conſ. 11. n.
11. & 12. & conſ. 47. num. 2. verſ. & loquuntur,
vol. 1. Soc. Iun. conſ. 119. num. 1. vol. 3. Bec. conſ.
24. num. 32. verſ. Idem quoque eſſet, vol. 1. Pereg.
de fideic. d. artic. 52. num. 66. nec teneri de
39 euictione † propterea quod res euincitur
40 ex ſui natura, † *vt declarant Bald. in d. l. ſi*
familia, num. 9. & ibi Caſtr. num. 4. verſ. Plus di-
cit, Alex. d. conſ. 21. num. 3. verſ. Tamen, & nu.
7. verſ. Et dicit Bald. vol. 5. Dec. conſ. 411. num.
4. Ruin. conſ. 7. num. 10. verſ. Nec dicto caſu, &
conſ. 11. num. 11. 12. & 13. vol. 1. conſ. 137 num.
12. verſ. Et idem eſſet, vol. 2. & conſ. 92. num. 29.
verſ. Et magis ad propoſitum, vol. 3. Soc. Iun. d.
conſ. 119. num. 2. vol. 3. Alcia. conſ. 36. nu. 4.
verſ. Nec obſtat ratio, lib. 8. Roll. d. conſ. 51. nu.
10. vol. 4. Bec. d. conſ. 24. num. 32. verſ. Idem
quoque eſſet, vol. 1. Pereg. de fideic. d. artic. 52.
nu. 66 minus teneri facere partem de al-
41 lodio, † ſi modo is, qui feudum habuit,
ſciuerit eius naturam, & qualitatẽ, quod
ei debeat imputari, cur pro ſua portione
acceperit rem, quàm ſciebat eſſe eius na-
turæ, vt vno mortuo deberet ad alterum
iure accreſcendi, ſiuè ſucceſſionis perti-
nere. *Ita ſcribunt Bald. in d. l. ſi familia, nu. 9.*
Soc. Iun. d. conſ. 119. nu. 2. verſ. Qui etiam vo-
lunt, vol. 3. Roll. d. conſ. 51. nu. 10. vol. 4. Pereg.
de fideic. d. artic. 52. num. 66.

Sed hæc quidem dicuntur, quoties di-
uiſionem ſimpliciter, & per ſe conſidera-
mus. Cæterum, quoties eam conſidera-
mus; vt eſt cum alijs circunſtantijs con-
iuncta, conſtat tripliciter eam proponi
42 poſſe, ſcilicèt, quia tria ſunt, † quæ à di-
uidentibus, vt plurimum adijciuntur: Aut
enim adijcitur promiſſio, aut permiſſio,
aut etiam renuntiatio.

Et, ſi quidem fuerit adiecta renuntia-
tio, puta, quia dictum ſit, diuidentes re-
nuntiare omni iuri, quod habent, aut
habere ſperant in feudo, vel emphyteuſi,
& quæratur, an per eam cenſeatur renun-
43 tiatum iuri accreſcendi, † neceſſariò re-
currẽdum erit ad ea, quæ diximus in quæ-
ſtione præcedenti, & ſecundùm diſtin-
ctiones ibi factas res erit terminãda, quia
tunc non tractatur de renuntiatione ta-
cita, ſed de expreſſa, ſcilicet quia colligi-
tur ex verbis, non autem per interpræta-
tionem intelligitur. Tunc igitur ſolum
44 agitur de renuntiatione tacita, † cum di-
uiſio conſideratur, vt coniuncta cum ali-
qua promiſſione, aut permiſſione, quæ vi

ſua

ſua iuris accreſcendi renuntiationem im-
portet, quia renuntiatio debet deduci
per antecedens, aut conſequens neceſſa-
rium.

Promiſſionum autem, quæ à diuidenti-
45 bus adijciuntur, tria ſunt genera; † Aut
enim eſt promiſſio de non contraueniendo,
do, aut de defendendo, aut de euictione.

Et ſi quidem adiecta ſit promiſſio de
non contraueniendo, aut ſimpliciter, aut
etiam per ſe, & hæredes, certum eſt per
eam non cenſeri diuidentes iuri accre-
46 ſcendi renuntiaſſe, † vt ſcribunt Bald. in cap.
1. num. 6. tit. Imp. Loth. Alex. conſ. 107. nu. 15.
vol. 4. Dec. conſ. 262. nu. 3. verſ. Similiter, Pereg.
de fideic. d. artic. 52. num. 74. verſ. Addo, & d.
conſ. 2. nu. 21. verſ. Addo deciſionem, vol. 5. quia
talis promiſſio, tamquàm accedens diui-
47 ſioni debet ſecundùm eam intelligi, † vt
dicemus infra num. 70. Vnde cum natura di-
uiſionis ſit, vt ea tantùm compræhendat,
quæ tunc temporis competebant diuidē-
48 tibus, nec ad ius futurum porrigatur, †
vt diximus ſupra num 15. Conſequens eſt, vt
nec ad ius accreſcendi, ſeù ſuccedendi,
quod poſt mortem fratris ſuperuenit, ex-
tendi poſſit de non contraueniendo fa-
cta promiſſio, vt in his terminis conſiderant
Alex. conſ. 189. num. 3. verſ. Nec etiam vol. 2.
Dec. d. conſ. 262. num. 3. verſ. Similiter, Pereg.
d. conſ. 101. nu. 5. vol. 1. cum nec fratres de
tali iure cenſeantur cogitaſſe, & ad ea, de
quibus non eſt cogitatum promiſſio non
49 extendatur, † vt in propoſito conſiderat Dec. d.
conſ. 262. num. 3. verſ. Similiter.

Planè, ſi tali promiſſioni fuerit adie-
ctum ex quacumque cauſa, & quæramus,
an per eam cenſeatur renuntiatum iuri
50 accreſcendi, † conſtat eſſe diſtinguendū:
Aut enim promiſſio eſt reſtricta ad cau-
ſam de præſenti competentem, vt, quia
dictum ſit, de non contraueniendo ex
quacumque cauſa competente, vel addi-
ta ſint illa verba, vſque in diem præſen-
tem, Et tunc certum eſt, quibuſcumque
verbis ea facta ſit, non poſſe ad ius ac-
creſcendi, ſeù ſuccedendi, quod poſteà
naſcitur, extendi, quia verba refragan-
51 tur, † vti videre eſt apud Magon. deciſ. Lucen.
7. num. 42. & 44. & ibi addentes in lit. g. vbi te-
ſtantur, hanc eſſe communem. Aut verò dictum
eſt, ex quacumque cauſa, tàm competen-
te, quam competitura, Et eſt verius per
eam cenſeri renuntiatum iuri accreſcen-
52 di, † vt diximus in qu. præced. nu. 49. Et in ſpe-
cie declarant add. ad Magon. d. deciſ. Luc. 7. in
lit g. vbi teſtantur, hanc eſſe magis communem opi-
nionem. Aut denique ſimpliciter dictum
eſt, ex quacumque cauſa, nec fuit aliquid
adiectum ex quo colligere poſſimus, vtrū
diuidentes ſenſerint de cauſa de præſenti
competente, an verò etiam de futura, Et
tunc, licet nonnulli cenſuerint per illa
verba cenſeri renuntiatum iuri accreſcē-
53 di, ſeù ſuccedendi, † vt Men. conſ. 323. nu.
59. iuncto num. 50. Contrarium tamen ve-
54 rius eſt, & receptius, † vti videre eſt apud
Alex. d. conſ. 189. num. 2. in fi. & num. 3. verſ.
Nec etiam vol. 2. ſcilicet, quia verba quan-
tumuis generalia debent intelligi de cau-
ſa de præſenti competente, non etiam de
55 ea, quæ poſteà ſuperuenit, † per ea, quæ di-
ximus in qu. præced. num. 40. Sanè, ſi dictum
eſſet ex quacumque cauſa, tàm cogitata,
56 quàm incogitata, verius crediderim †
etiam eam complecti, quæ poſteà ſuper-
uenit, & ſic etiam ius accreſcendi, ſeù
ſuccedendi, quod poſteà naſcitur; quod &
57 alij tradiderunt: Cauſa enim incogitata †
non alia videtur eſſe, quam futura, vt-
potè de qua regulariter non cenſentur
58 diuidentes cogitare, † vt diximus in qu. præ-
ced. num. 46. & ſupra num. 84. Qui igitur pro-
mittit non contrauenire etiam ex cauſa
incogitata, videtur promittere etiam ex
cauſa futura, & per conſequentias etiam
ex cauſa iuris accreſcendi, ſeù ſucceden-
di, quod poſteà naſcitur, ſecundum ea, quæ
ſupra dicta ſunt.

59 Si verò promiſſio ſit de defendendo, †
res erit eodem modo terminanda, quo
promiſſionem de euictione definiemus,
ſcilicet, quia non multum hæc ab illa di-
60 ſtat: nam, qui promittit euictionem, †
haud dubiè promittit eum defendere, à
quo res poſſet euinci, quia, niſi ità fiat,
61 ſequetur euictio † l. cum ex cauſa. 139. ff. de
verb. oblig.

Si igitur à diuidentibus promiſſa ſit eui-
ctio, & quæramus, an per eam cenſea-
tur renuntiatum iuri accreſcendi, ſeù
62 ſuccedendi, quod poſteà naſcitur, † vt
euenit in ſpecie, qua vni feudum, alteri
verò allodium fuit in diuiſione aſſigna-
tum, cum reciproca promiſſione euictio-
nis, & is, qui feudum habuit, deceſſit re-
licto hærede incapace, puta filia, aut ex-
traneo, ſecundum ea, quæ diximus ſupra nu. 38.
conſtat, multum referre, vtrum euictio
ſpecialiter promiſſa ſit, etiam in hunc ca-
ſum, an verò ſimpliciter: nam, ſi ſpecia-
liter promiſſa ſit, res omni dubitatione
caret, certum enim eſt per eam cenſeri
renuntiatum iuri accreſcendi, ſeù ſucce-
dendi, ideòque non poſſe diuidētem auo-
63 care † feudum à filia, vel extraneo hære-
de, quia, quem de euictione tenet actio,
64 eundem agentem repellit exceptio † l. vin-
dicantem. 17. ff. de euictio. Ita enim ex mente Bal-
di in d. l. ſi familia. 14. num. 9. C. fam. erciſ. ſcri-
bunt ibi Caſtr. nu. 4. verſ. Plus dico, Alex. conſ.
21. nu. 8. verſ. Nec etiam obſtat vol. 5. Ruin. conſ.
146. nu. 3. vol. 1. conſ. 137. num. 12. verſ. Et idem
eſſet vol. 2, & conſ. 92. num. 29. verſ. Nec obſtat
vol. 3. Aloiat. conſ. 36. nu. 4. verſ. Nec obſtat ra-
tio lib 8. Bec. conſ. 24. num. 32. verſ. Idem quo-
que eſſet vol. 1. Pereg. de fideicommiſſ. d. art. 52.
num. 69. &, ſi feudum euincatur à Domi-
no, quaſi finita linea, teneri eum filiæ, aut
65 extraneo hæredi de euictione, † vt ex doctr.
gl. in d. l. ſi familia. 14. in verb. pro parte, verſ.
Item, quod, ſi vni ſcribunt ibi Bart. num. 2. verſ.
Quare, Bald. num. 8. Alex. d. conſ. 21. num. 6.
verſ. Tertio principaliter vol. 5. Ruin. conſ 92. n. 28.
in fi. vol. 3. Bec. d. conſ. 24. nu. 32. Cœterùm,
ſi euictio ſimpliciter ſit promiſſa, verius,
& receptius eſt, non cenſeri per eam re-
nuntiatum iuri accreſcendi, ſeù ſucce-
66 dendi, † ſed ea nō obſtante poſſe fratrem
ſuperſtitem auocare feudum à filia, vel
extra-

extraneo hærede, ſi feudum ſit eius natu-
ræ, vt ius accreſcendi recipiat, † ſecun-
dùm ea, quæ diximus in 6. cap. qu. 17. num 21.
nec eo caſu teneri eum de euictione, non
68 magis, quam, ſi eam non promiſiſſet. †
Ita enim ſcripſerunt Alex. d. conſ. 21 num. 8. verſ.
Nec etiam obſtat vol. 5. Ruin. d. conſ. 146. nu. 3.
verſ. Et idem eſt vol. 1. d. conſ. 137. num. 12. verſ.
Et idem eſſet vol. 2. & d. conſ. 92. num 29. verſ.
Nec obſtat vol. 3. Iacob. de ſeud. in verb. & vnus,
num. 6. verſ. Sed iuxta, Gozad. conſ. 53. num. 16.
Gabr. d. conſ. 89. num. 6. vol. 1. Bec. d. conſil. 24.
num. 32. verſ. Idem quoque eſſet, Magon. deciſ.
Luc. 7. num. 44. verſ. Et, quoad euictionem, Pe-
reg. de fideicommiſſ. d. art. 52. num. 69. & nu. 74.
verſ. Non obſtat promiſſio, d. conſ. 101. num. 13.
vol. 1. & d. conſ. 2. num. 21. verſ. Addo deciſio-
nem vol 5. Et, ſi feudum, aut emphyteuſis
non recipiat ius accreſcendi, vt, quia ſit
noua, eaq; ratione euincatur à Domino
directo, quaſi finita linea, non teneri eum
de euictione, aut facere partem de allo-
69 dio, † ſecundùm ea, quæ de ſimplici diuiſione di-
ximus ſupra num. 39. & 41. Ita enim ſcripſerunt
gl. in d. l. ſi familiæ. 14. in verb. pro parte verſic.
Item, quia, ſi vnus, & ibi Bart. nu 2. verſ. Qua-
re, Bald. num. 8. Caſtr. nu. 4. Alex. d. conſ. 21.
num 6. verſ. Tertio principaliter vol 5. Ruin. d.
conſ. 146. num. 3. vol. 1. d. conſ. 137. nu. 12. verſ.
Et idem vult. vol. 2. & d. conſ. 92. num. 28. verſ.
Et hoc etiam vol. 3. Bec. d. conſ. 24 nu 32. quia
ſimplex euictionis promiſſio debet intel-
ligi ſecundùm naturam actus, cui adijci-
70 tur † l. ſi ſtipulatus. 4. ff. de vſur. l. 2. §. ſi quis ſub
conditione ff. vt leg. nom. cau. Atqui natura di-
uiſionis eſt, vt in ea non præſtetur eui-
71 ctio, quæ ſequitur ex natura rei, † vt dixi-
mus ſupra num. 40. Ergo nec per ſimplicem
promiſſionem euictionis erit præſtanda.
Ita ratiocinantur Bald. in d. l. ſi familiæ num. 8.
Alex. d. conſ. 21. num. 7. vol. 5. Ruin d. conſ. 146.
num. 3. vol. 1. d. conſ. 137. num. 12 verſ. Et idem
vult, vol. 2. & d. conſ. 92 num. 29. vol. 3. Roll.
conſ. 51. num. 19. vol. 4. Pereg. de fideicommiſſ. d.
art 52. num 69. & 74. verſ. Non obſtat promiſſio.
Denique, ſi diuiſioni fuerint adiecta
permiſſio, ſi quidem in eo conſiſtat, vt
72 frater poſſit inueſtiri, † res erit ex ijs ter-
minanda, quæ diximus in qu. praeced num. 28.
& ſeqq. nam, ſi dictum ſit, vt poſſit inue-
ſtiri, tamquàm de feudo nouo, cenſebi-
tur renuntiatum iuri accreſcendi, vt di-
ximus ibi num 29. Si verò, vt poſſit inueſti-
ri, tamquam de feudo antiquo, aut etiam
ſimpliciter, non cenſebitur renuntiatum,
vt diximus ibi num. 30. & 33. Idem eſt, &, ſi
non fuerit hoc expreſſum in diuiſione, ſed
poſt eam de conſenſu fratris fuerit is, cui
feudum obuenit inueſtitus: nam ijſdem
adhibitis diſtributionibus res erit deci-
73 denda, † vt diximus in 6. cap. q. 37. n. 46. & ſeqq.
Si vero permiſſio in eo conſiſtat, vt is,
cui facta eſt aſſignatio poſſit alienare, ſi-
74 uè hoc dicatur explicitè, ſiuè † etiam im-
plicitè, vt, quia addatur clauſula, ad ha-
bendum, tenendum, & quicquid placue-
75 rit faciendum, † refert, vtrum poſteà ſe-
cuta ſit alienatio, nec ne: Nam ſecuta
alienatione, verius erit, cenſeri renun-
tiatum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi,
ſcilicet, quia res non poterit à tertijs poſ-
ſeſſoribus auocari. † Ita enim ſcripſerũt Alex.
conſ. 189. nu. 9. verſ. Quod principaliter, & nu.
10. verſ. Vnde in propoſito, & num 19. verſ. Ad
allegata vol. 2 Ruin. conſ. 166. num. 11. verſ. Et
ab eo etiam, & conſ 169. nu. 10. & 15. verſ. Non
obſtant allegata vol. 1. Alc. conſ. 36. num. 2. verſ.
Sed ijs tamen lib. 8. Roll. conſ. 34. num. 86. vol. 4.
Menoch. conſ. 593. num. 3 Pereg. de fideicommiſſ.
d. art. 52. num. 74. verſ. Primus, & d. conſ. 101.
nu. 8. vol. 1. Gratian. d. cap. 346. diſcept. forenſ.
num. 15. maxime, ſi talis facultas data ſit
etiam hæredibus, puta, quia dictum ſit,
&, quicquid, tàm ipſis, quàm ipſorum
77 hæredibus placuerit faciendum, † vt con-
ſiderat Menoch. d. conſ. 593. num. 3. Et, quam-
quam plerique contrarium cenſuerint
exiſtimantes per clauſulam prædictam
non excludi diuidentem, quominùs feu-
dum, aut emphyteuſim à tertijs poſſeſſo-
ribus auocare poſſit, ſi poſteà venerit
78 caſus ſucceſſionis, † vti videre eſt apud Hond.
conſ. 6. num. 31 verſ. Conſilium vol. 1. verius
79 tamen eſt, quod ſupra diximus, † quia
pactum tribus alienandi facultatem pa-
80 rit † exceptionem, quæ non ſolùm pro-
deſt diuidenti, ſed etiam omnibus ab eo
cauſam habentibus, vtpotè in quos non
minus, quàm in ſucceſſores vniuerſales
81 ius excipiendi transfertur † l. an prætor. 7.
cum l. ſeq. ff. de iureiur. l. vlt. ff. de excep. rei vend.
l. dolia. 76. §. 1. ff. de contr. empt. l. inuitum. 199.
§. plerumque ff. de reg. iur. l. ſi a te. 9. §. vlt. l. ſi
mater. 11. §. idem Iulianus ff. de except. rei iud. Bart.
in l. ſi tertius 6. §. ſi quis primus nu. 6 ff. de aq. plu.
arcen. latè Tiraq. de retr. lign. §. 1. gl. 9. nu. 130.
& ſeq. Et in his terminis conſiderat Pereg d. conſ.
101. nu. 8. vol. 1. Pactum enim ijs omnibus
prodeſt, quibus, vt proficiat; paciſcen-
82 tis intereſt, † vt diximus in qu. praeced. num. 79.
vt intereſt in propoſito, ne alioquin eius
hæres, de euictione conueniatur, vt con-
ſiderat Pereg. d. conſ. 101. num. 8. vol. 1. Idem
eſt, &, ſi is, cui facta eſt aſſignatio fue-
rit ab alio conſtitutus procurator, velut
84 in rem ſuam, † vt ſcribunt Men. d. conſ. 593.
num. 4. Gratian. d. cap. 346. diſcep. forenſ. nu. 15.
maximè, ſi fuerit adiecta clauſula, po-
nens eum in locum, & ſtatum ſuum, † vt
conſiderat Men. d. conſ. 593. num. 4 nam, quia
per huiuſmodi clauſulas cenſetur quis
fratri concedere, vt poſſit ea omnia fa-
cere, quæ diuidèns ipſe potuiſſet, & ſic,
86 vt poſſit etiam alienare, † vt in propoſito con-
ſiderat Men. d. conſ. 593. nu 4 verſ. Et, qui po-
nit, Conſequens eſt, vt per eas cenſeatur
in caſum ſecutæ alienationis renuntia-
87 tum iuri accreſcendi, ſeù ſuccedendi, †
ſecundùm ea, quæ ſupra diximus. Denique idem
eſt, &, ſi non in diuiſione data ſit alie-
nandi facultas, ſed poſt eam frater fratri
alienanti conſenſerit: nam non poterit
conſentiens à tertijs poſſeſſoribus feudũ,
88 aut emphyteuſim auocare † per ea, quæ ſupra
diximus, tametſi Dec. d. conſ. 262. num. 3. verſ.
Imò, quod plus eſt, & alij plerique contrarium cen-
ſuerint.
At, ſi alienatio non fuerit ſecuta, ve-
rius, & receptius eſt, non cenſeri ſubla-
89 tum ius accreſcendi, ſeù ſuccedendi, †

ideòque non obſtante tali pacto permiſ-
ſiuo poſſe ſuperſtitē ad rem, ſiuè portio-
nem alteri aſſignatam admitti excluſis
omnibus alijs agnatis, & verò etiam Do-
mino directo, *vti videre eſt apud Bald. in d.
cap. 1. num. 2 verſ. Sed ad hoc reſpondetur, de eo,
qui ſi. ſuc. agn. Hend. d. conſ. 36. num. 27. vol. 1.
Pereg. d. conſ. 101. num. 8. vol. 1.* Nam pactum
tribuens alienandi facultatem non ſecu-
90 ra alienatione, nihil operatur † *l. ſicut. 8.
§. ſupernacuum ff. quib. mod. pig. vel hypot. ſol.*
quia, vt dictum eſt, ijs tantùm prodeſſe
debet, quibus, vt proficiat, paciſcentis
91 intereſt, † &, vt alijs, quam ab eo cau-
ſam habentibus, proficiat, paciſcentis
92 non intereſt, † *vt diximus in qu. praeced. in. vlt.*
Et his quidem modis cenſetur iuri accre-
ſcendi renuntiatum.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio nocet renuncianti, & cur num. 2. & ſeqq.*

3 *Remittentibus iura ſua non datur amplius regreſſus ad ea.*

4 *Remiſsio, eſt quaedam priuatio.*

5 *Regreſſus à priuatione ad habitum non datur.*

Renunciatio an noceat etiam alijs, quàm renuncianti, varij caſus diſtinguuntur num. ſeqq.

6 *Renunciatio defuncti nocet haeredibus in iuribus merè haereditarijs, & cur num. 7. & ſeqq.*

7 *Renunciatio quae nocet defuncto, in iuribus merè haereditarijs, multò magis nocet haeredibus ex ipſius perſona venientibus.*

8 *Tranſmiſſio ceſſat, quoties defunctus erat à iure ſuo per repudiationem, aut renunciationem excluſus.*

9 *Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quàm ipſe habeat.*

10 *Haeres non debet eſſe melioris conditionis, quàm fuerit defunctus.*

11 *Renunciatio facta à defuncto pro ſe, & haeredibus nocet eis in iuribus haereditarijs*

12 *Renunciatio ſimpliciter facta à defuncto pro ſe, nocet haeredibus in iuribus haereditarijs, licet de eis mentio facta non fuerit.*

13 *Renunciatio facta per ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto, nocet haeredibus in iuribus haereditarijs; & cur num. 14. & 19. Et licet plerique contrarium cenſuerint num. 17. eorum tamen opinio communitèr eſt improbata num. 18.*

14 *Haeres, & defunctus in iuribus haereditarijs, vna, & eadem perſona cenſentur.*

15 *Factum haeredis cenſetur factum defuncti.*

16 *Paria ſunt haeredem contrafacere, vel contrafacere defunctum.*

17 *Promiſſio per ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto, non trahitur ad haeredes; Sed contra num. 18. & quae ſit huius rei ratio, num. 19.*

20 *Taxatiua non excludit perſonam, quae fingitur eadem cum perſona expreſſa.*

Taxatiua cenſetur adiecta ad excluſionem extraneorum, non ad excluſionem haeredum.

21 *Renunciatio patris nocet filio, quoties feudum, aut emphyteuſis eſt merè haereditaria.*

22 *Feudum, aut emphyteuſis ſi ſit merè haereditaria, idem iudicatur, quod de caeteris rebus haereditarijs.*

In rebus allodialibus renunciatio defuncti nocet haeredibus, & num. 29.

23 *Verbum (haeredibus) ſimplicitèr prolatum in materia feudali accipitur pro filijs, & deſcendentibus.*

24 *Feudum ſi ſit conceſſum pro ſe filijs, & haeredibus, vel pro ſe, & haeredibus, volens in eo ſuccedere debet habere qualitatem haereditariam, & num. 30. & 35.*

25 *Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & haeredibus, vel pro ſe, & haeredibus, dicitur haereditarium; Declara, vt num. ſeq.*

26 *Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & haeredibus, vel pro ſe, & haeredibus, dicitur haereditarium, non ſimplicitèr, & merè, ſed ſecundùm quid; & denominatiuè num. 39.*

27 *Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & haeredibus, vel pro ſe, & haeredibus, dicitur mixtum, ſeù mixtam habens naturam, & cur num. ſeq.*

28 *Feudum conceſſum pro ſe, filijs, & haeredibus, vel pro ſe, & haeredibus, participat de natura feudi ex pacto, & prouidentia, & feudi haereditarij; Et qualitèr ibi.*

29 *Renunciatio patris nocet filijs in feudo mixto, & cur num. 30. Sed eſt verius non nocere, niſi in caſibus, in quibus nocet, ſi feudum ſit ex pacto, & prouidentia, num. 32. & 33 num. 33.*

Feudum mixtum regulatur ſecundum naturam rerum merè haereditariarum; Sed contrà imo regulatur ſecundùm naturam feudi ex pacto, & prouidentia num. 41.

32 *Renunciatio, quibus caſibus nocet haeredibus in iuribus non haereditarijs, nocebit etiam in feudo mixto, quibus verò non nocet in illis, ne in hoc quidem nocebit; & cur num. 33.*

34 *Feudum mixtum excepta qualitate haereditaria, habetur in omnibus pro feudo ex pacto, & prouidentia.*

35 *Feudum ad mixtum non vocantur filij haeredes, tamquàm haeredes, & ſic ex perſona defuncti, ſed tamquàm filij, & ſic ex perſona propria, licet admitti nequeant, niſi ſint haeredes.*

36 *Feudum mixtum non dicuntur filij habere à Patre, ſed à concedentis, & maiorum prouidentia, tamquàm deſcendentes à primo acquiſitore.*

37 *Feudum mixtum dicitur ad filios pertinere, quia ſunt haeredes, ſed non tamquam haeredes, & ratio num. ſeq.*

38 *Feudum mixtum non tranſit ad haeredes extraneos.*

Feudum mixtum non diuiditur intèr filios haeredes vltimi poſſeſſoris pro portione haereditaria, ſed virilitèr.

39 *Feudum mixtum dicitur haereditarium ſecundùm quid, & denominatiuè.*

40 *Filijs iura deferuntur, non vt haeredibus, ſed vt filijs, ità tamen ſi ſint Patris haeredes.*

Operae libertorum tranſeunt ad filios haeredes, tamquàm filios.

Operae libertorum non tranſeunt ad haeredes extraneos.

41 *Renunciatio defuncti non nocet ijs, qui veniunt ex perſona propria, & non ſunt ipſius haeredes.*

Renunciatio vnius alteri non affert praeiudicium, & num. 49.

42 *Iniquum eſt, alterius facto quemquam praegrauari.*

43 *Alteri per alterum non debet iniqua conditio inferri.*

44 *Neque pactum, neque factum vnius alteri nocere poteſt.*

45 *Res inter alios acta, alijs non affert praeiudicium.*

46 *Pactis priuatorum ius caeterorum non laeditur.*

47 Ius

47 *Ius noſtrum ſine facto noſtro non poteſt nobis auferri.*

48 *Renunciatio iuris accreſcendi à patre facta, non nocet filiis ex propria perſona venientibus, quoties illius hæredes non ſunt; Et hoc eſt generale in omnibus renunciationibus, num. 49.*

50 *Renunciatio feudi à primo acquiſitore facta, nocet filiis, & aliis vocatis; limita num. 53.*

51 *Primus acquiſitor poteſt in præiudicium vocatorum de re diſponere, & eis nocumentum afferre; Limita num. 52.*

52 *Ius alicui acquiſitum ex facto meo poteſt à me illi, quandocunque voluero auferri.*

53 *Stipulatione notarij ius abſenti irreuocabiliter acquiritur.*

54 *Renunciatio feudi, facta ſine promiſſione de non contraueniendo, non nocet hæredibus ex propria perſona venientibus; & licet quidam contrariũ ſentiunt num. 57. non tamen eſt à priore ſententia recedendum num. 58.*

55 *Iuri, quod per mortem creatur, non nocet, ante facto renunciatio, & num. ſeq.*

59 *Renuncians ſimpliciter, cenſetur in conuentionem deduxiſſe iura ſua, non hæredum.*

60 *Conſenſus permiſſiuus ſimplex, non nocet hæredibus ex propria perſona venientibus, etiamſi ſit cum expreſſa renunciatione ſanctus, num. 63.*

61 *Conſenſus permiſſiuus non continet ius futurum.*

62 *Ius filiorum in feudo, eſt ius futurum.*

64 *Conſenſus permiſſiuus non inducit obligationem, ſed tantùm priuationem.*

Renunciatio non inducit renunciantis obligationem, ſed tantùm priuationem.

Priuationes non transferuntur ad hæredes, ſed obligationes.

65 *Renunciatio feudi facta cum promiſſione de non contraueniendo per ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto, non nocet hæredibus ex propria perſona venientibus.*

66 *Tax tina (per ſe tantùm) excludit aliorum omnium, etiam hæredum, iura.*

67 *Renunciatio feudi, facta cum promiſſione de non contrauaniendo pro ſe, & hæredibus, nocet hæredibus ex propria perſona venientibus; Sed contra nu. 73. & ſeqq.*

68 *Promiſſio de non contrauaniendo parit obligationem.*

69 *Obligatio proueniens ex promiſſione de non contrauaniendo tranſit ad hæredes; & operatur, vt ſi illi agant, etiam ex iure proprio repellantur exceptione; Declara, vt num. 79. & ſeq.*

71 *Cui damus actionem, multò magis damus exceptionem.*

72 *Hæres, etiam ex iure proprio, facto defuncti contrauenire non poteſt; Declara vt num. 74.*

75 *Promiſſio de non contrauaniendo neque per ſe, neque per hæredes ſuos, non continet iura propria ipſorum hæredum.*

76 *Promiſſio de non contrauaniendo, tamquàm acceſſoria ad renunciationem, debet intelligi de his iuribus de quibus eſt facta renunciatio.*

77 *Hæredum mentio in promiſſione de non contrauaniendo neque per ſe, neque per hæredes ſuos, an operetur, vt etiam hæredum iura cenſeantur in promiſſionem deducta? non? & cur? ibi. Et quid de mentione filiorum? num. 87.*

78 *Iura propria filiorum, non cenſentur in renunciatione feudi à Patre facta, deducta.*

80 *Obligatio facti affirmatiui, tranſit ad hæredes.*

81 *Obligatio facti negatiui de non contrauaniendo, tranſit ad hæredes, quando tractamus de iuribus hæreditarijs, non quando tractamus de iuribus proprijs ipſorum, & num. ſeq.*

83 *Non entis nulla ſunt qualitates.*

84 *Renunciatio feudi, facta cum promiſſione de non contrauaniendo per ſe, & filios ſuos, vel per ſe, filios, & hæredes, nocet filijs hæredibus venientibus ex perſona propria, ſi ſint hæredes ſimplices; idem ſi confecerint inuentarium num. 88. Limita, vt nu. 91. 92. 93.*

86 *Hæredibus ſuis præiudicare, etiam in iuribus ipſorũ proprijs, quis poteſt.*

89 *Inuentarij beneficium, non operatur, vt hæres poſſit facto defuncti contrauenire, etiam ex iure proprio, quatenus vires hæreditariæ patiantur; Sed tantùm ne teneatur vltrà vires hæreditarias, & num. 90.*

91 *Hæres cum beneficio inuentarij poteſt rem maiorum, vel feudum habens iuriſdictionem à defuncto diſtractum, reuocare, licet vires hæreditariæ patiantur, ſi modo præſtet id, quod intereſt, & nu. 92.*

93 *Inuentarij beneficium, conſeruat hæredi omnia iura et competentia ex perſona propria, perinde ac, ſi hæreditatem non adijſſet.*

96 *Renunciatio feudi, facta cum promiſſione de non contrauaniendo ſimpliciter, id eſt per ſe, non facta mentione filiorum, nec hæredum, nocet hæredibus ex perſona propria venientibus; Sed contrà nu. 98. & ſeqq.*

97 *Promittens ſimpliciter non contrauenire, cenſetur, etiam pro ſuis hæredibus promittere; Declara, vt num. 100.*

99 *Promittens non contrauenire, & ſic factum negatiuũ, cenſetur promittere factum proprium, ſub quo nunquam factum hæredis continetur, quoties ius eius non pendet ex cauſa hæreditaria.*

100 *Promittens non contrauenire, non cenſetur promittere pro ſuis hæredibus, quoties non agitur de iuribus hæreditarijs, ſed de alijs; Amplia, vt ibi & num. ſeq.*

101 *Promittens non contrauenire per ſe, vel per alium, non cenſetur promittere pro ſuis hæredibus, quoties non agitur de iuribus hæreditarijs, ſed de alijs.*

102 *Promittens non contrauenire per ſe, vel per alium, non dicitur ipſe contrauenire per alium, ſi hæres agat ex iure proprio, ſed alius.*

Promiſſio de non contrauaniendo per ſe, vel per alium, ad ſolam renunciantis contrauentionem eſt reſtricta.

103 *Promiſſio facti affirmatiui, etiamſi ſimpliciter facta ſit, nocet hæredi, etiàm ex iure proprio venienti.*

104 *Factu affirmatiua non cenſentur mere perſonalia.*

105 *Obligationes faciendi affirmatiuæ ad hæredes transferuntur.*

Quibus noceat iuris accreſcendi renuntiatio.

Quæſtio Trigeſima.

SVpereſt, vt videamus, quibus noceat
iuris accreſcendi renuntiatio. Et ipſi
quidem renuntianti, quin noceat,
1 nulla poteſt eſſe dubitatio † *l. fin. C. de
bon. lib. l. 1. C. de pact. l. de fideicommiſſo. 1 1. C.
de tranſact. l. qui Romæ. 122. §. duo fratres ff. de
verb. oblig. Et ſeribant Bart. in l. pen. num. 2. verſ.
Secundo caſu, & ibi Bald. nu. 4. verſ. Tertio caſu C. de pact. Bald. in l. qui ſe patris. 3. num. 12.
verſ.*

verſ. Et ſciat C. vnd. lib. & conſ.215. num.2.vol.
2. Iaſ. conſ. 7. col. 7. verſ. Quærit deinde, & col.
8. verſ. Non obſtat ſecundo vol. 3. Ruin. conſ. 138.
num. 10. vol. 2. Rip. in d. l. qui Romæ.122. §.duo
fratres nu. 101. ff. de verb.oblig. Alciat. conſ. 141.
num. 5. lib. 5. Ceph. conſ. 371. num. 34. Tiraq. de
leg. connub. gl. 7. num. 75. & de retr. lign. §.26.
gl. 2. num. 4. Decian. conſ. 33. num. 108. vol.1. &
conſ. 19. num. 44. vol. 3. Roll, conſ.100. num.109.
vol. 4. Nat. conſ. 470. num.15. Burſat. conſ. 62.
num. 29. Odd. conſ. 32. num. 18. Men. conſ. 89.
num. 16. & de præſumpt. lib. 3 præſ. 115. nu. 59.
Pereg. de fideicommiſſ. art. 52. num. 16. & 81. &
conſ. 18. num. 4. vol. 1. conſ. 7. num. 35. vol. 3.
& conſ. 19. num. 10. vol. 4. Hended. conſ.14. nu.
31. circa med. vol.1. Monac. deciſ. Bonon.18.n.12.
Et in terminis iuris accreſcendi, Iaſ. conſ.64.col.
3. verſ. Tertio reſpondeo vol. 3. Ruin. conſ. 166.
nu. 11. verſ. Quinimò, & verſ. Idem igitur vol.1.
2 quia † remittentibus iura ſua non datur
3 amplius ed ea regreſſus † *l. quæritur. 14. §. ſi venditor ff. de Ædil. ed. l. ſi quis iuſiurandum. 11. verſ. Satis C. de reb. cred. cap. quam periculoſum 7. qu. 1.* Remiſſio enim inducit quandam
4 priuationem † *d. l. vlt. C. de bon. lib. & ſcribunt Bald. in l. 1. num. 6. verſ. Iac. But. dicit C. de pact. Soc. Sen conſ. 230. num. 3. verſ Secundo reſpondeo vol. 2. Ruin. conſ. 146 num. 14 verſ. Et quia vol 1. Tiraq. de iur. primog. qu. 86. num. 8. Pereg. de fideicommiſſ. d. art. 52. num. 10.* à qua
5 non datur ad habitum regreſſus † *l. qui res. 98. §. aream ff. de ſolut. l. Mœuius. 68. §. duorum ff. de leg. 2.*

Alijs autem an noceat, ſi quæramus, conſtat varios eſſe diſtinguendos caſus, quorum

Primus eſt, quando ij, de quibus agitur, veniunt ex perſona renuntiantis, vt euenit in iuribus merè hæreditarijs, quæ non niſi iure tranſmiſſionis in hæredes transferuntur. Et tunc certum eſt, re-
6 nuntiationem eis nocere, † *vt patet ex iis, quæ diximus in 9. cap. quæſt. 2. num. 9. Et eſt de mente eorum, qui dixerunt, renuntiationem nocere hæredibus, qui veniunt vti hæredes renuntiantis,*
7 *vt Peregr. conſ. 101. num. 7. vol. 5.* quia, † cum noceat defuncto, quippè, qui per eam cenſetur ab omni ſuo iure excluſus, *vt diximus ſupra num. 1. & in qu. 28. num. 17. & 58.* Conſequens eſt, vt debeat etiam nocere ſucceſſoribus ex eius perſona venientibus, *l. quod ipſis. 185. ff. de reg. iur.* Ceſſat enim tranſmiſſio, quoties defunctus erat à iure ſuo per repudiationem, aut renun-
8 tiationem excluſus, † *vt diximus in 7. cap. qu. 41. nu. 22.* cum nemo plus iuris in alium
9 transferre poſſit, quam ipſe habeat, † *l. nemo plus iuris. 55. ff. de reg. iur. l. traditio. 20. in prin. ff. de acq. rer. dom.* & hæres non debeat eſſe melioris conditionis, quam fuerit
10 defunctus † *l. in qu officijs. 136. §. non debeo ff. de reg. iur. Tiraq. de retr. lign. §. 1. gl. 9. nu. 49. Men conſ. 954. nu. 17.* Idque procedit, qualitercumque facta ſit renuntiatio, ideſt, ſiuè ſit facta cum promiſſione de non cõtraueniendo, ſiuè etiam ſimpliciter, &,
11 ſiuè facta ſit pro ſe, & hæredibus, † *vti videre eſt apud Alex. conſ. 13. num. 7. verſ. Si etiã vellemus vol. 5.* ſiuè ſimpliciter pro ſe nulla
12 hæredum mentione facta † *l. ſtipulatio iſta. 38. in prin. verſ. Sed, ſi ſe, & ibi Caſtr. num. 4. Iaſ. num. 9. ff. de verb. oblig. Alex. d. conſ 13. n. 8. verſ. Nec dicatur, & num. 10. vol. 5. Dec. conſ. mihi 212. num. 6. & conſ. 261. num. 3. Alb. conſ. 74. num. 4. Gratian. cap. 769. diſcept. for. n. 64.* ſiuè etiam pro ſe tantùm, aut pro ſuo tan-
13 tùm facto, † *vt rectè ſcripſerunt Bald. in l. vlt. num. 5. verſ. Sed pone C. de actio. empt. Alex. conſ. 18. num. 11. & 15. vol. 5. Iaſ. in l. vn. in prin. nu. 11. verſ. Quarto limita ff. ſi quis iuſd. non. ob. in l. 2. §. item, ſi in facto nu. 2. & in d. l. ſtipulatio iſta. 38. in prin. num. 9. ff. de verb. oblig. Dec. in l. hæredem. 60. num. 7. ff. de reg. iur. & d. conſ. 212. num. 6. d. conſ. 261. num. 3. & conſ. 280. num. 8. Ruin. conſ. 94. nu 6. verſ. Nec obſtat, quod præmiſerint vol. 1. vbi ait, hanc opinionem eſſe veriorem, Beer. deciſ. 67. num. 4. verſ. Tamen, & nu. 5. vbi teſtatur, hanc eſſe communem, Alb. conſ. 74. nu. 3. Tiraq. de retr. conn. §. 1. gl. 6. nu. 4. Euerard. in ſuc cent. argum. loco, à natura dictionis taxatiuæ num. 5. verſ. Quartò, Pereg. de fideicomm. d. art. 52. nu. 96. & conſ. 83. nu. 8. vol. 5. Men. conſ. 705. nu. 12. vbi teſtatur, hanc eſſe receptam opinionem, & de præſ. lib. 3. præſ. 47. nu 9. Galuan. conſ. 1. nu. 28. & 142. Gratian. d. cap. 769.*
14 *diſcept. for. nu. 64.* Nam, quia † in iuribus hæreditarijs hæres, & defunctus cenſentur vna, & eadem perſona *§. 1. Auth. de iureiur. a mor. præſt. coll. 5.* ideò fit, vt in iis factum hæredis cenſeatur factum defun-
15 cti, † *vt ſcribunt Ang. conſ. 185. nu. 1. verſ. Præterea, licet Alex. conſ. 18. num. 15. vol. 5. Dec. d. conſ. 261 nu. 2. verſ. Sexto hoc idem, & d. conſ. 280. nu. 8. verſ. Et ad hoc facit, Tiraq. de retr. lign. §. 1. gl. 9. num. 49.* & per conſequentias, vt, qui promittit pro ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto, cenſeatur etiã promittere pro facto ſui hæredis; Quamobrem dicimus, paria eſſe hæredem con-
16 trafacere, vel cõtrafacere defunctũ, † *vti videre eſt apud Alex. d. conſ. 18. nu. 11. in fi. vol. 5.*

Et, quamquam plerique contrarium cenſuerint, exiſtimantes, promiſſionem per ſe tantùm, aut pro ſuo tantùm facto, tamquàm perſonalem, & ad perſonam promittentis reſtrictam *l. non ſolum. 9. §. tale ff. de lib. leg.* non trahi ad ipſius hæredes,
17 † *vti videre eſt apud Bart. in l. qui in futurum. 98. nu. 2. verſ. Niſi fuiſſet ff. de pact. & in l. ſi ſic ſtipulatus. 133. nu. 2. verſ. Fallit, ſi eſſet ff. de verb. oblig. Alex. in d. l. ſtipulatio iſta. 38. in prin. n. 7. verſ. Vnde puto ff. eod. Ruin. conſ. 41. nu 36. conſ. 42. nu. 18. & conſ. 184. nu. 10. & 14. volum. 1.* verior tamen, & receptior eſt prima opi-
18 nio, † *ſicuti latè oſtendunt Pereg. & Men. in ſu-*
19 *pra allegatis locis*: quia † taxatiua non excludit perſonam, quæ fingitur eadem cum perſona expreſſa, vt fingitur hæres, quo-
20 ties de iuribus hæreditarijs agitur, † *ſicuti ſupra diximus, Et in ſpecie declarant Iaſ. in d. l. vn. in prin. nu. 11. verſ. Quarto limita ff. ſi quis iuſd. non obt. & in d. l. ſtipulatio iſta. 38. in prin. nu. 9. verſ. Tu allega ff. de verb. oblig. & Men. d. conſ. 705. num. 12. & ſeqq. vbi latiſſimè rem hanc confirmat.* Itaque cenſetur adiecta ad excluſionem extraneorum, non etiam ad excluſionem hæredum, & ſucceſſorum, *vt declarant omnes, quos retulimus ſupra num. 17. & 20.*

Hinc infertur, renuntiationem patris haud

haud dubiè nocere filijs, & alijs deſcendentibus, quoties feudum, aut emphyteu-
21 ſis eſt merè hæreditaria, † *vt eſt de mente eorum, quos referemus in ſequenti caſu, loquentium de feudo mixto: nam ydem multò magis cenſent nocere, ſi feudum ſit merè hæreditarium*: quia, cum de huiuſmodi rebus idem iudicetur, quod
22 de cœteris rebus hæreditarijs, † *vt ſcribũt Bald. in l. cum virum. 16. num. 21. verſ. Aut eſt feudum C. de fideicommiſſ. Gratian. cap. 345. diſcept. forenſ. nu. 4.* Conſequens eſt, vt quemadmodum in alijs renuntiatio defuncto facta nocet eius hæredibus, & ſucceſſoribus, *vt ſupra dictum eſt*, ita etiam nocere debeat in feudo, vel emphyteuſi merè hæreditaria.

Secundò verò caſus eſt, quando ij, de quibus agitur, veniunt ex perſona propria, ſed ideò vocantur, quia ſunt renuntiantis hæredes, vt euenit in feudo conceſſo pro ſe, filijs, & deſcendentibus hæredibus, vel etiam ſimpliciter pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus, non addita dictione, *quibuſcũq;* quibus caſibus nõ poteſt quis ad illud admitti, niſi in eo duo concurrant, Primò, quod ſit de deſcendentibus primi acquiſitoris, ſcilicet, quia verbum, hæredibus, ſimpliciter prolatum in materia feudali accipitur pro fi-
23 lijs, & deſcendentibus † *cap. 1. §. & ſi clientulus, de alien. feud. Et ſcribunt gl. in l. ex facto. 87. §. fin. in verb. ſine hærede, & ibi Bart. num. 2. ff. ad Treb. Bart. in l. Gallus. 29. §. etiam num. 4. ff. de lib. & poſth. Bald. in l. etiam. 19. ff. ſolut. matr. Inſ. in l. pro hærede. 20. §. ſi quid tamen nu. 9 ff. de acq. hæred. Dec. conſ. 395. n. 9. Ruin. conſ. 16. nu. 2 vol. 1. Pariſ. conſ. 21. nu. 36. vol. 1. Soc. Iun. conſ. 112. nu. 8. vol. 2 Clar. in § feudũ q. 83. n. 2. Ceph. cõſ. 657. nu. 11. Pereg. conſ. 9. nu. 1. vol. 1. & conſ 5. nu. 16. vol. 3. Surd. conſ. 63 nu. 10. & 11.* Secundò, quod ſit eius hæres, & habeat quali-
24 tatem hæreditariam, † *vt ſcribunt Iſern. in cap. 1. nu. 1. de alien. feud. pat. & in cap. 1. nu. 1. An agn. vel fil. Bart. in l. vt iuriſiurandi. 7 §. ſi liberi nu. 4. ff. de op. lib. Alex. conſ. 10. num. 8. vol. 3. Ruin. conſ. 1. nu. 12. vol. 1. Pariſ. conſ. 3. nu. 17. & conſ. 23. nu. 167. vol. 1. Ceph. conſ. 665. nu. 12. Roll. conſ. 67. num. 23. vol. 2. & conſ. 10. nu. 19. vol. 3. Decian. conſ 58 nu. 29. vol. 2. Men. conſ. 191. nu. 80. & conſ. 498. nu. 8. Surd. conſ. 5. nu. 19. Pereg. d. conſ. 9. num. 9. vol. 1. Et explicitè declarat Pereg. conſ. 2. nu. 1. vol. 5.* eaque
25 ratione feudum dicitur hæreditarium † *vt videre eſt apud Iſern. in cap. 1. §. hoc quoque nu. 2. de ſucc. feud. & in d. cap 1 nu. 1. An agn. vel fil. Alex. conſ. 55 nu. 6. vol. 4 conſ. 19 nu. 4. & 13. conſ. 26. nu. 4. & 6 & conſ. 28. num. 18. vol. 5. Afflict. deciſ. 112. num 3. Soc. inter conſ. Brun. conſ. 10. num. 10 Inſ. in l. 2. nu. 213. C. de iur. emphyt. & conſ. 7. col. 3. verſ. Quinto facit, & conſ. 56. num. 1. vol. 3. Dec. conſ. 185. num 1. conſ 208. nu 3. conſ. 395. nu. 4. & conſ. 445. nu 8. Pariſ. conſ. 1. nu 4. vol. 1. Ruin. conſ. 1. nu. 13. vol. 1. Brun. conſ. 80. n. 15 Ceph. conſ. 657. nu. 15. & conſ. 665. nu. 10. Decian. conſ. 5. nu. 118. conſ. 24. nu. 64. vol. 1. & conſ. 58. nu. 26. vol. 2. Roll. conſ 2. nu. 39. conſ. 3. nu. 76. & 115. conſ. 23. nu. 40. & conſ. 67 nu. 9. vol. 1. & conſ. 10. nu. 18. vol. 3. Men. conſ. 191. nu. 79. in fi. & conſ. 498. nu. 5. Surd. conſ. 5. nu. 17.* non quidem ſimpliciter,

26 & merè, ſed ſecundùm quid, † *vt declarant Pariſ. conſ. 23. num. 172. 175. & 182. vol. 1. & conſ. 65. nu. 10. & 30. vol. 3. Dec. mihi conſ. 184. nu 3. verſ. Vlterius, Oſaſc. deciſ. 161. nu. 1. Pereg. de fideicommiſſ. art. 32. num. 24. verſ. Contrarium, & d. conſ. 2. paulò ante nu. 1. vol. 5. Surd. conſ. 63. nu. 11. & conſ. 108. nu. 14.* & ſic mix-
27 tum, ſeù mixtam habens naturam, † *vt ſcribunt Pariſ. d. conſ. 65. num. 10. & 30. vol. 3. Soc. Iun. conſ. 112 num. 10. vol. 2. Oſaſc. d. deciſ. 161. nu. 1. Surd. d. conſ. 5. nu. 16. d. conſ. 63. nu. 11. & d. conſ. 108. nu. 13. & 15. & conſ. 517. n. 3. verſ. Et quod ſit hæreditarium, Pereg. conſ. 7. n. 6. vol. 1. conſ. 5. nu 16. vol. 3 & d. conſ. 2. num. 1.
28 vol. 5.* quod participet † de natura feudi ex pacto, & prouidentia, & feudi hæreditarij; de illa, quatenus ad feudum non poſſunt admitti extranei, ſed tantùm deſcendentes primi acquiſitoris, *vt dictum eſt*, de hac verò, quatenus hi non poſſunt admitti, niſi habeant qualitatem hæreditariam, *vt diximus ſupra num. 24. Et in propoſito rectè declarant Dec. conſ. 184. nu. 3. verſ. Vlterius, Soc. Iun. d. conſ. 112. num. 10. vol. 2. Clar. in d. §. feudum qu. 9. nu. 4. Surd. d. conſ. 63. nu. 12. & d. conſ. 108. nu. 10. Pereg. d. conſ. 5. nu. 15. vol. 3.* Et in hoc caſu magna eſt controuerſia, nunquid renuntiatio ab vnò facta, puta à patre noceat ſequentibus;
29 Et quidem nocere plerique tradiderunt, † *vt Alex. conſ. 13. num 9. & 11. vbi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem, & conſ. 18. nu. 12. vol. 5. Ruin. conſ. 1. num. 11. & ſeqq. vol. 1.* Cuius ſententiæ neceſſariò debent cenſeri omnes, qui putarunt, huiuſmodi feudum non diſtingui à cœteris rebus hæreditarijs, ſed ſecundùm earum naturam regulari: Nam, cum in rebus merè hæreditarijs renuntiatio defuncti haud dubiè noceat hæredibus, & ſucceſſoribus, *vt oſtendimus in 1. caſu num. 22.* Conſequens eſt, vt (ſecundùm eos) debeat etiam in huiuſmodi feudi nocere. Et ſanè videtur hęc ſententia ea potiſſimum ratione compro-
30 bari, quia, † aut is, de quo quæritur, non eſt hæres renuntiantis, & non poteſt ad huiuſmodi feudum, tamquàm hæreditarium admitti, *vt ſupra dictum eſt*, Aut verò eſt hæres, & non poteſt facto defuncti, & ſic renuntiationi ab eo factæ contrauenire *l. cum à matre. 14. C. de rei vindic. l. venditrici. 3. C. de reb. alien. non alien. Ita ratiocinatur Ruin. d. conſ. 1. num. 12. & ſeqq. vol. 1.*

Sed his non obſtantibus puto verius, & verò etiam receptius, feudum mixtum in hoc non eſſe regulandum ſecundùm naturam earum rerum, quæ ſunt merè hæreditariæ, ſed ſecundùm naturã earũ, quæ ab hæreditate renuntiantis ſeparatæ
31 ſunt, † *vt & aliàs regulariter eſſe faciendum latiſſimè omnium oſtendit Roſent. de feud. cap. 2. concluſ. 33. num. 5. & ſeqq.* & ſic quæſtionem hanc non eſſe decidendam iuxta terminos caſus præcedentis, in quo de iuribus hæreditarijs locuti ſumus, ſed iuxta terminos caſuum ſequentium, in quibus tractabimus de iuribus, quæ competunt alijs ex perſona propria, & proprio iure. Itaque; quibus caſibus renuntiatio nocet hæredibus in iuribus non hæreditarijs;

nocebit etiam in feudo mixto, quibus
verò non nocet in illis, ne in hoc quidem
32 nocebit, † vti videre eſt apud Dec. d. conſ. 184.
num. 5. Ruin. conſ. 38. num. 18. verſ. Tamen in-
tentio vol. 1. Pereg. d. conſ. 2. num. 21. iuncto nu.
1. vol. 5. Roſent. de feud. cap. 9. concl. 79. nu. 13.
33 verſ. Verum enim verò. Nam † feudum mix-
tum excepta qualitate hæreditaria habe-
tur in omnibus pro feudo ex pacto, &
34 prouidentia, † vt declarant Dec. d. conſ. 184.
num. 6. verſ. Et iſta concluſio, Pariſ. conſ. 23. nu.
186. vol. 1. & conſ. 65. num. 37. vol. 3. Soc. Iun.
conſ. 42. num. 8. vol. 3. Surd. d. conſ. 63. num. 13.
& d. conſ. 108. nu. 11. Roſent. d. cap. 9. concl. 79.
num. 13. verſ. Verum enim verò, quia ad illud
non vocantur hæredes, tãquàm hęredes,
& ſic ex perſona defuncti, ſed tãquàm filij,
& ſic ex perſona propria, licet admitti
35 nequeant, niſi ſint hæredes, † vt explicant
Caſtr. in l. quoties. 13. num. 4. C. de hered. inſt.
in Auth. poſt fratres. 2. num. 2. C. de legit. hered.
& in l. ſi quis filium. 34. num. 3 C. de inoff. teſt.
Corn. conſ. 263 num. 4. vol. 1. Paris. d. cons. 23.
num. 184. vol. 1. Soc. Iun. cons. 72. nu 30. & 31.
vol. 1. & d. cons. 42. num. 8. vol. 3. Surd. d. cons.
63. nu. 18. & d. conſ. 108. nu. 11. Itaque non
dicuntur illud habere à patre, & tamquã
illius hæredes, ſed à concedentis, & ma-
iorum prouidentia, tamquàm deſcenden-
36 tes à primo acquiſitore, † vt ſcribunt Iaſ.
conſ. 56. col. 6. verſ. Quartò, & fortius vol. 3. Pa-
riſ. conſ. 65. num. 31. vol. 3. Soc. Iun. d. conſ. 72.
num. 29. vol. 1. conſ. 117. nu. 10. vol. 2. & d. conſ.
42. nu. 8. vol. 3. Surd. d. conſ. 63. nu. 18. Quam-
obrem feudum dicitur ad eos pertinere,
quia ſunt hæredes, ſed non tamquàm hę-
37 redes, † vt declarant Caſtr. in d. l. quoties. 13.
nu. 4. C. de hered. inſt. Pariſ. d. cons 23. n. 184.
vol. 1. Soc. Iun. d. conſ. 72. num. 30. vol. 1. Surd.
d. conſ. 63 num. 19. Pereg. de fideicomm. art. 6.
38 num. 31. & 37. Quod patet ex eo, quia, † ſi
ad eos, tamquam hæredes pertineret,
vtique tranſiret ad hæredes etiam extra-
neos, prout tranſeunt omnes res hære-
ditariæ l. cum heredes 23. in prin. ff. de acq.
poſ. Et in his terminis conſiderat Caſtr. in d. l. quo-
ties num 4. & Surd. d. conſ. 63. num. 19. & ta-
men certum eſt, non tranſire, vt ſupra di-
ctum eſt Denique deberet diuidi inter plu-
res filios hæredes vltimi poſſeſſoris non
viriliter, ſed pro portione hæreditaria,
quomodo diuiduntur cæterę res hæredi-
tariæ, vt conſiderant Caſtr. in d. l. quoties nu. 4.
Pereg. de fideicomm. d. art. 6. nu. 35. & tamen
certum eſt diuidi viriliter, & ęqualiter,
licet in portionibus inęqualibus fuerint
hęredes inſtituti, vt ſcribunt Caſtr. in d. l.
quoties num. 4. & in d. Auth. poſt fratres num. 2.
Soc. Iun. d. conſ. 72. nu. 31. vol. 1. Surd. d. cons.
63. num. 20. Pertinet igitur ad eos, vt fi-
lios, ſi modò ſint hęredes, ſed non, vt
hęredes, & pertinet, vt quid ab hęredi-
tate ſeparatum, & diſtinctum, non, vt
quid hęreditarium, licet hęreditarium
ſimpliciter appelletur: Id enim minus
39 propriè dicitur, † quia non eſt hęredita-
rium merè, & ſimpliciter, ſed ſecundùm
quid, vt ſupra dictum eſt. Quamobrem dici-
citur hæreditarium denominatiuè, vti vi-
dere eſt apud Surd. d. cons. 63. nu. 20. quia citra
nomen hęredis non poteſt filius illud ob-
tinere, ſed, vbi nomen illud aſſumpſit,
&, vt ita dixerim, induit illud veſtimen-
tum hęredis, ſtatim feudum iure ſuo con-
ſequitur, vt declarat Pereg. de fideic. artic. 32.
nu. 23. verſ. Contrarium. Neque eſt nouum,
vt aliquid filijs deferatur, ſi ſint patris
hęredes, ſed non, tamquàm patris hæ-
40 redibus; nam id euenit in omnibus rebus,
quę, vel à lege, vel ab homine deferun-
tur filijs ſub conditione, ſi patris hęredes
extiterint: quia eo ipſo, quod ſunt hęre-
des, purificatur conditio, ſub qua res il-
lę fuerunt delatę. Itaque ſtatim incipiunt
eas habere, nõ à patre, nec, tãquàm eius
hęredes, ſed à lege, vel ab homine, quia
patris hęredes exiſtunt. Exemplum ſit in
operis libertorum, quę ita demum tran-
ſeunt ad filios patroni, ſi patri hęredes
extiterint l. cum patronus. 22. §. cum libertus ff.
de op. lib. ſed non tranſeunt ad eos, tam-
quàm hęredes, ſed tamquàm filios, vt de-
clarat Caſtr. in d. l. quoties num. 4. Quamob-
rem nec tranſeunt ad extraneos l. fabriles.
6 ff. de oper. liber. nec diuiduntur pro por-
tionibus hęreditarijs, ſed ęqualiter, licet
pro inęqualibus partibus fuerint hęre-
des inſtituti l. vt iuriſiurandi. 7. §. ſi libero ff.
de op. libert. Et ſcribit Caſtr. in d. l. quoties nu. 4.
Idem eſt, & in querela inofficioſi teſta-
menti, quę non pręparata tranſmittitur
in deſcendentes, ſecundum eundem Caſtr. in
d. l. ſi quis filium. 34. n. 3. C. de inoff. teſtam. Soc.
Iun. d. cons. 72. nu. 31. vol. 1. Denique idem
eſt, & in emphyteuſi Eccleſiaſtica, ſecun-
dùm eundem Caſtr. in d. l. quoties num. 4. & in d.
l. ſi quis filium num. 9. & Pereg. de fideicommiſſ. d.
art. 6. num. 37. & in feudo conceſſo pro ſe,
filijs, & hęredibus, vel etiam ſimpliciter,
pro ſe, hęredibus, & ſucceſſoribus, ſe-
cundùm ea, quę ſupra diximus.

Tertiùs caſus eſt quando ij, de quibus
agitur, veniunt ex perſona propria, &
non ſunt renuntiantis hæredes. Et tunc
certum eſt, renuntiationem eis non obeſ-
ſe: Generaliter enim Verùm eſt, renun-
tiationem vnius alteri non afferre pręiu-
41 dicium † vt ſcribunt Bart. in l. pen. num. 3. verſ.
Secundo caſu, & ibi Bald. num. 4. verſ. Tertio ca-
ſu, & Dec. num. 29. C. de pact. Bart. in Auth. qui
ſemel, num. 15. C. de probat. Hoſtien. in cap. lecta,
num. 10. de renunc. Tiraq. de retr. lign. §. 26. gl.
2. num. 4. & in præfat. l. ſi vnquam 8. num. 90. C.
de reuoc. donat. Nat. conſ. 470. num. 15. Men. de
præſ. lib. 3. præſ. 115. num. 59. Hond. conſ. 14. nu.
31. circa med. vol. 1. Surd. conſ. 332. num. 9. &
conſ. 359. num. 3. Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu.
16. & conſ. 7. num. 35. vol. 3. Galua. conſ. 8. nu.
66. Et in ſpecie de renunciatione, ſeu refutatione
feudi Bald. in cap. 1. §. hoc quoque, nu. 12. & ibi
Affl. nu. 38. de ſucc. feud. Bald. in cap. 1. in prin.
num. 5. & 7. De alien. feud. pat. & conſ. 213. num.
2. conſ. 250. num. 1. vol. 2. Caſtr. conſ. 44. num.
3. & conſ. 290. num. 1. vol. 2. Iaſ. conſ. 7. col. 7.
verſ. Deinde quæro, & col. 8 verſ. Non obſtat 2.
vol. 3. Hug. Celſ. conſ. 26. num. 29. Koll conſ. 100.
num. 109. & ſeq. vol. 4. Gabr. conſ. 125. nu. 1. vol.
1. Decia. conſ. 19. num. 44. & conſ. 90 num 8.
vol. 3. & conſ. 3. nu. 206. vol. 4. Ceph. conſ. 620.
num. 89. Burſat. conſ. 232. num. 28. & conſ. 291.
num.

num. 118. Men. conſ. 89. nu. 16. Pereg. de fideic. d. artic. 52. num. 84. & conſ. 18. num. 5. vol. 1.
42 quia † iniquum eſt, alterius facto quem-
quam prægrauari *l. in cauſa. 27. §. cæterum ff. de procur. l. 3. in prin. ff. de alien. iud. mut. cauſ. fact. l. puterſu. 44. ff. de her. inſt.* cum alteri
per alterum non debeat iniqua conditio
43 inferri † *l. non debet 75. ff. de reg. iur.* Quam-
obrem dicimus, neque pactum, neque fa-
44 ctum vnius alteri nocere poſſe, † *vt de pa-
cto conſtat ex l. ſi tibi decem. 18. §. pen. & l. ſi
vnus. 28. §. ante omnia ff. de pact. l. Imperatores. 3. ff. de tranſact. De facto verò ex l. quidam 25. §. ſi quis filium ff. ad Treb. l. de pupillo. 5. §. ſi plurium ff. de oper. non. nunt. l. quia non debet 10 ff. de tutorum. l. poſt legatum. 5. § ſi ſeruum ff. de his, quib. vt in d. l. 2. §. fratris ff ſi quis aliq. teſt. prob.* Eo-
dem ſenſu dicimus, rem inter alios actam
45 alijs non afferre præiudicium † *l. ſæpè. 63. in prin. ff. de re iudic. l. 1. & tot. tit. C. res inter al. act. cap. inter dilectos, de donat. cap inter dilectos, verſ. In omnibus, de fid inſtr. cap. cum ſuper. & cap pen. de re iudic.* Et pactis priuatorum ius
46 cœterorum non lædi † *l. Imperatores. 3 ff. de tranſ.* Denique ius noſtrum ſine facto no-
47 ſtro non poſſe nobis auferri † *l. id, quod no-
ſtrum. 11. ff. de reg. iur. l. fin. ff. de pact. l. cum mandati 12. C. mandat.*

Hinc infertur renuntiationem iuris ac-
48 creſcendi à patre factum † non nocere fi-
lijs, aut alijs deſcendentibus, ex propria
perſona venientibus, quoties illius hære-
des non exiſtunt. Eſt enim hoc generale
49 in omnibus renuntiationibus, † *vt videre
eſt apud Bart. conſ. 72. num. 3. verſ. Hac promiſſio, lib. 1. Bald. conſ. 89. num. 10. vol. 1. Rum. conſ. 238. nu. 10. vol. 1. Kep. in l. quo Romæ 122. §. duo fratres, num. 101. ff. de verb. oblig. Ceph. conſ. 372. nu. 34 Decia. d. conſ. 33. num. 108. vol. 1. Beret. conſ. 134. num. 13. Nat. d. conſ. 470. nu. 13. Odd. conſ. 49. num. 10. Men. conſ. 545. num. 7. verſ. Reſpondetur 3. & de praſ. d. lib. 3 praſ. 115. num. 59. Pereg. conſ. 7. num. 55. vol. 3. & conſ. 83. nu. 4. verſ. Et re vera, & nu. 8. vol. 5. Et in ſpecie de renuntiatione, ſeu refutatione feudi, aut emphyteuſis Bald. in l. ſi in perſona 22. num. 5. C. de fideic. & conſ. 215. num. 2. vol. 2. Praſd. Zabar. & Io. Franc. de Cap. liſt. inter conſ. Caſtr. conſ. 44. nu. 15. vol. 3. Iacobin. de feud. in verb. & vnus, num. 8. verſ. Addite Alex. conſ. 8. n. 16 vol. 3. & conſ. 13. num. 11. verſ. poſſet vol. 5. Iaſ. d. conſ. 7. col. 9. verſ. Et per prædicta, vol. 3. Decia. d. conſ. 33. num. 109. vol. 1. Nat. d. conſ. 470. num. 15. Roll. conſil. 100. num. 110. vol. 4. Men. de conſil. 89. num. 16. Pereg. conſ. 8. nu. 3. & d. conſ. 101. num. 18. vol. 1.*

Planè, ſi renuntians ſit primus acquiſi-
tor, magis eſt, vt eius renuntiatio no-
50 ceat filijs, & alijs vocatis, † *vt videre eſt apud Bald. in d. l. quis ſe patris. 3. num 11. verſ. Item quæritur C. vnd. lib. Alex. conſ. 18. nu. 5. & 6. vol. 5. Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu 84. verſ. Feudum autem,* quia primus acquiſitor po-
teſt in præiudicium vocatorum de re diſ-
51 ponere, & eis nocumentum afferre, † *vt docent gl in d. cap. 1. § hoc quoque, in verb. miniſtris, de ſucceſſ. feud. Iſern. in cap. 1. §. quid ergo, nu. 8. & ibi Aluar. de magiſ. de re alie. fact. Rum. conſ. 7. num. 3. & conſ. 42. nu. 10. verſ. Poſtquam igitur, & nu. 17. verſ. Nec obſtant allegata, vol. 1. Tiraq. de retr. lign. §. 32. gl. vn. nu. 2. Affl. deciſ. 182. num. 6. Nat conſ. 475. nu. 14. & conſ. 501. num 17. Ceph. conſ. 3. num. 12. Bec. conſ. 56. nu. 21. Hond. conſ. 14. nu. 47. vol. 2. Men. conſ. 504. nu. 3. Gratia. cap 405. diſcep. for. num. 1. & cap. 663. nu. 12. vbi teſtatur, ita ſæpius à Rota Romana fuiſſe reſolutum, Et hanc eſſe magis communem opinionem atteſtantur Clar. in §. feudum qu. 41. nu. 2. Pereg. de fideicom. artic. 6. num. 19. Surd. conſ. 305. nu. 32. & conſ. 351. num. 24.* Ius enim
alicui quæſitum ex facto meo poteſt à me
52 illi, quandocunque voluero auferri † *d. l. quo Romæ. 122. §. Flauius, & ibi Bart. num. 1. & alij communiter ff. de verb. oblig. Bald. in l. cum à Socero. 7 nu. 5. C. de iur. dot. Alex. conſ. 204. num 4. vol. 7. Soc. Sen. conſ. 115. nu. 12. vol. 4. Iaſ in d. l. 2. num. 6. C. de iur. emph. Clar. in §. donatio quæſt. 13. nu. 5. Molin. de primog. Hiſp.
53 lib. 4. cap. 2. num. 74.* Niſi † conceſſio fue-
rit facta contemplatione ſequentium, aut
notarius pro illis ſit ſtipulatus: Nam tunc,
quia ius eis cenſetur irreuocabiliter quæ-
ſitum, ideò non poteſt primus acquiſitor
renuntiando illis afferre præiudicium, *vt in ſpecie declarat Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu. 84. in fi. & nu. 85.*

Quartus caſus eſt, quando ij, de quibus
agitur, veniunt ex perſona propria, &
ſunt renuntiantis hæredes, ſed renuntia-
tio fuit facta ſimpliciter, id eſt, ſine pro-
miſſione de non contraueniendo, Et
tunc certum etiam eſt, eam non nocere
hæredibus, ex propria perſona venien-
54 tibus; † *Ita enim ſcripſerunt Bald. in d. l. quis ſe patris. 3. nu. 12. C. vnd. lib. & d. conſ. 89. nu. 10. vol. 1. Praſd. Zabar. & Io. Franc. de Cap. Liſt. inter d. conſ. Caſtr. conſ. 44. num. 17. in fi. vol. 3. Alex. d. conſ. 13. num. 10. verſ. Quinimò, & nu. 11. verſ. poſſet, vol. 5. Rum. conſ. 198. nu. 10. vol. 2. Alb. d. conſ. 74. nu. 1. & 3. Decia. d. conſ. 33. num. 109. vol. 1. Ceph. conſ. 620. num. 86. & 87. Surd. conſ. 133. num. 26. verſ. Secundo, & nu. ſeqq. Merot. conſ. 22. nu. 4. verſ. Sed ego, Peguer. deciſ. 261. num. 14. verſ. Quod procedit, Franch. deciſ. 67. nu. 7. Pereg. de fideicom. d. artic. 52. num. 92. & conſ. 7. nu. 39. vol. 3. conſ. 83. nu. 5. & conſ. 101. num. 5. vol. 5. Et in ſpecie de renuntiatione iuris accreſcendi, Iaſ. d. conſ. 7. col. 3. verſ 3. Reſponde vol. 3.* quia in iure, quod per mortem
tractatur, non nocet ante facta renuntia-
55 tio, † *vt in dict. gl. in l. vlt. in verb. reſeruandis C. de bon. liber. ſcribunt. Bald. in d. l. quis ſe patris. 3. num. 12. & conſ. 215. num. 2. vol. 2. Alex. d. conſ. 13. nu. 10. verſ. Quinimò, vol. 5. Iaſ. conſ. 7. col. 7. verſ. Quæris deinde, vol. 3. Iacob. de feud. in d. verb. & vnus, nu. 8. Decia. d. conſ. 33. nu. 109. vol. 1. Nat. d. conſ. 470. nu. 15. Men. d. conſ. 89. num. 16.* Sicut enim extinctio, quæ fit
per mortem, non præiudicat alijs, ita nec
quaſi extinctio, quæ fit per renuntiatio-
56 nem, † *vt in propoſito conſiderant Bald. d. conſ. 215. num. 2. vol. 2. Iaſ. d. conſ. 7. col. 7. verſ Quæris deinde, vol. 3. Nat. d conſ. 470. num. 15.* Et, li-
cet nonnulli contrarium cenſuerint, exi-
ſtimantes renuntiationem nocere hære-
57 dibus, etiamſi ſimpliciter facta ſit, † *vt Rum. d. conſ. 1. num. 26. vol. 1. Men. de praſ. d. lib. 3. praſ. 115. num. 59. & d. conſ. 545 num. 7. verſ. Reſpondetur 3. Carpa. ſuper ſtat. Medio tom.
58 1. cap. 278. num. 141.* non eſt tamen † à ſu-

periore

periore ſententia, quæ verior eſt, & rece-
ptior recedendum ſcilicet, quia, qui ſim-
pliciter renuntiat cenſetur in conuen-
tionem deducere iura ſua, non etiam iura
59 hæredum; † *vt dicemus infra nu. Et in his ter-*
minis conſiderant Surd. d. conſ. 133. num. 28. &
Peguer. d. deciſ. 265. num. 5. verſ. Quod procedit,
& num. 6. verſ. Nec ſecundum. Idem dicitur,
60 & de ſimplici conſenſu permiſſiuo, † *vti*
videre eſt apud gl. in d. cap. 1. §. hoc quoque, in
verb. inueſtire, de ſucceſſ. feud. Bald. in d. l. qui
ſe patris. 3. num. 12. C. und. lib. Iacob. de feud. in
d. verb. & vnus, num. 8. Ruin. d. conſ. 138. num.
10. vol. 2. Tiraq. de retr. lign. §. 1. gl. 9. nu. 144.
Decia. d. conſ. 33. num. 108. vol. 1. Gabr. d. conſ.
125. num. 1. vol. 1. Pereg. de fideic. d. artic. 52. nu.
91. & conſ. 7. num. 33. vol. 3. Roſent. de feud. d.
cap. 9. concl. 79. nu. 1. & 7. quippè, qui non
61 continet ius futurum † *l. 1. §. quod ait Prætor*
62 *ff. quor. legat.* cuiuſmodi eſt ius filiorum, †
vt in his terminis conſiderant Bald. in d. l. qui ſe
patris, nu. 12. Iacob. de feudis in d. verb. & vnus,
nu. 8. Decia. d. conſ. 33. nu. 108. vol. 1. & Pereg.
d. conſ. 7. num. 33. vol. 3. Denique idem di-
citur, & de conſenſu cum expreſſa renun-
63 tiatione iuncto, † *vt eſt doctr. gl. in l. iubemus.*
14. §. ſcientes, in verb. conſentiant C. de Sacr. Eccl.
quam in propoſito conſiderant Bald. in d. l. qui ſe
patris, num. 12. Ruin. conſ. 38. num. 18. vol. 1. &
d. conſ. 138. num. 10. vol. 2. Iacob. in d. verb. &
vnus, num. 8. Pereg. de fi[…]c. d. art. 52. num. 92.
Nam, quia huiuſmodi cauſæ non indu-
cunt in perſona conſentientis, aut renun-
tiantis obligationem, ſed tantùm priua-
64 tionem, † *vt de renunciante conſtat ex ijs, quæ di-*
ximus ſupra num. 60. & in qu. 58. nu. 109. & 112.
ideò fit, vt earum vis non trahatur ad
hæredes, vtporè in quos non priuatio-
nes, ſed obligationes transferuntur, *vt ait*
Bald. d. conſ. 89. num. 10. vol. 1.

Quintus caſus eſt, quando ij, de quibus
agitur, veniunt ex perſona propria, &
ſunt renuntiantis hæredes, ſed renuntia-
tio fuit facta cum promiſſione de non
contraueniendo per ſe tantùm, aut pro
ſuo tantùm facto. Et in hoc etiam caſu
receptum eſt, talem renuntiationem non
nocere hæredibus ex propria perſona
65 venientibus, † quoniam illa taxatiua
tantùm, excludit aliorum omnium, &
per conſequentias etiam hæredum iura,
66 † *vt ſcribunt Bald. in d. l. qui ſe patris. 3. num. 12.*
C. vnd. lib. Alex. d. conſ. 13. nu. 7. verſ. Si etiam
vellemus, vol. 5. Ruin. conſ. 11. nu. 2. verſ. Quod
autem. & d. conſ. 38. num. 18. conſ. 45. num. 16.
verſ. Sed promiſſis, & num. 18. verſ. Quia iſtud,
vol. 1. & d. conſ. 138. num. 10. vol. 2. Iacob. in
d. verb. & vnus, nu. 8. Pereg. de fideic. d. art. 52.
num. 95. & 97. & d. conſ. 7. nu. 33. vol. 3. d. conſ.
83. nu. 8. & 9. vol. 5. Et eſt in confeſſo apud eos,
quos retulimus in primo caſu, num. 17. exiſtimantes
non nocere hæredibus etiam in iuribus hæreditarijs:
nam ydem multò facilius cenſent non nocere, quoties
agimus de iuribus, quæ eis competunt ex propria
perſona.

Sextus caſus eſt, quando ij, de quibus
agitur, veniunt ex perſona propria, &
ſunt renuntiantis hæredes, ſed renuntia-
tio fuit facta cum promiſſione de non
contraueniendo pro ſe, & hæredibus, Et
In hoc caſu, licet plerique cenſuerint, ta-
lem promiſſionem nocere etiam hæredi-
67 bus venientibus ex propria perſona, † *vt*
Alex. d. conſ. 13. nu. 10. in fi. vol. 5. Ruin. d. conſ.
7. num. 38. verſ. Et quamuis, & d. conſ. 11. nu. 2.
verſ. Quod autem iuncto num. 10. verſ. Nec obſtat,
vol. 1. Nicol. Bello. conſ. 15. num. 10. Roſent. de
feud. d. cap. 9. concl. 79. num. 10. Surd. d. conſ.
133. num. 29. & conſ. 355. num. 39. quod ex ea
68 naſcatur obligatio † *l. iuriſgentium. 7. in prin.*
ff. de pact. l. ex placito. 3. C. de rer. perm. quę ſui
69 natura tranſit ad hæredes, † & operatur,
vt, ſi illi agant etiam ex iure proprio, re-
70 pellantur exceptione, † tamquàm ij, qui
poſſunt actione conueniri pro obſeruan-
tia promiſſorum à defuncto: Cui enim
damus actionem multò magis damus &
71 exceptionem †. Quo fit, vt effectu non
poſſint hæredes etiam ex iure proprio fa-
72 cto defuncti contrauenire † *l. cum à matre.*
14. C. de rei vind. l. venditrici 3. C. de reb. alie.
Verius tamen, & receptius eſt, imò non
73 nocere, † *vti videre eſt apud Caſtr. conſ. 197. nu.*
1. verſ. Item & 3. vol. 2. Rum. conſ. 221. num. 4.
verſ. Non obſtat, & nu. ſeq. vol. 1. Ceph. conſ. 334.
num. 46. verſ. Et, ſi quando Franch. deciſ. 67. nu.
7. & ſeqq. vbi in fi. teſtatur ita fuiſſe iudicatum
Pereg. conſ. 8. num. 56. & conſ. 101. nu. 28. vol. 2.
conſ. 7. num. 33. vol. 3. conſ. 2. nu. 22. conſ. 83. n.
9. in fi. & conſ. 101. nu. 7. vol. 5. Merot. d. conſ.
22. nu. 8. Peguer. d. deciſ. 265. nu. 2. verſ. Quia
ſunt, iuncto, num. 5. verſ. Quod procedit, & nu. 6.
verſ. Nec ſecundum, Galua. d. conſ. 1. num. 144.
& 146. quia, quod dicimus, hæredem non
74 poſſe facto defuncti contrauenire, † pro-
cedit reſpectu eorum iurium, quæ ſunt in
promiſſionem, & obligationem deducta,
non etiam reſpectu cœterorum. Atqui
in propoſito non ſunt deducta in promiſ-
ſionem iura hæredum, ſed tantùm iura
75 propria ipſius renuntiantis, † *vt dicimus*
ſupra num. 59 ſcilicèt, quia promiſſio de
non contraueniendo, tamquàm acceſſo-
ria ad renuntiationem debet intelligi de
ijs iuribus, de quibus facta eſt renuntiatio,
76 † quæ in propoſito haud dubiè facta eſt
de iuribus proprijs renuntiantis; non etiã
de iuribus hæredum, cum dictum ſit, re-
nuntians omni iuri, quod habet, aut ha-
bere ſperat, ſcilicèt ipſe renuntians. Er-
go non poterit hæres facto defuncti con-
trauenire pro iuribus ipſius defuncti, nõ
etiam pro iuribus proprijs.

Nec obſtat, quod promiſſio facta ſit
etiam pro hęredibus, quorum mentio vi-
detur oſtendere, mentem contrahentium
fuiſſe, vt etiam hæredum iura cenſean-
77 tur in promiſſionem deducta, † *vt de men-*
tione filiorum dicemus in caſu ſequenti nu. 84. quia
reſpondeò mentionem hæredum cenſeri
factam pro iiſdem iuribus remiſſis, quæ
ſcilicèt ad hæredes, vt hęredes eſſent
tranſitura, & ſic pro iuribus hæreditarijs,
non etiam pro iuribus proprijs ipſorum
hæredum, quæ eis competunt, non, vt hę-
redibus, ſed, vt alijs, puta filijs: Nam re-
nuntians cenſetur promiſiſſe, neq; ſe, neq;
hæredes ſuos facturos contra renuntia-
tione, ideſt, non eſſe moleſtiam illaturos
ex cauſa iurium, quibus facta eſt renun-
tiatio,

tiatio, & ſic iurium propriorum ipſius re-
nuntiantis, non autem ex cauſa aliorum
iurium, quippè, quæ non fuerunt in re-
78 nuntiationem deducta, † *vt ſupra dictum eſt. Ita in ſpecie declarant Franch. d. deciſ. 67. nu. 7. Pereg. d. conſ. 8. num, 56. vol. 1. d. conſ. 7. nu. 33. vol. 3. d. conſ. 2. num. 22. & d. conſ. 89. nu. 9 in fi. vol. 5. Menoc. d. conſil. 22. num. 8. verſic. Tertiò, & verſic. Sextò Galua. d. conſil. 1. num. 145. verſic. Ad illud.*

Denique non obſtat, quod ex promiſ-
ſione naſcatur obligatio, quæ ſui natura
tranſit ad hæredes, & operatur, vt ij, quaſi
obligati, ſi agant exceptione repellantur,
& per conſequentias non poſſint facto
79 defuncti contrauenire, quia † reſpondeo
diſtinguendo, aut obligatio eſt facti affir-
matiui, puta de defendendo, de euictio-
80 ne, aut ſimilis, & procedit contrarium, †
vt dicemus in 8. caſu num. aut verò eſt fa-
cti negatiui, puta de non contrauenien-
do, & tunc, aut tractamus de iuribus hę-
reditarijs, quæ ſcilicèt competunt hære-
dibus, vt hæredibus, & ſimiliter procedit
81 contrarium, † *vt diximus ſupra num.* aut
verò tractamus de iuribus proprijs ipſo-
rum hæredum, & tunc, quia nulla etiam
reſpectu renuntiantis ſuberat obligatio,
ſcilicèt, quia non fuerant illa in renun-
tiationem, & promiſſionem deducta, *vti ſupra demonſtrauimus*, Conſequens eſt, vt
82 nec cenſeri poſſit in hæredes tranſmiſſa, †
83 cum non entis nullæ ſint qualitates † *l. eius, qui. 42. ff. ſi cert. pet.*

Septimus caſus eſt, quando ij, de quibus
agitur, veniunt ex perſona propria, &
ſunt renuntiantis hæredes, ſed renuntia-
tio fuit facta cum promiſſione de non cō-
trauenicndo per ſe, & filios ſuos, vel per
ſe, filios, & hæredes, Et tunc conſtat,
84 multum referre, † verum filij ſint hære-
des ſimplices, nec ne: Nam, ſi ſint ſimpli-
ces verius eſt, eis nocere patris renuntia-
85 tionem, † *vt rectè ſcripſerunt Bald. in d. l. qui ſe patris 3. n. 12. C. vnd. lib. Alex. d. conſ. 13. n. 7. verſ. Si etiam vellemus, vol. 5. Ruin. d. conſ. 1. n. 16. d. conſ. 11. n. 2. verſic. Quod autem iuncto nu. 10. verſ. Nec obſtat, d. conſ. 38. & d. cōſ. 221. n. 2. vol. 1. & cōſ. 138. 10. vol. 2. Alb. d. conſil. 74. n. 4. verſ. Si verò, Pereg. de fideic. d. artic. 52. num. 97. d. conſ. 8. num. 56. vol. 1. d. conſ. 2. nu. 22. d. conſ. 83. num. 8. & d. conſ. 101. num. 7. vol. 5. Galua. d. conſ. 1. num. 143.* quia dubium non eſt,
quin poſſit quis hæredibus ſuis præiudi-
86 care, etiam in iuribus proprijs, & ex pro-
pria perſona eis competentibus, dummo-
do conſtet, voluiſſe eum etiam hæredum
iura in contractum deducere. Cum igi-
tur in propoſito de tali voluntate con-
ſtet eo ipſo, quod promiſit non contra-
uenire per ſe, & filios, & ſic fecit mentio-
nem de filijs, quæ non aliam ob cauſam
cenſetur facta, quàm, vt conſtaret men-
tem contrahentium fuiſſe, vt etiam hęre-
dum iura cenſerentur in renuntiationem,
87 & promiſſionem deducta, † *vt in ſpecie declarant Alb. d. conſ. 74 num. 4. Pereg. d. conſ. 8. num. 56 vol. 1. & clarius d. conſ. 7. num. 33. verſ. Ex hac autem, vol. 3. & d. conſ. 2. num. 22. vol. 5.* Conſequens eſt, vt cenſeatur eis præiu-
dicaſſe. Quod, ſi cōfecerunt inuentarium,
ſi quidem in hæreditate tantùm eſt, quan-
tum eſt ius, cui fuit renuntiatum, verius
88 etiam eſt, eis nocere renuntiationem, †
vti videre eſt apud Ruin. d. conſ. 1. num. 16. d. conſ. 11. num 2. verſ. Quod autem, & d. conſ. 221. nu. 2. vol. 1. quia inuentarij beneficium, non
operatur, vt hæres poſſit facto defuncti
contrauenire, etiam ex iure proprio, qua-
89 tenus hæreditariæ vires patiuntur, † *vt ſcribunt gl. in l. fin. §. in computatione, in verb. confundantur, & ibi Cin. num. 4. Bart. num. 6. Ang. num. 3. Caſtr. num. 9. Alex. num. 8. Iaſ. num. 10. C. de iur. delib. Gozad. conſ. 35. num. 21. Cran. conſ. 225 num. 12. Nat. conſ. 214. num. 3. Gabr. conſ. 125. num. 11. verſ. Opinionem, & nu. 12. vol. 1. vbi teſtatur, hanc opinionem eſſe magis communem, Franch. deciſ. 83. num. 4. Hond. conſ. 3. nu. 53. vol. 1. Pereg. de fideic. d. art. 32. nu. 25.* ſed
tantùm, ne teneatur vltra vires hæredita-
90 rias † *d. l. fin. §. & ſi præfatam C. de iur. delib. §. ſed noſtra Inſt. de hæred. qual. & diff. §. ſiat igitur inuentarium, Auth. de hæred. & Falcid. coll. 1.*
niſi res talis ſit, vt ad eam habeat hæres
iuſtam affectionem, puta quia fuerit ma-
91 iorum ſuorum † *l. ſi in emptionem 36. ff. de minor. l. lex, quæ tutores. 22. verſ. Nec verò C. de adm. tuto. l. 1. §. ſed, ſi rem ff. ſi quid in fraud. patr. l. libertus, qui ſoluendo. 36. verſ. Multi enim ff. de bon. lib.* vel ſit feudum habens iuriſdi-
ctionem; Tunc enim non tenetur præci-
ſè ſeruare factum defuncti, ſed ſufficit, ſi
92 præſtet id, quod intereſt, † *vt luce oſtendit Gabr. d. conſ. 125. num. 12. verſ. Et hanc puto vol. 1.* Si verò tantumdem non conſequatur
ex bonis hæreditarijs, tunc Verius eſt, re-
nuntiationem à patre factam eis non no-
93 cere, † *vt ſcribunt Bald. in d. l. qui ſe patris. 3. nu. 11. verſ. Item quæritur C. vnd. lib. Alex. conſil. 124. num. 8. vol. 4. Dec. mihi conſ. 184. nu. 5. & conſ. 445. num. 56. Gabr. d. conſil. 125. num. 12. vol. 1. Pereg. de fideic. artic. 32. nu. 24. verſ. Contraria, artic. 33. num. 14. & d. artic. 52. num. 97.*
quia inuentarij beneficium conſeruat hę-
redi omnia iura ei competentia ex perſo-
na propria, perinde, ac, ſi hæreditatem
94 non adijſſet † *d. l. fin. §. in computatione C. de iur. delib.* Et hoc eſt, quod tamen frequen-
ter dicimus in hac ſpecie diſtingui, vt &
95 in alijs bonis, † *poſt Bald. in d. l. qui ſe patris. 3. num. 12. C. vnd. lib. Proſd. Zabur. & Io. Franc. de Cap. Liſt. inter. conſ. 44. nu 16. vol. 3. Iacob. in d. verb. & vnum num. 8. Ruin. d. conſil. 1. num. 26. d. conſil. 11. num. 2. verſ. Quod autem d. conſ. 38. num. 18. & d. conſ. 42. num. 17. vol. 1. Roſent. de feud. d. cap. 9. concl. 79. nu. 15. Pereg. d. conſil. 7. num. 33. vol. 3.*

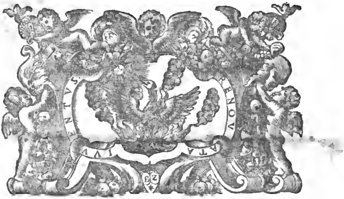
Octauus, & vltimus caſus eſt, quando
ij, de quibus agitur, veniunt ex perſona
propria, & ſunt renuntiantis hæredes, ſed
renuntiatio fuit facta cum promiſſione
de non contrauenicndo ſimpliciter, ideſt
per ſe, non facta mentione filiorum, aut
hæredum, Et tunc, licet etiam plerique
cenſuerint, talem renuntiationem noce-
re hæredibus ex propria perſona venien-
96 tibus, † *vt Ruin. d. conſ. 7. num. 38. verſ. Et quamuis, & d. conſ. 11. num. 2. verſ. Et idem eſſet, iuncto num. 10. verſ. Nec obſtat, & d. conſ. 42. num. 17. verſ. Et per hoc vol. 1. Alcia. d. conſ. 60. num.*

num. 11. & 12. lib. 6. Gabr. d. conſil. 125. num 13. vol. 1. Pereg. de fideic. d. art. 52. num. 97. Surd. d. conſil. 355. num. 39. verſ. Secundo, & nu. ſeqq. quod promittens ſimpliciter non contrauenire, cenſeatur etiam pro ſuis hæredi-
97 bus promittere † *l. ſtipulatio iſta. 38. in prin ff. de verb. oblig. & diximus in primo caſu, num.* Ideòque nititeni ea, quæ retulimus *in 6. caſu num. 67. & ſeq.* Verius tamen eſt, quod alij frequentiùs tradiderunt, imò non no-
95 cere, † *vti videre eſt apud Alex. d. conſ. 13. nu. 11, verſic. Poſſet, & conſil. 18. nu. 12. vol. 5. Ruin. d. conſ. 138. num. 10. verſic. Quia ergo, vol. 2. Alb. d. conſi. 74. nu. 5. verſic. Et hoc vltimum, Decia. d. conſic. 33. num. 109 vol. 1. Roſent. d. cap. 9. concl. 79. num.* 8. quia promittens non contrauenire, & ſic factum negatiuum cenſetur promittere factum proprium, ſub quo nunquam factum hæredis continetur, quoties ius eius non pendet ex cauſa
99 hæreditaria. *Vt declarat Ceph. conſil. 371 nu.* 34. Et verò, ſi renuntiatio non nocet hæredibus ex propria perſona venientibus, quoties facta eſt cum promiſſione de non contraueniendo per ſe, & hæredes, *vt oſtendimus in 6. caſu, num. 73. & seqq.* quantò minus nocere debet, quoties eſt facta ſimpliciter? Nec obſtat, quod promittens non contrauenire cenſeatur etiam pro-
100 mittere pro ſuis hæredibus, quia † reſpōdeo id procedere, quoties agitur de iuribus hæreditarijs. Cœterùm, quoties de alijs, verius eſt, non cenſeri pro ijs promittere, ſiuè ſimpliciter facta ſit promiſſio, ſiuè etiam expreſſim pro hæredibus, & ſucceſſoribus, *per ea, quæ diximus in 6. caſu num. 73. & ſeqq. quæque non eſt neceſſe hic iterum repetere.* Ideoque adeo verum eſt, vt procedat, etiamſi renuntians promiſerit nō
101 contrauenire per ſe, vel per alium, † *vt ſcribunt Ruin. d. conſ. 138. num. 10. verſ. Nec obſtat vol. 2. Pereg. de fideicommiſſ. d. art. 52. nu. 95. verſ. Ampliatur*, quoniam illa verba non intelliguntur de contrauentione hæredis, qui venit ex perſona propria, & proprio iure, ſed de ea, quæ fit ex perſona renuntiantis, & in eius iuribus fundatur: Nam, quoties hæres agit ex iure defuncti, videtur ipſemet defunctus, & ſic renuntians per alium contrauenire, ſed, quoties agit ex iure proprio, tunc non renuntians per alium contrauenit,
105 ſed alius, † ideòque talis contrauentio in prædicta promiſſione non continetur, vtpotè, quæ ad ſolam renuntiantis contrauentionem eſt reſtricta, *vt rectè declarat Ruin. d. conſ. 138. num. 10. verſ. Nec obſtat vol. 1.*

Planè, ſi promiſſio non ſit negatiua,
103 ſed affirmatiua, † puta de defendendo, de euictione, aut alia ſimilis, verius erit, nocere hæredi, ex iure proprio venienti,
104 etiamſi ſimpliciter facta ſit, quia † facta affirmatiua non cenſentur merè perſonalia, ſed trahuntur ad hæredes, *vt declarat Ruin. d. conſ. 42. num. 15. in fin. & num. 23. verſ. Non obſtat poſtremò vol. 1.* vtpotè in quos affirmatiuę faciendi obligationes transfe-
505 runtur † *l. veteris 13. C. de contr. & comm. ſtip. Bart. in l. ſi ſic ſtipulatus. 13. num. 4. ff. de verb. oblig.* Et hęc de Iure accreſcendi dicta ſint, ad laudem, & gloriam Dei Omnipotentis, & Sacratiſſimę Virginis Marię.

F I N I S.

Volumen hoc, Indicibus, Frontiſpicio, & omnibus connumeratis, continet centum, & ſexdecim folia.

AVGVSTÆ TAVRINORVM.

Ex Typographia Bartholomæi Zapatæ, 1665. h.97.

ANT BvP409.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google